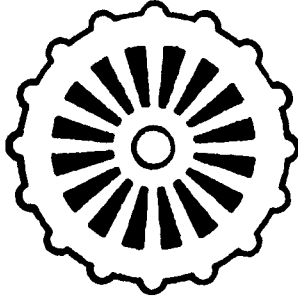

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 13

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

04 වන ග්‍රන්ථය

මජ්ඣිමනිකාය

ප්‍රථමභාගය

මූලපණ්ණාසකය

ලඛනාබොධිමණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

ත්‍රිපිටක පරිවෘත්ත කාරක සභාවේ
මජ්ඣිමනිකාය සංස්කාරක මණ්ඩලය

විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවෘත්තයෙන් යුක්ත යි.

බු. ම. 2557
ක්‍රි. ම. 2013

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 13

The Fourth Book in the
Suttanta-Pitaka

4

MAJJHIMANIKĀYA (I)

MŪLAPANNĀSAKA

With the Sinhala Translation by

**The Majjhimanikāya
Editorial Board of
The Tripitaka Translation Committee**

Published by

Dharma Chakra Child Foundation

Rerukana Road, Veedagama, Bandaragama -12530, Sri Lanka
Tel: +94 38 2291771, Fax: +94 38 2291253, website: [http:// www.samadhi-buddha.org/](http://www.samadhi-buddha.org/)

Co-published, printed and donated by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F, 55 Hang Chow South Rd. Section 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: +886 2 23951198, Fax: +886 2 23913415

Email: overseas@budaedu.org; Website: [http:// www.budaedu.org/](http://www.budaedu.org/)

B.E. 2557

C.E. 2013

සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව නැවත මුද්‍රණය කිරීම.

බුදු රජාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම හැදින්වීම සඳහා අනාදිමත් කාලයක සිට විවිධ යෙදුම් යොදා ගෙන ඇත. ධම්ම, ධම්ම-විනය, බුද්ධ වචන, පාවචන බුද්ධානුසාසන ආදිය මින් සමහරකි. දම්ම - විනය වැනි යෙදුම් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින්ම යොදාගෙන ඇත. මේ ධම්ම විනය අඩංගු වී ඇත්තේ ත්‍රිපිටකයෙහිය. පිටක යන්න කුඩය, භාෂනය යන අරුත්වල පාලි හා සංස්කෘත යන භාෂාවන් හි යෙදේ. සංස්කෘත භාෂාවෙන් ත්‍රිපිටක නැතහොත් පාලි භාෂාවෙන් තෙපිටක යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ එවන් පිටක තුනකින් සමන්විත එකතුවකි. පාලි ත්‍රිපිටකය බුදු රජාණන් වහන්සේ ගේ ඉගැන්වීම් අඩංගු පැරණිතම මූලාශ්‍රය වශයෙන් ථේරවාද සම්ප්‍රදාය මගින් පිළිගනු ලැබේ.

වීරාගත ථේරවාද සම්ප්‍රදාය වන්නේ ත්‍රිපිටකය බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් තෙමසක් ගතවුණු පසුව මහා කස්සප මහා රහතන් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් අජාතකුරු මහරජතුමන්ගේ ප්‍රධාන දායකත්වයෙන් රජගහ නුවර වේහාර පර්වත අසබඩ සප්තපර්ණී ගුහාවෙහි පන්සියයක් මහරහතන් වහන්සේගේ සහභාගිත්වයෙන් පැවැත්වුණු ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවේ දී සජ්ඣායනය කොට අනුමත කෙරුණු බවය. මෙම ත්‍රිපිටකය සමන්විත වන්නේ විනය පිටකය, සුත්ත පිටකය හා අභිධම්ම පිටකය යන පිටකතුයෙහි.

මෙසේ ප්‍රථම සංගායනාවේදී ඊට සහභාගි වුණු මහා රහතන් පන්සියයක් දෙනා වහන්සේලා විසින්ම ඒකමතිකව පිළිගනු ලැබුණු ත්‍රිපිටකය එතැන් පටන් රහතන් වහන්සේලා කණ්ඩායම් මගින් මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන එනු ලැබුණු අතර, ඉන් වසර සියයකට පසු කාලාශෝක රජු දවස විශාලා මහනුවර පැවැත්වුණු දෙවන ධර්ම සංගායනාවේ දී හා ඉන් අනතුරුව ධර්මාශෝක රජු සමයේ දී පාටලී පුත්‍ර නගරයේ දී පැවැත්වුණු තුන්වන සංගායනාවේ දී ද සජ්ඣායනය කොට අනුමත කරනු ලැබිණි.

මිහිදු මහා රහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛව ධර්ම දූතයන් වහන්සේලා විසින් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එනු ලැබුනේ මෙලෙස සංගීති තුනකදී සජ්ඣායනය කරනු ලැබ, අනුමත කෙරුණු ත්‍රිපිටකයය. ශ්‍රී ලංකාවේ දී ද අඛණ්ඩව මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන එනු ලැබුණු සම්මා සම්බුද්ධ දේශනාව අඩංගු ත්‍රිපිටකය ක්‍රි.පූ. පළමුවන සියවසේ අගභාගයේ දී පමණ වළගම්බා රජු දවස මාතලේ අළුවිහාරයේ දී ග්‍රන්ථාරූඪ කෙරුණු බව වංස කථාවල දැක්වේ. ඉතාම භාවිතයේ පවතින පාලි ත්‍රිපිටකයට පාදක වී ඇත්තේ මෙලෙස මහා සංඝරත්නය විසින් ජීවිත පුජාවෙන් ඇප කැපවී නිර්මලව සුරක්ෂිත කොට ගෙන ආ මේ ත්‍රිපිටකයය.

ත්‍රිපිටකයේ විනය පිටකයට මහා විභංග හා භික්ෂුණී විභංග යන දෙකොටස අඩංගු සුත්ත විභංගය ද, මහා වග්ග හා චූල්ලවග්ග යන දෙකොටස අඩංගු ඛන්දකයන් ද පරිවාර නම් කොටස ද ඇතුළත් ය. විනය පිටකයේ ගොනු කොට ඇත්තේ භික්ෂු-භික්ෂුණී වර්ගව සකසා ගැනීමට අදාල නීති මාලාවන්ය.

ධර්මය අතින් ඉතා වැදගත් වන්නේ සුත්‍ර පිටකයය. මෙයට දීඝනිකාය, මජ්ඣිමනිකාය, අංගුත්තර නිකාය සහ බුද්දක නිකාය අයත් ය.

සුත්ත පිටකයේ අඩංගු ධර්මයේ සාරය ඉතා ක්‍රමවත්ව ඉදිරිපත් කරමින්, විශ්ලේෂණය කොට අර්ථකථන ඉදිරිපත් කෙරෙන්නේ අභිධර්ම පිටකයෙහි. ඊට ධම්මසංගීති, විභංග, ධාතු කථා, පුත්තලපඤ්ඤත්ති, කථාවත්ථු, යමක, පරිධාන යන ග්‍රන්ථ හත ඇතුළත් ය.

මෙම සම්පූර්ණ ත්‍රිපිටකය අද අපට ඉතිරිව ඇත්තේ පුරාණයේ වැඩි විසූ මහා සංඝරත්නය අප්‍රතිහත ඛේරියයෙන් හා ඉමහත් කැපවීමෙන් එය සුරක්ෂිත කොටගෙන, ඉමහත් වෙහෙස දරා පුස්තකාල පොත්වල

ලේඛන ගතකොට පුවලිත කිරීමේ හේතුවෙනි. විනයධර - ධර්මධර පුරාණ මහා සංඝයා වහන්සේලා අනුව යමින් වත්මන් මහා සංඝපීතෘවරයන් වහන්සේලා ද ත්‍රිපිටකය ආරක්ෂා කොට පුවලිත කිරීමේ කාර්යභාරයට උරුන් හේතුවෙන් ත්‍රිපිටකයෙහි පාලි පෙළ හා එහි සිංහල අනුවාද සකස් කොට පළ කිරීමට අවස්ථාව උදාවීම ධර්මලැදි සැමගේම භාග්‍යයක් බව අමුතුවෙන් කිවයුතු නැත. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා නම් ශීර්ෂය යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජය මගින් මුද්‍රණය කොට පළ කරන්නට යෙදුණු සිංහල අනුවාදය සහිත මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව පිටපත් අවසන් වී උෂ්ණ බොහෝ කලක් ගත වී ඇත.

මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ ලබා ගැනීමට ඉමහත් ආශාවෙන් විශාල පිරිසක් සිටින බව අපට උනන්දුවෙන් ලැබුණි. ත්‍රිපිටකය වරාත් කාලයක් පවත්වාගෙන යාමට කටයුතු යෙදීමත්, දහම් ලැදි සැලැකවත් ගිහි පැවිදි දෙපිරිසගේම ධර්මාවබෝධය සහ ධර්මසංවේගය සඳහා ත්‍රිපිටකය පුවලිත කොට සුලභ කිරීමත් වර්තමාන මහා සංඝයාවහන්සේ මත අනිවාර්යයෙන් ම පැවරෙන භාරදූර වගකීමකි. වත්මන් සමාජය දෙස බලන විට මෙවන් කර්තව්‍යයක අවශ්‍යතාව වඩා ඉස්මතු වී පෙනෙන බව කානටත් පැහැදිලි වනු ඇත.

නොයෙකුත් විද්වත් බෞද්ධ පිරිස් සමඟ කතා බහ කිරීමේදී අපට ඒත්තු ගියේ මෙම අවශ්‍යතාව සපුරාලීමට ගතයුතු ඉතා ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගය නම්, උනට ලබා ගැනීමට නොහැකි බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව හැවිත මුද්‍රණද්වාරයෙන් පළ කිරීම බවයි. මෙම අති විශාල කර්තව්‍යය සඳහා මාගේ කාරුණික ඉල්ලීම අනුව තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනම ඉදිරිපත් වීම සැලැකවත් සිංහල පාඨකයින්ගේ මහත් භාග්‍යයක් බව අපේ හැඟීමයි.

මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ උනන්දුවෙන් පරිශීලනය කිරීම මගින් ධර්මඥානය වර්ධනය කර ගැනීමට මෙන්ම ධාර්මික ජීවිත සකසා ගැනීමට ද සැලැකවත් ඔබ සැම උත්සුක වනු ඇතැයි සිතමි.

නොවැනි ස්වභාවය.

බෝදාගම වන්දිම නායක ස්ථවිර

තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක තායිපේ ශ්‍රී රතනපෝති රජරවාදී රබාද්ධ මධ්‍යස්ථානාධිපති
බණ්ඩාරගම ශ්‍රී ලංකා ධර්මවතු ප්‍රමා පදනමේ නිර්මාතෘ රත්මලාන ශ්‍රී විජයාරාම විහාර වාසී

ශ්‍රී ලංකා ධර්මවතු ප්‍රමා පදනම,
විදාගම,
බණ්ඩාරගම.

2557

2013

**බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව නැවත මුද්‍රණය කොට නොමිලේ
බෙදා හැරීමේ මහා පුණ්‍ය කට්‍මය**

**ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායක
වී.ජ.මු ලොකුබණ්ඩාර මැතිතුමාගේ ඉල්ලීම පරිදි
තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක**

**ආචාර්ය බෝදාගම චන්දිම නාහිමියන්ගේ අනුශාසනා පරිදි
තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනම**

මගින් බුද්ධ වර්ෂ 2549 (ක්‍රි. ව. 2005) දී ආරම්භ කරන ලදී.

මෙම මහා පුණ්‍ය කට්‍මයේ දී ඉහ සිතින් කටයුතු කළ පහත සඳහන් මහා සංඝරත්නය හා
උපකාරක පිංචතුන් විශේෂයෙන් සිහිපත් කරමු:

- * පූජ්‍ය අත්තුඩාවේ ඤාණානන්ද නාහිමි
- * පූජ්‍ය කන්ඩක්කුලමේ ධම්මඛිත්ති නාහිමි
- * ආචාර්ය පූජ්‍ය පල්ලේවෙල සාරද හිමි
- * ශාස්ත්‍රවේදී පූජ්‍ය කුමුත්වැවේ පඤ්ඤාඛිත්ති හිමි
- * දර්ශනපති පූජ්‍ය කරගඟඋල්පත සුගතනන්ද හිමි
- * ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍ය නාගොඩ අමරවංශ නාහිමි
- * ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍ය මඩපාත ධම්මසාර නාහිමි
- * පූජ්‍ය බබරැන්දේ ධම්මසිරි හිමි
- * පූජ්‍ය පානදුරේ පසන්න හිමි
- * මිලිනා සුමතිපාල මැතිණිය
- * ජගත් සුමතිපාල මැතිතුමා
- * ආචාර්ය ප්‍රණීත් අබේසුන්දර මහත්මා
- * ද්‍රෝස්තර අරුණ රබෙල් මහත්මා
- * සුපිත් මොගොට්ටි මහත්මා
- * රංජිත් අමරසිංහ මහත්මා
- * ගාමිණී කාරියවසම් මහත්මා
- * අධිනීතිඥ චන්ද්‍රපාස සුරියරච්චි මහත්මා
- * ආචාර්ය සෙනරත් විජේසුන්දර මහත්මා
- * මහාචාර්ය චන්ද්‍ර වික්‍රමගමගේ මහතා
- * සිරිසේන හේරත් මැතිතුමා
- * විල්ප්‍රඩ් අබේවර්ධන මැතිතුමා

ධියලු දෙනාට හත්තනුයේ ආශීර්වාදයෙන් ධර්මාචාර්ය ජනලච්චායි ප්‍රාචීනා කථමු.

සුභානන්දිවතෙ
ම ජනවේ මනි කා යෝ
මූලපණ්ණාසකෝ

සුත්‍රානන්දිවතයෙහි
ම ජනවේ මනි කා ය
මූලපණ්ණාසකය

**“තථාගතපසුවදිනො, හිතතමෙ ධම්මවිනයො, විවචො විරොචනි
නො පටිච්ජනො.”**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරණ ලද
ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුණේ නො ම බබලයි.”**

(අභිතුකතරකිකාය, හිතතිපාත - භරණුමග්ග, 9 පුත්තය)

පටුන

CONTENTS

සංසකාරක නිවේදනය	xxi - xxii
සංඥාපනය	xxiii - xxviii
සමෛකතනිරූපණය-Abbreviations	xxix
පාලි භෝජිය-Pali Alphabet	xxx
විසයසූචි	xxxi - xxxii
පෙළ හා පරිච්ඡේදය	2 - 791
ගාථාදීපාදනුකකමණිකා	793
සඤ්ඤානාමානුකකමණිකා	794 - 798
විසෙසපද්‍යනං අනුකකමණිකා	799 - 816

සංස්කාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටක - පාලියෙහි සුත්‍රාන්ත පිටකයට අයත් මජ්ඣිමනිකායෙහි ප්‍රථම භාගය වූ මූලපණණාසකපාලිය සිංහලභාෂාවට පරිවර්තනය කිරීම පිණිස බුද්ධිජයන්ති කාග්‍රහ සංවිධානය සඳහා පත් වූ ලඛකා විද්‍යාලයේ මණ්ඩලය විසින් - දැනට ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යාලඛකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාමායාචාර්ය වරයකු වන කොස්ගොඩ පණ්ඩිත ධම්මවංස මහානායකසථවිරයන් වහන්සේට පවර දෙන ලදී.

ඒ නායක සථවිරයන් වහන්සේ විසින් කරණ ලද මූලිකපරිවර්තනය ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංස්කාරක මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කළ පසු එය නැවත පරිවර්තනය කොට සකස් කළ යුතු යයි සම්මත වූ බැවින් ඒ නායක සථවිරයන් වහන්සේ ද, විද්‍යොදයපරිවේණාධිපති ව සිටි පණ්ඩිත වැලිවිටියේ සොරත නායකසථවිරයන් වහන්සේද, අම්බලමිගොඩ ශාස්ත්‍රොදයපරිවේණාධිපති පණ්ඩිත අම්බලමිගොඩ ධම්මකුසල සථවිරයන් වහන්සේ ද, ප්‍රධාන-පිරිවෙත්පරිකෘත පණ්ඩිත අකුරවියේ අමරවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේ ද යන සිවුනම මජ්ඣිමනිකායසංගසාධක මණ්ඩලය වසයෙන් පත්වී ඒ කායනීයෙහි ගෙදී සිටිනා අතර ගරු වැලිවිටියේ සොරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයේ අධිපති විමේන් ද, කොස්ගොඩ ධම්මවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේ රොහි අවසාරවකට පැමිණීමෙන් ද, අකුරවියේ අමරවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේත් ආබාධිත විමේන් ද ඒ කායනීය අඩාල විය.

ඉන්පසු මජ්ඣිමනිකාය ප්‍රථමභාගයේ ඉතිරි කොටසේ පරිවර්තනය හා සංස්කරණය - දැනට ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යාලඛකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාමායාචාර්ය වරයකු වන, අනංගම විද්‍යාවනුපරිවේණාධිපති පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණලොක, දක්ෂිණලඛකාවේ ප්‍රධානගඛකනායක සථවිරයන් වහන්සේ වෙත පැවරුණේය. උත්වහන්සේ විසින් ඇතම සුත්‍රාන්තයත් අමුතුව ලා සිංහලයට නැගීමෙන් ද, විශේෂයෙන් පාඨාන්තරසංකලනයෙන් හා ලිපි-දෙපයෙන් ආකූලව තුඩු උද්‍යුනිභාෂා සකස් කිරීමෙන් ද එය සම්පූර්ණ කොට මුද්‍රණයට ගේග්‍රහ අවසාරවට පත් කරණ ලදී. ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කිරීමෙහි දී උත් වහන්සේ විසින් ද මුල් ගෝඨසපත්‍ර බලන ලදී. ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි සාමාජිකයන් වන - දැනට ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යාලඛකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාමායාචාර්යවරයකු වන පණ්ඩිත ලබ්‍රහම ලඛකානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ ද, පණ්ඩිත කරහමිපිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ ද ගෝඨසපත්‍ර බැලීමෙහි සහායක වූහ.

ග්‍රන්ථාවසානයෙහි ගෙදී ඇති ගාථාදිපාද - සඤ්ඤානාම - පදනුකක - මණ්ඩකාදිය සමපාදනය සඳහා - දැනට ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයේ බුද්ධිධම්මාධ්‍යයනාංශයේ ප්‍රවෘත්තියාචාරී බලත්ගොඩ ආනන්දගෝඨප්‍රාය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ ද, කොහුවල විජයමිහිලාචාර්යාධිපති ආමායනී මකුළුදුවේ පියරතන සථවිරයන් වහන්සේ ද, ලබ්‍රහම ලඛකානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ සහ කරහමිපිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ ද උපකාරී වූහ.

අපගේ අවසානසංස්කරණයෙන් මුද්‍රිත වූ මේ මජ්ඣිමනිකාය ප්‍රථම භාගය පිටක ග්‍රන්ථ සබ්බතා වශයෙන් සුත්‍රානන්තරයෙහි සිටුවන, මුද්‍රිත කාණ්ඩ සබ්බතා වශයෙන් බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාවෙහි දසවන ග්‍රන්ථය වේ. ප්‍රාචීනභාෂාවන්ගෙන් හා ධර්මානුෂ්‍රේණි නිපුණ වූ, විශේෂයෙන් පාලිභාෂාකරණයෙහි ද සිංහල භාෂිතයෙහි ද ප්‍රවීණ පණ්ඩිතයකු වශයෙන් සමාජික වූ ආචාර්යවරයා විසින් ආර්යමාතෘකායාගේ සංස්කරණයට මහත්මයාක් විසින් මේ ග්‍රන්ථයට මුද්‍රණාදානය වශයෙන් ලියා ඇති සංඥාපනය ත්‍රිපිටකපාලියෙහි මජ්ඣිමනිකාය පිලිබඳ මහනීයනිය වශයෙන් සිරිමේඪි පාඨනීය වනු ඇත.

මේහි ඇතුළත් එක් එක් සුත්‍රානන්තරයට විෂය වන ධර්මසකකිය විභාවන කිරීමට තම එක් එක් උපග්‍රන්ථයක් ලියනු වේ තථාගතප්‍රණීත නිවේදන- ගමයට බාධක දැවෙවාද මිථ්‍යා මජ්ඣිමනිකායෙහි මුඛ්‍යඵලය වන බැව් කියා ඇත එහි ප්‍රධාන දෘෂ්ටිවාදය වූ සත්‍යාදෘෂ්ටිය ගෙවත් ආත්මවාදය පිලිබඳ හියලු දැනීමක මතයන්ගේ සම්භවය හා ව්‍යාප්තිය මූලපරිමාණය නම් වූ ප්‍රථම සුත්‍රයෙන් දත හැකි වේ. දැනටත්තරයන්හි තාත්‍යවයෙන් මාචාර්යවරයා වූ ආත්මවාදය පිලිබඳ මූලධර්මයන්ගේ සංග්‍රහයක් වූ මේ සුත්‍රය පමණක් ම සමුද්ධානාදියෙහි විෂයමහනියට ප්‍රමාණ වෙයි. ත්‍රිවේදපාරප්‍රාප්ත වූ පත්තිමස්ස බුද්ධාදිප්‍රාප්තියෙන් මානමදනියෙහි සදහා බුද්ධරජානන් වහන්සේ විසින් වේද විෂය ඉක්මවා තාත්‍ය නය සුකත කොට දේශිත මේ සුත්‍රානන්තරයෙහි දැක්වෙන “පඨවං... සඤ්ජාතාති” ආදී සුවිසි උද්භි- යන්ගෙන් සමස්ථක - අවස්ථක - සමෙතනික - අවෙතනික භාව විෂයන් කෙරෙහි ආත්මදෘෂ්ටිය නැතිගෙන යන සැටින්, සබ්බලාවශයෙන් ඒ ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ඒ ආත්මදෘෂ්ටිය විශේෂවන සැටින්, හේතුප්‍රත්‍යය විෂය කොට ඇති විවේක ඥානය ආත්ම දෘෂ්ටි විසානය කොට නිවේදනානිගමය සිදු කරණ සැටින් එයින් ප්‍රකාශ වේ.

සමුද්ධානාදියෙහිවිභාවන වූ මේ උද්භි ධර්මග්‍රන්ථය මුද්‍රණාදානයෙන් වෙසේ ප්‍රසිද්ධියට පැමිණ වීමට උපකාරී වූ සංස්කාරක මහනෙතරවරුන්ටත්, ලබ්ධානුමුඛි හා සංස්කාරකයාගේ අධිකාරීන්ටත් මහාමාතෘ විදුණාලයේ කාර්යවිධායක - සේවක මණ්ඩලයටත් මෙයින් ජනිත ධර්මදානය පුණ්‍යමණ්ඩලයෙන් සහමෝක්ඛව ලැබේවා යි ආශංසනය කරමිනි.

පරමාහාර චර්ඡකුණ සඨවිර

ත්‍රිපිටපරිවර්තන සංස්කාරක
මණ්ඩලයෙහි සමපාදක.

ත්‍රිපිටක කාසීලය, ධර්මකාමුම විද්‍යාලය,
සිරිවර්චරකුණ මාවත,
දෙමටගොඩ - කොළඹ.

සිංද්‍රපනිය

ග්‍රන්ථකතූහි:

“මජ්ඣිමනිකායෙ සුත්තනිකායෙ ඉධ මජ්ඣිමනිකායෙ,
බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිතසං පරවාදමථනසං.”

විශුද්ධ බුද්ධත් ප්‍රසිද්ධ වූ අනුබුද්ධබුද්ධකොස ආචාරීන් වහන්සේ මැදුම් සහියෙහි සාරාංශ විභාග කරනුයේ ‘මජ්ඣිමනිකායෙ සුත්තනිකායෙ’ යනාදීන් එයට කොටු කෙරෙහි. දීඝායමාදීන් හා සසදන් ම, මේය මධ්‍යමප්‍රමාණ සුත්‍රාන්ත විසින් සැදුම් ලද බව ද, බුද්ධානුබුද්ධයන් විසින් සංවර්ණිත බව ද පරවාදමථන කරන බව ද එයින් පවසති. මෙහි බුද්ධානු-බුද්ධසංවර්ණිත විසින් විහිත කොටුය සාමාන්‍යයෙන් දීඝායමාදීන් කෙරෙහිද යෙදෙයි. පරවාදමථන විසින් අදාළ කොටුය මජ්ඣිමනිකායෙහි යෙදෙන විශේෂයෙකි. එයින් මජ්ඣිමනිකායෙ වෛතෙයජනකත්ව දූප්ඵවිශුද්ධිසාධනයෙහි අත්‍යන්තයෙන් හිතකර බව පැවසිණි.

ග්‍රන්ථවිභාග:

අර්ථකථාචාරීහු මෙහි පණණාසක වශයෙනුදු, වහී වශයෙනුදු, සුත්‍ර වශයෙනුදු, පද වශයෙනුදු, අක්ෂර වශයෙනුදු, භාණ්ඩාර වශයෙනුදු, අනුසන්ධි වශයෙනුදු විසාර විභාග කෙරෙහි. මෙහි මූලපණණාසකය, මජ්ඣිම පණණාසකය, උපරිපණණාසකය යි පණණාසකයෝ තුන්දෙනෙක් වෙති. එක් එක් පණණාසකයෙකු පසක් පසක් බැගින් වහීයෝ පසලොස් දෙනෙක් වෙති. සුත්‍ර වශයෙන් යෙලු සියක් හා අතිරෙක දෙදෙනෙකැයි සුත්‍රයෝ එක්සිය දෙපසක් දෙනෙක් ඇති. පද වශයෙන් අසුදහස් පන්සියනෙහි පද කෙනෙක් වෙති. අක්ෂර වශයෙන් සත්ලක්ෂ සතළිස් දහස් නෙපසක් අක්ෂර කෙනෙක් වෙති. භාණ්ඩාර වශයෙන් පිරිපුන් අසුබණ්ඩාරක් හා අඛණ්ඩාරක් හා තෙවිසිපද කෙනෙක් ඇත. අනුසන්ධි (අනියාගත අභවනා) වශයෙන් පාව්ච්ඡානුසන්ධි ය, අධ්‍යායනානුසන්ධි ය, සථානුසන්ධි යැ යි සැකෙවින් ත්‍රිවිධ අනුසන්ධි කෙනෙක් වෙති. විසාර විසින් තුන්දහස් නවසිය අනුසන්ධි කෙනෙක් වෙති. මෙසේ පඤ්චායන් ප්‍රමාණ ආදී වශයෙන් මෙහි විභාග දක්නේ ය.

ග්‍රන්ථමපද:

ධම් සබ්බිකියං නිඤ්ජු පරිදි තෙවලොදකම ගෙනැ ආඤ - ව්‍යවහාර-පරමාර්ථදේශනා වශයෙන් බෙදා බලන් ම, තෙල මජ්ඣිමාගම ව්‍යවහාර-දේශනායෙහි වැටෙයි. සථාපරාධ - සථානුලොම - සථාධර්මාසන වශයෙන් බෙදා බලන් ම, සථානුලොම ශාසනයෙහි වැටෙයි. සංවර්ණිතවිමෝචන - තාමරුපපරිවේද කථාවශයෙන් බෙදා බලන් ම, දූප්ඵවිමෝචන කථායෙහි වැටෙයි. ත්‍රිවිධශික්ෂා වශයෙන් බෙදා බලන් ම, කෙල්ලයන් තැගිම් මැඩලන සමාහිත අගන් හෙයින් පසුච්ඡාන ප්‍රභාණය කියනු වෙයි. ධම් - අර්ථ - දේශනා - අභිසම්ම වශයෙන් පරමගමනික ද වෙයි. සමපත් වශයෙන් ඡබ්බිඤ්ඤසමපත් උද්දෙනු වෙයි.

තවද, බ්‍රිතාන්‍යයාලාපිත වහන්සේ මැදුම්සහි අටුවාගෙහි තෙල සහිත ත්‍රිවිධ කල්‍යාණ ඇතියේ දක්වයි. එය “ගබ්බධම්මමුලපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි”හි පුරබ්බ වන හෙයින් ආදිකල්‍යාණ වන බව ද, අවසන්හි ඉන්ද්‍රියභාවනා සුත්‍රයෙහිදී “දෙසිතො අරියො භාවිතීන්ද්‍රියො”හි වදාල වචනවශයෙන් පටතිවසානකල්‍යාණ වන බව ද, ආදී - අනන්‍ය - උභය - සුත්‍රමධ්‍යගෙහි සුත්‍ර - ගෙග්‍යාදී නමාඛන ඇතියෙන් මධ්‍යකල්‍යාණ වන බව ද කියයි.

ග්‍රන්ථාශය:

මෙසෙයින් ත්‍රිවිධකල්‍යාණ වන මේ මැදුම් සහිත ‘මහාප්‍රපසානා’ නමින් පුරාණාචාර්යයන් විසින් හඳුන්වන බව ද සදහන් කොට මෙහි ආශය හකුලා ගෙනැ විශේෂවිභාවන කරන්නාහු “කුලපුත්‍රයතට දුෂ්ටි-විගුණිය පිණිස නය එලවන්නෙ මැදුම්සහිත”හි කියයි. දුෂ්ටිවිගුණි නම් නාමරූපයන්ගේ යාචාවදහීන වෙයි. ‘සත්‍යයෙකැ, පුද්ගලයෙකැ’ යන සත්‍යවශමොභය නස්නා සදහා සුත්‍රාන්ත හිමිදීමින් ‘නාමරූපමාත්‍ර වත්මුත් සත්‍යයෙකැ, පුද්ගලයෙකැ නැති’යි ව්‍යවස්ථා කරන ගෝඨිනට ප්‍රතිශෝ වන සුත්‍රාන්තයෝ මෙහි බොහෝව.

“සෙග්‍යචාරි ආවුසො කට්ඨඤ්ච පටිච්ච වලලිඤ්ච පටිච්ච මනනිකඤ්ච පටිච්ච තිණඤ්ච පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො අභාරනේත්ච සබ්බං ගච්ඡති, එවමෙව ඛො ආවුසො අට්ඨිඤ්ච පටිච්ච තභාරුඤ්ච පටිච්ච මංසඤ්ච පටිච්ච වම්මඤ්ච පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො රූපනේත්ච සබ්බං ගච්ඡති.” යනාදී වශයෙන් මෙහි වදාල ඒ ඒ සුත්‍රොපදේශය සතසංඥජනක සමමොභය නස්නට ඉවහල් වෙයි. පඤ්චාපාදනසනකියෙහි එක් එක් සකකියක් වෙන වෙන ගෙනැ ඇතිනතු පරික්‍ෂා කොට බලත් ම ‘මම යා, මාගෙ මෙය’ හි ආනවසාරවශයෙන් ග්‍රාහයට වස්තුභූත සත්‍යයෙකැ නැත, නාමරූපමාත්‍ර මිස ය සි දක්නුයේ දැයිනග යචාභූතදහීන නම් වෙයි.

යමෙක් මේ යාචාවදහීනග නබා ‘සත්‍යයෙකැ ඇති’හි ගත්තේ වේ නම්, ගේ ඒ සත්‍යයාගේ විනාශය හෝ අවිනාශය පනවන්නේ ය. එහි විනාශය පනවන්නේ උචේද්‍යයෙහි හෙයි. අවිනාශය පනවන්නේ ශාශ්ව-නගෙහි හෙයි. මේ විපරිතග්‍රාහය බිඳුනට තාතාන්‍යයෙන් නාමරූප පරි-චේද්‍ය කොට උත්තංඤ නසා අසමෝග භූමියෙහි සිටුමින් දුෂ්ටිවිගුණි සිඬා කලුමිනා වෙයි. මේ සංසකාර පරිචේද්‍යඤ්චය ලබන්නට මජ්ඣිමානම් ය නග දෙන්නේය. මූලපටියාය සුත්‍රය, සම්මක සුත්‍රය, භජ්ජිපඤ්චම සුත්‍රය, ආදී සුත්‍රාන්ත අනුසාරයෙන් එකරුණ මැනවින් දන්නේ ය.

මෙසේ පරවාදවශයෙන් එන ශාශ්වතදුෂ්ටි උචේද්‍යදුෂ්ටි බිඳලන හෙයින් මෙය පරවාදමචනය හි කීම සරිත වෙයි. චක්ඛුසම සුත්‍රයෙහි එන ගුණදරික භාරදාජ බ්‍රාහ්මණාදීන්ගේ උදකාවගාගගුණි ආදී මිථ්‍යාමිත ද, උපාලිසුත්‍රාදියෙහි සදහන් වන අවේනනයන් වේනනයන් කොට ගෙනැ කායදණ්ඩාදිය පැනැ වූ ඇතැම් කමිවාදී ශාස්ත්‍රාන්ගේ විකල්‍ය විසදීමෙන් පරසමයවාදීන්ගේ මිසාචාද ද බිඳලු සැටි මැදුම් සහිතයෙහි වෙසෙසින් සදහන් වන්නේ ය.

මෙකලා කිසි අවිවේකී කෙනෙකුත් දිසී සුත්‍ර මාදුම් සහියෙහි ඇතියෙන් 'මජ්ඣිමනිකාය' යනු අකථි නොවන සේ කියනුදු විවිධ දෘෂ්ටි බිඳුම්න් පරවාදමථකය කරන්නට පොහොසත් ධර්මප්‍රදේශ විස්තර වශයෙන් ගෙන ප්‍රමාණාතී කොට දක්වන කල අකථිනාමයට විරෝධයක් නැත. ඒ ඒ නිකායට වෙන් කල සුත්‍රසංඛ්‍යා පරිගණනයෙහි දී ප්‍රමාණ වශයෙන් මධ්‍යමප්‍රමාණ සංඛ්‍යායෙක් මෙහි ඇත්තැයි එහිනුදු තෙල අකථි වන්නේය.

බුද්ධශාසනයන්හි:

පමණ විසින් බලන් ම, අප දිවයින කුඩාවුව ද, එය බුද්ධශාසනයෙහි සිද්ධිකෘත්‍රය විසින් සැලැකියැ හෙන්නේ ය. අද ලෝකයෙහි ප්‍රචලිතපාලිය පවත්නේ එය ලක්දිව සිංහල මහනෙරවරුන් ලියා තැබූ හෙයිනි. ඉදින් එදා බබ ඉබ්පරමපරයෙන් ගෙන ආ තෙවලාදහම මාතලේ අලුමහාරයෙහි දී නො ලියුනු නම්, ලොව ත්‍රිපිටක පාලියෙක් නැත. හැම ත්‍රිපිටක අභිකථායෙක් සිය බසින් තිරවුල් ව මෙහි පැවැතිණ. ස්වර්චාද සංඛ්‍යාත විභජ්ජනාදයෙහි සිද්ධිකෘත්‍රය වන අනුරාධපුර මහාවිහාරය සිංහලයන් විසින් ම ගොඩනැංවිණ. බුදුන් පහල වැ දහම් දෙසු දඹදිව් තෙලෙහි සිට ඒ බුදුන්ගේ දහම නිසිසේ දක්නට බුද්ධශාසනාචාරීන් එහන්සේ බුදු මහ පඬිවරුන් සිංහලද්විපයට පැමිණීම ද සිංහලයන් කෙරෙහි පැවැති ධර්මඥාන-මිහිමිය දක්වන සාධකයෙකි.

සමුද්ධි ශාසනභාරය නිශේෂයෙන් සිංහල වර්ගයා කෙරෙහි රැදියන බව දැනැ එය උන් කෙරෙහි පිහිටුවනු සඳහා මෙහි වැඩි මිහිදු මහ රහතන් වහන්සේ සිංහලයනට පලමු මැ දෙසු දහම වන මුලභජ්ජිපදොපම-සුත්‍රය මේ මාදුම්සහියෙහි ඇතුළත් වෙයි. එයින් සිංහල ජාතිය බුද්ධශාසන-යෙහි උපාසකත්වයට පැමිණ වූයේ මෙ මජ්ඣිමනිකායෙහි සලකන්නේය.

මජ්ඣිමනිකායෙහි පරමපරාව:

ප්‍රථම සංඛ්‍යාතනාමනාමයෙහි මජ්ඣිමනිකායෙහි සැරියුන් මහ රහතන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යගණයා හට දක්වා දුන ද, එය ඒ පරපුරෙහි වූ මජ්ඣිමනිකායෙහි සිංහල මහනෙරවරුන් නමින් ම ලන් සඳහාදයක් හෙයින් අතපාදරයෙන් පුහුණුකල සේ පෙනේ. මුලපරියාය සුත්‍රයෙහි ඒ ඒ භූමි-පරිවේෂ්ඨයෙහි වැටෙන පැරැණි හෙලවැසිවැලිනුදු දිවයිනෙහි අශෝකාක්‍ෂර-යෙන් කෙටු ලෙන් ලිපි රැසෙහි නොයෙක් තැනැ එන 'මජ්ඣිමනිකාය' යන වචනයෙහිදු එබව හෙළි වෙයි. මෙරට පැරැණි ලෙන් ලිපි අතර 'මජ්ඣි-මනිකාය' යන සඳහන මිසා ඉතිරි භාණ්ඩයන් ගෙනැ කල සඳහනෙක් දුර්ලභ ද වෙයි. මේ හැම කරුණින් හෙළිවන දෑයෙක් ඇත: සිංහල මහනෙරවරුන් "මජ්ඣිමනිකායෙහි සැරියුන් මහරහතන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය-ගණයා කෙරෙහි මතු නොවැ අප ද කෙරෙහි පවරු දුන් දෑයෙකැ" යි සිතුවාක් වැඩි බවයි.

පුරුණපරිච්ඡිත:

අතීතයෙහි බුද්ධදාස මහරජහු දවස බිම්බසික නම ආගමික මහ තෙර කෙනෙකුන් සුත්‍රාන්තයන් සිය බසින් අරවා නැවු බව ඉතිහාස-යෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ ඇත. එය බුද්ධභෞතාමාරීන් වහන්සේ මේරටට පැමිණෙන්නට පෙර ක්‍රියාකාරීයෙන් සිටුවැනි ගතවෛයෙහි සිදු වූ දෑයකි. මෑදුම් සහියන් ඒ පරිච්ඡිතයෙහි ඇතුළත් වුවද අද ඒ ලිපි තැන. බමපියාවුවා ගැටපද සන්නයෙහි “මහ තෙරුන් කසයින් සම්මදිවහා හුතන් විච්චාත් කෙරෙමින්” යනාදී පාඨයෙක් එහි. කලින් කල ඒ ඒ ඇදුරෙල්ලි තෙර-වරුන් සහියෙහි සුත්‍රාන්ත ගෙනා ව්‍යාධ්‍යාන සැපසුසෙ එයින් පැවසෙතුළ අද ඒ ලිපි ද තැන. අමාවතුර කරන ඉරුමගෝමින් සව්වක සුත්‍රාදිය ඇසිරි කොට කල පරිච්ඡිත කිහිපයෙක් අද ද ග්‍රන්ථාරාච්චා ඇත. මූල-පරිභාස, සමාවද්ධි, මහාසිහනාද, වමම්ක, රට්ඨපාල, සාලෙසා ආදී සුත්‍රාන්ත ගෙන වෙන වෙන කල පරිච්ඡිත බෙහෙමින් ඇත ද එ හැම සම්පාදිතයෙහි වැටෙන්නෙක් එහි හැඳින්විය හුතු විශේෂ දෑයෙක් නො එයි.

පාඨශුද්ධි:

පාඨාන්තර විමසා බලන් ම, ග්‍රන්ථාරාච්ච සමිතිතිය තෙක් පාඨශුද්ධි මැනවින් පැවැත්වියෙහිට සාධක කපා දක්නා ලැබේ. මහාසමය සුත්‍ර අටුවායෙන් සිය බසට ගත් තෙල මැනිය බලන්නේය:

“කෙලපවු වෙහෙර නාලෙනදෙර නාරුකා එක් දෙව් දුවක් වෙසෙයි. එක් ලදරු පැවිච් කෙනෙක් ඇතුළුලෙනා හිදා මෙහුන පිරිමකයි. දෙව් දු අසා සමකරයෙහි මහන් කොට සාධුකාර දුනා. ‘පැවිච්චේ තො කව-රහු’ යි කීහු. ‘වහන්සෙ, මම දෙව්දුවක්මු’ යි කීවැ. කුමට සාධුකාර දුන්හු’ යි කීහ. “වහන්සේ, බුදුන් මහාවතයෙහි වැඩා හිදා මෙහුන දෙසන දවස් ඇසීමි. දන් අද ඇසීමි. බුදුන් වදල නියායෙන් එක් අකුර-කුළු නො පිරිහෙලා ගත් දෑයයි කීවැ”

මෙහි පාඨශුද්ධිය පිණිස දෙවියන් සාධුකාර දුන්සෙ නියනුයෙන් මුඛ-පාඨ මගයෙන් තෙවලා ගෙනා ආ දවස් පාඨශුද්ධිය මැනවින් වැඩුණු බව පෙනේ. ඉරුමාසයෙහි දී මුඛපාඨමගයෙන් හදල පෙල අවුල් වන්නට කරුණක් නැත. ග්‍රන්ථාරාච්චකරණයෙන් පසු ලෙබකයන්ගේ අනවධාන-යෙහිදු, දෙයාන්තරයෙහි දී කවගත් විෂමපාඨසෙතුයෙහිදු බෙහෙමින් අවුල්වැ ගියතැන් මෙහිදු දක්නට ලැබේ. එහි නිමිලිකරණය අද දුසකර වූ ක්‍රියායෙකි. මෙහි අබැලිපි වශයෙන් බහාලු පාඨරුහියෙන් එය දත හෙන්නේය. විශේෂයෙන් මෙහි භාණකයන් ලියූ ‘වහින්න උදුනාපා, සලකා බලන් ම අවුල්වියවුලෙහි තතු කොතරම් වේ ද යනු දත හැකිවෙයි. පාඨශාධනය පිණිස මෙහි දැරූ උත්සාහ මේ ග්‍රන්ථ හදරන ක්‍රමණාච්චිතට මැනවින් වැටහී යනවා ඇතියි සිතමහ.

පාළිපදප්‍රයෝග:

පාළියෙහි බහ විමසන් ම, එය බුද්ධිකාලයෙහි ව්‍යවහාරපටයෙහි වැඩුණු බසක් බව කියන සාධකයෝ බොහෝ වෙති. “වියඤ්ජනා, සුචාරි, දුචෙ, තුචං” ආදී සහස්‍රසංඛ්‍යාත ශිච්චපද ද, “අච්චායං, එචං ව්‍යා බො (අපි ච අභං, එචං විභ බො)” යනාදී ගතසංඛ්‍යාත සන්ධි පද ද එයට දෙස් විසින් දැක්විය හෙයි. ප්‍රාකෘතිකයන් ඇති පදයන්ගේ ප්‍රයෝග ද නිකායානතර-වෘතීන්ගේ වෘත්ප්‍රයෝග ද දෙගහාමා පදවශයෙන් විකෘත වූ පදයන්ගේ ප්‍රයෝග ද කිසි තැනෙකැ ඇත. “හෙ ජෙ කාළි - කිං ජෙ දිවා උට්ඨාසි” යි කතවුපම සුත්‍රාදියෙහි එන ‘ජෙ’ යන පදය ප්‍රාකෘතික ගති ඇති හේ පෙනේ. බුද්ධිකාලයෙහි පැවැති ලෝක වාරිත්‍ර විධි අනුවැ සිව්වැදුරුම් දසගණ-යෙන් වෙයි. ‘අනෙතාජාත, ධනකකිත’ ආදී වශයෙන් අවුච්චායෙහි එය සදහන් කෙරෙති. මෙහි ‘ජාත’ යනු සිග්ගෙහි මැ පරමපරාවශයෙන් එන දසයට ද වැ දෘසික කුස උපන් දරුවෙයි හේ නම් ‘ජාතදස’ යි. එහි කෙල්ල ‘ජාතා’ නමු. එහි සමුදාහි රූපය ‘ජාතෙ’ යි විශාලකූය. ප්‍රාකෘත-ධම් වශයෙන් ‘ජාඵ’ යි සිද්ධ වැ සංහිතා විසින් ‘ජෙ’ යි ද සිද්ධිමනුෂ්‍යපද-සිද්ධිය සැලකියැ හෙන්නේය. නිසන්ධුයෙහි නිර්විශේෂ ආමන්ත්‍රණනිපාත වශයෙන් කිව ද තෙල පදය ජාතදසාමන්ත්‍රණයෙහි ම රූඵ වෙයි. ප්‍රාකෘත-යෙහිද ‘ජෙ’ යි නිපාතපදයක් කිව ද ඵ් පදපුරුණාවශයෙහි ම වෙයි. සකුයෙහි මේ රූපය නොලැබේ. මෙබඳු ප්‍රාකෘතිකපද මේ සහිතයෙහිද එයි. මේ ද පාළියෙහි භාෂාව ව්‍යවහාරභාෂා වන හෙයින් සිද්ධිගේ සලකමක. “එකුත පඤ්ඤාස ආච්චසතෙ, පරිබ්බාරකසතෙ, නාගාචාසසතෙ, විසෙ ඉද්දියසතෙ” යි සංඤ්ඤා සුත්‍රාදියෙහි එන වාක්‍යප්‍රදේශ සමයානතරවෘතීන්ගේ වෘත්ප්‍රයෝග විසින් සලකන්නේය. ‘තං පවුතතං’ යනු පිණිසැ ‘හෙ පවුතත’ කියා ද, ‘තං භිතතං’ යනු පිණිසැ ‘හෙ භිතත’ කියාද ‘තං වතතං’ යනු පිණිසැ ‘හෙ වතත’ කියාදැයි ‘ත’ ශබ්දයාගේ ‘හෙ’ යන රූපයෙක් මෙහිද පෙනේ. එය කලිච්චිඛයෙහි වැටෙන්නාක් හෙයින් මැ පුංලිඛයෙහිද වැටේ. සුභතන සුචුච්චාරණකම්බරලොපො, විපරිතතා ව යන ශබ්ද නීති සුත්‍රයෙහිදී ‘එසො, හො, එකො’ යනු ‘එසෙ, හෙ, එකෙ’ යි විපය්‍යාස වතහේ දැක්වුනි. මෙහි ‘හෙ’ යනු පුංලිඛනිදේශවශයෙන් කියති ‘ත’ ශබ්දයාගේ රූපොත්තයතයෙහිදී තෙල රූපය දෙශානතරයේද වශයෙන් එන විපය්‍යාසරූප වත් මුත් මෛලිකරූප නොවනුයෙන් කච්චායන, මොග්ග-ලායන දෙකිහි අනුග්‍රහිතෙ හේ සලකමක.

ශබ්දනීතිකාරයන් පාළියෙහි ආගම හකාරයක් කියා ‘හෙවත්ති’ යනාදී පද උදාහරණ කරනුදු කච්චායනාදියෙහි එවන් උපදෙශයෙක් නො එයි. ඵ් පද කච්චායනු යෙහි එන කාලානතරසඤ්ජාත වූ උච්චාරණ විකෘති-රූප වත් මුත් පාළියෙහි එන මෛලිකශබ්දධම් නොවන හෙයින්. ‘ත’ ශබ්දයාගේ රූපොත්තයතයෙහිදී ද කච්චායනාදියෙහි ‘හෙ’ යනු සඛ්‍යාභිත නොවනුයේ තෙල හේතුගෙනැයි එසෙසින්මැ සැලකිය හෙයි. මෛලික-රූප නොවනුදු ‘සෙය්‍යපීදං’ යනාදී පද අවයව විසින් බිඳගනුත් හොත් පාළියෙහිමැ දක්නා ලැබෙන ‘හෙ’ යනු මැ හෙනැ නිසපනති දැක් විභ හැකියැ. ශබ්දනීතිකාරයෝ “අඵ පනාවරියා සෙය්‍යපීදනති ඔකාරස්ස එකා-රතනම්ච්ඡනති. පාඨනතරං තෙහි දිට්ඨං භවිස්සති. මයං පන ත පසස්මි” යි පැරැණියන් ‘සො යථා’ යි පද බිඳ ඔකාරයට එකාර කොට ‘සෙය්‍යථා’ යි සිද්ධි කියනුදු නමන් එබඳු පාඨානතරයක් නො දුටුහේ සදහන් කෙරෙති.

“සෙය්‍යපීදන්ති සො කතමොති වා, තෙ කතමෙති වා, සා කතමාති වා, තා කතමාති වා, තං කතමන්ති වා, තාති කතමාතීති වා, එවං ලිඛිතවචන වසෙන අතියමිතෙ අතෙ” යි සෙය්‍යපීදං - යනු ලිඛිතත්‍රයෙහි ප්‍රථමා එක වචන බහුවචන දෙක්හි ම අතියමිතාපියෙහි ආයදෙන බව ද සඳහන් කෙරෙති. මෙයින් පැරණියන් ‘සො යථා’ යි ගත ද එය තබා, මූලා කී ‘සෙ’ යන රූපය කිසි තැනෙකැ අසඹිතා සචරූපයෙන් සිටුවනා සේ සාලා- කිය හෙත්තේය. තකාර සකාරයෝ දෙදෙනා උත්පතනින් දනනජ වෙන් නුසි සකාරයා විසින් තකාරයා ආක්‍රාන්ත වන් මැ ‘තං, තෙ’ යනු පිණිසැ ‘සෙ’ යනු පැමිණිසැ හෙත්තේය. ඒ රූපය පාලියෙහි මැ අතිප්‍රසක්තදේශපද වශයෙන් බැසැගෙනැ සිටුවනාසේ දත හැකිවෙයි. තෙල සහියෙහි එන ‘සෙය්‍යංසො, පාපියංසො, යනාදී පද විමසන් ම, වෛදික පක්‍ෂයෙහිත් සිටුවනා ‘ශ්‍රෙය්, පාපියස්’ යනාදී ශබ්දයන්ගේ රූපාන්තර බව කියැ හැකියැ.

මෙසෙයින් පාලියෙහි භෞතපුණ්‍යය ඇති තෙරුක්තිකයන් විසින් විමැසියැයුතු බොහෝ පදරත්නයන් උඛරණය කොටගන්නට මැදුම්සහිත සාගරසදාශ බව කියමිහ.

පිටකසංසද්දනා වශයෙන් පදප්‍රයෝග විමසා බලන් හොත් චිතය- පාලියෙහි ලැබෙන ඇතැම් ප්‍රයෝග විධි මෙහි දුර්ලභ බව කියැ යුතු වෙයි. “හිකුඤ්ඤි නිසිනො මාතුගාමො උපතිසිනො වා” යි චිතයෙහි ‘හිකුඤ්ඤි’ යි තැබුව මනා පදය අවිභක්තිකනිදේශ වශයෙන් ‘හිකුඤ්ඤි’ යි තැබී. එහි මෙබඳු බොහෝ යෙදුම් ඇත ද සුත්‍රාන්තපාලියෙහි එබඳු යෙදුම් දුර්ලභ වෙයි. මේ හැම නුවණැතියන් විසින් ඒ ඒ තත්හි විමසා බලන්තේය.

මේ මජ්ඣිමනිකාය ප්‍රථමභාග පරිවර්තසංසකරණයෙහි දී ගෞරවාචී දඨිතවිශාරද මහොපාධ්‍යාය පරවාහැර සිනි වජිරකුණාභිධාන, කොලඹ තවකෝරලයෙහි ප්‍රධාන සඹිකනායක මහාසථවිරපාදයන් වහන්සේගේ සදුපදේශ අත්‍යපියෙන් එළිය දුන් බව ඔබ කෙරෙහි අතියග ගෞරවයෙන් සඳහන් කරමිහ. ත්‍රිපිටකයෙහිද දඨිතශාස්ත්‍රවිෂයෙහිද පරිණතබ්‍රහ්මිප්‍රභා ඇති ඔබගේ උපදේශ නො ලද තමි, මේ පරිවර්තයෙහි ධර්මාචාර්යන් පිලිබඳ දුර්බොධසථාන සුබොධ නොවන බව කියනු කැමැතියමිහ.

කෝදගොඛ ඤාණාලොක සථවිර

සමූහකතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සී.	—	වැලියම් අගනබොධි රාජමහාවිහාරේ සිහල තාලපණ්ණ- පොත්කං.
සී. කත්ඵි.	—	අම්බලමගොඩ වහාවිහාරේ තාලපණ්ණ පොත්කං.
සීඞු.	—	විජ්ජාලකාර නිව්වක මණ්ඩල - සිහලකාර - මුද්දිත- පොත්කං..
සසා.	—	සසාමකාර - මුද්දිතපොත්කං.
මජ්ඣ.	—	මජ්ඣමනිකාසකුට්ඨිනිව්වකපොත්කං.
PTS.	—	Pali Text Society - Majjhimanikaya.

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

ආ ආ ā ඉ ඉ ī උ උ ū එ ඒ ඔ

CONSONANTS

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඛ්ඛ්ඛා
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඡ්ඡ්ඡා
ට ta	ඨ tha	ඨ da	ඨ dha	ඡ්ඡ්ඡා
ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	ත na
ප pa	ඵ pha	ඞ ba	ඞ bha	ම ma

ය ya	ර ra	ල la	ච va	ඝ sa	හ ha	ල ෙ la	අං aṅ
ක ka	කා kā	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kū	කෙ ke	කො kō
ඛ kha	ඛා khā	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu	ඛූ khū	ඛෙ khe	ඛො khō
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කක kka	ඡඣ jja	ඡඨ ttha	ච්ච bra
කඛ kkha	ඡඡ ඣ්ඣ ඣ්ඣා	ඡු tra, ඡී tva	චප mpa
කග kya	ඡඞ ඣ්ඣා	ඡු dda	චඵ mpha
ඡ්ඡි kri	ඡඞ, ම ඣ්ඣා	ඡු, ඞ ddha	ච, ම mba
කච kva	ඡඡ, ඡ ඣ්ඣා	ඡු dra	චඞ mbha
කඡ khya	ඡඡ, ඡ ඣ්ඣා	ඡු ච, dva	චම mma
කඨ khva	ඡඡඞ ඣ්ඣා	චඞ dhva	චඞ mha
කඨ ඣ්ඣා	චඞ ඣ්ඣා	ඡන nta	චච, චඡ yya
කඞ ඣ්ඣා	චඞ ඣ්ඣා	ඡඞ ntha	චඡ yha
චච gga	චඞ ඣ්ඣා	ඡඞ nda	චච lla
චඡ ggha	චඞ ඣ්ඣා	ඡඞ ndha	චඡ lya
චු gra	චඞ ඣ්ඣා	ඡන nna,	චඡ lha
චඞ ඣ්ඣා	චඞ ඣ්ඣා	ඡන nha	චඡ wha
චඡ ඣ්ඣා	චඞ ඣ්ඣා	චප ppa	චඡ ssa
චච cca	චඞ, ච ඣ්ඣා	චඵ ppha	චච sma
චඡ ccha	චඡ ඣ්ඣා	චඞ bba	චච swa
ච ඣ්ඣා	ඡන tta	චඞ bbha	චච hma
	චච hva	චඡ !ha	

ආ ආ ā ඉ ඉ ī උ උ ū එ ඒ ඔ

මජ්ඣිමනිකායෙ මූලපණණාසමෙ

විසයසූචි

සුභතසංඛාරා	1. මූලපටියායවග්ගො	පිට්ඨකං
		2 - 154
1. මූලපටියාය සුභතං	2 - 18
2. සංඛාසව	..	18 - 28
3. ධම්මදයාද	..	30 - 36
4. භග්ගෙභරව	..	38 - 54
5. අනඛණ්	..	54 - 74
6. ආකඛෙධ්‍යා	..	74 - 82
7. චන්ද්‍රපම	..	82 - 92
8. සලලඛ	..	92 - 108
9. සමමාදිට්ඨි	..	110 - 132
10. සතිපට්ඨාන	..	134 - 154

මූලපටියායවග්ගො පඨමො.

2. සීහනාද වග්ගො	154 - 306
11. මූලසීහනාද සුභතං	154 - 164
12. මහාසීහනාද	164 - 198
13. මහාදුක්ඛකඛනි	200 - 214
14. මුලදුක්ඛකඛනි	214 - 228
15. අනුමාන	228 - 250
16. වෙනොබ්බ	252 - 262
17. චතපත්ථ	264 - 272
18. මධුපිණ්ඩික	272 - 286
19. දොධා විතකක	288 - 298
20. විතකකසණ්ඨාන	300 - 306

සීහනාදවග්ගො දුතියො.

3. ඛපමමවග්ගො	308 - 492
21. කකචුපම සුභතං	308 - 322
22. අලගඤ්චම	324 - 354
23. චම්භික	354 - 360
24. රථවිනිත	362 - 372
25. තිවාප	374 - 392
26. අරියපරිශෙසන	394 - 424
27. මුලහභීරදොපම	426 - 446
28. මහාහභීරදොපම	448 - 462
29. මහාසාරොපම	462 - 476
30. මුලසාරොපම	478 - 492

ඛපමමවග්ගො තතියො.

4. මහාසමකච්ඡේදය				494 - 660
31.	චූළගෝසිඛන සුත්තං	494 - 506
32.	මහාගෝසිඛන	„	...	508 - 524
33.	මහාගෝපාලක	„	...	526 - 534
34.	චූළගෝපාලක	„	...	536 - 540
35.	චූළසච්චක	„	...	540 - 558
36.	මහාසච්චක	„	...	560 - 592
37.	චූළතණ්හාසඛිඛය	„	...	592 - 600
38.	මහාතණ්හාසඛිඛය	„	...	602 - 632
39.	මහාදසසුර	„	...	632 - 650
40.	චූළදසසුර	„	...	652 - 660

මහාසමකච්ඡේදය වතුපස්සා.

5. චූළසමකච්ඡේදය				662 - 790
41.	සාලෝයක සුත්තං	662 - 672
42.	චේරඤ්ඤක	„	...	672 - 684
43.	මහාවේදලල	„	...	684 - 700
44.	චූළවේදලල	„	...	702 - 716
45.	චූළධම්මසමාදාන	„	...	718 - 726
46.	මහාධම්මසමාදාන	„	...	728 - 742
47.	විමංසක	„	...	744 - 750
48.	කොසමිඛය	„	...	752 - 762
49.	චුඤ්චිමනතතික	„	...	764 - 774
50.	මාරතඤ්ඤික	„	...	776 - 790

චූළසමකච්ඡේදය පඤ්චමො.

චූළපණ්ණසකං නිවේදනං.

සුභානුකම්පන

මහවිමනිකායෝ

පඨමො භාගො

සුභතනනපිටකෙ

මජ්ඣිමනිකායො

මූලපණණාසකො

1. මූලපරියාසවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො ආරභතො සමමාසමුද්ධස්ස.

1. 1.

මූලපරියාසසුභතං

1. එවං මෙ¹ සුභතං: එකං සමසං භගවා උක්කමඨායං විහරති සුභගවනෙ සාරොඡච්චිලෙ තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. සබ්බධම්මමූලපරියාසං වො භික්ඛවෙ දෙසෙසාමි². තං සුභතං. සාධුකං මනසි කරොථ. භාසිස්සාමිති. එවං හනෙතති³ ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

(1)

3. ඉධ භික්ඛවෙ අසුභතවා පුද්ද්ද්වනො අරියානං අදස්සාමි⁴ අරියධම්මස්ස අකොච්චෙදො අරියධම්මෙ අචිතීතො, සපපුරිසානං අදස්සාමි⁴ සපපුරිසධම්මස්ස අකොච්චෙදො සපපුරිසධම්මෙ අචිතීතො පඨවිං පඨවිතො⁵ සඤ්ඤානාති. පඨවිං පඨවිතො⁵ සඤ්ඤානා පඨවිං මඤ්ඤති. පඨවියා මඤ්ඤති. පඨවිතො මඤ්ඤති. පඨවිං මෙත්⁶ මඤ්ඤති. පඨවිං අභිනන්දති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤානං⁷ තස්සාති වදාමි. (1)

1. එවමෙම, ස්‍යා. PTS සි. I. සි. 11. 2. දෙසිස්සාමි, ස්‍යා.
3. එවමනනෙතති, ස්‍යා. PTS සි. I. සි. 11. 4. අදස්සාමි, සි. I.
5. පඨවිං. පඨවිතො, මජ්ඣ. 6. පඨවිමෙමති, ස්‍යා. PTS සි. I. සි. 11.
7. අපරිඤ්ඤාණං, සි. I

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

මූලමිසගිය

මූලපණණාසකය

1. මූලපණණාසකය

ඒ භාග්‍යවතුන් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා.

1. 1.

මූලපරියායසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උක්කමඩානුවර යම්පයෙහි වූ සුභගවනයෙහි වනදෙවුමහරුකක් මූල වැඩ වසනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි හිඤ්ඤත් ඇමතුසේක. ඒ හිඤ්ඤ ‘සාමිනි’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාලසේක:

2. මහණෙනි, කොටසි සියලු සත්කායධර්මයන්ට මූලකාරණය දෙයනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මනා කොට මෙනෙහි කරවු. දෙයනා කරන්නෙමි. ‘එසේ ය, සාමිනි’යි ඒ හිඤ්ඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාලසේක-

(1)

3. මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි (බුද්ධාදී) ආරාධිතන් නො දක්නාසුලු ආරාධිතයෙහි අදක්‍ෂ වූ ආරාධිතයෙහි නො හික්මුණා වූ (බුද්ධාදී) සත්පුරුෂයන් නො දක්නාසුලු සත්පුරුෂධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ සත්පුරුෂධර්මයෙහි නො හික්මුණා වූ අභ්‍රාතවත් (ආගමාධිගමරහිත වූ) පාච්ඡන්ත කෙමේ පාච්චිය පාච්චිය වශයෙන් (තණ්හා මාන දිට්ඨි මඤ්ඤනාවෙන් සංඤ්චපයඝාසවශයෙන්) හඳුනයි. පාච්චිය පාච්චිය වශයෙන් හැඳින පාච්චිය (තණ්හා මඤ්ඤනාදිවසයෙන්) හඳිනයි. ‘මම පාච්චියෙහි පිහිටියෙමි’යි හඳිනයි. ‘මම පාච්චියෙන් බැහැර වෙමි’යි හඳිනයි. ‘පාච්චිය මාගේ’යි හඳිනයි. පාච්චිය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහුගේ පාච්චිය (පිළිබඳ) පිරිසිදු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (1)

4. ආපං ආපතො සඤ්ජානාති. ආපං ආපතො සඤ්ඤානා ආපං මඤ්ඤති. ආපසම් මඤ්ඤති. ආපතො මඤ්ඤති. ආපං මෙති මඤ්ඤති. ආපං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (2)

5. තෙජං තෙජතො සඤ්ජානාති. තෙජං තෙජතො සඤ්ඤානා තෙජං මඤ්ඤති. තෙජසම් මඤ්ඤති. තෙජතො මඤ්ඤති. තෙජං මෙති මඤ්ඤති. තෙජං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (3)

6. වායං වායතො සඤ්ජානාති. වායං වායතො සඤ්ඤානා වායං මඤ්ඤති. වායසම් මඤ්ඤති. වායතො මඤ්ඤති. වායං මෙති මඤ්ඤති. වායං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (4)

7. භූතෙ භූතතො සඤ්ජානාති. භූතෙ භූතතො සඤ්ඤානා භූතෙ මඤ්ඤති. භූතෙසු මඤ්ඤති. භූතතො මඤ්ඤති. භූතෙ මෙති මඤ්ඤති. භූතෙ අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (5)

8. දෙවෙ දෙවතො සඤ්ජානාති. දෙවෙ දෙවතො සඤ්ඤානා දෙවෙ මඤ්ඤති. දෙවෙසු මඤ්ඤති. දෙවතො මඤ්ඤති. දෙවෙ මෙති මඤ්ඤති. දෙවෙ අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (6)

9. ජජාපතිං ජජාපතිතො සඤ්ජානාති. ජජාපතිං ජජාපතිතො සඤ්ඤානා ජජාපතිං මඤ්ඤති. ජජාපතිසම් මඤ්ඤති. ජජාපතිතො මඤ්ඤති. ජජාපතිං මෙති මඤ්ඤති. ජජාපතිං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (7)

10. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ජානාති. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ඤානා බ්‍රහ්මං මඤ්ඤති. බ්‍රහ්මනි² මඤ්ඤති. බ්‍රහ්මතො මඤ්ඤති. බ්‍රහ්මං මෙති මඤ්ඤති. බ්‍රහ්මං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (8)

1. අපරිඤ්ඤාණං, සී. I. 2. බ්‍රහ්මසම්, මජ්ඣං.

4. ආපය ආපය වශයෙන් (සංඥවිපයභාසයෙන්) හඳුනයි. ආපය ආපය වශයෙන් හැඳින ආපය (තණහාමඤ්ඤනාදිවසයෙන්) හඟියි. 'මම ආපයෙහි පිහිටියෙමි' යි හඟියි. 'ආපයෙන් බැහැර වෙමි' යි හඟියි. 'ආපය මාගේ' යි හඟියි. ආපය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආපය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (2)

5. තෙජස තෙජෝවශයෙන් (සංඥවිපයභාසයෙන්) හඳුනයි. තෙජස තෙජෝවශයෙන් හැඳින තෙජස (තණහාමඤ්ඤනාදිවසයෙන්) හඟියි. 'මම තෙජසෙහි පිහිටියෙමි' යි හඟියි. තෙජසින් බැහැර වෙමි' යි හඟියි. 'තෙජස මාගේ' යි හඟියි. තෙජස අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තෙජස (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (3)

6. වායුව වායුවශයෙන් (සංඥවිපයභාසයෙන්) හඳුනයි. වායුව වායු වශයෙන් හැඳින වායුව (තණහාමඤ්ඤනාදි වසයෙන්) හඟියි. 'මම වායුවෙහි පිහිටියෙමි' යි හඟියි. 'වායුවෙන් බැහැර වෙමි' යි හඟියි. 'වායුව මාගේ' යි හඟියි. වායුව අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: වායුව (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (4)

7. භූතයන් (වාතූමිභාරාජ්කයෙන් යට සතුවයන්) භූතයන් වශයෙන් (සංඥවිපයභාසයෙන්) හඳුනයි. භූතයන් භූතවශයෙන් හැඳින භූතයන් (තණහාමඤ්ඤනාදිවසයෙන්) හඟියි. භූතයන් කෙරෙහි තණහාමානදිට්ඨි මඤ්ඤනා කෙරෙයි. භූතයන්ගෙන් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඟියි. 'භූතයන් මාගේ' යි හඟියි. භූතයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: භූතයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (5)

8. දෙවියන් දෙවියන් වශයෙන් (සංඥවිපයභාසයෙන්) හඳුනයි. දෙවියන් දෙවියන් වශයෙන් හැඳින දෙවියන් (තණහාමඤ්ඤනාදිවසයෙන්) හඟියි. දෙවියන් කෙරෙහි තණහාදීන් මඤ්ඤනා කෙරෙයි. දෙවියන්ගෙන් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඟියි. 'දෙවියන් මාගේ' යි හඟියි. දෙවියන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: දෙවියන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (6)

9. ප්‍රජාපතිහු (මාරයා) ප්‍රජාපතිහු වශයෙන් හඳුනයි. ප්‍රජාපතිහු ප්‍රජාපතිහු වශයෙන් හැඳින ප්‍රජාපතිහු (තණහාදිමඤ්ඤනායෙන්) හඟියි. ප්‍රජාපතිහු කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. ප්‍රජාපතිහු කෙරෙත් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඟියි. 'ප්‍රජාපතියා මාගේ' යි හඟියි. ප්‍රජාපතිහු අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ප්‍රජාපතිහු (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (7)

10. බ්‍රහ්මයා බ්‍රහ්ම වශයෙන් හඳුනයි. බ්‍රහ්මයා බ්‍රහ්ම වශයෙන් හැඳින බ්‍රහ්මයා (තණහාදිමඤ්ඤනායෙන්) හඟියි. බ්‍රහ්මයා කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. බ්‍රහ්මයා කෙරෙත් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඟියි. 'බ්‍රහ්මයා මාගේ' යි හඟියි. බ්‍රහ්මයා අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: බ්‍රහ්මයා (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (8)

11. ආනසසරෙ ආනසසරතො සඤ්ජානාති. ආහසසරෙ ආහසසරතො සඤ්ඤාචා, ආනසසරෙ මඤ්ඤාති. ආහසසරෙසු මඤ්ඤාති. ආහසසරතො මඤ්ඤාති. ආහසසරෙ මෙති මඤ්ඤාති. ආහසසරෙ අභිනන්දාති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (9)

12. සුභකිණ්ණෙ² සුභකිණ්ණතො³ සඤ්ජානාති. සුභකිණ්ණෙ සුභකිණ්ණතො සඤ්ඤාචා, සුභකිණ්ණෙ මඤ්ඤාති. සුභකිණ්ණෙසු මඤ්ඤාති. සුභකිණ්ණතො මඤ්ඤාති. සුභකිණ්ණෙ මෙති මඤ්ඤාති. සුභකිණ්ණෙ අභිනන්දාති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (10)

13. වෙහපඵලෙ වෙහපඵලතො සඤ්ජානාති. වෙහපඵලෙ වෙහපඵලතො සඤ්ඤාචා, වෙහපඵලෙ මඤ්ඤාති. වෙහපඵලෙසු මඤ්ඤාති. වෙහපඵලතො මඤ්ඤාති. වෙහපඵලෙ මෙති මඤ්ඤාති. වෙහපඵලෙ අභිනන්දාති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (11)

14. අභිභුං අභිභුතො සඤ්ජානාති. අභිභුං අභිභුතො සඤ්ඤාචා, අභිභුං මඤ්ඤාති. අභිභුසමිං මඤ්ඤාති. අභිභුතො මඤ්ඤාති. අභිභුං මෙති මඤ්ඤාති. අභිභුං අභිනන්දාති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (12)

15. ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ඤාචා, ආකාසානඤ්චායතනං මඤ්ඤාති. ආකාසානඤ්චායතනසමිං මඤ්ඤාති. ආකාසානඤ්චායතනතො මඤ්ඤාති. ආකාසානඤ්චායතනං මෙති මඤ්ඤාති. ආකාසානඤ්චායතනං අභිනන්දාති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (13)

16. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ඤාචා, විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මඤ්ඤාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසමිං මඤ්ඤාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො මඤ්ඤාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මෙති මඤ්ඤාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං අභිනන්දාති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (14)

1. අපරිඤ්ඤාණං. සී. I. 2. සුභකිණ්ණො, මජ්ඣ. සං. සී. I. සී. II. අ.
3. සුභකිණ්ණතො, මජ්ඣ. සං. සී. I. සී. II.

11. ආභාසාර(මුහුම්)යන් ආභාසාරයන් වශයෙන් හඳුනයි. ආභාසාරයන් ආභාසාරයන් වශයෙන් හැඳින් ආභාසාරයන් (තණහාමඤ්ඤානාදි-වසයෙන්) හඟියි. ආභාසාරයන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා කෙරෙයි. ආභාසාරයන් කෙරෙත් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'ආභාසාරයන් මාගේ ය'යි හඟියි. ආභාසාරයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආභාසාරයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (9)

12. සුභකීර්ණයන් සුභකීර්ණයන් වශයෙන් හඳුනයි. සුභකීර්ණයන් සුභකීර්ණයන් වශයෙන් හැඳින් සුභකීර්ණයන් (තණහාමඤ්ඤානාදි-වසයෙන්) හඟියි. සුභකීර්ණයන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා කෙරෙයි. සුභකීර්ණයන් කෙරෙත් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'සුභකීර්ණයන් මාගේ ය'යි හඟියි. සුභකීර්ණයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: සුභකීර්ණයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි.(10)

13. වෙහපඵලයන් වෙහපඵලයන් වශයෙන් හඳුනයි. වෙහපඵලයන් වෙහපඵලයන් වශයෙන් හැඳින් වෙහපඵලයන් (තණහාමඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඟියි. වෙහපඵලයන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා කෙරෙයි. වෙහපඵලයන් කෙරෙත් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'වෙහපඵලයන් මාගේ ය'යි හඟියි. වෙහපඵලයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: වෙහපඵලයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (11)

14. අභිභූන් (අසංඥසන්ධයන්) අභිභූ වසයෙන් හඳුනයි. අභිභූන් අභිභූවසයෙන් හැඳින් අභිභූන් (තණහාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. අභිභූන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. අභිභූන් කෙරෙත් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'අභිභූන් මාගේ ය'යි හඟියි. අභිභූන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: අභිභූන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (12)

15. ආකාසානඤ්ඤායතනය (තද්භූමක වූ කුශල - විපාක - ක්‍රියා වශයෙන් උචත්තා වතුර්විධ නාම සකකා) ආකාසානඤ්ඤායතනය වශයෙන් හඳුනයි. ආකාසානඤ්ඤායතනය ආකාසානඤ්ඤායතනය වශයෙන් හැඳින් ආකාසානඤ්ඤායතනය (තණහාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. ආකාසානඤ්ඤායතනය කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. ආකාසානඤ්ඤායතනයෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'ආකාසානඤ්ඤායතනය මාගේ ය'යි හඟියි. ආකාසානඤ්ඤායතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආකාසානඤ්ඤායතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (13)

16. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය (තද්භූමක වූ වතුර්විධ ඥානා) විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය වශයෙන් හඳුනයි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය වශයෙන් හැඳින් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය (තණහාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය මාගේ ය'යි හඟියි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (14)

17. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤානාති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤානො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං මඤ්ඤති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසමිං මඤ්ඤති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො මඤ්ඤති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං මෙති මඤ්ඤති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (15)

18. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤානාති. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤානො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මඤ්ඤති. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසමිං මඤ්ඤති නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො මඤ්ඤති. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මෙති මඤ්ඤති. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (16)

19. දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ඤානාති. දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ඤානො දිට්ඨං මඤ්ඤති. දිට්ඨසමිං මඤ්ඤති. දිට්ඨතො මඤ්ඤති. දිට්ඨං මෙති මඤ්ඤති. දිට්ඨං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (17)

20. සුභං සුභතො සඤ්ඤානාති. සුභං සුභතො සඤ්ඤානො සුභං මඤ්ඤති. සුභසමිං මඤ්ඤති. සුභතො මඤ්ඤති. සුභං මෙති මඤ්ඤති. සුභං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (18)

21. මුභං මුභතො සඤ්ඤානාති. මුභං මුභතො සඤ්ඤානො මුභං මඤ්ඤති. මුභසමිං මඤ්ඤති. මුභතො මඤ්ඤති. මුභං මෙති මඤ්ඤති. මුභං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (19)

22. විඤ්ඤාභං විඤ්ඤාභතො සඤ්ඤානාති. විඤ්ඤාභං විඤ්ඤාභතො සඤ්ඤානො විඤ්ඤාභං මඤ්ඤති. විඤ්ඤාභසමිං. මඤ්ඤති. විඤ්ඤාභතො මඤ්ඤති. විඤ්ඤාභං මෙති මඤ්ඤති. විඤ්ඤාභං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (20)

17. ආකීඤ්චාසංචාරය (තද්භූමක වූ චතුර්විධ සකනි) ආකීඤ්චාසංචාරය චයයෙන් හඳුනයි. ආකීඤ්චාසංචාරය ආකීඤ්චාසංචාරය චයයෙන් හැඳින් ආකීඤ්චාසංචාරය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. ආකීඤ්චාසංචාරයෙහි (නිත්තරාදිය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. ආකීඤ්චාසංචාරයෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. ‘ආකීඤ්චාසංචාරය මාගේ ය’යි හඟියි. ආකීඤ්චාසංචාරය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආකීඤ්චාසංචාරය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (15)

18. නෙවසංඝාතාසංඝාතය (තද්භූමක වූ චතුර්විධ සකනි) නෙවසංඝාතාසංඝාතයෙන් හඳුනයි. නෙවසංඝාතාසංඝාතය නෙවසංඝාතාසංඝාතයෙන් හැඳින් නෙවසංඝාතාසංඝාතය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. නෙවසංඝාතාසංඝාතයෙහි (නිත්තරාදිය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. නෙවසංඝාතාසංඝාතයෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) පිහිටි සේ හඟියි. ‘නෙවසංඝාතාසංඝාතය මාගේ ය’යි හඟියි. නෙවසංඝාතාසංඝාතය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: නෙවසංඝාතාසංඝාතය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (16)

19. දක්කාලද්ද (රූපාසවනය) රූපාසවනයෙන් හඳුනයි. රූපාසවනය රූපාසවනයෙන් හැඳින් රූපාසවනය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. රූපාසවනයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. රූපාසවනයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. ‘රූපාසවනය මාගේ ය’යි හඟියි. රූපාසවනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: රූපාසවනය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (17)

20. අසනලද්ද (අබ්දයවනය) අබ්දයවනයෙන් හඳුනයි. අබ්දයවනය අබ්දයවනයෙන් හැඳින් අබ්දයවනය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. අබ්දයවනයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. අබ්දයවනයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. ‘අබ්දයවනය මාගේ ය’යි හඟියි. අබ්දයවනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: අබ්දයවනය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (18)

21. මුතය (ස්පඨියෙන්=හැපීමත් ගත් ගතිරසථොට්ඨබ්බායන) මුත වයයෙන් හඳුනයි. මුතය මුත වයයෙන් හැඳින් මුතය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. මුතයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. මුතයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. ‘මුතය මාගේ ය’යි හඟියි. මුතය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මුතය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (19)

22. විඤ්ඤාතය (මනසින් දත් සෙසු ආයතන සත හෝ බමමාරම්මණය) විඤ්ඤාතයෙන් හඳුනයි. විඤ්ඤාතය විඤ්ඤාතයෙන් හැඳින් විඤ්ඤාතය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. (විඤ්ඤාතයෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. විඤ්ඤාතයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. ‘විඤ්ඤාතය මාගේ ය’යි හඟියි. විඤ්ඤාතය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: විඤ්ඤාතය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (20)

23. එකතතං එකතතතො සඤ්ඤානාති. එකතතං එකතතතො සඤ්ඤානාති. එකතතං මඤ්ඤාති. එකතතසමී මඤ්ඤාති. එකතතතො මඤ්ඤාති. එකතතං මෙති මඤ්ඤාති. එකතතං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (21)

24. නානතතං නානතතතො සඤ්ඤානාති. නානතතං නානතතතො සඤ්ඤානාති. නානතතං මඤ්ඤාති. නානතතසමී මඤ්ඤාති. නානතතතො මඤ්ඤාති. නානතතං මෙති මඤ්ඤාති. නානතතං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (22)

25. සබ්බං සබ්බතො සඤ්ඤානාති. සබ්බං සබ්බතො සඤ්ඤානාති. සබ්බං මඤ්ඤාති. සබ්බසමී මඤ්ඤාති. සබ්බතො මඤ්ඤාති. සබ්බං මෙති මඤ්ඤාති. සබ්බං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (23)

26. තිබ්බානං තිබ්බානතො සඤ්ඤානාති. තිබ්බානං තිබ්බානතො සඤ්ඤානාති. තිබ්බානං මඤ්ඤාති. තිබ්බානසමී මඤ්ඤාති. තිබ්බානතො මඤ්ඤාති. තිබ්බානං මෙති මඤ්ඤාති. තිබ්බානං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (24)

(අසසුතවනනපුපුජ්ජනන වග්ගෙති පඨමකභූමි¹ පටිච්චෙදි²)*

(2)

27. යොපි යො භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙට්ඨො³ අප්පනනමානසො අනුතතරං යොගඤ්ඤාමං පඤ්ඤාමානො විහරති, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාත⁴ පඨවිං මාමඤ්ඤාදී⁵. පඨවිතො මාමඤ්ඤාදී. පඨවිතො මාමඤ්ඤාදී. පඨවිං මෙති මාමඤ්ඤාදී. පඨවිං මාභිනන්දී⁶. තං කිසස හෙතු? පරිඤ්ඤාතං⁷ තස්සාති වදාමි.

1. පුපුජ්ජනනවග්ගෙති පඨමකභූමි, මජ්ඣ. සෘ. පුපුජ්ජනනවග්ගෙති පඨමකභූමි, සි. I.

2. පටිච්චෙදො, සෘ. පටිච්චෙදො නිවර්තනාති, මජ්ඣ. 3. සෙට්ඨො, මජ්ඣ.

4. අභිඤ්ඤාතො, සි. I. 5. මා මඤ්ඤාති, සි. I.

6. මා අභිනන්දති, සි. I. මාභිනන්දති, මජ්ඣ. 7. අපරිඤ්ඤාතං, සි. I. සි. II.

* ඉමිසමී. පාඨෙ චෙච ඊදිසෙසු අඤ්ඤාසු පාඨෙසු ච චෙසාගිරිසිලාලිපිආදිසු දිසාමානෙති පොරොච්ඡිකසිගලපදෙති සද්ධාති පදාති දිසානෙත. තස්මා ඵෙත පාඨා ලබ්ඛායං පොරොච්ඡෙති සිගලකපෙඨෙරෙති නික්ඛිතාති අනුමාදං සකඛා.

23. එකතිය (වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාර විඤ්ඤාණ යන සතර සකකි) එකතීවශයෙන් හඳුනයි. එකතිය එකතීවශයෙන් හැඳින් එකතිය ආත්මය යි හඟියි. එකතියෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. එකතියෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. 'එකතිය මාගේ ය'යි හඟියි. එකතිය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: එකතිය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳ නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (21) *

24. තානාතිය (පඤ්ඤාසකතිය) තානාතීවශයෙන් හඳුනයි. තානාතිය තානාතීවශයෙන් හැඳින් තානාතිය ආත්මය යි හඟියි. තානාතියෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. තානාතියෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. 'තානාතිය මාගේ ය'යි හඟියි. තානාතිය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තානාතිය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳ නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (22) *

25. සඵය (සියලු සත්කායධම්) සඵවශයෙන් හඳුනයි. සඵය සඵ වශයෙන් හැඳින් සඵය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. සඵයෙහි (තමාගේ ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. සඵයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. 'සඵය මාගේ ය'යි හඟියි. සඵය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: සඵය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳ නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (23) *

26. තිඵාණය (පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බාතය) තිඵාණවශයෙන් හඳුනයි. තිඵාණය තිඵාණවශයෙන් හැඳින් තිඵාණය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. තිඵාණයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යන ආදීන්) හඟියි. තිඵාණයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යන ආදීන්) හඟියි. 'තිඵාණය මාගේ ය'යි හඟියි. තිඵාණය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: (පරම දුඝට්ඨම්) තිඵාණය (පිලිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳ නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (24)

(අශ්‍රැතවත්පෘථග්ජනශාගේ වශයෙන් දෙසූ ප්‍රථම භූමි පරිච්ඡේදය යි.)
(2)

27. මහණෙකි, ගෞක්ඛ වූ නොපැමිණි අභිතිය ඇති යම් මහණෙක් නිරුත්තර වූ යොගස්සමසංඛාරාන රහත්ඛව පතමින් වෙසේ ද, හෙතෙමින් පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් වෙසෙසින් දනියි. පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් මැනැවින් දන ('මම පෘථිවිධාතුව වෙමි'යි දුඝට්ඨවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු (තෘෂණාමානවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. පෘථිවියෙහි (පිහිටියෙහි යි දුඝට්ඨවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු (තෘෂණාමානවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. පෘථිවිධාතුවෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි (දුඝට්ඨවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තෘෂණාමානවශයෙන් මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. 'පෘථිවිධාතුව මාගේ ය'යි (දුඝට්ඨවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු (තෘෂණාමාන වශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. පෘථිවිධාතුව (දුඝට්ඨවශයෙන්) අභිනන්දනය නො කරන්නේ නමුදු (තෘෂණාමානවශයෙන්) අභිනන්දනය නො කරන්නේත් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහු විසින් (පෘථිවිධාතුව රහත්මගින්) පිරිසිඳ දන යුතු (හෙයින්)යි කියමි.

* මෙහි 'එකතා, තානතා, සංඛා' යන පදයන්ගේ අර්ථය අභිසංඛාරවෙහි සංඝනා- වුලොමි වන පස් ව්‍යංඛ්‍යක කරණ ලද්දකි සිතත්.

28. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- වායං -පෙ- භූතෙ -පෙ- දෙවෙ -පෙ- පජාපතිං -පෙ- බ්‍රහ්මිං -පෙ- ආභස්සර -පෙ- සුභකිණ්ණං -පෙ- වෙහපථලෙ -පෙ- අභිභුං -පෙ- ආකාසානිකුචායතනං -පෙ- විඤ්ඤාණඤ්ඤා- යතනං -පෙ- ආකිඤ්ඤායතනං -පෙ- නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං -පෙ- දිට්ඨිං -පෙ- සුභං -පෙ- මුඛං -පෙ- විඤ්ඤානං -පෙ- ඵකතනං -පෙ- සබ්බං -පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති. තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං මාමඤ්ඤි¹. තිබ්බානතො මාමඤ්ඤි. තිබ්බානං මෙති මාමඤ්ඤි. තිබ්බානං මාභිනද්දි². තං කිස්ස භෙදා? පරිඤ්ඤායං³ තස්සාති වදාමි.

(සෙබ්භ⁴ විචච්චසෙති දුතියකභූමි⁵ පටිච්චෙජදි⁶)

(3)

29. සොපි සො භික්ඛළච භික්ඛු අරභං ඩිණාසවො වුසිතවා කතකරණියො ඔභිතභාගේ අනුප්පත්තසද්දෙථා පරිකම්භ්භවසංගොජනො සමමදඤ්ඤා විමුත්තො, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න මඤ්ඤති. පඨවිතො න මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං නාභිනද්දති. තං කිස්ස භෙදා? පරිඤ්ඤානං තස්සාති වදාමි.

30. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති. තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං න මඤ්ඤති. තිබ්බානසමිං න මඤ්ඤති. තිබ්බානතො න මඤ්ඤති. තිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති. තිබ්බානං නාභිනද්දති. තං කිස්ස භෙදා? පරිඤ්ඤානං තස්සාති වදාමි.

(ඩිණාසවභං⁷ පඨමකතියෙ තතියකභූමි¹ පටිච්චෙජදි)

1. වා මඤ්ඤති, සි I. 2. වා අභිනද්දති, සි I. මාභිනද්දති, මජ්ඣ. 3. අපරිඤ්ඤායං, සි I. සි II. 4. සෙබ්භ=සෙබ්බො. 5. සෙබ්චසෙත දුතියතභූමි, මජ්ඣ. සං. සෙබ්භ විචච්චසෙති දුතියකං භූමි, සි I. 6. පරිච්චෙජද, සං. පරිච්චෙජද නිවර්තනො, මජ්ඣ. 7. ඩිණාසවච්චසෙත තතියතභූමි, මජ්ඣ. සං. ඩිණාසවභං පඨමකතියෙ තතියකභූමි, සි. I. * ඩිණාසවභං=ඩිණාසවභං.

28. ආපොධාතුව... තෙජොධාතුව... වායොධාතුව... භූතයන්... දෙවියන්... පජාපනිත්‍ර... බ්‍රහ්මයා... ආභසාරයන්... පුභකිණ්ණයන්... වෙහපඵලයන්... අභිභුන්... ආකාසානඤ්චායනනය... විඤ්ඤාණඤ්චායනනය... ආකීඤ්චඤ්ඤායනනය... තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනය... රූපායනනය... සඤ්ඤායනනය... ගඤ්ඤායනනය... චොට්ඨබ්බායනනය... විඤ්ඤායනනය... ඵකභනය.. නානභනය... සබ්බය... දිට්ඨධම්මනිබ්බානාය නිබ්බානාවසයෙන් වෙසෙසින් දැනී. (දූෂටධම්) නිජාණය නිජාණවයයෙන් වෙසෙසින් දැන නිජාණය ආනව ය සි (දිට්ඨි වසයෙන් මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තණ්හාමානවසයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. නිජාණයෙහි ආනවය පිහිටියේ සි (දිට්ඨිමඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තණ්හාමාන) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. නිජාණයෙන් බැහැර ආනවය පිහිටියේ ය සි (දිට්ඨිමඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තණ්හාමාන) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. 'නිජාණය මාගේ ය'යි (දිට්ඨිමඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තණ්හාමාන) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. නිජාණය (දිට්ඨිමඤ්ඤානායෙන්) අභිනඤ්ඤාය නො කරන්නේ නමුදු (තණ්හාමානමඤ්ඤානායෙන්) අභිනඤ්ඤාය නො කරන්නේත් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහු විසින් දූෂටධම්නිජාණය පිරිසිදු දන යුතු (හෙයින්) යි කියමි.

(මෙහෙය්‍යයා පිළිබඳ විවච්චවසයෙන් දෙයින දවිතියභූමි පරිච්චේදය සි.)

(3)

29. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රහත් වූයේ හෙවු ආසුච ආත්තේ වැස නිම කල බ්‍රහ්මසර ආත්තේ කල සිවුමග කිය ආත්තේ බ්‍රහ්ම කෙලෙස්සර ආත්තේ පෘථිණි ස්වාථී (රහත්පල) ආත්තේ හෙවුණු හවබ්බන ආත්තේ මැනවින් දැන (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) මිදුණේ වේ ද, හෙතෙමේත් පෘථිවිය පෘථිවිවයයෙන් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැනී. පෘථිවිය පෘථිවිවයයෙන් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැන පෘථිවිය ආනවය සි (තෘෂණාදිවයයෙන්) නො හගියි. පෘථිවියෙහි (ආනවය පිහිටියේ ය සි) නො හගියි. පෘථිවියෙන් බැහැර (ආනවය පිහිටියේ ය සි) නො හගියි. 'පෘථිවිය මාගේ ය'යි නො හගියි. පෘථිවිය අභිනඤ්ඤාය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහු විසින් පිරිසිදු දන්නා ලද (හෙයින්) යි කියමි.

30. අබ්බාතුව... තෙජස.. (දූෂටධම්)නිජාණය (දූෂටධම්) නිජාණවයයෙන් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැන ගනී. නිජාණය නිජාණවයයෙන් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැන නිජාණය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) නො හගියි. නිජාණයෙහි (ආනවය පිහිටියේ ය සි) නො හගියි. නිජාණයෙන් (බැහැර ආනවය පිහිටියේ ය සි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. 'නිජාණය මාගේ ය'යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිජාණය අභිනඤ්ඤාය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහු විසින් පිරිසිදු දන්නා ලද (හෙයින්) යි කියමි.

(කීර්ණාසුචවයයෙන් ප්‍රථමනයයෙහි තෘතීයභූමි පරිච්චේදය සි)

(4)

31. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඩිණ්ණසවො වුසිතව කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙථො පරික්ඛිණ්ණභවසංයොජනො සමමදඤ්ඤ පිමුතෙතො, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න මඤ්ඤති. පඨවිතො න මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං නාභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? ඛො රාගස්ස විතරාගතතා.

31. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති. නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති. නිබ්බානසමිං න මඤ්ඤති. නිබ්බානතො න මඤ්ඤති. නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති. නිබ්බානං නාභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? ඛො රාගස්ස විතරාගතතා.

(ඩිණ්ණසවන දුතියකතයෙ චතරවනක*භුමි¹පරිච්ඡේදි²)

(5)

33. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඩිණ්ණසවො වුසිතවා කත- කරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙථො පරික්ඛිණ්ණභවසංයොජනො සමමදඤ්ඤ පිමුතෙතො, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න මඤ්ඤති. පඨවිතො න මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං නාභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? ඛො ද්වෙසස්ස විතද්දෙසතතා.

34. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති. නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති. නිබ්බානසමිං න මඤ්ඤති. නිබ්බානතො න මඤ්ඤති. නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති. නිබ්බානං නාභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු? ඛො ද්වෙසස්ස විතද්දෙසතතා.

(ඩිණ්ණසවන තතියකතයෙ පඤ්චවනක*භුමි³පරිච්ඡේදි³)

1. ඩිණ්ණසවවසෙත චතුස්සකභුමි, මජ්. සං. සං.
2. පරිච්ඡේද, සං. පරිච්ඡේද, භිට්ඨිතො, මජ්. සං.
3. ඩිණ්ණසවවසෙත පඤ්චමනස භුමි, මජ්. සං. සං.
* 'චක්ඛාරවාතක, පඤ්චවාතක' ඉති 'අවාතක' සද්ද සමබ්භිසු පටිපොඤ්ඤාසු දිස්සති. තථාපි පුරාතන සිහලසිලාච්චිසු 'දෙද්දවනක (සිං. IV. 221), භිණ්ඩනක (සිං. III. 177), චතරවනක (සිං. V 85), ඉච්චාදිසු 'අවනක' සද්දව ආගතො.

(4)

31. මහණෙනි, යම් මහණෙක් රහත් වූයේ ගෙවුණු ආසුව ඇත්තේ වැස නිම කළ මගබ්බසර ඇත්තේ කළ සිටුමගකිස ඇත්තේ බහා තැවූ කෙලෙස්බර ඇත්තේ පැමිණි රහත්පල ඇත්තේ ගෙවුණු හවබකින ඇත්තේ මැනවින් දැන මිදුණේවේ ද, හෙතෙමේත් පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැකියි. පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පෘථිවිය (තණහාදිවසයෙන්) මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. පෘථිවියෙහි (ආනමය පිහිටියේ ය යි) නො හඟියි. පෘථිවියෙන් (බැහැර) ආනමය පිහිටියේ ය යි නො හඟියි. 'පෘථිවිය මාගේ ය'යි මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. පෘථිවිය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: රාගය ක්ෂීණ වීමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

32. අබ්බාතුව.... තෙජස.... (දූභට්ඨ)නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ට ඥනයෙන් දැනී. නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිජාණය (තණහාදිවසයෙන්) මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. නිජාණයෙහි (ආනමය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. නිජාණයෙන් (බැහැර) ආනමය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. 'නිජාණය මාගේ ය'යි මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. නිජාණය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: රාගය ක්ෂීණ වීමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

(ක්ෂීණාසුව වශයෙන් දැවිතියනයයෙහි සතරවැනිභූමි පරිච්ඡේදය යි.)

(5)

33. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රහත් වූයේ ගෙවුණු ආසුව ඇත්තේ වැස නිම කළ මගබ්බසර ඇත්තේ කළ සිටුමගකිස ඇත්තේ බහා තැවූ කෙලෙස්බර ඇත්තේ පැමිණි රහත්පල ඇත්තේ ගෙවුණු හවබකින ඇත්තේ මැනවින් දැන (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) මිදුණේවේ ද, හෙතෙමේත් පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැනී. පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පෘථිවිය (තණහාදිවසයෙන්) මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. පෘථිවියෙහි (ආනමය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. පෘථිවියෙන් බැහැර (ආනමය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. 'පෘථිවිය මාගේ ය'යි මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. පෘථිවිය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: දෝෂය ක්ෂීණ වීමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

34. අබ්බාතුව.... තෙජස.... (දූභට්ඨ)නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ට ඥනයෙන් දැනී. නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිජාණය තණහාදිවසයෙන් මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. නිජාණයෙහි (ආනමය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. නිජාණයෙන් බැහැර (ආනමය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. 'නිජාණය මාගේ ය'යි මඤ්ඤනා නො කෙරෙයි. නිජාණය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: දෝෂය ක්ෂීණ වීමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

(ක්ෂීණාසුවවශයෙන් තෘතීයනයයෙහි පස්වැනි භූමිපරිච්ඡේදය යි.)

(6)

35. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං භිණාසවො වුසිභවා කත-
කරණියො ඔතිභාරො අනුප්පත්තසදුප්ඵො පරික්ඛිණ්භවසංයොජනො
සමමදඤ්ඤවිමුත්තො, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං
පඨවිතො අභිඤ්ඤය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න මඤ්ඤති. පඨවිතො න
මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං නාභිනජ්ඣති. භං කිස්ස
හෙතු ? ඛයා මොහස්ස විභමොහත්තො.

36. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති.
තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤය තිබ්බානං න මඤ්ඤති. තිබ්බානස්මිං න
මඤ්ඤති. තිබ්බානතො න මඤ්ඤති. තිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති.
තිබ්බානං නාභිනජ්ඣති. භං කිස්ස හෙතු ? ඛයා මොහස්ස විභමොහත්තො.

(ඛිණ්ඤවහ චතුස්ඵකනියෙ ජවනකා¹භුමි² පරිචෙජදි³)

(7)

37. තථාගතොපි භික්ඛවෙ අරහං සමමාසමුද්ධො පඨවිං පඨවිතො
අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න
මඤ්ඤති. පඨවිතො න මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං
නාභිනජ්ඣති. භං කිස්ස හෙතු ? පරිඤ්ඤං භං⁴ තථාගතස්සාති වදුමි.

38. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති.
තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤය තිබ්බානං න මඤ්ඤති. තිබ්බානස්මිං න
මඤ්ඤති. තිබ්බානතො න මඤ්ඤති. තිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති. තිබ්බානං
නාභිනජ්ඣති. භං කිස්ස හෙතු ? පරිඤ්ඤං භං⁴ තථාගතස්සාති වදුමි.

(සඨාරහ පඨමකනියෙ සත්ථවනකා⁵භුමි පරිචෙජදි³)

(8)

39. තථාගතොපි භික්ඛවෙ අරහං සමමාසමුද්ධො පඨවිං පඨවිතො
අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න
මඤ්ඤති. පඨවිතො න මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං
නාභිනජ්ඣති භං කිස්ස හෙතු ? නන්දී⁶ දුක්ඛස්ස මූලනති ඉති විදිතො,
භවා ජාති, භුතස්ස ජරාමරණනති. තස්මාතිභ භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බස්සො
තණ්හානං ඛයා විරාගා තිරොධා වාගා පටිනිස්සග්ගා අනුත්තරං සමමා
සමොධාසිං අභිසමුද්ධො⁷ති වදුමි.

1. ජවාතක - බහුසු. 2. ඛිණ්ඤවහෙක ජවනස්භුමි, මජ්ඣං. සෘ.
3. පරිචෙජදෙ, සෘ පරිචෙජදෙ නිට්ඨිතො, මජ්ඣං.
4. පරිඤ්ඤං, පි I. පි II. PTS.
5. සත්ථවනක - බහුසු. සමුච්චෙක සත්ථවනස්භුමි, මජ්ඣං. සෘ.
6. නන්දී, මජ්ඣං. PTS

(6)

35. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රහත් වූයේ ස්විණ වූ ආසුව ඇත්තේ වූයේ මහබමසර ඇත්තේ කෘතකාර්ය වූයේ බැහැ කෙලෙස්බර ඇත්තේ පැමිණි රහත් පල ඇත්තේ ගුණු හවබකිත ඇත්තේ මැනවින් දැන කෙලෙසුත් කෙරෙත් මිදුණේ වේ ද, හෙ තෙමෙත් පෘථිවිය පෘථිවි වශයෙන් විශිෂ්ටඥන යෙන් දැනිය. පෘථිවිය පෘථිවි වශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පෘථිවිය (තණහාදියෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පෘථිවියෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි නො හඟිය. පෘථිවියෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි නො හඟිය. පෘථිවිය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පෘථිවිය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. කවර හෙයින්? යත්: මොහය ස්විණ විමෙන් විතමොහ වූ හෙයිනි.

36. අප්...තෙජස්...(පරමදුෂ්ටධර්මනිවෘණය) නිවෘණ වශයෙන් දැනිය. නිවෘණය නිවෘණ වශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිවෘණය ආත්මය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිවෘණයෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිවෘණයෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි නිවෘණය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිවෘණය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මොහය ස්විණ විමෙන් විතමොහ වූ හෙයිනි.

ස්විණාසුව වශයෙන් වතුපිතයෙහි සප්තභූමි පරිචේදය යි.

(7)

37. අභිත් වූ සමාස් සමුද්ධි වූ තථාගතයෝ ද පෘථිවිය පෘථිවි වශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැනිත්. පෘථිවිය පෘථිවිය වශයෙන් විශිෂ්ට-ඥනයෙන් දැන පෘථිවිය (තණහාදි වසයෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පෘථිවිධාතුචෙති ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පෘථිවි-ධාතුචෙත් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පෘථිවිය මාගේ ය යි අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තථාගතයන් එය පිරිසිදු දත් හෙයින් යි කියමි.

38. අප්...තෙජස්...පරමදුෂ්ටධර්මනිවෘණය නිවෘණවශයෙන් විශිෂ්ටඥන යෙන් දැනිත්. නිවෘණය නිවෘණ වශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිවෘණය තණහාදීන් මඤ්ඤානා නො කෙරෙත් නිවෘණයෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිවෘණයෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිවෘණය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිවෘණය අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තථාගතයන් නිරවශෙෂයෙන් එය පිරිසිදු දත් හෙයින් යි කියමි.

ශාසනාවශයෙන් ප්‍රථමනියෙහි සප්තභූමි පරිචේදය යි.

(8)

39. මහණෙනි, අභිත් වූ සමාස් සමුද්ධි වූ තථාගතයෝ ද පෘථිවිය පෘථිවි වශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැනිත්. පෘථිවිය පෘථිවිය වශයෙන් විශිෂ්ටඥන-යෙන් දැන පෘථිවිය ආත්මය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පෘථිවියෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පෘථිවියෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පෘථිවිය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පෘථිවිය අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: “නන්දිසම්භාව තාණොව දුකට මූල වේ. හවයෙන් ඉපැදීම වෙයි. උපත්තනුට ජරාමරණ වේ” යි මෙසේ (පිලිසසුමුපා) දත් හෙයිනි. මහණෙනි, යම් හෙයෙ-කින් ම තථාගතයන් වහන්සේ (මෙසේ පිලිසසුමුපා දැන) සඵප්පකාරයෙන් තාණොවත් ස්වය කිරීමෙන් තිරොධයෙන් ත්‍යාගයෙන් දුරලීමෙන් අනුතතර සමාස්සමෙබාධිය මොනොවට අවබෝධ කලසේක් ද එහෙයින් යි කියමි.

40. ආපං¹ -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො; අභිජාතාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො; අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති, නිබ්බානසමිං න මඤ්ඤති නිබ්බානතො; න මඤ්ඤති නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති, නිබ්බානං නාභිනන්දති. තං කිංසා හෙතු? “නන්දි² දුක්ඛස්ස මූලනති ඉති විදිත්වා හතො ජාති, භූතස්ස ජරාමරණන්ති.” තස්මාතිහ භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බසො තණ්හානං බයො විරුගා නිරොධො වාගා පටිනිස්සග්ගා අනුත්තරං සම්මාසමෙබ්බාතිං අභිසම්බුද්ධොති වදාමිති.

(සථාරහ දුතියකතයෙ අධ්වංවාතකභුමි³ පරිචෙජදි.)

ඉදමවොච හගවා.⁴ න තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.⁵

මූලපරියායසුත්තං පඨමං.⁶

1. 1. 2

සබ්බාසවසුත්තං

1. එවං මෙ⁷ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාචන්ද්දියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. නත්ත ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතභි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

2. සබ්බාසවසංවරපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි,⁸ තං සුණාථ, සාධුකං මතභිකරොථ, භාසිස්සාමීති. එවං හනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

3. ජාතතො; අහං භික්ඛවෙ පස්සතො ආසවානං බයං වදාමි, නො අජාතතො, නො අපස්සතො. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතතො කිං⁹ පස්සතො ආසවානං බයො හොති? ¹⁰ යොතිස්සො ව මනසිකාරං¹¹ අයොතිස්සො ව මනසිකාරං. අයොතිස්සො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො; අනුප්පන්නා වෙච ආසවා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව ආසවා පච්චස්සන්ති. යොතිස්සො¹² ව ඛො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො; අනුප්පන්නා වෙච ආසවා න උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව ආසවා පභීයන්ති.¹³

1. -පෙ- ආපං, ස්‍යා. ආපං -පෙ-, PTS 2. නන්දි, මජ්ඣ. PTS.
3. තථාගතවග්ගෙ අධ්වංවාතකභුමි - මජ්ඣ. ස්‍යා.
4. න අත්තමිනා තෙ භික්ඛු, ස්‍යා. අත්තමිනා තෙ භික්ඛු, PTS.
5. තාභිනන්දන්ති, කථෙච.
6. මූලපරියායසුත්තං නිවර්තං පඨමං. මජ්ඣ. .
7. එවමෙමි, ස්‍යා PTS. 8. දෙසෙස්සා, සීචු. 9. කිංඤ්ච, මජ්ඣ.
10. බයං වදාමි, මජ්ඣ. 11. මනසිකාරො, කථෙච.
12. යොතිස්සො ව භික්ඛවෙ, ස්‍යා. 13. පභීයන්ති, ස්‍යා.

40. අප්...තෙජස්...(පරමදුෂටධම්) නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ට-
 ඥානයෙන් දැනිත්. නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන
 නිජාණය ආත්මය යි මඤ්ඤතා නො කෙරෙත්. නිජාණයෙහි ආත්මය
 පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤතා නො කෙරෙත්. නිජාණයෙන් බැහැර ආත්මය
 පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤතා නො කෙරෙත්. නිජාණය මාගේය යි මඤ්ඤතා
 නො කෙරෙත්. නිජාණය අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්?
 යත්: “තඤ්ඤිසබ්බසාධා තාමණොව දුකට මූල වේ. භවයෙන් ඉටුදීම වේ.
 උපත්තනුට ජරාමරණ වේ” යි මෙසේ (පිළිසපුමුචා) දත් හෙයිනි.
 මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ම තථාගතයන් වහන්සේ (මෙසේ පිළිසපුමුචා
 දැන) සඵලකාරයෙන් තාමණොවත් ඤාය කිරීමෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන්
 ත්‍යාගයෙන් දුරලීමෙන් අනුත්තර සම්මානසම්මානිය මොනොවට අවබෝධ
 කළයෙක් ද, එහෙයින් නැසී කියමි.

(භාග්‍යාවශයෙන් ද්විතීයතයෙහි අභටමභුමි පරිවේජ්ජය යි.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේගේ භාග්‍යය අනුමෝදන් නො වූහ. (එහි අභිය නොදන් බැවින්
 තුටු නො වූහ යි යු සේසි)

පළමුවන මූලපටිපාටි සුත්‍රය යි.

1. 1. 2

සබ්බාසව සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 සැවත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ ආරාමයෙහි
 වැඩවාසය කරන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි භික්ෂුන්
 ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු වහන්සැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන්
 ඇස්සහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදාළ සේක.

2. මහණෙනි, තොටට සියලු ආභ්‍රවයන්ගේ සංවරකාරණය (අනුප්‍යාද
 හෙතුව) දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසව. මනා කොට මෙතෙහි කරව.
 දෙසම යි වදාළ සේක. ‘එසේ ය වහන්සැ’යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කාරණය වදාළ
 සේක:

3. මහණෙනි, මම (නුවණින්) දත්තනුට දක්තනුට ආභ්‍රවයන්ගේ ඤාය
 කිරීම කියමි. නො දත්තනුට නො දක්තනුට නො කියමි. යළි දු මහණෙනි,
 කුමක් දත්තනුට කුමක් දක්තනුට ආභ්‍රවණය වේ ද? යොතිසොමනසි-
 කාරය ද අයොතිසොමනසිකාරය ද (දත්තනුට දක්තනුට ආභ්‍රවණය) වේ.
 මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නහුට නුපත්තා වූ ද ආභ්‍රවයෝ
 උපදිති. උපත්තා වූ ද ආභ්‍රවයෝ වැඩෙති. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි
 කරන්නහුට නුපත්තා වූ ද ආභ්‍රවයෝ නුපදිති. උපත්තා වූ ද ආභ්‍රවයෝ
 ප්‍රභිණ වෙති.

4. අප්පි භික්ඛවෙ ආසවා දුස්සනා පහාතබ්බා, අප්පි ආසවා සංවරු පහාතබ්බා, අප්පි ආසවා පටිසෙචනා පහාතබ්බා, අප්පි ආසවා අභිවාසනා පහාතබ්බා, අප්පි ආසවා පරිවජ්ජනා පහාතබ්බා, අප්පි ආසවා විනොදනා පහාතබ්බා, අප්පි ආසවා භාවනා පහාතබ්බා.

5. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා දුස්සනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ අසසුතවා පුපුර්ජනො අරියානං අදුස්සාපී අරියධම්මස්ස අකොච්ඤො අරියධම්මෙ අවිනීතො, සපුරිසානං අදුස්සාපී සපුරිසධම්මස්ස අකොච්ඤො සපුරිසධම්මෙ අවිනීතො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ නපජානාති, අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ නපජානාති. සො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ අපජානනො අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ අපජානනො යෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා නෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති, යෙ ධම්මා මනසිකරණීයා නෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

6. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුප්පනො වා කාමාසවො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා කාමාසවො පච්ඤිති, අනුප්පනො වා භවාසවො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා භවාසවො පච්ඤිති, අනුප්පනො වා අවිජ්ජාසවො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා අවිජ්ජාසවො පච්ඤිති. ඉමෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති.

7. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුප්පනො වා කාමාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පනො වා කාමාසවො පභියති¹; අනුප්පනො වා භවාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පනො වා භවාසවො පභියති; අනුප්පනො වා අවිජ්ජාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පනො වා අවිජ්ජාසවො පභියති. ඉමෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

8. තස්ස අමනසිකරණීයානං ධම්මානං මනසිකාරා මනසිකරණීයානං ධම්මානං අමනසිකාරු අනුප්පනො චෙව ආසවා උප්පජ්ජන්ති, උප්පනො ච ආසවා පච්ඤන්ති.

1. පභියති, සෘ.

4. මහණෙනි, සෝවත්මගනුවණින් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. සමානිසබ්බාසන සංවරයෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. ඥානසංවර-සබ්බාසන ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාප්‍රතිසේවනායෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. ඤානනිසංවරසබ්බාසන අභිවාසනායෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. භීලසංවරසබ්බාසන පරිවර්ජනයෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. ඵ්‍යයි සංවර සබ්බාසන විනෝදනයෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. උපරිමාභීත්‍රය හා සමප්‍රසුකත බොධ්‍යධගයන්ගේ භාවනාවෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත.

5. මහණෙනි, සෝවත්මග නුවණින් පහ කළ යුතු වූ ආසුවයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි බුද්ධාදී ආර්යයන් නො දක්නා වූ ආර්යධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ ආර්යධර්මයෙහි නො හික්මුණා වූ, බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන් නො දක්නා සුලු සත්පුරුෂධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ සත්පුරුෂධර්මයෙහි නො හික්මුණු අභ්‍යන්තරවත් පාඨන්ජන තෙමේ මෙතෙහි කළ යුතු ධර්මයන් නො දැනී. මෙතෙහි නො කළ යුතු ධර්මයන් නො දැනී. මෙතෙහි කළ යුතු ධර්මයන් නො දන්නා නො මෙතෙහි කළ යුතු ධර්මයන් නො දන්නා හෙ තෙමේ යම් ධර්ම කෙතෙක් නො මෙතෙහි කළ යුත්තාහු නම්, ඒ ධර්මයන් මෙතෙහි කෙරෙයි. යම් ධර්ම කෙතෙක් මෙතෙහි කළ යුත්තාහු නම්, ඒ ධර්මයන් මෙතෙහි නො කෙරෙයි.

6. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කෙරේ නම්, මෙතෙහි නො කළ යුතු ඒ ධර්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්මකෙනකුත් මෙතෙහි කරන්නහුට නුපත් කාමාසුවය හෝ උපදී ද, උපත් කාමාසුවය හෝ වැඩේ ද, නුපත් භවාසුවය හෝ උපදී ද, උපත් භවාසුවය හෝ වැඩේ ද, නුපත් අවිද්‍යාසුවය හෝ උපදී ද, උපත් අවිද්‍යාසුවය හෝ වැඩේ ද, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කෙරේ නම්, මොහු ඒ මෙතෙහි නො කළ යුතු ධර්මයෝ යි.

7. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි නො කෙරේ නම්, මෙතෙහි කළ යුතු ඒ ධර්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්මකෙනකුත් මෙතෙහි කරන්නහුට නුපත් කාමාසුවය හෝ නුපදී ද, උපත් කාමාසුවය හෝ ප්‍රතිණ වේ ද, නුපත් භවාසුවය හෝ නුපදී ද, උපත් භවාසුවය හෝ ප්‍රතිණ වේ ද, නුපත් අවිද්‍යාසුවය හෝ නුපදී ද, උපත් අවිද්‍යාසුවය හෝ ප්‍රතිණ වේ ද, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි නො කෙරේ නම්, මොහු ඒ මෙතෙහි කළ යුතු ධර්මයෝ යි.

8. මෙතෙහි නො කළ යුතු ධර්මයන් මෙතෙහි කිරීමෙන් මෙතෙහි කළ යුතු ධර්මයන් නො මෙතෙහි කිරීමෙන් ඔහුට නුපත්තා වූ ද, ආසුවයෝ උපදිති. උපත්තා වූ ද ආසුවයෝ වැඩෙති.

9. සො එවං අයොනිසො මනසි කරොති: අහොසිං නු බො අහං අතීතමධ්‍යානං, න නු බො අහොසිං අතීතමධ්‍යානං, කීනනු බො අහොසිං අතීතමධ්‍යානං, කථනනු බො අහොසිං අතීතමධ්‍යානං, කිං හුඤ්ඤා කිං අහොසිං නු බො අහං අතීතමධ්‍යානං. හවිස්සාමි නු බො අහං අනාගතමධ්‍යානං, න නු බො හවිස්සාමි අනාගතමධ්‍යානං, කීනනු බො හවිස්සාමි අනාගතමධ්‍යානං, කථනනු බො හවිස්සාමි අනාගතමධ්‍යානං, කිං හුඤ්ඤා කිං හවිස්සාමි නු බො අහං අනාගතමධ්‍යානනන්ති.¹ එතරති වා පච්චුප්පනනං² අධ්‍යානං අජ්ඣන්තං කථංකපී හොති: අහං නු බොසමි, නො නු බොසමි, කීනනු බොසමි, කථං නු බොසමි, අයං නු බො සතොතා කුතො ආගතො; සො කුභිං ගාමි හවිස්සතිති.

10. තස්ස එවං අයොනිසො මනසි කරොතො ඡන්තං දිට්ඨිතං අඤ්ඤාතරු දිට්ඨී උප්පජ්ජති: අතී මෙ අත්තාති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨී උප්පජ්ජති, තතී මෙ අත්තාති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨී උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ජානාමීති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨී උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තතාතං සඤ්ජානාමීති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨී උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ජානාමීති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨී උප්පජ්ජති. අථ වා පතස්ස එවං දිට්ඨි හොති: යො³ මෙ අයං අත්තා වදෙද චෙදෙයො⁴ නත්‍ර නත්‍ර ඛලොඤ්ඤාපකානං කම්මානං විපාකං පටිසංචෙදෙති, සො බො පත මෙ අයං අත්තා නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො සස්සතිසමං තථෙච ධස්සතිති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතනං⁵ දිට්ඨිකන්තාරො⁶ දිට්ඨිවිසුකං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤං දිට්ඨිසංයොජනං. දිට්ඨිසංයොජනසංයුතො භික්ඛවෙ අසසුතවා පුපුජ්ජතො ත පරිමුච්චති ජාතියා ජරාමරණෙන⁷ සොකෙති පරිදෙවෙහි දුකෙහි ඤෙමනස්සෙහි උපයාසෙහි,⁸ ත පරිමුච්චති දුකඛසමාති වදුමි.

11. සුචවාච බො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දසසාවී අරියධම්මස්ස කොච්ඤෙ අරියධම්මෙ සුචිතීතො සප්පරිසානං දසසාවී සප්පරිසධම්මස්ස කොච්ඤෙ සප්පරිසධම්මෙ සුචිතීතො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති, අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති. සො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානන්තො අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානන්තො යෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ න මනසි කරොති, යෙ ධම්මා මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ මනසි කරොති.

1. අනාගතමධ්‍යානං, කථෙවි. 2. පච්චුප්පනනමධ්‍යානං, මජ්ඣං. 3. සො, කථෙවි.
 4. අත්තාව චෙදෙයො, සො. 5. දිට්ඨිගතණං, සො.
 6. දිට්ඨිකන්තාරං, සිං. PTS. 7. ජරාය මරණෙන, මජ්ඣං. සො.
 8. සොකපරිදෙවදුකඛඤෙමනස්සෙහි, සො.

9. හෙතෙමේ මෙසේ නුනුවණින් මෙනෙහි කරයි: මම අතීත කාලයෙහි වූයෙම් දෙ හෝ, අතීත කාලයෙහි නුචූයෙම් දෙ හෝ, අතීත කාලයෙහි (ඡාන්දාදි විසින්) කවරෙක් වූයෙම් දෙ හෝ, අතීත කාලයෙහි (සටහන් විසින්) කෙසේ වූයෙම් දෙ හෝ, මම අතීත කාලයෙහි කවරෙක් ව සිටි කවරෙක් වූයෙම් දෙ හෝ, මම අනාගත කාලයෙහි වෙමි දෙ හෝ, අනාගත කාලයෙහි නො වෙමි දෙ හෝ, අනාගත කලයෙහි කවරෙක් වෙමි දෙ හෝ, අනාගත කාලයෙහි කෙසේ වෙමි දෙ හෝ, මම අනාගත කාලයෙහි කවරෙක් වැ සිටි කවරෙක් වෙමි දෙ හෝයි. දැන් වර්තමානයෙහි ද නමා කෙරෙහි සැක ඇත්තේ වෙයි: මම වෙමි දෙ හෝ, මම නො වෙමි දෙ හෝ, කවරෙක් වෙමි දෙ හෝ, කෙසේ වෙමි දෙ හෝ, මේ සත්තියෙම කොසින් ආයේ දෙ හෝ, හේ කොසි යන්නේ දෙ හෝ යි.

10 මෙසේ නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහුට සවැදුරුම් දැවීන් අතුරෙන් එක්තරා දෘෂටියෙක් උපදී: මාගේ ආත්මය ඇතැයි සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් ඔහුට (ශාඛිත) දෘෂටිය උපදී. මාගේ ආත්මය නැතැයි සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් ඔහුට (උචේද) දෘෂටිය උපදී. (සංඥස්කකිසබ්බාසාත) මම ම (නදන්‍යස්කකිසබ්බාසාත) ආත්මය හැදින් ගනිමිසි සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් ඔහුට දෘෂටිය උපදී. (සංඥස්කකිසබ්බාසාත) මම ම (නදන්‍යස්කකිසබ්බාසාත) අනාත්මය හැදින් ගනිමි සි සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් ඔහුට දෘෂටිය උපදී. අනාත්ම වූ (සංඥස්කකිසබ්බාසාත) මම ම (නදන්‍යස්කකිසබ්බාසාත) ආත්මය හැදින් ගනිමිසි සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් ඔහුට දෘෂටිය උපදී. යලි දු ඔහුට මෙබඳු දෘෂටියෙක් වෙයි: මාගේ යම් මේ ආත්මයෙක් බණනුයේ (වාක්කමී කරන්නේ) සුවදක් විද ගනුයේ ඒ ඒ නැත කුශලාකුශලකමීවිපාකය විදී ද, මා සතු ඒ මේ ආත්මය වහාහි තිත්‍ය ය. තහවුරු ය. සාමීකාලිකය. නො පෙරෙලෙන සවහාව ඇත්තේ ය. ශාඛිතියක් මෙන් නො වෙනස් ව සිටිනේ ය යි කියා යි. මහණෙනි, මෙය දෘෂටිගත යයි ද, දෘෂටිගත ය යි ද, දෘෂටිකාන්තාර ය යි ද, (සම්චිද්ධ විනිවිදිනා හෙයින්) දෘෂටිවිශුක ය යි ද, දෘෂටිසංයෝජන ය යි ද කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දෘෂටිසංයෝජනයෙන් සංග්‍රහත වූ අග්‍රාභවත් පෘථග්ජන තෙම ජාතියෙන්, ජරාවෙන්, මරණයෙන්, ශෝකයෙන්, වැලපීමෙන්, කායිකඳුකින්, මානසිකඳුකින්, දැඩි ආයාසයෙන් නො මිදේ. හියලු සසර දුකින් නො මිදේ ය යි කියමි.

11. මහණෙනි, ආයතීයන් දක්නාසුලු, ආයතීධම්මයෙහි දක්‍ෂ, ආයතී-ධම්මයෙහි මොනවට හික්මුණු, සත්පුරුෂයන් දක්නා සුලු, සත්පුරුෂ-ධම්මයෙහි දක්‍ෂ, සත්පුරුෂධම්මයෙහි මොනවට හික්මුණු ශ්‍රාවණ (ආගමානිගම-සමපන්න) ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙනෙහි කල සුතු ධම් දැනී. මෙනෙහි නො කල සුතු ධම් දැනී. හෙ තෙමේ මෙනෙහි කල සුතු ධම් දන්නේ මෙනෙහි නො කල සුතු ධම් දන්නේ යම් ධම් මෙනෙහි නො කල සුතු නම්, ඒ ධම් මෙනෙහි නො කරයි. යම් ධම් මෙනෙහි කල සුතු නම්, ඒ ධම් මෙනෙහි කරයි.

12. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා, යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුප්පනො වා කාමාසවො උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා කාමාසවො පච්ඤති. අනුප්පනො වා භවාසවො¹ -පෙ- අවිජ්ජාසවො උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා අවිජ්ජාසවො පච්ඤති. ඉමෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

13. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුප්පනො වා කාමාසවො න උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා කාමාසවො පභීයති. අනුප්පනො වා භවාසවො² -පෙ- අවිජ්ජාසවො න උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා අවිජ්ජාසවො පභීයති. ඉමෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති.

14. තස්ස අමනසිකරණීයානං ධම්මානං අමනසිකාරා මනසිකරණීයානං ධම්මානං මනසිකාරා අනුප්පනො වෙච්ච ආසවා න උප්පජ්ඣන්ති, උප්පනො ච ආසවා පභීයන්ති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යොනිසො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යොනිසො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යොනිසො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යොනිසො මනසි කරෙති. තස්ස ඵලං යොනිසො මනසිකරෙතො තීණි සංයොජ්ඣානා පභීයන්ති: සකකායදිට්ඨි විචිතීච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාසො³. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා දුස්සනා පභාතබ්බා.

15. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පභාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛා යොනිසො චක්ඛුඤ්ඤසංවරසංවුතො විහරති. යං⁴ භික්ඛවෙ චක්ඛුඤ්ඤසංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා, චක්ඛුඤ්ඤසංවරසංවුතස්ස විහරතො ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. පටිසංඛා යොනිසො සොතිඤ්ඤසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- ඝාතීඤ්ඤසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- ජීවහිඤ්ඤසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- කාසිඤ්ඤසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- පටිසංඛා යොනිසො මනිඤ්ඤසංවරසංවුතො විහරති. යං භික්ඛවෙ මනිඤ්ඤසංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා, මනිඤ්ඤසංවරසංවුතස්ස විහරතො ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. යං භික්ඛවෙ සංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා, සංවරසංවුතස්ස විහරතො ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පභාතබ්බා.

1. උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා භවාසවො පච්ඤති, අනුප්පනො වා, මජ්ඣ. සූ. 2. න උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා භවාසවො පභීයති. අනුප්පනො වා, මජ්ඣ. සූ. 3. සීලබ්බත, සූ. 4. යඤ්ඤසං, මජ්ඣ. සූ.

12. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුන් මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි නො කළ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුන් මෙනෙහි කරන ඔහුට නුපන්නා වූත් කාමාසුචය උපදී ද, උපන්නා වූත් කාමාසුචය වැඩේ ද, නුපන්නාවූත් භවාසුචය උපදී ද, උපන්නා වූත් භවාසුචය වැඩේ ද, නුපන්නාවූත් අවිඤ්ඤාසුචය උපදී ද, උපන්නා වූත් අවිඤ්ඤාසුචය වැඩේ ද, මොහු වතාහි, යම් ධර්ම කෙනකුන් මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි නො කළ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ යි.

13. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුන් මෙනෙහි කෙරේ නම්, මෙනෙහි කළ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුන් මෙනෙහි කරන ඔහුට නුපන්නා වූත් කාමාසුචය නො උපදී ද, උපන්නා වූත් කාමාසුචය ප්‍රතිණ වේ ද, නුපන්නා වූත් භවාසුචය නො උපදී ද, උපන්නා වූත් භවාසුචය ප්‍රතිණ වේ ද, නුපන්නා වූත් අවිඤ්ඤාසුචය නො උපදී ද, උපන්නා වූත් අවිඤ්ඤාසුචය ප්‍රතිණ වේ ද, මොහු වතාහි, යම් ධර්ම කෙනකුන් මෙනෙහි කෙරේ නම් මෙනෙහි කළ යුතු ඒ ධර්මයෝ යි.

14. ඔහුට මෙනෙහි නො කළ යුතු ධර්මයන් මෙනෙහි නො කිරීමෙන් මෙනෙහි කළ යුතු ධර්මයන් මෙනෙහි කිරීමෙන් නුපත් ආසුචයෝත් නුපදිත්, උපත් ආසුචයෝත් ප්‍රතිණ වෙත්. හේ මේ දුකා යි නුවණින් මෙනෙහි කරයි. මේ දුකකසමුදය යි නුවණින් මෙනෙහි කරයි. මේ දුකකනිරෝධය යි නුවණින් මෙනෙහි කරයි. මේ දුකකනිරෝධගාමිනී-පටිපදාය යි නුවණින් මෙනෙහි කරයි. මෙසේ නුවණින් මෙනෙහි කරන ඔහුගේ සකකායද්ධි විවිකිල්පා සීලබ්බතපරමාස යන තුන් සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. මහණෙනි, මොහු දැනියයෙන් (සෝවත් මගින්) ප්‍රතිණ කළ යුතු ආසුචයෝ යි කියනු ලැබෙත්.

15. මහණෙනි, සංවරයෙන් ප්‍රතිණ කළ යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ සස්මතෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා වක්‍ෂුරිඤ්ඤා-සංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසේ ද, මහණෙනි, වක්‍ෂුරිඤ්ඤා සංවරයෙන් සංවෘත නො වී වසන්තහුට පිඩා කර වූ යම් (කෙලය විපාක) පරිදහ කෙනෙක් උපදිත් නම්, වක්‍ෂුරිඤ්ඤා සංවර සංවෘත ව වසන ඔහුට මෙසේ ඒ පිඩාකර පරිදහයෝ නො වෙත්. නුවණින් සලකා ශ්‍රෝත්‍රෙඤ්ඤා සංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසේ ද... නුවණින් සලකා ඡාණෙඤ්ඤාසංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසේ ද... ජ්ඣෙච්ඤ්ඤාසංවරයෙන්... කායෙඤ්ඤා සංවරයෙන්... මනිඤ්ඤාසංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසේ ද, මහණෙනි, මනිඤ්ඤා සංවරයෙන් සංවෘත නො වී වසන්තහුට පිඩාකර වූ යම් පරිදහ කෙනෙක් උපදිත් නම්, මනිඤ්ඤාසංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසෙන ඔහුට මෙසේ ඒ පිඩාකර පරිදහයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සංවරයක් නැති ව වාසය කරන්නා වූ ඔහුට වෙහෙස හා දුවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, සංවරයෙන් යුක්ත ව වාසය කරන්නා වූ ඔහුට මෙසේ ඒ වෙහෙස හා දුවිලි සහිත ආසුචයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුචයෝ සතිසංවරයෙන් පහ කළ යුත්තෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

16. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පභාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසබ්බා යොනිසො චීවරං පටිසෙවති: යාවදෙව ඝීතස්ස පටිසාතාය උණහස්ස පටිසාතාය ඛංසමකසවාතාතපඝිරිංසපසමථස්සානං¹ පටිසාතාය යාවදෙව භිරිකොපීනපට්ඨාදනන්ථං. පටිසබ්බා යොනිසො පිණ්ඩපාතං පටිසෙවති: තෙව දව්‍යය න මද්දය න මණ්ඩිතාය න විභුසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධීනියා යාපනාය විහිංසුපරනියා² බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය. ඉතී පුරුණඤ්ච වෙදනං පටිසබ්බාමී, නවඤ්ච වෙදනං න උප්පදෙස්සාමී, යාත්‍රා ච මෙ තවිස්සති, අනවඡ්ඡනා ච ඵාසුච්ඡායෙ වාතී.³ පටිසබ්බා යොනිසො සේනාසනං පටිසෙවති, යාවදෙව ඝීතස්ස පටිසාතාය උණහස්ස පටිසාතාය ඛංසමකසවාතාතපඝිරිංසපසමථස්සානං පටිසාතාය යාවදෙව උතුපරිස්සය-විනොදනං⁴ පටිසලානාරුමන්ථං. පටිසබ්බා යොනිසො ගිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරිකාරං පටිසෙවති: යාවදෙව උප්පන්නානං වෙය්‍යාබ්බධිකානං වෙදනානං පටිසාතාය අබ්‍යාපජ්ඣපරමතාය.⁵ යං භිස්ස භික්ඛවෙ අපට්ඨ-සෙවතො⁶ උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා. පටිසෙවතො ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොතති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පභාතබ්බා.

17. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා අධිවාසනා පභාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසබ්බා යොනිසො ඛමො හොති සීතස්ස උණහස්ස ජ්ඣවඡ්ඡාය පිපාසාය ඛංසමකසවාතාතපඝිරිංසපසමථස්සානං, දුරුතනානං දුරුගතානං චචනපථානං, උප්පන්නානං ඝාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිප්පානං⁷ බරුතං කට්ඨකානං අසාතානං අමනාපානං පාණහරුතං අධිවාසකජාතීකො⁸ හොති. යං භිස්ස භික්ඛවෙ අනධිවාසයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාත-පරිලාභා, අධිවාසයතො ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොතති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා අධිවාසනා පභාතබ්බා.

18. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පරිවඡ්ඡනා පභාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසබ්බා යොනිසො චණ්ඩං හන්ඨිං පරිවඡ්ඡති. චණ්ඩං අස්සං පරිවඡ්ඡති. චණ්ඩං ගොණං පරිවඡ්ඡති. චණ්ඩං කුකකුරං පරිවඡ්ඡති, අභිං බ්‍යණ්ඤං කණ්ඨකාධානං⁹ සොබ්භං පපාතං චන්දනිකං ඕළිගලලං. යථාරූපෙ අතාසනෙ නිසින්නං යථාරූපෙ අගොචරෙ වරන්තං යථාරූපෙ පාපකෙ ඕතෙත හජන්තං විඤ්ඤා සබ්බහම්චාරී පාපකෙසු ඨාතෙසු ඕකපෙසය්‍යං, සො තඤ්ච අතාසනං තඤ්ච අගොචරං තෙ ච පාපකෙ ඕතෙත පටිසබ්බා යොනිසො පරිවඡ්ඡති. යං භිස්ස භික්ඛවෙ අපරිවඡ්ඡයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා. පරිවඡ්ඡයතො ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොතති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පරිවඡ්ඡනා පභාතබ්බා.

1. සරිසප, මජ්ඣං. 2. විහිංසුපරනියා, ස්‍යා. 3. ඵාසුච්ඡායෙ ව, මජ්ඣං.
 4. විනොදන, මජ්ඣං. 5. අබ්‍යාපජ්, කඡවි.
 6. අපට්ඨසෙවතො, මජ්ඣං. ස්‍යා. 7. තිබ්බානං, මජ්ඣං.
 8. අබ්චාසිකජාතීකො, ස්‍යා. 9. කණ්ඨකාධානං, මජ්ඣං, ස්‍යා.

16. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥතයෙන් පහ කළ යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා හුදෙක් ශීත තැනි කිරීම පිණිස, උෂණ තැනි කිරීම පිණිස, මැහි මදුරු සුළං අවු සපුන්ගේ සපයී තැනි කිරීම පිණිස, ලජ්ජාසාත වසා ගැන්ම පිණිස පමණක් සිවුරු පරිභෝග කෙරෙයි. නුවණින් සලකා පිණ්ඩපාතය වලදයි. (එය) ක්‍රීඩා පිණිස නො වේ ම ය. පුරුෂ මදය වැඩීම පිණිස නො වේ ම ය. සැරසීම පිණිස නො වේ ම ය. අලංකාර පිණිස නො වේ ම ය. හුදෙක් මේ ශරීරයාගේ පැවැත්ම පිණිස ම ය. යෑපීම පිණිස ම ය. බඩගිනි වැලැක්වීම පිණිස ම ය. බ්‍රහ්මචයඝීය රැකීමට අනුබලයක් සදහා ම ය. මෙසේ පැරණි බඩගිනි වෙදනාවන් නැති කරන්නෙමි. අලුත් වෙදනා ද නුපදවන්නෙමි. එසින් මාගේ ජීවිතය පැවැත්ම ද වන්නේ ය. තිවැරැදි බව ද වන්නේ ය. සෑප විහරණය ද වන්නේ ය යි (සලකා පිණ්ඩපාතය වලදයි). හුදෙක් ශීත තැනි කිරීම පිණිස, උෂණය තැනි කිරීම පිණිස, මැහි මදුරු සුළං අවු සපුන්ගේ සපයී තැනි කිරීම පිණිස, සාතුපිඩා තැනි කිරීම පිණිස විවේකයෙහි ඇළීම පිණිස පමණක් යයි නුවණින් සලකා සෙනසුන සෙවනය කරයි. හුදෙක් උපන්නා වූ නොයෙක් ආබාධයන්ගේ වෙදනා තැනි කිරීම පිණිස, රෝග දුක් තැනි ව සිටීම පිණිස පමණක් සෙවනය කරමි යි නුවණින් සලකා ගිලන්පස බෙහෙත් ආදිය සෙවනය කරයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා නො කරන්නා වූ ඔහුට වෙහෙස හා දූවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරන්නාව මෙසේ ඒ දූවිලි සහිත ආසුචයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුචයෝ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාවෙන් පහ කළ යුත්තෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

17. මහණෙනි, අධිවාසනායෙන් පැහිය යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා ශීත ඉවසන සුල්ලෙක් වෙයි. උණුසුම ද, බඩගින්න ද, පවස ද, මැහි, මදුරු, සුළං, අවු, සපුන්ගේ සපයී ද, නපුරු කොට කියු, නපුරු ලෙස පැමිණි වචන ද ඉවසන සුල්ලෙක් වෙයි. උපන් ශාරීරික වූ, කියුණු වූ රළු වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමනාප වූ දිවි පැහැර ගන්නා වූ වෙදනා ඉවසන සුල්ලෙක් වෙයි. යම් හෙයෙකින් නො ඉවසන්නා වූ ඔහුට වෙහෙසකර දූවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, මෙසේ ඉවසන්නා වූ ඔහුට වෙහෙසකර දූවිලි සහිත ආසුචයෝ නුපදිත්. මහණෙනි, මේ අධිවාසනායෙන් පහ කළ යුතු ආසුචයෝ යි කියනු ලැබෙත්.

18. මහණෙනි, දුරු කිරීමෙන් පැහිය යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා නපුරු ඇතු දුරු කෙරෙ යි. නපුරු අසු දුරු කෙරෙ යි. නපුරු ගොනු දුරු කෙරෙ යි. නපුරු බලු දුරු කෙරෙ යි. සපු, කණු, කටුලැහැබ, හෙබ, පවසින්, ගවරවල, මොලග දුරු කෙරෙයි. යම් බලු නුසුදුසු අස්තෙහි හුන්නහු, යම්බලු නුසුදුසු තන්හි හැසිරෙන්නහු, යම්බලු පවුටු මිත්‍රයන් සෙවනය කරන්නහු නුවණැත්තා වූ සමුම්සරහු ලාමක තන්හි ලා සලකන්නාහු ද, ඒ තෙමේ ඒ නො අසුන ද ඒ අගොවරය ද ඒ පාපමිත්‍රයන් ද නුවණින් සලකා දුරු කෙරෙ යි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එබලු දේ දුරු නො කරන්නහුට වෙහෙස හා දූවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, මෙසේ එබලු දේ දුරු කරන්නහුට වෙහෙස හා දූවිලි සහිත ආසුචයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුචයෝ දුරු කිරීමෙන් පැහිය යුත්තෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

19. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා විනොදනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසම්ඛා යොනිසො උප්පන්නං කාමචිතකකං තාධිවාසෙති, පඡහති, විනොදෙති, බ්‍යන්ධිකරෙති,¹ අනභාවං ගමෙති; උප්පන්නං ව්‍යාපාදවිතකකං² නාධිවාසෙති, පඡහති, විනොදෙති, බ්‍යන්ධිකරෙති, අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විහිංසාවිතකකං -පෙ- උප්පන්නුප්පන්නො පාපකො අකුසලො ධම්මො නාධිවාසෙති, පඡහති, විනොදෙති, බ්‍යන්ධිකරෙති, අනභාවං ගමෙති. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අවිනොදයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාත-පරිලාභා, විනොදයතො ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා විනොදනා පහාතබ්බා.

20. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසම්ඛා යොනිසො සතිසමෙඛොඡ්ඤ්ඤිතං භාවෙති විවෙකනිසසිතං විරුගනිසසිතං නිරුධන්තිසසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං.³ පටිසම්ඛා යොනිසො ධම්මවිචයසමෙඛොඡ්ඤ්ඤිතං භාවෙති -පෙ- විරියසමෙඛොඡ්ඤ්ඤිතං භාවෙති-පෙ- පීතිසමෙඛොඡ්ඤ්ඤිතං භාවෙති -පෙ- පසස්ඤ්ඤිතමෙඛොඡ්ඤ්ඤිතං භාවෙති -පෙ- සමාධිසමෙඛොඡ්ඤ්ඤිතං භාවෙති -පෙ- උපෙක්ඛා⁴ සමෙඛොඡ්ඤ්ඤිතං භාවෙති විවෙකනිසසිතං විරුගනිසසිතං නිරුධන්තිසසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අභාවයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා, භාවයතො ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා.

21. යතො⁵ ව භික්ඛවෙ භික්ඛුතො යෙ ආසවා දස්සනා පහාතබ්බා තෙ දස්සනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා සංවරු පහාතබ්බා තෙ සංවරු පභිනා භොනති. යෙ ආසවා පටිසෙවනා පහාතබ්බා තෙ පටිසෙවනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා අධිවාසනා පහාතබ්බා තෙ අධිවාසනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා පරිවඡ්ජනා පහාතබ්බා තෙ පරිවඡ්ජනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා විනොදනා පහාතබ්බා තෙ විනොදනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා තෙ භාවනා පභිනා භොනති. අයං චූච්චන්ති භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බාසවසංවරසංචුතො විහරති, අවෙඡ්ච්ඡි තණ්හං, වාචනනසි සංයොජ්ජනං, සමමා මානාභිසමයා අනතමකාසි දුක්ඛස්සාති.

22. ඉදමවොච හගවා. අනතමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤති.

සබ්බාසවසුඤ්ඤා දුතියං.

1. බ්‍යන්ධි කණ්ඨි කඤ්චි. බ්‍යන්ධිකරෙති, PTS.

2. ව්‍යාපාදවිතකකං, මජ්ඣ. PTS. භ්‍යා.

3. වොස්සග්ගපරිණාමිං, ස.ස. 4. උපෙක්ඛා, සීචු.

5 යතො භො, මජ්ඣ. PTS.

19. මහණෙනි, විනෝදනයෙන් (දොළ සැලකීම් සහිත වියදියෙන්) පහ කළ යුතු ආසුවයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා උපන් කාමචිතකීය සිත තබා නො ගනියි, දුරු කරයි, බැහැර කරයි, විනාශ කරයි. නැවත නො ඉපදීමට පමුණුවයි. උපන්නා වූ ව්‍යාපාදචිතකීය සිත තබා නො ගනියි, දුරු කරයි, බැහැර කරයි, විනාශ කරයි, නැවත නො ඉපදීමට පමුණුවයි. උපන්නා වූ විහිංසා චිතකීය...උපනුපන් ලාමක අකුශල ධර්මයන් සිත තබා නො ගනියි, දුරු කරයි, බැහැර කරයි, විනාශ කරයි, නැවත නො ඉපදීමට පමුණුවයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් එබඳු දේ දුරු නො කරන්නා වූ ඔහුට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ උපදිත් ද, මෙසේ එබඳු දේ දුරු කරන්නහුට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුවයෝ විනෝදනයෙන් පැහිය යුත්තෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

20. මහණෙනි, භාවනාවෙන් පැහිය යුතු ආසුවයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා විවේකය ආසුරු කළ විරුහය ආසුරු කළ නිරෝධය ආසුරු කළ නිවණට නැඹුරු සතිසමෝච්ඡිකතය වඩයි.. නුවණින් සලකා ධම්මචිතය සමෝච්ඡිකතය වඩයි .. චිරියසමෝච්ඡිකතය වඩයි...පිනිසමෝච්ඡිකතය වඩයි... පසසද්ධි- සමෝච්ඡිකතය වඩයි...සමාධිසමෝච්ඡිකතය වඩයි. විවේකය ආසුරු කළ විරුහය ආසුරු කළ නිරෝධය ආසුරු කළ නිවණට නැඹුරු උපෙකමා- සමෝච්ඡිකතය වඩයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් බෝච්ඡිකත නො වඩන්නාට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ බෝච්ඡිකත වඩන්නා වූ ඔහුට ඒ වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුවයෝ භාවනාවෙන් පැහිය යුත්තෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

21. මහණෙනි, යම් කලෙක භික්ෂුහුගේ යම් ආසුව කෙනෙක් සෝචන් මගින් පැහිය යුත්තාහු ද, ඒ ආසුවයෝ සෝචන් මගින් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් සංචරයෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඔහු සංචරයෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් ප්‍රධ්‍යවෙක්ඛාවෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඔහු ප්‍රධ්‍යවෙක්ඛාවෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් සිත තබා නො ගැනීමෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඔහු සිත තබා නො ගැනීමෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් දුරු කිරීමෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඒ ආසුවයෝ දුරු කිරීමෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් විනෝදනයෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඒ ආසුවයෝ විනෝදනයෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් භාවනාවෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඒ ආසුවයෝ භාවනාවෙන් පැහුණාහු වෙත්. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ සියලු ආසුවයන්ගෙන් සංවාතව වෙසේ ය යි ද, තෘණාව සිත්දේ යයි ද, සංයෝජනය උපුටා හලේ යයි ද, මානප්‍රභාණයෙන් දුක් කෙලවර කෙලේ යයි ද කියනු ලැබේ.

22. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිලිගත්හ.

1. 1. 3

ධම්මදයාදසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ඝාචන්දීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොසී භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චයොසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. ධම්මදයාද මෙ භික්ඛවෙ භවථ මා ආමිසදයාද. අපී මෙ තුමොසු අනුකම්පා: ‘කීන්ති මෙ සාවකා ධම්මදයාද හවෙය්‍යං, නො ආමිසදයාද’ති. තුමො ච මෙ භික්ඛවෙ ආමිසදයාද හවෙය්‍යාථ නො ධම්මදයාද, තුමොපි තෙන ආදීක්ඛා හවෙය්‍යාථ: ‘ආමිසදයාද සන්චුසාවකා විහරන්ති, නො ධම්මදයාද.’ අහමි තෙන ආදීක්ඛා හවෙය්‍යාථ: ‘ආමිසදයාද සන්චුසාවකා විහරන්ති නො ධම්මදයාද’ති. තුමො ච මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදයාද හවෙය්‍යාථ නො ආමිසදයාද. තුමොපි තෙන න ආදීක්ඛා හවෙය්‍යාථ: ‘ධම්මදයාද සන්චුසාවකා විහරන්ති නො ආමිසදයාද’ති. අහමි තෙන න ආදීක්ඛා හවෙය්‍යාථ: ‘ධම්මදයාද සන්චුසාවකා විහරන්ති නො ආමිසදයාද’ති. තස්මා තිභ මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදයාද භවථ මා ආමිසදයාද. අපී මෙ තුමොසු අනුකම්පා: ‘කීන්ති මෙ සාවකා ධම්මදයාද හවෙය්‍යං, නො ආමිසදයාද’ති.

3. ඉධාහං භික්ඛවෙ භුත්තාචී අස්සං පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්ථො. සීයා ච මෙ පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡබ්බියධම්මො. අථ ඉද්ධ භික්ඛු ආගචෙජ්ඣය්‍යං ජිකච්ඡාදුඛ්බලොපරෙතා. ත්‍යාහං එවං වදෙය්‍යං: ‘අහං ඛොමි භික්ඛවෙ භුත්තාචී පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්ථො. අපී ච මම අයං පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡබ්බියධම්මො. සචෙ ආකඛිඨථ භුඤ්ජථ, සචෙ තුමො න භුඤ්ජස්ථ, ඉදුනාහං අප්පහරිතෙ වා ඡබ්බියස්සාමි අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සාමි’ති.

4. තත්‍රෙකස්ස භික්ඛුතො එවමස්ස: ‘භගවා ඛො භුත්තාචී පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්ථො. අපී වායං භගවතො පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡබ්බියධම්මො, සචෙ මයං න භුඤ්ජස්සාමි ඉදුති භගවා අප්පහරිතෙ වා ඡබ්බියස්සාමි අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සාමි. චූත්තං ඛො පනෙතං භගවතා ‘ධම්මදයාද මෙ භික්ඛවෙ භවථ මා ආමිසදයාද’ති. ආමිසඤ්ඤතරං ඛො පනෙතං යදිදං පිණ්ඩපාතො. යතනුත්තාහං ඉමං පිණ්ඩපාතං අභුඤ්ජාමි ඉමිනාච ජිකච්ඡාදුඛ්බලොපන එවං ඉමං රත්තිඤ්චං වීතිතාමෙය්‍ය’න්ති. සො තං පිණ්ඩපාතං අභුඤ්ජාමි තෙනෙච ජිකච්ඡාදුඛ්බලොපන එවං තං රත්තිඤ්චං වීතිතාමෙය්‍ය.

1 1. 3

බමමදයාද සූත්‍රය

1. මම පිසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ ජේතවනාශ්‍රමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤත්ව මහණෙහි සි ආමනත්‍රණය කළ සේක. ඒ හිඤ්ඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වහන්සැසි පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

2. මහණෙනි, මාගේ බමීයට දයාද (බමී නැමති දූවැද්ද ගන්නහු) වවු. ආමිසයට (සිවුපසයට) දයාද නො වවු. ‘මාගේ ශ්‍රාවකයෝ කෙසේ නම් බමීයට දයාද වන්නාහු ද, ආමිසයට දයාද නො වන්නාහු දැ’යි තොප කෙරෙහි මාගේ අනුකම්පාව ඇත. මහණෙනි, තෙපි ආමිසදයාද ව බමීදයාද නො වන්නහු නම්, එසින් ‘ශාඤ්ඤාවහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ ආමිසදයාද ව වසන්. බමීදයාද ව නො වසන් ය’යි තෙපි ද ගැරහිය යුත්තෝ වන්නහු ය. මම ද එසින් ‘ශාඤ්ඤාවකයෝ ආමිසදයාද ව වසන්, බමීදයාද ව නො වසන් ය’යි ගැරහිය යුත්තෙමි වෙමි. මහණෙනි, තෙපින් මාගේ බමීයට දයාද ව ආමිසයට දයාද නො වන්නහු නම්, එසින් තෙපින් ‘ශාඤ්ඤාවකයෝ බමීදයාද ව වසන්, ආමිසදයාද ව නො වසන් ය’යි ගැරහිය යුත්තෝ නො වන්නහුය. මමත් එසින් ‘ශාඤ්ඤාවකයෝ බමීදයාද ව වසන්, ආමිසදයාද ව නො වසන් ය’යි ගැරහිය යුත්තෙමි නො වෙමි. මහණෙනි, එහෙයින් මාගේ බමීයට දයාද වවු. ආමිසදයාද නො වවු. ‘මාගේ ශ්‍රාවකයෝ කෙසේ නම් බමීදයාද වන්නාහු ද, ආමිස දයාද නො වන්නාහු දැ’යි තොප කෙරෙහි මාගේ අනුකම්පාව ඇත.

3. මහණෙනි, මම වැලඳුයෙමි වුවමනා පමණ වලඳ අවසන් කෙලෙමි, භොජනයෙන් සම්පුණ්ණ වූයෙමි වලඳ අවසන් කෙලෙමි, බඩහිනි නැති වීමෙන් තෘප්ත වූයෙමි, කැමැති තාක් අභර ගත්තෙමි වෙමි. ඉතිරි ව ඉවත දැමිය යුතු පිණ්ඩපාතයක් ද වේ. එකල බඩසයින් හා දුබලබැවින් ද පෙළුණ හිඤ්ඤ දෙනමක් එන්නාහුය. මම ඔවුන්ට “මම වැලඳුයෙමි. පැවරුයෙමි පිඬු පිළිකෙමි කෙලෙමි. සම්පුණ්ණ වූයෙමි. බොජුන් කිස අවසන් කෙලෙමි. තෘප්ත වූයෙමි. කැමැති තාක් වැලඳුයෙමි. ඉතිරි වූ බැහැර ලිය යුතු මාගේ මේ පිණ්ඩපාතයක් ඇත. ඉදින් කැමැත්තහු නම් වලඳවු. ඉදින් තෙපි නො වලඳන්නහු නම්, දැන් මම නිල්තණ නැති බිමක හෝ බහන්තෙමි. පණුවන් නැති ජලයක හෝ පා කොට හරින්නෙමි”යි කියන්නෙමි.

4. ඔවුන් අතුරෙන් එක් හිඤ්ඤ නමකට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැලඳ සේක. පැවරු සේක. සම්පුණ්ණ වූ සේක අවසන් කළ සේක. තෘප්ත වූ සේක. කැමැති තාක් වැලඳ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉතිරි වූ බැහැර දැමිය යුතු වූ මේ පිණ්ඩපාතයක් ද ඇත. ඉදින් අපි නො වලඳන්නමෝ නම් දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිල් තණ නැති බිමක හෝ බහාලන සේක. පණුවන් නැති ජලයෙහි හෝ පාකර හරින සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිසින් ‘මහණෙනි, මාගේ බමීයට දයාද වවු. ආමිසදයාද නො වවු ය’යි මෙය වදාරණ ලදී. යම් මේ පිණ්ඩපාතයක් වෙයි නම්, එය ද ආමිස අතරින් එකකි. මම මේ පිණ්ඩාභාරය නො වලඳ මේ බඩසාදකින් ම යුක්ත ව මේ රැදුවල් දෙක ඉක්මවන්නෙමි නම් මැනවැ”යි මෙබඳු අදහසක් වෙයි.

5. අප උත්තරාසන භික්ඛුනො ඵවමස්ස. “භගවා ඛො භුත්තාපී පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. අනී වායං භගවතො පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡබ්බියධම්මො. සචෙ මයං ත භුඤ්ඤ්ඤාම ඉදති භගවා අපහරිතෙ වා ඡබ්බියස්සති අපාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සති. යනනුතාතං ඉමං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤ්ඤා ජ්ඣව්ඡා-උබ්බලාං පටිච්චෙනො ඵවං ඉමං රතතිඤ්චං විතීනාමෙය්”න්ති. සො නං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤ්ඤා ජ්ඣව්ඡාඋබ්බලාං පටිච්චෙනො ඵවං රතතිඤ්චං විතීනාමෙය්. කිංඤ්චාපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු නං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤ්ඤා ජ්ඣව්ඡාඋබ්බලාං පටිච්චෙනො ඵවං තං රතතිඤ්චං විතීනාමෙය්, අප ඛො අසුයෙව මෙ පුරිමො භික්ඛු පුඤ්ඤාදෙ ව පාසංසතරො ව. තං කිංඤ්ඤාදො තං භි තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො දීඤ්ඤාතං අපටිච්ඡනාය සනතුට්ඨියා සලලොඛාය සුහරතාය විරියාරමනාය සංවතතිස්සති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ ධම්මදයාද භවථ ම ආමිසදයාදො. අනී මෙ තුලෙනසු අනුකම්පා: ‘කීන්ති මෙ සාවකා ධම්මදයාද භවෙය්හං, තො ආමිසදයාදො’ති.

6. ඉදමචොච භගවා. ඉදං වඤ්චා සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාටිඨි.

7. තත්ථ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො අවිරපකනන්තස්ස භගවතො භික්ඛු ආමන්තසි: ‘ආට්ඨසො භික්ඛවො’ති. ‘ආට්ඨසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයසමා සාරිපුත්තො ඵතදචොච.

8. කිත්තාවතා නු ඛො ආට්ඨසො සඤ්ච පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති, කිත්තාවතා ව පන සඤ්ච පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති. දුරතො පි ඛො මයං ආට්ඨසො ආගචෙඡය්සාම ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සනතිකෙ ඵතස්ස භාසිතස්ස අත්මඤ්ඤාදො. සාධු වතායසමන්තංයෙව සාරිපුත්තං පටිභාතු ඵතස්ස භාසිතස්ස අත්මො. ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සුඤ්චා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති. “තෙනභාට්ඨසො සුඤ්චා සාධුකා මනසි භරෙථ භාසිස්සාමී ති.” ඵමමාට්ඨසො ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයසමා සාරිපුත්තො ඵතදචොච:

5. හෙ තෙමේ ඒ පිණ්ඩපාතය නො වලඳ ඒ බඩසාදුකින් ම මෙසේ ඒ රැදුවල ගෙවන්නේ ය. යලි දෙවැනි භික්ෂුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැලඳු සේක. පචාරණය කල සේක. සම්පුණ්ණී වූ සේක. අවසන් කල සේක. තාප්ත වූ සේක. කැමැති තාක් වැලඳු සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉතිරි වූ ඉවත දූමය යුතු වූ මේ පිණ්ඩපාතයෙක් ද ඇත. ඉදින් අපි නො වලඳන්නමු නම්, දන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිල්තණ නැති බිමෙක හෝ බහාලන සේක. උණුවන් නැති දිසෙහි හෝ පා කොට හරින සේක. මම මේ පිණ්ඩපාතය වලඳ බඩසා නැති ව මේ රැදුවල ගෙවන්නෙමි නම් මැනවැ” යි මෙබඳු අදහසෙක් වෙයි. හෙ තෙමේ ඒ පිණ්ඩපාතය වලඳ බඩසා දුබල බව නැති කොට මෙසේ ඒ රැදුවල ගෙවන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ මහණ කිසිසේත් ඒ පිණ්ඩාභාරය වලඳ බඩසා දුබල බව නැති කොට මෙසේ ඒ රැදුවල ගෙවන්නේ ය. එසේ ඇති කල මා විසින් පෙල පලමු මහණ ම වඩා පිදිය යුතු ද පාසයිය යුතු ද වෙයි. එය කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එය ඒ මහණහුට බොහෝ කලක් අපිස් බව පිණිස ද සතොස් බව පිණිස ද මනා සේ කෙලෙසුන් සිදහැරීම පිණිස ද සුපොෂභාවය පිණිස ද වැර ඇරඹුම් පිණිස ද වන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ නිසා මාගේ ධර්මයට දයාද වටු. ආමිසයට දයාද නො වටු. ‘මාගේ ශ්‍රාවකයෝ කෙසේ නම් ධර්මයට දයාද වන්නාහු ද, ආමිසයට දයාද නො වන්නාහු ද’ යි තොප කෙරෙහි මාගේ අනුකම්පාව ඇත.

6. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාල හුනස්නෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක.

7. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ චෙලාවකින් ‘ඇවැත්ති’ යි භික්ෂුන් ඇමතුහ. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති’ යි ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාලහ:

8. ඇවැත්ති, ශාසනාන් වහන්සේ විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කොපමණකින් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත් ද? ශාසනාන්-වහන්සේ විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කොපමණකින් විවෙකයෙහි හික්මෙත් ද? ඇවැත්, අපි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වෙතින් මේ භාෂිතයේ අදහස දැනගැනීමට (යොදුන් ගණන්) දුර සිට වුවත් එමු. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේට ම මේ භාෂිතයේ අදහස වැටහේවා. ඒ මැනවි. භික්ෂුහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ-ගෙන් ම අසා දරන්නාහුය. “එසේ නම් ඇවැත්ති, අසවු. මැනවින් මෙතෙහි කරවු. දෙසන්නෙමි.” ඒ භික්ෂුහු ඇවැත්ති, එසේ ය යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාලහ:

9. කීත්තාවතා හු ඛො ආවුසො සඤ්ඤා පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති? ඉධාචුසො සඤ්ඤා පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති. යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සන්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නපජ්ඣන්ති. බාහුලිකා ච භොන්ති සාඨලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පච්චෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු. තත්ථාචුසො ථෙරු භික්ඛු තීඨි ඨානෙහි ගාරයා හවන්ති: ‘සඤ්ඤා පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති’ති ඉමිනා පඨමෙන ඨානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සන්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නපජ්ඣන්ති’ති ඉමිනා දුතියෙන ඨානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘බාහුලිකා ච සාඨලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පච්චෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු’ති ඉමිනා තතියෙන ඨානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ථෙරු භාචුසො භික්ඛු ඉමෙහි තීඨි ඨානෙහි ගාරයා හවන්ති.

10. තත්ථාචුසො මජ්ඣිමා භික්ඛු -පෙ- නවා භික්ඛු තීඨි ඨානෙහි ගාරයා හවන්ති: ‘සඤ්ඤා පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති’ති ඉමිනා පඨමෙන ඨානෙන නවා භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සන්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නපජ්ඣන්ති’ති ඉමිනා දුතියෙන ඨානෙන නවා භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘බාහුලිකා ච සාඨලිකා ච ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පච්චෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු’ති ඉමිනා තතියෙන ඨානෙන නවා භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. නවා භාචුසො භික්ඛු ඉමෙහි තීඨි ඨානෙහි ගාරයා හවන්ති.

එත්තාවතාචුසො සඤ්ඤා පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති.

11. කීත්තාවතා ච පනාචුසො සඤ්ඤා පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති? ඉධාචුසො සඤ්ඤා පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති. යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සන්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති. න ච බාහුලිකා භොන්ති න සාඨලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා. තත්ථාචුසො ථෙරු භික්ඛු තීඨි ඨානෙහි පාසංසා හවන්ති: ‘සඤ්ඤා පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති’ති ඉමිනා පඨමෙන ඨානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. ‘යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සන්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති’ති. ඉමිනා දුතියෙන ඨානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. ‘න ච බාහුලිකා න සාඨලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා’ති ඉමිනා තතියෙන ඨානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. ථෙරු භාචුසො භික්ඛු ඉමෙහි තීඨි ඨානෙහි පාසංසා හවන්ති.

9. ඇවැත්ති, ශාස්තෘන් වහන්සේ විවෙකයෙන් සුක්ඛ ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කෙතෙකින් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත් ද? ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ශාස්තෘන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් සුක්ඛ ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්. ශාස්තෘන් වහන්සේ යම් බමී-කෙනකුන්ගේ ප්‍රභාණිය වදාලසේක් නම්, ඒ බමී අත් නො හරිත්. විවරදිය බහුල කොට ඇත්තාහු ශාසනය ලිහිල් කොට ගත්තාහු, (අවකුමණසඛ්ඛාත) පඤ්චනිවරණ පුරණයෙහි පෙරදැරි වූවාහු ද, උතුම් විවෙකය (නිවන) පිණිස පිටුපෙත් පිරිමෙහි බහා තැබූ වියදි ඇත්තාහු වෙත්. එසේ කල්හි ඇවැත්ති, ශාසනයෙහි සචිර හිසුහු කරුණු තුණකින් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්: 'ශාස්තෘන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්' යන මේ පලමුවැනි කාරණයෙන් සචිරහිසුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'ශාස්තෘන් වහන්සේ යම් කෙලඹ-බමී කෙනකුන්ගේ ප්‍රභාණිය වදාලසේක් නම්, ඒ කෙලඹබමීයන් නො හරිත්' යන මේ දෙවැනි කාරණයෙන් සචිරහිසුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'බාහුලික ව සාචලික ව නිවරණපුරණයෙහි පුළුබ්බම ව උතුම් විවෙක-යෙහි බහා තැබූ වියදිය ඇති ව වසති' යන මේ තුන්වැනි කාරණයෙන් සචිරහිසුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, සචිරහිසුහු මේ තුන් කාරණයෙන් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්.

10. ඇවැත්ති, එහි මධ්‍යම හිසුහු -පෙ- නවක හිසුහු කරුණු තුණකින් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්: 'ශාස්තෘන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් සුක්ඛ ව වසද්දී සචිචෝ උතුම් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්' යන මේ පලමුවැනි කාරණයෙන් නවකහිසුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'ශාස්තෘන් වහන්සේ යම් බමී කෙනකුන්ගේ ප්‍රභාණිය වදාලසේක් නම්, ඒ බමීයන් නො හරිත්' යන මේ දෙවැනි කාරණයෙන් නවක හිසුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'බාහුලික ව සාචලික ව නිවරණ පිරිමෙහි පුළුබ්බම ව උතුම් විවෙක-යෙහි නිරුහ්භාන ව වසත්' යන මේ තුන්වැනි කාරණයෙන් නවක හිසුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, නවකහිසුහු මේ තුන් කරුණින් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්.

ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ශාස්තෘන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් සුක්ඛ ව වසද්දී සචිචෝ ඒ උතුම් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්.

11. ඇවැත්ති, ශාස්තෘන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් සුක්ඛ ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කෙතෙකින් විවෙකයෙහි හික්මෙත් ද? ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ශාස්තෘන් වහන්සේ විවෙකි ව වාසය කරද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි හික්මෙත්. ශාස්තෘන් වහන්සේ යම් බමී කෙනකුන්ගේ ප්‍රභාණිය වදාලසේක් ද, ඒ බමීයන් අත්හරිත්. විවරදිය බහුල කොට නැත්තාහු ශාසනය ලිහිල් කොට නො ගත්තාහු, නිවරණ පුරණයෙහි හල වියදිය ඇත්තාහු උතුම් විවෙකය පෙරදැරි කොට ඇත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, එහි සචිරහිසුහු කරුණු තුණකින් පැසසිය යුත්තෝ වෙත්: 'ශාස්තෘන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් සුක්ඛ ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි හික්මෙත්' යන මේ පලමුවන කාරණයෙන් සචිරහිසුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. 'ශාස්තෘන් වහන්සේ යම් කෙලඹබමී කෙනකුන්ගේ ප්‍රභාණිය වදාලසේක් ද, ඒ කෙලඹබමීයන් අත්හරිත්' යි මේ දෙවෙනි කාරණයෙන් සචිර හිසුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. 'විවරදිය බහුල කොට නො ගන්නෝ ය, ශාසනය ලිහිල් කොට නො සලකන්නෝ ය, නිවරණ පුරණයෙහි බහා තැබූ වියදිය ඇත්තාහු, උතුම් විවෙකය පෙරදැරි කොට ඇත්තාහු ය.' යන මේ තුන්වැනි කාරණයෙන් සචිරහිසුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, සචිරහිසුහු මේ තුන් කරුණින් පැසසිය යුත්තෝ වෙත්.

12. තත්‍රාවුසො මජ්ඣමා භික්ඛු -පෙ- නවා භික්ඛු තිභි ධාතෙහි පාසංසා භවන්ති: 'සඤ්ච පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති'ති ඉමිනා පඨමෙන ධාතෙන නවා භික්ඛු පාසංසා භවන්ති. 'යෙසඤ්ච ධම්මානං සන්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති'ති ඉමිනා දුතියෙන ධාතෙන නවා භික්ඛු පාසංසා භවන්ති. 'න ච බාහුලිකා න සාචලිකා ඕක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පච්චෙකෙ ජුඛබ්බිගමා'ති ඉමිනා තතියෙන ධාතෙන නවා භික්ඛු පාසංසා භවන්ති. නවා භාවුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිභි ධාතෙහි පාසංසා භවන්ති.

එත්තාවතා බො ආවුසො සඤ්ච පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති.

13. තත්‍රාවුසො ලොභො ච පාපකො, දොසො ච පාපකො. ලොභස්ස ච පහානාය දොසස්ස ච පහානාය අභි මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමා ච සා ආවුසො මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති? අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො. ඡසය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපෙපා සමමාවාචා සමමාකමමනො සමමාආජ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. අයං බො සා ආවුසො මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.

14. තත්‍රාවුසො කොඛො ච පාපකො. උපනාභො ච පාපකො. -පෙ- මකෙඛා ච පාපකො. පලාසො ච පාපකො. -පෙ- ඉස්සා ච පාපිකා. මචේඡරඤ්ච පාපකං. -පෙ- මායා ච පාපිකා. සාඨේය්‍යඤ්ච පාපකං. -පෙ- ඵමො ච පාපකො. සාරමො ච පාපකො. -පෙ- මාතො ච පාපකො. අතිමානො ච පාපකො. -පෙ- මද්දො ච පාපකො, පමාද්දො ච පාපකො. මදස්ස ච පහානාය පමාදස්ස ච පහානාය අභි මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමා ච ආවුසො මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො. ඡසය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපෙපා සමමාවාචා සමමාකමමනො සමමාආජ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. අයං බො සා ආවුසො මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.

15. ඉදමචොච අයස්මො සාරිජුතො අන්තමනා තෙ භික්ඛු අයස්මතො සාරිජුත්තස්ස භාහිතං අභිත්ඤ්ඤන්ති.

12. ඇවැත්ති, එහි මධ්‍යමභික්‍ෂුහු -රෙ- නවකභික්‍ෂුහු තුන් කරුණකින් පැසසිය යුත්තෝ වෙත්: 'ශාසනාන් වහන්සේ උතුම් විවේකයෙන් යුක්ත ව වාසය කරද්දී, ශ්‍රාවකයෝ විවේකයෙහි හික්මෙත් ය'යි මේ පළමුවැනි කාරණයෙන් නවක භික්‍ෂුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. 'ශාසනාන් වහන්සේ යම් කෙලශධර්ම කෙනකුත්ගේ ප්‍රභාණිය වදාලසේක් ද, ඒ කෙලශධර්මයන් අත්හරිත් ය' යන මේ දෙවැනි කාරණයෙන් නවකභික්‍ෂුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. 'විවරුදිය බහුල කොට නැත්තෝ ය. ශාසනය ලිහිල් කොට නො ගත්තෝ ය. නිවරණයන් ප්‍රභාණය කිරීමෙහි උත්සාහවත් වූවෝ ය. උතුම් විවේකය පෙරදැරි කොට ඇත්තෝ ය' යන මේ තුන් වැනි කාරණයෙන් නවක භික්‍ෂුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, නවක භික්‍ෂුහු වතාහි මේ තුන් කරුණින් පැසසිය යුත්තෝ වෙත්.

ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ශාසනාන් වහන්සේ ප්‍රකෂී විවේකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවේකයෙහි හික්මෙත්.

13. ඇවැත්ති, එහි ලොහය ද ලාමක ය, ද්‍රෝණය ද ලාමක ය. ලොහය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිසත් ද්‍රෝණය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිසත් නුවණැස ඇති කරන, ඤාණය ඇති කරන මධ්‍යමප්‍රතිපදාව රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස, සිවුසස් දැනීම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස පවතී යි. ඇවැත්ති රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස, සිවුසස් දැනීම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස නුවණැස ඇති කරන, ඤාණය ඇති කරන ඒ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව කවරේද යත්: මේ අර්ථවග්ගම ය. එනම්: සමමාදිට්ඨි, සමමාසංකප්ප, සමමාවාචා, සමමාකමමන්ත, සමමාආච්ච, සමමාවායාම, සමමාසති, සමමාසමාධි යන අට ය. ඇවැත්ති, මේ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව වතාහි නුවණැස ඇති කර යි. සත්‍යඥනය ඇති කරයි. රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස පවතී යි. සිවුසස් දැනීම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවණ පිණිස පවතී යි.

14. ඇවැත්ති, එහි ක්‍රොධය ද ලාමක ය, බද්ධිවේරය ද ලාමක ය... භුණමකු බව ද ලාමක ය ... පලාසය ද ලාමක ය... ඊෂ්ඨාව ද ලාමක ය, මගුරු බව ද ලාමක ය... මායාව ද ලාමක ය, කපටබව ද ලාමක ය... එහෙය (වැහිහිටියන්ට තොනැමෙන බව ද) ලාමක ය, සංරච්භය (අනුන් කළ දෙයට වැහිසක් කරන බව) ද ලාමක ය... මානය ද ලාමක ය, අධිකමානය ද ලාමක ය ... මදය (මත් බව) ද ලාමක ය, ප්‍රමාදය ද ලාමක ය. මදය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිස ද, ප්‍රමාදය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිස ද, නුවණැස ඇති කරන, ඤාණය ඇති කරන මධ්‍යමප්‍රතිපදාව රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස, සිවුසස් දැනීම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස පවතී යි. ඇවැත්ති, රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස සිවුසස් දැනීම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස පවතින නුවණැස ඇති කරන සත්‍යඥනය ඇති කරන ඒ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව කවරේ ද? ඇවැත්ති, මේ අර්ථවග්ගම ය. එනම්: සමමාදිට්ඨි, සමමාසංකප්ප, සමමාවාචා, සමමාකමමන්ත, සමමාආච්ච, සමමාවායාම, සමමාසති, සමමාසමාධි යන අට යි. ඇවැත්ති, නුවණැස ඇති කරන සත්‍යඥනය ඇති කරන මේ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව රුහාදීන් තැනි කිරීම පිණිස සිවුසස් දැනීම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවණ පිණිස පවත්නකි.

15. ආග්‍රභමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාලන. සතුටු වූ ඒ භික්‍ෂුහු ආග්‍රභමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේගේ භාෂිතය මැනැවැහි පිළිගත්තාහු ය.

1. 1. 4

භගභෙරවසුත්තං

1. ඵලං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා: සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ජාණ්ණසෙසාණී බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා: තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවතා: සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො: ඛො ජාණ්ණසෙසාණී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

2. යෙ'මෙ හො ගොතමි කුලපුත්තා: භවන්තා: ගොතමං උද්දිස්ස සද්ධා: අගාරස්මා අනගාරීයං පබ්බජිතා, භවං තෙසං ගොතමො පුබ්බඛගමො. භවං තෙසං ගොතමො ඛත්‍රුකාරෙ භවං තෙසං ගොතමො සමාදපෙතා. හොතො ච ගොතමස්ස සා ජන්තා: දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජතිති.

3. “එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ. යෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ, කුලපුත්තා මමං උද්දිස්ස සද්ධා: අගාරස්මා අනගාරීයං පබ්බජිතා, අහං තෙසං පුබ්බඛගමො. අහං තෙසං ඛත්‍රුකාරෙ. අහං තෙසං සමාදපෙතා. මමඤ්ච පන සා ජන්තා: දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජතිති.

4. දුරභිසම්භවාති හි හො ගොතම, අරඤ්ඤෙ චතපඤ්චි පන්තාති සෙනාසනාති. දුක්ඛරං පට්ඨෙකං. දුරභීරමං එකතෙන. හරන්ති මඤ්ඤෙ මනො චතාති සමාධිං අලහමානස්ස හිකචුතොති.

5. එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එව මෙතං බ්‍රාහ්මණ. දුරභිසම්භවාති හි බ්‍රාහ්මණ, අරඤ්ඤෙ චතපඤ්චි පන්තාති සෙනාසනාති. දුක්ඛරං පට්ඨෙකං. දුරභීරමං එකතෙන හරන්ති මඤ්ඤෙ මනො චතාති සමාධිං අලහමානස්ස හිකචුතොති. මය්‍යමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුබ්බෙව සමොධා: අනභිසම්බුද්ධස්ස ඛොධිසත්තස්සෙව සතො එතදපොඨි: “දුරභිසම්භවාති හි ඛො අරඤ්ඤෙ චතපඤ්චි පන්තාති සෙනාසනාති. දුක්ඛරං පට්ඨෙකං. දුරභීරමං එකතෙන. හරන්ති මඤ්ඤෙ මනො චතාති සමාධිං අලහමානස්ස හිකචුතො”ති.

1. 1. 4

භයගෙරව සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අන්තර්වූ සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල ජාණ්ණසේනාණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු.* කථා කොට තිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන්නා වූ ම ජාණ්ණසේනාණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය.

2. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මේ කුලපුත්‍රයෝ භවත් ගෞතමයන් උදෙසා ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම අනගායනිසංඛ්‍යාත ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු ද, ඔවුන්ට භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පුරෝගාමී වන සේක. ඔවුන්ට භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ බොහෝ උපකාරී වන සේක. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ඔවුන් සමාදන් කරවන සේක. ඒ ජනතාව භවත් ගෞතමයන්ගේ දැයින්දානුගතියට (දූපටි, කෂාන්ති, රුවින් අනුගමනයට) පැමිණේ.

3. බමුණ, එය එසේ ය. බමුණ, එය එසේ ය. බමුණ, යම් ඒ කුලපුත්‍රයෝ මා උදෙසා ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම අනගායනිසංඛ්‍යාත ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු ද, මම ඔවුන්ට පුරෝගාමී වෙමි. මම ඔවුන්ට බොහෝ උපකාර ඇත්තෙමි වෙමි. මම ඔවුන් සමාදන් කරවන්නෙමි. ඒ ජනතාව මාගේ දිව්‍යානුගතියට පැමිණේ.

4. ගෞතමයන් වහන්ස, වනයෙහි දුර පිහිටි වන ලැබ්බ සෙනසුන්, වනයෙහි ඉතා දුර පිහිටි සෙනසුන් ලැබ්බ (ඇතුළු ව විසීම) දුෂකර ය. ප්‍රකෂීව්වෙකය දුෂකර ය. එකඟ බැව්හි ඇලීම දුෂකර ය. වනයන් සමාධිය තො ලබන්නා වූ භික්ෂුහුගේ සිත් පැහැර ගනිති සි හඟිමි.

5. බමුණ, එය එසේ. ම ය. බමුණ, එය එසේ ම ය. බමුණ, වනයෙහි දුර පිහිටි සෙනසුන්, වනයෙහි ඉතා දුර පිහිටි සෙනසුන් ලැබ්බ දුෂකර ය. ප්‍රකෂීව්වෙකය දුෂකර ය. එකඟ බැව්හි ඇලීම දුෂකර ය. වනයන් සමාධිය තො ලබන්නා වූ භික්ෂුහුගේ සිත් පැහැර ගනිති සි හඟිමි. බමුණ, බුදුවන්නට පෙර වතුසාසනය අවබෝධ තො කලා වූ බොධිසත්ව වූ ම මට ද මේ අදහස වී ය. වනයෙහි දුර පිහිටි සෙනසුන්, වනයෙහි ඉතා දුර පිහිටි සෙනසුන් ලැබ්බ දුෂකර ය. ප්‍රකෂීව්වෙකය ලැබ්බ දුෂකර ය. එකඟ බැව්හි ඇලීම දුෂකර ය. වනයන් සමාධිය තො ලබන්නා වූ භික්ෂුහුගේ සිත් පැහැර ගනිති සි හඟිමි.

* බෞද්ධ සංස්කෘතයන්හි “සංරක්ෂණය” හි දැක්වේ. “සිත් ඇලවිය යුතු” යනු එහි අර්ථය.

6. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරිසුද්ධිකායකම්මන්තා: අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤා¹ පන්තානි සෙතාසනානි පටිසෙවන්ති, අපරිසුද්ධි²කායකම්මන්තාසන්ද්‍රෙසගෙතු භවෙ තෙ භොනෙතා: සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති³; න ඛො පනාහං අපරිසුද්ධි²කායකම්මන්තො අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤා¹ පන්තානි සෙතාසනානි පටිසෙවන්ති, පරිසුද්ධිකායකම්මන්තොහමස්මි. යෙ හි වො අරියා පරිසුද්ධිකායකම්මන්තා අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤා¹ පන්තානි සෙතාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො⁴. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පරිසුද්ධිකායකම්මන්තං⁵ අත්තනි සම්පසංමානො භියෙතා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ විහාරාය.

7. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරිසුද්ධිවම්මන්තා: -පෙ- අපරිසුද්ධිමනොකම්මන්තා: -පෙ අපරිසුද්ධාඪ්චා¹ අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤා¹ පන්තානි සෙතාසනානි පටිසෙවන්ති, අපරිසුද්ධාඪ්චසන්ද්‍රෙසගෙතු භවෙ තෙ භොනෙතා: සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං අපරිසුද්ධාඪ්චො අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤා¹ පන්තානි සෙතාසනානි පටිසෙවන්ති, පරිසුද්ධාඪ්චොහමස්මි. යෙ හි වො අරියා පරිසුද්ධාඪ්චා අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤා¹ පන්තානි සෙතාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පරිසුද්ධාඪ්චතං අත්තනි සම්පසංමානො භියෙතා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ විහාරාය.

8. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අභිජ්ඣාලු කාමෙසු නිබ්බසාරාගා අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤා¹ පන්තානි සෙතාසනානි පටිසෙවන්ති, අභිජ්ඣාලු කාමෙසු නිබ්බසාරාගසන්ද්‍රෙසගෙතු භවෙ තෙ භොනෙතා: සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති.² න ඛො පනාහං අභිජ්ඣාලු කාමෙසු නිබ්බසාරාගො අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤා¹ පන්තානි සෙතාසනානි පටිසෙවන්ති, අනභිජ්ඣාලුහමස්මි. යෙ හි වො අරියා අනභිජ්ඣාලු අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤා¹ පන්තානි සෙතාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අනභිජ්ඣාලුතං අත්තනි සම්පසංමානො භියෙතා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ විහාරාය.

1 “අරඤ්ඤචනපඤ්ඤා” යනා. මජ්ඣං. 2. “අපරිසුද්ධි” යනා.
 3. “අව්හයන්ති” මජ්ඣං. 4. “අඤ්ඤතමො” මජ්ඣං. යනා.
 5. “පරිසුද්ධිකායකම්මතං” මජ්ඣං.

6. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: අපිරිසිදු වූ කායකම් ඇති යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසංඝෙනසුන් ද ප්‍රාන්තසෙනසුන් ද සෙවනය කෙරෙද්ද, අපිරිසිදු වූ කායකම් නමැති ස්වකීය දෛශය හෙතු කොට ගෙන එකාන්තයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුනු අරමුණු ද කැඳවන්. මම වනාහි පිරිසිදු වූ කායකම් ඇත්තෙමි අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසංඝෙනසුන් සෙවනය නොකරමි. මම පිරිසිදු වූ කායකම් ඇත්තෙකිමි. යම් ආයඪී කෙනෙක් පිරිසිදු වූ කායකම් ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසංඝෙනසුන් තපොගුමින් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙකිමි. බමුණ, මම ඒ පිරිසිදු ක්‍රියා ඇතිබව තමා තුළ දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සේ පතිතලොමි ඇති (බිය නැති) බවට පැමිණියෙමි.

7. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: අපිරිසිදු වාක්කම් ඇති ... අපිරිසිදු මනාකම් ඇති ... අපිරිසිදු ආජීවය ඇති යම්කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසංඝෙනසුන් සෙවනය කෙරෙත් ද, අපිරිසිදු ආජීවය නමැති ස්වකීය දෛශය හෙතු කොට ගෙන එකාන්තයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවන්. මම වනාහි අපිරිසිදු ආජීවය ඇත්තෙමි අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසංඝෙනසුන් සෙවනය නොකරමි. මම පිරිසිදු ආජීවය ඇත්තෙකිමි. යම් ආයඪී කෙනෙක් පිරිසිදු ආජීවය ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසංඝෙනසුන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙකිමි. බමුණ, මම තමා තුළ ඒ පිරිසිදු ආජීවය ඇතිබව දක්නෙමි බොහෝ සෙසින් වනවාසය පිණිස තිරිඟය භාවයට පැමිණියෙමි.

8. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ විෂම ලොහය බහුල කොට ඇත්තාහු කාමයන්හි තියුණු රාග ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසංඝෙනසුන් ප්‍රාන්ත ආශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, විෂමලොහය හා කාමයන්හි තියුණු රාගය ද යන ස්වකීය දෛශය හෙතු කොට ගෙන ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ එකාන්තයෙන් සාවද්‍ය වූ තැනිගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවන්. මම වනාහි විෂමලොහය බහුල කොට ඇත්තෙමි කාමයන්හි තියුණු රාග ඇති ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසංඝෙනසුන් සෙවනය නොකරමි. මම විෂමලොහය බහුල කොට ඇත්තෙකි නොවෙමි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් විෂමලොහය බහුල කොට ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසංඝෙනසුන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙකිමි. බමුණ, මම තමා තුළ අභිධ්‍යාව බහුල කොට නැති බව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙසින් බිය රහිත බවට පැමිණියෙමි.

9. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ, එතදුභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා බ්‍යාපනනවිතතා පදුට්ඨමනසඛිකප්පා අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති. ව්‍යාපනනවිතතපදුට්ඨමනසඛිකප්පා සන්දොසගෙදු භවෙ තෙ භොනොතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයහෙරවං අවහයනති. න ඛො පනාහං බ්‍යාපනනවිතොතො පදුට්ඨමනසඛිකප්පො අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවොමි. මෙතතවිතොතො භමිසමි. යෙ හි වො අරියො මෙතතවිතොතො අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාදානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ මෙතතවිතතං අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදා විහාරාය.

10. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදුභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵිනමිඤ්චපරිසුට්ඨිතො අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, ඵිනමිඤ්චපරිසුට්ඨිතසන්දොසගෙදු භවෙ තෙ භොනොතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයහෙරවං අවහයනති. න ඛො පනාහං ඵිනමිඤ්චපරිසුට්ඨිතො අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවොමි, විගතඵිනමිඤ්චොභමිසමි. යෙ හි වො අරියො විගතඵිනමිඤ්චො අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාදානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතඵිනමිඤ්චං අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදා විහාරාය.

11. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදුභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා උඤ්චතො අවුපසනන¹විතො අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, උඤ්චතඅවුපසනනවිතතසන්දොසගෙදු භවෙ තෙ භොනොතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයහෙරවං අවහයනති. න ඛො පනාහං උඤ්චතො අවුපසනනවිතොතො අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවොමි, වුපසනනවිතතොභමිසමි. යෙ හි වො අරියො වුපසනනවිතොතො අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාදානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ වුපසනනවිතතං අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදා විහාරාය.

12. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදුභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කඛිණි වෙවිකිච්ඡි² අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, කඛිණිවිච්ඡි³සන්දොසගෙදු භවෙ තෙ භොනොතො සමණ-බ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයහෙරවං අවහයනති. න ඛො පනාහං කඛිණි වෙවිකිච්ඡි⁴ අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවොමි, කිණිණිවිච්ඡි⁵භමිසමි. යෙ හි වො අරියො කිණිණිවිච්ඡි⁶ අරඤ්ඤාදා වනපථොති පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාදානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ කිණිණිවිච්ඡි⁷ අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදා විහාරාය.

1. “උදබ්‍රතාවුපසනන” යනා. 2. “විච්ඡිච්ඡි” මජ්ඣං. යනා.
3. “කඛිණිවිච්ඡි” මජ්ඣං. 4. “කඛිණිවිච්ඡි” යනා.

9. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ (ප්‍රකෘතිය - ස්වභාවය හැරීමෙන්) වෙනසට පැමිණි සිත් ඇත්තාහු ප්‍රදුෂ්ටවිත්තසංකල්පනා ඇත්තාහු අරණ්‍ය වානප්‍රසථප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙද්දී, වෙනස් වූ සිතය දුෂිත වූ විත්තසංකල්පනාය යන ස්වකීය දෛශනෙකුයෙන් එකාන්තයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වතාහි වෙනසට පැමිණි සිත් ඇති ව ප්‍රදුෂ්ටවිත්තසංකල්පනා ඇති ව අරණ්‍ය-වානප්‍රසථප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම මෙත්සිත් ඇත්තෙක්මි. මෙත්සිත් ඇති යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් අරණ්‍යවානප්‍රසථප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙද්දී, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ ඒ මෙත්සිත් ඇතිබව දකින්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් තීර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

10. බමුණ ඒ මට මේ අදහස වී ය. යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ පිනමිඳියෙන් මඛනා ලද්දහු අරණ්‍යවානප්‍රසථප්‍රාන්තා-ශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, පිනමිඳියෙන් මැසීම නැමැති ස්වකීය දෛශය හෙතු කොට ගෙන එකාන්තයෙන් පින්වත් ඒ මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වතාහි පිනමිඳියෙන් මඛනා ලද ව අරණ්‍යවානප්‍රසථප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම පහ වූ පිනමිඳි ඇත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් පහ වූ පිනමිඳි ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රසථප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ ඒ පිනමිඳිය තැනිකලබව දකින්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් තීර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

11. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ඇවිස්සුණු, සැලෙන, සිත් ඇත්තාහු නො සන්සුන් සිත් ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රසථප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, ඇවිස්සුණු සැලෙනු නො සන්සුන් සිත් ඇති බව නැමැති ස්වකීය දෛශය හෙතු කොට ගෙන ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම ඇවිස්සුණු සැලෙනු නො සන්සුන් සිත් ඇති ව අරණ්‍යවානප්‍රසථප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම සන්සුන් සිත් ඇත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් සන්සුන් සිත් ඇති ව අරණ්‍ය-වානප්‍රසථප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ පිහිටි ඒ සන්සුන් සිත් ඇතිබව දකින්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් තීර්භය භාවයට පත් වීමි.

12. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ සැක ඇත්තාහු විවිකිව්‍යා ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රසථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, සැකය හා විවිකිව්‍යාව නැමැති ස්වකීය දෛශය හෙතු කොට ගෙන ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ එකාන්තයෙන් සාවද්‍ය තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වතාහි සැක ඇත්තෙමි විවිකිව්‍යා ඇත්තෙමි අරණ්‍යවානප්‍රසථප්‍රාන්තා-ශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම තරණය කල සැක ඇත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් තරණය කල සැක ඇති ව අරණ්‍යවානප්‍රසථප්‍රාන්තා-ශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ වූ තරණය කල විවිකිව්‍යා ඇතිබව දකින්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් තීර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

13. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අතතුක්කංසකා¹ පරවමහි අරඤ්ඤෙ චතප්පථානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, අතතුක්කංසන² පරවමහන සන්දෙසගෙතු හවෙ තෙ හොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං හයහෙරවං අවහයන්ති. න ඛො පනාහං අතතුක්කංසකො³ පරවමහි අරඤ්ඤෙ චතප්පථානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි, අතතතුක්කංසකො අපරවමහි හමසමි. යෙ හි වො අරියො අතතතුක්කංසකො³ අපරවමහි අරඤ්ඤෙ චතප්පථානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤෙතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අතතතුක්කංසකතං⁴ අපරවමහිතං අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

14. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඡමහි භිරුක⁵ ජාතිකා අරඤ්ඤෙ චතප්පථානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, ඡමහි භිරුකජාතිකසන්දෙසගෙතු හවෙ තෙ හොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං හයහෙරවං අවහයන්ති. න ඛො පනාහං ඡමහි භිරුකජාතිකො අරඤ්ඤෙ චතප්පථානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි, විගතලොමහංසොතමසමි. යෙ හි වො අරියො විගතලොමහංසා අරඤ්ඤෙ චතප්පථානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤෙතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතලොමහංසතං අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

15. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ලාහසක්කාරසිලොකං නිකාමයමානා අරඤ්ඤෙ චතප්පථානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, ලාහසක්කාරසිලොකං නිකාමයමාන⁶ සන්දෙසගෙතු හවෙ තෙ හොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං හයහෙරවං අවහයන්ති. න ඛො පනාහං ලාහසක්කාරසිලොකං නිකාමයමානො අරඤ්ඤෙ චතප්පථානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි, අප්පිච්ඡාහමසමි. යෙ හි වො අරියො අප්පිච්ඡා අරඤ්ඤෙ චතප්පථානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤෙතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අප්පිච්ඡතං අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

1. අතතුක්කංසකතා, කප්ඵි 2. අතතුක්කංසකතා, කප්ඵි
 3. අතතුක්කංසකතො, කප්ඵි. අතතුක්කංසකතා, කප්ඵි
 4. අතතුක්කංසකතා, කප්ඵි. අතතුක්කංසකතං, කප්ඵි.
 5. ඡමහිභිරුක, සස. 6. නිකාමයමානා, PTS. නිකාමන, මජ්ඣ.

13. බමුණ, මට මේ අදහස වී ය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ තමන් හුවා අනුන් හෙළා දක්නාහු අරණ්‍යවානප්‍රසාද ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, තමා උසස් කොට අනුන් පහත් කොට සැලකීම තමැති ස්වකීය දෛශ්‍ය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි තමා උසස් කොටත් අනුන් පහත් කොටත් සලකමින් අරණ්‍යවානප්‍රසාදප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම තමා උසස් කොට අනුන් පහත් කොට සලකන්නෙක් නො වෙමි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් තමා උසස් කොට අනුන් පහත් කොට නො සලකන්නාහු අරණ්‍යවානප්‍රසාදප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා උසස් කොට නො සැලකීම හා අනුන් පහත් කොට නො සැලකීම ද තමා තුළ පිහිටිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙසින් නො බියබවට පැමිණියෙමි.

14. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ (කය දළදඩු කරන තද) තැති ගැනුම් ඇත්තාහු බිය සුලබව ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රසාදප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, තද තැති ගැන්ම හා බියසුලබව ද නමැති ස්වකීය දෛශ්‍ය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි හැති ගන්නෙමි බියසුල ස්වභාවය ඇත්තෙමි අරණ්‍යවානප්‍රසාදප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම පහ වූ ලොමුදහ ගැනීම ඇත්තෙක් වෙමි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් පහ වූ ලොමුදහ ගැනීම ඇත්තෝ අරණ්‍යවානප්‍රසාදප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ පහ වූ ලොමුදහ ගැනීම තමා තුළ පිහිටිබව (තමා කෙරෙහි ලොමුදහ ගැනුම නැති බව) දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙසින් තීර්තය භාවයට පැමිණියෙමි.

15. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ලාභ සත්කාර කීර්ති කැමැති වන්නාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද-ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, ලාභ සත්කාර කීර්ති බලාපොරොත්තු වීම වූ ස්වකීය දෛශ්‍ය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි ලාභ සත්කාර කීර්ති බලාපොරොත්තු ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද-ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම ඉවැරැහි තැත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් ආශා තැත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ ඉවැරැහිතභාවය තමා තුළ දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙසින් නොබිය බවට පැමිණියෙමි.

16. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කුසීතා භීතවිරියා¹ අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවනති, කුසීතභීත විරියසන්දොසගෙතු භවෙ තෙ භොනොතා සමණ-බ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහයනති. න ඛො පනාහං කුසීතො භීතවිරියො² අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවමි. ආරඬවිරියොහමසමි. යෙ හි වො අරියා ආරඬවිරියා අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ ආරඬවිරියතං අතතනි සමපස්සමානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

17. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා මුට්ඨස්සනී අසමපජාතා අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවනති, මුට්ඨස්සනී අසමපජාතසන්දොසගෙතු භවෙ තෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහයනති. න ඛො පනාහං මුට්ඨස්සනී අසමපජාතො අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවමි. උපට්ඨිතසනිහමසමි³ යෙ හි වො අරියා උපට්ඨිතසනී අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ උපට්ඨිතසනිතං අතතනි සමපස්සමානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

18. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අසමාහිතා විබහනනවිතතා අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවනති, අසමාහිතවිබහනනවිතතසන්දොසගෙතු භවෙ තෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහයනති. න ඛො පනාහං අසමාහිතො විබහනනවිතතො අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවමි. සමාධිසමපනොහමසමි. යෙ හි වො අරියා සමාධි-සමපනතා අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ සමාධිසමපදං අතතනි සමපස්ස-මානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

19. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දුප්පඤ්ඤා ඵලමුග්ගා⁴ අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවනති, දුප්පඤ්ඤා ඵලමුග්ගසන්දොසගෙතු⁵ භවෙ තෙ භොනොතා සමණ-බ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහයනති. න ඛො පනාහං දුප්පඤ්ඤා ඵලමුග්ගො අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවමි. පඤ්ඤාසමපනොහමසමි. යෙ හි වො අරියා පඤ්ඤාසමපනතා අරඤ්ඤාද වනපථානී පනතානී සෙනාසනානී පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤාසමපදං අතතනි සමපස්සමානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

සොලසපටියායං⁵.

1. භීතවිරියා - මජ්ඣ. 2. භීතවිරියො - මජ්ඣ.
 3. උපට්ඨිතසනිහමසමි - මජ්ඣ. 4. ඵලමුග්ගා - මජ්ඣ.
 5. සොලසපරියායං නිවර්තං - මජ්ඣ. සා.

16. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ කුසිත වූවාහු වියදම් නැත්තාහු අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, කාසිකවෛතසික වියදම්වලට නැමැති සවකීය දෙමය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි මැලි වූයෙමි වියදම් නැත්තෙමි (කාසික වෛතසික වියදම් වලට) අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය නො කෙරෙමි. මම පටන් ගත් වියදම් ඇත්තෙක්ම. යම් ඒ ආයදී කෙතෙක් ඇරඹූ වැර ඇත්තාහු අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරු එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ පිහිටි ඒ ඇරඹූ වැර ඇතිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙසින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

17. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ නට සිහි ඇත්තාහු නුවණ නැත්තාහු අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, නට සිහිය හා නුවණ නැති බව නැමැති සවකීය දෙමය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත් මම වනාහි නට සිහි ඇති ව නුවණ නැති ව අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය නො කරමි. මම එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයදී කෙතෙක් එළඹ සිටි සිහි ඇත්තාහු අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරු එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ තමා තුළ එළඹ සිටි සිහිය ඇතිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙසින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

18. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ අසමාහිත (එකග සිත් නැති) වූවාහු විභ්‍රාන්ත (නොයෙක් අරමුණෙහි දිවු) සිත් ඇත්තාහු අරණයවානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, අසමාහිත විභ්‍රාන්ත සිත් ඇති බව නැමැති සවකීය දෙමය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි අසමාහිත ව විභ්‍රාන්ත සිත් ඇති ව අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය නො කරමි. මම සමාධිසම්පන්නයෙක්මි. යම් ඒ ආයදී කෙතෙක් සමාධිසම්පන්න ව අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරු එකෙක්මි. බමුණ, මම මේ සමාධිසම්පද්‍යව තමා තුළ පිහිටිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස නො බියබවට පැමිණියෙමි.

19. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ නුවණ නැත්තාහු කෙලතොලු වූවාහු අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, නුවණ නැතිබව හා කෙලතොලු බව නැමැති සවකීය දෙමය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි නුවණ නැති ව කෙලතොලු ව අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය නො කරමි. මම නුවණැත්තෙක් වෙමි. යම් ඒ ආයදී කෙතෙක් නුවණැති ව අරණයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරු එකෙක්මි. බමුණ, මම නුවණැති බව තමා තුළ පිහිටිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙසින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

20. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි: යනනුනාහං යා තා රතතියො අභිඤ්ඤාතා අභිලක්ඛිතා වාතුදදුසී පඤ්චදුසී අට්ඨමී ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු රතතිසු¹ යාති තාති ආරාමවෙතියාති වතවෙතියාති රුක්ඛවෙතියාති භිංසනකාති² සලොමභංසාති, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරෙය්හං, අප්පෙචතාම³ තං භයභෙරවං පසෙසය්හන්ති. සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ අපරෙත සමයෙත යා තා රතතියො අභිඤ්ඤාතා අභිලක්ඛිතා වාතුදදුසී පඤ්චදුසී අට්ඨමී ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු රතතිසු යාති තාති ආරාම-වෙතියාති වතවෙතියාති රුක්ඛවෙතියාති භිංසනකාති සලොමභංසාති, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරාමි. භත්‍ර ච මේ⁴ බ්‍රාහ්මණ විහරතො මහො⁵ වා ආගච්ඡති, මොරො වා කට්ඨං පාතෙති, වාතො වා පණණ්ඤපටං⁶ එරෙති,⁷ තස්ස මය්හං⁸ එවං හොති:⁹ එතං නුත තං භයභෙරවං ආගච්ඡතිති.

21. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි: කීනනු ඛො අහං අඤ්ඤදදුසු භයපාටිකඛිති විහරාමි, යනනුනාහං යථාභූතයථාභූතස්ස¹⁰ මෙ තං භයභෙරවං ආගච්ඡති, තථාභූතතථාභූතො ච තං භයභෙරවං පටිවිතෙය්හන්ති. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ වඛිකමන්තස්ස තං භයභෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ නෙව තාව තිට්ඨාමි, න නිසීදුමි, න නිපජ්ජාමි, යාව වඛිකමනෙතාව තං භයභෙරවං පටිවිතෙමි. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ සීතස්ස තං භයභෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ නෙව තාව වඛිකමාමි, න නිසීදුමි, න නිපජ්ජාමි, යාව සීතොව තං භයභෙරවං පටිවිතෙමි. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ නිසීන්තස්ස තං භයභෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ නෙව තාව නිපජ්ජාමි, න තිට්ඨාමි, න වඛිකමාමි, යාව නිසීන්තොව තං භයභෙරවං පටිවිතෙමි. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ නිපන්තස්ස තං භයභෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ නෙව තාව නිසීදුමි, න තිට්ඨාමි, න වඛිකමාමි, යාව නිපන්තොව තං භයභෙරවං පටිවිතෙමි.

22. සනති ඛො පත බ්‍රාහ්මණ එතෙ සමණ්ඤ්ඤාතො රතතියෙව සමාතං දිවාති සඤ්ජානනති, දිවායෙව සමාතං රතතීති සඤ්ජානනති; ඉදමභං තෙසං සමණ්ඤ්ඤාතොතං සමමාහවිහාරසමිං වදුමි. අහං ඛො පත බ්‍රාහ්මණ රතතියෙව සමාතං රතතීති සඤ්ජානාමි, දිවායෙව සමාතං දිවාති සඤ්ජානාමි. යං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ සමමා වදමාතො වදෙය්හ අසමමාහබමෙමා සතොනා ලොකෙ උප්පන්නො බහුජ්ඣනිතාය බහුජ්ඣනසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹² අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනති, මමෙව තං සමමා වදමාතො වදෙය්හ අසමමාහබමෙමා සතොනා ලොකෙ උප්පන්නො බහුජ්ඣනිතාය බහුජ්ඣනසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹² අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනති.

1. රතතිසු - මජ්ඣ. සූ. 2. භිසනකාති - මජ්ඣ.
 3. අප්පෙචතාමාහං - මජ්ඣ. 4. තත්ච මේ, මජ්ඣ. සූ.
 5. මහො වා, සූ. 6. පණණ්ඤපටං - මජ්ඣ.
 7. පාතෙති - කථෙ. 8. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ - මජ්ඣ. සූ.
 9. එතදහොසි - මජ්ඣ.
 10. යථාභූතං යථාභූතස්ස - මජ්ඣ. PTS. යථාභූතස්ස යථාභූතස්ස - සූ.
 11. තථාභූතං තථාභූතොව - මජ්ඣ. PTS. තථාභූතො තථාභූතොව - සූ.
 12. ලොකානුකම්පකාය - සීඞු. PTS.

20. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: 'පක්‍ෂයෙහි (හද නිසා) ප්‍රසිද්ධ වූ (උපොසඵසමාදුතාදී වශයෙන්) ලකුණු කල යුතු වූ තුදුස්වක, පසලොස්වක, අටවක යන යම් ඒ රාත්‍රීහු වෙත් ද, එවැනි රාත්‍රීන්හි බිහිසුණු වූ ලොමුදහ ගන්වන්තා වූ යම් ඒ ආරාමවෛත්‍යයෝ (=වෙහිය සමමත පිදිය යුතු අරම්), වනවෛත්‍යයෝ (=පිදිය යුතු වන), වාක්‍ෂවෛත්‍යයෝ (පිදිය යුතු රුක්) වෙද්ද, එබඳු සෙනසුන්හි වසන්තෙමි නම් මැනව. ඒ කැනී ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද දක්නෙමි නම් මැනැවැ' යි කියායි. බමුණ, ඒ මම ඉන් මැන කල්හි පක්‍ෂයෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ ලකුණු කල යුතු වූ තුදුස්වක, පසලොස්වක, අටවක යන යම් ඒ රාත්‍රීහු වෙත් ද, එවැනි රාත්‍රීන්හි බිහිසුණු වූ ලොමුදහ ගන්වන්තා වූ යම් ඒ ආරාමවෛත්‍යයෝ වනවෛත්‍යයෝ වාක්‍ෂවෛත්‍යයෝ වෙත් ද, එබඳු සෙනසුන්හි වාසය කරමි. බමුණ, එහි වාසය කරන්තා වූ මා වෙතට මුටෙක් (සිටුරාවෙක්) හෝ කුරගා එයි. මොනරෙක් (පක්‍ෂියෙක්) හෝ දරකබක් හෙලයි. සුළඟ හෝ පරබලාවක් සලයි. ඒ මට මෙසේ සිතෙයි: 'එකාන්තයෙන් මේ එන්නේ ඒ භයානක අරමුණ ය' කියායි.

21. බමුණ, ඒ මට මේ සිත වී ය: 'කුමක් නිසා මම එකාන්තයෙන් භය කැමැත්තෙමි වාසය කෙරෙමි ද? යම් යම් ඉරියව්වකින් යුක්ත වූ මා වෙත ඒ භයජනක අරමුණ ඒ ද, ඒ ඒ ඉරියව්වෙන් යෙදුනෙමි ම ඒ භයජනක අරමුණ දුර ලන්තෙමි නම්, යෙහෙකැයි කියායි. බමුණ, සක්මන් කරන්තා වූ මා වෙතට ඒ භයහෙරවය එයි ද, බමුණ, මම යම් තාක් සක්මන් කරමින් ම ඒ භයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් නො සිටිමි. නො හිඳිමි. නො නිදමි. බමුණ, සිටියා වූ ඒ මා වෙතට ඒ භය හෙරවය එයි ද, බමුණ, ඒ මම යම් තාක් සිටියෙමි ම ඒ භයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් සක්මන් නො කරමි. නො හිඳිමි. නො නිදමි. බමුණ, හුන්තා වූ මා වෙතට ඒ භයහෙරවය එයි ද, බමුණ, ඒ මම යම් තාක් හුන්තෙමි ම ඒ භයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් නො නිදමි. නො සිටිමි. සක්මන් නො කරමි. බමුණ, හොත්තා වූ මා වෙතට ඒ භයහෙරවය එයි ද, බමුණ, ඒ මම යම් තාක් නිදන්තෙමි ම ඒ භයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් නො හිඳිමි. නො සිටිමි. සක්මන් නො කරමි.

22 බමුණ, රාත්‍රීය ම දහවල් ය සි සිතන දහවල ම රාත්‍රීය සි සිතන ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. මේ ඒ මහණබමුණන්ගේ මූලා වූ විසීමකැයි මම කියමි. බමුණ, මම රූය ම රූය ය සි හඳුනමි. දවල දවල ම ය සි හඳුනමි. බමුණ, මනා කොට කියන්නෙක් 'මූලා නොවන ගති ඇති සත්ත්වයෙක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවි භික්ෂුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සැප පිණිස ලොකයෙහි උපන්නේ ය' යි යම් කෙනකුත් උදෙසා කියා ද, මනා කොට (සත්‍යය) කියන්නෙක් 'මූලා නොවන ගති ඇති සත්ත්වයෙක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිභික්ෂුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සැප පිණිස ලොකයෙහි උපන්නේ ය' යි ඒ මා උදෙසා ම කියන්නේ ය.

23. ආරඬං ඛො ජන මෙ බ්‍රාහ්මණ විරියං අභොසි අසලච්ඡිතං. උපට්ඨිතා සත් අසමමුච්චා.¹ පස්සඤ්ඛො කායො අසාරඤ්ඛො. සමාහිතං විතතං එකග්ගං. සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ඛමෙමෙහි සමිතකකං සවිචාරං විචෙකජං පිතියුඛං පඨමං කුංතං.² උපසමපජ්ජ විහාසිං. විහකකවිචාරානං මූලසමා අජ්ඣතතං. සමපසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාහිජං පිතියුඛං දුතියං කුංතං.³ උපසමපජ්ජ විහාසිං. පිතියා ච විරාගා උපෙබ්බකො.⁴ ච විහාසිං. සතො ච සමපජානො, පුබ්බඤ්ච කායෙත පටිසංචෙදෙසිං, යං නං අරියා ආවිකකන්ති 'උපෙබ්බකො'⁴ සතීමා සුඛවිහාරීති තතියං කුංතං.⁵ උපසමපජ්ජ විහාසිං. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථබ්බමා අදුක්ඛං⁶ අසුඛං උපෙබ්බා⁷ සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කුංතං⁸ උපසමපජ්ජ විහාසිං.

24. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත - පරිසුද්ධො, පරියොදුතෙ, අනඛිගණේ, විගතූපකතිලෙසෙ, මුදුභුතෙ, කමමතියේ, සීතෙ, ආනෙඤ්ජප්පතෙත⁹, පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය¹⁰ විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො¹¹ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. සෙය්‍යපීදු: එකමපි ජාතියං, දොපි ජාතියො, තිස්සොපි ජාතියො, චතස්සොපි ජාතියො, පඤ්චපි ජාතියො, දසපි ජාතියො, විසමපි¹² ජාතියො, තිංසමපි ජාතියො, චතතාරීසමපි¹³ ජාතියො, පඤ්ඤසමපි ජාතියො, ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි, ජාතිසතසහස්සමපි; අනෙකෙපි සංචට්ටකපෙස, අනෙකෙපි විචට්ටකපෙස, අනෙකෙපි සංචට්ට- විචට්ටකපෙස, 'අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවංගොතෙතා එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියතෙතා; සො තතො මූඛො අමුත්‍ර උදපාදිං.¹⁴ තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවංගොතෙතා එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියතෙතා. සො තතො මුඛො ඉබුප්පතො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිතො පභිතත්තස්ස විහරතො.

1. අපමමුච්චා - ස්‍යා. 2. පඨමජ්ඣානං - සීමු.
 3. දුතියජ්ඣානං - සීමු. 4. උපෙබ්බකො - මජ්ඣ. ස්‍යා.
 5. තතියජ්ඣානං - සීමු. 6. අදුක්ඛමසුඛං - මජ්ඣ. ස්‍යා.
 7. උපෙබ්බා - මජ්ඣ. ස්‍යා. 8. චතුස්සජ්ඣානං - සීමු.
 9. ආනෙජ්ජප්පතො - සීමු. II. 10. පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය - මජ්ඣ.
 11. සොහං, කජ්චි 12. විසමමපි - සීමු.
 13. චතතාරීසමපි - ස්‍යා. චතතාරීසමපි - මජ්ඣ.
 14. උපපාදිං - කජ්චි.

23. බමුණ, මා විසින් වියතීය පවත් හත්තා ලද්දේ නො සැහවුණේ ය. සිහිය එළඹ සිටියේ මූලා නො වූයේ ය. (නාමරූප)කය සන්තිඋණේ දරඑ රහිත වී ය. සිත සමාධියෙහි පිහිටියේ එකඟ වී ය. බමුණ, ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතතී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙලෙමි. විතතීවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ස්වසන්තානයෙහි උපන් සම්ප්‍රසාදන සම්ඛ්‍යාත ශුඛාවෙන් සුක්ත වූ සිතේ එකඟබැව් වඩව්තා වූ විතතී රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙලෙමි. ප්‍රීතිය ද දුරු කිරීමෙන් උපෙක්‍ෂක ව ද වාසය කෙලෙමි. සිහි ඇත්තෙමි මනානුවණින් සුක්ත වූයෙමි (නාමරූප) කසින් සැපය ද වින්දෙමි. ආයතීයෝ යම් ඒ ධ්‍යානයක් නිසා ‘උපෙක්‍ෂක වූයේ සිහි ඇත්තේ සුව සේ වෙසේ’ යයි කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙලෙමි. (පුච්ඡෙයහි ම) කාසික සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කාසිකදුක්ඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පුච්ඡෙයහි ම සොමනස් දෙමිතස් දෙදෙනාගේ ද අසන්ධිකමයෙන් (=ප්‍රභාණයෙන්) දුක් නො වූ සුඛ නො වූ, උපෙක්‍ෂාවෙන් හටගත් සතිපාරිසුද්ධි (=සිහිය පිළිබඳ පිරිසිදුබැව්) ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙලෙමි.

24. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත වූ සිත - පිරිසිදු වූ කල්හි, ප්‍රභාසාර වූ කල්හි, අඛණ (කෙලෙස්) තැනී වූ කල්හි, උපෙක්‍ෂා පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කායතීයට සුදුසු වූ කල්හි, (පිරිසිදු බැව් ඇදියෙහි) සර්ව ච සිටි කල්හි, නො සැලක බවට පත් වූ කල්හි, පෙර විසූ කදපිලිවෙල සිහි කරණ නුවණ පිණිස සිත විශෙෂයෙන් නතු කෙලෙමි. ඒ මම නොයෙක් ආකාර ඇති ප්‍රබන්ධවිචාරය සිහි කරමි. එනම්: එක ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති නිසක් ද, ජාති සතලිසක් ද, ජාති පනහක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද; නොයෙක් සංවතී (=නස්තා) කල්පයන් ද, නොයෙක් විවතී (=හටගන්තා) කල්පයන් ද, නොයෙක් සංවතී විවතී කල්පයන් ද සිහි කරමි: “අසුවල් තැන්හි උපන්මි. මෙවැනි නම් ඇත්තෙක් වීම. මෙවැනි ගොත්‍ර ඇත්තෙක් වීම. මෙවැනි පැහැ ඇත්තෙක් වීම. මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙක් වීම. මෙවැනි සැපදුක් වින්දෙක් වීම. මෙවැනි ආසු කෙලවර කොට ඇත්තෙක් වීම. ඒ මම එයින් වූහ වූයෙමි අසුවල් තැන උපන්මි. එහි දී ද මෙ වැනි නම් ඇත්තෙක් වීම. මෙ වැනි ගොත්‍ර ඇත්තෙක් වීම. මෙවැනි පැහැ ඇත්තෙක් වීම. මෙ වැනි ආහාර ඇත්තෙක් වීම. මෙ වැනි සැපදුක් වින්දෙක් වීම. මෙ වැනි ආසු කෙලවර කොට ඇත්තෙක් වීම. ඒ මම එයින් වූහ වූයෙමි මෙහි උපන්තෙමි වෙමි”යි. මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසීම සහිත වූ නන් වැදුරුම් වූ පෙර විසූ කදපිලිවෙල සිහි කරමි. බමුණ, මා විසින් රූයෙහි පෙරයම මේ පලමුවන සුචේතිව්‍යාස විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නැසින. විද්‍යාව උපන. මොහදුර නැසුණේ ය. විද්‍යාලොකය උපන. නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මෙහෙයවූ සිත් ඇති ව වසන්තසුට යම් සේ (අවිද්‍යාවිකාතාදිය වේ) නම් (මට ද) එසේ ම වී ය.

25. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය¹ විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිබ්බෙත වකඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පසාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාමි: ඉමෙ වත භොතොතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, අරියානං උපවාදකා, මුච්චාදිට්ඨිකා, මුච්චාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස නෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා.² ඉමෙ වා පත භොතොතා සත්තා කායසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, මනොසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, අරියානං අනුපවාදකා, සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාහි. ඉති දිබ්බෙත වකඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පසාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාමි. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතතියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො.

26. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාය³ විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං: ඉමෙ ආසවානී යථාභුතං. අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජාතො ඵලං පසස්සො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. භවාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුග්ගසමි විමුග්ගමිති ඤ්ඤානං අභොසි. ‘ඛිණං ජාතී, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා’ති අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතතියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො.

1. චුතුපපාතඤ්ඤාය - කළුවි. 2. උපපන්නා - කළුවි.
3. ඛයඤ්ඤාය - කළුවි.

25. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිභ පිරිසිදු වූ කල්හි, ප්‍රභාසවර වූ කල්හි, (විෂ්කම්භණ්වශයෙන්) අභිගණ නැති වූ කල්හි, උපකෙලය නැති වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කායසීයට සුදුසු වූ කල්හි, සචිර ව සිටි කල්හි, නො සැලකවට පත් වූ කල්හි, සත්‍යයන්ගේ ව්‍යුතිඋත්පත්ති දැනගන්නා නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් තතු කෙලෙමි. ඒ මම අභිගසින් පිරිසිදු වූ මිනිස්ඇස ඉක්මවූ දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදින හීන ප්‍රණීත මනා පැහැ ඇති නොමනා පැහැ ඇති දුගතියට ගිය සුගතියට ගිය සත්‍යයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි පරලෝ ගිය සත්‍යයන් දන්මි. එකානනයෙන් මේ හවත් සත්‍යයෝ කායදුඛවර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු වාග්දුඛවර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු මනොදුඛවර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයතීයන්ට ගැරඹුවාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වූවාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකමී සමාදන් වූවාහු ය. ඒ මොහු කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ නපුරු ගති ඇති විවස ව වැටෙන නිරයෙහි උපන්නාහු ය. මේ හවත් සත්‍යයෝ කායසුවර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු වාක්සුවර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු මනසුවර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයතීයන්ට නො ගැරඹුවාහු සමාදන්වූවාහු ය. ඒ මොහු කාබුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සවභීලොකයෙහි උපන්නාහු ය යි - මෙසේ වෙසෙසින් පිරිසිදු වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම පැවැත්තා වූ දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදින හීන ප්‍රණීත මනා පැහැ ඇති නොමනා පැහැ ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්‍යයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි පරලොව ගිය සත්‍යයන් දන්මි. බමුණ, මා විසින් රැයෙහි මාදුම්සමිති මේ දෙවැනි (දිබ්බවකබු) විදුමු ලබන ලදී. (එහි වූ) අවිදුමු නැසින. විදුමු උපත. මොහදුර නැසින. විදුමු උපත. නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව දිවැස් කැණ පිණිස මෙහෙයවූ සිත්ඇති ව වසන්නහුට යම් සේ නම් (මට ද) එසේ ම විය.

26. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, ප්‍රභාසවර වූ කල්හි, (විෂ්කම්භණ්වශයෙන්) කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය නැති වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්සට සුදුසු වූ කල්හි, සචිර ව සිටි කල්හි, නො සැලකවට පත් වූ කල්හි ආසුච්ඡායකරඥනය (=කෙලෙස් නැති කරන නුවණ) පිණිස සිත වෙසෙසින් තතු කෙලෙමි. ඒ මම මේ (පඤ්චසකනිය) දුක ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගතිමි. මේ (තෘෂ්ණාව) දුක් ඉපදීමේ හෙතුව ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගතිමි. මේ (තෘෂ්ණාවගේ නිරෝධය) දුඛනිරෝධ ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගතිමි. මේ (අරිආට්ඨිමය) දුක් නැති කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය යි තත් වූ පරිදි දැන ගතිමි. මොහු ආසුච්ඡාය යි තත් වූ පරිදි දැන ගතිමි. මේ ආසුච්ඡාය යි තත් වූ පරිදි දැන ගතිමි. මේ ආසුච්ඡාය නිරෝධය යි තත් වූ පරිදි දැන ගතිමි. මේ ආසුච්ඡාය නිරෝධයෙන් ප්‍රතිපත්තිය යි තත් වූ පරිදි දැන ගතිමි. මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත කාමාසුච්ඡායෙන් ද මිදුණේ ය. භවාසුච්ඡායෙන් ද සිත මිදුණේ ය. අවිද්‍යාසුච්ඡායෙන් ද සිත මිදුණේ ය. මිදුණු කල්හි මිදුණේ ය යි ප්‍රත්‍යවේක්ෂාඥනය පහල වී ය. 'ජාතිය අනුතපාදවශයෙන් ක්ෂීණ වී ය. මාගීබ්‍රහ්මවයසීය වැස නිමවන ලදී. සිටුම්ගතිස කරන ලදී. මේ අභිනවය පිණිස කල යුතු අනෙක් කිසක් නොහොත් මේ වචීමාන සකකිසන්තානයෙන් අන්‍ය වූ (අත්‍යගත) පඤ්චසකනියක් නැතැ' යි දැන ගතිමි. බමුණ, මා විසින් රැයෙහි පැසුමසමිති මේ තුන්වැනි විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිදුමු තසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහදුර නැසිණ. විදුමුලොකය උපත. නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව තවත් පිණිස මෙහෙය වූ සිත් ඇති ව වසන්නහුට යම් සේ ද, (මට ද) එසේ ම විය.

27. සීයා ඛො පත තෙ බ්‍රාහ්මණ ඵචමස්සා: අජ්ජාපි නුන සමණො ගොතමො අච්චරාගො අච්චදෙසො අච්චමොගො, තස්මා අරඤ්ඤ චනපජානි පනතාති සෙතාසතාති පටිසෙචතීති. න ඛො පනෙතං බ්‍රාහ්මණ ඵචං දඨ්ඨිබ්බං. දො ඛො අභං බ්‍රාහ්මණ අත්චසෙ සමපස්සා- මානො අරඤ්ඤ චනපජානි පනතාති සෙතාසතාති පටිසෙචාමි: අත්තනො ච දිට්ඨධම්මසුඛිභාරං සමපස්සාමානො, පච්ඡිමිඤ්ච ජනතං අනුකම්පමානොති.

28. අනුකම්පිතරූපායං¹ භොදා ගොතමෙන පච්ඡිමා ජනතා, යථා තං අරහතා සමමාසම්බුද්ධොති. අභික්කන්තං හො ගොතමි. අභික්කන්තං භො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි ගො ගොතමි තික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා පිචරෙය්‍ය, මුලුභස්ස වා මග්ගං ආචිකෙඛය්‍ය, අතිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනො: රූපාති දක්ඛිත්තී² ඵචමෙචං භොදා ගොතමෙන අනෙකපරිඨායෙන ධම්මො පකාසිතො. ඵසාහං භවන්තං³ ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං⁴ ගතන්ති.

භගභගරච්ඡන්තං චතුස්ථං.

1. 1. 5

අනඛණ්ණසුත්තං

1. ඵචං මෙ සුතං: ඵකං සමයං භගවා සාවජජීයං විහරති ජෙතවනො අනාඨිජිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙතසි: ආට්ඨසො භික්ඛවොති.⁵ ආට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චසෙස්සාසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො ඵතදවොච:

2. වතතාරො'මෙ ආට්ඨසො පුග්ගලො සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරො? ඉධාට්ඨසො ඵකචෙචා පුග්ගලො සංඛතණො'වඪි සමානො 'අත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ'න්ති යථාභුතං තප්පජානාති. ඉධ පතාට්ඨසො ඵකචෙචා පුග්ගලො සංඛතණො'වඪි සමානො 'අත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ'න්ති යථාභුතං පජානාති. -

1. අනුකම්පිතරූපා වතායං - මජ්ඣ. සං. 2. දක්ඛිත්තී - මජ්ඣ. සං.
3. භගවන්තං - මජ්ඣ. 4. සරණං ගතන්ති - කජ්චි. 5. භික්ඛවෙති - මජ්ඣ.
6. සංඛතණොච - සං.

27. බලධර, ඔබට කිසිවිටක “සුමන ගෞතම තෙමේ අද දක්වාත් පහ නොවූ රුහ ඇත්තේ ය. පහ නොවූ දේව ම ඇත්තේ ය. පහ නොවූ මොහ ඇත්තේ ය. එහෙයින් අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්තශයනාසනයන් සෙවනය කෙරේ ය”යි මෙවැනි අදහසක් විය හැකි ය. බලධර, එය එසේ නොදන යුතු ය. බලධර, මම නමාගේ දිවුදුකියෙහි ඉරියවු සැප විහරණය දැකීම ය, පස්විම ජනතාවට අනුකම්පා කිරීම ය යන මේ කරුණු දෙක දක්නෙම අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්තශයනාසනයන් සෙවනය කරමි.

28. අර්භත් වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන් මහත්මන් විසින් යම්සේ කටයුතු ද, එසේ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මේ පස්විම ජනතා නොමෝ අනුකම්පිත සටහාව ඇත්තී ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අතිශයින් කාන්ත ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අතිශයින් ඉඹ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිකුරු කල දෑයක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වැසූ දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ (යා යුතු දෙස) මුලා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නාහ සි අකිකාරයෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ යම් සේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් මට දහම් දෙසන ලදී. ඒ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේත් ධර්මයත් සම්මතයත් සරණ කොට යමි - පිහිටිය සි දැනිමි. ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ හිය උපාසකයකු(කැපකරුවෙකු) ලෙස සලකන සේක්වා.

භයහරවසුන් සිවුමැනි සි.

1. 1. 5

අනුබන්ධය සුත්‍රය

1. මුළු විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ ජේතවන නම් ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුමෙන් ශාඛිපුත්‍රසථිරයන් වහන්සේ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි හිඤ්ඤත් ඇමතුන. ඒ හිඤ්ඤ ‘ඇවැත්නි’යි ආයුමෙන් ශාඛිපුත්‍රසථිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුමෙන් ශාඛිපුත්‍රසථිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි වෙති. කවර සතර දෙනෙක යත්: ඇවැත්නි, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් අබ්‍යන්තර - දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම ‘මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ’යි තතු සේ නොදනිසි. ඇවැත්නි, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම ‘මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ’යි තතු සේ දනිසි.

ඉධාටුසො එකච්චා පුග්ගලො අනඛගණොව සමානො ‘නඤ්ච මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’න්ති යථාභූතං නපපජානාති. ඉධ පනාටුසො එකච්චා පුග්ගලො අනඛගණොව සමානො ‘නඤ්ච මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’න්ති යථාභූතං පජානාති. නත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අඤ්ච මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’න්ති යථාභූතං නපපජානාති, අයං ඉමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං සාඛගණානංගෙව සතං භීතපුරිසො අකඛායති. නත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අඤ්ච මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’න්ති යථාභූතං පජානාති, අයං ඉමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං සාඛගණානංගෙව සතං සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති. නත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො අනඛගණොව සමානො ‘නඤ්ච මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’න්ති යථාභූතං නපපජානාති, අයං ඉමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං අනඛගණානංගෙව සතං භීතපුරිසො අකඛායති. නත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො අනඛගණොව සමානො ‘නඤ්ච මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’න්ති යථාභූතං පජානාති, අයං ඉමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං අනඛගණානංගෙව සතං සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති.

3. එවං චුතෙන ආයසමා මහාමොග්ගලානො ආයසමන්තං සාච්ඡුතං එතදවොච: කො නු ඛො ආටුසො සාර්ඡුතන ගෙතු ගකා පච්චයො, ගෙතිමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං සාඛගණානංගෙව සතං එකො භීතපුරිසො අකඛායති? එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති? කො පනාටුසො සාර්ඡුතන ගෙතු ගකා පච්චයො, ගෙතිමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං අනඛගණානංගෙව සතං එකො භීතපුරිසො අකඛායති? එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති?

4. නත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අඤ්ච මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’න්ති යථාභූතං නපපජානාති, තසෙසනං පාටිකඛිධං: න ඡන්දං ජනෙසසති, න වායමිසසති, න විරියං¹ ආරභිසසති තසසඛගණස්ස පහානාය. සො සරුගො සද්දෙසො සමොනො සාඛගණො සඛඛිලිට්ඨවිතෙතා කාලං කරිසසති. සෙසරුපාටි ආටුසො කංසපාති² ආභතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා රජෙන ව මලෙන ව පරියොතඤ්ඤා, තමෙතං සාමිකා ත වෙච්ච පරිභුඤ්ඤාප්පය්‍යං, ත ව පරියොදපෙය්‍යං, රජාපථෙ ව නං නිකම්පෙය්‍යං, එවං භී සා ආටුසො කංසපාති අපරෙත සමසෙත සඛඛිලිට්ඨතරු අස්ස මලගහතිතාති.³ එවමාටුසොති. එවමෙච්ච ඛො ආටුසො ‘යවායං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අඤ්ච මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’න්ති යථාභූතං නපපජානාති, තසෙසනං පාටිකඛිධං: න ඡන්දං ජනෙසසති, න වායමිසසති, න විරියං ආරභිසසති තසසඛගණස්ස පහානාය. සො සරුගො සද්දෙසො සමොනො සාඛගණො සඛඛිලිට්ඨවිතෙතා කාලං කරිසසති.

1. විරියං - මජ්ඣ. 2. කංසපාති - PTS. 3. මලගහතිතාති - සා.

ඇවැත්ති, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ නො දැනී. ඇවැත්ති, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ දැනී. ඇවැත්ති, එහි ලා යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ නො දැනී ද, මේ පුද්ගලයා දැඩි කෙලෙස් සහිත වූ ම පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් හිතපුරුෂයා යයි කියනු ලැබේ. එහි යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ දැනී ද, මේ තෙම දැඩි කෙලෙස් සහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨපුරුෂයා යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ නො දැනී ද, මේ තෙම දැඩි කෙලෙස් රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් හිත පුරුෂයා යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ දැනී ද, මේ තෙම දැඩි කෙලෙස් රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයා යයි කියනු ලැබේ.

3. මෙසේ වදාල කල්හි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් වහන්සේ ආයුෂමත් සෑරිසුන් තෙරුන් වහන්සේට මෙය වදාල සේක: ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් හෙතෙමෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් එකෙක් හිත පුද්ගලයා යයි කියනු ලැබේ ද, එකෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයා යයි කියනු ලැබේ ද, ඊට හෙතු කවරේ ද? ඊට ප්‍රත්‍යය කවරේ ද? ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, දැඩි කෙලෙස් රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් හෙයකින් එකෙක් හිත යයි කියනු ලැබේ ද, එකෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියනු ලැබේ ද, ඊට හෙතු කවරේ ද? ඊට ප්‍රත්‍යය කවරේ ද?

4. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් තෙම දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ නො දැනී ද, (හෙතෙමේ) ඒ දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කාමැත්ත නුපදවන්නේ ය. වායම් නො කරන්නේ ය. වැර නො අරඹන්නේ ය. හෙතෙම රුහ සහිත වූයේ දොෂ සහිත වූයේ මොහ සහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ කිලුටුසිත් ඇති වූයේ කාලක්‍රියා කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිලිබද ව බලාපොරොත්තු විය යුතුයි. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද බුලියෙන් හා මලකඩින් ද බැඳුණු කස්ලෝතලියක් වේ ද, එය හිමියෝ ඊරිකොග නො කෙරෙත් නම්, පිරිසිදු නො කෙරෙත් නම්, එය බුලි සහිත තත්හි දමන් නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසුකාලයෙක ඉතා කිලුටු වූවක් මල බැඳුණක් වන්නේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ නො දැනී ද, (හෙතෙමේ) දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කාමැත්ත නුපදවන්නේ ය. වායම් නො කරන්නේ ය, වැර නො අරඹන්නේ ය. හෙතෙම රුහ සහිත වූයේ දොෂ සහිත වූයේ මොහ සහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ කිලුටු සිත් ඇත්තේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිලිබද ව බලාපොරොත්තු විය යුතුය.

5. තත්‍යානුසේධනායාං පුග්ගලො සාඛිගණොව සමානො ‘අනුසී මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ’න්ති යථාභුතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: ඡන්දං ජනෙස්සති, වායමිස්සති, විරියං ආරභිස්සති තස්සඛණ්ණස්ස පභානාය. සො අරුගො අද්දෙසො අමොභො අනඛණ්ණො අසඛිඤ්චිට්ඨවිතො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආනුසේධනා කංඝපාති¹ ආහතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා රජෙන ව මලෙන ව පරියොනද්ධා, තමෙන සාමිකා පරිභුඤ්ඤාපට්ඨානං පරියොදපෙට්ඨානං, න ව නං² රජාපථෙ නික්ඛිපෙට්ඨං, එවං හි සා ආනුසේධනා කංඝපාති අපරෙන සමයෙන පරිසුද්ධා³ අස්ස පරියොදානාති. එවමානුසේධනා. එවමෙව ඛො ආනුසේධනා යායං පුග්ගලො සාඛිගණොව සමානො ‘අනුසී මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ’න්ති යථාභුතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: ඡන්දං ජනෙස්සති, වායමිස්සති, විරියං ආරභිස්සති තස්සඛණ්ණස්ස පභානාය. සො අරුගො අද්දෙසො අමොභො අනඛණ්ණො අසඛිඤ්චිට්ඨවිතො කාලං කරිස්සති.

6. තත්‍යානුසේධනායාං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නන්ති මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ’න්ති යථාභුතං තපජානාති; තස්සෙතං පාටිකඛිං: සුභනිමිතං මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභනිමිතස්ස මනසිකාරු රුගො විතං අනුද්ධංසෙස්සති. සො සරුගො සද්දෙසො සමොභො සාඛිගණො සඛිඤ්චිට්ඨවිතො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආනුසේධනා කංඝපාති ආහතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා පරිසුද්ධා පරියොදානා, තමෙන සාමිකා න චෙව පරිභුඤ්ඤාපට්ඨානං, න ව පරියොදපෙට්ඨානං, රජාපථෙ ව නං නික්ඛිපෙට්ඨං, එවං හි සා ආනුසේධනා කංඝපාති අපරෙන සමයෙන සඛිඤ්චිට්ඨා අස්ස මලග්ගතිනාති. එවමානුසේධනා. එවමෙව ඛො ආනුසේධනා යායං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නන්ති මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ’න්ති යථාභුතං තපජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: සුභනිමිතං මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභනිමිතස්ස මනසිකාරු රුගො විතං අනුද්ධංසෙස්සති. සො සරුගො සද්දෙසො සමොභො සාඛිගණො සඛිඤ්චිට්ඨවිතො කාලං කරිස්සති.

7. තත්‍යානුසේධනායාං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නන්ති මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ’න්ති යථාභුතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: සුභනිමිතං න මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභනිමිතස්ස අමනසිකාරු⁴ රුගො විතං නානුද්ධංසෙස්සති. සො අරුගො අද්දෙසො අමොභො අනඛණ්ණො අසඛිඤ්චිට්ඨවිතො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආනුසේධනා කංඝපාති ආහතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා පරිසුද්ධා පරියොදානා, තමෙන සාමිකා පරිභුඤ්ඤාපට්ඨානං පරියොදපෙට්ඨානං, න ව නං රජාපථෙ නික්ඛිපෙට්ඨං, එවං හි සා ආනුසේධනා කංඝපාති අපරෙන සමයෙන පරිසුද්ධානා අස්ස පරියොදානාති. එවමානුසේධනා.

1. කංඝපාති - PTS.
 2. නෙව නං - කළුච්චි.
 3. පරිසුද්ධානං - මජ්ඣ. PTS.
 4. න මනසිකාරු - සස.

5. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ දනී ද, (හෙතෙමේ) ඒ දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කැමැත්ත උපදවන්නේ ය, වැයම් කරන්නේ ය, වැර අරඹන්නේ ය. හෙතෙමේ රාග රහිත වූයේ දේශ රහිත වූයේ මොහ රහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් නැත්තේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිලිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුයි. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද බුලියෙන් හා මලකහින් ද බැඳුණු කස්ලෝතලියක් වේ ද, හිමියෝ එය පරිභෝග කරන්නාහු නම්, පිරිසුදු කරන්නාහු නම්, එය බුලි සහිත තත්වි නො බහන්නාහු නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසු කලෙක ඉතා පිරිසුදු වන්නේ ද? ඉතා ප්‍රභාසාරවත් වන්නේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ දනී ද, (හෙතෙමේ) ඒ දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කැමැත්ත උපදවන්නේ ය, වැයම් කරන්නේ ය, වැර අරඹන්නේ ය හෙතෙම රාග රහිත වූයේ දේශ රහිත වූයේ මොහ රහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් නැත්තේ කිලුටු නො වූ සිත් ඇත්තේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිලිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය.

6. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් අභයණ රහිත වූයේ ම 'මා තුළ අභයණ නැතැ'යි තතු සේ නො දනී ද, හෙතෙමේ ශුභ වූ අරමුණක් මෙනෙහි කරන්නේ ය. ඒ ශුභ වූ අරමුණ මෙනෙහි කිරීම නිසා රාගය (ඔහුගේ) සිත මැඞ ගෙන සිටියි. හෙතෙම රාග සහිත වූයේ දේශ සහිත වූයේ මොහ සහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ කිලුටු සිත් ඇති වූයේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිලිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසිදු ප්‍රභාසාර කස්ලෝතලියක් වේ ද, එය හිමියෝ පරිභෝග නො කරන්නාහු නම්, පිරිසුදු නො කරන්නාහු නම්, එය බුලි සහිත තත්වි බහන්නාහු නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසු කලෙක කිලුටු වූයේත් මල බැඳුණේත් වේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ පුද්ගලයෙක් අභයණ රහිත වූයේ ම 'මා තුළ අභයණ නැතැ'යි තතු සේ නො දනියි ද, හෙතෙමේ ශුභ වූ අරමුණක් මෙනෙහි කරන්නේ ය. ඒ ශුභ වූ අරමුණ මෙනෙහි කිරීම නිසා රාගය සිත මැඞ ගෙන සිටී. හෙතෙම රාග සහිත වූයේ දේශ සහිත වූයේ මෝහ සහිත වූයේ අභයණ සහිත වූයේ කිලුටු සිත් ඇති වූයේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිලිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුයි.

7. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් තෙම අභයණ රහිත වූයේ ම 'මා තුළ අභයණ නැතැ'යි තතු සේ දනී ද, (හෙතෙමේ) ශුභනිමිත්ත මෙනෙහි නො කරන්නේ ය. ඒ ශුභනිමිත්ත මෙනෙහි නො කිරීමෙන් රාගය (ඔහුගේ) සිත නො මහින්නේ ය. හෙතෙම රාග නැත්තේ දේශ නැත්තේ මොහ නැත්තේ අභයණ නැත්තේ නො කිලිටු සිත් ඇත්තේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිලිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසිදු වූ භාත්පසින් බබලන කස්ලෝතලියක් වේ ද, එය හිමියෝ පරිභෝග කරන්නාහු නම්, පිරිසුදු කරන්නාහු නම්, එය බුලි සහිත තත්වි නො බහන්නාහු නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසු කලෙක ඉතා පිරිසුදු වූයේත් භාත්පසින් බබලන්නේත් වේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය.

එවමෙව ඛො ආවුසො¹ ය්වායං පුග්ගලො අනඛගණොච සමානො 'නඤ්චි මෙ අජ්ඣතං අඛගණ'නති යථාභුතං පජානාති, තස්සෙතිං පාටිකඛිං: සුභතිමිත්තං ත මනසි කර්සසති, තස්ස සුභතිමිත්තස්ස අමනසිකාරා රාගො විතතං නානුඤ්චිසෙසස්සති, සො අරාගො අදොසො අමොගො අනඛගණො අසඬ්ඤ්චිට්ඨිවතො කාලං කර්සසති.

8. අයං ඛො ආවුසො මොග්ගලාන, හෙතු, අයං පච්චයො, යෙනි-මෙසං දච්ඡනං පුග්ගලානං සාඛගණානංගෙව සතං එකො භීනපුරිසො අකඛායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති. අයං ටනාවුසො මොග්ගලාන හෙතු, අයං පච්චයො, යෙනිමෙසං දච්ඡනං පුග්ගලානං අනඛගණානංගෙව සතං එකො භීනපුරිසො අකඛායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති.

9. අඛගණං අඛගණනති ආවුසො වුවවති. කිස්ස භු ඛො එතං ආවුසො අභිච්චනං යද්දං අඛගණනති? පාපකානං ඛො එතං ආවුසො අකුසලානං ඉච්ඡාවචරානං අභිච්චනං යද්දං අඛගණනති.

10. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජය්ස: ආපතතිඤ්ච වත² ආපනො අස්සං, න චෙව මං භික්ඛු ජාතෙය්ස: ආපතතිං ආපනොති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛු භික්ඛු ජාතෙය්ස: ආපතතිං ආපනොති; 'ජාතනති මං³ භික්ඛු ආපතතිං ආපනොති'ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභය-මෙතං අඛගණං.

11. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජය්ස: ආපතතිඤ්ච වත ආපනො අස්සං, අනු-රහො මං භික්ඛු වොදෙය්ස, නො සඬ්ඤ්චෙකිති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛු භික්ඛු සඬ්ඤ්චෙකි වොදෙය්ස, නො අනුරහො, 'සඬ්ඤ්චෙකි මං භික්ඛු වොදෙනති, නො අනුරහො'ති. ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛගණං.

12. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජය්ස: ආපතතිඤ්ච වත ආපනො අස්සං, සප්පි-පුග්ගලො මං වොදෙය්ස, නො අප්පට්ඨපුග්ගලොති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛු අප්පට්ඨපුග්ගලො වොදෙය්ස, නො සප්පි-පුග්ගලො, 'අප්පට්ඨපුග්ගලො මං වොදෙති, නො සප්පට්ඨපුග්ගලො'ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛගණං.

1. ටනාවුසො - ස්‍යා. 2. චතාහං - කඤ්චි.
3. න ච මං - මජ්ඣං. ස්‍යා

ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ පුද්ගලයෙක් අභිභවන රහිත වූයේ 'මා කුල අභිභවන නැතැ'යි තතු සේ දැනී ද, හෙතෙමේ ශුභනිමිත්ත මෙනෙහි නො කරන්නේ ය, ඒ ශුභනිමිත්ත මෙනෙහි නො කිරීමෙන් රාගය (ඔහුගේ) සිත නො මඛින්නේ ය, හෙතෙම රාගය නැත්තේ ජෙට්ඨය නැත්තේ මොහය නැත්තේ අභිභවන නැත්තේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ කල්පරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිලිබද ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය.

8. ඇවැත්ති මූගලන, යම් හෙයකින් අභිභවන සහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් එකෙක් හිත පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ ද, එකෙක් ශ්‍රෙණි පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ ද, එයට හෙතුව මෙය යි. ප්‍රත්‍යය මෙය යි. අභිභවන රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් එකෙක් හිත පුරුෂයා යි කියනු ලබන්නේත් එකෙක් ශ්‍රෙණි පුරුෂයා යි කියනු ලබන්නේත් මේ හෙතුවෙති. මේ ප්‍රත්‍යයයෙනි.

9. ඇවැත්ති, 'අභිභවන ය, අභිභවන ය'යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, 'අභිභවන' යන මෙය කුමකට නමක් ද? ඇවැත්ති, 'අභිභවන' යන මෙය කාමවශයෙන් සිතෙහි හැසිරෙන පාපධර්මයන්ට නමෙකි.

10. ඇවැත්ති, මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. එනම් "යම් හෙයකින් මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට මෙබඳු ආශාවක් උපදින්නේ ය: "මම ඇවැතට එකානනයෙන් පැමිණියෙමි නමුත් 'මෙතෙමේ ඇවැතට පැමිණියේ ය' යි හිඤ්ඤ මා නො දන්නාහු නම් මැනවැ" යි යනුයි. ඇවැත්ති, හිඤ්ඤ ඒ මහණ ඇවැතට පැමිණියේ ය යි දන්නාහු ය" යන යමක් වේ නම් මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. 'හිඤ්ඤ (මෙතෙමේ) ඇවැතට පැමිණියේ ය' යි මා දනිතැයි මෙසේ හෙතෙමේ කිපියේ නොසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් නො සතුටුවුවේකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිභවනයි.

11. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'මම එකානනයෙන් ඇවැතට පැමිණියෙමි නමුදු 'හිඤ්ඤ මට රහසිගත ව වොදනා කරන්නාහු නම්, සහමාද වොදනා නො කරන්නාහු නම්, යෙහෙක්' යන ආශාව උපදනේ ය" යන යම් මේ කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, හිඤ්ඤ ඒ මහණහට සහමාද වොදනා කරන්නාහු ද, රහසිගත ව වොදනා නො කරන්නාහු ද යන මේ කරුණ ද විද්‍යමාන වෙයි "හිඤ්ඤ මට සහමාද වොදනා කෙරෙත්. රහසිගත ව වොදනා නො කෙරෙත්" යි මෙසේ හෙතෙම කිපියේ වෙයි. අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, (මෙසේ) යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටුවෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිභවන යි.

12. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට "මම එකානනයෙන් ඇවැතට පැමිණියෙමි නමුත් සමාන පුද්ගලයෙක් මට වොදනා කෙරේ නම්, අසමාන පුද්ගලයෙක් වොදනා නො කෙරේ නම්, යෙහෙක යන ආශාව උපදනේ ය" යන යම් මේ කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, අසමාන පුද්ගලයෙක් ඒ මහණහට වොදනා කෙරේ ද, සමාන පුද්ගලයෙක් වොදනා නො කෙරේ ද යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. "අසමාන පුද්ගලයෙක් මට වොදනා කෙරෙයි. සමාන පුද්ගලයෙක් වොදනා නො කෙරේ ය" යි හෙතෙම කිපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි ලා යම් කොපයකුත් වේ ද, යම් නො සතුටුවෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිභවනයි.

13. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: “අහො චත මමෙව සත්ථා පටිපුච්ඡතී, පටිපුච්ඡතී භික්ඛුතං ධම්මං දෙසෙය්‍යා, න අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡතී, පටිපුච්ඡතී භික්ඛුතං ධම්මං දෙසෙය්‍යා”ති. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡතී, පටිපුච්ඡතී භික්ඛුතං ධම්මං දෙසෙය්‍යා, න තං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡතී, පටිපුච්ඡතී භික්ඛුතං ධම්මං දෙසෙය්‍යා. “අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡතී, පටිපුච්ඡතී භික්ඛුතං ධම්මං දෙසෙය්‍යා. න මං සත්ථා පටිපුච්ඡතී, පටිපුච්ඡතී භික්ඛුතං ධම්මං දෙසෙය්‍යා”ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙච ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො උභයමෙතං අඛිගණං.

14. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: “අහො චත මමෙව භික්ඛු පුරකඛතී, පුරකඛතී ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛතී, පුරකඛතී ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං”නති. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛතී, පුරකඛතී ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං, න තං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛතී, පුරකඛතී ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං. “අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛතී, පුරකඛතී ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං. න මං භික්ඛු පුරකඛතී, පුරකඛතී ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යා”ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙච ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො උභයමෙතං අඛිගණං.

15. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: “අහො චත අභමෙව ලභෙය්‍යං භත්තභෙග අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤපිණ්ඩං. න අඤ්ඤං භික්ඛු ලභෙය්‍යා භත්තභෙග අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤපිණ්ඩං”නති. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු ලභෙය්‍යා භත්තභෙග අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤපිණ්ඩං, න සො භික්ඛු ලභෙය්‍යා භත්තභෙග අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤපිණ්ඩං. “අඤ්ඤං භික්ඛු ලභති භත්තභෙග අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤපිණ්ඩං. නාභං ලභාමි භත්තභෙග අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤපිණ්ඩං”නති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙච ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො උභයමෙතං අඛිගණං.

13. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට “ශාසනයන් වහන්සේ මා ම පිළිවිස පිළිවිස හිසකුන්ට දහම් දෙසන සේක් නම්, ශාසනයන් වහන්සේ අත් මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිසකුන්ට දහම් නො දෙසන සේක් නම් යෙහෙක” යන ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, ශාසනයන් වහන්සේ අත් මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිසකුන්ට බමී දෙයනා කරන සේක් නම්, ශාසනයන් වහන්සේ ඒ මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිසකුන්ට බමීදෙයනා නො කරණ සේක් නම්, “ශාසනයන් වහන්සේ අත් මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිසකුන්ට බමී දෙයනා කරන සේක. ශාසනයන් වහන්සේ මා පිළිවිස පිළිවිස හිසකුන්ට බමී දෙයනා නො කරන සේකැ”යි හෙතෙම කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, එයත් විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අඛණ්ඩ යි.

14. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට “හිසකු මා ම පෙරටු කොට පෙරටු කොට බත් පිණිස ගමට පිවිසෙත් නම්, හිසකු අත් මහණකු පෙරටු කොට පෙරටු කොට පිඩු පිණිස ගමට නො පිවිසෙත් නම්, ඉතා මැනව” යන ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, හිසකු අත් මහණකු පෙරටු කොට පෙරටු කොට බත් පිණිස ගමට පිවිසෙත් නම්, හිසකු ඒ මහණකු පෙරටු කොට පෙරටු කොට පිඩු පිණිස ගමට නො පිවිසෙත් නම්, “හිසකු අත් මහණකු පෙරටු කොට පෙරටු කොට පිඩු පිණිස ගමට පිවිසෙත්නාහු ය. හිසකු මා පෙරටු කොට පෙරටු කොට පිඩු පිණිස ගමට නො පිවිසෙත්නාහු ය”යි හෙතෙම කීපෙයි. නො සතුටු වෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, (එය) විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අඛණ්ඩයි.

15. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට “බොජ්ජත්තලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩිය මම ම ලබන්නෙමි නම්, බොජ්ජත්තලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩිය අත් මහණෙක් නො ලබන්නේ නම් මැනවැ” යි ආශාව උපදනේ ය, යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වන්නේ යි. ඇවැත්ති, බොජ්ජත්තලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩිය අත් මහණෙක් ලබන්නේ නම්, බොජ්ජත්තලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩිය ඒ මහණ නො ලබන්නේ නම් “බොජ්ජත්තලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩිය අත් මහණෙක් ලබයි. බොජ්ජත්තලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩිය මම නො ලබමි” යි හෙතෙම කීපෙයි. අසතුටු වෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, එයත් විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් නො සතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අඛණ්ඩයි.

16. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති- යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො වත අහමෙව භත්තග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍යං. න අඤ්ඤා භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍යා’ති. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍ය, න සො භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍ය. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදති. නාහං භත්තග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදමි’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො වෙච්ච බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛගණං.

17. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති-යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො වත අහමෙව ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යං. න අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා’ති. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න සො භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති. නාහං ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙමි’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො වෙච්ච බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛගණං.

18. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො වත අහමෙව ආරුමගතානං භික්ඛුනිතං ධම්මං දෙසෙය්‍යං -පෙ- උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යං - පෙ- උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යා’ති. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න සො භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙති. නාහං ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙමි’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො වෙච්ච බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛගණං.

16. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'බොජුන්හලෙහි මම ම වලඳු අවසන් කෙලෙමි, අනුමොදනා කරන්නෙමි නමි, අන් මහණෙක් බොජුන්හලෙහි වලඳු අවසන් කෙලේ අනුමොදනා නො කරන්නේ නමි යෙහෙකැ'යි කැමැත්ත උපදනේ ය යන යම් මේ කාරණයක් වේ ද, එය විදුමාන වෙයි. අන් මහණෙක් බොජුන්හලෙහි වලඳු අවසන් කෙලේ අනුමොදනා කරන්නේ ය, බොජුන්හලෙහි ඒ මහණ වලඳු අවසන් කෙලේ අනුමොදනා නො කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ද විදුමාන වෙයි, 'බොජුන්හලෙහි අන් මහණෙක් වලඳු අවසන් කෙලේ අනුමොදනා කරන්නේ ය. බොජුන්හලෙහි වැලඳීමෙන් පසු මම අනුමොදනා නො කරමි' යි හෙතෙම කීපෙයි, අසතුටු වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අඩිගණයි.

17. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'ආරාමයට පැමිණි හිසුන්ට මම ම ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නමි, ආරාමයට පැමිණි හිසුන්ට අන් මහණෙක් ධර්මදෙශනා නො කරන්නේ නමි, ඉතා ජයගෙනැ'යි ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එ ද විදුමාන වෙයි. ඇවැත්ති, ආරාමයට පැමිණි හිසුන්ට අන් මහණෙක් ධර්මදෙශනා කරන්නේ ය. ඒ මහණ තෙමේ ආරාමයට පැමිණි හිසුන්ට ධර්මදෙශනා නො කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ද ඇති වෙයි. 'ආරාමයට පැමිණි හිසුන්ට අන් මහණෙක් ධර්මදෙශනා කරයි. ආරාමයට පැමිණි හිසුන්ට මම ධර්මදෙශනා නො කරමි'යි මෙසේ හෙතෙම කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අඩිගණයි.

18. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'ආරාමයට පැමිණි මෙහෙණන්ට මම ම ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නමි ... උපාසකයන්ට ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නමි... උපාසකයන්ට ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නමි, ආරාමයට පැමිණි උපාසකයන්ට අන් හිසුනමක් ධර්මදෙශනා නො කරන්නේ නමි ඉතා මැනවු'යි ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විදුමාන වෙයි. ඇවැත්ති, ආරාමයට පැමිණි උපාසකයන්ට අන් හිසුනමක් ධර්මදෙශනා කරන්නේ ය, ඒ හිසු තෙමේ ආරාමයට පැමිණි උපාසකයන්ට ධර්මදෙශනා නො කරන්නේ ය, යන මේ කාරණය ද ඇති වෙයි. 'ආරාමයට පැමිණි උපාසකයන්ට වෙන හිසුනමක් ධර්මදෙශනා කරයි. ආරාමයට පැමිණි උපාසකයන්ට මම ධර්මදෙශනා නො කරමි'යි මෙසේ හෙතෙම කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද ඒ දෙක ම අඩිගණයි.

19. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති- යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵම්. ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: ‘අහො චත මමෙව භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං¹ මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං’නති. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න තං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං. ‘අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙනති, ත මං භික්ඛු සක්කරෙනති ගරුකරෙනති මානෙනති පුජෙනති’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පභීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො, උභයමේතං අභිභණං.

20. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵම්. ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: ‘අහො චත මමෙව භික්ඛුනියො-පෙ-උපාසිකා-පෙ-උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං’නති ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න තං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං. ‘අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙනති ගරුකරෙනති මානෙනති පුජෙනති, ත මං උපාසිකා² සක්කරෙනති ගරුකරෙනති මානෙනති පුජෙනති’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පභීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො, උභයමේතං අභිභණං.

21. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵම්. ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: ‘අහො චත අභමෙව ලාභී අස්සං³ පණීතානං විචරානං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විචරානං’නති. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විචරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විචරානං. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී³ පණීතානං විචරානං, නාහං ලාභී පණීතානං විචරානං’නති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පභීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො, උභයමේතං අභිභණං.

1. ගරුං කරෙය්‍යං, ච්ජෙය්‍යං. 2. උපාසිකායො, භ්‍යා. 3. ලාභී අස්ස, කච්චි.

19. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'භික්ෂුහු මට ම සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගරු කරන්නාහු නම්, බුහුමන් කරන්නාහු නම්, පුජා කරන්නාහු නම්, ඉතා මැනවු. භික්ෂුහු අත් භික්ෂු නමකට සත්කාර නොකරන්නාහු නම්, ගරු නොකරන්නාහු නම්, බුහුමන් නොකරන්නාහු නම්, පුජා නොකරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ'යි යම් හෙයකින් මෙබඳු ආශාවක් උපදී නම් මේ කාරණය විදුමාන වේ. ඇවැත්ති, භික්ෂුහු යම් හෙයකින් අත් භික්ෂු නමකට සත්කාර කරන්නාහුය ගරු කරන්නාහු ය, බුහුමන් කරන්නාහු ය, පුජා කරන්නාහු ය, භික්ෂුහු ඒ භික්ෂු නමට සත්කාර නොකරන්නාහු, ගරු නොකරන්නාහු ය, බුහුමන් නොකරන්නාහු ය, පුජා නොකරන්නාහු ය, යන මේ කරුණ ඇති වෙයි යන මේ කාරණයෙක්ද විදුමාන වෙයි. 'භික්ෂුහු අත් භික්ෂු නමකට සත්කාර කරත්. ගරු කරත්. බුහුමන් කරත්. පුද කරත්. භික්ෂුහු මට සත්කාර නොකරත්. ගරු නොකරත්. බුහුමන් නොකරත්. පුද නොකරත්' ය'යි හෙතෙමේ කිපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අඛණ සි.

20. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂුනමකට 'භික්ෂුණිහු... උපාසකයෝ... උපාසිකාවෝ මට ම සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගරු කරන්නාහු නම්, බුහුමන් කරන්නාහු නම්, පුද කරන්නාහු නම්, උපාසිකාවෝ අත් භික්ෂුනමකට සත්කාර නොකරන්නාහු නම්, ගරු නොකරන්නාහු නම්, බුහුමන් නොකරන්නාහු නම්, පුද නොකරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ'යි යම් හෙයකින් මෙබඳු ආශාවක් උපදී නම් මේ කාරණය විදුමාන වේ. ඇවැත්ති, උපාසිකාවෝ යම්හෙයකින් අත් මහණකුට සත්කාර කරන්නාහු ය, ගරු කරන්නාහු ය, බුහුමන් කරන්නාහු ය, පුද කරන්නාහු ය, උපාසිකාවෝ ඒ භික්ෂුනමට සත්කාර නොකරන්නාහු ය, ගරු නොකරන්නාහු ය, බුහුමන් නොකරන්නාහු ය, පුද නොකරන්නාහු ය, යන මේ කරුණ වෙයි. 'උපාසිකාවෝ අත් භික්ෂු නමකට සත්කාර කෙරෙත්. ගරු කෙරෙත්. බුහුමන් කෙරෙත්. පුද කෙරෙත්. උපාසිකාවෝ මට සත්කාර නොකෙරෙත්. ගරු නොකෙරෙත්. බුහුමන් නොකෙරෙත්. පුද නොකෙරෙත්'යි හෙතෙමේ කිපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයකුත් යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අඛණ සි.

21. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂුනමකට 'මම ම අගතා සිවුරු ලබන්නෙමි නම්, අත් මහණෙක් අගතා සිවුරු නොලබන්නේ නම්, ඉතා මැනවැ'යි යම් හෙයකින් මෙබඳු ආශාවක් උපදී නම්, මේ කාරණය විදුමාන වේ. ඇවැත්ති, අත් භික්ෂුනමක් අගතා සිවුරු ලබන්නෙක් වන්නේය ය, ඒ භික්ෂු නම අගතා සිවුරු නොලබන්නේ වන්නේ ය යන මේ කාරණය විදුමාන වේ. 'අතින් භික්ෂු නමක් අගතා සිවුරු ලබයි. මම අගතා සිවුරු නොලබමි'යි හෙතෙමේ කිපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයකුත් යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අඛණ සි.

22. ධාතං ඛො පනෙනං ආට්ඨසො චිජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍යා: ‘අහො වත අභමේව ලාභී අස්සං පණීතානං පිණ්ඩපාතානං-පෙ-පණීතානං සෙනාසනානං-පෙ-පණීතානං හිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න අඤ්ඤෙ භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං හිලාන-පච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරාන’නති. ධාතං ඛො පනෙනං ආට්ඨසො චිජ්ජති යං අඤ්ඤෙ භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං හිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං හිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානං. ‘අඤ්ඤෙ භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං හිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානං, නාතං ලාභී අස්සං පණීතානං හිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරාන’නති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. ථො චේව ඛො ආට්ඨසො කොපො ථො ච අප්පච්චයො, උභයමේතං අභිගණං.

23. ඉමෙසං ථො එතං ආට්ඨසො පාපකානං අකුසලානං ඉච්ඡාවචරානං අධිචචනං යදීදං අභිගණනති.

24. යස්ස කස්සචි ආට්ඨසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡා වචරා අප්පච්චා දිස්සනති චේව සුයනති ව, කිඤ්චාපි සො හොති ආරඤ්ඤෙකො පනතසෙනාසනො, පිණ්ඩපාතීකො සපදනචාරී, පංසුකුලීකො ලුඛච්චරා-ධාරො, අඵ ඛො තං සමුභමචාරී තෙච්ච සකකරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙනති, න පුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු? තෙ හි තස්ස ආයසමනො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අප්පච්චා දිස්සනති චේව සුයනති ව. සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො කංසපාති ආනතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඤ්ඤා පරියොදනා, තමේතං සාමිකා අභිකුණ්ටං වා කුසකුරකුණ්ටං වා මිත්තස්සකුණ්ටං වා රච්චිකා අඤ්ඤෙස්ස කංසපාතීයා පටිකුජ්ඣිකා අනතරාපණං පටිපජ්ජෙය්‍යං, තමේතං ජනො දිස්වා එවං චදෙය්‍යා: අමෙතා කිමෙවිදං හරීයති¹ ජඤ්ඤෙජඤ්ඤං² වියාති. තමේතං උච්චිතිකා අචාපුරිතිකා ඔලොකෙය්‍ය. තස්ස සහදස්සතෙන අමනාපතා ව සණ්ඨහෙය්‍ය. පටිකකුලතා³ ච සණ්ඨහෙය්‍ය. ජ්ඣුච්චතා⁴ ච සණ්ඨහෙය්‍ය. ජිකච්චිතානමපි න හොතකුකම්පතා අස්ස, පහෙව සුභිතානං. එවමේව ඛො ආට්ඨසො යස්ස කස්සචි භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අප්පච්චා දිස්සනති චේව සුයනති ව, කිඤ්චාපි සො හොති ආරඤ්ඤෙකො පනත-සෙනාසනො, පිණ්ඩපාතීකො සපදනචාරී,⁵ පංසුකුලීකො ලුඛච්චරාධාරො, අඵ ඛො තං සමුභමචාරී තෙච්ච සකකරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙනති, න පුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු? තෙ හි තස්ස ආයසමනො පාපකා අකු-සලා ඉච්ඡාවචරා අප්පච්චා දිස්සනති චේව සුයනති ව.

1. හරීයති, යහ; 2. ජඤ්ඤෙ.ජඤ්ඤං, යහ;
 3. පාචිකුලතා, යහ මජ්ඣං පටිකුලතා PTS. 4. ජ්ඣුච්චතා, PTS.
 5. සාපදනචාරී, කළච. 6. න චේව, මජ්ඣං.

22. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂුන්ට ‘මම ම ප්‍රණීත පිණ්ඩපාත...මහැඟි සෙනසුන්... ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත්පිරිකර ලබන්නෙමි නම්, අන් මහණෙක් ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත්පිරිකර නො බලන්නේ නම්, ඉතා මැතැවැ’යි මේබදු ආශාව උපදී නම් මේ කාරණය ද විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, වෙන භික්ෂු නමක් ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර ලබන්නේ නම්, ඒ භික්ෂු නම... ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර නො ලබන්නේ නම්, මේ කාරණය ද විද්‍යමාන වෙයි. ‘වෙන භික්ෂු නමක් ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර ලබන්නේ ය. මම ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර නො ලබමි’යි කියා මෙසේ හෙතෙමේ කිපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයකුන් වේ ද, නොසතුටෙකුන් වේ ද, මේ දෙක ම අඛණ සි.

23. ඇවැත්ති, අඛණ යනු ඉව්‍යා (කාම) වසයෙන් පවත්නා වූ මේ ලාමක අකුශලයන්ට නමෙකි.

24. ඇවැත්ති, යම්කිසි භික්ෂුන්කගේ කාමවසයෙන් පවත්නා වූ මේ ලාමක අකුශලයෝ අප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, හෙතෙමේ ආරණ්‍යක වූයේ ප්‍රාන්තශයනාසන ඇසුරු කරන්නේ පිණ්ඩපාතික වූයේ ගෙපිලිවෙලින් පිටු සිඟා හැසිරෙන්නේ පංසුකුලික වූයේ රඵ සිටුරු දරන්නේ නමුදු සබ්බසරහු ඔහුට සත්කාර නො කරත්. ගරු නො කරත්. බුහුමන් නො කරත්. පුද නො කරත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ ආයුෂමකුන්ගේ ඉව්‍යාවසයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ ඒ අකුශලයෝ ප්‍රභිණ නො වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි. ඇවැත්ති, සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයෙන් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසිදු වූ භාත්පසින් බබලන්නා වූ කස් තලියක් වේ ද, හිමියෝ ඒ රත්තලියෙහි නසිකුණක් හෝ බලුකුණක් හෝ මිනීකුණක් හෝ බහා අන් කස්තලියකින් වසා සල්පිල් අතර වීපියට ගෙන යන්නාහු ද, ඒ තලිය ජනයා දූක “පින්වත්ති, ඉතා මනවබන්තක් මෙන් මේ කුමක් ගෙනයනු ලැබේ ද?”යි මෙසේ කියන්නේ ය. නැගිට ඒ තලිය වසුන් ගැර බලන්නේ ය. ඒ කුණප දැකීම සමගම ඒ ජනයාට අමනාපබව ද නැගී සිටුනේ ය. පිලිකුල්බව ද නැගී සිටුනේ ය. ප්‍රගුප්සාව ද නැගී සිටුනේ ය. කුසගිනි ඇත්තවුන්ට ද කනු කැමැත්ත නො වන්නේ ය. තාප්ත වූවන්ට කියනු ම කවරේ ද? ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි මහණකුගේ ඉව්‍යාවසයෙන් පවත්නා වූ මේ ලාමක අකුශලයෝ ප්‍රභිණ නො වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, ඒ මහණ ආරණ්‍යක වූයේ ප්‍රාන්තශයනාසන ඇසුරු කරන්නේ පිණ්ඩපාතික වූයේ ගෙපිලිවෙලින් පිටු සිඟා හැසිරෙන්නේ පංසුකුලික වූයේ රඵ සිටුරු දරන්නේ නමුදු සබ්බසමචාරීහු ඔහුට සත්කාර නො කෙරෙත්. ගරු නො කෙරෙත්. බුහුමන් නො කෙරෙත්. පුද නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ ආයුෂමකුන්ගේ ඉව්‍යාවසයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ ඒ අකුශලයෝ අප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි.

25. යස්ස කස්ස චි ආවුසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකාඅකුසලා ඉච්ඡ වචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙච සුඤ්ඤානි ව, කිඤ්චාපි සො හොති ගාමනන- විහාරී නෙමනනනිකො ගහපතිච්චරධරො, අඵ ඛො නං සමුහමචාරී සකක- රොනති. ගරුකරොනති. මානෙනති. සුපෙජනති. තං කිස්ස හෙතු? තෙති තස්ස ආයසමනො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙච සුඤ්ඤානි ව. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංසපාති ආහතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා පරි- සුඤ්ඤා පරිසොද්ධා, තමෙතං සාමිකා සාලීනං ඔදනං විචිතකාලකං¹ අනෙක- සුභං අනෙකබ්‍යඤ්ඤං රච්චිචා අඤ්ඤාසා කංසපාතියා පටිකුප්පිචා අනතරාපණං පටිපජෙජ්ඤ්ඤං, තමෙතං ජනො දිස්සා ඵලං වදෙය්‍යා: අමොහො කිමෙවිදං හරියති ජඤ්ඤාජඤ්ඤං විහාති. තමෙතං උච්චිචා අචාපුරිචා ඕලොකෙය්‍ය. තස්ස සහදස්සනෙන මනාපතා ව සණ්ඨහෙය්‍ය. අපාකකුටි- ලතා² ව සණ්ඨහෙය්‍ය. අපෙඤ්ඤා³ ව සණ්ඨහෙය්‍ය. සුභිතාතමපි හොනතු- කම්මතා අස්ස, පභෙව ජිකච්ඡිතානං. ඵචමෙච ඛො ආවුසො යස්ස කස්ස චි භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙච සුඤ්ඤානි ව, කිඤ්චාපි සො හොති ගාමනනවිහාරී නෙමනනනිකො ගහපති- ච්චරධරො, අඵ ඛො නං සමුහමචාරී සකකරොනති. ගරුකරොනති. මානෙනති. සුපෙජනති. තං කිස්ස හෙතු? තෙ හි තස්ස ආයසමනො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙච සුඤ්ඤානි වාති.

26. ඵලං වුතෙන ආයසමා මහාමොගගලලානො ආයසමනං සාපි- සුභතං ඵතදවොච: “උපමා මං ආවුසො සාරිපුත්ත පටිහාති”ති. “පටිහාතු තං ආවුසො මොගගලලානා”ති.

ඵකමිදුතං ආවුසො සමයං රජගණ විහරාමි ගිවිබ්බජෙ. අඵ බ්‍යාහං ආවුසො පුබ්බතහසමයං⁴ තිවාසෙති. පත්තච්චරමාද්දය රාජගහං පිණ්ඩිය පාවිසිං. තෙන ඛො පත සමයෙන සාමිනියානිකාරපුත්තො⁵ රඵස්ස තෙමිං තච්ඡති.⁶ තමෙතං පණ්ඩුපුත්තො ආච්චිකො⁷ පුරාණයාතකාර- පුත්තො පච්චුපට්ඨිතො හොති. අඵ ඛො ආවුසො පණ්ඩුපුත්තස්ස ආච්චිකස්ස පුරාණයාතකාරපුත්තස්ස ඵලං වෙතසො පරිචිතකො උදපාදි: අහො වතායං සාමිනියාතකාරපුත්තො ඉමස්සා නෙමියා ඉමඤ්ච වඛකං ඉමඤ්ච ජිමහං ඉමඤ්ච දෙසං තච්චෙය්‍ය, ඵවායං තෙමි අපගත- වඛකා අපගතජිමහා අපගතදෙසා සුඤ්ඤාසා⁸ සාරෙ පතිට්ඨිතාති. යථා යථා ඛො ආවුසො පණ්ඩුපුත්තස්ස ආච්චිකස්ස පුරාණයාතකාර- පුත්තස්ස වෙතසො පරිචිතකානිතං⁹ හොති, තථා තථා සාමිනියාතකාර- පුත්තො තස්සා නෙමියා තඤ්ච වඛකං තඤ්ච ජිමහං තඤ්ච දෙසං තච්ඡති.

1. විචිතකාලකා, කථවි. 2. අපචාටිකුලානා, මජ්ඣං,
 3. අපෙඤ්ඤා, PTS 4. පුබ්බිණ්ණසමයං, මජ්ඣං. සා.
 5. සමිනියාතකාරපුත්තො, මජ්ඣං. සා. 6. තච්චෙජ්ඣ, සා.
 7. ආච්චිකො, මජ්ඣං. සා. 8. සුඤ්ඤා අස්ස, මජ්ඣං. සා.
 9. පරිචිතකො, මජ්ඣං. සා.

25. ඇවැත්ති, යම්කිසි මහණකුගේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ මේ අකුශලයෝ ප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, හෙතෙම කිසිසේත් ග්‍රාමාන්තශයනාසනයෙහි වාසය කරන්නේ නිමැවුම්බත් පිළිගන්නේ ගැහැවි සිවුරු දරන්නේ නමුදු ඔහුට සමුභම-චාරිත්‍ර සත්කාර කරත්. ගරු කරත්. බුහුමන් කරත්. පුද කරත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ ආයුෂමන්ත්‍රයේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ ඒ අකුශලයෝ ප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයෙන් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසුදු වූ භාත්පසින් බබළන්නා වූ කස්තලියක් යම් සේ වේ ද, හිමියෝ ඒ මේ කස්තලියට කළ ඇට ඉවත් කළ ඇල්සාලේ බත නොයෙක් ව්‍යඤ්ඤයන් නොයෙක් සුපයන් සහිත කොට බහා අත් කස්තලියකින් වසා සල්පිල් අතර විපියට ගෙන යන්නාහු ය. ජනයා ඒ තලිය දක ‘පිත්චන්ති, ඉතා මන වඩන්නක් ලෙස මේ කුමක් ගෙන යනු ලැබේ ද? සි කියන්නේ ය. නැගිට ඒ තලිය වසුන් ගැර බලන්නේ ය. ඒ දැක්ම හා සමග ම ඔහුට මනාපබව නැගී සිටුවේ ය. නොපිළිකුල් බව ද නැගී සිටුවේ ය. ප්‍රභූඤ්ඤාතිත බව ද නැගී සිටුවේ ය. තාප්තියට පත් වූවන්ට ද කනු කැමැතිබව ඇති වෙයි. බබසා ඇත්ත-වූන් ගැන කියනු ම කවරේ ද? ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි භික්ෂු-නමකගේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලමු වූ මේ අකුශලයෝ ප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, හෙතෙම ග්‍රාමාන්තශයනාසනයෙහි වාසය කරන්නේ නිමැවුම්බත් පිළිගන්නේ ගැහැවිසිවුරු දරන්නේ නමුදු ඔහුට සමුභමචාරිත්‍ර සත්කාර කෙරෙත්. ගරු කෙරෙත්. බුහුමන් කෙරෙත්. පුද කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඔහුගේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලාමක අකුශලයෝ ප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි.

26. මෙසේ කිසිකල්හි ආයුෂමන් මහමුගලන් සචරියන් වහන්සේ ආයුෂමන් ශාරීපුත්‍රසචරියන් වහන්සේට ‘ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, උපමා වක් මව වැටහේ ය’යි වදාළ සේක. “ඇවැත්ති, මුගලන, එය ඔබ වහන්සේට වැටහේවා.”

ඇවැත්ති, එක් කලෙක මම හිටිවුප් නම වූ රජගහ නුවර වාසය කරමි. ඇවැත්ති, ඉක්බිති මම පෙරවරු කාලයෙහි හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන රජගහ නුවරට පිඬු පිණිය පිවිසියෙමි. එසමයෙහි සාමිති නම් රියකරුපුත් තෙමේ රථයකට නිමිවලල්ලක් සසිසි. ඒ ඔහු වෙත පැරණි රියකරු පුත් වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර නම ආච්චක තෙම එලඹා සිටියේ වෙයි. ඇවැත්ති, ඉක්බිති, පැරණි රියකරු පුත් වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර ආච්චකයාට මෙබඳු අදහසක් ඇති වී ය. ‘මේ සාමිති රියකරුපුත් තෙමේ මේ නිමිවලල්ලෙහි මේ පසින් වූ ඇදය ද මේ හැම අයින් වූ ඇදය ද මේ එලගැට ඇදය ද සසින්තේ නමි මැනැව. මෙසේ මේ නිමිවලල්ල පහ වූ නැමිම ඇති ව, පහ වූ ඇද ඇති ව, පහ වූ දෙස් ඇති ව පිරිසිදු ව අරවුවෙහි පිහිටියේ වන්නේ ය ‘කියායි. ඇවැත්ති, පුරුණයානකාරපුත්‍ර වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර ආච්චකයාට යම් යම් පරිද්දකින් අදහස් වෙසි ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් සාමිති යානකාරපුත්‍ර තෙම ඒ නිමිවලල්ලේ ඒ නැමිම ද ඒ ඇදය ද ඒ දෙසය ද සසිසි.

අඵ ඛො ආට්ඨසො පණ්ඩුපුතො ආජීවතො පුරාණයාතකාරපුතො අතනමනො අතනමනවාචං නිච්ජාචරසී: ‘හදයං හදයං මඤ්ඤො අඤ්ඤය නච්ජති’ති. එවමෙව ඛො ආට්ඨසො යෙ තෙ පුග්ගලා අසසඤා ජීවිකන්තො න සඤා අගාරසමා අනගාරියං පඛඤ්ජිතා, සඨා මායාවිතො කෙට්ඨිතො,¹ උඤ්ඤා උනනලා වචලා මුඛරා විකිණණවාචා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුන්තඤා: භොජනෙ අමන්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනනුසුතො සාමඤ්ඤො අනපෙකඛවනො² සිකඛාය න නිඛඛගාරවා බාහුලිකා සාඵලිකා ඕකකමනෙ පුඛඛගමො පච්චෙකෙ නිකඛිතනගුරා කුසිතා හිතවිරියා මුට්ඨස්සති අසමපජානා අසමාහිතා විඛගන්තවිතො දුප්පඤ්ඤො එලමුගා, තෙසං ආයසමා සාරිපුතො ඉමො ඛමමපරියායෙන හදයං මඤ්ඤො අඤ්ඤය නච්ජති.

27. යෙ පන තෙ කුලපුතො සඤා අගාරසමා අනගාරියං පඛඤ්ජිතා අසඨා අමායාවිතො අකෙට්ඨිතො අනුඤ්ඤා අනුන්තලා අචපලා අමුඛරා අවිකිණණවාචා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුන්තඤා: භොජනෙ මන්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනුසුතො සාමඤ්ඤො අපෙකඛවනො සිකඛාය නිඛඛගාරවා න බාහුලිකා න සාඵලිකා ඕකකමනෙ නිකඛිතනගුරා පච්චෙකෙ පුඛඛගමො ආරඤ්චිතො පඛිතතො උපවසීතස්ස සමපජානා සමාහිතා එකගවිතො පඤ්ඤාවනො අතෙලමුගා, තෙ ආයසමනො සාරිපුතස්ස ඉමං ඛමමපරියායං සුඤ්ඤා පිච්චති මඤ්ඤො සසන්ති මඤ්ඤො වචසා මනසා ව. සාධු වත භො සමුගමොථ අකුසලා චුට්ඨාපෙඤා කුසලෙ පතිට්ඨාපෙතිති.

28. සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො ඉඤ්චී වා පුරිසො වා දහරො සුචා මණ්ඩනකජාතිකො සීසං තකාතො උපලමාලං වා වසසිකමාලං වා අනිමුත්තකමාලං වා ලභිතො උභොහි හජෙඨි පටිගගහනො උත්තමඛෙඛ සිරසමං පතිට්ඨාපෙය්‍ය-

1. කෙතුහිතො, මජ්ඣ. 2 පුකපෙඛවනො, PTS.

ඇවැත්ති, එකල පුරුණයානකාරපුත්‍ර වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර ආදිවක තෙම සතුටට පත් වූණේ 'තම හිතීන් (මාගේ) හිත දැනගෙන මෙන් සසින්තේ ය'යි සතුටු වූණේ සතොස්ඛව පහල කෙළේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම ඉඬාවක් නැත්තා වූ ඉඬාවෙන් නො ව ජීවිකාව පිණිස ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියා වූ කෙරුපික වූ මායාසනිත වූ පුත්‍රණු කල කෙරුපික-කම් ඇති නොසන්හුන් ගිහිමාන නල ඇති වපල වූ දොඩමල වූ සංයත නො වූ වචන ඇති ඉදුරන්හි නො වැසූ දොර ඇති ගොජනගෙහි පමණ නො දත්තා වූ නිදි වැරීමෙහි නො යෙදුණු, මහණකම්හි බලාපොරොත්තු නැති ගිණ්ණාවන්හි දැඩි ගෞරව නැති පිරිකර අංදිය බහුල කොට ඇති සස්ත ලිහිල් කොට ගත් නිවරණගෙහි පෙරදැරි වූ උතුම් විවෙකගෙහි හල වැර ඇත්තා වූ කුසිත වූ වැර තැත්තා වූ මුලා වූ සිහි ඇත්තා වූ, මනා නුවණ නැත්තා වූ එකඟ නො වූ සිත් ඇත්තා වූ ඒ ඒ අරමුණු කර දිවූ සිත් ඇත්තා වූ නුවණ නැත්තා වූ කෙලතොල වූ යම් ඒ පුද්ගල කෙනෙක් වෙත් ද, ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍රසඵරියත් වහන්සේ මේ බමීමාඟියෙන් ඔවුන්ගේ සිත දැන සසින්තාක් මෙනි.

27. ඉඬාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු කෙරුපික නො වූ මායා රහිත වූ පුත්‍රණු වූ කෙරුපික කම් නැති සන්හුන් වූ ගිහිමානහල තැති වපල නො වූ දොඩමල නො වූ සංයත වූ වචන ඇති ඉදුරියන්හි වැසූ දොර ඇති ගොජනගෙහි පමණ දත් නිදි වැරීමෙහි යෙදුණු මහණකම්හි බලාපොරොත්තු ඇති ගිණ්ණාවන්හි දැඩි ගෞරව ඇති විවරුදිප්‍රත්‍යය බහුල කොට නො ගත්තා වූ සස්ත ලිහිල් කොට නො ගත්තා වූ නිවරණගෙහි බහා තැවූ විශ්වීඛුර ඇති උතුම් විවෙකගෙහි පුච්ඛම වූ ඇරඹු වැර ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති එලඹ සිටි සිහි ඇති සමාධි සහගත වූ එකඟ සිත් ඇති ප්‍රඥවන් වූ කෙලතොල නො වූ යම් ඒ කුලපුත්‍ර කෙනෙක් වෙත් ද, ඔවුන් ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍ර-යන්ගේ මේ බමීමාඟිය අසා වචනයෙහුත් කිහිනුත් බොහෝ හගිම්. කහිසි හගිම්. පිත්චත, ඉතා මැනවි: සමුම්සරුන් අකුශලයෙන් නගා කුශලගෙහි පිහිටුව සි.

28. ඇවැත්ති, යම් සේ සාරසෙන සුලු තරුණ වූ ගොවුන්පියෙහි සිටි ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ සිසු පවත් ස්නානය කෙලේ උපුල්මල්දමක් හෝ දූසමන්මල්දමක් හෝ යොහොබුමල්දමක් හෝ ලැබ දැතින් පිළිගෙන උතුම්ග හිසෙහි පැලඳ ගනී ද-

එවමේව ඛො ආවුසො යෙ භව කුලපුත්තා සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣා, අසඨා අමායාපිනො අකෙට්ඨිනො අනුඤ්ඤා අනුත්තලා අවපලා අමුඛරා අපිකිණ්ණවාචා ඉන්ද්‍රියසු භුක්තආරා භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනුසුත්තා සාමඤ්ඤා අපෙක්ඛවනො සික්ඛාය තිබ්බගාරවා නා බාහුලිකා න සාඨලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තමුරු පටිවෙකෙ පුබ්බඛමා ආරඤ්චිරියා පතිත්තතා උපට්ඨිත්තං සමපජානා සමාහිතා එකඟචිත්තා පඤ්ඤාවනො අනෙලමුගා, තෙ ආයස්මනො සාරිපුත්තස්ස ඉමං ධම්මපරියායං සුත්වා පිටතති මඤ්ඤා සහනති මඤ්ඤා චචසා චෙව මනසා ච. සාධු චත ගො සමුඤ්චාරී අකුසලා වුට්ඨාපෙතා කුසලෙ පතිට්ඨාපෙතීති.

ඉති හ තෙ උගො මහානාගා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුගාහිතං සමනුමොදිංසුති.

අනඛණ්ණසුත්තං සඤ්චමං.

1. 1. 6

ආකඛේධය්‍යසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ඨකොසුං. භගවා එතදවොච:

සමපන්නසීලා භික්ඛවෙ පිහරථ සමපන්නපාතිමොක්ඛා. පාතිමොක්ඛා-සංචරසංවුතා පිහරථ ආචාරගොචරසමපන්නා. අඤ්ඤමනෙතසු චජෙජසු හය-දස්සාවී සමාදාය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙසු.

2. ආකඛේධය්‍ය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු 'සමුඤ්චාරීතං පියෙ චස්සං මනාපො ගරු ආචාරියො වා'ති සීලෙසවචස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣිත්තං වෙතොසමථමිනුසුතො අතිරුක්ඛකර්මානො විපස්සනාය සමන්නාගතො මුඤ්ඤා භුක්ඛොරාතං. (1)

ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ කුලපුත්‍ර කෙනෙක් ඉඳිබාවෙන් කිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු කෙරුපික නො වුවාහු අසළ වුවාහු මායා රහිත වුවාහු පුරුදු නො කළ කෙරුපිකකම් ඇත්තාහු සත්හුත් වුවාහු හිස් මානනල නැත්තාහු වපල නො වුවාහු දෙබිමලු නො වුවාහු සංයත වූ වචන ඇත්තාහු ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇත්තාහු ගොජනයෙහි පමණ දත්තාහු නිදි වැරීමෙහි යෙදුණාහු පැවිද්දෙහි බලාපොරොත්තු ඇත්තාහු ශික්ෂාවන්හි දැඩි ගෞරව ඇත්තාහු විවරුදිප්‍රත්‍යය බහුල කොට නො ගත්තාහු සස්ත ලිහිල් කොට නො ගත්තාහු නිවරණ පෙරදැරි කොට නැත්තාහු උතුම් විවේකයෙහි උත්සාහ ඇත්තාහු පටන් ගත් වීර්‍ය ඇත්තාහු නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇත්තාහු එලබ්බිටි සිහි ඇත්තාහු මනා නුවණ ඇත්තාහු සමාහිත වුවාහු එකඟසිත් ඇත්තාහු නුවණැත්තාහු කෙලතොලු නො වුවාහු වෙන් ද, ඔවුන් ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍රයන්ගේ මේ බවේ දෙයනාව අසා වචනයෙහුත් සිහිනුත් බොහිසි හගිමි. කතිසි හගිමි. පිත්වතුන් වහන්ස, ඉතා මැනවි: සමුම්භරුන් අකුශලයෙන් නඟා කුශලයෙහි පිහිටුවන සේක.

මෙසේ මේ මහාතාගයෝ (කෙලෙස් නැති උත්තමයෝ) දෙදෙන ඔවුනොවුන්ගේ සුබැසි සතුටින් අනුමෝදන් වූහ.

අනබ්බණසුත්‍රය පස්වැනියි.

1. 1. 6

ආකඩබෙබයා සුත්‍රය

1. මු ි විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවහ නම් අන්තපිඬුසිවුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි”යි හිසුන් අමතා වදාළ සේක. ඒ හිසුහු “වහන්සැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇඳවූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පිරිපුත් සිල් ඇත්තාහු ප්‍රාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සුක්ක ව වූසවු. ප්‍රාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සංවෘත වුවාහු ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් සමාධි ව වසවු. සච්චාමාත්‍ර වූ වරදෙහි හය දක්නාසුලු ව මොනොවට ගෙන ශික්ෂාපදයන්හි සික්මෙවු.

2. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “සමුම්භරුන්ට ප්‍රිය වූවෙක්, මන වඩන්තෙක්, ගරු කල යුත්තෙක්, සමාචාරිකයෙක් වන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ සබ්බික විතතසමඵයෙහි එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නො කල හෝ නො නැසූ බ්‍යාන ඇත්තේ විදැහීතාවෙන් සුක්ක වූයේ ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්තෙක් (ශුන්‍යාභාරයන්ට පිවිස ගමඵ විදැහීතා භාවතා කරන්නෙක්) වන්නේ ය.

3. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ලාභී අස්සං චිවරපිණ්ඩපාත-සෙනාසනගිලාතපච්චයභෙසඝජ්ජරිකඛාරාත”නති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථමනුසුතොතො අතිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්තා-ගඤො චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (2)

4. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙසාහං චිවරපිණ්ඩපාත-සෙනාසනගිලාතපච්චයභෙසඝජ්ජරිකඛාරං පරිභුඤ්ජාමි, තෙසං තෙ කාරා මහජථලා අස්සු මහාතිසංසා”ති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (3)

5. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ මෙ ඤාතිනාලොභිතා පෙතා කාලකතා පසන්ධවිතතා අනුස්සරන්ති, තෙසං තං මහජථලං අස්ස මහාතිසං-සන්ති,” සීලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (4)

6. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අරතීරතිසභො අස්සං, න ච මං අරතී සභෙයා, උප්පන්නං අරතීං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”නති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (5)

7. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “භයභෙරවසභො අස්සං, න ච මං භයභෙරවං සභෙයා, උප්පන්නං භයභෙරවං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහ-රෙය්‍ය”නති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (6)

8. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “චතුන්නං ඤානානං ආභි-වෙතසිකානං¹ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අස්සං අභිච්ඡලාභී අකඝිර-ලාභී”ති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (7)

9. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ තෙ සන්තා විමොක්ඛා² අතිකකම්ම රූපෙ ආරූපා, තෙ කායෙත ඵස්සිඤා³ විහරෙය්‍ය”නති, සීලෙ-සෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (8)

1. අභිවෙතසිකානා, කථථි, 2. විමොඛා, PTS. 3. පුසිඤා, වජ්ජා, සා.

3. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “විවර පිණ්ඩපාත සෙනාසන ගිලාන-
පව්වය හෙසඡ්පරිකාරයන් ලබන්නෙමි වන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ
නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ වන්නේ ය. සවකිය විභ්‍ව සම්ප්‍රයෝගී
එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නො කළ හෝ නො නැසූ ධ්‍යාන ඇත්තේ
විදුෂිතාවෙන් යුක්ත වූයේ ශුභාසාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

4. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “යම් කෙනෙකුන්ගේ විවර
පිණ්ඩපාත ගිලානපව්වය හෙසඡ්පරිකාරයන් වලදම් ද, ඔවුන්ගේ ඒ
ප්‍රත්‍යයදානයෝ මහත්ඵල මහත් ආනිසංස ඇත්තාහු වෙත්වා”යි කැමැති
වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුභාසාරයන් වඩන්නෙක්
වන්නේ ය.

5. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “පරලොව ගියා වූ කපුරිය කලා වූ
නෑ සහලේ නෑ කෙනෙක් පහන් සිත් ඇත්තාහු මා සිහි කරත් ද, ඔවුන්ගේ
ඒ සිහි කිරීම මහත්ඵල මහත් ආනිසංස ඇත්තක් වේවා”යි කැමැති
වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුභාසාරයන් වඩන්නෙක්
වන්නේ ය.

6. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “ධ්‍යානාදී අධිකුශල බලයන්හි
නො ඇලීම් හා කම්පැපෙහි ඇලීම ද මැඩ පවත්වන්නෙමි වන්නෙමි.
අරතිය මා නො මගිවා. උපන් අරතිය මගිමින් වාසය කරන්නෙමි කැමැති
වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුභාසාරයන් වඩන්නෙක්
වන්නේ ය.

7. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “තැති ගැණුම් හා බිහිසුණු
අරමුණු මගින්නෙමි වන්නෙමි. තැති ගැණුම් හා බිහිසුණු අරමුණු මා
නො මගිවා. උපන් තැති ගැණුම් හා බිහිසුණු අරමුණු මගිමින්
වසන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ...
ශුභාසාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

8. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “අභිවිඤ්ඤා උපන් දිවුදුමයෙහි
සැප විහරණය ඇති සිවුදහැන් කැමැති සේ ලබන්නෙමි, නිදුකින්
ලබන්නෙමි, මහත් (වුට්ඨානවසිතාවෙන් යුක්ත) සේ ධ්‍යාන ලබන්නෙමි
වන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම් ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ...
ශුභාසාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

9. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “රූපාවචරධ්‍යානයන් ඉක්මවා සිටි
ආරූපා වූ යම ඒ ශාන්තවිමෝක්‍ෂයෝ වෙත් ද, ඒ විමෝක්‍ෂයන් නාම
කායයෙන් සපයී කොට වාසය කරන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම
සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුභාසාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

10. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “තිණණං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා සොතාපනෙනා අස්සං අවිනිපාතධම්මො නියතො සමමොඛිපරා-
යණො”ති සිලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුඤ්ඤො භුංගො. (9)

11. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “තිණණං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා රුහදොසමොභානං නහුභතා සකදොමී අස්සං, සකිදොව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොය”න්ති සිලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුඤ්ඤො භුංගො. (10)

12. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “පඤ්චන්තං ඔරමොභියොනං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා ඔපපාතීකො අස්සං, භස් පරිනිබ්බොසී අනාවතතී ඛම්මො තස්මා ලොකා”ති සිලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුඤ්ඤො භුංගො. (11)

13. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අතෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චත්ත-
භවෙයං, එතෙපි හුත්වා ඛත්තවා අස්සං, ඛත්තවාපි හුත්වා එතො අස්සං, ආචී-
භාවං තිරොභාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො
ගච්ඡන්තං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උම්බුජ්ජනිමුජ්ජං¹ කරොයං
සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානො² ගච්ඡන්තං සෙය්‍යථාපි පඨවියං,
ආකාසෙපි පලලභිකත කමෙයං තෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො, ඉමෙපි
චන්දිමසුරියෙ එච්චමභිද්ධිකෙ මහාත්තභාවෙ පාණීනා පරිමසෙය්‍යං³ පරිම-
ජෙය්‍යං, යාව බුභමිලොකාපි කාසෙත වසං වතෙතය්‍ය”න්ති සිලෙසෙවස්ස
පරිපුරකාරී -පෙ- බුඤ්ඤො භුංගො. (12)

14. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: ‘දිබ්බොය සොතධාතුයා විසුද්ධාය
අභිකක්ඛන්තමානුසකාය⁴ උභො සදෙදු සුභෙය්‍යං: දිබ්බෙ ව මාත්තසෙ ව, යෙ
දුරෙ සතතිකෙ වා”ති සිලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුඤ්ඤො භුංගො.
(13)

15. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “පරසන්තානං පරපුඤ්ඤානං
වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානෙය්‍යං: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතන්ති
පජානෙය්‍යං, චිතරාගං වා විතතං චිතරාගං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, සදෙසං
වා විතතං සදෙසං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, චිතදෙසං වා විතතං චිතදෙසං
විතතන්ති පජානෙය්‍යං, සමොභං වා විතතං සමොභං විතතන්ති
පජානෙය්‍යං, විතමොභං වා විතතං විතමොභං විතතන්ති පජානෙය්‍යං,

1. උම්බුජ්ජනිමුජ්ජං, සෘ. 2 අභිජ්ජමානො, මජ්ඣ. 3. පරිමසෙය්‍යං, මජ්ඣ., සෘ. 4. අභිකක්ඛන්තමානුසකාය, මජ්ඣ. සෘ, PTS.

10. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම සංයෝජන තුනක් ස්වයං කිරීමෙන් දුගතික නො වැටෙන ස්වභාවය ඇති නිගත වූ උපරිම මාඡී-ඥනයන් පිහිට කොට ඇති (-සකාදගාමී ආදී මාඡී තුනට අවශ්‍යයෙන් පැමිණෙන) නොතොපන්නයෙක් වන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුණ්ණී කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

11. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “සංයෝජන තුනක් ස්වයං කිරීමෙන් රුග දොෂ මොහයන් තුනී කිරීමෙන් සකාදගාමී වන්නෙමි. වරක් මේ මිනිස් ලොවට උත්තරිතවශයෙන් පැමිණ දුක් කෙළවර කරන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුණ්ණී කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

12. මහණෙනි මහණෙක් තෙමේ “මම ඔරමහානිය සංයෝජන පස ස්වයං කිරීමෙන් ඔපපාතීක (-වසයෙන් බබ්ලොව උපදින්නෙමි) වන්නෙමි. ඒ බබ්ලොවින් පෙරලා නො එන ස්වභාව ඇත්තෙමි එහි පිරිනිවෙන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුණ්ණී කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

13. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “තන් වැදූරුම් සෘණිකොටසාස-යන්ට පැමිණෙන්නෙමි: එකෙක් ම වී බොහෝ ආකාර වෙමි. පිටිධාකාර ද වී එකෙක් වන්නෙමි. ප්‍රකට බවට, අප්‍රකට බවට, බිත්තියෙන් පිටත, ඔවුරෙත් පිටත, පව්‍යවන් පිටත අභසෙහිමෙන් නො ගැටෙමින් යන්නෙමි. දියෙහි මෙන් පොලොවෙහි ද මතු වීම් ගැලීම කරන්නෙමි. පොලොවෙහි මෙන් නො බිඳෙන දියෙහි යන්නෙමි. පියාපත් ඇති පක්‍ෂියකු සේ අභසෙහි ද පලහින් යුක්ත ව (පලක් බැඳ) හැසිරෙමි. මෙබඳු මහත් සෘණී ඇති මහත් ආනුභාව ඇති මේ සඳ හිරු දෙදෙනා ද අත්ලෙන් සපයී කොට පිරිමදින්නෙමි. බබ්ලොවතෙක් කසින් තමා වශයෙහි පවත්වන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුණ්ණී කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

14. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම පිරිසිදු වූ මිනිස්කණ ඉක්-මවා සිටි දිවකණින් දුර සිටියා වූත් සම්පයෙහි සිටියා වූත් දෙවියන් පිළිබඳ වූත් භිනිසුන් පිළිබඳ වූත් ශබ්ද අසන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුණ්ණී කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

15. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම රුගසහිත වූ හෝ සිත රුග සහිත සිත ය යි දැනගන්නෙමි, පහ වූ රුගය ඇත්තා වූ හෝ සිත පහ වූ රුගය ඇත්තා වූ සිත ය යි දැන ගන්නෙමි, සදොෂ වූ හෝ සිත සදොෂ සිත ය යි දැන ගන්නෙමි. විතදොෂ වූ හෝ සිත විතදොෂ සිත ය යි දැනගන්නෙමි, මොහ සහිත හෝ සිත මොහ සහිත සිත ය යි දැනගත්-තෙමි, විතමොහ වූ හෝ සිත ය යි විතමොහසිත දැනගන්නෙමි,

සඛිතිතං වා විතතං සඛිතිතං විතතනති පජානෙය්‍යං, විකඛිතං වා විතතං විකඛිතං විතතනති පජානෙය්‍යං, මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානෙය්‍යං, අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානෙය්‍යං, සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානෙය්‍යං; අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානෙය්‍යං, සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානෙය්‍යං, අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානෙය්‍යං, චිමුතතං වා විතතං චිමුතතං විතතනති පජානෙය්‍යං, අචිමුතතං වා විතතං අචිමුතතං විතතනති පජානෙය්‍යං”නති, සීලෙසෙවඤ්ඤ පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහෙතා සුඤ්ඤාගාරාතං. (14)

16. ආකඛේධය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අනෙකච්ඡිතං පුඛේධනිවාසං අනුසාරෙය්‍යං, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තිසෙය්‍යාපි ජාතියො චතසෙය්‍යාපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාලිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතසමපි ජාතිසතසහසමපි, අනෙකෙපි සංචට්ටකපෙ අනෙකෙපි විචට්ටකපෙ අනෙකෙපි සංචට්ටවිචට්ටකපෙ ‘අමුත්‍රාහිං එවනනාමො එවංගොතො; එවංචණණං, එවමාහාරො එවංසුඛදුකඛ-පට්ඨංචෙදී එවමාසුපරියනො. ඤො තො වුතො අමුත්‍ර උපපාදීං¹. තත්‍රාපාහිං එවනනාමො එවංගොතො; එවංචණණං, එවමාහාරො එවං-සුඛදුකඛපට්ඨංචෙදී එවමාසුපරියනො. ඤො තො වුතො ඉධුපනො’ති ඉති සාකාරං සඋපදදං අනෙකච්ඡිතං පුඛේධනිවාසං අනුසාරෙය්‍යං”නති, සීලෙසෙවඤ්ඤ පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහෙතා සුඤ්ඤාගාරාතං. (15)

17. ආකඛේධය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: “දීඛේධන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකකනමානුසකෙත සතො පසෙය්‍යං - චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණීතෙ සුචණණං දුඛණණං සුගතෙ දුගතෙ; සථාකමුච්චගෙ සතො පජානෙය්‍යං: ‘ඉමෙ චත භොතො; සතො කායදුච්චිරිතෙත සමනනාගතා චචිදුච්චිරිතෙත සමනනාගතා මනොදුච්චිරිතෙත සමනනාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ කායසංභෙදා පරමරණං අපායං දුගතං විතිපාතං නිරයං උපපනනා; ඉමෙ වා පත භොතො; සතො කායසුච්චිරිතෙත සමනනාගතා චචිදුච්චිරිතෙත සමනනා-ගතා මනොසුච්චිරිතෙත සමනනාගතා අරියානං අනුපචාදකා සමාදිට්ඨිකා සමාදිට්ඨිකමමසමාදනා-

1 උදපාදීං, මජ්ඣං, ඤා, PTS

චතම්ඥයෙන් හැකුළුණා වූ හෝ සිත හැකුළුණු සිත ය සි දනගත්තෙමි.
 (උඤ්චවයෙන්) විසුරුණා වූ හෝ සිත විසුරුණු සිත ය සි දනගත්තෙමි.
 මහද්ගත (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත මහද්ගත සිත ය සි දනගත්තෙමි.
 අමහද්ගත (කාමාවචර) වූ හෝ සිත අමහද්ගත සිත ය සි දනගත්තෙමි.
 භ්‍රෙහුමක වූ හෝ සිත භ්‍රෙහුමක සිත ය සි දනගත්තෙමි. සඋතතර
 (කාමාවචර) වූ හෝ සිත සඋතතර සිත ය සි දනගත්තෙමි. අනුතතර
 (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත අනුතතර සිත ය සි දනගත්තෙමි.
 සමාසිත වූ හෝ සිත සමාසිත සිත ය සි දනගත්තෙමි. අසමාසිත වූ
 හෝ සිත අසමාසිත සිත ය සි දනගත්තෙමි. විමුක්ත වූ හෝ සිත
 විමුක්ත සිත ය සි දන ගත්තෙමි. අවිමුක්ත වූ හෝ සිත අවිමුක්ත
 සිත ය සි දනගත්තෙමි. සෙසු සත්ත්වයන්ගේ සෙසු පුද්ගලයන්ගේ සිත
 තම සිතින් පිරිසිදු දන ගත්තෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම
 සම්පුණ්ණ කරන්නේ... ශුභාභිභවයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

16. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “තත් වැදුරුම් වූ පුජේතිවාසය
 සිහි කරන්නෙමි - එනම්: එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුණක් ද
 ජාති හතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දශයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක්
 ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද
 ජාති ලක්ෂයක් ද; තස්තා නොයෙක් කලායන් ද හට ගන්නා නොයෙක්
 කලායන් ද නොයෙක් නස්තා ගටගන්නා කලායන් ද ‘අසුවල් තැන
 මෙතම් ඇත්තෙමි වීම්. මෙතම් ගොත්‍ර ඇත්තෙමි වීම්. මේබදු පැහැ
 ඇත්තෙමි වීම්. මේබදු අහර ඇත්තෙමි වීම්. මේබදු සැපදුක් වින්දෙමි
 වීම්. මේබදු ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙමි වීම්. ඒ මම එසින් ව්‍යුත
 වූයෙමි අසුවල් තැන උපනිමි. එහිදු මේබදු නම් ඇත්තෙමි වීම්. මේබදු
 ගොන් ඇත්තෙමි වීම්. මේබදු පැහැ ඇත්තෙමි වීම්. මේබදු අහර ඇත්තෙමි
 වීම්. මේබදු සැපදුක් වින්දෙමි වීම්. මේබදු ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙමි
 වීම්. ඒ මම එසින් ව්‍යුත වූයෙමි මෙහි උපන්නෙමි.’ මෙසේ ආකාර සහිත
 වූ උදෙසා සහිත වූ තත් වැදුරුම් පුජේතිවාසය සිහි කරන්නෙමි” යි
 කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුණ්ණ කරන්නේ... ශුභාභිභවයන්
 වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

17. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “පිරිසිදු වූ මිනිසාගේ ඉක්මවා සිටි
 දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදින හිත වූ ප්‍රණිත වූ මනා පැහැති නො මනා
 පැහැ ඇති සුගතියට හිස දුගතියට හිස සත්ත්වයන් දකින්නෙමි. කම්
 වූ පරිදි මග පරලොච හිස සත්ත්වයන් දනගත්තෙමි. එකානතයෙන්
 මේ සත්ත්වයෝ කාශදුඤ්චරිතයෙන් සුක්ත වූවාහු වාග්දුඤ්චරිතයෙන්
 සුක්ත වූවාහු මනොදුඤ්චරිතයෙන් සුක්ත වූවාහු ආයෙභීපවාද කලාහු මිහදිවු
 ගත්තාහු මිහදිවු වශයෙන් සමාදන් වූ තත්වැදුරුම් කම් ඇත්තාහු ය. ඒ
 සත්ත්වයෝ කාමුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවසව
 පතිත වන්නා වූ තීරයට ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් පැමිණියාහු ය මේ හවත්
 සත්ත්වයෝ කාශසුචරිතයෙන් සුක්ත වූවාහු වාක්සුචරිතයෙන් සුක්ත
 වූවාහු මනාසුචරිතයෙන් සුක්ත වූවාහු ආයෙභීපවාද නො කලාහු සම්දිවු
 ගත්තාහු සම්දිවු වශයෙන් සමාදන් වූ තත් වැදුරුම් කම් ඇත්තාහු ය-

තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුභතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නාතී; ඉති දිඛේත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙන පසෙසයාං - චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තීනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛධණේණ, සුභතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානෙයා”නති සීලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣතතා වෙතොසමථමනුසුතො අතිරා-කතච්ඤානො විපස්සනාය සමන්තාගතො බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (16)

18. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තීං පඤ්ඤාපිමුත්තීං දිට්ඨංච ඛමෙව සගං අභිඤ්ඤා¹ සච්ඡිකත්වා උපසමපජ්ජ විහරෙයා”නති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣතතා වෙතො-සමථමනුසුතො අතිරාකතච්ඤානො විපස්සනාය සමන්තාගතො බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (17)

19. “සමපන්නසීලා භික්ඛවෙ විහරථ සමපන්නපාතිමොක්ඛා. පාතී-මොක්ඛසංවරසංවුතා විහරථ ආචාරගොචරසමපන්නා. අඤ්ඤාමනෙතසු වජ්ජසු භයදස්සාපී සමාදාය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙසුති” ඉති යනං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තනති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභි-නන්දනති.

ආකඛේධයාසුත්තං ඡට්ඨං.

1. 1. 7

ච්ඤාපමසුත්තං.

1. ඒවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාමකපීඨං විහරති ජජනවතෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: භික්ඛ-වොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චන්ථං සඛිකිලිට්ඨං මලග්ගභිතං, තමෙතං රජකො යසමිං යසමිං රඛිතජාතෙ උපසංභරෙය්‍ය යදි නීලකාය යදි පිතකාය යදි ලොභිතකාය යදි මඤ්ඤ්ච්ඨකාය,² දුරත්තවණ්ණමෙවස්ස. අපරිපුර්ණ-වණ්ණමෙවස්ස. තං කිස්ස නෙත්තු? අපරිපුර්ණතා භික්ඛවෙ චජස්ස. එව-මෙව ඛො භික්ඛවෙ විතෙත සඛිකිලිට්ඨං දුග්ගති පාටිකඛිධා.

1. අභිඤ්ඤා, PTS. 2. මඤ්ඤ්ච්ඨකාය, මජ්ඣ.

ඒ සත්තියෝ කාබුත් මරණත් මතු මනා ගති ඇති සවිලෝකයට ප්‍රති-සනී වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිසාගේ ඉක්මවා සිටි දිවැසින් ව්‍යුහ වහ උපදින හිත වූ ප්‍රණීත වූ සුවණී වූ දුච්ඡණී වූ සුගතිහත වූ දුගති-ගත වූ සත්තියන් දකින්නෙමිවා, කම් වූ පරිදි මිය පරලොව ගිය සත්තියන් දැනගන්නෙමිවා” යි කැමැති වන්නේ නම් ශීලයෙහි ම සම්පූර්ණ-කාරී වන්නේ ය. සවකිය විතත සම්පයෙහි එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නොකළ බ්‍යාන ඇත්තේ විදැහීමාවෙන් සුක්ත වූයේ ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

18. මහණෙනි, මහණෙක් “ආභ්‍රවක්‍ෂය කිරීමෙන් ආභ්‍රව රහිත වූ විතතවිමුක්තිය (අභිත්ඵල සම්ප්‍රසුක්ත සමාධිය) ප්‍රඥවිමුක්තිය (අභිත් ඵල සම්ප්‍රසුක්ත ප්‍රඥාව) ඉහාත්මයෙහි දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන සාක්‍ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නෙමිවා” යි කැමැති වන්නේ නම් ශීලයෙහි ම සම්පූර්ණකාරී වන්නේ ය. සවකිය විතත සම්පයෙහි එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නොකළ බ්‍යාන ඇත්තේ විදැහීමාවෙන් සුක්ත වූයේ ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

19. “මහණෙනි, පිරිසුන් සිල් ඇතිව ප්‍රාතිමොක්‍ෂ සමපන්න ව වසවු. ප්‍රාතිමොක්‍ෂාංචරයෙන් සංචාත ව ආචාරයෙන් හා ගොචරයෙන් සමාධි ව වසවු. සච්ඡාමාත්‍ර වූ වරදෙහි හය දක්නාසුලු ව සමාදන් ව ශික්‍ෂාපදයන්හි හික්මෙවු” යි මෙසේ යම් ඒ වචනයෙක් කියන ලද ද, එය මේ සදහා කියන ලදී.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක. සතුටු වූ ඒ හිසුහු භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

ආකෛබ්‍ය සුත්‍රය සවැනි යි.

1. 1. 7

වත්තුවම සුත්‍රය

1. මුඛ විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවන නම් අපන්පිඬුසිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි හිසුන් ඇමතු සේක. හිසුහු ‘වහන්සැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදල සේක.

2. මහණෙනි, කිලිටි වූ මල ගත් වස්තුවෙක් වෙද, ඒ වස්තුව රජකයෙක් නිල්පැහැය පිණිස හෝ රත්වත්පැහැය පිණිස හෝ ලේවත්-පැහැය පිණිස හෝ මදටිය(මදරත්)පැහැය පිණිස හෝ යම් යම් රදනෙක බහා ලන්නේ නම්, එය නො මනා ව රැළු පැහැ ඇත්තක් ම වන්නේ ය. අපිරිසිදු පැහැ ඇත්තක් ම වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, වස්තුව අපිරිසිදුබැවිනි මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සිත කිලිටි වූ කල්හි දුගතිය කැමැති විය යුතු යි.

3. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්ථං පරිසුඤ්ඤං පරියොදනං, තමෙතං රජකො යසම්මං යසම්මං රභිහජාතෙ උපසංභරෙය්‍ය යදි නීලකාය යදි පිතකාය යදි ලොහිතකාය යදි මහෙඤ්ඤවංකාය, සුරතතවණණමෙවසස. පරිසුඤ්ඤවණණමෙවසස. තං කිසස හෙතු? පරිසුඤ්ඤතතා භික්ඛවෙ වසසස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ විතො අසඬකිලිවෙඨි සුභති පාටිකඛිං.

4. කතමෙ ව භික්ඛවෙ විතතසස උපකකිලෙසො: අභිජ්ඣාටිසමලොහො විතතසස උපකකිලෙසො. ඛ්‍යාපාදෙ විතතසස උපකකිලෙසො. කොඛො විතතසස උපකකිලෙසො. උපතාහො විතතසස උපකකිලෙසො. මකෙඛිං විතතසස උපකකිලෙසො. පලාසො විතතසස උපකකිලෙසො. ඉසසා විතතසස උපකකිලෙසො. මච්ඡරියං විතතසස උපකකිලෙසො. මායා විතතසස උපකකිලෙසො. සාඨෙය්‍යං විතතසස උපකකිලෙසො. එමො විතතසස උපකකිලෙසො. සාරමො විතතසස උපකකිලෙසො. මානො විතතසස උපකකිලෙසො. අතිමානො විතතසස උපකකිලෙසො. මදෙ විතතසස උපකකිලෙසො. පමාදෙ විතතසස උපකකිලෙසො.

5. ස ඛො හො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිජ්ඣාටිසමලොහො විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා අභිජ්ඣාටිසමලොහං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. ඛ්‍යාපාදෙ විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා ඛ්‍යාපාදං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. කොඛො විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා කොඛං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. උපතාහො විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා උපතාහං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. මකෙඛිං විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා මකඬං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. පලාසො විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා පලාසං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. ඉසසා විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා ඉසසං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. මච්ඡරියං විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා මච්ඡරියං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. මායා විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා මායං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. සාඨෙය්‍යං විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා සාඨෙය්‍යං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. එමො විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා එමං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. සාරමො විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා සාරමං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. මානො විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා මානං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. අතිමානො විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා අතිමානං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. මදෙ විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා මදං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති. පමාදෙ විතතසස උපකකිලෙසොති ඉති විදිඤ්ඤා පමාදං විතතසස උපකකිලෙසං පජ්ඣති.

3. මහණෙනි, පිරිසුදු පඬුසර වනක් වේ ද, එය රජකයෙක් නිල්පැහැය පිණිස හෝ රත්වත්පැහැය පිණිස හෝ ලේවත්පැහැය පිණිස හෝ මදටිය පැහැය පිණිස හෝ යම් යම් රඳනෙක බහා ලත්තේ නම්, එය මනා පැහැ ඇත්තක් ම වන්නේ ය. පිරිසිදු පැහැ ඇත්තක් ම වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, වස්ත්‍රය පිරිසිදු බැවිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සිත නො කිලිට වූ කල්හි සුගතිය ම කැමැති විය යුතු යි.

4. මහණෙනි, විනේතාපකෙලයයෝ (සිත කෙලෙසන බමිසෝ) කවරහු ද? අභිධ්‍යා (-කාමිය වස්තුවෙහි ඡන්දරාගය) විෂමමලෝභය (-මේරමී අයත් වස්තුවෙහි ඡන්දරාගය) සිත කෙලෙසන්නෙකි. ව්‍යාපාදය සිත කෙලෙසන්නෙකි. ක්‍රෝධය සිත කෙලෙසන්නෙකි. උපතාභය (බඳ්ධවේරය) සිත කෙලෙසන්නෙකි. මකඛය (ගුණ මකු බව) සිත කෙලෙසන්නෙකි. පලාභය (සුගුණාභය) සිත කෙලෙසන්නෙකි. ඊෂ්ඨාව සිත කෙලෙසන්නෙකි. මසුරුබව සිත කෙලෙසන්නෙකි. මායාව සිත කෙලෙසන්නෙකි. කපටිබව සිත කෙලෙසන්නෙකි. එමහය (තදබව) සිත කෙලෙසන්නෙකි. සාරමහය (එකට වැඩියෙන් එකක් කිරීම) සිත කෙලෙසන්නෙකි මානස සිත කෙලෙසන්නෙකි. අභිමානස සිත කෙලෙසන්නෙකි. මදය සිත කෙලෙසන්නෙකි. ප්‍රමාදය සිත කෙලෙසන්නෙකි.

5. මහණෙනි, ඒ භික්ෂු තෙම අභිධ්‍යාවිෂමමලෝභය සිත පිළිබඳ උපකෙලයයෙකැයි මෙසේ දැන සිත පිළිබඳ උපකෙලය වූ අභිධ්‍යා විෂමමලෝභය දුරු කරයි. ව්‍යාපාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ව්‍යාපාදය දුරු කරයි. ක්‍රෝධය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ක්‍රෝධය දුරු කරයි. උපතාභය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන උපතාභය දුරු කරයි. මකඛය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මකඛය දුරු කරයි. පලාභය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන පලාභය දුරු කරයි. ඊෂ්ඨාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ඊෂ්ඨාව දුරු කරයි. මසුරුබව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මසුරුබව දුරු කරයි. මායාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මායාව දුරු කරයි. කපටිබව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන කපටිබව දුරු කරයි. එමහය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන එමහය දුරු කරයි. සාරමහය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන සාරමහය දුරු කරයි. මානස සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මානස දුරු කරයි. අභිමානස සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන අභිමානස දුරු කරයි. මදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මදය දුරු කරයි. ප්‍රමාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ප්‍රමාදය දුරු කරයි.

6. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣාචසම්මොභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිජ්ඣාචසම්මොභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, ඛ්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා ඛ්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, කොඛො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා කොඛො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, උපතාභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා උපතාභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, මමනධො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා මකෙඛො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, පලාසො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා පලාසො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, ඉස්සා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා ඉස්සා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, මච්ඡරියං විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා මච්ඡරියං විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, මායා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා මායා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, සාඨෙය්‍යං විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා සාඨෙය්‍යං විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, එමොහා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා එමොහා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, සාරමොහා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා සාරමොහා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, මානො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා මානො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, අතිමානො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා අතිමානො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, මදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා මදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති, පමාදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිත්වා පමාදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො භොති.

7. සො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසමබුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමත්තස්සානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: ස්වාකඛාතො හගවතා ධම්මො සන්ද්වසීකො අකාලීකො එභිපසීකො ඔපනසීකො පච්චන්තං චෙදිතමෙඛා විඤ්ඤාතීති. සමෙඝ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: සුපට්ඨනො හගවතො සාවකසමෙඝා, උජ්ජට්ඨනො හගවතො සාවකසමෙඝා, ඤාය-පට්ඨනො හගවතො සාවකසමෙඝා, සාමීට්ඨනො හගවතො සාවකසමෙඝා, යදිදං චන්තාරී පුරිසගුහාති අට්ඨි පුරිසපුග්ගලො, එස හගවතො සාවකසමෙඝා ආනුනෙය්‍යො පානුණෙය්‍යො දකඛිණෙය්‍යො අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤාභිකාතං ලොකස්සාති.

6. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණකුගේ අභිධ්‍යාවීමමලොභය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ අභිධ්‍යාවීමමලොභය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, ව්‍යාපාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, ක්‍රොධය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ක්‍රොධය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, ඛඬුවෙරය (උපනාභය) සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ඛඬුවෙරය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, ගුණමකුකම් (මකඛය) සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ගුණමකුකම් ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද. පලාසය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ පලාසය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, ඊර්ශ්‍යාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ඊර්ශ්‍යාව ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, මසුරුකම් සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ මසුරුකම් ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, මායාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ මායාව ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, කපටිකම් සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ කපටිකම් ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, එමහය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ එමහය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, සාරභය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ සාරභය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, මානය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ මානය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, අතිමානය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ අතිමානය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, මදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ මදය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, ප්‍රමාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ප්‍රමාදය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද,

7. හෙතෙම බුදුරජානන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වූයේ වෙයි: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කාරණයන් අර්භත්භ. සම්‍යක්ඛවුද්ධියභ, අභට විදුහවෙන් භා පසලොස් වරණඛමියන්ගෙන් සුක්ඛයභ, සුගතයභ, ලොකච්ඡද්ධ, අනුකතර පුරිසදමමසාරවියභ, දෙවිමිනිසුන්ගේ ශාස්තෘයභ. බුද්ධියභ, භගවත්භ,” කියා යි. ඛමියෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වූයේ වෙයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඛමිය මතා කොට දෙසන ලද්දේ ය. සන්දිට්ඨික ය (තමා විසින් දැක්ක සුතු එල ඇත්තේ ය) අකාලික (කල් නො යවා විපාක ඔදන්නන්) ය. එහිපස්සික ‘එව, මෙය ඛලව’ හි දැක්වීමට සුදුසු) ය. මචනසික (සිත්හි එලවිය සුතු) ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දන සුතු ය” කියා යි. සඛික්ඛා කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වූයේ වෙයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛික්ඛා සුපට්ටනන ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛික්ඛා උජ්ජට්ටනන ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛික්ඛා ඤයපට්ටනන ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛික්ඛා සංචිච්චට්ටනන ය. යම් මේ සොතාපනනාදී පුරිස සුගල සතරෙක් වේ ද, (සොතාපනතිමඤ්චි සොතාපනතිඑලච්චි අදි) පුරිස පුඤ්ඤයෝ අට දෙනෙක් වෙන් ද, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛික්ඛා හෙමේ දුර සිට ගෙනා සිටුපසය ලැබීමට සුදුසු ය. ආගනතුකසත්කාරය ලැබීමට සුදුසු ය. දක්ඛණාවට සුදුසු ය. දොහොත් මුදුන් දී වැදීමට සුදුසු ය. ලොකයාට උතුම් පිත්කෙත ය” කියා යි.

8. යතොපි¹ ඛො ජනස්ස චතතං භොති චතතං මුත්තං ජහිතං ජපි-
 තිස්සට්ඨං. භො ඛුද්ධො අවෙච්චපසාසාදෙන සමන්තාගතොමහීති ලහති අත්ථ-
 වෙදං. ලහති ඛම්මවෙදං. ලහති ඛම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. ජමුද්දිතස්ස පිති
 ජායති. පිතිමනස්ස කායො ජස්සමහති. ජස්සඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො
 විතතං සමාධියති. ඛම්මො අවෙච්චපසාසාදෙන සමන්තාගතොමහීති ලහති
 අත්ථවෙදං. ලහති ඛම්මවෙදං. ලහති ඛම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. ජමුද්දිතස්ස පිති
 ජායති. පිතිමනස්ස කායො ජස්සමහති. ජස්සඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදෙති.
 සුඛිනො විතතං සමාධියති. සඛෙස අවෙච්චපසාසාදෙන සමන්තාගතොමහීති
 ලහති අත්ථවෙදං. ලහති ඛම්මවෙදං. ලහති ඛම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං.
 ජමුද්දිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො ජස්සමහති. ජස්සඤ්ඤාකායො
 සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති. ‘යතොපි¹ ඛො ජන මේ
 චතතං චතතං ජහිතං ජපිතිස්සට්ඨ’න්ති ලහති අත්ථවෙදං. ලහති ඛම්මවෙදං.
 ලහති ඛම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. ජමුද්දිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො
 ජස්සමහති. ජස්සඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

9. ස ඛො භො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵලංසීලො ඵලංඛම්මො ඵලංපඤ්ඤා
 සාලීනඤ්ඤාපි පිණ්ඩිපාතං භුඤ්ඤති විචිතකාලකං අනෙකසුභං අනෙක-
 බ්බාඤ්ඤානං, නෙවස්ස නං භොති අනන්දරායං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චජං
 සඛකිලිට්ඨං මලග්ගහිතං අච්ඡං උදකං ආගමම ජරිසුඤ්ඤං භොති ජරිසොද්දනං,
 උකකාමුඛං වා ජනාගමම ජාතරූපං ජරිසුඤ්ඤං භොති ජරිසොද්දනං, ඵලම්ම
 ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵලංසීලො ඵලංඛම්මො ඵලංපඤ්ඤා සාලීනඤ්ඤාපි
 පිණ්ඩිපාතං භුඤ්ඤති විචිතකාලකං අනෙකසුභං අනෙකබ්බාඤ්ඤානං, නෙවස්ස
 නං භොති අනන්දරායං.

10. භො මේත්තාසභගතෙන වේතසා ඵකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති.
 තථා දුතියං. තථා තතියං. තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි
 සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මේත්තාසභගතෙන වේතසා විසුලෙන
 මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජේකින ඵරිත්ථා විහරති.
 කරුණාසභගතෙන වේතසා -පෙ- මුද්දිතාසභගතෙන වේතසා -පෙ-
 උපෙකඛාසභගතෙන වේතසා ඵකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං. තථා
 තතියං. තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බා-
 වන්තං ලොකං උපෙකඛාසභගතෙන වේතසා විසුලෙන මහග්ගතෙන අප්ප-
 මාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජේකින ඵරිත්ථා විහරති.

1. යථොපි - සිමු ‘අච්ඡකථාය’ ‘යථොපි’ ඉති පාඨනන්තරවගෙන හිද්දීඨං.

8. යම් හෙයකින් එ මහණනු විසින් උපකල්පය දුරු කරන ලද්දේ ද, වමනය (නැවත නො ගත්තා සේ බැහැර කරණ ලද්දේ ද), මුදන ලද්දේ ද, ප්‍රතිණ කරණ ලද්දේ ද, දුරු කරණ ලද්දේ ද, හෙ තෙමේ 'මම බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වෙමි'යි අඵච්චෙදය (බුද්ධාදීන් කෙරෙහි අවේනප්‍රසාදයෙන් ඇති වන සොම්නස) ලබයි. ධර්මච්චෙදය (සොම්නසින් උපත් ඤාණය) ලබයි. සොම්නසින් හා ඤාණයෙන් සුක්ඛ ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය හටගනියි. ප්‍රීතියෙන් සුන් සිත් ඇත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සුව විදියි. සුව ඇත්තනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. 'ධර්මය කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වෙමි'යි අඵච්චෙදය ලබයි. ධර්මච්චෙදය ලබයි. සොම්නසින් හා ඤාණයෙන් සුක්ඛ ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය හට ගනියි. ප්‍රීතියෙන් සුන් සිත් ඇත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සැප විදියි. සැප ඇත්තනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. 'සංඛ්‍යා කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වෙමි'යි අඵච්චෙදය (ගුණ දැන පැහැදීම නිසා ඇති වන සොම්නස) ලබයි. ධර්මච්චෙදය (සොම්නසින් උපත් ඤාණය) ලබයි. සොම්නසින් හා ඤාණයෙන් සුක්ඛ ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය ඇති වෙයි. ප්‍රීතියෙන් සුන් සිත් ඇත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සුව විදියි. සුව ඇත්තනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. 'යම් හෙයකින් මා විසින් උපකල්පය නාස්තිය, වමනය, ප්‍රතිණය, ප්‍රතිනිසංසාචය' යි සිතන්නේ අඵච්චෙදය ලබයි. ධර්මච්චෙදය ලබයි. සොම්නසින් හා ඤාණයෙන් සුක්ඛ ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය හට ගනියි. ප්‍රීතියෙන් සුන් සිත් ඇත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සුව විදියි. සුව ඇත්තනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

9. මහණෙනි, මෙබඳු සිල් ඇති මෙබඳු දහම් ඇති මෙබඳු නුවණ ඇති ඒ අතහැම මහණ තෙම බැහැර කල කළ සහල් ඇති නොයෙක් සුපච්චාරයන් ඇති ඇල්සාලේ බත වලදෙයි ද, ඔහුට එය මාගීඵලානාරාය පිණිස නො වෙයි. මහණෙනි, යම්ගේ කිලුටු වූ මල ගත් වසනුගත් පිරිසුදු ජලයට පැමිණ පිරිසුදු වූයේත් පබසර වූයේත් වේ ද, උදුන්මුවට පැමිණ රත් පිරිසිදු වූයේත් බබලන්නේත් වේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙබඳු සිල් ඇති මෙබඳු දහම් ඇති මෙබඳු නුවණ ඇති භික්ෂු තෙම බැහැර කල කළ සහල් ඇති නොයෙක් සුපච්චාරයන් ඇති ඇල්සාලේ බත වලදන්නේ නමුත් එය ඔහුට මාගීඵලානාරාය පිණිස නො වෙයි.

10. හෙතෙම මෙමන්‍රී සහගත සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේ ම දෙවෙනි දිශාව ද, එසේ ම තෙවෙනි දිශාව ද, එසේ ම සිටු-වැනි දිශාව ද, එසේ ම උඩ යට සරස ද සියලු තන්හි සියල්ලත් තමන් හා සම කොට ගැන්මෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව විශාල වූ මහත්බවට පැමිණි අප්‍රමාණ වූ අවේරණයන් අව්‍යාපාදවූ මෙමන්‍රීසහගත සිතින් පතුරුවා වාසය කෙරෙයි. කරුණාසහගත සිතින්... මුදිතාසහගත සිතින්... උපෙකඛා සහගත සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේ ම දෙවෙනි දිශාව ද, තෙවෙනි දිශාව ද, එසේ ම සිටුවැනි දිශාව ද, එසේ ම උඩ යට සරස ද සියලු තන්හි සියල්ලත් තමන් හා සම කොට ගැන්මෙන් සියලු සන්තියන්ගෙන් සුක්ඛ වූ ලොකය විශාල වූ මහත්බවට පැමිණි අප්‍රමාණ වූ අවේර වූ නිදුක් වූ උපෙකඛාසහගත සිතින් පතුරුවා වාසය කරයි.

11. ‘සො අපි ඉදං, අපි තිනං, අපි පණිතං, අපි ඉමස්ස සඤ්ඤා-
ගතස්ස උතතරිං නිසසරණ’නති පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං
පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති.
අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමුති ඤ්ඤං භොති.
බිණං ජාති. වුසිතං බුඤ්චවරියං. කතං කරණීයං. තාපරං ඉජ්ජතායාති
පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සිතානො අනතරෙන සිතානෙනාති.

12. තෙන ඛො පන සමයෙන සුඤ්ඤිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භග-
වතො අවිදුරෙ නිසිනොනො භොති. අඵ ඛො සුඤ්ඤිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො
භගවතනං එතදවොච: ගච්ඡති පන භවං ගොතමො බාහුකං තදිං
සිතාසිදුනති ?

13. කිං බ්‍රාහ්මණ බාහුකාය තදියා? කිං බාහුකා තදී කරස්සතීති ?
ලොබ්‍යසම්මතා හි භො ගොතම් බාහුකා තදී බහුජනස්ස. පුඤ්ඤසම්මතා හි
භො ගොතම් බාහුකා තදී බහුජනස්ස. බාහුකාය ච පන තදියා බහුජනො
පාපකං කතං කම්මං පවාගෙතීති.

අඵ ඛො භගවා සුඤ්ඤිකභාරද්වාජං බ්‍රාහ්මණං ගාථාති අජ්ඣභාසි:

බාහුකං අභිකකකඤ්ච ගයං සුඤ්ඤිකාමපි,
සරස්සතිං පයාගඤ්ච අඵො බාහුමතිං තදිං.

තිච්චමපි බාලො පකඛනොනා කණ්භකමෙමා න සුජ්ඣති,
කිං සුඤ්ඤිකා කරස්සති කිං පයාගො කිං බාහුකා තදී,
වෙරිං කතකිඛ්ඛිසං තරං න හි තං සොධයෙ පාපකම්මනං.

සුඤ්ඤස්ස වෙ සද් එගු සුඤ්ඤිකපුපොසඵො සද්,
සුඤ්ඤස්ස සුචිකම්මස්ස සද් සම්පජ්ජතෙ වතං,
ඉඤෙ ච සිතාති බ්‍රාහ්මණ සබ්බභුතෙසු කරොති ඛෙමතං.

සඵෙ මුසා න ගණසි සඵෙ පාණං න හිංසසි,
සඵෙ අදිනනං තාදියසි සද්දභානො අම්ච්ජරී,
කිං කාහසි ගයං ගනාචා උද්දපානොපි තෙ ගයාති.

11. හෙතෙම 'මේ දුඃඛසත්‍යය ඇත. භීත වූ සමූදය සත්‍යය ඇත. උතුම් වූ මානසිකත්‍යය ඇත. මේ බ්‍රහ්මචරිනාර සංඥාවට වඩා උතුම් නිවනෙක් ඇතැ'යි දැන ගනියි. මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ ඕහුගේ සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදෙයි. භවාසුවයෙන් ද සිත මිදෙයි. අපිඤ්ඤාවෙන් ද සිත මිදෙයි. මිදුණු කල මිදුණේ ය යි ඤාණය ඇති වෙයි. ජාතිය නෂ්ණ වී ය. බ්‍රහ්මචරියය වැය නිමවන ලදී. සිවුමග කිසි කරන ලදී. මේ අතීතිය පිණිස කල සුභ අනෙකක් නැතැයි දැන ගනියි. මහණෙනි, මේ භික්ෂු තෙම ඇතුළත නැමෙත් සත්‍යතය කෙළේ ය යි කියනු ලැබේ

12. එකල්හි සුඤ්චිකභාරදාය ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි හුන්හේ වෙයි. ඉක්බිති සුඤ්චිකභාරදාය බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට "භවත් ගෞතම තෙමේ බාහුකා නදියට නැම පිණිස ගේ දෑ'යි මෙය කිය.

13. "ඛමුණ, බාහුකා නදියෙන් කවර ප්‍රයාජනියෙන් ද? බාහුකානදිය කුමක් කරන්නී ද? "භවත් ගෞතමයෙනි, බාහුකානදිය 'විශුද්ධිතාවය දෙතැයි නොහොත් ශ්‍රේණිලෝකයට පමුණුවනැ'යි බොහෝ දෙනා විසින් සම්මත ය. භවත් ගෞතමයෙනි, බාහුකා නදිය බොහෝ දෙනා විසින් පවිත්‍ර ය (පුණ්‍යතීර්ථයෙකැ) යි සම්මත ය. බාහුකානදියෙහි බොහෝ දෙනා පවිකම් පා කර හරිත් ය යි කී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඤ්චිකභාරදාය බ්‍රාහ්මණයාට ගාථායෙන් වදාලහ:

බාහුකානදියට ද අභිකකක නම් තීර්ථයට ද භිසාතීර්ථයට ද සුඤ්චිකා නදියට ද සරණිනිතදියට ද ප්‍රසාගතීර්ථයට ද යළි බාහුමහී නදියට ද,

කලපව ඇති අඤජන තෙමේ නිතර පිවිසියේ නමුත් කෘෂණ (අකු ගල) කම් ඇති හෙතෙමේ පිරිසිදු නො වෙයි. සුඤ්චිකානදිය කුමක් කරන්නී ද? ප්‍රයාගතීර්ථය කීම? බාහුකානදිය කීම? (බාහුකානදී ආදීහු) වෙර ඇත්තා වූ කල රඵකම් ඇත්තා වූ පාපකම්යෙන් සුක්ත වූ ඒ හුවණ නැති මනිසා පිරිසිදු නො කෙරෙත්.

පිරිසිදු වූවහුට (කෙලෙස් නැත්තහුට) හැම කල්හිම උතුරුපල්ගුහ නැකත වේ. පිරිසිදු වූවහුට හැමකල්හි පොහොය වේ. පිරිසිදු වූ පරිශුද්ධ කම් ඇත්තහුගේ වුඳය හැම කල්හි සමාදා වේ. බ්‍රාහ්මණය, මෙහි ම සත්‍යතය කරව. සියලු සතුන් කෙරෙහි මෛත්‍රිය කරව.

බොරුනො කියහි නම්, සතුන්ට හිංසා නො කෙරෙහි නම්, නොදුන් දෙය නො ගනිහි නම්, ශුද්ධා ඇත්තෙහි මසුරු නොවෙහි නම්, ගයාවට ගොස් කුමක් කරන්නෙහි ද? තාගේ ශ්‍රීද වුව ද ගයාව වේ.

14. එවං වුතෙන සුඤ්චිකභාරචාරචො චූභමිණො භගවතං එතදවොච: අභිකකන්තං හො ගොතමි. අභිකකන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මූලුහස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය; අනිකාණෙ වා තෙලපඤ්චානං ධාරෙය්‍ය: චකචු-මනෙතා රූපාති දකඛිනතීති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරි-යාලයන ධමෙවං පකාසිතො. එසංභං භවතං ගොතමං සරණං භව්‍යාමි ධම්මස්සු භිකචුසඛ්ඤ්ච. ලභෙය්‍යාභං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ පබ්බජ්. ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

15. අලඪ ඛො සුඤ්චිකභාරචාරචො චූභමිණො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්. අලඪ උපසම්පදං. අවිරූපසම්පන්නො ඛො පනායස්මා භාරචාරචො එකො වූපකචෙඨා අපමතො ආනාපි පභිතතො විහරන්තො න විරසෙඤ්ච යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙච අභාරස්මා අනගාරිඨං පබ්බ-ජන්ති, තදනුතතරං චුභමචරිඨපරිණොසානං දිචෙඨිච ධමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා උපසම්පජ් විහාසී. භිණො ජාති. වුසිතං චුභමචරිඨං. කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තනායාති අබ්භඤ්ඤාසී. අඤ්ඤතඤෙ ඛො පනායස්මා භාරචාරචො අරහතං අතොසීති.

විඤ්ඤමසුත්තං සන්තමං.

1. 1. 8

සලලෙඛසුත්තං

1 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාමන්ඨියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාචුළෙඤ්ඤා සායන්තනමයං පටිසලාතා වුට්ඨිතො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා භගවතං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා මහාචුළෙඤ්ඤා භගවතං එතදවොච:

2. යා ඉමා භතෙන අනෙකවිහිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උප්පජ්ජන්ති අතතවාදපටිසංසුත්තා වා ලොකවාදපටිසංසුත්තා වා, ආදිමෙච නු ඛො භතෙන භිකචුතො මනසි කරෙතො එවමෙතාසං දිට්ඨිතං පහාතං හොති ? එව-මෙතාසං දිට්ඨිතං පටිනිස්සගො හොතිති ?

14. මෙසේ කිකල සුඤ්චිකභාරආච මුහුම්ණ තෙමේ “භාග්‍ය-
 වතුන් වහන්ස, ඉතා මැනව. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව.
 භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ
 යම්සේ ද, වැසුණු දෙයක් වැනුම් හරින්නේ යම්සේ ද, මං මූලා වුවහුට
 මග කියන්නේ යම්සේ ද, ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නාහු ය යි අකිකාරගෙහි
 තෙල්පහනක් දල්වන්නේ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන්
 වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් ධර්මදෙශනා කරන ලදී. ඒ මම භවත්
 ගෞතමයන් වහන්සේත් ධර්මයත් සබ්බසාත් සරණ කොට යමි. මම
 භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ සමීපගෙහි පැවිද්ද ලබන්නෙමිවා.
 උපසම්පදාව ලබන්නෙමිවා”යි කී ය.

15. සුඤ්චිකභාරආච මුහුම්ණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
 සමීපගෙහි පැවිද්ද ලැබී ය. උපසම්පදාව ලැබී ය. ආයුෂමත් භාරආච
 තෙමේ උපසම්පන්න වී නොබෝකල් ඇත්තේ එකලා වූයේ වෙන් වූයේ
 එලඹ සිටි සිහි ඇත්තේ කෙළෙස් තවත වැර ඇත්තේ තිවන් පිණිස
 මෙතෙසන ලද සිත් ඇත්තේ නොබෝකලකින් ම යම් අභිත්තියක් සදහා
 කුලපුත්‍රයෝ මනා ව ගිහිගෙයින් තික්ම පැවිද්දට පැමිණෙත් ද, මාගී-
 බුහම්වසීගෙහි අවසානය වූ ඒ උතුම් අභිත් එලෙස මේ ආනවයේ දී ම තෙමේ
 දූත ගෙන ඊට පැමිණ වාසය කෙළේ ය. ජාතිය කෘෂිණ පිය. බඹසර
 වෑය නිමවන ලදී. සිවුමග කිස කරන ලදී. මේ රහත්බව පිණිස කල සුතු
 අත් කටහුත්තෙක් නැතැයි දූතගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරආචයන්
 වහන්සේ රහතුන් අතුරෙන් එක්තර කෙනෙක් වූහ.

වඤ්චපමසුත්‍රය සන්වැහි සි.

1. 1. 8

සලලබ සුත්‍රය

1. මුඛ විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 සැවැත්නුවර සමීපගෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිඬුසිවුහුගේ ආරම්-
 ගෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් මහාචූඤ්ච සඵචරියන්
 වහන්සේ සවස්කාලගෙහි පිටුසලතෙන් නැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 වෙත එලඹීහ. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ.
 එකත්පසෙක හුන්වා වූ ආයුෂමත් මහාචූඤ්චසඵචරියන් වහන්සේ භාග්‍ය-
 වතුන් වහන්සේට මෙය සැල කලහ:

2. ස්වාමීනි, (විසිවැදුරුම) ආත්මවාදගෙන් යුක්ත වූත් (අටවැදු-
 රුම) ලොකවාදගෙන් යුක්තවූත් යම් මේ නොයෙක් ආකාර මිථ්‍යා-
 දෂටිහු ලොකගෙහි උපදිත් ද, ස්වාමීනි, පලමු කොට ම හෙවත්
 විදගීතාමිශ්‍ර ප්‍රඵම(භාවනා)වනසකාරය මේතෙහි කරන්නා වූ ම මහණහට
 මෙසේ ඒ දෂටිත්තේ ප්‍රභාණය වේ ද? මෙසේ මේ දෂටිත්තේ දුරලිම
 වේ ද?

යා ඉමා චූඤ්ඤා අනෙකපිතිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උපපජ්ජන්ති අත්තවාදපටි-
සංයුතතා චා ලොකවාදපටිසංයුතතා චා, යත්ථ චේතා දිට්ඨියො උපපජ්ජන්ති,
යත්ථ චේතා අනුසෙතති, යත්ථ චේතා සමුද්චරන්ති, තං තෙනං මම්,
තෙසො'හමසම්, ත මො'සො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සමමසඤ්ඤාය
පසාදො ඵවමේතාසං දිට්ඨිනං පතානං හොති. ඵවමේතාසං දිට්ඨිනං
පටිනිසාග්ගො හොති.

3. ධානං ඛො පතෙනං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා භික්ඛු
විච්චේවච කාමෙති විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විචේකජං.
පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: සලල-
බේත විහරාමිති. ත ඛො පතෙනෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ සලලබ්‍යා චූච්චන්ති.
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර ඵතෙ අරියස්ස විනයෙ චූච්චන්ති.

4. ධානං ඛො පතෙනං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා භික්ඛු විතකක-
විචාරනං චූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චේතසො ඵකොදිභාවං
අවිතකකං අවිචාරං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස
ඵවමස්ස: සලලබේත විහරාමිති. ත ඛො පතෙනෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ-
සලලබ්‍යා චූච්චන්ති. දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා ඵතෙ අරියස්ස විනයෙ චූච්චන්ති.

5. ධානං ඛො පතෙනං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා භික්ඛු පිතියා ව
විරුහා උපෙකඛකො ව විහරෙය්‍ය, සතො ව සම්පජානො, සුඛඤ්ච කාලොත
පටිසංචේදෙය්‍ය, යං තං අරියා අාවිකඛන්ති උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති,
තතීයං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: සලලබේත
විහරාමිති. ත ඛො පතෙනෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ සලලබ්‍යා චූච්චන්ති.
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර ඵතෙ අරියස්ස විනයෙ චූච්චන්ති.

6. ධානං ඛො පතෙනං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා භික්ඛු
සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුබ්බේව සොමස්සදොමනස්සානං
අත්ථඛිගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුන්තං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ
විහරෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: සලලබේත විහරාමිති. ත ඛො පතෙනෙ චූඤ්ඤා
අරියස්ස විනයෙ සලලබ්‍යා චූච්චන්ති. දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර ඵතෙ අරියස්ස
විනයෙ චූච්චන්ති.

චූඤ්ඤා, ආත්මවාදයෙන් යුක්ත වූත් ලොකවාදයෙන් යුක්ත වූත් යම් මේ නොයෙක් ආකාර දෘෂ්ටිකෘත ලොකයෙහි උපදිත් ද, යම් පඤ්චස්කන්ධයෙහි දෘෂ්ටිකෘත උපදිත් ද, යම් පඤ්චස්කන්ධයෙහි මේ දෘෂ්ටිකෘත ලාභ සිටිත් ද, යම් තානෙක මේ දෘෂ්ටිකෘත හැසිරෙද්ද, ඒ පඤ්චස්කන්ධය “තෙල මා නොගාත්-තේ ය. මම තෙල පඤ්චස්කන්ධයෙහි නො වෙමි. මාගේ ඉසුරු පඤ්චස්කන්ධයෙහි නො පවත්නේ යයි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි විචයුත් නුවණින් දක්නුට මෙසේ මේ දෘෂ්ටිකෘත ප්‍රභාණය වෙයි. මෙසේ මේ දෘෂ්ටිකෘත දුර ලීම වෙයි.

3. චූඤ්ඤා, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඔහුට ‘සලලෙඛයෙන් (කෙලෙස් සිද්ධිමෙන්) යුක්ත ව වාසය කරමි’ යි අධිමානස විය හැකි ය. චූඤ්ඤා, මේ ධ්‍යානයේ ආයතීචනයෙහි සලලෙඛයේ යයි කියනු නො ලැබෙත්. මොහු ආයතීචනයෙහි ඉහාත්මභාවසුඛවිභරණයේ යයි කියනු ලැබෙත්.

4. චූඤ්ඤා, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් විතකීවිචාරයන් සන්සිද්ධිමෙන් තමා කුල පාහැදීම ඇති තිත් උතුම් එකඟ බව ඇති විතකී රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි යන යමක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණහට ‘සලලෙඛයෙන් වසමි’ යි අධිමානස විය හැකි ය. චූඤ්ඤා, මේ ධ්‍යානයේ ආයතීචනයෙහි සලලෙඛයේ යයි කියනු නො ලැබෙත්. මොහු ආයතීචනයෙහි දෘෂ්ටිකෘත සුඛවිභරණයේ යයි කියනු ලැබෙත්.

5. චූඤ්ඤා, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් ප්‍රීතිය ද හැරවීමෙන් උපෙක්ඛක ව සිටි ඇති ව මනා නුවණින් යුක්ත ව වාසය කෙරෙයි ද, කසින් සැප විදිසි ද, යම් ධ්‍යාන හෙතුවකින් තෘතීයධ්‍යානයෙන් යුක්ත වූවහුට උපෙක්ඛක වූයේ සිටි ඇත්තේ සුවසේ වසනසුලු සි බුද්ධාදි ආයතීයේ පසසත් ද, ඒ තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණහට ‘මම සලලෙඛයෙන් යුක්ත ව වසමි’ යි අධිමානස විය හැකි ය. චූඤ්ඤා, මේ ධ්‍යානයේ ආයතීචනයෙහි සලලෙඛයේ යයි කියනු නො ලැබෙත්. මොහු ආයතීචනයෙහි දෘෂ්ටිකෘත සුඛවිභරණයේ යයි කියනු ලැබෙත්.

6. චූඤ්ඤා, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් (පලමුකොට ම) සැපය ද තැති කිරීමෙන් දුක ද තැති කිරීමෙන් පලමු කොට ම සොම්තස් දෙමිතස් තැති කිරීමෙන් දුක් තැති සැප තැති උපෙක්ඛකයෙන් වූ සමාතිපාරිශුද්ධිය ඇති වතුනීධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි ඒ මහණහට ‘මම සලලෙඛයෙන් වසමි’ යි අධිමානස විය හැකි ය චූඤ්ඤා, මේ ධ්‍යානයේ ආයතීචනයෙහි සලලෙඛයේ යයි කියනු නො ලැබෙත්. මොහු ආයතීචනයෙහි දෘෂ්ටිකෘත සුඛවිභරණයේ යයි කියනු ලැබෙත්.

7. ධානං ඛො පනෙනං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ඛතමා නානත්තං සඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනතොතා ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලලෙඛෙන විහරමිති. න ඛො පනෙනෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා වුච්චන්ති. සන්තා එනෙ විහාරා අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

8. ධානං ඛො පනෙනං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම අනත්තා විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලලෙඛෙන විහරමිති. න ඛො පනෙනෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා වුච්චන්ති. සන්තා එනෙ විහාරා අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

9. ධානං ඛො පනෙනං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම නත්ථි කීඤ්චීති ආකීඤ්චායතනං උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලලෙඛෙන විහරමිති. න ඛො පනෙනෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා වුච්චන්ති. සන්තා එනෙ විහාරා අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

10. ධානං ඛො පනෙනං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකීඤ්චායතනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලලෙඛෙන විහරමිති. න ඛො පනෙනෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා වුච්චන්ති. සන්තා එනෙ විහාරා අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

[1. සලලෙඛපරියායො:]

1. ඉධ ඛො පන වො චූඤ්ඤා සලලෙඛො කරණීයො: පරෙ විහිංසකා හවිස්සන්ති. මයමෙත්ථ අවිහිංසකා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

2. පරෙ පාණාතිපාති හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ පාණාතිපාතො පටිච්චතො හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

3. පරෙ අදින්නාදුඨි හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අදින්නාදුතො පටිච්චතො හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

4. පරෙ අබ්බසමචාරී හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ බ්බසමචාරී හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

5. පරෙ මුසාවාදී හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ මුසාවාදො පටිච්චතො හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

6. පරෙ පිසුණචාරා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පිසුණා වාචා පටිච්චතො හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

7. චූද්‍යය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සඵප්‍රකාරයෙන් රූප-සංඥාවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිඝතංඥාවන් දුරු කිරීමෙන් තාතානි (රූපාදි-නානාභාවයන්හි පවත්නා) සංඥාවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්‍ය ය සි ආකාශානඤ්චායනන ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. යන යම් කාරණයෙක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණහට “මම සලලෙබයෙන් වසමි”යි අධිමානයෙක් වෙයි. චූද්‍යය, මේ ධ්‍යානයේ ආයතී-විනයෙහි සලලෙබයේ ය සි කියනු නො ලැබේ. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්තවිහරණයේ ය සි කියනු ලැබේ.

8. චූද්‍යය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සඵප්‍රකාරයෙන් ආකාසා-නඤ්චායනනය ඉක්මවා ‘විඤ්ඤාණය අනන්‍ය ය’යි විඤ්ඤාණඤ්චායනන ධ්‍යා-නයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණයෙක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණහට ‘මම සලලෙබයෙන් වසමි’යි අධිමානයෙක් වෙයි. චූද්‍යය, මේ ධ්‍යානයේ ආයතීවිනයෙහි සලලෙබයේ ය සි කියනු නො ලැබේ. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්තවිහරණයේ ය සි කියනු ලැබේ.

9. චූද්‍යය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සඵප්‍රකාරයෙන් ම විඤ්ඤාණඤ්චායනනය ඉක්මවා කිසිත් නැතැයි (මෙනෙහි කරන්නේ) ආකිඤ්චායනනධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණ-යෙක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණහට මම සලලෙබයෙන් වසමි’යි. අධිමානය වෙයි. චූද්‍යය, මේ ධ්‍යානයේ ආයතීවිනයෙහි සලලෙබයේ ය සි කියනු නො ලැබේ. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්ත විහරණයේ ය සි කියනු ලැබේ.

10. චූද්‍යය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සඵප්‍රකාරයෙන් ම ආකිඤ්චායනනය ඉක්මවා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණයෙක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණහට “මම සලලෙබයෙන් වසමි’යි අධිමානය වෙයි. චූද්‍යය, මේ ධ්‍යානයේ ආයතීවිනයෙහි සලලෙබයේ ය සි කියනු නො ලැබේ. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්තවිහරණයේ ය සි කියනු ලැබේ.

[1. සලලෙබ පටපාටිය.]

- 1. චූද්‍යය, මේ විහිංසාදී සුසාලීඝ් වස්තූන්හි නොප විසින් සලලෙබය කල යුතු යි. ‘අත්‍යයේ සතුන්ට හිංසා කරන්නෝ වන්නාහු ය අපි මෙහි (සතුන්ට) හිංසා නො කරන්නමෝ වන්නෙමු’යි සලලෙබය කල යුතු යි.
- 2. ‘අත්‍යයේ සතුන් මරන්නෝ වන්නාහු ය. අපි මෙහි සතුන් මැරීමෙන් වැලකුණමෝ වන්නෙමු’යි සලලෙබය කල යුතු යි.
- 3. ‘අත්‍යයේ නුදුන් දෙය ගත්තෝ වන්නාහු ය. අපි මෙහි නුදුන් දෙය ගැත්මෙන් වැලකුණමෝ වන්නෙමු’යි සලලෙබය කල යුතු යි.
- 4. ‘අත්‍යයේ අබ්‍රහ්මචාරී වන්නාහු ය. අපි මෙහි බ්‍රහ්මචාරී වන්නෙමු’යි සලලෙබය කල යුතු යි.
- 5. ‘අත්‍යයේ බොරු කියන්නෝ වන්නාහු ය. අපි මෙහි බොරු කීමෙන් වැලකුණමෝ වන්නෙමු’යි සලලෙබය කල යුතු යි.
- 6. ‘අත්‍යයේ පිසුණු බස් කියන්නෝ වන්නාහු ය. අපි පිසුණු බස් කීමෙන් වැලකුණමෝ වන්නෙමු’යි සලලෙබය කල යුතු යි.

7. පරෙ ඵරුසාවාවා¹ හවිසසනති; මයමෙඤ ඵරුසාවාවා² පටිච්චතා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

8. පරෙ සමඵපප්පලාපි³ හවිසසනති; මයමෙඤ සමඵපප්පලාපා පටිච්චතා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

9. පරෙ අභිජ්ඣාලු හවිසසනති; මයමෙඤ අනභිජ්ඣාලු හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

10. පරෙ ඛ්‍යාපනනවිතතා හවිසසනති; මයමෙඤ අඛ්‍යාපනනවිතතා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

11. පරෙ මිච්ඡාදිට්ඨි⁴ හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාදිට්ඨි⁵ හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

12. පරෙ මිච්ඡාසඛකප්පා හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාසඛකප්පා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

13. පරෙ මිච්ඡාවාවා හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාවාවා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

14. පරෙ මිච්ඡාකම්මනතා හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාකම්මනතා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

15. පරෙ මිච්ඡාආජ්චා හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාආජ්චා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

16. පරෙ මිච්ඡාවායාමා හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාවායාමා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

17. පරෙ මිච්ඡාසති හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාසති හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

18. පරෙ මිච්ඡාසමාසි හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාසමාසි හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

19. පරෙ මිච්ඡාඤ්ඤා හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාඤ්ඤා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

20. පරෙ මිච්ඡාවිමුඤ්ඤා හවිසසනති; මයමෙඤ සමමාවිමුඤ්ඤා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

21. පරෙ විතමිඤ්ඤාපරිඤ්ඤා හවිසසනති; මයමෙඤ විභවවිතමිඤ්ඤා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

22. පරෙ උඤ්ඤා හවිසසනති; මයමෙඤ අනුඤ්ඤා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

23. පරෙ වෙවිකිච්ඡි⁶ හවිසසනති; මයමෙඤ තිණ්ණපිටිකිච්ඡා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

1. ඵරුසාවා, මජ්ඣං. 2. ඵරුසාය වාවාය, මජ්ඣං. සා. 3. සමඵපප්පලාපා, කඤ්චි 4. මිච්ඡාදිට්ඨිකා, සා. 5. සමමාදිට්ඨිකා, සා. 6. විචිකිච්ඡි, මජ්ඣං.

7. 'අත්‍යයෝ රථබස් කියන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි රථබස් කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

8. 'අත්‍යයෝ ප්‍රලාප කියන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ප්‍රලාප කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

9. 'අත්‍යයෝ අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි අභිධ්‍යා බහුල කොට නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

10. 'අත්‍යයෝ ව්‍යාපාදයෙන් යුත් සිත් ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ව්‍යාපනන සිත් නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

11. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාදූෂිතයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්-දූෂිතයමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

12. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාසම්භවය ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්සම්භවය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

13. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාවචන ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන් වචන ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

14. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාකමිනන ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්කමිනන ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

15. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාආජිව ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමානා ජිවය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

16. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්ව්‍යායාම ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

17. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාසමානිය ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්සමානිය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

18. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාසමානිය ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්සමානිය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

19. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාඥන ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්-ඥන ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

20. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්විමුක්ති ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

21. 'අත්‍යයෝ ජිනමිඛියෙන් මඛිතා ලද්දෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි පහ වූ ජිනමිඛි ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

22. 'අත්‍යයෝ උඤ්ඤයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි අනුඤ්ඤයමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

23. 'අත්‍යයෝ විවිකිච්ඡා ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි තරණය කළ විවිකිච්ඡා ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

24. පරෙ කොධතා හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ අනෙකාධතා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

25. පරෙ උපනාහි හවිසසනති, මයමෙඤ්ඤ අනුපනාහි හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

26. පරෙ මකඛි හවිසසනති, මයමෙඤ්ඤ අමකඛි හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

27. පරෙ පලාසි හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ අපලාසි හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

28. පරෙ ඉසසුඛි හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ අනිසසුඛි හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

29. පරෙ මච්ඡරී හවිසසනති, මයමෙඤ්ඤ අමච්ඡරී හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

30. පරෙ සඨා හවිසසනති, මයමෙඤ්ඤ අසඨා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

31. පරෙ මායාචී හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ අමායාචී හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

32. පරෙ ඵඤා හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ අඤ්ඤා¹ හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

33. පරෙ අතිමානී හවිසසනති, මයමෙඤ්ඤ අනතිමානී හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

34. පරෙ දුබ්බවා හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ සුබ්බවා² හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

35. පරෙ පාපමිත්තා හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ කල්යාණමිත්තා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

36. පරෙ පමත්තා හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ අපමත්තා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

37. පරෙ අසසඤ්ඤා³ හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ සඤ්ඤා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

38. පරෙ අභිරිකා හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ භිරිමනා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

39. පරෙ අනොත්තාපි⁴ හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ ඔත්තාපි⁵ හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

40. පරෙ අපපසුත්තා⁶ හවිසසනති; මයමෙඤ්ඤ බහුසුත්තා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

1. අඵඤා, සෘ.	2. සුච්චා, මජ්ඣ.	3. අසඤ්ඤා, සෘ.
4. අනොත්තපපි, සෘ.	5. ඔත්තපපි, සෘ.	6. අපපසුත්තා, සෘ.

24. 'අත්‍යයෝ කීපෙනසුල්ලෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි නොකීපෙන-
සුල්ලමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

25. 'අත්‍යයෝ බඳුබවෙර ඇත්තෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි බඳුබවෙර
තැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

26. 'අත්‍යයෝ ගුණමකුවෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි ගුණමකුවමෝ
තොවන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

27. 'අත්‍යයෝ යුගග්‍රාහ ඇත්තෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි යුගග්‍රාහ
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

28. 'අත්‍යයෝ ඊෂ්ඨා කරන්නෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි ඊෂ්ඨා නො
කරන්නමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

29. 'අත්‍යයෝ මසුරෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි මසුරමෝ නොවන්-
නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

30. අත්‍යයෝ කෙරුපිකයෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි කෙරුපි-
කයමෝ නො වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

31. අත්‍යයෝ මායා ඇත්තෝ වන්තාහු ය, මෙහි දී අපි මායා
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

32. 'අත්‍යයෝ තදබැඵ් ඇත්තෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි තදබැඵ්
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

33. 'අත්‍යයෝ අභිකමාන ඇත්තෝ වන්තාහු ය, මෙහි දී අපි අභිකමාන
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

34. 'අත්‍යයෝ දුඵ්ඵයෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි දුඵ්ඵයමෝ
වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

35. 'අත්‍යයෝ පාපමිත්‍රයන් ඇත්තෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි
කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

36. 'අත්‍යයෝ ප්‍රමත්තයෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි අප්‍රමත්ත වූවමෝ
වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

37. 'අත්‍යයෝ ශ්‍රද්ධා තැත්තෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි ශ්‍රද්ධා
ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි. සලොබස කල යුතු යි.

38. 'අත්‍යයෝ අභිරිකයෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි අභිරික
ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

39. 'අත්‍යයෝ පවච ඩිය තැත්තෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි පවච
ඩිය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

40. 'අත්‍යයෝ ඇසු පිරු තැත් තැත්තෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී
අපි ඇසු පිරු තැත් ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලොබස කල යුතු යි.

41. පරෙ කුසිතා හවිසසනති; මයමෙත්ථ ආරභිවිරියා හවිසසාමාති සලලෙවො කරණීයො.

42. පරෙ මුට්ඨසසති හවිසසනති; මයමෙත්ථ උපට්ඨිතසති¹ හවිසසාමාති සලලෙවො කරණීයො.

43. පරෙ දුපසඤ්ඤා හවිසසනති; මයමෙත්ථ පඤ්ඤාසම්පන්නා හවිසසාමාති සලලෙවො කරණීයො.

44. පරෙ සන්දිට්ඨිපරමාසී² ආධානගාති³ දුපපටිතිසසගති හවිසසනති; මයමෙත්ථ අසන්දිට්ඨිපරමාසී⁴ අනාධානගාති⁵ සුපපටිතිසසගති හවිසසාමාති සලලෙවො කරණීයො.

2. [විතකුප්පාදපටිසායො:]

1. විතකුප්පාදමපි ඛො අභං චුන්ද කුසලෙසු ධම්මෙසු බහුකාරං⁶ වදුමි. කො පන වාදො කායෙන වාචාය⁷ අනුච්චිතතාසු.⁸

2. තසමාතිහ චුන්ද පරෙ විහිංසකා හවිසසනති; මයමෙත්ථ අවිහිංසකා හවිසසාමාති. විතතං උපාදෙතබ්බං. පරෙ පාණාතිපාති හවිසසනති; මයමෙත්ථ පාණාතිපාතා පට්ඨිතා හවිසසාමාති විතතං උපාදෙතබ්බං - ඵෙප-පරෙ සන්දිට්ඨිපරමාසී² ආධානගාති³ දුපපටිතිසසගති හවිසසනති; මයමෙත්ථ අසන්දිට්ඨිපරමාසී අනාධානගාති සුපපටිතිසසගති හවිසසාමාති විතතං උපාදෙතබ්බං. (44)

3. [පටිකකමනාපටිසායො:]

1. සෙය්‍යථාපි චුන්ද විසමො⁹ මග්ගො, තස්සාස්ස¹⁰ අඤ්ඤා සමො මග්ගො පටිකකමනාය, සෙය්‍යථාපි¹¹ පන චුන්ද විසමං තිත්ථං¹², තස්සාස්ස අඤ්ඤා සමං තිත්ථං පටිකකමනාය.

2. එවමෙව ඛො චුන්ද විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති පටිකකමනාය; පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා වෙරමණී හොති පටිකකමනාය. අදින්නාදසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අදින්නාදනා වෙරමණී හොති පටිකකමනාය. අබුගමචාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබුගමචාරියා වෙරමණී¹³ හොති පටිකකමනාය. මුසාවාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස මුසාවාද වෙරමණී හොති පටිකකමනාය. පිසුණුවාචස්ස¹⁴ පුරිසපුග්ගලස්ස පිසුණාය වාචාය¹⁵ වෙරමණී හොති පටිකකමනාය. ඵරුසවාචස්ස¹⁶ පුරිසපුග්ගලස්ස ඵරුසාය වාචාය¹⁷ වෙරමණී හොති පටිකකමනාය. සමඵසලාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමඵසලාපා වෙරමණී හොති පටිකකමනාය. අභිජ්ඣාලස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අභිජ්ඣා හොති පටිකකමනාය. බ්‍යාපනනවිතතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්‍යාපාදො හොති පටිකකමනාය. (1 - 10)

1. උපට්ඨිතසසති, මජ්ඣ. 2. සන්දිට්ඨිපරමාසී, ස්‍යා. PTS.
3. ආධානගාති, ස්‍යා PTS. ආධානගාති, මජ්ඣ. 4. අසන්දිට්ඨිපරමාසී, ස්‍යා. PTS.
5. අනාධානගාති, ස්‍යා. 6. බහුකාරං, කජ්චි. 7. වාචා, කජ්චි.
8. අනුච්චිතතාසු, කජ්චි. අනුච්චිතතාසු, ස්‍යා. 9. මග්ගො අස්ස, මජ්ඣ.
10. තස්ස, මජ්ඣ. 11. සෙය්‍යථා වා, මජ්ඣ. 12. තිත්ථං අස්ස, මජ්ඣ.
13. බුගමචාරියා, සීචු. 14. පිසුණුවාචස්ස, සීචු. 15. පිසුණුවාචා, සීචු.
16. ඵරුසාවාචස්ස, සීචු. 17. ඵරුසාවාචා සීචු.

41. 'අත්‍යයෝ කුසිතයෝ වන්තාහු ය, මෙහි දී අපි ආරබ්බවීඨී ඇත්තමෝ වන්තෙමු'යි සලෙලබය කල යුතු යි.

42. 'අත්‍යයෝ සිහි මූලා වූවෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි එලඹ සිටි සිහි ඇත්තමෝ වන්තෙමු'යි සලෙලබය කල යුතු යි.

43. 'අත්‍යයෝ දුෂ්ප්‍රාඥ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි නුවණැත්තමෝ වන්තෙමු'යි සලෙලබය කල යුතු යි.

44. "අත්‍යයෝ තමන්ගේ දූෂ්ටිය පරාමිතිය කලාහු, දැඩි කොට ගත්තාහු, අත් නො හරින්නෝ වන්තාහු ය. මෙහි දී අපි ස්වදූෂ්ටිය ම පරාමිතිය නො කරන්නමෝ, දැඩි කොට නො ගන්නමෝ, සුවසේ බැහැර කල හැක්කමෝ වන්තෙමු'යි සලෙලබය කල යුතු යි.

2. [විභවුප්පාද පයතිය:]

1. චූඤ්ඤ, මම කුශලධර්මයන්හි සිත් ඉපදවීම ද බොහෝ උපකාර ය යි කියමි. කයින් හා වචනයෙන් කිරීම් කරවීමහි (අනුසස්) කියනු ම කවරේ ද ?

2. චූඤ්ඤ, එහෙයින් මෙහි ලා 'අත්‍යයෝ හිංසා කරන්නෝ වන්තාහු ය. මෙහි ලා අපි අහිංසකයමෝ වන්තෙමු'යි සිත ඉපදවිය යුතු ය. 'අත්‍යයෝ සතුන් මරන්නෝ වන්තාහු ය. මෙහි ලා අපි සතුන් මැරීමෙන් වෙන් වුවමෝ වන්තෙමු'යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.....'අත්‍යයෝ ස්වදූෂ්ටිය පරාමිතිය කරන්නාහු දැඩි කොට ගන්නාහු. සුව සේ බැහැර නො කල නො හෙන්නාහු වන්තාහු ය. මෙහි ලා අපි ස්වදූෂ්ටිය ම පරාමිතිය නො කරන්නමෝ දැඩි කොට නො ගන්නමෝ සුව සේ හල හෙන්නමෝ නො වන්තෙමු'යි සිත ඉපදවිය යුතු ය. (44)

[3. පරික්කමන පයතිය:]

1. චූඤ්ඤ, යම් සේ විෂමමාභීඤ්ඤා වේ ද, එය හැරපියා යැමට අත්‍ය වූ සමමාභීඤ්ඤා වේ ද, චූඤ්ඤ, යම් සේ විෂම නොවෙකින් වේ ද, එය හැර-පියා යැමට අත්‍ය වූ සම නොවෙකුන් වේ ද,

2. චූඤ්ඤ, එපරිද්දෙන් ම හිංසා කරන පුද්ගලයාට එයින් දුරුවීම පිණිස අහිංසාව වෙයි. ප්‍රාණභාන කරන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස ප්‍රාණභානවිරමණය වෙයි. නුදුන් දෑ ගන්නා පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අදහතාදාන විරමණය වෙයි. අබ්‍රහ්මචාරී පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අබ්‍රහ්මචාරී විරමණය වෙයි. මුසවා කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස මුසවාදවිරමණය වෙයි. කේලාමි කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස පිසුණුවාචාරිවිරමණය වෙයි. පරොස්ඛස් කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස පරුෂවාචාරිවිරමණය වෙයි. කිෂ්ඨල වචන කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමඵප්පලාපවිරමණය වෙයි. අභිධ්‍යාව බහුල කොට ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අනභිධ්‍යාව වෙයි. ව්‍යාපනන වූ සිත් ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අව්‍යාපාදය වෙයි.

3. මිච්ඡාදිට්ඨිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සමමාදිට්ඨි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාසඛකපසඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සමමාසඛකපො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාචාචඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සමමාචාචා හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡා-කමමනනඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සමමාකමමනො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාආද්චඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සමමාආද්චො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාචාසාමඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සමමාචාසාමො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡා-සනිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සමමාසනි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාසමාධිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සමමාසමාධි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාඤ්ඤාඤ්ඤා පුරිස-පුග්ගලඤ්ඤා සමමාඤ්ඤාං හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාවිමුත්තිඤ්ඤා පුරිස-පුග්ගලඤ්ඤා සමමාවිමුත්ති හොති පරික්කමනාය. (11 - 20)

4. ඵනමිඤ්ඤාපරිසුට්ඨිතඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා විගතඵනමිඤ්ඤා හොති පරික්කමනාය. උඤ්ඤාඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අනුඤ්ඤාචං හොති පරික්කමනාය. වෙවිකිච්ඡිඤ්ඤා¹ පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා තිණ්ණවිචිකිච්ඡනා හොති පරික්කමනාය. කොධනඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අකෙකාධො හොති පරික්කමනාය. උපනා-තිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අනුපනාභො හොති පරික්කමනාය. මිකඛිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අමකෙඛා හොති පරික්කමනාය. උලාසිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අඋලාසො හොති පරික්කමනාය. ඉසසුකිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අතිසා² හොති පරික්කමනාය. මච්ඡරිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අමච්ඡරිභං හොති පරික්කමනාය. සඵඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අසාඵෙභං හොති පරික්කමනාය. මායාවිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අමායා හොති පරික්කමනාය. ඵඤ්ඤා පුරිස-පුග්ගලඤ්ඤා අඵඤ්ඤාං හොති පරික්කමනාය. අතිමානිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අතතිමානො හොති පරික්කමනාය. දුබ්බවඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සොචචඤ්ඤා හොති පරික්කමනාය. පාපමිත්තඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා කල්යාණමිත්තනා හොති පරික්කමනාය. පමිත්තඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අපපමාදො හොති පරික්කමනාය. අසාදාසිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා සදාසා හොති පරික්කමනාය. අභිරිකඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා භිරි³ හොති පරික්කමනාය. අනොතතාපිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා ඕතතපං හොති පරික්කමනාය. අපසසුතඤ්ඤා පුරිස-පුග්ගලඤ්ඤා බාහුසච්චං හොති පරික්කමනාය. කුසිතඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා පිරිසාරමො හොති පරික්කමනාය. මුට්ඨසානිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා උපට්ඨිතසනිතා හොති පරික්කමනාය. දුපඤ්ඤාඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා පඤ්ඤාසමපදා හොති පරික්කමනාය. සඤ්චිට්ඨිපරුමාසිඤ්ඤාධානගාහිදුපපි-තිඤ්ඤාගහිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අසඤ්චිට්ඨිපරුමාසිඤ්ඤාධානගාහිදුපපි-තිඤ්ඤාගහිතා හොති පරික්කමනාය. (21 - 44)

[4. උපමිභාවපමිඤ්ඤායො:]

1. සෙය්‍යථාපි චුඤ්ඤා යෙ කෙචි අකුසල්‍යා ධම්මා සඤ්ඤා තෙ අධොභාවං ගමනීයා⁴ යෙ කෙචි කුසල්‍යා ධම්මා සඤ්ඤා තෙ උපරිභාවං⁵ ගමනීයා.
2. ඵවමෙච ඛො චුඤ්ඤා විහිංසකඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අවිහිංසා හොති උපරිභාවාය. පාණානිපානිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා පාණානිපානා වෙරමණී හොති උපරිභාවාය. අද්දිනනාදාසිඤ්ඤා -ඊ- සඤ්චිට්ඨිපරුමාසිඤ්ඤාධානගාහිදුපපි-තිඤ්ඤාගහිඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලඤ්ඤා අසඤ්චිට්ඨිපරුමාසිඤ්ඤාධානගාහිදුපපි-තිඤ්ඤාගහිතා හොති උපරිභාවාය. (44)

1. විචිකිච්ඡිඤ්ඤා, මජ්ඣ. 2. අතිසසුතභාව, මජ්ඣ. 3. භිරි, මජ්ඣ. PTS.
 4. ගමනීයා, කප්ඵ. 5. උපරිභාවාය -ඊ- මජ්ඣ.

3. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්දෘෂ්ටිය වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්පය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්සංකල්පය වෙයි. මිථ්‍යාවචන ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්වචන වෙයි. මිථ්‍යාකමාන්ත ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්කමාන්තය වෙයි. මිථ්‍යාච්චය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්ච්චය වෙයි. මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්ව්‍යායාමය වෙයි. මිථ්‍යාසමාතිය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්සමාතිය වෙයි. මිථ්‍යාසමාධිය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්සමාධිය වෙයි. මිථ්‍යාඥනය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්ඥනය වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්තිය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමන්විමුක්තිය වෙයි.

4. විතමිඛායෙන් මැඩුණු පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස විත විතමිඛාය වෙයි. උඛාතපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අනෙඛාත- න්‍යය වෙයි. විවිකිච්චාව ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස නිණණ- විවිකිච්චාව වෙයි. කිපෙනසුලු පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අනුබාධය වෙයි. බඳුබවෙර ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අබඳු- වෙරය වෙයි. ශුණ්මකු පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අමකබය වෙයි. සුගග්‍රාහය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සුගග්‍රාහාහාවය වෙයි. ඊෂ්ඨා කරන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අනිෂ්ඨාව වෙයි. මිත්‍රු පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස නො මිත්‍රු බව වෙයි. ශඬ පුද්ගල- යාට එයින් දුරු වීම පිණිස අශඬභාවය වෙයි. මායාවි පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අමායාව වෙයි. තද පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස නො තද බව වෙයි. අධිකමාන ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අනතිමානය වෙයි. දුෂ්ට පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සුවච්චාවය වෙයි. පාපමිත්‍රයන් ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස කල්‍යාණ- මිත්‍රතාව වෙයි. ප්‍රමන්ත පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අප්‍රමාදය වෙයි. අභ්‍රහ්මපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස භ්‍රහ්මාව වෙයි. අභ්‍රිකපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස භ්‍රික වෙයි. අනපත්‍රපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අපත්‍රපතාව වෙයි. අලාභ්‍රාතපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස බහුභ්‍රාතතාව වෙයි. කුසිතවූ පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස වියඝාරභය වෙයි. මූලා සිහි ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස ඵලඛ සිටි සිහිඇති බව වෙයි. නුවණ නැති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස ප්‍රඥසම්පද්‍රව වෙයි. සියදිවු පැහැසිම දැඩිව ගැනීම හරතට නො පහසුබව ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස නො සියදිවු පැහැසිම නො දැඩි ගැනීම හරතට පහසු බව වෙයි.

[4. උපදේශාවසයනීය:]

1. චූඤ්ඤ, යම්සේ චනාහි යම් කිසි අකුශලබ්ධි කෙනෙක් වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ (නොමිහිරිපාක ඇති බැවින්) පහත්බවට කරුණු වෙති. යම් කිසි කුශලබ්ධි කෙනෙක් වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ මිහිරිපාක ඇති බැවින්) උසස් බවට කරුණු වෙති.

2. චූඤ්ඤ, ඵපරිද්දෙන් ම සිංසා කරන පුද්ගලයාගේ උසස්බව පිණිස අවිහිංසාව වෙයි. සතුන් මරන පුද්ගලයාගේ උසස්බව පිණිස ප්‍රාණඝාත- විරමණය වෙයි. සොරකම් කරන...සියදිවු පැහැසිම දැඩිව ගැනීම හරතට නො පහසුබව ඇති පුද්ගලයාගේ උසස්බව පිණිස නො සියදිවු පැහැසිම නො දැඩි ගැනීම හරතට පහසුබව වෙයි.

[8. පරිනිබ්බානපටියායො:]

1. සො චත චූඤ්ඤා අත්තනා පලිපපලිපනො ටරං පලිපපලිපනං උඤ්ඤානීති තෙනං ධානං විජ්ජති. සො චත චූඤ්ඤා අත්තනා අපලිපපලිපනො ටරං පලිපපලිපනං උඤ්ඤානීති ධානමෙතං විජ්ජති. සො චත චූඤ්ඤා අත්තනා අදනො අවනිතො අපරිනිබ්බුතො ටරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. සො චත චූඤ්ඤා අත්තනා දනො විනිතො පරිනිබ්බුතො ටරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සතිති ධානමෙතං විජ්ජති.

2. එවමෙව ඛො චූඤ්ඤා විශිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිශිංසා හොති පරිනිබ්බානාය. පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අදින්නාදාසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අදින්නාදානා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අබ්බහම්මාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්බහම්මරියා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. මුසාවාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස මුසාවාදා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. පිසුණවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පිසුණාය වාචාය වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. එරුසවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස එරුසාය වාචාය වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. සමඵපපලාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමඵපපලාපා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අභිජ්ඣාලුස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනභිජ්ඣා හොති පරිනිබ්බානාය. බ්‍යාපනාවිතකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්‍යාපාදෙ හොති පරිනිබ්බානාය. (1 - 10)

3. මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාදිට්ඨි හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාසංකප්පස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසංකප්පො හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාවාචා හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාකමන්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාකමන්තො හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාආජ්චස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාආජ්චො හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාවාදාමිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාවාදාමො හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාසතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසති හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාසමාධිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසමාධි හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාඤ්ඤා හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාවිමුත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාවිමුත්තා හොති පරිනිබ්බානාය. (11 - 20)

1. චූඤ්ඤා, එකාන්තයෙන් (යමෙක්) තෙමේ මඩෙහි එරුණේ ද හෙතෙමේ මඩෙහි එරුණු අනෙකක්හු නඟාලන්නේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි. චූඤ්ඤා, එකාන්තයෙන් (යමෙක්) තෙමේ මඩෙහි නො එරුණේ ද, හෙතෙමේ මඩෙහි එරුණු අනෙකක්හු නඟාලන්නේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වෙයි. චූඤ්ඤා, එකාන්තයෙන් (යමෙක්) තෙමේ නො දැමුණේ නො හික්මුණේ නො පිරිනිවුණේ වේ ද, හෙතෙමේ අනෙකක්හු දමනය කරන්නේ ය, හික්මවන්නේ ය, පිරිනිවීමට පමුණුවන්නේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි. චූඤ්ඤා, එකාන්තයෙන් (යමෙක්) තෙමේ දැමුණේ හික්මුණේ පිරිනිවුණේ වේ ද, හෙතෙමේ අනෙකක්හු දමනය කරන්නේ ය හික්මවන්නේ ය පිරිනිවීමට පමුණුවන්නේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

2. චූඤ්ඤා, මෙපරිද්දෙන් ම හිංසා කරන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අවිහිංසාව වෙයි. ප්‍රාණඝාතක පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ප්‍රාණඝාතවිරමණය වෙයි. නො දුන් දෙය ගන්නා පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අදහතාදානවිරමණය වෙයි. බහිසර නො රක්නා පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අබ්‍රහ්මච-යපිවිරමණය වෙයි. බොරු කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස මූසාවාදවිරමණය වෙයි. කේලාම කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස පිපුණුවාවාවිරමණය වෙයි. රඵබස් කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස එරුසාවාවාවිරමණය වෙයි. සමඵපපලාප කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමඵප-ලාපවිරමණය වෙයි. අභිධ්‍යාව බහුල කොට ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අනභිධ්‍යාව වෙයි. ව්‍යාපනන සිත් ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අව්‍යාපාදය වෙයි. (1 - 10)

3. මඵසාදුෂට්ඨක පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්-දුෂට්ඨය වෙයි. මඵසාසඛකලාය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්සඛකලාය වෙයි. මඵසාවචන ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්වචනය වෙයි. මඵසාකමාන්තය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්කමාන්තය වෙයි. මඵසාච්චය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්ච්චය වෙයි. මඵසා-ව්‍යායාමය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්-ව්‍යායාමය වෙයි මඵසාසමානිය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්සමානිය වෙයි. මඵසාසමාධිය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්සමාධිය වෙයි. මඵසාඤ්ඤා ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්ඤ්ඤා වෙයි. මඵසාවිමුක්තිය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්විමුක්තිය වෙයි. (11 - 20)

4. පිනමිඤ්චපරිසුට්ඨිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විගතපිනමිඤ්චතා හොති පරිනිබ්බානාය. උඤ්චස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුඤ්චමං හොති පරිනිබ්බානාය. වෙවිකිච්ඡිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස තිණ්ණත්ථිවිකිච්ඡතා හොති පරිනිබ්බානාය. කොධනස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනෙකාධො හොති පරිනිබ්බානාය. උපනාහිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුපනාහො හොති පරිනිබ්බානාය. මක්ඛිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමකේඛා හොති පරිනිබ්බානාය. පලාහිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපලාසො හොති පරිනිබ්බානාය. ඉය්‍යුකිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනිස්සා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමච්ඡරිතං හොති පරිනිබ්බානාය. සඨස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසාඨෙය්‍යා හොති පරිනිබ්බානාය. මායාවිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමායා හොති පරිනිබ්බානාය. ඵඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපඤ්ඤායං හොති පරිනිබ්බානාය. අතිමානිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනතිමානො හොති පරිනිබ්බානාය. දුබ්බවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සොච්චස්සතා හොති පරිනිබ්බානාය. පාපමිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කල්‍යාණමිත්තතා හොති පරිනිබ්බානාය. පමොකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපමොදො හොති පරිනිබ්බානාය. අස්සඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සඤ්ඤා හොති පරිනිබ්බානාය. අභිරිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස භිරි හොති පරිනිබ්බානාය. අනොතනාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඔත්තපං හොති පරිනිබ්බානාය. අපසඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස බ්‍යානුසම්මං හොති පරිනිබ්බානාය. කුසිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විරියාරමො හොති පරිනිබ්බානාය. මුට්ඨස්සතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස උපට්ඨිතසතිතා හොති පරිනිබ්බානාය. දුප්පඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පඤ්ඤාසම්පදා හොති පරිනිබ්බානාය. සජ්ඣට්ඨිපරමාසිද්ධාධානාගාහිදුප්පටිතිස්සග්ගිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසජ්ඣට්ඨිපරමාසිද්ධාධානාගාහිදුප්පටිතිස්සග්ගිතා හොති පරිනිබ්බානාය. [21 - 44]

5. ඉති ඛො චුන්ද දෙසිතො මයා සලලෙබ්බපරියායො. දෙසිතො විතතුප්පාදපරියායො. දෙසිතො පරික්කමතපරියායො. දෙසිතො උපරිභාව-පරියායො. දෙසිතො පරිනිබ්බානපරියායො. යං ඛො චුන්ද සත්ථාරු කරණීයං සාවකානං භිතෙසිතා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය, කතං වො තං මයා. එතානි චුන්ද රුක්ඛමූලානි, එතානි සුඤ්ඤාගාරානි. කියායථ චුන්ද මා පමාදන්ථ. මා පච්ඡා විප්පටිසාරිතො අනුචන්ථ. ඥයං වො අමහාකං අනුසාසතිති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො අයස්මා මහාචුන්දො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

*වතුත්තාරිස¹ පද චුත්තා සකිසො² පඤ්ච දෙසිතා
 සුත්තනෙත්තා සලලෙබ්බො³ නාම ගමහිරෙ සාගරුපමො.⁴

සලලෙබ්බසුත්තං අට්ඨමං.

1. වතුත්තාරිස, මජ්ඣ. වතුත්තාරිස, ස්‍යා. 2. සකිසො, කච්චි.
 3. සලලෙබ්බො නාම සුත්තනෙත්තා, මජ්ඣ. ස්‍යා. 4. සාගරුපමො'ති මජ්ඣ. ස්‍යා.
 * (ඉඛිගලිසපො,ච්ඡෙක එසා ගාථා ත දිස්සතෙ.)

4. ඵතමිඤ්ඤායෙන් මඛනා ලද සිත් ඇත්තනුයේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස විගතඵතමිඤ්ඤාය වෙයි. උඤ්ඤා පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අනෙකුත් අධ්‍යයන වෙයි. විවිකිච්ඡා ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස තිණණවිවිකිච්ඡා වෙයි. ක්‍රොධ කරනසුදු පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අක්‍රොධය වෙයි. ඛට්ඨවෛරී පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අඛට්ඨවෛරය වෙයි. ගුණමකු පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අමකකය වෙයි. සුගුණාභය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සුගුණාභය වෙයි ඊෂීයා ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අභීතිය වෙයි. මසුරු පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස මසුරු බව වෙයි. ශබ්ද පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අශබ්දතාවය වෙයි. මායාව පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අමායාව වෙයි. තද පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස තොතද බව වෙයි. අධිකමාන ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අධිකමානය වෙයි. දුර්ව පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සුච්ච භාවය වෙයි. පාපමිතුරන් ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කලණ මිතුරන් ඇති බව වෙයි. ප්‍රමත්ත පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අප්‍රමත්තතාවය වෙයි. ශ්‍රද්ධාව නැති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අශ්‍රද්ධාව වෙයි. ශ්‍රීමත් පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ශ්‍රිය වෙයි. අනපත්‍රප පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අපත්‍රපාව වෙයි. ඇසු පිරු තැන් නැති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ඇසු පිරුතැන් ඇති බව වෙයි. කුසිත පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස විශාරිතතාවය වෙයි. මූලාසිති ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ඵලම සිටි සිතිය වෙයි. නුවණ නැති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස නුවණ වෙයි. සියදිවු පැහැසීම දැඩි වූ ගැනීම හරතට නො පහසුව ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස නො සියදිවු පැහැසීම දැඩි වූ ගැනීම හරතට පහසුව වෙයි. [21 - 44]

5. චූඤ්ඤා, මෙසේ මා විසින් කෙලෙස් සිදු ලන කාරණය දෙසන ලදී. විතොකාත්පාද කාරණය දෙසන ලදී. කෙලෙසුන්ගෙන් ඉවත්වන කාරණය දෙසන ලදී. උසස් බව නිපදවන කාරණය දෙසන ලදී. (කෙලෙස්) නිවන කාරණය දෙසන ලදී. චූඤ්ඤා, ශ්‍රාවකයන්ට හිතවත් වූ අනුකම්පා කරන ශාස්තෘ කෙනකුත් විසින් අනුකම්පායෙන් යමක් කටයුතුද මා විසින් එය තොපට කරන ලදී. චූඤ්ඤා, තෙල රුක්මුල්ල වෙති. තෙල ගුණාශාරයෝ වෙති. චූඤ්ඤා ධ්‍යාන වඩවූ. පමා නො වූ. පසුව විපිළිසර ඇතිවූ නො වූ. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනාවයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ හේක. සතුටු වූ ආයුමෙන් මහාචූඤ්ඤා ස්ඵර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්තේ යි.

සිටුසාමිස් පද කෙනෙක් කියන ලදහ. පංචසක්ඛිනු දෙසන ලදහ. සලලෙඛ සුත්‍රානතය මහසග්ගර මෙන් ගැඹුරු ය.

1. 1. 9

සමමාදිට්ඨිසුඤ්ඤා

1. ඵං මෙ සුඤ්ඤා: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරන් ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙතභි: ආවුසො භික්ඛවොති. ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො: සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

2. සමමාදිට්ඨි සමමාදිට්ඨිති ආවුසො වුච්චති; කිත්තාවතා හු ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි¹ භොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අචෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති?²

3. දුරතොපි ඛො මයං ආවුසො ආගචෙජ්ජායාම ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්මඤ්ඤාදුං; සාධු වතායස්මන්තං ගෙව සාරිපුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්තො; ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තිති. තෙනභාවුසො³ සුඤ්ඤාඨ සාධුකං මනසි කරොඨ භාසිස්සාමිති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අකුසලඤ්ඤා පජානාති, අකුසලමූලඤ්ඤා පජානාති. කුසලඤ්ඤා පජානාති, කුසලමූලඤ්ඤා පජානාති. එතතාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අචෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

5. කතමං පනාවුසො අකුසලං? කතමං අකුසලමූලං? කතමං කුසලං⁴? කතමං කුසලමූලකති⁵?

6. පාණාතිපාතො ඛො ආවු සා අකුසලං, අදින්නාදනං අකුසලං, කාමෙත්ථමච්චාචාරො අකුසලං, මුසාවාදො අකුසලං, පිසුණාවාචා අකුසලං, එරුකාවාචා අකුසලං, සමඵප්පලාපො අකුසලං, අභිජ්ඣා අකුසලං, බ්‍යාපාදො අකුසලං, මච්චාදිට්ඨි අකුසලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලං.

7. කතමඤ්ඤාවුසො අකුසලමූලං? ලොභො අකුසලමූලං, දොසො අකුසලමූලං, මොහො අකුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලමූලං.

1. සමමාදිට්ඨි, භා. 2. සඤ්ඤාමන, මජ්ඣ. 3. තෙන භි ආවුසො, මජ්ඣ. භා. 4. කතමං පනාවුසො කුසලං, භා. 5. කුසලමූලං, මජ්ඣ. T.

1. 1. 9

සමමාදීප්ති සූත්‍රය

1. මුං විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක හාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සම්පයෙහි වූ අනාථසිඤ්ඤිකා සිටුවුණේ ජෙනවනාභ්‍රමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ‘ඇවැත්ති, මහණෙනි’යි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති’යි ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්ති, ‘සමාදීප්තිය, සමාදීප්තිය’යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, ඤාපමණකින් ආයුමත් ඤාපමණක තෙමේ සමාදීප්තිය වෙයි ද? ඔහුගේ දුභි-
තොමෝ සාප්පාවයට පැමිණියා වෙයි ද? ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිව්‍යාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි ද?

3. ඇවැත්ති, අපි ආයුමත් සැමියුන් මහතෙරුන් වහන්සේ සම්පයෙහි දී මේ භාණ්ඩයාගේ අභියෝගය ගැනීමට දුර්ග්ගට වුවත් පැමිණෙන්නෙමු, මෙහි අර්ථය ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට ම වැටගේ නම් මැනවි. භික්ෂුහු ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේගෙන් අසා දරන්නාහු ය. ඇවැත්ති, එසේ නම් අසවු. මැනවින් සිතේ තබා ගනිවු. කියන්නෙමු’යි වදාළහ: ඒ භික්ෂුහු එසේ ය, ඇවැත්ති’යි ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයුමත් ඤාපමණක තෙමේ අකුසලයන් දනී ද අකුසලමූලයන් දනී ද කුසලයන් දනී ද, කුසල මූලයන් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙපමණකින් ආයුමත් ඤාපමණක තෙමේ සමාදීප්තිය වෙයි ඔහුගේ දුභි-
තොමෝ වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. මේ නිව්‍යාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

5. ඇවැත්ති, අකුසලය කවරේ ද? අකුසලමූලය කවරේ ද? කුසලය කවරේ ද? කුසලමූලය කවරේ ද?

6. ඇවැත්ති, ප්‍රාණඝාතය අකුසලයෙකි. අදහ්‍යාදාය අකුසලයෙකි. මිත්‍යාචාරය අකුසලයෙකි. මුසාවාදය අකුසලයෙකි. පිහුණවචනය අකුසලයෙකි. ඵරුසවචනය අකුසලයෙකි. සමඵසලාපය අකුසලයෙකි. අභිධ්‍යාය අකුසලයෙකි. ව්‍යාපාදය අකුසලයෙකි. මිථ්‍යාදුභිතිය අකුසලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ අකුසල ය යි කියනු ලැබේ.

7. ඇවැත්ති, අකුසලමූලය කවරේ ද? ලොභය අකුසලමූලයෙකි. දෝෂය අකුසලමූලයෙකි. මොහය අකුසලමූලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ අකුසලමූලය යි කියනු ලැබේ.

8. කතමඤ්චාට්ඨසො කුසලං ? පාණාතිපාතා වෙරමණී කුසලං, අදිත්තා-දතා වෙරමණී කුසලං, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණී කුසලං, මුසාවාදා වෙරමණී කුසලං, පිටුණාචාරා වෙරමණී කුසලං, ඵරුසාවාචා වෙරමණී කුසලං, සමඵසලාපා වෙරමණී කුසලං, අනභිජ්ඣා කුසලං, අබ්බාපාදො කුසලං, සමමාදිට්ඨි කුසලං. ඉදං වුච්චතාට්ඨසො කුසලං.

9. කතමඤ්චාට්ඨසො කුසලමූලං ? අලොභො කුසලමූලං, අදොසො කුසලමූලං, අමොහො කුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාට්ඨසො කුසලමූලං.

10. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො ඵචං අකුසලං පජානාති, ඵචං අකුසලමූලං පජානාති, ඵචං කුසලං පජානාති, ඵචං කුසලමූලං පජානාති. භො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිච්චෙතොදෙකං අසමීති දිට්ඨිමානානුසයං සමුභතිනා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙකා දිට්ඨෙඵ ඛමෙම දුක්ඛස්සන්තඛිකරො¹ භොති. ඵත්තාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති; උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි, ඛමෙම අචෙච්චපසාදෙන සමන්තා-ගතො; ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

11. සාධාට්ඨසොති² ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාගිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං³: සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති, උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි, ඛමෙම අචෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ‘ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති ?

12. සියා ආට්ඨසො⁴ යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො ආභාරඤ්ච පජානාති, ආභාරසමුදයඤ්ච පජානාති, ආභාරතිරොධඤ්ච පජානාති, ආභාරතිරොධගාමිනිං⁵ පටිපදඤ්ච පජානාති. ඵත්තාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති; උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි; ඛමෙම අචෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො; ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

13. කතමො පනාට්ඨසො ආභාරො ? කතමො ආභාරසමුදයො ? කතමො ආභාරතිරොධො ? කතමො ආභාරතිරොධගාමිනී පටිපදති⁶ ?

14. චත්තරො මෙ ආට්ඨසො ආභාරං භූතානං වා සත්තානං සිත්ඨා සමභවෙසිතං වා අනුභවතාය. කතමෙ චත්තාරො ? කඛලිඛිකාරො⁷ ආභාරො මලාරිකො වා සුඛුමො වා, ඵසෙසා දුභියො, මනොසඤ්චිතනා නතියා⁸, විඤ්ඤාණං චතුඡං⁹. තණ්හාසමුදයා ආභාරසමුදයො; තණ්හාතිරොධා ආභාරතිරොධො; අයමෙච අරියො අට්ඨඛිතිකො මග්ගො ආභාරතිරොධගාමිනී පටිපදා සෙය්‍යථීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛිකප්පො සමමාවාචා සමමාකමමනොසා සමමාආජීවො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි.

1. දුක්ඛස්සන්තඛකරො, මජ්ඣං සූ. PPS. 2. සාඛු ආට්ඨසොති, කඤ්චි.
3. අපුච්ඡං, මජ්ඣං. අපුච්ඡ-සු, සූ. 4. සියාට්ඨසො¹ති ආයසමා සාරිපුත්තො අපචාච, සූ. 5. තිරොධගාමිනී, PTS.
6. පටිපදා, මජ්ඣං. PTS 7. කඛලිකාරො, මජ්ඣං. කචලිකාරො, සූ. 8. නතිවො, PTS.
9. චතුඡො. PTS.

8. ඇවැත්ති, කුශලය කවරේ ය? ප්‍රාණභානියෙන් වෙන්වීම කුශලයෙකි. අදහනාදානයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. මුසාවාදයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි පිපුණවචනයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. ඵරුසවචනයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. සමථපලාපයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. අනභිධ්‍යාව කුශලයෙකි. අව්‍යාපාදය කුශලයෙකි. සමසන්ද්‍රෂටිය කුශලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ කුශලය සි කියනු ලැබේ.

9. ඇවැත්ති, කුශලමූලය කවරේ ය? අලොභය කුශලමූලයෙකි. අදෝෂය කුශලමූලයෙකි. අමෝහය කුශලමූලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ කුශලමූලය සි කියනු ලැබේ.

10. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ අකුශලය දැනී ද, මෙසේ අකුශලමූලය දැනී ද, මෙසේ කුශලය දැනී ද, මෙසේ කුශලමූලය දැනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් රතානුයය නැති කොට ප්‍රතිසානුයය දුරු කොට අසම් ('මම' ය යන) දූෂටිය බඳු වූ මානානුයය නසා අවිඤ්චා භාර විඤ්චා උපදවා ඉභාත්මයේ දී ම දුක් කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙක්නුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමසන්ද්‍රෂටිය වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්‍රම වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[1. කමමපථවාරය සි.]

11. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, ඉතා මැකැවැ'යි ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව බසින් පිළිගෙන සිතින් අනුමේච්ඡි කොට ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි අතිරෙක ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති, ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ යම් ලෙසකින් සමසන්ද්‍රෂටිය වේ නම්, ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වේ නම්, ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්‍රම වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම්, ඊට අත් ක්‍රමයෙකුත් ඇත්තේ ද ?

12. ඇවැත්ති, ඇත්තේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ ආහාරය (ඵල ආහරණය කරන ප්‍රත්‍යයය)ත් දැනී ද, ආහාරසමුදයත් දැනී ද, ආහාරනිරෝධයත් දැනී ද, ආහාරනිරෝධභාෂිතී ප්‍රතිපදාවත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙක්නුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමසන්ද්‍රෂටිය වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්‍රම වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

13. ඇවැත්ති, ආහාරය කවරේ ය? ආහාරසමුදය කවරේ ය? ආහාරනිරෝධය කවරේ ය? ආහාරනිරෝධභාෂිතීප්‍රතිපදා කවර ?

14. ඇවැත්ති, උපන් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිස ද අභිකොම වසතිකොමයන්හි සිටින එහෙයින් ම උත්පත්තිය සොයන සතුන්ට අනුග්‍රහය පිණිස ද පවත්නා මේ ආහාරයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙක යත්: ඔලාරික වූ ද සිග්‍රම වූ ද කබලිඛකාර ආහාරය (=වලදනු-ලබනදෙය), දෙවැනි වූ එඤ්ඤාභාරය, තුන්වැනි වූ මනෝසඤ්චනභාහාරය, සතර වැනි වූ විඤ්ඤාණාභාරය යන සතරයි. තෘණොච භටගැනීමෙන් ආහාරයන්ගේ භටගැනීම වේ. තෘණ නිරෝධයෙන් ආහාරනිරෝධය වේ. මේ අර්ථවග්ගිමග ම ආහාරනිරෝධභාෂිතීප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමමාදිට්ඨි, සමමාසඛකප්‍ර, සමමාවාචා, සමමාකමමනන, සමමාආජීව, සමමාවායාම, සමමාසති, සමමාසමාධි යන මේ යි.

15. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ආහාරං පජානාති, එවං ආහාරසමුදයං පජානාති, එවං ආහාරනිරෝධං පජානාති, එවං ආහාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිකානුසයං පටිවිනෝදෙත්වා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහතිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨිව ඛලෙම දුක්ඛස්සන්තඛකරො හොති. එතතාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ඛලෙම අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමනති.

[2. ආහාරවාගේ.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: 1 “සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්චමනති.”

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො දුක්ඛඤ්ච පජානාති, දුක්ඛසමුදයඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරෝධඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරෝධගාමිනීං පටිපදඤ්ච පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ඛලෙම අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමනති.

3. කතමං පනාවුසො දුක්ඛං? කතමො දුක්ඛසමුදයො? කතමො දුක්ඛනිරෝධො? කතමා දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා?ති.

ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා, මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමතස්සපායාසාපි දුක්ඛා, යමපිච්ඡං ත ලහති තමපි දුක්ඛං, සඛබ්භෙත්ත පඤ්චුපාදනකඛකා දුක්ඛා. ඉදං වුච්චතාවුසො දුක්ඛං.*

කතමො වාවුසො දුක්ඛසමුදයො? යායං තණ්හා පොතොහවිකා නන්දිරාගසහගතා තනු තනුභිනන්දිනී - සෙය්‍යපීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා - අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛසමුදයො.

කතමො වාවුසො දුක්ඛනිරෝධො? යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙස-විරාගනිරෝධො මාගො පටිනිස්සග්ගො මුත්ඨි අභාලයො -අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛනිරෝධො.

කතමා වාවුසො දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා? අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකොමග්ගො දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි, සමමාසඛකපපා, සමමාවාචා, සමමාකමමනේතා, සමමාආජ්චො, සමමා-වායාමො, සමමාසති, සමමාසමාධි.

1. ආපුච්ඡුං-සු, අට්ඨකථා

* අසමී දුක්ඛසමිතිදෙදසෙ පරියාය දුක්ඛබමිමාව වුත්තා. නථාපි “අපපියෙති සම්පයොගො දුක්ඛා - පියෙති විපපයොගො දුක්ඛා”ති අඤ්ඤාමු නිද්දිට්ඨාති පරියාය දුක්ඛාති ඉඛ අතිද්දිට්ඨාති. නාතිපි සහම - මරමිම පොඤ්ඤාසු දිස්සන්ති. තෙසු පන “ව්‍යාධිපි. දුක්ඛා”ති න දිස්සති.

15. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ආහාරය දනී ද, මෙසේ ආහාරසමුදය දනී ද, මෙසේ ආහාරනිරෝධය දනී ද, මෙසේ ආහාරනිරෝධයට පමුණුවන පිළිවෙත දනී ද, හෙතෙම සථි ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය හැර ප්‍රතිශානුශය දුරු කොට 'අඝ්ඵි' යන දූෂිතය හා සම වූ මනානුශය නසා අපිඤ්ච හැර පිඤ්ච උපදවා දිවුදුමයෙහි දී ම දුක් කෙලවර කරන්නෙක් වන්නේ ය. ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිතය සාප්‍ර වෙයි. ධම්මයෙහි අවල වූ පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[2. ආහාර වාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, ඉතා මැකැවැ'යි ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍ර-සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව බසින් පිළිගෙන සිටින අනුමේච්ඡි කොට ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි අතිරේක ප්‍රශ්නයක් ප්‍රථවුන්හ: ඇවැත්ති, ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ යම් ලෙසෙකින් සමාන්දූෂිත වේ නම්...මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම්, ඊට අන් ක්‍රමයෙකු ද ඇත්තේ ද?

2. ඇවැත්ති, ඇත්තේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ දුකක් දනී ද, දුක් හටගැනීමේ හෙතුවක් දනී ද, දුක් නැසීමක් දනී ද, දුක් නැසීමේ පිළිවෙතක් දනී ද, ඇවැත්ති, ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙතෙකින්ද සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිතය සාප්‍ර වෙයි. ධම්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, දුක කවරේ ය? දුක් හටගැනීමේ හෙතුව කවරේ ය? දුක් නැසීම කවරේ ය? දුක් නැසීමේ පිළිවෙත කවර?

ඉපදීමක් දුක ය, දීර්ඝමක් දුක ය, ව්‍යාධියක් දුක ය, මරණයක් දුක ය; ශොකය, වැලපීම, කශෙහි දුක, හිතෙහි දුක, දූහි විතතදුඛයෙන් වූ ප්‍රතිඝය යන මොහු දුක් ය. යමක් කැමැති වන්නේ (එය) නො ලබා නම් එයක් දුක් ය. සැකෙපින් උපාද්‍යතසකකි පස දුක් ය. ඇවැත්ති, මේ දුක ය යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, දුක් හට ගැනීමේ හෙතුව කවරේ ය? පුනභීවය කරණසුත්‍ර නැදිරාග වූ ඒ ඒ භවයෙහි හෝ අරමුණෙහි තුන්තා වූ යම් මේ තෘෂණාවක් වේ ද, කාමාසවාද තෘෂණා, භව (ශාඛිතදූෂිතසහගත) තෘෂණා, විභව (උච්ච්ඡදූෂිතසහගත) තෘෂණා යි (ත්‍රිවිධ වූ) මේ තෘෂණා තොමෝ - ඇවැත්ති, දුක් හට ගැනීමේ හෙතුව ය යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, දුකකනිරෝධය කවරේ ය? ආයතීශ්‍රාවයෙන් ඒ තෘෂණා-වගේ ම යම් අත්‍යන්තප්‍රහාණයක්, හැරලීමක්, දුරලීමක්, මිදීමක්, නො ඇල්මක් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ දුකකනිරෝධ ය යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, දුකකනිරෝධභාමිනීපටිපදා කවර? සමාන්දූෂිත, සමාන් සහකප්‍රා, සමාන් වචන, සමාන් කමාත්‍ය, සමාන් ආච්ච, සමාන් ව්‍යායාම, සමාන් සවාචී, සමාන් සමාධි යන මේ අර්ථවග්ගිම ම දුකකනිරෝධ ගාමිනී ප්‍රතිප්‍රදය.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං දුක්ඛං පජානාති, එවං දුක්ඛසමුදයං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරෝධං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිච්ඤාදෙත්වා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුගනිත්වා අපිජජං පහාය විජජං උප්පාදෙත්වා දිවෙච්ච ධම්මෙම දුක්ඛස්සන්තඛකරො භොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

[8. සමමාදායේ.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමකො සාරිපුත්තස්ස හාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: “සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.”

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ජරාමරණඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධගාමිතිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

3. කතමං පනාවුසො ජරාමරණං? කතමො ජරාමරණසමුදයො? කතමො ජරාමරණනිරෝධො? කතමො ජරාමරණනිරෝධගාමිති පටිපදා?ති. යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමහි තමහි සත්තනිකායෙ ජරා, ජීරණතා, බණ්ඩිච්චං, පාලිච්චං, වලිත්තච්චතා, ආයුතො සංහාති, ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො-අයං වුච්චතාවුසො ජරා. කතමඤ්ඤාවුසො මරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමහා තමහා සත්තනිකායා වුච්චි, ච්චතතා, ගෙඤ්ඤා, අන්තරධානං, මච්චුමරණං, කාලකිරියා, බක්ඛානං හෙඤ්ඤා, කලෙඛිරස්ස නිච්චකපො-ඉදං වුච්චතාවුසො මරණං. ඉති අයඤ්ඤා ජරා, ඉදඤ්ඤා මරණං - ඉදං වුච්චතාවුසො ජරාමරණං. ජාති සමුදයා ජරාමරණසමුදයො. ජාතිනිරෝධා ජරාමරණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො ජරාමරණනිරෝධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ජරාමරණං පජානාති, එවං ජරාමරණසමුදයං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිච්ඤාදෙත්වා -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

[4. ජරාමරණවාදේ.]

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙසේ දුක දැනී ද, මෙසේ දුක් හට ගැනීමේ හෙතුව දැනී ද, මෙසේ දුක් නැසී ම දැනී ද, මෙසේ දුක් නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙත දැනී ද, හෙතෙම සජී-ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරු අසම් දූෂටිය හා සදාශ වූ මානානුශය මූලිනුප්‍රා අවිඤ්චා කාර විඤ්චා උපදවා ඉහාත්මයේ දීම දුක් කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින්දු ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමාන්දූෂටිය වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සාජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිවිණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[8. සමමාදිට්ඨිසූත්‍රය සි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, ඉතා මැනවැ'යි ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍රසම-රයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමෙව්නි කොට ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍ර සමරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: "ඇවැත්ති, යම් ලෙසකින් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමාන්දූෂටිය වේ ද, මේ නිවිණධර්මයට පැමිණියේ වේ ද, ඊට අත්‍ය ක්‍රමයෙකුත් ඇත්තේ ද ?

2. ඇවැත්ති, ඇත. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ ජරාමරණත් දැනී ද, ජරාමරණ හටගන්නා හෙතුවත් දැනී ද, ජරාමරණනිරෝධයත් දැනී ද, ජරාමරණ නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙතත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින්දු ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමාන්දූෂටිය වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සාජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිවිණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, ජරාමරණ කවරේ ය ? ජරාමරණ සමුදය කවරේ ය? ජරාමරණනිරෝධය කවරේ ය? ජරාමරණනිරෝධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදා කවර ? ඒ ඒ සත්තියන්ගේ ඒ ඒ සත්තනිකායයන්හි යම් දිරිමක්, දිරත බවෙක්, කැවුණු බවෙක්, කෙහෙපැහැණු බවෙක්, හම රැළි වැවුණු බවෙක්, ආයුෂ පිරිසිමෙක්, ඉන්ද්‍රියයන්ගේ මේරීමෙක් වේ ද - ඇවැත්ති, මේ ජරායසි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, මරණය කවරේ ය ? ඒ ඒ සත්තනිකායයන්ගෙන් ඒ ඒ සත්තියන්ගේ යම් වූත වීමෙක්, වූත වන බවෙක්, හෙදගෙක්, අතුරුදන් වීමෙක්, මරණගෙක්, කාලක්‍රියාවෙක්, ඝාතකියන්ගේ බිඳුමෙක්, ශරීරය බහා නැබීමෙක් වේ ද - ඇවැත්ති, මේ මරණය සි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, මෙසේ මේ ජරාවත් මේ මරණයත් දෙක ජරාමරණ ය සි කියනු ලැබේ. ඉපදීම් හේතුවෙන් ජරාමරණ ඇති වේ. ඉපදීම නැසී මෙන් ජරාමරණ නැති වේ. මේ අර්ථවගිමහ ම ජරාමරණ නැසී මට පමුණුවන පිළිවෙත වේ. එනමු: සමාන්දූෂටිය -පෙ- සමාක්සමාධිය සි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙසේ ජරාමරණ දැනී ද, මෙසේ ජරාමරණ හටගැනීමේ හෙතුව දැනී ද, මෙසේ ජරා-මරණ නැසී මත් දැනී ද, මෙසේ ජරාමරණ නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙතත් දැනී ද, හෙතෙම සජීප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට...ඇවැත්ති, මෙතෙකින්දු ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමාන්දූෂටිය වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සාජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිවිණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[4. ජරාමරණමාරය සි.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමකො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්චා අනුමොදිචා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො ජාතිඤ්ච පජානාති, ජාතිසමුදයඤ්ච පජානාති, ජාතිනිරෝධඤ්ච පජානාති, ජාතිනිරෝධගාමිතිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති.

3. කතමා පනාටුසො ජාති? කතමො ජාතිසමුදයො? කතමො ජාතිනිරෝධො? කතමා ජාතිනිරෝධගාමිතී පටිපදති? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්චි තච්චි සත්තනිකායෙ ජාති, සඤ්ඤාති, ඔක්කන්ති, අභි- නිබ්බත්ති, බ්බානං පාතුගාවො, ආයතනානං පටිලාහො - අයං චූච්චතා- චූසො ජාති. භවසමුදයා ජාතිසමුදයො. භවනිරෝධා ජාතිනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිතො මග්ගො ජාතිනිරෝධගාමිතී පටිපදා- සෙය්ඨදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං ජාතිං පජානාති, එවං ජාතිසමුදයං පජානාති, එවං ජාතිනිරෝධං පජානාති, එවං ජාති- නිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පභාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති.

[5. ජාතිවග්ගේ.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමකො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්චා අනුමොදිචා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො භවඤ්ච පජානාති, භවසමුදයඤ්ච පජානාති, භවනිරෝධඤ්ච පජානාති, භවනිරෝධගාමිතිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති.

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමේච්ඡි කොට ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍ර-සථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති,...මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති, වන්නේය. ඇවැත්ති යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ ඉපදීම දැනී ද, ඉපදීමේ හෙතුවත් දැනී ද, ඉපදීමේ නිරෝධයත් දැනී ද, ඉපදීම නිරෝධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් හුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යචීක වෙයි. ඔහුගේ දූෂටි සෘජු වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, උත්පත්තිය කවර ? උත්පත්තියෙකු කවරේ ය ? උත්පත්ති නිරෝධය කවරේ ය ? උත්පත්ති නිරෝධයට පමුණුවන ප්‍රති-පද කවර ? ඒ ඒ සත්ත්වකායයන්හි ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් අසම්-පූණීයතන වශයෙන් ඉපදීමක්, පරිපූණීයතන වශයෙන් මනාමේ ඉපදීමක්, අණඛකොම වසතිකොමයන්ට පිවිසීම වශයෙන් පිළියද ගැන්මක්, සංසෙදජ ඔපපාතික වශයෙන් ප්‍රකට ව නිපදීමක්, සකකියන්ගේ පහල වීමක්, ආයතනයන්ගේ ලැබීමක් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ උත්පත්ති ය යි කියනු ලැබේ. (කමී) හව හෙතුවෙන් ජාතිය වේ. හව නිරෝධයෙන් ජාති නිරෝධය වේ. මේ අර්ථටභිමය ජාති නිරෝධයට පමුණු වන ප්‍රතිපදාව යි. එනමු: සමාන්ද්‍යචීක...සමාන්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ජාතිය දැනී ද, මෙසේ ජාතිසමුදය දැනී ද, මෙසේ ජාතිනිරෝධය දැනී ද, මෙසේ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දැනී ද, හෙතෙම සඵලකාරයෙන් ම රාශානුශය ප්‍රභාණය කොට...ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යචීක වෙයි. ඔහුගේ දූෂටි සෘජු වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[5. ජාතිචාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති මැනවැ’යි ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමේච්ඡි කොට ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති,... මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ හවයත් දැනී ද, හවසමුදයත් දැනී ද, හවනිරෝධයත් දැනී ද, හවනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාවත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් හුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යචීක වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. කතමො පනාට්ඨසො භවො? කතමො භවසමුදයො? කතමො භවතිරොධො? කතමා භවතිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. තයො මෙ ආට්ඨසො භවා: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. උපාදානසමුදයා භවසමුදයො. උපාදානතිරොධා භවතිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨංගිනිකො මග්ගො භවතිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4 යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං භවං පජානාති, එවං භවසමුදයං පජානාති, එවං භවතිරොධං පජානාති, එවං භවතිරොධගාමිනීං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතා වතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

[6. භවමාගේ.]

1. සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු අයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤිං අනුමොද්චිං අයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආට්ඨවුප්ප්: සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො උපාදානඤ්ච පජානාති, උපාදානසමුදයඤ්ච පජානාති, උපාදානතිරොධඤ්ච පජානාති, උපාදානතිරොධගාමිනීං පටිපදඤ්ච පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

3. කතමං පනාට්ඨසො උපාදානං? කතමො උපාදානසමුදයො? කතමො උපාදානතිරොධො? කතමා උපාදානතිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. වත්තාරිමානී ආට්ඨසො උපාදානාති: කාමුපාදානං දිට්ඨිපාදානං සිලබ්බනු-පාදානං අත්තවාදුපාදානං. තණ්හාසමුදයා උපාදානසමුදයො. තණ්හා-තිරොධා උපාදානතිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨංගිනිකො මග්ගො උපාදානතිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමා-සමාධි.

4. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං උපාදානං පජානාති, එවං උපාදානසමුදයං පජානාති, එවං උපාදානතිරොධං පජානාති, එවං උපාදානතිරොධගාමිනීං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

[7. උපාදානමාගේ.]

3. ඇවැත්ති, හවය කවරේ ය ? හවසමුදය කවරේ ය ? හවනිරොධය කවරේ ය ? හවනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්ති, මේ හවයෝ කාමහවය, රූපහවය, අරූපහවය යි තිදෙනෙක් වෙත්. උපාදාන හෙතුවෙන් හවසමුදය වේ. උපදාන නිරොධයෙන් හව නිරොධය වේ. මේ අර්ථවටිමග ම හවනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාන්දූපටිය... සමාන්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්ති, ආයඝ්‍රාවක තෙමේ යම් කලෙක පටන් මෙසේ හවය දනී ද, මෙසේ හවසමුදය දනී ද, මෙසේ හවනිරොධය දනී ද, මෙසේ හවනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම හාම ලෙසින්ම රාගානුශය පහ කොට... ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයඝ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූපටික වෙයි. ඔහුගේ දූපටිය සාජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්‍රම වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[6. හවමාරයයි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, මැතැවැ'යි ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමෙව්නි කොට ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙ තම ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ උපාදානයන් දනී ද, උපාදානසමුදයන් දනී ද, උපාදානනිරොධයන් දනී ද, උපදාන නිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාවන් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයඝ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූපටික වෙයි. ඔහුගේ දූපටිය සාජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්‍රම වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, උපාදානය කවරේ ය ? උපදාන සමුදය කවරේ ය ? උපාදානනිරොධය කවරේ ය ? උපාදානනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්ති, මේ උපාදානයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්: කාමුපාදානය (චස්තුකාමය තෘෂණාවෙන් දැඩි කොට ගැනීම) දිට්ඨිපාදානය (දූපටිය දැඩි කොට ගැනීම) සීලබ්බභූපාදානය (බාහිර සීලව්‍රිත මොක්‍ෂමාභීය සේ දැඩි කොට සලකා ගැනීම) අත්තවාදු පාදානය (ආත්තවය ඇතැයි දැඩි කොට ගැනීම) ද වෙත්. තෘෂණාසමුදයෙන් උපාදාන සමුදය වේ. තෘෂණානිරොධයෙන් උපාදානනිරොධය වේ. උපාදානනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාව මේ අර්ථවටිමග ම ය. එනම්: සමාන්දූපටිය...සමාන්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ උපාදාන දනී ද, මෙසේ උපාදානසමුදය දනී ද, මෙසේ උපාදානනිරොධය දනී ද, මෙසේ උපාදානනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සඵලකාරයෙන් රාගානුශය හැර...ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයඝ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූපටික වෙයි. ඔහුගේ දූපටිය සාජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්‍රම වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[7. උපාදානමාරයයි.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිඤා ආයසමනං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො තණ්හඤ්ඤා පජානාති, තණ්හාසමුදයඤ්ඤා පජානාති, තණ්හානිරොධඤ්ඤා පජානාති, තණ්හානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චපසාදෙන සමනනාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති.

3. කතමා පනාටුසො තණ්හා? කතමො තණ්හාසමුදයො? කතමො තණ්හානිරොධො? කතමා තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදා? ඡයිමෙ ආටුසො තණ්හාකායා: රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගතිතණ්හා රස-තණ්හා ඓඨාධිබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා, වෙදනාසමුදයා තණ්හාසමුදයො, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ඨිකො මග්ගො තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං තණ්හං පජානාති, එවං තණ්හාසමුදයං පජානාති, එවං තණ්හානිරොධං පජානාති, එවං තණ්හා නිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පභාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජ-ගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චපසාදෙන සමනනාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති.

[8. තණ්හාවාථො.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිඤා ආයසමනං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො වෙදනඤ්ඤා පජානාති, වෙදනාසමුදයඤ්ඤා පජානාති, වෙදනානිරොධඤ්ඤා පජානාති, වෙදනානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චපසා-දෙන සමනනාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති.

3. කතමා පනාටුසො වෙදනා? කතමො වෙදනාසමුදයො? කතමො වෙදනානිරොධො? කතමා වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදා? ඡයිමෙ ආටුසො වෙදනාකායා: චක්ඛුසමථස්සජා වෙදනා, සොතසමථස්සජා වෙදනා, ඝාතසමථස්සජා වෙදනා, ජ්වහාසමථස්සජා වෙදනා, කායසමථස්සජා වෙදනා, මනොසමථස්සජා වෙදනා. එස්සසමුදයා වෙදනාසමුදයො. එස්ස-නිරොධා වෙදනානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ඨිකො මග්ගො වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමසමාධි.

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඵචිරයන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමේච්ඡි කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඵචිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ‘ඇවැත්ති... මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකු දු වන්නේ ද?’

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයච්ඡාවක තෙමේ තණහාවත් දනී ද, තණහාසමුදයත් දනී ද, තණහානිරොධයත් දනී ද, තණහානිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුදු ආයච්ඡාවක තෙමේ සමන්ද්‍රවික වෙයි. ඔහුගේ දුෂ්ටිය සෘජු වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, තණහාව කවර? තණහාසමුදය කවරේ ය? තණහානිරොධය කවරේ ය? තණහානිරොධගාමිනීප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, රූපතෘණාව, ශබ්දතෘණාව, ගතිතෘණාව, රසතෘණාව, ස්ප්‍රභව්‍යතෘණාව, ධර්මතෘණාව ය යි මේ තෘණාකායයෝ සදෙනෙක් වෙත්. වෙදනාසමුදයෙන් තණහාසමුදය වේ. වෙදනානිරොධයෙන් තණහානිරොධය වේ. මේ අර්ථටභිමග ම තෘණානිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාව වෙයි. එනම්: සමන්ද්‍රවික...සමන්සමාධි ය.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයච්ඡාවක තෙමේ මෙසේ තෘණාව දනී ද, මෙසේ තෘණාසමුදය දනී ද, මෙසේ තෘණානිරොධය දනී ද, මෙසේ තෘණානිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට... ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුදු ආයච්ඡාවක තෙමේ සමන්ද්‍රවික වෙයි. ඔහුගේ දුෂ්ටිය සෘජු වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[8. තණහාවාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඵචිරයන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඵචිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකු දු වන්නේ ද?’

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයච්ඡාවක තෙමේ වෙදනාවත් දනී ද, වෙදනා සමුදයත් දනී ද, වෙදනානිරොධයත් දනී ද, වෙදනානිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, ආයච්ඡාවක තෙමේ මෙතෙකිනුදු සමන්ද්‍රවික වෙයි. ඔහුගේ දුෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, වෙදනා කවර? වෙදනාසමුදය කවරේ ය? වෙදනානිරොධය කවරේ ය? වෙදනානිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, චක්ඛුසමඵසසයෙන් හටගත් වෙදනාව, සොතසමඵසසයෙන් හටගත් වෙදනාව, ඝාතසමඵසසයෙන් හටගත් වෙදනාව, ජිව්හාසමඵසසයෙන් හටගත් වෙදනාව, කායසමඵසසයෙන් හටගත් වෙදනාව, මනෝසමඵසසයෙන් හටගත් වෙදනාය යි මේ වෙදනාකායයෝ සයකි. එසසසමුදයෙන් වෙදනාසමුදය වේ. එසසනිරොධයෙන් වෙදනානිරොධය වේ. මේ අර්ථටභිමග ම වෙදනානිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: සමමාදිට්ඨි ... සමමාසමාධි යන මේ යි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං වෙදනං පජානාති, එවං වෙදනාසමුදයං පජානාති, එවං වෙදනානිරෝධං පජානාති, එවං වෙදනානිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[9. වෙදනාවාචරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සීයා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සීයා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එසංඤ්ච පජානාති, එසංඤ්චමුදයඤ්ච පජානාති, එසංඤ්චනිරෝධඤ්ච පජානාති, එසංඤ්චනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමො පනාවුසො එසො? කතමො එසංඤ්චමුදයො? කතමො එසංඤ්චනිරෝධො? කතමො එසංඤ්චනිරෝධගාමිනී පටිපදාති? ඡසිමෙ ආවුසො එසංකායා: චක්ඛුසමඵසො සොතසමඵසො ඝානසමඵසො ජීවහාසමඵසො කායසමඵසො මනොසමඵසො. සලායතනසමුදයා එසංඤ්චමුදයො. සලායතනනිරෝධා එසංඤ්චනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො එසංඤ්චනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං එසං පජානාති, එවං එසංඤ්චමුදයං පජානාති, එවං එසංඤ්චනිරෝධං පජානාති, එවං එසංඤ්චනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[10. එසංචාවාචරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සීයා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො. -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

4. සීයා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො සලායතනඤ්ච පජානාති, සලායතනසමුදයඤ්ච පජානාති, සලායතනනිරෝධඤ්ච පජානාති, සලායතනනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ වෙදනාවන් දනී ද, මෙසේ වෙදනා සමුදයන් දනී ද, මෙසේ වෙදනා නිරෝධයන් දනී ද, මෙසේ වෙදනා නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දනී ද, හෙතෙම සඵලකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කිරීමෙන්...ඇවැත්ති, ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මේ තෙකිනුත් සමාග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දූත පාඨාදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[9. වෙදනාවාරය සි.]

1. ඒ ක්‍ෂුහු 'ඇවැත්ති, මැනවැ'යි ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඨවිර-යන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණියේ තම ඊට අන් ක්‍රමයකුත් වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති වන්නේ ය ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ එසසය දනී ද, එසසසමුදය දනී ද, එසසනිරෝධය දනී ද, එසසනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, ඇවැත්ති, ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙතෙකිනුත් සමාග් දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දූත පාඨාදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, එසසය කවරේ ය ? එසස සමුදය කවරේ ය? එසසනිරෝධය කවරේ ය? එසසනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්ති, වකුසුසම්පසය, සොතසම්පසය, ඝාතසම්පසය, ජීවහාසම්පසය, කායසම්පසය, මනෝ-සම්පසයයි සප්තකායයෝ සයකි. සලායතනසමුදයෙන් එසසසමුදය වේ. සලායතනනිරෝධයෙන් එසසනිරෝධය වේ. මේ අර්ථවග්ගිමග ම එසස-නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව වේ. එනම්: සම්මාදිට්ඨි... සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ එසසය දනී ද, මෙසේ එසසසමුදය දනී ද, මෙසේ එසසනිරෝධය දනී ද, මෙසේ එසසනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සඵලකාර-යෙන් ම රාගානුශය නැති කිරීමෙන්...ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දූත පාඨාදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[10. එසසවාරය සි.]

1. ඒ භික්‍ෂුහු 'ඇවැත්ති, මැනවැ'යි ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේ-ගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණියේ වේ තම ඊට අන් ක්‍රමයකුත් වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති වන්නේ ය ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සලායතනය දනී ද, සලායතනසමුදය දනී ද, සලායතනනිරෝධය දනී ද, සලායතන නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, ඇවැත්ති, ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙතෙකිනුත් සමාග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දූත පාඨාදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. කතමං ජනාට්ඨසො සලායතනං? කතමො සලායතනසමුදයො? කතමො සලායතනනිරොධො? කතමා සලායතනනිරොධගාමිනී පටිපදා?ති. ඡයිමානි ආට්ඨසො ආයතනානි: චක්ඛායතනං, සොතායතනං, සානායතනං, ජීවහායතනං, කායායතනං, මනායතනං. නාමරූපසමුදයා සලායතන-සමුදයො. නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො සලායතනනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමා-දිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං සලායතනං පජානාති, එවං සලායතනසමුදයං පජානාති, එවං සලායතනනිරොධං පජානාති, එවං සලායතනනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං ජහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[11. සලායතනවාථො.]

1. සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තසං භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආට්ඨවුත්තං: සියා ජනාට්ඨසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො නාමරූපඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපසමුදයඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපනිරොධඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති. එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමං ජනාට්ඨසො නාමරූපං? කතමො නාමරූපසමුදයො? කතමො නාමරූපනිරොධො? කතමා නාමරූපනිරොධගාමිනී පටිපදා?ති. වේදනා, සඤ්ඤා, වේතනා, එසෙසා, මනසිකාරො - ඉදං චූච්චතාට්ඨසො නාමං. චතතාරි ච මහාභුතානි චතුක්ඛාඤ්ඤා මහාභුතානං උපාදාය රූපං. ඉදං චූච්චතාට්ඨසො රූපං. ඉති ඉදඤ්ඤා නාමං ඉදඤ්ඤා රූපං - ඉදං චූච්චතාට්ඨසො නාමරූපං. විඤ්ඤාණසමුදයා නාමරූපසමුදයො. විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූප-නිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො නාමරූපනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං නාමරූපං පජානාති, එවං නාමරූපසමුදයං පජානාති, එවං නාමරූපනිරොධං පජානාති, එවං නාමරූපනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං ජහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[12. නාමරූපවාථො.]

3. ඇවැත්ති, සලායතන කවරේ ය ? සලායතන සමුදය කවරේ ය ? සලායතන නිරෝධය කවරේ ය ? සලායතන නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්ති, වක්ඛායතනය, සොතායතනය, ඝාතායතනය, ජීව්‍යායතනය, කාශායතනය, මනාසතනය ය සි මේ ආයතන සයකි. තාමරුපසමුදයෙන් සලායතන වේ. තාමරුප නිරෝධයෙන් සලායතන නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවගිමග ම සලායතන නිරෝධගාමිනී පටිපදාව වේ. එනම්: සමමාදිට්ඨි...සමමාසමාධි යන මේ සි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයභිභාවක තෙමේ මෙසේ සලායතන දනී ද, සලායතනසමුදය දනී ද, සලායතන නිරෝධය දනී ද, සලායතන නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කොට...ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයභිභාවක තෙමේ සමන්ද්‍රණය වෙයි. ඔහුගේ දුෂටිය සාජ්ඣ වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[11. සලායතනවාරය සි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයභිභාවක තෙමේ තාමරුපයන් දනී ද, තාමරුප සමුදයන් දනී ද, තාමරුප නිරෝධයන් දනී ද, තාමරුප නිරෝධගාමිනී පටිපදාවන් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයභිභාවක තෙමේ සමන්ද්‍රණය වෙයි. ඔහුගේ දුෂටිය සාජ්ඣ වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, තාමරුපය කවරේ ය ? තාමරුප සමුදය කවරේ ය ? තාමරුප නිරෝධය කවරේ ය ? තාමරුප නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්ති, වෙදනාව සංඥාව වෙතනාව සපයිය මනසිකාරය යන මෙය නාම යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, සතරමභාහුතත් සතරමභාහුතයන් තිසා පවත්නා රූපත් යන මෙය රූපයයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, මෙසේ මේ නාමයත් මේ රූපයත් යන මෙය තාමරුපයයි කියනු ලැබේ. විඤ්ඤාණ සමුදයෙන් තාමරුප සමුදය වේ. විඤ්ඤාණ නිරෝධයෙන් තාමරුප නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවගිමග ම තාමරුප නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: සමමාදිට්ඨි...සමමාසමාධි යන මේ සි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයභිභාවක තෙමේ මෙසේ තාමරුපයන් දනී ද, මෙසේ තාමරුප සමුදයන් දනී ද, මෙසේ තාමරුප නිරෝධයන් දනී ද, මෙසේ තාමරුප නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කිරීමෙන්...ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයභිභාවක තෙමේ සමන්ද්‍රණය වෙයි. ඔහුගේ දුෂටිය සාජ්ඣ වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[12. තාමරුපවාරය සි.]

1 සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුභතස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා ආයසමනතං සාරිපුභතං උතතරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමනති?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො විඤ්ඤාණඤ්ඤා පජානාති, විඤ්ඤාණසමුදයඤ්ඤා පජානාති, විඤ්ඤාණනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමනති.

3. කතමං පනාට්ඨසො විඤ්ඤාණං? කතමො විඤ්ඤාණසමුදයො? කතමො විඤ්ඤාණනිරෝධො? කතමො විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිනී පටිපදා?ති ඡසිමෙ ආට්ඨසො විඤ්ඤාණකායා: චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, භොතවිඤ්ඤාණං, ඝාත-විඤ්ඤාණං, ජීව්‍යාවිඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණං, මනෝවිඤ්ඤාණං. සඛ්ඛාරසමුදයා විඤ්ඤාණසමුදයො සඛ්ඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමා-දිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4 යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං විඤ්ඤාණං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණසමුදයං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරෝධං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති. භො සඛ්ඛසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමනති.

[13. විඤ්ඤාණමාරො.]

1 සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුභතස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා අයසමනතං සාරිපුභතං උතතරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමනති?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සඛ්ඛාරෙ ව පජානාති, සඛ්ඛාරසමුදයඤ්ඤා පජානාති, සඛ්ඛාරනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනී පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමනති.

3. කතමෙ පනාට්ඨසො සඛ්ඛාරං? කතමො සඛ්ඛාරසමුදයො? කතමො සඛ්ඛාරනිරෝධො? කතමො සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනී පටිපදා?ති තයොමෙ ආට්ඨසො සඛ්ඛාරා: කායසඛ්ඛාරො චචිසඛ්ඛාරෙ විතතසඛ්ඛාරො. අච්ඡා-සමුදයා සඛ්ඛාරසමුදයො. අච්ඡානිරෝධා සඛ්ඛාරනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

1. 'ඇවැත්ති, මැනවැ'යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව මත්තෙහි සැරියුත් තෙරුන්ගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ විඤ්ඤාණයත් දනී ද, විඤ්ඤාණ සමුදයත් දනී ද, විඤ්ඤාණ නිරෝධයත් දනී ද, විඤ්ඤාණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුදු ආයඝ්‍රාවක තෙමේ සමග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ත වූයේ මේ නිජාණ ධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, විඤ්ඤාණය කවරේ ය? විඤ්ඤාණ සමුදය කවරේ ය? විඤ්ඤාණ නිරෝධය කවරේ ය? විඤ්ඤාණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, මේ විඤ්ඤාණ කායයෝ සයෙකි: වකුච්චවිඤ්ඤාණය, සොතවිඤ්ඤාණය, සාතවිඤ්ඤාණය, ජ්වහාවිඤ්ඤාණය කායවිඤ්ඤාණය, මනෝවිඤ්ඤාණය යි කියායි. සංඛාරසමුදයෙන් විඤ්ඤාණ සමුදය වේ. සංඛාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ. මේ අරිඤ්ඤාණම ම විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ විඤ්ඤාණයත් දනී ද, විඤ්ඤාණසමුදයත් දනී ද, මෙසේ විඤ්ඤාණ නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ විඤ්ඤාණ නිරෝධගාමිනී. ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, භගනෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශයය දුරු කොට...ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුත් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ සමග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ත වූයේ මේ නිජාණ ධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[13 විඤ්ඤාණවාර යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, මැනවැ'යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව මත්තෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ සංඝකාරයත් දනී ද, සංඝකාරසමුදයත් දනී ද, සංඝකාරනිරෝධයත් දනී ද, සංඝකාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුත් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ සමග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ත වූයේ මේ නිජාණ ධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, සංඝකාරයෝ කවරයහ? සංඝකාර සමුදය කවරේ ය? සංඝකාර නිරෝධය කවරේ ය? සංඝකාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, මේ සංඝකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙත්: කාය සංඝකාර, වාක් සංඝකාර, චිත්ත සංඝකාරයයි කියා යි. අවිජ්ජාසමුදයෙන් සංඝකාර සමුදය වේ. අවිජ්ජානිරෝධයෙන් සංඝකාර නිරෝධය වේ. මේ අරිඤ්ඤාණම ම සංඝකාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව වේ. එනම්: සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං සඛ්ඛාරෙ පජානාති, එවං සඛ්ඛාරසමුදයං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිසානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුභනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එතත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සභ්බමන්ති.

[14. සඛ්ඛාරවාචරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤිඤා අනුමොදිඤ්ඤා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උතතරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං සියා පතාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සභ්බමන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අවිජ්ජඤ්ඤා පජානාති, අවිජ්ජාසමුදයඤ්ඤා පජානාති, අවිජ්ජානිරෝධඤ්ඤා පජානාති, අවිජ්ජානිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එතත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සභ්බමන්ති.

3. කතමා පතාවුසො අවිජ්ජා? කතමො අවිජ්ජාසමුදයො? කතමො අවිජ්ජානිරෝධො? කතමා අවිජ්ජානිරෝධගාමිනී පටිපදාති? යං ඛො ආවුසො දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං - අයං වුච්චතාවුසො අවිජ්ජා. ආසවසමුදයො අවිජ්ජාසමුදයො. ආසවනිරෝධො අවිජ්ජානිරෝධො. අයමෙව අරියො අධ්මිකිකො මග්ගො අවිජ්ජානිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං අවිජ්ජං පජානාති, එවං අවිජ්ජාසමුදයං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරෝධං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිසානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුභනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එතත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සභ්බමන්ති.

[15. අවිජ්ජාවාචරො.]

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ සංසකාරයනුත් දනී ද, මෙසේ සංසකාරසමුදයත් දනී ද, මෙසේ සංසකාර නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ සංසකාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කොට ප්‍රතිකානුශය දුරු කොට, 'අසම්' යි දූෂටි සදූශ මානානුශය නසා අවිදුච දුරු කොට විදුච උපදවා ඉහානවයෙහි ම දුක් කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින් පසුව ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සාජ්ඣ වෙයි. දහමහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්‍රම වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණීමේ වෙයි.

[14. සඛ්ඛාරවාර යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ඇවැත්ති, මැනවැයි ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඵචිරයත් වහන්සේගේ දෙයනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව ආයුමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඵචිරයත් වහන්සේගෙන් මත්තෙහිදු ප්‍රශ්නයක් පුළුවන්හ: ඇවැත්ති,... මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණීමේ වේ ද ඊට අනෙක් ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ අවිදුචත් දනී ද, අවිදුචසමුදයත් දනී ද, අවිදුචනිරෝධයත් දනී ද, අවිදුචනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් පසුව ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සාජ්ඣ වෙයි. දහමහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්‍රම වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණීමේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, අවිදුච කවර? අවිදුච සමුදය කවරේ ය? අවිදුච නිරෝධය කවරේ ය? අවිදුච නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, දුක්ඛ දුක්ඛසමුදය දුක්ඛනිරෝධ දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදා පිළිබඳ යම් තොදනීමක් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ අවිදුචය යි කියනු ලැබේ. ආසුව සමුදයෙන් අවිදුචසමුදය වේ. ආසුව නිරෝධයෙන් අවිදුච නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවහිමය ම අවිදුච නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා වෙයි. එනම් සම්මාදිට්ඨි... සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ අවිදුච-වත් දනී ද, මෙසේ අවිදුච සමුදයත් දනී ද, මෙසේ අවිදුච නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ අවිදුච නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කොට ප්‍රතිකානුශයය දුරු කොට අසම් යි දූෂටි සදූශ මානානුශය මූලිකුප්‍රවා අවිදුච දුරු කොට විදුච උපදවා ඉහානවයෙහි ම දුක් කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සාජ්ඣ වෙයි. දහමහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්‍රම වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණීමේ වෙයි.

[15. අවිජ්ජාවාර යි.]

1. සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමනං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආට්ඨවුජ්ඣං සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති, උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤමන්ති ?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො ආසවඤ්ඤා පජානාති, ආසවසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ආසවනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, ආසවනිරෝධභාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤමන්ති.

3. කතමො පනාට්ඨසො ආසවො ? කතමො ආසවසමුදයො ? කතමො ආසවනිරෝධො ? කතමා ආසවනිරෝධභාමිනි පටිපදාති ? තයො'මෙ ආට්ඨසො ආසවා: කාමාසවො භවාසවො අච්ඡාසවො. අච්ඡාසමුදයා ආසවසමුදයො. අච්ඡානිරෝධා ආසවනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිතො මහෙසො ආසවනිරෝධභාමිනි පටිපදා - සෙසාපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසබ්බසො සමමාවාචා සමමාකම්මනො සමමාආච්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං ආසවං පජානාති, එවං ආසවසමුදයං පජානාති, එවං ආසවනිරෝධං පජානාති, එවං ආසවනිරෝධභාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිසානුසයං පටිවිතොදෙනා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහතිතා අච්ඡං පහාය විඡ්ඡං උප්පාදෙනා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤමන්ති.

[16. ආසවමාරො.]

ඉදමවොච ආයසමා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දුනති.

සමමාදිට්ඨිසුත්තං නවමං.

[භාණකපථරානං උද්දනගාථා:]

දුක්ඛං ජරාමරණං උපාදානං සලායතනං තාමරූපං විඤ්ඤාණං ජපදෙ 'කතමං පනාට්ඨසො'වදනකෙ.

ජාති තණ්හා ච වෙදනා අච්ඡානො චතුක්කමො යා චතතාර්ථපදෙ 'කතමා පනාට්ඨසො'වදනකෙ.

ආභාරො ච ගවො එස්සො සබ්බාරො ආසවපඤ්ඤාමො යො පඤ්ඤාපදෙ 'කතමො පනාට්ඨසො'වදනකෙ.

කතමන්ති ඡබ්බිධං චූත්තං කතමාති චතුබ්බිධා කතමො පඤ්ඤාපිට්ඨො චූත්තො සබ්බසබ්බානං¹ පඤ්ඤාස පදාති වාති

1. සබ්බාරානං, සීමු.

1. ඇවැත්ති, 'මෑනැවැ'යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහිදු ප්‍රශ්නයක් පුළුවන්හ: ඇවැත්ති, යම් ලෙසෙකින් ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යවික වේ නම් ඔහුගේ දෘටිය සෘජු වේ නම් දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට තවත් ක්‍රමයෙක් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ ආසුචියත් දනී ද, ආසුචිසමුදයත් දනී ද, ආසුචි-නිරෝධයත් දනී ද, ආසුචි නිරෝධ ගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යවික වෙයි. ඔහුගේ දෘටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, ආසුචි කවරේ ය? ආසුචිසමුදය කවරේ ය? ආසුචි නිරෝධය කවරේ ය? ආසුචි නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, කාමාසුචි, භවාසුචි, අවිදුසුචි යයි මේ ආසුචි තුනෙකි. අවිදුසු සමුදයෙන් ආසුචි සමුදය වේ. අවිදුසු නිරෝධයෙන් ආසුචි නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවහිමක ම ආසුචි නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා වෙයි. එනම්: සමමාදිට්ඨි සමමාසධිකප්ප, සමමාවාචා, සමමාකමමනන, සමමාආජීව, සමමාවායාම, සමමාසතී, සමමාසමාහි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ආසුචිත් දනී ද, මෙසේ ආසුචි සමුදයත් දනී ද, මෙසේ ආසුචි නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ ආසුචි නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සඵල-කාරයෙන් ම රාගානුශය දුරු කොට ප්‍රතිඝානුශයය දුරු කොට අසම්පි දෘටි සද්දශ මානානුශය මූලිකුප්‍රවා අවිදුසු පහ කොට විදුසු උපදවා ඉහාතමයෙහි ම දුක් කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යවික වෙයි. ඔහුගේ දෘටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිවෘණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[16. ආසවමාරයි.]

ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදල සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව මෑනැවැයි පිළිගත්හ.

සමමාදිට්ඨි සුත්තය නවවැනි යි.

[ගාණකපතරුන්ගේ උඤ්ඤාභාෂා:]

දුක්ඛං, ජරාමරණං, උපාදානං, සලායතනං, නාමරූපං, විඤ්ඤාණං යන සපදයෙහි 'කතමං පනාවුසො'යි පවසන වචනය වෙයි.

ජාති, තණ්හා, වේදනා, අවිජ්ජා, විසින් වතුන්කුම වූ සිටුවදයෙහි 'කතමා පනාවුසො'යි පවසන වචනය වෙයි.

ආහාරො, භවො, එසසා, සඛ්ඛාරො, පස්වන ආසවො යන පදපසෙහි 'කතමො පනාවුසො' යි පවසන වචනය වෙයි.

'කතමං' යි කියු පද සවැදුරුම් ය. 'කතමා'යි කියු පද සිටු වැදුරුම් ය. 'කතමො' යි කියු පද පස්වැදුරුම් ය. සියලු සඛ්ඛාරාවන්ගේ පදයෝ පසලෝග්‍යයන් වෙති.

1. 1. 10.

සතිපට්ඨානසූතං

1. එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කම්මාසාදම්මං නාම කුරුතං නිගමො. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොතසි. භික්ඛවොති. හදනොතති හෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එහදවොච:

2. එකායතො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවෘතං සමතිකකමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථගමාය ඤයස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය - යදිදං චතතාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චතතාරො ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමය කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. විතෙත විතතානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං.

[උදෙසව්‍යවාරො.]

(1. කායානුපස්සනාසතිපට්ඨානං:)

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා නිසීදති පලලඛකං ආභුර්චා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො සතොච අස්සසති, සතො පස්සසති. දීඝං වා අස්සසනො දීඝං අස්සසාමිති පජානාති. දීඝං වා පස්සසනො දීඝං පස්සසාමිති පජානාති. රස්සං වා අස්සසනො රස්සං අස්සසාමිති පජානාති. රස්සං වා පස්සසනො රස්සං පස්සසාමිති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨංවෙදී අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. සබ්බකායපට්ඨංවෙදී පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. පස්සමහයං කායසඛ්ඛාරං අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. පස්සමහයං කායසඛ්ඛාරං පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති.

1. 1. 10.

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

1. මු ා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරු ජනපදයෙහි කල්මාභද්‍රමාස තම් වූ කුරු රැවියන්ගේ නියම ගමන වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි හිසුන් ඇමතු සේක. 'පින්වතුන් වහන්සැ'යි ඒ හිසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. මහණෙනි, සතඛයන්ගේ පිරිසුදු බව පිණිස ශෝකපරිදේවයන්ගේ ඉක්මනීම පිණිස දුක් දෙමනස් නැති කිරීම පිණිස ආයතීඥවොඛිකමාභි යට පෑමණීම පිණිස, තවත් සාක්‍ෂාත් කිරීම පිණිස මේ එකායනමාභි-යෙක් වෙයි. එනම් සතර සතිපට්ඨානයෝ යි. කවර සතරෙක යත්:

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ (1) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාස් ප්‍රඥ ඇති ව, සිහි ඇති ව කායසංඛ්‍යාවලොකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෛශීනසා සන්සිදුවා ගෙන රූපකයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ. (2) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාස් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනාසංඛ්‍යාවලොකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෛශීනසා සන්සිදුවා ගෙන වේදනාවන්හි වේදනාව නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ. (3) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාස් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව චිත්තසංඛ්‍යාව ලොක-යෙහි අභිධ්‍යාව හා දෛශීනසා සන්සිදුවා ගෙන සිතෙහි සිත නුවණින් බලන සුලුව වාසය කෙරේ. (4) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාස් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව ධර්මසංඛ්‍යාවලොකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෛශීනසා සන්සිදුවා ගෙන ධර්මයෙහි ධර්මයන් නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ (යනු යි).

[උපදෙසමාරය නිමිඡේ ය.]

(1. කායානුපස්සනාසතිපට්ඨානාය:)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද ?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ අරණ්‍යයකට ගියේ හෝ රැක්මුලකට ගියේ හෝ ශුන්‍යාගාරයකට ගියේ හෝ පලක් බැඳ ගරීරය සාප්‍ර කොට තබා ගෙන සිහිය කම්පජාතාභිමුඛ කොට ගෙන හිඳියි. හෙතෙමේ සිහි ඇත්තේ ම ආයොස කරයි. සිහි ඇත්තේ ම ප්‍රයොස කරයි. දීඪි කොට හෝ ආයොස කරන්නේ දීඪි කොට ආයොස කෙරෙමි යි දැනියි. දීඪි කොට හෝ ප්‍රයොස කරන්නේ දීඪි කොට ප්‍රයොස කෙරෙමි යි දැනියි. ප්‍රසව කොට හෝ ආයොස කරන්නේ ප්‍රසව කොට ආයොස කෙරෙමි යි දැනියි. ප්‍රසව කොට හෝ ප්‍රයොස කරන්නේ ප්‍රසව කොට ප්‍රයොස කෙරෙමි යි දැනියි. සියලු ආයොස ප්‍රයොස කය ප්‍රකට කරන්නේ ආයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. සියලු ආයොස ප්‍රයොස කය ප්‍රකට කරන්නේ ප්‍රයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. (මෘදුරික) ආයොසප්‍රයොස කය සන්සිදුවමින් ආයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. ආයොසප්‍රයොස කය සන්සිදුවමින් ප්‍රයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි.

මසග්ගථාපි භික්ඛවෙ දුකෙධා හමකාරො වා හමකාරනොවාසී වා දීඝං වා අඤ්ඤානො දීඝං අඤ්ඤාමිති පජානාති, රසං වා අඤ්ඤාමනො රසං අඤ්ඤාමිති පජානාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දීඝං වා අඤ්ඤාමනො දීඝං අඤ්ඤාමිති පජානාති. -පෙ- පසංඝයං කායසංඛාරං පසංඝිසංඝාමිති සික්ඛති. ඉති අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. ඛේදා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. අර්ඤ්ඤානඛේදා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති. වයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති. සමුදයවයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති. අප්පි කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමනතාය පතිස්සතිමනතාය. අතිස්සිතො ව විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

[1. ආනාපානපඛණ්ඩං.]

2. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගච්ඡනො වා ගච්ඡමිති පජානාති. සීතො වා සීතොමිති පජානාති. තිසිනො වා තිසිනොමිති පජානාති. සයානො වා සයානොමිති පජානාති. යථා යථා වා පනස්ස කායො පඤ්ඤිතො හොති තථා තථා නං පජානාති. ඉති අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. ඛේදා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. අර්ඤ්ඤානඛේදා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති. වයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති. සමුදයවයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති. අප්පි කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමනතාය පතිස්සතිමනතාය. අතිස්සිතො ව විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

[2. ඉපිසාපථපඛණ්ඩං.]

3. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අභික්ඛනොන පටික්ඛනොන සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමඤ්ඤාතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සංඛාරිපනතච්චරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසංචකමෙම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සීතෙ තිසිනො සුතොන ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී හොති. ඉති අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

[3. සමපජඤ්ඤාපඛණ්ඩං.]

මහණෙනි, යම්සේ දක්ෂ වූ ලියන වඩුවෙක් හෝ ලියන වඩුවකුගේ අනවැස්සෙක් හෝ දීඝී කොට අදින්තේ දීඝී කොට අදින්තෙමි'යි දැන ගනී ද, භ්‍රසව කොට හෝ අදින්තේ භ්‍රසව කොට අදින්තෙමි'යි දැන ගනී ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම දීඝී කොට ආශ්වාස කරන්නේ දීඝී කොට ආශ්වාස කෙරෙමිසි දැන ගනී... ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයන් සන්තිඳුවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිසි හික්මෙයි. මෙසේ තමාගේ ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. මෙරමාගේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසකයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. තමාගේත් මෙරමාගේත් ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි උත්පත්තිය නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි විනාශය නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි උත්පත්තිය හා විනාශය නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. ඔහුට 'ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකය පමණක් ඇතැ'යි සිහි එලඹි හිටියේ වෙයි. එය හුදෙක් (මතුමත්තෙහි) තැණ වැඩිම පිණිස සිහි වැඩිම පිණිස වෙයි. තෘෂණාදූෂටි ඇසුරු නොකෙළේ වාසය කරයි. සකකි ලොකයෙහි රූපාදි කිසිවක් මමය මාගේ ය යි නො ගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව (කම්මහත් වඩමින්) වාසය කරයි.

[1. ආනාපාන පබ්බ සි.]

2. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමෙ යන්නේ හෝ යම් සි සමාස්ප්‍රඥයෙන් දැන ගනියි. සිටියේ හෝ සිටියෙමි වෙමිසි දැන ගනියි. හුන්නේ හෝ හුන්නෙමි වෙමිසි දැන ගනියි. හෝනේ හෝ හෝනෙමි වෙමිසි දැන ගනියි. ඔහුගේ කය යම් යම් සේ පිහිටියේ ද එසේ එසේ එය දැනගනියි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරෙයි. අනුත්තේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරෙයි. තමාගේ හෝ පරාගේ හෝ කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරෙයි. කයෙහි හටගැත්ම බලන සුලු ව හෝ වාසය කෙරෙයි. කයෙහි විනාශය නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කෙරෙයි. කයෙහි හටගැත්ම හා විනාශය නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කෙරෙයි 'ඉරියවු කය පමණක් ඇතැ'යි ඔහුගේ සිහිය හුදෙක් ඥානය වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස එලඹි හිටියේ වෙයි. තෘෂණා දූෂටි ඇසුරු නොකෙළේ වෙසෙයි. ලොකයෙහි කිසිවක් මම ය මාගේ ය යි නො ගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[2. ඉපිඨාපඨපබ්බ සි.]

3. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමෙ පෙරට යාමෙහි පෙරලා ඊමෙහි නුවණින් දැන කරන සුලු වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි අනුදිග් බැලීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුලු වෙයි. අත් පා හැකිලීමෙහි අත් පා දිගුකිරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුලු වෙයි. සහල, පා, සිවුරු දැරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුලු වෙයි. සිදීමෙහි පීමෙහි කෑමෙහි රස පිදීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුලු වෙයි. මලමු පහකිරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුලු වෙයි. යාමෙහි සිටීමෙහි හිදීමෙහි නිදීමෙහි නිදිවැරීමෙහි බිණීමෙහි නිකඩ වීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුලු වෙයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වෙසෙයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[3. සමපජඤ්ඤපබ්බ සි.]

4. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උඤ්චං පාදනලා අධො කෙසමන්ථකා තචපරියන්තං පුරං නාතප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්ච- වෙකඛති: අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා තඛා දන්තා තවො මංසං නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං¹ චක්කං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පපථාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්ඨසං පිත්තං සෙච්ඤං පුබ්බො ලොභිතං සෙදො මෙදො අසුච වසා බෙලො සිඛිකාණීකා ලසිකා මුත්තන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උභතොමුඛා මුත්තොජ්ඣ² පුරු නානාවිභිතස්ස ඛඤ්ඤාස්ස-සෙය්‍යථිදං: සාලිතං විහිතං මුඤ්ඤානං මාසානං තිලානං තණ්හුලානං, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො මුඤ්ඤිතා පච්චවෙකෙඛය්‍ය: ඉමෙ සාලි ඉමෙ විහි ඉමෙ මුඤ්ඤා ඉමෙ මාසා ඉමෙ තිලා ඉමෙ තණ්හුලාති, ඵචමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උඤ්චං පාදනලා අධො කෙසමන්ථකා තචපරියන්තං පුරං නාතප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙකඛති: අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා තඛා දන්තා තවො මංසං නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං චක්කං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පපථාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්ඨසං පිත්තං සෙච්ඤං පුබ්බො ලොභිතං සෙදො මෙදො අසුච වසා බෙලො සිඛිකාණීකා ලසිකා මුත්තන්ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති -පෙ- ඵචමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[4. පටිකකුලමනසිකාරපඤ්ඤං.]

5. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං යථාසිතං යථාපණී- හිතං ඛාදුසො පච්චවෙකඛති: අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදුති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුකෙඛා ගොසාතකො වා ගොසාතකනෙතවාසී වා ගාචිං වධිතා වාදුමමභාපපෙඨ ඛිලසො පටි- විහරිතා තිසිනො අස්ස, ඵචමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං යථාසිතං යථාපණීහිතං ඛාදුසො පච්චවෙකඛති: අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදුති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති -පෙ- ඵචමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[5. ඛාදුමනසිකාරපඤ්ඤං.]

[නවසීච්චිකාපඤ්ඤං:]

6. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පයෙය්‍ය සරිරං සිච්චි- කාය ජඤ්ඤිතං ඵකාහමිතං වා ද්විතමිතං වා තීහමිතං වා උඤ්ඤුමාතකං විතීලකං විපුබ්බකජාතං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අයමපි බො කායො ඵචං ඛිමො ඵචමහාචී ඵචං අනතීතො'ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බභිඤ්ඤා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අර්ඤ්ඤතබභිඤ්ඤා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයබමමානුපස්සී වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. වයබමමානුපස්සී වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයවයබමමානු- පස්සී වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අත්ථිකායොති වා පනස්ස සති පච්චුප්පට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිතො ච විහරති. තච කිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදියති. ඵචමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති. (1)

1. අට්ඨිමිඤ්ඤං, බහුසු. 2. මුත්තොජ්ඣ, කඤ්ඤි. මුත්තොජ්ඣ, PTS

4. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම පාදතලයෙන් උඩ කෙසෙත් යට සම්භිම කොට නානාච්ච අශුවියෙන් පිරුණු මේ ශරීරය ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කරයි: මේ ශරීරයෙහි කෙස් ඇත. මේ ශරීරයෙහි ලොම් ඇත. නිය, දත්, සම්, මස්පිඩු, තහර, ඇට, ඇටමිදුලු, වකුගඩු, හදමස්, අක්මාව, දළබුට, බඩදිව, පෙණහැලි, බඩවැල, අතුණු බහන, නො පැසුණු අහර, පැසුණු අහර (අසුච්ච), පිත්, සෙම්, සැරව, ලේ, බහදිය, මේදතෙල්, කදුළු, පුරුණුතෙල්, කෙල, සොටු, සදම්දුලු මු, ඇතැ යි.

මහණෙනි, දෙපස මුව ඇති මල්ලක් ඇල්, වී, මුං මැ, තල, සහල් යන නත්වැදුරුම් බාහ්‍යයෙන් පිරුණේ වේද, ඇස් පෙණෙන පුරුමයෙක් ඒ මේ මල්ල ලිහා මේ 'ඇල්ය, මේ වී ය, මේ මුංය, මේ මැය, මේ තලය, මේ හැල්ය' යි යම්සේ ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කරන්නේද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම පාදතලයෙන් උඩ කෙසෙත් යට සම්භිම කොට නානාච්ච අශුවියෙන් පිරුණු මේ ශරීරය ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කරයි: මේ ශරීරයෙහි කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස්පිඩු, තහර, ඇට ඇටමිදුලු, වකුගඩු, හදමස්, අක්මා, දළබුට, බඩදිව, පෙණහැලි, බඩවැල, අතුණු-බහන, නො පැසුණු අහර, අසුච්ච, පිත්, සෙම්, සැරව, ලේ, බහදිය, මේද-තෙල්, කදුළු, වසාතෙල්, කෙල, සොටු, සදම්දුලු, මු ඇතැයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[4. පටිකකුලමනසිභාරපබ්බ යි.]

5. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම සිටි පරිදි පිහිටි පරිදි මේ කය ම බාතු වශයෙන් ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කරයි: මේ කයෙහි පඨව්විභාතු ඇත. ආපොඛාතු, තෙජොඛාතු, වායොඛාතු ඇතැයි. මහණෙනි, යම්සේ දක්‍ෂ භොජනකයෙක් හෝ භොජනකයකුගේ අතවැසියෙක් හෝ ගවදෙනක මරු සතර මංසකියෙක කොටස් වශයෙන් වෙන් වෙන් කොට බෙදා හුන්නේ යම්සේද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම සිටි පරිදි පිහිටි පරිදි මේ කය බාතු වශයෙන් සලකා බලයි. මේ කයෙහි පඨව්විභාතු, ආපොඛාතු, තෙජොඛාතු, වායොඛාතු ඇතැයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[5. බාතුමනසිභාරපබ්බ යි.]

(නවසිවපිභාපබ්බය:)

6. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම සොහොනෙහි හැරැපි මල එක් දවස් වූ හෝ මල දෙදවස් වූ හෝ තුන් දවස් වූ හෝ ඉදිමුහු නිල් වූ හටගත් ප්‍රයා ඇති සිරුරක් යම්සේ දන්නේද, හෙතෙම මේ (තමාගේ) ශරීරය ඒ මානශරීරය හා එලවා සසඳා බලන්නේ ය: 'මේ ශරීරයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලුය. මෙබඳු ස්වභාවය නො ඉක්ම වූයේ' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. (1)

7. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවචී-
කාය ජඩ්ඛිතං කාසෙකි වා ඛජ්ජමානං කුලලෙහි වා ඛජ්ජමානං ඛිජ්ජෙකි
වා ඛජ්ජමානං සුපාඤ්ඤි වා ඛජ්ජමානං සිභාලෙහි වා ඛජ්ජමානං විවිධෙහි
වා පාණකජාතෙහි ඛජ්ජමානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි
ඛො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං
වා කායෙ කායානුපසසී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ
කායානුපසසී විහරති. (2)

8. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවචීකාය
ජඩ්ඛිතං අට්ඨිකසඛබ්බලිකං සමංසලොභිතං නහාරුසමබ්බකිං, සො ඉමමෙව
කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං
අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති. -පෙ- එවමපි
භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (3)

9. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවචීකාය
ජඩ්ඛිතං අට්ඨිකසඛබ්බලිකං නිමමංසලොභිතමකඛිතං නහාරුසමබ්බකිං,
සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී
එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති.
-පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායෙ කායානුපසසී විහරති. (4)

10. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවචීකාය
ජඩ්ඛිතං අට්ඨිකසඛබ්බලිකං අපගතමංසලොභිතං නහාරුසමබ්බකිං, සො
ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං
අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති -පෙ- එවමපි
භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති (5)

11. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවචීකාය
ජඩ්ඛිතං - අට්ඨිකාති අපගතසමබ්බකාති දීසං විදීසාසු විකඛිතතාති අඤ්ඤාන
හත්ථට්ඨිකං අඤ්ඤාන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤාන ජඛිකට්ඨිකං අඤ්ඤාන
උභරට්ඨිකං අඤ්ඤාන කට්ට්ඨිකං අඤ්ඤාන පිට්ඨිකණ්ඩකං අඤ්ඤාන
සීසකචාහං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං
ධම්මො එවමහාපී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපසසී
විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (6)

12. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවචීකාය
ජඩ්ඛිතං - අට්ඨිකාති සෙතාති සඛ්ඛවණ්ණුපතිහාති, සො ඉමමෙව කායං
උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං අනතීතොති.
ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ
භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (7)

7. තවද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු කවුඩන් විසින් හෝ කනු ලබන උස්සන් විසින් හෝ කනු ලබන ගිජුලිහිණියන් විසින් හෝ කනු ලබන ශුභකයන් විසින් හෝ කනු ලබන සිව්ලුන් විසින් හෝ කනු ලබන නොයෙක් ප්‍රාණීන් විසින් හෝ කනු ලබන මල හිරු-රක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මෙම කය ඒ කය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයත් මෙබඳු ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙසේ වන සුලු ය, මෙබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. (2)

8 තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු ලේමස් සහිත වූ නහරින් බැඳුණා වූ ඇටසැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය එය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි:... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (3)

9. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු මස් රහිත ලේ නැවරුණු නහරින් බැඳුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙ තෙමේ මේ කය එය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි:... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (4)

10. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු මස් ලේ නැති නහරින් බැඳුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය එය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි. ...මහණෙනි මෙසේත් මහණතෙම, කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (5)

11. තව ද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු නහර බැඳුම් නැති අත් දෙසෙකින් අත්ඇටය ද අත් දෙසෙකින් පාඇටය ද අත් දෙසෙකින් කෙණකාඇටය ද අත් දෙසෙකින් කලවාඇටය ද අත් දෙසෙකින් කටිඇටය ද අත් දෙසෙකින් පිටකවු ව ද අත් දෙසෙකින් හිස් කබල දැයි දිසානුදිසාවන්හි විසුරුණු ඇටසැකිල්ල යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙම මේ කය එය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (6)

12. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු සක් පැහැ බඳු සුදු ඇට හුන් ශරීරයක් යම් සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ ශරීරයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මෙබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (7)

13. පුතච්චරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසග්‍ය සරීරං සිච්චිකාය ඡඛ්ඪිතං- අට්ඨිකානි පුඤ්ජකිතානි තෙරොවස්සිකානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අගමපි ඛො කායො එවං ඛමෙමා එවමහාපී එතං අනතීතො'ති. ඉති අර්ඛිතතං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (8)

14. පුතච්චරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසග්‍ය සරීරං සිච්චිකාය ඡඛ්ඪිතං- අට්ඨිකානි පුතීති වුණ්ණකජාතානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අගමපි ඛො කායො එවං ඛමෙමා එවමහාපී එතං අනතීතො'ති. ඉති අර්ඛිතතං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (9)

එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති.

[කායානුපසසනා සතිපට්ඨානං.]

(2. වෙදනානුපසසනාසතිපට්ඨානං:)

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. සාමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සාමිසං සුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. තිරුමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'තිරුමිසං සුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. සාමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සාමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. තිරුමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'තිරුමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. සාමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සාමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. තිරුමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'තිරුමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. (1-9)

ඉති අර්ඛිතතං වා වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති. ඛගිඤා වා වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති. අර්ඛිතතඛගිඤා වා වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති. සමුදයධම්මානුපසසී වා වෙදනාසු විහරති වයධම්මානුපසසී වා වෙදනාසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපසසී වා වෙදනාසු විහරති. අභි-වෙදනාති වා ටතස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමතතාය පතිස්සතිමතතාය. අතිස්සිතො ව විහරති. ත ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදීයති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති.

[වෙදනානුපසසනාසතිපට්ඨානං.]

13. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි වූ අවුරුදු ගණන් ඉක්මනිය පුඤ්ජිකාන (තැන තැන රැස්) වූ ඇට කැබලි ඇති... ශරීරයක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා එළවා සසඳු බලයි: 'මේ ශරීරයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය මෙබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි. ... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (8)

14. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ කුණු වූ කුඩු වූ සොහොනෙහි වූ ඇට ගොඩක් වූ ශරීරයක් යම් සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා එළවා සසඳු බලයි: 'මේ කයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි මෙසේත් තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (9)

මහණෙනි, මෙසේ මහණතෙම කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි.

[කායානුපසන්තා සතිපට්ඨාන සි]

(2. වෙදනානුපසන්තා සතිපට්ඨානස.)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් වෙදනාවන්හි වෙදනාවන් නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද ?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සැප වෙදනාවක් විදින්නේ සැප වෙදනාවක් විදිමි යි (සමසක් ප්‍රඥවෙන්) දනී. දුක් වෙදනාවක් විදින්නේ දුක් වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විදින්නේ නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. ආමස(පස්කම් ගුණ) සහිත සුඛවෙදනාවක් විදින්නේ සාමසසුඛවෙදනාවක් විදිමි යි දනී. ආමස-රහිතසුඛවෙදනාවක් හෝ විදින්නේ නිරාමසසුඛවෙදනාවක් විදිමි යි දනී. සාමසදුක්ඛවෙදනාවක් හෝ විදින්නේ සාමසදුක්ඛ වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. නිරාමසදුක්ඛවෙදනාවක් හෝ විදින්නේ නිරාමසදුක්ඛවෙදනාවක් විදිමි යි දනී. සාමස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් හෝ විදින්නේ සාමස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. නිරාමස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් හෝ විදින්නේ නිරාමස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. (1-9)

මෙසේ තමා පිළිබඳ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලනසුලුව හෝ වාසය කරයි. අනුත් පිළිබඳ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. තමන් පිළිබඳ වූ හෝ අනුත් පිළිබඳ වූ හෝ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලන සුලුව වාසය කරයි. වෙදනාවන්හි හටගැනීම නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. වෙදනාවන්හි විනාශය නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි වෙදනාවන්හි හටගැනීම හා නැසීම නුවණින් බලනසුලුව හෝ වාසය කරයි. හුදෙක් වෙදනාව පමණක් ඇතැයි ඔහුගේ සිහිය නුවණ වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස එළඹ සිටියේ වෙයි. තෘෂ්ණා දෛ ඇසුරු නො කෙරේ ද වෙසෙයි. වෙදනාසංඛ්‍යාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නො ගනී යි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ වෙදනාවන්හි වෙදනානුපසයි ව වාසය කරයි.

[වෙදනානුපසන්තා සතිපට්ඨාන සි.]

(3. විතතානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු විතෙන විතතානුපසසි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සරුභං වා විතතං සරුභං විතතනති පජානාති. විතරුභං වා විතතං විතරුභං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති සමොභං වා විතතං සමොභං විතතනති පජානාති. විතමොභං වා විතතං විතමොභං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං සඛිතිතං විතතනති පජානාති. විකඛිතං වා විතතං විකඛිතං විතතනති පජානාති. මහග්ගහං වා විතතං මහග්ගහං විතතනති පජානාති. අමහග්ගහං වා විතතං අමහග්ගහං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. විමුතතං වා විතතං විමුතතං විතතනති පජානාති. අවිමුතතං වා විතතං අවිමුතතං විතතනති පජානාති. (1-16)

ඉති අජ්ඣන්තං වා විතෙන විතතානුපසසි විහරති. බහිද්ධා වා විතෙන විතතානුපසසි විහරති. අජ්ඣන්තබහිද්ධා වා විතෙන විතතානුපසසි විහරති. සමුදයධම්මානුපසසි වා විතතසමිං විහරති. වයධම්මානුපසසි වා විතතසමිං විහරති. සමුදයවයධම්මානුපසසි වා විතතසමිං විහරති. අජ්ඣ විතතනති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිතො ච විහරති. න ච කීඤ්චි ඉප්පොකෙ උපාදියති.

එචං ඛො භික්ඛවෙ විතෙන විතතානුපසසි විහරති.

[විතතානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.]

(4. ධම්මානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසි විහරති පඤ්චෙසු නිවරණෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසි විහරති පඤ්චෙසු නිවරණෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අජ්ඣන්තං කාමච්ඡදං ‘අජ්ඣ මෙ අජ්ඣන්තං කාමච්ඡදෙ’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣන්තං කාමච්ඡදං ‘නජ්ඣ මෙ අජ්ඣන්තං කාමච්ඡදෙ’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස පහානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභිනස්ස කාමච්ඡදස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (1)

සන්තං වා අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදං ‘අජ්ඣ මෙ අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදෙ’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදං ‘නජ්ඣ මෙ අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදෙ’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස පහානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභිනස්ස බ්‍යාපාදස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (2)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ තම සිතෙහි සිත නුවණින් බලන සුලු වූයේ වාසස කෙරේ ද?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ රුග සහිත වූ හෝ සිත රුග සහිත සිතැයි (සමාසක් ප්‍රඥවෙන්) දනී. රුග රහිත වූ සිත රුග රහිත සිතැයි දනී. දොෂ සහිත වූ හෝ සිත දොෂ සහිත සිතැයි දනී. දොෂ රහිත වූ හෝ සිත දොෂ රහිත සිතැයි දනී. මොහ සහිත වූ හෝ සිත මොහ සහිත සිතැයි දනී. මොහ රහිත වූ හෝ සිත මෝහ රහිත සිතැයි දනී. (විනමිඛයෙන්) හැකුළුණු හෝ සිත හැකුළුණු සිතැයි දනී. (උඛවචයෙන් නානාලම්බනයන්හි) විසිර ගියා වූ හෝ සිත විසුරුණු සිතැයි දනී. මහඥාන (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත මහඥාන සිතැයි දනී. මහඥාන නො වූ හෝ සිත මහඥාන නො වූ සිතැයි දනී. සඋත්තර (කාමාවචර) වූ හෝ සිත සඋත්තර සිතැයි දනී. අනුත්තර (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත අනුත්තර සිතැයි දනී. සමාහිත (සමාධිගත) වූ හෝ සිත සමාහිත සිතැයි දනී. අසමාහිත වූ හෝ සිත අසමාහිත සිතැයි දනී. (තදඛ්‍ය විකම්භන වසයෙන්) මිදුණා වූ හෝ සිත මිදුණා වූ සිතැයි දනී නො මිදුණු හෝ සිත නො මිදුණු සිතැයි දනී. (1-16)

මෙසේ තමාගේ සිතෙහි හෝ විතතානුපසයි ව වාසස කරයි. අනුත්තර සිතෙහි හෝ විතතානුපසයි ව වාසස කරයි. තමන්ගේත් අනුත්තර සිත්හි හෝ විතතානුපසයි ව වාසස කරයි. සිතේ හටගැන්ම බලන සුලු ව හෝ වාසස කරයි. සිතේ විනාශය බලන සුලු ව හෝ වාසස කරයි. සිතේ හටගැන්ම හා විනාශය බලන සුලු ව හෝ වාසස කරයි. හුදෙක් සිත පමණක් ඇත්තේය යි ඔහුගේ සිතිය නුවණ වැඩිම පිණිස සිතිය වැඩිම පිණිස ඵලඹ සිටියේ වෙයි. භාෂණා දූෂටි ඇසුරු නො කෙළේ ද වෙසෙයි. විතතසම්බන්ධාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මමය මාගේ ය' යි නො ගෙන වාසස කරයි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ විතතයෙහි විතතානුපසයි ව වාසස කරයි.

[විතතානුපසානා සතිපට්ඨාන සි.]

(4 ධම්මානුපසානාසතිපට්ඨානාය.)

1. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ තම ධම්මන්ති ධම්ම නුවණින් බලන සුලු ව වාසස කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ පඤ්චනිවරණ ධම්මන්ති ධම්ම නුවණින් බලන සුලු ව වාසස කෙරේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ තම පඤ්චනිවරණ ධම්මන්ති ධම්ම නුවණින් බලන සුලු ව වාසස කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මා තුළ කාමච්ඡදය ඇත්තේ ය' යි (සමාසක් ප්‍රඥයෙන්) දන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මා තුළ කාමච්ඡදය නැතැ'යි දන ගනියි. යම්සේ නූපත් කාමච්ඡදයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ උපත් කාමච්ඡදයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ කාමච්ඡදයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. (1)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ ව්‍යාපාදය මා තුළ ව්‍යාපාදය ඇත්තේ ය' යි දන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මා තුළ ව්‍යාපාදය නැත්තේ ය'යි දන ගනියි. යම් සේ නූපත් ව්‍යාපාදයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම් සේ උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ ව්‍යාපාදයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. (2)

සන්තං වා අජ්ඣතං ඵිනමිද්ධං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣතං ඵිනමිද්ධන්ති’ පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣතං ඵිනමිද්ධං ‘නත්ථි මෙ අජ්ඣතං ඵිනමිද්ධන්ති, පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස ඵිනමිද්ධස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ඵිනමිද්ධස්ස පභානං භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභිතස්ස ඵිනමිද්ධස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. (3)

සන්තං වා අජ්ඣතං උද්ධව්වකුක්ඛුච්චං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣතං උද්ධව්වකුක්ඛුච්චන්ති’ පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣතං උද්ධව්වකුක්ඛුච්චං ‘නත්ථි මෙ අජ්ඣතං උද්ධව්වකුක්ඛුච්චන්ති’ පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස උද්ධව්වකුක්ඛුච්චස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස උද්ධව්වකුක්ඛුච්චස්ස පභානං භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභිතස්ස උද්ධව්වකුක්ඛුච්චස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. (4)

සන්තං වා අජ්ඣතං විචිකිච්ඡං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣතං විචිකිච්ඡන්ති’ පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣතං විචිකිච්ඡං ‘නත්ථි මෙ අජ්ඣතං විචිකිච්ඡන්ති’ පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය පභානං භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභිතාය විචිකිච්ඡාය ආයතීං අනුප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. (5)

ඉති අජ්ඣතං වා ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති. ඛහිද්ධා වා ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති. අජ්ඣතඛහිද්ධා වා ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති. සමුදයඛමමානුපසසී වා ඛමෙමසු විහරති. වයඛමමානුපසසී වා ඛමෙමසු විහරති. සමුදයවයඛමමානුපසසී වා ඛමෙමසු විහරති. අත්ථි ඛමමානි වා පතස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤ්ඤමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්ච ඉප්පො උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති පඤ්චසු නීවරණෙසු.

[නීවරණපබ්බං.]

2. පුතච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති පඤ්චසු පාදුනකඛනෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති පඤ්චසු පාදුනකඛනෙසු?

ඉඛ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො. ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ථගමො. ඉති සංඤ්ඤා, ඉති සංඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සංඤ්ඤාය අත්ථගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරාතං සමුදයො, ඉති සංඛාරාතං අත්ථගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමො”ති [1-5].

ඉති අජ්ඣතං වා ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති. ඛහිද්ධා වා ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති-

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ ජිනමිඤ්ඤ ‘මා තුළ ජිනමිඤ්ඤ ඇතැ’යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ ජිනමිඤ්ඤ ‘මා තුළ ජිනමිඤ්ඤ නැතැ’ යි දැන ගනියි. යම්සේ නූපත් ජිනමිඤ්ඤයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම් සේ උපත් ජිනමිඤ්ඤයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම් සේ ප්‍රභිණ වූ ජිනමිඤ්ඤයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (3)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ උඤ්චවකුකකුච්චය ‘මා තුළ උඤ්චවකුකකුච්චය ඇතැ’යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ උඤ්චවකුකකුච්චය ‘මා තුළ උඤ්චවකුකකුච්චය නැතැ’යි දැන ගනියි. යම් සේ නූපත් උඤ්චවකුකකුච්චයාගේ ඉපදීම වේ ද එය ද, දැන ගනියි. යම්සේ උපත් උඤ්චවකුකකුච්චයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ ප්‍රභිණ වූ උඤ්චවකුකකුච්චයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (4)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ විචිකිච්ඡාව ‘මා තුළ විචිකිච්ඡාව ඇතැ’යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ විචිකිච්ඡාව ‘මා තුළ විචිකිච්ඡාව නැතැ’යි දැන ගනියි. යම්සේ නූපත් විචිකිච්ඡාවෙහි ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත් විචිකිච්ඡාවෙහි ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ ප්‍රභිණ වූ විචිකිච්ඡාවෙහි මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (5)

මෙසේ තමා තුළ වූ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. බාහිර වූ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. තමන් හා අනුන් පිළිබඳ වූ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. නීවරණ ධර්මයන්ගේ හටගැනීම නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. නීවරණ ධර්මයන්හි විනාශය නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. නීවරණ ධර්මයන්හි හටගැනීම හා නැසීම නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. ඔහුට (මතුමන්තෙහි) නුවණ වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස හුදෙක් නීවරණ ධර්ම පමණක් ඇත යන සිහිය එලඹ සිටියේ වෙයි. තෘෂ්ණා දුෂටි ඇසුරු නො කෙළේ ද වාසය කරයි. නීවරණ (සංඛ්‍යාත) ලොකයෙහි කිසිවක් ‘මම ය, මාගේ ය’ යි නො ගනියි. මහණෙහි, මහණ තෙමේ මෙසේ පඤ්චනීවරණ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි.

[නීවරණපබ්බ සි.]

2. තව ද මහණෙහි, මහණ තෙමේ පඤ්චපාදනසකකි ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි. මහණෙහි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් පඤ්ච පාදනසකකි යන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙහි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ “රූපය මෙසේ ය, රූපයෙහි හට ගැනීම මෙසේ ය, රූපයෙහි විනාශය මෙසේ ය. වේදනාව මෙසේ ය, වේදනාවෙහි හටගැනීම මෙසේ ය, වේදනාවෙහි විනාශය මෙසේ ය. සංඥාව මෙසේ ය. සංඥාවෙහි හටගැනීම මෙසේ ය. සංඥාවේ විනාශය මෙසේ ය. සංසකාරයෝ මෙසේ ය, සංසකාරයන්ගේ හටගැනීම මෙසේ ය, සංසකාරයන්ගේ විනාශය මෙසේ ය. විඤ්ඤය මෙසේ ය, විඤ්ඤයෙහි හටගැනීම මෙසේ ය විඤ්ඤයෙහි විනාශය මෙසේ ය” යි (1-5).

මෙසේ තමා පිළිබඳ වූ හෝ ධර්මයන් කෙරෙහි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි. අනුන් පිළිබඳ වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි-

අජ්ඣතතඛනිඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති. සමුදයධම්මානුපසසී වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපසසී වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදය-වයධම්මානුපසසී වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ඨි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව සද්දණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති පඤ්චසුපාදුතතඛනිකෙසු.

[ඛනිපබ්බං.]

3. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති ඡසු අජ්ඣතතිකඛාගිරෙසු ආයතනෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති ඡසු අජ්ඣතතිකඛාගිරෙසු ආයතනෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුඤ්ච පජානාති. රුපෙ ච පජානාති. යඤ්ච තදුභයං පටිච්ච උපපජ්ජති සංයොජනං, තඤ්ච පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභීනස්ස සංයොජනස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. සොතඤ්ච පජානාති. සද්දෙ ච පජානාති -පෙ- කාණ්ඤ්ච පජානාති. ගඤ්ච ච පජානාති -පෙ- ඊච්චඤ්ච පජානාති රසෙ ච පජානාති -පෙ- කායඤ්ච පජානාති. ඓඨාධිබ්බ ච පජානාති -පෙ- මනඤ්ච පජානාති. ධම්මෙ ච පජානාති. යඤ්ච තදුභයං පටිච්ච උපපජ්ජති සංයොජනං, තඤ්ච පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභීනස්ස සංයොජනස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති තඤ්ච පජානාති (1-6).

ඉති අජ්ඣතතං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති. ඛනිඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති අජ්ඣතතඛනිඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති. සමුදයධම්මානුපසසී වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපසසී වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපසසී වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ඨි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව සද්දණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති ඡසු අජ්ඣතතිකඛාගිරෙසු ආයතනෙසු.

[ආයතනපබ්බං.]

4. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති සත්තසු ඛොජ්ඣබ්බෙහසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති සත්තසු ඛොජ්ඣබ්බෙහසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තං වා අජ්ඣතතං සතිසමෙඛොජ්ඣබ්බං අත්ඨි මේ අජ්ඣතතං සතිසමෙඛොජ්ඣබ්බෙහා'ති පජානාති. අසත්තං වා අජ්ඣතතං සතිසමෙඛොජ්ඣබ්බං 'තත්ඨි මේ අජ්ඣතතං සතිසමෙඛො අජ්ඣතතො'ති පජානාති—

නමත් හා අනුන් ද පිළිබඳ වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි හටගැන්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි හටගැනීම හා විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතුමන්තෙහි) ඤාණය වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස හුදෙක් පඤ්ච උපාදානසකකිධර්ම පමණක් ඇත යන සිහිය ඵලඹ සිටියේ වෙයි. තාමණ දූෂටි ඇසුරු නොකෙළේ වාසය කරයි. උපාදානසකකිසංඛ්‍යාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය, මාගේ ය' යි නොගනියි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ පඤ්ච උපාදානසකකි ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි.

[බඩ පබ්බ සි.]

3. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ ආධ්‍යාත්මික බාහිර ඡබ්‍යායතන ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ආධ්‍යාත්මික බාහිර ඡබ්‍යායතන ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ඇස ද දනී. රූපය ද දනී. ඵ දෙක නිසා යම් සංයෝජනයක් උපදී ද, එයත් දනී. යම්සේ නූපත් සංයෝජනයාගේ ඉපදීම වේ ද එයත් දනී. යම්සේ උපත් සංයෝජනයාගේ ප්‍රභාණීය වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ සංයෝජනයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද එයත් දනී, කත ද දනී. ශබ්දය ද දනී. ... නාසය ද දනී. ගඳ ද දනී. ... දිව ද දනී. රස ද දනී. ... ශරීරය ද දනී. සප්‍රචේව්‍යයත් දනී. ... හිත ද දනී. ධර්මයන් ද දනී. දෙක නිසා යම් සංයෝජනයක් උපදී තම, එයත් දනී. යම්සේ නූපත් සංයෝජනයාගේ නූපදීම වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ උපත් සංයෝජනයාගේ ප්‍රභාණීය වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ ප්‍රතිණ සංයෝජනයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද එයත් දනී(1-6).

මෙසේ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි. ආධ්‍යාත්මික බාහිර වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි හටගැන්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි හටගැනීම හා විනාශයන් නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඔහුට සිහිය වැඩීම පිණිස ඤාණය වැඩීම පිණිස හුදෙක් ආයතන ධර්ම පමණක් ඇත යන සිහිය ඵලඹ සිටියේ වෙයි. තාමණ දූෂටි නිශ්‍රය රහිත ව වාසය කරයි. (ආයතන) සංඛ්‍යාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නොගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ ආධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතන ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි.

[ආයතන පබ්බ සි.]

4. තව ද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සප්ත බොධ්‍යව්‍යාධික ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, සකසේ නම් මහණ තෙමේ සප්ත බොධ්‍යව්‍යාධික ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කෙරේ ද?

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ සතිසමෙබ්‍යාජ්ඣව්‍යාධික 'මා තුළ සතිසමෙබ්‍යාජ්ඣව්‍යාධික ඇතැ' යි දැන ගනියි. තමා තුළ තැන්තා වූ හෝ සතිසමෙබ්‍යාජ්ඣව්‍යාධික 'මා තුළ සතිසමෙබ්‍යාජ්ඣව්‍යාධික නැතැ' යි දැන ගනියි—

යථා ච අනුප්පන්නස්ස සතිසමොච්ඡිඛගස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සතිසමොච්ඡිඛගස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (1)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤතං ධම්මවිචයසමොච්ඡිඛගං ‘අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං ධම්මවිචයසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤතං ධම්මවිචයසමොච්ඡිඛගං ‘තත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං ධම්මවිචයසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස ධම්මවිචයසමොච්ඡිඛගස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ධම්මවිචයසමොච්ඡිඛගස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (2)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤතං විරියසමොච්ඡිඛගං අත්ථි මෙ ‘අර්ඤ්ඤතං විරියසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤතං විරියසමොච්ඡිඛගං ‘තත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං විරියසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස විරියසමොච්ඡිඛගස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස විරියසමොච්ඡිඛගස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (3)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤතං පීතිසමොච්ඡිඛගං ‘අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං පීතිසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤතං පීතිසමොච්ඡිඛගං ‘තත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං පීතිසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පීතිසමොච්ඡිඛගස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පීතිසමොච්ඡිඛගස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (4)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤතං පස්සද්ධිසමොච්ඡිඛගං ‘අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං පස්සද්ධිසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤතං පස්සද්ධිසමොච්ඡිඛගං ‘තත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං පස්සද්ධිසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පස්සද්ධිසමොච්ඡිඛගස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පස්සද්ධිසමොච්ඡිඛගස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (5.)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤතං සමාධිසමොච්ඡිඛගං ‘අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං සමාධිසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤතං සමාධිසමොච්ඡිඛගං ‘තත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං සමාධිසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස සමාධිසමොච්ඡිඛගස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සමාධිසමොච්ඡිඛගස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (6.)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤතං උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඛගං ‘අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤතං උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඛගං ‘තත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤතං උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඛගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඛගස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඛගස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (7)

ඉති අර්ඤ්ඤතං වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති. ඛතිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති. අර්ඤ්ඤතඛතිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානු ප්පසී විහරති. සමුදයධම්මානුප්පසී වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානු ප්පසී වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුප්පසී වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මානි වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤ්ඤාමනතාය පතිස්සතිමනතාය. අතිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති සත්තසු මොච්ඡිඛගසු.

[මොච්ඡිඛගපබ්බං.]

යම්සේ නුපත්තා වූ හෝ සතිසමෝච්ඡාදකයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත්තා වූ ද සතිසමෝච්ඡාදකයාගේ වැඩිමෙන් සම්පූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (1)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ බමමච්චය සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ බමමච්චය සමෝච්ඡාදකයා ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ බමමච්චය සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ බමමච්චය සමෝච්ඡාදකයා නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපත්තා වූ ද බමමච්චය සමෝච්ඡාදකයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත්තා වූ බමමච්චය සමෝච්ඡාදකයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි (2)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ විරිය සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ විරිය සමෝච්ඡාදකයා ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ විරිය සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ විරිය සමෝච්ඡාදකයා නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපත්තා වූ ද විරිය සමෝච්ඡාදකයාගේ වැඩිමෙන් පරි-පූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (3)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ පිති සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ පිති සමෝච්ඡාදකයා ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ පිති සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ පිතිසමෝච්ඡාදකයා නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපත්තා වූ ද පිතිසමෝච්ඡාදකයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත්තා වූ ද පිති සමෝච්ඡාදකයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (4)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ පසංඤාසමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ පසංඤා සමෝච්ඡාදකයා ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ පසංඤා සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ පසංඤාසමෝච්ඡාදකයා නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපත්තා වූ ද පසංඤාසමෝච්ඡාදකයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත්තා වූ ද පසංඤාසමෝච්ඡාදකයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (5)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ සමාධි සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ සමාධි-සමෝච්ඡාදකයා ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ සමාධි සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ සමාධි සමෝච්ඡාදකයා නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපත්තා වූ ද සමාධිසමෝච්ඡාදකයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත්තා වූ ද සමාධි සමෝච්ඡාදකයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (6)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ උපෙකඛා සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ උපෙකඛා සමෝච්ඡාදකයා ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ උපෙකඛා සමෝච්ඡාදකයාගේ 'මා තුළ උපෙකඛා සමෝච්ඡාදකයා නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපත්තා වූ ද උපෙකඛාසමෝච්ඡාදකයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත්තා වූ ද උපෙකඛාසමෝච්ඡාදකයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි (7)

මෙසේ තමා තුළ වූ හෝ බමමච්චය බමමානුපසසි වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ බමමච්චය බමමානුපසසි වූයේ වාසය කරයි. තමා තුළ හා බාහිර වූ ද බමමච්චය හෝ බමමානුපසසි වූයේ වාසය කරයි. බමමච්චය හටගැත්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමමච්චය විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමමච්චය හටගැත්ම හා විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතු මත්තෙහි) ඤාණය වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස සුදෙක් බොධ්‍යව්‍යවච්චි පමණක් ඇතැයි යන සිහිය එලඹ සිටියේ වේ. තණ්හා දිවිය නිසාය රහිතවූයේ වාසය කරයි. (බොධ්‍යව්‍යවච්චි සංඛ්‍යාත) ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි තොගනී. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේත් සප්තබොධ්‍යව්‍යවච්චි බමමච්චය බමමානුපසසි වූයේ වාසය කරයි.

[ලොච්ඡාදක සංඛ්‍යාතය.]

5. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතුසු අරියසල්ලෙසු. කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතුසු අරියසල්ලෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘ඉදං දුක්ඛන්තති සථාභුතං පජානාති’ අයං දුක්ඛසමුදයො’ති සථාභුතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛතිරොධො’ති සථාභුතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛතිරොධගාමිනී පටිපදා’ති සථාභුතං පජානාති.

ඉති අජ්ඣන්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. ඛගිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. අජ්ඣන්තඛගිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. අජචී ධම්මානී වා පතස්ස සති පච්චුට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමන්තරාය පතිස්සතිමන්තරාය. අතිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්චී ලොකෙ උපාදියති. එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතුසු අරියසල්ලෙසු.

[සච්චපබ්බං.]

1. යො හි කො වි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙණ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත වස්සාති, තස්ස ද්විත්තං එලානං අඤ්ඤතරං එලං පාටිකඛිං: දිට්ඨිච ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා. ත්වඨිනතු භික්ඛවෙ සත්ත වස්සාති, යො හි කො වි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙණ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය ඡබ්බස්සාති¹ -පෙ- පඤ්චවස්සාති -පෙ- චත්තාරී වස්සාති -පෙ- තීණී වස්සාති -පෙ- දො වස්සාති -පෙ- එකං වස්සං -පෙ- ත්වඨිතු භික්ඛවෙ එකං වස්සං, යො හි කො වි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙණ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත මාසාති, තස්ස ද්විත්තං එලානං අඤ්ඤතරං එලං පාටිකඛිං: දිට්ඨිච ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා. ත්වඨිනතු භික්ඛවෙ සත්ත මාසාති, යො හි කො වි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙණ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය ඡ මාසානි -පෙ- පඤ්ච මාසානි -පෙ- චත්තාරී මාසානි -පෙ- තීණී මාසානි -පෙ- දො මාසානි -පෙ- මාසං² -පෙ- අඤ්ඤාමාසං -පෙ- ත්වඨිතු භික්ඛවෙ අඤ්ඤාමාසො, යො හි කො වි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙණ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්තාහං, තස්ස ද්විත්තං එලානං අඤ්ඤතරං එලං පාටිකඛිං: දිට්ඨිච ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

“එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොක-පරිදුචානං සමතික්ඛමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථගමාය ඤ්ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදීදං චත්තාරෙණ සතිපට්ඨානා”ති, ඉති යන්තං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තන්ති.

ඉදමචොච ගගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ගගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤන්ති.

සතිපට්ඨානසූතං³ දසමං.

මූලපරියායවග්ගො පඨමො.

1. ඡවස්සාති, PTS. මජ්ඣං. 2 එකං මාසං, මජ්ඣං.
3. මහාසතිපට්ඨානසූතං, මජ්ඣං.

5. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ වතුරැසිසත්‍ය බවටත්ති බලනුපසි වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ වතුරැසිසත්‍ය බවටත්ති බලනුපසි වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ 'මේ දුක්ඛ ය' යි තතුසේ දැන ගනියි. 'මේ දුක්ඛසමුදය' යි තතුසේ දැන ගනියි. 'මේ දුක්ඛනිරෝධ ය' යි තතුසේ දැන ගනියි. 'මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ජට්ඨදය' යි තතුසේ දැන ගනියි.

මෙසේ තමා තුළ වූ හෝ බවටත්ති බවටත් නුවණින් බලනසුදු වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ බවටත්ති බවටත් නුවණින් බලනසුදු වූයේ වාසය කරයි. තමන් හා මෙරමා ද පිලිබද වූ බවටත්ති බවටත් නුවණින් බලනසුදු වූයේ වාසය කරයි. බවටත්ති හටගැන්ම නුවණින් බලනසුදු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බවටත්ති විනාශය නුවණින් බලනසුදු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බවටත්ති හටගැන්ම හා විනාශය නුවණින් බලන සුදු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතුමන්තෙහි) ඤාණය වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස හුදෙක් ආසීසත්‍ය බවේ ජමණක් ඇත යන සිහිය එළඹ සිටියේ වේ. තෘණො දුපේ නිඃශ්‍රය රහිත වූයේ වාසය කරයි. ආසීසත්‍යසංඛ්‍යාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නො ගනියි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේත් වතුරැසිසත්‍ය බවටත්ති බලනුපසි වූයේ වාසය කරයි.

[සමම පබ්බ සී.]

1. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ (විධ ලෙස) සත් අවුරුද්දක් වඩන්නේ නම් ඔහු දෙපලයන් අතුරෙහි එක්තරා පලයක් - දිට්ඨ දුම්පෙහි ම රහත්පලය හෝ උපාදානගන් ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කැමැති විය (එකැතින් ලැබිය) යුතු. මහණෙනි, සත් අවුරුද්දක් තිබියේවා මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ අවුරුදු සයක් ... අවුරුදු පහක් ... අවුරුදු සතරක් ... අවුරුදු තුනක් ... අවුරුදු දෙකක් ... අවුරුදු එකක් ... මහණෙනි, එක අවුරුද්ද තිබියේවා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ හත්මසක් වඩන්නේ නම් ඔහු විසින් දෙපලයන් අතුරෙන් එක්තරා පලයක් - ඉහාත්මයෙහි ම රහත්පලය හෝ උපාදාන ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කැමැති විය යුතු. මහණෙනි, සත්මස තිබියේවා. සමසක් ... පස්මසක් ... සාරමසක් ... තුන්මසක් ... දෙමසක් ... මාසයක් ... අඛමසක් ... මෙසේ මේ සතර සතිපට්ඨානයන් වඩන්නේ නම්... මහණෙනි, අඛමසක් තිබියේවා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතිපට්ඨානයන් මෙසේ සත්දවසක් වඩන්නේ නම් ඔහු විසින් දෙපලයන් අතුරෙන් එක්තරා පලයක් - ඉහාත්මයෙහි ම රහත්පලය හෝ උපාදාන ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කැමැති විය යුතු.

"මහණෙනි, සත්තයන්ගේ පිරිසුදු වීම පිණිස, ශෝක-පරිදෙවයන් තැනී කිරීම පිණිස, දුක්-දෙමිනස් ඉක්මවීම පිණිස, ආසීච්චාඛිනික මායීයාගේ අවබෝධය පිණිස, තිවන් පසක් කරනු පිණිස, මේ එකායන මායීය - එනම් මේ සතර සතිපට්ඨාන" යි. මා විසින් යමක් කියන ලද නම් එය මේ තිසා කියන ලද්දේ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ භාසිතය සතුටින් පිලිගත්හ.

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය දසවැනි යි.
මූලපටිපාටිය පළමුවැනි යි.

[න සසවගග්ගො¹ උද්දානො:]

1. අජ්රං අමරං අමතාධිගමං ඵලමග්ගනිදස්සන දුක්ඛනුදං,
සහිතත්මහාරභගස්සකරඛ්ඛුතපිනිකරං ඵවතො සුණථ
2. තලකාව සුසුරිතඝමමපථෙ තිවිධගහිපලෙපිතනිබ්බපනා,
භවබ්බාධිපනොදනඛයධියො ධුව මජ්ඣිමසුත්තවරට්ඨපිතා.
3. මබ්චිව මන්දරසා අමරාතං බිඛ්ඛිරතීජතනං සමරුතං,
තා සුතථෙය්‍යකරට්ඨපිතාසුං සක්කසුත්තාතමභීරමණ්ඤ්ථා
4. පඤ්ඤාසත්තාදි සතඤ්ච දියඝ්ඤං ථෙව්‍යසකරාතන දුථෙ අපරෙ ව,
තෙසමභං අනුපුබ්බ ඛුචිමි ඵකමතා නිසමෙථ මුදග්ගා.
5. පභවාසවදායදුපුබ්බගමො අගනීගනිඅභිගණ්ඤ්ඤාසබ්භයකො,
පියගාරවපණ්ඨරසලලිබ්බතො තථදිට්ඨි සතී දසමො පඨමො.*

1. 2. 1.

චූළසීහනාදසුත්තං

1. ඵචං මෙ සුත්තං: ඵකං සමයං භගවා ඝාචන්ඨියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකග්ගා ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමිනෙතඝි: භික්ඛවොති. භද්දෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසොසුං. භගවා ඵතදවොච:

2. ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤාති². ඵචමෙව³ භික්ඛවෙ සමමා සීහනාදං තදථ. ඨාතං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං ඉධ අඤ්ඤාතින්ඨියා පරිබ්බාජකා ඵචං වදෙය්‍යො: කො පනායසමන්තානං අසසාසො? කිං බලං? ඥෙන භුමෙභ ආයසමනෙතා⁴ ඵචං වදෙථ: ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුථො සමණො සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤාති.

1. තඤ්ඤාදානං ඝා, මජ්ඣං.
 * ගාථායො පනෙතා සබ්බත්ථ ව්‍යාඤ්ඤා දියස්සති.
 2. "අඤ්ඤාතිති" භාෂා මජ්ඣං. 3. 'ඵචමෙව' සිච්ච.
 4. 'ආයසමනෙතා අත්තති සමපස්සමානා' භාෂා.

1. අජරාමර වූ නිවන්සුව එළවන මහපල දහම් දක්වන පස්කද-
දක් දුරලන මහාභී, භාෂාකර, (බමි විසාර එළවන) අද්භූත වූ ප්‍රීති
දනවන තෙවලා අරුත් පසස්නා (මාගේ බස්) අසව.

2. ගිම්මකා සිහිල්දිය පිරුණු සරොවරයන් බඳු අවලෙප දුන් (රහාදී)
කුන්කිනි නිවන සසරවසන් දුරලන මහමසු වූ බුදුන් වදහල මධ්‍යම-
ප්‍රමාණ වූ යම් සුත්‍ර කෙනෙක් එකැතින් සහභා තබනලද්දහු ද-

3. දෙවියනට අමා මිසේ නො මද රස වූ සදෙව්ලෝවැසියනට
කෙළිලොල් දනවන ඒ සුත්‍රවෙයාකරණ බමියෝ ශාක්‍යපුත්‍රයනට
අහිරමණය සදහා (සබ්‍රාහ්මණයන් විසින්) සහභා තබනලද්දහ.

4. ඒ වෙයාකරණ (සුත්‍රබමි)යෝ මූල පනසෙක, යළි සියගෙකැ සි
ගෙලසියෙක් හා තදනසසුත්‍රයෝ දෙදෙනෙක් හා ඇත. මම උත්තේ
අනුසුචී උද්දානම කියමි. ඔද වැඩි වැ එක්සිත් වැ අසව.

5. සත්කායපයභීරතන සඵ බමියන්ගේ ප්‍රභවක්‍රම සබ්‍යාත මූලපයභීර
සුත්‍රය, සමාසුවසංවරපයභීර සබ්‍යාත සබ්‍යාසවසුත්‍රය, දයාදසුචීබ්‍රම කොට
ඇති බමමදයාදසුත්‍රය, හයහෙරවසුත්‍රය සහිත වූ අගනිගමන සබ්‍යාත
අභිකණප්‍රතිපක්‍ෂ අභිකණසුත්‍රය, ප්‍රියගෞරවාදීආකාඛික්‍ෂා ප්‍රකාශ වූ ආක-
බේධයාසුත්‍රය, පරිගුඛ වසේත්‍රාපම කොට වදල වන්සුත්‍රය, කෙලශසංලිඛන
ප්‍රකාශක වූ සලෙඛනසුත්‍රය, තථ්‍යදූපි සබ්‍යාත සමමාදිවසීසුත්‍රය හා සති-
පට්ඨානසුත්‍රය දසවනු කොට ඇතියේ ප්‍රථමවර්ගී සි.*

1. 2. 1.

මූලධර්මයාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අන්තේඛු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි
වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි
භික්‍ෂූන් ඇමතු සේක. එ භික්‍ෂූහු "වහන්සැ" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
ප්‍රතිචචන දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, පළමු මහණ (සෝවත්) මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි
මහණ (සෙදගැමි) මේ සස්තෙහි ම ය. තුන්වැනි මහණ (අතගැමි) මේ
සස්තෙහි ම ය. සියවැනි මහණ (රහත්) මේ සස්තෙහි ම ය. අනන්
ආභෂ්ටිවාද සබ්‍යාත පරප්‍රවාදයෝ (සමයානකරයෝ) ප්‍රමණයන් කෙරෙන්
ගුණයහ. මහණෙනි, මෙසේ ම මනා කොට සිහනාද කරවු.
මහණෙනි, මම අත්තොටු පිරිවැජියෝ "ආයුෂමන්ති, යම් හෙයෙකින් හෙපි
යමක් කරණ කොට 'මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි මහණ මේ
සස්තෙහි ම ය. තුන්වැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. සියවැනි මහණ මේ
සස්තෙහි ම ය. අනන් පරප්‍රවාදයෝ මහණුන් කෙරෙන් ගුණයහ' යි
මෙසේ කියන්නාහු නම් එහිලා ආයුෂමතුන්ට ඇති ආශවාසය කීමෙක?
බලය කීමෙකැ? යි මෙසේ කියන්නාහු ය" යන තෙල කරුණෙක් ඇති
වෙයි.

භූපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලයේ පරණිත ලබ්‍රහම ලබ්‍යානඤ, පණ්ණිත
කෝදගොඩ ඤාණාලොක සථවිර දෙනම විසින් ව්‍යාකූලව තුටු උද්දානගාථා මෙසේ
ව්‍යාඛ්‍යාත කරණ ලදී.

3. එවං වදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: අත්ථි ඛො තො ආවුසො තෙන භගවතා ජාතතා පසස්තා අරහතා සමමාසඛුඤ්ඤාන වත්තාඤ්ඤා ධම්මා අකඛාතා යෙ මයං අත්තති සමපසස්මානා එවං වදෙම: ‘ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතීයො සමණො, ඉධ තතීයො සමණො, ඉධ වතුතො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤා’ති. කතමෙ වත්තාඤ්ඤා? අත්ථි ඛො තො ආවුසො සත්ථි පසාදො. අත්ථි ධම්මෙ පසාදො. අත්ථි සීලෙසු පරිපුරකාරීතා සහධම්මිකා ඛො පන පියා¹ මනාපා ගහට්ඨා වෙව පබ්බජිතා ව. ඉමෙ ඛො තො ආවුසො තෙන භගවතා ජාතතා පසස්තා අරහතා සමමාසඛුඤ්ඤාන වත්තාඤ්ඤා ධම්මා අකඛාතා යෙ මයං අත්තති සමපසස්මානා එවං වදෙම: ‘ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතීයො සමණො, ඉධ තතීයො සමණො, ඉධ වතුතො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤා’ති.

4. ඨාතං ඛො පතෙනං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙයස්ස: අමනාකම්පි ඛො ආවුසො අත්ථි සත්ථි පසාදො යො අමනාකං සත්ථා. අමනාකම්පි අත්ථි ධම්මෙ පසාදො යො අමනාකං ධම්මො. මයම්පි සීලෙසු පරිපුරකාරීතො යාති අමනාකං සීලාති. අමනාකම්පි සහධම්මිකා පියා මනාපා ගහට්ඨා වෙව පබ්බජිතා ව. ඉධ තො ආවුසො තො විසෙසො තො අභිප්පායො² කිං නාතාකරණං යදිදං භුමනාකඤ්ඤාව අමනාකඤ්ඤාති.

5. එවං වාදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: කම්පනාවුසො එකා නිට්ඨා? උදුහු පුච්ඡ නිට්ඨා’ති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙයස්ස: එකා භාවුසො නිට්ඨා, න පුච්ඡ නිට්ඨා’ති.

6. සා පනාවුසො නිට්ඨා සරාගස්ස? උදුහු විතරාගස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙයස්ස: විතරාගස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සරාගස්සාති.

සා පනාවුසො නිට්ඨා සදෙසස්ස? උදුහු විතදෙසස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙයස්ස: විතදෙසස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සදෙසස්සාති.

1. තො පියා - PTS. 2. අභිප්පායො - අභිකම්පා.

3. මහණෙනි, මෙසේ කියන අන්තොටු පිරිවැරියෝ තෙල සෙසින් කියයුතු වෙති: ඇවැත්ති, අපි යම් ධර්මකෙනකුත් තමා කෙරෙහි මොනවට දක්නමෝ 'මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. තෙවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. සියවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙත් ශුන්‍යයහ'යි මෙසේ කියමෝ ද, (එහිලා) සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අතීත් වූ සමාස් සලුඳු වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාල ධර්ම සතරෙක් ඇත. කවර සතරෙක යත්: ඇවැත්ති, අපගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදීම ඇත ධර්ම කෙරෙහි පැහැදීම ඇත. ශීලයෙහි පරිපූර්ණකාරිත්වය ඇත. ගිහියෝ ද පැවිද්දෝ ද යන ආයතීශ්‍රාවක සහධාර්මික පිරිස්හු දු උනුතට ප්‍රිය වෙති. මනාප (කල්) වෙති. ඇවැත්ති, අපි යම් ධර්මකෙනකුත් තමන් තුළ මොනවට දක්නමෝ 'මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. තෙවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. සියවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙත් ශුන්‍යයහ'යි මෙසේ කියමෝ ද, (එහිලා) සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අතීත් වූ සමාස් සලුඳු වූ අපගේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාල මේ ධර්මයෝ සතර දෙන වෙති.

4. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ "ඇවැත්ති, යමෙක් අපගේ ශාස්තෘ වේ ද, ඒ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි අපගේ ද පැහැදීම ඇත. යමක් අපගේ ධර්ම වේ ද, (ඒ) ධර්ම කෙරෙහි අප ද ගේ පැහැදීම ඇත. අපගේ යම් ශීලයෝ වෙත් ද, අපි ද ඒ සිල් පුරත සුල්ලමෝ වමහ. අප ද ගේ සහධාර්මික වූ ගිහියෝ ද පැවිද්දෝ ද උනුතට ප්‍රිය වෙති. කල් වෙති. ඇවැත්ති, තෙල ප්‍රසාදයෙහි ලා නොප හා අපගේත් පිශෙෂය කවරේය? අසික ප්‍රයෝගය කවරේය? වෙනස කවරේය? යි මෙසේ කියන්නාහු ය" යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

5 මහණෙනි, මෙසේ කියන අන්තොටු පිරිවැරියෝ 'ඇවැත්ති, කීම (ඒ ප්‍රසාදයාගේ) නිෂ්චාල එකෙක් ද? නොහොත් බොහෝ නිෂ්චා ඇත්දැයි' මෙසේ කියයුතු වෙත්. මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැරියෝ මනා කොට (කරුණු සහිතව) ප්‍රකාශ කරන්නාහු 'ඇවැත්ති, නිෂ්චාල එකෙක් ම ය. නිෂ්චාලව බොහෝ නො වෙත්' යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

6 ඇවැත්ති, එ නිෂ්චාල රුහසහිතයාහට වේ ද? නොහොත් රාගරහිතයාහට වේ ද? (මෙසේ කිය යුතු වෙති.) මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොටු පිරිවැරියෝ 'ඇවැත්ති, එ නිෂ්චාල චිතරාගයාහට වෙයි. එ නිෂ්චාල සරාගයාහට නො වේ'යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිෂ්චාල දොෂසහිතයාහට වේ ද? නොහොත් දොෂරහිතයාහට වේ ද? (මෙසේ කිය යුතු වෙති.) මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොටු පිරිවැරියෝ 'ඇවැත්ති, එ නිෂ්චාල දොෂරහිතයාහට වෙයි. එ නිෂ්චාල දොෂසහිතයාහට නො වේ' යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

සා පනාච්ඡො නිට්ඨා සමොහස්සා? උදහු විතමොහස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවො අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: විතමොහස්සාච්ඡො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සමොහස්සාති.

සා පනාච්ඡො නිට්ඨා සතණ්හස්සා? උදහු විතතණ්හස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවො අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: විතතණ්හස්සාච්ඡො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සතණ්හස්සාති.

සා පනාච්ඡො නිට්ඨා සඋපාදනස්සා? උදහු අනුපාදනස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවො අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: අනුපාදනස්සාච්ඡො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සඋපාදනස්සාති.

සා පනාච්ඡො නිට්ඨා විදුසුතො? උදහු අවිදුසුතො'ති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවො අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: විදුසුතො ආච්ඡො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අවිදුසුතො'ති.

සා පනාච්ඡො නිට්ඨා අනුරුඤ්චපට්ඨිරුඤ්චස්සා? උදහු අනනුරුඤ්චපට්ඨිරුඤ්චස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවො අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: අනනුරුඤ්චපට්ඨිරුඤ්චස්සාච්ඡො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අනනුරුඤ්චපට්ඨිරුඤ්චස්සාති.

සා පනාච්ඡො නිට්ඨා පපඤ්චාරාමස්ස පපඤ්චරතීනො? උදහු නිප්පඤ්චාරාමස්ස නිප්පඤ්චරතීනො'ති. සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවො අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: නිප්පඤ්චාරාමස්සාච්ඡො සා නිට්ඨා නිප්පඤ්චරතීනො, න සා නිට්ඨා පපඤ්චාරාමස්ස පපඤ්චරතීනො'ති.

7. දොමා භික්ඛවො දිට්ඨියො: හවදිට්ඨි ව විහවදිට්ඨි ව. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවො සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා හවදිට්ඨිං අලඝ්භිතා හවදිට්ඨිං උපගතා හවදිට්ඨිං අජෙක්ඛාසිතා, විහවදිට්ඨියා තෙ පට්ඨිරුඤ්චා. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවො සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා විහවදිට්ඨිං අලඝ්භිතා විහවදිට්ඨිං උපගතා විහවදිට්ඨිං අජෙක්ඛාසිතා, හවදිට්ඨියා තෙ පට්ඨිරුඤ්චා. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවො සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමාසං ද්විත්තං දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්ඨගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච තිස්සරණඤ්ච යථාභුතං තප්පජානනති, තෙ සරාගා තෙ සදෙසා තෙ සමොහා තෙ සතණ්හා තෙ සඋපාදානා තෙ අවිදුසුතො තෙ අනුරුඤ්චපට්ඨිරුඤ්චා තෙ පපඤ්චරතීනො තෙ න පරිමුච්චනති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාගෙහි¹. න පරිමුච්චනති දුකඛසාති වදාමි.

1. 'ජරමරණෙන සොකපරිදෙව දුකඛදෙමනස්සුපායාගෙහි', යන: 'ජරමරණෙන'හි

ඇවැත්ති, එ නිසාව මොහසඟිතයාහට වේ ද? නොහොත් මොහ-
රඟිතයාහට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අත්තොටු
පිරිවැරියෝ “ඇවැත්ති, එ නිසාව මොහරඟිතයාහට වෙයි. මොහ-
සඟිතයාහට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව තෘණසඟිතයාහට වේ ද? නොහොත් තෘණ-
රඟිතයාහට වේ ද? මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අත්තොටු පිරිවැරියෝ
“ඇවැත්ති, එ නිසාව තෘණරඟිතයාහට වෙයි. තෘණසඟිතයාහට
නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව උපාදාසඟිතයාහට වේ ද? නොහොත් උපාදා-
රඟිතයාහට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අත්තොටු
පිරිවැරියෝ “ඇවැත්ති, ඒ නිසාව උපාදාරඟිතයාහට වෙයි. උපාදාසඟිත-
යාහට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව පණ්ඩිතයාහට වේ ද? නොහොත් අපණ්ඩිත-
යාහට වේද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අත්තොටු පිරිවැරියෝ
“ඇවැත්ති, එ නිසාව නුවණැත්තහුට වෙයි. නුවණ නැත්තහුට නො වේ” යි
මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව (රාග විසින්) අනුරුඬි (ක්‍රොධ විසින්) ප්‍රති-
විරුඬියාහට වේ ද? නොහොත් අනනුරුඬි අප්‍රතිවිරුඬියාහට වේ ද?
මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අත්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්ති,
එ නිසාව රාගයෙන් නො බැඳුණු ක්‍රොධයෙන් නො කිපුණාහට වෙයි.
රාගයෙන් බැඳුණු ක්‍රොධයෙන් කිපුණාහට නොවේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන-
නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව තෘණදූපි ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට ඇති ප්‍රපඤ්ච-
යෙහි ඇලීම් ඇත්තහුට වේ ද? නොහොත් ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට නැති
ප්‍රපඤ්චයෙහි නො ඇලුණහුට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ
කරන අත්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්ති, එ නිසාව ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට
නැති ප්‍රපඤ්චයෙහි නො ඇලුණහුට වෙයි. ඒ නිසාව ප්‍රපඤ්ච අරම්
කොට ඇති ප්‍රපඤ්චයෙහි ඇලුණහුට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන-
නාහු ය.

7. මහණෙනි, භවදූපිය විභවදූපිය දූසි මේ දූපිහු දෙදෙනෙක්
වෙත්. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ
භවදූපියෙහි ඇලුණාහු භවදූපියට පැමිණියාහු භවදූපියෙහි ගැලුණාහු
වෙත් නම් ඔහු විභවදූපියට ප්‍රතිවිරුඬියහ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ
කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ විභවදූපියෙහි ඇලුණාහු විභව
දූපියට පැමිණියාහු විභවදූපියෙහි ගැලුණාහු වෙත් නම් ඔහු භවදූපියට
ප්‍රතිවිරුඬියහ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක්
හෝ මේ ද්විවිධ දූපියෙහි සමුදයන් අසාඛනමයන් ආස්වාදයන් ආදීතවයන්
නිසාරණයන් තතුසේ නො දකිත් නම් ඔහු රාගසඟිත වූවාහු ය. ඔහු
දෝෂසඟිත වූවාහු ය. ඔහු මොහ සඟිත වූවාහු ය. ඔහු තෘණසඟිත
වූවාහු ය. ඔහු උපාදාසඟිත වූවාහුය. ඔහු නුවණ නැත්තාහු ය. ඔහු
රාගයෙන් බැඳුණාහු ය. ක්‍රොධයෙන් කිපුණාහු ය. ඔහු ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට
ඇත්තාහු ප්‍රපඤ්චයෙහි ඇලුණාහු ය. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන්
ශොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුකින් දොමනසින් උපායාසයෙන් නො මිඳෙත්.
සියලු සසරදුකින් නො මිඳෙත් යයි කියමි.

8. යෙ ව ඛො කෙවි¹ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමාසං දථිතනං දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච² අඤ්ඤාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසං රණඤ්ච යථාභුතං පජානන්ති, තෙ විතරාභා තෙ විතරෙසා තෙ විතරමොභා තෙ විතනණ්ඤා මහ අනුපාදනා තෙ විදදසුතො තෙ අනන්තරුඤ්ච- අප්පටිවි³රුඤ්චා තෙ නිප්පපඤ්චාරාමා නිප්පපඤ්චරතීනො තෙ පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනස්සෙති උපායාසෙති. පරිමුච්චන්ති දුකස්මාති වදාමි.

9. වතනාරමාති භික්ඛවෙ උපාදනාති. කතමාති වතනාරි? කාමුපාදනං දිට්ඨිපාදනං සීලබ්ඛතුපාදනං අත්තවාදුපාදනං. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති න දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති.³ න සීලබ්ඛතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමාති හි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා තීණි ධානානි යථාභුතං නිප්පජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤා- වාදු පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති න දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤා- පෙනති. න සීලබ්ඛතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාද- නස්ස පඤ්ඤාං පරිඤ්ඤාපෙනති.

10 සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. කාමු- පාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤා- පෙනති. න සීලබ්ඛතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදු- පාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමාති හි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා ඥො ධානානි යථාභුතං නිප්පජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා මන න සමමා සබ්බුපාදන⁴පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. න සීලබ්ඛතුපා- දනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤා- පෙනති

11. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටි- ජානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදන⁴පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාද- නස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. සීලබ්ඛතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමං හි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා එකං ධානං යථාභුතං නිප්පජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙතා සමණ- බ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බු- පාදන⁴පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. සීලබ්ඛතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙනති.

1. යෙ ව ඛො කෙවි සමණා වා' සි. 2. 'අත්ථගමඤ්ච' මජ්ඣ., සෘා.
3 'පඤ්ඤාපෙනති' මජ්ඣ. 4. 'සබ්බුපාදනස්ස' සෘා.

8. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ දව්වට දැවියෙහි සමුදයත් අත්තබ්බමයත් ආස්වාදයත් ආදීනවයත් නිසාරණයත් තතුසේ දැනිත් තම් ඔහු විතරාගයෝ ය. ඔහු විතථෙමයෝ ය. ඔහු විතමොහයෝ ය. ඔහු පහ මු තාණොව ඇත්තෝ ය. ඔහු උපාදන රහිතයෝ ය. ඔහු නුවණැත්තාහු ය. ඔහු රුගයෙන් නො බැඳුණාහු ය. ක්‍රොධයෙන් නො කිපුණාහු ය. ඔහු ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට තැත්තාහු ය. ප්‍රපඤ්චයෙහි ඇලුම් තැත්තාහු ය. ඔහු ජාතියෙන් ජරුයෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුකින් දෙමතසින් උපායාසයෙන් මිදෙත්. ඔහු සියලු සසරදුකින් මිදෙත් යයි කියමි.

9 මහණෙනි, මේ උපාදනයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්: කාමුපාදනය දිට්ඨිපාදනය සීලබ්බතුපාදනය අත්තවාදුපාදන ය. මහණෙනි, සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත'යි ප්‍රතිඥ කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත් දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. අත්තවාදුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. ඒ කවරහෙසින යත්: එ හවත් මහණ බමුණෝ මේ කරුණු තුන තතුසේ නො දනිත්. එහෙයින් එ පින්වත් මහණ බමුණෝ 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත'යි ප්‍රතිඥ කරන්නාහු සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය මැනවින් නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. අත්තවාදුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්.

10. මහණෙනි, 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත'යි පිළික කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. අත්තවාදුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. එ කවරහෙසින යත්: එ හවත් මහණ බමුණෝ මේ කරුණු දෙක තතුසේ නො දනිත්. එ හෙයින් එ හවත් මහණ බමුණෝ 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත' යි ප්‍රතිඥ කරන්නාහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. අත්තවාදුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්.

11. මහණෙනි, 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත' යි ප්‍රතිඥ කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. අත්තවාදුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. එ කවර හෙසින යත්: එ හවත් මහණ බමුණෝ මේ එක කරුණ තතුසේ නො දනිත්. එ හෙයින් ඒ හවත් මහණ බමුණෝ 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත' යි ප්‍රතිඥ කරන්නාහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. අත්තවාදුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්.

12. එවරුපෙ බො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සඤ්චි පසාදෙ, සො න සම්මඤ්ඤානො අකඛායති. යො ධම්මෙ පසාදෙ, සො න සම්මඤ්ඤානො අකඛායති. යා සීලෙසු පරිපුරකාරිතා, සා න සම්මඤ්ඤානා අකඛායති. යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා, සා න සම්මඤ්ඤානා අකඛායති. තං කිසස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං දුරකඛාතෙ ධම්මවිනයෙ දුප්පවෙදිතෙ අනියානිකෙ අනුපසම්ඝංචනනතිකෙ අසමාසමුද්ධිප්පවෙදිතෙ.

13. තථාගතො ච බො භික්ඛවෙ අරහං සමාසමුද්ධො සබ්බුපාදන-පරිඤ්ඤාචාදෙ පටිජානමානො සමමා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. අතචාදුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති.

14. එවරුපෙ බො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සඤ්චි පසාදෙ, සො සම්මඤ්ඤානො අකඛායති. යො ධම්මෙ පසාදෙ, සො සම්මඤ්ඤානො අකඛායති. යා සීලෙසු පරිපුරකාරිතා, සා සම්මඤ්ඤානා අකඛායති. යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා, සා සම්මඤ්ඤානා අකඛායති. තං කිසස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං සමාකඛාතෙ ධම්මවිනයෙ සුප්පවෙදිතෙ නියානිකෙ උපසම්ඝංචනනතිකෙ සමාසමුද්ධිප්පවෙදිතෙ.

15. ඉමෙ ච භික්ඛවෙ චත්තාරො උපාදනා කිංතිදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? ඉමෙ චත්තාරො උපාදනා තණ්හාතිදනා තණ්හාසමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපහවා. තණ්හා වායං භික්ඛවෙ කිංතිදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? තණ්හා වෙදනාතිදනා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා වෙදනාපහවා. වෙදනා වායං භික්ඛවෙ කිංතිදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? වෙදනා එසසතිදනා එසසසමුදයා එසසජාතිකා එසසපහවා. එසෙසා වායං භික්ඛවෙ කිං තිදනො? කිංසමුදයො? කිංජාතිකො? කිංපහවො? එසෙසා සලායතනතිදනො සලායතනසමුදයො.-

12. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මිත්‍රියයෙකින් ශාස්තෘන් කෙරෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානනය (මනා ව පිහිටියේ - සම්පූර්ණ වූයේ) යි නො කියනු ලැබේ. ධර්මයෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි නො කියනු ලැබේ. ශීලයෙහි යම් පරිපූර්ණකාරිත්වයක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි නො කියනු ලැබේ. සහධාර්මිකයන් කෙරෙහි යම් ප්‍රිය මනාප භාවයක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි නො කියනු ලැබේ. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, වරදවා කියූ වරදවා ඉගැන්වූ, මහපල පිණිස නො පවත්නාවූ, කෙලෙස් සන්තිදීම පිණිස නො පවත්නාවූ, අසම්මාන සම්බුද්ධයන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද ශාස්තෘයෙහි යම්සේ වේ නම්, තෙල එසේ ම ය.

13. මහණෙනි, අතීත වූ, සම්මාන සම්බුද්ධ වූ, තථාගතයන් වහන්සේ ද 'සියලු උපාදානයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමන' යි ප්‍රතිඥා කරන්නෝ මෑතවත් සියලු උපාදානයන්ගේ ප්‍රභාණය පනවත්. කාමුපාදානයන්ගේ ප්‍රභාණය පනවත්. දිට්ඨිපාදානයන්ගේ ප්‍රභාණය පනවත්. සීලධර්මපාදානයන්ගේ ප්‍රභාණය පනවත්. අත්තවාද්දපාදානයන්ගේ ප්‍රභාණය පනවත්.

14. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මිත්‍රියයෙහි ශාස්තෘන් කෙරෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානනය (මනා ව පිහිටියේ - සම්පූර්ණ වූයේ) යි කියනු ලැබේ. ධර්මයෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි කියනු ලැබේ. ශීලයෙහි යම් පරිපූර්ණකාරිත්වයක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි කියනු ලැබේ. සහධාර්මිකයන් කෙරෙහි යම් ප්‍රිය මනාප භාවයක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි කියනු ලැබේ. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මනා කොට කියූ, මනා කොට ඉගැන්වූ, මහපල පිණිස පවත්නාවූ, කෙලෙස් සන්තිදීම පිණිස පවත්නාවූ, සම්මාන සම්බුද්ධයන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද ශාස්තෘයෙහි යම්සේ වේ නම්, තෙල එසේ ම ය.

15. මහණෙනි, මේ සතර උපාදානයෝ කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? මේ සතර උපාදානයෝ තෘෂණාව මූලකාරණ කොට ඇත. තෘෂණාව උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. තෘෂණාව ජාති කොට ඇත. තෘෂණාව ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ තෘෂණාව කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? තෘෂණාව වෙදනාව මූලකාරණ කොට ඇත. වෙදනාව උත්පත්තිහෙතු කොට ඇත. වෙදනාව ජාති කොට ඇත. වෙදනාව ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ වෙදනාව කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? වෙදනාව සප්ඨිය මූලකාරණ කොට ඇත. සප්ඨිය උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. සප්ඨිය ජාති කොට ඇත. සප්ඨිය ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ සප්ඨිය කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? සප්ඨිය අමායතන මූලකාරණ කොට ඇත. අමායතන උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත.-

සලායතනජාතිකො සලායතනපහවො. සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංකීදනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපහවං? සලායතනං නාමරූපනිදනං නාමරූපසමුදයං නාමරූපජාතිකං නාමරූපපහවං. නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංකීදනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපහවං? නාමරූපං විඤ්ඤාණනිදනං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණජාතිකං විඤ්ඤාණපහවං. විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංකීදනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපහවං? විඤ්ඤාණං සඛ්ඛාරනිදනං සඛ්ඛාරසමුදයං සඛ්ඛාරජාතිකං සඛ්ඛාරපහවං. සඛ්ඛාරාවිමෙ භික්ඛවෙ කිංකීදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? සඛ්ඛාරා අවිජ්ජානිදනා අවිජ්ජාසමුදයා අවිජ්ජාජාතිකා අවිජ්ජාපහවා.

16. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභීණා හොති විජ්ජා උපානතා. සො අවිජ්ජාවිරාගා විජ්ජප්පාදා නෙව කාමුප්පාදනං උපාදීයති. න දිට්ඨිප්පාදනං උපාදීයති. න සීලබ්බනුප්පාදනං උපාදීයති. න අත්තවාදුප්පාදනං උපාදීයති. අනුප්පාදීයං න පරිතස්සති. අපරිතස්සං පච්චන්තංයෙව පරිතිබ්බායති. ඩිණා ජාති, චුඬිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉඤ්ඤායාති පජාතාතීති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.

වුලෙසිහනාදසුත්තං පඨමං.

1. 2. 2.

මහාසීහනාදසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා වෙසාලීයං විහරති බහි නගරෙ අවරපුරෙ¹ වනසණ්ඛි. තෙන ඛො පන සමයෙන සුනානබ්‍රහ්මාලිච්ඡවිපුතො අවිරපකකන්නො හොති ඉමසමා ධම්මවිනයා. සො වෙසාලීයං පරිසති.² එවං³ වාවං භාසති: “නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උතධරී මනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො. තකකපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයම්පටිභානං. යස්ස ව ඛවාස්ස අජාය ධම්මො දෙසිතො, සො නියාතී තකකරස්ස සමමා දුකඛකඛයායා”ති.

1. අවරපුර, මජ්ඣ. 2. පරිසති, මජ්ඣ. 3. එකං, STP.

අධ්‍යයන ජාති කොට ඇත. අධ්‍යයන ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ අධ්‍යයන කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පන්නි හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? අධ්‍යයන, නාමරූප මූලකාරණ කොට ඇත. නාමරූප උත්පන්නි හෙතු කොට ඇත. නාමරූප ජාති කොට ඇත. නාමරූප ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ නාමරූප කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පන්නි හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? නාමරූප විඤ්ඤාණය මූලකාරණ කොට ඇත. විඤ්ඤාණය උත්පන්නි හෙතු කොට ඇත. විඤ්ඤාණය ජාති කොට ඇත. විඤ්ඤාණය ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ විඤ්ඤාණය කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පන්නි හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? විඤ්ඤාණය, සංඝකාර මූලකාරණ කොට ඇත. සංඝකාර උත්පන්නි හෙතු කොට ඇත. සංඝකාර ජාති කොට ඇත. සංඝකාර ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ සංඝකාරයෝ කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පන්නි හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? සංඝකාරයෝ අවිඤ්ච මූලකාරණ කොට ඇත. අවිඤ්ච උත්පන්නි හෙතු කොට ඇත. අවිඤ්ච ජාති කොට ඇත. අවිඤ්ච ප්‍රභව කොට ඇත.

16. මහණෙනි, යම් කලෙක ඊටත් මහණහුගේ අවිඤ්ච ප්‍රතිණ වූවා ද, අභිත්මාභිවිඤ්ච උපත ද, හේ අවිඤ්ච දුරු වීමෙන් කාමුරාදනය නො ගනියි. දිට්ඨිපාදනය නො ගනියි. සීලබ්බතුරාදනය නො ගනියි. අත්තවාදුරාදනය නො ගනියි. උපාදන වශයෙන් නො ගන්නේ (තණහා පරිභසානායෙන්) තෘණාධිත නො වෙයි. තෘණා නො උපදවන්නේ තෙමේ ම කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන් පිරිනිවෙයි. උත්පන්නිය ඝෂය වූය. බමසර වෑය නිමවන ලදී. කරණී කරන ලදී. මේ අර්භත්තිය පිණිස අනෙක් කටයුත්තක් නැතැයි දන ගනියි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති තාපනවූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්හ.

මූලසිහනාද සූත්‍රය පළමුවැනි යි.

1. 2. 2.

මහාසිහනාද සූත්‍රය

1 මු ටු විසින් මෙසේ අන්‍ය ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලානගර සමීපයෙහි බිහිනුවර නුවරින් පැලදිග වතලැහැබෙහි වැඩ වසන සේක. ලිව්ජ්චර්ජසුත්‍ර සුනකඛනන මහණ මේ ශාසනයෙන් නික්ම ගිය නොබෝකල් ඇති වෙයි. හෙ විශාලාමහනුවර පිරිස් මැද මෙසෙසින් තෙපුල් තෙපලයි: “ඉමණ ගෞතමයාහට මනුෂ්‍ය ධර්මයන් වැඩි ආයච්චාවය පිණිස සම්චිච්ච ඥානදසීන විශෙෂයෙක් නැත. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තකීයෙන් පයච්චන (ගැටුම්) කොට විමසුම් නුවණින් පුහැබැඳ ගත්, සියවටහනු වූ දහමක් දෙශනා කරයි. (එහෙත්) යම් අච්චයක් පිණිස ධර්මය දෙසන ලද නම්, ඒ ධර්මය දෙශන පරිදි කරනුවාගේ දුක් මැනවින් තසනා පිණිස වැටේය” කියා යි.

2. අථ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිචරං ආදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසී. අසෙසාසි ඛො ආයසමා සාරි-පුත්තො සුන්තකඛන්තසං ලිච්ඡවිපුත්තසං වෙසාලියං පරිසතිං එවං වාචං භාසමානසා: “නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උන්තරි මනුස්සධම්මො අලමරිය-ඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුචරිතං සයමපටිභානං. යස්ස ච බවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයායා”ති.

3. අථ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිත්ථි: පච්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්භි. උප-සඛකම්භි: භගවන්තං අභිවාදෙත්ථි: එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: සුන්තකඛන්තො භන්තො ලිච්ඡවිපුත්තො අවිරපක්කන්තො ඉමසමා ධම්මවිතයා. සො වෙසාලියං පරිසතිං එවං වාචං භාසති: “නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උන්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුචරිතං සයමපටිභානං. යස්ස ච බවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයායා”ති.

4. කොධන්තො¹ සාරිපුත්ත සුන්තකඛන්තො මොඝපුරිසො. කොධා ව පනස්ස එසා වාචා භාසිතා ‘අවණණං භාසිස්සාමී’ති. සො සාරිපුත්ත සුන්තකඛන්තො මොඝපුරිසො වණණංයෙව තථාගතස්ස භාසති. වණණො භෙසො සාරිපුත්ත තථාගතස්ස, යො එවං වදෙය්‍යා: ‘යස්ස ච බවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයා-යා’ති.

5. අයමපි හි තාම සාරිපුත්ත, සුන්තකඛන්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මසී ධම්මකියො න භවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා අනෙකවිතිතං ඉඤ්චිවිධං පච්චන්තුභොති: එකොපි සුත්ථා බහුධා භොති. බහුධාපි සුත්ථා එකො භොති. ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුභිඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසඤ්ජමානො ගච්ඡති. සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියමපි² උමමුඤ්ජනිමුඤ්ජං කරොති. සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිඤ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පලලභෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛිසකුණො. ඉමෙපි වන්දිමසුරියෙ එවංමභිඤ්ඤිකෙ එවංමභානුභාවෙ පාණිතා පරිමසති පරිමඤ්ජති. යාව ඛුභමලොකාපි කායෙන වසං වන්තෙති”ති.

6. අයමපි හි තාම සාරිපුත්ත සුන්තකඛන්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මසී ධම්මකියො න භවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා අනෙකවිතිතං ඉඤ්චිවිධං පච්චන්තුභොති: එකොපි සුත්ථා බහුධා භොති. බහුධාපි සුත්ථා එකො භොති. ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුභිඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසඤ්ජමානො ගච්ඡති. සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියමපි² උමමුඤ්ජනිමුඤ්ජං කරොති. සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිඤ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පලලභෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛිසකුණො. ඉමෙපි වන්දිමසුරියෙ එවංමභිඤ්ඤිකෙ එවංමභානුභාවෙ පාණිතා පරිමසති පරිමඤ්ජති. යාව ඛුභමලොකාපි කායෙන වසං වන්තෙති”ති.

1. ‘කොධන්තො භෙසො’ - මජ්ඣ, ‘කොධන්තො ඛො’ - සං.
 2. පඨවියාපි, සං. පඨවියාපි, මජ්ඣ.

2. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්සේ පෙරවරු සිටුරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙන විශාලානුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසචරියන් වහන්සේ “ඉමණ ගෞතමයාහට මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි වූ ආර්යභාවය කිරීමට සම්පී වූ ඥානදර්ශන විශේෂයෙක් නැත. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තකීයෙන් ගැටුම් කොට, විමසන නුවණින් පුහුණුව ගත් සියවටහනු දහමක් දෙශනා කරයි. යම් අඵයක් පිණිස ධර්මය දෙසන ලද නම් ඒ ධර්මය ඒ අනුව ක්‍රියා කරන්නහුගේ මැනවින් දුක් කෙලවර කිරීම පිණිස පවත්නේ ය” යි විශාලානුවර පිරිස් මැද මෙබඳු වචන කියන ලිච්චිරුප්පුත්‍ර සුතකඛතතභාගේ කථාව ඇසූහ.

3. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්සේ විසල්පුර පිටු පිණිස හැසිර බහින් පසු පිණිච්චාතයෙන් වැලකියානු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, ලිච්චිරුප්පුත්‍ර සුතකඛතත මහණ මෙ සස්තෙන් පහවැ ගිය විරු නොබෝකල් ඇත්තෙක. විශාලා තගරයෙහි පිරිස් මැද “ඉමණ ගෞතමයාහට මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් වැඩි වූ ආර්යභාවය කිරීමට සම්පී වූ ඥානදර්ශන විශේෂයෙක් නැත. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තකීයෙන් ගටා විමසුමෙන් එළවා ගත්, සියවටහනු දහමක් දෙශනා කරයි. යම් අඵයක් පිණිස ධර්මය දෙසන ලද නම් ඒ ධර්මය ඒ අනුව ක්‍රියා කරන්නහුගේ මැනවින් දුක් කෙලවර කිරීම පිණිස පවත්නේ ය” යි මෙබඳු වචනයක් කියයි.

4. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛතත මොසපුරුෂ ක්‍රොධ කරනසුදු ය. ක්‍රොධ හෙතෙයෙන් තුලුන් විසින් මේ වචනය කියන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, ඒ සුතකඛතත මොසපුරුෂ ‘නුගුණ කියමි’ යි තථාගතයන්ගේ ගුණයක් ම කියයි. ශාරීපුත්‍රය, “තථාගතයන් විසින් යම් අඵයක් පිණිස යමකුට ධර්මය දෙසන ලද නම්, ඒ ධර්මය ඒ අනුව ක්‍රියා කරන්නහුගේ මැනවින් දුක් කෙලවර කිරීම පිණිස පවත්නේ ය” යි යමෙක් කියා නම්, එය තථාගතයන්ගේ ගුණයෙක් ම ය.

5. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛතත මොසපුරුෂයාහට - “මේ මේ කාරණයෙහුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභීත්ත. සමයක් සම්බුද්ධියහ. අභට්ඨිදුමෙන් හා පසළොස් වරණ ධර්මයෙන් හා සුකතයහ. සුගතයහ. ලොකවිදුහ. අනුතතරපුරිසදම්මසාරපිහ. දෙවිමිනිසුන්ගේ ශාසනායහ. බුද්ධියහ. හගචත්ත” යි මා කෙරෙහි මේ (සමීඤ්ඤාඤානසඛ්ඛාත උතුරු මිනිස්දම් දැනීමෙහි සම්පී ඥානය වූ) ධර්මානුය ද තො වෙයි.

6. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛතත මොසපුරුෂයාහට - “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කාරණයෙහු දු තත්වැදුරුම් සෘද්ධිවිධි වලද කෙරෙහි: එකෙක් වූහු ම බොහෝ ව මැවෙත්. බොහෝ වූවාහු ම එකෙක් ව මැවෙත් ප්‍රකට භාවයට අප්‍රකට භාවයට පත්වන සේක. බිත්තියෙන් පිටත පවුරෙන් පිටත පව්වෙන් පිටත අහසෙහි යනුවන් මෙන් නොගැටෙමින් යන සේක. ජලයෙහි සෙසින් පොළොවෙහි ද ඉල්පිම් ගැලීම් කරන සේක. පොළොවෙහි සෙසින් නොබිඳෙන දියෙහි ද යන සේක. අහසෙහි ද පසවීයකුනින් සෙසින් පයවීයකයෙන් යන සේක. මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සදහිරු දෙදෙනා කරනලයෙන් පරුමයින් කරන සේක. පිරිමදින සේක. බඹලොව ද තෙක් කසින් විසිය පවත්වන සේකැ” යි මා කෙරෙහි මේ ධර්මානුය (සෘද්ධිවිධිඤානසඛ්ඛාත උතුරු මිනිස්දම් දන්නා ඥානය) ද තො වෙයි.

7. අයමපි හි නාම සාරිපුත්ත, සුතකඛන්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මග්ගි ධම්මනිසො න භවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා දිබ්බාය සොනධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙදු සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ වා”ති.

8. අයමපි හි නාම සාරිපුත්ත, සුතකඛන්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මග්ගි ධම්මනිසො න භවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා පරසත්තාතං පරපුඤ්ඤානං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනාති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනාති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනාති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනාති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනාති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනාති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං සඛිතිතං විතතනාති පජානාති. විකඛිතං වා විතතං විකඛිතං විතතනාති පජානාති. මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනාති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනාති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනාති පජානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනාති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනාති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනාති පජානාති. විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනාති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනාති පජානාති.”

9. දස බො පතිමාති සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලාති යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙති. කතමාති දස? ඉධ සාරිපුත්ත, තථාගතො ධානඤ්ච ධානතො අට්ඨානඤ්ච අට්ඨානතො යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො ධානඤ්ච ධානතො අට්ඨානඤ්ච අට්ඨානතො යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙති.

10. පුත ව පරං සාරිපුත්ත තථාගතො අතීතාතාගතපච්චුප්පන්තාතං කමමසමාදානාතං ධානසො හෙතුසො විපාකං යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො අතීතාතාගතපච්චුප්පන්තාතං කමමසමාදානාතං ධානසො හෙතුසො විපාකං යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙති.

7. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛන්ත මොසපුරුෂයාගට මා කෙරෙහි මේ ඛමානිය ද (දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රධාතුඥතසඛ්ඛ්‍යාත උතුරුමිනිස්දම් දනගන්තා ප්‍රඥ) නො වෙයි. එනම්: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේත් ඉතා පිරිසිදු මිනිසැය ඉක්ම වූ දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රධාතුවෙන් දෙවියන් පිළිබඳ වූත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූත් දුරු වූත් සමීප වූත් ද්විවිධ ශබ්දයන් අසන සේකැ” කියා ය.

8. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛන්ත මොසපුරුෂයාට - “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේත් අන්‍යසත්තවයන්ගේ අන්‍යපුද්ගලයන්ගේ සිත සිය සිතින් පිරිසිදු දන ගන්තා සේක රුග සහිත වූ හෝ සිත රුග සහිත සිතැ සි දන්තා සේක. රාග රහිත වූ හෝ සිත රාග රහිත සිතැ සි දන්තා සේක. දෝෂ සහිත වූ හෝ සිත දෝෂ සහිත සිතැ සි දන්තා සේක. දෝෂ රහිත වූ හෝ සිත දෝෂ රහිත සිතැ සි දන්තා සේක. මොහ සහිත වූ හෝ සිත මොහ සහිත සිතැ සි දන්තා සේක. මොහ රහිත වූ හෝ සිත මොහ රහිත සිතැ සි දන්තා සේක. (චිතඥායෙන්) සංකප්පන වූ හෝ සිත සංකප්පිත සිතැ සි දන්තා සේක (උඤ්චවයෙන්) වික්ෂිප්ත වූ හෝ සිත වික්ෂිප්ත සිතැ සි දන්තා සේක. මහග්ගත වූ හෝ සිත මහග්ගත සිතැ සි දන්තා සේක. අමහග්ගත වූ හෝ සිත අමහග්ගත සිතැ සි දන්තා සේක. සඋත්තර වූ හෝ සිත සඋත්තර සිතැ සි දන්තා සේක. නිරුත්තර වූ හෝ සිත නිරුත්තර වූ සිතැ සි දන්තා සේක. සමාහිත වූ හෝ සිත සමාහිත වූ සිතැ සි දන්තා සේක. අසමාහිත වූ හෝ සිත අසමාහිත සිතැ සි දන්තා සේක. විමුත්ත වූ හෝ සිත විමුත්ත සිතැ සි දන්තා සේක. අවිමුත්ත වූ හෝ සිත අවිමුත්ත සිතැ සි දන්තා සේකැ” යි මෙසේ මා කෙරෙහි ඇති මේ (වෙනොපරියඤ්ණ සඛ්ඛ්‍යාත උතුරු මිනිස්දම් දන්තා) ඥාන ය ද නො වෙයි.

9. ශාරීපුත්‍රය, යම්බඳු බලයන්ගෙන් යුත් තථාගත තෙමි ශ්‍රෙණි සභානය (තමන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇතැයි) ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ඛමීචක්‍රය පවත්වා ද, මේ එබඳු තථාගත-බල දසයෙක් වෙයි. කවර දසයෙක් ද යත්: ශාරීපුත්‍රය, මෙහි තථාගත තෙමේ කාරණය කාරණය වශයෙන් ද අකාරණය අකාරණය වශයෙන් ද තතු ලෙස දන ගතියි. ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ කාරණය කාරණය වශයෙනුත් අකාරණය අකාරණය වශයෙනුත් තත් වූ පරිදි දනී යන යමක් ඇද්ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙණි සභානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ඛමීචක්‍රය පවත්වා ද, මේ ඒ සභානාසභානඥානය ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

10. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ අතිත අනාගත වර්තමාන කම්මොදානයන්ගේ විපාක ප්‍රත්‍යය වශයෙන් හෙතු වශයෙන් තත් වූ පරිදි දන්තේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ අතිතානාගතවර්තමාන කම්මයන්ගේ විපාකය ප්‍රත්‍යය වශයෙන් හෙතු වශයෙන් තතු සේ දන්තේ ද. ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙණිසභානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ඛමීචක්‍රය පවත්වා ද, මේ කම්මිපිපාකඥානය ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

11. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො සබ්බජඤ්ඤාමිතිං පටිපදංගමාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො සබ්බජඤ්ඤාමිතිං පටිපදංගමාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

12. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකධාතුනානාධාතු - ලොකං ගමාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකධාතුනානාධාතුලොකං ගමාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

13. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තිකතං ගමාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තිකතං ගමාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

14. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො පරසත්තානං පුරුපුත්තලාභං ඉන්ද්‍රියපරෙපරිගතං ගමාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත තථාගතො පරසත්තානං පුරුපුත්තලාභං ඉන්ද්‍රියපරෙපරිගතං ගමාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

15. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො ක්‍ෂාන්තිමොක්ඛසමාධි - සමාපත්තීනං සබ්බකිලෙසං වොදනං වුට්ඨානං ගමාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො ක්‍ෂාන්තිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීනං සංක්ඛිලෙසං වොදනං වුට්ඨානං ගමාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං, හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

16. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකපිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යච්ඤා: එකමපි ජාතීං ඥෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි1 ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහසමපි ජාතිසතසහසමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙස අනෙකෙපි විවට්ටකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපෙස, “අමුත්‍රාහිං එවංනාමො එවංගොතො එවංවණො එවමාහාරො එවංසුබ්දකං - පටිසංවෙදී එවමාසුපරිගතො, සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං.

1. විසමපි, මජ්ඣ.

11. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ සඵත්‍රගාමිනී (නිරසාදී භෑම තැන් යන) ප්‍රතිපදාව තතුසේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ සඵත්‍රගාමිනී ප්‍රතිපදාව තතු සේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණිබථිවක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

12. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ අනෙකබාතු- නානාබාතු ලොකය තතු සේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ අනෙකබාතු නානාබාතු ලොකය තතුසේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණිබථිවක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

13. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ සත්ථි- යන්ගේ නානාබිමුක්ඛකථා දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ සත්ථියන්ගේ නානාබිමුක්ඛකථා දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාදය කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බථිවක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

14. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ පරසත්ථි- යන්ගේ පරපුඤාලයන්ගේ ශ්‍රද්ධාදී ඉන්ද්‍රියයන්ගේ පරාවරතා (වෘත්තිය භානිය) තතුසේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ පරසත්ථි- යන්ගේ පරපුඤාලයන්ගේ ශ්‍රද්ධාදී ඉන්ද්‍රියයන්ගේ පරාවරතා තතුසේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බථිවක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගත බලයෙක් වෙයි.

15. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ බ්‍යාන විමොක්ඛ සමාධි සමාපතීන්ගේ කෙලෙසීම ද පිරිසිදු බව ද එසින් නැගී සිටීම ද තතුසේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ බ්‍යාන විමොක්ඛ සමාධි සමාපතීන්ගේ සංකෙලය ව්‍යවදන ව්‍යුත්ථාන තතුසේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණි සථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බථිවක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

16. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ තත් වැදූරුම් පුළුච්චාසය සිහි කෙරෙයි. එනම්: එකජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සියයක් දහසක් ද, නොයෙක් තස්තා කලායන් ද නොයෙක් හටගත්තා කලායන් ද නොයෙක් තස්තා හටගත්තා කලායන් ද “අසුවල් තැන උපත්තෙමි. මෙතමි ඇත්තෙමි විමි. මෙතමි ගොත්‍ර ඇත්තෙමි විමි. මෙවැනි වණි ඇත්තෙමි විමි. මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙමි විමි. මෙවැනි සැපයුක් විත්තෙමි විමි. මෙවැනි ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙකිමි විමි. මම එසින් ව්‍යුහ වූයෙමි අසුවල් තැන උපත්තෙමි.

තත්‍රාපාසිං එවංතාඝමා එවංගොනෙතා එවංචණේණා එවමාභාමරා එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉඛුපපනෙතා”ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපීදො: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතීයො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතඛලං හොති, යං ඛලං ආගමම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවතෙති.

17. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්චිත අතික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙත පසාති: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීනෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ. යථාකමුඛුපගෙ සතෙත පජානාති: “ඉමෙ වත ගොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචි- දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා භ්‍රව්‍යදිට්ඨිකා භ්‍රව්‍යදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපානං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වා පත ගොනෙතා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචිසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමා- දිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්චිත අතික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීනෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ. යථාකමුඛුපගෙ සතෙත පජානාති. යමපි සාරි- පුත්ත තථාගතො -පෙ- යථාකමුඛුපගෙ සතෙත පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතඛලං හොති. යං ඛලං ආගමම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවතෙති.

18. පුත ව පරං සාරිපුත්ත තථාගතො ආසවානං බසා අනාසවං චෙතොවිමුත්තීං පඤ්ඤාවිමුත්තීං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචජිකත්ථා උපසමපජ්ජ විහරති. යමපි සාරිපුත්ත තථාගතො ආසවානං බසා අනාසවං චෙතොවිමුත්තීං පඤ්ඤාවිමුත්තීං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචජිකත්ථා උපසමපජ්ජ විහරති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතඛලං හොති යං ඛලං ආගමම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවතෙති.

19. ඉමාති බො සාරිපුත්ත දස තථාගතස්ස තථාගත ඛලාති, සෙති ඛලෙති සමන්තාගතො තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවතෙති.

එහි දී ද මෙනම් ඇත්තෙකිම් මෙනම් ගොත්‍ර ඇත්තෙකිම් මෙවැනි වර්ණ ඇත්තෙකිම් මෙවැනි සැපදක් වින්දෙකිම් මෙවැනි ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙකිම් වීම්. ඒ මම එයින් වූව වූයෙම් මෙහි උපන්නෙමි.” මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසීම් සහිත වූ නන්වැදුරුම් පූජේතිවාසය සිහි කරයි. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ නන්වැදුරුම් පූජේතිවාසය සිහි කෙරේ ද, එනම් ජාති එකක් ද ජාති දෙකක් ද... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසීම් සහිත වූ නන්වැදුරුම් පෙර විසූ කදපිලිවෙල සිහි කෙරේ ද, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ධර්මක්‍රය පවත්වා ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

17. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ මිනිසා ඉක්මවා පැවැති ඉතා පිරිසිදු පහන් උසස් මනා පැහැ ඇති නො මනා පැහැ ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දක්නේ ය: “කම් වූ පරිදි මිය පරලොච ගිය සත්ත්වයන් දක්නේ ය. මේ හටත් සත්ත්වයෝ එකානු-යෙන් කායදුච්චනයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. වාග්දුච්චනයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මනෝදුච්චනයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. ආයෙච්චනයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මිථ්‍යාදූෂිතයෝ ය. මිථ්‍යාදූෂිතමිච්චනාදන ඇත්තෝ ය. ඔහු කය බිඳීමෙන් මරණයෙන් මතු අපාය නම් වූ දුගීති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තරකයට ඉපදීම් වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මේ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායසුච්චනයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. වාග්සුච්චනයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මනසුච්චනයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. ආයෙච්චනයට උපවාද නො කලාහු ය. සමාග්දූෂිතයෝ ය. සමාග්දූෂිතමිච්චනාදන ඇත්තෝ ය. ඔහු කය බිඳීමෙන් මරණයෙන් මතු සුගතී නම් වූ සම්මොක්ඛයට ඉපදීම් වශයෙන් පැමිණියාහු ය.” මෙසේ මිනිසා ඉක්මවා පැවැති ඉතා පිරිසිදු දිවැසින් මැරෙන උපදින හිත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැති නො මනා පැහැති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දැන ගනියි. ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ධර්මක්‍රය පවත්වා ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

18. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ ආසුචයන් ඝෂය වීමෙන් ආසුච නැති වෙතොවිච්චනයන් පඤ්ඤවිච්චනයන් ඉහාතමයේ දී ම නමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ ආසුචයන් නැති වීමෙන් ආසුච නැති වෙතොවිච්චනයන් පඤ්ඤවිච්චනයන් ඉහාතමයේ දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ධර්මක්‍රය පවත්වා ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

19. ශාරීපුත්‍රය, යම් බදු බලයෙකින් යුක්ත තථාගත තෙමේ ශ්‍රෙණි සථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ධර්මක්‍රය පවත්වා ද, මේ ඒ තථාගතයන්ගේ දග තථාගත බලයෝ යි.

20. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍ය: “නන්ති සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සබමමා අලමරියස්සුණ-දස්සනවිසෙසො, නකකපරියාහනං සමිණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විම්බානුවරිතං සසම්පටිගාන”න්ති. තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං විත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣායා යථාහනං නිකඛිතොතො එවං තිරසෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාඛිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුබ්බෙත්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදමි: තං වාචං අප්පහාය තං විත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣායා යථාහනං නිකඛිතොතො එවං තිරසෙ.

21. වත්තාරිමාති සාරිපුත්ත තථාගතස්ස වෙසාරජ්‍යාති යෙසි වෙසාරජේති සමන්තාගතො තථාගතො ආසහං ථානං පටිජානාති, පරිසාග්ග සීහනාදං තදති, බ්‍රහ්මචක්ඛං පච්ඤෙති, කතමාති වත්තාරි?

22. “සමමාසමුද්ධස්ස තෙ පටිජානන්තො ඉමෙ ධම්මා අනභිසමුද්ධා”ති, තත්‍ර වත මං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණු වා බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං සහබ්බෙමන පටිච්චොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනු-පස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අහයප්පන්නො වෙසාරජ්‍යන්තො විහරාමි.

23. “ඛිණ්ණසම්පස්ස තෙ පටිජානන්තො ඉමෙ ආසවා අපරිකඛිණ්ණා”ති, තත්‍ර වත මං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණු වා බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං සහබ්බෙමන පටිච්චොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අහයප්පන්නො වෙසාරජ්‍යන්තො විහරාමි.

24. “යෙ ඛො පන තෙ අන්තරුසිකා ධම්මා වුත්තා ඡන පටිසෙවන්තො නාලං අන්තරුසායා”ති, තත්‍ර වත මං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණු වා බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං සහබ්බෙමන පටිච්චොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අහයප්පන්නො වෙසාරජ්‍යන්තො විහරාමි.

25. “යස්ස ඛො පන තෙ අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො ඡසා න නිග්ගාති නකකරස්ස සම්මා දුක්ඛකඛයායා”ති, තත්‍ර වත මං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණු වා බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං සහබ්බෙමන පටිච්චොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අහයප්පන්නො වෙසාරජ්‍යන්තො විහරාමි.

20. ශාරීපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ දන්තා මෙසේ දන්තා මට “ශ්‍රමණ ගෞතමයානට මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි ආයතීභාවය කිරීමට සම්පීඩු ඥාන-දර්ශනයක් තැන. ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ තඤ්ඤාභාවය නොමැතිව පිම්බෙන නුවණින් පුහුබැඳ ගත්, සිය වටහනු දහමක් දෙශනා කෙරේ” යයි කියා තම ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දෘෂ්ටිය බැහැර නොකොට (සිටියේ) ගෙන ඇර සිටුවුවකු සෙසින් නිරයෙහි උපදනේ ය. ශාරීපුත්‍රය, සීලසම්පන්න සමාධිසම්පන්න මහණ යම්සේ ඉභානවයේ දී ම රහත් බවට පැමිණේ ද, ශාරීපුත්‍රය, මේ කාරණයද මෙසේය සි කියමි: ඒ කීම නොහැර ඒ දෘෂ්ටිය බැහැර නොකොට (සිටියේ) ගෙන ඇර සිටුවුවකු සෙසින් තරකයෙහි උපදනේ වේ.

21. ශාරීපුත්‍රය, යම් බඳු විශාරදභාවයෙන් යුත් තථාගත තෙමේ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රච්ඡාද කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණිධර්ම වක්‍රය පවත්වා ද, තථාගතයන්ගේ ඒ විශාරද භාවයේ මේ සතර දෙනෙක් වෙත්. ඒ කවර සතර දෙනෙක යත්:

22. “සමග්ගස්මවුද්ධියෙහි සි ප්‍රච්ඡාද කරන්නා වූ තොප විසින් මේනම් ධර්මයේ අවබෝධ නොකරන ලද්දහු ය, සි එහි ලා ඵකාන්තයෙන් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොකයෙහි කිසිවෙක් හෝ සකාරණයෙන් මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරීපුත්‍රය, මම නොදක්මි. ශාරීපුත්‍රය, “මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ඤ්ඤමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

23. සමග්ගස්මවුද්ධියෙහි සි ප්‍රච්ඡාද කරන්නා වූ තොප විසින් මේ ආසුටයෝ ඤ්ඤ නොකරන ලදහ”යි එහි ලා ඵකාන්තයෙන් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොක-යෙහි කිසිවෙක් හෝ කරුණු සහිත කොට මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරීපුත්‍රය, නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ඤ්ඤමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

24. “මාච්චලයන්ට අන්තරායකර යම් ධර්ම කෙනෙක් තොප විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දහු ද, ඒ ධර්මයන් සෙවනය කරන්නහුට අන්තරාය පිණිස නො පවත්නාහු ය”යි එහි ලා ඵකාන්තයෙන් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොක-යෙහි කිසිවෙක් හෝ කරුණු සහිත ව මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරීපුත්‍රය, නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ඤ්ඤමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

25. “තොප විසින් යම් අච්චයක් පිණිස ධර්මය දෙශනා කරන ලද නම් ඒ ධර්මය ඊට අනු ව පිළිපදින්නහුගේ මැනවින් දුක් කෙලවර කිරීම පිණිස නොවන්නේ යැ”යි එහි ලා ඵකාන්තයෙන් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොක-යෙහි අන් කිසිවෙක් හෝ කරුණු සහිත ව මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරීපුත්‍රය, නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ඤ්ඤමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

26. ඉමානි ඛො සාරිපුත්ත චත්තාරි තථාගතස්ස වෙසාරජාති යෙති වෙසාරජෙජ්ඣි සමන්තාගතො තථාගතො ආසභං ධානං පටිජාතාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බුඝමච්ඡකං පචතෙතති.

27. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං චදෙය්‍ය: “තත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණ-දස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සෙමපටිහාන”න්ති, තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පභාය තං විතතං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣායා යථාහනං තික්ඛිතො: එවං තිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිච ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුඛෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත චදුමි: තං වාචං අප්පභාය තං විතතං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣායා යථාහනං තික්ඛිතො: එවං තිරයෙ.

28. අට්ඨ ඛො ඉමා සාරිපුත්ත පරිසා: කතමා අට්ඨි? ඛත්තිය-පරිසා බ්‍රාහ්මණපරිසා ගහපතිපරිසා සමණපරිසා වාතුම්මහාරාජිකපරිසා තාවතිංසපරිසා මාරපරිසා බුඝමපරිසා. ඉමා ඛො සාරිපුත්ත අට්ඨි පරිසා. ඉමෙති ඛො සාරිපුත්ත චතුසි වෙසාරජෙජ්ඣි සමන්තාගතො තථාගතො ඉමා අට්ඨි පරිසා උපසඬකමති අජේඛාගාතති.

29. අභිජාතාමි ඛො පතාහං සාරිපුත්ත අනෙකසතං ඛත්තියපරිසං උපසඬකමිතා. තත්‍රපි මයා සන්තිසින්නපුබ්බඤ්ඤච සලලපිතපුබ්බඤ්ඤ ච සමාපජ්ජිතපුබ්බා. තත්‍ර චත මං හයං වා සාරජං වා ඔක්කමිස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පතො අහයප්පතො වෙසාරජප්පතො විහරාමි.

30. අභිජාතාමි ඛො පතාහං සාරිපුත්ත අනෙකසතං බ්‍රාහ්මණපරිසං -පෙ- ගහපතිපරිසං -පෙ- සමණපරිසං -පෙ- වාතුම්මහාරාජිකපරිසං -පෙ- තාවතිංසපරිසං -පෙ- මාරපරිසං -පෙ- බුඝමපරිසං උපසඬකමිතා. තත්‍රපි මයා සන්තිසින්න පුබ්බඤ්ඤච සලලපිතපුබ්බඤ්ඤ ච සමාපජ්ජිතපුබ්බා තත්‍ර චත මං හයං වා සාරජං වා ඔක්කමිස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පතො අහයප්පතො වෙසාරජප්පතො විහරාමි.

31. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං චදෙය්‍ය: “තත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරිය-ඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සෙමපටිහාන”න්ති තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පභාය තං විතතං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣායා යථාහනං තික්ඛිතො: එවං තිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිච ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුඛෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත චදුමි: තං වාචං අප්පභාය තං විතතං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣායා යථාහනං තික්ඛිතො: එවං තිරයෙ.

26 ශාරීපුත්‍රය, යම් බඳු විශාරදභාවයෙන් යුක්ත තථාගත තෙමේ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි ධර්මවක්‍රය පවත්වා ද, මේ සතරහු තථාගතයන්ගේ විශාරදභාවයෝ සි.

27. ශාරීපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ මට “ඉමණ ගෞතමයාට මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි ආයතීභාවය කිරීමට සම්පීඩු ඥානවිශේෂයෙක් නැත. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තකීයෙන් ගැටුණු විමසීම අනුව ගිය සිසුවටහනු ධර්මයක් දෙශනා කෙරේ ය” යි මෙසේ කියා තම ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට සිටියේ ගෙන අවුත් තබන ලද්දක් සෙසින් තරකයෙහි උපදනේ වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, ශීලයෙන් යුක්ත වූ සමාභියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් ඉහාත්මයේදී ම යම්සේ අර්ත්තිය ලබා ද, මේ කාරණයන් එසේ ය යි කියමි: ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට සිටියේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තබන්නාක් මෙන් තරකයෙහි උපදනේ වෙ.

28. ශාරීපුත්‍රය, මේ පිරිස් අටෙකි. කමර අටෙක් ද යත්: කැත් පිරිස ය, බමුණුපිරිස ය, ගැහැවි පිරිස ය, මහණ පිරිස ය, සිවුමහරුපි පිරිස ය, තච්ඡිසා පිරිස ය, මාරපිරිස ය, බඹ පිරිස ය. ශාරීපුත්‍රය, මේ සිවු වෙසරදබැවින් යුත් තථාගත තෙමේ මේ අටපිරිස ම කරු එලඹෙයි. පිටිසෙයි

29. ශාරීපුත්‍රය, මම නොයෙක් සියගණන් කැත්පිරිස් වෙතට පැමිණියෙමි යි දනිමි. එපිරිස්හි මා හුන්විරු ද කථාකලවිරු ද සාකච්ඡා කලවිරු ද වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, එහි දී එකානන්‍යයෙන් මට භයක් හෝ තැති ගැන්මක් හෝ පැමිණෙන්නේ යැ යන මේ කාරණය නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරදභාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

30. ශාරීපුත්‍රය, මම නොයෙක් සිය ගණන් බමුණු පිරිස් වෙත... ගැහැවිපිරිස් වෙත... මහණ පිරිස් වෙත... සිවුමහරුපිපිරිස් වෙත... තච්ඡිසාපිරිස් වෙත ... මාරපිරිස් වෙත ... බඹපිරිස් වෙත එලඹියෙමි දනිමි. එහි දීත් මා හුන්විරු ද කථාකලවිරු ද සාකච්ඡා කලවිරු ද වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, එපිරිස්හි එකානන්‍යයෙන් මට භයක් හෝ තැති ගැන්මක් හෝ පැමිණෙන්නේ යැ යන මේ කාරණය නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරදභාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

31 ශාරීපුත්‍රය, මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ මට යමෙක් “ඉමණගෞතම තෙමේ තකීයෙන් ගැටුණු විමසීම අනුව ගිය තමාට වැටහුනු සේ ධර්මය දෙශනා කෙරේ ය යි කියා තම, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට සිටියේ ගෙන ආර සිටුවුවකු සෙසින් තරකයෙහි උපදනේ වේ. ශාරීපුත්‍රය, ශීලයෙන් යුක්ත වූ සමාභියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් තෙමේ ඉහාත්මයේ දී ම යම්සේ (මාගීයට අනතුරුව එලය මෙන්) අර්ත්තියට පැමිණියේ ද, ශාරීපුත්‍රය ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට (සිටි තේ) ගෙන එන ලද්දක් බහා තබන්නා සේ (වුතියට අනතුරුව පතිසතීය මෙන්) තරකයෙහි උපදිනේ යැ යන මේ කාරණය ද එසේ යැ යි කියමි.

32. වතස්සො බො ඉමා සාරිපුත්ත යොනියො. කතමා වතස්සො? අණ්ඨජා යොති, ජලාබුජා යොති, සංසෙදජා යොති, ඔපපාතිකා යොති. කතමා ච සාරිපුත්ත අණ්ඨජා යොති? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා අණ්ඨකොසං අභිනිබ්භිජ්ජ ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත අණ්ඨජා යොති. කතමා ච සාරිපුත්ත ජලාබුජා යොති? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා වච්චිකොසං අභිනිබ්භිජ්ජ ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත ජලාබුජා යොති. කතමා ච සාරිපුත්ත සංසෙදජා යොති? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා පුත්තිමච්චෙඡ වා ජායන්ති පුත්තිකුණපෙචා පුත්තිකුමමාසෙචා වා චන්දනිකාය වා ඔමුගලෙච වා ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත සංසෙදජා යොති. කතමා ච සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොති? දෙචා තෙරසිකා එකච්චෙච ව මනුස්සා එකච්චෙච ච විනිපාතිකා. අයං වුච්චති සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොති. ඉමා බො සාරිපුත්ත වතස්සො යොනියො.

33. යො බො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍යා: නච්චි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො, තකකපරියාගතං සමිණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයමපටිභානන්ති. තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣා යථාභතං නික්ඛිනොතා එවං තීරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨෙච ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුධෙය්‍යා, එවං සම්පදම්දං සාරිපුත්ත වදාමි: තං වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣා යථාභතං නික්ඛිනොතා එවං තීරයෙ.

34. පඤ්ඤා බො ඉමා සාරිපුත්ත ගතියො. කතමා පඤ්ඤා? තීරයො තීරව්ජානගොති පෙතතිවිසයො මනුස්සා දෙචා. තීරයඤ්චාහං සාරිපුත්ත පජානාමි, තීරයගාමිඤ්ච මඤ්ඤං, තීරයගාමිනිඤ්ච ටට්ඨදං. යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. තීරව්ජානගොතිඤ්චාහං සාරිපුත්ත පජානාමි තීරව්ජානගොතිගාමිඤ්ච මඤ්ඤං, තීරව්ජානගොතිගාමිනිඤ්ච ටට්ඨදං. යථා ටට්ඨපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං තීරව්ජානගොතිං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. පෙතතිවිසයඤ්චාහං සාරිපුත්ත පජානාමි පෙතතිවිසයගාමිඤ්ච මඤ්ඤං පෙතතිවිසයගාමිනිඤ්ච ටට්ඨදං. යථා ටට්ඨපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං පෙතතිවිසයං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. මනුස්සෙචාහං සාරිපුත්ත පජානාමි, මනුස්සලොකගාමිඤ්ච මඤ්ඤං, මනුස්සලොකගාමිනිඤ්ච ටට්ඨදං. යථා ටට්ඨපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං මනුස්සෙසු උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. දෙචෙච වාහං සාරිපුත්ත පජානාමි. දෙචලොකගාමිඤ්ච මඤ්ඤං, දෙචලොකගාමිනිඤ්ච ටට්ඨදං. යථා ටට්ඨපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි-

32. ශාරීපුත්‍රය, මේ යොනීහු සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙක් ද යත්: අණ්ඩපයෝනිය, ජලාබුජයෝනිය, සංසෙදපයෝනිය, ඔපපාතිකයෝනිය යි ශාරීපුත්‍රය, අණ්ඩපයෝනිය කවරේ ය? ශාරීපුත්‍රය, යම් ඒ සත්ති කෙනෙක් විප්‍රචච්ච නිද ගෙන උපදිත් ද, ශාරීපුත්‍රය, මේ අණ්ඩපයෝනිය යි කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රය, ජලාබුජයෝනිය කවරය? ශාරීපුත්‍රය, යම් ඒ සත්ති කෙනෙක් වසතිකොෂය නිද ගෙන උපදිත් ද, ශාරීපුත්‍රය, මේ ජලාබුජ යෝනිය යි කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රය, සංසෙදපයෝනිය කවරය? ශාරීපුත්‍රය, යම් ඒ සත්ති කෙනෙක් දුගදමසෙහි හෝ උපදිත් ද, දුගද සිරුරෙහි හෝ දුගද කොමුසෙහි හෝ මොලෙහි (=අපච්ච්ච දේ ගලාබස්නා තැන) හෝ ගම්ඳොර ගවරවලෙහි හෝ උපදිත් ද, ශාරීපුත්‍රය, මේ සංසෙදප යෝනිය යි කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රය, ඔපපාතික යෝනිය කවරය? දෙවියෝ ය, තෙරසික සත්තියෝ ය, ඇතැම් මනුෂ්‍යයෝ ය, ඇතැම් චෛමානිකයෝ ය. ශාරීපුත්‍රය, මේ ඔපපාතික යෝනිය යි කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රය, මේ වතාහි සතර යොනීහු ය.

33. ශාරීපුත්‍රය, මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ මට යමෙක් “ඉමණ ගෞතමයාහට මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි ආයතීභාවය කිරීමට සමත්ථී ඥානදර්ශන විශෙෂයෙක් තැන. ඉමණගෞතම තෙමේ තනීය හා ගැටුණු විමසීමෙන් ඵලවාගත් ධර්මයක් තමාට වැටුණු සේ දෙශනා කෙරේ ය” යි මෙසේ කියන්නේ නම්, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම් නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දූෂටිය බැහැර නො කොට සිටි සේ ගෙනවුත් බහා තැබුවකු සේ තරකයෙහි උපදනේ වේ. ශාරීපුත්‍රය, සිලයෙන් යුක්ත වූ සමාධියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් ඉහාතවයේ දී ම යම්සේ අර්භත් බවට පැමිණේ ද, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම් නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දූෂටිය බැහැර නො කොට සිටි සේ ගෙනවුත් බහා තැබුවකු සේ තරකයෙහි උපදනේ ය යන මේ කාරණය ද එසේ යැයි කියමි.

34 ශාරීපුත්‍රය, මේ ගති පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: නරකය, තිරිසන් යෝනිය, ප්‍රේතවිෂය ය, මනුෂ්‍යයෝ ය, දෙවියෝ ය. ශාරීපුත්‍රය, මම තිරිසන් තිරිසගාමී මායීයන් තිරිසගාමිනී ප්‍රතිපදවත් දනිමි. යම්සේ පිලිපත්තේත් කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව පහිත වන නිරයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මම තිරිසන් යෝනිය ද තිරිසන් යෝනියට යන මායීය ද තිරිසන් යෝනියට යන ප්‍රතිපදව ද දනිමි. යම් සේ පිලිපත්තේත් කාබුත් මරණින් මතු තිරිසන් යෝනියෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මම ප්‍රෙතවිෂය ද ප්‍රෙතවිෂයට යන මායීය ද ප්‍රෙතවිෂයට යන ප්‍රතිපදව ද දනිමි. යම් සේ පිලිපත්තේත් කාබුත් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මම මනුෂ්‍යයන් මනුෂ්‍යලොකයට යන මායීයන් මනුෂ්‍යලොකයට යන ප්‍රතිපදවත් දනිමි. යම්සේ පිලිපත්තේත් කාබුත් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මම දෙවියන් ද දෙවලොකයට යන මායීය ද දෙවලොකයට යන ප්‍රතිපදව ද දනිමි. යම්සේ පිලිපත්තේත් කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් සවගීලොකයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි.

තිබ්බානඤ්චාභං සාරිපුත්ත පජානාමි නිබ්බානගාමීඤ්ච මඤ්චං නිබ්බාන-
ගාමීනිඤ්ච පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං
වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාච්ඡිමුත්තිං දිට්ඨෙච ඛමෙම සයං අභීඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා
උපපජ්ජිසාමි. තඤ්ච පජානාමි.

35. ඉදං භාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එචං වේතසා වේතො
පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරීයති තඤ්ච මඤ්චං
සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජිසාමිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුඤ්ඤාන අභිකක්ඛන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං එකන්තදුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා
වේදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත අභිකාරකාසු සාධිකපොරිසා පුරභිගාරානං
විතච්චිකාතං විතට්ඨමානං, අථ පුරිසො ආගච්ඡියා සමමාභිතතෙනා
සමමපරෙතො කීලනොතා තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මඤ්ඤත
තමෙව අභිගාරකාසු පණ්ණියා. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එචං
චදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරීයති තඤ්ච මඤ්චං
සමාරුළොහා යථා ඉමං යෙව අභිගාරකාසු ආගමිස්සතිති. තමෙනං
පස්සෙය්‍ය අපරෙත සමයෙන තස්සා අභිගාරකාසු පතිතං එකන්ත-
දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදියමානං. එවමෙව භවං අභං සාරිපුත්ත
ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එචං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං
පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරීයති තඤ්ච මඤ්චං සමාරුළොහා යථා
කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජිසාමිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුඤ්ඤාන අභිකක්ඛන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං එකන්තදුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා
වේදනා වේදියමානං.

36 ඉධ පනාභං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එචං වේතසා වේතො
පරිච්ච පජානාමි: 'තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරීයති තඤ්ච
මඤ්චං සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙදා පරමමරණා තීරච්ඡානගොතිං
උපපජ්ජිසාමිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුඤ්ඤාන අභිකක්ඛන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙදා පරමමරණා තීරච්ඡාන-
ගොතිං උපපන්නං දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදියමානං. සෙය්‍යථාපි
සාරිපුත්ත ගුඨකුපො සාධිකපොරිසො පුරෙ ගුඨස්ස, අථ පුරිසො
ආගච්ඡියා සමමාභිතතෙනා සමමපරෙතො කීලනොතා තසිතො පිපාසිතො
එකායතෙන මඤ්ඤත තමෙව ගුඨකුපං පණ්ණියා. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො
දිස්වා එචං චදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරීයති
තඤ්ච මඤ්චං සමාරුළොහා යථා ඉමං යෙව ගුඨකුපං ආගමිස්සතිති. තමෙනං
පස්සෙය්‍ය අපරෙත සමයෙන තස්මි ගුඨකුපෙ පතිතං දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා
වේදනා වේදියමානං--

ශාරීපුත්‍රය, මම ගතිනිසසරණය වූ නිවන ද නිවනට යන මාගීය ද නිවනට යන පුත්තදාම ද දනිමි. යම්සේ පිළිපත්තේන් ආසුචයන්සේ ක්‍ෂය කිරීමෙන් නිරුසුච වූ වෙතොපිමුක්තිය ද ප්‍රඥපිමුක්තිය ද ඉතාත්මයේ දී ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, එය ද දනිමි.

35. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මා සිත්තේ ඔහු සිහ පිරිසිදු දනිමි: කාබුන් මරණින් මතු ආරාය වූ දුර්ගති වූ විවස ව ජනිත වන නිරයෙහි යම් සේ උපදින්නේ ද, එසේ මේ පුද්ගල තෙමේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැහි සිටියේ යැයි. පසු කලෙක මිනිසාය ඉක්ම පිරිසිදු වූ දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව ජනිත වන නිරයෙහි උපන් එකාන්තයෙන් දුක් වූ තිගුණු වූ රථ වෙදනා විදින ඒ මේ පුද්ගලයා දකිමි. ශාරීපුත්‍රය, පහ වූ හිනිසිළු ඇති පහ වූ දුම් ඇති හිනිආගුරෙන් පිරුණු පුරුෂ ප්‍රමාණයට අධික වූ අගුරුවලෙක් යම් සේ වේ ද, එකල්හි ශ්‍රීෂ්මයෙන් තැවුණු ශ්‍රීෂ්මයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතාණො ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ අගුරුවල ම උදෙසා ඊට ම වැටි තිබෙන එක ම මගින් එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක යම්සේ මේ අගුරු වලට ම එන්නේ ද, එසේ මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ පිළිපත්තේ ය. එසේ ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැහි සිටියේ යැයි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කාලයෙහි ඒ අගුරුවලට වැටුණු එකාන්තයෙන් දුක් වූ තිගුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකින්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, මම එපරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිත්තේ ඔහුගේ සිහ පිරිසිදු දනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම් සේ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව ජනිත වන නිරයෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැහි සිටියේ යැයි. පසු කලෙක මිනිසාය ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව ජනිත වන නිරයෙහි උපන් එකාන්තයෙන් දුක් වූ තිගුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි.

36. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිත්තේ ඔහුගේ සිහ පිරිසිදු දනිමි. මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුන් මරණින් මතු තිරිසන් යෝනියෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේ ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැහි සිටියේ යැයි. පසු කාලයෙහි පිරිසිදු වූ මිනිසාය ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු තිරිසන් යෝනියෙහි උපන් දුක් වූ තිගුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරීපුත්‍රය, පුරුෂප්‍රමාණයට අධික වූ අසුචියෙන් පිරුණු අසුචිවලෙක් යම්සේ වේ ද, එකල්හි ශ්‍රීෂ්මයෙන් තැවුණු ශ්‍රීෂ්මයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතාණො ඇත්තා වූ හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැටි තිබෙන එක ම මගින් එ ම අසුචි වලට ම උදෙසා එන්නේ නම් ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම් සේ මේ අසුචිවලට එන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැහි සිටියේ යැයි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ අසුචිවලෙහි වැටුණු දුක් වූ තිගුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකින්නේ ය. -

එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා තිරව්ජානගොතිං උපපජ්ජිස්සතිති. තමේනං පස්සාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා තිරව්ජානගොතිං උපපන්නං දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදීයමානං.

37. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේත සා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති. තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙතතිවිසයං උපපජ්ජිස්සතිති. තමේනං පස්සාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙතතිවිසයං උපපන්නං දුක්ඛබහුලා වෙදනා වෙදීයමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුකෙඛා සිසමෙ භූමිභාගෙ ජාතො තනුපත්තපලාසො කඛරව්ජායො, අඵ පුරිසො ආගචේජය්‍ය සමමාභිතතේනා සමමපරේතො කීලනේනා තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව රුක්ඛං පණ්ඩාය. තමේනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං චද්දෙය්‍ය: තථායං හචං පුරිසො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා ඉමං යෙව රුක්ඛං ආගමිස්සතිති. තමේනං පස්සෙය්‍ය අපරේන සමයෙන තස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය තිසිත්තං වා නිපන්නං වා දුක්ඛබහුලා වෙදනා වෙදීයමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙතතිවිසයං උපපජ්ජිස්සතිති. තමේනං පස්සාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙතතිවිසයං උපපන්නං දුක්ඛබහුලා වෙදනා වෙදීයමානං.

38. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුසෙසසු උපපජ්ජිස්සතිති. තමේනං පස්සාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුසෙසසු උපපන්නං සුඛබහුලා වෙදනා වෙදීයමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුකෙඛා සමෙ භූමිභාගෙ ජාතො බහලපත්තපලාසො සන්දව්ජායො, අඵ පුරිසො ආගචේජය්‍ය සමමාභිතතේනා සමමපරේතො කීලනේනා තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව රුක්ඛං පණ්ඩාය. තමේනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං චද්දෙය්‍ය: තථායං හචං පුරිසො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා ඉමං යෙව රුක්ඛං ආගමිස්සතිති. තමේනං පස්සෙය්‍ය අපරේන සමයෙන තස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය තිසිත්තං වා නිපන්නං වා සුඛබහුලා වෙදනා වෙදීයමානං.-

ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙම යම්ගේ කාබුන් මරණින් මතු තිරිසන් යොනියෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේ ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසැක ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු තිරිසන් යොනියෙහි උපන් දුක් වූ තිසුණු වූ රඵ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකිමි.

37. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙම යම් ගේ කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රත්‍යවිෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේ ඉරියවු පවත්වයි ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යා යි. පසු කාලයෙහි පිරිසිදු වූ මිනිසැක ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රත්‍යවිෂයයෙහි උපන් දුක් ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකිමි. ශාරීපුත්‍රය, විෂමභූමියෙක හටගත් තුනී කොළ පත් ඇති වීරල සෙවණ ඇති රුකෙක් යම් සේ වෙ ද, එකල්හි ත්‍රිමෛයෙන් ඉතා තැවුණු ත්‍රිමෛයෙන් පෙඵණු කලාන්ත වූ හවගත් ජලතාමණා ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැටී තිබෙන එක ම මගින් ඒ රුක ම උදෙසා එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම් සේ මේ රුක කරා එන්නේ ද එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ”යි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ රුක් සෙවණේ හුන්නා වූ හෝ හොත්තා වූ හෝ දුක් ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දැක්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි. මේ පුද්ගල තෙම කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රත්‍යවිෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යායි පිරිසිදු වූ මිනිසැක ඉක්ම දිවැසින් පසු කලෙක කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රත්‍යවිෂයයෙහි උපන් දුක් ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකිමි.

38 ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්ගේ කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යායි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසැක ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපන් යෑප ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකිමි. ශාරීපුත්‍රය, සමභූමිභාගයෙහි හටගත් බොල් කොළ පත් ඇති ගත සෙවණැති රුකෙක් යම් සේ වෙ ද, එකල්හි ත්‍රිමෛයෙන් ඉතා තැවුණු පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැටී තිබෙන එක ම මගින් ඒ රුක ම උදෙසා එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම්ගේ මේ රුක කරා එන්නේ ද, එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ ය” යි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ රුක් සෙවණේ හුන්නා වූ හෝ හොත්තා වූ හෝ යෑප ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දැක්නේ ය-

එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සෙසු උපපජ්ජස්සතීති, තමෙතං පසාංඝී අපරේන සමයෙන දිධෙඛන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සෙසු උපපන්නං සුඛඛසුලා වෙදනා වෙදියමානං.

39. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සතීති. තමෙතං පසාංඝී අපරේන සමයෙන දිධෙඛන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. ථෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පාසාදෙ, තනුස්ස කුටාගාරං උලලිතතාවලිතතං නිවානං චුස්සිතග්ගලං පිහිතවානපානං. තනුස්ස පලලභේකා ගොතකත්ථො පටිකත්ථො පටලිකත්ථො කාදලිමිගපචිරපච්චත්ථරණො සඋතතරච්ඡදෙ උභතොලොභිත කුටබානො. අථ පුරිසො ආගචේය්‍ය සමමාහිතතෙනා සමමපරේතො කීලනෙනා තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව පාසාදං පණ්ඩාය. තමෙතං චක්ඛුමා පුරිසො දීඤ්චා එවං චදෙය්‍ය: තථායං හවං පුරිසො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා යථා ඉමංගෙව පාසාදං ආගමිස්සතීති. තමෙතං පසෙස්සය්‍ය, අපරේන සමයෙන තස්මිං පාසාදෙ තස්මිං කුටාගාරෙ තස්මිං පලලභේක නිසින්නං වා නිපන්නං වා එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති. තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සතීති. තමෙතං පසාංඝී අපරේන සමයෙන දිධෙඛන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං.

40. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා යථා ආසවානං බයා අතාසචං චේතොච්චුතතීං පඤ්ඤා-විමුතතීං. දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචජ්ඣනා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සතීති. තමෙතං පසාංඝී අපරේන සමයෙන ආසවානං බයා අතාසචං චේතොච්චුතතීං පඤ්ඤාවිමුතතීං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචජ්ඣනා උපසම්පජ්ජ විහරන්නං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. -

ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැති සිටියේ යයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසාය ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපන් සැප බහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකිමි.

39. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම් සේ කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංඛිලොකයෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැති සිටියේ යයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසාය ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංඛිලොකයෙහි උපන් එකාන්තයෙන් සැප වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකිමි. ශාරීපුත්‍රය, යම් සේ ප්‍රාසාදයෙක් වේ ද, එහි ඇතුළත පිටත අලෙවු දුන් වැලඟු වා ඇති පැහැසු අතුළු ඇති, යෙදු වාකවුළු ඇති කුළු-ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි අතුල කොඳු පලස් ඇති අතුල සුදු එළොම්පලස් ඇති අතුල ඝනපුප් එළොම් පලස් ඇති අතුල කෙසෙල්මුවසමින් කල උතුම් පසතුරුණු ඇති බැදි රතු උඩුවියන් ඇති දෙපස තැබූ ලේවන් කන්වසින් ඇති පලගෙක් වන්නේ ද, එකල්හි ශ්‍රීෂමයෙන් ඉතා තැවුණු ශ්‍රීෂමයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතාමණා ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැඩුණු එක ම මගින් ඒ ප්‍රාසාදය ම උදෙසා එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක 'මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම් සේ මේ ප්‍රාසාදය කර එන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැති යේ යැ'යි මෙසේ කියන්නේ ද, පසු කලෙක ඒ ප්‍රාසාදයෙහි ඒ කුළුගෙහි ඒ පලගෙහි සුන්තා වූ හෝ හොත්තා වූ හෝ එකාන්තයෙන් සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකී ද, ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංඛිලොකයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැති සිටියේ යැ යි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසාය ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් සංඛිලොකයෙහි උපන් එකාන්ත සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකිමි.

40. ශාරීපුත්‍රය, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ ආසුචයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් ආසුච රහිත වූ අර්හත්ඵලසමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද තමා විසින් ඉහාතවයේ දීම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැති සිටියේ යැ යි. පසු කලෙක ආසුචයන්ගේ ක්‍ෂය කිරීමෙන් ආසුච රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද ඉතාත්මයේ දීම තමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන එකාන්ත සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකිමි. -

සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පොකඛරණී අවේජාදිකා සාධොදිකා සීතොදිකා සෙතකා සුපතිත්ථා රමණීයා, අවිදුරේ චස්සා තීරේ වතසණ්ඛො, අඵ පුරිසො ආගවේජ්‍ය්‍ය සමමාභීතනො සමමපරේතො කීලනො; තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව පොකඛරණීං පණ්ඩාය. තමෙන චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍යා: තථායං භවං පුරිසො පටිපනො; තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මඤ්ඤා සමාරුලොහා, යථා ඉමංයෙව පොකඛරණීං ආගමිය්‍යතීති. තමෙනං පසෙය්‍ය්‍ය අපරේත සමයෙන තං පොකඛරණීං ඕගාහෙත්ථා; තභාසිත්ථා පිත්ථා ච සඤ්ඤරඵකීලමඵපරිලාභං පටිපසසමොහත්ථා; පච්චුත්තරිත්ථා, තසමිං වතසණ්ඛො නිසීන්තං වා නිපන්තං වා එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදිසමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉගෙකවමං පුඤ්ඤං එවං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුඤ්ඤො පටිපනො; තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මඤ්ඤා සමාරුලොහා, යථා ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා; උපසමපජ්ජි විහරිය්‍යතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරේත සමයෙන ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා; උපසමපජ්ජි විහරන්තං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදිසමානං. ඉමා ඛො සාරිපුත්ත පඤ්ච ගතියො.

41. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජාතන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍යා: “තස්සි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤණ්-දස්සනවිසෙසො. තකකපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයමපටිභාතන්ති.” තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං විතතං අප්පහාය තං දිට්ඨං අප්පටිතිස්සජ්ජිත්ථා යථාහතං නිකඛිතො; එවං තීරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසමපනො; සමාඛිසමපනො; පඤ්ඤසමපනො; දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුධෙය්‍ය, එවං සමපදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි: තං වාචං අප්පහාය තං විතතං අප්පහාය තං දිට්ඨං අප්පටිතිස්සජ්ජිත්ථා යථාහතං නිකඛිතො; එවං තීරයෙ.

42. අභිජානාමි ඛො පනාහං සාරිපුත්ත චතුරඛගසමන්තාගතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතා: තපස්සිස්සුදං භොමි පරමතපස්සි. දුඛස්සුදං භොමි පරමදුඛො. ජෙගුච්ඡි සුදං භොමි පරමජෙගුච්ඡි. පච්චිත්තස්සුදං භොමි පරමපච්චිත්තො.

ශාරීපුත්‍රය, පහන්දිය ඇති මිහිරි දිය ඇති සිහිල් දිය ඇති සුදු වැලිතලා ඇති මනා ව පිනටි තොට ඇති සිත්කලු පොකුණෙක් යම් සේ වේ ද, එයට නුදුරෙහි ඝන වන ලැහැබෙක් වේ ද, එකල්හි ශ්‍රීමයෙන් තැවුණු ශ්‍රීමයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතාමණ ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊටම යන එක ම මගින් ඒ පොකුණ ම උදෙසා එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ පින්වත් පුරුෂ තෙම යම් සේ මේ පොකුණ කර එන්නේ ද, එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේ ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ” යි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ පොකුණට බැස සනාතය කොට පැත් බි සියලු වෙහෙස විඩා දැවිලි සන්තිද්‍රවං ඉන් ගොඩ නැගී ඒ වනලැහැබෙහි හුන්නා වූ හෝ කොන්නා වූ හෝ එකාන්ත සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දක්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිත්ත ඕහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: “මේ පුද්ගල තෙමේ යම් සේ ආසුවයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් ආසුව රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද ඉහාත්මයේ දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ” යි. පසු කලෙක ආසුව රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද ඉහාත්මයේ දී ම විශිෂ්ට ඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන එකාන්ත සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දැකිමි. ශාරීපුත්‍රය, මේ පස් ගනීහු යි.

41. ශාරීපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ මට “ඉමණ ගෞතමයාහට මිනිස් දහමින් වැඩි ආයතීභාවය කිරීමට සමථී ඥානදර්ශන විශේෂයෙක් තැන. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තකී හා ගැවුණු විමසීමෙන් ඵලවාගත් ධර්මයක් තමාට වැටුණු සේ දෙශනා කෙරේ ය” යි. මෙසේ කියන්නේ නම්, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දෘෂ්ටිය බැහැර නො කොට සිටි හේ ගෙන වුත් තැවූවකු සේ නිරයෙහි උපදනේ වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, ශීලයෙන් යුක්ත වූ සමාධියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් ඉහාත්මයේදී ම අර්හත්ඵලයට යම් සේ පැමිණෙන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දෘෂ්ටිය බැහැර නො කොට සිටි හේ ගෙන එන ලද්දක් තබන්නා සේ නිරයෙහි උපදනේ යැ යන මේ කාරණය ද එසේ යැ යි කියමි.

42. ශාරීපුත්‍රය, මම අභිභ සතරෙකින් යුක්ත වූ බමිසර ගෙවත් වියතීය කෙලෙම් සි දැනිමි: තපස් ඇත්තෙමි තපස් ඇත්තවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි. රඵ පිළිවෙත් ඇත්තෙමි රඵ පිළිවෙත් ඇත්තවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි. පාපයට පිළිකුල් කරන්නෙමි පාපයට පිළිකුල් කරන්නවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි. ප්‍රකම්භිවෙක ඇත්තෙමි ප්‍රකම්භිවෙක ඇත්තවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි.

43. තනුස්ස මෙ ඉදං සාරිපුත්ත තපස්සිතාය හොති: අවෙලකො හොමි මුත්තාචාරො හත්ථාපලොඛනො, න එහිහදන්තිකො න තිට්ඨිහදන්තිකො. න අහිහචං න උද්දිස්ස කචං න නිමන්තනං සාදියාමි. සො න කුමහිමුඛා පතිගණහාමි, න කලොපිමුඛා පතිගණහාමි, න එලකමන්තරං න දණ්ඩමන්තරං න මුසලමන්තරං, න ද්විත්තං භුඤ්ජමානාතං, න ගබ්හිතියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සබ්බිතතිසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඛසණ්ඛචාරිතී, න මච්ඡං න මංසං. න සුරං න මෙරයං න ඵ්ඵසොදකං පිචාමි.

සො එකාගාරිකො වා භොමි එකාලොපිකො, ද්වාගාරිකො වා හොමි ද්වාලොපිකො, සත්තාගාරිකො වා හොමි සත්තාලොපිකො. එක්ඝ්ඤාපි දත්තියා යාපෙමි. ද්වීතිපි දත්තියි යාපෙමි. සත්තතිපි දත්තියි යාපෙමි. එකාහිකමපි ආහාරං ආහාරෙමි. ද්වීතිකමපි ආහාරං ආහාරෙමි. සත්තාහිකමපි ආහාරං ආහාරෙමි. ඉති එවරුපං අභිමාහිකමපි පරියායහත්තභොජනානුයෝගමනු-සුත්තො පිහරුමි.

සො සාකහකෙඛා වා හොමි, සාමාකහකෙඛා වා හොමි, නීචාරහකෙඛා වා හොමි, දදුලහකෙඛා වා හොමි, හචහකෙඛා වා හොමි, කණ්හකෙඛා වා හොමි, ආචාමහකෙඛා වා හොමි, පිඤ්ඤකහකෙඛා වා හොමි, තීණ්හකෙඛා වා හොමි, ගොමයහකෙඛා වා හොමි. වතමුලප්පාභාගෙ වා යාපෙමි පචත්තඵලභොජී.

සො සාණාතිපි ඛාරෙමි, මසාණාතිපි ඛාරෙමි, තිරිචාතිපි ඛාරෙමි, අජීනමපි ඛාරෙමි, අජීනකම්පමපි ඛාරෙමි, කුසචීරමපි ඛාරෙමි, වාකචීරමපි ඛාරෙමි, එලකචීරමපි ඛාරෙමි, කෙසකමබ්ලමපි ඛාරෙමි, වාලකමබ්ලමපි ඛාරෙමි, උලුකපකම්පමපි ඛාරෙමි.

සො කෙසමස්සලොචකොපි හොමි, කෙසමස්සලොචනානුයෝගමනු-සුත්තො. උඛ්ඛට්ඨිකොපි¹ හොමි ආසනපටිකම්පෙනා. උකකුටිකොපි හොමි උකකුටිකපචානමනුසුත්තො. කණ්චකාපස්සඤ්ඤො පි හොමි කණ්චකාපස්සයෙසෙය්‍යං කපෙමි. සායතනීයකමපි උදකොරෙහනානුයෝග-මනුසුත්තො පිහරුමි.

ඉති එවරුපං අනෙකවිහිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුයෝගමනු-සුත්තො පිහරුමි. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත තපස්සිතාය හොති.

1. උඛ්ඛට්ඨිකො පි, කප්ඵ.

43. ශාරීපුත්‍රය, (මේ මතු පැවසෙන අවෙලකනාදිය) මාගේ තපස් බව වෙසි: නන්ත වූයෙමි හල ශිච්චකුලාචාර ආත්තෙමි අත ලොචින්තෙමි තොහොත් මල පහ කොට අතින් පිස දමන්නෙමි වෙමි. ආහාර ගැනීම සඳහා එන්න වහන්සැ යි, සිටින්න වහන්සැ යි කියන ලද්දෙමි නො පිළිගන්නෙමි. පළමු කොට ගෙනෙන ලද්ද උදෙසා කරන ලද්ද නිමැනු භික්ෂාව ද නො ඉවසමි. ඒ මම කළමුචින් නගා දෙන දෙය නො පිළිගනිමි. සැලීමුචින් නගා දෙන දෙය, එළිපත අතර කොට සිට දෙන දෙය, දණ්ඩක් අතර කොට සිට දෙන දෙය, මොහොලක් අතර කොට සිට දෙන දෙය, අනුභව කරන්නවුන් දෙදෙනකුන්ගෙන් එකකු අවුත් දෙන දෙය, ගැබ්ණිය පිසින් දෙන දෙය, කිරි පොවන්නිය පිසින් දෙන දෙය, නො පිළිගනිමි. පුරුෂයා වෙත ගිය තැනැත්තිය පිසින් දෙන දෙය, සමුදාදම් කල දෙසින් දෙන දෙය, යම් තැනෙක බල්ලෙක් පැමිණ සිටියේ නම්, ඔහුට නො දී දෙන දෙය, යම් තැනෙක මැස්සෝ කැටි කැටි ව ගැසිරෙත් ද එහි දී දෙන දෙය නො පිළිගනිමි. දියමස් නො වලදුම්. ගොඩමස් නො වලදුම්. පුරා නො බොමි. පුළුපාසවය නො බොමි. ලොණභෝජිතය (= සියලු සහ්‍යාදිය පල්කොට ගත් කාබිදිය) නො බොමි.

මම පිඬු පිණිස එක ම ගෙයක් පමණ කොට ගත්තෙමි වෙමි. එක ම පිඩෙකින් යැපෙන්නෙමි වෙමි. පිඬු පිණිස ගෙවල් දෙකක් පමණ කොට ගත්තෙමි වෙමි. පිඬු දෙකකින් යැපෙන්නෙමි වෙමි. පිඬු පිණිස ගෙවල් සතක් පමණක් කොට ගත්තෙමි පිඬුසතකින් යැපෙන්නෙමි වෙමි. එක් කුඩා බත්තැටියකින් බත්තැටි දෙකෙකින් බත්තැටි සතෙකින් ද යැපෙමි. දවසකට වරක් දෙදවසකට වරක් සත් දවසකට වරක් ආහාර ගනිමි. මෙසේ මෙලෙසින් අබිමසකට වරක් දැසි වාර වශයෙන් බත් බුදීමෙහි යෙදුනෙමි වාසය කරමි.

ඒ මම අමුපලා බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. බඩහමු බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. උරුගැල් බුදින්නෙමි හෝ කපා හල සම් කසට බුදින්නෙමි හෝ මැලියම් බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. සහල් කුඩු බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. දඹු බත් බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. මුරුවට බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. තණකොළ බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. ගොම බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. වහමුල් පල ආහාර කොට ආත්තෙමි ස්වයංපතිත එල බුදින්නෙමි හෝ යැපෙමි.

ඒ මම ගණ වැහැරිත් දරමි. නන්වැදුරුම් හු මුසු කොට විසු පිලිත් මිනී එතු පිලිත් දරමි. පවුල් පිලිත් දරමි. රැක්පතුරෙන් කල පිලි ද දරමි. අඳුන්දිවිසම් ද දරමි. මැදින් පැළෑ කුර සහිත අඳුන්මුවසම් ද දරමි. කුසතණවැහැරි ද දරමි. නියදවැහැරි ද දරමි. පුවරුවැහැරි ද දරමි. කෙස්වලින් කල කම්බිලි ද දරමි. අස්ලොම්න් කල කම්බිලි ද දරමි. බකමුහුණු පියාපතින් කල වැහැරි ද දරමි.

ඒ මම කෙස් රවුලු ඉදිරිම නමැති අනුශොගයෙහි තැවත තැවත යෙදුනෙමි කෙසමයුලොවක වෙමි. අසුන් පිලිකෙටු කෙලෙමි. උඩුකුරු ව සිටින්නෙමි ද වෙමි. උළුයෙන් හිදිම නමැති උතකුටික විශ්ඨයෙන් යුක්ත වූයෙමි උත්කුටුකයෙන් සිටින්නෙමි ද වෙමි. කටුආතිරියෙහි සක්මන් ආදිය කරන්නෙමි කටු සවි කල වැහිරෙණ පුවරුවෙහි ශයනය කරමි. සවස තුන්වැනි ශකාට දියට බැසීම නමැති අනුශොග යෙහි යෙදුනෙමි වාසය කරමි.

මෙසේ මෙබඳු නන්වැදුරුම් සිරුර තැපීමෙහි පෙලීමෙහි කාත්පසින් තැවීමෙහි එක්වත් යෙදුනෙමි වෙසෙමි. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ තපස්බව වෙසි.

44. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ඥාණිං හොති: නෙකවස්සගණිකං රජෝජලං කායෙ සන්තිවිතං. හොති පපටිකජානං, සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත තිඤ්ඤකම්බණ්ණ නෙකවස්සගණිකො සන්තිවිතො, හොති පපටිකජානො, එවමෙවස්සු මෙ සාරිපුත්ත නෙකවස්සගණිකං රජෝජලං කායෙ සන්තිවිතං. හොති පපටිකජානං. තස්ස මස්සං සාරිපුත්ත න එවං. හොති: අනොවධාහං ඉමං රජෝජලං පාණිනා පරිමජේජය්‍යං, අඤ්ඤ වා පන මෙ ඉමං රජෝජලං පාණිනා පරිමජේජය්‍යන්ති, එවමපි මෙ සාරිපුත්ත න හොති. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත ඥාණිං හොති.

45. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ජේගුවජිස්මිං හොති: සො ඛො අහං සාරිපුත්ත සතොච අභිකකමාමි සතො පටිකකමාමි. යාව උදබ්භිඤ්ඤවහිපි මෙ දයා පච්චුපට්ඨිතා හොති: මාහං බුද්ධතෙ පාණේ විසමගතෙ සම්ඝාතං ආපාදෙස්සන්ති ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත ජේගුවජිස්මිං හොති.

46. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත පච්චිත්තස්මිං හොති: සො ඛො අහං සාරිපුත්ත අඤ්ඤතරං අරඤ්ඤයතනං අජේඛාගහෙඤ්ඤා විහරාමි, යද පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණ්හාරකං වා කට්ඨිහාරකං වා වතකමමිකං වා, වතෙත වතං ගහතෙත ගහනං තිනෙතන නිත්තං එලෙන එලං පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මං තෙ අද්දසංසු, අභඤ්ඤ වා තෙ අද්දසන්ති. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත ආරඤ්ඤකො මිගො මිත්‍රස්සෙ දීඝවා වතෙත වතං ගහතෙත ගහනං තිනෙතන නිත්තං එලෙන එලං පපතති, එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත යද පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණ්හාරකං වා කට්ඨිහාරකං වා වතකමමිකං වා, වතෙත වතං ගහතෙත ගහනං තිනෙතන නිත්තං එලෙන එලං පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මං තෙ අද්දසංසු, අභඤ්ඤ වා තෙ අද්දසන්ති. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත පච්චිත්තස්මිං හොති.

47. [තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත මහාවිකට්ඨොජනස්මිං හොති:] සො ඛො අහං සාරිපුත්ත සෙ තෙ ගොට්ඨා පට්ඨිකගාවො අපගත-ගොපාලා තත්ථ වතුකුණ්ණිකො උපසම්බුද්ධො යාති තාති වච්ඡකානං තරුණකානං ඛෙදුපකානං ගොමයාති, තාති සුදං ආහාරෙම යාවතිවඤ්ඤ මෙ සාරිපුත්ත සකං මුත්තකරීසං අපරියාදිණ්ණං හොති, සකං යෙව සුදං මුත්තකරීසං ආහාරෙම. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත මහාවිකට්ඨොජනස්මිං හොති.

44. ශාරීපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ රඵබව වෙයි: නොයෙක් අවුරුදු ගණන් මුළුල්ලෙහි හටගත් රජසදුලි හිරුරෙහි රැස් වූයේ හටගත් පැලිවල ඇත්තේ වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, නොයෙක් අවුරුදු ගණන් වයසැති හටගත් පතුරු ඇති මහත් වූ නිඹිරි කණුවෙක් යම්සේ වේ ද, ශාරීපුත්‍රය, එපරිද්දෙන් ම මාගේ හිරුරෙහි නොයෙක් අවුරුදු ගණන් වයසැති රජසදුලි රැස් වූයේ හටගත් පැලිවල ඇත්තේ වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, එ මට මෙබඳු අදහසක් නො වෙයි: “මම මේ රජස් දුලි අතින් පිරි මදින්නෙමි නම් කෝ අනායෝ කෝ මාගේ රජස් දුලි අතින් පිරිමදින්නාහු නම් අහෝ යෙහෙකැ” යි මෙසේත් මට අදහස් නො වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ රඵ පිලිවෙත වෙයි.

45. ශාරීපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ පවට පිලිකුල් බව වෙයි: ශාරීපුත්‍රය, කුඩාපණුවන් (නොමරමවායි) ඒ මම සිහි ඇත්තෙමි ම ඉදිරියට යමි. සිහි ඇත්තෙමි ම පෙරලා එමි. “ මම විෂමසථාන ගත වූ කුඩාදිය බිඳුය යි කියන ප්‍රාණීන් විනාශයට නො පමුණුවමවා” යි දියබිඳුවෙහි පවා දයාව එලඹ සිටියා වේ. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ පවට පිලිකුල් කරණ බව වෙයි.

46. ශාරීපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ ප්‍රකාශව්වෙකය වෙයි: ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම එක්තරා වනයකට වැද වාසය කරමි. යම් කලෙක ගොපාලයකු හෝ පසුපාලයකු හෝ තණ ගෙනයන්නකු හෝ දර ගෙන යන්නකු හෝ වනකැමියකු හෝ දැකිමි ද, එකල මම (සිටි) වනයෙන් (අන්) වනයකට (සිටි) ලැහැබින් (අන්)ලැහැබකට මිටිබිමින් මිටිබිමට උස්බිමින් උස්බිමට යමි. කවර හෙයින් යත්: ඔහු මා නො දැකිත්වා, මම ද ඔවුන් නො දැකිමිවා යි යන අදහසිනි. ශාරීපුත්‍රය, වනමුවෙක් මිනිසුන් දක වනයෙන් වනයට ලැහැබින් ලැහැබට මිටි බිමින් මිටි බිමට උස් බිමින් උස් බිමට යම්සේ යේ ද, ශාරීපුත්‍රය, මමත් එපරිද්දෙන් ම යම් කලෙක ගොපාලයකු හෝ පසුපාලයකු හෝ තණ ගෙන යන්නකු හෝ දර ගෙනයන්නකු හෝ වනකැමියකු හෝ දැකිමි ද, එකල මම වනයෙන් වනයට ලැහැබින් ලැහැබට මිටි තැනින් මිටි තැනට උස් තැනින් උස් තැනට යමි. එය කවර හෙයින්? යත්: ඔහු මා නො දැකිත්වා, මමත් ඔවුන් නො දැකිමිවා යන අදහසිනි. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ ප්‍රකාශව්වෙකය වෙයි

47. [ශාරීපුත්‍රය එහි මේ මාගේ මහාවිකට භෞජනය වෙයි.] ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම පිටත්ව ගිය ගෙරින් ඇති පහව ගිය ගොපල්ලන් ඇති යම් ඒ ගොවුදු වේ ද, එහි දෙදණ දෙවැලමට බිම තැබුවෙක් ව එලඹ දෙනුත් වෙතට කිරි බිමට පැමිණෙන වසු පැටවුන්ගේ යම් ඒ ගොම වේ ද, ඒ ගොම අනුභව කරමි. ශාරීපුත්‍රය, යම්තාක් මාගේ සවකීය මලමුත්‍ර හීන නො වූයේ ද, ඒ තාක් සවකීය මලමුත්‍ර අනුභව කරමි. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ මහාවිකට භෞජනය වෙයි.

48. ඥානා ඥානා අභං සාරිපුත්ත අඤ්ඤාතරං භිංසනකං වනසණ්ඛං අජේඛාභානෙඤ්ච විහරාමි. නනු සුදං සාරිපුත්ත භිංසනකස්ස වනසණ්ඛස්ස භිංසනකකසමා භොති: යො කොචි අච්චරාගො නං වනසණ්ඛං පටිසති යෙභුසෙයන ලොමාති හංසතති. ඥානා ඥානා සාරිපුත්ත යා නා රතතියො සීතා කෙමතතිකා අනතරට්ඨකො ග්‍රිමපාතසමග්ගෙ, තථාරුපාසු රතතිසු රතතිං අබොහාකාසෙ විහරාමි දිවා වනසණ්ඛං. භිමහානං පච්ඡිමෙ මාසෙ දිවා අබොහාකාසෙ විහරාමි රතතිං වනසණ්ඛං. අට්ඨසු මං සාරිපුත්ත අභං අනච්ඡරියා ගාථා පටිභාසි පුබ්බෙ අසුභපුබ්බා:

සොතනො සොසීතො එකො භිංසනකෙ වනෙ,
නග්ගො න චග්ගිමාසීතො එසනා පසුතො මුතීති.

49. ඥානා ඥානා සාරිපුත්ත, පුසානෙ ජෙය්‍යං කප්පෙමි ජච්චට්ඨිකාති උපධාය. අට්ඨසු මං සාරිපුත්ත ගොමණ්ඛලා උපසඛකමිචා ඔට්ඨුභනතිපි, ඔමුභෙතනතිපි, පංසුකෙනපි ඔඛිරනති. කණ්ණසොතෙසු'පි සලාකං පච්චෙසෙතති. න ඥානා පතාහං සාරිපුත්ත අභිජානාමි තෙසු පාපකං විතතං උප්පාදෙතා. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත උපෙකඛාවිහාරස්මිං හොති.

50. සතති ඥානා පත සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ට්‍රාගමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: ආභාරෙන සුඤ්ඤී. තෙ එවමාහංසු: කොලෙහි යාපෙමාති. තෙ කොලමපි බාදනති, කොලච්ඡිණ්ණමපි බාදනති, කොලොදකමපි පිචනති, අනෙකවිතිතමපි කොලවිකතිං පටිභුඤ්ජනති. අභිජානාමි ඥානා පතාහං සාරිපුත්ත එකංගෙව කොලං ආභාරං ආහරිතා. සීයා ඥානා පත තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස: මහා නුන තෙන සමගෙත කොලො අභොසීති. න ඥානා පතෙතං සාරිපුත්ත එවං දුට්ඨබ්බං. තදුපි එත පරමොගෙව කොලො අභොසී, සෙය්‍යථාපි එතරහි. තස්ස මග්ගං සාරිපුත්ත එකංගෙව කොලං ආභාරං ආභාරගතො අභිමතතකසීමානං පතොතා කායො හොති: සෙය්‍යථාපි නාම ආසීතිකපබ්බාති වා කාලපබ්බාති වා, එවමෙවසු මෙ අභිකපච්චඛනාති භවනති තාගෙවප්පාභාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ඔට්ඨිපදං, එවමෙවසු මෙ අතිසදං ගොති තාගෙවප්පාභාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම වට්ටනාපිච්ඡි, එවමෙවසු මෙ පිට්ඨිකණ්ටකො උ තත තාවනතො හොති තාගෙවප්පාභාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ජරසාලාය ගොපාතසීයො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති, එවමෙවසු මෙ එාසුලීයො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති තාගෙවප්පාභාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ගමහීරෙ උදපානෙ උදකතාරකා ගමහීරගතා ඔකඛාසිකා දිසුනති, එවමෙවසු මෙ අකඛිකුපෙසු අකඛිතාරකා ගමහීරගතා ඔකඛාසිකා දිසුනති තාගෙවප්පාභාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම තිත්තකාලාචු ආමකච්ඡිතො වාතාතපෙන සමුච්චිතො හොති සමමිලාතො, එවමෙවසු මෙ සීසච්ඡි සමුච්චිතා හොති සමමිලාතා, තාගෙවප්පාභාරතාය.

48. ආර්යපුත්‍රය, ඒ මම එක්තරා බිහිසුණු වනලාභාබ්‍රමකව වැද වාසය කරමි. ආර්යපුත්‍රය, ඒ බිහිසුණු වනලාභාබ්‍රමක මේ (මතු පැවසෙන) භික්ෂුණ භාවය වෙයි: යම් කිසි අතීතරුකයෙක් ඒ වනලාභාබ්‍රම පිවිසේ නම්, බොහෝ සෙයින් ලොමුදහ ගනී. ආර්යපුත්‍රය, ඒ මම තවම මැදින් දෙමස අතර අවදවසෙහි වූ හිම වැටෙන කාලයෙහි කෙමනන සාකුච්ච අයත් සිත වූ යම් ඒ රුහුණු වෙත් ද, එබඳු රුහුණු මුළු රැයෙහි එළිමහනෙහි වෙසෙමි. දවල් වනලාභාබ්‍රමක වෙසෙමි. ත්‍රිෂමයෙහි පැසුළු මාසයෙහි දවල් එළිමහනෙහි වෙසෙමි. රුහුණෙහි වනලාභාබ්‍රමක වෙසෙමි. ආර්යපුත්‍රය, තව ද මව පෙර නොඇසූ විරූ මතු මතු ආශවයභීය උපදවන මේ ගාථාව වැටහිණි:

“ ශුද්ධිය සෙවීමෙහි යෙදුණු මුනි වූ මම ත්‍රිෂමයෙන් අතිශයින් නැටුණෙමි හිමයෙන් ඉතා තෙත් වූයෙමි බිහිසුණු වූ වනයෙහි එකලා වූයෙමි තත්ත වූයෙමි ද හිත්ත වෙත නො එළඹිමි.

49. ආර්යපුත්‍රය, ඒ මම සොහොනෙහි භික්ෂුට කන්වසින් කොට ගෙන යයනය කරමි. ආර්යපුත්‍රය, එකල මා වෙතට ගොපලුදරුවෝ පැමිණ (මා මත්තෙහි) කෙල ද ඔවින්. මුහු ද කරන්. පස් ද විසුරු වන්. කන්සිදුරුවල ඉරවු ද ගසන්. ආර්යපුත්‍රය, මම ඔවුන් කෙරෙහි පවිටු සිතක් ඉපදවූයෙමැ සි තො දනිමි. ආර්යපුත්‍රය, මෙය මාගේ උපෙක්ෂා විතරණය වේ.

50. ආර්යපුත්‍රය, ආභාරයෙන් ශුද්ධිය වෙති සි මෙසේ කියන්නා වූ මෙසේ ලබ්ධි ඇත්තා වූ ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත් ම ය. ඔහු බෙබරවලින් යැපෙන්නෙමු සි මෙසේ කියන්. ඔහු බෙබරපල ද කන්. බෙබරසුණු ද කන්. බෙබර මැඟහත් දිය ද බොහෝ. නන් වැදුරුම් වූ බෙබරින් කල ආභාර ද අනුභව කරන්. තවද, ආර්යපුත්‍රය, මම එක ම බෙබර පලයක් ආභාර වශයෙන් ගත්තෙක්ම සි දනිමි ම ය. ආර්යපුත්‍රය, එකානනයෙන් එසමයෙහි බෙබරපල මහත් වූයේ ජෙ සි. ඔබට මෙබඳු අදහසෙක් විය හැකිය. ආර්යපුත්‍රය, මෙය එසේ නො දනගු සි. එකල්හි ද බෙබරපල මෙකල යම් පමණ මහත් නම් එපමණ ම වූයේ ය. ආර්යපුත්‍රය, එක ම බෙබර පලයක් අහර කොට ගන්නා වූ ඒ මාගේ කය අතිශය කාශගාවයට පැමිණියේ වෙයි. ආසිතික වැල්පුරුක් හෝ කළුවැල්පුරුක් හෝ යම් සේ වෙත් ද, ඒ අප්‍රාභාරයෙන් මාගේ අභිහප්‍රත්‍යභියෝ ද එ බඳු ම වෙත්. ඔටුපිය යම් සේ වෙයි ද, මාගේ නිසිදනමාංසය ද ඒ අප්‍රාභාර භාවයෙන් එ බඳු ම වෙයි. වට්ටනාවලිය (කුරුඳු වැලය) යම් සේ වේ ද, මාගේ වසව (=කොළඹ) ඒ අප්‍රාභාර භාවයෙන් උස් පහත් වූයේ වෙයි. දිරු ශාලාවෙක ගොනැස්සු යම් සේ උඩුයටි ව නැමුනාහු වෙත් ද, එපරිද්දෙන් මාගේ ඉල ඇට ඒ නිරුහාරභාවයෙන් ම උඩුයටි ව නැමී ගියාහු වෙත්. ගැඹුරු ලිඳෙක උදක තාරකාවෝ ගැඹුරට ගියාහු ඇතුළට පිවිසියාහු යම් සේ දක්නා ලැබෙත් ද, එපරිද්දෙන් ම මාගේ අක්ෂිකුපයන්හි ඇස්තරු ඒ අප්‍රාභාර-භාවයෙන් ම ගැඹුරට ගියාහු ඇතුළට පිවිසියාහු දක්නා ලැබෙත්. තිත්ත ලබුවක් අමු කල සිදිනා ලද්දේ අවු සුලගින් පැලී ගියේ මැලවී ගියේ යම් සේ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම මාගේ මේ හිසෙහි සිවිය ඒ අප්‍රාභාර-භාවයෙන් ම පැලී ගියේ මැලවී ගියේ වෙයි.

51. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත උදරච්ඡපිං පරිමසිස්සාමිති පිට්ඨිකණ්ඩකං යෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරිමසිස්සාමිති උදරච්ඡපිංයෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්ස මෙ සාරිපුත්ත උදරච්ඡපි පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලීතා හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තනෙච අවකුජ්ජො පපතාමි. තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත තමෙව කායං අස්සාසෙතො පාණීනා ගත්තාති අනොමජ්ජාමි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණීනා ගත්තාති අනොමජ්ජතො පුත්ඵලාති ලොමාති කායසමා පපතනති තායෙවප්පාභාරතාය.

52. සනති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාහමණා එවං වාදිතො එවංදිට්ඨිතො: ආහාරෙන සුද්ධිති. තෙ එවමාහංසු: මුග්ගෙහි යාපෙමි - පෙ- තිලෙහි යාපෙමි -පෙ- තණ්ඩුලෙහි යාපෙමාති. තෙ තණ්ඩුලමපි බාදනති, තණ්ඩුලවුණණමපි බාදනති, තණ්ඩුලොදකමපි පිවනති, අනෙකච්චිතමපි තණ්ඩුලච්චිකති. පරිභුඤ්ජනති. අභිජානාමි ඛො පනාහං සාරිපුත්ත එකංයෙව තණ්ඩුලං ආහාරං ආහරිතා. සියා ඛො පන තෙ සාරිපුත්ත එවමය්හං: මහා නුත තෙන සමයෙන තණ්ඩුලො අභොසිති. න ඛො පනෙතං සාරිපුත්ත එවං දුට්ඨංබ්බං. තදුපි එතපරමොයෙව තණ්ඩුලො අභොසි සෙය්සථාපි එතරහි.

53. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත එකංයෙව තණ්ඩුලං ආහාරං ආහාරයතො අභිමතකසිමානං පනෙනා කායො හොති. සෙය්සථාපි නාම ආසීතිකපඛොති වා කාලපඛොති වා, එවමෙවස්ස මෙ අභිගපච්චඛනාති භවනති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ඔට්ඨපදං එවමෙවස්ස මෙ ආතිසදං හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම වට්ටනාවලී, එවමෙවස්ස මෙ පිට්ඨිකණ්ඩකො උනිතතාවනතො හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ජරසාලාය ගොපානසියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති, එවමෙවස්ස මෙ එාසුමියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ගමහීරෙ උදපාතෙ උදකතාරකා ගමහීරගතා ඔකබාසිකා දිස්සනති, එවමෙවස්ස මෙ අකඛිකුපෙසු අකඛිතාරකා ගමහීරගතා ඔකබාසිකා දිස්සනති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම තිත්තකාලාඛු ආමකච්ඡිතො වාතාතපෙන සමච්ඡට්ටො හොති සමමිලාතො, එවමෙවස්ස මෙ සීසච්ඡපි සමච්ඡට්ටො හොති සමමිලාතා තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, උදරච්ඡපිං පරිමසිස්සාමිති පිට්ඨිකණ්ඩකංයෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරිමසිස්සාමිති උදරච්ඡපිං යෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්ස මෙ සාරිපුත්ත උදරච්ඡපි පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලීතා හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තනෙච අවකුජ්ජො පපතාමි තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, තමෙව කායං අස්සාසෙතො පාණීනා ගත්තාති අනොමජ්ජාමි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණීනා ගත්තාති අනොමජ්ජතො පුත්ඵලාති ලොමාති කායසමා පපතනති තායෙවප්පාභාරතාය.

51. ආර්යපුත්‍රය, ඒ මම උදරසිවිය පිරිමදින්නෙමි සි පිටකටුව ම අල්ලා ගනිමි. පිටකටුව පිරිමදින්නෙමි සි උදරසිවිය ම අල්ලා ගනිමි. ආර්යපුත්‍රය, ඒ අලාභාරභාවයෙන් ම උදර සිවිය පිටකටුව හා ඇලුණේ වේ. ආර්යපුත්‍රය, මම මල හෝ මු හෝ පහ කරන්නෙමිසි එහි ම යටිහුරු ව වැටෙමි. ඒ අලාභාර භාවයෙනි. ආර්යපුත්‍රය, මම එ ම සිරුර අස්වසන්නෙමි සිරුරු-අවයව අතින් පිරිමදිමි. ආර්යපුත්‍රය, අතින් අවයව පිරිමදින ඒ මාගේ සිරුරෙන් දිරු මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිහී වැටෙත්. ඒ අලාභාරභාවයෙනි.

52. ආර්යපුත්‍රය, ‘ආහාරයෙන් ඉදිකර වෙති’ සි මෙසේ වාද ඇති මෙබඳු ලබ්ධි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත. ඔහු ‘මුඟුවෙන් යැපෙමු’ සි ... ‘තලගයන් යැපෙමු’ සි ... ‘සහලින් යැපෙමු’ සි මෙසේ කීහ. ඔහු සහල් ද කන්. සහල්පුණු ද කන්. කාල්පානුදු මොන්. සහලින් කල නත්වැදුරුම් දූ ය ද අනුභව කරන්. ආර්යපුත්‍රය, මම එක ම සහල්ඇවයක් ආහාර කොට ගත්තෙමි සි දනිමි. ආර්යපුත්‍රය, තොපට ‘ඒ කාලයෙහි සහල්ඇවය මහන් විය හැකි ය’ සි මෙබඳු අදහසක් විය හැකි ය. ආර්යපුත්‍රය, එය එසේ නො දනුනු සි. මෙකල යම් සේ ද එකල්හි දු සහල්ඇවය මෙපමණ ම විය.

53. ආර්යපුත්‍රය, සහල්ඇවයක් ආහාර කොට ගන්නා වූ ඒ මාගේ ශරීරය අතීතය කාශාභාවයට පැමිණියේ වෙයි. ආසිනික වැල්පුරුක් හෝ කළුපුරුක් හෝ යම් සේ වෙත් ද, ඒ අලාභාර භාවයෙන්ම මාගේ ශරීරවයවයෝ එසේ වෙත්. ඔවුපිය යම්සේ වේ නම් ඒ අලාභාර භාවයෙන් ම මාගේ ආතිසදය - හිදිම ද එසේ වෙයි. ඒ අලාභාර-භාවයෙන් ම මාගේ වසටද වට්ටනාවලිය (වටඇටවැල) යම්සේ නම් එසේ උස්පහන් වූයේ වෙයි. දිරු ශාලාවක ගොනැස්සු යම්සේ උඩුගටි ව නැමුණානු වෙත් ද, ඒ අලාභාරභාවයෙන් ම මාගේ ඉලඇට ද එසේ උඩු ගටිව නැමුණානු වෙත්. ගැඹුරු ශ්‍රීදක උදකතාරකාවෝ ගැඹුරට ගියානු ඇතුලට පිවිසියානු යම්සේ පැනෙත් ද, එසේ මාගේ අක්ෂිකුටයන්හි ඇස්තරු ඒ අලාභාරභාවයෙන් ම ගැඹුරට ගියානු ඇතුලට පිවිසියානු දක්නා ලැබෙත්. යම්සේ තීන්ත ලබුවක් අමුවෙන් සිඳින ලද්දේ අමුසලගින් හැකි ශ්‍රී ගියේ මැලවී ගියේ වේ ද, එසේ ඒ අලාභාරභාවයෙන් මාගේ හිසෙහි සිවිය හැකි ශ්‍රී ගියේ මැලවී ගියේ වෙයි. ආර්යපුත්‍රය, මම උදර සිවිය පිරි-මදින්නෙමිසි පිටකටුව ම පිරිමදි ගනිමි. පිටකටුව පිරිමදිමි සි උදර සිවිය ම පිරිමදි ගනිමි. ඒ අලාභාරභාවයෙන් උදර සිවිය පිටකටුව හා ඇලුණේ වේ. ආර්යපුත්‍රය, මම මල හෝ මු හෝ පහ කරන්නෙමි සි ඒ අලාභාරභාවයෙන් එහි ම යටි හුරු ව වැටෙමි. ආර්යපුත්‍රය, මම එ ම ශරීරය අස් වසන්නෙමි අතින් ශරීරවයව පිරිමදිමි. ආර්යපුත්‍රය, ඒ අතින් ශරීරවයව පිරිමදින මාගේ සිරුරෙන් ඒ අලාභාරභාවයෙන් ම දිරු මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිහී වැටෙත්.

54. කායපි ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛකාරකාරිකාය න අජ්ඣගමිං උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-
විසෙසං. තංකිස්සභෙත්තු: ඉමිස්සාභෙව අරියාය ජඤ්ඤාය අතඛගමා යංයං
අරියා ජඤ්ඤා අඛගතා අරියා නිය්‍යාතිකා නිය්‍යාති තක්කරස්ස සම්මං
දුක්ඛකම්මයාය.

55. සනති ඛො ජන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ඵලංවාදිනො
ඵලංදිට්ඨිනො: සංසාරෙන සුද්ධිති. න ඛො ජනෙසො සාරිපුත්ත සංසාරො
සුලභරූපො යො මයා අසංසරිතපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා,
අඤ්ඤත්‍ර සුඤ්ඤාවාසෙහි දෙවෙහි. සුඤ්ඤාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ
සංසරෙය්‍යං, තසිමං ලොකං පුත්තරාගචේජ්ජය්‍යං.

56. සනති ඛො ජන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ඵලංවාදිනො
ඵලංදිට්ඨිනො: උපපත්තියා සුද්ධිති. න ඛො ජනෙසා සාරිපුත්ත උපපත්ති
සුලභරූපා යා මයා අනුපපත්තපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා
අඤ්ඤත්‍ර සුඤ්ඤාවාසෙහි දෙවෙහි. සුඤ්ඤාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ
උපපජ්ජෙය්‍යං, තසිමං ලොකං පුත්තරාගචේජ්ජය්‍යං.

57. සනති ඛො ජන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ඵලංවාදිනො
ඵලංදිට්ඨිනො: ආවාසෙන සුද්ධිති. න ඛො ජනෙසො සාරිපුත්ත ආවාසො
සුලභරූපො යො මයා අනාවුත්ථපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා
අඤ්ඤත්‍ර සුඤ්ඤාවාසෙහි දෙවෙහි. සුඤ්ඤාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ
වසෙය්‍යං, තසිමං ලොකං පුත්තරාගචේජ්ජය්‍යං.

58. සනති ඛො ජන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ඵලංවාදිනො
ඵලංදිට්ඨිනො: යඤ්ඤාන සුද්ධිති. න ඛො ජනෙසො සාරිපුත්ත යඤ්ඤා
සුලභරූපො යො මයා අසිට්ඨපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා, තඤ්ඤ
ඛො රඤ්ඤාව සතා ඛතතිසෙත මුඤ්ඤාවසිත්තෙන, බ්‍රාහ්මණෙන වා
මහාසාලෙන.

59 සනති ඛො ජන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ඵලංවාදිනො
ඵලංදිට්ඨිනො: අග්නිපරිවරියාය සුද්ධිති. න ඛො ජනෙසො සාරිපුත්ත අග්නි
සුලභරූපො යො මයා අපරිවරිණ්ණපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා, තඤ්ඤ
ඛො රඤ්ඤාව සතා ඛතතිසෙත මුඤ්ඤාවසිත්තෙන, බ්‍රාහ්මණෙන වා මහාසාලෙන.

60. සනති ඛො ජන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ඵලංවාදිනො
ඵලංදිට්ඨිනො: යාවදෙවායං භවං පුරිසො දුභරෙ හොති සුවා සුසුකාමු-
කෙසො භද්‍රෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා, තාවදෙව
පරමෙන ජඤ්ඤාවෙය්‍යතතිසෙත සමන්තාගතො හොති. යතො ව ඛො
අයං භවං පුරිසො ජිණේණා හොති වුඤ්ඤො මහලුකො අඤ්ඤතො වයො
අනුපපත්තො: ආසිතිකො වා තාවුතිකො වා වසසතිකො වා ජාතියා,
අඵ තමහා ජඤ්ඤාවෙය්‍යතතියා පරිහායති ති. න ඛො ජනෙනං සාරිපුත්ත
ඵලං දට්ඨිබ්බං. අහං ඛො ජන සාරිපුත්ත එතරගි ජිණේණා වුඤ්ඤො
මහලුකො අඤ්ඤතො වයො අනුපපත්තො, ආසිතිකො මෙ වයො
වත්තති.

54. ශාරීපුත්‍රය, මම ඒ ඉරියව්වෙන් ද ඒ පිළිවෙතින් ද ඒ දුෂකර ක්‍රියාවෙන් ද මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි වූ ආයතීභාවය කිරීමට සම්පී වූ ඥාන දැනුවතවශෙෂයක් නො ලදිමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: යම් මේ ආයතී (මාගී) ප්‍රඥාවක් (දැන් ම විසින්) ලබන ලද ද, ආයතී වූ නියාතීක වූ, ඒ පිළිපදනනුට මනා කොට දු:ඛ්‍යය කිරීම පිණිස පමුණුවන් නා වූ, මේ මාගී ප්‍රඥාව (එකල මා විසින්) නො ලබන ලදී. එහෙයින්.

55. ශාරීපුත්‍රය, සංසාරයෙන් (හවසබ්‍රමණයෙන්) ශුද්ධිය වෙති යි මෙසේ කියනසුලු මෙබදු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ශාරීපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා නොසැරිසැරූ මේ හවයෙක් සුලභ නොවේ. ශුඬාචාසයන් හැරයි. ශාරීපුත්‍රය, මම ශුඬාචාස-දෙවලොව හැසුරුනෙමි තමි, යළි මෙලොවට නො එන්නෙමි.

56. ශාරීපුත්‍රය, උත්පත්තියෙන් ශුද්ධිය වෙති යි මෙසේ කියනසුලු මෙබදු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ශාරීපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා නුපන්විරූ මේ උත්පත්තියක් සුලභ නොවේ. ශුඬාචාසයන් හැරයි. ශාරීපුත්‍රය, මම ශුඬාචාස දෙවලොකයෙහි උපන්නෙමි තමි, යළි මේ ලොකයට නො පැමිණෙන්නෙමි.

57. ශාරීපුත්‍රය, (බොහෝ හවයන්හි) විසීමෙන් ශුද්ධිය වෙතැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබදු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ශාරීපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා නො විසූ විරූ ආචාසයෙක් සුලභ රූප නො වේ. ශුඬාචාසයන් හැරයි. ශාරීපුත්‍රය, මම ශුඬාචාස දෙවි ලොවෙහි විසුයෙමි තමි, යළි මෙලොවට නො එන්නෙමි.

58. ශාරීපුත්‍රය, යාගයෙන් ශුද්ධිය වෙතැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබදු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ශාරීපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා විසින් නො යැජ්ඣ විරූ මේ යාගයෙක් සුලභරූප නො වේ. එ ද අභිෂිකත ඤාත්‍රිය රාජ වූ ම හෝ මහාසාරඛාහමිණ වූ ම හෝ මා විසින් කරන ලදී.

59. ශාරීපුත්‍රය, ගිනි පිදීමෙන් ශුද්ධිය වෙතැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබදු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ශාරීපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා විසින් නො පිදූ විරූ ගින්නක් සුලභරූප නො වේ. එ ද අභිෂිකත ඤාත්‍රියරාජ වූ ම හෝ මහාසාරඛාහමිණ වූ ම හෝ මා විසින් කරන ලදී.

60. ශාරීපුත්‍රය, “යම් තාක් කල් මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ තරුණ වූයේ මනා කළකෙස් ඇත්තේ ප්‍රථම වයස වූ සොලුරූ වූ යොවුන් බැවින් සුඤ්ඤා වූයේ දහර වූයේ වේ ද, ඒ තාක් කල් උතුම් වූ ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යක්තභාවයෙන් සුක්ත වූයේ වෙයි. යම් තැනෙක පටන් මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ දිරුණේ වෘඬ වූයේ මහලු වූයේ බොහෝ කල් ඉක්ම වූයේ පැහැදවයසට පැමිණියේ උත්පත්තියෙන් අසුවයස් ඇත්තේ හෝ අනුවයස් ඇත්තේ හෝ සියවස් ඇත්තේ හෝ වේ ද, එකල්හි ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යක්තභාවයෙන් පිරිසේ” යා යි මෙසේ කියනසුලු මෙබදු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ශාරීපුත්‍රය, මේ කාරණය මෙසේ නො දක සුතු යි ශාරීපුත්‍රය, මම දැන් ජරාවෙන් ජීර්ණයෙමි. මැඩි හිටියෙමි. මහලු වෙමි. බොහෝකල් ඉක්ම වූයෙමි. පැහැදවයසට පැමිණියෙමි මාගට දැන් අසු හැපිරිදි වියෙක් පවතී.

61. ඉධ මෙ අසු සාරිපුත්ත චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතථිවිනො පරමාය ගතියා සතියා ච ඛතියා ච සමන්තාගතා පරමෙන ච පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියෙන. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත දලුඛධමෙමා ඛනුඛතො සිකඛිතො කතභතො කතුපාසනො ලුහුකෙන අසතෙන අපාකසිරෙනෙව තිරියං තාලව්ණියං අතිපාඨෙය්‍ය, එවං අඛිමතසති-මනෙතා එවං අඛිමතගතිමනෙතා එවං අඛිමතඛතීමනෙතා එවං පරමෙන පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියෙන සමන්තාගතා. නෙ මං චතුත්තං සතිපට්ඨානානං උපාදුපුපාදුය පඤ්ඤං පුච්චෙය්‍යං, පුච්චො පුච්චො වාහං තෙසං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ව්‍යාකතඤ්ච මෙ ව්‍යාකතනො ඛාරෙය්‍යං. ත ච මං දුතීයකං උතතරිං පටිපුච්චෙය්‍යං අඤ්ඤානු අසිතපීතඛාසිතසාසිතා, අඤ්ඤානු උච්චාරපස්සාවකමමා, අඤ්ඤානු තිඤ්ඤානුමඵපටිවිනොදනා, අපරියාදිණණං ගෙවස්ස සාරිපුත්ත තථාගතස්ස ඛම්මදෙසනා. අපරියාදිණණං ගෙවස්ස තථාගතස්ස ඛම්මපද ඛ්‍යඤ්ඤං. අපරියාදිණණං ගෙවස්ස තථාගතස්ස පඤ්ඤාපටිභානං. අඵ මෙ තෙ චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතථිවිනො වස්සසතස්ස අච්චගෙන කාලං කරෙය්‍යං. මඤ්චකෙන චෙපි මං සාරිපුත්ත පරිහරිස්සඵ තෙවඤ්ච තථාගතස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියස්ස අඤ්ඤඵතතං.

62. යං ඛො පනෙනං සාරිපුත්ත සමමා වදමානො වදෙය්‍යා අසමමාහධමෙමා සතො ලොකෙ උපපනො ඛනුජනභිතාය ඛනුජන-පුබ්බාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය භිතාය පුබ්බාය දෙවමනුස්සානනති, මමෙව නං සමමා වදමානො වදෙය්‍යා අසමමාහධමෙමා සතො ලොකෙ උපපනො ඛනුජනභිතාය ඛනුජනපුබ්බාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය භිතාය පුබ්බාය දෙවමනුස්සානනති.

63. තෙන ඛො පන සමගෙන අයස්මා නාගසමාලො හගවතො පිටඪිතො ඪිතො භොති හගවතං විජයමානො. අඵ ඛො අයස්මා තාගසමාලො හගවතං ඵතදවොච: “අච්චරියං භනෙත, අඛනුතං භනෙත. අපි ච මෙ භනෙත ඉමං ඛම්මපරියායං සුඤ්ඤා ලොමානි හට්ඨානි. ශකා තාමො අයං භනෙත ඛම්මපරියායො”ති. තසමාතික නිං නාගසමාලො ඉමං ඛම්මපරියායං ලොමභංඝනිපජියොගො තෙව නං ඛාරෙහිති.

ඉදමචොච හගවා. අතතමනො අයස්මා තාගසමාලො හගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

61. ශාරීපුත්‍රය, මාගේ මේ ශාසනයෙහි සියක් අවුරුදු ආශ්‍ර ඇති සියක් අවුරුදු ජීවත් වන, (පද සියදහසකුළු එකවර ඇසු පමණින් ඉගෙනීමට සමත්) උතුම් ඤාණ ගතියෙන් ද, (උගත් දෙය දැරූ පවත්වා ගැනීමට සමත්) සිතියෙන් ද, (දැරූ දෙය වණ පොත් කොට දැරීමට සමත්) බාහියෙන් ද, උතුම් ප්‍රඥව පිළිබඳ ව්‍යාකෘතභාවයෙන් ද සුක්‍රම වූ ශ්‍රාවකයෝ සතර දෙනෙක් ඇත් ද, ශාරීපුත්‍රය, උගත් සිප් ඇති, කාතකසන වූ, (රුජකුලාදියෙහි) දැක්වූ ශිලා ඇති දැඩි දුන්නක් ගෙන සිටි දුනුවායෙක් සැහැල්ලු ඊයකින් තිදකින් ම තල්පෙය සරස යම්සේ ඉක්මවන්නේ ද, මෙසේ අධිකමාත්‍රසමාති ඇත්තා වූ මෙසේ අධිකමාත්‍ර ගති ඇත්තා වූ මෙසේ අධිකමාත්‍ර බාහි ඇත්තා වූ මෙසේ උතුම් ප්‍රඥව පිළිබඳ ව්‍යාකෘතභාවයෙන් සුක්‍රම වූ ඒ ශ්‍රාවකයෝ සතර සතිපට්ඨානවගන් එකිනෙක ගෙන මා අතින් ප්‍රශන විචාරත්තාහු නම් විචාර විචාර ප්‍රශ්නය මම ඔවුන්ට විසඳන්නෙමි. මා විසින් විසඳනලද්ද විසඳු සේ ඔහු දරන්නාහු ය. මන්තෙහි දෙවෙනි ප්‍රශ්නයක් මා නො පිළිවිස්සාහු ය. කන බොහරස විදින කාලය තබා මල මුළු පහ කරන කාලය තබා තිදිම් විඩා හැරීම් දුරු කරන කාලය තබා (සෙසු හැම කල්හි ඔහු ප්‍රශ්නවිචාරත්ද,) ශාරීපුත්‍රය, තථාගතයන්ගේ ධර්මදෙශනාව පරික්ෂිණ නො වේ ම ය. තථාගතයන්ගේ පාලිය පිළිබඳ පද හා අක්ෂර පරික්ෂිණ නො වේ ම ය. තථාගතයන්ගේ ප්‍රශ්න විසඳීම පරික්ෂිණ නො වේ ම ය. එසේ වන්න, අවුරුදු සියක් ආශ්‍ර ඇති අවුරුදු සියක් ජීවත් වනසුලු ඒ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර දෙන අවුරුදු සියය ඇවෑමෙන් කාලක්‍රියා කරන්නාහු ය. ශාරීපුත්‍රය, ඉදින් මා ඇදක තබා ගෙන පරිහරණය කරන්නාහු තමුදු තථාගතයන්ගේ ප්‍රඥව පිළිබඳ ව්‍යාකෘතභාවයෙහි වෙනසෙක් නො ම ඇත.

62. ශාරීපුත්‍රය, මනා කොට (සැබෑ)කියන්නෙක් “නොමුලා වන සවභාව ඇති සත්තියෙක් ලොකයෙහි බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, සුව පිණිස උපන්නේ ය,” යි යමකු උදෙසා කියන්නේ නම්, මනා කොට කියන සේ “නොමුලා වන සවභාව ඇති සත්තියෙක් ලොකයෙහි බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස උපන ” යන ඒ වචනය ම උදෙසා ම කියන්නේ ය.

63. එසමයෙහි වතාහි ආශ්‍රමේත් නාගසමාල සඨවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවත් සලමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පිටුපසැ සිටියේ වෙයි. එකල්හි නාගසමාල ආශ්‍රමේත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස ආශ්‍රමයදීය, වහන්ස අද්දකුතය. තව ද වහන්ස, මේ ධර්මය අසා මාගේ ලොමයෝ දක ගත්ත. වහන්ස මේ කිනම් ධර්මයෙක් ද? නාගසමාල, එසේ නම් තෙපි මේ ධර්මයදීය ලොමභංඝනසේයාය යි කියා ම දරව යි වදාල සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක. සතුටු සිත් ඇති ආශ්‍රමේත් නාගසමාල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්තේ ය.

1. 2. 3.

මහාදුක්ඛකනිසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙනවනෙන අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ අඵ බො සමබහුලා භික්ඛු ජුබ්බන්තහ-සමයං නිවාසෙත්වා පත්තවීවරං ආදාය සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. අඵ බො තෙසං භික්ඛුනං එතදභොසි: අනිප්පගො බො තාව සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය වරිතුං, යනනුත මයං යෙනඤ්ඤතිඤ්චියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යාමාති.

2. අඵ බො තෙ භික්ඛු යෙනඤ්ඤතිඤ්චියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා තෙහි අඤ්ඤතිඤ්චියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කඵං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිනොත්ත බො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤතිඤ්චියා පරිබ්බාජකා එතදචොචු: සමණො ආචුසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි. සමණො ආචුසො ගොතමො රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි. සමණො ආචුසො ගොතමො වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි. ඉධ තො ආචුසො කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමහාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං, අනුසාසනීයා වා අනුසාසනීනති?

3. අඵ බො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤතිඤ්චියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං තෙව අභිනන්දිංසු. නප්පටිකෙකාසිංසු අතභිනන්දිත්වා අප්පටිකෙකාසිත්වා උට්ඨායාසනා පකකමිංසු භගවතො සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමාති.

4. අඵ බො තෙ භික්ඛු සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභන්තං පිණ්ඩපානපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිත්තා බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදචොචු: ඉධ මයං භනොත්ත ජුබ්බන්තහසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවීවරං ආදාය සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය පටිසිමහ. තෙසං තො භනොත්ත අමහාකං එතදභොසි: “අනිප්පගො බො තාව සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය වරිතුං, යනනුත මයං යෙනඤ්ඤතිඤ්චියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යාමා” ති. අඵ බො මයං භනොත්ත යෙනඤ්ඤතිඤ්චියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමිමහ. උපසඞ්කමිත්වා තෙහි අඤ්ඤතිඤ්චියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමොදිමහ සමමොදනීයං කඵං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිමහ. එකමන්තං නිසිනොත්ත බො භනොත්ත තෙ අඤ්ඤතිඤ්චියා පරිබ්බාජකා අමෙහ එතදචොචු: සමණො ආචුසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි. සමණො ආචුසො ගොතමො රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි.-

1. 2. 3.

මහාදුකකකකක සුත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් අන්තර්විච්චිසිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙව පා සිටුරු ගෙන සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස පිවිසියහ. එකල්හි ඒ භික්ෂුන්ට මෙවැනි අදහසෙක් විය: 'පිඬු පිණිස හැසිරීමට මෙතෙක් ඉතා අලුයම, අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අරමට පැමිණෙන්නෙමු නම් මැනවැ' යි.

2. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අරමට එළැඹියහ. එළැඹූ ඒ අත්තොටු පිරිවැජියන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථා කොට තිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ම ඒ භික්ෂුන්ට ඒ අත්තොටු පිරිවැජියෝ මෙය කීහු: 'ඇවැත්නි, ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපිත් කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපි ද රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපිත් වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්නි, මෙහි ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ හෝ අපගේ හෝ ධර්මදෙශනා සමග ධර්මදෙශනා ද අනුශාසනාව සමග අනුශාසනාව ද ඇරඹ වෙනස කවරේ ද? අධික ප්‍රයෝග කවරේ ද? නානාකාරණය කුමක් ද?'

3. එකල්හි ඒ භික්ෂුහු ඒ අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ භාෂිතය නො ම පිළිගත්හ. පිළිකෙටු ද නොකලහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටු කොට "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි දී මෙබසෙහි අදහස දැන ගන්නෙමු" යි හුදස්තෙන් නැගිට ගියහ.

4. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර බතින් පත්‍ර පිණඹපාතයෙන් වැළැකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියහ. එළැඹූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ කාරණය සැල කලහ: "වහන්ස, මෙහි අපි පෙරවරු හැද පෙරෙව පා සිටුරු ගෙන සැවැත් නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියමිහ. වහන්ස, අපට මෙබඳු අදහසෙක් විය: සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිරෙන්නට මෙතෙක් ඉතා අලුයම, අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ ආරාමය වෙත එළඹෙන්නමු නම් මැනවැ' යි. වහන්ස, එකල්හි අපි අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ ආරාමය වෙත එළැඹියෙමු. එළැඹූ ඒ අත්තොටු පිරිවැජියන් සමග සතුටු වූයෙමු. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කථා කොට තිමවා එකත්පසෙක හුන්තෙමු. වහන්ස, එකත්-පසෙක හුන් අපට ඒ අත්තොටු පිරිවැජියෝ මෙය කීහු: 'ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපි ද කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපි ද රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු-

සමණො ආවුසො ගොතමො වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනී. මයමපි වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙම. ඉධ කො ආවුසො කො විසෙසො කො අධිප්පායො කීං නානාකරණං, සමණස්ස චා ගොතමස්ස අමනාකං චා යදිදං ඛමමදෙසනාය චා ඛමමදෙසනං, අනුසාසනියා චා අනුසාසනිනී? අථ බො මයං භනෙත තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං තෙව අභිනන්දිම නප්පටිකෙකාසිමන. අනභිනන්දිනී අප්පටිකෙකාසිනී උට්ඨායාසනා පකකමිමන “භගවතො සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං අථාතිස්සාමා” තී.

5. එවංචාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනියා: කො පනාවුසො කාමානං අස්සාදො? කො ආදීනවො? කීං නිස්සරණං? කො රූපානං අස්සාදො? කො ආදීනවො? කීං නිස්සරණං? කො වෙදනානං අස්සාදො? කො ආදීනවො? කීං නිස්සරණනී? එවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙච සමපාසිස්සනති. උත්තරිඤ්ච විසානං අපඡ්ඡස්සනති. තං කීස්ස භෙඤ්ඤා? යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයසමිං. නාහං තං භික්ඛවෙ පස්සාමි සදෙවමෙක ලොකෙ සමාරකෙ සමුඤ්චකෙ, සස්සමණව්‍යාභිමානියා පජාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙය්‍ය, අඤ්ඤාත්‍ර තථාගතෙන චා තථාගති-සාවකෙන චා ඉතො චා පන සුඤ්ඤා.

6. කො ච භික්ඛවෙ කාමානං අස්සාදො? පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණ. කතමෙ පඤ්ච? චක්ඛුචිඤ්ඤාදායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. සොතචිඤ්ඤාදායා සඤ්ඤා - පෙ - කාතචිඤ්ඤාදායා ගනිතා - පෙ - ජීවහාචිඤ්ඤාදායා රසා - පෙ - කායචිඤ්ඤාදායා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ පඤ්ච කාමගුණා. යං බො භික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච උප්පජ්ඡති සුඛං සොමනස්සං, අයං කාමානං අස්සාදො.

7. කො ච භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො? ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුත්තො යෙන සිප්පට්ඨානෙන¹ ජීවිකං කප්පති: යදි මුද්දය, යදි ගණතාය, යදි සඛ්ඛානෙන, යදි කසියා, යදි ගොරකෙඛන, යදි ඉස්සප්ඵෙන, යදි රාජ-පොරිසෙන, යදි සිප්පඤ්ඤාතරෙන, සීතස්ස පුරකඛතො උණභස්ස පුරකඛතො, ඛංසමිකසචාතාතපසිරිංසපසමථස්සෙහි රිස්සමානො², මුප්පිපාසාය මීයමානො. ³ අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමභෙඤ්ඤා කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙච භෙඤ්ඤා.

1. සි පුට්ඨානෙන, සසා, 2. ඊරයමානො, කන්චි. 3. මියමානො, සසා.

ඇවැත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවසි. අපි ද වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්ති, මෙහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ හෝ අපගේ හෝ ධර්මදෙශනාව සමග ධර්මදෙශනාව ද අනුශාසනාව සමග අනුශාසනාව ද ඇරඹ වෙනස කවරේ ද? අධිකප්‍රයෝගය කවරේ ද? නා නා කාරණය කුමක් ද? යි. එකල්හි වහන්ස, ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ඣන්ගේ භාෂිතය නොම පිළිගනිමු. පිළිකෙටු ද නො කෙළෙමු. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටු කොට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුගෙහි මේ බසෙහි අදහස දැන ගනිමු” යි හුතස්තෙන් නැගිට ගියෙමු.

5. මහණෙනි, මෙසේ කියන්නා වූ අත්තොටු පිරිවැජ්ඣගේ මෙසේ කියුකු වන්නාහු ය: “ ඇවැත්ති, කාමයන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? ආදිතවය කවරේ ද? නිසාරණය කුමක් ද? රූපයන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? ආදිතවය කවරේ ද? නිසාරණය කුමක් ද? වෙදනාවන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? ආදිතවය කවරේ ද? නිසාරණය කුමක්ද? යි. මහණෙනි, මෙසේ විවාලා වූ අත්තොටු පිරිවැජ්ඣගේ මෙය සපයා කිය නොහෙත්තාහ. මන්තෙහි දු වෙහෙසට පැමිණෙන්නාහ. එය කවර හෙයින් යත්: එය ඔවුන්ට විෂය නොවූ ප්‍රශ්නයක් වන බැවිනි. මහණෙනි, තථාගතයන්ගෙන් හෝ තථාගත ශ්‍රාවකයාගෙන් හෝ මේ ශාසනයෙන් හෝ නො අසා යමෙක් මේ ප්‍රශ්න විසඳීමෙන් සිත සතුටු කරන්නේ නම් එවැන්නක්හු දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොකයෙහි, දෙවි මිනිසුන් සහිත මහණබමුණන් සහිත පුරාවෙහි මම නොදකිමි.

6. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? මහණෙනි, මේ කාමගුණ පසෙකි. කවර පසෙක් ද? චක්ඛුර්විඤ්ඤායෙන් දතයුතු වූ ඉෂට වූ කාන්තාවූ මන වචන්තා වූ ප්‍රිය රූප වූ රූගය ඉපදීමට කරුණු වූ රූපයෝය. ශ්‍රොත්‍රවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු වූ... ශබ්දයෝ ය. ඡාණවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු වූ... ගතියෝ ය. ජ්ඣාචාචිඤ්ඤායෙන් දත යුතු වූ... රසයෝ ය. කාය-විඤ්ඤායෙන් දතයුතු වූ ඉෂට වූ කාන්තාවූ මනවචන්තාවූ ප්‍රියරූප වූ කාමෝපසංහිතවූ රාගය ඉපදීමට කරුණු වූ ස්ප්‍රභටව්‍යයෝ ය. මහණෙනි, මේ පඤ්ච කාමගුණයෝයි. මහණෙනි, මේ පස්කම් ගුණ නිසා යම් සැපයෙක් සොමිතසෙක් උපදී ද, මේ කාමයන්ගේ ආස්වාදය යි.

7. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදිතව කවරේ ද? මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි කුලපුත්‍රයෙක් යම් ශිලායෙකින් හසනමුද්‍රායෙන් හෝ අවර්ජ්‍ය ගණනායෙන් හෝ පිණ්ඩගණනායෙන් හෝ සී සැමෙන් හෝ වෙළෙඳුමෙන් හෝ ගවපාලනයෙන් හෝ අවි ගෙන රජුට කරන උවැටිතින් හෝ අවියෙන් තොර ව රාජසේවා කිරීමෙන් හෝ අන්‍යතර ශිලායෙකින් හෝ සීතයෙන් පෙළුණේ උෂණයෙන් පෙළුණේ මැසි මදුරු සුලං අවු සප් යන මොවුන්ගේ පහසින් ගැටෙමින් සාපිපාසායෙන් මැරෙමින් ජීවිකාව කෙරෙයි. මහණෙනි, කාමයන්ගේ උපද්‍රව වූ තමා විසින් ම දුක්ක යුතු වූ මේ දුක්ඛකාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙසී.

8. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨිගතො සටතො වායමනො භොගා නාභිතිපථඡන්ති, සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතතාලිං කන්දති සමමාහං ආපඡන්ති: “මොසං වත මෙ උට්ඨානං, අඵලො වත මෙ වායාමොති.” අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමහෙතු කාමානිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

9. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨිගතො සටතො වායමනො තෙ භොගා අභිතිපථඡන්ති, සො තෙසං භොගානං ආරකඛාධිකරණං දුක්ඛං දෙමතස්සං පටිසංචෙදෙති: “කිත්ති මෙ භොගෙ තෙව රුජානො හරෙය්‍යං ත වොරා හරෙය්‍යං ත අග්ගි ඛලෙග්ග්‍ය ත උදකං වහෙග්ග්‍ය¹ ත අපපිඨා දයාද හරෙය්‍ය”න්ති. තස්ස එවං ආරකඛතො ගොපගතො තෙ භොගෙ රුජානො වා කරන්ති, වොරා වා හරන්ති, අග්ගි වා ඛහති, අපපිඨා වා දයාද හරන්ති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතතාලිං කන්දති සමමාහං ආපඡන්ති: ‘යමපි මෙ අහොසි තමපි තො නන්ථි’ති. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමහෙතු කාමානිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

10. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමානිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රුජාතොපි රුජ්ඣි විවදන්ති. ඛතඨියාපි ඛතඨියෙහි විවදන්ති. බ්‍රහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති. ගහපතීපි ගහපතීහි විවදන්ති. මාතාපි පුතෙතන විවදති. පුතෙතාපි මාතරා විවදති. පිතෘපි පුතෙතන විවදති. භාතෘපි භාතෘ විවදති. තාතෘපි භගිනියා විවදති. භගිනීපි භාතෘ විවදති. සභායොපි සභායෙත විවදති. තෙ තත්ථ කලහවිග්ගහවිවාදපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං පාණීහිපි උපක්කමන්ති. ලෙඛබ්බුහිපි උපක්කමන්ති. දණෙඛහිපි උපක්කමන්ති. සපොභිපි උපක්කමන්ති. තෙ තත්ථ මරණමපි නිගව්ඡන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමහෙතු කාමානිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1. වාහෙග්ග, කළුව.

8. මහණෙනි, මෙසේ උත්තරීයීය කරන්නා වූ ගවන්තා වූ වෑයම් කරන්නා වූ ඒ කුලපුත්‍රයාගට ඒ භොගයෝ නො නිපැදෙත් නම්, හෙතෙම 'එකාන්තයෙන් මාගේ උත්සාහය හිස් විය මාගේ ව්‍යායාමය නිෂ්ඵලය' යි ශෝක කරයි. වෙහෙසෙයි. වැලපෙයි. ලෙහි අත් ගසමින් හබයි. සිහි මූලාබවට පැමිණෙයි, මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක්ඛය ද කාමය හෙතුකොට ඇත්තේ ය. කාමය මූලකාරණය කොට ඇත කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි

9. මහණෙනි, මෙසේ උත්තරීයීය කරන්නා වූ ගවන්තා වූ වෑයම් කරන්නා වූ ඒ කුලපුත්‍රයාගට ඒ භොගයෝ මනා ව නිපැදෙත් නම්, හෙතෙම 'කෙසේ මාගේ මේ භොගයන් රජවරු පැහැර නො ගන්නාහු ද, හොරු පැහැර නො ගන්නාහු ද, ගින්න නො දව්‍යා ද, දිය පා කොට නොහරී ද, අප්‍රිය දායාදයෝ (දුපුත්ත) පැහැර නො ගන්නාහු ද' යි ඒ භොගයන්ගේ ආරක්ෂාව කරුණු කොට ඇති දුක් දෙමතස් විදී. මෙසේ රකින ගොපනය කරන ඔහුගේ ඒ භොගයන් රජවරු හෝ හනිත්. හොරු හෝ ගනිත්. ගින්න හෝ දවයි. ජලය හෝ පා කොට හරීයි. අප්‍රිය දායාදයෝ හෝ ගනිත්. හෙතෙම 'යමක් මට විදා, එය ද අපට නැතිවී' යයි ශෝක කරයි. වෙහෙසෙයි. වැලපෙයි. ලෙහි අත් ගසමින් හබයි. සිහි මූලාබවට පැමිණෙයි. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැක්කයුතු වූ මේ දුක්ඛය ද කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේම හෙතුවෙන් වෙයි.

10. නැවත අනෙකක් ද වෙයි: මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් රජහු ද රජුන් සමඟ විවාද කරත්. ඤත්‍රියයෝ ද ඤත්‍රියන් සමඟ විවාද කරත්. බමුණෝ ද බමුණන් සමඟ විවාද කරත්. ගැහැටියෝ ද ගැහැටියන් සමඟ විවාද කරත්. මව ද පුතු සමඟ විවාද කරයි. පුතා ද මව සමඟ විවාද කරයි. පියා ද පුතා සමඟ විවාද කරයි. පුතා ද පියා සමඟ විවාද කරයි. සහොදරයා ද සහොදරයා සමඟ විවාද කරයි. සහොදරයා ද සහොදරිය සමඟ විවාද කරයි. සහොදරිය ද සහොදරයා සමඟ විවාද කරයි. ඔහු එහිදී කලහ විග්‍රහ විවාදයනට පැමිණියාහු ඔවුනොවුන්ට අතින් ද පහර දෙති. කැටකැබිලිත්තෙන් ද පහර දෙති. මුගුරුවලින් ද පහර දෙති. සැත්වලින් ද පහර දෙති. ඔහු එහිදී මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙත්. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක් ඛය ම කාමය හෙතු කොට ඇත. කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

11. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙතු අසිච්චමං ගභෙඤා ඛනුකලාපං සන්තයභිඤා උභතො විසුලහං සඛහාමං පකඛන්දනති උසුසුපි බ්භපමානෙසු සන්තිසුපි බ්භප මානාසු අසීසුපි විජේජාතලනෙතසු. තෙ තත් උසුභිපි විජ්ඣනති, සන්ති යාපි විජ්ඣනති, අභිනාපි සීසං ජ්ඤනති. තෙ තත් මරණමපි නිගච්ඡනති මරණමත්තමපි දුක්ඛං අගමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙතු.

12. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙතු අසිච්චමං ගභෙඤා ඛනුකලාපං සන්තයභිඤා අඤ්ඤාච-ලෙපතා¹ උපකාරිගො පකඛන්දනති උසුසුපි බ්භපමානෙසු සන්තිසුපි බ්භප මානාසු අසීසුපි විජේජාතලනෙතසු. තෙ තත් උසුභිපි විජ්ඣනති, සන්තියාපි විජ්ඣනති, පකඛට්ඨිගාපි² ඔභිඤ්චනති, අභිචග්ගෙනපි ඔමද්දනති, අභිනාපි සීසං ජ්ඤනති. තෙ තත් මරණමපි නිගච්ඡනති, මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අගමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙතු.

13. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙතු සන්තිමපි ජ්ඤනති, නිලොපමපි භරනති, එකා-ගාරිකමපි කරොනති, පරිපඤ්ඤපි තිට්ඨනති, පරදුරමපි ගච්ඡනති. තමෙන රාජානො ගභෙඤා විවිධා කමමකාරණා³ කාරොනති: කසාභිපි තාලෙතති, වෙතෙතභිපි තාලෙතති, අභුද්දණ්ඛකෙභිපි තාලෙතති, හත්මපි ජ්ඤනති, පාදමපි ජ්ඤනති, හත්පාදමපි ජ්ඤනති, කණණමපි ජ්ඤනති, තාසමපි ජ්ඤනති, කණණතාසමපි ජ්ඤනති, බිලභිගථාලිකමපි කරොනති, සඛබ-මුණ්ඛිකමපි කරොනති, රාහුමුඛමපි කථොනති, ජොතිමාලිකමපි කරොනති, හත්පච්චොතිකමපි කරොනති, එරකච්චතතිකමපි කරොනති, වීරකච්චාසිකමපි කරොනති, එණෙය්‍යකමපි කරොනති, බලීසමංසිකමපි කරොනති, කභාපණ-කමපි කරොනති-

1. අච්චාචලෙපතා, ඝසා; 2. ජාකණකාසපි, මජ්ඣං.
3. විවිධානි කමමකාරණානි, ඝසා.

11. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් ඊතල විදිනු ලබන කල්හි අඛයට හෙලනු ලබන කල්හි කඩු ඔබ්මොබ පෙරලෙන කල්හි කඩුව හා පලිභ ගෙන දුනු හියවුරු බැඳගෙන දෙපසින් රැස් වූ රණනිමට වදිත්. ඊටලින් ද විදිති. අඛයටයෙන් ද විදිත්. කඩුවෙන් ද හිස සිදිති එහි දී ඔහු මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙත්. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින්ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක් රැසම කාමය මූලකාරණය කොට කාමය හෙතු කොට ඇත. කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

12. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතු වෙන් ඊතල විදිනු ලබන කල්හි අඛයට හෙලෙන කල්හි කඩු පෙරලෙන කල්හි කඩු හා පලිභ ගෙන දුනු හියවුරු බැඳගෙන තෙත් මඩ අලෙවි කළ පවුරු පදනම්වලට පතිත්. එහිදී ඔහු ඊටලින් ද විදිති. අඛයටයෙන් ද විදිති. කකියන ගොමින් ද ඉසිති. ශතදන්ත යෙහුදු මිනිති. කඩුවෙන් ද හිස සිදිති. එහි දී ඔහු මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙත්. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින්ම දැක්කයුතු වූ මේ දුක්රැස ද කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත්තේය. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

13. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් ආධාර කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් ගෘහස්තී සිදිති. ගම් පහරති. එක් ගෙයක් වට කොට ගෙවැසියන් දිවියෙන් ගෙන බනිය ගෙන්වා ගනිති. මං පහරති. ටරඹුව ද කර්‍ය යෙති. රජවරු ඒ මොහු අල්ලා ගෙන නත්වැදුරුම් කම් කටොලු කරති. කසවලින් ද තලත්. වේවැල්වලින් ද තලත්. මුගුරු වලින්ද තලත්. අත ද සිදිත්. පා ද සිදිත්. අත් පා ද සිදිත්. කන ද සිදිත්. නාසය ද සිදිත්. කන්තාසා ද සිදිත්. බ්‍රහ්මචාරිකය (හිස්කබල කැඳසැලියක් මෙන් කරණ කමය) කරති. ශබ්දමුණ්ඩකය (හිස්කබල බොරළු උලා දෙවා හක් මුඩුවක් මෙන් කරන කමය) ද කරවති. රාහුමුඛය (අඹුවෙන් මුඛය විවෘත කොට ඇතුළත පහන් දැල්වීමෙන් කරන කමය) ද කරති. ජොතිමාලිකය සිරුරෙහි තෙල්පිළි ඔතා ගිනි දැල්වීමෙන් කරන කමය ද කරති හත්-පජ්ජාතිකය (අත් තෙල්පිළියෙන් වෙලා ගිනි දැල්වීමෙන් කරන කමය) ද කරති. එරකවතකිය (ගෙලෙහි යටපටන් සම ගලවා ගොප් ඇටයෙහි හෙලා ගොතින් බැඳ අදිමින් කරන කමය ද කරති. විරකවාසිකය (ගෙල පටන් සම ගලවා කටියෙහි ද කටියෙහි පටන් සම ගලවා ගොප් ඇටයෙහි තබා වැහැරී වතක් මෙන් කරන කමය) ද කරති. එණෙය්‍යකය (දෙදණ දෙවැලමිවෙහි යවුල් ගසා බිමට සවි කොට අවට ගිනි දල්වා කරන කමය ද කරති. බ්‍රහ්මසමාසික (දෙපස කඩු ඇති ඇවුලුම් බිලියෙන් ඇත සම්මස් තහර උපුටා ලන කමය) ද කරති. කහාපණකය (මුළු සිරුර තියුණු වැයෙන් කහවණු පමණ කොට සහිත කමය ද කරති. -

බාරාපභවජීකමපි කරොතති. පලිසපරිවත්තිකමපි කරොතති. පලාලපිඨකමපි කරොතති. තනෙනතපි තෙලෙන ඔසිඤ්චනති. සුනඛෙහිපි බාදපෙනති. ජීවනනමපි සුලෙ උත්තාසෙනති. අසිනාසි සීසං ජීඤ්ඤති. තෙ තත් මරණමපි නිගච්ඡනති මරණ මතනමපි දුක්ඛං. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සඤ්චිකො දුක්ඛකඛනෙකා කාමගෙතු කාමනීදනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව ගෙතු.

14. පුත ව පරං භික්ඛවෙ කාමගෙතු කාමනීදනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව ගෙතු කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චතං වරනති. තෙ කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායසං ගෙදු පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජන්ති. අයං¹ භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සමපරාසිකො දුක්ඛකඛනො කාමගෙතු කාමනීදනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව ගෙතු.

15. කිඤ්ච භික්ඛවෙ කාමානං නිසසරණං? යො ඛො² භික්ඛවෙ කාමෙසු ජඤ්ජරාගචිතයො, ජඤ්ජරාගපභාතං, ඉදං කාමානං නිසසරණං.

16. යෙ හි කෙ ව භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඵලං කාමානං අසාදාදඤ්ච අසාදාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසසරණඤ්ච නිසසරණතො යථාභුතං නපජානන්ති. තෙ වත සාමං වා කාමෙ පරි- ජාතිසසන්ති පරං වා නඵතතාය සමාදපෙසසන්ති යථා පටිපනෙනා කාමෙ පරිජාතිසසන්ති තෙන ධානං විජ්ජති. යෙ ව ඛො කෙ ව භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඵලං කාමානං අසාදාදඤ්ච අසාදාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසසරණඤ්ච නිසසරණතො යථාභුතං පජානන්ති. තෙ වත සාමං වා කාමෙ පරිජාතිසසන්ති, පරං වා නඵතතාය සමාදපෙසසන්ති යථා පටිපනෙනා කාමෙ පරිජාතිසසන්ති ධානමෙතං විජ්ජති.

17. කො ව භික්ඛවෙ රූපානා අසාදො? සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බතතියකඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤා වා ගහපතිකඤ්ඤා වා පණ්ණරස වස්සුදද්දඤ්ඤා වා සොලස වස්සුදද්දඤ්ඤා වා නාතිදිසා නාතීරසා නාතිකිසා නාතිදුලා නාතිකාලී³ නාචේවාදනා, පරමා සා භික්ඛවෙ තසමිං සමයෙ සුභා වණ්ණනිතාති? ඵලං හනෙත. යං ඛො භික්ඛවෙ සුභං වණ්ණනිභං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනසං. අයං රූපානං අසාදො.

1. අයමපි, මජ්ඣ. 2 යොච ඛො, කජ්ච 3. තාසිකාලිකා, සභා

බාරුපතවර්තය (අවිශේෂ සිරිතෙහි තන්හි තන්හි පහරු කාරම් ඉසීමෙන් කරන කමය ද කරත්. පලිසපරිවතකිය (එක් ඇලයකින් හොවා කන් සිදුරෙහි යටුලක් ගසා බිම හා සපි කොට පය ගෙන සිසාරවන කමය) ද කරති. පලාලපිඨකය (හිරුරෙහි හිපිසම් නොසිද ඇඹැරුම් ගලින් ඇට බිඳ පිදුරු බිස්සක් මෙන් කරන කමය) ද කරති. රත් වූ කෙලිකුදු ඉස්ති. කිණ්බල්ලත් ලවා ද කවති. දිවිඇතියහු හුල හිදුවති. කඩුවෙහුදු හිස සිඳති. එහිදී ඔහු මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙති. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැකිය යුතු වූ මේ දුක්ඛය ද කාමය හෙතු කොට ඇත. කාමය මූලකාරණ කොට ඇත. කාමය කරුණු හෙතු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

14. තැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් කසින් දුසිරිත් කරති. වචනයෙන් දුසිරිත් කරති. සිතින් දුසිරිත් කරත්. ඔහු කසින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවසව පකිත වන්නා වූ තීරයෙහි උපදිති. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ පරලොවෙහි වන්නා වූ මේ දුක්ඛය කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත්තේ ය. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

15. මහණෙනි, කාමයන්ගේ නිසාරණය කවරේ ද? මහණෙනි, යම් මේ කාමයන්ගේ ජන්දරුගපිතයෙක්, ජන්දරුගප්‍රභාණයෙක් වේ ද, මේ කාමයන්ගේ නිසාරණය වේ.

16 මහණෙනි; යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ කාමයන්ගේ ආඤ්ඤාදය ආඤ්ඤාද වශයෙන් ද, ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද නිසාරණය නිසාරණය වශයෙන් ද, තතුසේ නොදනිත් ද, “ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ කාමයන් පිදහුන් විසින් පිරිසිඳ දන්නාහු ය. යම්සේ පිලිපත්තේ කාමයන් පිරිසිඳ දන්නේ නම්, එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය” යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ කාමයන්ගේ ආඤ්ඤාදය ආඤ්ඤාද වශයෙන් ද, ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද, තතුසේ දනිත් ද, “ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ කාමයන් පිරිසිඳ දන්නාහු ය. යම් සේ පිලිපත්තේ කාමයන් පිරිසිඳ දන්නේ නම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය” යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ.

17 මහණෙනි, රූපයන්ගේ ආඤ්ඤාදය කවරේ ද? මහණෙනි, පසලොස් හැවිරිදි වූ හෝ සොලොස් හැවිරිදි වූ හෝ ඉතා උස් නොවූ ඉතා මිටි නොවූ ඉතා කාශ නො වූ ඉතා මහත් නොවූ ඉතා කඵ නොවූ ඉතා සුදු නොවූ ක්‍ෂත්‍රියකතාචක් හෝ බ්‍රාහ්මණකතාචක් හෝ ගෘහපති කතාචක් හෝ වේ ද. මහණෙනි, ඒ කාලයෙහි (ඇගේ) ඒ ශරීර වණිභ යහපත් වේ ද? වහන්ස, එසේ ය මහණෙනි, යහපත් පැහැය නිසා සැපයෙක් සොමනසෙක් උපදී ද, මේ රූපයන්ගේ ආඤ්ඤාදය යි.

18. ඉතා ච භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො? ඉධ භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය අපරෙත සමයෙන ආසිනිකං වා නාචුතිකං වා වසාසකිකං වා ජාතියා, ජිණ්ණං ගොපානසිවධිකං භොග්ගං දණ්ඨපරයනං පච්චධමානං ගච්ඡන්තිං ආතුරං ගතයොධධනං බණ්ඩදන්තං¹ පලිතකෙසං² විලුතං බලිතංසිරං³ චලිතං⁴ තිලකාහත ගතතං.⁵ තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාතුභුතො'ති? එවං හනෙන. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

19. පුත ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය ආබාධිකං දුක්ඛිතං බාලුහගිලානං සකෙ මුත්තකරිසෙ පලිපන්නං සෙමානං අඤ්ඤාහි චුට්ඨාපියමානං අඤ්ඤාහි සංවෙසියමානං.⁶ තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාතුභුතො'ති? එවං හනෙන. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

20. පුත ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය සරිරං සිවච්චිකාය ජඤ්ඤිතං එකාහමතං වා දභිහමතං වා තිහමතං වා, උඤ්චුමාතකං විනිලකං විපුබ්බකජානං. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාතුභුතො'ති? එවං හනෙන. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

21. පුත ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය සරිරං සිවච්චිකාය ජඤ්ඤිතං කාකෙහි වා බජ්ජමානං කුලලෙහි වා බජ්ජමානං ගිජේඛහි වා බජ්ජමානං⁷ සුචාණෙහි වා⁸ බජ්ජමානං සියාලෙහි වා⁹ බජ්ජමානං විවිධෙහි වා පාණකජාතෙහි බජ්ජමානං. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාතුභුතො'ති? එවං හනෙන. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

22. පුත ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය සරිරං සිවච්චිකාය ජඤ්ඤිතං අට්ඨකසබ්බලිකං සමංසලොභිතං නහාරුසමබකිං -පෙ- අට්ඨික-සබ්බලිකං නිමමංසලොභිතමකඛිතං නහාරුසමබකිං -පෙ- අට්ඨිකසබ්බලිකං අපගතමංසලොභිතං නහාරුසමබකිං පෙ-අට්ඨිකානි අපගතසමබකිනි දිසා-විදිසා විකඛිතතානි¹⁰ අඤ්ඤාන හත්ථඨිකං අඤ්ඤාන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤාන ජඛ්ඛට්ඨිකං අඤ්ඤාන උච්චට්ඨිකං¹¹ අඤ්ඤාන කට්ටඨිකං¹² අඤ්ඤාන පිට්ඨිකණ්ටකං¹³ අඤ්ඤාන සීසකට්ඨිකං. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාතුභුතො'ති? එවං හනෙන. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

1. බණ්ඩදන්තං සිමු; 2. පලිතකෙසං, සිමු; 3. බලිතසිරං, සිමු. බලලිතසිරං, සා. 4. චලිතං, සිමු; 5. තිලකාහතගතනි, සිමු; 6. සමපච්චෙසියමානං, සා; 7. කඛෙකහි වා බජ්ජමානං, මජ්ඣ. 8. සුචාණෙහි, සිමු; සුතඛෙහි වා බජ්ජමානං. 9. බ්‍යගෙකහි වා බජ්ජමානං, දීපිහි වා බජ්ජමානං, මජ්ඣ. 10. සිඛිතාලෙහි, මජ්ඣ. 11. දිසාවිදිසාසු විකඛිතතානි, කඛට්ඨි 12. කට්ටඨිකං, මජ්ඣ. 13. පිට්ඨිකං... දන්තට්ඨිකං, මජ්ඣ.

18. මහණෙනි, රූපයන්ගේ ආදීනවය කවරේ ද? මහණෙනි, මෙහි පසුකලෙක දී, ඉපදීමෙන් අසු හැවිරිදි වූ හෝ අනු හැවිරිදි වූ හෝ සියහැවිරිදි වූ හෝ ජරාවෙන් ජිණී වූ ගොතැස්සක් සේ වක් වූ බිඳුණා වූ සැරයපිය පිහිට කොට ඇති වෙටුලමින් යන රෙහි වූ පහ වූ යොවුන් ඇති කඩදත් ඇති පැසුණු කෙහෙ ඇති වැවුණු කෙහෙ ඇති පැතැටි වූ වලසිත වූ (හටගත් ඇඟ රැලි ඇති) තලකැලලින් ගැවසුණු ශරීර ඇති, ඒ නැගණියන් ම දක්නේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනහු ද, පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණියෙක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදීනවය පහල වී ද? වහන්ස, එසේය මහණෙනි, මෙද රූපයන්ගේ ආදීනවය යි.

19. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, රොහි වූ දුඛිත වූ දැහි ගිලන් වූ තමාගේ ම මලමුසෙහි ගැලී හොපිත මෙරමා විසින් නැගිටුවනු ලබන මෙරමා විසින් හිදවනු ලබන ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනහු ද? පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණියෙක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදීනවය පහල වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ රූපයන්ගේ ආදීනවය යි

20. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මැරී එක දවසක් ගියා වූ හෝ මැරී දෙදවසක් ගියා වූ හෝ මැරී තුන්දවසක් ගියා වූ හෝ ඉදිමුණු නිල් වූ හටගත් පිලිකුල් පුයා ඇති සොහොනෙහි දමූ සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනහුද? පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණියෙක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදීනවය පහල වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදීනවය යි.

21. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කවුඩන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ උකුස්සන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ ගිපුලිහිණියන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ බල්ලන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ සිවලුන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ විව්ඛ වූ ප්‍රාණීන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනහු ද? පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණියෙක් වී ද එය අතුරුදහන් වී ද? ආදීනවය පහල වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදීනවය යි.

22. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, ඇටසැකිල්ලක් වූ මස්ලේ සහිත වූ තහරින් බැඳුණු ... ඇටසැකිල්ලක් වූ මස් නැති ලේ නැවරුණු තහරින් බැඳුණු ... ඇටසැකිල්ලක් වූ මස් ලේ නැති තහරින් බැඳුණු ... අත් නැතෙක අත්ඇට ය, අත් නැතෙක පාඇට ය, අත් නැතෙක දහඇට ය, අත් නැතෙක කලවා ඇට ය, අත් නැතෙක උකුළු ඇටය, අත් නැතෙක පිටකටුව, අත් නැතෙක ගිස්කබල දැහි පහවූ බැඳුම ඇති දසනුදසා විසුරුණු ඇට ඇති සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනහු ද? පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණියෙක් වී ද, එය අතුරු දහන් වී ද, ආදීනවය පහල වීද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදීනවය යි.

23. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගීනිං පසෙසය්‍ය සරීරං. සීවචිකාය ඡබ්බිතං අට්ඨිකානි සෙතානි සබ්බවණ්ණපනිභානි¹ -පෙ- අට්ඨිකානි පුඤ්ජකිතානි තෙරොවසසිකානි -පෙ- අට්ඨිකානි පුතීනි චුණ්ණකජාතානි. තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා ගුහා වණ්ණනිභා සා අනතරහිතා, ආදීනවො පාතුභුතො' තී? එවං භනෙතා. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

24. කිඤ්ච භික්ඛවෙ රූපානං නිසාරණං? යො භික්ඛවෙ රූපෙසු ඡඤ්ජරාගච්ඡයො ඡඤ්ජරාගපභාතං. ඉදං රූපානං නිසාරණං.

25. යෙ භි කෙ පි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රූපානං අසාදාදඤ්ච අසාදාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසාරණඤ්ච නිසාරණතො යථාභුතං නපජානනති, තෙ වත සාමං වා රූපෙ පරිජානිසානති, පරං වා තථතතාය සමාදපෙසානති යථා පටිපනො රූපෙ පරිජානිසානති තෙතං ධානං විජ්ජති. යෙ ව බො කෙ පි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රූපානං අසාදාදඤ්ච අසාදාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසාරණඤ්ච නිසාරණතො යථාභුතං පජානනති, තෙ වත සාමං වා රූපෙ පරිජානිසානති, පරං වා තථතතාය සමාදපෙසානති යථා පටිපනො රූපෙ පරිජානිසානති ධානමෙතං විජ්ජති.

26. තො ව භික්ඛවෙ වෙදනානං අසාදො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙවච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං ක්‍ෂාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙවච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං ක්‍ෂාතං උපසම්පජ්ජ විහරති, තෙව තසම් සමයෙ අතතව්‍යාබ්‍යාධාය වෙතෙති. න පරව්‍යාබ්‍යාධාය වෙතෙති. න උභය ව්‍යාබ්‍යාධාය වෙතෙති. අබ්‍යාපජ්ඣංගෙව තසම් සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අබ්‍යාපජ්ඣපරමාහං භික්ඛවෙ වෙදනානං අසාදං වදාමි.

27. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකවිචාරානං දුට්ඨසමා අජ්ඣිතනං සම්පසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතීයං ක්‍ෂාතං -පෙ- තතීයං ක්‍ෂාතං -පෙ- වතුපං ක්‍ෂාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ක්‍ෂාතං උපසම්පජ්ජ විහරති, තෙව තසම් සමයෙ අතතව්‍යාබ්‍යාධාය වෙතෙති. න පරව්‍යාබ්‍යාධාය වෙතෙති. න උභයව්‍යාබ්‍යාධාය වෙතෙති. අබ්‍යාපජ්ඣංගෙව තසම් සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අබ්‍යාපජ්ඣපරමාහං භික්ඛවෙ වෙදනානං අසාදං වදාමි.

1. සබ්බවණ්ණ පටිභාගානි, මජ්ඣං.

23. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, සුදු වූ සක්චන් පැහැ ඇට ඇති... අවුරුදු ගණන් ඉක්ම ගියාවූ රැස් වූ ඇට ඇති...කුණු වූ සුණු වූ ඇට ඇති සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ වෙ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද, පෙර වූ යම් ගුහ වූ වර්ණයක් වී ද එය අතුරුදහන් වී ද, ආදීනවය පහල වී ද? වහන්ස, එසේ ය මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදීනවය යි.

24. මහණෙනි, රූපයන්ගේ නිසාරණය කුමක් ද? මහණෙනි, රූපයන්හි වූ යම් ජඤජාල විනයයෙක් යම් ජඤජාලප්‍රකාශයෙක් වෙ ද, මේ රූපයන්ගේ නිසාරණය යි.

25. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ රූපයන්ගේ ආඤාදය ආඤාද වශයෙන් ද, ආදීනව ආදීනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද, තතුසේ නොදනිත් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් පුමු හෝ රූපයන් පිරිසිදු දනිත් ය, යම් සේ පිළිපත්තේ රූපයන් පිරිසිදු දත්තේ නම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්තාහු යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ රූපයන්ගේ ආඤාදය ආඤාද වශයෙන් ද, ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද තතු සේ දනිත් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් පුමු හෝ රූපයන් පිරිසිදු දන්තා හු ය, යම් සේ පිළිපත්තේ රූපයන් පිරිසිදු දත්තේ නම්, එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්තාහු යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ.

26 මහණෙනි, වෙදනාවන්ගේ ආඤාදය කවරේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල-ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සෑප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන් ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සෑප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, එසමයෙහි තමහට දුක් පිණිස නො සිතයි. අන්තට දුක් පිණිස නො සිතයි. දෙපසට දුක් පිණිස නො සිතයි. එකල නිදුක් වූ වෙදනාවක් ම විදියි. මහණෙනි, මම වෙදනාවන්ගේ ආඤාදය නිදුක්බව ම පරම කොට ඇතැයි කියමි.

27 නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන් සත්සිද්ධීමෙන් තමා තුළ පැහැදීම කරන සිතේ එකඟ බව වූ විතකී රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සෑප ඇති, ද්විතීය ධ්‍යානයට... තෘතීය ධ්‍යානයට ... චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ තෙමේ සුඛප්‍රභාණියෙන් ද දුඃඛප්‍රභාණියෙන් ද පෙරම සොමනය් දෙමිතස් දෙදෙනාගේ අසාධනමයෙන් නිදුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්‍ෂාසමාති පරිගුඤ්ඤි ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකල්හි තමාට ද දුක් පිණිස නො සිතා ම ය. අන්තට ද දුක් පිණිස නො සිතා ම ය. දෙපසට දුක් පිණිස නොසිතා ම ය. එකල්හි නිදුක් වූ ම වෙදනාව පිදියි. මහණෙනි, මම වෙදනාවන්ගේ ආඤාදය නිදුක් බව ම පරම කොට ඇතැයි කියමි.

28. කො ච භික්ඛවෙ වෙදනානං ආදීනවො? යං¹ භික්ඛවෙ වෙදනා අභිච්චා දුකඛා විපරිණාමධම්මා, අයං වෙදනානං ආදීනවො.

29. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ වෙදනානං නිසාරණං? යො භික්ඛවෙ වෙදනාසු ඡන්දරාගපිතගො ඡන්දරාගප්පභානං, ඉදං වෙදනානං නිසාරණං.

30. යෙ භි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං වෙදනානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදගො ආදීනවඤ්ච ආදීනවගො නිසාරණඤ්ච නිසාරණගො යථාභුතං නප්පජානන්ති, තෙ වත සාමං වා වෙදනා² පරිජානිස්සන්ති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති, යථා පටිපනෙනා වෙදනා පරිජානිස්සන්ති තෙතං ධානං විජ්ජන්ති. යෙ ච ඛො කෙ වි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං වෙදනානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදගො ආදීනවඤ්ච ආදීනවගො නිසාරණඤ්ච නිසාරණගො යථාභුතං පජානන්ති, තෙ වත සාමං වා වෙදනං පරිජානිස්සන්ති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපනෙනා වෙදනාපරිජානිස්සන්ති ධාතමෙතං විජ්ජන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමිතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤන්ති.

මහාදුකඛකඛනිසුත්තං නවියං.

1. 2. 4.

චූළදුකඛකඛනිසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සනෙකකපු විහරති කපිලවඤ්ඤස්මි. නිග්‍රොධාග්ගමි. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිච්චාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසිනොනා ඛො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං එතදවොච:

2. දීඝරන්තාහං භනෙත භගවතා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ලොහො විත්තස්ස උපකකිලෙසො, දෙසො විත්තස්ස උපකකිලෙසො, මොහො විත්තස්ස උපකකිලෙසො'ති. එච්ඤ්චාහං භනෙත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ලොහො විත්තස්ස උපකකිලෙසො, දෙසො විත්තස්ස උපකකිලෙසො, මොහො විත්තස්ස උපකකිලෙසො'ති. අථ ච පන මෙ එකදු ලොහධම්මාපි විත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති. දෙසධම්මාපි විත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති. මොහධම්මාපි විත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති. තස්ස මය්‍යං භනෙත එවං භොති: කො සු තාම මෙ ධම්මො අජ්ඣන්තං අප්පභිනො යෙන මෙ එකදු ලොහධම්මාපි විත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, දෙසධම්මාපි විත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි විත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති'ති.

1. යා, කඤ්චි. 2. වෙදනා, මජ්ඣං.

28. මහණෙනි, වෙදනාවන්ගේ ආදීනවය කවරේ ද? මහණෙනි, යම් හෙයකින් වෙදනාව අනිත්‍ය ද දුක් ද පෙරලෙනසුලු ද, මේ වෙදනාවන්ගේ ආදීනව යයි.

29. මහණෙනි, වෙදනාවන්ගේ නිසාරණය කුමක් ද? මහණෙනි, වෙදනාවන්හි යම් ජන්දරාග විනයයෙකක් වේ ද, ජන්දරාග ප්‍රභාණියෙකක් වේ ද, මෙය වෙදනාවන්ගේ නිසාරණය යි

30. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ වෙදනාවන්ගේ ආඤාදය ආඤාද වශයෙන් ද, ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද තතුසේ තොදනින් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තාහු ය, යම් සේ පිලිපත්තේ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තේ තම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය යන මේ කාරණය විදුමාන නො වේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ වෙදනාවන්ගේ ආඤාදය ආඤාද වශයෙන් ද ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද තතුසේ දනින් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තාහු ය, යම් සේ පිලිපත්තේ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තේ තම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය යන මේ කාරණය විදුමාන වේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිලිගත්හ.

මහාදුක්ඛකඛනි සූත්‍රය තෙවැනි යි.

1. 2. 4.

චූළදුක්ඛකඛනි සූත්‍රය.

1. මු විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භාසියජනපදයෙහි කීඤ්චවන්සුර නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසේ මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එලඹිණේ ය. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පස් වෑ හුන් මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙලේ ය.

2. වහන්ස, “ලොභය විතොපකෙලයෙක, දෝෂය විතොපකෙලයෙක, මොහය විතොපකෙලයෙකැ” යි හඟවන්හු විසින් දෙසු දහම් මෙසේ මම දීඨිරත්‍රයෙහි දහ සිටිමි. වහන්ස, “ලොභය විතොපකෙලයෙක, දෝෂය විතොපකෙලයෙක, මොහය විතොපකෙලයෙකැ” යි හඟවන්හු දෙසු දහම් මෙසේ මම දන්තෙම් නමුදු, කලෙක ලොභධම්මෝ ද මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුවි. දෝෂධම්මෝ ද මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුවි. මොහධම්මෝ ද මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුවි. වහන්ස. ඒ මට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “යම් හෙයකින් කලෙක ලොභධම්මෝ ද මා සිත පැහැර ගෙන සිටිත් ද, දෝෂධම්මෝ ද මා සිත පැහැර ගෙන සිටිත් ද, මොහධම්මෝ ද මා සිත පැහැර ගෙන සිටිත් ද, එහෙයින් කිතම් කෙලෙස්දහමෙක් මා සතන්හි නොපුහුන් වී දේ හෝ (යන සන්දේහ සහිත සිත) යි.

3. සො ඵව ඛො තෙ මහානාම ධම්මො අජ්ඣන්තං අප්පභිනො ඥෙත තෙ ඵකදු ලොභධම්මාපි විතතං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, දෙසධම්මාපි විතතං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි විතතං පරියාදාය තිට්ඨන්ති සො ච හි තෙ මහානාම ධම්මො අජ්ඣන්තං පභිනො අභවිසා, න නං අගාරං අජ්ඣාචසෙය්‍යාසී, න කාමෙ පරිභුඤ්ජෙය්‍යාසී. යස්මා ච ඛො තෙ මහානාම සො ඵව ධම්මො අජ්ඣන්තං අප්පභිනො, නස්මා නං අගාරං අජ්ඣාචසෙය්‍යාසී, කාමෙ පරිභුඤ්ජෙය්‍යාසී.

4. අප්පසාදා කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිශ්‍යොති ඉති වෙපි මහානාම අරියසාවකස්ස යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨං හොති, සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙවකාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං නාධිගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සන්තතරං, අථ ඛො සො තෙව නාව අනාවට්ඨි කාමෙසු හොති.

5. යතො ච ඛො මහානාම අරියසාවකස්ස අප්පසාදා කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිශ්‍යොති ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨං හොති, සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං අධිගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සන්තතරං, අථ ඛො සො අනාවට්ඨි කාමෙසු හොති.

6. මය්‍යමපි ඛො මහානාම පුබ්බෙව සමෙබ්බා අතභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තචෙස්සව සතො: “අප්පසාදා කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිශ්‍යොති ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨං අහොසී,¹ සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං නාජ්ඣගමං අඤ්ඤං වා තතො සන්තතරං, අථ බවාහං තෙව නාව අනාවට්ඨි කාමෙසු පච්චඤ්ඤාසී.

1. හොති, මජ්ඣ. සො.

3. මහානාමය, “ යම් හෙයෙකින් කලෙක ලෝභධර්මයෝත්තා සිත පැහැරැ ගෙන සිටුවනාහු වෙත් ද, දෝෂධර්මයෝත්තා සිත පැහැරැ ගෙන සිටුවනාහු වෙත් ද, මෝහධර්මයෝත්තා සිත පැහැරැ ගෙන සිටුවනාහු වෙත් ද, එහෙයින් ගෙම ලොභදෝෂමොහාබ්‍යධර්මය නා සතන්ති නොපුහුන් වෙයි. මහානාමය, ඉදින් එ ලොභාද්ධර්මය නා සතන්ති ප්‍රතිණ වී නම්, තෝ ගිහියෙහි බැසගෙන නො වසන්නෙහි. ද්විවිධකාමසම්පත්තාදු නො වලදන්නෙහි. මහානාමය, යම් හෙයෙකින් ගෙම ලොභාද්ධර්මය නා සතන්ති අප්‍රතිණ වේ ද, එහෙයින් තෝ ගෙහි වාස කෙරෙහි. කාමයහුදු වලද කෙරෙහි.

4. මහානාමය, ඉදින් ආයඝ්‍රාවකයා විසින් “කාමයෝ (පරිත්‍යාසුඛ වන බැවින්) අප්‍රාසාදයහ. (ඉහභවයෙහිදු සම්පරයභවයෙහිදු අතන්තදුඛදයහ වන බැවින්) බහුදුඛයහ. ඵෙහලොභකික පාරලොභකික උපායාසකෙලසනාධක වන බැවින්) බහුපායාසයහ. (දුට්ඨධර්මක සාම්පරාසික උපද්‍රවාවිභොන වන බැවින්) තෙල කාමසම්පතෙහි ආදිතව බෙහෙවැ” යි මෙසෙසින් යථාසවභාවය මනා නය විසින් ප්‍රඥයෙන් (සොවන් සෙදගැමි දෙමගනැණින්) මනා කොට දක්නා ලදුයේ වෙයි. හෙ අරීසපුදු කාමයන් විනා මැ ලමු අකුසල් දහමුත් විනා මැ ප්‍රිතිසුඛය (සප්‍රිතික දෙ දුහැන) අධිගම නො කෙරේ ද, ඒ වරා, ශාන්තතර අනෙකක් හෝ (මතු දෙදුහැන හා දෙමග හා) අධිගම නො කෙරේ ද, වැළිත් හෙ එතැන් දක්වා කාමයෙහි අනාවර්තී නො ම වන්නේ යැ. (ආවර්තීත ම වන්නේ ය. සෙසු දුහැනින් කරන විභකම්භන ප්‍රභාණය හා මතු දෙමගනැණින් කරන සමුච්ඡේදප්‍රභාණය හා නැති හෙයින්.)

5 මහානාමය, යම්කලෙක ආයඝ්‍රාවකයා විසින් “ කාමයෝ අප්‍රාසාදයහ, බහුදුඛයහ, තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බහුලයැ” යි මෙසෙසින් තෙල යථාසවභාවය මනා නයවිසින් විදැනා ප්‍රඥයෙන්. මොනොවට දක්නා ලදුයේ වේ. හෙ ද කාමයන් විනා මැ අකුසල් දහමුත් විනා ම ප්‍රිතිසුඛය අධිගම කෙරේ ද, එ වරා, ශාන්තතර අනෙකක් හෝ අධිගම කෙරේ ද, එකල හෙ කාමයෙහි අනාවර්තී වෙයි (ලලන නැතියේ වෙයි.)

6. මහානාමය, මාභීසමෝධරයන් පලමු මැ වතුසාන්තාවබොධ ඡනාකල බෝසත් වැ සිටි මවිසුහු දු “කාමයෝ අප්‍රාසාදයහ, බහුදුඛයහ, බහුපායාසයහ, තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බහුලයැ” යි මෙසෙසින් තෙල යථාසවභාවය මනානසින් (අැතොරතඵදනා හැරැපියන) ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නා ලදුයේ වෙයි. මම ද කාමයන් විනා මැ අකුසල් දහමුත් විනා මැ ප්‍රිතිසුඛය අධිගම නො කෙලෙමි වේ ද, එ වරා, ශාන්තතර අනෙකක් හෝ (මතු දෙදුහැන හා සතර මග හා) අධිගම නොකෙලෙමි වේ ද, වැළිත් මම එතැන් දක්වා “ කාමයෙහි අනාවර්තීයෙමි ” යි නො මැ පිලින කෙලෙමි.

7. යතො ච ඛො මෙ මහානාම: “අපසස්සාදා කාමා ඛහුදකඛා ඛසුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භියොති එවමෙතං යථාභුතං සමමපසස්සාද සුද්ධිං අහොසි, සො ච අස්සාදත්තො කාමෙහි අස්සාදත්තො අකුසලෙහි ඛමෙමඝි පිතිසුඛං අජ්ඣගමං අස්සාදස්සාදා තතො සන්තතරං, අථාහං අතාවට්ඨි කාමෙසු පච්චස්සාදිං.

8. කො ච මහානාම කාමානං අස්සාදො? පස්සුමෙ මහානාම කාමගුණා. කතමෙ පස්සු? චකඛුච්ඤෙස්සාදා: රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, සොතච්ඤෙස්සාදා සඤ්ජ - පෙ - ඝාන - විඤෙස්සාදා ගතියා - පෙ - ජීව්හාවිඤෙස්සාදා රසා - පෙ - කායවිඤෙස්සාදා ඵොට්ඨඛො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො මහානාම පස්සු කාමගුණා. යං ඛො මහානාම ඉමෙ පස්සු කාමගුණෙ පට්චච උපපජ්ඣති සුඛං සොමනස්සං, අයං කාමානං අස්සාදො.

9. කො ච මහානාම කාමානං ආදීනවො? ඉධ මහානාම කුල - පුතො යෙන සිප්පට්ඨානෙන ජීවිකං කප්පෙති: යදි මුද්දාය යදි ගණනාය යදි සඛ්ඛානෙන යදි කසියා යදි වණ්ණජ්ජාය යදි භොරනෙකින යදි ඉස්සකේතන යදි රුජපොරසෙන යදි සිප්පස්සාදනරෙන, සීතස්ස පුරකඛතො උණගස්ස පුරකඛතො, ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසමච්ඤෙහි රිස්සමානො, බුප්පිපාසාය ථීයමානො. අයමි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්ද්ධිකො දුකඛකඛනො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

10. තස්ස වෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨහතො සටතො වායමතො තෙ භොගා තාභීතිපථජ්ජනති, සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරත්තාලිං කන්දති, සමෙමාහං ආපජ්ජති: “මොහං වත මෙ උට්ඨානං. අථලො වත මෙ වායාමොති”. අයමි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්ද්ධිකො දුකඛකඛනො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

11. තස්ස වෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨහතො සටතො වායමතො තෙ භොගා අභීතිපථජ්ජනති, සො තෙසං භොගානං ආරකඛාධිකරණං දුකඛං දොමනස්සං පට්ඨංවෙදෙති: “කිනති මෙ තොගෙ නෙව රුජානො හරෙය්සං, න චොරා හරෙය්සං, න අග්ගි ඛගෙය්ස, න උදකං වගෙය්ස, න අප්පියා දායාද හරෙය්සනති”.

7. මහානාමය, යම්කලෙක “කාමයෝ අප්‍රාසාදයහ, බහුදුඛයහ, බහුපායාසයහ, තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බහුල යැ” යි මෙසෙසින් තෙල යථාසවභාවය මනා නසින් ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලද්දේ වී ද, මම ද කාමයන් විනාමැ අකුසල් දහමුත් විනා මැ ප්‍රීතිසුඛය අධිගම කෙලෙම වෙමි ද, එ වරු ශාන්තවර අනෙකක් හෝ අධිගම කෙලෙම වෙමි ද, එකල මම “කාමයෙහි අනාවර්තියෙමි” යි පිළින කෙලෙමි.

8. මහානාමය, කාමයන්ගේ ආසාද කවරේ ය? මහානාමය, මෙ කාමගුණයෝ පස් දෙනෙකි. කවර පස්දෙනක යත්: ඉභව වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියජාතික වූ කාමොපසංභාත වූ සිත්රදතට නිසි වූ වස්තූර් විඥෙය රූපායතනයෝ ය... ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය ශබ්දයතනයෝ ය... ස්‍රාණවිඥෙය ගන්ධායතනයෝ ය... ජ්හවාවිඥෙය රසායතනයෝ ය, ඉභොරමමණවූ, මනාපවූ, ප්‍රියරූපවූ, කාමොපසංභාතවූ, රජනීයවූ, කායවිඥෙය ස්ප්‍රභවභායතනයෝ ය. මහානාමය, මොහු පඤ්චකාමගුණයෝ යි. මහානාමය, මේ පස්කමගුණ පිණිස යම් සුඛයෙක් හෝ සොම්නසෙක් හෝ උපදනේ වේ ද මේ කාමයන්ගේ ආසාද නම් වෙයි.

9. මහානාමය, කාමයන්ගේ ආදිතව කවරේ ය? මහානාමය, මෙලොවැ කුලපුත්‍රයෙක් හඤ්ඤායෙන් වේව යි, ගණනායෙන් වේව යි, පිණ්ඩ-ගණනායෙන් වේව යි, කාමිකමීයෙන් වේව යි, වෙණෙදමෙන් වේව යි, ගොරක්කායෙන් වේව යි, අවි වටනින් වේව යි, රුජපුරුෂකමීයෙන් වේව යි, ශීතයට පුරුෂකාත වැ (ශීතයට පෙරව වැ) උෂණයට පුරුෂකාත වැ මැසි මදුරු වාසුලගසපුයන මුත්තේ දලපහසින් හැටෙමින් සාපවසින් මියමින් යම්මැ ශිලපයෙකින් දිවිවැටුම කෙරෙයි. මහානාමය, කාමයන් පිළිබද මේ ආදිතවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක්ඛසෙක. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොටගෙන ඇත. කාමයන් පිළිබද මැ හෙතු ඇති වෙයි.

10. මහානාමය, ඉදින් මෙසෙසින් (ආජීවසමුත්ථාපක වීර්යීයෙන් උසා කරන, (පුළුපරවීර්යීය) සටනා කරන, එලනිභපතනී සදහා පියෝ කරන, ඒ කුලපුත්තට ඒ භොගයෝ පලදවිසින් අභිනිභපතනී නො කෙරෙත් නම්, හෙ සොස්තේ ය. කල කිරෙත්තේ ය. වලපතේ ය. ලම්භියෙහි අත් පුනපුනා පැහැර හඩන්නේ ය. (වසංඥයකු සෙසින්) සමොහයට වදනේ ය. කෙසේ ය යත්: “එකැතින් මා උසා සිඟ් වී. එකැතින් මා උසා අඵල වී” කියා යි. මහානාමය, කාමයන්ගේ මේ ආදිතවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක්ඛසෙක. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොටගෙන ඇත. කාමයන් මැ හෙතු කොට ගෙන පවත්තේ ය

11. මහානාමය, ඉදින් මෙසෙසින් උසා කරන, සටනා කරන, පියෝ කරන, ඒ කුලපුත්‍රයාහට ඒ භොගයෝ පලද විසින් නිපදිත් නම්, හෙ ඒ භොගයන්ගේ ආරක්ෂා කාරණ කොට ගෙන දුක් දෙමිතස් වලද කෙරෙයි. කෙසේ ය යත්: “කිනම් උපායෙකින් මා අයත් භොගයන් රජදරුවෝ නො ම ගෙන යෙත් ද, සොරු නොගෙන යෙද් ද, ශිනි නො දවා ද, දිය උල්පවා නො වහා ද, අප්‍රියදායාදයෝ නො තෙරත් ද” කියා යි.

12. තස්ස එවං ආරක්ඛකො ගොපයතො තෙ භොගෙ රුජානො වා භරන්ති. වොර වා භරන්ති. අග්භි වා ඛහති. උදකං වා වහති. අපජියා වා දයාදා භරන්ති. ඡසා සොවති කිලමති පරිදෙවති උරතතාශ්‍රිං කඤ්ඤි සමමොහං ආපජ්ජති: යමපි මෙ අහොසි තමපි තො නජ්ජිති. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සඤ්චඨීකො දුක්ඛකඛකො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

13. පුන ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රුජානොපි රුජුහි විවදන්ති. ඛතතියාපි ඛතතියෙහි විවදන්ති. බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති. ගහපතීපි ගහපතීහි විවදන්ති. මාතාපි පුත්තොන විවදති. පුත්තොපි මාතරු විවදති. පිතෘපි පුත්තොන විවදති. පුත්තොපි පිතරු විවදති. භාතෘපි භාතරු විවදති. භාතෘපි භගිනියා විවදති. භගිනීපි භාතරු විවදති. සභායොපි සභායෙන විවදති. තෙ තස්ස කලහවිගහභවිවාදාපන්නා අඤ්ඤාමඤ්ඤං පාණීහිපි උපකකමන්ති. ලෙඛ්ඛුහිපි උපකකමන්ති. දණෙඛ්ඛිපි උපකකමන්ති. සසොහිපි උපකකමන්ති. තෙ තස්ස මරණමපි නිගච්ජන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සඤ්චඨීකො දුක්ඛකඛකො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු

14. පුන ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අභිවමමං ගහෙනා ධනුකලාපං සන්තයහිත්වා උභතො විගුලුහං සඛ්භාමං පකඛඤ්ඤති උසුසුපි බ්‍යපමානෙසු සත්ථිසුපි බ්‍යපමානාසු අසිසුපි විජ්ජොතලනෙසු. තෙ තස්ස උසුහිපි විජ්ඣන්ති, සත්ථියාපි විජ්ඣන්ති, අසිතාපි සීසං ජ්ඤන්ති. තෙ තස්ස මරණමපි නිගච්ජන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සඤ්චඨීකො දුක්ඛකඛකො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

15. පුන ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අභිවමමං ගහෙනා ධනුකලාපං සන්තයහිත්වා අද්දාවලෙපතා¹ උපකාරියො පකඛඤ්ඤති උසුසුපි බ්‍යපමානෙසු සත්ථිසුපි බ්‍යපමානාසු අසිසුපි විජ්ජොතලනෙසු. තෙ තස්ස උසුහිපි විජ්ඣන්ති, සත්ථියාපි විජ්ඣන්ති, පකකච්ඨියාපි² මසිඤ්චන්ති, අභිවග්ගෙනපි ඕමද්දන්ති, අසිතාපි සීසං ජ්ඤන්ති. තෙ තස්ස මරණමපි නිගච්ජන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සඤ්චඨීකො දුක්ඛකඛකො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු

1. අධාවලෙපතා, සෘ. 2. ජකණකායපි, මජ්ඣ.

12. මෙයෙයින් ආරක්ෂා කරන, ගොපනා කරන, උහුගේ ඒ භොගයන් රජදරුවෝ ගෙන යෙත්. සොරු හෝ ගෙන යෙත්. ගිනි හෝ දවසි. දිය හෝ පාතෙරෙයි. අප්‍රිය දායාදයෝ හෝ තෙරත්. හෙ සොස්තේ ය, කලකිරෙන්නේ ය, වලප්තේ ය, ලුම්බියෙහි අත් පැහැර හමන්නේ ය, සමොහසට වදනේ ය. කෙසේය යත්: “යම් ධනයෙක් මට වී ද, එ ද අපට තැනි වී” කියා සි. මහානාමය, මෙද කාමයන්ගේ ආදිනවය, ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක් රැසෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල්කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මෑ හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය.

13. තවද මහානාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මෑ හෙතු කොට රජදරුවෝ ද රජදරුවන් හා විරුඬ වාද කෙරෙත්. ඝෂත්‍රියයෝ ද ඝෂත්‍රියයන් හා විවාද කෙරෙත්. බමුණෝ ද බමුණන් හා විවාද කෙරෙත්. ගැහැවියෝ ද ගැහැවියන් හා විවාද කෙරෙත්. මවුදු පුතු හා විවාද කෙරෙයි. පින් ද මවු හා විවාද කෙරෙයි. සොහොවුරු දු සොහොවුරු හා විවාද කෙරෙයි. සොහොවුරු දු බිත්තැඹු හා විවාද කෙරෙයි. බිත්තැඹු දු බෑයා හා විවාද කෙරෙයි. යහළු දු යහළු හා විවාද කෙරෙයි. ඔහු එහි කලහවිරුඬ-ග්‍රහණ - විරුඬවාදයට අවන්තාහු උකුන් අතිනුදු පහරත්. කැටිනුදු පහරත්. දහියෙනු දු පහරත්. සැතියුදු පහරත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද මරණමාත්‍ර දුඛයට ද යෙහි. මහානාමය, කාමයන්ගේ මෙද ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක් රැසෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මෑ හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය.

14 තවද මහානාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මෑ හෙතු කොට සර ද විදුනාලබත් මෑ සිරිය ද වුහුටත් මෑ කඩුදු ඔබ මොබ පෙරෙලා වැටෙත් මෑ කඩුපලිහ ගෙන, දුහු හියොවුරු සකසා බෑද, දෙපසින් මුළුදුත් සඹුග්‍රාමයට පිවිසෙහි. ඔහු එහි දී ඊයෙනුදු විදිත්. සිරියෙනුදු විදිත්. කඩුයෙනුදු හිස් සිදිත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද මරණමාත්‍ර දුඛයට ද යෙහි. මහානාමය, කාමයන්ගේ මෙද ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක් රැසෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය.

15. තවද මහානාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට කාමයන් මෑ හෙතු කොට, සර ද විදුනාලබත් මෑ සිරිය ද වුහුටත් මෑ කඩුදු ඔබ මොබ පෙරෙලා වැටෙත් මෑ කඩුපලිහ ගෙන, දුහු හියොවුරු සකසා බෑද තෙත්කලල් අලෙවු දුන් පවුරු පදනමට පැතෑ ගනිත්. ඔහු එහි දී ඊයෙනුදු විදිත්. සිරියෙනුදු විදිත්. කකියන ගොම්නු දු කෙමත් ශත දත්තයෙනුදු අවමදීන කෙරෙත්. කඩුයෙනුදු හිස් සිදිත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද මරණමාත්‍ර දුඛයට ද යෙත් මහානාමය, මෙ ද කාමයන්ගේ ආදිනවය වෙයි. සාංදුච්චික දුක් රැසෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ඇති වෙයි. කාමයන් කාරණ කොට ඇති වෙයි. කාමයන් පිලිබැදි මෑ හෙතු ඇතියේ වෙයි.

16. පුත ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු සකම්පි ජ්ඤනති, තිලොලාපමි හරනති, එකා-ගාරිකමි කරොනති, පරිපෞපි තිට්ඨනති, පරදුරමි ගච්ඡනති. තමෙන රුජානො ගහෙතො විවිධා¹ කම්මකාරණා² කාරෙනති: කසාහිපි තාලෙනති, වෙතොගහිපි තාලෙනති, අඬුදණ්ඩකෙහිපි තාලෙනති, ගජ්ඣමි ජ්ඤනති, පාදමි ජ්ඤනති, ගජ්ඣපාදමි ජ්ඤනති, කණණමි ජ්ඤනති, නාසමි ජ්ඤනති, කණණතාසමි ජ්ඤනති, බිලඛගජාලිකමි කරොනති, රුහුමුඛමි කරොනති, ජොතිමාලිකමි කරොනති, හජ්ඣජොතිකමි කරොනති, ' එරකවනතිකමි කරොනති, මිරකවාසිකමි කරොනති, බාරපතවජිකමි කරොනති, පලිසපරිවතතිකමි කරොනති, පලාල-පිඨකමි කරොනති, තතොනති තෙලොත ඔසිඤ්ඤනති, සුනලෙහිපි බාදුපෙනති, ජවනනමි සුලො උතතාසෙනති, අසිනාපි සීසං ජ්ඤනති. තෙ තජ මරණමි නිගච්ඡනති මරණමනනමි දුක්ඛං අයමි මහානාම කාමානං ආදීතවො සජ්ඣධීකො දුක්ඛකකකකකො කාමහෙතු කාමනිදනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

17 පුත ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු කායෙහ දුච්චරිතං චරනති, වාචාය දුච්චරිතං චරනති, මනසා දුච්චරිතං චරනති. තෙ කායෙහ දුච්චරිතං චරිතො වාචාය දුච්චරිතං චරිතො මනසා දුච්චරිතං චරිතො කායසස තෙදු පරමමරණා අපායං දුග්ගතියං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ඡති. අයං මහානාම කාමානං ආදීතවො සමපරුසිකො දුක්ඛකකකකො කාමහෙතු කාමනිදනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

18. එකමිදගං මහානාම සමයං රජගහෙ විහරාමි ගිජකකුටෙ පබ්බතෙ. තෙන බො පන සමයෙන සම්බහුලා තිගණ්ඨා ඉසිගිලිපසො කාලසිලායං උඛට්ඨකා භොනති ආසනපටිකකිත්තා. ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියනති. අඵ බොහං මහානාම සායනකසමයං පටිසලොනා වුට්ඨිතො යෙන ඉසිගිලි පසො කාලසිලා යෙන තෙ තිගණ්ඨා තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිතො තෙ තිගණ්ඨා එතදවොචං: කිනනු තුමො ආවුසො තිගණ්ඨා, උඛට්ඨකා ආසන-පටිකකිත්තා ඔපකකමිකා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියථාති? එවං වුතො මහානාම හෙ තිගණ්ඨා මං එතදවොවුං: තිගණ්ඨා ආවුසො නාභසුතො සබ්බඤ්ඤ සබ්බදසසාථී අපරිසෙසං ඤ්ඤාණදසසනං පටිච්චානාති: චරතො ව මෙ තිට්ඨතො ව සුතතසස ව ජාගරසස ව සතතං සමිතං ඤ්ඤාණදසසනං පච්චුපට්ඨිතනති -

1. විවිධාහි, 2 කම්මකාරණාහි, සා.

16. නවද මහානාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මෑ හෙතු කොට, උමග ද සිදිත්. නිර්ලොප (ගම්පැහැරිම්) කොට තෙරන්. ජවග්‍රාහයෙන් ගෙනා ධන තෙරිම් ද කෙරෙත්. මගනැහිමෙහිදු සිටිත් පරමුත් කර දයෙහි. රජ-දරුවෝ උහු ගෙන විවිධ කම්කටොලු කෙරෙත්: කටුමනියායෙහු දු තලත්. වේමැලිනුදු තලත්. අත ද සිදිත්. පය ද සිදිත්. අත්පා ද සිදිත්. කන ද සිදිත්. නැහැය ද සිදිත්. කන්තැහැ ද සිදිත්. බිලඹහපාලිකවඩ ද කෙරෙත්. සබ්බමුණ්ඩිකවඩ ද කෙරෙත්. රුහු-මුබ්බ ද කෙරෙත්. ජොතිමාලිකවඩ ද කෙරෙත්. හසපජ්ජොතිකවඩ ද කෙරෙත්. එරකවතතිකවඩ ද කෙරෙත්. වීරකවාසිකවඩ ද කෙරෙත්. එණෙයසකවඩ ද කෙරෙත්. බමුසමංසිකවඩ ද කෙරෙත්. කහාපණක වඩ ද කෙරෙත්. බාරුපතවණ්කවඩ ද කෙරෙත්. පලිසපරිවතතිකවඩ ද කෙරෙත්. පලාලපිඝකවඩ ද කෙරෙත්. තජ්ජතෙලයෙහුදු තෙමත්. කිණ්බල්ලත් ලවා කවත්. දිවස් හුලා හිදුවත්. කටුයෙහුදු හිස් සිදිත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද වැදගනිත්. මරණමාත්‍රදු:බයට ද ගෙත්. මහානාමය, මෙද කාමාදිතවය, සාන්දුභටික දු:බසකකියෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් පිලිබැදි මෑ හෙතු ඇතිගේ වෙයි.

17. නවද මහානාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මෑ හෙතුකොට, කසින් දුසිරිත් කරත්. වචනයෙන් දුසිරිත් කරත්. සිතින් දුසිරිත් කරත්. ඔහු කසින් දුසිරිත් පුරු, වචනයෙන් දුසිරිත් පුරු, සිතින් දුසිරිත් පුරු, කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් වෙන් ව සිටුනා තපුරුගනියක් වන විවසව වෑ වැටෙන තැන් වන තිරයට එලඹෙත්. මහානාමය, මේ කාමාදිතවය සාමපරසිකදු:බ සකකියෙකි. කාමයන් ප්‍රත්‍යයකොට ඇත. කාමයන් මුල් කොට ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ඇත. කාමයන් පිලිබැදි මෑ හෙතු ඇතිගේ වෙයි.

18. මහානාමය, මම එක් කලෙක මේ රජගහ නුවර ගිණුකුළු පව්වෙහි විසිමි. එසමයෙහි නුවරහු බොහෝ දෙනෙක් ඉහිසිලිපටු ඇලයෙහි කළුගල් අතලෙහි පියනලද අසුන් ඇති වෑ තැහිට සිටියාහු වෙති. (සථානාදී)උපක්‍රමයෙන් වන තීව්‍ර කටුක දු:බවෙදනාවන් විදිත්. මහානාමය, මම එසද සවස්වරුගෙහි පිලිසලතින් නැගිටියෙම් ඉහිසිලි ඇලයෙහි කළු ගල් අතල වෙත එනුවටුත් කර එලැඹියෙම්. එලඹ එ නුවටුතට තෙල බස් කියෙමි: ‘ඇවැත්නි, නිගණ්ඨයෙනි, කවර කරුණින් තෙපි පිහු අසුන් ඇති වෑ තැහිට සිටිනහු තීව්‍ර කටුක ඔපක්‍රමික දු:බවෙදනාවන් විදුනාව? කියා යි. මහානාමය, මෙසේ කී කල, ඒ නුවරහු මට තෙල බස් කී “ඇවැත්නි, නානසුත්ත නුවර (අහු අතා වත්මත්) හැම දන්තෙකැ හැම දක්නාසුල්ලෙකැ. අපරිශෙඡ සබ්බාත ඥානදර්ශනය පිලින කෙරෙසි: ඇපිදුහු වූ ද, සිටුහු වූ ද, නිදහු වූ ද, නිදිවරහු වූ ද, මට හැමකල් තිරතුරු ඥානදර්ශනය එලඹ සිටුනේ ය කියා” යි.-

සො එවමාහ: “අඤ්චි වො නිගණ්ඨා, පුබ්බෙ පාපං කමමං කතං. තං ඉමාය කට්ඨකාය දුක්ඛකරකාරිකාය නිජ්ජරෙථ. යං පනෙත්ථ එතරහි කායෙන සංවුතා වාචාය සංවුතා මතසා සංවුතා තං ආයතීං පාපස්ස කමමස්ස අකරණං. ඉති පුරුණානං කමමානං තපසා ව්‍යන්තීභාවා, නවානං කමමානං අකරණා ආයතීං අනවස්සවො. ආයතීං අනවස්සවා කමමකකියො. කමමකකියා දුක්ඛකකියො. දුක්ඛකකියා වෙදනාකකියො. වෙදනාකකියා සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජණණං භවිස්සතී” යි. තඤ්ච පතම්භාකා රුළුවහි වෙව බමති ච තෙන වමනා අත්තමතාති

19. එවං චූඤෙන අහං මහානාම තෙ නිගණේඨ එතදවොචං: කිමපන තුමෙහ ආට්ඨසො නිගණ්ඨා ජානාථ: ‘අහුවමෙහව මයං පුබ්බෙ න නාහුවමහාති? නො හිදං ආට්ඨසො. කිමපන තුමෙහ ආට්ඨසො නිගණ්ඨා ජානාථ: අකරමෙහව මයං පුබ්බෙ පාපං කමමං. නාකරමහාති? නො හිදං ආට්ඨසො. කිමපන තුමෙහ ආට්ඨසො නිගණ්ඨා ජානාථ: එවරුපං වා පාපං කමමං අකරමහාති? නො හිදං ආට්ඨසො. කිමපන තුමෙහ ආට්ඨසො නිගණ්ඨා ජානාථ: එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජණණං එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජරෙතබ්බං, එත්තකමහි වා දුක්ඛෙ නිජ්ජණණෙ සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජණණං භවිස්සතීති? නො හිදං ආට්ඨසො. කිමපන තුමෙහ ආට්ඨසො නිගණ්ඨා ජානාථ: දිට්ඨෙව ධම්මෙ අකුසලානං ධම්මානං පහානං, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදනති? නො හිදං ආට්ඨසො. ඉති කීර තුමෙහ ආට්ඨසො නිගණ්ඨා න ජානාථ: අහුවමෙහව මයං පුබ්බෙ න නාහුවමහාති. න ජානාථ: අකරමෙහව මයං පුබ්බෙ පාපං කමමං න නාකරමහාති. න ජානාථ: එවරුපං වා එවරුපං වා පාපං කමමං අකරමහාති. න ජානාථ: එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජණණං, එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජරෙතබ්බං, එත්තකමහි වා දුක්ඛෙ නිජ්ජණණෙ සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජණණං භවිස්සතීති. න ජානාථ: දිට්ඨෙව ධම්මෙ අකුසලානං ධම්මානං පහානං කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදං. එවං සනොත ආට්ඨසො නිගණ්ඨා යෙ ලොකෙ ලුඤ්ඤ ලොහිත පාණීතො කුරුරකමමනතා මහුස්සෙසු පච්චාජාතා, තෙ නිගණේඨසු පබ්බජන්තීහි.

20. න ඛො ආට්ඨසො ගොතම සුබෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං. සුබෙන ව භාට්ඨසො ගොතම සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො බිම්බිසාරෙ සුඛං අධිගවෙජ්ජය්‍ය. රුජා මාගධො සෙතියො බිම්බිසාරෙ සුඛවිහාරිතරෙ ආයසමතා ගොතමෙතාති.

හෙ මෙසේ කියයි: “නුවවුනි, පෙරු තොර කල පාපකම් ඇත. එපමණ මේ කටුක දුෂකරක්‍රියායෙන් දිරවා ලව. යම් කරුණින් මෙහි දැන් කාච්ඡිමුනි තුන් තැනින් සංවාත වම් ද, එකරුණ මතුයෙහි පාපකම්යායේ නොකිරීම වෙයි. මෙසේ පුරුණ කමීයන් තපසින් තැවී අවසන් වීමෙනුදු, තවකමීයන් නො කිරීමෙනුදු මතුයෙහි ආසුව(කමී රැස් කිරීමෙන්) නො වෙයි. මතුයෙහි අනාසුව හෙතෙයින් කමීක්‍ෂය වෙයි කමීක්‍ෂය හෙතෙයින් දුඛක්‍ෂය වෙයි දුඛක්‍ෂය හෙතෙයින් වෙදනාක්‍ෂය වෙයි. වෙදනාක්‍ෂය හෙතෙයින් හැම දුක් නිර්ජිණී වෙයි.” එද වතාහි අපට රුස්තේ යැ. සහනු ද වෙයි. එහිනුදු අපි සතුටු වමහ යි.

19 මහානාමය, මෙසේ කීකල මම එ නුවවුනට තෙල කියෙමි: ඇවැත්නි, නුවවුනි, “අපි පෙර වූමෝ ම යැ. නුවුමෝ නො වූමහ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙසේ අපි නොදනුමහ. ඇවැත්නි නුවවුනි, “අපි පෙර පවිකම් කලාවමෝ ම යැ. නොකලාවමෝ නො වූමහ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මේ ද නොදනුමහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, “මෙවන් මෙවන් පවිකම් කලාවමෝ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මේ ද නොදනුමහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, “මෙතෙක් හෝ දුක් දිරිණ. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරවිය යුතුය. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරැණුකල දුක් හැම නිර්ජිණී වනුයේ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මේ ද නොදනුමහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, “මේ ලොවිහි මැ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය හා කුශලධර්මයන්ගේ උපසම්පත් හා වෙති” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මේ ද නොදනුමහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මෙසෙසින් තෙපි “පෙර වූවෝ මය, නුවුවෝ නො වූමහ” යි නො දනුව. “අපි පෙර පවිකම් කලාවමෝ ම යැ, නොකලාවමෝ නො වූමහ” යි නො දනුව. “මෙවන් මෙවන් පවිකම් කලාවමෝ” යි නො දනුව. “මෙතෙක් හෝ දුක් දිරිණ. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරවිය යුතු ය. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරැණු කලා දුක් හැම නිර්ජිණී වනුයේ ” යැ යි නො දනුව. “මේ ලොවිහි මැ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය හා කුශලධර්මයන්ගේ උපසම්පත් හා වෙති” යි නො දනුව. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මෙසේ වන් මැ, ලොකයෙහි රෝදු, ලෙහෙයෙන් වැකුණු අත් ඇති, කැකුළුකම් ඇති, මිනිසුන් කෙරෙහි උපත් යම් කෙතෙක් ඇත් ද, ඔහු නුවවුන් කෙරෙහි පැවිදි වෙති.

20. ඇවැත්නි, ගොසුම් ගොනුවෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්තව්‍ය (ලැබිය යුතු) නොවේ. දුඛයෙන් මැ සුඛය අධිගන්තව්‍ය වේ. ඇවැත්නි, ගොසුම්ගොනුවෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්තව්‍ය වේ නම්, මහධෙයවර වන, සෙනා ඇති, දකුම්කලු අත් බැව් ඇති බිම්සර රජ සුඛය ලබන්නේ යැ. මහධෙයවර වන බිම්සාර සෙනිය රජ ආයුෂ්මත් ගොසුම්ගොනුවනට වඩා අත්‍යවයෙන් සුඛවහාර ඇතියේ යැ.

21. අධ්‍යායසමනොති නිගණේඤ්ඤි සහසා අප්පට්ඨිඛධා වාචා භාසිතා: “න ඛො ආට්ඨසො ගොතම, සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං. දුකෙඛන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං. සුඛෙන ච භාට්ඨසො ගොතම, සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛං අධිගවෙජ්ජය්‍ය. රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛවිහාරිතරො ආයසමිතා ගොතමොතා”ති.

22. අපි ච අභමෙව තත්ථ පටිපුච්ඡිතබ්බො: කො භු ඛො ආයසමන්තානං සුඛවිහාරිතරො රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො ආයසමා වා ගොතමොති?

23. අධ්‍යාට්ඨසො ගොතම අමොහති සහසා අප්පට්ඨිඛධා වාචා භාසිතා: “න ඛො ආට්ඨසො ගොතම සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං. දුකෙඛන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං. සුඛෙන ච භාට්ඨසො ගොතම, සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛං අධිගවෙජ්ජය්‍ය. රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛවිහාරිතරො ආයසමිතා ගොතමොතා”ති. අපි ච ත්ථිකතො, ඉදුනිපි මයං ආයසමන්තං ගොතමං. පුච්ඡාම: කො භු ඛො ආයසමන්තානං සුඛවිහාරිතරො රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො ආයසමා වා ගොතමොති?

24. තෙන භාට්ඨසො නිගණ්ඨා භුමෙහව තත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා වො ඛමෙය්‍ය, තථා නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාථ: නං කිං මඤ්ඤථාට්ඨසො නිගණ්ඨා, පභොති රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො අනිඤ්ඤමානො කායෙන අභාසමානො වාචං සන්ත රතතිජ්ඣවාති එකන්තසුඛපට්ඨිංවෙදී¹ විහරිතුන්ති? නො භිදං ආට්ඨසො. නං කිං මඤ්ඤථාට්ඨසො නිගණ්ඨා, පභොති රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො අනිඤ්ඤමානො කායෙන අභාසමානො වාචං ඡරතතිජ්ඣවාති -පෙ- පඤ්ච රතතිජ්ඣවාති -පෙ- චතතාරි රතතිජ්ඣවාති -පෙ- තිණි රතතිජ්ඣවාති -පෙ- දො රතතිජ්ඣවාති -පෙ- එකං රතතිජ්ඣවං එකන්තසුඛපට්ඨිංවෙදී විහරිතුන්ති? නො භිදං ආට්ඨසො.

25. අහං ඛො ආට්ඨසො නිගණ්ඨා, පභොමි අනිඤ්ඤමානො කායෙන අභාසමානො වාචං එකං රතතිජ්ඣවං එකන්තසුඛපට්ඨිංවෙදී විහරිතුං. අහං ඛො ආට්ඨසො නිගණ්ඨා, පභොමි අනිඤ්ඤමානො කායෙන අභාසමානො වාචං දො රතතිජ්ඣවාති -පෙ- තිණි රතතිජ්ඣවාති -පෙ- චතතාරි රතතිජ්ඣවාති -පෙ- පඤ්ච රතතිජ්ඣවාති -පෙ- ඡ රතතිජ්ඣවාති -පෙ- සන්ත රතතිජ්ඣවාති එකන්තසුඛපට්ඨිංවෙදී විහරිතුං. නං කිං මඤ්ඤථාට්ඨසො නිගණ්ඨා, එවං සන්ත කො සුඛවිහාරිතරො රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො අහං වාති? එවං සන්ත ආයසමාව ගොතමො සුඛවිහාරිතරො රඤ්ඤ මාගධෙන සෙතියෙන ඛිම්බිසාරොතාති.

ඉදුමවොච භගවා. අත්තමනො මහානාමො සකෙතා භගවතො භාසිතං අභිනජ්ඣති.

චූළදුකඛකඛ නිසුභතං වතුථං.

1. එකන්තසුඛං පට්ඨිංවෙදී, මජ්ඣ.

21. “ඇවැත්ති, ගෝසුම්ගොතුටෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාව්‍ය නො වේ. දුඃඛයෙන් මෑ සුඛය අධිගන්නාව්‍ය වේ. ඇවැත්ති, ගෝසුම් ගොතුටෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාව්‍ය වේ නම්, මගධෙඤ්චර වන, දූකුම්කලු අත්බෑවී ඇති, සෙනිසරජ සුඛය ලබන්නේ යැ. මගධෙඤ්චර වන බිම්බිසාර සෙනිසරජ ආයුෂමත් ගෝසුම් ගොතුට වඩා අත්‍යවශ්‍යත් සුඛවිහාර ඇතියේ යැ” යි ආයුෂමත් නුවවුන් විසින් එකාන්තයෙන් මෑ ලාභෙලා නුවණින් නොසලකා බසෙක් කියන ලද.

22. වැලිදු මම මෑ එකරුණෙහි ලා (නොප විසින්) පිළිවිසිය සුදුසුයෙමි. කෙසේ ය: “ආයුෂමතුන් දෙදෙනා අතුරින් කවරෙක් නම් අධිකතර සුඛවිහරණ ඇතියේ වේ ද, මගධෙඤ්චර බිම්බිසාර සෙනිසරජ හෝ ආයුෂමත් ගෝසුම්ගොතු හෝ?” යි.

23. “ඇවැත්ති, ගෝසුම්ගොතුටෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාව්‍ය නො වේ. දුඃඛයෙන් මෑ සුඛය අධිගන්නාව්‍ය වේ. ඇවැත්ති, ගෝසුම්ගොතු-ටෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාව්‍ය වේ නම් මගධෙඤ්චර වන, දූකුම්-කලු අත්බෑවී ඇති, සෙනිසරජ සුඛය ලබන්නේ ය. ආයුෂමත් ගෝසුම් ගොතුට වඩා මගධෙඤ්චර බිම්බිසාර සෙනිසරජ අධිකසුඛවිහරණ ඇතියේ යැ” යි ඇවැත්ති, ගෝසුම්ගොතුටෙති, අප විසින් එකාන්තයෙන් මෑ ලාභෙලා නුවණින් නොසලකා බසෙක් කියනලද මෑයි. වැලිත් තෙල තිබේවා. දන් වේව යි අපි ආයුෂමත් ගෝසුම්ගොතුටත් විචාරමහ: “ආයුෂම-තුන් දෙදෙනා අතුරින් කවරෙක් නම් අධිකසුඛවිහරණ ඇතියේ වේ ද, මගධෙඤ්චර බිම්බිසාර සෙනිසරජ හෝ ආයුෂමත් ගෝසුම්ගොතු හෝ?” යි.

24. ඇවැත්ති, නුවවුනි එකරුණින් නොප මෑ එහිලා පුළුසුම්හ: යම් පරිදි නොපට ඊසියේ ද, එපරිදි එය පවසව. ඇවැත්ති, ඒ කිමැ යි හඟනාව? මගධෙඤ්චර බිම්බිසාර සෙනිසරජ කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නොබෙණෙමින් සන් දවරියක් නරතුරු සුව විදුනාසුලු වෑ විහරණ කරන්නට හැකියේ ද? ඇවැත්ති, මේ නොහැකි යැ. ඇවැත්ති, ඒ කිමැ යි හඟනාව? මගධෙඤ්චර බිම්බිසාර සෙනිසරජ කසින් නොසැ-ලෙමින් තෙපුල් නො බෙණෙමින් දවරිය සසක්... විහරණ කරන්නට හැකියේ ද?... දවරිය පසක්.. දවරිය සතරක් ... දවරිය තුනක්... දවරිය දෙකක්... එක් දවරියක්... නරතුරු සුව විදුනාසුලු වෑ විහරණ කරන්නට හැකියේ ද? ඇවැත්ති, මේ නොහැකි යැ.

25. ඇවැත්ති, නුවවුනි, මම වනාහි කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නොබෙණෙමින් එක් දවරියක් නරතුරු සුව විදුනාසුලු වෑ විහරණ කරන්-නට හැකියෙමි. ඇවැත්ති, නුවවුනි, මම වනාහි කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නොබෙණෙමින් දවරිය දෙකක්... දවරිය තුනක්... දවරිය සතරක්... දවරිය පසක් ... දවරිය සසක්... දවරිය සතක් නරතුරු සුව විදුනාසුලු වෑ විහරණ කරන්නට හැකියෙමි. ඇවැත්ති නුවවුනි, ඒ කිමැ යි සිහන්නාව? මෙසෙසින් වන් මෑ කවරෙක් නම් අධික සුඛවිහරණ ඇතියේ වේ ද, මගධෙඤ්චර බිම්බිසාර සෙනිසරජ හෝ යැ, මම හෝ ය? මෙසෙසින් වන් මෑ මගධෙඤ්චර බිම්බිසාර සෙනිසරජුට වඩා ආයුෂමත් ගෝසුම්ගොතුටේ අධික සුඛවිහරණ ඇතියහ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසුත වදාලහ. සතුටුසින් ඇති මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ නොට පිළි-ගත්තේ යැ.

චූළදකඛකඛකිසුත්‍රය සතරවැනි යි.

1. 2. 5.

අනුමානසුඤ්ඤා

1. ඵං මෙ සුභං ඵං සමයං ආයස්මා මහාමොක්ඛලානො හග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරගිරො¹ හෙසසලාවනො² මිගදගෙ. නත්ථ ඛො ආයස්මා මහාමොක්ඛලානො හික්ඛු ආමනෙතසි: ආට්ඨසො හික්ඛවොති. ආට්ඨසොති ඛො තෙ හික්ඛු ආයස්මතො මහාමොක්ඛලානස්ස උච්චස්සොස්සං. ආයස්මා මහාමොක්ඛලානො ඵතදවොච: උචාරොති වේපි ආට්ඨසො හික්ඛු වදන්තු මං ආයස්මනො, වචනීයොමහි ආයස්මනොහිති. සො ච හොති දුබ්බවො දෙවචස්සකරණීයෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො අකම්මො අසදකම්මණ්ණාහි අනුසාසතිං. අඵ ඛො තං සබ්බභවොති න වෙච වන්තබ්බං මඤ්ඤන්ති. න ච අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති න ච තස්මිං පුග්ගලෙ විස්සාසං ආපජ්ජිතබ්බං මඤ්ඤන්ති.

2. කතමෙ වාට්ඨසො දෙවචස්සකරණො ධම්මො?

ඉධාට්ඨසො හික්ඛු පාපිචේජා හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො. යමොට්ඨසො හික්ඛු පාපිචේජා හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (1)

3. පුත ච පරං ආට්ඨසො හික්ඛු අන්තකකංසකො හොති පරචම්භි. යමොට්ඨසො හික්ඛු අන්තකකංසකො හොති පරචම්භි, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (2.)

4. පුත ච පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධාභිභූතො. යමොට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධාභිභූතො, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (3.)

5. පුත ච පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු උපනාහි. යමොට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු උපනාහි, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (4.)

6. පුත ච පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු අභිසඞ්ඛි. යමොට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු අභිසඞ්ඛි, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (5.)

7. පුත ච පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධසාමන්තො වාචං නිච්ඡාරොතො. යමොට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධසාමන්තො වාචං නිච්ඡාරොතො, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (6.)

1. සුසුමාරගිරො, මජ්ඣං.
2. හෙසසලාවනො, මජ්ඣං. සසා. හෙසලාවනො - අට්ඨ.

1. 2. 5.

අනුමාන සූත්‍රය

1. මු විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක ආයුෂමත් මහා-
 මොදනලාභයන් සඵවරයන් වහන්සේ හතු රට සුංසුමාරගිර නුවර
 සමීපයෙහි මිහිතුගස් ඇති මුමලුම් උයන්හි වාස කෙරෙති. එහි දී ආයුෂමත්
 මහාමොදනලාභයන් සඵවරයන් වහන්සේ “ඇවැත්නි, මහණෙනි,” යි භික්ෂූන්
 ඇමැතුනු. ඒ භික්ෂූහු ඇවැත්නි, යි ආයුෂමත් මහාමොදනලාභයන් සඵවරයන්
 වහන්සේට පිළිවදන් ඇඟවූහ. ආයුෂමත් මහාමොදනලාභයන් සඵවරයන්
 වහන්සේ තෙල දෙසුහ: ඇවැත්නි, යම් මෑ මහණකු “මම ආයුෂමතුන්
 විසින් අවවාද අනුශාසන වශයෙන් කියයුත්තෙමි වෙමි. ආයුෂමත්හු
 මට අවවාද අනුශාසන වශයෙන් කරුණු කියන්වා” යි පවරාදු, හෙ ද, දුළුව
 වූයේ, දුළුවහාවය කරන (මතු එන සොලොස්) ධර්මයන් යුක්ත වූයේ, නො
 සහනුයේ, අනුශාසනය ඇදුරු කොට නොගන්නාසුලු වූයේ මේ නම්,
 එසේ ඇති කල්හි සබ්බසම්මාදිහු ඔහු කියයුත්තකු කොට නො හඟිත්.
 අනුශාසනය කලයුත්තකු කොට නො හඟිත්. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි
 විශ්වාසය එලවියයුතු කොට නො හඟිත්.

2. ඇවැත්නි, දුළුවහාවය කරන ධර්මයෝ කවරහ?

ඇවැත්නි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් පාපෙව්ඡ වූයේ, ලාමකඉච්ඡා-
 වන්ගේ වශයට ගියේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් වනාහි මහණ
 ලමු ඉච්ඡා ඇත්තේ ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියේ වේ ද, මේ ද
 දුළුවහාවය කරන ධර්මයෙකි. (1.)

3. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ තමා හුචා දක්නේ
 පරා හෙලා දක්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් මහණ තමා හුචා
 දක්නේ පරා හෙලා දක්නේ වේ ද, මේ ද දුළුවහාවය කරන ධර්මයෙකි. (2.)

4. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු
 වූයේ, ක්‍රොධයා විසින් මඛනා ලද්දේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින්
 මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයා විසින් මඛනා ලද්දේ වේ ද,
 මේ ද දුළුවහාවය කරන ධර්මයෙකි. (3.)

5. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු
 වූයේ, ක්‍රොධය හෙතු කොට ගෙන බඬවෙවර ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි,
 යම් හෙයෙකින් මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට
 ගෙන බඬවෙවර ඇත්තේ වේ ද, මේ ද දුළුවහාවය කරන ධර්මයෙකි. (4.)

6. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු
 වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට ගෙන ගැටෙන සුලු වූයේ වෙයි. ඇවැත්නි,
 යම් හෙයෙකින් මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට
 ගෙන ගැටෙනසුලු වූයේ වේ ද, මේ ද දුළුවහාවය කරන ධර්මයෙකි. (5.)

7. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු
 වූයේ ක්‍රොධයට අසල් වචන විහිදනුයේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙ-
 කින් මහණ ක්‍රොධ කරන්නේ ක්‍රොධයට අසල් වචන විහිදනුයේ වේ ද,
 මේ ද දුළුවහාවය කරන ධර්මයෙකි. (6.)

8. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො¹ වොදකෙන වොදකං පටිපථරතී. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං පටිපථරතී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (7)

9. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙති. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (8)

10. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙති. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (9.)

11. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤාං පටිවරතී, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙති. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤාං පටිවරතී, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (10.)

12. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන අපදනෙ න සමපායති. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන අපදනෙ න සමපායති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (11.)

13. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු මනඤ්ඤා භොති පලාසී. යමපාවුසො භික්ඛු මනඤ්ඤා භොති පලාසී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (12)

14. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ඉසසුති භොති මච්ඡරී. යමපාවුසො භික්ඛු ඉසසුති භොති මච්ඡරී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (13.)

15. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සඨො භොති මායාචී. යමපාවුසො භික්ඛු සඨො භොති මායාචී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (14)

16. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ඵඤ්ඤා භොති අතිමානී. යමපාවුසො භික්ඛු ඵඤ්ඤා භොති අතිමානී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (15)

17. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සන්ධිට්ඨිපරාමාසී භොති ආධානගාතී² දුප්පටිතිස්සගතී. යමපාවුසො භික්ඛු සන්ධිට්ඨිපරාමාසී භොති ආධානගාතී දුප්පටිතිස්සගතී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (16.)

1. වොදිතො, මජ්ඣං. 2. ආධානගාතී, මජ්ඣං.

8. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට පටහැනි ව සිටුවනේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට ප්‍රත්‍යනීක ව සිටි ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (7.)

9. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයා ගරහයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයා ගවා ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (8.)

10. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට වටාලා වෛදනා කරයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට පෙරලා වෛදනා කෙරේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (9.)

11. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක වසයි. කථාව බැහැර පහ කෙරෙයි. කොපයත් දෝෂයන් අප්‍රීතියත් පහල කෙරෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක පිළිසොයා ද, කථාව බැහැර නතු කෙරේ ද, කොපයත් දෝෂයන් අප්‍රීතියත් පහල කෙරේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (10.)

12. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ සවකීය වර්තය සපයා කියන්නට නො හැකි වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ සවකීය වර්තය සපයා කියන්නට නො හැකි වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (11.)

13. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ගුණමකු වූයේ සුගග්‍රාහ ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ ගුණමකු වූයේ සුගග්‍රාහ ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (12.)

14. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ඊෂ්ඨා කරනසුලු වූයේ මසුරු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ ඊෂ්ඨා කරන සුලු වූයේ මසුරු වූයේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (13.)

15. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ කෙරුටික වූයේ මායා ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ කෙරුටික වූයේ මායා ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (14.)

16. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තදබව ඇත්තේ අධිකමාන ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ තදබව ඇත්තේ අධිකමාන ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (15.)

17. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ සවකීය දූෂටිය පරාශීමනය කරන්නේ, එය ම දැකි කොට ගන්නේ, හරනට නො හැකි වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ සවකීය දූෂටිය පරාමශීතය කරන්නේ එය ම දැකි කොට ගන්නේ බැහැර කිරීමට නො හැකි වූයේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෙකි. (16.)

ඉමෙ වුවවනනාටුසො ඥෙවචස්සකරණා ධම්මො.

18. නො වෙපි ආටුසො භික්ඛු පචාරෙති: වදනතු මං ආයසමනො, වචනීයොමහි ආයසමනොහිති. සො ච භොති සුවචො සොචචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො ධම්මො පදකම්ණ්ණාහි අනුසාසනිං. අථ ඛො නං සබ්බභවාරී වනනබ්බඤ්ච මඤ්ඤනති. අනුසාසිතබ්බඤ්ච මඤ්ඤනති. තස්මිඤ්ච පුග්ගලෙ විස්සාසං ආපජ්ජිතබ්බං මඤ්ඤනති.

19. කතමෙ වාටුසො සොචචස්සකරණා ධම්මා?

ඉධාටුසො භික්ඛු න පාපිචෙජා භොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො. යමපාටුසො භික්ඛු න පාපිචෙජා භොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

20. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු අනනතුකකංසගතො භොති අපරවමහි. යමපාටුසො භික්ඛු අනනතුකකංසගතො භොති අපරවමහි, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

21. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු න කොධනො භොති න කොධාහිංසුතො. යමපාටුසො භික්ඛු න කොධනො භොති න කොධාහිංසුතො, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

22. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු න කොධනො භොති න කොධහෙතු උපනාහී. යමපාටුසො භික්ඛු න කොධනො භොති න කොධහෙතු උපනාහී, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

23. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු න කොධනො භොති න කොධහෙතු අභිසබ්බි. යමපාටුසො භික්ඛු න කොධනො භොති න කොධහෙතු අභිසබ්බි, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

24. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු න කොධනො භොති න කොධසාමනනා වාවං නිච්ඡාරෙනා. යමපාටුසො භික්ඛු න කොධනො භොති න කොධසාමනනා වාවං නිච්ඡාරෙනා, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

25. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං න පටිපථරති. යමපාටුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං න පටිපථරති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

ඇවැත්ති, මොහු (සොලස) දුර්වභාවය කරන ධර්මයෝ යැයි කියනු ලැබෙත්.

18. ඇවැත්ති, මහණ “මම ආයුෂමතුන් විසින් කියනුත්තෙමි වෙමි. ආයුෂමත්ත මට (අවවාද වශයෙන්) කියන්නා” යි නො පවරනුද හෙ ද සුවච වූයේ, සුවචභාවය කරන ධර්මයෙන් යුක්ත වූයේ, ඉවසන්නේ, අනුශාසනය ඇදුරු කොට ගන්නාසුලු වූයේ වේ නම්, එසේ ඇති කල්හි සමුච්චාරිත්‍ර ඕනෑ කියනුත්තකු කොට හඟිත්. අනුශාසනය කළ-සුත්තකු කොට හඟිත්. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි විශ්වාසය ඵලවිග්‍රහ කොට හඟිත්.

19. ඇවැත්ති, සුවචභාවය කරන ධර්මයෝ කවරහ?

ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි මහණ පාපෙව්ඪ නො වූයේ ලාමක ඉව්ඡාවන්ගේ වශයට නො ගියේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ පාපෙව්ඪ නො වූයේ ලාමක ඉව්ඡාවන්ගේ වශයට නො ගියේ වේ ද, මෙ ද සුවචභාවය කරන ධර්මයෙකි.

20. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තමා හුවා නො දක්නේ, පරා හෙලා නො දක්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ තමා හුවා නො දක්නේ පරා හෙලා නො දක්නේ වේ ද, මෙ ද සුවචභාවය කරන ධර්මයෙකි.

21. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ නො කරන සුලු වූයේ ක්‍රොධයා විසින් නො මඛනා ලද්දේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයා විසින් නො මඛනා ලද්දේ වේ ද, මෙ ද සුවචභාවය කරන ධර්මයෙකි.

22. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ නො කරන සුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට බ්‍රහ්මවෙර නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට බ්‍රහ්මවෙර නැත්තේ වේ ද, මෙ ද සුවචභාවය කරන ධර්මයෙකි.

23. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ නො කරන සුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙනසුලු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරනසුලු වූයේ, ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙනසුලු වූයේ වේ ද, මෙ ද සුවචභාවය කරන ධර්මයෙකි.

24. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ නොකරන්නේ ක්‍රොධයට අසල් වචන තිකුත් නො කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරන්නේ ක්‍රොධයට අසල් වචන නො විහිදනුයේ වේ ද, මෙ ද සුවචභාවය කරන ධර්මයෙකි.

25. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පටහැනි ව නො සිටියි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පටහැනි ව නො සිටී ද, මෙ ද සුවචභාවය කරන ධර්මයෙකි.

26. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙති. යම්පාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙති, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

27. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙති; යම්පාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙති, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

28. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරති, න ඛහිඤා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාදාකරොති. යම්පාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරති, න ඛහිඤා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාදාකරොති, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

29. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අපදනෙ සම්පායති. යම්පාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අපදනෙ සම්පායති, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

30. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අමකඛි හොති අපලාසී. යම්පාවුසො භික්ඛු අමකඛි හොති අපලාසී, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

31. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අනිස්සකි හොති අමච්ඡරී. යම්පාවුසො භික්ඛු අනිස්සකි හොති අමච්ඡරී, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

32. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අසඤ්ඤා හොති අමායාසී. යම්පාවුසො භික්ඛු අසඤ්ඤා හොති අමායාසී, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

33. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අත්ඤ්ඤා හොති අනත්ඤාසී. යම්පාවුසො භික්ඛු අත්ඤ්ඤා හොති අනත්ඤාසී, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

26. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට නො ගටයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට නො ගටා ද, මෙ ද සුවච්ඡාලය කරන ධර්මයෙකි.

27. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට පෙරලා වෛදනා නො කෙරෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට පෙරලා වෛදනා නො කෙරේ ද, මෙ ද සුවච්ඡාලය කරන ධර්මයෙකි.

28. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක නො පිළිසොයයි. කථාව බැහැර නො කෙරෙයි. කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් උහල නො කෙරෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක නො වසා ද, කථාව බැහැර නො නෙරා ද, කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල නො කෙරේ ද, මෙ ද සුවච්ඡාලය කරන ධර්මයෙකි.

29. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ සවකීය චරිතය සපයා කියන්නට හැක්කේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ සවකීය චරිතය සපයා කියන්නට හැකි වේ ද, මෙ ද සුවච්ඡාලය කරන ධර්මයෙකි.

30. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ගුණමකු නො වූයේ සුගමාහය නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ගුණමකු නො වූයේ සුගමාහ නැත්තේ වේ ද, මෙ ද සුවච්ඡාලය කරන ධර්මයෙකි.

31. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ඊෂ්ඨා නො කරන සුලු වූයේ මසුරු නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ඊෂ්ඨා නො කරනසුලු වූයේ මසුරු නැත්තේ වේ ද, මෙ ද සුවච්ඡාලය කරන ධර්මයෙකි.

32. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ කෙරොටික නො වූයේ මායා නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ කෙරොටික නො වූයේ මායා නැත්තේ වේ ද, මෙ ද සුවච්ඡාලය කරන ධර්මයෙකි.

33. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තදබැඳි නැත්තේ අධික මාන නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ තදබැඳි නැත්තේ අධික මාන නැත්තේ වේ ද, මෙ ද සුවච්ඡාලය කරන ධර්මයෙකි.

34. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු අසන්දිට්ඨිපරුමාසී හොති අනාමාන-
ගාභී සුප්පටිතිස්සග්ගී. යම්පාවුසො භික්ඛු අසන්දිට්ඨිපරුමාසී හොති
අනාමානගාභී සුප්පටිතිස්සග්ගී, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො

ඉමෙ වුවචනනාවුසො සොචචස්සකරණො ධම්මො.

35. තත්ථාවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තනානං එචං අනුමිතිතඛබ්බො:¹
“යො ඛවායං පුග්ගලො පාපිච්ඡො පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො,
අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අභඤ්ඤවච ඛො පනස්සං
පාපිච්ඡො පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අභම්පස්සං² පරෙසං අප්පියො
අමනාපො”ති. එචං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුතා න පාපිච්ඡො භවිස්සාමි
න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතොති විතතං උප්පාදෙතඛබ්බං.

36. “යො ඛවායං පුග්ගලො අනතුකකංසකො පරචම්භී, අයං මෙ
පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අභඤ්ඤවච ඛො පනස්සං අනතුකකං-
සකො පරචම්භී, අභම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති. එචං
ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුතා ‘අනතුකකංසකො භවිස්සාමි අපරචම්භී’ ති
විතතං උප්පාදෙතඛබ්බං.

37. “යො ඛවායං පුග්ගලො කොඛනො කොඛාභීහුතො, අයං මෙ
පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අභඤ්ඤවච ඛො පනස්සං කොඛනො
කොඛාභීහුතො, අභම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එචං ජාත-
නෙතනාවුසො භික්ඛුතා, න කොඛනො භවිස්සාමි න කොඛාභීහුතො’ති
විතතං උප්පාදෙතඛබ්බං.

38. “යො ඛවායං පුග්ගලො කොඛනො කොඛභෙතු උපනාභී, අයං
මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අභඤ්ඤවච ඛො පනස්සං කොඛනො
කොඛභෙතු උපනාභී, අභම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එචං
ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුතා ‘න කොඛනො භවිස්සාමි න කොඛභෙතු
උපනාභී’ති විතතං උප්පාදෙතඛබ්බං.

39. “යො ඛවායං පුග්ගලො කොඛනො කොඛභෙතු අභිසඞ්ඛී, අයං
මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො අභඤ්ඤවච ඛො පනස්සං කොඛනො
කොඛභෙතු අභිසඞ්ඛී, අභම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එචං
ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුතා ‘න කොඛනො භවිස්සාමි න කොඛභෙතු
අභිසඞ්ඛී’ති විතතං උප්පාදෙතඛබ්බං.

1. අනුමානිතඛබ්බං, සඤ්ඤා 2 අභම්පස්සං, මජ්ඣං

34. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ සකිස දූපටිය පරාමිතිය නො කරන්නේ, එය ම දැකි කොට නො ගන්නේ, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැකි වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ සකිස දූපටිය පරාමිතිය නො කරන්නේ, එය දැකි කොට නො ගන්නේ, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැකි වූයේ වේ ද, මෙ ද සුවච්ඡාවය කරන ධර්මයෙකි.

ඇවැත්ති, මොහු (සොලස) සුවච්ඡාවය කරන ධර්මයෝ සි කියනු ලැබෙත්.

35 ඇවැත්ති, මේ සොලොස් වැදූරුම් ධර්මයෙහි ලා මහණහු විසින් තමා ම තමා මෙසේ තුලනා කටයුතුයි: (සසද නිරණය කටයුතුයි:) “යම් මේ පුද්ගලයෙක් පාපෙව්ඡා ඇත්තේ ලාමක ඉව්ඡාවන්ගේ වශයට ගියේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් පාපෙව්ඡා ඇත්තෙමි, ලාමක ඉව්ඡාවන්ගේ වශයට ගියෙමි නම්, මමත් අනුන්ට අප්‍රිය වන්නෙමි. අමනාප වන්නෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නාවූ මහණහු විසින් “පාපෙව්ඡා නැත්තෙමි ලාමක ඉව්ඡාවන්ගේ වශයට නො ගියෙමි වන්නෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

36. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි තමා හුවා දක්නේ පරා හෙලා දක්නේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් තමා හුවා දක්නෙමි, පරා හෙලා දක්නෙමි වන්නෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “තමා හුවා නො දක්නෙමි, පරා හෙලා නො දක්නෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

37. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයෙන් මඛනා ලද්දෙමි වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඛනා ලද්දෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නො කරන සුල්ලෙමි ක්‍රොධයෙන් නො මඛනා ලද්දෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

38. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ, ක්‍රොධ හෙතු කොට බඳබවෙර ඇත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳබවෙර ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නො කරන සුල්ලෙමි ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳබවෙර නැත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

39. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට ගැටෙනසුලු වූයේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මම ද ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි වෙමි නම්, මමත් අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නො කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙන සුල්ලෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

40. “යො බ්බායං පුග්ගලො කොධනො කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරතා, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පතස්සං කොධනො කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරතා, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙත්තාච්ඡො භික්ඛුනා “න කොධනො හවිස්සාමි. න කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

41. “යො බ්බායං පුග්ගලො චුදිතො වොදකෙන පටිප්ථරතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පත චුදිතො වොදකෙන වොදකං පටිප්ථරෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති. එවං ජාතනෙත්තාච්ඡො භික්ඛුනා ‘චුදිතො වොදකෙන වොදකං න පටිප්ථරිස්සාමි’ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

42. “යො බ්බායං පුග්ගලො චුදිතො වොදකෙන වොදකං අපහිංදෙතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පත චුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පිමො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙත්තාච්ඡො භික්ඛුනා “චුදිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

43. “යො බ්බායං පුග්ගලො චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පත චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙත්තාච්ඡො භික්ඛුනා “චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරෙපෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

44. “යො බ්බායං පුග්ගලො චුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චරතී, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙතී, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පත චුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චරෙය්‍යං බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙය්‍යං කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙත්තාච්ඡො භික්ඛුනා “චුදිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චරිස්සාමි. න බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙස්සාමි. න කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරිස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

40. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් ක්‍රොධ කරනසුලු වූයෙම් ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි. ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නො කරන සුල්ලෙමි වෙමි. ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නො නිකුත් කරමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

41. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පටහැනි ව සිටී ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි වොදකයාට පටහැනි ව සිටින්නෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි වොදකයාට නො පටහැනි ව සිටින්නෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

42. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයා ගරහා ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි වොදකයා ගරහමි නම් “මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වොදනා කරන ලද්දෙමි වොදකයාට නො ගරහමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

43. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පෙරලා වොදනා කෙරේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් වොදකයාට පෙරලා වොදනා කරන්නෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි වොදකයාට පෙරලා වොදනා නො කරමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

44. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක වසා ද, බැහැරට කථාව තතු කෙරේ ද, කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල කෙරේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි ඉදින් මමත් වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක වසමි නම්, බැහැරට කථාව තතු කරමි නම්, කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල කෙරෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක නො වසමි. බැහැරට කථාව තතු නො කරමි. කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල නො කරමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

45. “යො බ්වායං පුග්ගලො චුද්දිතො චොදකෙන අපදානෙ න සමපා-
යති, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො, අභඤ්චව බො පන
චුද්දිතො චොදකෙන අපදානෙ න සමපායෙය්‍යං, අභමපස්සං පරෙසං
අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතතාචුසො භික්ඛුතා “චුද්දිතො
චොදකෙන අපදානෙ සමපායිස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

46. “යො බ්වායං පුග්ගලො මික්ඛි පලාසී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො; අභඤ්චව බො පනස්සං මික්ඛි පලාසී, අභමපස්සං
පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතතාචුසො භික්ඛුතා “අමික්ඛි
භවිස්සාමි අපලාසී”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

47. “යො බ්වායං පුග්ගලො ඉස්සකි මච්ඡරී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො; අභඤ්චව බො පනස්සං ඉස්සකි මච්ඡරී, අභමපස්සං
පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතතාචුසො භික්ඛුතා
“අතිස්සකි භවිස්සාමි අමච්ඡරී”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

48. “යො බ්වායං පුග්ගලො සඨො මායාචී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චව බො පනස්සං සඨො මායාචී අභමපස්සං
පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතතාචුසො භික්ඛුතා
“අසඨො භවිස්සාමි අමායාචී” ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

49. “යො බ්වායං පුග්ගලො එද්ධො අතිමානී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චව බො පනස්සං එද්ධො අතිමානී, අභ-
මපස්සං පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතතාචුසො භික්ඛුතා
“අභ්ඵද්ධො භවිස්සාමි අනතිමානී” ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

50. “යො බ්වායං පුග්ගලො සඤ්චිට්ඨපරාමාසී ආධානගාභී දුප්පට්ඨි-
තිස්සග්ගි, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චව බො පනස්සං
සඤ්චිට්ඨපරාමාසී ආධානගාභී දුප්පට්ඨිතිස්සග්ගි, අභමපස්සං පරෙසං අපට්ඨො
අමනාපො”ති එවං ජානනෙතතාචුසො භික්ඛුතා “අසඤ්චිට්ඨපරාමාසී භවිස්සාමි
අභාධානගාභී දුප්පට්ඨිතිස්සග්ගිති” විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

45. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි චෝදකයකු විසින් චෝදනා කරන ලද්දේ ස්වකීය වර්ත විෂයෙහි සපයා කියන්නට නො හැකි වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් චෝදකයකු විසින් චෝදනා කරන ලද්දෙම්, ස්වකීය වර්ත විෂයෙහි සපයා කියන්නට නො හැක්කෙම් නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙම් අමනාප වූයෙම් වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් චෝදකයකු විසින් චෝදනා කරන ලද්දෙම්, ස්වකීය වර්ත විෂයෙහි සපයා කියමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

46. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ගුණ මකන්නේ යුගග්‍රාහ ඇත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ගුණ මකන්නෙමි යුගග්‍රාහ ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ගුණ නො මකන්නෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතුය.

47. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ඊෂ්ඨා කරන්නේ මසුරු බැව් ඇත්තේ වේ ද, මට මේ පුද්ගල අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ඊෂ්ඨා කරන්නෙමි, මසුරු බැව් ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ඊෂ්ඨා නො කරන්නෙමි, නො මසුරු බැව් ඇත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

48. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි කෙරුවක වූයේ මායා ඇත්තේ වේ ද, මට මේ පුද්ගල අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් කෙරුවක වූයෙමි, මායා ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “කෙරුවක නො වූයෙමි, මායා නැත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

49. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි තදබැව් ඇත්තේ අධිකමාන ඇත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් තදබැව් ඇත්තෙමි, අධිකමාන ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “නො තදබැව් ඇත්තෙමි අධිකමාන නැත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

50. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ස්වකීය දූෂ්ටය පරමසීනස කරන්නේ, එය ම දැඩි කොට ගත්තේ, බැහැර කිරීමට නො හැකි වූයේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ස්වකීය දූෂ්ටය පරමසීනස කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට ගත්තෙමි බැහැර කිරීමට නො හැකි වූයෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ස්වකීය දූෂ්ටය පරමසීනස නො කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට නො ගත්තෙමි, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැකි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

51. තත්‍යාච්ඡෙදා භික්ඛූනා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්චවෙකඛිතබ්බං: “කීනත්‍ර ඛොමහි පාපිච්ඡෙජා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති. සචේ ආච්ඡෙදා භික්ඛූ පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “පාපිච්ඡෙජා ඛොමහි පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති. තෙනාච්ඡෙදා භික්ඛූනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්ඡෙදා භික්ඛූ පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “න ඛොමහි පාපිච්ඡෙජා න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති, තෙනාච්ඡෙදා භික්ඛූනා තෙනෙව පිතිපාමොජේන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු

52. පුන ච පරං ආච්ඡෙදා භික්ඛූනා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්චවෙකඛිතබ්බං: “කීනත්‍ර ඛොමහි අනතුකකංසකො පරචමහි”ති. සචේ ආච්ඡෙදා භික්ඛූ පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “අනතුකකංසකො ඛොමහි පරචමහි” ති. තෙනාච්ඡෙදා භික්ඛූනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්ඡෙදා භික්ඛූ පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “අනතුකකංසකො ඛොමහි අපරචමහි” ති, තෙනාච්ඡෙදා භික්ඛූනා තෙනෙව පිතිපාමොජේන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

53. පුන ච පරං ආච්ඡෙදා භික්ඛූනා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්චවෙකඛිතබ්බං: “කීනත්‍ර ඛොමහි කොධනො කොධාහිභුතො”ති. සචේ ආච්ඡෙදා භික්ඛූ පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො ඛොමහි කොධාහිභුතො”ති. තෙනාච්ඡෙදා භික්ඛූනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්ඡෙදා භික්ඛූ පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: න ඛොමහි කොධනො න කොධාහිභුතො” ති,¹ තෙනාච්ඡෙදා භික්ඛූනා තෙනෙව පිතිපාමොජේන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

54. පුන ච පරං ආච්ඡෙදා භික්ඛූනා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්චවෙකඛිතබ්බං: “කීනත්‍ර ඛොමහි කොධනො කොධහෙතු උපනාහි”ති. සචේ ආච්ඡෙදා භික්ඛූ පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො ඛොමහි කොධහෙතු උපනාහි” ති. තෙනාච්ඡෙදා භික්ඛූනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්ඡෙදා භික්ඛූ පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “න ඛොමහි කොධනො න කොධහෙතු උපනාහි” ති, තෙනාච්ඡෙදා භික්ඛූනා තෙනෙව පිතිපාමොජේන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

1 න ඛොමහි කොධනො කොධාහිභුතොති, සීඉ. මජ්ඣ. 1

51. ඇවැත්ති, එහි ලා මහණහු විසින් “කිම, මම පාපෙව්ණා ඇත්තෙමි වෙමි ද, ලාමක ඉව්ණාවන්ගේ වයසට ගියෙමි වෙමි ද”යි මෙසේ තමා විසින් ම තමා ගැන නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “පාපෙව්ණා ඇත්තෙමි, ලාමක ඉව්ණාවන්ගේ වයසට ගියෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වෑයම් කලයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම පාපෙව්ණා ඇත්තෙමි නො වෙමි. ලාමක ඉව්ණාවන්ගේ වයසට නො ගියෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රිතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ ගික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

52. තවද, අනෙකෙක් වෙයි ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම තමා හුවා දක්තෙමි, පරු හෙලා දක්තෙමි වෙමි” ද යි මෙසේ තමා විසින් ම තමා ගැන නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “තමා හුවා දක්තෙමි, පරු හෙලා දක්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වෑයම් කලයුතු ය ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “තමා හුවා නො දක්තෙමි, පරු හෙලා නො දක්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රිතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ ගික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

53. තව ද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඩිතා ලද්දෙමි වෙමි” ද යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඩිතා ලද්දෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, එ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වෑයම් කලයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඩිතා ලද්දෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රිතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ ගික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය

54. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “ කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳ්ධිවෙර ඇත්තෙමි, වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳ්ධිවෙර ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වෑයම් කලයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි නො වෙමි. ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳ්ධිවෙර ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රිතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ ගික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

55. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කීනත්ත ඛොමහි කොධහෙතු අභිසබ්බි”ති. සචේ ආවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො ඛොමහි කොධහෙතු අභිසබ්බි” ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්චුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “න ඛොමහි කොධනො න කොධහෙතු අභිසබ්බි” ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජේන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

56. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කීනත්ත ඛොමහි කොධනො කොධසාමන්තා වාචං නිවජාරෙතා”ති. සචේ ආවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො ඛොමහි කොධසාමන්තා වාචං නිවජාරෙතා” ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්චුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති “න ඛොමහි කොධනො න කොධසාමන්තා වාචං නිවජාරෙතා” ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජේන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

57. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කීනත්ත ඛොමහි චුද්දිතො වොදකෙන වොදකං පටිපථරුමි”ති. සචේ ආවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො ඛොමහි වොදකෙන වොදකං පටිපථරුමි” ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්චුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො ඛොමහි වොදකෙන වොදකං න පටිපථරුමි” ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජේන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

58. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කීනත්ත ඛොමහි චුද්දිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙමි”ති. සචේ ආවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො ඛොමහි වොදකෙන වොදකං අපසාදෙමි” ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්චුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො ඛොමහි වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙමි” ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජේන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

55. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම්, ක්‍රොධය හෙතු කොට ගැටෙන්නෙම් වෙමි දු” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම් වෙමි. ක්‍රොධය හෙතු කොට ගැටෙන්නෙම් වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කලයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම් නොවෙමි. ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙන්නෙම් වෙමි” යි ඉදින් මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීති-ප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

56. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම්, ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙම් වෙමි දු” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම්, ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙම් වෙමි” යි මෙසේ දනී නම් ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කලයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම් නො වෙමි. ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙම් නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

57. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙම්, වොදකයාට පටහැනි ව සිටිමි දු” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙම්, වොදකයාට පටහැනි ව සිටිමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කලයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙම්, වොදකයාට පටහැනි ව නො සිටිමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

58. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙම්, වොදකයා ගරහම් දු” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙම්, වොදකයා ගරහම්” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කලයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයා විසින් වොදනා කරන ලද්දෙම්, වොදකයා නො ගරහම්” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

59. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කීනනු බොමහි චුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙමී” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ ජනාවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොච්ඡෙන විභාතබ්බං අභොරත්තනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

60 පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්ච-
 වේක්ඛිතබ්බං: “කීනනු බොමහි චුද්දිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරාමි, ඛහිඤ්ඤා කථං අපතාමෙමි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාකුකරොමී” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරාමි, ඛහිඤ්ඤා කථං අපතාමෙමි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාකුකරොමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ ජනාවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරාමි. න ඛහිඤ්ඤා කථං අපතාමෙමි. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාකුකරොමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොච්ඡෙන විභාතබ්බං අභොරත්තනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

61. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්ච-
 වේක්ඛිතබ්බං: “කීනනු බොමහි චුද්දිතො වොදකෙන අපදනෙ න සම්පායාමී” ති සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන අපදනෙ න සම්පායාමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං, සචෙ ජනාවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන අපදනෙ සම්පායාමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොච්ඡෙන විභාතබ්බං අභොරත්තනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

59. තව ද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණහු විසින් “කීම, මම වෛදකයාට පෙරලා වෛදනා කෙරෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයා විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, වෛදකයාට පෙරලා වෛදනා කරමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රහාණය පිණිස වෑයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයා විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, වෛදකයාට පෙරලා වෛදනා නො කෙරෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශල ධර්මයෙහි දවර්ග භික්ෂේන්තකු ව විසිය යුතු ය.

60. තව ද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණහු විසින් “කීම, මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක වසමි ද, බැහැරට කථාව නතු කෙරෙමි ද, කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල කෙරෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයා විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක වසමි. බැහැරට කථාව නතු කෙරෙමි. කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල කරමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රහාණය පිණිස වෑයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක නො වසමි. බැහැරට කථාව නතු නො කරමි. කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල නො කෙරෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවර්ග භික්ෂේන්තකු ව විසිය යුතු ය.

61 තව ද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණහු විසින් “කීම මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, සවකිය වරිත විෂයෙහි සපයා කියන්නට නො හැක්කෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “ මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, සවකිය වරිත විෂයෙහි සපයා කියන්නට නො හැක්කෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රහාණය පිණිස වෑයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, සවකිය වරිත විෂයෙහි සපයා කියන්නට හැක්කෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවර්ග භික්ෂේන්තකු ව විසිය යුතු ය.

62. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
 චෙක්ඛිතබ්බං: “කීනඤ්ඤ ඛොමහි මකඛී පලාසී”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු
 පච්චචෙක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “මකඛී ඛොමහි පලාසී”ති, තෙනාච්චුසො
 භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය
 වායමිතබ්බං. සචෙ පනාච්චුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො ඵලං ජානාති:
 “අමකඛී ඛොමහි අපලාසී”ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමො-
 ජේජන විහාතබ්බං අභොරතතානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

63. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
 චෙක්ඛිතබ්බං: “කීනඤ්ඤ ඛොමහි ඉසුසුකී මච්ඡරී”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු
 පච්චචෙක්ඛමානො ඵලං ජානාති “ඉසුසුකී ඛොමහි මච්ඡරී” ති, තෙනාච්චුසො
 භික්ඛුතා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය
 වායමිතබ්බං. සචෙ පනාච්චුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො ඵලං ජානාති:
 “අනිසුසුකී ඛොමහි අමච්ඡරී”ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුතා තෙනෙව
 පිතිපාමොජේජන විහාතබ්බං අභොරතතානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

64. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
 චෙක්ඛිතබ්බං: “කීනඤ්ඤ ඛොමහි සඨො මායාචී”ති. සචෙ ආවුසො
 භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “සඨො ඛොමහි මායාචී”ති,
 තෙනාච්චුසො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
 පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාච්චුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො ඵලං
 ජානාති: “අසඨො ඛොමහි අමායාචී”ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුතා තෙනෙව
 පිතිපාමොජේජන විහාතබ්බං අභොරතතානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

65. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
 චෙක්ඛිතබ්බං: “කීනඤ්ඤ ඛොමහි ඵඤ්ඤො අතිමානීති. සචෙ ආවුසො
 භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “ඵඤ්ඤො ඛොමහි අතිමානී” ති,
 තෙනාච්චුසො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
 පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාච්චුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො ඵලං
 ජානාති: “අඤ්ඤො ඛොමහි අනතිමානී”ති, තෙනාච්චුසො භික්ඛුතා
 තෙනෙව පිතිපාමොජේජන විහාතබ්බං අභොරතතානුසික්ඛිතා කුසලෙසු
 ධම්මෙසු.

62. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කීම, මම ගුණ මකන්නෙමි, සුගමාග ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ගුණ මකන්නෙමි, සුගමාග ඇත්තෙමි වෙමි” යි දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වෑයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ගුණ මකන්නෙමි, සුගමාග ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

63. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කීම, මම ඊෂ්ඨා ඇත්තෙමි, මසුරුබැව් ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ඊෂ්ඨා ඇත්තෙමි, මසුරුබැව් ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වෑයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ඊෂ්ඨා ඇත්තෙමි නො වෙමි. මසුරුබැව් ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

64. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කීම, මම කෙරුපිකයෙමි, මායා ඇත්තෙමි වෙමි” ද යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම කෙරුපිකයෙමි, මායා ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වෑයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම කෙරුපික වූයෙමි, මායා ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

65. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කීම, මම තදබැව් ඇත්තෙමි, අධිකමාන ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම තදබැව් ඇත්තෙමි වෙමි. අධිකමාන ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වෑයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම නො තදබැව් ඇත්තෙමි, අධිකමාන නැත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

66. පුන ච ජරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තතාව අත්තානං එවං පච්චවෙකඛිතබ්බං: “කිනඤ්ඤ ඛොමහි සඤ්චිට්ඨපරමාසී ආධානගාහි දුප්පට්ඨිකායෙහි”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “සඤ්චිට්ඨපරමාසී ඛොමහි ආධානගාහි දුප්පට්ඨිකායෙහි”ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව ජාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “අසඤ්චිට්ඨපරමාසී ඛොමහි අනාධානගාහි සුප්පට්ඨිකායෙහි”ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

67. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අපහිනෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසං යෙව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පහිනෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

68. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකඤ්ඤා¹ ආදුසෙ වා ජරියොදුතෙ අවෙජ්ච වා උදුපතෙත² සකං මුඛනිමිතතං පච්චවෙකඛමානො සචෙ තත්ථ පස්සති රජං වා අඛගණං වා, තස්සෙව රජස්ස වා අඛගණස්ස වා පහානාය වායමති. නො වෙ තත්ථ පස්සති රජං වා අඛගණං වා තෙනෙව අත්තමිනො හොති: “ලාභා වත මෙ, ජරිසුඤ්ඤා වත මෙ”ති. එවමෙව ඛො ආවුසො සචෙ භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අපහිනෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසං යෙව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පහිනෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසුති.

ඉදමච්චොචායස්මා මහාමොග්ගලොභො. අත්තමතා තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාමොග්ගලොභස්ස ගාහිධං අභිනඤ්ඤති.

අනුමානසුභතං පඤ්චමං.

1. මණ්ඩනජාතිකො, මජ්ඣං. 2. උදුපතෙත, මජ්ඣං.

66. තව ද, අතෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “මම සවකීය දූෂ්ටය පරමශීතය කරන්නෙමි, එය ම දැකී කොට ගන්නෙමි දුකසේත් බැහැර කිරීමට නො හැක්කෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම සවකීය දූෂ්ටය පරමශීතය කරන්නෙමි, එය ම දැකී කොට ගන්නෙමි, දුකසේත් බැහැර කිරීමට නො හැක්කෙමි වෙමි” යි මෙසේ දැනී තමි, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම සවකීය දූෂ්ටය පරමශීතය නො කරන්නෙමි, එය ම දැකී කොට නො ගන්නෙමි, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැක්කෙමි වෙමි” යි මෙසේ දැනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

67. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ තමා තුළ නො පැහු මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන් දකී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ තමා තුළ පැහු මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන් දකී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

68. ඇවැත්ති, යම්සේ තරුණ වූ යොවුන් විය ඇති සැරසීම සැහැවී කොට ඇත්තා වූ සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ පිරිසිදු භාන්තයින් බබලන කැබලිකෙක හෝ ජනන් දියබඳුනෙක හෝ සිය මුවනිමිති බලන්නේ ඉදින් එහි රජස් හෝ හටගත් තලකැලැල් ඇ දෙසක් හෝ දකී ද, එම රජස් හෝ දෙස් හෝ දුරු කිරීම පිණිස වැයම් කෙරේ ද, ඉදින් එහි රජස් හෝ දෙස් හෝ නො දකී නම, “මට එකාන්තයෙන් ලාභයෙක, මාගේ මුව පිරිසිදු ය” යි එහිත් ම සතුටු වේ ද, එසේ ම ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ නො පැහු මේ ලාමක අකුශල ධර්මයන් තමා තුළ දකී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් වතාහි මහණ නුවණින් සලකන්නේ තමා තුළ පැහු මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන් දකී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

ආයුෂමත් මහාමෞද්ගලායන සචරියන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටු වූ ඒ හිසුනු ආයුෂමත් මහාමෞද්ගලායන සචරියන් වහන්සේගේ දෙයනාව මැනවැ යි පිළිගත්හ.

1. 2. 6.

වේතොබ්බෙසුතං

1. ඵං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාචන්දියං විහරති ඡෙතවනෙ අනාච්ඡිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. නත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොසි භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

2. යස්ස කස්ස චි භික්ඛවෙ භික්ඛුතො: පඤ්ච වේතොබ්බො¹ අප්පභිතා, පඤ්ච වේතස්සො විතිබ්බා² අසමුච්ඡන්තා, සො චතිමසමිං ධම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුල්ලතිං වෙපුලලං ආපජ්ජියස්සතිති නෙතං ධානං විජ්ජති.

3. කතමස්ස³ පඤ්ච වේතොබ්බො: අප්පභිතා හොනති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්ධරි කඛධති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්ධරි කඛධති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඛානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඛානාය, එච්චස්සායං පඤ්ච වේතොබ්බො: අප්පභිතො හොති.

4. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛධති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛධති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඛානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඛානාය, එච්චස්සායං දුතියො වේතොබ්බො: අප්පභිතො හොති.

5. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛෙස කඛධති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛෙස කඛධති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඛානාය. යස්ස විතතං න නමති, ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඛානාය, එච්චස්සායං තතියො වේතොබ්බො: අප්පභිතො හොති.

1. වේතොබ්බො, සස.

2. විතිබ්බා, සිමු.

3. කතමාස්ස, මජ්ඣං.

1. 2. 6.

වෙනොබ්ල සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැන්නුවර සේනවත නම් අන්තේසියු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, සි භික්ෂුන් ඇමතු සේකා ඒ භික්ෂුහු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාල සේක:

2 මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ සිත්කසලහු පස්දෙන නොපහ වූහු ද, සිත පිලිබද බැදුම්හු පස්දෙන නො සිදුණාහු ද, ගෙ එකානනයෙන් මේ ශාසනයෙහි වෘද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි.

3. ඔහුගේ නො පැහු සිත්කසලහු පස්දෙන කවරහු ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බුදුන් කෙරෙහි සැක කරයි විවිකිච්ඡා කරයි. තිඤ්ඤාව නො පැමිණෙයි. නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් බුදුන් කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා කෙරේ ද, තිඤ්ඤාව නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඒ මහණහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස තිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස තිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම් මෙසේ මොහුගේ මේ පලමුවන සිත් කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

4. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ධර්මය කෙරෙහි සැක කරයි. විවිකිච්ඡා කරයි. තිඤ්ඤාව නො පැමිණෙයි නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ධර්මය කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා කෙරේ ද, තිඤ්ඤාව නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස තිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස තිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම් මෙසේ මොහුගේ මේ දෙවන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

5. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සංවිසයා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි. විවිකිච්ඡා කෙරෙයි. තිඤ්ඤාව නො පැමිණෙයි. නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සංවිසයා කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා කෙරේ ද, තිඤ්ඤාව නො පැමිණේද, නො පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස තිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස තිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ මේ තෙවන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

6. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සීක්ඛාය කඛබන් විවිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සීක්ඛාය කඛබන් විවිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං චතුඤ්ඤා වේතොබ්බෙසු අප්පභිනො හොති.

7. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුගම්චාරීසු කුපිතො හොති අනතතමනො ආභතවිතො බ්බුජානො¹. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුගම්චාරීසු කුපිතො හොති අනතතමනො ආභතවිතො බ්බුජානො, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වේතොබ්බෙසු අප්පභිනො හොති.

ඉමස්ස² පඤ්ච වේතොබ්බෙසු අප්පභිනො හොති.

8. කතමස්ස පඤ්ච වේතොබ්බෙසු විනිබ්බො අසමුච්ඡිනො හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤෙ³ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤෙ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හො, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වේතොබ්බෙසු විනිබ්බො අසමුච්ඡිනො හොති.

9. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤෙ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤෙ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හො, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං දුතියො වේතොබ්බෙසු විනිබ්බො අසමුච්ඡිනො හොති.

1. බ්බුජානො, සො. 2 ඉමාස්ස, මජ්ඣං. 3 අවිගතච්ඡෙදො, මජ්ඣං.

6. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ශික්‍ෂාව කෙරෙහි සැක කෙරෙයි. විවිකිච්ඡා කෙරෙයි. නිඛයට නො පැමිණෙයි නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශික්‍ෂාව කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා කෙරේ ද, නිඛයට නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සාතතාය පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ සතරවන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

7. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සමුම්සරුන් කෙරෙහි කිපියේ ප්‍රීතිසෞමන්‍යය විසින් නොගන්වාලද සිත් ඇත්තේ, ගැටුණු සිත් ඇත්තේ, උපත් සිත්කණු ඇත්තේ වෙයි මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සමුම්සරුන් කෙරෙහි කිපියේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ ගැටුණු සිත් ඇත්තේ හටගත් සිත්කණු ඇත්තේ වේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ පස්වන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

මොහුගේ සිත පිළිබඳ කසලහු පස්දෙනා ප්‍රතිණ නො වූවාහු වෙත්.

8 ඔහුගේ සිත පිළිබඳ නො සිදුණු බැඳුම් පස්දෙනා කවරහු වෙද්ද?

මහණෙනි, මේ යායතයෙහි මහණ කාමයෙහි නො පහ කල රූග ඇත්තේ නො පහ කල සඳ ඇත්තේ නො පහ කල ප්‍රේම ඇත්තේ නො පහ කල පිපාසා ඇත්තේ නො පහ කල දූවිලි ඇත්තේ නො පහ කල තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයෙහි නො පහ කල රූග ඇත්තේ නො පහ කල සඳ ඇත්තේ නො පහ කල ප්‍රේම ඇත්තේ නො පහ කල පිපාසා ඇත්තේ නො පහ කල දූවිලි ඇත්තේ නො පහ කල තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ පලමුවන විතතවිනිබන්ධය නො සිදුණේ වෙයි.

9. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ කයෙහි නො පැහු රූග ඇත්තේ නො පැහු සඳ ඇත්තේ නො පැහු ප්‍රේම ඇත්තේ නො පැහු පිපාසා ඇත්තේ නො පැහු දූවිලි ඇත්තේ නො පැහු තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කයෙහි නො පැහු රූග ඇත්තේ නො පැහු සඳ ඇත්තේ නො පැහු ප්‍රේම ඇත්තේ නො පැහු පිපාසා ඇත්තේ නො පැහු දූවිලි ඇත්තේ නො පැහු තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර නිතර වැර කිරීම පිණිස කෙලෙස් දූවිම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ දෙවන විතතවිනිබන්ධය නො සිදුණේ වෙයි.

10. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවිතර්ගො හොති අවිගත-
ඡ්ඤෙ අවිගතපෙමො අවිගත පිරාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හා.
යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤෙ
අවිගතපෙමො අවිගතපිරාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හා, තස්ස
විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතතං
න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, එවමස්සායං තතිගො
වෙතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡිනො හොති.

11. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදඡං උදරාවදෙතකං භුඤ්ඤා
සෙය්‍යසුඛං පස්සසුඛං¹ මිඛුසුඛං අනුයුතො විහරති. යො සො
භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදඡං උදරාවදෙතකං භුඤ්ඤා සෙය්‍යසුඛං පස්සසුඛං
මිඛුසුඛං අනුයුතො විහරති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය
අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය
අනුයොගාය සාතව්ව ය පධානාය, එවමස්සායං වතුඤ්ඤා වෙතසො
විනිබ්බො අසමුච්ඡිනො හොති.

12. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං
පණ්ඩාය බ්‍රහ්මචරියං චරති: ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා
තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති.
යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං පණ්ඩාය
බ්‍රහ්මචරියං චරති: ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්ම-
චරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරෙ වාති, තස්ස විතතං න නමති
ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතතං න නමති
ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වෙතසො
විනිබ්බො අසමුච්ඡිනො හොති.

ඉමස්ස පඤ්ච වෙතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡිනො හොනති.

13. යස්ස කස්ස පි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ඉමෙ පඤ්ච වෙතොබ්බො
අපභිනා, ඉමෙ පඤ්ච වෙතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡිනො, සො චතිමයමිං
බ්‍රහ්මචරියෙ චුද්ධං විරුල්ඛිං වෙසුලං ආපජ්ජස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

1. පස්සසුඛං, කඡචි

10. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ රූපයෙහි නොපහ කළ රූග ඇත්තේ නොපහ කළ සඳ ඇත්තේ නොපහ කළ ප්‍රෙම ඇත්තේ නොපහ කළ පිරාසා ඇත්තේ නොපහ කළ දූවිලි ඇත්තේ නොපහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රූපයෙහි නොපහ කළ රූග ඇත්තේ නොපහ කළ සඳ ඇත්තේ නොපහ කළ ප්‍රෙම ඇත්තේ නොපහ කළ පිරාසා ඇත්තේ නොපහ කළ දූවිලි ඇත්තේ නොපහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ තෙවන විඤ්චිකාය නො සිදුණේ වෙයි.

11. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ හම්මනතාක් කුස් පුරා වළඳ සෙයාසුබයෙහි (ඇඳ පුටු පහසින් වන සැපයෙහි) පසාසුබයෙහි (පෙරළි පෙරළි හෝනාකට වන පාඨවසුබයෙහි) මිඤ්චයෙහි (නිදීමෙන් වන සැපයෙහි) යෙදුණේ වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කැමැත්තාක් කුස් පුරා වළඳ සෙයාසුබයෙහි පසාසුබයෙහි මිඤ්චයෙහි යුක්තප්‍රසන්න ව වෙසේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ සිවුවන විඤ්චිකාය නො සිදුණේ වෙයි.

12. තවද මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ එක්තරා දෙවනිකායක් පතා මම මේ සීලයෙන් හෝ වනින් හෝ තපසින් හෝ බඹසරින් හෝ දෙවියෙකිම හෝ දෙවියන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකිම හෝ වන්තෙමි' යි බඹසර පුරයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් එක්තරා දෙවනිකායක් පතා මම මේ සීලයෙන් හෝ වනින් හෝ තපසින් හෝ බඹසරින් හෝ දෙවියෙකිම හෝ දෙවියන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකිම හෝ වන්තෙමි' යි බඹසර පුරා නම් ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන විඤ්චිකාය නො සිදුණේ වෙයි.

ඔහුගේ මේ විඤ්චිකායෝ පස් දෙන නො සිදුණාහු වෙති.

13. මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක්හුගේ මේ සිත් කසලහු පස්දෙන ප්‍රතිණ නොවූවාහු ද, මේ විඤ්චිකායෝ පස්දෙන නො සිදුණාහු ද, හෙ එකානායෙන් මේ ශාසනගෘහි වැඩීමට ද විරුඪියට ද වෛපුලයට ද උමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන නො වෙයි.

14. යස්ස කස්ස ච භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්ච වෙතොබ්ලා පභිනා, පඤ්ච වෙතසො විතිබ්බා සුසමුවර්තනා, සො චතිමසමිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං වීරුලුතිං වෙසුලුං ආපජ්ජිස්සතිති ධානමෙතං විජ්ජති.

15. කතමස්ස පඤ්ච වෙතොබ්ලා පභිනා හොනති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ච න කඛබති න චිච්ඤ්චන්ති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ච න කඛබති න චිච්ඤ්චන්ති අභිමුච්චති, සමපසීදති තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං පඨමො වෙතොබ්ලො පභිනො හොති.

16 පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඛබති න චිච්ඤ්චන්ති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඛබති න චිච්ඤ්චන්ති අභිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං දුතියො වෙතොබ්ලො පභිනො හොති.

17. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමෙක්ඛ න කඛබති න චිච්ඤ්චන්ති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමෙක්ඛ න කඛබති න චිච්ඤ්චන්ති අභිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං තතියො වෙතොබ්ලො පභිනො හොති.

18. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය න කඛබති න චිච්ඤ්චන්ති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය න කඛබති න චිච්ඤ්චන්ති අභිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං චතුසො වෙතොබ්ලො පභිනො හොති.

14. මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්කුගේ සිත් කසලු පස්දෙන ප්‍රතිණ වුවාහු ද, විකල්පිතියෙත් මොනවට සිදුණාහු ද, හෙ එකානතයෙන් මේ ශාසනයෙහි වැඩීමට ද විරුදියට ද වෛපුලයට ද පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

15. ඔහුගේ කවර තම සිත් කසලු පස් දෙකක් ප්‍රතිණ වුවාහු වෙත් ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බුදුන් කෙරෙහි සැක නො කෙරෙයි. විවිකිල්ප, නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණක් බුදුන් කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිල්ප, නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියාව පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පලමුවන සිත්කසලු ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

16. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ධර්මයෙහි සැක නො කෙරෙයි. විවිකිල්ප, නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණක් ධර්මයෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිල්ප, නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ දෙවන සිත්කසලු ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

17. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සමිකයා කෙරෙහි සැක නො කෙරෙයි. විවිකිල්ප, නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණක් සමිකයා කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිල්ප, නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ තෙවන සිත්කසලු ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

18. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ශික්‍ෂාව කෙරෙහි සැක නො කෙරෙයි. විවිකිල්ප, නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණක් ශික්‍ෂාව කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිල්ප, නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ සතරවන සිත් කසලු ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

19. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුත්ථාචාරීසු න කුපිතො හොති අත්තමනො අනාගතවිතො අබ්බලථානො.¹ යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුත්ථාචාරීසු න කුපිතො හොති අත්තමනො අනාගතවිතො අබ්බලථානො, තස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වේතොබ්බෙසු පඨිනො හොති.

ඉමස්ස පඤ්ච වේතොබ්බෙසු පඨිනා හොති.

20. කතමස්ස පඤ්ච වේතස්සො විතිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො හොති විගතඡ්ඡෙදො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හා. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො හොති විගතඡ්ඡෙදො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හා, තස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං පඨමො වේතස්සො විතිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති.

21. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො ඥාති විගතඡ්ඡෙදො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හා. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො හොති විගතඡ්ඡෙදො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හා, තස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං දුතියො වේතස්සො විතිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති.

22. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ විතරාගො හොති විගතඡ්ඡෙදො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හා. ඡායා සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ විතරාගො හොති විගතඡ්ඡෙදො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හා, තස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං තතියො වේතස්සො විතිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති.

1. න අත්තමනො අනාගතවිතො අබ්බලථානො, මජ්ඣං. න අත්තමනො න අනාගතවිතො න බ්බලථානො” ඡායා.

19. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සමුම්සරුන් කෙරෙහි තො කිපියේ සතුටු සිත් ඇත්තේ කොපයෙන් තො ගැටුණු සිත් ඇත්තේ හටගත් සිත්කණු නැත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සමුම්සරුන් කෙරෙහි තො කිපියේ සතුටු සිත් ඇත්තේ කොපයෙන් තො ගැටුණු සිත් ඇත්තේ හටගත් සිත්කණු නැත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන සිත්කසල ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

ඔහුගේ මේ සිත්කසලහු පස් දෙන ප්‍රතිණ වූවාහු වෙත්.

20. ඔහුගේ කවර නම් විතතවිතිබ්බයෝ පස් දෙනෙක් මොනවට සිදුණාහු වෙත් ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ කාමයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ රහ වූ සඳ ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දුවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සඳ ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පළමුවන විතතවිතිබ්බය මොනවට සිදුණේ වෙයි.

21. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ කයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සඳ ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දුවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සඳ ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දුවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ දෙවන විතතවිතිබ්බය මොනවට සිදුණේ වෙයි.

22. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ රූපයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සඳ ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දුවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රූපයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සඳ ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දුවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ තුන්වන විතතවිතිබ්බය මොනවට සිදුණේ වෙයි.

23 පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදජං උදරාවදෙහකං භුඤ්ඤා සෙය්‍යසුඛං පසසුඛං මිඤ්ඤුඛං අනුසුත්තො විහරති සො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදජං උදරාවදෙහකං භුඤ්ඤා සෙය්‍යසුඛං පසසුඛං මිඤ්ඤුඛං අනුසුත්තො විහරති, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං චතුසේච්ච වෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡන්තො හොති.

24 පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණ්ඩාය බුහමච්චරියං වරති: ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බුහමච්චරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණ්ඩාය බුහමච්චරියං වරති: ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බුහමච්චරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං පඤ්ඤායො වෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡන්තො හොති.

ඉමස්ස පඤ්ඤා වෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡන්තො ගොනති.

25. යස්ස කස්ස චි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ඉමෙ පඤ්ඤා වෙතොබ්බො පටිතො, ඉමෙ පඤ්ඤා වෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡන්තො, සො චතිමස්මිං ධම්මපිතයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙපුලුං ආපජ්ජස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

26. සො ඡන්දසමාධිපට්ඨානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධිපට්ඨානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විතතසමාධිපට්ඨානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විමංසාසමාධිපට්ඨානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. උසෙසාලුතියෙව¹ පඤ්ඤාමි.

27. ස ඛො සො භික්ඛවෙ එවං උසෙසාලුති පනතරසංඛතසමන්තාගතො භික්ඛු හඛෙඛො අභිනිබ්බිද්දය,² හඛෙඛො සමෙඛොධාය, හඛෙඛො අනුතතරස්ස යොගකෙඛමස්ස අභිගමාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුක්කුටියා අණ්ඨාති අට්ඨි වා දස ව ද්වාදස වා, තානසසු කුක්කුටියා සමමා අභිසසිතාති, සමමා පරිසෙදිතාති, සමමා පරිභාවිතාති, කිඤ්ඤාපිතස්සා කුක්කුටියා න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍ය: අහො වතිමෙ කුක්කුටිපොතකා පාදනබ්බිධාය වා මුඛතුණ්ඨකෙන වා අණ්ඨකොසං පදුලෙච්චා සොඤ්ඤා අභිනිබ්බිජ්ජෙය්‍යනති. අථ ඛො හඛෙඛො තෙ කුක්කුටි පොතකා පාදනබ්බිධාය වා මුඛතුණ්ඨකෙන වා අණ්ඨකොසං පදුලෙච්චා සොඤ්ඤා අභිනිබ්බිජ්ජෙය්‍යං. එවමෙච ඛො භික්ඛවෙ එවං උසෙසාලුති පනතරසංඛතසමන්තාගතො භික්ඛු හඛෙඛො සමෙඛොධාය, හඛෙඛො අභිනිබ්බිද්දය, හඛෙඛො අනුතතරස්ස යොගකෙඛමස්ස අභිගමායාති.

ඉදමච්චොච හභවා. අනතමනා තෙ භික්ඛු හභවතො භාසිතං අභිනාඤ්ඤති.

වෙතොබ්බසුත්තං ඡට්ඨං.

1 උසෙසාලුතියෙව, මජ්ඣං. 2. අභිනිබ්බිද්දය, මජ්ඣං.

23. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ හම්මනතාක් කුස පුරා ආහාර අනුභව කොට සෙය්‍යසුඛයෙහි පසසුඛයෙහි මිඳුසුඛයෙහි නො යෙදුනේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කුස පිරෙන සේ හම්මන-තාක් ආහාර අනුභව කොට සෙය්‍යසුඛයෙහි පසසුඛයෙහි මිඳුසුඛයෙහි නො යෙදුනේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ සිවුවන විභවවිනිබ්බාස සිදුනේ වෙයි.

24. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ එක්තරා දෙව නිකායක් පතා, “මේ සීලයෙන් හෝ වනින් හෝ තපසින් හෝ බ්බසරින් හෝ දෙවියෙකිම් හෝ දෙවියන් අතර එක්තර එකෙකිම් හෝ වන්නෙමි” යි බ්බසර නො හැසිරෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් එක්තර දෙවනිකායක් පතා, “මේ සීලයෙන් හෝ වනින් හෝ තපසින් හෝ බ්බසරින් හෝ දෙවියෙකිම් හෝ දෙවියන් අතර එක්තර එකෙකිම් හෝ වන්නෙමි” යි බ්බසර නො හැසිරේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන විභවවිනිබ්බාස සිදුනේ වෙයි.

ඔහුගේ මේ විභවවිනිබ්බාසෝ පස්දෙන මොනවට සිදුණාහු වෙත්.

25. මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක්හුගේ මේ සිත්කසලහු පස්දෙන ප්‍රභිණ වූවාහු ද, මේ විභවවිනිබ්බාසෝ පස්දෙන මොනවට සිදුණාහු ද, හෙ එකානතයෙන් මේ ශාසනයෙහි වැඩිමට ද විරුහිට ද ඉවෙපුලායට ද පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන වෙයි.

26. හෙ ජන්දුපති සමාධි හා ප්‍රධාන සංඝාරයෙන් (උතුම් වියවියෙන්) සුඤ්ඤා වූ සාද්ධි පාදය (සාද්ධි උපාය) වබයි. වියවියපතිසමාධි හා ප්‍රධාන සංඝාරයෙන් සුඤ්ඤා වූ සාද්ධිපාදය වබයි. විතතාඛිපතිසමාධි හා ප්‍රධාන සංඝාරයෙන් සුඤ්ඤා වූ සාද්ධිපාදය වබයි. විමංසාධිපතිසමාධි හා ප්‍රධාන සංඝාරයෙන් සුඤ්ඤා වූ සාද්ධිපාදය වබයි උත්සාහය (හැම තන්හි කටයුතු වියවිය) පස්වැනි වෙයි.

27. මහණෙනි, මෙසේ වියවිය සහිත පසලොස් අඛගයෙන් සුඤ්ඤා වූ මහණ කෙලෙස් බිදීම පිණිස නිසි වේ. මාර්ගඥනය පිණිස නිසි වේ. ශ්‍රේණි වූ අතීත්ඵලාවබෝධය පිණිස නිසි වේ. මහණෙනි, යම්සේ කිසිලියකට බිජ අපටක් හෝ දසයෙක් හෝ දෙදළොසෙක් හෝ වේ ද, ඒ බිජයෝ කිසිලිය විසින් මොනවට මතුයෙහි හෝනා ලද්දහු මොනවට උණුසුම් කිරීමෙන් හිදවන ලද්දහු කුකුළුගඳ ගත්වන ලද්දහු වෙත් ද, හුදෙක් ඒ කිසිලියට මාගේ කුකුළු පැටවු පා තියසිලින් හෝ මුවකුසින් හෝ බිජුට පලා ගෙන සුවසේ බිහිවන්නාහු නම් ඉතා යෙහෙකැයි මේබිදු ඉවර්ණයෙන් නො උපදනේ ය. එතෙකුදු වුවත් ඒ සියලු කුකුළුපැටවු පා තියසිලින් හෝ මුවකුසින් හෝ බිජුට පලා ගෙන සුවසේ බිහිවන්නට නිසි වූවාහු ම වෙත්. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙසේ උත්සාහය සහිත පසලොස් අඛගයෙන් සුඤ්ඤා වූ මහණ කෙලෙස් බිදීම පිණිස නිසි වේ. මාගීඥනය පිණිස නිසි වේ. ශ්‍රේණි වූ අතීත්ඵලාවබෝධය පිණිස නිසි වේ.

සාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ සූත්‍රය වදාල සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු සාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැයි පිලිගත්හ.

1. 2. 7.

චතපඤ්චකං

1. එවං මෙ සුභං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො උච්චසොසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. චතපඤ්චකං වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමි. නං සුණාථ, සාධුකං මතසී කරොථ, භාසිය්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො උච්චසොසාසුං. භගවා එතදවොච:

3. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකමයං ගච්ඡන්ති. අනනුසාරකඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාති. යෙ ච ඛොමෙ 1 පබ්බජ්ඣෙන ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතබ්බං: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්-තබ්බං: “අහං ඛො ඉමං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකමයං ගච්ඡන්ති. අනනුසාරකඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛොමෙ පබ්බජ්ඣෙන ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතබ්බං: විචර-පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා රතනිභාගං වා දිවසභාගං වා තථා චතපඤ්චං පකකම්තබ්බං, න චසබ්බං.

4. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකමයං ගච්ඡන්ති. අනනුසාරකඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාති. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජ්ඣෙන ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතබ්බං: විචරපිණ්ඩපාතසෙනා-සනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අපකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්තබ්බං; “අහං ඛො ඉමං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකමයං ගච්ඡන්ති. අනනුසාරකඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාමි.-

1. යෙවිමේ, කඤ්චි.

1. 2. 7.

වනපත් සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් අන්‍යෝපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, සි භික්ෂුන් ඇමැතුණේක. ඒ භික්ෂුහු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හට පිලිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, තොපට වනපත් දෙසුමක් දෙසමි. එය අසම, මොනවට මෙනෙහි කරව, කියමි සි වදල සේක. එසේ ය වහන්සැ සි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හට පිලිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

3. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ එක්තරා වනපත් සෙනසුනක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණහට පලමු නො එලඹ සිටිය සිහිය වනපෙත් ඇසුරු කල ද නො එලඹ සිටියි. පලමු එකඟ නො වූ ද සිත වනපෙත් ඇසුරු කල ද එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුකාර අර්හත්භවයට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එලවා ගතයුතු වෙන් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි: “මම වනාහි මේ වනපත ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මාහට පලමු නො එලඹ සිටියා වූ ම සිහිය නො එලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුකාර අර්හත්භවයට නො පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එලවා ගතයුතු වෙන් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්” යැ යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් රාත්‍රිභාගයෙහි හෝ දිවාභාගයෙහි හෝ ඒ වනපතින් බැහැර යා යුතු යි. නො විසිය යුතු යි.

4. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා වනපතක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණහට නො ද එලඹ සිටියා වූ ම සිහිය නො එලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුකාර අර්හත්භවයට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එලවා ගත යුතු වෙන් නම් ඔහු නිදකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි. “මම වනාහි මේ වනපත් ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මාහට පලමු නො එලඹ සිටියා වූ සිහිය නො එලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත ද එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුකාර අර්හත්භවයට නො පැමිණෙමි.-

යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතඛො: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනභිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. න ඛො පතාගං විවරභෙදා අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතො. න පිණ්ඩපාතභෙදා -පෙ- න සෙතාසනභෙදා -පෙ- න භිලානපච්චය-භෙසජ්ජපරිකාරභෙදා අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත මෙ ඉමං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකම්භං ගච්ඡන්ති. තානුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං තානුපාපුණම්”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සඛිංපි තමනා චතපඤ්චං පක්ඛමිතඛං, න චඤ්චං.

5. ඉධ පත භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකම්භං ගච්ඡන්ති. අනුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතඛො: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනභිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්භඛං: “අභං ඛො ඉමං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරමි. තස්ස මෙ ඉමං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකම්භං ගච්ඡන්ති. අනුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණම්. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතඛො: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-භිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. න ඛො පතාගං විවරභෙදා අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතො. න පිණ්ඩපාත-භෙදා -පෙ- න සෙතාසනභෙදා -පෙ- න භිලානපච්චයභෙසජ්ජපරි-කාරභෙදා අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත මෙ ඉමං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකම්භං ගච්ඡන්ති. අනුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණම්”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සඛිංපි තමනා චතපඤ්චං, න පක්ඛමිතඛං.

6. ඉධ පත භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකම්භං ගච්ඡන්ති. අනුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං අනුපා-පුණාති. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතඛො: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනභිලානපච්චයභෙ සජ්ජපරිකාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්භඛං:

පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මම වනාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. පිඬුවා හෙතුකොට ගෙන... සෙනසුන් හෙතු කොට ගෙන ... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. එතෙකුදු වුවත් මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මාගට නො ඵලම් සිටියා වූ සිහිය නො ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්භත්තියට නො පැමිණෙමි” යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (මහණුවම් නො නිපැදෙනබව නුවණින්) දැන ඒ වනපතින් බැහැර යා යුතු යි. නො විසිය යුතු යි.

5. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා වනපතක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණහට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිහිය ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්භත්තියට පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි. “මම වනාහි මේ වනපත ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මාගට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිහිය ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්භත්තියට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මම වනාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. පිඬුවා හෙතු කොට ගෙන... සෙනසුන් හෙතු කොට ගෙන... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. එතෙකුදු-වුවත්, මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන්නා වූ මාගට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිහිය ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද, අනුතතර අර්භත්තියට පැමිණෙමි.” මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (මහණුවම් නිපැදෙනසෙ නුවණින්) දැන ඒ වනපතේ විසිය යුතු යි. බැහැර නො යායුතු යි.

6. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා වනපතක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණහට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිහිය ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්භත්තියට පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගත යුතු වෙත් නම් ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි:

“අහං ඛො ඉමං වනපඤ්චං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං වනපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙකමං අනුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දනෙතබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසන ගිලානපච්චයගෙසඤ්ජපරික්ඛාරා තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා යාවජ්චමපී තස්මිං වනපඤ්චෙ වඤ්චං, න පකකම්භබ්බං.

7. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං ගාමිං උපනිස්සාය විහරති -පෙ- අඤ්ඤතරං නිගමං උපනිස්සාය විහරති -පෙ- අඤ්ඤතරං නගරං උපනිස්සාය විහරති -පෙ- අඤ්ඤතරං ජනපදං උපනිස්සාය විහරති -පෙ-*

8. [ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දනෙතබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයගෙසඤ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්භබ්බං: “අහං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දනෙ තබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයගෙසඤ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා රතතිහාගං වා දිවසහාගං වා පුග්ගලො අනාපුච්ඡා පකකම්භබ්බං¹ නානුබ්ඤ්චතබ්බො.

9. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති.

අපරික්ඛිණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දනෙතබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයගෙ- සඤ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්භබ්බං:

1 පකකම්භබ්බො, යා: පු පී

* ‘අඤ්ඤතරං ගාමිං උපනිස්සාය විහරති’ ආදීප්ප පෙඨ්ඨා:ලමුච්චන සබ්බිත්තා වා: වතුප්ප වතපඤ්ච වා:රෙප්ප ආගතතනසෙත වෙදිතබ්බො.

“මම වනාහි මේ වනපත ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මාගට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද ඉතා උතුම් අර්හත්තියට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු නිදුකින් උපදිත්” යැයි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දිවිහිමියෙකුළු ඒ වනපත්ති විසිය යුතු යි. බැහැර නො යායුතු යි.

7. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා ගමක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...එක්තරා නිසම්ගමක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...එක්තරා ක්‍රවරක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...එක්තරා ජනවියක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...*

8. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා පුලුලකු ඇසිරි කොට වෙසෙයි. එක්තරා පුලුලකු ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණහට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අර්හත්තියට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් ද, ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ ක්‍රවණින් සැලකිය යුතු යි. “මම වනාහි මේ පුලුල්ලු ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුලුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මා ගට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අර්හත්තියට නො පැමිණෙමි පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු දුකින් උපදිත්” යැයි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් රුහුණාගයෙහි හෝ දිවාහාගයෙහි හෝ නො පිළිවිස බැහැර යා යුතු යි. ඒ පුද්ගල නො ලුහුබැදිය යුත්තේ ය.

9. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා පුලුල්ලු ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ පුලුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මහණහට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අර්හත්තියට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගත යුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ ක්‍රවණින් සැලකිය යුතු යි:

* “එක්තරා ගමක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි” ආදියෙහි පෙරහැලයෙන් සංක්ෂිප්ත වූ වාරයෝ වනපත් වාර සතරෙහි ආ කියායෙන් දහයුත්තාහ.

“අහං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමී තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකඛිණා ච ආසවා න පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නානුපාපුණාමී. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙ තබ්බා: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-හිලානපච්චය ගෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අප්පකඞ්චරෙත සමුද්දගච්ඡන්ති. න ඛො පතාභං විවරහෙතු අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතො. න පිණ්ඩපාත-හෙතු-පෙ - න සෙතාසනහෙතු-පෙ - න හිලානපච්චයගෙසජ්ජපරිකාරහෙතු අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පන මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකඛිණා ච ආසවා න පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නානුපාපුණාමී”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සඞ්ඛාපි සො පුග්ගලො ආපුච්ඡ පකකම්මබ්බං.¹ නානුබ්ඤ්චබ්බො.

10. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකඛිණා ච ආසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමී. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතබ්බා: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනහිලානපච්චයගෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කඞ්චරෙත සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්මබ්බං “අහං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමී. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකඛිණා ච ආසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමී. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතබ්බා: විවරපිණ්ඩපාත-සෙතාසනහිලානපච්චයගෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කඞ්චරෙත සමුද්දගච්ඡන්ති. න ඛො පතාභං විවරහෙතු අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙතාසනහෙතු -පෙ න හිලානපච්චයගෙසජ්ජ-පරිකාරහෙතු අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පන මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහි-තඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකඛිණා ච ආසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමී”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සඞ්ඛාපි සො පුග්ගලො අනුබ්ඤ්චබ්බො, න පකකම්මබ්බං.

1 අනාපුච්ඡ පකකම්මබ්බො, සා ;

“මම වතාහි මේ පුඤ්ඤ ආසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුඤ්ඤ ආසිරි කොට වසන මාහට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිතිය නො ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ඛිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ඛයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්තයට නො පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් තම් ඔහු නිදුකින් සැපයෙත්. මම වතාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙත් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙම් ම ය. පිඬුවා හෙතු කොට ගෙන... සෙනසුත් හෙතු කොට ගෙන... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙම් ම ය. එතෙකුදු වුවත් මේ පුඤ්ඤ ආසිරි කොට වසන මාහට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිතිය නො ඵලඹ සිටියි එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ඛිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ඛයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද ඉතා උතුම් අර්හත්තයට නො පැමිණෙමි” යි මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (මහණුවම් නො තිපැදෙන බව නුවණින්) දූත පිළිවිස බැහැර යා යුතු යි. ඒ පුද්ගල තෙමේ නො නුහුබැඳිය යුත්තේ ය.

9. මහණෙනි, මේ යාසනගෙහි මහණෙක් එක්තරු පුඤ්ඤ ආසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ පුඤ්ඤ ආසිරි කොට වසන මහණහට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිතිය ඵලඹ සිටියි එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ඛිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ඛයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්තයට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් තම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි: “මම වතාහි මේ පුඤ්ඤ ආසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුඤ්ඤ ආසිරි කොට වසන ඒ මාහට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිතිය ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ඛිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ඛයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්තයට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් තම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මම වතාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙම් ම ය. පිඬුවා හෙතු කොට ගෙන පැවිද්දට නො පැමිණියෙම් ම ය... සෙනසුත් හෙතු කොට ගෙන පැවිද්දට නො පැමිණියෙම් ම ය... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙම් ම ය. එතෙකුදු වුවත් මේ පුඤ්ඤ ආසිරි කොට වසන මාහට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිතිය ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ඛිණ වූ ද ආසුචයෝ පරික්ඛයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද ඉතා උතුම් අර්හත්තයට පැමිණෙමි” යි මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මහණුවම් නිපැදෙන බව (නුවණින් දූත) ඒ පුද්ගල තෙමේ නුහුබැඳිය යුත්තේ යි. බැහැර නොයා යුතු යි.

10. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාති. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජ්ඣෙතන ජීවිතපුරික්ඛාරා සමුද්දතෙතඛො: විචරපිණ්ඩිපාතසෙතාසනහිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චික්ඛිතඛො: “අභා ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමි යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජ්ඣෙතන ජීවිතපුරික්ඛාරා සමුද්දතෙතඛො: විචරපිණ්ඩිපාතසෙතාසනහිලානපච්චය-භෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා යාවජ්චම්ඨි යො පුග්ගලො අනුබ්ඤ්චිතඛො, ත පකමිතඛො අපි පනුජ්ජමානෙතපිති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමිතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤාති.

වනපඤ්චසුත්තං සත්තමං.

1. 2. 8.

මධුපිණ්ඩික සුත්තං

1. ඒවං මෙ සුත්තං: එකා සමයං භගවා සමොකසු විහරති කපිලවත්ථසමී. නිග්ගොධාරාමෙ. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති, පත්තවිචරමාදාය කපිලවත්ථ, පිණ්ඩාය පාචිසි, කපිලවත්ථසමී. පිණ්ඩාය වරිඤ්ඤා පච්ජාහත්තා: පිණ්ඩිපාතපටික්ඛනෙතො යෙන මහාවනං තෙනුපසඛකමී දිවාචිඤ්ඤාරාය. මහාවනං අජෙඤ්ඤාගහෙති,¹ බෙලුචලට්ඨිකාය² මුලෙ දිවාචිඤ්ඤාරං නිසීදි දණ්ඩපාණීපි ඛො සකෙකා ජබ්ඤාචිඤ්ඤාරං අනුචක්ඛමමානො අනුචිචරමානො යෙන මහාවනං තෙනුපසඛකමී. මහාවනං අජෙඤ්ඤාගහෙති යෙන බෙලුචලට්ඨිකා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමී. උපසඛකමිඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විහිසාරෙඤ්ඤා දණ්ඩමොලුබ්භ එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො ඛො දණ්ඩපාණී සකෙකා භගවන්තං එතදචොච:

1. අජෙඤ්ඤාගහෙති, මජ්ඣ. 2. බෙලුචලට්ඨිකාය, සා.

10. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා පුඤ්ඤාදායක ආසීරි කොට වෙසෙයි. ඒ පුඤ්ඤාදායක ආසීරි කොට වසන ඒ මහණහට නො එළඹ සිටියා වූ ම සිහිය එළඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුකතර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටතට නිසි සිවුරු පිඹුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එළවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. “මම වනාහි මේ පුඤ්ඤාදායක ආසීරි කොට වෙසෙමි. මේ පුඤ්ඤාදායක ආසීරි කොට වසන්නා වූ මාහට නො එළඹ සිටියා වූ ම සිහිය එළඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුකතර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් යම් මේ සිවුරු පිඹුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එළවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්” යැ යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දිව්විම් කොට ඒ පුඤ්ඤාදායක නුවණින් සුත්තේ යි. බැහැර කරනු ලබන්නහු විසින්ද නො යායුතු යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැ යි සතුටින් පිළිගත්හ.

වනපඨ සූත්‍රය සන්වැහි යි.

1. 2. 8.

මධුපිණ්ඩික සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කිඹුල්වත් නුවර න්‍යත්‍රොධාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුගෙහි සරභා හැඳ පාසිවුරු ගෙන කිඹුල්වතට පිඹු පිණිස වැඩ වදාළ සේක. කිඹුල්වතෙහි පිඹු පිණිස හැසිර පස්බත පිණ්ඩිපාතයෙන් වැලැකුණු සේක් දිවා විහරණය පිණිස මහාවනයට එළඹී සේක. මහාවනයට වැද ගෙන තරුණ බෙලිගසක් මූල දිවා විහරණ කොට වැඩහුන් සේක. දණ්ඩපාණ් සැහැර්ච්චරද ජබ්‍යාවිහරණය පිණිස (කෙණ්ඩා විඩා දුරු කරණු පිණිස) ඔබමොබ සක්මන් කරන්නේ ඔබමොබ හැසිරෙන්නේ, මහාවනයට එළඹියේ ය. මහාවනයට වැද තරුණ බෙලිගස මූල (වැඩහුන්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු වී. තුස්තට නිසි සිහි කරණට නිසි කපා කොට නිමවා දැඩිහිස එල්බ ගෙන එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දණ්ඩපාණ් ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

“කිංවාදී සමණො, කිමකබ්බාසී”ති?

“යථාවාදී ඛො ආට්ඨසො සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බසමකෙ, සසසමණබ්බාහමිණියො පජාය සද්දෙවමනුසාරාය න කෙනචි ලොකෙ විහගගා නිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙහි විසංයුතං විහරන්තං තං බ්බාහමණං අකථවිකපිං ජිනනකුකකුච්චං භවාහවෙ විතතණං සඤ්ඤා නානුසෙනති. එවංවාදී ඛො අහං ආට්ඨසො එවමකබ්බාසී”ති. එවං චුතෙන දණ්ඩපාණී සකෙකා සීසං ඔකමෙපචා ජීවහං තිලොලෙචා¹ තිවිසාබං නලාපිකං නලාවෙ චුට්ඨාපෙචා දණ්ඩමොලුබහ පකකාමි.

2. අථ ඛො භගවා සායනහසමයං පතිසලාණා චුට්ඨිතො යෙන නිශ්ශ්‍රොධාරාමො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිචා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ නිසීදී. තිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: ඉධාහං භික්ඛවෙ උබ්බන්තහසමයං නිවාසෙචා පතනවීචරං ආදාය කපිලවච්ඡුං පිණ්ඩාය පාපිසිං. කපිලවච්ඡුසමිං පිණ්ඩාය වරිචා පච්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපටිකකනෙතා යෙන මහාවනං තෙනුපසඛකමි. දිවාච්ඡායං. මහාවනං අජේකියගහෙචා බෙලුචලට්ඨිකාය මුලෙ දිවාච්ඡාරං නිසීදිං. දණ්ඩපාණීපි ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා ජවිසාවිහාරං අනුච්චකමමානො අනුච්චරමානො යෙන මහාවනං තෙනුපසඛකමි. මහාවනං අජේකියගහෙචා යෙන බෙලුචලට්ඨිකා යෙනාහං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිචා මම සද්ධං² සමෙමාදී. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං විතීසාරෙචා දණ්ඩමොලුබහ එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං සීතො ඛො භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණී සකෙකා මං එතදවොච: “කි වාදී සමණො, කිමකබ්බාසී”ති?

3. එවං චුතෙන අහං භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණීං සකකං එතදවොච: “යථාවාදී ඛො ආට්ඨසො සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බසමකෙ, සසසමණබ්බාහමිණියො පජාය සද්දෙවමනුසාරාය න කෙනචි ලොකෙ විහගගා නිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙහි විසංයුතං විහරන්තං තං බ්බාහමණං අකථවිකපිං ජිනනකුකකුච්චං භවාහවෙ විතතණං සඤ්ඤා නානුසෙනති, එවංවාදී ඛො අහං ආට්ඨසො එවමකබ්බාසී”ති. එවං චුතෙන භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණී සකෙකා සීසං ඔකමෙපචා ජීවහං නිලොලෙචා තිවිසාබං නලාපිකං නලාවෙ චුට්ඨාපෙචා දණ්ඩමොලුබහ පකකාමිති.

4. එවං චුතෙන අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “කිංවාදී පන භනෙත භගවා සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බසමකෙ, සසසමණබ්බාහමිණියො පජාය සද්දෙවමනුසාරාය න කෙනචි ලොකෙ විහගගා නිට්ඨති? කථංඤ ජන භනෙත භගවන්තං කාමෙහි විසංයුතං විහරන්තං තං බ්බාහමණං අකථවිකපිං ජිනනකුකකුච්චං භවාහවෙ විතතණං සඤ්ඤා නානුසෙනති”ති?

1. තිලොලෙචා, මජ්ඣ. 2. මයා, සද්ධා, මජ්ඣ.

“ඉමණ තෙමේ කිබදු දිවුහ ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද?” යි.

“ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොකයෙහි, මහණබමුණන් සහිත තරදෙව් මිනිසුන් සහිත පුජාවෙහි යම් බදු දූපටි ඇත්තෙක් ලොකයෙහි කිසිවකු හාත් විවාද කොට නො සිටී ද, යම් කරුණින් කාමයෙන් විහංගුකත කොට විහරණ කරණ විවිකිව්‍යා රහිත සුන් කුකුස් ඇති, කුදු මහත් හවයෙහි පහ වූ තෘෂණා ඇති, ඒ ස්වභාවයට ප්‍රාග්මණියා වෙත සංඥාවෝ (කෙලශයෝ) ලැග නොහොවින් ද, ඇවැත්නි, මම එබදු වාද ඇත්තෙක්මි. එසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙක්මි” යි වදාළ සේක මෙසේ වදාළ කල්හි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය හිස සලා දිව තෙරු නලවා (වෙන් ව පෙණෙන සේ) රැලි තුනක් ඇති නලල් රැලියක් නලලත තංවාගෙන දඩිය හයාගෙන බැස ගියේ ය.

2 එක්බිති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කාලයෙහි පිළිසලණින් නැගී සිටි සේක් න්‍යායොධාණ්ඩයට වැඩි සේක. වැඩි පනවන ලද අස්තෙහි වැඩිසුන් සේක වැඩි හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, මම පෙරවරුයෙහි සරහා හැඳ පාසිටුරු ගෙන කිඹුල්වතට පිටු පිණිස පිවිසියෙමි. කිඹුල්වත්හි පිටු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසාවාගෙන් වැලැක්කෙමි දිවාවිහරණ පිණිස මහාවනයට එළඹියෙමි. මහාවනයට වැඳ තරුණ බෙලිගසක් මූල දිවාවිහරණයෙන් සුන්තෙමි. මහණෙනි, දණ්ඩපාණී ශාක්‍යරජ ද ජබ්බාසවිහරණය පිණිස ඔබමොබ සක්මන් කරන්නේ, ඔබමොබ හැසිරෙන්නේ, මහාවනයට එළඹියේ ය. මහාවනයට වැඳ තරුණ බෙලිගස මූල (සුන්) මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹි මා සමග සතුටු විය. සතුටු වියසුතු සිහි කටයුතු කපා කොට නිමවා සෝලු දණ්ඩ එල්ල එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය මට තෙල සැළ කෙලේ ය: “ඉමණ තෙමේ කෙබදු දූපටි ඇත්තෙක් ද, කුමක් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද?” යි.

3. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි දණ්ඩපාණී ශාක්‍යයාට මම තෙල කීමි: “ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොකයෙහි, මහණ බමුණන් සහිත තරදෙව් මිනිසුන් සහිත පුජාවෙහි යම්බදු වාද ඇත්තෙක් ලොකයෙහි කිසිවකු හා විවාද කොට නො සිටී ද, යම් කරුණකින් කාමයෙන් වෙන් ව වසන්නා වූ විවිකිව්‍යා රහිත වූ සිඳලු කුකුස් ඇත්තා වූ කුදු මහත් හවයෙහි පහ වූ තෘෂණා ඇති ඒ බමුණා වෙත කෙලශයෝ ලැග නොහොවින් ද, ඇවැත්, මම එවැනි වාද ඇත්තෙක්මි. එසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙක්මි” යි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය හිස සලා දිව තෙරු නලවා රැලි තුනක් ඇති නලල් රැල්ල නලලෙහි තංවා සෝලු දණ්ඩ සතාගෙන (නල්ලියෙන් හයා ගෙන) තික්මි ගියේ ය.

4. මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙලේ ය: “වහන්ස, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොකයෙහි, මහණ බමුණන් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත පුජාවෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙබදු වාද ඇතිසේක්, ලොකයෙහි කිසිවකු හා විරුද්ධවාද නො කොට සිටින සේක් ද, වහන්ස, කෙසේ නම් කාමයෙන් වෙන් ව වාසය කරන විවිකිව්‍යා නැත්තා වූ සිඳලු කුකුස් ඇති කුදු මහත් හවයෙහි පහ වූ තෘෂණා ඇති බැහැර කල පව් ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත කෙලශයෝ ලැග නොහොවින් ද?” යි.

5. යතොනිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛවා සමුදාවරනති, එත්ථ වෙ නත්ථි අභිතජ්ඣිතඛබ්බං අභිවද්දිතඛබ්බං අජේඤ්ඤාසෙතඛබ්බං,¹ එසෙවනො රාගානුසයානං. එසෙවනො පටිඝානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං. එසෙවනො විචික්ච්ඡානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවිරාගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං. එසෙවනො දණ්ඩාදුතසත්ථාදුතකලහපිග්ගහවිවාද තුවනතුවමෙපසුඤ්ඤමුසාවාදුතං. එතෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසානිරුජ්ඣන්ති. ඉදමමොව භගවා, ඉදං වන්තා² සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසි.

6. අඵ ඛො තෙසං භික්ඛුනං අවිරපකකන්තසස භගවතො එතදගොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සංඛිතෙතන උදෙදසං උද්දිසිත්වා වින්තරෙන අත්ථං අවිහන්තො උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨො: “යතොනිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛවා සමුදාවරනති, එත්ථ වෙ නත්ථි අභිතජ්ඣිතඛබ්බං අභිවද්දිතඛබ්බං අජේඤ්ඤාසෙතඛබ්බං, එසෙවනො රාගානුසයානං. එසෙවනො පටිඝානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං. එසෙවනො විචික්ච්ඡානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවිරාගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං. එසෙවනො දණ්ඩාදුතසත්ථාදුත කලහපිග්ගහවිවාද තුවනතුවමෙපසුඤ්ඤමුසාවාදුතං. එතෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. කො නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සංඛිතෙතන උදෙදසස උද්දිට්ඨස්ස වින්තරෙන අත්ථං අවිහන්තසස වින්තරෙන අත්ථං විහජෙය්‍යා”ති.

7 අඵ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදගොසි: “අයං ඛො ආයසමා මහාකම්මානො සජ්ඣ වෙව සංවණ්ණිතො සමහාපිතො ව විඤ්ඤානං සමුභමචාරිතං. පහොති වායසමා මහාකම්මානො ඉමස්ස භගවතා සංඛිතෙතන උදෙදසස උද්දිට්ඨස්ස වින්තරෙන අත්ථං අවිහන්තසස වින්තරෙන අත්ථං විහජ්ඣං. යනන්ත මයං යෙනායසමා මහාකම්මානො තෙනුපසඛිකමෙය්‍යාම, උපසඛිකමිත්වා අයසමන්තං මහාකම්මානං එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාමා”ති.

1. අජේඤ්ඤාසෙතඛබ්බං, මජ්ඣං. 2. වන්තා, මජ්ඣං.

5. මහණ, යම් කාරණයෙකින් තෘෂණාදූෂටී ප්‍රපඤ්ච සංඛ්‍යාත සංඥ කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා සහගත කොට පවතින් ද, ඉදින් මේකරුණෙහි (මම ය මාගේ ය සි) සතුටු විශයන්තෙක් කීවුන්තෙක් ගැල ගතයුත්තෙක් නැත් නම් මෙය ම රුහානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම පටිඝානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දිට්ඨානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම විචිකිල්ෂානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම මානානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම භවරාගානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම අවිජ්ජානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දඬු ගැනීම, සැත් ගැනීම, කලහ, විග්‍රහ, විරුද්ධිකථා, තෝ තෝ කීම, පිසුනුබස, මුසවා යන මොවුන්ට කරුණු වූ වේතනාවන්ගේ කෙළවර වෙයි. මෙහි මේ ලාමක වූ අකුශලධර්මයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. වදාරු සුගතයන් වහන්සේ හුතස්තෙන් නැගී විහාරයට වැඩි සේක.

6. එක්විති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැගී වැඩි නො බෝ වෙලායෙහි ඒ භික්ෂූන්ට මෙබඳු අදහසෙක් වී: “අවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණ, යම් කාරණයෙකින් තෘෂණාදූෂටී ප්‍රපඤ්ච සංඛ්‍යාත සංඥ කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා සහගත කොට පවතින් ද, ඉදින් මෙහි සතුටු විශයන්තෙක් කීවුන්තෙක් ගැල ගතයුත්තෙක් නැත් නම් මෙය ම රුහානුසයයන් ගේ කෙළවර ය. මෙය ම පටිඝානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දිට්ඨානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම විචිකිල්ෂානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම මානානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම භවරාගානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම අවිජ්ජානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දඬු ගැනීම සැත් ගැනීම කලහ විග්‍රහ විරුද්ධි කථා තෝ තෝ කීම පිසුනුබස මුසවා යන මොවුන්ට කරුණු වූ වේතනාවන්ගේ කෙළවර ය. මෙහි මේ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්’ යයි මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදා අසුතෙන් නැගී විහාරයට පිවිසි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායාගේ අභීය කවරෙක් විහාර වශයෙන් බෙදා දක්වන්නේ ද?” යි.

7. යළි ඒ භික්ෂූන්ට මේ අදහස වී: “මේ ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සඨවිර තෙමේ ශාක්‍යාන් වහන්සේ විසින් සංවර්ණිත ය. නුවණැති සමුම්භරුන් විසින් සමභාවිත ය. ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සඨවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායාගේ අභීය විහාර වශයෙන් බෙදා දක්වන්නට සමභී වෙයි. අපි ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සඨවිරයන් වෙත ඵලබෝධනමෝ නම් ඵලඹ ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සඨවිරයන් ගෙන් මෙහි අභීය පිළිවිසින්නමෝ නම් ඉතා මැනවැ යි.

8. අඵ ඛො තෙ භික්ඛු යෙනායසමා මහාකල්පානො තෙනු පසඬකමිංසු. උපසඬකමිණි: ආයසමතා මහාකල්පානෙන සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමෙ දනිඨං කථං සාරාණිඨං චිතීසාරෙණි ඵකමන්තං නිසීදිංසු. ඵකමන්තං නිසීන්තා ඛො භත භික්ඛු ආයසමන්තං මහාකල්පානං ඵතදවොචු: ඉදං ඛො නො ආචුසො කල්පාන භගවා සඬබ්බිතෙනන උදෙදසං උද්දිසිණි වින්ථාරෙන අන්ථං අචිහජ්ඣා උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙඨා. “යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්ඤාසඬබ්බා සමුද්වරන්ති, ඵන්ථ වෙ නන්ථ අභිනන්දි- තඬබං අභිවදිතඬබං අජෙඤ්ඤාසෙතඬබං, ඵසෙවනො රුගානුසයානං. -පෙ- ඵන්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. තෙසං නො ආචුසො කල්පාන අමහාකං අචිරපක්කන්තස්ස භගවතො ඵතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආචුසො භගවා සඬබ්බිතෙනන උදෙදසං උද්දිසිණි වින්ථාරෙන අන්ථං අචිහජ්ඣා උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙඨා: යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්ඤාසඬබ්බා සමුද්වරන්ති -පෙ- ඵන්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති තෙ: නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සඬබ්බිතෙනන උදෙදසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්ථාරෙන අන්තං අචිහන්තස්ස අන්ථං විහරෙය්හාති? තෙසං නො ආචුසො කල්පාන අමහාකං ඵතදහොසි: අයං ඛො ආයසමා මහාකල්පානො සන්චු චේව සංවණ්ණිතො සමහාවිතො ව විඤ්ඤානං සබ්බමහවාදිතං. පතොති වායසමා මහාකල්පානො ඉමස්ස භගවතා සඬබ්බිතෙනන උදෙදසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්ථාරෙන අන්තං අචිහන්තස්ස වින්ථාරෙන අන්ථං විහජ්ඣං. යන්තූන මයං යෙනායසමා මහාකල්පානො තෙනු පසඬකමෙය්හාම, උපසඬකමිණි ආයසමන්තං මහා- කල්පානං ඵතමන්ථං පටිපුච්චෙත්ඨය්හාමාති”. විහජ්ඣායසමා මහාකල්පානොති.

9. සේය්හාපි ආචුසො පුරිසො සාරඡීතො සාරගචෙසී සාර- පරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඬස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව මූලං අතික්කමම ඛන්ධං සංඛාපලාසෙ සාරං පරියෙසිතඬබං මඤ්ඤෙය්හ, ඵචං සමපදමිදං, ආයසමන්තානං සන්ථරී සමමුඛිභූතෙ තා භගවන්තං අතිසිණි අමෙහ ඵතමසං පටිපුච්චිතඬබං මඤ්ඤඵ. සො භාචුසො භගවා ජානං ජානාති. පස්සං පස්සති, වක්ඛුභූතො ඤ්ඤෙභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මී- භූතො, වතතා පවතතා, අභස්ස නිනෙතතා, අමතස්ස දුතා, ධම්මස්සාමී, තථාගතො. සො චේව පනෙතස්ස කාලො අහොසි යං භගවන්තං යෙව ඵතමසං පටිපුච්චෙත්ඨයාඵ. යථා නො භගවා ව්‍යාකරෙය්හ, තථා නං ධාරෙය්හාථාති.

10. අධ්වාචුසො කල්පාන භගවා ජානං ජානාති, පස්සං පස්සති. වක්ඛු- භූතො ඤ්ඤෙභූතො, ධම්මභූතො බ්‍රහ්මීභූතො, වතතා පවතතා, අන්ථස්ස නිනෙතතා, අමතස්ස දුතා, ධම්මස්සාමී, තථාගතො. සො චේව පනෙතස්ස කාලො අහොසි යං භගවන්තං යෙව ඵතමන්ථං පටිපුච්චෙත්ඨය්හාම. යථා නො භගවා ව්‍යාකරෙය්හ, තථා නං ධාරෙය්හාම.

8. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සඵවිරයන් වෙත ඵලභියහ ඵලඹ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සඵවිරයන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විසයුතු සිහි කටයුතු කථා කොට තිමවා ඵකත්පසෙක හුන්හ. ඵකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සඵවිරයන්හට මෙය කීහු: ඇවැතැ කාන්‍යායන තෙරණුවෙති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කාරණයෙකින් ප්‍රඥාපඤ්ඤා කොටසාසයෝ පුරුෂයා වෙත පවතිද්ද, ඉදින් මෙහි සතුටු විස යුත්තෙක් (මම ය මාගේ යැයි) කියයුත්තෙක් ගිලගත යුත්තෙක් නැති නම්, මෙය ම රාගානුසයයන්ගේ කෙලවර ය ... මෙහි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්” යන මේ උදෙසය සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක. ඇවැතැ කාන්‍යායන තෙරණුවෙති, ඒ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි වදල නො බෝ වේලෙහි මේ අදහස විස: ඇවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කාරණයෙකින් ප්‍රඥාපඤ්ඤා කොටසාසයෝ පුරුෂයා සහගතවැ පවතිත් ද... මෙහි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් යන මේ උදෙසය සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසු විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසයයාගේ අඵය කවරෙක් විහාර විසින් බෙදූ දක්වන්නේ දැ යි. ඇවැත් කාන්‍යායන සඵවිර තෙමේ වනාහි ශාස්තෘ විසිනුදු සංවර්ණිත ය. නුවණැති සමුම්සරුන් විසිනුදු සමහාවිත ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසු විස්තර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසයයාගේ අඵය විහාර විසින් අරුත් බෙදූ දක්වන්නට ද සමඵ වෙයි. යම් හෙයෙකින් අපි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සඵවිරයන් වෙත ඵලඹෙත්තමෝ නම් ඵලඹ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සඵවිරයන්ගෙන් මේ අඵය පිළිවිසින්නමෝ නම් ඉතා මැනවැ යි. ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සඵවිර තෙමේ මෙය විභාග කෙරේවා යි.

9. ඇවැත්ති, යම්ගේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇති හර තොයත හර සොයමින් ඇවිදුනා පුරුෂයෙක් නො වැටී සිටුවනා හර ඇති මහරුකෙක මූල ඉක්ම කඳ ඉක්ම අතු කොලෙහි හරය සෙවිය යුතු කොට සලකන්නේ ද, ආයුෂමත්තට බුදුන් හමු වූ කල්හි ඒ භාග්‍යවතුන් ඉක්ම අප අතින් මේ අඵය පිළිවිසිය යුතු යැයි සලකන්නහු නම් මේ කාරණය ද ඵබ්ද නිපැත් ඇතිසේ ය. ඇවැත්ති, ඒ භාග්‍යවත් තෙමේ වනාහි දත යුත්ත දතී. දුක්ක යුත්ත දකී. වක්ඛුරුහුත ය, ඥානහුත ය, ධර්මහුත ය, බ්‍රහ්මහුත ය. (ධර්ම) වර්තක ය, ප්‍රවර්තක ය, අඵනිර්තෙතා (අඵය ගෙණ දෙන්නේ) ය, අමාසදාතා ය, ධර්මසාමී ය, තථාගත ය. යම් කලෙක භාග්‍යවතුන්ගෙන් ම මේ අඵය පිළිවිසින්නහු නම් මේ එයට කල්ම ය. යම්ගේ අපගේ භාග්‍යවත් තෙමේ ප්‍රකාශ කරන්නේ නම්, එසේ එය දරව යි.

10. ඇවැත් කාන්‍යායන සඵවිරයෙහි, ඵකාන්තයෙන් භාග්‍යවත් තෙමේ දතයුත්ත දතී. දුක්ක යුත්ත දකී. වක්ඛුරුහුත ය, ඥානහුත ය, ධර්මහුත ය, බ්‍රහ්මහුත ය, (ධර්ම) වර්තක ය, ප්‍රවර්තක ය, අඵනිර්තෙතා ය, ධර්මසාමී ය, තථාගත ය. යම් කලෙක භාග්‍යවතුන්ගෙන් ම මේ අඵය පිළිවිසින්නමෝ නම් එයට මෙකල් ම විස. යම් සේ අපගේ භාග්‍යවත් තෙමේ ප්‍රකාශ කරන්නේ නම්, එසේ එය දරන්නමු

අපි වායසමා මහාකල්වානො සඤ්චු වෙච සංවණ්ණේතො සමහාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුගමවාරිතං. පතොති වායසමා මහාකල්වානො ඉමස්ස භගවතා සඛිඛිතෙතන උදෙදසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිභවතස්ස විජාරෙන අත්ථං විභජ්ඣං. විභජ්ජායසමා මහාකල්වානො අගරුකත්ථාති.

11. තෙතසාවුසො සුණ්ඤ්ඤාදි, සාධුකං මනසි කථරාථ, හාසිස්සාමිති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො මහාකල්වානස්ස පච්චස්සොසුං ආයසමා මහාකල්වානො එතදවොච: යං ඛො තො ආවුසො භගව: සඛිඛිතෙතන උදෙදසං උද්දිට්ඨො විජාරෙන අත්ථං අවිභජ්ඣො උට්ඨායාසතා විහාරං පච්චෙඨා, “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඛිඛා සමුද්දවරන්ති -පෙ- එතෙතෙත පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා තිරුජ්ඣන්ති” ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො භගවතා සඛිඛිතෙතන උදෙදසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිභවතස්ස එවං විජාරෙන අත්ථං ආජාතාමි:

12. චක්ඛුඤ්ඤාවුසො පච්චව රුපෙ ච උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං තිණ්ණං සඛිගති එසෙසා. එස්සපච්චයා වෙදනා. යං වෙදෙති, තං සඤ්ජානාති. යං සඤ්ජානාති තං විතකෙකති. යං විතකෙකති තං පපඤ්චෙති. යං පපඤ්චෙති. තතොතිදුතං පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඛිඛා සමුද්දවරන්ති අතීතානාගතපච්චුප්පනොසු චක්ඛුවිඤ්ඤාදියොසු රුපෙසු. සොතඤ්ඤාවුසො පච්චව සද්දෙ ච උපපජ්ජති සොතවිඤ්ඤාණං -පෙ- ඝාතඤ්ඤාවුසො පච්චව ගතෙච ච උපපජ්ජති ඝාතවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජීවහඤ්ඤාවුසො පච්චව රසෙ ච උපපජ්ජති ජීවහවිඤ්ඤාණං. -පෙ- කායඤ්ඤාවුසො පච්චව ඓද්ධිඛෙඛෙ ච උපපජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං. -පෙ- මනඤ්ඤාවුසො පච්චව ධම්මෙ ච උපපජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛිගති එසෙසා. එස්සපච්චයා වෙදනා. යං වෙදෙති තං සඤ්ජානාති. යං සඤ්ජානාති තං විතකෙකති යං විතකෙකති තං පපඤ්චෙති. යං පපඤ්චෙති තතොතිදුතං පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඛිඛා සමුද්දවරන්ති අතීතානාගතපච්චුප්පනොසු මනො-විඤ්ඤාදියොසු ධම්මෙසු.

13. සො වතාවුසො චක්ඛුසමිං සති රුපෙ සති චක්ඛුවිඤ්ඤාණෙ සති එස්සපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. එස්සපඤ්ඤාතතිතා සති වෙදනාපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතතිතා සති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. සඤ්ඤා-පඤ්ඤාතතිතා සති විතකකපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. විතකකපඤ්ඤාතතිතා සති පපඤ්චසඤ්ඤාසඛිඛාසමුද්දවරණපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති.

තවද ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සචරිත තෙමේ විනාහි ශාස්තෘහු විසිනුදු සංවර්ණිත ය. නුවණැති සමුමසරුන් විසිනුදු සමහාවිත ය ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සචරිත තෙමේ භාග්‍යවතුන් විසින් සැකෙවින් උදෙසු විසාර විසින් අරුත් නො මෙදු මේ උදෙසුයාගේ අභිය විසාර විසින් බෙදු දක්වන්නට ද සමච්ච වෙයි. ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සචරිත තෙමේ බර නො කොට අච්ච විභාග කෙරේවා යි.

11. එසේ නම් ඇවැත්ති, අසව මොතවට මේනෙහි කරව කියන්නෙමි යි. ඇවැත්ති, එසේ යැයි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සචරිතයන්හට පිළිවදන් දුන්හු. ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සචරිතයන් වහන්සේ තෙල ප්‍රකාශ කළහ: ඇවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කාරණයෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඥකොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා සහගතවැටවහිද්ද... මෙහි ඒ ලාමක අකුලභ ධර්මයෝ නිරවමෙයසෙන් නිරුද්ධ වෙත්” යන යම් උදෙසුයක සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදු හුතස්නෙන් නැගී විසාරයට වැහි සේක් ද, ඇවැත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසු විසාර විසින් අරුත් නො බෙදු මේ උදෙසුයාගේ අභිය මම මෙසේ විසාර විසින් දනිමි:

12 ඇවැත්ති, ඇස ද රූපයන් ද නිසා වක්ෂුර්විඤ්ඤනය උපදී. මේ තුන් දෙනාගේ එක්වීමෙන් ස්පර්ශය වෙයි. ස්පර්ශය නිසා වෙදතාව වෙයි. යමක් විදී ද එය හදුනයි. යමක් හදුනා ද එය විතකීණය කෙරෙයි. යමක් විතකීණය කෙරේ ද, එය ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවයි. යමක් ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවා නම් ඒ වක්ෂුරුපාදි කාරණයෙන් (තෘෂණාදුෂ්ච) ප්‍රපඤ්චයන්ගෙන් සුක්ක සංඥකොට්ඨාසයෝ අනිත්‍යානතවච්චිතාන වූ ඇසින් බලා දතයුතු වූ රූපයෙහි ලා පුරුෂයා අභිභවනය කෙරෙත්. ඇවැත්ති, කණ ද ශබ්දයන් ද නිසා ශ්‍රොත්‍රවිඤ්ඤනය උපදී ... ඇවැත්ති, තාභාය ද ගද ද නිසා ස්‍රාණවිඤ්ඤනය උපදී ... ඇවැත්ති, දිව ද රසයන් ද නිසා ඒභවාපිඤ්ඤනය උපදී ... ඇවැත්ති, කය ද සප්‍රභව්‍යයන් ද නිසා කායවිඤ්ඤනය උපදී ... ඇවැත්ති, සිත ද ධර්මයන් ද නිසා මනෝවිඤ්ඤනය උපදී. මේ තිදෙනාගේ එක්වීමෙන් ස්පර්ශය වෙයි. ස්පර්ශය නිසා වෙදතාව වෙයි. යමක් විදී ද එය හදුනයි. යමක් හදුනා ද එය විතකීණය කෙරෙයි. යමක් විතකීණය කෙරේ ද එය ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවයි. යමක් ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවා නම් ඒ මනෝධර්මාදි කාරණයෙන් ප්‍රපඤ්චසංඥ කොට්ඨාසයෝ අනිත්‍යානතවච්චිතාන වූ සිතින් දතයුතු වූ ධර්මයන්හි පුරුෂයා අභිභවනය කෙරෙත්.

13. ඇවැත්ති, එකාන්තයෙන් හෙතෙමේ ඇස ඇති කල්හි රූපය ඇති කල්හි වක්ෂුර්විඤ්ඤනය ඇති කල්හි ස්පර්ශය යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය (උපදනේය) යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. ස්පර්ශය යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි වෙදතා යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. වෙදතා යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි සංඥ යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. සංඥ යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි විතකීණය යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. විතකීණය යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥකොට්ඨාසයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. විතකීණය යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

.14. සො වතාච්චිසො සොතසමී සති සද්දො සති සොතවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- සාතසමී සති ගනෙඛ සති ඝාතවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- ජ්ච්චාය සති රසෙ සති ජ්ච්චාච්චිඤ්ඤාණෙ සති-පෙ-කායසමී සති ඵොට්ඨබ්බෙ සති කායවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- මනසමී සති ධම්මෙ සති මනෝවිඤ්ඤාණෙ සති එසසපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති ධානමෙතං විජ්ජති. එසසපඤ්ඤාතනියා සති වෙදනා-පඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති ධානමෙතං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතනියා සති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති ධානමෙතං විජ්ජති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතනියා සති විතකකපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති ධානමෙතං විජ්ජති. විතකක-පඤ්ඤාතනියා සති පපඤ්චසඤ්ඤාසඛ්ඛාසමුද්දවරණපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤා-පෙසසතීති ධානමෙතං විජ්ජති.

15. සො වතාච්චිසො වකච්චසමී අසති රූපෙ අසති වකච්චවිඤ්ඤාණෙ අසති එසසපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. එසස-පඤ්ඤාතනියා අසති වෙදනාපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතනියා අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. සඤ්ඤාපඤ්ඤාතනියා අසති විතකකපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. විතකකපඤ්ඤාතනියා අසති පපඤ්චසඤ්ඤාසඛ්ඛාසමුද්දවරණපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

16. සො වතාච්චිසො සොතසමී අසති සද්දො අසති සොතවිඤ්ඤාණෙ අසති-පෙ- ඝාතසමී අසති ගනෙඛ අසති ඝාතවිඤ්ඤාණෙ අසති -පෙ-ජ්ච්චාය අසති රසෙ අසති ජ්ච්චාච්චිඤ්ඤාණෙ අසති-පෙ- කායසමී අසති ඵොට්ඨබ්බෙ අසති කායවිඤ්ඤාණෙ අසති-පෙ- මනසමී අසති ධම්මෙ අසති මනෝවිඤ්ඤාණෙ අසති එසසපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. එසස-පඤ්ඤාතනියා අසති වෙදනාපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතනියා අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. සඤ්ඤාපඤ්ඤාතනියා අසති විතකකපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. විතකකපඤ්ඤාතනියා අසති පපඤ්ච-සඤ්ඤාසඛ්ඛාසමුද්දවරණපඤ්ඤාතනිං පඤ්ඤාපෙසසතීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

14. ඇවෑන්ති, එකාන්තයෙන් හෙතෙමේ කණ ඇති කල්හි ශබ්දය ඇති කල්හි සොතවිඤ්ඤාණය ඇති කල්හි ...තැඟැය ඇති කල්හි ගඳ ඇති කල්හි ඝාතවිඤ්ඤාණය ඇති කල්හි... දිව ඇති කල්හි රසය ඇති කල්හි ජීවහා-විඤ්ඤාණය ඇති කල්හි... කය ඇති කල්හි ස්ප්‍රභව්‍යය ඇති කල්හි කාය-විඤ්ඤාණය ඇති කල්හි... සිත ඇති කල්හි ධර්මය ඇති කල්හි මනෝවිඤ්ඤාණය ඇති කල්හි ස්පඨි යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. ස්පඨි යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි වෙදනා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. වෙදනා යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි සංඥා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. සංඥා යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි විතකී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. විතකී යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥාකොට්ඨාසයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

15. ඇවෑන්ති, එකාන්තයෙන් හෙතෙමේ ඇස නැති කල්හි රූපය නැති කල්හි චක්ඛුර්විඤ්ඤාණය නැති කල්හි ස්පඨි යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. ස්පඨි යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි වෙදනා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. වෙදනා යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි සංඥා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. සංඥා යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි විතකී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. විතකී යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥාකොට්ඨාසයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි.

16. ඇවෑන්ති, එකාන්තයෙන් හෙතෙමේ කණ නැති කල්හි ශබ්දය නැති කල්හි සොතවිඤ්ඤාණය නැති කල්හි ... තැඟැය නැති කල්හි ගඳ නැති කල්හි ඝාත විඤ්ඤාණය නැති කල්හි... දිව නැති කල්හි රසය නැති කල්හි ජීවහාවිඤ්ඤාණය නැති කල්හි ... කය නැති කල්හි ස්ප්‍රභව්‍යය නැති කල්හි කායවිඤ්ඤාණය නැති කල්හි... සිත නැති කල්හි ධර්ම නැති කල්හි මනෝවිඤ්ඤාණය නැති කල්හි ස්පඨි යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. ස්පඨි යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි වෙදනා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. වෙදනා යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි සංඥා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. සංඥා යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි විතකී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. විතකී යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥා කොට්ඨාසයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

17. යං ඛො නො ආවුසො භගවා සඛිඛිතොන උදොසං උද්දිසිඤ්චා විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිහජ්ඤා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤසඛිඛා සමුද්දවරනති, එත්ථ වෙ තත්ථි අභිනන්දිතඛං අභිවද්දිතඛං අජෙඤ්ඤාසෙනඛං, එසෙවනො රාගානුසයානං -පෙ- එත්ථෙන පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තී”ති. ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො භගවතා සඛිඛිතොන උදොසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිහත්තස්ස එවං විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජානාමි. ආකඛධම්මානා ව පන කුලෙන ආයසමනො භගවන්තං සෙව උපසඛකම්ඤ්චා එතම්ත්ථං පටිපුට්ඨෙත්ථාප. යථා නො භගවා ව්‍යාකරෙති තථා නං ඛාරෙත්ථාපාති.

18. අථ ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො මහාකල්පානස්ස භාසිතං අභිනන්දිඤ්චා අනුමොදිඤ්චා උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්පු. උපසඛකම්ඤ්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකනොනං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු:

19. “යං ඛො නො භනොන භගවා සඛිඛිතොන උදොසං උද්දිසිඤ්චා විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිහජ්ඤා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤසඛිඛා සමුද්දවරනති, එත්ථ වෙ තත්ථි අභිනන්දිතඛං අභිවද්දිතඛං අජෙඤ්ඤාසෙනඛං. එසෙවනො රාගානුසයානං -පෙ- එත්ථෙන පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තී”ති. තෙසං නො භනොන අමහාකා අවිරපකකන්තස්ස භගවතො එතදභොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සඛිඛිතොන උදොසං උද්දිසිඤ්චා විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිහජ්ඤා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, ‘යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤසඛිඛා සමුද්දවරනති, එත්ථ වෙ තත්ථි අභිනන්දිතඛං අභිවද්දිතඛං අජෙඤ්ඤාසෙනඛං, එසෙවනො රාගානුසයානං එසෙවනො පටිසානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං එසෙවනො විචික්ච්ජානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවරුගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං එසෙවනො දුඤ්ඤාදනසන්දාදන කලභවිග්ගහ විවාද කුචනකුචමෙචසුඤ්ඤමුසාවාදනං. එත්ථෙන පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තී’ති. කො නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සඛිඛිතොන උදොසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිහත්තස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං විහජෙත්ථා”ති

17. ඇවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කරුණෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඤ්‍යා කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා තුළ පවතින් ද, ඉදින් මේ කරුණෙහි (ආදායාසහයන්හි) සතුටුවිය යුත්තෙක් කිය යුත්තෙක් හිල ගත යුත්තෙක් නැත් නම් මෙය ම (අභිනන්දනාදිය නැති බව ම) රාගානුසංසයන්ගේ කෙළවර ය ... මේ ආදායාසහයන්හි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් යන යම් උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුණක්නෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක් ද, ඇවැත්ති, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායාගේ විසාර විසින් අභීය මෙසේ දනිමි. ආයුෂමත්ති, තෙපි කැමතියවිහු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ම ඵලඹ මේ අභීය පුඵච්ඡවි. අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සේ වදාරනසේක් නම් එය එසේ ධරව හි.

18. එක්බිති, ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සඵචිරයන්ගේ දෙයනාව අභිමුඛව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුණක්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් කරා ඵලඹයාහු ය. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන්ගට තෙල සාල කලහ:

19. “වහන්ස, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණ, යම් කරුණ-යෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඤ්‍යා කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයාගට පවතින් ද ඉදින් මෙහි සතුටු විය යුත්තෙක් කිය යුත්තෙක් හිල ගත යුත්තෙක් නැත් නම් මෙය ම රාගානුසංසයන්ගේ කෙළවර ය ... මෙහි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්’ යන යම් උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුණක්නෙන් නැගිට විහාරයට වැඩිසේක් ද, වහන්ස, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නො බෝ වේලායෙකින් ඒ අපට මේ අදහස වී: ඇවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණ, යම් කරුණෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඤ්‍යා කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා තුළ පවතින් ද, ඉදින් මෙහි සතුටු විය යුත්තෙක් කිය යුත්තෙක් හිල ගත යුත්තෙක් නැත් නම් මෙය ම රාගානුසංසයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම පටිඝානුසංසයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දිට්ඨානුසංසයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම විචිකිච්ඡානුසංසයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම මානානුසංසයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම භවරුහානුසංසයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම අවිජ්ජානුසංසයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දඬු ගැනීම සැත් ගැනීම කලහ විග්‍රහ පිරුද්ධිකථා තෝ තෝ සි කීම පිසුහු බස බොරුබස යන මොවුනට කරුණු වූ වෙතනාවන්ගේ කෙළවර ය. මෙහි ම මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්’ යන යම් උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුණක්නෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායාගේ අභීය විසාර විසින් කවරෙක් බෙදූ දක්වන්නේ ද” හි.

20 “තෙසං නො භනෙත ආමනාකං එතදුභෙ සි: අයං ඛො ආයසමා මහා-
කච්චානො සන්ථු වෙච සංවණ්ණේතො. සමහාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභමචාරීනං
පභොති වායසමා මහාකච්චානො ඉමිසස භගවතා සබ්බිතෙනන උද්දෙසසස
උද්දිට්ඨසස විජ්ඣාරෙන අජ්ඨං අවිභනනසස විජ්ඣාරෙන අජ්ඨං විභජ්ඣං. යනසුභ
මයං යෙනායසමා මහාකච්චානො තෙනුපසබ්බකමෙයාම, උපසබ්බකමිනි
ආයසමනතා මහාකච්චානං එතමජ්ඨං පටිපුච්ඡෙජ්ජයාමා”ති.

21 “අථ ඛො මයං භනෙත යෙනායසමා මහාකච්චානො තෙනුප-
සබ්බකමිභ. උපසබ්බකමිනි ආයසමනතං මහාකච්චානං එතමජ්ඨං
පටිපුච්ඡිමහ තෙසං නො භනෙත ආයසමතා මහාකච්චානෙන ඉමෙති
ආකාරෙති ඉමෙති පදෙති බ්‍යඤ්ජනෙති අජ්ඨං විභනෙතා”ති.

22 පණ්ඩිතො භික්ඛවෙ මහාකච්චානො, මහාපඤ්ඤා භික්ඛවෙ
මහාකච්චානො. මඤ්ඤාපි තුභෙභ භික්ඛවෙ එතමජ්ඨං පටිපුච්ඡෙජ්ජයාථ,
අභමපි නං එවමෙචං ව්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං මහාකච්චානෙන ව්‍යාකතං
එසො වෙච්චෙතසස අජ්ඨං. එවඤ්ච නං ඛාරෙථාති.

23. එවං චුතො ආයසමා ආනන්දො භගවනං එතදුවොච: සෙය්‍යථාපි
භනෙත පුරිසො ජිකච්ඡාදුබ්බලපරෙතො මධුපිණ්ඩිකං අසිගච්ඡෙජ්ජය,
සො යතො යතො සායෙය්‍ය ලභෙජෙච සාදුං රසං අසෙවනකං, එවමෙච
ඛො භනෙත වෙතසො භික්ඛු දබ්බජාතිකො යතො යතො ඉමිසස
ධම්මපරියායසස පඤ්ඤාය අජ්ඨං උපපරිකෙඛය්‍ය ලභෙජෙච අතනමතනං
ලභෙථ වෙතසො පතාදං. කො නාමො අයං භනෙත ධම්මපරියායොති?
තසමාතිභ නිං ආනන්ද, ඉමං ධම්මපරියායං මධුපිණ්ඩිකපජියොයොතෙච
නං ඛාරෙතිති.

ඉදමචොච භගවා. අතනමනො ආයසමා ආනන්දො භගවතො භාසිතං
අභිනන්දීති.

මධුපිණ්ඩිකසුභතං අවසාමං.

20. “වහන්ස, ඒ අපට මේ අදහස වී ය: මේ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිර තෙමේ ශාස්තෘහු විසිනුදු වර්ණිත ය. නුවණැති සමුමිසරුන් විසිනුදු සමභාවිතය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විසාර විසින් අරුත් නොබෙදූ මේ උදෙසනයෙන් විසාර විසින් අරුත් බෙදූ දක්වත්තට ද සමභී වෙයි. අපි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වෙත එළඹෙන්නමෝ තම, එළඹ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් අතින් මේ අභීය පිළිවිසින්නමෝ තම මැනැවැ”යි.

21. “එක්කිසි වහන්ස, අපි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වෙත එළඹියමිහ. එළඹ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන්ගෙන් මේ අභීය පිළිවිසුමිහ. වහන්ස, ඒ අපට ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් විසින් මේ ආකාරයෙන් මේ පදයන්ගෙන් මේ ව්‍යඤ්ඤනයන්ගෙන් අභීය බෙදූ දක්වන ලද්දේ ය.

22 මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන තෙමේ පණ්ඩිත ය. මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන තෙමේ මහනුවණැත්තේ ය. මහණෙනි, තෙපි මාගෙන් වුවත් මේ අභීය පිළිවිසුවහු තම මහාකාන්‍යායනයා විසින් යම්සේ එය ප්‍රකාශ කරන ලද නම මම ද නොපට එය එසේ ම ප්‍රකාශ කරන්නෙමි. මෙහි අභීය මේ ම ය. එසේ ම දරව.

23. මෙසේ වදාල කල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කෙළේ ය: “වහන්ස බබසා දුබල බැවින් පෙළුණු පුරුෂයෙක් මිහිරි කිරීමට අමුතු රස නො ඉසිය යුතු මිපිඹුවක් (බදහත්-වටක්) ලබා ද, කෙතෙමේ යම් යම් පසෙකින් (එය) ආසවාදනය කෙරේ ද (ඒ ඒ පැත්තෙන්) මිහිරි රසයක් ලබන්නේ ම ය. වහන්ස එ පරිද්දෙන් ම සිතන සැහැවි ඇති පණ්ඩිත සවභාව ඇති මහණෙක් යම් යම් ලෙසෙකින් මේ ඛමිදෙශනාවගේ අභීය නුවණින් පරික්‍ෂා කරන්නේ ද ඒ ඒ ලෙසින් සතුටුව ලබන්නේ ම ය සිතේ පැහැදීම ලබන්නේ ම ය වහන්ස, මේ ඛමිපයභීය ය කිනම් ඇත්තේ ද? ආනන්දය, එසේ තම තෝ මෙහි ලා මේ ඛමිදෙශනාව මධුපිණ්ඩකපයභීය යැ යි දරව යි වදාල සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක. සතුටු වූ ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනැවැ යි සතුටින් පිළිගත්තේ යි.

මධුපිණ්ඩකසූත්‍රය අවමැති යි.

1. 2. 9.

ද්වේධාවිතකකසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා සාවච්ඡීයං විහරති ජෙනවනෙන අනාච්ඡිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සමමොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස මොඛිසත්තස්සෙව සතො එතදභොසී: යනඤ්ඤාතාහං ද්වේධා¹ කඤ්ඤා ද්වේධා කඤ්ඤා විතනෙකක විතරෙය්‍යනති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ යො වායං කාමචිතනෙකකා යො ව ඛ්‍යාපාදචිතනෙකකා යො ව පිභිංසාවිතනෙකකා, ඉමං එකං භාගමකාසීං. යො වායං නෙකකම්මචිතනෙකකා යො ව අඛ්‍යාපාදචිතනෙකකා යො ව අපිභිංසාවිතනෙකක , ඉමං දුතියං භාගමකාසීං.

3. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එවං අපමත්තස්ස ආනාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො උපපජ්ජති කාමචිතනෙකකා. සො එවං පජානාමී: උපපනො ඛො මෙ අයං කාමචිතනෙකකා. සො ව ඛො අත්තව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, පඤ්ඤානිරෝධිකො විඝාතපකඛිකො අනිඛ්‍යාතසංචත්තතිකො. අත්තව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. පරව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. උභයව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරෝධිකො විඝාතපකඛිකො අනිඛ්‍යාතසංචත්තතිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උපපනානුපපනාං කාමචිතකකං පජහමෙව² විනොදමෙව³ ඛ්‍යනොතව⁴ නං අකාසීං.

4. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එවං අපමත්තස්ස ආනාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො උපපජ්ජති ඛ්‍යාපාදචිතනෙකකා -පෙ- උපපජ්ජති විභිංසාවිතනෙකකා. සො එවං පජානාමී: උපපනො ඛො මෙ අයං විභිංසාවිතනෙකකා. සො ව ඛො අත්තව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, පඤ්ඤානිරෝධිකො විඝාතපකඛිකො අනිඛ්‍යාතසංචත්තතිකො. අත්තව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. පරව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. උභයව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරෝධිකො විඝාතපකඛිකො අනිඛ්‍යාතසංචත්තතිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උපපනානුපපනාං විභිංසාවිතකකං පජහමෙව² විනොදමෙව³ ඛ්‍යනොතව⁴ නං අකාසීං.

1. ද්වේධා, මජ්ඣ. 2. පජානාමෙව, සීචු. පජ්ජමෙව, සා. 3. විනොදමෙව, සීචු. විනොදමෙව, සා. 4. ඛ්‍යනමෙව, මජ්ඣ., සා.

1 2. 9.

දෙවධාමිතකකසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවන නම් වූ අන්තර්විච්චි සිටුවුණේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සිහිකුන් ඇමතු සේක. ඒ හික්කුණු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. මහණෙනි, බුදුවීමට පෙර ම බුදු නො වූ බොධිසත්‍ය වූ ම මට මේ අදහස වී ය: “ඉදින් මම විතකීයන් දෙ කොටසක් කොට, දෙ කොටසක් කොට වායය කරන්නෙමි නම් ඉතා මැනව” යි. මහණෙනි, ඒ මම යම් මේ කාමවිතකීයකුන් යම් මේ ව්‍යාපාදවිතකීයකුන් යම් මේ විහිංසා-විතකීයකුන් වේ ද, මෙය එක් කොටසක් කෙලෙමි යම් මේ තෙනෙකුමා-විතකීයකුන් යම් මේ අව්‍යාපාදවිතකීයකුන් යම් මේ අවිහිංසාවිතකීයකුන් වේ ද, මෙය දෙවන කොටස කෙලෙමි.

3. මහණෙනි, අප්‍රමතක වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට කාමවිතකීය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: “මට මේ කාමවිතකීය උපන්නේ ය. ඒ කාම-විතකීය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස ද පවතී. අන්හට දුක් පිණිස ද පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස ද පවතී. ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි. දුක්-කොටසෙහි වූවෙකි. නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකැ” යි. මහණෙනි, තමාට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විතාශයට යෙයි. මහණෙනි, අන්හට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විතාශයට යෙයි. මහණෙනි, දෙපසට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විතාශයට යෙයි. ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි, දුක් කොටසෙහි වූවෙකි, නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකි යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විතාශයට යෙයි. මහණෙනි, ඒ මම උපනුපත් කාමවිතකීය දුරු කෙලෙමි ම ය. බැහැර කෙලෙමි ම ය. එය අවසන් වූවක් ම කෙලෙමි.

4. මහණෙනි, අප්‍රමතක වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට ව්‍යාපාදවිතකීය උපදී... විහිංසාවිතකීය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: ‘මට මේ විහිංසා විතකීය උපන්නේ ය. ඒ විහිංසා විතකීය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස ද පවතී අන්හට දුක් පිණිස ද පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස ද පවතී. ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි. දුක් කොටසෙහි වූවෙකි. නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකි යි. මහණෙනි, තමාට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විතාශයට යෙයි. මහණෙනි, අන්හට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විතාශයට යෙයි. මහණෙනි, දෙපසට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විතාශයට යෙයි. මහණෙනි, ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි, දුක් කොටසෙහි වූවෙකි, නිවන පිණිස නො පවතින්නෙකැ යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විතාශයට යෙයි. මහණෙනි, ඒ මම උපනුපත් විහිංසාවිතකීය දුරු කෙලෙමි ම ය. බැහැර කෙලෙමි ම ය. එය අවසන් වූවක් ම කෙලෙමි.

5. යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛහුලමනුච්චකෙකත් අනුච්චාරෙති තථා තථා නති භොති වේතසො. කාමච්චකකඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛහුලමනුච්චකෙකත් අනුච්චාරෙති, පහාසි තෙකබ්බමච්චකකං. කාමච්චකකං ඛහුලමකාසි. තස්ස තං කාමච්චකකාය ච්චතං නමති. බ්‍යාපාදච්චකකඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛහුලමනුච්චකෙකත් අනුච්චාරෙති, පහාසි අබ්‍යාපාදච්චකකං. බ්‍යාපාද ච්චකකං ඛහුලමකාසි. තස්ස තං බ්‍යාපාදච්චකකාය ච්චතං නමති. විහිංසාච්චකකඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛහුලමනුච්චකෙකත් අනුච්චාරෙති, පහාසි අවිහිංසාච්චකකං. විහිංසාච්චකකං ඛහුලමකාසි. තස්ස තං විහිංසාච්චකකාය ච්චතං නමති.

6. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්සානං පච්ඡිමෙ මාභෙ සරදසමයෙ කිට්ඨසම්බාධෙ ගොපාලකො ගාචො රතෙඛය්‍ය, සො තා ගාචො තතො තභවා දුඤ්ඤාද ආකොචෙය්‍ය පභිකොචෙය්‍ය¹ සනතිරුකෙය්‍ය² සනතිචාරෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? පස්සාති හි සො භික්ඛවෙ ගොපාලකො තතොතිදුතං වධං වා බ්‍රහ්මං³ වා ජාතිං වා ගරහං වා. එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ අද්දසං අකුසලානං ධම්මානං ආදීතවං ඔකාරං සබ්බිලෙසං, කුසලානං ධම්මානං තෙකබ්බමෙ ආතිසංසං චොදනපකං.

7. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එවං අපමනතස්ස ආතාපිනො පභිතතතස්ස ට්ඨරතො උපපජ්ඣති තෙකබ්බමච්චකකො. සො එවං පජානාමි: උපනොතො ඛො මෙ අයං තෙකබ්බමච්චකකො. සො ව ඛො තෙචතනච්චාබ්‍යාධාය සංචතතති, න පරච්චාබ්‍යාධාය සංචතතති, න උභයච්චාබ්‍යාධාය සංචතතති, පඤ්ඤාදුට්ඨිකො අවිඝාතපකඛිකො තිබ්බාතසංචතතතිකො. රතතිඤ්ඤෙපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චකකෙය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙච තතොතිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. දිවසඤ්ඤෙපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චකකෙය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙච තතෙ තිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. රතතිනිදිවඤ්ඤෙපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චකකෙය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙච තතොතිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. අපි ව ඛො මෙ අනිච්චරං අනුච්චකකෙය්‍යො අනුච්චාරෙය්‍යො කායො කිලමෙය්‍ය. කායෙ කිලනොත⁴ ච්චතං උභෙඤ්ඤෙය්‍ය.⁵ උභෙතෙ⁶ විතෙත ආරු ච්චතං සමාහිමනාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣතතමෙච ච්චතං සණ්ඨපෙමි සනතිතාදෙමි⁷ එකොදිං⁸ කරොමි සමාදගාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මෙ ච්චතං උභෙඤ්ඤෙති. ⁹

1. පටිකොචෙය්‍ය, මජ්ඣ. පටිකොචෙය්‍ය, ස්‍යා, 2. සනතිරුදෙඛය්‍ය, ස්‍යා.
3. බ්‍රහ්මං, මජ්ඣ. 4. කිලමෙය්‍ය, කථෙවි. 5. ඔහඤ්ඤෙය්‍ය, ස්‍යා.
6. ඔහතෙ, ස්‍යා 7. සනතිසිද්ධෙමි, ස්‍යා 8. එකොදි, PTS.
9. උභෙච්චි, ස්‍යා. උභෙච්චි, PTS.

5. මහනෙති, මහනෙති, මහනෙති යම් යම් ම විධානීන් බහුල කොට නැවත නැවත විධානීන්ගේ ද, නැවත නැවත හසුරුවා ද, ඒ ඒ ලෙසින් ම සිත්හි නැගීමට වෙයි. මහනෙති, ඉදින් මහනෙති නොවන ස්වභාවය ම බහුල කොට නැවත නැවත විධානීන්ගේ කෙරේ නම් නැවත නැවත හසුරුවා නම් නොහොඳු විධානීන් දුරු කෙරෙයි. කාමවිධානීන් බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත කාමවිධානීන් පිණිස නැමේ. මහනෙති, ඉදින් මහනෙති ව්‍යාපාද විධානීන් බහුල කොට නැවත නැවත විධානීන්ගේ කෙරේ නම් නැවත නැවත හසුරුවා නම් අව්‍යාපාදවිධානීන් දුරු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද විධානීන් බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත ව්‍යාපාද විධානීන් පිණිස නැමේ. මහනෙති, ඉදින් මහනෙති විනිසා විධානීන් බහුල කොට නැවත නැවත විධානීන්ගේ කෙරේ නම් නැවත නැවත හසුරුවා නම් අවිනිසා විධානීන් දුරු කෙරෙයි. විනිසා විධානීන් බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත විනිසා විධානීන් පිණිස නැමේ.

6. මහනෙති, යම් සේ වැසියන් පිළිබඳ පැහැදිලි මඟ ගොයමින් හඟ (හානි) වූ සර්වකල්පි ගොපල්ලෙන් ගවයන් රක්තේ ද, හෙ නෙමේ ඒ ගවයන්ට ඒ ඒ දෙසින් පිටෙහි දඹුලෙන් (කෙලින්) පහර දෙන්නේ ය. ඉලඟුලෙහි සරසින් පහර දෙන්නේ ය. ඔබ්බොබ යැමෙන් අවුරු සිටින්නේ ය. වලක් වන්නේ ය. ඒ කවර හෙසින යත්: මහනෙති, ඒ ගොපල්ලා ඒ ගවයන් ගොයමින් නො රැක්ම හෙතු කොට ගෙන වධයක් හෝ බන්ධනයක් හෝ බන්ධනයක් හෝ ගවයන් හෝ දක්නේ ද එහෙයිනි. මහනෙති, එපරිද්දෙන් ම මම අකුල ගවයන්ගේ දෙහය ලාමකව කෙලෙසීම ද කුල ගවයන් පිළිබඳ නොහොඳු අනුසස් ද විශ්වාසය ද දිවිමි.

7. මහනෙති, මෙසේ අප්‍රමාද වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට නොහොඳු විධානීන් උපදී. ඒ මම මෙසේ දකිමි: මට මේ නොහොඳු විධානීන් උපන්නේ ය. ඒ නොහොඳු විධානීන් නොවන දුක් පිණිස නො පවතී. අත්හට දුක් පිණිස නො පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස නො පවතී. ප්‍රඥාව වඩන්නෙකි දුක් කොටසෙහි නො වූවෙකි. නිවන් සදහා පවතින්නෙකි. මහනෙති, රූ මුළුල්ලෙහිද ඒ විධානීන් නැවත නැවත විධානීන්ගේ කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහනෙති, දහවල මුළුල්ලෙහිද ඒ විධානීන් නැවත නැවත විධානීන්ගේ කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහනෙති, රූ දවල මුළුල්ලෙහි ඒ විධානීන් නැවත නැවත විධානීන්ගේ කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහනෙති, රූ දවල මුළුල්ලෙහි ඒ විධානීන් නැවත නැවත විධානීන්ගේ කරන්නා වූ පුන පුනා හසුරුවන්නා වූ මාගේ ශරීරය කලානත වන්නේ ය. ශරීරය කලානත වූ කල්හි සිත නො සන්සුන් වේ. සිත නොසන්සුන් කල්හි සමාධිය කෙරෙත් සිත දුරෙහි වෙයි. මහනෙති, ඒ මම සන්සුන්වෙමි ම සිත මැනවින් තබමි. මැනවින් තිදුරමි. එකඟ කරමි. මැනවින් පිහිටු වමි. ඒ කවර හෙසින යත්: මාගේ සිත නතමක් නො සන්සුන් වේවා යි. (සිතීමෙනි.)

8. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො ජඤ්ඤානස්ස විහරතො උප්පජ්ජති අබ්‍යාපාදවිතකෙකා - ටෙ- උප්පජ්ජති අචිංසා-චිතකෙකා. සො එවං ජජානාමි: උප්පනො නො මෙ අයං අචිංසා-චිතකෙකා. සො ච බො නෙමත්තව්‍යාබාධාය සංවත්තති, ත පරව්‍යාබාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාබාධාය සංවත්තති, පඤ්ඤාද්විද්ධිකො අචිංසා-පකඛිකො නිබ්බානසංවත්තතිකො. රත්තිඤ්ඤාදි නං භික්ඛවෙ අනු-චිතකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං නෙව තතොනිද්දනං භයං සමනුපස්සාමි දිවසඤ්ඤාදි නං භික්ඛවෙ අනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං නෙව තතොනිද්දනං භයං සමනුපස්සාමි. රත්තිඤ්ඤාදි නං භික්ඛවෙ අනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං නෙව තතොනිද්දනං භයං සමනුපස්සාමි. අපි ච බො මෙ අතිච්චරං අනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං කායො කිලමෙය්‍ය. කායෙ කිලනෙත විතතං උභයඤ්ඤාදෙය්‍ය. උභයතෙ විතෙත ආරු විතතං සමාඛිලිතාති. සො බො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣාදානමෙව විතතං සණ්ඨප්පමි සන්තිසාදෙමි එකොදිං කරොමි සමාදහාමි. නං කිස්ස හෙතු: මා මෙ විතතං උභයඤ්ඤාදිති.

9. යඤ්ඤාදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙති තථා තථා නති හොති වෙනසො. නෙකකම්මච්චිතකකඤ්ඤෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙති, පහාසි කාමච්චිතකකං. නෙකකම්ම-ච්චිතකකං බහුලමක සි. තස්ස තං නෙකකම්මච්චිතකකාය විතතං නමති. අබ්‍යාපාද විතකකඤ්ඤෙව භික්ඛවෙ, භික්ඛු බහුලමනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙති, පහාසි බ්‍යාපාදවිතකකං. අබ්‍යාපාදවිතකකං බහුලමකාසි. තස්ස තං අබ්‍යාපාද-ච්චිතකකාය විතතං නමති. අචිංසාච්චිතකකඤ්ඤෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනු-ච්චිතකකකති අනුච්චාරෙති, පහාසි චිංසාච්චිතකකං. අචිංසාච්චිතකකං බහුලමකාසි. තස්ස තා අචිති සාච්චිතකකාය විතතං නමති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගිමහානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සබ්බසසෙසසු ගාමන්තසමහතෙසු ගොපාලකො ගාවො රකෙඛය්‍ය. තස්ස රුකඛමුලගතස්ස වා අබ්‍යාපාද ගතස්ස වා සතිකරණීයමෙව හොති: එතා¹ ගාවොති. එවමෙව² බො භික්ඛවෙ සතිකරණීයමෙව අහොසි: එතෙ ධම්මාති.

10. ආරඬං බො ජත මෙ භික්ඛවෙ විජියං අහොසි අසලලීතං. උපට්ඨිතා සති අසමමුච්චා³. පස්සඤ්ඤා කායො අසාරඤ්ඤා. සමාහිතං විතතං එකග්ගං සො බො අහං භික්ඛවෙ විච්චෙවච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සච්චිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්කානං උපසමපජ්ජ විහාසිං. -

1. එතෙ, කස්චි. 2. එවමෙව, මජ්ඣ. 3 අසමමුච්චා, සො

8. මහණෙනි, අප්‍රමාණ වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තාවූ ඒ මට අව්‍යාපාද විතකීය උපදී... අවිහංසා විතකීය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි. මට අවිහංසා විතකීය උපන්නේ ය. ඒ අවිහංසා විතකීය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස නො පවතී. අන්හට දුක් පිණිස නො පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස නො පවතී. ප්‍රඥව වඩන්නෙකි. දුක් කොටසෙහි නොවූවෙකි නිවන් පිණිස පවතින්නෙකි. මහණෙනි, රු ඉඵල්ලෙහිද එය නැවත නැවත විතකීණය කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, දහවල ඉඵල්ලෙහි ද නැවත නැවත විතකීණය කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, රු දහවල ඉඵල්ලෙහි ද එය නැවත නැවත විතකීණය කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතු කොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. වැලිදු බොහෝ කලක් නැවත නැවත විතකීණය කරන්නාවූ පුන පුනා හසුරුවන්නා වූ මාගේ ශරීරය කලාන්ත වන්නේ ය. ශරීරය කලාන්ත වූ කල්හි සිත නොසන්හුන් වන්නේ ය. සිත නොසන්හුන් කල්හි සමාධිය කෙරෙත් සිත දුරෙහි වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම සියසතන්හි ම සිත මැනැවින් තබමි. මැනැවින් හිදුවමි. එකඟ කරමි. මැනැවින් පිහිටුවමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මාගේ සිත නගමක් නොසන්හුන් වේවා යි. (සිතීමෙනි.)

9. මහණෙනි, මහණ තෙමේ යම් යම් ම විතකීයක් බහුල කොට නැවත නැවත විතකීණය කෙරේ ද, පුන පුනා හසුරුවා ද, ඒ ඒ ලෙසින් සිත්හි නැඹුරු බව වේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ නෛෂක්‍රමය විතකීය බහුල කොට නැවත නැවත විතකීණය කෙරේ නම් පුන පුනා හසුරුවා නම් කාමවිතකීය දුරු කෙරෙයි. නෛෂක්‍රමය විතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත නෛෂක්‍රමය විතකීයට නැමෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ අව්‍යාපාද විතකීය නැවත නැවත විතකීණය කෙරේ නම් පුන පුනා හසුරුවා නම් ව්‍යාපාද විතකීය දුරු කෙරෙයි. අව්‍යාපාද විතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත අව්‍යාපාද විතකීයට නැමෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ අවිහංසා විතකීය බහුල කොට නැවත නැවත විතකීණය කෙරේ ද, පුන පුනා හසුරුවා ද, විහංසා විතකීය දුරු කෙරෙයි අවිහංසා විතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත අවිහංසා විතකීයට නැමෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ත්‍රිඝෝෂාකූවෙහි පශ්චිම මාසයෙහි සියලු ශෂ්‍යයන් ගමෙහි රැස් කල කල්හි ගොපොල්ලෙක් ගවයන් රක්නේ ද, රැක්මුලට ගියා වූ හෝ එලිමහනට ගියා වූ හෝ ඔහු විසින් 'මොහු ගෙරිහු ය' යි සිහි කිරීම පමණක් ම වේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම 'මොහු ශමච්චිදුභිතා ධමියෝ ය යි සිහිකිරීම පමණක් ම වී ය.

10. මහණෙනි, මා විසින් (සිදුරහිත් යුත්) වියඝීය පටන්ගන්නා ලදී. (එබැවින්) එය නො සැඟුණේ වී. සිහිය එලඹ සිටියා ය (එබැවින්ම එය ඉූලා නොවූ ය. කය සන්සිලුණේ ය. (එබැවින් ම) පහවූ දූවිලි ඇත්තේ විය. සිත මැනැවින් පිහිටුවන ලදී. (එබැවින් ම) එකඟ විය. මහණෙනි, ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුව ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙලෙමි. -

චිතකකච්චාරානං චූපසමා අජ්ඣතනං සමපසාදනං චේතසො ඵකොදිහාවං අචිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියංකුඛානං උපසමපජ්ඣ විහාසිං. පිතියා ච චිරගා උපෙකඛකො¹ ච විහාසිං සතො ච සමපජානො. සුඛඤ්ච කායෙන පට්ඨංචෙදෙසිං. යං තං අරියා ආචිකඛනති: උපෙකඛකො සත්මා සුඛචිහාරීති තතියං කුඛානං උපසමපජ්ඣ විහාසිං. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුඤ්ඤච සොමනස්සදොමනස්සානං අත්තමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං කුඛානං උපසමපජ්ඣ විහාසිං.

11. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජපතෙත පුඤ්ඤ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිතින්තාමෙසිං. සො අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරුමි. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තියොපි ජාතියො චතියොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසහස්සමපි, අනෙකෙපි සංචට්ටකපො අනෙකෙපි විචට්ටකපො අනෙකෙපි සංචට්ටවිචට්ටකපො “අමුත්‍රාසිං ඵචන්තාමො ඵචංගොතො ඵචංචණණො ඵචමාහාරෙ ඵචංසුඛ- දුක්ඛපට්ඨංචෙදී ඵචමාසුපරියතො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵචන්තාමො ඵචංගොතො ඵචංචණණො ඵචමාහාරෙ ඵචංසුඛ- දුක්ඛපට්ඨංචෙදී ඵචමාසුපරියතො. සො තතො චුතො ඉඬුපපතො:” ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරුමි. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා අච්ජ්ජා විහතා. විජ්ජා උප්පන්නා තමො විහතො ආලොකො උප්පතො යථා තං අප්පමතතස්ස ආතාපිතො පතිතතතස්ස විහරතො.

12. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජපතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිතින්තාමෙසිං. සො දිඤ්ඤන චකුච්චා විසුද්ධිත අභිකකතමානුසකෙන සතෙත පස්සාමි වචමාතෙ උපපජ්ජමාතෙ භීතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ, යථාකමමුපගෙ සතෙත පජාතාමි: -

1. උපෙකකො, සීමු.

විකසී විවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් තමා තුළ පැහැදීම දනවන සිත්හි එකඟ බව ඇති විකසී රහිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් හවගත් ප්‍රීතිය හා සුව ඇති ද්විතීය බ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙලෙමි. ප්‍රීතිය ද දුරු වීමෙන් මෑදුකත්ව ම වාසය කෙලෙමි. සිහි ඇත්තෙමි මනා ක්‍රමණ ඇත්තෙමි කසින් සුවය ද වින්දෙමි. ආයතීයේ 'උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සමාතිමත් වූයේ සුබවිතරණ ඇත්තේ ය' යි යම් බ්‍යානයක් වර්ණා කරත් ද, ඒ තෘතීය බ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙලෙමි. සුවය ද දුරු කිරීමෙන් දුක ද නැති කිරීමෙන් පෙර ම සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ වැනසීමෙන් නො දුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්‍ෂාවෙන් හවගත් සිහිය පිළිබඳ පිරිසිදු බව ඇති වතුභීබ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙලෙමි.

11. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, ප්‍රභාසවර කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, පහ වූ උපකෙලිය ඇති කල්හි, මොලොක් වූ කල්හි, භාවනා කමීයට සුදුසු කල්හි, සවිති ප්‍රාජාකල්හි, නො සැලෙන බවට පැමිණී කල්හි, පෙර පිසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන ක්‍රමණ පිණිස සිත වෙසෙසින් නැඹුරු කෙලෙමි. ඒ මම නොයෙක් ආකාර වූ පෙර පිසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරමි එනම්- ජාති එකක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළියක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් තස්නා කලායන් ද නොයෙක් වැඩෙනා කලායන් ද නොයෙක් නැසෙන වැඩෙන කලායන් ද - "අසුවල් තැන උපනිමි. මෙ තම ඇත්තෙමි වීම. මෙතමි ගෝත්‍ර ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි ආභාර ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි සුවදුක් විඳින්නෙකිමි වීම. මෙ වැනි ආසු කෙලවර කොට ඇත්තෙමි වීම. ඒ මම ඉන් ව්‍යුතව අසුවල් තැන උපනිමි. එහිදී ද මෙතමි ඇත්තෙමි වීම. මෙ තම ගෝත්‍ර ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි ආභාර ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි සුවදුක් වින්දෙකිමි වීම. මෙ වැනි ආසු කෙලවර කොට ඇත්තෙමි වීම. එ මම ඉන් ව්‍යුතව මෙහි උපන්නෙමි වෙමැ" යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසිම සහිත වූ තත් වැදුරුම් වූ පෙර පිසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරමි. මහණෙනි, මා විසින් රැය පිළිබඳ පලමුසමිති මේ පලමුවන විදුම ලබන ලදී. අවිදුම නසන ලදී. විදුම උපත. මොහදුරු නැසිණ. නැණලු උපත. අප්‍රමාදව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව තිවතට මෙහෙසු සිත් ඇතිව වසන්තසුව යමිසේ තම එසේ ය.

12. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ප්‍රභාසවර කල්හි කෙලෙස් රහිත කල්හි පහ වූ උපකෙලිය ඇති කල්හි මොලොක් වූ කල්හි භාවනා කමීයට සුදුසු කල්හි සවිති ප්‍රාජාකල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණී කල්හි සතත්වයන්ගේ ව්‍යුතිඋපතනි දන්තා ක්‍රමණ පිණිස සිත වෙසෙසින් නැඹුරු කෙලෙමි. ඒ මම ඉතා පිරිසිදු වූ මිනිසැය ඉක්ම වූ දිවැසින් - මෑරෙන උපදින උසස් පහත් මනා පැහැ ඇති සුගතීයට හිය දුගතීයට හිය සතත්වයන් දකිමි. කම වූ පරිදි මිය පරලොව යන සතත්වයන් දකිමි: -

“ඉමෙ චන භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, චච්චි-
 දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං
 උපවාදකා, මුච්ඡාදිට්ඨිකා මුච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. භන කායස්ස හෙද
 පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන
 භොනෙතා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, චච්චිදුච්චරිතෙන
 සමන්තාගතා, මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං අනුපවාදකා,
 සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. භන කායස්ස හෙද පරමමරණා
 සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤන
 අභික්ඛන්තමානුසකෙත සත්තෙත පසාමි චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ
 පඤ්ඤිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුග්ගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මුපගෙ
 සත්තෙත පජානාමි. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රතතියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ
 දුතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උපපන්නා, තමො විහතො
 ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අපමඤ්ඤස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස
 විහරතො.

13. සො එවං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛිගණේ
 විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං
 බසඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභුතං
 අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනි-
 රේධොති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරේධගාමිනී පටිපදාති
 යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං
 ආසවසමුදයොති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරේධොති යථාභුතං
 අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරේධගාමිනී පටිපදාති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං.
 තස්ස මෙ එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ.
 භවාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුච්චතස්මිං
 විමුච්චතමිති ඤ්ඤාණං අහොසි. ‘භිණා ජාති, වුසිතං බුග්ගමචරියං, ආතං
 කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා’ති අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ
 රතතියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා
 උපපන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අපමඤ්ඤස්ස
 ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො.

14. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අරඤ්ඤා පචනෙ මහනතං නින්නං
 පලලං, තමෙනං මඤ්ඤාසකෙසා උපනිස්සාය විහරෙය්‍ය. තස්ස කොච්චෙව
 පුරිසො උපපජ්ජෙය්‍ය අනත්තකාමො අභිතකාමො අයොගකෙකමකාමො,
 සො යථාස්ස මග්ගො ඛෙමො සොචජ්චිකො පිතීගමනීයො, තං මග්ගං පිදගෙය්‍ය
 විචරෙය්‍ය කුමමග්ගං. ඔදගෙය්‍ය ඔකචරං, එපෙය්‍ය ඔකචාරිකං. -

“මේ හවත් සත්‍යයෝ එකානන්තයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවෝ ය. වාග්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවෝ ය. මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවෝ ය. ආයෙඝාපවාද කරන්නෝ ය මිසදිටුවෝ ය. මිසදිටුකම් සමාදන් වූවෝ ය. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වන විවසව පතිතවන නරකයෙහි උපන්නාහු ය. මේ හවත් සත්‍යයෝ වනාහි කායසුචරිතයෙන් යුක්තයෝ ය. වාක්සුචරිතයෙන් යුක්තයෝ ය. මනාසුචරිතයෙන් යුක්තයෝ ය. ආයෙඝාපවාද නොකරන්නෝ ය. සම්දිටුවෝ ය. සම්දිටුකම් සමාදන් වූ වෝ ය. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුභතීන්ම වූ සවගීලොකයෙහි උපන්නෝ ය” මෙසේ පිරිසිදු වූ භික්ෂූහු ඉක්ම වූ දිවැසින්-උපදින මැරෙන උසස් පහන් මනා පැහැ ඇති නො මනා පැහැ ඇති සුභතීයට හිය දුභතීයට හිය සත්‍යයන් දකිමි. කම් වූ පරිදි මිය පරලොව යන සත්‍යයන් දකිමි. මහණෙනි, මා විසින් රැය පිළිබඳ මැදමහලියෙහි මේ දෙවන විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපන. මොහදුර නැසිණ. නැණලු උපන. අප්‍රමතතව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව නිවනට මෙහෙයු සිතැතිව වසන්තනුට යම්සේ තම් එසේ ය.

13. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ප්‍රභාසවර කල්හි කෙලෙස් රහිත කල්හි පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි මොළොක් වූ කල්හි භාවනාකමට පුදුසු කල්හි ස්විතිප්‍රාණා කල්හි තො සැලෙන-බවට පැමිණි කල්හි ආසුචයන් ක්‍ෂය කරන ඥානය පිණිස සිත වෙසෙසින් නැඹුරු කෙලෙමි. ඒ මම මේ දුකය සි තතුලෙස දකිමි. මේ දුක් හට ගැනීමේ හෙතෙම සි තතුලෙස දකිමි. මේ දුක් නැති කිරීමේ සි තතුලෙස දකිමි. මේ දුක් නැතිකිරීමේ පිළිවෙතයැ සි තතුලෙස දකිමි. මේ ආසුචයහ සි තතුලෙස දකිමි. මේ ආසුචයන්ගේ සමුදය යැ සි තතුලෙස දකිමි. මේ ආසුචනිරෝධය යැ සි තතුලෙස දකිමි. මේ ආසුචනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා යැ සි තතුලෙස දකිමි. මෙසේ දන්තාවූ මෙසේ දන්තාවූ මාගේ සිත කාමාසු-වයෙන් ද මිදුණේ ය. භවාසුචයෙන් ද සිත මිදුණේ ය අවිද්‍යාසුචයෙන් ද සිත මිදුණේ ය. මිදුණු කල්හි මිදිණ සි නුවණ විය. ‘උපත නැති විය. බබසර වැස නිමවන ලදී. කලසුතු කිස කරන ලදී. මේ අභිනතිය පිණිස කලසුතු අනෙකෙක් නැතැ’ යි දකිමි. මහණෙනි, මා විසින් රැය පිළිබඳ පැහැදිලිවීමේ මේ තුන්වැනි විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපන. මොහදුර නැසිණ. නැණලු උපන. අප්‍රමතතව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තනුට යම්සේ වේ තම් එසේ ය.

14. මහණෙනි, මහවනයෙහි වනලැහැලබක යම්බඳු මහත් නොගැඹුරු කුඩා දියවිලෙක් වේ ද, මහත් මුවරැලෙක් එය ඇසුරු කොට වසන්නේ ය. ඒ මුවරැලට අවැඩ කැමැති අහිත කැමැති භය කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් පහල වන්නේ ය. භගවතෙම නිභීය වූ සුව එළවන ප්‍රිතියෙන් යා හැකි මගෙක් වන්නේ ද, ඒ මග වසන්නේ ය. නොමග විවෘත කරන්නේ ය. සේ මුවකු සිටුවන්නේ ය. සේ මුවදෙනක සිටු-වන්නේ ය. -

එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඛෙසා අපරෙන සමයෙන අනගච්ඡන්දං¹ තනුභවං² ආපඤ්ඤාය. තස්සෙව ඛො පන භික්ඛවෙ මහතො මිගසඛිකස්ස කොච්ඤෙව පුරිසො උපපඤ්ඤාය අඤ්ඤාමො භික්ඤාමො ගොගකෙඛමකාමො, සො යවාස්ස මග්ගො ඛෙමො සොච්ඡිකො පිතිගමනීයො, තං මග්ගං විචරෙය්‍ය, පිදගෙය්‍ය කුමමග්ගං, උභතතෙය්‍ය ඔකචරං, තාසෙය්‍ය ඔකචාරිකං. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඛෙසා අපරෙන සමයෙන වුද්ධිං පිරුලුහිං වෙපුලුං ආපඤ්ඤාය.

15. උපමා ඛො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අඤ්ඤා පිඤ්ඤාපනාය. අයඤ්ඤාවෙඤ්ඤා අඤ්ඤා: මහනතං නිනතං පලලුචනති ඛො භික්ඛවෙ කාමානමෙතං අභිචචනං මහාමිගසඛෙසාති ඛො භික්ඛවෙ සතතානමෙතං අභිචචනං. පුරිසො අඤ්ඤාමො අභික්ඤාමො අගොගකෙඛමකාමොති ඛො භික්ඛවෙ මාරස්සෙතං පාපිමිමතො අභිචචනං. කුමමග්ගොති ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨඛිකස්සෙතං මච්ඡාමග්ගස්ස අභිචචනං සෙය්‍යපීදං: මච්ඡාදිට්ඨියා මච්ඡාසඛිකපස්ස මච්ඡාචාචාය මච්ඡාකමමනතස්ස මච්ඡාආච්චස්ස මච්ඡාචායාමස්ස මච්ඡාසතියා මච්ඡාසමාධිස්ස. ඔකචරෙති ඛො භික්ඛවෙ තඤ්ඤාගස්සෙතං අභිචචනං. ඔකචාරිකාති ඛො භික්ඛවෙ අවිච්ඡායෙන අභිචචනං. පුරිසො අඤ්ඤාමො ගොගකෙඛමකාමොති ඛො භික්ඛවෙ තචාගතස්සෙතං අභිචචනං අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. ඛෙමො මග්ගො සොච්ඡිකො පිතිගමනීයොති ඛො භික්ඛවෙ අරියස්සෙතං අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස අභිචචනං. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨියා සමමාසඛිකපස්ස සමමාචාචාය සමමාකමමනතස්ස සමමාආච්චස්ස සමමාචායාමස්ස සමමාසතියා සමමාසමාධිස්ස.

16. ඉති ඛො භික්ඛවෙ විචචො මයා ඛෙමො මග්ගො සොච්ඡිකො පිතිගමනීයො, පිහිතො කුමමග්ගො, උභතතො ඔකචරෙ, තාසිතො ඔකචාරිකා. යං භික්ඛවෙ සඤ්ඤා කරණීයං සාවකානං හිතෙසිතා අනුකමං උපාදාය, කතං වො තං මයා. එතාති භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලානි, එතාති පුඤ්ඤාගාරානි. කුසලං භික්ඛවෙ, මා පමාදඤ්ඤා, මා පච්ඡා විප්පට්ඨාරිතො අනුච්ඡා. අයං වො අමතාකං අනුසාසනීති

ඉදමචොච හගචා අතතමනා තෙ භික්ඛු හගචතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

දෙවධාවිතකකසුභනං නිවමං.

1. අනගච්ඡන්දං, මජ්ඣ. 2. තනුභවංහි පදා මරමජ්ඣමනිකාසඛිකා පිටක පොළොකෙ ක දිස්සතෙ.

මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඒ මහමුච්චුල පසුකලෙක අනගමනසනංග චක්‍රකයට පැමිණෙන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ මහත් මුච්චුලට ම වැඩ කැමැති හිත කැමැති අභය කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් පහළ වන්නේ ය. හෙ තෙමේ නිසිය වූ සුව ඵලවන ප්‍රීතියෙන් ය; හැකියම් මාගියෙක් වන්නේ ද, ඒ මග විවෘත කරන්නේ ය. නොමග වසන්නේ ය. සේ මුච්චුල නසන්නේ ය. සේ මුච්චුල නසන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඒ මහමුච්චුල තෙමේ පසු කලෙක වැඩිමට පැතිරීමට මහත්ඛවට පැමිණෙන්නේ ය.

15. මහණෙනි, අභය හැඟවීම පිණිස මා විසින් මේ උපමාව කරන ලද්දේ ය. මෙහි මේ අදහස වේ: මහණෙනි, “මහනං නිත්තං පලලං” යන මෙය කාමයනට නමෙකි. මහණෙනි, “මහාමගසබ්බකා” යන මෙය සත්‍යයනට නමෙකි. මහණෙනි, “පුරිසො අනත්තකාමො අභිතකාමො අගොගකෙඛමකාමො” යන මෙය පෘථි වූ මාරයාට නමෙකි. “කුමමගො” යන මෙය මිථ්‍යාදූපිත මිථ්‍යාසංකල්පය මිථ්‍යාවචනා මිථ්‍යාකමානාය මිථ්‍යාආච්චය මිථ්‍යාව්‍යායාමය මිථ්‍යාසමාධිත මිථ්‍යාසමාධිතා හි අවගිත් සුක්ක වූ මිථ්‍යාමාගියට නමෙකි. මහණෙනි, “ඛකවරො” යන මෙය නිජ්ජරාගයට නමෙකි. මහණෙනි, ‘ඛකවාරිකා’ යන මෙය අවිදුච්ච නමෙකි. මහණෙනි, “පුරිසො අනත්තකාමො ගොගකෙඛමකාමො” යන මෙය නිචාගන අභිත් සමාක් සමුදායන් වහන්සේට නමෙකි. මහණෙනි, “බෙමො මගො සොවච්චකො පිතිගමනියො” යන මෙය සමාග්දූපිත සමාක්සංකල්පය සමාග්වචනා සමාක්කමානාය සමාගාච්චය සමාග්ව්‍යායාමය සමාක්සමාධිත සමාක්සමාධිතා යැයි අවගිත් සුක්ක වූ අයඛිමාගියට නමෙකි.

16. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් නිසිය වූ සුව ඵලවන ප්‍රීතියෙන් යා හැකි මාගිය විවෘත කරන ලද්දේ ය. නොමග වසන ලද්දේ ය. සේ මුච්චුල නසන ලද්දේ ය. සේ මුච්චුල නසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, ශ්‍රාවකයනට හිත කැමැති අනුකම්පා ඇති ශාස්තෘවරයකු විසින් අනුකම්පාවෙන් යමක් කළයුතු ද, එය මා විසින් තොරට කරනලදි. මහණෙනි, තෙල වෘක්කමුලයෝ ය, තෙල ශුන්‍යාභාරයෝ ය. මහණෙනි, ධ්‍යාන කරවු. නාමක් පමාවවු. පසුව නාමක් විපිලිකරවවු මේ තොරට අපගේ අනුශාසනා සි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැ සි පිලිගත්හ.

දේශීයවිකක සුත්‍රය නවවැනි සි.

1. 2. 10.

විතකකසණ්ඨානසුත්තං

1. ඵං මෙ සුතං: එකං සමයං ගගවා සාවප්පියං විතරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ගගවා භික්ඛු ආමනොති භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු හගවතො උච්චයොසුං. ගගවා එතදවොච:

2. අභිවිත්තමනුසුත්තොති භික්ඛවෙ භික්ඛුතා උඤ්ච නිමිත්තානි කාලෙති කාලං මනසිකාතඛොති. කතමාති උඤ්ච?

3. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතා යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මනසිකරුතො උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තමා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකාතඛං කුසලුපසංහිතං. තස්ස තමා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරුතො කුසලුපසංහිතං, යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභීයන්ති. තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභාතා අර්ඛිත්තමෙව විත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි ගොති¹, සමාඛියති. භෙත්තථාපි භික්ඛවෙ දකෙඛා උලගණ්ඨා වා උලගණ්ඨනොත්ථාසී වා සුබ්බමාය ආණ්ඨා ඔලාරිකං ආණ්ඨං අභිනිභවෙසා² අභිනිභවෙසා අභිනිච්චෙසා,³ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මනසිකරුතො උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තමා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකාතඛං කුසලුපසංහිතං. යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි තෙ පභීයන්ති. තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභාතා අර්ඛිත්තමෙව විත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි ගොති සමාඛියති. [1. අඤ්ඤානිමිත්තපඛං.]

4. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තමා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරුතො කුසලුපසංහිතා උපපජ්ජන්තො පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතකකාතං ආදීතවොඋපපරිකම්බො: ඉතිපිමෙ විතකකා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතකකා සාවජ්ජා, ඉතිපිමෙ විතකකා දුක්ඛවිපාකාති. තස්ස තෙසං විතකකාතං ආදීතවං උපපරිකම්බො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභීයන්ති. තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභාතා අර්ඛිත්තමෙව විත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි ගොති සමාඛියති. -

1. ගොසි, මජ්ඣං. 2. අභිනිභවෙසා, මජ්ඣං. 3. අභිනිච්චෙසා, මජ්ඣං.

1. 2. 10.

විතකකසණ්ඨාන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාවැන්නුවර සේනවන නම් වූ අන්තර්විච්චි සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤ වහන්ස, යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාලසේක:

2. මහණෙනි, අධිචිත්තයෙහි (විදර්ශනාපාදක අභිසංඝායනාදි විතකයෙහි) යෙදුණු මහණහු විසින් කලින් කල කරුණු පසෙක් මෙතෙහි කලයුතුය. කවර පසෙක් ද යත්:

3. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් අරමුණකට පැමිණ යම් අරමුණක් මෙතෙහි කරන මහණහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තෙන් මෙතෙහි කල යුතුය. ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සිය සත්ත්ව සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ දක්ෂ වඩුවෙත් හෝ වඩු අතැවැස්සෙක් හෝ සිග්‍රම් ඇණයකින් මහ ඇණයකට ගසන්නේ ද, (ගසමින් පුවරුවෙන්) බැහැර කරන්නේ ද, (අතින්) ඇද දමන්නේ ද, මහණෙනි, එසේ ම යම් අරමුණකට පැමිණ යම් අරමුණක් මෙතෙහි කරන්නා වූ මහණහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තෙන් මෙතෙහි කලයුතු ය. ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. විනාශයට යෙත් ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සන්තානයෙහි සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (1.)

4 මහණෙනි, ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි ඒ මහණහු විසින් “මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ අකුශලයන. මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ සාවද්‍රයහ. මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ දුඛ විපාකයහ” යි ඒ විතකීයන්ගේ දෙශය පිරික්සිය යුතුයි. ඒ විතකීයන්ගේ දෙශය පරික්ෂා කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත් ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සිය සත්ත්ව සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඉති වා පුරිසො වා දහරේ යුවා මණ්ඩනකජාතීසො අභිකුණ්ථෙත වා කුකකුරකුණ්ථෙත වා මනුස්සකුණ්ථෙත වා කණේඝ ආසනෙතන අට්ඨිගෙය්‍ය හරුගෙය්‍ය ජගුච්ඡය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුතො තමාපි¹ නිමිතතා අඤ්ඤා නිමිතතං මනසිකරුණතා කුසලුපසංභිතං උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ජන්දපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතකකානං ආදීනවං උපපරිකම්බනෙධො: ඉතිපිමෙ විතකකා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතකකා සාවජ්‍යා, ඉතිපිමෙ විතකකා දුක්ඛවිපාකාති. තස්ස තෙසං විතකකානං ආදීනවං උපපරිකම්බනො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ජන්දපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභීයන්ති. තෙ අඛන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣතනමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි ගොති සමාධියති. [2. ආදීනවටඛං.]

5. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තෙසං² විතකකානං ආදීනවං උපපරිකම්බනො උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ජන්දපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං³ විතකකානං අසති අමනසිකාරේ ආපජ්ජනෙධො. තස්ස තෙසං විතකකානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජනො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ජන්දපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභීයන්ති. තෙ අඛන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣතනමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි ගොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ භික්ඛුමා පුරිසො ආපාථගතානං රූපානං අදස්සනකාමො අස්ස, සො නිමිලෙය්‍ය⁴ වා අඤ්ඤාන වා අපලොකෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතකකානං ආදීනවං උපපරිකම්බනො උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ජන්දපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතකකානං අසති අමනසිකාරේ ආපජ්ජනෙධො. තස්ස තෙසං විතකකානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජනො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ජන්දපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි* තෙ පභීයන්ති තෙ අඛන්ධං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣතනමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි ගොති සමාධියති. [3. අසතිපඛං.]

6. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතකකානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජනො උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ජන්දපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතකකානං විතකකසඛාරසණ්ඨානං⁵ මනසි කාතඛං. තස්ස තෙසං විතකකානං විතකකසඛාරසණ්ඨානං මනසිකරුණො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ජන්දපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභීයන්ති තෙ අඛන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣතනමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි ගොති සමාධියති.

1. කමා ව, සා. 2. තෙසමපි, මජ්ඣ. 3. තෙසං සෙව, අච්. 4. නිමිලෙය්‍යා සා. 5. විතකක සඛාර සන්ධානං, සා. අට්ඨකථා. * 'තෙන භික්ඛවෙ - ටෙ - මොහුපසංභිතාපි' ටපොය.

මහණෙනි, යම් සේ තරුණ වූ සැරසෙන සුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ගෙලෙහි ලැගුණු සප්තකුණකින් හෝ බලකුණකින් හෝ මිනිස්කුණකින් හෝ හටගත් දුක් ඇත්තේ වන්නේ ද, ලජ්ජිත වන්නේ ද හටගත් පිළිකුල් ඇත්තේ වන්නේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඒ නිමිත්තයෙන් ද අන්‍ය වූ කුශලයෙන් සුක්ක වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් “මේසිහුදු මේ විතකීයෝ අකුශලයහ. මේසිහුදු මේ විතකීයෝ සාවද්දහ. මේසිහුදු මේ විතකීයෝ දුඛවිපාකයහ “සි ඒ විතකීයන්ගේ දෙෂය පරික්‍ෂා කොට බැලිය යුතු ය. ඒ විතකීයන්ගේ දෙෂය පරික්‍ෂා කරන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභිණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභිණ විමෙන් සන්තානයෙහි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (2)

5. මහණෙනි, ඒ විතකීයන්ගේ දෙෂය පරික්‍ෂා කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ විතකීයෝ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ අකුශල විතකීයන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණීම මැනවි. ඒ විතකීයන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභිණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභිණ විමෙන් ඇතුළත ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් හමුවට පැමිණී රූපයන් නො දකිනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, හෙනෙමේ ඇස් පියා ගන්නේ හෝ වේ ද, අත් දෙසක් බලන්නේ හෝ වේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඒ විතකීයන්ගේ දෙෂය පරික්‍ෂා කරන්නා වූ මහණහට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විතකීයන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි හිරීමට පැමිණීම මැනවි. ඒ විතකීයන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභිණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත් ඔවුන් ප්‍රභිණ විමෙන් සන්තානයෙහි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි (3)

6. මහණෙනි, ඒ විතකීයන් ද නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විතකීයන්ගේ මූලසථානය මෙතෙහි කලසුතු යි. ඒ විතකීයන්ගේ විතකී මූලසථානය මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභිණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභිණ විමෙන් සන්තානයෙහි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සීසං ගචෙජ්ජය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: කීනන්‍ර ඛො අහං සීසං ගච්ජාමි, යනන්‍රනාහං සණ්ඨිකං ගචෙජ්ජය්‍යනති. සො සණ්ඨිකං ගචෙජ්ජය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: කීනන්‍රඛො අහං සණ්ඨිකං ගච්ජාමි, යනන්‍රනාහං කීටෙඨිය්‍යනති. සො කීටෙඨිය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: කීනන්‍ර ඛො අහං සීතො, යනන්‍ර නාහං නිසීදෙය්‍යනති. සො නිසීදෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: කීනන්‍ර ඛො අහං නිසීනො, යනන්‍රනාහං නිපජෙජ්ජය්‍යනති. සො නිපජෙජ්ජය්‍ය. ඵවං හි සො භික්ඛවෙ පුරිසො ඔලාරිකං ඔලාරිකං ඉරියාපථං අභිනීවජෙජ්ජනිං¹ සුබ්බමං සුබ්බමං ඉරියාපථං කප්පෙය්‍ය. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුනො තෙසමපි විතකකානං අසභී අමනසිකාරං ආපජ්ජතො උපජ්ජනොව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිත පි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතකකානං විතකකසඛධාරසණ්ඨානං මනසිකරොතො. තස්ස තෙසං විතකකානං විතකකසඛධාරසණ්ඨානං මනසිකරොතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභීයනති තෙ අබ්භන්ථං ගච්ජනති. තෙසං පභානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සනඨිට්ඨති සනඨිසීදති ඵකොදි හොති සමාධියති. [4. විතකකමුලහෙදපබ්බං.]

7. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තෙසමපි විතකකානං විතකකසඛධාරසණ්ඨානං මනසිකරොතො උපජ්ජනොව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා දුනොතිදනතමාධාය² ජ්ච්ඛාය තාලුං ආහච්ච වෙතසා විතතං අභිනීග්ගණ්ඨිතබ්බං අභිනීපජිලෙතබ්බං අභිසන්තාපෙතබ්බං. තස්ස දුනොතිදනතමාධාය ජ්ච්ඛාය තාලුං ආහච්ච වෙතසා විතතං අභිනීග්ගණ්ඨිතො අභිනීපජිලයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභීයනති. තෙ අබ්භන්ථං ගච්ජනති. තෙසං පභානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සනඨිට්ඨති සනඨිසීදති ඵකොදි හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඔලාරිකං පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සීසෙවා ගහෙතො බතො වා ගහෙතො අභිනීග්ගණ්ඨිතය්‍ය අභිනීපජිලෙය්‍ය අභිසන්තාපෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුනො තෙසමපි විතකකානං විතකකසඛධාරසණ්ඨානං මනසිකරොතො උපජ්ජනොව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා දුනොතිදනතමාධාය ජ්ච්ඛාය තාලුං ආහච්ච වෙතසා විතතං අභිනීග්ගණ්ඨිතො අභිනීපජිලයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභීයනති. තෙ අබ්භන්ථං ගච්ජනති. තෙසං පභානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සනඨිට්ඨති සනඨිසීදති ඵකොදි හොති සමාධියති. [5. අභිනීග්ගණ්ඨිතපබ්බං.]

1. අභිනීග්ගජෙජ්ජනිං, ස්‍යා
2. දුනොතිදනතමාධාය, බහුසු. “දුනොති+අභිදනතා+ආධායාති විධායං උදෙවජ්ජෙද, දුනොතිති උපොඪ කරණන්ථො වුඤ්ඤා විය දිස්සති” - මජ්ඣ. “දුනොතිදනතමාධායාති හෙට්ඨා දුනොති උචරිදනතං ධජෙච්චා” - අට්ඨකථා - සිරිබම්මාරාම සුද්ධි.

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් වහා යන්නේ ද, “කුමක් නිසා මම වහා යෙමි ද, මම සෙසමන් යෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙ වැනි අදහසෙක් වන්නේ ය. හෙතෙම සෙසමන් යන්නේ ය. “කුමක් නිසා මම සෙසමන් යෙමි ද, මම සිටින්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙ වැනි අදහසෙක් වන්නේ ය. හෙතෙම සිටින්නේ ය. “කුමක් නිසා මම සිටියෙමි ද, මම සිඳින්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේ ය. හෙතෙම සිඳින්නේ ය. “කුමක් නිසා මම හුන්නෙමි ද, මම ගොවින්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේ ය. හෙතෙම ගොවින්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඉතා දැඩි ඉරියවු දුරු කොට ඉතා සිසුම් ඉරියවු පවත් වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ඒ විතකීයන් නො සිහි කිරීමට නො මෙනෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඒ මහණහට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විතකීයන්ගේ විතකීචූලසංඛාතය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (4.)

7. මහණෙනි, ඒ විතකීයන්ගේ ද විතකීචූලසංඛාතය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (යට) දතෙහි උඩු දත පිහිටුවා දිවෙත් තලු පෙලා කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගැනිය යුතු ය. වෙසෙසින් පෙළිය යුතු ය. දතෙහි දත පිහිටුවා දිවෙත් තලු පෙලා කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගැනිය වූ වෙසෙසින් පෙළන්නා වූ වෙසෙසින් තවත්තාවූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල වූ පුරුෂයකු හිස හෝ ගෙත කඳ හෝ ගෙත වෙසෙසින් නිගන්නේ ද, වෙසෙසින් පෙළන්නේ ද, වෙසෙසින් තවත්තේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඒ විතකීයන්ගේ විතකීචූලසංඛාතය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දතෙහි දත පිහිටුවා දිවෙත් තලු පෙලා කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගැනිය යුතු ය. වෙසෙසින් පෙළිය යුතු ය. වෙසෙසින් තැවිය යුතු ය. දතෙහි දත පිහිටුවා දිවෙත් තලු පෙලා කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගැනිය වූ වෙසෙසින් පෙළන්නා වූ වෙසෙසින් තවත්තාවූ ඔහුගේ ලොහසහගත වූත් දොෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකීයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (5.)

7 යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යං නිමිතතං ආගමම යං නිමිතතං මතභික්ඛරෙතො උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තස්ස තමනා නිමිතතා අඤ්ඤං නිමිතතං මතභික්ඛරෙතො කුසලුපසංභිතං සෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පභියන්ති. තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභානා අජ්ඣත්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතකකානා ආදීනවං උපපජ්ජන්තිතො සෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පභියන්ති. තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති තෙසං පභානා අජ්ඣත්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතකකානං අසති අමතභිකාරං ආපජ්ජතො සෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පභියන්ති. තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති තෙසං පභානා අජ්ඣත්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතකකානං විතකකසංඛාරසන්තානං මතභික්ඛරෙතො සෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පභියන්ති තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභානා අජ්ඣත්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

දනෙත'භිදන්තමොධොස¹ ජ්විතාය නාලුං ආගච්ච මෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හතො අභිනිපපිලුයතො අභිසන්තාපයතො සෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පභියන්ති තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභානා අජ්ඣත්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු චඪි විතකකපරියායපථෙසු: යං විතකකං ආකඛිඛිසස්සති තං විතකකං විතතෙකසස්සති, යං විතකකං තාකඛිඛිසස්සති තං විතකකං විතතෙකසස්සති, අලෙඡච්ඡි තණ්හං, වාචනාසි² සංශොජනං, සමමා මානාභිසමයා අන්තමකාසි දුක්ඛසාති.

ඉදමවොච භගවා. අන්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

විතකකසණ්ඨානසුත්තං දසමං.

සිහනාදවග්ගො දුතියො.

1. දනෙතභි දන්තමොධොස, සහ, මජ්ඣ. PTS. 2. විමතභි. මජ්ඣ.

7. මහණෙනි, යම් තැනෙක පටන් යම් අරමුණක් ගෙන යම් අරමුණක් මෙතෙහි කරන මහණකට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ද, ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ විමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකීයන්ගේ ද දෙශය පරික්‍ෂා කරන්නහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහ සහගතවූත් යම් ලාමක අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ විමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකීයන් ද නො සිහි කිරීමට නොමෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ විමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකීයන්ගේ ද විතකීචූලසථානය මෙතෙහි කරන්නහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ විමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

යට දතෙහි උඩු දත පිහිටුවා දිවෙත් තලු පෙලා ගෙන කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්තා වූ වෙසෙසින් පෙලන්නා වූ වෙසෙසින් තවන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ විමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ විතකීචාරමාභීයන්හි පුරුදු කරනලද වශීතාවය ඇත්තේ ය යි ද, යම් විතකීයක් කැමති වන්නේ නම් ඒ විතකීය විතකන්නේ ය යි ද, යම් විතකීයක් නො කැමැති වන්නේ නම් ඒ විතකීය නො විතකන්නේ ය යි ද, තෘණාව සිත්දේ ය යි ද, සංයෝජන උපුටා හලේ ය යි ද, මැනවින් මාතය දුරු කිරීමෙන් දුක් කෙලවර කෙලේ ය යි ද කියනු ලැබේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැ යි පිලිගත්හ.

විතකකසණ්ඨාන සුත්‍රය දසවැනි යි.

දෙවෙනි සිහනාද වර්ගය යි.

තස්ස චග්ගස්ස උද්දනං.

චූළමහාමිහපොපමනාදු දුක්ඛ දුවො'පි සහත්තනුමානා
බිලපථා මධුදොඛධවිතක්ඛා පඤ්චනිමිත්තකථෙස දුතියො: *

3. ඔපමමචගො

1. 3. 1.

කකචුපමසුභතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා
මොලියඨගුනො භික්ඛුනීහි සද්ධිං අභිවෙලං සංසට්ඨො විහරති එවං
සංසට්ඨො ආයසමා මොලියඨගුනො භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරති. සචෙ කො වි
භික්ඛු ආයසමතො මොලියඨගුනස්ස සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීතං අචණණං
භාසති, තෙනායසමා මොලියඨගුනො කුපිතො අතත්තමනො අධිකරණමපි
කරොති. සචෙ පන කො වි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීතං සමමුඛා ආයසමතො
මොලියඨගුනස්ස අචණණං භාසති. තෙන නා භික්ඛුනියො කුපිතා
අතත්තමනා අධිකරණමපි කරොති. එවං සංසට්ඨො ආයසමා මොලියඨගුනො
භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරති.

* “පොත්ඛාගතා පන උද්දනභාථා සබ්චා විසද්දසා අපරිසුද්ධා ච”
සිරි බමමාරම සුද්ධි - අඤ්ඤාපිපි:

“චූළසීහනාද ලොමහංස චරො
මහාචූළදුක්ඛකඛකිඅනුමානිකසුභතං
බිලපථ මධුපිණ්ඩක දවිධාවිතස්ස
පඤ්චනිමිත්තකථා පුන චග්ගස්ස” - මජ්ඣ. සිමු. 2.

ඒ වර්ගයාගේ උද්‍යානය:

චූලමහාමහපොපමනාද, දුක්ඛදුච්චි සහතනුමානා
තිලපථා මධු දොඛ විතකකා පඤ්චනිමිතතකපේස දුතියො.

චූලමහා, 'චූල' ශබ්ද හා 'මහා' ශබ්ද හා පුළු පද කොට සිටුවනා; මහප-
උපමනාද, මාගාධිපනාදෙපම නාද ඇති සූත්‍රයෝයැ හෙවත් - චූලගීතනාද
මහාසීහනාද සූත්‍රයෝ දෙදෙන යැ; සහතනුමානා, (ආනවප්‍රත්‍යවෙක්ඛා හා
අනුමාන මාචී වදහල) අත්‍යනුමාන සූත්‍රය සහගත කොට ඇති; දුච්චි දුක්ඛා
අපි, ('චූල' ශබ්ද හා 'මහා' ශබ්ද හා පුළු පදකොට සිටුවනා) දුක්ඛ සූත්‍රයෝ
දෙදෙන ය හෙවත් - චූලදුක්ඛකකි මහාදුක්ඛකකි යන උභය සූත්‍රයෝ යැ;
තිලපථා, ('තිල' ශබ්ද හා 'පථ' ශබ්ද හා පරපද කොට සිටුවනා) වෙනොතිල
වනපථ සූත්‍රයෝ යැ; මධු දොඛවිතකකා, මධුපිණ්ඩික දොඛාපිතකක
සූත්‍රයෝ යැ; පඤ්චනිමිතතකා, ('අධිවිතමනුසුතෙතන භික්ඛවෙ
භික්ඛනා පඤ්චනිමිතතාති කාලෙත කාලං මනසිකාතබ්බාති" යනාදීන්
වදහල) පඤ්චනිමිතතකා සූත්‍ර යැ හෙවත් - විතකකාණ්ණාන සූත්‍ර යැ
යන මොහු නිමිසක එසො දුතියො, තෙල දෙවන වගයි. ("තාමෙක-
දෙශග්‍රහණේ නාමග්‍රහණේ සාත්" යනු න්‍යාය වන හෙයින් 'තිලපථ මධු'
ආදීන් කී තාමෙකදෙශයන් තත් තත් සූත්‍ර සංග්‍රහ කොට ගන්නේ යැ;
'තිලපථා' කියුව මහා තැනැ 'ධි' යන දීඪිය හා 'පථා' යන විසංයෝගය
ගාථාවකි සදහා වෙයි.)*

3. ඔපමම වර්ගය

1. 3. 1.

කකචුපම සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ සැවැත්නුවර සමිපයෙහි වූ ජෙතවන නම් අන්තර්විච්චි සිටුවුණේ
ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුමේන් මොලියඵඤ්ඤාන
තෙරණුවෝ ත්‍රිවිධ වෙලා ඉක්ම සිට මෙහෙණන් හා සංඝට්ඨ වැ (මුහුච්ච)
විහරණ කෙරෙහි. ආයුමේන් මොලියඵඤ්ඤාන තෙරණුවෝ මෙහෙණන් හා
මෙබඳු සසට ඇති වැ වාසය කරති: ඉදින් යම්කිසි මහණෙක් ආයුමේන්
මොලියඵඤ්ඤාන තෙරණුවන් හමුවෙහි ඒ මෙහෙණන්ගේ අගුණ කියා ද,
එයින් මොලියඵඤ්ඤාන තෙරණුවෝ කිපියාහු නො සතුටු වූවාහු අභිකරණ ද
කෙරෙහි. ඉදින් යම්කිසි මහණෙක් ඒ මෙහෙණන් ඉදිරියෙහි ආයුමේන්
මොලියඵඤ්ඤාන මහණහුගේ අගුණ කියා ද, එයින් ඒ මෙහෙණහු
කිපියාහු නො සතුටු වූවාහු නඩු ද පවරති. මොලියඵඤ්ඤාන තෙරණුවෝ
භික්ඛුණින් හා මෙබඳු සසට ඇති වැ වෙසෙති.

* කෝදගොච ඤාණාලොක ව්‍යාච්ඡාසයි.

2. අඵ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤා ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසීන්තො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං ඵතදවොච: “අයසමා භනොන මොලියඵගුන්තො භික්ඛුනීහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරති. ඵචං සංසට්ඨො භනොන අයසමා මොලියඵගුන්තො භික්ඛුනීහි සද්ධිං. විහරති: සචෙ කො චි භික්ඛු අයසමතො මොලියඵගුන්තං සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීතං අවණණං භාසති, තෙන තාසමා මොලියඵගුන්තො කුපිතො අනත්තමන්තො අධිකරණමපි කරොති. සචෙ පන කො චි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීතං සමමුඛා අයසමතො මොලියඵගුන්තං අවණණං භාසති, තෙන තා භික්ඛුනීතො කුපිතා අනත්තමන්තො අධිකරණමපි කරොති. ඵචං සංසට්ඨො භනොන අයසමා මොලියඵගුන්තො භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරති”ති.

3. අඵ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං අමනෙතහි: ඵහි ඤං භික්ඛු මම වචනෙන මොලියඵගුන්තං භික්ඛුං අමනෙතහි: ‘සත්ථා තං අචුසො ඵගුන්ත අමනෙතති’ති. ‘ඵචමහනෙත’ති ඛො ඤො භික්ඛු භගවතො පටිසසුඤා යෙනායසමා මොලියඵගුන්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා අයසමන්තං මොලියඵගුන්තං ඵතදවොච: සත්ථා තං අචුසො ඵගුන්ත අමනෙතති. ඵචමාචුසොති ඛො අයසමා මොලියඵගුන්තො තසං භික්ඛුන්තො පටිසසුඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤා ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසීන්තං ඛො අයසමන්තං මොලියඵගුන්තං භගවා ඵතදවොච:

4. සචචං කිර ඤං ඵගුන්ත භික්ඛුනීහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරසී? ඵචං සංසට්ඨො කිර ඤං ඵගුන්ත භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරසී: “සචෙ කො චි භික්ඛු කුඤ්ඤා සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීතං අවණණං භාසති, තෙන ඤං කුපිතො අනත්තමන්තො අධිකරණමපි කරොසී. සචෙ පන කොචි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීතං සමමුඛා කුඤ්ඤා අවණණං භාසති, තෙන තා භික්ඛුනීතො කුපිතා අනත්තමන්තො අධිකරණමපි කරොති. ඵචං සංසට්ඨො කිර ඤං ඵගුන්ත භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරසී”ති. ‘ඵචමහනෙත.’ නනු ඤං ඵගුන්ත කුලපුතොසා සද්ධා අභාරසමා අනභාරියං පබ්බජ්ඨොති? ‘ඵචමහනෙත’.

5 න ඛො තෙ ඵතං ඵගුන්ත පතිරුපං, කුලපුත්තස්ස සද්ධා අභාරසමා අනභාරියං පබ්බජ්ඨස්ස, යං ඤං භික්ඛුනීහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරෙය්සාසී. තසමාත්භ ඵගුන්ත තච වෙපි කො චි සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීතං අවණණං භාසෙය්සා, නත්තාපි ඤං ඵගුන්ත යෙ ගෙහසීතා ඡද්ද යෙ ගෙහසීතා විතකකා තෙ පජ්ඣෙය්සාසී. නත්තාපි තෙ ඵගුන්ත ඵචං සිකඛිතබ්බං: “න වෙච මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සති, න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාමි, හිතානුකමපි ච විහරිස්සාමි, මෙතභවිතො න දෙසන්තරො”ති ඵචං හි තෙ ඵගුන්ත සිකඛිතබ්බං.

2. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, ආයුෂමත් මොලියඵභ්‍යන තෙරණුවෝ වේලා ඉක්මවා මෙහෙණන් හා ළිඟු වූවාහු වාසය කෙරෙහි. වහන්ස, ආයුෂමත් මොලියඵභ්‍යන තෙරණුවෝ මෙහෙණන් හා මෙබඳු සසට ඇතිවැ වෙහෙති: ඉදින් යම්කිසි මහණෙක් ආයුෂමත් මොලිය ඵභ්‍යන තෙරණුවන් ඉදිරියෙහි ඒ මෙහෙණන් අගුණ කියා ද, එයින් ආයුෂමත් මොලියඵභ්‍යන තෙරණුවෝ කිපියාහු අසතුටු වූවාහු නඩු ද පවරති. ඉදින් යම් කිසි මහණෙක් ඒ මෙහෙණන් ඉදිරියෙහි ආයුෂමත් මොලියඵභ්‍යන තෙරණුවන් අගුණ කියා ද, එයින් ඒ මෙහෙණහු කිපියාහු නොසතුටු වූවාහු නඩු ද කියත්. වහන්ස, ආයුෂමත් මොලියඵභ්‍යන තෙරණුවෝ හිඤ්ඤාණින් හා මෙබඳු සසට ඇති වැ වෙසෙති ”

3. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණකු ඇමතු සේක: මහණ, තෝ මෙහි එව. මාගේ වචනයෙන් ‘ඇවැත, ඵභ්‍යනය, ශාය්‍යාන් වහන්සේ ඔබ අමතනසේකැ’යි මොලියඵභ්‍යන හිඤ්ඤා අමතව. ‘වහන්ස, එසේ ය’ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී මොලියඵභ්‍යන ආයුෂමත් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් මොලියඵභ්‍යන තෙරහුව මෙය කී ය: ‘ඇවැත, ඵභ්‍යනය, ශාය්‍යාන් වහන්සේ ඔබ අමතනසේකැ’ යි කියා යි. ආයුෂමත් මොලියඵභ්‍යන තෙමේ ‘එසේ ය, ඇවැත්ති’ යි ඒ හිඤ්ඤාට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් මොලියඵභ්‍යන හිඤ්ඤාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාල සේක.

4. ඵභ්‍යනය, තෝ හිඤ්ඤාණින් සමග වෙලා ඉක්මවා වෙසෙහි යනු සැබෑ ද? ඵභ්‍යනය, තෝ මෙහෙණන් හා මෙසේ සසට ඇති ව වාසය කෙරෙහි ලා: “කිසි මහණෙක් තා හමුවෙහි ඒ මෙහෙණන්ගේ අගුණ කියා ද, එයින් තෝ කිපියෙහි නො සතුටු වූයෙහි නඩු ද කියෙහි. ඉදින් කිසි මහණෙක් ඒ මෙහෙණන්ගේ හමුවෙහි තාගේ නුගුණ කියා ද, එයින් ඒ මෙහෙණහු කිපියාහු නො සතුටු වූවාහු නඩු ද පවරත්. ඵභ්‍යනය, තෝ මෙහෙණන් හා මෙසේ සසට ඇති වැ වෙසෙහි ද?” ‘එසේ ය, වහන්ස.’ ඵභ්‍යනය, තෝ ශ්‍රද්ධාවෙන් හිහිගෙයින් තික්ම සසුන් වන් කුලපුත්‍ර නො වෙහි ද? ‘වහන්ස, එසේ ය.’

5. “ශ්‍රද්ධාවෙන් හිහිගෙයින් නික්ම සසුන් වන් තට - වෙලා ඉක්මවා මෙහෙණන් හා තෝ ගැනුණක්ව වසන්තෙහි යන යමක් වේ ද, එය නො නිසිය. එහෙයින් ඵභ්‍යනය, ඉදින් කිසිවෙක් තා ඉදිරියෙහි ඒ මෙහෙණන්ගේ නුගුණ කියා ද, ඵභ්‍යනය, එහි දී තෝ පඤ්චකාමගුණශ්‍රිත වූ යම් තාමණාදොම ජන්දයෝ වෙත් ද, භාහශ්‍රිත විතකීයෝ වෙත් ද, ඔවුන් දුරු කරව ඵභ්‍යනය, ඒ නුගුණ කීමෙහි ලා තා විසින් මෙසේ භික්ෂිය සුතු ය: ‘මාගේ සිත (රාහාදීන්) පෙරළනේ නො වන්නේ ම ය. (මම) ලාමක වචන නො ද කියන්නෙමි. භිතානුකම්පා ඇත්තෙමි මෙමුත් සිත් ඇත්තෙමි දොමවිතන නැත්තෙමි වසන්නෙමි’යි. ඵභ්‍යන තා විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය සුතු.

6. තසමාතිත ඵග්ගුන තච චේපි කොචි සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීනං පාණීනා පභාරං දදෙය්‍ය, ලෙඛිචුතා පභාරං දදෙය්‍ය, දණේඛන පභාරං දදෙය්‍ය, සතේචන පභාරං දදෙය්‍ය, තත්‍රාපි නිං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිතා විතකකා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි. තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන ඵලං සිකඛිතබ්බං: න චෙච මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිවඡ්ඤාඤාසාමි. තිතානුකම්පි ච විහරිස්සාමි මෙතතවිතෙතා න දෙසනතරෙති. ඵලං හි තෙ ඵග්ගුන සිකඛිතබ්බං.

7. තසමාතිත ඵග්ගුන තච චේපි කොචි සමමුඛා අවණණං භාසෙය්‍ය, තත්‍රාපි නිං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිතා විතකකා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි. තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන ඵලං සිකඛිතබ්බං: න චෙච මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිවඡ්ඤාඤාසාමි තිතානුකම්පි ච විහරිස්සාමි මෙතතවිතෙතා න දෙසනතරෙති, ඵලං හි තෙ ඵග්ගුන සිකඛිතබ්බං.

8. තසමාතිත ඵග්ගුන තච චේපි කොචි පාණීනා පභාරං දදෙය්‍ය ලෙඛිචුතා පභාරං දදෙය්‍ය දණේඛනපභාරං දදෙය්‍ය සතේචන පභාරං දදෙය්‍ය, තත්‍රාපි නිං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිතා විතකකා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන ඵලං සිකඛිතබ්බං: න චෙච මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිවඡ්ඤාඤාසාමි තිතානුකම්පි ච විහරිස්සාමි මෙතතවිතෙතා න දෙසනතරෙති. ඵලං හි තෙ ඵග්ගුන සිකඛිතබ්බන්ති.

9. අථ ඛො භගවා භික්ඛු අමනෙතසි: අරුධසිංසු වත මෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵකං සම්මං විතතං. ඉධාතං භික්ඛවෙ භික්ඛු අමනෙතසි: ‘අභං ඛො භික්ඛවෙ ඵකාසනභොජනං භුඤ්ජාමි. ඵකාසනභොජනං ඛො අභං භික්ඛවෙ භුඤ්ජාමාසනා අප්පාඛාධතඤ්ච සඤ්ජානාමි අප්පාතඛිකතඤ්ච ලුහුට්ඨානඤ්ච බලඤ්ච ඵාසුට්ඨාරඤ්ච. ඵථ ඩුමෙහපි භික්ඛවෙ ඵකාසන-භොජනං භුඤ්ජථ. ඵකාසනභොජනං ඛො භික්ඛවෙ ඩුමෙහපි භුඤ්ජාමානා අප්පාඛාධතඤ්ච සඤ්ජානිස්සථ අප්පාතඛිකතඤ්ච ලුහුට්ඨානඤ්ච බලඤ්ච ඵාසුට්ඨාරඤ්චා’ති. න මෙ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛුසු අනුසාසනී කරණීයා අහොසි. සදුප්පාදකරණීයමෙච මෙ¹ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛුසු² අහොසි.

10. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සුභුමිසං වාතුමමභාපථෙ අඤ්ඤාඤාචොසු තෙතා³ අස්ස ධිතො ඔධස්සාපතොදෙ, තමෙනං දුසෙතො යොග්ගාචරිතො අස්සදම්මසාරථී අභිරුහිච්ඤා වාමෙන භතේචන රසමිඤ්ඤා ගභෙච්ඤා දකඛිණෙන භතේචන පතොදං ගභෙච්ඤා යෙතිවඡ්ඤා යදිවඡ්ඤා සාරෙය්‍යාපි⁴ පච්චාසාරෙය්‍යාපි,⁵ ඵචමෙච ඛො භික්ඛවෙ න මෙ තෙසු භික්ඛුසු අනුසාසනී කරණීයා අහොසි. සදුප්පාදකරණීයමෙච මෙ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛුසු² අහොසි. තසමාතිත භික්ඛවෙ ඩුමෙහපි⁶ අකුසලං පජ්ඣථ. කුසලෙසු ධම්මෙසු අයොගං කරෙථ. ඵලං හි ඩුමෙහපි ඉමිසම්. ධම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං චෙසුලං අපජ්ජස්සථ.

1. භික්ඛවෙ, සා. 2. භික්ඛුසු, මජ්ඣං සා.
3. සුදුසෙතා සුසෙතා, සා. 4. සාරෙය්‍යපි, මජ්ඣං. PTS.
5. පච්චාසාරෙය්‍යපි, මජ්ඣං. PTS. 6. ඩුමෙහ, PTS.

6 එඟුනග, එහෙයින් මෙහි තා ඉදිරියෙහි කිසිවෙක් ඒ මෙහෙණන්ට ඉදින් අතින් පහර දෙන්නේ ද, කැටින් පහර දෙන්නේ ද, මුගුරින් පහර දෙන්නේ ද, සැතින් පහර දෙන්නේ ද, එඟුනග, ඒ පහර දීමෙහි ද තෝ යම් ගෙහසිත ජන්දයෝ යම් ගෙහසිත විතකකයෝ වෙත් ද, ඔවුන් දුරු කරව. එඟුනග, එහි දී ද, තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: 'මාගේ සිත නො පෙරළනේ වන්නේ ම ය. ලාමක වචන නොම කියන්නෙමි. හිතානුකම්පා ඇත්තෙමි මෙමුත්‍රි සහගත සිත් ඇත්තෙමි දොළඹවිතත නැත්තෙමි වසන්නෙමි' කියා යි. එඟුනග, තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතුයි.

7 එඟුනග, එහෙයින් මෙහි යම් කිසිවෙක් තා ඉදිරියෙහි දී තාගේ වුවත් නුගුණය කියන්නේ නම්, එඟුනග, එහි දී ද තෝ යම් ගෙහසිත ජන්දයෝ ඇත් ද, යම් ගෙහසිත විතකකයෝ ඇත් ද, ඔවුන් දුරු කරව. එඟුනග, එහි දී ද තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතුයි: 'මාගේ සිත වෙනස් නො වන්නේ ම ය. ලාමක වචන නොම කියන්නෙමි. හිතානුකම්පා ඇති ව මෙමුත්‍රි සිත් ඇති ව දොළ සිත් නැති ව වසන්නෙමි'යි කියා යි. එඟුනග, තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය.

8. එඟුනග, එහෙයින් මෙහි තව වුවත් ඉදින් කිසිවෙක් අතින් පහර දේ ද, කැටින් පහර දේ ද, මුගුරින් පහර දේ ද, සැතින් පහර දේ ද, එඟුනග, එහි දී ද යම් ගෙහසිත ජන්දයෝ යම් ගෙහසිත විතකකයෝ වෙත් ද, තෝ ඔවුන් දුරු කරව. එඟුනග, එහි දී ද තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතුයි: මාගේ සිත වෙනස් නො වන්නේ ම ය. ලාමක වචනයක් ද ප්‍රකාශ නො කරන්නෙමි. හිතානුකම්පිව මෙත්සින් ඇති ව දොළසිත් නැති ව වාසය කරන්නෙමි'යි කියා යි. එඟුනග, තා විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

9. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤන් ඇමිතුසේක: මහණෙනි, එක් කලෙක (ප්‍රථම මොටියෙහි) හිඤ්ඤ ඵකානතයෙන් මා සිත ගත්ත. මහණෙනි, මම හිඤ්ඤන් ඇමිතීම්: 'මහණෙනි, මම පෙරවරු එක්වේලේ බොජුන් වලද කරමි. මහණෙනි, මම එක්වේලේ වැලදීම කරන්නෙමි නිරොගබව ද නිදුක්බව ද සැහැල්ලු බව ද ශරීරශක්තිය ද පහසු විහරණය ද දැනිමි. මහණෙනි, එවු, තෙපි ද ඵකාසනගොජනය වලදව. මහණෙනි, ඵකාසන-ගොජනය වලදන තෙපි ද නිරෝගි බවත් නිදුක් බවත් සැහැල්ලු බවත් ශරීරශක්තියත් පහසු පැවැත්මත් දැනිවු.' මහණෙනි, එකල හිඤ්ඤන් කෙරෙහි මා විසින් අනුශාසනා කල යුතු නො වී ය. ඒ හිඤ්ඤන්ට මා විසින් කලයුතු සිහි ඉපිදවීම පමණක්ම වී ය.

10. මහණෙනි, යම් සේ සම්බ්‍රමක සතර මං සන්දියෙක (සුවසේ ගත හැකි ලෙස) තබනලද කෙහිටි ඇති, හික්මුණු අසුන් යෙදූ, රියක් ගමනට යුතු වැ සිටියේ වේද, දමනය කටයුතු අභවයන් හික්මවීමෙහි දක්ෂ වූ අභ්‍යාමායායීයෙක් තෙල රථයට නැගී වමනින් රැහැන් ගෙන දකුණතින් කෙහිටි ගෙන කැමැති ගමනක් සඳහා ඉදිරියට මෙහෙයන්නේ ය. අපසු හෝ මෙහෙයන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මා විසින් ඒ හිඤ්ඤන් කෙරෙහි ද අනුශාසනාව කටයුතු නො වී ය. කලයුතු අනුශාසනාව සිහි ඉපදවීම පමණක්ම වී ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි තෙපි ද අකුසල් දුරු කරවු. කුසල්දහමිහි තැවත තැවත යෙදෙවු. මෙසේ තෙපි ද මේ ශාසනයෙහි වැඩිමට දියුණුවට විපුලතියට පැමිණෙන්නු ය.

11. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගාමස්ස වා නිගමස්ස අවිදුරෙ මහනතං සාලවතං, තඤ්චස්ස ඵලණේඛති සඤ්ඡන්තං, තස්ස කොච්ඡෙදව පුරිසො¹ උපපජ්ජෙය්‍ය අත්ථකාමො භිතකාමො ඥාගතෙකමකාමො, සො යා තා සාලලට්ඨියො කුටිලා ඔජාපහරණීයො² තා තවෙජ්ඣා³ ඛභිද්ධා නිහරෙය්‍ය, අනෙතාවනං පුට්ඨොධිතං⁴ විසොධෙය්‍ය, යං උත තා සාලලට්ඨියො උජ්ජකා තා සමමා⁵ පරිහරෙය්‍ය, එවං තෙතං⁶ භික්ඛවෙ සාලවතං අපරෙත සමයෙන වුද්ධිං විරුලෙති වෙපුලලං ආපජ්ජෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තුඛොපි අකුසලං පජ්ඣථ. කුසලෙසු ධම්මෙසු ආයොගං කරොථ. එවං හි තුඛොපි ඉමසමිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුලෙති වෙපුලලං ආපජ්ජෙය්‍යථ⁷.

12. භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ ඉමිස්සායෙව සාවජ්ජියා වෙදෙහිකා තාම ගහපතානී අහොසි. වෙදෙහිකාය භික්ඛවෙ ගහපතානීයා එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුඤ්ඤතො: සොරතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, නිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, උපසන්නා වෙදෙහිකා ගහපතානීති. වෙදෙහිකාය ඛො උත භික්ඛවෙ ගහපතානීයා කාලී නාම දුසි අහොසි, දකඛා අනලසා සුසංවිහිතකමන්නා.

13. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාලීයා දුසියා එතදභොසි: මයං ඛො අය්‍යාය එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුඤ්ඤතො: සොරතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, නිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, උපසන්නා වෙදෙහිකා ගහපතානීති. කිත්ත ඛො මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව නු ඛො අජ්ඣිතතං කොපං න පාතුකරොති? උදුහු අසන්තං? උදුහු මයොවෙනෙ⁸ කමමන්නා සුසංවිහිතා, යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව අජ්ඣිතතං කොපං න පාතුකරොති? නො අසන්තං? යනනුතාහං අය්‍යං විමංසෙය්‍යන්ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාලී දුසි දිවා උට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙදෙහිකා ගහපතානී කාලී දුසි එතදවොච: හෙ ජෙ කාලීති.⁹ කිං අයෙය්‍යති?¹⁰ කිං ජෙ දිවා උට්ඨාසිති? 'න ඛො අයෙය්‍ය¹¹ කිඤ්චිති.'¹² නො චත රෙ කිඤ්චි පාපි දුසි¹³ දිවා උට්ඨාසි'ති කුපිතා අනතතමනා භාකුට්ඨිං¹⁴ අකාසි.

14. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාලීයා දුසියා එතදභොසි: සන්තංයෙව ඛො මෙ අය්‍යා අජ්ඣිතතං කොපං න පාතුකරොති නො අසන්තං. මයොවෙනෙ කමමන්නා සුසංවිහිතා, යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව අජ්ඣිතතං කොපං න පාතුකරොති නො අසන්තං. යනනුතාහං භිසො-සොමතතාය අය්‍යං විමංසෙය්‍යන්ති අථ ඛො භික්ඛවෙ කාලීදුසි දිවාතරං උට්ඨාසි.

1. මනුසො, කජ්චි. 2. ඔජාපහරණීයො, ස්‍යා.
 3. ජෙඤ්ඤා, මජ්ඣ. 4. සුසොඛිතං, ස්‍යා. 5. සමමා, ස්‍යා. 6. හි තා, ස්‍යා.
 7. ආපජ්ජථ, ස්‍යා. 8. මයොවෙවෙනෙ, මජ්ඣ. මයො-පපත, ස්‍යා.
 9. කාලී, PTS සි. 10. අයෙය්‍ය, ස්‍යා. 11. නඛවගෙය්‍ය, මජ්ඣ. ස්‍යා.
 12. කිඤ්චි, PTS. සි. 13. පාපදසි, ස්‍යා.
 14. හකුට්ඨිං, අට්ඨකපා භුකුට්ඨි, PTS. සිඞු. 2 හකුට්ඨිකාසි, ස්‍යා

11. “මහණෙනි, යම් සේ ගමක් හෝ නියමිතමක් හෝ අසල මහත් සල්වනයක් වේ ද, හෙ ද සල්පිලියෙන් වැසුණේ වේ ද, එයට වැඩ කැමැති අහස කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් වේ නම්, හෙතෙම වක් වූ ඔපා ගලා බස්නා වූ යම් ඒ තරුණ ශාලයවේනු වෙන් ද, ඔවුන් සැස බැහැර කරන්නේ ය. ඇතුළු සල්වනය මැනවින් ගුණ වූවක් කරන්නේ ය. සෘජු ව මැනවින් වැඩුණු යම් ඒ තරුණ ශාලාවාක්සයෝ වෙන් නම්, ඔවුන් මැනවින් පොෂණය කරන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ සල්වනය පසුකලෙක වැඩිමට දියුණුවට විපුලකියට පැමිණෙන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම තෙපින් අකුසල් දුරු කරවූ. කුශලධර්මයන්හි නැවත නැවත යෙදෙවූ. මෙසේ තෙපින් මේ ශාසනයෙහි වැඩිමට දියුණුවට විපුලකියට පැමිණෙන්නෙකු ය.

12. “මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි: මේ සැවැත්නුවර ම වෙදෙහිකා නම් ගෙහඹුවක් වූය. මහණෙනි, වෙදෙහිකා ගැහැවිදුවගේ මෙබඳු කලණ කීර්තිශබ්දයෙක් පැනනැගී. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු සුරත ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු යටත් පැවතුම් ඇත්තී ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු ශාන්ත ය, කියා යි. මහණෙනි, වෙදෙහිකා ගැහැවිදුවට කාලී නම් දැසියක් වූ ය. දක්ෂය. අතලස ය. මනා ව සංවිධාන කළ කටයුතු ඇත්තී ය.

13. මහණෙනි, කාලී දැසියට - “මාගේ ආසීව පිළිබඳව, වෙදෙහිකා ගැහැවිදු සුරතභාවයෙන් සුකත ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු යටතත් පැවතුම් ඇත්තී ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු උපශාන්ත ය’යි කලණ කීර්ති ශබ්දයෙක් පැන නැගීණ. කිමේක් දෝ, මාගේ ආසීව තමා තුළ ඇත්තා වූ කෝපය පහල නො කෙරේ ද? නොහොත් නැත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කෙරේ ද? එසේත් නැතහොත් යම් හෙයකින් මිහිසින්ම තෙල කමිනනයෝ සුසංවිහිත (මැනවින් කරන ලදහු) ද එහෙයින් මාගේ ආසී නොමෝ තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කෙරේ ද නොහොත් නැත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කෙරේ දැයි මම ආසීව විමසා බලන්නෙමි නම් ඉතා මැනවැ”යි මේ සිත විය. මහණෙනි, ඉක්බිති කාලී දැසි නොමෝ දහවල් කොට නැගිට සිටියා ය. මහණෙනි, ඉක්බිති වෙදෙහිකා ගැහැවිදු නොමෝ කාලී දැසියට මෙය කිවු ය: “එම්බල කාලිය, ‘ආසීවෙනි, කිම?’ එම්බල කෙල්ල, කිම, දහවල් කොට තිත්දෙන් නැගිටිටෙහි ද? ‘ආසීවෙනි, කිසිත් නැත.’ එම්බල පවටු දැසිය, කිසිත් නැත් නම් දහවල් කොට නැගි සිටියෙහිදැ” යි කිපියා නො සතුටු වූවා බැම බිඳුම් කලා ය. (මුහුණ හැකිලී ය.)

14. “මහණෙනි, එකල කාලී දැසියට මේ අදහස විය: “මාගේ ආසීව තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කරන්නී ය. නැත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කරන්නී නො වේ. යම් හෙයකින් මා විසින් ම තෙල කමිනනයෝ මැනවින් සංහිත ද ඒ තිසා ආසී නොමෝ තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කෙරේ ද, නැත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කෙරේ දැයි මම ආසීව මොනෝ සේ විමසා බලන්නෙමි නම් යෙහෙක” කියා යි. මහණෙනි, ඉක්බිති කාලී දැසිය වඩාත් දහවල් කොට තිත්දෙන් නැගී සිටියා ය.

15. අඵ බො භික්ඛවෙ චෙදෙහිකා ගහපතානී කාලිං දුසිං එතදවොච: හෙ ජෙ කාලිති. 'කිං අශෙය්'ති? කිං ජෙ දිවාතරං උට්ඨාසිති? 'න බො අශෙය් කිඤ්චි'ති. නො වත රෙ කිඤ්චි පාපි දුසි, දිවාතරං¹ උට්ඨාසිති කුපිතා අනත්තමනා අනත්තමනවාචං තිව්ඡාරෙසි. අඵ බො භික්ඛවෙ කාලියා දුසියා එතදහොසි: සන්තංගෙව බො මේ අශ්‍යා අඤ්ඤිතං මකාපං න පාදුකරොති නො අසන්තං, මග්ගෙවෙනෙ කමමනතා හුසංචිතිතා යෙන මේ අශ්‍යා සන්තංගෙව අඤ්ඤිතං කොපං න පාදුකරොති නො අසන්තං; යනනුතාහං හිසෙයාසොමන්තාය අශ්‍යං විමංගෙය්‍යන්ති අඵ බො භික්ඛවෙ කාලි දුසි දිවාතරංගෙව උට්ඨාසි. අඵ බො භික්ඛවෙ චෙදෙහිකා ගහපතානී කාලිං දුසිං එතදවොච: හෙ ජෙ කාලිති. 'කිං අශෙය්ති? කිං ජෙ දිවාතරං උට්ඨාසිති? න බො අශෙය් කිඤ්චිති. නො වත රෙ කිඤ්චි පාපි දුසි, දිවාතරං උට්ඨාසිති කුපිතා අනත්තමනා අග්ගලසුචිං ගහෙතවා සිසෙ පභාරං අදුසි. සිසං වොභිජ්ඣි.² අඵ බො භික්ඛවෙ කාලි දුසි හිනෙතන සිසෙන ලොභිතෙන ගලුනෙතන³ පට්ටිසාකාතං උඤ්ඤාපෙසි: 'පසස්ථය්‍යා, සොරතාය කමමං පසස්ථය්‍යා, නිවාතාය කමමං. පසස්ථය්‍යා, උපසන්තාය කමමං කථං හි නාම එකදුසිකාය 'දිවා උට්ඨාසි'ති කුපිතා අනත්තමනා අග්ගලසුචිං ගහෙතවා සිසෙ පභාරං දුසාති, සිසං වොභිජ්ඣසාතිති?

අඵ බො භික්ඛවෙ චෙදෙහිකාය ගහපතානියා අපරෙත සමගෙන එචං පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගඤ්චි:⁴ චණ්ඨි චෙදෙහිකා ගහපතානී, අතිවාතා චෙදෙහිකා ගහපතානී, අනුපසන්තා චෙදෙහිකා ගහපතානීති.

16. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙචා භික්ඛු නාවදෙව සොරත-සොරතො හොති නිවාතනිවානො හොති උපසන්තුපසන්තො හොති යාව න නං අමනාපා⁵ චචිතපථා චුසන්ති. යතො ච බො භික්ඛවෙ භික්ඛුං අමනාපා චචිතපථා චුසන්ති, අඵ භික්ඛු⁶ සොරතොති චෙදිතබ්බො නිවාතොති චෙදිතබ්බො. උපසන්තොති චෙදිතබ්බො. නාහං තං භික්ඛවෙ භික්ඛුං හුචචොති⁷ වදුමි, ගො විවරපිණ්ඩපානසෙතාසනභිලානපච්චය ගෙසඤ්ජපරිකඛාරගෙතු හුචචො හොති. සොචචස්‍යතං ආපඤ්ඤිති. තං කියා ගෙතු: තං හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු විවරපිණ්ඩපානසෙතාසනභිලාන-පච්චයගෙසඤ්ජපරිකඛාරං අලගමාතො න හුචචො හොති. න සොචචස්‍යතං ආපඤ්ඤිති. ගො ච බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මංගෙව සක්කරොනො ධම්මං ගරුකරොනො⁸ ධම්මං අපවායමාතො හුචචො හොති සොචචස්‍යතං ආපඤ්ඤිති, තමහං හුචචොති වදුමි. තස්වාතිහ භික්ඛවෙ එචං සිකඛිතබ්බං ධම්මංගෙව සක්කරොනො ධම්මං ගරුකරොනො ධම්මං අපවායමානො හුචචො හට්ඨසාම, සොචචස්‍යතං ආපඤ්ඤිසාමාති. එචං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

1. දිවා, ස්‍යා PTS. ච. 2. සිසං තෙ භිජ්ඣසාමිති, ස්‍යා.
 3. ගලුනෙතන, කඤ්චි. 4. අබ්භුග්ගච්චි, ස්‍යා.
 5. න අමනාපා, මජ්ඣං ස්‍යා PTS. 6. බො භික්ඛු, PTS.
 7. හුචචචොති, කඤ්චි.
 8. ධම්මං ගරුං කරොනො... මානො... සුඤ්ඤො, මජ්ඣං

15. මහණෙනි, ඉක්බිති වේදේහිකා ගැහැවිදු කාලී දුසියට මෙසේ කීවූ ය: එම්බල කෙල්ල, කාලිය, සි 'කිම, ආසීවෙනි, කෙල්ල, කුමක් නිසා ඉතා දහවල් කොට නැගී සිටිති ද? 'ආසීවෙනි, කිසිත් නැත'. "එම්බල පව්වු දුසිය, කිසිවක් නැති වී දවල් කොට නැගිටිමා ය" සි කිපියා නොසතුටු වූවා නොසතුටු වවන පහල කලා ය. එකල කාලී දුසියට මේ අදහස ඇති වී ය: 'මාගේ ආසීව නමා තුල ඇත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කරන්නී ය. නැත්තා වූ කෝපය පහල නො කරන්නී නො වෙයි. යම් හෙයකින් මා විසින්ම ඒ කමානනයෝ සුසංවිතිත ද ඒ නිසා ආසීවෙතෝ නමා තුල ඇත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කෙරේ ද නැත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කෙරේ ද සි මම ආසීව තවත් බොහෝ කොට විමසා බලන්නෙමි නම් මෑතුවැ'යි කියා සි. මහණෙනි, ඉක්බිති කාලී දුසිය පෙරටත් වඩා දහවල් කොට නැගී සිටියා ය. මහණෙනි, ඉක්බිති වේදේහිකා ගැහැවිදු තොමෝ කාලී දුසියට මෙසේ කීවා ය: එම්බල කාලිය, 'ආසීවෙනි, කිම?' 'කෙල්ල, කුමක් නිසා පෙරටත් වඩා දහවල් කොට නැගිටියෙහි ද? 'ආසීවෙනි, කිසිත් නැත. 'එම්බල පව්වු දුසිය, කිසිත් නැත් නම් පෙරටත් වඩා දහවල් කොට නැගිටියෙහි ද සි කිපියා නොසතුටු වූවා අගුලුඉද්ද ගෙන හිසට පහරක් දුන්නා ය. හිස පැළවූ ය. මහණෙනි, ඉක්බිති කාලී දුසිය පැළණි හිසින් ද ගලක ලෙසින් ද යුතු ව අසල්වැසියනට අඛතා නුගුණ කීවූ ය: ආසීවෙනි, සුරත සත්‍රියගේ ක්‍රියාව බලව. යටහත් පැවතුම් ඇත්තියගේ ක්‍රියාව බලව. උපශාන්ත තැනැත්තියගේ ක්‍රියාව බලව. කෙසේ නම් එක ම දුසියට 'දහවල් කොට නැගී සිටියා ය'යි කිපියා නොසතුටු වූවා අගුලු ඉද්ද ගෙන පහර දුන්නී ද, හිස බිත්ද ද' යි කියා සි

ඉක්බිති මහණෙනි, වේදේහිකා ගැහැවිදුවගේ පසුකාලයෙක මේවැනි අපකීර්තියක් උස් ව තැංගේ ය: වේදේහිකා ගැහැවිදු වණ්ඩ ය, වේදේහිකා ගැහැවිදු තොදුමුතැ, වේදේහිකා ගැහැවිදු නොසත්හුන් ය කියා සි.

16. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් යම් තාක් අමනාප වූ වචනපථයෝ ඔහු නො පහසත් ද, ඒ තාක් ඉතා සුරතභාවය ඇත්තේ වෙයි. ඉතා යටහත් වූයේ වෙයි. ඉතා සත්හුන් වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් තැනෙක පටන් ගෙන අමනාප වූ වචනයෝ ඒ මහණහු පවසත් ද, ඒ තාක් මහණතෙමේ සුරත ය සි දත යුතු ය. නිහතමාන ය සි දත යුතු ය. ශාන්ත ය සි දත යුතු ය. මහණෙනි, යම් මහණෙක් සිවුරු පිඹුවා සෙහසුන් හිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර කෙතු-කොට සුවසේ අවවාද විසින් කිය හැකි වේ ද, සුවච්චවට පැමිණේ ද, ඒ මහණ සුවච්ච ය සි මම නො කියමි. ඒ කවර කෙසිත යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ ඒ සිවුරු පිඹුවා සෙහසුන් හිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර නො ලබන්නේ සුවච්ච නො වෙයි. සුවච්චවට නො පැමිණෙයි. එහෙයිනි. මහණෙනි, යම් මහණෙක් ධර්මයට ම සත්කාර කරන්නේ ධර්මය ම ගරු කරන්නේ ධර්මය පුදන්නේ සුවච්ච වේ ද, සුවච්චවට පැමිණේ ද, මම ඔහු සුවච්චයෙකැයි කියමි. මහණෙනි, එහෙයිත් නොප විසින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: ධර්මයට ම සත්කාර කරමින් ධර්මය ගරු කරමින් ධර්මය පුදමින් සුවච්ච වන්නෙමු. සුවච්චවට පැමිණෙන්නෙමු'යි කියා සි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

17. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ චචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්ඨතන වා ඵරුසෙන වා, අත්ඨසංභිතෙන වා අත්ඨසංභිතෙන වා, මෙත්තවිත්තා වා දෙසන්තරු වා. කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අකාලෙන වා. භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අභූතෙන වා. සණ්ඨතන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං ඵරුසෙන වා. අත්ඨසංභිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා, වදෙය්‍යං අත්ඨසංභිතෙන වා; මෙත්තවිත්තා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා. වදෙය්‍යං දෙසන්තරු වා. තත්‍රාපි වො¹ භික්ඛවෙ ඵචං සිකඛිතඛං: න වෙච නො විත්තං විපරිණතං භවිස්සති. න ච පාපිකං වාචං තිව්ඡාරෙස්සාම. හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාම මෙත්තවිත්තා න දෙසන්තරු. තඤ්ච පුග්ගලං මෙත්තාසභගගෙන වෙතසා ඵරිතා විහරිස්සාම. තදුරමමණ්ඤච සඛ්ඛාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගගෙන වෙතසා විපුලෙන මහගගෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපඤ්ඤික ඵරිතා විහරිස්සාමාති. ඵචං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතඛං.

18. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආගචෙඡ්ඤ්‍ය කුද්දලපිටකං² ආදාය, සො ඵචං වදෙය්‍ය: අහං ඉමං මහාපඨප්ඵං අපඨවිං කරිස්සාමිති, සො තත්‍ර තත්‍ර ඛණ්ණෙය්‍ය,³ තත්‍ර තත්‍ර විකිරෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔට්ඨුභෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔමුතෙතෙය්‍ය: අපඨවී භවසී අපඨවී භවසීති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි නු සො පුරිසො ඉමං මහාපඨප්ඵං අපඨපිං කරෙය්‍යාති? 'නො හෙතං භන්තා.' ඤං කිස්ස භෙතු? අයං හි භන්තා මහාපඨප්ඵං ගමහිරු අපමෙය්‍යා. සා න පුකරු අපඨපිං කාතුං. යාචදෙච ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස හාහි අස්සා'ති. ඵචමෙච ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චමෙ චචනපථා, යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා සණ්ඨතන වා ඵරුසෙන වා, අත්ඨසංභිතෙන වා අත්ඨසංභිතෙන වා, මෙත්තවිත්තා වා දෙසන්තරු වා. කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අකාලෙන වා භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අභූතෙන වා. සණ්ඨතන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං ඵරුසෙන වා. අත්ඨසංභිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අත්ඨසංභිතෙන වා. මෙත්තවිත්තා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං දෙසන්තරු වා. තත්‍රාපි වො¹ භික්ඛවෙ ඵචං සිකඛිතඛං: න වෙච නො විත්තං විපරිණතං භවිස්සති. න ච පාපිකං වාචං තිව්ඡාරෙස්සාම. හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාම මෙත්තවිත්තා න දෙසන්තරු. තඤ්ච පුග්ගලං මෙත්තාසභගගෙන වෙතසා ඵරිතා විහරිස්සාම -

1. ඛො, PTS. 2. කුද්දල පිටකං, මජ්ඣ. 3. විඛණ්ණෙය්‍ය, මජ්ඣ.

17. “මහණෙනි, කාලයෙන් වේව සි අකාලයෙන් වේවසි, විද්‍යාමාන වුවෙන් වේව සි අවිද්‍යාමාන වුවෙන් වේව සි, මොළොක් වුවෙන් වේව සි රඵ වුවෙන් වේවසි, අභිසංගත වුවෙන් වේවසි අනභි සංගත වුවෙන් වේ ව සි, මෙමුත්‍ර සිත් ඇති ව හෝ දෝෂසිත් ඇති ව හෝ යම්කිසි වචනයෙකින් අන්‍යයෝ තොපට කියන්නාහු නම්, ඒ වචනමාගීයෝ පස් දෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, තොපට කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කල්පි හෝ තොකල්පි කියන්නාහු ය. මහණෙනි, තොපට කියන්නා වූ අන්‍යයෝ විද්‍යාමාන වුවෙකින් හෝ විද්‍යාමාන නො වුවෙකින් හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මොළොක් වූ හෝ රඵ වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ වැඩෙන් යුක්ත වූ හෝ අවැඩෙන් යුක්ත වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත් සිත් ඇති ව හෝ කිපි සිත් ඇති ව හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, එහි දී ද තොප විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු ය: ‘අපගේ සිත වෙනසකට පත් නො වන්නේ ය. ලාමක වචන නිකුත් නො කරන්නෙමු. භිතෘනුකම්පා ඇති ව මෙත්සිත් ඇත්තමෝ වාසය කරන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි මෙමුත්‍රය පතුරුවා වසන්නෙමු. මෙත්සිතට අරමුණු වූ සියලු සත්ත්වයන් ඇති ලෝකය මහත් වූ මහත්ඛවට ගිය අප්‍රමාණ වූ චෛර තැනි දොෂ තැනි මහද්ගත සිතක් පතුරුවා වසන්නෙමු’යි කියා සි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු ය.

18. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් උදුල්ලක් හා පැසක් රැගෙන එන්නේ ද, හෙතෙම මීම මේ මහපොළොව නොපොළොව කරන්නෙමි’යි මෙසේ කියන්නේ ය. හෙතෙම ඒ ඒ තැන් සාරන්නේ ය. ඒ ඒ තැන්හි පස් විසුරුවන්නේ ය. ඒ ඒ තැන කෙලපියන්නේ ය. ඒ ඒ තැන මුත්‍ර කරන්නේ ය. ‘නොපොළොවක් වෙව, නොපොළොවක් වෙව’යි කියා ය. මහණෙනි, ඒ කීමැසිකල්පනාකරන්නහුද? ඒ පුරුෂයෙකු ම මහපොළොව නොපොළොවක් කරන්නේ ය යි සිතන්නහුද? ‘වඛන්ස, එසේ නො සිතන්නෙමු.’ එය කවර හෙයින්? ‘වඛන්ස, මේ මහපොළොව, ගැඹුරු ය. පමණ නො කට කැකි ය. නොපොළොවක් කරන්නට නො හැක්කේ ය. හුදෙක් ඒ පුරුෂයා කලානත වන්නේ ය. වෙහෙසට පත් වන්නේ ය. මහණෙනි, උපරිද්දෙන් ම කාලයෙහි හෝ අකාලයෙහි හෝ විද්‍යාමාන වූ හෝ අවිද්‍යාමාන වූ හෝ මොළොක් වූ හෝ රඵ වූ හෝ අභි සංගත වූ හෝ අනභිසංගත වූ හෝ යම් වචනපඨයෙකින් කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත්සිත් ඇති ව හෝ දෝෂ සිත් ඇති ව හෝ කියන්නාහු නම්, එහි මේ වචනමාගීයෝ පස්දෙනෙක් වෙත්: මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කල්පි හෝ තොකල්පි හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ විද්‍යාමාන වූ හෝ අවිද්‍යාමාන වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මොළොක් වූ හෝ රඵ වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ අභි සංගත වූ හෝ අභි රහිත වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත්සිත් ඇති ව හෝ දෝෂ සිත් ඇති ව හෝ කියන්නාහු ය. එහි දී තොප විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු ය. ‘අපගේ සිත වෙනසකට පත් නො වන්නේ ය. ලාමකවචන නිකුත් නො කරන්නෙමු. භිතෘනුකම්පා ඇති ව මෙත්සිත් ඇති ව නොකිපි සිත් ඇති ව වාසය කරන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි මෙමුත්‍රය පතුරුවා වසන්නෙමු.’ -

නදුරමමණ්ඤඤ ඝඩ්ඛාවන්තං ලොකං පඨවීඝමෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරික්ඛා විහරිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

19. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ලාබං වා හලිද්ධං¹ වා නීලං වා මඤ්ඤථං² වා ආදාය. සො එවං වදෙය්‍ය: අහං ඉමස්මිං ආකාසෙ රූපාති³ ලිඛිස්සාමි රූපවාදුභාවං කරිස්සාමිති. නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි නු සො පුරිසො ඉමස්මිං ආකාසෙ රූපාති ලිඛෙය්‍ය රූපවාදුභාවං කරෙය්‍යාති? ‘නො හෙතං භනෙත’ තං කිස්ස භෙදු? ‘අයං හි භනෙත ආකාසො අරූපී අනිදස්සනො. තඤ්ඤ න සුකරං රූපං ලිඛිතුං රූපවාදුභාවං කාදුං. යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස භාහි අස්සා’ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤිමෙ වචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු: කාලෙන වා අකාලෙන වා -පෙ- නදුරමමණ්ඤඤ ඝඩ්ඛාවන්තං ලොකං ආකාසමෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරික්ඛා විහරිස්සාමා’ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

20. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ආදිත්තං තිණ්ණකකං ආදාය, සො එවං වදෙය්‍ය: අහං ඉමාය ආදිත්තාය තිණ්ණකකාය ගඛිතං නදිං සන්තාපෙස්සාමි සමපරිතාපෙස්සාමිති. නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි නු සො පුරිසො ආදිත්තාය තිණ්ණකකාය ගඛිතං නදිං සන්තාපෙය්‍ය සමපරිතා-පෙය්‍යාති? ‘නො හෙතං භනෙත.’ තං කිස්ස භෙදු? ‘ගඛිතා හි භනෙත නදි ගමහිරි අප්පමෙය්‍යා. සා න සුකර ආදිත්තාය තිණ්ණකකාය සන්තාපෙදුං සමපරිතාපෙදුං. යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස භාහි අස්සා’ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤිමෙ වචනපථා, යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු: කාලෙන වා අකාලෙන වා -පෙ- නදුරමමණ්ඤඤ ඝඩ්ඛාවන්තං ලොකං ගඛිතාසමෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරික්ඛා විහරිස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

21. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බිලාරභස්සා මද්දිතා සුමද්දිතා සුපරිමද්දිතා මුද්දතා භුලිති ජිත්තාසස්සර ජිත්තාබ්බර.⁴ අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කඨඨං වා කඨලං වා ආදාය, සො එවං වදෙය්‍ය: අහං ඉමං බිලාර-භස්සං මද්දිතං සුමද්දිතං සුපරිමද්දිතං මුද්දකං භුලිති ජිත්තාසස්සර ජිත්තාබ්බරං කඨඨන වා කඨලෙන වා සරසරං කරිස්සාමි හරහරං කරිස්සාමිති. -

1. හලිද්ධං, ආයා. 2. මඤ්ඤථං, ආයා. 3. රූපං, මජ්ඣ. 4. ජිත්තාබ්බර, කඨඨ.

මෙත්සිතට අරමුණු වූ සියලු සත්කයන් ඇති මුළු ලොව විපුල වූ මහත්-
බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති නිදුක් වූ පොළොව හා සමාන
වූ සිහින් පතුරුවා වසන්තෙමු'යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම
හික්මිය යුතු ය.

19. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ලතු වණවැටි හෝ කහ වණවැටි
හෝ නිල් වණවැටි හෝ මදවි වණවැටි හෝ ගෙන එන්නේ ය. හේ 'මම
මේ ආකාරයෙහි රූප ලියන්නෙමි. රූප පහල කරන්නෙමි'යි මෙසේ
කියන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කුමැයි හඟනනු ද, ඒ පුරුෂ මේ අහසෙහි
රූප ලියන්නේ ද, රූප පහල කරන්නේ ද? 'වහන්ස, මේ නොවේ ම ය.'
ඒ කවරහෙයින්? 'වහන්ස, මේ අහස අරූපී ය. ඇසට නො හමු
වන්නේ ය. එහි රූප ඇදීම නො කට හැක්කේ ය. රූප පහල
කරන්නට සුකරනො වේ. හුදෙක් ඒ පුරුෂ තෙමේ කලාන්තයට වෙහෙසට
හිමියෙක් වන්නේ ය.' මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් වචනපථයන්ගෙන්
තොපට කියන්නා වූ අත්‍යයෝ කියන්නාහු නම්, එහි මේ වාඛිමාගීණෝ
පස්දෙනෙක් වෙත්: කල්ගි හෝ නොකල්ගි හෝ ... ඒ මෙමුච්චිතයට
අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලෝකය ආකාරය හා සම වූ මහත් වූ
මහත්බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති සිහින් පතුරුවා වසන්තෙමු,යි
මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

20. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ඇවිලගත් තණසුලක් ගෙන
එන්නේ ද, හේ මෙසේ කියන්නේ ය. 'මම මේ ඇවිලගත් තණසුලක් ගඟහා
නදිය තවන්නෙමි. හාත්පසින් තවන්නෙමි'යි කියා යි. මහණෙනි, ඒ
කුමැයි හඟනනු ද, ඒ පුරුෂ ඇවිලගත් තණසුලක් ගඟහානදිය
තවන්නේ ද, හාත්පසින් තවන්නේ ද? 'වහන්ස, එය නො වන්නේ ම ය'
ඒ කවරහෙයින්? 'වහන්ස, ගඟහානදිය ගැඹුරුය. පමණ නො කට
හැකි ය. ඇවිලගත් තණසුලකින් උණු කරන්නට නො හැක්කේ ය.
හාත්පසින් තවන්නට නො හැක්කේ ය. හුදෙක් ඒ පුරුෂ තෙමේ
වෙහෙසට දුකට හිමි වන්නේ ය.' මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම තොපට යම්
වචනපථයන්ගෙන් කියන්නා වූ අත්‍යයෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ
වාඛිමාගී පස්දෙනෙක් වෙත්. කල්ගි හෝ නො කල්ගි හෝ ... ඒ මෙත්-
සිතට අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලෝකය ගඟහානදිය හා සම වූ මහත් වූ
මහත් බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති ජේෂ නැති සිහින් පතුරුවා
වසන්තෙමු'යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

21. මහණෙනි, මහිනලද මැනවින් මහිනලද මොළොක් වූ හිඹුල්
පුළුන් වැනි වූ 'සර, සර' යන ශබ්ද නැති, 'බර, බර' යන හඬ නැති
බලල්සමන් කල පසුම්බියක් යම් සේ වේ ද, ඉක්බිති දණකක් හෝ
ගල්කැටයක් හෝ ගෙන පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. තෙතෙමේ මෙසේ
කියන්නේ ය. මම මේ මහිනලද මැනවින් මහිනලද, මොළොක් වූ හිඹුල්
පුළුන් වැනි වූ 'සර, සර' යන හඬ නැති, 'බර, බර' යන හඬ නැති
බලල්සමන් කල පසුම්බිය කාමයෙන් හෝ ගල්කැටයෙන් 'සර, සර'
යන හඬ ඇත්තක් කරන්නෙමි. 'බර, බර' යන හඬ ඇත්තක් කරන්-
තෙ මි' යි කියා යි. -

22. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි නු සො පුරිසො අමුං බිලාරහස්සං මඤ්ඤිතං සුමඤ්ඤිතං සුපරිමඤ්ඤිතං මුදුකං තුලිතිං ජිත්තසස්සරං ජිත්තභබ්බරං කට්ඨින වා කඨලෙන වා සරසරං කරෙස්ස භරභරං කරෙස්සාති? 'නො හෙතං හනෙත'. තං කිස්ස හෙතු? 'අසු භි¹ හනෙත බිලාරහස්සා මඤ්ඤිතා සුමඤ්ඤිතා සුපරිමඤ්ඤිතා මුදුකා තුලිති ජිත්තසස්සරං ජිත්තභබ්බරං, සා න සුකරු කට්ඨින වා කඨලෙන වා සරසරං කාතුං භරභරං කාතුං. යාවදෙව ව පන සො පුරිසො කීලමථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සා'ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චිමේ වචනපථා ඡයභි වො ජරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං: කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්ඤෙන වා ඵරුසෙන වා, අත්ථසංභිතෙන වා අත්තසංභිතෙන වා, මෙතඤ්චිතතා වා දොසන්තරු වා. කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අකාලෙන වා. භූතෙන වා භික්ඛවෙ ජරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අභූතෙන වා. අත්ථසංභිතෙන වා භික්ඛවෙ ජරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අත්තසංභිතෙන වා. මෙතඤ්චිතතා වා භික්ඛවෙ ජරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං දොසන්තරු වා. තත්‍රාපි වො භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතඛබ්බං: "න චෙව නො විත්තං විපරිණතං භවිස්සති. න ච පාපිකං වාචං තිව්ඡාරෙස්සාම. භිතානුකමපී ච විහරිස්සාම මෙතඤ්චිතතා න දොසන්තරු. තඤ්ඤ පුග්ගලං මෙතතාසභගතෙන චෙතසා ඵරිත්ථා විහරිස්සාම. තදුරම්මණ්ඤඤා සඛ්ඛාවන්තං ලොකං බිලාරහස්සාසමෙත² චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අචෙරෙන අඛ්‍යාපඤ්ඤිත ඵරිත්ථා විහරිස්සාමා"³ති. එවං භි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතඛබ්බං.

23. උභ්‍යතාදණ්ඩතෙන පි වෙ³ භික්ඛවෙ කකචෙන වොරු ඔචරකා⁴ අභිගම්ඛයානී ඔකනෙතය්‍යුං, තත්‍රාපි යො මනො ජදුසෙය්‍ය, න මෙ සො තෙන සාසනකරු. තත්‍රාපි වො⁵ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතඛබ්බං: "න චෙව නො විත්තං විපරිණතං භවිස්සති. න ච පාපිකං වාචං තිව්ඡාරෙස්සාම. භිතානුකමපී ච විහරිස්සාම මෙතඤ්චිතතා න දොසන්තරු. තඤ්ඤ පුග්ගලං මෙතතාසභගතෙන චෙතසා ඵරිත්ථා විහරිස්සාම. තදුරම්මණ්ඤඤා සඛ්ඛාවන්තං ලොකං මෙතතාසභගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අචෙරෙන අඛ්‍යාපඤ්ඤිත ඵරිත්ථා විහරිස්සාමා"³ති. එවං භි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතඛබ්බං.

24. ඉමඤ්ඤා තුමෙහ භික්ඛවෙ කකචුපමං ඔවාදං අභිකඛණං මනසි-කරෙස්සාථ. පස්සථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ තං චචතපථං අණ්ණං වා ජුලං වා යා තුමෙහ තාධිවාසෙය්‍යථාති? 'නො හෙතං හනෙත.' තස්මාතිඝ භික්ඛවෙ ඉමං කකචුපමං ඔවාදං අභිකඛණං මනසි කරුථ. තං වො භවිස්සති දීඝරන්තං භිතාය සුඛායාති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤාති.

කකචුපමසුත්තං පඨමං.

1. අමු භි, මජ්ඣං. අයඤ්ඤි, ස්‍යා. 2. විලාරහස්සමෙත, ස්‍යා.
 3. වෙ පි, මජ්ඣං. PTS. 4. වො,චරකා, ස්‍යා. 5. ඛො, මජ්ඣං. PTS.

22. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද? ඒ පුරුෂ තෙමේ මසිත ලද භාව්පසින් මසිත ලද මොලොක් වූ හිඹුල් පුළුන් වැනි, 'සර, සර' යන හඬ නැති, බර බර යන හඬ නැති බලල්සමින් කල ඒ පසුමිඛිය කාමෙයෙන් හෝ ගල්කැටයෙන් හෝ 'සර සර' යන හඬ 'බර බර' යන හඬ ඇත්තක් කරන්නේ ද? වහන්ස, එය 'නො වේ ම ය.' ඒ කවර හෙයින්: වහන්ස, විඛාලනසත්‍රාව මර්දිත ය. සුමර්දිත ය. සුපරිමර්දිත ය මාදුක ය, තුලිති ය. ජිනනසසාර ය. ජිනනහභීර ය. ඒ හසත්‍රාව කාමෙයකින් හෝ ගල්කැටයකින් හෝ 'සර, සර' යන හඬ ඇත්තක්, 'බර, බර' යන හඬ ඇත්තක් කරන්නට පහසු නො වන්නී ය. හුදෙක් ඒ පුරුෂ තෙමේ වෙහෙසට දුකට හිමියෙක් වන්නේ ය.' මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් වචනපථයක්ගෙන් නොපට කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කාලයෙහි හෝ අකාලයෙහි හෝ, විද්‍යමාන වූ හෝ අවිද්‍යමාන වූ හෝ, මොලොක් වූ හෝ, රළු වූ හෝ අළු සහිත වූ හෝ අළුරහිත වූ හෝ, මෙත්සින් ඇත්තාහු හෝ දෙස් සින් ඇත්තාහු හෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ වාචිමායීයෝ පස්දෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කල්පි හෝ තොකල්පි හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ විද්‍යමාන වූ හෝ අවිද්‍යමාන වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මොලොක් වූ හෝ රළු වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ අළුයෙන් යුක්ත වූ හෝ අතළුයෙන් යුක්ත වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත්සින් ඇත්තාහු හෝ දෙස්සින් ඇත්තාහු හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, එහි ලා තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: "අපගේ සිත වෙනසකට පත් නො වන්නේ ය. ලාමකවචන නො කියන්නෙමු. හිතානුකම්පා ඇති ව මෙත්සින් ඇති ව දෙස්සින් නැතිව වසන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි මෙමුත්‍රය පතුරුවා වසන්නෙමු. මෙත් සිතට අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලොකය විපුල වූ මහත් බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ වෛර නැති ද්‍රෝණ නැති, බලල්සම් පසුමිඛිය වැනි සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු" කියා යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

23. මහණෙනි, ඉදින් පහත් හැසුරුම් ඇති සොරා දෙපස දඹු ඇති කියතකින් ශරීරාවයව කපන්නාහු ද, එහි ද යමෙක් සිත දුෂිත කරන්නේ නම් එයින් හෙතෙමේ මාගේ අනුශාසනය කරන්නෙක් නො වේ. මහණෙනි, එහි දී ද තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතුයි: "අපේ සිත වෙනස් වූවක් නො වන්නේ ය. ලාමක වචන නො කියන්නෙමු. හිතානුකම්පි ව මෙත්සින් ඇති ව දෙස් සින් නැතිව වසන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා මෙමුත්‍රය සහගත සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු. ඒ මෙත් සිතට අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලොව විපුල වූ මහත් බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ වෛර නැති ද්‍රෝණ නැති බලල්සම් පසුමිඛිය වැනි (මාදු) සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු" කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු ම ය.

24. මහණෙනි, තෙපි මේ කකචුපම අවවාදය නිතර මෙනෙහි කරන්නාහු නම්, මහණෙනි, තෙපි යම් වචනපථයක් නො ඉවසන්නාහු ද, එබඳු අලාසාවද්‍ය වූ හෝ මහාසාවද්‍ය වූ හෝ වචනපථයක් දක්නු ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මේ කකචුපම අවවාදය නිතර මෙනෙහි කරවු. මහණෙනි, එය තොපට බොහෝ කාලයක් හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද වන්නේ ය.'

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාලසේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැයි පිලිගත්තාහු ය.

1. 3. 2.

අලගද්දුපමසුතනං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඍච්ඡපීඨං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපීණධිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන අරිට්ඨස්ස නාම භික්ඛුනො ගඬබ්බාධිපුබ්බස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං තොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි - යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා¹ භගවතා, තෙ පටිසෙවනො² නාලං අන්තරාසායාති. අස්සොසුං ඛො සමබහුලා භික්ඛු: අරිට්ඨස්ස කීර නාම භික්ඛුනො ගඬබ්බාධිපුබ්බස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි - යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො නාලං අන්තරාසායාති.

2. අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අරිට්ඨා භික්ඛු ගඬබ්බාධිපුබ්බො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිනා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඬබ්බාධිපුබ්බං ඵතද-ඵමාචු: සච්චං කීර තෙ ආචුසො අරිට්ඨ ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො නාලං අන්තරාසායාති?

3. “එවං ච්ඡා³ ඛො අහං ආචුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි - යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො නාලං අන්තරාසායා”ති.

4. අථ ඛො තෙ භික්ඛු අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඬබ්බාධිපුබ්බං ඵතසමා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙදාකාමා සමනුසුඤ්ජන්ති සමනුභාසන්ති: “මා හෙවං⁴ ආචුසො අරිට්ඨ අචච,⁵ මා හෙවං ආචුසො අරිට්ඨ අචච. මා භගවන්නං අබ්භාවිකම්.⁶ න භි සාධු භගවතො අබ්භකම්භානං.⁷ න භි භගවා එවං චදෙය්‍ය. අනෙකපරියායෙනභාවුත්තො⁸ අරිට්ඨ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා. අලඤච පන තෙ පටිසෙවනො අන්තරාසාය.

1. ගඬබ්බාධි, ස්‍යා. 2. ධම්මා වුත්තා, මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS
 3. බ්‍යා, මජ්ඣං, ස්‍යා. PTS 4. එවං, PTS. ඩී.
 5. අචච, මා භගවත්තං, මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS. 6. අබ්භාවිකම්, ස්‍යා.
 7. අබ්භාවිකම්, මජ්ඣං. 8. අනෙකපරියායෙනභාවුත්තො, මජ්ඣං.

1. 3. 2.

අලගදදුපම සුත්තය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් අන්තේසියුසියුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ගඬබාධිපුබ්බ (ශිඤ්ඤිතියන් නසන කුලයෙහි උපන්) අරිට්ඨ නම් මහණහට මෙබඳු ලාමක දෘෂටියෙක් උපත: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අන්තරායකරධම් කෙනෙක් (සවගීමොක්‍ෂ දෙකට) අන්තරායකරයහ සි යම් සේ වදාරන ලද්දහු ද, ඒ ධම්මෝ සෙවනය කරන්නාහට අන්තරාය පිණිස අසම්මයහ (අන්තරායකර නොවෙති) සි මෙසේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධම්ම දනිමි සි” කියා සි. බොහෝ භික්‍ෂූහු “ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහට - ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අන්තරායකරධම් කෙනෙක් සවගීමොක්‍ෂ දෙකට අන්තරායකරයහසි යම්සේ වදාරන ලද්දහු ද, ඒ ධම්මෝ සෙවනාහට අන්තරාය පිණිස සම්ම නො වෙති සි මෙසේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධම්ම දනිමි’ සි මෙබඳු පාපදෘෂටියක් උපන්නේල” සි අසූහ

2. ඉක්බිති ඒ භික්‍ෂූහු ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහු කරා එලඹියාහු ය එලඹ ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහට තෙල කීහ: “අැවැත් අරිට්ඨයෙනි, තට - ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ ධම් කෙනෙක් (සවගීමොක්‍ෂ දෙකට) බාධකයහ’ සි යම්සේ වදාරන ලද්දහු ද, සෙවනාහට ඒ ධම්මෝ අන්තරාය පිණිස අසම්මයහ’ සි මෙසේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධම්ම දනිමි’ සි යන පවිටු දෘෂටියෙක් උපන්නේ සැවැ දු” සි කියා සි

3. “අැවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිද්දකින් යම් මේ අන්තරායකරධම් කෙනෙක් (සවගීමොක්‍ෂ දෙකට) අන්තරායකරයහ සි වදාරන ලද්දහු ද, සෙවනාහට ඒ ධම්මෝ අන්තරාය පිණිස අසම්මයහ සි එවැනි සේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධම්ම දනිමි” සි කී ය.

4. ඉක්බිති ඒ භික්‍ෂූහු ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහු ඒ පවිටු දෘෂටියෙන් තොර කරනු කැමැත්තාහු ප්‍රශ්න කරති. ලබ්ධිය පිහිටුවන්. කරුණු විචාරමින් බෙණෙත්: “අැවැත් අරිට්ඨයෙනි, මෙසේ නො කියව. අැවැත් අරිට්ඨයෙනි, මෙසේ නො කියව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාව්‍යාන නො කරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාව්‍යානය නො මැනැවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො ම වදාරන සේක් ම ය. අැවැත අරිට්ඨයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ලෙසින් අන්තරාය-කර ධම්මෝ අන්තරායකරයහ සි වදාරන ලදහ. ඒ ධම්මෝ සෙවනාහට අන්තරාය පිණිස සම්ම වෙත් ම ය

5. අපසස්සාදා කාමා වුතතා භගවතා බහුදුකඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භියොසා. අට්ඨිකඛිඛලුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ-^{*} මංසපෙසුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- තිණ්ණකකුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- අඛිතාරකාසුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- සුපිනකුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- යාවිතකුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- රුකඛඵලුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- අභිසුඤ්ඤාපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- සතතිසුලුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- සපසිරුපමා කාමා වුතතා භගවතා බහුදුකඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භියොසා”ති.

6. එවමපි ඛො අරිට්ඨො භිකඛු ගඬබ්බාඛිපුඛෙඛො¹ තෙහි භිකඛුහි සමනු- සුඤ්ඤමානො සමනුගාහිගමානො සමනුභාහිගමානො තමෙව² පාපකං දිට්ඨිගතං එමසා පරුමස්ස³ මොහරති: “එවං වතා⁴ ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අනතරාසිකා ධම්මා අනතරාසිකා වුතතා භගවතා තෙ පටිසෙවනො තාලං අනතරායායා”ති.

7. යතො ඛො තෙ භිකඛු තාසකඛිංසු අරිට්ඨං භිකඛුං ගඬබ්බාඛි- පුඛං එතස්මා පාපකං දිට්ඨිගතං විවෙචෙකුං, අඵ තෙ භිකඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනො භගවතතං අභිවාදෙතො එකමන්තං තිසිදිංසු. එකමන්තං තිසිනතා ඛො තෙ භිකඛු භගවතතං එතදමොදුං:

8. “අරිට්ඨස්ස නාම භනෙත භිකඛුතො ගඬබ්බාඛිපුඛෙඛස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපසන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අනතරාසිකා ධම්මා අනතරාසිකා වුතතා භගවතා තෙ පටිසෙවනො තාලං අනතරායායාහි. අසුඤ්ඤා ඛො මයං භනෙත, අරිට්ඨස්ස කීර නාම භිකඛුතො ගඬබ්බාඛිපුඛෙඛස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපසන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අනතරාසිකා ධම්මා අනතරාසිකා වුතතා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො තාලං අනතරායායා”ති

1. ගඛවාහි, සතා. 2. තදෙව, මජ්ඣං. සතා. PTS. 3. පරාමාසා, මජ්ඣං.
4. ඛතා, මජ්ඣං. සතා.

* ‘අට්ඨිකඛිඛලුපමා කාමා වුතතා භගවතා, ඉවාදිසු සබ්බත්ථ ‘බහුදුකඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භියොසාහි’ පාඨසෙසො ජෙට්ඨාලච්ඡිකො දට්ඨිකො. පොඨකොසු පෙසාල- වචනං න දිස්සති.

5. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ අලාභාද ඇත්තාහු ය යි ද, බොහෝ දුක් ඇත්තාහු ය යි ද, බොහෝ දැඩි වෙහෙස ඇත්තාහු ය යි ද, මෙහි ආදීනව බොහෝ ය යි ද, වදාරන ලද්දක.” - භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ මාංශපෙයියකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ තණහුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ ගිනිඅඟුරුවලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ සිහිනියකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ පිරුවකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ රැක්පලයට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ අසිපත හා මස්ලොඹුවට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ අඛයට හුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ සජ්ජිකකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ උපායාස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ ය’ යි වදාරන ලද්දක” යනු යි.

6. මෙසේ ද, ඒ භික්ෂුන් විසින් ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණ ප්‍රශ්න කරනු ලබනුයේ ලබ්බිය පිහිටුවනු ලබනුයේ කරුණු විවාරනු ලබනුයේ ඒ පවිටු දූෂටිය ම දූෂටිබලයෙන් පරාමසී කොට ගෙන එයට බැසගෙන මෙසේ කියයි: ‘ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අන්තරායකරධම් කෙතෙක් (සගමොක් දෙකට) අන්තරායකරයක යි. වදාරන ලද්දහු නම්, ඒ ධම්මෝ සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස නොවෙන් ද, ඇවැත්නි, එවැනි ලෙසින් ම මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධම්ම දනිමි’ යි කියේ ය.

7. යම් හෙයකින් ඒ භික්ෂුහු ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණහු ඒ පවිටු දූෂටියෙන් තොර කරන්නට නො හැකි වූවාහු ද, ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එලඹියාහු ය. එලඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුත්ත. එකත්පසෙක හුත් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කලාහු ය:

8. “වහන්ස, ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණහට ‘යම් මේ අන්තරායකර-ධම්කෙතෙක් අන්තරායකරයක’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු ද, ඔහු සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස අසම්ඵ වෙන් ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධම්ම දැනගෙන සිටිමි’ යි මෙබඳු ලාමක දූෂටියක් උපත. වහන්ස, අපි ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය නම් මහණහුට ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් ඒ අන්තරායකර ධම් කෙතෙක් අන්තරායකර ධම්යහ යි වදාරන ලද්දහු ද, ඔහු සෙවුනාහට යම් සේ අන්තරාය පිණිස අසම්ඵ වෙන් ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාල ධම්ම දැනගෙන සිටිමි’ යන මෙබඳු පවිටු දූෂටියක් උපත්තේ ල’ යි ඇසුම්හ.

9 අඵ ඛො මයං භනෙත යෙන අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඛො තෙනුපසඛකම්මො. උපසඛකම්මො අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඛං එතද්-
වොවුම්භා: සච්චං කීර තෙ ආවුසො අරිට්ඨ එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං
උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අනන-
රාසිකා ධම්මා අනනරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං
අනනරායායාති?

10. එවං වුත්තෙ භනෙත අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඛො අමෙහ
එතද්වොච: එවං ව්‍යා¹ ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි,
යථා යෙමෙ අනනරාසිකා ධම්මා අනනරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙ-
වතො නාලං අනනරායායාති

11. අඵ ඛො මයං භනෙත අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඛං එතස්මා
පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙචෙතුකාමා සමනුසුඤ්ඤිතා සමනුගාහිතා සමනුභා-
සිතා: “මා හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ අච්ච,² මා හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ
අච්ච, මා භගවනනං අබ්භාවිකම්.³ න හි සාධු භගවතො අබ්භකඛානං.
න හි භගවා එවං චදෙය්‍ය. අනෙකපරියායෙන භාවුසො අරිට්ඨ අනනරා-
සිකා ධම්මා අනනරාසිකා වුත්තා භගවතා. අලඤ්ච පන තෙ පටිසෙවතො
අනනරායාය. අප්පසායාදා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුකඛා බහුපායාසා,
ආදීනචො එත්ථ භියෙය්‍යා. අට්ඨිකඛිඤ්චො කාමා වුත්තා භගවතා -පෙ-
සප්පසිඤ්චො කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුකඛා බහුපායාසා ආදීනචො
එත්ථ භියෙය්‍යා”ති.

12. එච්චපි ඛො භනෙත අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඛො අමෙහ
සමනුසුඤ්ඤිතමානො සමනුගාහිතමානො සමනුභාසිතමානො තදෙච
පාපකං දිට්ඨිගතං ථාමසා පරාමසං⁴ අභිනිවිසං වොහරති: එවං ව්‍යා
ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ
අනනරාසිකා ධම්මා අනනරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො
නාලං අනනරායායාති. යතො ඛො මයං භනෙත නාසකම්මො අරිට්ඨං
භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඛං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙචෙතුං. අඵ මයං
එතමත්ථං භගවතො ආරොචෙමාති.

1. ව්‍යා, මජ්ඣං. PTS. 2. අච්ච, මා භගවනනං, මජ්ඣං.
3. අබ්භාවිකම්, භ්‍යා. 4. පරාමාසා, මජ්ඣං.

9. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ගඬබ්බාඛිපුබ්බ අර්ථය මහණනු කර එළඹියමහ. එළඹ ගඬබ්බාඛිපුබ්බ අර්ථය මහණනුට තෙල කීමහ: “ඇවැත අර්ථය, යම් මේ අන්තරායකරධම් කෙනෙක් අන්තරායකරයහ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු නම්, ‘ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස අසම්පී ද, මම ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එසේම දනිමි’ යි කියා පවිටු දූෂටියක් උපන්නේ ල යනු සැබෑ ද? යනුයි.

10. වහන්ස, මෙසේ කීකල්හි ගඬබ්බාඛිපුබ්බ අර්ථය මහණ අපට තෙල කී ය: ‘යම් මේ අන්තරායකරධම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අන්තරායකරයහ යි වදාරන ලද්දහු ද, ‘ඔහු සෙවුනාහට අන්තරාය පිණිස යම් සේ අසම්පී ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එසේම දනිමි’ යි කියා යි.

11. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ගඬබ්බාඛිපුබ්බ අර්ථය මහණනු ඒ පවිටු දූෂටියෙන් තොර කරනු කැමැත්තමෝ ප්‍රශ්න කරමහ. ලබ්ධිය පිහිටුවීමහ. කරුණු විචාරමහ: “ඇවැත් අර්ථය, මෙසේ නොකියව. ඇවැත් අර්ථය, මෙසේ නො කියව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාඛ්‍යාත නො කරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාඛ්‍යාතය නො මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරති. ඇවැත අර්ථයෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනේකප්‍රකාරයෙන් අන්තරායකරධමයෝ අන්තරායකර ධර්මයහ යි වදාරන ලදහ. ඔහු සෙවුනාහට අන්තරාය පිණිස සම්පී ම වෙති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ අප්‍රාඝ්ඛාදයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ බොහෝ දුඛ ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’ යි වදාරන ලදහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ සප්ඨසකට බඳු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුඛ ආයාස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’ යි වදාරන ලදහ” කියායි.

12. වහන්ස, මෙලෙසින් අප විසින් ගඬබ්බාඛිපුබ්බ අර්ථය හිසු තෙමේ ප්‍රශ්න කරනු ලබනුයේ ලබ්ධිය පිහිටුවනු ලබනුයේ කරුණු විචාරනු ලබනුයේ ඒ පවිටු දූෂටිය ම දුඛ ලෙසින් ගෙන එයට වැද ව්‍යවහාර කරයි: ‘යම් මේ අන්තරායකරධම් කෙනෙක් අන්තරායකරයහ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු ද, ඔහු සෙවුනාහට අන්තරාය පිණිස යම්සේ අසම්පීයහ යි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එවැනි සේ ම දනිමි’ කියා යි. වහන්ස, යම් කෙසකින් අපි ගඬබ්බාඛිපුබ්බ අර්ථය මහණනු ඒ පවිටු දූෂටියෙන් තොර කරන්නට අසම්පී වුවමෝ ද, අපි මේ කාරණය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කරමහ.

13. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනොතඝි: එහි නිං භික්ඛු, මම වචනෙන අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඛබ්බං ආමනොතඝි “සන්ථා තං ආවුසො අරිට්ඨං ආමනොතඝි”ති. ‘එවං භනොත’ති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසුඤ්ඤා යෙන අරිට්ඨො භික්ඛු’ ගඤ්ඛාධිපුඛබ්බො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඛබ්බං එතදවොච: ‘සන්ථා තං ආවුසො අරිට්ඨං ආමනොතඝි’ති.

14. ‘එවමාවුසො’ති ඛො අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඛබ්බො තස්ස භික්ඛුනො පටිසුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා භගවනතං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඛබ්බං භගවා එතදවොච: සච්චං කීර තෙ අරිට්ඨං එචරුපං පාරකං දීට්ඨිගතං උප්පන්නං- තථාභං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අනතරාසිකා ධම්මා අනතරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙචතො නාලං අනතරායායා’ති?

15. “එවං ව්‍යා ඛො අහං භනොත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අනතරාසිකා ධම්මා අනතරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙචතො නාලං අනතරායායා”ති.

16. කස්ස ඛො නාම නිං මොඤ්ජුරිස, මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි? නනු මයා මොඤ්ජුරිස, අනෙකපරියායෙන අනතරාසිකා ධම්මා අනතරාසිකා වුත්තා. අලඤ්ඤා පන තෙ පටිසෙචතො අනතරායායා? අප්පසාදා, කාමා වුත්තා මයා බහුදුකඛා බහුපායාසා, ආදීතවො එත්ථ භියොසා අට්ඨිකඛිලුපමා කාමා වුත්තා මයා - මංගපෙසුපමා කාමා වුත්තා මයා - නිඤ්ඤාකුපමා කාමා වුත්තා මයා - අභිභාරකාසුපමා කාමා වුත්තා මයා - සුපිනකුපමා කාමා වුත්තා මයා - යාචිතකුපමා කාමා වුත්තා මයා - රුකඛඵලුපමා කාමා වුත්තා මයා - අභිසුඤ්ඤාපමා කාමා වුත්තා මයා - සතභිසුඤ්ඤාපමා කාමා වුත්තා මයා - සප්පභිරුපමා කාමා වුත්තා මයා බහුදුකඛා බහුපායාසා, ආදීතවො එත්ථ භියොසා. අථ ච පන නිං මොඤ්ජුරිස, අතතනා දුග්ගභිතෙන අමොච වෙච අබ්භාවිකඛිසි. අතතානඤ්ඤා ඛණ්ඨි. බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසච්චි. තං හි තෙ මොඤ්ජුරිස, භවිස්සති දීඝරතතං අභිතාය දුකඛායාති.

13. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණකු ඇමැතුණේ ක: 'මහණ තෝ මෙහි එව, මාගේ බසින් ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණනු අමතව: ඇවැත අර්ථය, ශාස්තෘන් වහන්සේ නා අමතන සේකැ' යි කියා ය එසේ ය, වහන්සැ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණනු වෙත එලඹියේ ය. එලඹ ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණනුට 'ඇවැත, අර්ථය, ශාස්තෘන් වහන්සේ නා අමතන සේකැ' යි මෙය කී ය. ඇවැත්නි, එසේ ය යි ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණ ඒ මහණනුට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹියේ ය. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණනුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලසේක:

14. යම් මේ අන්තරායකර ධර්මකෙනෙක් අන්තරායකරහ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු ද, ඔහු සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස නො වෙත් ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසුධර්මය දැනගෙන සිටිමි" යි. අර්ථය, තට මෙබඳු පවිටු දූෂටයක් උපන්නේ ඉ යනු සැබෑ ද?

15. "වහන්ස, යම් මේ අන්තරායකර ධර්ම කෙනෙක් අන්තරායකරහ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු නම්, ඔහු සෙවුනාහට යම් සේ අන්තරාය පිණිස නො වෙත් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසු ඒ ධර්මය මම එවැනි සේ ම දනිමි."

16. මෝස පුරුෂය, කවරකුට මා විසින් මෙසේ දෙසු ධර්මයක් තෝ දැන සිටිනෙහි ද? මෝස පුරුෂය, මා විසින් නොසෙක් ලෙසින් අන්තරායකර-ධර්මයෝ අන්තරායකරයහ යි වදාරන ලද්දහු නො වෙත් ද? සෙවුනාහට ඒ ධර්මයෝ අන්තරාය පිණිස සමඵ නො වෙත් ද? මා විසින් 'කාමයෝ අප්‍රාසවාදයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ බොහෝ දුඛි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීතව ඉතා බොහෝ ය' යි වදාරන ලද නො වේ ද? මා විසින් 'කාමයෝ ඇවසැකිල්ලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... 'කාමයෝ මස්-වැදුල්ලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ තණනුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ හිනිඅඟුරුවලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ සිහිනසකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ පිරුළුවකට බඳු උපමා ඇත්තාහ' 'කාමයෝ රැක්පල බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ අසිපත හා මස්ලොඹුවකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ අඛසටි හුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ සජ්භිසකට බඳු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුඛි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීතව ඉතා බොහෝ ය' යි වදාරන ලද්දහ. වැලිදු, මෝසපුරුෂය, තෝ තමා ටරදවා ගත් දූෂටයන් අපට අභ්‍යාඛ්‍යාතය කෙරෙහි. තෝ තමන් ගුණ කණිහි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙහි. හිස් පුරුෂය, එය තට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවත්යි.

17. අඵ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොති: තුං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ අපි නායං අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඛො උසමිකතොපි ඉමස්මිං ධම්ම-
 විනයෙති? ‘කිං හි සියා භනොත, නො භෙතං භනොත’ති. එවං වුතො
 අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඛො තුණ්හිභුතො මඬකුභුතො පත්තකඛකො
 අධොමුඛො පඤ්ඤායනො අපට්ඨානො නසීදි. අඵ ඛො භගවා අරිට්ඨං
 භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඛං තුණ්හිභුතං මඬකුභුතං පත්තකඛකං අධොමුඛං
 පඤ්ඤායනං අපට්ඨානං විදිත්වා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඛං එතද-
 වොච: ‘පඤ්ඤාසිස්සහි ඛො තිං මොඝපුරිස එතෙන සකෙන පාපකෙන
 ද්වට්ඨිගතෙන. ඉධාහං භික්ඛු පටිපුච්ඡිස්සාමි’ති.

18. අඵ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොති: තුච්චෙහපි මෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං
 දෙසිතං ආඡානංථ, යථායං අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඛො අත්තනා
 දුක්ඛජිතෙන අමෙහ වෙච අඛොවිකඛති. අත්තානඤ්ච ඛණ්ති ඛහුඤ්ච
 අපුඤ්ඤං පසම්භිති? “නො භෙතං භනොත, අනෙකපරියායෙන හි නො
 භනොත අනත්තරාසිකා ධම්මො අනත්තරාසිකා වුත්තා භගවතා. අලඤ්ච පන
 තෙ පටිසෙචනො අනත්තරායාය. අප්පසාදා කාමො වුත්තා භගවතා ඛහුදුකඛා
 ඛහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ හියෙසා. අට්ඨිකඛිඤ්චපමා කාමො වුත්තා
 භගවතා -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමො වුත්තා භගවතා ඛහුදුකඛා ඛහුපායාසා
 ආදීතවො එත්ථ හියෙසා’ති

19. සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුමෙහ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං
 ආඡානංථ අනෙකපරියායෙන හි වො භික්ඛවෙ අනත්තරාසිකා ධම්මො
 අනත්තරාසිකා වුත්තා මයා. අලං ච පන තෙ පටිසෙචනො අනත්තරායාය.
 අප්පසාදා කාමො වුත්තා මයා ඛහුදුකඛා ඛහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ
 හියෙසා, අට්ඨිකඛිඤ්චපමා කාමො වුත්තා මයා -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමො
 වුත්තා මයා ඛහුදුකඛා ඛහුපායාසා, ආදීතවො එත්ථ හියෙසා. අඵ ච පනායං
 අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඛො අත්තනා දුක්ඛජිතෙන අමෙහ වෙච
 අඛොවිකඛති. අත්තානඤ්ච ඛණ්ති. ඛහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසම්භිති. තං හි
 තස්ස මොඝපුරිසස්ස භට්ඨස්සති දීඝරතං අභිතාය දුක්ඛාය. සො ච
 භික්ඛවෙ අඤ්ඤාත්තෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්ත කාමසඤ්ඤාය
 අඤ්ඤාත්ත කාමවිතකෙකභි කාමෙ පටිසෙචස්සතිති තෙනං
 ඤානං විජ්ජති.

17. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවූහ: “මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟහඟු ද? මේ ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණ තෙමේ මේ ශාසනයෙහි දෙන තමැති උපණයෙන් උණුසුම් කරන ලද්දේ ද? “වහන්ස, ඒ කෙසේ වන්නේ ද, වහන්ස, මේ නො වේ ම ය.” මෙසේ කීකල්හි ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණ නිශ්ශබ්ද ව මතු ව නැමූ ගෙල ඇති ව යටිකුරු කල මුව ඇති ව කලාපනා කරමින් වැටහුම් රහිත ව සිටියේ ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්ශබ්ද වූ මතු වූ නැමූ ගෙල ඇති යටිකුරු කල මුහුණු ඇති කලාපනා කරමින් වැටහීම් රහිත ව හුන් ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහු දැන වදාරා ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහුට “භිස් පුරුෂය, මේ සවකිය වූ ලාමක මිථ්‍යාදූෂටියෙන් හෝ ප්‍රකට වන්නෙහි ය. මෙහි ලා මම භික්ෂූන් විවාරත්තෙමි”යි වදාළසේක.

18. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවූහ: “මහණෙනි, මේ ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණ යම් සේ වරදවා හත් මිථ්‍යාදූෂටියෙන් අපවත් අභ්‍යාඛ්‍යානය කෙරේ ද, තමන් ගුණ කණී ද, බොහෝ අකුසලත් රූප කෙරේ ද, මා විසින් දෙසනා කල ධර්මය එලෙසින් තෙපි දු දැනිවු ද? “වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අපට නොයෙක් ලෙසින් අන්තරාසිකධම්මී අන්තරාසිකධම්මී යයි වදාරන ලදහ. ඔහු සෙවුනානට අන්තරාසි පිණිස ද සමඵයහ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ අලාභ ආස්වාද ඇත්තාහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දුකි වෙහෙස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි නොයෙක් ලෙසින් අපට වදාරන ලදහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලක් වැනියහ... කාමයෝ සර්පභිසක් වැනියහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දුකි වෙහෙස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි වදාරන ලදහ.”

19. මහණෙනි, මැනවි. මා විසින් දෙසූ ධර්මය තෙපි දන්නහු ය. එය මැනවි. මහණෙනි, මා විසින් තොපට නොයෙක් ලෙසින් අන්තරාසික ධර්මයෝ අන්තරාසිකධම්මී යහ හි දෙසන ලදහ. ඔහු සෙවුනානට අන්තරාසි පිණිස පවතින්. මා විසින් ‘කාමයෝ අලාභ ආස්වාද ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුකි වෙහෙස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි වදාරන ලදහ. මා විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලක් වැනියහ... කාමයෝ සර්පභිසක් වැනියහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුකි වෙහෙස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි දෙසන ලදහ. එතෙකුදු වුවත් මේ ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණ තෙමේ තමා වරදවා හත් මිථ්‍යාදූෂටියෙන් අපට ද අභ්‍යාඛ්‍යානය කරයි. තමන් ගුණ ද කණීයි. බොහෝ අකුසල ද රූප කරයි. එය ඒ භිස් පුරුෂයාට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින්නේ ය. මහණෙනි, හෙතෙමේ එකාන්තයෙන් කෙල්ලකාමයන්ගෙන් වෙන් ව කාමසංඥවත්ගෙන් වෙන් ව ම කාමවිතකීයන්ගෙන් වෙන්ව ම කාමයන් සෙවනය කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

20. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙව මොඝපුරිසා ධම්මං පරියාපුණන්ති: සුතතා ගෙය්‍යා වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්භුතධම්මං වෙදලලං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණීත්වා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං ත උපපරිකඛන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරිකඛනං ත නිජ්ඣානං බමන්ති. තෙ උපාරමනාතිසංසා වෙව ධම්මං පරියාපුණන්ති ඉතිවාදප්පමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස වත්ථාය¹ ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභොගන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගහිතා දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගහිතතතා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

21. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අලගද්දත්ථිකො අලගද්දගවෙසී අලගද්දපරිඤ්ඤානං චරමානො- සො පසෙස්සය්‍ය මගන්තං අලගද්දං, තමෙනං භොගෙ වා නබ්බුට්ඨො වා ගණේහය්‍ය, තස්ස සො අලගද්දෙ පටිපරිවත්තිත්වා² හත්ථො වා බාහාය වා අඤ්ඤාකරස්මිං වා අභිගප්ච්චමෙඛ ඛසෙය්‍ය,³ සො තතොතිදුතං මරණං වා තිගච්ඡය්‍ය මරණමතතං වා දුක්ඛං. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගහිතතතා භික්ඛවෙ අලගද්දස්ස එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙව මොඝපුරිසා ධම්මං පරියාපුණන්ති: සුතතා ගෙය්‍යා වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්භුතධම්මං වෙදලලං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණීත්වා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං ත උපපරිකඛන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරිකඛනං ත නිජ්ඣානං බමන්ති. තෙ උපාරමනාතිසංසා වෙව ධම්මං පරියාපුණන්ති ඉතිවාදප්පමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස වත්ථාය ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභොගන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගහිතා දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගහිතතතා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

22. ඉධ පත භික්ඛවෙ එකවෙව කුලපුතතා ධම්මං පරියාපුණන්ති: සුතතා ගෙය්‍යා වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්භුතධම්මං වෙදලලං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණීත්වා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරිකඛන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරිකඛනං නිජ්ඣානං බමන්ති. තෙ ත වෙව උපාරමනාතිසංසා ධම්මං පරියාපුණන්ති ත ඉතිවාදප්පමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස වත්ථාය ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභොගන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා සුග්ගහිතා දීඝරතතං භිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගහිතතතා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

. 1. යස්සත්ථාය, ස්‍යා. 2. පටිතිවත්තිත්වා, ස්‍යා 3. ඛංසෙය්‍ය, ඉජ්ඣ. ස්‍යා.

20. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් හිස් පුරුෂයෝ සුත්‍ර, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුතධම්ම, වෙදලල යන ධර්ම උගතින්. ඔහු ඒ ධර්ම ඉගෙන ඒ ධර්මයන්ගේ අභියාසා ප්‍රඥාවෙන් පරීක්ෂා නො කරන්. නුවණින් අදහස මෙනෙහි නො කරන්නා වූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ මැනවින් නො වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයන්හි දෙස් නැගීම අනුසස් (ප්‍රයෝජන) කොට ඇත්තාහු, 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාහු ධර්මය උගතින්. යමක් සඳහා ධර්මය හදාරන් නම්, ඒ ප්‍රයෝජන ද නො ලබන්. ඔවුන්ට වරදවා ගත් ඒ ධර්මයෝ බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින්. එය කවරහෙයින් යන්: මහණෙනි, දහම් වරදවා ගත් හෙයිනි.

21 මහණෙනි, සර්පයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ සර්පයන් සොයන්නා වූ සර්පයන් සෙවීමෙහි යෙදුණා වූ පුරුෂයෙක් යම්සේ වෙයි ද- හෙතෙම මහත් සර්පයකු දක්නේ ය. ඒ සර්පයා ශරීරයෙහි හෝ නඟුවෙහි හෝ අල්ලා ගන්නේ ය. ඒ සර්පයා ආපසු හැරී ඔහුගේ අත හෝ බාහුව හෝ අත් අභ්‍යන්තරයක් හෝ දඬු කරන්නේ ය. හෙතෙම ඒ හෙතු කොට හෙත මරණයට හෝ මරණය පමණ වූ දුකට හෝ පැමිණෙයි. ඒ කවරහෙයින් යන්: මහණෙනි, සර්පයා වැරදි ලෙසින් අල්ලා ගත් හෙයිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් හිස් පුරුෂයෝ සුත්‍ර, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුතධම්ම, වෙදලල යන ධර්ම හදාරන්. ඔහු ඒ ධර්ම ප්‍රගුණ කොට ඒ ධර්මයන්ගේ අභියාසා නුවණින් පරීක්ෂා නො කරන්. නුවණින් අභියාසා පරීක්ෂා නො කරන ඔවුන්ට ධර්මයෝ මැනවින් නො වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දෙස් නැගීම අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තාහු ද ධර්මය උගතින්. යමක් සඳහා ධර්මය උගතින් නම්, ඒ අර්ථය ද නො ලබන්. වරදවා ගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින්. ඒ කවරහෙයින් යන්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා උගත් බැවිනි.

22. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍ර කෙනෙක් සුත්‍ර, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුතධම්ම, වෙදලල යන ධර්ම හදාරන්. ඔහු ඒ ධර්ම ඉගෙන ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථය නුවණින් පරීක්ෂා කරන් නුවණින් අර්ථ පරීක්ෂා කරන්නා වූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දෙස් නැගීම අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද ධර්මය නො උගතින්. 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද ධර්මය නො උගතින්. යමක් සඳහා උගතින් නම් ඒ ධර්මයාගේ ඒ ඵලය ද ලබන්. ඔවුන් විසින් මැනවින් උගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට දිගුකලක් හිත පිණිස සුව පිණිස පවතින්. ඒ වර හෙයින් යන්: මහණෙනි, ධර්මයන් මැනවින් උගත් බැවිනි.

23. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අලගද්දුප්ඵකො අලගද්දුගවෙසී අලගද්දුපරියෙසනං වරමානො- සො පසෙසය්‍ය මහන්තං අලගද්දුං, තමෙන අජපදෙන දුෂණධන සුනිග්ගභීතං තිග්ගණ්ඨය්‍ය, අජපදෙන දුෂණධන සුනිග්ගභීතං තිග්ගහෙඤ්චා¹ භිවාය්² සුග්ගභීතං ගණ්ඨය්‍ය; කිඤ්චාපි සො භික්ඛවෙ අලගද්දො තස්ස පුරිසස්ස ගඤ්චං වා බාහං වා අඤ්ඤාතරං වා අභිගපච්චඛං භොගෙහි පලීවෙධෙය්‍ය,³ අථ බො සො තෙව තතොතිදුතං මරණං වා නිගවේජය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගභීතත්තා භික්ඛවෙ අලගද්දුස්ස. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙච කුලපුත්තා ධම්මං පරියාපුණ්ණතී, සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුනං ඉතිවුත්තං ජාතං අබභුතධම්මං වෙදලුං තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිචා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අඤ්චං උපපරිකඛිනතී තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අඤ්චං උපපරිකඛිතං නිර්ඤානං ඛමනති. තෙ ත වෙච උපාරම්භානිසංසා ධම්මං පරියාපුණ්ණතී න ඉඤ්චාදපමොක්ඛානිසංසා ව. යස්ස වඤ්චා ධම්මං පරියාපුණ්ණතී තඤ්චස්ස අඤ්චං අනුභොගතී තෙසං තෙ ධම්මා සුග්ගභීතා දීඝරත්තං භිතාය සුබාය සංවත්තනතී. තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගභීතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මානං. තස්මාතිත භික්ඛවෙ යස්ස මෙ භාසිතස්ස අඤ්චං ආජාතෙය්‍යාථ තථා නං ධාරෙය්‍යාථ. යස්ස ච පන මෙ භාසිතස්ස අඤ්චං ත ආජාතෙය්‍යාථ අගං වා⁴ පටිපුච්ඡිතධෙබ්බා යෙ වා පනස්සු විශත්තා භික්ඛු.

24. කුලුපමං වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙහිස්සාමි⁵ නිඤ්චරණත්තාය නො ගහණඤ්චාය. තං සුණාථ, සංඛුකං මනසි කරොථ. භාසිස්සාමිති. එවමහනෙතති බො තෙ භික්ඛු ගගවතො පච්චසෙසාසුං. ගගවා එතදුවොච:

25. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අඤ්ඤාතමග්ගපටිපනො- සො පසෙසය්‍ය මහන්තං උදකණ්ණවා, ඔරිමං තීරං⁶ සාසඛිකං සප්පටිගයං, පාරිමං තීරං⁷ බෙමං අප්පටිගයං, න වස්ස⁸ තාවා සත්තාරණී උත්තරසෙතු වා අපාරාපාරං ගමනාය; තස්ස එවමස්ස: “අයං බො මහා උදකණ්ණවො ඔරිමං තීරං සාසඛිකං සප්පටිගයං. පාරිමං තීරං බෙමං අප්පටිගයං. තත්ථි ච තාවා සත්තාරණී උත්තරසෙතු වා අපාරාපාරං ගමනාය. යනුත්තාහං තිණකට්ඨසාබාපලාසං සඛිකඛිනිචා කුලුං ඛනිචා තං කුලුං තිස්සාය හතෙහි ච පාදෙහි ච වායමමානො සොත්ථිතා පාරං උත්තරෙය්‍යනති.”

1. නිග්ගභීතා, මජ්ඣ. 2. භිවායං, ස්‍යා. 3. පලීවෙධෙය්‍ය, ස්‍යා.
 4. තසෙච්ච, ස්‍යා. 5. දෙසෙස්සාමි, කඤ්චි. 6. ඔරිමභීරං, ස්‍යා.
 7. පාරිමභීරං, ස්‍යා. 8. න වායං, ස්‍යා.

23. මහණෙනි, සර්පයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන කැමැත්තාවූ සර්පයන් සොයන්නාවූ සර්පයන් හෙවිමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් යම්සේ වේ ද- ගෙනෙම මහත් සර්පයකු දකියි. ඒ මේ සර්පයා එළකුරයක් වැනි දණකින් මැනවින් දැඩි ව අල්ලා ගන්නේ ය. එළකුරදණකින් මැනවින් දැඩි ව අල්ලා ගෙන මැනවින් ගෙල අල්ලා ගන්නේ ය. ඒ සර්පයා ඒ පුරුෂයාගේ අත හෝ බාහුව හෝ එක්තරා අභපසඟක් හෝ දරණයෙන් වෙලා ගන්නේ ය. එසේ වුවත් ඒ හෙකු කොට ගෙන ගෙනෙම මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර වූ දුකට හෝ නො පැමිණෙන්නේ ය. ඒ කවරහෙයන යත්: මහණෙනි, සර්පයා මැනවින් අල්ලා ගත් බැවිනි. මහණෙනි, එවැනිදේදෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෝ සුත්‍ර ගෙයා, වෙයාකරණ, ගාථා, උදක, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබකුතඛමම, වෙදලල යන ධර්මයන් හදාරත්. ඔහු ඒ ධර්ම හදාරා ඒ ධර්මයන්ගේ අභිය නුවණින් පිරික්සත්. නුවණින් පරික්ෂා කරන්නා වූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ වැටහෙත්. ඔහු පරමාදයෙහි දෙශ් නැගීම අනුසස් කොට ඇත්තාවූ ධර්මය නො උගනිත්. ‘මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු’යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාවූ ඒ ධර්මය නො උගනිත්. යමක් පිණිස ධර්මය උගනිත් නම්, ඒ ප්‍රයෝජන ද ලබත්. ඔවුන් වසින් මැනවින් උගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට දිගුකලක් හිත පිණිස පවතිත්. ඒ කවරහෙයන යත්: මහණෙනි, දහම් මැනවින් උගත් බැවිනි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මා විසින් දෙශනා කල යම් ධර්මයක්හුගේ අර්ථය දන්නහු නම්, එය එසේ දරවු. මා දේශනා කල යම් ධර්මයක්හුගේ අභිය නො දන්නහු නම්, එහි දී මම හෝ පිලිවිසිය යුත්තෙමි. යම් ව්‍යක්ත භික්ෂුහු වෙත් ද, ඔහු හෝ පිලිවිසිය යුත්තාවූ ය.

24. මහණෙනි, නොපට මම පසුර උපමා කොට ඇති දහම් දෙකක්නෙමි. එය එතෙර වීම පිණිස ය. ගැනීම පිණිස නො වේ. එය අසවු. මැනවින් මෙතෙහි කරවු. දෙසන්නෙමි සි වදාලසේක. ‘භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එසේ ය’යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලසේක:

25. මහණෙනි, අධන්මගට පිලිපත් පුරිස්තෙමේ යම් සේ වේ ද, නෙතෙමේ සැක සහිත වූ බිය සහිතවූ මේතෙර ඇති, කැක රහිත බිය රහිත එතෙර ඇති, මහත් වූ ජලසකකියක් දක්නේ ය. ඔහුට මෙතෙරින් එතෙර යාමට තරණ නැවක් හෝ මත්තෙහි බැඳි හෙයක් හෝ නො වන්නේ ය. ඔහුට මේවැනි අදහසක් වන්නේ ය: “මේ මහාජලසකකියෙකි. මේගොඩ සැක සහිත ය. බිය සහිත ය. පරතෙර උවදුරු රහිත ය. ප්‍රතිභය රහිත ය. මෙතෙරින් එතෙර යාම සඳහා තරණ නැවක් හෝ මත්තෙහි බැඳි හෙයක් හෝ නැත. මම තණ, ලීදඹු, අකුකොළ කඩා එකතු කොට පසුරක් බැඳ ඒ පසුර නිසා අතින් හා පසින් උත්සාහ කරමින් සුව සේ එතෙර වන්නෙමි නම් මැනව්” කියා යි.

26. අඵ ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තිණ්කට්ඨිකාධාරොසං සඛිකඛිතිකා කුලො ඛික්ඛිතා තං කුලො තිස්සාය හඤ්ඤි ව පාදෙහි ව වායමමානො සොඤ්ඤි පාරං උත්තරෙසා. තස්ස පුරිසස්ස¹ උත්තිණ්ණස්ස² පාරං ගතස්ස³ එවමස්ස: 'ඛුත්තාරො ඛො මෙ අයං කුලො, ඉමාහං කුලො තිස්සාය හඤ්ඤි ව පාදෙහි ව වායමමානො සොඤ්ඤි පාරං උත්තිණ්ණො. යනනුනාහං ඉමං කුලො පිසෙ වා ආරොපෙතො ඛඤ්ඤි වා උච්චාරෙතො යෙන කාමං පකකමෙය්‍ය'නති. තං කිං මඤ්ඤෙඵ භික්ඛවෙ, අපි නු සො පුරිසො එවංකාරී තස්මිං කුලො කිච්චකාරී අස්සාති? 'නො හෙතං හනෙත.'

27. කඵංකාරී ව සො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුලො කිච්චකාරී අස්සා? ඉධ භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස උත්තිණ්ණස්ස පාරං ගතස්ස එවමස්ස: ඛුත්තාරො ඛො මෙ අයං කුලො, ඉමාහං කුලො තිස්සාය හඤ්ඤි ව පාදෙහි ව වායමමානො සොඤ්ඤි පාරං උත්තිණ්ණො, යනනුනාහං ඉමං කුලො එලෙ වා උස්සාදෙතො⁴ උදකෙ වා ඕපිලාපෙතො යෙන කාමං පකකමෙය්‍යනති. එවංකාරී ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුලො කිච්චකාරී අස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කුලුපමො මයා ධමෙමා දෙසිතො නිත්තරණ්ණිකානං නො ගහණ්ණිකානං කුලුපමං වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිතං ආජානනෙතති ධමමාපි වො පභාතඛො, පභෙව අධමමා.

28. ඡයිමාති භික්ඛවෙ දිට්ඨිට්ඨිකානාති. කතමාති ඡ? ඉධ භික්ඛවෙ අසුභවා පුපුඡ්ඡනො අරියානං අදස්සාපී අරියධමමස්ස අකොච්ඤෙ අරියධමෙම අවිනිතො, සප්පුරිසානං අදස්සාපී සප්පුරිසධමමස්ස අකොච්ඤෙ සප්පුරිසධමෙම අවිනිතො-

රූපං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. වේදනං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. සඤ්ඤා 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. සඛ්ඛාරෙ 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨිං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පනතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මතසා, තච්ඡි 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨිට්ඨිකානං 'සො ලොකො සො අත්තා, සො ථෙච්ච භවිස්සාමි: නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාමධමෙමා, සස්සතිසමං තථෙච්ච ධස්සාමි'ති තමපි 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති.

1. තස්ස, සා. PTS. සි.
 2. තිණ්ණස්ස, PTS. සි.
 3. පාරගතස්ස, සා.
 4. උස්සාපෙතො, සා.

26. ඉක්බිති මහණෙනි, ඒ පුරුෂ තෙම තණ දඹු අතුකොළ කඩා රැස් කොට පසුරක් බැඳ ඒ පසුර නිසා අතින් පසින් වැයම් කරමින් සුවසේ එතෙර යන්නේ ය. එතෙර වූ පරතෙරට ගිය ඒ පුරුෂයාට - 'මට මේ පසුර බොහෝ උපකාරී වී ය. මම මේ පසුර නිසා අතින් පසින් වැයම් කරමින් සුවෙන් එතෙර වීමි. මම මේ පසුර නිසා තබා ගෙන හෝ කර තබා ගෙන හෝ කැමැති මගකින් යන්නෙමි තම මැතැවැ' යි මෙබඳු අදහසක් වන්නේ තම, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද, මෙසේ කරන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කලයුතු ද කරන්නෙක් වන්නේ ද? 'වහන්ස, මේ නො වේ ම ය'.

27. මහණෙනි, කෙසේ කරනසුලු ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කල යුතු ද කරන්නෙක් වන්නේ ද? මහණෙනි, මෙහි එතෙර වූ පරතෙරට පැමිණි ඒ පුරුෂයාහට මෙවැනි අදහසක් වන්නේ ය: 'මට මේ පසුර බොහෝ උපකාරී ඇත්තේ විය. මම මේ පසුර නිසා අතින් ද පසින් ද වැයම් කරමින් සුවසේ එතෙර වූයෙමි. මම මේ පසුර ගොඩට පමුණුවා හෝ දියෙහි පා කොට යවා හෝ කැමැති මගකින් යන්නෙමි තම, මැතැවැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ කරන සුලු වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කල යුතු ද කරන්නෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මා විසින් පසුර උපමා කොට ඇති ධර්ම දෙශනා කරන ලදී. එය සසරින් එතෙර වීම පිණිස ය. ගැනුම පිණිස නො වේ. මහණෙනි, පසුර උපමා කොට නොපට දෙසන ලද ධර්ම දන්නා වූ නොප විසින් (ශමඵවිදැසීනා) ධර්ම යෝ ද හල සුත්තාහ. අධර්මයෝ කැලමැ යි.

28. මහණෙනි, මේ දූෂිතභාව (දූෂිත අරමුණු) ගසෙකි. කවර ගසෙක යන්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ආසීයන් නො දක්නාවූ ආසීධර්මයෙහි අදක්ෂ වූ ආයච්චිධර්මයෙහි නො හික්මුණා වූ, සත්පුරුෂයන් නො දක්නා වූ සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි අදක්ෂ වූ සත්පුරුෂධර්මයෙහි නො හික්මුණා වූ නුගත් පාඨශ්ඡත තෙමේ -

'මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය' යි රූපය තණහා මාන දිට්ඨි වසයෙන් දකී. 'මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය' යි වෙදනාව තාමණා මාන දූෂිතවශයෙන් දකී. 'මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය' යි සංඥව තාමණා මාන දූෂිත වශයෙන් දකී. 'මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය' යි සංසකාරයන් තාමණා මාන දූෂිත වශයෙන් දකී. යම් මේ රූපායතනයක් වේ ද, ශබ්දායතනයක් වේ ද, මුත වූ ගන්ධ රස ඵොට්ඨබ්බායතනයෙන් වෙන් ද, විඤ්ඤාන වූ සෙසු සත්‍යායතනයෙන් වෙන් ද, පැමිණෙන ලද සොයන ලද සිතින් අනුගමනය කරන ලද (විඤ්ඤාණාරම්භයෙහි වූ) තණහා මාන දිට්ඨි සු වෙන් ද, එය ද 'මෙය මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය' යි සලකයි. 'ලෝකය ඒ ය, ආත්මය ඒ ය, ඒ මම පරලොච ගොස් එහි නිත්‍ය, මූල, ශාශ්වත, අපිපරිණාම ස්වභාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. ශාශ්වත ය (මනාමෙරු ආදිය) සේ ම සිටින්නෙමි' යි යම් මේ දූෂිතභාවයකුත් වේ ද, එයත් 'මෙය මාගේ ය. මෙය මම වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය' යි දකී.

29. සුතවා ච ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දසොච්චි අරියධම්මස්ස කොච්චෙදො අරියධම්මෙ සුච්චිනො, සප්පුරිසානං දසොච්චි සප්පුරිසධම්මස්ස කොච්චෙදො සප්පුරිසධම්මෙ සුච්චිනො -

රූපං ‘නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා’ති සමනුපස්සති. වෙදනං ‘නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා’ති සමනුපස්සති. සංඤ්ඤාං ‘නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා’ති සමනුපස්සති. සංඛාරො ‘නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා’ති සමනුපස්සති. යම්පිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මතසා, තමපි ‘නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා’ති සමනුපස්සති. යම්පිදං දිට්ඨිට්ඨානං, සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි: නිච්චො ධුච්චො සස්සනො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තපෙච්ච ධස්සාමි’ති තමපි ‘නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා’ති සමනුපස්සති. සො එවං සමනුපස්සනො අසති න පරිතස්සතිති.

30. එවං චුතො අඤ්ඤානරො භික්ඛු භගවන්තා එතදවොච: සියා නු ඛො භනො ඛභිඤ්ඤා අසති පරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: “ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස එවං තොති අහු¹ වත මෙ, තං වත මෙ නත්ථි, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමිති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරත්තාශ්‍රිං කඤ්ඤති, සමමොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු ඛභිඤ්ඤා අසති පරිතස්සනා තොති”ති.

31. සිතා පන භන්තා ඛභිඤ්ඤා අසති අපරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: “ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස න එවං තොති ‘අහු වත මෙ, තං වත මෙ නත්ථි, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමි’ති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරත්තාශ්‍රිං කඤ්ඤති, න සමමොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු ඛභිඤ්ඤා අසති අපරිතස්සනා තොති”ති.

32. සියා නුඛො භනො අජ්ඣන්තං අසති පරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: -

1. අහු, PTS.

29. මහණෙනි, ආයතීයන් දක්නාසුලු වූ, ආසිඛ්‍යමයෙහි දක්න වූ ආසිඛ්‍යමයෙහි හික්මුණා වූ, සත්පුරුෂයන් දක්නාසුලු වූ, සත්පුරුෂඛ්‍යමයෙහි දක්න වූ සත්පුරුෂඛ්‍යමයෙහි හික්මුණා වූ ඉන්‍යවත් ආයතීයවක තෙමෙ -

‘මෙය මාගේ නො වේ. මෙය මම නො වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’යි රූපය දකිති. ‘මෙය මාගේ නො වෙයි. මෙය මම නො වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’යි වෙදනා දකිති. ‘මෙය මාගේ නො වේ. මෙය මම නො වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’යි සංසකාරයන් දකිති යම් මේ රූපායතනයක් වෙද, ශබ්දායතනයකුත් වේ ද, හත්ඛරස ජොට්ඨිඛායතනයන් වෙත් ද, තෙසු සභායතනයන් වෙත් ද, සිතින් පෘමිණෙතලද නොයන ලද අනුගමනය කරන ලද නාමණාමාන දූපටිනු වෙත් ද, එය ද ‘මාගේ නො වේ. එය මම නො වෙමි. එය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’යි දකිති. ලෝකය ඒ ය, ආත්මය ඒ ය, ඒ මම පරලොව ගොස් එහි තිත්‍ය, මූල, ශාශ්වත, අවිපරිණාම (නො පෙරලෙන) සවහාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. ශාශ්වතයක් සෙසින් සිටින්නෙමි’ යි යම් මේ දූපටිසභායකුත් වේ ද, ඒ දූපටියන් ‘මෙය මාගේ නොවෙයි මෙ මම නොවෙමි මෙය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’ යි දකිති. හෙතෙමේ මෙසේ නුවණින් දක්නේ (පරමාණී වශයෙන්) රූපාදිය තැනි (අවිද්‍යාමාන ය යි පෙනෙන) කල්හි තැනි නො ගණී යි.

30. මෙසේ වදාල කල්හි එක්තර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙලේ ය: “වහන්ස, බැහැරි දේ තැනි කල්හි තැනි ගැන්මක් වේ ද?” ‘මහණ, වන්නේ ය’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක “මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කෙනෙකුන්ට ‘මට ධනලාභයක් විය. දැන් එය මට තැන. මට (ලැබිය යුතු) (යම් ධනයක්) වන්නේ නම්, එය මම නො ලබමි යි මෙබඳු අදහසක් වෙයි. හෙතෙම ශෝක කරයි. කලාන්ත වෙයි වැලපෙයි. ලය අත්පැහැර හබ්බියි. මූලාවට පෘමිණෙයි. මහණ, මෙසේ බැහැරි දේ තැනි කල්හි තැනි ගැන්ම වේ ය’ යි වදාලසේක.

31. “වහන්ස, බැහැරි දේ තැනි කල්හි තැනි ගැන්මක් නො වන්නේ ද?” ‘මහණ, නො වන්නේ ය’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක: මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කෙනෙකුන්ට ‘මට (රත් රුවන් ආදී ධනයක්) විය. එය මට තැන. මට (ලැබිය යුතු ධනයක්) වන්නේ නම්, එය මම නො ලබමි’ යි මෙබඳු අදහසක් නො වේ. හෙතෙම ශෝක නො කෙරෙයි. කලාන්ත නො වෙයි. නො වැලපෙයි. ලය අත් පැහැර නො හබ්බියි. මූලාවට නො පෘමිණෙයි. මහණ, මෙසේ බැහැරි දේ තැනි කල්හි තැනි ගැන්ම නො වේ ය’ යි වදාල සේක.

32 “වහන්ස, තමා පිළිබද දේ තැනි කල්හි තැනි ගැන්මක් වන්නේ ද?” ‘මහණ, වන්නේ ය’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක: -

“ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස එවං දිට්ඨී හොති: ‘සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො, ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාම ධම්මො. සස්සතිසමං තථෙච ඵසාමි’ති. සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගත-සාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිට්ඨාතාඛිට්ඨානපරිසුට්ඨාතාභිනිච්චෙසානුසයානං සමුග්ගාතාය සබ්බසබ්බාරසමථාය සබ්බුපඛිපට්ඨිනිස්සග්ගාය තණ්හකඛයාය විරාගාය නිරෝධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙන්නස්ස. තස්ස¹ එවං හොති: ‘උච්ඡ්ඡ්ඡාමි නාම සු,² විනස්සිස්සාමි නාම සු, න සු තාම³ භවිස්සාමි’ති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරතතාලිං කඤ්ඤි, සම්මොහං ආපඡ්ඡති. එවං ඛො භික්ඛු අජ්ඣතතං අසති පරිතස්සනා හොති”ති.

33. සියා පන භනෙත අජ්ඣතතං අසති අපරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: “ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස න එවං දිට්ඨී හොති: ‘සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො, ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාම-ධම්මො. සස්සතිසමං තථෙච ඵසාමි’ති. සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිට්ඨාතාඛිට්ඨානපරිසුට්ඨාතාභි-නිච්චෙසානුසයානං සමුග්ගාතාය සබ්බසබ්බාරසමථාය සබ්බුපඛිපට්ඨිනිස්සග්ගාය තණ්හකඛයාය විරාගාය නිරෝධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙන්නස්ස. තස්ස න එවං හොති: ‘උච්ඡ්ඡ්ඡාමි නාම සු, විනස්සිස්සාමි නාම සු, න සු තාම භවිස්සාමි’ති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරතතාලිං කඤ්ඤි, න සම්මොහං ආපඡ්ඡති. එවං ඛො භික්ඛු අජ්ඣතතං අසති අපරිතස්සනා හොති.”

34. තං භික්ඛවෙ පරිග්ගතං පරිගණෙහය්‍යාථ යවාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො, ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙච තිට්ඨෙය්‍ය. පස්සථ තො තුමභ භික්ඛවෙ තං පරිග්ගතං යවාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙච තිට්ඨෙය්‍යාති? ‘නො භෙතං භනෙත.’ සාධු භික්ඛවෙ, අභම්පි ඛො තං භික්ඛවෙ පරිග්ගහං න සමනුපස්සාමි යවාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො, ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාම-ධම්මො, සස්සතිසමං තථෙච තිට්ඨෙය්‍ය.

1. තස්සෙවං, භ්‍යා. 2. නාමස්සු, මජ්ඣ. භ්‍යා. 3. නස්සු, මජ්ඣ. භ්‍යා.

“මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් එකකුට ‘ලෝකය ඒය, ආත්මය ඒය, ඒ මම පරලොච්ච ගොස් නිත්‍ය වන්නෙමි. සඳුර වන්නෙමි. සද්දකාලික වන්නෙමි. නො පෙරලෙන සවභාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. ශාශ්වතයක් මෙන් එසේ ම සිටින්නෙමි’ යි මෙබඳු දූෂිත වේ ද, හෙතෙම සියලු දූෂිත, දූෂිත හෙතු, දූෂිත පිහිටන තැන්, දූෂිත නැති සිවිම්, දූෂිතත්ව බැස ගැනීම්, දූෂිත සිතෙහි ලාභ පැවතුම් යන මොවුන් මුල් සුත් කිරීමට ද, සියලු සංසකාරයන් සංසිද්ධිම පිණිස ද, සියලු උපධීන් බැහැර කිරීම පිණිස ද, තෘණාන්තය කිරීම පිණිස ද, නො ඇලීම පිණිස ද, නිරෝධය පිණිස ද, නිවෘත්තය පිණිස ද, දහම් දෙසන තපාගතයන් වහන්සේගේ හෝ තපාගතශ්‍රාවකයකුගේ හෝ දෙශනාව අසයි. ඔහුට මෙවැනි අදහසක් වෙයි: ‘අනුතපතති වශයෙන් සිදි යන්නෙමි උ. වෑතසී යන්නෙමි උ. උත්පතති වශයෙන් නො වන්නෙමි උයි’ හෙතෙම ශෝක කරයි. කලාන්ත වෙයි. වැලපෙයි. ලය අත් පැහැර හබයි. මුලාවට පැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ තමා පිළිබඳ වුවක් නැති කල්හි තැනි ගැන්ම වෙයි”

33. “වහන්ස, ආධ්‍යාත්මික සකකි නැති කල්හි නො තැනි ගැන්ම වන්නේ ද? ‘මහණ, වන්නේ ය’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක. මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් එකකුට මෙවැනි දූෂිතයක් නො වෙයි: ලොකය ඒය. ආත්මය ඒය. ඒ මම පරලොච්ච ගොස් නිත්‍ය වන්නෙමි. සඳුර වන්නෙමි. සද්දකාලික වන්නෙමි. නොපෙරලෙන සවභාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. භූමද, පවතින දෙයක් මෙන් සිටින්නෙමි’ යි මෙබඳු දූෂිත නො වේ ද, හෙතෙම සියලු දූෂිත, දූෂිත හෙතු, දූෂිත පිහිටන තැන්, දූෂිත නැතිම, දූෂිතත්ව බැස ගැනීම්, දූෂිත සිතෙහි ලාභ ගැනීම් යන මොවුන් මුල්සුත් කිරීම පිණිස ද, සියලු සංසකාරයන් සංසිද්ධිම පිණිස ද සියලු උපධීන් බැහැර කිරීම පිණිස ද, තෘණාන්තය කිරීම පිණිස ද, නො ඇලීම පිණිස ද, නිරෝධය පිණිස ද, නිවෘත්තය පිණිස ද දහම් දෙසන තපාගතයන් වහන්සේගේ හෝ තපාගතශ්‍රාවකයකුගේ හෝ දෙශනාව අසයි. ඔහුට මෙ වැනි අදහසක් නො වේ: ‘අනුතපතති වශයෙන් සිදි යන්නෙමි උ. වෑතසී යන්නෙමි උ. උත්පතති වශයෙන් නො වන්නෙමි උ කියා යි. හෙතෙම ශෝක නො කරයි. කලාන්ත නො වෙයි. නො වැලපෙයි. ලය අත් පැහැර නො හබයි. මුලාවට නො පැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ ආධ්‍යාත්මික සකකිය නැති කල්හි නොතැනි ගැන්ම වේ.

33. “මහණෙනි, නිත්‍ය ධ්‍රැව ශාශ්වත අවිපරිණාමධම් වූ පරිග්‍රහයක් (තමා අයත් යම් බැහැරි පිරිකරක්) වන්නේ ද, ශාශ්වත වස්තූන් සම ම එසේ ම (එය) සිටින්නේ නම්, ඒ බැහැරි දෙය පිලිගනිවු. මහණෙනි, තෙපි නිත්‍ය ධ්‍රැව ශාශ්වත අවිපරිණාමධම් වූ තමා අයත් යම් බැහැරි දෙයක් ශාශ්වත වස්තූන් සම ම එසේ ම එය සිටින්නේ නම් ඒ බැහැරි දෙය, මහණෙනි, තෙපි දක්නු ද? ‘වහන්ස, එය නො වේ ම ය.’ මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් පරිග්‍රහයෙක් නිත්‍ය ද ධ්‍රැව ද සද්දකාලික ද අවිපරිණාමධම් ද ශාශ්වත දෙයක් මෙන් එසේ ම සිටින්නේ ද එබඳු පරිග්‍රහයක් මම ද නො දකිමි.

35. තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදානං උපාදිගොථ යංස අත්තවාදුපාදානං උපාදිගො ත උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා. පසංචනො භුමෙහ භික්ඛවෙ තං අත්තවාදුපාදානං යංස¹ අත්තවාදුපාදානං උපාදිගො ත උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාති? 'නො හෙතං භනෙත.' සාධු භික්ඛවෙ, අහමපි බො තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදානං ත සමනුපස්සාමි යංස අත්තවාදුපාදානං උපාදිගො ත උප්පජ්ජෙය්‍යං සොක පරිදෙව දුක්ඛ දොමනස්සුපායාසා.

36 තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිතිස්සයං තිස්සයොථ යංස දිට්ඨිතිස්සයං තිස්සයො ත උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා. පසංචනො භුමෙහ භික්ඛවෙ තං දිට්ඨිතිස්සයං යංස දිට්ඨිතිස්සයං තිස්සයො ත උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාති? 'නො හෙතං භනෙත.' සාධු භික්ඛවෙ, අහමපි බො තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිතිස්සයං ත සමනුපස්සාමි යංස දිට්ඨිතිස්සයං තිස්සයො ත උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා.

37. අත්තති වා භික්ඛවෙ සති 'අත්තනියං මේති අස්සාති? 'එවං භනෙත.' අත්තනියෙ වා භික්ඛවෙ සති 'අත්තා මේති අස්සාති? එවං භනෙත. අත්තති ව භික්ඛවෙ අත්තනියෙ ව සච්චතො ඵෙතතො අනුපලබ්භමානෙ² යමපිදං³ දිට්ඨිට්ඨාතං 'සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි තිච්චො ධුචො සස්සතො අපිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙච ධස්සාමි'ති, තතායං භික්ඛවෙ කෙචලො පරිපුරො බාලධම්මොති? 'කිං හි නො සියා භනෙත, කෙචලො පරිපුරො⁴ බාලධම්මො'ති.

38. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ රූපං තිච්චං වා අතිච්චං වාති? 'අතිච්චං භනෙත.' යමපතාතිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙත.' යමපතාතිච්චං දුක්ඛං පිපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපස්සිතුං: 'එතං මම, එසොභමසමි, එසො මෙ අත්තා'ති? 'නො හෙතං භනෙත.'

39 තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ වෙදනා තිච්චා වා අතිච්චා වාති? 'අතිච්චා භනෙත.' යමපතාතිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙත.' යමපතාතිච්චං දුක්ඛං පිපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපස්සිතුං: 'එතං මම, එසොභමසමි, එසො මෙ අත්තා'ති? 'නො හෙතං භනෙත.'

1. යස්ස, ස්‍යා. 2. අනුපලබ්භමානො, ස්‍යා. සි.
3. යමපි තා, මජ්ඣං. 4. කෙචලො හි භනෙත පරිපුරො, මජ්ඣං.

35 මහණෙනි, යම් ආත්මවාදෙපාදානංක උපාදාන කරන්නා වූ (දැඩි කොට ගන්නා වූ) ඔහුට ශෝකය, වැලපීම, කාසිකවේදනසික දුක, දැඩි වෙහෙස යන මොහු නුපදින්නාහු නම්, ඒ ආත්මවාදෙපාදානංක උපාදාන කරවු. මහණෙනි, හෙපි යම් ආත්මවාදෙපාදානංක උපාදාන කරන්නාවූ ඔහුට ශෝක පරිදේව දුකට දොමනසා උපායාසගෝ නුපදින්නාහු නම්' එබඳු ආත්මවාදෙපාදානංක දැනිටු ද? 'වහන්ස, එය නො වේ ම ය. මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් ආත්මවාදෙපාදානංක උපාදාන කරන්නා වූ ඔහුට ශෝකය වැලපීම දුක දොමනස දැඩි වෙහෙස යන මොහු නුපදින්නාහු නම්, මහණෙනි, එබඳු ආත්මවාදෙපාදානංක මම ද නො දකිමි.

36. මහණෙනි, යම් දූෂටිනිඃශ්‍රයංක ඇඤ්ඤාකරන්නා වූ ඔහුට ශෝකය වැලපීම දුක දොමනස දැඩි වෙහෙස යන මොහු නුපදින්නාහු නම්, එබඳු දූෂටිනිඃශ්‍රයංක ඇඤ්ඤා කරවු. මහණෙනි, යම් දූෂටිනිඃශ්‍රයංක ඇඤ්ඤා කරන්නා වූ ඔහුට සෝක පරිදේව දුකට දොමනසා උපායාසගෝ නුපදින්නාහු නම්, එබඳු දූෂටිනිඃශ්‍රයංක දැකිටු ද? 'වහන්ස, එය නො වේ ම ය.' මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් දූෂටිනිඃශ්‍රයංක ඇඤ්ඤා කරන්නා වූ ඔහුට සෝක පරිදේව දුකට දොමනසා උපායාසගෝ නුපදින්නාහු නම්, මහණෙනි, මමත් එබඳු දූෂටිනිඃශ්‍රයංක නො දකිමි.

37. මහණෙනි, ආත්මය (මම) ඇතිකල්හි අත්තනිය (මට අයත් දෙය) මාගේ ය'හි යන අදහස වන්නේ ද? "වහන්ස, එසේ ය.' මහණෙනි, අත්තනිය ඇතිකල්හි 'ආත්ම ය මාගේ'හි යන අදහස වන්නේ ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' මහණෙනි, ආත්මය ද ආත්මය පිලිබඳ දෙයක් ද සත්‍යවශයෙන් සචිරවශයෙන් නො ලැබෙන කල්හි 'ඒ ලොකය, ඒ ආත්ම ය හි, ඒ මම පරලොව ගොස් තිබීම දුටු සසසත අවිපරිණාම ධර්ම වන්නෙමි. ශාශ්වත වස්තූන් වැනි ව එසේ ම සිටින්නෙමි' යි යම් ඒ දූෂටිකාරණයක් වේ ද, මහණෙනි, මෙය හුදු පිරිපුන් බාල(අඤ)ධර්මයක් නො වේ ද? 'වහන්ස, කිම නො වන්නේ ද, හුදු පිරිපුන් බාලධර්මයක් වේ ම ය.

38. "මහණෙනි, රූපය තිත්‍ය හෝ අතිත්‍ය හෝ වේ ද? 'වහන්ස, අතිත්‍ය ය.' යමක් අතිත්‍ය ද, එය දුක් හෝ සැප හෝ වේ ද? 'වහන්ස, දුක ය. 'යමක් අතිත්‍ය ද, දුක් ද, පෙරලෙන සවභාව ඇත්තේ ද, 'මෙය මගේ ය. මෙය මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්ම ය'හි දැක්මට සුදුසු ද?' 'වහන්ස, එය සුදුසු නො වේ ම ය.'

33. "මහණෙනි, ඒ කිමැහි හඟනහු ද? වේදනාව නිත්‍ය හෝ අතිත්‍ය හෝ වේ ද? 'වහන්ස, අතිත්‍ය ය.' යමක් අතිත්‍ය නම්, එය දුක් ද, සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය. යමක් අතිත්‍ය නම්, දුක නම් වෙනස් වනසුඤ්ඤ නම්, 'මේ මාගේ ය. මෙය මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්ම ය'හි එය එසේ දැක්වීමට සුදුසු ද? 'වහන්ස, ඒ නො වේ ම ය.'

40. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ සඤ්ඤා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? ‘අනිව්වා භනෙත.’ යමපනාතිව්වං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙත’ යමපනා- නිව්වං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං ‘එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘නො හෙතං භනෙත.’

41. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ සංඛාරා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? ‘අනිව්වා භනෙත.’ යමපනාතිව්වං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙත.’ යමපනාතිව්වං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං ‘එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘නො භෙතං භනෙත.’

42. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං නිව්වං වා අනිව්වං වාති? ‘අනිව්වං භනෙත.’ යමපනාතිව්වං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙත.’ යමපනාතිව්වං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං ‘එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘නො භෙතං භනෙත.’

43. තසමාතිභ භික්ඛවෙ යං කිඤ්චි රූපං අතිතානාගතපච්චුප්පනනං, අජ්ඣතතං වා ඛභිඤ්ඤා වා, ඔලාරිකං වා සුමුමං වා, භිතං වා පණිතං වා, යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං ‘නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තා’ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දුට්ඨබ්බං. යා කාචි වෙදනා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සංඛාරා -පෙ- යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතිතානාගතපච්චුප්පනනං, අජ්ඣතතං වා ඛභිඤ්ඤා වා, ඔලාරිකං වා සුමුමං වා, භිතං වා පණිතං වා, යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දුට්ඨබ්බං.

44. එවං පසසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපසම්ච¹ නිබ්බිද්දති, වෙදනාය² නිබ්බිද්දති, සඤ්ඤාය නිබ්බිද්දති, සංඛාරෙසු නිබ්බිද්දති, විඤ්ඤාණසම්ච නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති. විමුච්චනාසම්ච විමුච්චනමිති ඤ්ඤාණං හොති ‘ඛිණා ජාති, චුඤ්ඤිතං චුඤ්ඤිතවරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථතතායා’ති පජානාති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු උක්ඛිතතපලිසො ඉතිපි, සංඛිනිණිණිපරිබො³ ඉතිපි, අබ්බුලොහ- සිකො ඉතිපි, නිර්ගහලො ඉතිපි, අරියො පහනඤ්ඤා පනනාභාරො විසංසුතො ඉතිපි.

1. රූපසම්චි, භ්‍යා. 2. වෙදනායපි, භ්‍යා.
3. පරිබො, මජ්ඣ. භ්‍යා.

40 මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනහු ද, සංඥාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය යි.' යමක් අනිත්‍ය නම්, එය දුක් ද සැප ද, 'වහන්ස, එය දුක් ය.' යමක් අනිත්‍ය නම්, දුක් නම්, වෙනස්වනසුලු නම්, 'එය මාගේ ය එය මම වෙමි. එය මාගේ ආත්මය' යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස ඒ නො වේ ම ය.'

41. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනහු ද, සංසකාරයෝ නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යයි.' යමක් අනිත්‍ය නම්, එය දුක් ද සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය.' යමක් අනිත්‍ය නම්, දුක් නම්, වෙනස් වනසුලු නම්, 'එය මාගේ ය. ඒ මම වෙමි. එය මාගේ ආත්මය'යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස, ඒ නො වේ ම ය.'

42. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනහු ද, විඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යයි.' යමක් අනිත්‍ය නම්, එය දුක් ද සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය.' යමක් අනිත්‍ය නම්, දුක් නම්, වෙනස් වනසුලු නම්, 'එය මාගේ ය. ඒ මම වෙමි. එය මාගේ ආත්මය' යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස, ඒ නො වේ ම ය.'

43. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි අනිත වූ ද වහිමාන වූ ද, ආධ්‍යාත්මික වූ ද බාහිර වූ ද, ඔපදාරික වූ ද සුඤ්ඤා වූ ද, භීත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද, යම් කිසි රූපයක් වේ ද, දුර වූ ද සමීප වූ ද යම් රූපයකුත් වේ ද, ඒ සියලු රූපය 'මෙය මාගේ නො වෙයි. මෙය මම නො වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නො වෙයි' මෙසේ එය තත් වූ පරිදි මනා නුවණින් දනසතු ය. යම් කිසි වෙදතාවක්... යම් කිසි සංඥාවක් ... යම් කිසි සංසකාරයෝ ... අනිත වූත් අතාගත වූත් වහිමාන වූත් ආධ්‍යාත්මික වූත් බාහිර වූත් සුඤ්ඤා වූත් භීත වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් කිසි විඤ්ඤාණයක් වේ ද, දුර වූත් ලග වූත් යම් විඤ්ඤාණයකුත් වේ ද, ඒ සියලු විඤ්ඤාණය 'මේ මාගේ නො වෙයි. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වේ ය'යි මෙසේ එය තත් වූ පරිදි මනා නුවණින් දැක්ක යුතු ය.

44. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා වූ ශ්‍රාවණ ආසීශ්‍රාවක තෙමේ රූපයෙහි කලකිරෙයි... විඤ්ඤාණයෙහි කලකිරෙයි. කලකිරුණේ නො ඇලෙයි. නො ඇලීමෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුණේ ය යන දැනීම වෙයි. 'ජාතිය ක්ෂීණ වූයේ වෙයි. බඹසර වෑස නිමවන ලදී. සිවුමහින් කල සුත්ත කරන ලදී. අර්භත්තිය සදහා අතෙකක් නැතැ'යි දැන ගනී යි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ ඉගුළු අවිද්‍යා නැමැති හිදි අගුළු ඇත්තෙකැ යි ද, විසුරුවන ලද කමාහිසංස්කාර නමැති පරිබා ඇත්තෙකැ යි ද, උසුලු නිෂ්චයා නැමැති ඉන්ද්‍රියය ඇත්තෙකැ යි ද, බිඳපු ඔරමනාහිය සංයෝජන නමැති අගුල් ඇත්තෙකැ යි ද, ආසීයෙකැ යි ද, හෙළු මානධර ඇත්තෙකැ යි ද, බහා තැබූ සකන්ධභාරාදිය ඇත්තෙකැ යි ද, කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූවෙකැ යි ද කියනු ලැබේ.

45. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු උක්ඛිතතපලිසො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභිනා හොති උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤා¹ අනභාවකතා² ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු උක්ඛිතතපලිසො හොති

46. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛ්ඛිණ්ණපරිඛො³ නොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පොනොභවිකො ජාතිසංසාරෙ පභිනො හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතො ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛ්ඛිණ්ණපරිඛො හොති.

47. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අබ්බුලොහසිකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තණ්හා පභිනා හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අබ්බුලොහසිකො හොති.

48. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු තිරහ්ඤ්ඤො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්චාරම්භානිසානි සංයොජනානි පභිනානි හොනති උච්ඡින්න- මුලාති තාලාවඤ්ඤානි අනභාවකතානි ආයතීං අනුප්පාදධම්මානි. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිරහ්ඤ්ඤො හොති.

49. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො පනනඤ්ඤො පනනභාරො විසංසුතො නොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අසම්මානො පභිනො හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤානො අනභාවකතො ආයතීං අනුප්පාද- ධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො පනනඤ්ඤො පනනභාරො විසංසුතො නොති.

50. එවං ටිවුත්තවිත්තං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුං සඉන්ද්‍ර දෙවා සබ්බභවිකා⁴ සපජාපභිකා අනෙසං නාධිගච්ඡන්ති: 'ඉදං නිස්සිතං තථා- ගතස්ස විඤ්ඤාණ'න්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨිචායං භික්ඛවෙ ධම්මෙ තථාගතං අතනුච්චේජාති⁵ වදාමි.

1. තාලාවඤ්ඤා, සී. 2. අනභාවං කතා, මජ්ඣං. අනභාවං ගතා, ස්‍යා.
3. පරිඤ්ඤා, මජ්ඣං. ස්‍යා. 4. සබ්බභවි, ස්‍යා.
5. අතනුච්චේජාති, මජ්ඣං. ස්‍යා. සී.

45. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් උකස්තනපලිස (උපුල හිදි අගුළු ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණහුගේ අවිදුම ප්‍රතිණ වුවා ද, සුත් වූ මුල් ඇත්තී ද, මුදුන් සුත් තලක් මෙන් කරන ලද ද, නො වැඩිමට පමුණුවන ලද්දී ද, මත්තෙහි නූපදින සවභාව ඇත්තී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ උකස්තන පලිස වේ.

46. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සංකිණ්ණපරිබ (විසුරුවන ලද දිය අගල ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණහුගේ පුතර්භවය දෙත්තා වූ ජාති සංසාරය ප්‍රතිණ වූයේ ද, සුත් කල මුල් ඇත්තේ ද, හිස් සුත් තලක් මෙන් කරන ලද්දේ ද, නොවැඩිමට පමුණුවන ලද්දේ ද, මතු නූපදින සවභාවය ඇත්තේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ සංකිණ්ණපරිබ වේ.

47. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අබ්බුලොහික(උපුල ඉන්ද්‍රකිරිලය ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණහුගේ තෘණොව ප්‍රතිණ වුවා ද, සිදුණු මුල් ඇත්තී ද, හිස් සුත් තලක් මෙන් කරන ලද්දී ද, තැවන නොවැඩිම කරන ලද්දී ද, මත්තෙහි නූපදින සවභාවය ඇත්තී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අබ්බුලොහික වේ.

48. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ නිරයාල (බුත් දොරගුළු ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණහුගේ පඤ්ච ඔරමනාසිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වුවාහු වෙත් ද, සිදුණු මුල් ඇත්තාහු හිස් සුත් තලක් මෙන් කරන ලද්දහු ද, නො වැඩිමට පමුණුවන ලද්දහු ද, මතු නූපදින සවභාව ඇත්තාහු ද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ නිරයාල වේ.

49. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් හෙළු මානධර ඇති බහා තැබූ සකන්ධභාර ඇති කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූ ආසීයෙක් වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණහුගේ අසම්මානය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, සිදුහු මුල් ඇත්තේ වේ ද, හිස් සුත් තලක් මෙන් කරන ලද්දේ ද, නොවැඩිමට පමුණුවන ලද්දේ ද, නූපදින සවභාවය ඇත්තේ ද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ පතිත වූ මානධර ඇති බහා තැබූ සකන්ධභාර ඇති කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූ ආසීයෙක් වෙයි.

50 මහණෙනි, මෙසේ මිදුණු, සිත් ඇති මහණහු ශක්‍රයා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත පුරාපති සහිත දෙවියෝ සොයන්තාහු නමුත් 'තථාගතයාගේ නොහොත් රහඟුන් වනන්සේගේ විඤනය මේ අරමුණ ඇසුරු කොට පවතී' ය යි දැන නො ගතිත්. ඒ කවර හෙයින් යන්: මහණෙනි, මම මේ ආතමසේ දී ම (ධරමාන) තථාගතයා (සමිණාසුචයා) (සතචු ප්‍රඥප්තීන්) අනනුවෙද යැ යි - අහංවිදුමාන යයි (නොහොත් ඔහුගේ අප්‍රතිසන්නික විඤනය නො ලැබිය හැකි යැ යි - දන හැකි නොවේ යයි) කියමි.

51. එවංවාදිං ඛො මං භික්ඛවෙ එවමික්ඛාසීං එතෙ සමණ්ණාහමණා අසතා තුවුඡා මුසා අභුතෙන අබ්භාවික්ඛනති: වෙනසිකො සමණො ගොතමො, සතො සත්තස්ස උචෙජ්දං විනාසං පිහවං පඤ්ඤාපෙතීති. යථා වාහා¹ භික්ඛවෙ ත,² යථා වාහා න වදුමි, තථා මං තෙ ගොතෙනා සමණ්ණාහමණා අසතා තුවුඡා මුසා අභුතෙන අබ්භාවික්ඛනති: වෙනසිකො සමණො ගොතමො, සතො සත්තස්ස උචෙජ්දං විනාසං පිහවං පඤ්ඤා-පෙතීති.

52. පුදබ්බ වාහා භික්ඛවෙ එතරගි ව දුක්ඛනෙඤ්ච පඤ්ඤාපෙමි දුක්ඛස්ස ච තිරොධං. තත්ථ වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං අකෙකාසනති පරිභාසනති රෙසෙනති, විහෙසෙනති, සට්ඨෙතති,³ තත්ථ භික්ඛවෙ තථාගතස්ස න ගොති ආසාදො ත අපච්චයො න වෙතසො අනභිරද්ධි⁴ තත්ථ වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං සක්කරොනති ගරුකරොනති⁵ මානෙනති පුජෙතති, තත්ථ භික්ඛවෙ තථාගතස්ස න ගොති ආනන්දෙ සොමනස්සං න වෙතසො උබ්බිලාවිතතතං.⁶ තත්ථ වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙතති, තත්ථ භික්ඛවෙ තථාගතස්ස එවං ගොති: යං ඛො ඉදං පුදබ්බ පරිඤ්ඤාතං, තත්ථමෙ එවරුපා කාරා කරියන්තීති.

53. තසමාතිහ භික්ඛවෙ තුමෙහ වෙපි පරෙ අකෙකාසෙය්‍යං පරිභාසෙය්‍යං රොසෙය්‍යං විහෙසෙය්‍යං, සට්ඨෙය්‍යං.⁷ තත්ථ තුමෙහතිපි⁸ න ආසාදො න අපච්චයො න වෙතසො අනභිරද්ධි⁹ කරණීයං. තසමාතිහ භික්ඛවෙ තුමෙහ වෙපි පරෙ සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං තත්ථ තුමෙහතිපි න ආනන්දෙ න සොමනස්සං න වෙතසො උබ්බිලාවිතතතං කරණීයං. තසමාතිහ භික්ඛවෙ තුමෙහ වෙපි පරෙ සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං තත්ථ තුමෙහපි¹⁰ එවමස්ස: යං ඛො ඉදං පුදබ්බ පරිඤ්ඤාතං, තත්ථමෙ එවරුපා කාරා කරියන්තීති.

54. තසමාතිහ භික්ඛවෙ යං න තුමහාකං තං පජ්ඣථ. තං වො පභීනං දීඝරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. කිඤ්ච භික්ඛවෙ න තුමහාකං? රුපං භික්ඛවෙ න තුමහාකං. තං පජ්ඣථ. තං වො පභීනං දීඝරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. වෙදනා භික්ඛවෙ න තුමහාකං තං පජ්ඣථ. සා වො පභීනං දීඝරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ න තුමහාකං. තං පජ්ඣථ. සා වො පභීනං දීඝරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. සංඛාරා භික්ඛවෙ න තුමහාකං. තෙ පජ්ඣථ. -

1. වාහා, සෘ. 2. න සික්ඛවෙ, මජ්ඣං.
3. 'ඝට්ඨෙතති' ඉති න දිස්සති, සීචු. 4. අනභිතඤ්ඤි සෘ.
5. ගරු, මජ්ඣං. 6. උපපිලාවිතතතං, මජ්ඣං.
7. 'ඝට්ඨෙය්‍යං' න දිස්සති, සීචු. 8. තුමෙහති, සෘ. 9. අනභිතඤ්ඤි, සෘ.
10. තුමහාකං, සෘ. PTS. මජ්ඣං.

51. මහණෙනි, මෙබඳු වාද ඇති මෙසේ කියනසුලු මට “ඉමණ ගෞතම තෙමේ සත්ත්ව විනාශය කරන්නෙකි. ඇත්තාවූ සත්ත්වයාගේ සිද්ධි වැනැසීම හට නො ගැන්ම පතවන්නේ යැ”යි ඇතැම් මහණ බමුණෝ අසත්‍ය වූ හිස් වූ බොරුවෙන්, නො වූයෙන්, දොස් කියත්. මහණෙනි, මම යම්යේ විනාශකයෙකිමි නො වෙමි ද, මම යම් පරිද්දෙකින් හෝ සත්ත්ව විනාශයක් නොපණවමි ද, එසේ වූ මට ඒ හවත් මහණ බමුණෝ “ඉමණ ගෞතම තෙමේ සත්ත්ව විනාශය කරන්නෙකි. ඇත්තාවූ සත්ත්වයාගේ සිද්ධි වැනැසීම හට නො ගැන්ම පතවා”යි අසත්‍යයෙන්, හිස් ලෙසින්, බොරුවෙන්, අනුතයෙන් දොෂාරොපණය කෙරෙත්.

52. මහණෙනි, මම පෙර (බෝමැබදී) ද දැනුණ (සිව්සස් පැවසීමෙහි ද) දුකත් දුකබනිරුධයත් පතවමි. මහණෙනි, මෙහිලා අත්‍යයෝ තථාගතයනට නින්දා කරත් ද, පරිභව කරත් ද, රොස් බස් කියත් ද, වෙහෙසත් ද, ගවා බෙණෙත් ද, මහණෙනි, එහි තථාගතයන්ගේ ජෛරයෙක් නැත. නො සතුටෙක් නැත සිතේ දොමනසෙක් නැත. මහණෙනි, එහි ලා අත්‍යයෝ තථාගතයනට සත්කාර කෙරෙත් ද, ගරු කෙරෙත් ද, බුහුමන් කෙරෙත් ද, පුදන් ද, මහණෙනි, එහි තථාගතයන්ට සතුටෙක් නො වෙයි. සොමනසෙක් නො වෙයි. සිතෙහි ඉල්පෙන ප්‍රීතියෙක් නො වෙයි. මහණෙනි, එහි අත්‍යයෝ තථාගතයන්ට සත්කාර කෙරෙත් ද, ගරු කෙරෙත් ද, බුහුමන් කෙරෙත් ද, පුදන් ද, මහණෙනි, එහි ලා තථාගතයන්ට “යම් මේ පඤ්චසකන්ධයක් බෝමැබදී පිරිසිදු දුත ගත්තා ලද්දේ ද, ඒ පඤ්චසකන්ධයට මෙබඳු වූ සත්කාරයෝ කරනු ලැබෙත් යැ”යි මෙපමණක් ම අදහස් වෙයි.

53. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි අත්‍යයෝ තොපට ද ආක්‍රොශ කරන්නාහු නම්, පරිභව කරන්නාහු නම්, රොස් උපදවන්නාහු නම්, වෙහෙසත්තාහු නම්, ගටන්නාහු නම්, ඒ කාරණයෙහි තොප විසින් කෝප නො කල යුතු ය. දොමනස් නො කල යුතු ය. සිතෙහි අසතුටක් ඇති කර නො ගත යුතු ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි තොපට අත්‍යයෝ සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගරු කරන්නාහු නම්, බුහුමන් කරන්නාහු නම්, පුදන්නාහු නම්, මහණෙනි, ඒ කරුණෙහි තොප විසින් සතුටක් නො කට යුතු යි. සොමනසක් නො කට යුතු යි. සිතෙහි උපුල්වන ප්‍රීතියෙක් නො කට යුතු යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි තොපට ද අත්‍යයෝ සත්කාර කෙරෙත් නම්, ගරු කෙරෙත් නම්, බුහුමන් කෙරෙත් නම්, පුදන් නම්, මහණෙනි, එ කරුණෙහි ලා “යම් මේ පඤ්චසකන්ධයක් පෙර පිරිසිදු දත්තා ලද්දේ ද, ඒ පඤ්චසකන්ධයට මෙවැනි සත්කාරයෝ කරනු ලැබෙත් යැ”යි. තොපට ද මේ අදහස වන්නේ ය.

54. මහණෙනි එහෙයින් මෙහි යම්ක් තොපගේ නො වේ නම් එය බැහැර කරවු. එය ප්‍රභීණ කරණ ලද්දේ තොපට බොහෝ කාලයක් හිත පිණිස වන්නේ ය. සුව පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, කුමක් තොපගේ නො වේ ද? මහණෙනි, රූපය තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල් ම දුරු කරවු. එය දුරු කරන ලද්දේ, තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය මහණෙනි, වෙදනාව භොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල් ම දුරු කරවු එය දුරු කරන ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, සංඥාව තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල් ම දුරු කරවු එය දුරු කරන ලද්දේ, තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය මහණෙනි, සංසකාරයෝ තොපගේ නො වෙත්. ඔවුන් කෙරෙහි ඇල් ම දුරු කරවු. -

තෙ වො පහිනං දීඝරතතං හිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති. විඤ්ඤාණං හිතඛලෙ න තුමහාකං. තං පඡභථ. තං වො පහිනං දීඝරතතං හිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති.

55. තං කිං මඤ්ඤථ හිතඛලෙ, යං ඉමස්මිං ජේතවනෙ තිණකට්ඨ-සාධාපලාසං, තං ජනො භරෙය්‍ය වා ඛතෙය්‍ය වා යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය, අපි නු තුමහාකං එවමස්ස: අලෙභ ජනො භරති වා ඛතති වා යථාපච්චයං කරොතිති? 'තො භෙතං භජන්ත.' තං කීස්ස භෙතු? 'න හි තො එතං භජෙන්ත අතතා: අතතනියං වා'ති. එවමෙව ඛො හිතඛලෙ යං න තුමහාකං තං පඡභථ. තං වො පහිනං දීඝරතතං හිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති. කිඤ්ච හිතඛලෙ න තුමහාකං? රූපං හිතඛලෙ න තුමහාකං. තං පඡභථ. තං වො පහිනං දීඝරතතං හිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති. වෙදනා හිතඛලෙ -පෙ- සඤ්ඤා හිතඛලෙ -පෙ- සංඛාර හිතඛලෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං හිතඛලෙ න තුමහාකං. තං පඡභථ. තං වො පහිනං දීඝරතතං හිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති.

56. එවං සවාකඛානො හිතඛලෙ මයා ධෛමමා උත්තානො විචචො පකාසිතො ජින්නපිලොතිකො. එවං සවාකඛානෙ හිතඛලෙ මයා ධෛමම උත්තානෙ විචචෙ පකාසිතෙ ජින්නපිලොතිකෙ, යෙ තෙ හිතඤ්ඤා අරභන්තො ඛිණ්ණසවා වුසිතවන්තො: කතකරණියා ඔභිතභාරා අනුප්පත්ත-සද්ධා පරිකඤ්ඤාභවසඤ්ඤාජනා සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො, වට්ඨං තෙසං නඤ්ඤාපනාය.

57. එවං සවාකඛානො හිතඛලෙ මයා ධෛමමා උත්තානො විචචො පකාසිතො ජින්නපිලොතිකො එවං සවාකඛානෙ හිතඛලෙ මයා ධෛමම උත්තානෙ විචචෙ පකාසිතෙ ජින්නපිලොතිකෙ, යෙසං හිතඤ්ඤා පඤ්ඤා-රමාහියානි සංයොජනානි පහිනානි, සබ්බෙ තෙ ඔපපාතිකා තථ පරිනිබ්බාසිතො අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකා.

58. එවං සවාකඛානො හිතඛලෙ මයා ධෛමමා උත්තානො විචචො පකාසිතො ජින්නපිලොතිකො. එවං සවාකඛානෙ හිතඛලෙ මයා ධෛමම උත්තානෙ විචචෙ පකාසිතෙ ජින්නපිලොතිකෙ, යෙසං හිතඤ්ඤා තිණ්ණි සංයොජනානි පහිනානි රාගදොසමොභා තනුභුතා, සබ්බෙ තෙ සකදගාමිනො, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ති, දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති.

ඔහු දුරු කරන ලද්දේ නොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නාහු ය. මහණෙනි, විඤ්ඤා නොපහර නො වෙයි. එහි ඇල්ම දුරු කරවු. එහි ඇල්ම දුරු කරන ලද්දේ නොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය.

55. මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනු ද? මේ ජේතවනයෙහි යම් තැනක කාමට ශාඛා පලාය වේ ද, එය ජන තෙමේ ගෙන යන්නේ හෝ දවන්නේ හෝ කැමැති සේ හෝ කරන්නේ නම්, “ජනතෙමේ අප හැර ගෙන යන්නේ වෙයි. අප දවන්නේ හෝ වෙයි. තමන් කැමැති සේ කරන්නේ හෝ වේ” යි නොපට මෙබඳු අදහසක් වන්නේ ද? “වහන්ස, එය නො වන්නේ ය. එයට හේතු කිමි? වහන්ස, මේ (තෘණාදිය) අපගේ ආත්මය හෝ තමාට අයත් දේ හෝ නො වෙයි.” මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යමක් නොපහර නොවේ නම් එය දුරු කරවු. එය ප්‍රතිණ කරන ලද්දේ නොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, කුමක් නොපහර නො වේ ද? මහණෙනි, රූපය නොපහර නො වෙයි. එය දුරු කරවු. එය ප්‍රතිණ කරන ලද්දේ නොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස පවන්නේ ය. මහණෙනි, වේදකාව ... මහණෙනි, සංඥාව ... මහණෙනි, සංසකාරයෝ... මහණෙනි, විඤ්ඤා නොපහර නො වෙයි. එය ප්‍රතිණ කරවු. එය ප්‍රතිණ කරන ලද්දේ නොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය.

56. මහණෙනි, මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරන ලදී විවාහ කරන ලදී. පවසන ලදී. සිදහල (කිලිටි නමැති) මහඵපිලි ඇති (නොහොත් අලුත් සඵ හැදියකු වැනි) කරන ලදී. මහණෙනි, මා විසින් මෙසේ මොනවට දෙසු ප්‍රකට කල, විවාහ කල, හෙළි කල, සිදහල කසල ඇති, මේ ධර්මයෙහි රහත් වූ ඤාණ වූ ආසුර ඇති, වැස නිමැ වූ බඹසර ඇති, සිවුමගින් කල කීස ඇති, බහා නැවූ කෙලෙස්බර ඇති, පැමිණි ස්වාඵ (රහත්බව) ඇති, සඵප්‍රකාරයෙන් ඤාණ කල හවසංයෝජන ඇති, මොනවට නුවණින් දන කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුණු යම් මහණ කෙනෙක් වෙත් ද, ඔවුන්ට ඇතැ සිදුකන්නට සසරවටෙක් නැත.

57. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී. පැහැදිලි කරන ලදී. විවාහ කරන ලදී. පවසන ලදී. සිදහල කසල නමැති මහඵපිලි ඇත්තක් කරන ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනොවට දෙසු, ප්‍රකට කල, විවාහ කල, හෙළි කල, සිදහල කසිමාලු ඇති, ධර්මයෙහි (සස්තෙහි) යම් මහණ කෙනකුන්ගේ ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ප්‍රතිණ ද, ඒ සියල්ලෝ මරණින් මතු ඔපපාතික වූවෝ, ඒ ගුණිමාස බඹලොව්හි දී පිරිනිවෙන්නාහු එසින් පෙරලා මෙහි නොඑන ස්වභාවය ඇත්තෝ වෙත්.

58. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී. පැහැදිලි කරන ලදී. විවාහ කරන ලදී. පවසන ලදී. සිදහල කසල නමැති මහඵපිලි ඇති කරන ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනොවට දෙසු ප්‍රකට කල විවාහ කල, හෙළි කල, පිරිසිදු කල දහමිහි (සස්තෙහි) යම් මහණ කෙනකුන්ගේ තුන් ස යෝජනයෝ ප්‍රතිණ ද, රහ දොම මොහයෝ තුනි වූහ ද, ඒ සියල්ලෝ සකාදගාමීහු වෙත. එක් වරක් ම උත්පත්ති වශයෙන් මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙලවර කරන්නාහ.

59. එවං ස්වාකඛානො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොතිකො. එවං ස්වාකඛානෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්මෙ උත්තානෙ විච්චෙ පකාසිතෙ ජිත්තපිලොතිකෙ යෙසං භික්ඛුනං තිණ්ඤි සංයෝජනාති පභිනාති, සබ්බෙ තෙ සොදාපන්නා අපිතිපාතධම්මා තියන්සා සම්මොඛිපරායනා.

60. එවං ස්වාකඛානො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොතිකො. එවං ස්වාකඛානෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්මෙ උත්තානෙ විච්චෙ පකාසිතෙ ජිත්තපිලොතිකෙ යෙ තෙ භික්ඛු ධම්මානුසාරිතො සද්ධිසාරිතො සබ්බෙ තෙ සම්මොඛිපරායනා.

61. එවං ස්වාකඛානො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොතිකො. එවං ස්වාකඛානෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්මෙ උත්තානෙ විච්චෙ පකාසිතෙ ජිත්තපිලොතිකෙ යෙසං මග්ගි සද්ධිමත්තං පෙමමත්තං සබ්බෙ තෙ සත්ථපරායනාති

62. ඉදම්චොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති

අලභ දුපමසුඤ්ඤාං දුතියං.

1. 3. 3.

වමමකසුඤ්ඤා

1. එවං මෙසුඤ්ඤාං: එකං සමයං භගවා සාවච්චියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙත ඛො පන සමයෙන ආයසමා කුමාරකස්සපො අනිච්චෙන විහරති. අථ ඛො අඤ්ඤාතරා දෙවතා අභිකකන්තාය රතතියා අභිකකන්තවණණා කෙවලකස්ස අනිච්චං ඔභාසෙච්චා ගෙනායසමා කුමාරකස්සපො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිච්චා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතා ඛො සා දෙවතා ආයසමන්තං කුමාරකස්සපං එතදචොච:

59. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනොවට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරණ ලදී. විවෘත කරණ ලදී. හෙළි කරණ ලදී. සිද්ධාන්ත කඩමහලු ඇති කරණ ලදී. මහණෙනි, මා විසින් මෙසේ ප්‍රකට කළ විවෘත කළ හෙළි කළ, සිද්ධාන්ත කඩමහලු ඇති කළ, මොනොවට දෙසූ ධර්මයෙහි යම් මහණ කෙනෙකුන්ගේ තුන් සංශෝචන කෙනෙක් ප්‍රතිණ ද, ඒ සියල්ලෝ සිවු අවා දුකට නොවැටෙන සුලු, රහත්බවට තියනවු, සම්බොධිය (රහත්පල නුවණ) ප්‍රතිභා කොට ඇති සෝවත්තුව වෙත්.

60. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනොවට දෙසන ලදී ප්‍රකට කරණ ලදී විවෘත කරණ ලදී. පැහැදිලි කරණ ලදී. සිද්ධාන්ත කඩමහලු ඇති කරණ ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනවට දෙසූ, ප්‍රකට කළ, විවෘත කළ, පැහැදිලි කළ, සිද්ධාන්ත කඩමහලු ඇති කළ, ධර්මයෙහි යම් මහණ කෙනෙක් ධර්මානුසාරීන් ශ්‍රද්ධානුසාරීන් වෙත් ද, ඔහු සියල්ලෝ සම්බොධිය (රහත්පල නුවණ) ප්‍රතිභා කොට ඇත්තෝ වෙත්

61. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මනාකොට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරණ ලදී. විවෘත කරණ ලදී. හෙළි කරණ ලදී. සිද්ධාන්ත කඩමහලු ඇති කරණලදී. මහණෙනි, මෙසේ මොනොවට දෙසූ, ප්‍රකට කළ, විවෘත කළ, හෙළි කළ, සිද්ධාන්ත කඩමහලු ඇති කරණ ලද ධර්මයෙහි මා කෙරෙහි යම් මහණ කෙනෙකුන්ගේ ශ්‍රද්ධාමාත්‍රාවක් ප්‍රේමමාත්‍රාවක් ඇත් නම් ඔහු සියල්ලෝ සංඝපරායණ (මරණින් මතු සංඝය ප්‍රතිභාසංචාන කොට ඇතිගේ වෙත්.

62. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිතැති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

අලගදුසුපමසූත්‍රය දෙවැනි යි.

1. 3. 3.

වමම්ක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ අන්තර්විච්චිතියගේ ජේතවනාරාමයෙහි වැඩිවාසය කරණ සේක. එසමයෙහි ආයුමෙත් කුමාරකාශ්‍යප තෙරණුවෝ අනිවන්තයෙහි වාසය කරති. එකල එක්තරු දෙවියෙක් මධ්‍යමරුහියෙහි විශිෂ්ට වණි ඇත්තේ අනිවන්තය භාත්පස එකාලොක කොට ආයුමෙත් කුමාරකාශ්‍යප තෙරණුවන් කර එළඹියේ ය. එළඹ එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි ඒ දෙවියා ආයුමෙත් කුමාරකාශ්‍යප තෙරණුවන්ට මෙය සැල කෙළේ ය:

2. “භික්ඛු, භික්ඛු, අයං වමමිකො¹ රත්තං වුපායති². දිවා පඤ්ඤති බ්‍රාහ්මිණො එවමාහ: ‘අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස ලබ්බිං³. ‘ලබ්බි හදනො’ති. බ්‍රාහ්මිණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප ලබ්බිං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස උඤ්චමාසිකං. ‘උඤ්චමාසිකා හදනො’ති. බ්‍රාහ්මිණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප උඤ්චමාසිකං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස ද්ඛිධාපථං. ‘ද්ඛිධාපථො හදනො’ති. බ්‍රාහ්මිණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප ද්ඛිධාපථං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස වඛිහවාරං⁴. ‘වඛිහවාරං හදනො’ති. බ්‍රාහ්මිණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප වඛිහවාරං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස කුමමං. ‘කුමමො හදනො’ති. බ්‍රාහ්මිණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප කුමමං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස අසිසුතං ‘අසිසුතා. හදනො’ති. බ්‍රාහ්මිණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප අසිසුතං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස මංසපෙසිං. ‘මංසපෙසි හදනො’ති. බ්‍රාහ්මිණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප මංසපෙසිං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස නාගං. ‘නාගො හදනො’ති. බ්‍රාහ්මිණො එවමාහ: ‘තීට්ඨතු නාගො, මා නාගං ඝට්ටපි. තමො කඨෙභි තාගසා’ති.

3. ඉමෙ ඛො චං භික්ඛු පඤ්ඤා භගවන්තං උපසඛකමිච්චා පුච්චෙය්‍යාසි. යථා⁵ තෙ භගවා ඛ්‍යාකමරාති, තථා තං ඛාරෙය්‍යාසි. නාහං තං භික්ඛු පසාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමිකෙ, සසමණ්ණබ්‍රාහ්මිණීයො පජාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං චෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරුඛෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉධො වා පත සුචාති. ඉදමචොව සා දෙවතා, ඉදං වච්චා තඤ්චන්තරධාසි⁶

4. අථ ඛො ආයසමා කුමාරකස්සපො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිච්චා භගවන්තං අභිච්චාදෙච්චා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිනො ඛො ආයසමා කුමාරකස්සපො භගවන්තං එතදචොච: “ඉමං හනෙන රත්තං අඤ්ඤතරු දෙවතා අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තාවණ්ණො කෙවලකපං අනිවනං ඕභා සෙච්චා යෙනාහං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිච්චා එකමන්තං අථධාසි. එකමන්තං සීතා ඛො භනෙන සා දෙවතා මං එතදචොච: -

1. වමමිකො, සිවු. 1. 2. වුමායති, මජ්ඣ. සක. PTS 3. පලිඝං, සා. 4. පඛිහවාර, සා. වඛිහවාර, කළුඵ. 5. යථාච, මජ්ඣ. 6. තඤ්ච අන්තරධාසි, සා. PTS.

2. “මහණ, මහණ, මේ භූමිය රුත්‍රියෙහි දී දුමයි. දැවල දිලෙයි බමුණෙක් මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය (මනානුවණැත්ත) ශස්ත්‍රය ගෙණ සාරව’. සුමේධ තෙමේ ශස්ත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ හිදිඅගුලක් දුටුවේය. ‘වහන්ස, හිදිඅගුලෙකි’ යි (හේ කිය). බමුණා මෙසේ කියයි: ‘හිදිඅගුල ඔසොවාලව. ශස්ත්‍රය ගෙණ තව සාරව’. සුමේධ තෙමේ ශස්ත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ මැඟියකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මැඟියෙකැ’යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘මැඟියා ඔසොවා ලව. සුමේධය, ශස්ත්‍රය ගෙණ තවත් සාරව’ යි. සුමේධ තෙමේ ශස්ත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ දෙමංභන්දියක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, දෙමංභන්දියෙකි’යි. බමුණා, මෙසේ කියයි: ‘දෙමං භන්දිය ඔසොවාලව. සුමේධය, ශස්ත්‍රය ගෙණ තවත් සාරව’ යි. සුමේධ තෙමේ ශස්ත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ කරපෙරහනක් (අඵපද්දක්) දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, කරපෙරහනකි’ යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘කරපෙරහන ඔසොවාලව. සුමේධය, ශස්ත්‍රය ගෙණ තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශස්ත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ ඉදිබ්‍රවකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, ඉදිබ්‍රවෙකි’යි. බමුණා, මෙසේ කියයි: ‘ඉදිබ්‍රවා ඔසොවාලව. සුමේධය, ශස්ත්‍රය ගෙණ තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශස්ත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ සිපතක් (මස් කපන කැත්තක්) හා මස්ලොඹුවක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, සිපතක් හා මස් ලොඹුවකි’ යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘සිපත හා මස්ලොඹුව ඔසොවාලව. සුමේධය, ශස්ත්‍රය ගෙණ තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශස්ත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ මස් වැදුල්ලක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මස් වැදුල්ලකි’ යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘මස්වැදුල්ල ඔසොවාලව. සුමේධය, ශස්ත්‍රය ගෙණ තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශස්ත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ නාගයකු දිටී ය. ‘වහන්ස, නාගයෙකි’. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘නාගයා සිටිවා. නාගයා නො ගවච නාගයාට තමසකාර කරව.’”

3. “මහණ, තෝ මේ ප්‍රශ්න භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලඹ අඟව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ලෙසකින් තව ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද, ඵය ඵසේ දරව. මහණ, ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයකු හැර, මේතැනින් හෙවත් මෙසස්තෙන් අසා කියන්නකු හැර, මේ ප්‍රශ්න විසඳීමත් යමෙක් සිත සතුටු කෙරේ ද, ඵවැනි පුද්ගලයකු දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ ලොකයෙහි, මහණ බමුණන් සහිත වූ දෙවිමිනිසුන් සහිත වූ සත්ඤ්ජුජාලෙහි නො දක්ම’යි. කිසේ ය. ඒ දෙවි තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා ඵහි ම නො පෙණී හිසේ ය.

4. ඉක්බිති ආයුමෙත් කුමරකසුප් තෙරණුවෝ ඒ රුත්‍රිය ඇවෑමෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලඹයහ. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද ඵකත්පසෙක හුන්හ. ඵකත්පසෙක හුන් ආයුමෙත් කුමරකසුප් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකලහ: “වහන්ස,, මේ රු ඵක්තර දෙවියෙක් රුත්‍රිය ඉක්මනිය කල්හි විසිටවණී ඇත්තේ අකිවනය භාව්පය ඵකාලොක කොට මා කරා ඵලඹයේ ය. ඵලඹ ඵකත්පස් ව සිටියේ ය. වහන්ස, ඵකත්පසෙක සිටියා වූ ඒ දෙවි තෙමේ මට මෙය කී ය:

“භික්ඛු භික්ඛු, අයං වමම්කො රතතිං ඩුප්පායති දිවා පඤ්ඤති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස ලබ්බිං. ‘ලබ්භි හදනො’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප ලබ්බිං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායා’ති අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස උඤ්චුමාසිකං, ‘උඤ්චුමාසිකා හදනො’ති බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප උඤ්චුමාසිකං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති’. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස ද්විධාපථං. ‘ද්විධාපථො හදනො’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප ද්විධාපථං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස වඩ්ඛවාරං. ‘වඩ්ඛවාරං හදනො’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප වඩ්ඛවාරං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස කුමමං. ‘කුමමො හදනො’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප කුමමං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස මංසපෙසිං. ‘මංසපෙසි හදනො’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප මංසපෙසිං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණ්ණෙනො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස නාගා. ‘නාගො හදනො’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘තිට්ඨතු නාගො. මා නාගං සට්ඨෙසි. නමො කරොහි නාගස්සා’ති.

“ඉමෙ ඛො ඤා භික්ඛු පඤ්ඤා භගවන්තං උපසඛකභික්ඛා පුච්ඡෙය්‍යාසි. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරොති නථා නං ඛාමරය්‍යාසි. නාහං නං භික්ඛු පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ -පෙ- ඉතො වා පන සුචාති. ඉදමචොච භගන්ත සා දෙවතා, ඉදං වඤා තනෙචන්තරධාසි”ති.

5. කො භු ඛො හනො වමම්කො? කා රතතිං ඩුප්පායනා? කා දිවා පඤ්ඤතා? කො බ්‍රාහ්මණො? කො සුමෙධො? කිං සත්ථං? කිං අභික්ඛණ්ණො? කා ලබ්බි? කා උඤ්චුමාසිකා? කො ද්විධාපථො? කිං වඩ්ඛවාරං? කො කුමමො? කො අසිසුතා? කො මංසපෙසි? කො නාගොති?

6. වමම්කොති ඛො භික්ඛු ඉමස්සෙතං වාභුමමභාභුතිකස්ස කායස්ස අභිවචනං මාතාපෙතතිකසමභවස්ස ඔදනකුමමාසුපචයස්ස අතිච්චුච්ඡාදන පරිමදදනභෙදනවිද්ධංසනධම්මස්ස.

යං ඛො භික්ඛු දිවා කමමනො² ආරබ්භ රතතිං අනුචිතකෙකති අනුච්චාරෙහි, අයං රතතිං ඩුප්පායනා.

යං ඛො භික්ඛු රතතිං අනුචිතකෙකඤා අනුච්චාරෙඤා දිවා කමමනො පයොජෙති කායෙන වාචාය මනසා, අයං දිවා පඤ්ඤනා.

1. බ්‍රාහ්මණා - මජ්ඣ. සා. PTS. 2. කමමනං - කජචි.

“මහණ, මහණ, මේ තුඛස රුත්‍රියෙ දී දුමයි, දවල් දිලෙයි. ඛමුණෙක් මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය, ශසත්‍රයක් ගෙණ සාරාලවයි. සුමේධ තෙමේ ශසත්‍රයක් ගෙණ සාරත්තේ හිදිඅගුලක් දුටුවේ ය. වහන්ස, හිදි-අගුලක් යි, (හේ කිය) ඛමුණා මෙසේ කියයි: හිදිඅගුල ඔසවා ලව. ශසත්‍රය ගෙණ සාරව’ සුමේධ තෙමේ ශසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ මෑහියකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මෑහියෙකැ’යි (හේ කිය) ඛමුණු මෙසේ කියයි: ‘මෑහියා ඔසවාලව. සුමේධය, ශසත්‍රය ගෙණ සාරව යි. සුමේධ තෙමේ ශසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ දෙමංසකියක් දුටුවේ ය. දෙමංසකියෙකි යි (හේ කිය) ඛමුණා මෙසේ කියයි ‘දෙමංසකිය ඔසවාලව’ සුමේධය, ශසත්‍රය ගෙණ සාරව. සුමේධ තෙමේ ශසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ කරපෙරහනක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, කරපෙරහනෙකි’ යි (හේ කිය) ඛමුණු මෙසේ කියයි: කරපෙරහන ඔසවාලව. සුමේධය, ශසත්‍රය ගෙණ සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ ඉදිබුටකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, ඉදිබුටෙකි’යි (හේ කිය) ඛමුණා මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය, ඉදිබුටා ඔසවාලව. සුමේධය, ශසත්‍රය ගෙණ සාරව’ සුමේධ තෙමේ ශසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ සිපතක් හා මස්ලොඹුවක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, සිපතක් හා මස් ලොඹුවෙකි’යි. (හේ කිය) ඛමුණා මෙසේ කියයි: ‘සිපත හා මස්ලොඹුව ඔසවා ලව, සුමේධය, ශසත්‍රය ගෙණ සාරව යි. සුමේධ තෙමේ ශසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ මස්වැදුල්ලක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මස්වැදුල්ලෙකි’ යි. (හේ කිය) ඛමුණා මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය, මස්වැදුල්ල ඔසවාලව. සුමේධය, ශසත්‍රය ගෙණ සාරව. (හේ කිය.) සුමේධ තෙමේ ශසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ නාගයකු දිටි ය. ‘වහන්ස, නාගයෙකි’යි (හේ කිය) ඛමුණා මෙසේ කියයි: ‘නාගයා සිටිවා, නගසා නොගව්ව, නාගයාට තමසකාර කරව’යි.

“මහණ, තෝ මේ ප්‍රශ්න භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹ විචාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ලෙසෙකින් තව ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද, එය එසේ දරව. “මහණ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර ... නො දක්මි’යි. වහන්ස, ඒ දෙවතෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා එහි ම අතුරුදහන් වී ය.

5. වහන්ස, තුඛස කුමක් ද? රූ දුමාලිම කුමක් ද? ඛමුණා කවරෙක් ද? සුමේධයා කවරෙක් ද? ශසත්‍රය කුමක් ද? යැරිම කුමක් ද? හිදිඅගුල කුමක් ද? මෑහියා කවරෙක් ද? දෙමංසකිය කුමක් ද? කරපෙරහන කුමක් ද? ඉදිබුටා කවරෙක් ද? මස්කැත්ත හා මස්ලොඹුව කුමක් ද? මස්වැදුල්ල කුමක් ද? නාගයා කවරෙක් ද?

6. “මහණ, තුඛස යනු දෙමට්ටියන් නිසා හටගත්, බඩින් හා කොඹුයෙන් වැඩුණු, අනිත්‍ය වූ, ඉඡිම පිරිමැදිම ක්‍රීඩිම වැනසිම සවභාව කොට ඇති, සතර මහාභුතයන්ගෙන් හටගත් ශරීරයට මේ තමෙකි.

මහණ, ‘දවාලෙහි කල සුතු කමානනයන් අරභයා රූ කප්‍රානා කරයි. විමසා බලයි’ යන යමක් ඇද්ද, මෙය රූ දුමාලිම යි.

මහණ, ‘රුත්‍රියෙහි තැවත තැවත කල්පනා කොට, තැවත තැවත සිත හසුරුවා, දවල්හි කසින් වචනයෙන් සිතින් කමානනයන් යොදයි යන යමක් ඇද්ද, මේ දවල් දිලිම යි.

‘බ්‍රාහ්මණෝ’ති ඛො භික්ඛු තථාගතස්සෙතං අභිවචනං අරහතො සම්මා සමුද්ධාසා.

‘සුමේධො’ති ඛො භික්ඛු සෙතස්සෙතං භික්ඛුතො අභිවචනං.

‘සත්’න්ති ඛො භික්ඛු අරියාගෙතං පඤ්ඤාය අභිවචනං.

‘අභිකඛණ’න්ති ඛො භික්ඛු විරියාරම්භස්සෙතං අභිවචනං.

‘ලබ්භි’ති ඛො භික්ඛු අවිජ්ජාගෙතං අභිවචනං. උක්ඛිප ලබ්භිං, පජ්ඣ අවිජ්ජං. අභිකඛණ සුමේධ සත්ථං ආදායාති අයමේතස්ස අපේඨා.

‘උද්ධුමාසිකා’ති ඛො භික්ඛු කොඤ්චපායාසස්සෙතං අභිවචනං. උක්ඛිප ‘උද්ධුමාසිකං, පජ්ඣ කොඤ්චපායාසං. අභිකඛණ සුමේධ සත්ථං ආදායාති අයමේතස්ස අපේඨා.

‘ද්විධාපථො’ති ඛො භික්ඛු විචිකිච්ඡාගෙතං අභිවචනං. උක්ඛිප ද්විධාපථං, පජ්ඣ විචිකිච්ඡං. අභිකඛණ සුමේධ සත්ථං ආදායාති අයමේතස්ස අපේඨා.

‘වහ්නවාර’න්ති ඛො භික්ඛු පඤ්චනෙතතං නීවරණානං අභිවචනං: කාමච්ඡන්ධවරණස්ස ඛ්‍යාපාදනීවරණස්ස පිනඤ්ඤානීවරණස්ස උද්ධව-කුක්ඛුච්චනීවරණස්ස විචිකිච්ඡානීවරණස්ස. උක්ඛිප වහ්නවාරං, පජ්ඣ පඤ්ච නීවරණේ. අභිකඛණ සුමේධ සත්ථං ආදායාති අයමේතස්ස අපේඨා.

‘කුමමා’ති ඛො භික්ඛු පඤ්චනෙතතං උපාදානකඛනිකානං අභිවචනං. සෙය්‍යථිදං: රූපුපාදනකඛනිකාස්ස වෙදනුපාදනකඛනිකාස්ස සඤ්ඤාපා-දනකඛනිකාස්ස සංඛාරූපාදනකඛනිකාස්ස විඤ්ඤාණුපාදනකඛනිකාස්ස. උක්ඛිප කුමමං, පජ්ඣ පඤ්චුපාදනකඛනේ. අභිකඛණ සුමේධ සත්ථං ආදායාති අයමේතස්ස අපේඨා.

‘අසිසුතා’ති ඛො භික්ඛු පඤ්චනෙතතං කාමගුණානං අභිවචනං: චික්ඛු-විඤ්ඤාඤායානං රූපානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, සොධවිඤ්ඤාඤායානං සඤ්ඤානං -පෙ-ඤානවිඤ්ඤාඤායානං ගතීයානං -පෙ- ජ්වහාපිඤ්ඤාඤායානං රසානං -පෙ-කාසවිඤ්ඤාඤායානං ඵොට්ඨබ්බානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. උක්ඛිප අසිසුතං, පජ්ඣ පඤ්ච කාමගුණේ. අභිකඛණ සුමේධ සත්ථං ආදායාති අයමේතස්ස අපේඨා.

‘මංසපෙසි’ති ඛො භික්ඛු නන්දිරාගස්සෙතං අභිවචනං. උක්ඛිප මංසපෙසිං, පජ්ඣ නන්දිරාගං. අභිකඛණ සුමේධ සත්ථං ආදායාති අයමේතස්ස අපේඨා.

‘නාගො’ති ඛො භික්ඛු බිණ්ණසවස්සෙතං භික්ඛුතො අභිවචනං. තිට්ඨකු නාගො, මා නාගං සට්ඨෙසි, නමො කරොති නාගස්සාති අයමේතස්ස අපේඨා.

ඉදමච්චොච භගවා. අත්තමනො ආයසමා කුමාරකස්සපො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මහණ, 'බමුණා' යනු අතීත වූ සමාජ සලකුණ වූ තථාගතයන් වහන්සේට මේ නමෙකි.

මහණ, 'සුමේධ' යනු ගෞරවය වූ මහණහට මේ නමෙකි.

මහණ, 'ඥාන' යනු ආර්යප්‍රඥාවට මේ නමෙකි.

මහණ, 'සාරි' යනු විශ්වාසයට මේ නමෙකි.

මහණ, 'සිද්ධි' යනු අවිද්‍යාවට මේ නමෙකි. සිද්ධි අග්‍ර උදර ලව' යනු "අවිද්‍යාව දුරු කරව" යනුයි. 'සුමේධය, ඥානය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය.

මහණ, 'මැති' යනු බලවත් ක්‍රියාවට මේ නමෙකි. 'මැතියා ඔසවාලව' යනු 'බලවත් ක්‍රියාව දුරුලව' යනුයි. 'සුමේධය, ඥානය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය.

මහණ, 'දෙමංසකිය' යනු විවිධ ව්‍යාධිවලට මේ නමෙකි. 'දෙමංසකිය ඔසවාලව' යනු 'විවිධ ව්‍යාධි දුරුලව' යනුයි. 'සුමේධය, ඥානය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය.

මහණ, 'කරපෙරහන' යනු කාමච්ඡදනීවරණය, ව්‍යාපාදනීවරණය, පිතමිඳුනීවරණය, උඛච්ඡාදනීවරණය, විවිධ ව්‍යාධිවරණය යන පඤ්චනීවරණයන්ට මේ නමෙකි. 'කරපෙරහන ඔසවාලව' යනු 'පඤ්චනීවරණයන් දුරු කරව' යනුයි. 'සුමේධය, ඥානය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය. ('හික්මෙන මහණ ආර්යප්‍රඥාව ගෙණ විශ්වාස කරව' යනු යි.)

මහණ, 'ඉදිබුවා' යනු රූපපාපාදනසංකතිය, වේදනාපාදනසංකතිය, සංඥාපාදනසංකතිය, සංසකාරපාදනසංකතිය, විඤ්ඤාපාදනසංකතිය යන උපාදනසංකතිය පසට මේ නමෙකි. 'ඉදිබුවා ඔසවාලව' යනු 'පඤ්ච උපාදනසංකතියන් දුරුලව' යනුයි. සුමේධය, ඥානය ගෙණ සාරව' යන මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය. ('හික්මෙන මහණ ආර්යප්‍රඥාව ගෙණ විශ්වාස කරව' යනු යි.)

මහණ, 'මස් කැත්ත හා මස්ලොඹුව' යනු ඇසින් දකින සුඛ වූ ඉභව වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රිය වූ කාමනීශ්‍රිත වූ ඇලීමට කරුණු වූ රූපය... කණින් ඇසිය හැකි සුඛ ඉභවය... නැහැගෙන් දකින සුඛ ගන්ධය... දිවෙන් දකින රසය... කසින් සපයී කල සුඛ ගන්ධය, කමනිය, මනවඛන, ප්‍රියසරූප වූ භාමය උපදවන සිත් අලවන සපයිය යන පඤ්චකාම ගුණයන්ට මේ නමෙකි. 'මස් කැත්ත හා මස් ලොඹුව ඔසවාලව' යනු පඤ්චකාමගුණයන් දුරු කරව, යනුයි. මෙය 'සුමේධය, ඥානය ගෙණ සාරව' යන මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය. ('හික්මෙන මහණ, ආර්යප්‍රඥාව ගෙණ විශ්වාස කරව' යනු යි.)

මහණ, 'මස්වැදුල්ල' යනු නන්දිරාගයට මේ නමෙකි. මස්වැදුල්ල ඔසවාලව යනු නන්දිරාගය දුරු කරව' යනුයි. සුමේධය, ඥානය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය. ('හික්මෙන මහණ ආර්යප්‍රඥාව ගෙණ විශ්වාස කරව' යනු යි.)

මහණ, 'නාගයා' යනු කණිකාසුම මහණහට මේ නමෙකි. 'කණිකාසුම හෙමේ සිටිවා. කණිකාසුම තථාගතයන් නො ගව්ව. කණිකාසුම තථාගතයන් වහන්සේට නමස්කාර කරව' යනු නාගයා සිටිවා. 'නාගයා නොගව්ව. නාගයාට නමස්කාර කරව' යන මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ ඡේදක. සතුටු වූ ආයුමෙත් කුමාර කාශ්‍යප හෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාවට සතුටු විය.

වමික සුත්‍රය තුන්වැනි යි.

1. 3. 4.

රථවිනිත සුත්තං

1 ඵ්වං මෙ සුතා: එකං සමයං ගගවා ඤජගහෙහ විහරති වෙඵ්වනෙ කලඤ්ඤකතිවාසෙ. අඵ වො සම්බුද්ධා ජාතිභුමකා භික්ඛු ජාතිභුමියං වස්සං චුන්ඨා යෙන ගගවා තෙනුපසඞ්කම්භු. උපසඞ්කම්භි: ගගවන්තං අභිවාදෙඨා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීනෙතා වො තෙ භික්ඛු ගගවා එතදචොච:

2. “කො භු වො භික්ඛවෙ ජාතිභුමියං ජාතිභුමකානං භික්ඛුනං සමුඝම්චාරිතං ඵ්වං සම්භාවිතො: “අත්තනා ච අපටිචෙඡා අපටිච්ඡකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච සන්තුචෙඨා සන්තුච්ඡකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච පටිවිනෙතා පටිවෙකකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච අසංසචෙඨා අසංසග්ගකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච අරඤ්චිට්ඨො විරියාරම්භකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච සීලසම්පන්නො සීලසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච පඤ්ඤසම්පන්නො පඤ්ඤසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, ඔවාදකො විඤ්ඤපකො සන්දස්සකො සමාදපකො සමුත්තෙතජකො සම්පහංසකො සමුඝම්චාරිත”න්ති?

3. “භුඤ්ඤා නාම ගතෙතා අයසමා මනනාණිසුභතො ජාතිභුමියං ජාතිභුමකානං භික්ඛුනං සමුඝම්චාරිතං ඵ්වං සම්භාවිතො: අත්තනා ච අපටිචෙඡා අපටිච්ඡකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච සන්තුචෙඨා සන්තුච්ඡකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච පටිවිනෙතා පටිවෙකකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච අසංසචෙඨා අසංසග්ගකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච අරඤ්චිට්ඨො විරියාරම්භකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච සීලසම්පන්නො සීලසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච පඤ්ඤසම්පන්නො පඤ්ඤසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදකඵඤ්ඤ භික්ඛුනං කතනා, ඔවාදකො විඤ්ඤපකො සන්දස්සකො සමාදපකො සමුත්තෙතජකො සම්පහංසකො සමුඝම්චාරිත”න්ති.

1. 3. 4.

රථවිනිත සුත්‍රය

1. මුඛ විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර කලාඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳවතුන්ගේ වැඩ වාසය කරණ සේක. එකල බොහෝ ජාතිභූමක හික්කුහු ජාතිභූමියෙහි වස්වැය රැවැරැවැහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ හික්කුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක:

2. “මහණෙනි, ‘තෙමේන් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සන්තුවෙ වූයේ සන්තුවෙකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රකෘතීවිවෙකයෙන් යුක්ත වූයේ විවෙකකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් (චංචිචංචි-) සංසයීය නැති වූයේ අසංසයීකථාව හික්කුන්ට කරණ සුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් පටන්ගත් වියඪී ඇත්තේ වියඪීරඹකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද. තෙමේන් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද. තෙමේන් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පද කථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් චිත්තකති (අභිච්ච) සම්පන්න වූයේ චිත්තකති සම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් චිත්තකතිඥන දඤ්ඤයෙන් යුක්ත වූයේ චිත්තකතිඥනදඤ්ඤ-සම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණ සුලු වූයේ යයි ද, සමුම්භරුන්ට දශකථා-වස්තුන්ගෙන් අවචාද කරන්නේ යයි ද, එය අවබෝධ කරවන්නේ යයි ද, ඒ පිළිබඳ කරුණු දක්වන්නේ යයි ද, එය පිළිගත්වන්නේ යයි ද, එය කරවීම් වශයෙන් කියුණු කරවන්නේ යයි ද, මෙසේ ජාතිභූමියෙහි ජාතිභූමක වූ සමුභම්මාරීහික්කුන් විසින් කවරෙක් තෙමේ සමාචාරා කරණ ලද්දේ ද?”

3. “වහන්ස, මනුෂ්‍යයන් බැමිණියන් පුත්‍ර වූ සුණී නම් අයුමේන් තෙමේ ජාතිභූමියෙහි ජාතිභූමක සමුභම්මාරී හික්කුන් විසින් ‘තෙමේන් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡ කථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සන්තුවෙ වූයේ සන්තුවෙ කථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රකෘතී විවෙකයෙන් යුක්ත වූයේ ප්‍රකෘතීවිවෙකය පිළිබඳ කථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් අසංසාච වූයේ අසංසයීකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් පටන්ගත් වියඪී ඇත්තේ විසාරඹක කථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සමාධි සම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් චිත්තකතිසම්පන්න වූයේ චිත්තකතිසම්පද කථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් චිත්තකතිඥනදඤ්ඤයෙන් යුක්ත වූයේ චිත්තකතිඥනදඤ්ඤසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, සමුම්භරුන්ට දශකථා වස්තුන්ගෙන් අවචාද කරන්නේ යයි ද, එය අවබෝධ කරවන්නේ යයි ද, ඒ පිළිබඳ කරුණු දක්වන්නේ යයි ද, එය පිළිගත්වන්නේ යයි ද, එය කියුණු කරවන්නේ යයි ද, එහි සතුටු කරවන්නේ වේ’ යයි ද මෙසේ සමාචාරා කරණ ලද්දේ ය.”

4. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා සාරිපුත්තො භගවතො අවිදුරෙ තිසිනො හොති. අථ ඛො ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස එතද හොසි: “ලාභා ආයසමතො පුණ්ණස්ස මනනාණීපුත්තස්ස, සුලඛලාභා ආයසමතො පුණ්ණස්ස මනනාණීපුත්තස්ස, යස්ස විඤ්ඤ සමුගම්මාරී සඤ්ඤ සමමුඛා අනුමාස්ස අනුමාස්ස¹ චණ්ණං භාසනති, තඤ්ච සථා අබහත්ත- මොදති, අප්පෙචනාම මයං කදුචි කරනච ආයසමතා පුණ්ණෙන මනනාණීපුත්තෙන සද්ධිං සමාගචෙඡ්ඤාම, අප්පෙචනාම සියා කොචි දෙච කථාසලාපො”ති.

5. අථ ඛො භගවා රුජගභෙ යථාභිරන්තං විහරිතො යෙන සාවඤ්චි තෙන චාරිකං පකකාමි. අනුපුබ්බත චාරිකං චරමානො යෙන සාවඤ්චි තදචසරී. තත්ත සුදං භගවා සාවඤ්චං විහරති ජේතචනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරමේ. අස්සොසි ඛො ආයසමා පුණ්ණො මනනාණීපුත්තො “භගවා කිර සාවඤ්චි අනුපුබ්බතො සාවඤ්චං විහරති ජේතචනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරමේ”ති.

6. අථ ඛො ආයසමා පුණ්ණො මනනාණීපුත්තො ඡසනාසනං සංසාමෙඤ්චා පතතමිචරං. ආදාය යෙන සාවඤ්චි තෙන චාරිකං පකකාමි. අනුපුබ්බත චාරිකං චරමානො යෙන සාවඤ්චි ජේතචනං. අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරමේ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො භගවන්තං අභිචාදෙඤ්චා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයසමන්තං පුණ්ණං මනනාණී පුත්තං භගවා ධම්මියා කථාය සන්දස්සසි සමාදපෙසි සමුත්තතඡෙසි සම්පහංසෙසි. අථ ඛො ආයසමා පුණ්ණො මනනාණී පුත්තො භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතො සමාදපිතො සමුත්තතඡීතො සම්පහංසිතො භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤිඤ්චා අනුමොදිඤ්චා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිචාදෙඤ්චා පදකඛිණං කතො යෙන අකචතං තෙන පකකාමි දිචාචිභාරාය.

7. අථ ඛො අඤ්ඤතරේ භික්ඛු යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුප සඛිකමි. උපසඛිකමිතො ආයසමන්තං සාරිපුත්තං එතදචොච: “යස්ස ඛො ඤ්චං අච්චසො සාරිපුත්ත පුණ්ණස්ස තාම භික්ඛුතො මනනාණීපුත්තස්ස අභිතහං කිත්තයමානො අහොසි, සො භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතො සමාදපිතො සමුත්තතඡීතො සම්පහංසිතො භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤිඤ්චා අනුමොදිඤ්චා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිචාදෙඤ්චා පදකඛිණං කතො යෙන අකචතං තෙන පකකන්තො දිචාචිභාරාය”ති.

1. අනුමස්ස අනුමස්ස, මජ්ඣ, 1.

4. එ සමයෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි හුන්කාහු වෙත්. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසසක් වී ය: “නුවණ ඇත්තා වූ සබ්බසම-වාරීහු ශාක්‍යාන් වහන්සේගේ ගමුවෙහි දශකථාවසතුන්ට පිවිසෙමින් යම් කෙනකුන්ගේ ගුණ කියත් ද, ඒ ගුණකථාව ද ශාක්‍යාන් වහන්සේ මනා කොට අනුමොදන් වනසේක් ද, ඒ මනත්‍රාණිපුත්‍ර වූ පුණී ආයුෂමතුන් වහන්සේට ලාභයෙකි. මනත්‍රාණිපුත්‍ර පුණී සථවිරයන්ට සුලබ්ධලාභයකි. අපි කිසියම් කලෙක මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණී තෙරණුවන් හා එක් වන්නමෝ නම් මෑතව. කිසියම් කථාසලාපයකුත් වන්නේ නම් මෑතව” කියායි.

5. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කැමැති තාක් කල් රජගහනුවර වැඩවාසය කොට පිළිවෙලින් වාරිකාවෙහි හැසිරෙණසේක් සැවැත්තුවරට වැඩිසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සැවැත්තුවර ජේතවනයෙහි වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරණ සේක. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවරට වැඩ අනේපිඬු සිටුහුගේ දෙවරම් වෙතෙර වාසය කරණසේක් ලැ” යි මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණී සථවිරයන් වහන්සේ ඇසූහ.

6 ඉක්බිති මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණී තෙරණුවෝ සෙනසුන් නැත්පත්කොට තබා පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්තුවරට වාරිකාවෙහි වැඩිසහ. පිළිවෙලින් වාරිකාවෙහි හැසිරෙත්තාහු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණීන් තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහැම් කතාවෙන් කරුණු දක්වූහ. එහි සමාදන් කරවූහ. එහි උත්සාහ කරවූහ එහි සතුටු කරවූහ. ඉක්බිති මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණීන් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දහැම් කථාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු, සමාදන් කරවන ලද්දහු, උත්සාහවත් කරවන ලද්දහු, සතුටු කරවන ලද්දහු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයම සතුටු ව අනුමෝදන්ව අස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට දිවාවිහරණය සඳහා අකිවතයට වැඩියහ.

7. ඉක්බිති එක්තරා භික්ෂු නමක් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේ යම් මනත්‍රාණි පුත්‍ර ආයුෂමත් පුණී තෙර කෙනකුන් ගැණ නිතර කියමින් විසූ සේක් ද, ඒ පුණීසථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දහැම් කතාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ, සමාදන් කරවන ලද්දේ, උත්සාහවත් කරවන ලද්දේ, සතුටු කරවන ලද්දේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාවට සතුටු ව අනුමොදන් ව අස්තෙන් නැගීව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට දිවාවිහරණය සඳහා අකිවතය කරා ගියේ ය” යි කියා යි.

8. අඵ ඛො ආයසමා සාරිපුතෙනා තරමානරුපො නිසිදතං ආදය ආයසමන්තං පුණණං මන්තාණිපුතතං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බි සීසානු ලොභී අඵ ඛො ආයසමා පුණණං මන්තාණිපුතෙනා අකිවතං අජෙඤ්ඤා-ගහෙති; අඤ්ඤාතරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවාපිතාරං නිසිදි. ආයසමාපි ඛො සාරිපුතෙනා අකිවතං අජෙඤ්ඤාගහෙති; අඤ්ඤාතරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවා-පිතාරං නිසිදි. අඵ ඛො ආයසමා සාරිපුතෙනා සාතනහසමිං පතිසලලාණා පුට්ඨිතො යෙතායසමා පුණණං මන්තාණිපුතෙනා තෙනුපසඛකමි. උප-සඛකමිති; ආයසමතා පුණණෙන මන්තාණිපුතෙනතන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදතිං කථං සාරාණීයං විනිසාජෙතා; එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිතෙනා ඛො ආයසමා සාරිපුතෙනා ආයසමන්තං පුණණං මන්තාණි-පුතතං එතදවොචි;

9. හගචති නො ආවුසො ඛුභමචරිං වුසසතිති? ‘එවමාවුසො’ති. කිනනු ඛො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමපතාවුසො විතතවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනනු ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමපතාවුසො කඛිංවිතරණවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනනු ඛො ආවුසො මහ්නාමහ්නඤ්ඤාණදසසනවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ ‘කිමපතාවුසො පටිපදා-ඤ්ඤාණදසසනවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනනු ඛො ආවුසො ඤ්ඤාණදසසනවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’

10. “කිනනු ඛො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසති”ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. “කිමපතාවුසො විතතවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසති”ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි “කිනනු ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤාං හගචති -පෙ- “කිනනු ඛො ආවුසො ඤ්ඤාණදසසනවිසුඤ්ඤාං හගචති ඛුභමචරිං වුසසති”ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිමන්තං වරතාවුසො හගචති ඛුභමචරිං වුසසතිති? ‘අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං ඛො ආවුසො හගචති ඛුභමචරිං වුසසති’ති.

11. කිනනු ඛො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමපතාවුසො විතතවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනනු ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමපතාවුසො කඛිංවිතරණවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනනු ඛො ආවුසො මහ්නාමහ්නඤ්ඤාණදසසනවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමපතාවුසො පටිපදාඤ්ඤාණ-දසසනවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනනු ඛො ආවුසො ඤ්ඤාණදසසනවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං? ‘නො හිදං ආවුසො.’ අඤ්ඤානු ඉමෙහි ඛමෙහි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං? ‘නො හිදං ආවුසො.’

8. ඉක්බිති ආයුමෙත් ශාරීපුත්‍රසට්ඨරයත් වහන්සේ වෙළෙඳිසැඟවී ඇතියාහු හිඳිතාකඛ ගෙණ ආයුමෙත් මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවත් හිස්කෙලිය බලතසුපුච පසු පසින් පුත්‍රබැන්දෙ ය. අතතුරු ව මන්ත්‍රාණි පුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවෝ අකුචනයට වැද එක්තරා ගසක් මූල දිවාවහරණයට හුත්ත. ආයුමෙත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ ද, අකුචනයට පෑමිණ එක්තරා ගසක්මුල දිවාවහරණයට හුත්ත. ඉක්බිති ආයුමෙත් සාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ සමස් කාලයෙහි පලසමවතින් නැගී සිටියාහු මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුමෙත් පුණ්ණ තෙරණුවත් කර පෑමිණියහ. පෑමිණ ආයුමෙත් මන්ත්‍රාණි පුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවත් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු කථා කොට තිමවා එකත්පසෙක හුත්ත එකත්පසෙක හුත් ආයුමෙත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවත්ට මෙය කීහ:

9. ඇවැත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, එසේය'. කීමෙක් ද, ඇවැත්ති, ශීලවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද? "ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි." කීමෙක් ද, ඇවැත්ති, විතතවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි'. කීමෙක් ද, ඇවැත්ති, දුෂ්ඨවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි'. කීමෙක් ද, ඇවැත්ති, කඛ්ඛාවිතරණවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ.' කීමෙක් ද, ඇවැත්ති, මඤ්ඤාණදස්සනවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ.' කීමෙක්ද, ඇවැත්ති, පටිපද්දසුණදස්සනවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ.'

10. "කිම, ඇවැත්ති, ශීලවිගුද්ධිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද"යි මෙසේ විචාරණ ලද්දහු ම 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ ය'යි කියහු. 'කිම ඇවැත්ති, විතතවිගුද්ධිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද" යි විචාරණ ලද්දහු ම 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ ය'යි කියහු. "කිම ඇවැත්ති, දිට්ඨිවිගුද්ධිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... කිම ඇවැත්ති, සුඤ්ඤස්සනවිගුද්ධිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක්ද" යි විචාරණ ලද්දහු ම 'ඇවැත්ති, නොවේ ය' යි කියහු. ඇවැත්ති, එසේ වී නම, කුමක් සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, (මේ ඡතමේ) අනුපාද පරිනිච්ඡාණය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වෙසේ.'

11. ඇවැත්ති, කිම, ශීලවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිච්ඡාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ' ඇවැත්ති, කිම, විතතවිගුද්ධිය අනුපාද පරිනිච්ඡාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ.' ඇවැත්ති, කිම දිට්ඨිවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිච්ඡාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ' ඇවැත්ති, කිම, කඛ්ඛාවිතරණවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිච්ඡාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ' ඇවැත්ති, කිම, මඤ්ඤාණදස්සනවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිච්ඡාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ'. ඇවැත්ති, කිම, පටිපද්දසුණදස්සනවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිච්ඡාණය වේ ද?" ඇවැත්ති, මේ නොවේ' ඇවැත්ති, කිම සුඤ්ඤස්සනවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිච්ඡාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ'. ඇවැත්ති, කිම, මේ ධර්මයන් හැර අනුපාදපරිනිච්ඡාණය වේ ද?' 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ.'

12. “කිනඤ්ඤා ඛො ආවුසො සීලවිසුද්ධි අනුපාදපරිනිබ්බානනති ඉති පුච්චා: සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිම්පනාචුසො විතත- විසුද්ධි, අනුපාදපරිනිබ්බානනති ඉති පුච්චා: සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිනඤ්ඤා ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුද්ධි, අනුපාදපරිනිබ්බානනති -පෙ- කිනඤ්ඤා ඛො ආවුසො සුඤ්ඤානවිසුද්ධි, අනුපාදපරිනිබ්බානනති ඉති පුච්චා: සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිම්පනාචුසො අඤ්ඤානු ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාදපරිනිබ්බානනති ඉති පුච්චා: සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි.” යථා ඤථා පනාචුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අපො දට්ඨබ්බොති ?

[පුණ්ණපොථො:]

13. සීලවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. විතත විසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපා- දානංගෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. දිට්ඨිවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. කඛ්ඛාචිතරණවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. මග්ගාමග්ගසුඤ්ඤානවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. පටිපදාසුඤ්ඤානවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනු- පාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. සුඤ්ඤානවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාද- පරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. අඤ්ඤානු වෙ ආවුසො ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාද- පරිනිබ්බානං අභවිස්ස, පුච්චන්තො පරිනිබ්බානෙය්ස. පුච්චන්තො හි ආවුසො අඤ්ඤානු ඉමෙහි ධම්මෙහි.

14. තෙන භාවුසො උපමං තෙ කරිස්සාමි. උපමායපිට්ඨකවෙච්ච විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතස්ස අථං ආචානනති. සෙය්සථාපි ආවුසො රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස කොසලස්ස සාවච්චියං පටිවසනතස්ස ඡාමකතෙ කිඤ්චිදෙච අච්චාසිකං කරණීයං උපපඤ්ඤාය, තස්ස අනතරු ව සාවච්චියං අනතරු ව සාකෙතං සතත රථවිනිතාති උච්චාපෙය්සං. අථ ඛො ආවුසො රජා පසෙතදි කොසලො සාවච්චියා තිකඛමිච්චා අනෙත පුරඤ්චා පඨමං රථවිනිතං අභිරුහෙය්ස පඨමෙත රථවිනිතෙත දුතියං රථවිනිතං පාපු- ණෙය්ස, පඨමං රථවිනිතං විස්සඤ්ඤාය, දුතියං රථවිනිතං අභිරුහෙය්ස. දුතියෙත රථවිනිතෙත තතියං රථවිනිතං පාපුණෙය්ස, දුතියං රථවිනිතං විස්සඤ්ඤාය, තතිය රථවිනිතං අභිරුහෙය්ස. තතියෙත රථවිනිතෙත චතුථං රථවිනිතං පාපුණෙය්ස, තතියං රථවිනිතං විස්සඤ්ඤාය,

12. “ඇවැත්ති, කිම, ශීලවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය දු සි මෙසේ අසන උද්දනු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු. ඇවැත්ති, කිම, විතතවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ‘දු සි මෙසේ අසන උද්දනු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු. ඇවැත්ති, කිම, දිවසීවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ දු සි ... ඇවැත්ති, කිම, ඤාණදසකනවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ දු සි මෙසේ අසන උද්දනු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු. ඇවැත්ති, කිම, මේ ධර්මයන් හැර අනුපාදපරිනිපාණය වේ දු සි. මෙසේ අසන උද්දනු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු.” ඇවැත්ති, මේ භාෂිතයාගේ අථය කෙසේ දන සුතු දු සි ඇසුහ.

[පුණණතෙරණුවෝ:]

13. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘ශීලවිභූතිය අනුපාද පරිනිපාණය වේ ය සි, පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාද පරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘විතතවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම් උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘දිවසීවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘කඛ්ඛාවිතරණ විභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘කඛ්ඛාවිතරණ විභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාද පරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘පටිපදඤාණදසකනවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’ සි පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘ඤාණදසකන විභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’ සි. පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාද පරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් මේ ධර්මයන් හැර (අනිකක්) අනුපාදපරිනිපාණය වන්නේ නම්, පාඨස්ථන තෙමේ පිරිනිවෙන්නේය. ඇවැත්ති, පාඨස්ථන තෙමේ මේ ධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූයේ වෙයි.

14. ඇවැත්ති, එසේ නම් ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. මේ ලොකයෙහි සම්මර නුවණැති පුරුෂයෝ උපමාවෙන් ද අථය දන ගණිත්. ඇවැත්ති, යම්සේ සැවැත්නුවර වසන පසේනදී ශකසොල් රජහට සාකෙහ නුවර කිසියම් ඉක්මන් කටයුත්තක් උපදනේ ය. ඕනෑම සැවැත්වත් සාකෙහයවත් අතර හික්මුණු අසුන් යෙදු රිය හතක් එලවා තබන්නාහු ය. ඇවැත්ති, ඉක්මනි පසේනදී කොසොල් රජ සැවැත් නුවරින් තික්ම ඇතුළු පුරදෙරින් පලමුවැනි විනිතරථයට තහින්නේ ය. පලමු වැනි විනිතරථයෙන් දෙවැනි විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. පලමුවැනි විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. දෙවැනි විනිතරථයට තහින්නේය. දෙවෙනි විනිත රථයෙන් තුන්වැනි විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. දෙවෙනි විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. තුන්වැනි විනිතරථයට තහින්නේ ය. තුන් වැනි විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. තුන් වැනි විනිතරථයෙන් සතරවැනි විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. තුන්වැනි විනිතරථය අත් හරින්නේ ය.

චතුසං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. චතුෂ්ඨත රථවිනිතෙන පඤ්චමිං රථවිනිතං පාපුණේය්‍ය, චතුසං රථවිනිතං විසංසේය්‍ය, පඤ්චමිං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. පඤ්චමෙන රථවිනිතෙන ඡට්ඨං රථවිනිතං පාපුණේය්‍ය, පඤ්චමිං රථවිනිතං විසංසේය්‍ය, ඡට්ඨං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. ඡට්ඨෙන රථවිනිතෙන සත්තමිං රථවිනිතං පාපුණේය්‍ය, ඡට්ඨං රථවිනිතං විසංසේය්‍ය, සත්තමිං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. සත්තමෙන රථවිනිතෙන සාමකතං අනුපාපුණේය්‍ය අනෙතපුරථාරං.

15. තමෙන අනෙතපුරථාරගතං සමීනං මිත්තාමච්චාඤ්ඤි-සාලොතිතා ඵලං පුච්චෙය්‍යං “ඉමිතා නිං මහාරාජ රථවිනිතෙන සාවඤ්ඤි සාකෙතං අනුපානෙතා අනෙතපුරථාරනති?” කථං ඛ්‍යාකරමානො හු ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍යාති? ඵලං ඛ්‍යාකරමානො ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: “ඉධ මෙ සාවඤ්ඤිං පටිවසන්තස්ස සාකෙතෙ කිඤ්චි දෙව අච්චාසිකං කරණීයං උපපජ්ඣි. තස්ස මෙ අන්තරු ව සාවඤ්ඤිං අන්තරු ව සාකෙතං සත්තරථවිනිතාති උපට්ඨපෙත්තං. අථ ඛචාභං සාවඤ්ඤිං නිකමිත්ථා අනෙතපුරථාරා¹ පට්ඨමං රථවිනිතං අභිරුහිං. පඨමෙන රථවිනිතෙන දුතීයං රථවිනිතං පාපුණිං. පඨමං රථවිනිතං තිස්සජිං². දුතීයං රථවිනිතං අභිරුහිං. දුතීයෙන රථවිනිතෙන තතීයං රථවිනිතං පාපුණිං. දුතීයං රථවිනිතං තිස්සජිං. තතීයං රථවිනිතං අභිරුහිං. තතීයෙන රථවිනිතෙන චතුසං රථවිනිතං පාපුණිං. තතීයං රථවිනිතං තිස්සජිං. චතුසං රථවිනිතං අභිරුහිං. චතුෂ්ඨත රථවිනිතෙන පඤ්චමිං රථවිනිතං පාපුණිං. චතුසං රථවිනිතං නිස්සජිං. පඤ්චමිං රථවිනිතං අභිරුහිං. පඤ්චමෙන රථවිනිතෙන ඡට්ඨං රථවිනිතං පාපුණිං. පඤ්චමිං රථවිනිතං තිස්සජිං. ඡට්ඨං රථවිනිතං අභිරුහිං. ඡට්ඨෙන රථවිනිතෙන සත්තමිං රථවිනිතං පාපුණිං ඡට්ඨං රථවිනිතං තිස්සජිං. සත්තමිං රථවිනිතං අභිරුහිං. සත්තමෙන හි රථවිනිතෙන³ සාකෙතං අනුපානෙතා අනෙතපුරථාරනති. ඵලං ඛ්‍යාකරමානො ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍යාති.

16. ඵලමෙව ඛො ආවුසො සීලවිසුද්ධි යාවදෙව විත්තවිසුද්ධිත්ථා. විත්තවිසුද්ධි යාවදෙව දිට්ඨිවිසුද්ධිත්ථා. දිට්ඨිවිසුද්ධි යාවදෙව කඛ්ඛාචිතරණ-විසුද්ධිත්ථා. කඛ්ඛාචිතරණවිසුද්ධි යාවදෙව මහ්‍යාමහ්‍යඤ්ඤාදස්සනවිසුද්ධිත්ථා. මහ්‍යාමහ්‍යඤ්ඤාදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව පටිපදාඤ්ඤාදස්සනවිසුද්ධිත්ථා. පටි-පදාඤ්ඤාදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව ඤ්ඤාදස්සනවිසුද්ධිත්ථා. ඤ්ඤාදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව අනුපාදපරිනිබ්බානත්ථා. අනුපාදපරිනිබ්බානත්ථං ඛො ආවුසො හගමති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති.

1. අනෙතපුරද්වාර, සා. 2. විස්සජි, මජ්ඣ. නිස්සජි, සා. 3. සත්තමෙන රථවිනිතෙන, මජ්ඣ. PTS.

සතර වන විනිතරථයට නගින්නේ ය. සතර වන විනිතරථයෙන් පස්වන විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. සතර වන විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. පස්වන විනිතරථයට නගින්නේ ය. පස් වන විනිතරථයෙන් සමන විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. පස්වන විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. සමන විනිතරථයට නගින්නේ ය. සමන විනිතරථයෙන් සත්වන විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. සමන විනිත රථය අත්හරින්නේ ය. සත්වන විනිතරථයෙන් සාකෙතනසයෙහි ඇතුළතුවර දොරවුව කර පැමිණෙන්නේ ය.

15. ඇතුළුපුර දොරවුවට පැමිණී ඔහුගෙන් ඕනෑමාත්‍යයෝ තෑ සහලේ තෑයෝ මෙසේ අසන්නාහු ය: ‘මහරජ, මුඛවතන්සේ මේ විනිත රථයන් සැවැත්නුවරින් නික්ම සාකෙතනසයෙහි ඇතුළතුවර දොරවුවට පැමිණියාහු ද?’ කියා යි. ඇවැත්ති පසේනදී කොසොල් රජ කෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේ මැතැවින් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද? ඇවැත්ති, පසේනදී කොසොල් රජ මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේ මැතැවින් ප්‍රකාශ කරන්නේ ය. (කෙසේ ද) “මේ සැවැත්නුවර වසන මට සාකෙතනසයෙහි ඉක්මන් කරයුත්තක් උපත. ඒ මට සැවැතටත් සාකෙතනසයටත් අතර විනිත අසුන් යෙදූ රිය සතක් ඵලවා තැබූහ. ඉක්බිති මම සැවැත්නුවරින් නික්ම ඇතුළුදොරවුවෙන් පලමුවන විනිතරථයට නැංගෙමි. පලමුවන විනිතරථයෙන් දෙවන විනිත රථයට පැමිණියෙමි. පලමුවන විනිතරථය හලෙමි. දෙවන විනිතරථයට නැංගෙමි. දෙවන විනිතරථයෙන් තුන්වන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. දෙවන විනිතරථය හලෙමි. තුන් වන විනිතරථයට නැංගෙමි. තුන්වන විනිතරථයෙන් සතරවන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. තුන්වන විනිතරථය හලෙමි. සතරවන විනිත රථයට නැංගෙමි. සතරවන විනිතරථයෙන් පස්වන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. සතරවන විනිතරථය හලෙමි. පස්වන විනිත රථයට නැංගෙමි. පස්වන විනිතරථයෙන් සමන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. පස්වන විනිතරථය හලෙමි. සමන විනිතරථයට නැංගෙමි. සමන විනිතරථයෙන් සත්වන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. සමන විනිතරථය හලෙමි. සත්වන විනිත රථයට නැංගෙමි. සත්වන විනිතරථයෙන් ම සාකෙතනසයෙහි ඇතුළු නුවර දොරවුවට පැමිණියෙමි” කියායි. ඇවැත්ති, මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාවූ පසේනදී කොසොල් රජතෙමේ මැතැවින් ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

16. ඇවැත්ති, මෙපරිද්දෙන් ම සීලවිසුද්ධිය විතතවිසුද්ධිය ඛණ්ඩාන අඵය දක්වා ම වෙයි. විතතවිසුද්ධිය දිට්ඨිවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. දිට්ඨිවිසුද්ධිය කඛ්ඛාපිතරණවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. කඛ්ඛාපිතරණවිසුද්ධිය මහාමහා-ඤ්ඤාදසානවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. මහාමහාඤ්ඤාදසානවිසුද්ධිය පටිපදඤ්ඤාදසානවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. පටිපදඤ්ඤාදසානවිසුද්ධිය ඤ්ඤාදසානවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. ඤ්ඤාදසානවිසුද්ධිය අනුපාද-පරිනිඵාණය දක්වා ම වෙයි. ඇවැත්ති, අනුපාදපරිනිඵණ (ප්‍රත්‍යයයෙන් නූපත් අසඛිත ධාතු) සංඛ්‍යාත අඵය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වෙසෙයි.

17. එවං වුත්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණි-
පුත්තං එතදවොච: “කො නාමො ආයස්මා? කථංඤා ජන ආයස්මන්තං¹
සමුගමමාරි ජාතන්ති”ති? ‘පුණ්ණො’ති ඛො මෙ ආවුසො නාමං. ‘මන්තාණි-
පුත්තො’ති ච ජන මං සමුගමමාරි ජාතන්තිති.

18. “අච්ඡරියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො. යථා තං සුතචතා
සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්චාසනං ආජානන්තො, එවමෙවං² ආයස්මතා
පුණ්ණෙන මන්තාණිපුත්තෙන ගමහිරා ගමහිරා ජඤ්ඤා³ අනුමාසා⁴
අනුමාසා ඛාංකතා. ලාභා සමුගමමාරිතං, සුලඤ්ච ලාභා⁵ සමුගමමාරිතං,
යෙ ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං ලභන්ති දස්සන්තාය. ලභන්ති
පසිරුපාසන්තාය. චෙලණ්ඩුකෙන චෙපි⁶ සමුගමමාරි ආයස්මන්තං පුණ්ණං
මන්තාණිපුත්තං මුඤ්චා පරිහරන්තා ලභෙත්තුං දස්සන්තාය, ලභෙත්තුං පසිරු-
පාසන්තාය, තෙසමපි ලාභා. තෙසමපි සුලඤ්චං. අමනාකමපි ලාභා, අමනාකමපි
සුලඤ්චං, යෙ මයං ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං ලභාම
දස්සන්තාය, ලභාම පසිරුපාසන්තායා”ති.

19. එවං වුත්තෙ ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො ආයස්මන්තං
සාරිපුත්තං එතදවොච: කො නාමො ආයස්මා? කථංඤා ජන ආයස්මන්තං
සමුගමමාරි ජාතන්තිති? ‘උපතිස්සො’ති ඛො මෙ ආවුසො නාමං. ‘සාරි-
පුත්තො’ති ච ජන මං සමුගමමාරි ජාතන්තිති.

20. “සඤ්චකපොත චත කීර හො සාවකෙන සද්ධිං මන්තගමීනා න
ජාතිග්ග ‘ආයස්මා සාරිපුත්තො’ති. සචෙ හි මයං ජානෙය්‍යාම ‘ආයස්මා
සාරිපුත්තො’ති එතතකමපි නො නපටිභාසෙය්‍ය. අච්ඡරියං ආවුසො,
අබ්භුතං ආවුසො, යථා තං සුතචතා සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්චාසනං
ආජානන්තො, එවමෙවං ආයස්මතා සාරිපුත්තො ගමහිරා ගමහිරා ජඤ්ඤා
අනුමාසා අනුමාසා පුච්ඡිතා. ලාභා සමුගමමාරිතං, සුලඤ්චලාභා සමුගම-
මාරිතං, යෙ ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං ලභන්ති දස්සන්තාය. ලභන්ති පසිරු
පාසන්තාය. චෙලණ්ඩුකෙන චෙපි⁶ සමුගමමාරි ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං
මුඤ්චා පරිහරන්තා ලභෙත්තුං දස්සන්තාය, ලභෙත්තුං පසිරුපාසන්තාය, තෙසමපි
ලාභා, තෙසමපි සුලඤ්චං. අමනාකමපි ලාභා, අමනාකමපි සුලඤ්චං, යෙ මයං
ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං ලභාම දස්සන්තාය, ලභාම පසිරුපාසන්තායා”ති.

ඉතිහ තෙ උභො මහානාහා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං
සමනුමොද්දංසුති.

රජවිභිතසුත්තං චතුස්ථං.

1. ජනායස්මන්තා, මජ්ඣ. ඥා. PTS 2. එවමෙව, මජ්ඣං.
3. ගමහිරා ගමහිරාජඤ්ඤා, මජ්ඣ. භි. කප්ඵ. 4. අනුමාසා, මජ්ඣං.
5. සුලඤ්චං සමුගමමාරිතං, ඥා. 6. චෙලණ්ඩුකෙන, ඥා.

17. මෙසේ කී කල්හි ආයුමෙත් තැරිසුත් තෙරණුවෝ ආයුමෙත් මනත්‍රාණිපුත්‍ර පුණීතෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ආයුමෙත් තෙමේ කිනම් ඇත්තේ ද? සමුම්සරුහු ආයුමෙතුන් කෙසේ දකිත් ද?” කියා සි. ඇවැත්ති, මෙසේ නම ‘පුණණ ය.’ සමුම්සරුහු මා ‘මනත්‍රාණිපුත්‍රය’යි ද දකිත්.

18. “ඇවැත්ති, ආචාර්ය සි, ඇවැත්ති, අද්දුත සි. මනා කොට ශායා ශාසනය දන්නා වූ ශ්‍රාවකයකු විසින් යම්සේ නම්, එපරිද්දෙන් මනත්‍රාණි පුත්‍ර පුණී ආයුමෙතුන් විසින් ඉතා ගැඹුරු ප්‍රශ්නයෝ දශකථාවසතුන්ට පිවිසෙමින් ප්‍රකාශ කරණ ලද්දහ, යම් කෙනෙක් ආයුමෙත් මනත්‍රාණි පුත්‍රපුණීයන් දක්මට ලබන් ද, සේවනයට ලබන් ද, ඒ සමුම්සරුන්ට ලාභය. ඒ සමුම්සරුන්ට මනා සේ ලැබුණු ලාභය. සමුම්සරුහු දුහල් හුඹුළුවකින් ද ආයුමෙත් මනත්‍රාණි පුත්‍ර පුණීයන් මුදුනෙන් පරිහරණය කරමින් දක්මට ලබන්තාහු නම්, සේවනයට ලබන්තාහු නම්, ඔවුන්ටත් ලාභ ය. ඔවුන්ටත් මනා ලැබුමකි. යම්බඳු අපි ආයුමෙත් මනත්‍රාණිපුත්‍ර පුණීයන් දක්නට ලබමු ද, සේවනයට ලබමු ද, ඒ අපට ද ලාභය. අපට ද මනා ලැබුමකි.”

19. මෙසේ කී කල්හි ආයුමෙත් මනත්‍රාණි පුත්‍ර පුණී තෙරණුවෝ ආයුමෙත් ආරීපුත්‍ර තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ආයුමෙත් තෙමේ කිනම් ඇත්තේ ද? සමුම්සරුහු ආයුමෙතුන් කෙසේ දකිත් ද?” යනුසි. ඇවැත්ති, මෙසේ නම ‘උපතිසා’ ය. සමුම්සරුහු මා ‘ආරීපුත්‍ර’ ය සි දකිත්.

20. “මෙහෙවින් බුදුරදුන් වැඩි වූ ශ්‍රාවකයකු සමග සාකච්ඡා කරන්නාවූ අපි ‘මේ ආයුමෙත් ආරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ’ යයි නො දකුමහ. ඉදින් අපි ආයුමෙත් ආරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ය සි දන්නෙමු නම්, මේ පමණකුත් (මේ උපමාවත්) අපට නො වැටහෙන්නේ ය. ඇවැත්ති, ආචාර්ය සි, ඇවැත්ති, අද්දුතය. මෑතවින් ශායාශාසනය දන්නා වූ ශ්‍රාවකයකු යම් සේ ද, එපරිද්දෙන් ආයුමෙත් ආරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ විසින් දශකථාවසතුන්ට වදිමින් ඉතා ගැඹුරු ප්‍රශ්නයෝ විචාරණ ලදහ. යම් කෙනෙක් ආයුමෙත් ආරීපුත්‍රයන් දැකියට ලබන් නම්, සේවනයට ලබන් නම්, ඒ සමුම්සරුන්ට ලාභ ය. ඒ සමුම්සරුන්ට මනා සේ ලැබුණු ලාභ ය. සමුම්සරුහු දුහල්හුඹුළුවකින් ද ආයුමෙත් ආරීපුත්‍ර තෙරණුවන් මුදුනෙන් පරිහරණය කරන්නාහු, දැකීමට ලබන්තාහු නම්, සේවනයට ලබන්තාහු නම්, ඔවුන්ටත් ලාභ ය. ඔවුන්ටත් මනා ලැබුමකි. යම්බඳු අපි ආයුමෙත් ආරීපුත්‍ර තෙරණුවන් දක්මට ලබමු ද, සේවනයට ලබමු ද, ඒ අපට ද ලාභ ය. අපටත් මනා ලැබුමකි.”

මෙසේ ඒ මහා(තාග)ශ්‍රේණියෝ දෙදෙන ඔවුහොවුන්ගේ යහපත් වචන සතුටින් අනුමොදන් වූහ.

1. 3. 5.

නිවාපසුතතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාචන්දීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොති 'භික්ඛවො'ති. 'භදනො'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චග්ගොසුං. භගවා එතදවොච:

2. න භික්ඛවෙ තෙවාපිකො නිවාපං නිවපති මගජාතානං "ඉමිං මෙ නිවාපං නිවුතතං මගජාතා පරිභුඤ්ජනා දීඝාසුකා වණ්ණවනො විරං දීඝමඤ්චානං යාපෙතතු"ති. එවඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ තෙවාපිකො නිවාපං නිවපති මගජාතානං "ඉමිං මෙ නිවාපං නිවුතතං මගජාතා අනුපබ්ඤ්ච චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජෙත්ථ. අනුපබ්ඤ්ච චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජෙත්ථ. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජෙත්ථ. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා භවෙත්ථ තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා මගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්චානුභාවා.

3. තත්‍ර භික්ඛවෙ පඨමා මගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඤ්ච චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජෙත්ථ. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඤ්ච චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජෙත්ථ. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජෙත්ථ. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අගෙත්ථ තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා මගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්චානුභාවා.

4. තත්‍ර භික්ඛවෙ දුතියා මගජාතා එවං සම්චිනොසුං: "ගෙ ඛො තෙ පඨමා මගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඤ්ච චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජෙත්ථ. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඤ්ච චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජෙත්ථ. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජෙත්ථ. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අගෙත්ථ තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්චානුභාවා. යනනුභ මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිච්චරමෙය්‍යාම, භයභොගා පටිච්චරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඤ්ඤායතනා¹ විහරෙය්‍යාමා"ති. තෙ සබ්බසො නිවාප-භොජනා පටිච්චරංසු. භයභොගා පටිච්චරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඤ්ඤා-යතනා¹ විහරිංසු. තෙසං ඛිම්බානං පච්චිමෙ මාසෙ නිණ්ණොදකසබ්බසෙ අභිමත්තකසිමානං පතො කාසො භොති. තෙසං අභිමත්තකසිමානං පතකකායානං බලවිරියං පරිභාසි. බලවිරියෙ පරිභිනෙ තමෙව නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඤ්ච චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජෙත්ථ. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඤ්ච චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජෙත්ථ. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජෙත්ථ. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අගෙත්ථ තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භුක්ඛවෙ දුතියාපි මගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්චානුභාවා.

1. අජේඤ්ඤායතනා, මජ්ඣ. අජේඤ්ඤායතනා, PTS.

1. 3. 5.

නිවාප සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අන්‍යේෂ්ඨු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසනසේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' සිහිකුණක් ඇමතු සේක. ඒ සිහිකුණ 'වනන්සැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, නිමවැද්දෙක් (තෘණාදි ගොදුරු කරණ වැද්දෙක්) "මා විසින් වපුල මේ ගොදුරු අනුභව කරන්නා වූ මුච්ඡමුභයෝ දිගා ඇත්තෝ පැහැපත් වූවෝ බොහෝ කලක් යැපෙත්වා" යි (සිතා) මුච්ඡමුභයකට තණ (ඇට) නො වපුර යි. මහණෙනි, තෙවාපිකා තෙමේ මුච්ඡමුභයෝ "මා විසින් වපුල මේ කෙතට මුච්ඡමුභයෝ වැද ගෙන මුසපත් ව බොජුන් අනුභව කෙරෙත්. වැද ගෙන මුසපත් ව බොජුන් අනුභව කරන්නෝ මදයට පැමිණෙන්නාහු ය. මත් වූවෝ ප්‍රමාදයට පැමිණෙන්නාහු ය. ප්‍රමාදන වූවෝ මේ නිවාපයෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ වන්නාහු ය" යි මෙසේ (සිතා) ම තණ වපුරයි.

3. මහණෙනි, ඒ මුච්ඡමුභයන් අතර පලමුවන මුච්ඡමුභයෝ තෙවාපිකා විසින් වපුල මේ තණකෙතට වැද මුසපත් වූවෝ තණ කැවෝ ය. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මත් වූවෝ සිහි නැති වීමට පත් වූහ. සිහි නැති වූවාහු තෙවාපිකාගේ මේ තණකොටුවෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ පලමුවන මුච්ඡමුභයෝ තෙවාපිකාගේ සෘණිඅනුභාවයෙන් (වසගයෙන්) නො මිදුණාහු ය.

4. මහණෙනි, එහි දී දෙවන මුච්ඡමුභයෝ මෙසේ සිතූහ: "යම් ඒ පලමුවන මුච්ඡමුභයෝ තෙවාපිකා විසින් වපුල මේ තණකෙතට වැද මුසපත් වූවෝ තණ කැවූහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූවාහු ය. මත් වූවාහු සිහි නැති වූවාහු තෙවාපිකාගේ මේ තණකොටුවෙහි දී කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුච්ඡමුභයෝ තෙවාපිකාට වසග වීමෙන් නො මිදුණාහු ය. අපි සජීවකාරයෙන් නිවාපගෝඡනයෙන් වැලකෙන්නෙමු නම්, භය සහිත තණ කැමෙන් වැලකුණමෝ කැලයට වැද වාසය කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැ" යි කියාහි. ඔහු සජීවකාරයෙන් ම නිවාපගෝඡනයෙන් වැලකුණාහ. සිය සහිත වූ පරිගෝභයෙන් වැලකුණෝ වනලාභාබව වැද වාසය කලහ. නිවාපගෝඡනයෙන් පස්විමමාසයෙහි තණ හා ජලය වියළී ගිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කාශබවට පැමිණිසේ ය. ඉතා කාශබවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි තෙවාපිකාගේ වපුල ඒ තණ කොටුවට ම පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැව. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි මූලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි මූලා වූවාහු තෙවාපිකාගේ මේ තණ කොටුවෙහි දී කැමැති සේ කටයුතු බවට පැමිණියාහු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ දෙවැනි මුච්ඡමුභයෝ නිවාපිකාගේ වසගයෙන් නො මිදුණාහ.

5. තත්‍ර භික්ඛවෙ තතියා මිගජාතා ඵලං සම්චින්නෙත්තං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡන් චූළ්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපබ්ඡන් චූළ්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමානා මදං ආපජ්ජාංසු. මිත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජාංසු. පමිත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙත්තං නෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

“යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා ඵලං සම්චින්නෙත්තං: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡන් චූළ්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපබ්ඡන් චූළ්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමානා මදං ආපජ්ජාංසු. මිත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජාංසු. පමිත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙත්තං නෙවාපිකස්ස ඉමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යනනු න මයං සබ්බභො නිවාපභොජනා පටිච්චරමෙය්‍යාමි, භයභොගා පටිච්චරතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙකියගභෙත්තා විහරෙය්‍යාමා’ති. තෙ සබ්බභො නිවාපභොජනා පටිච්චරමිංසු. භයභොගා පටිච්චරතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙකියගභෙත්තා විහරාංසු. තෙසං භිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදක-සබ්බයෙ අභිමත්තකසිමානං පත්තනා කායො භොති. තෙසං අභිමත්ත-කසිමානං පත්තකායානං බලවිරියං පරිභාසි. බලවිරියෙ පරිනිතෙ තමෙව නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපබ්ඡන් චූළ්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපබ්ඡන් චූළ්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමානා මදං ආපජ්ජාංසු. මිත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජාංසු. පමිත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙත්තං නෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

“යනනු න මයං අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි, තත්‍රාසයං කප්පෙත්තා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡන් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමාමි, අනුපබ්ඡන් අමුච්ඡිතා භොජනාති. භුඤ්ජාමානා න මදං ආපජ්ජාමාමි, අමිත්තා සමානා නපමාදං ආපජ්ජාමාමි, අපමිත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාමි නෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ”ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙමිංසු. තත්‍රාසයං කප්පෙත්තා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡන් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපබ්ඡන් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමානා මදං ආපජ්ජාංසු. අමිත්තා සමානා නපමාදං ආපජ්ජාංසු. අපමිත්තා සමානා න යථාකාම-කරණීයා අනෙත්තං නෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ.

6. තත්‍ර භික්ඛවෙ නෙවාපිකස්ස ච නෙවාපිකපරියාය ච ඵතදභොසි: ‘සඨස්සු නාමෙම තතියා මිගජාතා කෙට්ඨිනො, ඉඤ්ඤානුභවස්ස¹ නාමෙම තතියා මිගජාතා පරජතා. ඉමිඤ්ඤ නාම නිවාපං නිවුත්තං පරිභුඤ්ජන්ති. න ච තෙසං ජාතාමි ආගතිං වා ගතිං වා. -

1. ඉඤ්ඤානුභවස්ස, මජ්ඣ. ඥා.

5. මහණෙනි, එහි තුන්වන මුවසමුහයෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ නෙවාපිකයා වපුල ඒ තණකොටුවට වැද මුසපත් වූවාහු භොදුරු කැවෝ ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි මූලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි මූලා වූවාහු මේ තණකොටුවේ දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුව සමුහයෝ නෙවාපිකයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණාහු ය. -

“යම් ඒ දෙවන මුවසමුහ කෙනෙක් මෙසේ සිතූහ ද- ‘යම් ඒ පලමුවන මුවසමුහ කෙනෙක් නෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් ව තණ කැවාහු ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූවාහු ය. මත් වූවාහු සිහි තැති වූවාහුය. සිහි තැති වූවාහු නෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුවෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ නෙවාපිකයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණාහු ය. අපි තෘණභෝජනයෙන් සජීවකාරයෙන් වැළඳෙකන්- නමු නම්, භය සහිත තණ කැවෙත් වැලකුණමෝ කැලඟට වැද වාසය කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැ’ යි. ඔහු සම්පුණ්ණයෙන් තෘණභෝජනයෙන් වෙන් වූහ. භයජනක කැවෙත් වැලකුණාහු වනයට වැද වාසය කලහ. නිව්‍යානයේ අත්තිම මාසයේ තණ හා දිය පියළි ගිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කැබලිවට පැමිණියේ ය. කැබලිවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ඒ නෙවාපිකයාගේ ඒ තණකොටුවට ම පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි මූලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි මූලා වූවාහු මේ තණකොටුවෙහි දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මුව- සමුහයෝ ද නෙවාපිකයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නොමිදුණාහ.

“එහෙයින් අපි නෙවාපිකයාගේ වපුල මේ තණකොටුව ආසුරු කොට ලගින තැනක් පිළියෙල කර ගනිමු නම් යෙහෙකැයි එහි ලගින තැනක් කොට නෙවාපිකයා විසින් වපුල මේ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වී තණ කමු. වැද මුසපත් නොවී තණ කමින් වධයට නො පැමිණෙන්නෙමු. මත් නො වුවමෝ සිහිමූලාවට නො පැමිණෙන්නමු, සිහි මූලාවට නො පැමිණියමෝ නෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුවේ දී කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නෙමුයි”. ඔහු නෙවාපිකයා විසින් වපුල මේ තණකොටුව ආසුරු කොට එහි ලගින තැනක් කොට පිහුන නෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුව ආසුරු කොට ලගින තැනක් කොට වැස ඊට නො වැද නො මුසපත්ව තණ කැහ. ඔහු එහි නො වැද මුසපත් නොවී තණ කන්නාහු මත් නො වූහ. මත් නො වූවාහු සිහි- මූලාවට නො පැමිණියහ. සිහිමූලා නො වූවාහු මේ තණ කොටුවෙහි නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ.

6. මහණෙනි, එහි දී නෙවාපිකයාටත් නෙවාපිකයාගේ පිරිසටත් මෙවැනි අදහසෙක් විය: මේ තුන්වන මුවසමුහයෝ තම කපටියෝ ය. පුහුණු වූ කෙරුපික කම් ඇත්තෝ ය. සාධු ඇත්තා වූ මේ තුන්වැනි මුවසමුහයෝ යක්කු ය. මොහු වපුල තණ ද කත් ඔවුන්ගේ ඊමත් සාමත් නො ද දනිමු. -

යනුත මයං ඉමං නිවාපං නිවුතතං මහතීහි දණ්ඩවාකරුහි¹ සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාමි, අප්පෙවතාම තතියානං මිගජාතානං ආසයං පසෙය්‍යාම යත්තෙ ගාහං² ගවේශ්‍ය්‍යන්ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතතං මහතීහි දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. අද්දසාසුං ඛො භික්ඛවෙ තෙවාපිකො ව තෙවාපිකපරිසා ව තතියානං මිගජාතානං ආසයං යත්තෙ ගාහං අගමිංසු. එමං හි තෙ භික්ඛවෙ තතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා.

7. තත්‍ර භික්ඛවෙ වතුන්ඨා මිගජාතා එවං සම්චිනෙතසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ චූච්ඡිතා භොජනාහි භුක්ඤ්ඤංසු. තෙ තත්ත අනුපබ්ඡ චූච්ඡිතා භොජනාහි භුක්ඤ්ඤානා මදං ආපජ්ජිංසු මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

“යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා එවං සම්චිනෙතසුං: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ චූච්ඡිතා භොජනාහි භුක්ඤ්ඤංසු. තෙ තත්ත අනුපබ්ඡ චූච්ඡිතා භොජනාහි භුක්ඤ්ඤානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා යෙ පි තෙ දුතියා -පෙ- යනුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමෙය්‍යාම භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාහි අජේඤ්ඤාගහෙත්වා විහරෙය්‍යාමා’ති තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමිංසු. භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාහි අජේඤ්ඤාගහෙත්වා විහරිංසු. තෙසං ගිමහානං පච්ඡිමේ මාසෙ තිණොදක- සඬ්ඬයෙ අධිමත්තකසිමානං පතෙතා කායො ගොති. තෙසං අධිමත්ත- කසිමානං පතතකායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිහිනෙ තමෙව නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත්ත අනුපබ්ඡ චූච්ඡිතා භොජනාහි භුක්ඤ්ඤංසු. තෙ තත්ත අනුපබ්ඡ චූච්ඡිතා භොජනාහි භුක්ඤ්ඤානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

1. දණ්ඩවාකරුහි, සසා. 2. ගාහා, සසා.

අපි වජ්‍ර මේ තණකොටුව මගත් වූ දඬු වරදලින් මගත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරන්නෙමු නම්, මැනව, යම් තැනෙක ඔහු ග්‍රාහයට (අල්ලා ගැනීමට) පැමිණෙන්නාහු ද, තුන්වන මාගසමුහයන්ගේ ඒ ආශයසථානය යම් තැනෙක දක්නෙමු නම් යෙහෙකැයි කියා හි. ඔහු වජ්‍ර ඒ තණකොටුව මගත් දඬු වරදලින් භාත්පස මගත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කළාහු ය. මහණෙනි, මුවවැද්දන් ඔහුගේ පිරිසත් ඒ තුන්වන මුවරුල යම් තැනක ග්‍රාහයට පැමිණියාහු ද, ඒ තුන්වන මුවසමුහයාගේ ආශයසථානය උඩුවාහු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ තුන්වන මුවසමුහයෝ මුවවැද්දගේ සෘණානුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය.

7. මහණෙනි, එහි දී සතරවන මුවසමුහයෝ මෙසේ කලානුය: “යම් ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ මුවවැද්ද විසින් වජ්‍ර මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් වූවාහු තණ කැවාහු ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහිමුලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි-මුලාවට වූවාහු ඒ තණකොටුවෙහි දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ මුවවැද්දගේ සෘණානුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය. -

“යම් ඒ දෙවන මුවසමුහයෝ මෙසේ සිතුවාහු ද ‘යම් ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ නෙවාපිකයා විසින් වජ්‍ර මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් ව තණ කැවාහු නම් ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැවාහු මත් වූවාහු ය. මත් වූවාහු සිහි නැති වූහ. සිහි නැති වූවාහු මේ තණ කොටුවෙහි වැද්ද විසින් කැමැති සේ කටයුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුව සමුහයෝ මුවවැද්දගේ සෘණානුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය. යම් ඒ දෙවන මුව-සමුහයෝ... ‘අපි මේ තණ කැමෙන් සමුපුණියෙන් වලකින්නෙමු නම්, භයජනක තෘණපරිහෝගයෙන් වැලකුණමෝ වනයට වැදී වාසය කරමු නම්, යෙහෙකැ’යි සිතූහ. ඔහු නිවාපහෝජනයෙන් සමුපුර්ණයෙන් වැලකුණාහු ය. භය ජනක තෘණපරිහෝගයෙන් වැලකුණාහු වනයට වැදී විසූහ. හිමත් සාරමස පිඬුබද පැසුළුමස්හි තණ හා දිය විෂලී හිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කැබලිවට පැමිණියේ ය. කැබලිවට පැමිණී ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ඒ මුවවැද්දගේ තණකොටුවට ම පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි-මුලාවට පැමිණියාහු ය. සිහිමුලාවට වූවාහු මේ තණකොටුවෙහි දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මුවසමුහයෝ ද නෙවාපිකයාගේ සෘණානුභාවයෙන් නො මිදුණාහ. -

“යෙපි තෙ තතියා මිගජාතා ඵලං සමච්ඡන්තසු: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත් අනුපබ්ඡ් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මතතා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමතතා සමානා යථාකාමකරණියා අහෙසුං. තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා ඵලං සමච්ඡන්තසු: යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත් අනුපබ්ඡ් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මතතා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමතතා සමානා යථාකාමකරණියා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිච්චමෙය්‍යාම, භග්ගොහා පටිච්චතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙක්ඛාගහෙතියා විහරෙය්‍යාමාහි. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිච්චමිංසු. භග්ගොහා පටිච්චතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙක්ඛාගහෙතියා විහරිංසු. තෙසං ඛිමතානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසබ්බසෙ අභිමතතකඛිමානං පතෙතා කාමො භොති. තෙසං අභිමතතකඛිමානං පතතකායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිහිතෙ තමෙව නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත් අනුපබ්ඡ් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත් අනුපබ්ඡ් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මතතා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමතතා සමානා යථාකාමකරණියා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස උපනික්ඛාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම. තත්‍රාසයං කප්පෙතියා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසාම. අනුපබ්ඡ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජංසාම. අමතතා සමානා නපමාදං ආපජ්ජංසාම අපමතතා සමානා, න යථාකාමකරණියා භවිස්සාම තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස උපනික්ඛාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම. තත්‍රාසයං කප්පෙතියා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජංසු. අමතතා සමානා නපමාදං ආපජ්ජංසු. අපමතතා සමානා න යථාකාමකරණියා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. තත්‍ර තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච ඵතදහොසි. ‘සඨසු නාමිමෙ තතියා මිගජාතා කෙට්ඨිතො. ඉඤ්ඤානුභවසු නාමිමෙ තතියා මිගජාතා පරජනා. ඉමිඤ්ඤ නාම නිවාපං නිවුතතං පරිභුඤ්ජන්ති. න ච තෙසං ජානාම ආගතීං වා ගතීං වා. යනනුත මයං ඉමිං නිවාපං නිවුතතං මහතීහි දණ්ඨවාකරාහි සමන්තා සප්පෙදසං අනුපරිචාරෙය්‍යාම, අප්පෙවනාම තතියානං මිගජාතානං ආසයං පප්පෙය්‍යාම යත් තෙ ගාහං ගච්ඡෙය්‍ය’න්ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතතං මහතීහි දණ්ඨවාකරාහි සමන්තා සප්පෙදසං අනුපරිචාරෙය්‍යාම. අද්දසාසු ඛො තෙවාපිකො ච තෙවාපික පරිසා ච තතියානං මිගජාතානං ආසයං යත් තෙ ගාහං අභමිංසු. ඵලං හි තෙ තතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

* කෙතපිතො, මජ්ඣ.

“යම් ඒ තෙවන මුවසමුභයෝ වුවාහු ද, ඔහු මෙසේ සිතූහ: යම් ඒ පලමුවන මුවසමුභයෝ තෙව්‍යාපිකයා විසින් වපුල මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් වුවාහු තණ කැවාහු ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්තාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මත් වුවාහු සිහි මූලා වුවාහු මේ තණකොටුවේ දී තෙව්‍යාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුවසමුභයෝ තෙව්‍යාපිකයාගේ වශයට යාමෙන් නො මිදුණාහ. -යම් ඒ දෙවන මුවසමුභයෝ... අපි මේ තණ කැමෙන් සම්පූර්ණයෙන් වැලකෙන්නෙමු නම්, භයජනක තෘණපරිභෝගයෙන් වැලකුණමෝ වනයට වැදී වාසය කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැසි ඔහු තණ කැමෙන් සම්පූර්ණයෙන් වැලකුණාහ. භයජනක තෘණපරිභෝගයෙන් වැලකුණාහු වනයට වැද විසුහ. ගිමන් සාරම්ස පිලිබද පැහැරීමෙහි තණ හා දිය පියළි ගිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කාශ බවට පැමිණිණය ය. කාශබවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි තෙව්‍යාපිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුවට ම පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්තාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මත් වුවාහු සිහි මූලාබවට පැමිණියාහු ය. සිහි මූලාවුවාහු මේ තණකොටුවේ දී තෙව්‍යාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මුවසමුභයෝ තෙව්‍යාපිකයාගේ සාධාරණතාවයෙන් නො මිදුණාහ. - අපි තෙව්‍යාපිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුව ඇසුරු කොට ආශයසථානයක් කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැසි එහි ආශයසථානයක් කොට තෙව්‍යාපිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වුවාහු තණ කන්තෙමු. නො වැද නො මුසපත් ව තණ කන්තමෝ මදයට නො පැමිණෙන්නෙමු. මදයට නො පැමිණියමෝ සිහි මූලාබවට නො පැමිණෙන්නෙමු. එහි මූලාබවට නො පැමිණියමෝ ඒ තණකොටුවේ දී තෙව්‍යාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නෙමු” කියා සි. ඔහු තෙව්‍යාපිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුව ඇසුරු කොට ආශයසථානයක් කලහ. එහි ආශයසථානයක් කොට තෙව්‍යාපිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වී තණ කන්තාහු මත් නො වූහ මත් නො වුවාහු සිහි මූලාබවට නො පැමිණියහ. සිහි මූලාබවට නො පැමිණියාහු මේ තණකොටුවෙහි දී තෙව්‍යාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ. එහිදී තෙව්‍යාපිකයා-වත් ඔහුගේ පිරිසටත් මේ අදහස වී ය: ‘මේ තුන්වැනි මුව සමුභයෝ කපටියෝ ය. හික්මුණු භෙරුපිකයෝ ය සාධාරණතාව වැනි මේ තුන්වැනි මුවසමුභයෝ යක්කු ය. මොහු මේ වපුල තණකොටුව කන්. ඔවුන්ගේ ඊමක් හෝ යැමක් නො දනිමු. අපි වපුල මේ කොටුව මහත් දඹු වරදලින් හාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරන්නෙමු නම් ඉතා යෙහෙක. ඒ තුන්වන මුවසමුභයෝ යම් තැනක අසු කර ගැනීමට පැමිණෙන්නාහු ද, ඒ තුන්වන මායසමුභයන්ගේ ආශයසථානය දකින්නෙමු නම් යෙහෙකැසි කියා සි. ඔහු වපුල ඒ තණබිම හාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට මහත් වූ දඹු වරදලින් වට කලාහු ය. තෙව්‍යාපිකයා ද තෙව්‍යාපික පිරිස ද තුන්වන ඒ මුවසමුභයෝ යම් තැනක දී හසු කර ගැනීමට පැමිණියාහු ද, එ තුන්වන මුවසමුභයන්ගේ ආශය සථානය දුටහ මෙසේ ඒ තුන්වන මුවසමුභයෝ තෙව්‍යාපිකයාගේ සාධාරණතාවයෙන් නො මිදුණාහ -

“යනුත මයං යත් අගති තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච, තත්තාසං කප්පෙය්‍යාමි, තත්තාසං කප්පෙතීං අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනනුපබ්ඡ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤ්‍යාමි, අනනුපබ්ඡ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤ්‍යාමා න මදං ආපජ්ජියාමි, අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජියාමි, අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාමි තෙවාපිකස්ස අමුං නිවාපෙ”ති. තෙ යත් අගති තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච තත්තාසං කප්පෙය්‍යාමි. තත්තාසං කප්පෙතීං අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනනුපබ්ඡ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤ්‍යාමි. තෙ තත් අනනුපබ්ඡ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤ්‍යාමා න මදං ආපජ්ජියාමි. අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජියාමි. අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ.

8 තත්ත භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච එතදහොසි: “සඨස්සු නාමිමෙ චතුත්ථා මිගජාතා කෙට්ඨිනො. ඉඤ්චිමනනස්සු නාමිමෙ චතුත්ථා මිගජාතා පරජතා. ඉමඤ්ච නාම නිවාපං නිවුතනං පරිභුඤ්ඤති. න ච තෙසං ජානාම ආගතිං වා ගතිං වා. යනුත මයං ඉමං නිවාපං නිවුතනං මහතීහි දණ්ඨවාකරුහි සමනතා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාමි අප්පෙචතාම චතුත්ථාතං මිගජාතාතං ආසයං පසෙසය්‍යාමි යත් තෙ ගාහං ගචෙජ්ජස්සු”නති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මහතීහි දණ්ඨවාකරුහි සමනතා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. තෙව ඛො භික්ඛවෙ අද්දසාසුං තෙවාපිකො ච තෙවාපිකපරිසා ච චතුත්ථාතං මිගජාතාතං ආසයං යත් තෙ ගාහං ගචෙජ්ජස්සු.

තත්ත භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච එතදහොසි: “සචෙ ඛො මයං චතුත්ථා මිගජාතෙ සචෙට්ඨසාමි, තෙ සචෙට්ඨා අඤ්ඤෙඤ්ඤ සචෙට්ඨසානති. තෙපි සචෙට්ඨා අඤ්ඤෙඤ්ඤ සචෙට්ඨසානති. එවං ඉමං නිවාපං නිවුතනං සධ්ධෙය්‍යො මිගජාතා රිඤ්චියන්ති. යනුත මයං චතුත්ථා මිගජාතෙ අජ්ඣුප්පකෙය්‍යාමා”ති. අජ්ඣුප්පකම්භෙසු ඛො භික්ඛවෙ තෙවාපිකො ච තෙවාපිකපරිසා ච චතුත්ථා මිගජාතෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ චතුත්ථා මිගජාතා පරිච්චි සු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්චානුතාවා.

9. උපමා ඛො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අත්ඨස්ස විඤ්ඤපතාය. අයඤ්චෙත්ථ¹ අත්ථො: නිවාපොති ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චනොතනං කාමගුණාතං අධිච්චනං. තෙවාපිකාති ඛො භික්ඛවෙ මාරෙය්‍යතා පාපිමතො අධිච්චනං. තෙවාපිකපරිසාති ඛො භික්ඛවෙ මාරපරිසායෙතො අධිච්චනං. මිගජාතාති ඛො භික්ඛවෙ සමණ්ඛායඞ්ණානෙතො අධිච්චනං.

10. තත්ත භික්ඛවෙ පඨමා සමණ්ඛායඞ්ණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරෙය්‍ය අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ් මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤ්‍යාමි. තෙ තත් අනුපබ්ඡ් මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤ්‍යාමා මදං ආපජ්ජියාමි -

1. අයඤ්චෙත්ථ, ස්‍යා. PTS.

“යම් තැනෙක්හි තෙවාපිකයාගේ ද තෙවාපිකපිරිසගේ ද ගමන් නො වේ ද, අපි එහි ආශයසානයක් කරන්නෙමු. එහි ආශයසානයක් කොට තෙවාපිකයා වපුල මේ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වී තණ කන්නෙමු. නො වැද මුසපත් නො වී තණ කන්නමෝ මදයට පත් නො වන්නෙමු. මත් නො වුවමෝ සිහිමුලාබවට නො පැමිණෙන්නෙමු. සිහි මුලා නො වුවාහු මේ තණ කොටුවේ දී තෙවාපිකයා විසින් කැමැති හේ කට යුත්තමෝ නො වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ”යි සිතා යම් තැනෙක තෙවාපිකයාගේත් තෙවාපිකපිරිසගේත් ගමන් නො වේ ද, ඔහු එහි ආශය-සානයක් කලාහු ය. එහි ආශය සානයක් කොට තෙවාපිකයා වපුල මේ කොටුවට නො වැද නො මුසපත් ව ගොදුරු කෑහ. ඔහු එහි නො වැද නො මුසපත් ව ගොදුරු කන්නාහු මදයට පත් නො වූහ. මත් නො වුවාහු සිහිමුලාබවට පත් නො වූහ. නො මුලා වුවාහු මේ ත්වාපසෙහි තෙවාපිකයා විසින් කැමැති හේ කට යුත්තෝ නො වූහ.

8. මහණෙනි, එහි දී තෙවාපිකයාටත් ගතවාපික පිරිසටත් මේ අදහස විය: “මේ සතර වැනි මුවසමුහයෝ කපටියෝ ය. හික්මුණු කෙරෙහිවකයෝ ය. මේ සතර වන මුව සමුහයෝ සාධුමතුන් වැනි යක්කු ය. වපුල මේ තණකොටුව කත්. ඔවුන්ගේ ඊම හෝ යාම නො ද දැනීමු. අපි වපුල මේ තණකොටුව මහත් වූ දඬු වරදුලින් භාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරන්නෙමු නම් යෙහෙක. යම් තැනෙක්හි ඒ මාගසමුහයෝ අසු කර ගැනීමට පැමිණෙන්නාහු ද, මේ සතර වන මුව සමුහයන්ගේ ඒ ආශයසානය දක්නෙමු නම් ඉතා මැනව්” කියා සි. ඔහු ඒ වපුල තණකොටුව මහත් වූ දඬු වරදුලින් භාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කලහ. මහණෙනි, ඒ තෙවාපිකයාත් තෙවාපික පිරිසත් යම් තැනක ඒ මුවසමුහයෝ ග්‍රාහයට පැමිණෙන්නාහු නම්, සතර වැනි මාගසමුහයන්ගේ ඒ ආශයසානය නො ම දුවහ.

මහණෙනි, එහි තෙවාපිකයාට ද තෙවාපික පිරිසට ද මේ අදහස විය: “ඉදින් වනාහි අපි සතර වන මුවසමුහයන් ගටන්නෙමු නම්, ගටන ලද ඔහු අත්‍යයන් ගටන්නාහ. ගටන ලද ඔහු ද අත්‍යයන් ගටන්නාහ. එසේ ඇති කල්හි මුවසමුහයෝ වපුලා වූ මේ තණකොටුව හිස් කෙරෙත්. අපි සතර වන මුවසමුහයන් කෙරෙහි මැදහත් වෙමු නම් යෙහෙක” යනු යි. මහණෙනි, තෙවාපිකයාත් තෙවාපිකපිරිසත් සතර වන මුවසමුහයන් කෙරෙහි මධ්‍යස්ථ වූවාහු ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි සතරවැනි මුවසමුහයෝ තෙවාපිකයාගේ සාධුයනුභාවයෙන් මිදුණාහු ය.

9. මහණෙනි, අඵය භෑගවීම පිණිස මා විසින් මේ උපමාව කරණ ලදී. මේ මෙහි අඵ යි: මහණෙනි, ‘ත්වාප’ යනු පස්කම්ගුණයන්ට මේ නමෙකි. මහණෙනි, ‘තෙවාපික’ යනු පවිටු මාරයාට මේ නමෙකි. මහණෙනි, ‘තෙවාපිකපිරිස’ යනු මාරපිරිසට මේ නමෙකි. මහණෙනි, ‘මුව සමුහය’ යනු ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන්ට මේ නමෙකි.

මහණෙනි, පලමුවන මහණ බමුණෝ මාරයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුව වූ පඤ්චකාමයන්ට වැදී මුසපත් වුවාහු කාමගුණ නමැති බොජුන් අනුභව කලහ. ඔහු එහි පිවිස මුසපත්ව පස්කම් බොජුන් අනුභවකලාහු මත් වූහ.

මතතා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමතතා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරසා අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤ චොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවො පඨමා සමණ්ඩාගමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවො පඨමා මිගජාතා, තථුපමෙ අහං ඉමෙ පඨමෙ සමණ්ඩාගමිණෙ වදාමි.

10. තත්‍ර භික්ඛවො දුතියා සමණ්ඩාගමිණා එවං සම්චිනොසුං: “භෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ඩාගමිණා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා අමුති ච චොකාමිසාති අනුපබජ්ජ මුච්චිතා භොජනානි භුඤ්ජංසු, තෙ තථ අනුපබජ්ජ මුච්චිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මතතා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමතතා සමානා යථා කාමකරණීයා අහෙසුං මාරසා අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤ චොකාමිසෙ. එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩාගමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. යනනු න මයං සබ්බසසා නිවාපභොජනා චොකාමිසා පටිවිරමෙය්‍යාමි, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙකිංගභෙච්චා¹ විහරෙය්‍යාමි”ති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා චොකාමිසා පටිවිරමිංසු. භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤාය- තනාති අජෙකිංගභෙච්චා¹ විහරිංසු. තෙ තථ සාකභකකාපි අහෙසුං, සාමාක භකකාපි අහෙසුං, නිවාරභකකාපි අහෙසුං, දඤ්ඤභකකාපි අහෙසුං, භටභකකාපි අහෙසුං, කණ්භකකාපි අහෙසුං, ආවාමභකකාපි අහෙසුං, පිඤ්ඤකභකකාපි අහෙසුං, තිණ්භකකාපි අහෙසුං, ගොමියභකකාපි අහෙසුං, වතමුලප්ඵලාහාරා යාපෙසුං පච්චතථලභොජ්. තෙසං හිමහානං පච්චිමෙ මාසෙ තිණොදකස ඛිධසෙ අභිමතකසිමානං පතොතා කාසො භොති. තෙසං අභිමතකසිමානං පතකකායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිභිතෙ වෙතොවිමුතති පරිහාසි. වෙතොවිමුතතියා පරිහිනාය තමෙව නිවාපං නිවුතතං මාරසා පච්චාගමිංසු තාති ච චොකාමිසාති. තෙ තථ අනුපබජ්ජ මුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තථ අනුපබජ්ජ මුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මතතා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමතතා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරසා අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤ චොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවො දුතියාපි සමණ්ඩාගමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවො දුතියා මිගජාතා තථුපමෙ අහං ඉමෙ දුතියෙ සමණ්ඩාගමිණෙ වදාමි.

11. තත්‍ර භික්ඛවො තතියා සමණ්ඩාගමිණා එවං සම්චිනොසුං: “භෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ඩාගමිණා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා අමුති ච චොකාමිසාති -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩාගමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙපි තෙ දුතියා සමණ්ඩාගමිණා එවං සම්චිනොසුං-

1. අජෙකිංගභෙච්චා, මජ්ඣ. න්‍යා. අජෙකිංගභිච්චා, PTS.

මේ වූවාහු සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ තණ කෙතෙහි මේ ලොකාමිසයෙහි මාරයා විසින් කැමැති පරිදි කළ යුත්තෝ වූහ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ පලමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. මහණෙනි, පලමුවන මුව සමූහයෝ යම්සේ ද, මේ පලමුවන මහණ බමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැයි කියමි.

10. මහණෙනි, එහි දී දෙවන මහණ බමුණෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් ඒ පලමුවන මහණ බමුණු කෙතෙක් මාරයා විසින් වපුල මේ පඤ්චකාම ගුණ නමැති නිවාපයට වැද මුසපත් වූවාහු පස්කම් බොජුන් වැළඳුවාහු නම් ඔහු එහි වැද මුසපත් වූවාහු පස්කම්බොජුන් වළඳන්නාහු මදයට පැමිණියහ. මේ වූවාහු සිහි නැති බවට පැමිණියහ. සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ තණකොටුව වූ මේ පඤ්චකාමයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් ඡනා මිදුණහ. අපි මේ පස්කම් ගුණ නමැති ලෝකාමිස නිවාපභෝජනයෙන් හැම අතින් ම වෙන් වන්නෙමු නම්, හස්තක පඤ්චකාම ගෝභයෙන් වෙන් වුවමෝ වනයන්ට වැද වාසය කරන්නෙමු නම් මැනව්” කියා සි. ඔහු නිවාපභෝජනය වූ ලොකාමිසයෙන් හැමලෙසින් වෙන් වූවාහු හස්තක පඤ්චකාමපරිභෝගයෙන් වෙන් වූවාහු වනයන්ට වැද විසුහ. ඔහු එහි දී පලා කන්නෝ ද වූහ. අමු බුදින්නෝ ද වූහ. හුරුහැල් අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. සම්කසව අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. ලාටු අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. කුඩු අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. දඹුබත් කන්නෝ ද වූහ. පුනක්කු අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. තණ අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. ගොම අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. වනමුල්පල ආහාර කොට ඇත්තාහු සවසංපක්කඵල අනුභව කරන්නෝ කය පැවැත්වූහ. හිමන්සාරමස පිළිබඳ පැහැළු මසෙහි තණ දිය තැනි වූ කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කාශ බවට පැමිණියේ මේ. ඉතා වැරුණු බවට පැමිණී කය ඇති ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ‘වෙනෙහි වෙසෙමු’ යි උපන් අදහස පිරිහුණේ ය. විතතවිමුකතිය පිරිහුණු කල්හි මාරයා විසින් වපුල තණකොටුව වැනි ඒ පඤ්චකාමගුණයන්ට පෙරලා ආක. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව පස්කම් බොජුන් අනුභව කළහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව පස්කම්බොජුන් අනුභව කරන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මදයට පැමිණියාහු සිහි නැති බවට පැමිණියහ සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ තණකොටුව වූ පඤ්චකාමගුණිකනිවාපයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කළ යුත්තෝ වූහ. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඒ දෙවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. මහණෙනි, දෙවන මුවසමූහයෝ යම් සේ ද, මේ දෙවන මහණබමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැයි කියමි.

11. මහණෙනි, එහි දී තුන් වන මහණ බමුණෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් ඒ පලමුවන මහණ බමුණෝ මාරයා විසින් වපුලා වූ මේ තණ කොටුව වූ මේ ලොකාමිසයන්ට ... මෙසේ ඒ පලමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. යම් ඒ දෙවන මහණබමුණෝ වූහ ද, ඔහු මෙසේ සිතූහ: -

“යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණාසමිණා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබ්ජ් -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණාසමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමේය්‍යම, භග්ගොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අරේඤ්ඤාගභෙඤ්ඤා විහරෙය්‍යමා’ති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමිංසු. තෙ තත්ථ සාකහකඛාපි අභෙදුං, සාමාකහකඛාපි අභෙදුං, නීවාරහකඛාපි අභෙදුං, දදුලහකඛාපි අභෙදුං. හටහකඛාපි අභෙදුං, කණ්භකඛාපි අභෙදුං, ආවාමහකඛාපි අභෙදුං, පිඤ්ඤාකහකඛාපි අභෙදුං, නිණ්භකඛාපි අභෙදුං, ගොමියහකඛාපි අභෙදුං, වතමුලඵලාහාරා යාපෙදුං පවතතඵලභොජී. තෙසං හිම්‍යානං පච්ඡිමෙ මාසෙ නිණ්ණාදක- සබ්බසෙ අභිමතතකසිමානං පතතා කායො භොති. තෙසං අභිමතත- කසිමානං පතතකායානං බලවිරියං පරිහාසී. බලවිරියෙ පරිභිනෙ වෙනොවිමුතතීයා පරිභිතාය තමෙව නිවාපං නිවුතතං මාරස්ස පච්චාගමිංසු තාති ව ලොකාමිසාති. තෙ තත්ථ අනුපබ්ජ් මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ජ් මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මතතා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමිතතා සමානා යථාකාමකරණීයා අභෙදුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤව ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ දුතීයාපි සමණ්ණාසමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යම, නත්‍රාසයං කප්පෙඤ්ඤා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනනුපබ්ජ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජස්සාම, අනනුපබ්ජ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජස්සාම, අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජස්සාම, අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤව ලොකාමිසෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යං. නත්‍රාසයං කප්පෙඤ්ඤා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනනුපබ්ජ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තත්ථ අනනුපබ්ජ් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිංසු. අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිංසු. අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා අභෙදුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤව ලොකාමිසෙ. අපි ව ඛො එවං දිට්ඨිකා අනෙදුං: ‘සස්සතො ලොකො ඉතිපි, අසස්සතො ලොකො ඉතිපි; අනතවා ලොකො ඉතිපි, අනතතවා ලොකො ඉතිපි; තං ජීවං තං සරීරං ඉතිපි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉතිපි, භොති තථාගතො පරමමණා ඉතිපි, න භොති තථාගතො පරමමණා ඉතිපි, තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමණා ඉතිපි -

“යම් ඉම පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයා විසින් වජ්‍ර ප්‍රච්ඡේදනී නිවාපය වූ පඤ්චකාමිගුණයන්ට වැද... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ අපි හැම අතින් ම ලෝකාමිසනිවාප හෝජනයෙන් වෙන් වන්නෙමු නම්, භයජනක පඤ්චකාම පරිභෝගයෙන් වෙන් වී වනයන්ට වැද වාසය කරන්නෙමු නම් යෙහෙක’ කියා සි. ඔහු ලෝකාමිසනිවාපහෝජනයෙන් වෙන් වූහ. භයජනක පඤ්චකාම පරිභෝගයෙන් වෙන් වූවාහු වනයට වැදී වාසය කළහ ඔහු එහි දී පලා කන්නෝත් වූහ. අමු බුද්ධිතෝත් වූහ. හුරුහැල් අනුභව කරන්නෝත් වූහ. සම්කසට අනුභව කරන්නෝත් වූහ. ලහවූ අනුභව කරන්නෝත් වූහ. කුඩු අනුභව කරන්නෝත් වූහ. දඹුබත් අනුභව කරන්නෝත් වූහ. මුරුවට අනුභව කරන්නෝත් වූහ. තණ අනුභව කරන්නෝත් වූහ. ගොම අනුභව කරන්නෝත් වූහ. වනමුල් පල අහර කොට ඇත්තාහු ස්වයංපතිතඵල අනුභව කරණසුදු ව කය පැවැත්වූහ. ගිමන්සාරම්ස පිලිබඳ පැහැපමිස්සි තණ දිය සිඳුණු කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීර ඉතා කාශබවට පැමිණියේ වේ. ඉතා කාශ බවට පැමිණී කය ඇති ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ‘වෙනෙහි වෙසෙමු’ සි යන අදහස පිරිහුණේ ය. විතතවිමුකතිය පිරිහුණු කල්හි මාරයා විසින් වජ්‍ර තණ කොටුව වූ ඒ ලෝකාමිස නිවාපයට පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව පස්කම්-බොජුන් අනුභව කළහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව ලෝකාමිසය අනුභව කරන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි නැතිබවට පැමිණියහ. සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ ලෝකාමිසනිවාපයෙහි කැමැති සේ කළ යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි මාරයා වජ්‍ර මේ නිවාපය වූ ලෝකාමිසයන් ඇහුරු කොට ආශයස්ථානයක් කරන්නෙමු නම්, එහි ආශයස්ථානයක් කොට වැස මාරයා විසින් වජ්‍ර නිවාපය වූ ඒ ලෝකාමිසයන්ට නො වැද නො මුසපත් ව ලෝකාමිසහෝජන අනුභව කරන්නෙමු නම්, නො මැද මුසපත් නො වී පස්කම් බොජුන් වළඳන්නමෝ මත් නොවන්නෙමු නම්, නො මත්වුවමෝ ප්‍රමාදයට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැති බවට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැති බවට නො පැමිණියමෝ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නමෝ නම් යෙහෙකැ’යි කියා සි. ඔහු මාරයා වජ්‍ර මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන් ඇහුරු කොට ආශයස්ථානයක් කලාහුය. එහි ආශය ස්ථානයක් කොට මාරයා විසින් වජ්‍ර නිවාප වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට නො වැද මුසපත් නො වූවාහු පස්කම් බොජුන් අනුභව කළහ. ඔහු එහි නො වැද මුසපත් නො වී පස්කම්ගුණ බොජුන් බුද්ධිතාහු මත් නො වූහ. මත් නො වූවාහු සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු ය. නො පමා වූවාහු මාරයාගේ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ. එතෙකුදු වුවත් ‘ලෝකය ශාශ්වතය කියා ද, ලෝකය අශාශ්වත ය යි කියා ද, ලෝකය කෙලවරක් ඇත්තේ ය කියා ද, ලෝකය කෙලවරක් නැත්තේ ය කියා ද, ඒ ජීවය, ඒ ශරීරය යි කියා ද, ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ යි කියා ද, සත්ත්වයා මරණින් මතු වන්නේ ය කියා ද, සත්ත්වයා මරණින් මතු වන්නේත් වේ, නො වන්නේත් වේ කියා ද, සත්ත්වයා මරණින් මතු නොම වෙයි, නො වන්නේත් නො වෙයි කියා ද, මෙවැනි දෑවේ ඇත්තෝ වූහ.

එවං හි තෙ භික්ඛවෙ තතියාපි සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ තතියා භිගජාතා තපුපමෙ අහං ඉමෙ තතියෙ සමණ්ණායමණෙ වදාමි.

12. තත්‍ර භික්ඛවෙ චතුත්ථා සමණ්ණායමණා එවං සමච්චෙනාසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා [අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ්] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණ්ණායමණා එවං සමච්චෙනාසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා [අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ්] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමෙය්‍යාම -පෙ- එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ තතියා සමණ්ණායමණා එවං සමච්චෙනාසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා [අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ්] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණ්ණායමණා එවං සමච්චෙනාසුං: යෙ තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා [අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ්] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමෙය්‍යාම -පෙ- එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. [යෙපි තෙ තතියා සමණ්ණායමණා එවං සමච්චෙනාසුං -පෙ- ‘යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා අමුති ච ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙතා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ් අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤාසාම, අනනුපබ්ඡ් අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤාමානා න මදං ආපජ්ජිසාම, අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිසාම, අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිසාම මාරසා අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤෙ ලොකාමිසෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා අමුති ච ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙසිංසු. තත්‍රාසයං කප්පෙතා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ් අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤාසු. තෙ තථ අනනුපබ්ඡ් අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤාමානා න මදං ආපජ්ජිංසු. අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිංසු. අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා අනෙසුං මාරසා අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤෙ ලොකාමිසෙ. අපි ච ඛො එවංදිට්ඨිකා අහෙසුං: සස්සතො ලොභකා ඉතීපි -පෙ- තෙව ගොති ත ත ගොති තථාගතො පරමමරණා ඉතීපි. එවං හි තෙ තතියාපි සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. -

මහණෙනි, මෙසේ ඒ භූත්වැනි මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. මහණෙනි, ඒ භූත්වන මුච්ඡස්සිභයෝ යම්සේ ද, මේ භූත්වන මහණබමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැ යි කියමි.

12. මහණෙනි, එහි දී සතර වන මහණ බමුණෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් මේ පළමු වන මහණ බමුණෝ වූ ද, ඔහු මාරයා විසින් වජ්‍රල මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට වැද ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නොමිදුණහ. යම් මේ දෙවන මහණබමුණෝ මෙසේ සිතුවාහු ද, “යම් මේ පළමුවන මහණ-බමුණෝ මාරයා විසින් වජ්‍රල මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට වැද ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි සම්පූර්ණයෙන් ලෝකාමිසනිවාපභෝජනය වූ පඤ්චකාමගුණයෙන් වෙන් වන්නෙමු නම් යෙහෙකි... මෙසේ වනාහි මේ දෙවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. යම් මේ භූත්වන මහණබමුණෝ වූ ද, ඔහු මෙසේ සිතුවාහු ය: “යම් ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයා විසින් වජ්‍රල මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට වැද ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. යම් ඒ දෙවන මහණබමුණෝ වූ ද ඔහු මෙසේ සිතුවාහු ය: යම් ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයා විසින් වජ්‍රල මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට වැද ... මෙසේ වනාහි ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි නිවාප භෝජන වූ ලෝකාමිසයෙන් හැම අතින් ම වෙන් වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ’ යි ... මෙසේ ඒ දෙවන මහණබමුණෝත් මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. යම් මේ තෙවන මහණබමුණෝ ‘අපි මේ මාරයා විසින් වජ්‍රල නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන් ඇසුරු කොට ආශයසථානයක් කරන්නෙමු නම්, එහි ආශයසථානයක් කොට මාරයා විසින් වජ්‍රල මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට නො වැද මුසපත් නො වි පඤ්චකාම භෝජන අනුභව කරන්නෙමු නම්, නො වැද මුසපත් නො වි පඤ්චකාමභෝජන අනුභව කරන්නමෝ මත් නො වන්නෙමු නම්, මත් නො වුවමෝ සිහි නැති බවට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැති බවට නො පැමිණියමෝ මේ මාරයාගේ නිවාපය වූ මේ පඤ්චකාමගුණයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කටයුත්තමෝ නො වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතුවාහු ද, ඔහු මාරයා වජ්‍රල මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන් ඇසුරු කොට ආශයසථානයක් කළහ. එහි ආශයසථානයක් කොට මාරයා විසින් වජ්‍රල මේ නිවාපය වූ මේ පඤ්චකාමයන්ට නො වැද මුසපත් නො වූවාහු පඤ්චකාමභෝජන අනුභව කළහ. ඔහු එහි නො වැද නො මුසපත් ව පඤ්චකාමභෝජනයන් බුද්ධිත්තාහු මත් නො වූහ. මත් නො වූවාහු සිහි නැති බවට නො පැමිණියහ. සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ. එසේ වුවත් ලෝකය ශාශ්වතය කියා ද, ... සත්තියා මරණින් මතු නො ම වෙයි. නො වන්නේත් නො වෙයි කියා ද, මෙබඳු දුමට ඇත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ භූත්වන මහණබමුණෝත් මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. -

‘යනුත්ත මයං යත්ථ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච තත්ත්වංසං
 කප්පෙය්‍යාමි, තත්ත්වංසං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස
 අමුති ච ලොකාමිසාති අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා
 න මදං ආපඤ්ඤාමි, අමතතා සමානා නප්පමාදං ආපඤ්ඤාමි,
 අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා හවිසාම මාරස්ස අමුසමිං
 නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤෙ ලොකාමිසෙ’ති. තෙ යත්ථ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච
 තත්ත්වංසං කප්පෙය්‍යාමි. තත්ත්වංසං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස
 අමුති ච ලොකාමිසාති අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ
 තත්ථ අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපඤ්ඤංසු.
 අමතතා සමානා නප්පමාදං ආපඤ්ඤංසු. අප්පමතතා සමානා න යථාකාමි-
 කරණීයා අනෙසු මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤෙ ලොකාමිසෙ. එමිං
 හි තෙ භික්ඛවෙ චතුත්ථා¹ සමණ්ණායමණා පමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා.
 සෙග්ගපාපි තෙ භික්ඛවෙ චතුත්ථා මිගජානා තථුපමෙ අහං ඉමෙ චතුත්ථෙ
 සමණ්ණායමණෙ චදුමි.

13. කථංඤ භික්ඛවෙ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච? ඉධ භික්ඛවෙ
 භික්ඛු පිච්චෙච කාමෙහි විච්චෙ අකුසලෙහි ධමෙමහි සට්ඨකකං සට්ඨාරං
 විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුසං² උපසම්පජ්ඡ විහරති. අයං වුච්චති
 භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං චධිත්වා මාරචකුට්ඨං අදස්සනං
 ගතො පාපිමතො.”

14. පුත්ථ ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විභක්ඛවිමාරානං වුපසමා අජ්ඣන්තං
 සම්පසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිභක්ඛං අවිචාරං සමාහිජං
 පිතිසුඛං දුතියංකුසං උපසම්පජ්ඡ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු
 “අකුමකාසි මාරං, අපදං චධිත්වා මාරචකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

15. පුත්ථ ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ච පිරුහා උපෙකකිකො ච
 විහරති සතො ච සම්පජානො සුඛඤ්ඤෙ කායෙත පටිසංචෙදෙති. යන්තං
 අරියා අවිකුමන්ති ‘උපෙකකිකො සතිමා සුඛවිහාරී’ති තතියං කුසං
 උපසම්පජ්ඡ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු, “අකුමකාසි මාරං,
 අපදං චධිත්වා මාරචකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

16. පුත්ථ ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුකඛස්ස ච
 පහානා පුඤ්ඤෙ සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගමා³ අදුකඛං අසුඛං
 උපෙකකාසතිපාරිසුඤ්ඤිං චතුත්ථං කුසං උපසම්පජ්ඡ විහරති. අයං වුච්චති
 භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං චධිත්වා මාරචකුට්ඨං අදස්සනං
 ගතො පාපිමතො.”

1. චතුත්ථාපි, සසා. 2. පඨමකුසං, මජ්ඣ. සසා. PTS.
 3. අත්ථගමා, මජ්ඣ. සි. කථවි.

යම් නැතක අපි මාරයාගේත් මාරපිරිසේත් ගමන් නැත් ද, එහි ආශයසථානයක් කරන්නෙමු නම් ආශයසථානයක් කොට මාරයා විසින් වසුල මේ නිවාපය වූ පඤ්ඤාමානසයන්ට නො වැද නො මුසපත් ව පස්කම්බොජුන් බුද්ධිත්තෙමු නම්, නො වැද නො මුසපත් ව පස්කම්බොජුන් අනුභව කරන්නාමේ මත් නො වන්නෙමු නම්, මත් නො වුවමෝ සිහි නැති බවට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැතිබවට නො පැමිණියමෝ මාරයාගේ මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමිකයෙහි මාරයා විසින් කැමැති හේ කල යුත්තෝ නො වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ යි කියා ය. ඔහු යම් නැතක මාරයාගේත් මරපිරිසේත් ගමන් නැත් ද, එහි ආශය-සථානයක් කළහ. එහි ආශයසථානයක් කොට මාරයා වසුල නිවාපය වූ මේ ලොකාමිකයන්ට නො වැද නො මුසපත් ව පඤ්ඤාමා හොරන අනුභව කළහ. ඔහු තුමු එහි නො වැද නො මුසපත් ව පඤ්ඤාමා-හොරනායන් අනුභව කරන්නාහු මත් නො වුවාහු සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු ය. සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු මාරයාගේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිකයන්ට මාරයා විසින් කැමති හේ කල යුත්තෝ නො වූහ. මෙසේ වනාහි ඒ සතරවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණතාවයෙන් භිදුණහ. මහණෙනි, ඒ සතර වැනි මුඛයමුඛයෝ යම්බඳු ද, මේ සතර වැනි මහණ බමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැ යි මම කියමි.

13. මහණෙනි, මාරයාගේත් මාරපිරිසේත් අගතිය (විෂය නැති නැත) කෙසේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව අකුලල බවින්ගෙන් වෙන් ව විතකී සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් නවගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ “මාරයා අකු කෙලේ යයි ද, මරු ඇස අපද කොට (පිහිට නැති හේ නසා) පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට හිසේ යයි ද” කියනු ලැබේ.

14. මහණෙනි, නැවත අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතකී විවාරයන් සංසිද්ධිමෙන් ඇතුළත පැහැදීම වූ සිතේ එකඟබව ඇති විතකී නැති විවාර නැති සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති දව්විය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ “මාරයා අකු කෙලේ යයි ද, මරු ඇස පිහිට නැති හේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට හිසේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

15. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද වෙන් වීමෙන් උපේක්ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ මනා නුවණින් යුක්ත වූයේ වාසය කරයි. කසින් සැපය ද පිදී. ආයතියෝ යම් ඒ ධ්‍යානයක් උපදසා ‘උපේක්ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සැප විතරණ ඇත්තේ ය’ යි ගුණ වර්ණනා වශයෙන් කියත් ද, ඒ තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අකු කෙලේ යයි ද, පිහිටක් නැති හේ මාරයාගේ ඇස නසා පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට හිසේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

16. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සැපත් පහවීමෙන් දුකත් පහවීමෙන් පලමු ම තොමිනස් දොමිනස් දුරු වීමෙන් දුක් නැති සැප නැති උපේක්ෂාව හා සිහිය පිළිබඳ පිරිසුදුබව ඇති වතුභීධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අකු කෙලේ යයි ද, පිහිටක් නැති ලෙස මාරයාගේ ඇස නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට හිසේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

17. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අනුගමා නානතතසඤ්ඤානං අමනසිකාරු ‘අනනෙතා ආකාසො’ති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බිඤ්ඤා මාරචක්ඛුං අදදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

18. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම ‘අනතතං විඤ්ඤාණනති’ විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බිඤ්ඤා මාරචක්ඛුං අදදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

19. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම ‘නප්පි කීඤ්චි’ති ආකීඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බිඤ්ඤා මාරචක්ඛුං අදදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

20. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකීඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කමම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බිඤ්ඤා මාරචක්ඛුං අදදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

21. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පජ්ජිකම්මො භොනති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බිඤ්ඤා මාරචක්ඛුං අදදස්සනං ගතො පාපිමතො, තිලණණා ලොකෙ¹ විසතතිකතති.”

22. ඉදමචොච භගවා. අතතමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤාති.

නිවාපසුතනං පඤ්චමං.

1. ලොකො, සෘෂ්ටි

17. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම රූපසංඥාවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතික්ෂය සංඥාවන් අපවත් කිරීමෙන් නානාභික්ෂංඤ මෙනෙහි නො කිරීමෙන් ‘ආකාශය අනන්තය’ යි ආකාශා-නඤ්චායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අති කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති ලෙස මාරයාගේ ඇඟ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

18. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම ආකාශානඤ්චායතනය ඉක්මවා ‘විඤ්ඤාණය අනන්තය’ යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අති කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති ලෙස මාරයාගේ ඇඟ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

19. මහණෙනි, නැවත ද, අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා ‘කිසිත් නැතැ’ යි ආකිඤ්චායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අති කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇඟ පිහිට නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

20. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම ආකිඤ්චායතනය ඉක්මවා නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අති කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇඟ පිහිට නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

21. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදයිතනිච්චයට පැමිණ වාසය කරයි. ඔහු විසින් මාගීප්‍රඥාවෙන් (වතුරාඨී සත්‍යයන්) දක ආත්‍යවයෝ ක්ෂය කරණ ලද්දහු වෙත් ද, මහණෙනි, මේ මහණ, “මාරයා අති කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇඟ පිහිට නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ යයි ද, ලෝකයෙහි විසන්තිකා නම් වූ තෘණොච තරණය කෙළේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

22. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදලඝේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ හිසුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව සතුටින් පිළි ගත්හ.

1. 3. 6.

අරියපරියෙසසුභිතනං*

1. ඵලං මෙ සුභං ඵකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකාසා ආරමෙ. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්ත සමයං නිවාසෙති, පත්තච්චරං ආදාය සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය පාටිසි. අථ ඛො සමඛුලා භික්ඛු ඥානායසමා ආනන්දො තෙනුපසඛකමිසා උපසඛකමිතා ආයසමන්තං ආනන්දං ඵතදවොචුං: “විරසුතා තො ආවුසො ආනන්ද භගවතො සමමුඛා ධම්මී කථං. සාධු මයං ආවුසො ආනන්ද උභෙයසාමි භගවතො සමමුඛා ධම්මිං කථං සවණායා”ති. තෙනහායසමන්තො යෙන රමමකාසා බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකමථ. අපෙචතාම උපහායාථ භගවතො සමමුඛා ධම්මිං කථං සවණායාති. ඵලමාචුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමන්තො ආනන්දස්ස ඵලවග්ගො.

2. අථ ඛො භගවා සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය චිරතා පච්ඡාභන්තා පිණ්ඩ-පානපටිකකන්තො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙතසි: ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බාරාමො මිභාරමාතු පාසාදො තෙනුපසඛකමිසාම දිවා විහාරායාති. ඵලමානෙතති ඛො ආයසමා ආනන්දො භගවතො ඵලවග්ගොසි. අථ ඛො භගවා ආයසමතා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බාරාමො මිභාරමාතු පාසාදො තෙනුපසඛකමි දිවා විහාරාය. අථ ඛො භගවා සායන්තසමයං පතිසලාණ: වුට්ඨිතො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙතසි: ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බකොට්ඨකො තෙනුපසඛකමිසාම ගතතාති පරිඤ්ඤාදිතුනති. ඵලමානෙතති ඛො ආයසමා ආනන්දො භගවතො ඵලවග්ගොසි.

3. අථ ඛො භගවා ආයසමතා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බකොට්ඨකො තෙනුපසඛකමි ගතතාති පරිඤ්ඤාදිතුං. පුබ්බකොට්ඨකෙ ගතතාති පරිඤ්ඤාදිතා ඵලවග්ගො, ඵකච්චරො අධිසාසි ගතතාති පුබ්බාපයමානො.

4. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො භගවන්තං ඵතදවොච: අයං භන්ත රමමකාසා බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො අවිදුරෙ. රමණීයො භන්ත රමමකාසා බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො, පාසාදිකො භන්ත රමමකාසා බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො. සාධු භන්ත භගවා යෙන රමමකාසා බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකමතු අනුකමපං උපාදායාති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

* පාසරාසි සුභං, අධිසකථා; මජ්ඣං.

1. 3. 6.

අරියපරියෙසන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරණසේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැඳපෙරව පාසිටුරු ගෙන සැවැත් නුවරට පිටු පිණිස පිවිසිසේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු ආයුෂමත් අනද තෙරුන් කරා පැමිණියහ. පැමිණ ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට තෙල කීක: “ඇවැත් ආනන්ද සචරියන් වහන්ස, අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි ධම් කථාව ඇසුරු බොහෝකල් වෙයි. ආයුෂමත් ආනන්ද සචරියන් වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්මබයෙහි ධම් කථාවක් අසන්ට ලබන්නමෝ නම් මැනවි” යනුයි. ඇවැත්හි, එසේ නම් රම්මක බමුණාගේ අසපුව කරා එලඹෙම. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි දෑම කථාවක් අසවු නම් මනා මය. ඒ භික්ෂුහු ‘එසේය ඇවැත්හි’ යි ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට පිළිතුරු දුන්හ.

2. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර පිටු පිණිස හැසිර බතෙන් පසු පිණ්ඩපාතයෙන් නැවතුනු සේක් ආයුෂමත් අනද තෙරුන් ඇමිතු සේක: “ආනන්දය, දිවාපිභාරය සදහා පුබ්බාරාම නම් වූ මිභාරමාතු ප්‍රාසාදය කරා යමක”. ‘එසේ ය, වහන්සැ’යි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනද තෙරුන් සමග දිවාපිභාරය සදහා මාග්ගිමාතා ප්‍රාසාදය කරා වැඩියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කාලයෙහි පලසමවතින් නැගිසිටි සේක් ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට තෙල වදාලසේක. “ආනන්දය, භාග්‍යපරියෙසන සදහා නැගෙන හිර නාන කොටුවට යමක.” “එසේ ය වහන්සැ”යි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

3 ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනද තෙරුන් සමග නැගෙනහිර නානකොටුවට වැඩියහ. සිරුරුඅවයව සතහා ගැන්ම සදහාය. නැගෙනහිර නානකොටුවෙන් සිරුරුඅවයව සතහා ගෙන ගොඩනැගි එක්(අදනා) සිටුරු ඇතිව සිරුරුඅවයව පුළු අවසාවට පමුණුවමින් (=වියලවමින්) සිටිසේක.

4. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකලහ. ‘වහන්ස, රම්මකබමුණාගේ මේ අසපුව රම්මිය ය. රම්මක-බමුණාගේ අසපුව සිත්කලු ය. වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, අනුකමපා උපදවා රම්මකබමුණාගේ අසපුව කරා පැමිණෙනසේක් නම් මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිස්සබ්බදායෙන් ඉවසු සේක.

5. අඵ ඛො භගවා යෙන රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සමබහුලා භික්ඛු රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමෙ ධම්මිසා කථාය සන්තිසින්නා ගොනති. අඵ ඛො භගවා ඛතිආරකොට්ඨකෙ අට්ඨාසි කථාපරියොසානං අගමයමානො. අඵ ඛො භගවා කථාපරියොසානං විදිත්වා උකකාසිත්වා අඤ්ඤං අංකොචොසි. පිචරිංසු ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො ආරං.

6. අඵ ඛො භගවා රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමං පටිසිත්වා පඤ්ඤානො ආසනෙ තිසිදි. තිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු අමනොසි: “කායනුඤ්ඤා භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්තිසින්නා, කා ච පන වො අත්තරා කථා විපපකතා”ති. ‘භගවත්තමෙව ඛො නො භනොන අරබහ ධම්මේ කථා විපපකතා, අඵ භගවා අනුප්පතොති. සාධු භික්ඛවෙ, එතං ඛො භික්ඛවෙ තුමහාකං පතිරුපං කුලපුත්තාතං සඤ්ඤා අකාරසමා අතිගාරියං පබ්බජිතාතං යං තුමෙහ ධම්මිසා කථාය සන්තිසිද්දෙය්‍යාථ. සන්තිපතිතාතං වො භික්ඛවෙ අභයං කරණීයං: ධම්මේ චා කථා, අරියො චා තුණ්හිභාවො.

7. දොමො භික්ඛවෙ පරියෙසනා: අරියා ච පරියෙසනා අතරියා ච පරියෙසනා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අතරියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙමා අතතනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤොච පරියෙසති, අතතනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤොච පරියෙසති, අතතනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤොච පරියෙසති, අතතනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤොච පරියෙසති, අතතනා කොකධම්මො සමානො කොකධම්මඤ්ඤොච පරියෙසති, අතතනා සඛකිලෙසධම්මො සමානො සඛකිලෙසධම්මඤ්ඤොච පරියෙසති.

8. කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං චද්දෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං, දුසිදුසං ජාතිධම්මං, අජෙලකං ජාතිධම්මං, කුක්කුචසුකරං ජාතිධම්මං, හත්ඨිගවාස්සවලුවං ජාතිධම්මං, ජාතරුපරජතං ජාතිධම්මං. ජාතිධම්මාහෙතෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අතතනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤොච පරියෙසති.

9. කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජරාධම්මං චද්දෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛවෙ ජරාධම්මං, දුසිදුසං ජරාධම්මං, අජෙලකං ජරාධම්මං, කුක්කුචසුකරං ජරාධම්මං, හත්ඨිගවාස්සවලුවං ජරාධම්මං, ජාතරුපරජතං ජරාධම්මං. ජරාධම්මාහෙතෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අතතනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤොච පරියෙසති.

5. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රම්මකඛමුණාගේ අසපුව කරා පැමිණී සේක. එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු රම්මකඛමුණාගේ අසපුවෙහි දූහැම් කපාපවත් යුතුව රැස්ව හුන්නාහු වෙත්. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කපා අවසානය බලනුචෝ බිහිදොරවුගෙහි වැඩ සිටි සේක. අනතුරු ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කපාව අවසන්සේ දූත කැය දොර කවුළුව පහලහ. ඒ භික්ෂුහුභාග්‍යවතුන් වහන්සේට දොර විවර කලහ.

6. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රම්මකඛමුණාගේ අසපුවට පිවිස පනවනලද අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ආමන්ත්‍රණය කලසේක: “මහණෙනි, දූන් කිනම් කපාවකින් යුක්ත ව හුන්හු ද? තොපගේ කවර අතුරුකතාවක් අඩාල කරණ ලද ද?” “වහන්ස, අප විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම අරහයා වූ දූහැම් කපාව අඩාල කරණ ලදී. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩසේකැ”යි සැල කලහ. “මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් ලෙසකින් තෙපි දූහැම් කපාවෙන් යුක්ත ව හුන්හුද, එය ශ්‍රද්ධාවෙන් හිඟිගෙයින් තික්ම සපුන්වත් කුලපුත්‍ර වූ තොපට නිසිය. මහණෙනි, රැස්වූ තොප විසින් දූහැම් කපාව හෝ ආභිකුමණීභාවය (දවිතියධ්‍යානය හෝ මූලකමීසානය මෙතෙහි කිරීම) යන දෙක කල යුතුය.”

7. මහණෙනි, ආදීපයෙහිඡණය ය, අනාදීපයෙහිඡණයයි මේ ගෙවීම දෙකෙකි.

මහණෙනි, අනාදීපයෙහිඡණ කුමක් ද? මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුලුලෙක් තෙමේ ජාතිය සවහාව කොට ඇත්තේ ජාතිධම්මයක් (ජාතිය සවහාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ ජරාව සවහාව කොට ඇත්තේ ජර ධම්මයක් (ජරාව සවහාව, කොට ඇත්තක් ම සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිය සවහාව කොට ඇත්තේ ව්‍යාධිධම්මයක් (ව්‍යාධිය සවහාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ මරණය සවහාව කොට ඇත්තේ මරණ ධම්මයක් (මරණය සවහාවකොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ ශෝකය සවහාවකොට ඇත්තේ ශෝක ධම්මයක් (ශෝකය සවහාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ කෙලෙසන සවහාව ඇත්තේ කෙලෙසන සවහාව ඇත්තක් ම සොයයි.

8. මහණෙනි, කුමක් ජාතිධම්මයයි කියන්නේ ද? පුත්‍රදරුවෝ ජාති ධම්මයෝහි දැයි දස්හු ජාතිධම්මයෝහි. එළුවැවෙළුවෝ ජාතිධම්මයෝ හි. කුකුලන් හා උභරෝ ජාතිධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹහු ජාතිධම්මයෝ ය. රන් රිදී ජාතිධම්මය. මහණෙනි, මේ පඤ්චකාමගුණ උපසිහු ජාතිධම්මයෝ ය. මෙහි තෘෂණාවෙන් බැඳුණා වූ මුසපත් වූ බැසගත්තා වූ මේ ලෝ වැසි තෙමේ ජාතිය සවහාව කොට ඇත්තේ ජාතිධම්මයක් ම සොයයි.

9. මහණෙනි, කුමක් ජරාධම්මයයි කියන්නේ ද? පුත්‍රභාග්‍යාවෝ ජරාධම්මයෝ ය. දැසිදස්හු ජරාධම්මයෝ ය එළු බැටළුවෝ ජරාධම්මයෝ ය. කුකුලන් හා උභරෝ ජරාධම්මයෝය. ඇත් ගව අස් වෙලඹහු ජරාධම්මයෝය. රන්රිදී ජරාධම්මය. මහණෙනි, මේ පඤ්චකාමගුණ ජරාධම්ම වෙති. මේ ලෝවැසි, තෙමේ මෙහි ගැට ගැසුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ ජරාව සවහාව කොට ඇත්තේ ජරාධම්මයක් ම සොයයි.

10. කිඤ්ච භික්ඛවෙ ඛ්‍යාධිධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ ඛ්‍යාධිධම්මං, දුසිදුසං ඛ්‍යාධිධම්මං, අපේළකං ඛ්‍යාධිධම්මං, කුක්කුච සුකරං ඛ්‍යාධිධම්මං, හත්ඨගවායාච්ච්චං ඛ්‍යාධිධම්මං. ඛ්‍යාධිධම්මා භෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා ඛ්‍යාධිධම්මො සමානො ඛ්‍යාධිධම්මෙඤ්ඤච පරිඤෙසති.

11 කිඤ්ච භික්ඛවෙ මරණධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ මරණධම්මං, දුසිදුසං මරණධම්මං, අපේළකං මරණධම්මං, කුක්කුච සුකරං මරණධම්මං, හත්ඨගවායාච්ච්චං මරණධම්මං. මරණධම්මා භෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙඤ්ඤච පරිඤෙසති.

12. කිඤ්ච භික්ඛවෙ සොකධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සොකධම්මං, දුසිදුසං සොකධම්මං, අපේළකං සොකධම්මං, කුක්කුච සුකරං සොකධම්මං, හත්ඨගවායාච්ච්චං සොකධම්මං. සොකධම්මා භෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙඤ්ඤච පරිඤෙසති.

13. කිඤ්ච භික්ඛවෙ සඛිකිලෙසධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සඛිකිලෙසධම්මං, දුසිදුසං සඛිකිලෙසධම්මං, අපේළකං සඛිකිලෙසධම්මං, කුක්කුච සුකරං සඛිකිලෙසධම්මං, හත්ඨගවායාච්ච්චං සඛිකිලෙසධම්මං, ජාතරූපරජකං සඛිකිලෙසධම්මං. සඛිකිලෙසධම්මා භෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා සඛිකිලෙසධම්මො සමානො සඛිකිලෙසධම්මෙඤ්ඤච පරිඤෙසති. අයං භික්ඛවෙ අතරියං පරිඤෙසනා.

13. කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පරිඤෙසනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අජාතං අනුත්තරං යොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිඤෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අජරං අනුත්තරං යොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිඤෙසති, අත්තනා ඛ්‍යාධිධම්මො සමානො ඛ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අඛ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිඤෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අමරං අනුත්තරං යොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිඤෙසති, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අසොකං අනුත්තරං යොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිඤෙසති, අත්තනා සඛිකිලෙසධම්මො සමානො සඛිකිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අසඛිකිලීචිං අනුත්තරං යොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිඤෙසති. අයං භික්ඛවෙ අරියා පරිඤෙසනා.

10. මහණෙනි, කුමක් ව්‍යාධිධම්මයෙහි කියන්නේද? පුත්‍ර භායසීචෝ ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. දුසිද්දන්හු ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. එළු බැටළුචෝ ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. කුකුළන් හා උරෝ ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹහු ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. මහණෙනි, මේ පඤ්චකාමගුණ උපසිහු ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. මේ ලෝචෑසි තෙම මෙහි ගැටගැසුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ ව්‍යාධිය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ව්‍යාධිධම්මයක් ම සොයයි.

11. මහණෙනි, කුමක් මරණධම්මයෙහි කියන්නේද? මහණෙනි, පුත්‍ර භායසීචෝ මරණධම්මයෝ ය. දුසිද්දන්හු මරණධම්මයෝ ය. එළුබැටළුචෝ මරණධම්මයෝ ය. කුකුළන් හා උරෝ මරණධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹහු මරණධම්මයෝ ය. මහණෙනි, මේ උපසිහු මරණධම්මයෝ ය. මේ ලෝ චෑසි තෙමේ මෙහි ගෙතුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ මරණය ස්වභාව කොට ඇත්තේ මරණධම්මයක් ම සොයයි.

12. මහණෙනි, කුමක් ශොකධම්මයෙහි කියන්නේද? මහණෙනි පුත්‍රභායසීචෝ ශොකධම්මයෝ ය. දුසිද්දන්හු ශොකධම්මයෝ ය. එළුබැටළුචෝ ශොකධම්මයෝ ය. කුකුළන් හා උරෝ ශොකධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹහු ශොකධම්මයෝ ය. මහණෙනි, මේ උපසිහුය. මේ ලෝචෑසි තෙම මෙහි වෙළුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ ශොකය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ශොකධම්මයක් ම සොයයි.

13. මහණෙනි, කුමක් සංකෙලයධම්මයෙහි කියන්නේද? අභුදිරුවෝ සංකෙලයධම්මයෝ ය. දුසිද්දන්හු සංකෙලයධම්මයෝ ය. එළුබැටළුචෝ සංකෙලයධම්මයෝ ය. කුකුළන් හා උරෝ සංකෙලයධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹහු සංකෙලයධම්මයෝ ය. රන්දිදි සංකෙලයධම්මයෝ ය. මහණෙනි, මේ උපසිහු සංකෙලයධම්ම වෙත්. මේ ලෝචෑසි තෙම මෙහි ගෙතුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ සංකෙලයධම්ම වූයේ සංකෙලයධම්මයක් ම සොයයි. මහණෙනි, මේ අනාඨපයෙහිමණයි.

14. මහණෙනි, ආසීචු සෙවීම කුමක්ද? මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැමෙක් තෙමේ ජාතිධම්ම වූයේ ජාතිධම්මයෙහි ආදීතව දූත ජාතියක් නැති නිරුතතරවූ යොගසෙම සංඛ්‍යාත තිප්පණය නොයයි. තෙමේ ජරුධම්ම වූයේ ජරාධම්මයෙහි ආදීතව දූත ජරුධම්මක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෙම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිධම්ම වූයේ ව්‍යාධිධම්මයෙහි ආදීතව දූත ව්‍යාධියක් නැති නිරුතතර යොගසෙම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ මරණධම්ම වූයේ මරණධම්මයෙහි ආදීතව දූත මරණයක් නැති නිරුතතර යොගසෙම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ ශොකධම්ම වූයේ ශොකධම්මයෙහි ආදීතව දූත ශොකයක් නැති නිරුතතර යොගසෙම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ සංකෙලයධම්ම වූයේ සංකෙලයධම්මයෙහි ආදීතව දූත කෙලෙසීමක් නැති නිරුතතර යොගසෙම වූ නිවන සොයයි. මහණෙනි, මේ ආඨිපයෙහිමණයි.

15 අහවිපි සුදං භික්ඛවෙ පුඤ්ඤව සමොධා අනභිසම්බුද්ධො ඛොභිසතෙතාච සමානො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා බ්‍යාඛිධම්මො සමානො බ්‍යාඛිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි.

16. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදුභොගි: “කිනඤ්ඤ ඛො අහං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා බ්‍යාඛිධම්මො සමානො බ්‍යාඛිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්මඤ්ඤාච පරියෙසාමි, යනඤ්ඤානං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්ම ආදීනවං විදිතො අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං පරියෙසෙසයං, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්ම ආදීනවං විදිතො අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං පරියෙසෙසයං, අත්තනා බ්‍යාඛිධම්මො සමානො බ්‍යාඛිධම්ම ආදීනවං විදිතො අබ්‍යාඛිං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං පරියෙසෙසයං, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්ම ආදීනවං විදිතො අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං පරියෙසෙසයං, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්ම ආදීනවං විදිතො අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං පරියෙසෙසයං, අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්ම ආදීනවං විදිතො අසඛ්ඛිලිච්ඡං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං පරියෙසෙසයං”න්ති.

17. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අපරෙත සමියෙන දුභරෙච සමානො සුසුකාලකෙසො හද්දෙත යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වසසා, අකාමකානං මාතාපිතූතනං අසුච්චානං රුද්දන්තානං, කෙසමස්සුං ඕභ්‍යරෙතීං කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙතීං අභාරසා අනගාරියං පබ්බජිං. සො එවං පබ්බජිතො සමානො කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්චිවරපදං පරියෙසමානො යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසඛිකමිං, උපසඛිකමිතො ආලාරං කාලාමිං එතදවොචං: ‘ඉච්ඡාමිහං ආවුසො කාලාම ඉමසමිං ධම්මවිතසෙ බුඤ්ඤාමිහං චරිතූ’න්ති.

18. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ ආලාරො කාලාමො මං එතදවොච: “විභරතායසමා, තාදිසො අයං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො නචිරසෙසව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතීං උපසමපජ්ජ විභරෙග්ගා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙසව ඛිප්පමෙච තං ධම්මං පරියාපුඤ්ඤිං. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තාවතකෙනෙච ඕච්ඡපහගමතොතන ලජිතලාපහමතොතන ඤ්ඤාණචාදඤ්ඤාච වදාමි ඵෙරවාදඤ්ඤාච. ‘ජාතාමි පසාසාමි’ති ච පටිජාතාමි අහඤ්ඤාච අඤ්ඤාච ව. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදුභොගි:

15. මහණෙනි, මම බුදු වීමට පෙර බෝසත් වූයෙමි ම තෙමේ ජාතිධම් වූයෙමි ජාතිධම්මයක් ම හෙවිමි. තෙමේ ජරාධම් වූයෙමි ජරාධම්මයක් ම හෙවිමි. තෙමේ ව්‍යාධිධම් වූයෙමි ව්‍යාධිධම්මයක් ම හෙවිමි. තෙමේ මරණධම් වූයෙමි මරණධම්මයක් ම හෙවිමි. තෙමේ ශෝකධම් වූයෙමි ශෝකධම්මයක් ම හෙවිමි. තෙමේ සංකෙලයධම් වූයෙමි සංකෙලයධම්මයක් ම හෙවිමි.

16. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “කුමක් නිසා මම තෙමේ ජාතිධම් වූයෙමි ජාතිධම්මයක් ම සොයමි ද, තෙමේ ජරාධම් වූයෙමි ජරාධම්මයක් ම සොයමි ද, තෙමේ ව්‍යාධිධම් වූයෙමි ව්‍යාධිධම්මයක් ම සොයමි ද, තෙමේ මරණධම් වූයෙමි මරණධම්මයක් ම සොයමි ද, තෙමේ ශෝකධම් වූයෙමි ශෝකධම්මයක් ම සොයමි ද, තෙමේ සංකෙලයධම් වූයෙමි සංකෙලයධම්මයක් ම සොයමි ද? ‘මම ජාතිධම් වූයෙමි ජාතිධම්මයෙහි ආදීනව දූත ජාතියක් නැති නිරුත්තර වූ යොග්‍යෙම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. ජරාධම් වූයෙමි ජරාධම්මයෙහි ආදීනව දූත ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යෝග්‍යෙම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ ව්‍යාධිධම් වූයෙමි ව්‍යාධිධම්මයෙහි ආදීනව දූත ව්‍යාධියක් නැති නිරුත්තර වූ යොග්‍යෙම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ මරණධම් වූයෙමි මරණධම්මයෙහි ආදීනව දූත මරණයක් නැති නිරුත්තර වූ යොග්‍යෙම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ ශෝකධම් වූයෙමි ශෝකධම්මයෙහි ආදීනව දූත ශෝකයක් නැති නිරුත්තර වූ යෝග්‍යෙම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ සංකෙලයධම් වූයෙමි සංකෙලයධම්මයෙහි ආදීනව දූත සංකලිභවනෝ වූ නිරුත්තර වූ යෝග්‍යෙම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව’”යි කියායි.

17. මහණෙනි, ඒ මම පසුකාලයෙහි ලදරු වූයෙමි ම ඉතා කළුකෙස් ඇත්තෙමි පලමුවන වයස වූ සොදුරුයෝචිතෙන් යුක්ත වූයෙමි, නො කැමැති වූ කපුළු පිරුණු මුහුණු ඇති මවුපියන් හබද්දී, කෙස්ඊවුළු බා කහවත් හැඳ ගිහි ගෙයින් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි. ඒ මම මෙසේ පැවිදි වූයෙමි ‘කුසලය කුමක්දැ’යි සොයන සුලු වූයෙමි නිරුත්තර වූ උතුම් වූ ශාන්තිපදය සොයමින් ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාර කාලාමට මෙය කීම්: ‘ඇවැත්ති කාලාම, මේ ශාසනයෙහි බබසර කරන්නට කැමැත්තෙමි.’

18. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආලාර කාලාම මට මෙසේ කීය: “ආයුමෙත් තෙමේ බබසර වෙසෙවා. යම් නැතක නුවණැති පුරුෂයෙක් නොමෝකලකින් ම සවකිය ආවාචීවරයන්ගේ ධර්මය තෙමේ දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට වෙසේ ද, මේ ධර්මය එ බඳු ය”. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝදිකකින් ම ඒ ධර්මය ප්‍රගුණ කෙලෙමි. (ඒ මම උත් කී දූය පිළිගැනුමට) තොල් පහල පමණින් ම, උත් කියූ දූය නැවත කිම පමණෙකින්ම ‘දනිමි’යි යන කථාවත්, ‘මම එහි සිරියෙමි’ යන කථාවත් කිවෙමි. ‘දනිමි’යි ද, ‘දකිමි’යි ද මම පිළිගත කෙලෙමි. අත්‍යයෝ ද මා ගැන එසේ කීහ. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස වී ය:—

“න ඛො ආලාභො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සඤ්ඤාමත්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පච්ඡෙදෙති. අඤ්ඤා ආලාභො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජාතං පස්සං විහරති”ති. අභං ඛවාහං භික්ඛවෙ සෙන ආලාභෙ කාලාමො තෙනුපසඤ්ඤාමිං. උපසඤ්ඤාමත්තො ආලාභං කාලාමං එතදවොචං: “කිත්ත වතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පච්ඡෙදෙති”ති. එවං වුත්තො භික්ඛවෙ ආලාභෙ කාලාමො ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං පච්ඡෙදෙසි. තස්ස මඤ්ඤා භික්ඛවෙ එතදභොසි: “න ඛො ආලාභෙසෙව කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්ඤා, මඤ්ඤාමපත්ථි සඤ්ඤා. න ඛො ආලාභෙසෙව කාලාමස්ස අත්ථි විරියං, මඤ්ඤාමපත්ථි විරියං. න ඛො ආලාභෙසෙව කාලාමස්ස අත්ථි සති, මඤ්ඤාමපත්ථි සති. න ඛො ආලාභෙසෙව කාලාමස්ස අත්ථි සමාධි, මඤ්ඤාමපත්ථි සමාධි. න ඛො ආලාභෙසෙව කාලාමස්ස අත්ථි පඤ්ඤා, මඤ්ඤාමපත්ථි පඤ්ඤා. යනත්ථුතාහං යං ධම්මං ආලාභො කාලාමො ‘සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පච්ඡෙදෙති. තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකරියාය පදභෙසා’න්ති සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නවිරසෙසෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

19. අභං ඛවාහං භික්ඛවෙ සෙන ආලාභෙ කාලාමො තෙනුපසඤ්ඤාමිං. උපසඤ්ඤාමත්තො ආලාභං කාලාමං එතදවොචං: “එතතාවතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පච්ඡෙදෙති”ති. ‘එතතාවතා ඛො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පච්ඡෙදෙමි’ති. “අතච්චි ඛො ආවුසො එතතාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරමි”ති ‘ලාභා නො ආවුසො, සුලඤ්ඤා නො ආවුසො, සෙ මයං අ යසමන්තං තාදිසං සමුඤ්චවාරිං පස්සාම, ඉති යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පච්ඡෙදෙමි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි, යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි, තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පච්ඡෙදෙමි. ඉති යාහං ධම්මං ජාතාමි, තං නිං ධම්මං ජාතාසි. යං නිං ධම්මං ජාතාසි, තමහං ධම්මං ජාතාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො නිං යාදිසො නිං, තාදිසො අහං. එහිදුති ආවුසො, උභොව සත්තා ඉමං ගණං පරිහරමා’ති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ ආලාභෙ කාලාමො ආවරියො මෙ සමානො අත්තොවාසිං මං සමානං අත්තොනො! සමසමිං ධම්මෙසි, උදාරය ව මං. පුරාය පුරෙසි තස්ස මඤ්ඤා භික්ඛවෙ එතදභොසි: “නායං ධම්මො කිඛ්ඛිදුය න විරියාය න නිරේධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙඛාධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායනත්ථුපපත්ථියා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අනලංකරිත්වා තස්මා ධම්මා නිබ්බිජ්ජ අපකකමිං.

1. අත්තො, මජ්ඣං.

“ආලාරකාලාම තෙමේ මේ ධර්මය හුදෙක් ඇදහීම් පමණෙකින් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරමි”යි ප්‍රකාශ නොකරයි. ඒකාන්තයෙන් ආලාරකාලාම මේ ධර්මය දන්නේ, දක්නේ වාසය කෙරේ”යි කියයි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාරකාලාමහට මෙය කීමි. “ඇවැත් කාලාමය, කොපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට දැන ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙයි ද?” මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආලාරකාලාම තෙමේ ආකීඤ්චඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙළේය. ඒ මට මේ අදහස විය: “ඉඬාව ඇත්තේ ආලාරකාලාමහට පමණක් නො වේ. මට ද ඉඬාව ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම විසිය ඇත්තේ නො වේ. මට ද විසිය ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම සිතිය ඇත්තේ නො වේ. මට ද සිතිය ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම සමාධිය ඇත්තේ නො වේ. මට ද සමාධිය ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම ප්‍රඥාව ඇත්තේ නො වේ. මට ද ප්‍රඥාව ඇත. ආලාරකාලාම තෙමේ ‘යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි’ යි කියා නම්, මම ඒ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කිරීමට උත්සාහ කෙරෙමි නම් මැනවැ”යි කියයි. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝ කලෙකින් ම වහා ම ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙළෙමි.

19. මහණෙනි, ඉක්බිති මම ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාරකාලාමහට “ඇවැත් කාලාමය, මේ පමණෙකින් ම මේ ධර්මය තමන් වෙසෙසින් දැන සාක්‍ෂාත් කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙයිද”යි මෙය කීමි. “ඇවැත්, මම මෙපමණෙකින් ම මේ ධර්මය තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි”යි කී ය. “ඇවැත්, මම ද මෙපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි” යි කීමි. “ඇවැත්, යම්බඳු වූ අපි ගොප වැනි සමුඤ්චාරී ආයුෂ්ඨිකයා දක්නමුදු, ඒ අපට ලාභය, අපට මිත්‍යා ලැබුමෙකි. මෙසේ මම යම් ධර්මයක් තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද, තෙපි ඒ ධර්මය තමන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට වෙසෙසින් දැන ඊට පැමිණ වාසය කරව. තෙපි යම් ධර්මයක් තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නහු නම්, මම ඒ ධර්මය තමන් ම වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කරමි. මෙසේ යම් ධර්මයක් මම දනිමි ද, ඒ ධර්මය තෙපි දනුව. යම් ධර්මයක් තෙපි දනිනු නම් ඒ ධර්මය මම දනිමි. මෙසේ මම යම්බඳුයෙමි නම්, තෙපි ද එබඳු ව. තෙපි යම්බඳු නම්, මම ද එබඳුයෙමි. ඇවැත්, දන් එව. දෙදෙන ම එකතු ව මේ පිරිස පරිහරණය කරමු”යි කියයි. මහණෙනි, මෙසේ ආලාරකාලාම තෙමේ මට ආවාඪ වූයේ ම අතවැසි වූ මා නමාට සමතැන නැති ය. උසස් පුජාවෙනුදු මා පිදී ය. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “මේ ධර්මය සහර කලකිරීම් සඳහා නො වේ. නො ඇලීම සඳහා නො වේ. නිවන සඳහා නො වේ. කෙලෙස් සන්තිදුර්ථ සඳහා නො වේ. විශෙෂ දැනීම් සඳහා නො වේ. සමේධාධිය සඳහා නො වේ. නිවන් සඳහා නො පවතියි. මේ ධර්මය ආකීඤ්චඤ්ඤායතනයෙහි ඉපදීමට ම වෙයි.” මහණෙනි, ඒ මම ඒ ධර්මය (ශාන්තපදයට) ප්‍රමාණ නො කොට (මේසින් කම් නැතැයි සිතා එයින් තැපා නොවී) ඒ ධර්මයෙන් කලකිරී වෙන්ව ගියෙමි

20. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ ඤාණසලයවෙසී අනුත්තරං සන්තිවර-
 පදං පරියෙසමානො යෙන උදුදකො¹ රුමපුත්තො තෙනුපසඛකමිං.
 උපසඛකමිතො උදුදකං රුමපුත්තං එතදවොචො: “ඉච්ඡාමහං ආවුසො ඉමසමිං
 ධම්මවිතයෙ බුඤ්චරියං චිරතු”නති. එචං වුත්තො භික්ඛවෙ උදුදකො
 රාමපුත්තො මං එතදවොච ‘විහරතායසමා, නාදිසො අයං ධෛමො
 යථ විඤ්ඤා පුරියො නචිරසෙසව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො
 උපසමපඡ්ඡ විහරෙය්‍යා’ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙසව ඛිප්පමෙව
 තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිං. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නාචතකෙතෙනව
 ඕට්ඨපහතමත්තෙන උපිතලාපනමත්තෙන ඤාණවාදඤ්ච වදුමි පෙරවාදඤ්ච.
 ‘ජානාමි, පසාමි’ති ච පටිජානාමි අහසඤ්චව අඤ්ඤා ව.

21. තස්ස මඤ්ඤං භික්ඛවෙ එතදහොසි: “න ඛො රාමො ඉමං ධම්මං
 කෙවලං සඤ්ඤාමත්තකෙත සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසමපඡ්ඡ විහරාමිති
 පචෙදෙසි. අඤ්ඤා රුමො ඉමං ධම්මං ජානං පසාමි විහාසි”ති. අච ඛො
 භික්ඛවෙ යෙන උදුදකො රාමපුත්තො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිතො
 උදුදකං රුමපුත්තං එතදවොචො: “කිත්තාවතා නො ආවුසො රුමො ඉමං
 ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසමපඡ්ඡ පචෙදෙසි”ති. එචං වුත්තො
 භික්ඛවෙ උදුදකො රුමපුත්තො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං පචෙදෙසි.
 තස්ස මඤ්ඤං භික්ඛවෙ එතදහොසි: “න ඛො රාමසෙසව අහොසි සඤ්ඤා,
 මඤ්ඤාපඡ්ඡ සඤ්ඤා. න ඛො රුමසෙසව අහොසි විරියං, මඤ්ඤාපඡ්ඡ විරියං.
 න ඛො රුමසෙසව අහොසි සති, මඤ්ඤාපඡ්ඡ සති. න ඛො රුමසෙසව
 අහොසි සමාධිං, මඤ්ඤාපඡ්ඡ සමාධිං. න ඛො රුමසෙසව අහොසි පඤ්ඤා,
 මඤ්ඤාපඡ්ඡ පඤ්ඤා. යනුත්තාහං යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො
 උපසමපඡ්ඡ විහරාමිති පචෙදෙසි, තස්ස ධම්මසාසච්ඡිකරියාය පදෙහෙය්‍ය”නති.
 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙසව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා
 සච්ඡිකතො උපසමපඡ්ඡ විහාසිං.

22. අච ඛො අහං භික්ඛවෙ යෙන උදුදකො රුමපුත්තො තෙනුපසඛකමිං.
 උපසඛකමිතො උදුදකං රුමපුත්තං එතදවොචො: “එත්තාවතා නො ආවුසො
 රුමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසමපඡ්ඡ පචෙදෙසිති?
 ‘එත්තාවතා ඛො රුමො ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො
 උපසමපඡ්ඡ පචෙදෙසි’ති අහමපි ඛො ආවුසො එත්තාවතා ඉමං ධම්මං
 සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසමපඡ්ඡ විහරාමි”ති.

1. උදුදකා, මජ්ඣං.

21. මහණෙනි, ඒ මම 'කිංකුසලගවෙහි' වූයෙහි අනුතතර වූ උතුම් ශාන්තිපදය සොයන්නෙමි උදුක රාමපුත්‍රයා කර පැමිණියෙමි. පැමිණ උදුක රාමපුත්‍රගට මෙය කිමි: "ඇවැත්නි, මම මේ ශාසනයෙහි බඩසර සරන්නට කැමැත්තෙමි. මහණෙනි මෙසේ කී කල්හි උදුක රාමපුත්‍ර තෙමේ "ආයුමෙන් තෙමේ වෙසේවා. යම් ශාසනයෙකහි නුවණැති පුරුෂයෙක් නොබෝකලෙකින් ම සවකිය ආචාරිචරයාගේ ධර්මය තමන් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, මේ ධර්මය එබඳු ය" යි මෙය මව කී ය. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝකලෙකින් ම ඒ ධර්මය වහා ම ප්‍රගුණ කෙලෙමි. එපමණින් ම (පිළිගැණුමට) තොල් පහල පමණින් ම, කියත ලද්දේ නැවත කිමි පමණකින් ම 'දැනිමි'යි යන කථාව හා 'එහි සපිර වෙමි' යන කථාව ද කියමි. 'දැනිමි'යි, 'දැනිමි'යි ද මමත් ප්‍රතිඥා කරමි. අත්‍යයෝ ද මා ගැන එසේ කියති.

21. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස ඇති විය: "රාම තෙමේ මේ ධර්මය හුදෙක් ශ්‍රද්ධා මාත්‍රයෙන් තමන් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරමි යි ප්‍රකාශ නො කෙලේ ය. රාම තෙමේ මේ ධර්මය ඒකාන්තයෙන් දැනිමින් දක්මින් වාසය කෙලේය"යි කියායි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම උදුක රාමපුත්‍රයා වෙත පැමිණියෙමි. පැමිණ රාමපුත්‍ර උදුකගට මෙය කිමි: "ඇවැත්, (ඔබගේ පිතෘ වූ) රාම තෙමේ කොපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට එලඹ ප්‍රකාශ කෙලේද?"යි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ තෙවසකදකදාසඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙලේ ය. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස ඇතිවිය: "ශ්‍රද්ධාව රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද ශ්‍රද්ධාව ඇත. විසිස රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද විසිස ඇත. සිහිය රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද සිහිය ඇත. සමාධිය රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද සමාධිය ඇත. ප්‍රඥාව රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද ප්‍රඥාව ඇත. යම් ධර්මයක් රාම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි යි කීන් ද, මම ද ඒ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කිරීමට උත්සාහ කෙරෙමි නමි, යෙහෙකැ"යි කියායි. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝකලෙකින් ම වහා ම ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ විසිමි.

22. මහණෙනි, ඉක්බිති මම රාමපුත්‍ර උදුක වෙත එලඹියෙමි. එලඹ උදුක රාමපුත්‍රගට මෙය කියෙමි: "ඇවැත්නි, (ඔබ පියා වූ) රාම තෙමේ මේ ධර්මය මෙපමණෙකින් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙලේ ද? ඇවැත්නි (මාගේ පිය වූ) රාම තෙමේ මේ මතුයෙකින් මේ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙලේය"යි (උදුක තෙමේ කීය). "ඇවැත්නි, මම ද මෙපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙරෙමි" යි කිමි.

“ලාභා නො ආවුසො, සුලභං නො ආවුසො, යෙ මිඟු ආයස්ස නො
 තාදිසං සමුඛමචාරිං පසාමි. ඉති යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා
 සචරිකතො උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසී, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා
 සචරිකතො උපසම්පජ්ජ විහරෙයි. යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො
 උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසී. ඉති යං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසී, තං නිං ධම්මං
 ජානාසී. යං නිං ධම්මං ජානාසී, තං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසී ඉති
 යාදිසො රුමො අහොසී. තාදිසො නිං, යාදිසො නිං, තාදිසො රුමො
 අහොසී. එභිදුති ආවුසො, නිං ඉමං ගණං පරිහරු”ති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ
 උදුග්ගො රුමපුතො සමුඛමචාරී මෙ සමානො ආචරියධර්මානෙ ව මං
 ධරෙයි. උලාරුභ ව මං පුජාය පුජෙයි. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ
 එතදුග්ගොසී: නායං ධම්මො නිබ්බිදුය න විරුගාය න නිරොධාය න
 නිබ්බාතාය සංවතතති, යාවදෙව නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපපතතියාති.
 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අනලංකරිතී: තස්මා ධම්මො නිබ්බිජ්ජ
 අපකකමිං.

23 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං
 පරියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බත චාරිකං වරමානො සෙත උරුච්චලා
 සෙනානිගමො, තදවසරිං. තත්ථදුසං රමණීයං භූමිභාගං, පාසාදිකඤ්ච
 වනසණ්ඛං, තදිඤ්ච සන්දනතිං¹ සෙතකං සුපතින්ථං රමණීයං, සමන්තා ව
 ගොචරගාමිං. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදුග්ගොසී: “රමණීයො වත²
 භූමිභාගො පාසාදිකො ව වතසණ්ඛො, තදී ව සන්දනි සෙතකා සුපතින්ථං
 රමණීයා, සමන්තා ව ගොචරගාමො. අලං වතීදං කුලපුත්තස්ස
 පධාතත්ථිකස්ස පධාත යා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තත්ථෙව නිසීදිං
 “අලමීදං පධාතායා”ති.

24 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අත්තතා ජාතිධම්මො සමානො
 ජාතිධම්ම ආදීනවං විදීනා අජාතා අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං
 පරියෙසමානො අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං අජ්ඣගමිං.
 අත්තතා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්ම ආදීනවං විදීනා අජරං අනුත්තරං
 යොගකෙඛමිං නිබ්බානං පරියෙසමානො අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං
 නිබ්බානං අජ්ඣගමිං. අත්තතා බ්‍යාසිධම්මො සමානො බ්‍යාසිධම්ම ආදීනවං
 විදීනා අබ්‍යාසිං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං පරියෙසමානො
 අබ්‍යාසිං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං අජ්ඣගමිං. අත්තතා මරණධම්මො
 සමානො මරණධම්ම ආදීනවං විදීනා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං
 නිබ්බානං පරියෙසමානො අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමිං නිබ්බානං
 අජ්ඣගමිං.-

1. සන්දනි, මජ්ඣං. 2. වත සො, මජ්ඣං.

“ඇවැත්නි, යම් බඳු වූ අපි තොප වැනි සමුහවචාරී ආයුෂමනකු දක්නමෝ ද ඒ අපට ලාභය. අපට මනා ලැබීමෙකි. මෙසේ රාම යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද, තෙපිත් ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරව. තෙපි යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ මාසය කරවූ ද, (මාගේ පිය වූ) රාම තෙමේත් ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කළේ ය. මෙසේ යම් ධර්මයක් (මාගේ පියවූ) රාම තෙමේ දැනගත්තේ ද, ඒ ධර්මය තෙපි දන්නහුය. යම් ධර්මයක් තෙපි දන්නහු ද, ඒ ධර්මය රාම තෙමේ දන්නේ ය. මෙසේ රාම යම්බඳු වූයේ ද, තෙපි එබඳු ව. තෙපි යම්බඳු ද, රාම තෙමේ එබඳු වී ය. ඇවැත්නි, මෙහි එව. දැන් තෙපි මේ පිරිස පරිහරණය කරව.” මෙසේ රාම පුත්‍ර උදුක තෙමේ මාගේ සමුහවචාරී වූයේ ම මා ඇදුරු තනතුරෙහි තැබී ය. මහත් පූජායෙකින් මා පිදීය. මහණෙනි, ඒ මට “මේ ධර්මය සසර කලකිරීම පිණිස නො වෙයි. විරාගය පිණිස නො වෙයි. නිරෝධය පිණිස නො වෙයි. කෙලයව්‍යුපශම්ය පිණිස නො වෙයි. අභිඤ්ච පිණිස නො වෙයි. සමෙබ්බය පිණිස නො වෙයි. නිවන පිණිස නො වෙයි. එය හුදෙක් තේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනයෙහි ඉපදීම පිණිස පමණක් ම වෙයි” යන මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඒ මම ඒ ධර්මය (ශාන්තපදයට) ප්‍රමාණ නො වන්නක් කොට මේසින් කම් නැතැයි සිතා ඒ ධර්මයෙන් කලකිරී බැහැරගියෙමි.

23. මහණෙනි, ඒ මම ‘කුසලය කුමක් දැ’යි සොයනහුදු වූයෙම් අනුතතර උතුම් නිජාණපදය සොයමින් මගට දනවවෙහි පිළිවෙලින් සැරිසරන්නෙමි උරුමෙලායෙහි සේනානිගමය කර පැමිණියෙමි. එහි සිත්කලු හුම් භායය ද, පහදවන වනලැහැබ ද, වැලිතලා ඇති මනා තොටු ඇති සිත්කලු ගලාබස්නා නදිය ද, හාත්පස ගොදුරුගම් ද, දිපිම. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස වී ය: හුම්භාග්‍ය රමණීය ය. වන ලැහැබ ප්‍රසාද ජනක ය සුදුවැලි තලා ඇති මනා තොටු ඇති සිත්කලු නදිය ද ගලා බස්නී ය. හාත්පස ගොදුරුගම් ද වෙයි. ප්‍රඛන් කරනු කැමැති කුලපුත්‍රයකුට ප්‍රඛන්වීසිය සදහා මෙය සුදුසු ම ය.” මහණෙනි, ඒ මම ප්‍රඛන්වීසිය පිණිස “මෙය සුදුසු ම ය” යි සිතා එහි ම (බෝමැඩ) හුන්නෙමි.

24. මහණෙනි, ඒ මම ජාතිධම් වූයෙමි ජාති ධර්මයෙහි ආදීතව දැන ඉපදීමක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෛම වූ නිවන සොයමින් අජාත වූ අනුතතර වූ යෝගසෛම වූ නිජාණය අවබෝධ කෙළෙමි. ජරාධම් වූයෙමි ජරාධම්යෙහි ආදීතව දැන දිරිමක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි අජර වූ අනුතතර වූ යොගසෛම වූ නිවන අවබෝධ කෙළෙමි. ව්‍යාධිධම් වූයෙමි ව්‍යාධිධම්යෙහි ආදීතව දැන ව්‍යාධියක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෛම වූ නිජාණය සොයමින් අව්‍යාධික වූ අනුතතර වූ යෝගසෛම වූ නිජාණය අවබෝධ කෙළෙමි. මරණධම් වූයෙමි මරණධම්යෙහි ආදීතව දැන මරණයක් නැති නිරුතතර වූ යෝගසෛම වූ නිවන සොයනෙමි මරණයක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෛම වූ නිවණට පැමිණියෙමි. -

අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මො ආදීනවං විදිනා
 අසොකං අනුත්තරං යොගකෙතමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අසොකං
 අනුත්තරං යොගකෙතමං නිබ්බානං අර්ඤ්ඤමං. අත්තනා සංකීලෙසධම්මො
 සමානො සංකීලෙසධම්මො ආදීනවං විදිනා අසංකීලිට්ඨං අනුත්තරං
 යොගකෙතමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අසංකීලිට්ඨං අනුත්තරං
 යොගකෙතමං නිබ්බානං අර්ඤ්ඤමං. ඤ්ඤාඤ්ඤා පන මෙ දසන්තං උදපාදී:
 ‘අකුපා මෙ විමුත්ති. අයමනතිමා ජාති. තඤ්ඤාති පුත්තඛවො’ති.

25. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදහොසි: අධිගනො ඛො ම්භායං
 ධම්මො ගම්භීරො දුද්දසො දුරනුඛොඛො සන්තො පණ්ණිනො අත්තකාච්චිරො
 නිපුණො පණ්ණිතවෙදනීයො. ආලයරුමා ඛො පනායං පජා ආලයරතා
 ආලයසම්මුදිතා. ආලයරුමාය ඛො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුදිතාය
 දුද්දසං ඉදං ධානං යදීදං ඉදපච්චයතාපට්චවසමුප්පාඨො. ඉදමපී ඛො
 ධානං දුද්දසං යදීදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බුපධිපටිනීසංගෙහො
 තණ්හකඛයො විරුගො නිරොගො නිබ්බානං. අභඤ්ඤාච ඛො පන ධම්මං
 දෙසෙය්‍යං පරෙ ච මෙ න ආජානෙය්‍යං, සො මමස්ස කීලම්ථො, සා
 මමස්ස විගෙසාති. අපිස්සු මං භික්ඛවෙ ඉමා අනච්ඡරියා ගාථා පටිභංසු
 පුඛො අස්සනපුඛො:

කීචෙජ්ඣ මෙ අධිගතං ගලඤ්ඤාති පකාසිතුං,
 රුගදෙසපරෙතෙති නායං ධම්මො සුසම්මුඛො.
 පටිසොතගාමිං නිපුණං ගම්භීරං දුද්දසං අණ්ණං
 රුගරතතා න දුක්ඛිනති¹ තමොකඛලකීන ආච්චාති².

26. ඉතීහ මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිතකතො අපොසාස්සකකතාය විතතං
 නමති, තො ධම්මදෙසනාය. අථ ඛො භික්ඛවෙ බුහුමුනො සහච්චතීසං
 මම වෙතසා වෙතොපරිචිතකකමඤ්ඤාය එතදහොසි: තස්සති චත හො
 ලොකො, විතසස්සති චත ගො ලොකො, යත්‍ර හී නාම තථාගතස්ස
 අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස අපොසාස්සකකතාය විතතං නමති, තො
 ධම්මදෙසනායාති. අථ ඛො භික්ඛවෙ බුහමා සහමපති සෙය්‍යාථාපී නාම
 ඛලවා පුරිසො සම්මඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං
 සම්මඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙවං³ බුහම්ලොකෙ අත්තරහිතො මම පුරතො
 පාතුරහොසි.

1. න දසකතති, මජ්ඣ. සං. 2. ආච්චාති, මජ්ඣ. ආච්චාතා, සං. 3. එවමෙව, මජ්ඣ., එවමෙව ඛො, සං.

ශෝකධම්මී වුයෙම්මී ශෝකධම්මියෙහි ආදිනව දූන ශෝක රහිත වු නිරුතතර වු යෝගකේම වු නිවන සොයන්නෙමි ශෝක රහිත නිරුතතර යෝගකේම වු නිවන අවබෝධ කෙලෙමි. තෙමේ සංකෙලයධම්මී වුයෙම්මී සංකෙලයධම්මියෙහි ආදිනව දූන නො කිලිටි වු නිරුතතර වු යෝගකේම වු නිවන සොයන්නෙමි අසංකලිභව වු නිරුතතර වු යෝගකේම වු නිවිණය අවබෝධ කෙලෙමි. මාගේ අතීන් ඵලවිමුකතිය අකොප්‍ය (සරීර) විය. ‘මේ මාගේ අනතිම උත්තතතියයි. දූන් ප්‍රනභීවයක් නැතැයි මට ඥානදහිනස (සියලු දෙය දන්නා වු සම්මෙතාඥතය) පහල විය.

25. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “මා අවබෝධ කල මේ ධම්මය ගැඹුරු ය. දූක්මට අවබෝධයට නොපහසු ය. ශාන්තය, ප්‍රණීත ය. තකීයෙන් බැසගත නො හෙන්නේ ය. නිපුණ ය. පණ්ණිතයන් විසින් දත යුතු ය. මේ ප්‍රජාතොමෝ පඤ්චකාමගුණ සංඛ්‍යාත ආලයන්හි රමණය කරන්නීය. ආලයන්හි ඇලුණීය පඤ්චකාමගුණයෙහි සතුටු වන්නී ය. පඤ්චකාමගුණ ආලයන්හි රමණය කරණ ආලයන්හි ඇලුණු ආලයන්හි සතුටු ප්‍රජාව විසින්, යම් මේ ඉදප්පවයතා (සංස්කාරාදීන්ට ප්‍රත්‍යය වු අවිදුද්දි) පටිච්චසමුප්පාදයක් වේ ද, මේ කාරණය දක්නට නොපහසුය. සියලු සංසාරයන්ගේ සංහිදීම වු සියලු උපධින්ගේ දුර ලීම වු ආශාව නැති කිරීම වු විරාගය වු නිරෝධය වු යම් මේ නිවනක් වේ ද, මේ කාරණය ද දූක්මට නොහැකිය. මම දහම් දෙසන්නෙමි තම් අත්‍යයෝ ඵය දූන නො ගන්නාහු තම්, ඵය මට කලානතියකි. ඵය මට වෙහෙසකි.” කියායි. මහණෙනි, තවද මට නො ඇසූ විරු අත්‍යයවහි වු මේ ගාථාවෝ වැටුණාහ:

“මා විසින් දුක සේ අවබෝධ කරණ ලද මේ ධම්මය දූන් ප්‍රකාශ කිරීම කම් නැත. රාග දොමයන්ගෙන් මැඩුනවුන් විසින් මේ ධම්මය අවබෝධ කිරීම පහසු නො වේ. උඩුගොය (වතුසසත්‍යධම්මය) කරු යන සුලු මාදු වු ගැඹුරු වු අවබෝධයට අපහසු වු සියුම් වු මේ ධම්මය රාගයෙන් රත් වු මොහරාශියෙන් වෙළුණු මේ සත්ඵයෝ නො දක්නාහ

26. මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකන්නා වු මාගේ සිත මිඤ්ඤත්සාහ භාවයට නැමේ. දහම් දෙසීමට නො නැමේ. මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපභී මහාබ්‍රහ්මයාට සිය සිතින් මා සිත්හි වු විතකීය දැනීමෙන් මේ අදහස විය: “යම් ලෝකයෙක්හි තථාගත අර්හත් සම්‍යක්සම්බුද්ධියන් වහන්සේගේ සිත අලොප්‍යාත්‍යාගභාවයට නැමේ ද, දහම් දෙසීමට නො නැමේ ද, පින්වත්නි, ඒ ලොකය නැසේ. ඒකාන්තයෙන් වැනැසේ.” මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපභී බ්‍රහ්ම තෙමේ යම් සේ ශක්තිමත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කෙරේ ද, දිගු කල අත හකුළු වන්නේ ද, එසේ ම බ්‍රහ්මලොචිත් අතුරුදහන් වූයේ (සෂණයෙන්) මා ඉදිරියෙහි පහල විය.

27. අඵ ඛො භික්ඛවෙ බුහමා සහමපති එකංසං උත්තරුසඛහං කරිත්වා* යෙනාහං තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා මං එතදවොච: “දෙසෙතු හතො හගවා ධම්මං. දෙසෙතු සුභතො ධම්මං. සතති සත්තා අපාරජකඛජාතිකා, අසාවණතා ධම්මස්ස පරිභායතති. හවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාථෙ”ති ඉදමවොච භික්ඛවෙ බුහමා සහමපති. ඉදං චත්වා අඵාපරං එතදවොච:

“පාතුරහොසි මගධෙසු පුබ්බෙ,
ධම්මො අසුඤ්ඤා සමලෙහි වින්තිතො.
අවාපුරෙතං¹ අමතස්ස ආරං,
සුඤ්ඤා ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධිං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධතිවසීතො,
යථාපි පසෙස ජනතං සමන්තතො;
තථුපමං ධම්මමයං සුමෙධි,
පාසාදමාරුයන සමන්තවකඛු;

සොකාවතිණණං² ජන්තමපෙතසොකො,
අවෙකඛසු³ ජාතිජරුහිභුතං

උට්ඨෙති චීර විජ්තසඛහාම සත්ථවාහ අතණ විචර ලොකෙ,
දෙසස්සු⁴ හගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාථෙ හවිස්සන්ති”ති.

28. අඵ බවාහං භික්ඛවෙ බුහමුත්තො ච අජේඛසතං විදිත්වා සතොසු ච කාරුඤ්ඤතං පටිච්ච බුද්ධිවකඛුතා ලොකං වොලොකෙසීං. අද්දසං ඛො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධිවකඛුතා ලොකං වොලොකෙත්තො සතො අපාරජකෙඛ මහාරජකෙඛ, තිකඛිඤ්ඤෙ මුදිඤ්ඤෙ, සවාකාථෙ ආකාථෙ සුච්ඤ්ඤපයෙ [දුච්ඤ්ඤපයෙ], අපෙසකච්ච පරලොකච්චජ්ඣගයදස්සාවිතෙ⁵ විහරන්තො, [අපෙසකච්ච ත පරලොකච්චජ්ඣගයදස්සාවිතෙ විහරන්තො]

සෙය්‍යථාපි තාම උප්පලිනිසං වා පදුමිනිසං වා පුණ්ඤිරිකිනිසං වා අපෙසකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඤිරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුභවතාති අත්තොතිමුඤ්ඤපොසිති, අපෙසකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඤිරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති සමොදකං සිතාති, අපෙසකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඤිරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකං අච්චුඤ්ඤමම තිට්ඨන්ති⁶ අනුපලිත්තාති උදකෙන. එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධිවකඛුතා ලොකං වොලොකෙත්තො අද්දසං සතො අපාරජකෙඛ මහාරජකෙඛ, තිකඛිඤ්ඤෙ මුදිඤ්ඤෙ, සවාකාථෙ [ආකාථෙ], සුච්ඤ්ඤපයෙ [දුච්ඤ්ඤපයෙ], අපෙසකච්ච පරලොකච්චජ්ඣගයදස්සාවිතෙ විහරන්තො, [අපෙසකච්ච ත පරලොකච්චජ්ඣගයදස්සාවිතෙ විහරන්තො]* අඵ බවාහං භික්ඛවෙ බුහමානං සහමපතිං ගාථාය පච්චගාසීං:

*. දකඛිණං ජාණ්ණිමණ්ඩලං පුථුච්චං නිහන්තො යෙනාහං, මහාවග්ගපාලි.
1. අවාපුරෙතං, මජ්ඣං. 2. සොකාවතිණණං, සං. 3. අවෙකඛසු, සං.
4. දෙසෙතු, සං. පරලොකච්චජ්ඣගයදස්සාවිතො, සං. 6. සිතාති, මජ්ඣං.
* [-] අතනරික පදනි සිමු. පොළකෙසු හ දිස්සන්තො.

27. මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපති මහා බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසඵල ඵකාංස කොට මා වෙත ඇදිලි බැඳ මට මෙය කීසේ ය: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. මදකෙලෙස් රජස් සහිත ස්වභාව ඇති සත්තියෝ ඇත. ධර්මය නො ඇසීමෙන් ඔහු පිරිහෙත්. ධර්මය අවබෝධ කරන්නෝ ඇතැ”යි මහණෙනි, සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කිය මෙය කියා යලිත් මේ ගාථා කීය:

“පෙර මහඬ දනවිහි කෙලෙස් මල සහිත ශාස්තාවරයන් විසින් සිතන ලද අශුඬ ධර්මයෙක් පහල පිය. මේ නිවන්දොර විවෘත කරණු මැනවි. කිමිල වූ මුඛ වහන්සේ විසින් අවබෝධ කල ධර්මය සත්‍යයෝ අසත්‍යවූහ.

යහපත් ප්‍රඥ ඇති සඵලයන් වහන්ස, ගෞලමියපඵභයක් මුදුනෙහි සිටියෙක් තාත්පස ජන සමූහයා යම්ගේ දකි ද, එබඳු උපමා ඇති ධර්මප්‍රාසාදයට නැග තමන්වහන්සේ පහ වූ ශොක ඇති සේක් ශොකයෙන් (ජාති ජරාදියෙන්) මැඩුණු සත්‍ය සමූහයා බලන සේක්වා. මාරසංග්‍රාමය දිනු වීරයන් වහන්ස, සාර්ථවාහකයන් වහන්ස, කාමච්ඡන්ද සංඛ්‍යාත ණය නැතිවූවන් වහන්ස, නැතිසිටිනු මැනව. ලෝකයෙහි හැසිරෙනු මැනව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධර්මය දේශනා කරණ සේක්වා. අවබෝධ කරන්නෝ ඇතිවන්නාහ.”

28. මහණෙනි, ඉක්බිති බ්‍රහ්මයාගේ ආරාධනාවන් ලැබ, සත්‍යයන් කෙරෙහි කරුණාවන් නිසා බුදුඇසින් (ආසයානුසය ඉන්ද්‍රියපරොපරියතන-කුණයෙන්) ලොව බලන්නා වූ මම අප්‍රාප්තයක වූ ද, මහාරජසක වූ ද, නික්ම වූ ඉඬාදි ඉන්ද්‍රියයන් ඇත්තා වූ ද, මාදු ඉන්ද්‍රියයන් ඇත්තා වූ ද, යහපත් වූ ඉඬාදි ආකාර ඇත්තා වූ ද, අයහපත් ඉඬාදි ආකාර ඇත්තා වූ ද, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැක්කා වූ ද, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැක්කා වූ ද, සත්‍යයන් - පරලොව හා වරද (කෙලෙස්) බිය වසයෙන් දක්නාසුලු ව වසන්නා වූ ඇතැමුන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් වරද බිය වසයෙන් නොදක්නාසුලු ව වසන්නා වූ ඇතැමුන් ද දිට්ඨි.

මහණෙනි, යම්ගේ උපුල්පිලෙක හෝ පියුම් විලෙක හෝ හෙලපියුම්විලෙක හෝ දියෙහි හටගන්නා වූ දියෙහි වැඩුණා වූ දියෙන් උබට නො නැඟුණා වූ දියෙහි ගැලී පොෂණය වන්නා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙලපියුම් හෝ වේද, ජලයෙහි හටගත්තා වූ ජලයෙහි වැඩුණා වූ ජලය හා සම ව සිටියා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙලපියුම් හෝ වේ ද, ජලයෙහි හටගත්තා වූ ජලයෙහි වැඩුණා වූ ජලය ඉක්මවා සිටියා වූ ජලයෙන් නො නැවරුණා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙලපියුම් හෝ වේ ද, එසේ ම, මහණෙනි, බුදු ඇසින් ලොව බලන්නා වූ මම කෙලෙස් අඩු, කෙලෙස් වැඩි, තියුණු ඉන්ද්‍රියයන් ඇති, මාදු ඉන්ද්‍රියයන් ඇති, යහපත් ආකාර ඇති, අයහපත් ආකාර ඇති පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැකි, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැකි සත්‍යයන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් බිය වසයෙන් දක්නා සුලු ව වසන ඇතැම් සත්‍යයන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් බිය වසයෙන් නො දක්නාසුලු ව වසන්නාවූ ඇතැම් සත්‍යයන් ද දිට්ඨි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම සහමපති බ්‍රහ්මයාට ගාථාවෙන් පිළිවදන් දිනිමි.

අපාරුතා තෙසං අමතස්ස ආරු
යෙ සොතවනොතා පමුඤ්චනතු සඤ්ඤාං.
විහිංසසඤ්ඤාදී පගුණං නහංසිං,
ධම්මං පණ්ඨං මනුජේසු බුභෙමිති.

29. අඵ ඛො භික්ඛවෙ බුභමා සහමපති 'කතාවකාසො ඛොමහි
හගචතා ධම්මදෙසනායා'ති මං අභිවාදෙත්වා පදකබ්භිං කතා
තසොචනතරධාසි.

30. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: කස්ස චු ඛො අහං පඨමං
ධම්මං දෙසෙය්හං, කො ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස
මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'අයං ඛො ආලාරෙණ භාලාමො පණ්ඨිතො
ඛ්‍යතො මෙධාපී, දීඝරතං අපරජකඛජාතිකො. යනනුතාහං ආලාරස්ස
කාලාමස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්හං, ඡසා ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව
ආජාතිස්සති'ති. අඵ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඛකම්භා: එතදචොච:
'සත්තාහකාලකතො¹ හනො ආලාරො කාලාමො'ති. ඤ්ඤාඤ්ච පත මෙ
දස්සනං උදපාදී: 'සත්තාහකාලකතො¹ ආලාරෙණ කාලාමො'ති. තස්ස
මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'මහාජාතියො ඛො ආලාරෙණ කාලාමො.
සචෙ හි ඡසා ඉමං ධම්මං සුඡණ්ඨස්ස බිප්පමෙව ආජාතෙය්හා'ති

31. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: කස්ස චු ඛො අහං පඨමං
ධම්මං දෙසෙය්හං, කො ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස
මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'අයං ඛො උද්දකො² රුමපුතො පණ්ඨිතො
ඛ්‍යතො මෙධාපී, දීඝරතං අපරජකඛජාතිකො. යනනුතාහං උද්දකස්ස
රුමපුතස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්හං, ඡසා ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව
ආජාතිස්සති'ති. අඵ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඛකම්භා: එතදචොච:
'අභිදෙසකාලකතො³ හනො උද්දකො රුමපුතොති. ඤ්ඤාඤ්ච පත මෙ
දස්සනං උදපාදී: 'අභිදෙසකාලකතො³ උද්දකො රුමපුතො'ති. තස්ස
මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'මහාජාතියො ඛො උද්දකො රුමපුතො.
සචෙ හි ඡසා ඉමං ධම්මං සුඡණ්ඨස්ස බිප්පමෙව ආජාතෙය්හා'ති.

32 තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: කස්ස චු ඛො අහං පඨමං
ධම්මං දෙසෙය්හං, කො ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස
මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි:

1. සත්තාහකාලකතො, මජ්ඣං. 2. උද්දකො, මජ්ඣං.
3. අභිදෙසකාලකතො, මජ්ඣං.

“යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ඔහු (දැන්) ඉඳිපත් මුදන්වා (ඉදිපත් කෙරෙත්වා). ඔවුනට නිවන් දෙර (ම විසින්) විවාහ කරණ ලදී. බ්‍රහ්මය, ‘වෙහෙසක්’ යන කල්පනා ඇත්තෙමි ප්‍රභූණ වූ උතුම් ධර්මය මිනිසුන් කෙරෙහි නො දෙසීම්.

29. ඉක්බිති සහමපනිබ්‍රහ්ම තෙම ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මදෙශනාවට කරණ ලද අවකාශ ඇත්තෙමි වෙමි’ යි මා වැද පෑදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් විය.

30. මහණෙනි, ඒ මට “මම පලමු කොට කවරකුට දහම් දෙසන්නෙමි ද, කවරෙක් මේ දහම් වහා අවබෝධ කරන්නේ ද” යි මේ ධර්මවිතනීය විය. මහණෙනි, ඒ මට මේ සිත විය: මේ ආලාරකාලාම තෙමේ පණ්ඩිත ය, ව්‍යක්‍ය ය, නුවණැත්තේ ය. බොහෝ කලක් අලාරජසකසවභාව (නිකෙලෙස් පියවි) ඇත්තෙක. මම ආලාරකාලාම තවුසාට පලමු කොට දහම් දෙසන්නෙමි නම් මෑනව. හෙතෙම මේ ධර්මය වහා ම දැන ගන්නේ ය” යි කියායි. මහණෙනි, අතතුරු ව දෙවියෙක් මා වෙත පෑමිණ “වහන්ස, ආලාරකාලාම තෙමේ මින් සන් දවසකට පෙර කලුරිය කලේ ය” යි මෙය කියේ ය. “ආලාරකාලාම තෙමේ මින් සන් දිනකට පෙර කාලක්‍රියා කෙලේ ය” යන ඥානදර්ශනය මට ද පහල විය. මහණෙනි, ඒ මට “ආලාරකාලාම තෙමේ මහත් පිරිහීම් ඇත්තෙක් විය. ඉදින් හෙතෙම මේ ධර්මය ඇසුරේ නම්, වහා ම දැනගන්නේ ය (මගපල ලබයි)” යි මේ සිත විය.

31. මහණෙනි, ඒ මට “මම කවරකුට පලමුකොට දහම් දෙසමි ද, කවරෙක් මේ ධර්මය වහා ම අවබෝධ කරගන්නේ ද” මේ සිත විය. මේ රාම පුත්‍ර උදුක තෙමේ පණ්ඩිත ය, ව්‍යක්‍ය ය, නුවණැත්තේ ය. බොහෝ කලක් අලාරජසකසවභාව ඇත්තේ ය. මම රාම පුත්‍ර උදුකකට පලමු කොට දහම් දෙසන්නෙමි නම් මෑනව. හෙතෙම මේ ධර්මය වහා ම දැනගන්නේ ය” යන අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියෙක් මා කර පෑමිණ “වහන්ස, රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ ඊයේ මධ්‍යමරාත්‍රියෙහි කාලක්‍රියා කෙලේ ය” යි කියේ ය “රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ ඊයේ රූ කාලක්‍රියා කෙලේ ය” යි මට ද ඥානදර්ශනය පහල විය. මහණෙනි, “රාමපුත්‍ර උදුකකට වූයේ මහත් පිරිහීමක. ඉදින් හෙතෙම මේ ධර්මය ඇසුරේ නම්, වහා ම මාභීජල අවබෝධ කරන්නේ යයි” මට මේ අදහස වී ය.

32. මහණෙනි, ඒ මට “කවරකුට මම පලමු කොට දහම් දෙසන්නෙමි ද, කවරෙක් මේ ධර්මය වහා ම අවබෝධ කරන්නේ ද?” යන අදහස විය.

“ඛන්ධාදාං ඛො මෙ සක්ඛවග්ගිණිං භික්ඛු සෙ මං පටිභවනතං උපට්ඨතිංසු. යනුතාහං පඤ්චවග්ගිණානං භික්ඛුනං පට්ඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍ය”නති. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ ඵතදුතොසි: කහනනුඤ්ඤා ඵතරගී පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු විතරනති. අද්දසං ඛො අහං භික්ඛවෙ දිබ්බෙතන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අභික්ඛනනමානුසතෙන පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු ඛාග්ණසියං විතරනනා ඉ සිපතනො මිභද්දසෙ.

33. අඵ ධමාහං භික්ඛවෙ උරුචෙවලාසං යථාභිරනනං විහරිතො යෙන ඛාග්ණසී තෙන වාරිකං පකකමිං¹. අද්දසං ඛො මං භික්ඛවෙ උපතො ආජ්චකො² අනතරං ච ගගං අනතරං ච ඛොඛිං අධානමග්ග පටිපනනං. දිස්වාත මං ඵතදුචොච: විපසන්නාති ඛො තෙ ආවුසො ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුද්ධො ඡව්වණණ්ණො පරියොදුතො. කංසි තිං අවුසො උද්දිස්ස පඛචජ්ඤො? නො වා තෙ සන්ථා? කස්ස වා තිං ධම්මං රොචෙසීති? ඵචං වුතෙන අහං භික්ඛවෙ උපකං ආජ්චකං ගාථාගී³ අජ්ඣතාසිං:

සධ්ධාගීනු සධ්ධවිදුහමසමි
සධ්ධෙසු ධම්මෙසු අනුපලිතතා,
සධ්ධඤ්ජො තණ්හකමයෙ විමුතො:
සගං අභිඤ්ජාය කමුද්දිසෙය්‍යං?

න මෙ ආචරියො අජී සදීසසා මෙ න විජ්ජති,
සදෙවකසමිං ලොකසමිං නති මෙ පටිසුග්ගලො.

අහං ගී අරහා ලොපක අහං සන්ථා අනුතතරො,
ඵකොමගී සමමාසමුද්ධො සීතිභුතොසමි නිබ්බුතො.

ධම්මවක්කං පවතොතභුං ගච්ඡාමි කාසිනං පුරං,
අකිභුතසමිං⁴ ලොකසමිං ආහඤ්ජං⁵ අමතදුන්දුභිතති.

34. ‘යථා ඛො තිං ආවුසො පටිජාතාසි අනගනජිනො’ති?

“මාදීසා වෙ ජීතා ගොනති යෙ පතතා ආසවකකියං,
ජීතා මෙ පාපකා ධම්මා තසමාහං උපකා ජිනො”ති.

ඵචං වුතෙන භික්ඛවෙ උපකො ආජ්චකො ‘හුචෙය්‍යපාවුසො’ති⁶ වතො සීතං ඔකමෙපතො උමමග්ගා ගතොතො පකකාමි.

1. පඤ්ඤාමි, ස්‍යා. 2. ආජ්චකො, සිමු. PTS
3. ගාථාය, ස්‍යා. 4. අනාභිභුතසමිං, මජ්ඣං.
5. අභඤ්ජං, ස්‍යා. 6. හුචෙය්‍යපාවුසොති, මජ්ඣං. හුචෙය්‍යපාවුසො, ස්‍යා.

මහණෙනි, ඒ මට “යම් පස්වග මහණ කෙනෙක් ප්‍රධන්විභියෙහි මෙහෙයු සිත් ඇති මට උවචන් කලාහු ද. ඒ පස්වග මහණහු මට බොහෝ උපකාර ඇත්තාහ. මම පස්වග මහණුන්ට පලමු ව දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනව සි” මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඒ මට “දැන් ඒ පස්වග මහණහු කොහි වෙසෙත් දෙ හෝ”යි මේ සිත වී ය. මහණෙනි, මම භික්ෂුකය ඉක්ම සිටි පිරිසුදු වූ දිවැසින් පස්වග-මහණුන් බරණැස මිගදාය තම වූ ඉසිපතනාරාමයෙහි වසන්නවුන් දිටිමි.

33. මහණෙනි, ඉක්බිති උරුමෙල්ලදනවිවෙහි කැමැතිතාක් වාසය කොට බරණැස වාරිකාවෙහි ගියෙමි. මහණෙනි, ගයාවටත් බොහියටත් අතර අදන්මගට පිළිපත් උපක නම් ආච්චකයා මා දුටුයේ ය. දැක මට මෙසේ කී ය: “ඇවැත්නි, මුඛවහන්සේගේ වක්කුරුදි ඉන්ද්‍රියයෝ විශේෂයෙන් ප්‍රසන්නාහ. ජීවිතය පිරිසුදු ය ප්‍රභාසීර ය. ඇවැත්නි, මුඛවහන්සේ කවරකු උදෙසා පැවිදි වූ සේක් ද? මුඛවහන්සේගේ ශාඤ්ඤාවරයා හෝ කවරේ ද? මුඛවහන්සේ කාගේ ධර්මයකට රූපි කරන සේක් ද?” යනුයි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම උපකආච්චකයාගට ගාථාවෙන් කිමි:

“මම සියල්ල අභිබවා සිටියෙමි. දහ යුතු සියල්ල දන්නෙමි වෙමි. සියලු ධර්මයන්හි නො ඇලුණෙමි. සියලු කෙලෙස් හැර සිටියෙමි. තෘප්තෘප්ත සංඛ්‍යාත නිජාණයෙහි අරමුණු කිරීමෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් භිදුණෙමි. මෙසේ තමන් ම සියල්ල දැන අන් කවරකු ආවායභීවශයෙන් උදෙසනෙමි ද?

“මට ලෝකෝත්තරධර්මයෙහි ගුරුවරයෙක් නැත. මට සමානයෙක් නැත. දෙවියන් සහිත ලෝකයෙහි මා හට සම පුද්ගලයෙක් නැත.

“ලෝකයෙහි මම ම රහත් වෙමි. මම ම නිරුත්තර වූ ශාඤ්ඤාවෙමි. මම එක ම සම්මාසම්බුදු වෙමි. සියලු කෙලෙස්හිති නිවීමෙන් සිසිල් වූයෙමි. එහෙයින් ම නිවුනෙමි වෙමි.

“මම දම්සක් පැවැත්වීමට කසිරට බරණැස් නුවර බලා යමි. අවිද්‍යාවෙන් අති වූ ලෝකයෙහි අමාදහම්බෙරය ගසන්නෙමි.”

34. ‘ඇවැත්නි, මුඛ “අනන්තජින” ය සි පිළින කරණ සේය.’ (උපක කිය)

“ආසුචක්ඛය සංඛ්‍යාත නිජාණයට පැමිණියා වූ මා වැනියෝ එකානතයෙන් ‘ජින’ නම් වෙති. උපකය, මා පිසින් පාටධර්මයෝ දිනන ලදහ එහෙයින් මම ‘ජින’ වෙමි.”යි

මෙසේ වදල කල්හි උපක ආච්චක තෙමේ “ඇවැත්නි, එසේත් වන්නේ වනැ”යි ගිස සලා සරස් මහක් ගෙණ ගියේ ය.

35. අථ බ්වංගං භික්ඛවේ අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො ඉයන බාරුණසී ඉසිපතනං මිගදයො යෙන පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු තෙනුපසඛකමිං. අදදසාසුං ඛො මං භික්ඛවේ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන අඤ්ඤමඤ්ඤා සණ්ඨපෙසුං: “අයං ඛො ආවුසො සමණො ගොතමො ආගච්ඡති බාහුලීකො¹ පධානවිබහනොනා ආවනොනා බාහුලොය. සො තෙව අභිවාදෙනබ්බො, න පච්චුට්ඨාතබ්බො. තාස්ස පතනවිවරං පටිග්ගහෙතබ්බං. අපි ච ඛො ආසනං ඨපෙනබ්බං සචේ ආකඛිඛිස්සති තිසිදිස්සති”ති. යථා යථා ඛො අහං භික්ඛවේ උපසඛකමාමි, තථා තථා පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු නාසකඛිංසු සකාය කතිකාය සණ්ඨාදාං. අපොකච්චේ මං පච්චුග්ගනන්වා පතනවිවරං පටිග්ගහෙසුං. අපොකච්චේ ආසනං පඤ්ඤපෙසුං. අපොකච්චේ පාදොදකං උපට්ඨපෙසුං. අපි ච ඛො මං නාමෙන ච ආවුසොවාදෙන ච සමුදාවරන්ති.

36. එවං වුත්තන අහං භික්ඛවේ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචිං: “මා භික්ඛවේ තථාගතො නාමෙන ච ආවුසොවාදෙන ච සමුදාවරන්ති.”² අරහං භික්ඛවේ තථාගතො සමමාසමුඤ්ඤො. ඔදහථ භික්ඛවේ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපඤ්ඤානා³ නචිරස්සෙව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසමපඤ්ඤා විහරිස්සථා”ති.

37. එවං වුත්තන භික්ඛවේ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තාය’පි ඛො තිං ආවුසො ගොතම ඉරියාය නාය පටිපදාය නාය දුක්ඛරු-කාරිකාය නාඤ්ඤමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. ක්මපන තිං එතරහි බාහුලීකො පධානවිබහනොනා ආවනොනා බාහුලොය අධිගමිස්සසී උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසන්ති.” එවං වුත්තන අහං භික්ඛවේ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචිං: “න භික්ඛවේ තථාගතො බාහුලීකො, න පධානවිබහනොනා, න ආවනොනා බාහුලොය. අරහං භික්ඛවේ තථාගතො සමමාසමුඤ්ඤො. ඔදහථ භික්ඛවේ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපඤ්ඤානා නචිරස්සෙව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසමපඤ්ඤා විහරිස්සථා”ති.

1. බාහුලීකො, මජ්ඣං. 2. සමුදාවරථ මජ්ඣං.
3. යථානුසිට්ඨං පටිපඤ්ඤානා, සා.

35. මහණෙනි, ඉක්බිති මම පිළිවෙලින් වාරිකා කරත්තෙම බරණැස ඉසිපතත තම් වූ මිගදායෙහි පස්වගමකණුන් වෙත එළඹියෙමි. මහණෙනි, පස්වග මකණහු එත මා දුර දී ම දුටහ. දැක ඔවුනොවුන් කතිකා කලහ: “ඇවැත්ති, ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇති බවට පැමිණ ප්‍රධන් විසියෙන් පිරිහුණු, ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇති බවට පෙරළණු මේ සුමණ ගෞතම තෙමේ එයි. නො ම වැදිය යුතුය. පෙර ගමන් නො කළ යුතුය. ඔහුගේ පා සිවුරු නො පිළිගත යුතු ය. වැලි, ඉදින් කැමැත්තේ තම් හිඳින්නේ යයි ආසනයක් තැබිය යුතු” ය කියායි. මහණෙනි, මා ෧෦ ෧෦ වත් ම පස්වග මකණහු තම් කතිකායෙහි පිහිටා සිටින්නට නොහැකි වූහ. ඇතැම්හු මට පෙර ගමන් කොට පාසිවුරු ගත්හ. ඇතැම්හු අසුන් පැනවූහ. ඇතැම්හු පාදෙවුන්දිය එළවූහ. එසේ වුවත් මට තාමයෙන් හා ‘ආවුසො’ වාදයෙන් ව්‍යවහාර කෙරෙහි.

36. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මකණුන්ට මෙය කීම් “මහණෙනි, තථාගතයන්ට තමිනුන් ‘ආවුසො’ වාදයෙහුන් ව්‍යවහාර නො කරවු. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමාස්සමුද්ධා ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. අමාතය අවබෝධ කරණ ලදී. මම දහම් දෙසමි. අනුශාසනයට අනුව පිළිපදනාහු - කුලපුත්‍රයෝ යම් නිවනක් සදහා ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මාගීඉභමවගීය අවසන් කොට ඇති තිරුතතර වූ ඒ තිථිණය ඉතාතවයේදී ම තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ඊට පැමිණ වාසය කරවු”යි

37. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි පස්වග මකණහු මට මෙය කීහ: “ඇවත ගෞතමයෙනි, මුඛ වහන්සේ ඒ දුෂකර වූ ඉරියව්වෙහුන් දුෂකර ප්‍රතිපදායෙහුන් දුෂකර ක්‍රියායෙහුන්, මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි වූ ආසිභාවය ඇති කිරීමට සමඪී වූ ඥානදර්ශිතවිශෙෂය නො ලැබූ සේක මුඛ වහන්සේ දැන් පිරිකර බහුල කොට ඇති සෙක්, ප්‍රධන්විසියෙන් ගිලිහුණු සේක්, පිරිකර බහුල කොට ඇතිබවට පෙරළණුසේක්, දයකුශලධර්මයට වැඩි වූ ආසිභාවය සිදු කිරීමට සමඪී වූ ඥානදර්ශිත විශෙෂය කිසෙයින් ලැබූ සේක් ද?” මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මකණුන්ට මෙය කීම්: “මහණෙනි, තථාගත තෙමේ බාහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රධන්විසියෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. බාහුලිකත්වයට පෙරළණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය සමාස්ස සමුද්ධා ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. අමාතය මා විසින් ලබන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම් දෙසමි. අනුශාසනාව යම් සේ ද, එසේ පිළිපදනා වූ තෙපි නො බෝකලෙකින් ම යම් අභිත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මෑතවත් ම ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, තිරුතතර වූ මුභමවගීය කෙලවර කොට ඇත්තා වූ ඒ අභිත්තිය තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නහුය.”

38. දුතියමපි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං:
 “තායපි ඛො තං ආටුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාර්තාර්තාය තාඤ්ඤගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-
 විසෙසං. කිම්පන තං එතරහි බාහුලීකො¹ පට්ඨානවිබහනො ආවතොතා බාහුලාය අභිගමිස්සහි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන විසෙසනති?”

39. දුතියමපි ඛො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං:
 “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො¹ න පට්ඨානවිබහනො, න ආවතොතා බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරසෙසව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරසමා අනගාරියං පඛඛජ්ජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකන්ධා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

40. තතියමපි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං:
 “තායපි ඛො තං ආටුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාර්තාර්තාය තාඤ්ඤගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. කිම්පන තං එතරහි බාහුලීකො පට්ඨානවිබහනො ආවතොතා බාහුලාය අභිගමිස්සහි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසනති?”

41. එවං චුත්තො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං
 “අතිජාතාථ මෙ තො තුමෙහ භික්ඛවෙ ඉතො පුඤ්ඤ ඵචරුපං වඛ්ඛාපිත-
 මෙතනති² තො හෙතං හනො. න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො, න පට්ඨානවිබහනො, න ආවතොතා බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරසෙසව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරසමා අනගාරියං පඛඛජ්ජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකන්ධා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති

1. බාහුලීකො, මජ්ඣං.
 2. භාසිතමෙතනති, සිච්චු, භාවිතමෙතනති, සාච්චි, පභාවිතමෙතනති, මජ්ඣං.

38. මහණෙනි, දෙවනු ද පස්වග මහණහු මට මෙසේ කීහ: “ආචාර්ය, ගෞතමයෙනි, මුඛවහන්සේ ඒ ඉරියව්වෙන් ඒ ප්‍රතිපදාවෙන් ඒ දුෂකරක්‍රියාවෙන් මනුෂ්‍ය ධර්මයට වැඩි ආදීභාවය සිදු කිරීමට සමථී වූ ඥානදර්ශන විශේෂයක් අවබෝධ නො කල සේක. කීම, මුඛවහන්සේ දැන් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිසේක් ප්‍රධන්විසීයෙන් ගිලිහුණුසේක් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිබව පිණිස පෙරළණු සේක් මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි වූ ආදර්ශිභාවය සිදු කිරීමට සමථී වූ ඥානදර්ශනය අවබෝධ කලසේක් ද?”

39. මහණෙනි, දෙවනු ද මම පස්වග මහණන්ට මෙය කිමි: “මහණෙනි, තථාගත තෙමේ බහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රධන්විසීයෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. ප්‍රත්‍යය බහුලභාවය පිණිස පෙරළණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමාස් සම්බුද්ධ ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවූ. (මා විසින්) නිවන් අවබෝධ කරණ ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම දෙසමි. අනුශාසනාව යම්සේ ද, එසේ පිලිපදනාවූ තෙපි නො බෝකලෙකින් ම යම් අභිත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද් ද, නිරුත්තර වූ බබසර කෙලවර කොට ඇති ඒ අභිත්තිය තුමු ඉහාතවයේදී ම අභිඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරත්තහු ය.”

40 මහණෙනි, තෙවැනිවටත් පස්වග මහණහු මට මෙසේ කීහ: “ආචාර්ය ගෞතමයෙනි, මුඛ වහන්සේ ඒ ඉරියව්වෙන් ඒ ප්‍රතිපදාවෙන් ඒ දුෂකරක්‍රියාවෙන් මිනිස් දහමට වැඩි ආදීභාවය සිදු කිරීමට සමථී වූ ඥානදර්ශනවිශේෂයක් අවබෝධ නො කලසේක. මුඛ වහන්සේ දැන් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිසේක් ප්‍රධන්විසීයෙන් ගිලිහුණුසේක් ප්‍රත්‍යය බහුල භාවය පිණිස පෙරළණු සේක් මිනිස්දහමට වැඩි ආදීභාවය සිදු කිරීමට සමථී වූ ඥානදර්ශනය අවබෝධ කලසේකැ යනු කීම?”

41 මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මහණන්ට මෙය කිමි: “මහණෙනි, තෙපි මින් පෙර මාගේ මෙබඳු වූ වාග්ගෙදසක් (=වචන කීමක් ගැන) දත්තහු ද?” “වහන්ස, එය නො වේ ම ය.” මහණෙනි, තථාගත තෙමේ ප්‍රත්‍යය බාහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රධන්-විසීයෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. ප්‍රත්‍යය විසින් බහුලභාවය පිණිස පෙරළණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමාස් සම්බුද්ධ ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවූ. (මා විසින්) නිවන ලබන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම දෙසමි. අනුශාසනාව යම්සේ ද, එසේ පිලිපදනාවූ තෙපි නොබෝකලෙකින් ම යම් අභිත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට ම ගිහි ගෙන් නික්ම අනුශාසනාසනයට පැමිණෙද් ද, ඒ නිරුත්තර වූ බබසර කෙලවර කොට ඇති රහත්බව ඉහාතවයේදී ම තුමු විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරත්තහු ය.”

42. අසකංඛං ඛො අභං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු සඤ්ඤාපෙච්චං. ඥෙපි සුදං භික්ඛවෙ ඔවදුමි. තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරිත්වා ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බග්ගා¹ යාපෙම තයොපි සුදං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඔවදුමි. ඥෙ භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං ඥෙ භික්ඛු පිණ්ඩාය වරිත්වා ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බග්ගා යාපෙම.

43. අථ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මයා එවං ඔවදියමානා එවං අනුසාසිගමානා අත්තනා ජාතීධමමා සමානා ජාතීධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අජානං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජානං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා ජරුධමමා සමානා ජරුධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා බ්‍යාධිධමමා සමානා බ්‍යාධිධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා මරණධමමා සමානා මරණධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා සොකධමමා සමානා සොකධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධමමා සමානා සඛ්ඛිලෙසධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අසඛ්ඛිලීට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසඛ්ඛිලීට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. ඤාණඤ්ච ජන තෙසං² දසුන්තං උදපාදි: “අකුප්පා නො විමුත්ති, අගමන්තිමා ජාති, නඤ්ඤති පුත්තඛවො”ති.

44. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා කතමෙ පඤ්ච? චන්ඛු විඤ්ඤාඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජතීයා, සොභවිඤ්ඤාඤායා සඤ්ඤා - පෙ - ඝාතවිඤ්ඤාඤායා ගන්ධා - -පෙ- ජ්වහා- විඤ්ඤාඤායා රසා - පෙ - කායවිඤ්ඤාඤායා ඓද්ධිබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජතීයා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ච කාමගුණා.

45. යෙ හි කෙවි³ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ ගචිතා⁴ මුච්ඡිතා අජ්ඣාපන්නා⁵ අනාදීනවදසුඤ්ඤාවිනො අතිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤන්ති, තෙ එවමස්ස වෙදිතබ්බා: අත්තමාපන්නා බ්‍යසනමාපන්නා යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

1. ඡබ්බග්ගා, මජ්ඣ. ඡබ්බග්ගො, PTS. 2. එවං යාපෙම, මජ්ඣ.
3. තෙසං, කජ්චි. 4. යෙ කෙවි, ඝාත. 5. ගහිතා ඝාත.
6. අජ්ඣාපන්නා, මජ්ඣ. PTS.

42 මහණෙනි, මම මා බුදුබවට පස්වග මහණුන් අභවත්තට හැකිවීමි. මහණෙනි, මම භික්ෂුන් දෙනමකට අවවාද කරමි. භික්ෂුහු තෙතමක් පිටු පිණිස හැසිරෙත් භික්ෂුහු හිදෙන පිටුපිණිස හැසිර යමක් ගෙනෙත් ද, එසින් සවග වූ අපි යැපෙමු. මහණෙනි, මම භික්ෂුන් තුන් නමකට අවවාද කරමි භික්ෂුහු දෙනමක් පිටු පිණිස හැසිරෙත්. භික්ෂුහු දෙනම පිටු පිණිස හැසිර යමක් ගෙනෙත් ද, එසින් සවග වූ අපි යැපෙමු.

43 මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් අවවාද කරණු ලබන අනුශාසනා කරණු ලබන පස්වග මහණහු තුමු ඉපදීම සවභාව කොට ඇත්තාහු ජාතිධම්මෙහි ආදීතව දූන ඉපදීමක් නැති නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ඉපදීමක් නැති නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය තුමු ජරාව සවභාව කොට ඇත්තාහු ජරධම්මෙහි ආදීතව දූන ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. තුමු ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තාහු ව්‍යාධියවශයෙහි දෙස් දූන ව්‍යාධි රහිත වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ව්‍යාධි රහිත වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. තුමු මරණය සවභාව කොට ඇත්තාහු මරණයෙහි ආදීතව දූන මරණ රහිත වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු මරණ රහිත වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. තුමු ශෝකය සවභාව කොට ඇත්තාහු ශෝකයෙහි ආදීතව දූන ශෝක රහිත වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ශෝක රහිත වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් නිවන අවබෝධ කලාහු ය. තුමු කෙලෙසීම සවභාව කොට ඇත්තාහු සංකෙලශධම්මෙහි ආදීතව දූන නො කිලිටි වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු නො කිලිටි වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂ්ම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. ඔවුන්ට 'අපගේ විතන-විමුක්තිය නිශ්චල ය. මේ අනර්ථ ජාතිය යි දැන් පුනභීවයෙක් නැත' යන දැනදැනිය ද පහල විය.

44. මහණෙනි, මේ කාමගුණයෝ පස් දෙනකි. කවර පස් දෙනෙක යන්: වක්ඛුර්විඥානයෙන් දත යුතු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මන වඩන්නා වූ ප්‍රියසවභාව ඇති කාමරුගයෙන් යුක්ත වූ රුගොත්තපත්තියට කාරණ වූ රූපයෝ ය, ශ්‍රෝත්‍රවිඥානයෙන් දත යුතු වූ ... ශබ්දයෝ ය, ඝ්‍රාණවිඥානයෙන් දත යුතු වූ... ගන්ධයෝ ය, ජීඛාවිඥානයෙන් දත යුතු වූ... රසයෝ ය, කායවිඥානයෙන් දත යුතු වූ ඉෂ්ට වූ කමතිය වූ මන වඩන්නා වූ ප්‍රියසවරූප වූ කාමරුගයෙන් යුක්ත වූ රුගොත්තපත්තියට කාරණ වූ ස්ප්‍ර්ශ්ටව්‍යයෝ ය, යන මොහුයි. මහණෙනි, මොහු පස්කම් ගුණයෝ ය.

45. මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණුකෙනෙක් (මේ පස්කම් ගුණයන්හි) වෙළුනාහු මුසපත් වූවාහු බැසගත්තාහු දෙස් නොදක්නාහු වූවාහු ප්‍රත්‍යවෙක්ඛාඥානයෙන් තොර වූවාහු මේ පස්කම්-ගුණයන් පරිභෝග කෙරෙද් ද, ඔහු අනභිවෘද්ධියට පැමිණියාහු ව්‍යසනට පැමිණියාහු පවිටු මරනු විසින් කැමැති සේ කට යුත්තාහු යි මෙසේ දත යුත්තාහු ය.

46. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මග්ගො¹ බඳ්ධො පාසරුහිං අබ්බයෙය්‍ය, සො ඵවමස්ස වෙදිතඛ්ඛො: අනගමාපනනො බ්‍යසනමාපනනො යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡනන ව පන ලුද්දො² න යෙන කාමං පක්කමස්සතීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණේ ගචිතා මුච්ඡිතා අඤ්ඤාපනනා අනාදීනවදස්සාවිනො අතිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජනති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතඛ්ඛො: අනගමාපනනා බ්‍යසනමාපනනා යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

47. යෙ වා ඛො කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණේ අගචිතා අමුච්ඡිතා අනඤ්ඤාපනනා ආදීනවදස්සාවිනො තිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජනති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතඛ්ඛො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

48. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මග්ගො අබඳ්ධො පාසරුහිං අබ්බයෙය්‍ය, සො ඵවමස්ස වෙදිතඛ්ඛො: න අනගමාපනනො න බ්‍යසනමාපනනො න යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡනන ව පන ලුද්දො යෙන කාමං පක්කමස්සතීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණේ අගචිතා අමුච්ඡිතා අනඤ්ඤාපනනා ආදීනවදස්සාවිනො තිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජනති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතඛ්ඛො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

49. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මග්ගො අරඤ්ඤෙ පවනෙ විස්සන්තො ගච්ඡති විස්සන්තො නිවසීති විස්සන්තො නිසීදති විස්සන්තො සෙය්‍යං කප්පෙති, තං කිස්ස ගෙභු? අනාපාඨගතො භික්ඛවෙ ලුද්දස්ස. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පිඨිසුඛං සඨමංකානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු 'අකම්මකාහි මාරො, අපදං වධිත්වා මාරවකුච්චං අදස්සතං ගතො පාපිමතො'.

1. මග්ගො, මජ්ඣ. PTS. 2. ආගච්ඡනනවලුද්දො, ය්‍යා. PTS.
3. යෙහිව, මජ්ඣ.

46. මහණෙනි, ආරණ්‍යකමාගයෙක් මල පුද්ගලයා මත යම්සේ ශයනය කරන්නේ නම්, හෙතෙමේ අතහිවැඩියට පැමිණියේ ව්‍යසනයට පැමිණියේ වැද්ද, විසින් කැමැති සේ කට යුත්තේ ය. වැද්ද එක කල්හි කැමැති මගකින් නො යන්නේ ය යි මෙසේ දතයුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණුකෙනෙක් හෝ පස්කම්මගුණයන්හි ගෙතුනාහු මුසපත් වූවාහු බැසගත්තාහු දෙස් නො දක්නාහු වූවාහු ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥනයෙන් තොර වූවාහු මේ පස්කම්මගුණයන් පරිභෝග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට පැමිණියාහු වැසතට පැමිණියාහු පවිටු මරහු විසින් කැමැති සේ කට යුත්තාහු ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

47. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පස්කම්මගුණයන්හි නො ගෙතුනාහු මුසපත් නො වූවාහු බැස ගොගත්තාහු දෙස් දක්නාහු වූවාහු ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥනයෙන් යුක්ත වූවාහු මේ පස්කම්මගුණයන් පරිභෝග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට නො පැමිණියාහු ය. ඔහු වැසතට නො පැමිණියාහු ය. පවිටු වූ මරහු විසින් කැමැති සේ කට යුතු නො වන්නාහු ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

48. මහණෙනි, යම් සේ වනමුළුවක් නො බැඳුණේ මලපුද්ගලයා මත හෝනේ ද, හෙතෙමේ විපතට නො පැමිණියේ ය. වැසතට නො පැමිණියේ ය. වැද්ද විසින් කැමැති සේ කට යුතු නොවන්නේ ය. වැද්ද එක කල්හි කැමැති මගකින් පලායන්නේ ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මේ පරිද්දෙන් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පස්කම්මගුණයන්හි නො ගෙතුනාහු මුසපත් නො වූවාහු බැස නො ගත්තාහු දෙස් දක්නාහු වූවාහු ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා-ඥනයෙන් යුක්ත වූවාහු මේ පස්කම්මගුණයන් පරිභෝග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට නො පැමිණියේ ය. වැසතට නො පැමිණියේ ය. පවිටු මරහු විසින් කැමැති සේ කටයුතු නො වන්නේ ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

49. මහණෙනි, යම්සේ වනමුළුවක් මහ වනයෙහි හැසිරෙන්නේ බියරහිත වූයේ සේ නම්, බියරහිත වූයේ සිටි නම්, බියරහිත වූයේ හිඳි නම්, බියරහිත වූයේ හොචි නම්, මහණෙනි, ඒ කවරහෙය්‍යනයන්: වැද්දට හමු නො වූ හෙය්‍යනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ කෙනෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල බලයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතක් සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ද ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ ව්‍යසනය කෙරෙයි ද, මහණෙනි, මේ හික්‍ෂු හෙමේ මාරයා අති කෙලේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ හසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

50. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්ඛවිමාරුතං චූපසමා අඤ්ඤාතං සමපසාදනං වේතභො ඵකොදිභාවං අවිතක්ඛං අවිමාරං සමාඛජං පිතිසුඛං දුතියං කුානං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.’

51. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංචෙදෙති යන්තං අරියා ආවිකකන්ති: උපෙක්ඛකො සතීමා සුඛවිහාරීති තතියං කුානං උපසමපජ්ජ විහරති අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.’

52. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා පුඤ්ඤච සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමී අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං කුානං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.’

53. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤාතං සමතික්ඛමා පටිසසඤ්ඤාතං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤාතං අමනසිකාරු අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො’. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම නත්ථි කිඤ්චීති [ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ-] සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම [නොචසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ- පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො] තෙව-සඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම සඤ්ඤාචෙදසීතිනිජොධං උපසමපජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො, තිණේණා ලොකෙ විසතතිකං. යො විස්සජො ගච්ඡති, විස්සජො නිව්චති, විස්සජො තිසිදති, විස්සජො සෙය්‍යං කප්පෙති. තං කිස්ස භෙතු? අනාපාඨගතො භික්ඛවෙ පාපිමතොති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ගගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

50. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතනී විචාරයන්ගේ සන්සිද්ධිමෙන් සිය සතන්හි පැහැදීම වූ හිතේ එකඟව ඇති විතනී නැති විචාර නැති සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ද ඇති දෙවැනි දූභැතට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති සේ මරඇස නසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

51. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීති විරහයෙන් උපෙක්ඛා ඇත්තේ ද සමාතිමත් වූයේ සමාක්ප්‍රඥ ඇත්තේ ද වාසය කරයි. කයින් සැප ද විදිසි. ආසියෝ ඒ යමක් 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සැප විහරණ ඇත්තේ ය' යි වණිතා කරන් ද, ඒ තෙවැනි දූභැතට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ නසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

52. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සැපය නැසීමෙන් ද දුක නැසීමෙන් ද පලමු කොට ම භෞමිනස් දෙමිනස් වැනසීමෙන් දුක් රහිත වූ සැප රහිත වූ උපෙක්ඛා විසින් කල සමාති-පරිඤ්ඤාභාව ඇති සිවුවැනි දූභැතට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ මාරයා අකු කෙළේ යයි ද මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ වනසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

53. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සජී-ප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥවන් නැසීමෙන් නාතාකුසංඥවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්තයයි ආකාශානාඥායතනතට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මරඇස පිහිටක් නැති සේ වනසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සජීප්‍රකාරයෙන් ආකාසනිඥායතනත ඉක්මවා විඤ්ඤාණය අනන්තයයි විඤ්ඤාණඥා-යතනතට පැමිණ වාසය කෙරෙයි ... සජීප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඥායතනත ඉක්මවා ඔලාරික කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්ඤායතනතට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ... සජීප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනත ඉක්මවා තේවසඤ්ඤා-නාසඤ්ඤායතනතට පැමිණ වාසය කෙරෙයි.... මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සජීප්‍රකාරයෙන් තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-යතනත ඉක්මවා සඤ්ඤාවෙදසිතතිරෙධයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ප්‍රඥවෙන් දුක ඔහුගේ ආප්‍රවයෝ ක්ෂීණ වූවාහු වෙත්. මහණෙනි, මේ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ ය. මරඇස පිහිටක් නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ. ලොකයෙහි විසතනිකා සංඛාරාන නාමනාවෙන් එතෙර වූයේ ය. හෙතෙම තිර්භය වූයේ තිර්භය ව සිටියි. තිර්භය ව හිදියි. තිර්භය ව හොවියි. කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පවිටු මාරයාට හමු නොවූ හෙයින්.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිලිගත්හ.

1. 3. 7.

චූළභජීපදොමසුත්තං

1. ඵ්ඵං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජප්තවග්ගො අනාචපිණ්ඩිකස්ස ආරුමො. තෙන ඛො පත සමයෙන ජාඤ්ඤාසංඝාඤ්ඤා චූළභජීණො සබ්බසෙතෙන චලුභිරථොන¹ සාවඤ්චියා නියායති දිවා දිවස්ස.

2. අද්දසා ඛො ජාඤ්ඤාසංඝාඤ්ඤා චූළභජීණො පිලොතිකං පරිබ්බාජකං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන පිලොතිකං පරිබ්බාජකං එතදවොච:

“භජද කුතො නු භවං චච්ඡායතො ආගච්ඡති දිවා දිවස්සා”ති.

ඉතො හි ඛො අහං භවා ආගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස සනතිකාති

“තං කීං මඤ්ඤති භවං චච්ඡායතො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං, පණ්ඩිතො මඤ්ඤ”ති.

කො වාහං හො, කො ච සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං ජාතිස්සාමි. සොපි නුතස්ස තාදිසොච යො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං ජාතෙය්‍යාති.

‘උලාරුස ඛලු භවං චච්ඡායතො සමණං ගොතමං පසංසාය පසංසති’ති.

කො වාහං හො, කො ච සමණං ගොතමං පසංසිස්සාමි. පසඤ්චපසඤ්චොච සො භවං ගොතමො, සෙට්ඨො දෙවමනුස්සාතනති.

“කමපන භවං චච්ඡායතො අඤ්චසං සමපස්සමාතො සමණෙ ගොතමෙ එඵං අභිප්පසනො”ති.²

3. සෙය්‍යථාපි හො කුසලො නාගච්ඡිකො නාගච්ඡං පච්චෙය්‍ය, සො පසෙය්‍ය නාගච්ඡෙ මහන්තං හජීපදං දීඝතො ච ආයතං තිරිඤ්ඤා විඤ්ඤං. සො තිට්ඨං ගච්ඡෙය්‍ය: ‘මහා වත හො නාතො’ති. එඵමෙච ඛො අහං ගො යතො³ අද්දසං සමණෙ ගොතමෙ චත්තාරි පදනි, අථාහං තිට්ඨමගමං: “සමමාසමුද්දො භගවා, සවාකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ඨපනො භගවතො සාවකසබ්බො”ති.

1. චලවාභිරථොන, මජ්ඣ. 2. අභිප්පසනොතොතිති, සා. 3. අහංගතො, සා. 4. සුපට්ඨපනො, මජ්ඣ.

1. 3. 7.

බුද්ධභව්වපදෙපම සූත්‍රය

1. මම විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරණ සේක. එසමයෙහි ජාණ්ඩසොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ සම්පුදු වෙලෙඹුන් යෙදූ ඊයකින් දෙවෙන්දුවල් සැවැත්නුවර පැදකුණු කරයි.

2. ජාණ්ඩසොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ එන්නා වූ පිලොතිකා පරිව්‍රාජකයා දුර දීම දක්කේ ය. දැක පිලොතිකා පරිව්‍රාජකයාගට මෙය කිසේ ය:

“භවත් වාතසායන තෙමේ දැන් දෙවෙන්දුවල් කොහි සිට එන්නේ ද?”
“පිත්වන, මම මෙහි ඉමණ ගෞතමයන්ගේ සමීපයෙහි සිට එමි.

“භවත් වාතසායන තෙමේ ඉමණගෞතමයන්ගේ ප්‍රඥව භා වියන්බව කිමැයි හඟනේ ද? පඤ්චධර්මයෙකැ යි සිතන්නේ ද?”

භවන, මම කවරෙකිම ද, ඉමණගෞතමයන්ගේ නුවණ හා වියන්බව දැනීමෙහි මම කවරෙකිම වෙමි ද, යමෙක් ඉමණගෞතමයන්ගේ නුවණ හා වියන්බව දන්නේ නම්, හෙතෙමේන් ඒකාන්තයෙන් එවැනි (බුදුවරයෙක්) වන්නේ ම ය.

“පිත්වත් වාතසායන තෙමේ උදර වූ ප්‍රශංසාවෙන් ඉමණගෞතමයන් පසසයි”

පිත්වන, මම කවරෙකිම ද, ඉමණගෞතමයන් පැසසීමෙහි මම කවරෙකිම වෙමි ද, ඒ භවත් ගෞතම තෙමේ ප්‍රශංසාදාණයෙන් ප්‍රශංසා ය, කොහොත් ප්‍රශංසායන් විසින් ප්‍රශංසා ය. දෙව් මිනිසුන් අතර ශ්‍රේණි ය.

“පිත්වත් වාතසායන තෙමේ කවර කරුණක් දක්නේ ඉමණ-ගෞතමයන් කෙරෙහි මෙසේ වෙසෙසින් පැහැදුණේ ද?”

3. පිත්වන, යම් සේ නාගවනවාසී (ඇතුන් වසන වනයෙහි වසන) දක්ෂ පුරුෂයෙක් ඇත්වනවට ඇතුළු වේ ද, හෙතෙම නාගවනයෙහි දිහිනුදු දික් වූ සරසිනුදු පුළුල් වූ මහඇත්පියක් දක්නේ ද, හෙතෙමේ ‘පිත්වන, මහ ඇතෙකැ’යි නිශ්චයට පැමිණෙන්නේ ය. පිත්වන, එසේ ම මම යම් තැනක පවත් ඉමණගෞතමයන් වෙත ඤාණපද සතරක් දිටිමි ද, ඉක්බිති මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘සමසක්සම්බුද්ධියක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බමීය සවාකඛ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ පුප්‍රතිපන්නය’යි නිශ්චයට පැමිණීමෙහි.

4. කතමාති වතතාරි?

ඉධාහං හො පසාමි එකච්ච ඛතතිපණ්ණිතෙ නිපුණේ කතපරප්පවාදෙ චාලචෙතිරුපෙ, චොභිඤ්ඤා මඤ්ඤෙ වරනති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛධරොනති: ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසඛකම්භා, පුච්ඡිස්සාම, එවඤ්ච නො පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවඤ්චපි නො පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති.

තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු ඡහා ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසට්ඨාති. තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකමනති. තෙ සමණො ගොතමො ඛමම්භා කථාය සඤ්ඤෙති සමාදපෙති සමුතෙතජෙති සමපහංසෙති. තෙ සමණෙන ගොතමෙන ඛමම්භා කථාය සඤ්ඤෙති සමාදපිති සමුතෙතජිති සමපහංසිති න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති, අඤ්ඤාදච්ඡු සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සමපජ්ජන්ති. යදහං හො සමණේ ගොතමෙ ඉමං පඨමං පදං අද්දසං, අථාහං නිට්ඨමගමං: සමමාසලුඤ්ඤා භගවා, සවාකතාතො භගවතා ඛමෙමා, සුපට්ඨපනො භගවතො සාවකසඛෙසාති [පඨමං ඤ්ඤාපදං.]

5. පුන ව පරුහං හො පසාමි ඉධෙකච්ච ඛාගම්භජ්ජපණ්ණිතෙ

නිපුණේ කතපරප්පවාදෙ චාලචෙතිරුපෙ, චොභිඤ්ඤා මඤ්ඤෙ වරනති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛධරොනති: ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසඛකම්භා, පුච්ඡිස්සාම, එවඤ්ච නො පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම, එවඤ්චපි නො පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරිස්සති එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති.

තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසට්ඨාති; තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකමනති. තෙ සමණො ගොතමො ඛමම්භා කථාය සඤ්ඤෙති සමාදපෙති සමුතෙතජෙති සමපහංසෙති. -

1. තෙ භිඤ්ඤා, මජ්ඣ. ඝා.

4. කවර ඤාණපද සතරෙක් ද යත්:

පින්වත, මම මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් සවකීය ප්‍රඥාවෙන් අනුන්ගේ දූෂ්ටත්වයට බිඳින්නාක් මෙන් හැසිරෙද්ද, එබඳු වූ සියුම් බුද්ධි ඇති අනුන් හා කලවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් ඤාණිකයන්ගේ කෙනෙකුන් දකිමි. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතම තෙමේ 'අසුචල් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පැමිණෙය'යි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න අභිසංසකරණ කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කර පැමිණ විවාරන්නෙමු. ඉදින් මෙසේ අප විසින් විවාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන්නේ නම්, මෙසේ අපි ඔබට වාදරූපණය කරන්නෙමු. මෙසේ අප විසින් විවාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන්නේ නම්, ඔබට මෙසේ අපි වාදරූපණය කරන්නෙමු'යි කියා යි.

ඔහු 'ශ්‍රමණ හවත් ගෞතම තෙමේ අසුචල් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පැමිණියේය'යි අසත්. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් වෙත පැමිණෙත්. ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ ඔවුන්ට දැකැම් කථාවෙන් කරුණු දක්වති. සමාදන් කරවති. තියුණු කරවති. සතුටු කරවති. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් විසින් දැකැම් කථාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු සමාදන් කරවන ලද්දහු කෙද ගන්වන ලද්දහු සතුටු කරවන ලද්දහු ශ්‍රමණගෞතමයන් අතින් ප්‍රශ්න නො විවාරත්ම ය. කොසින් උන්වහන්සේට වාදරූපණය කරන්නාහු ද? ඒකාන්තයෙන් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. පින්වත, යම් දිනෙක මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මේ පලමුවන පදය දිවිම ද, ඉක්බිති මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සලබ්ධියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක-සංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපත්තය'යි නිවසට ගියෙමි. [පලමුවැනි ඥානපදය.]

5 නැවත අනිකක් ද වෙයි. පින්වත, මම මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් සවකීයප්‍රඥාවෙන් අනුන්ගේ දූෂ්ටත්වයට බිඳිමින් මෙන් හැසිරෙත් ද, එබඳු වූ සියුම් බුද්ධි ඇති අනුන් හා කලවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් බමුණුපඬිවරුන් දකිමි. ඔහු 'ශ්‍රමණහවත්ගෞතම තෙමේ අසුචල් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පැමිණෙය'යි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න සකස් කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වෙත එළඹ විවාරන්නෙමු ඉදින් අප විසින් මෙසේ විවාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන සේක. අපි මෙසේ උන්වහන්සේට වාදරූපණය කරන්නෙමු. ඉදින් අප විසින් මෙසේ විවාරණ ලද උන්වහන්සේ මෙසේ විසඳන්නේ ය. අපි මෙසේ ඔහුට වාදරූපණය කරන්නෙමු යි කියා යි.

ඔහු 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ අසුචල් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පැමිණියේය'යි අසත්. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් වෙත පැමිණෙත්. ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඔවුන්ට දැකැම් කථාවෙන් කරුණු දක්ව යි. සමාදන් කරව යි. කෙද ගන්වයි. සතුටු කරවයි. -

තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මියා කථාය සන්දසසිතා සමාදපිතා සමුතෙතජිතා සමපහංසිතා න වෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අඤ්ඤදදන්ථි සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සම්පජ්ජන්ති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං දුතියං පදං අද්දසං, අථාහං තිට්ඨම්ගමං: සමමාසම්බුද්ධො භගවා, සවකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසඛෙසාති. [දුතියං ඤ්ඤපදං.]

6 පුත ව පරාහං හො පස්සාමි ඉධෙකචෙව ගහපතිපණ්ඩිතෙ නිපුණේ කතපරප්පවාදෙ වාලචෙධිරුපෙ, වොභිදදන්තා මඤ්ඤෙ වරන්ති පඤ්ඤගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤං අභිසං-ඛරොන්ති: “ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසංකම්චි: පුච්ඡස්සාම. එවඤ්ඤෙ තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවඤ්ඤෙපි තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා”ති.

තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසවොති තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසංකම්චන්ති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කථාය සන්දසෙසති සමාදපෙති සමුතෙතජෙති සමපහංසෙති. තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මියා කථාය සන්දසසිතා සමාදපිතා සමුතෙතජිතා සමපහංසිතා න වෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති. කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අඤ්ඤදදන්ථි සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සම්පජ්ජන්ති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං තතියං පදං අද්දසං, අථාහං තිට්ඨම්ගමං: සමමාසම්බුද්ධො භගවා, සවකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසඛෙසාති. [ත තියං ඤ්ඤපදං.]

7. පුත ව පරාහං හො පස්සාමි ඉධෙකචෙව සමණපණ්ඩිතෙ නිපුණේ කතපරප්පවාදෙ වාලචෙධිරුපෙ, වොභිදදන්තා මඤ්ඤෙ වරන්ති පඤ්ඤගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛරොන්ති: “ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසංකම්චි: පුච්ඡස්සාම. එවඤ්ඤෙ තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම එවඤ්ඤෙපි තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා”ති.

ශ්‍රමණ ගෞතමයන් විසින් දෘඪාමි කථාවෙන් කරුණු දක්වනු ලැබූ, සමාදන් කරවනු ලැබූ, තීව්‍රණු කරවනු ලැබූ, සතුටු කරවනු ලැබූ, ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්න නො විචාරත්ම ය. කොසින් ඔබට වාදරූපණය කෙරෙත් ද? ඒකාන්තයෙන් ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන්ගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. පින්වත, යම් දිනෙක මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මේ දෙවැනි ඥානපදය දිට්‍මි ද, ඉක්බිති මම 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක් සම්බුද්ධියහ. ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාධාරණ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසමාස තෙමේ සුප්‍රතිපත්තා'යි නිශ්චයට පැමිණියෙමි. [දෙවැනි ඥානපදය.]

6. තැවත අනිකක් ද වෙයි. පින්වත, මම මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් සාධාරණ ප්‍රඥාවෙන් අනුන්ගේ දෘෂ්ටික් බිඳිමින් මෙන් හැසිරෙත් ද, එබඳු වූ සියුම් වූ බුද්ධි ඇති අනුන් හා කලවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් ගාහපතිපණ්ඩිතයන් දකිමි. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ එන්ලයි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න සකස් කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කරු එලඹ විචාරත්තෙමු. මෙසේ අප විසින් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරත්තේය. අපි මෙසේ ඔහුට වාදරූපණය කරත්තෙමු. ඉදින් අප විසින් මෙසේත් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරත්තේය. අපි මෙසේත් ඔහුට වාදරූපණය කරත්තෙමු' කියායි.

ඔහු 'ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට හෝ නියමිගමට පැමිණියහ'යි අසත්. ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වෙත එලඹෙත්. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ඔවුන්ට දෘඪාමි කථාවෙන් කරුණු දක්වති. සමාදන් කරවති. තෙදගත්වති. සතුටු කරවති ශ්‍රමණ ගෞතමයන් විසින් දෘඪාමි කථාවෙන් කරුණු දක්වනු ලැබූ, සමාදන් කරවනු ලැබූ, තෙදගත්වනු ලැබූ, සතුටු කරවනු ලැබූ, ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ප්‍රශ්න නො විචාරත් ම ය. කොසින් ඔබට වාදරූපණය කෙරෙත් ද? ඒකාන්තයෙන් ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. පින්වත, මම යම් දිනෙක ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මේ තුන්වන ඥාන පදය දිට්‍මි ද, ඉක්බිති මම 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක්සම්බුද්ධියහ ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාධාරණ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රාවකසමාස තෙමේ සුප්‍රතිපත්තා ය'යි නිශ්චයට පැමිණියෙමි. [තෙවැනි ඥානපදය]

7. තැවත ද අනිකක් වෙයි. පින්වත, මම මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් සාධාරණ ප්‍රඥාවෙන් අනුන්ගේ දෘෂ්ටික් බිඳිමින් මෙන් හැසිරෙත් ද, එබඳු වූ සියුම් බුද්ධි ඇති අනුන් හා කලවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් ශ්‍රමණ පණ්ඩිතයන් දකිමි. ඔහු 'ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට හෝ නියමි ගමට එන්ලයි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න සකස් කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වෙත එලඹ විචාරත්තෙමු. ඉදින් මෙසේ අප විසින් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ විසදත්තේ ය. අපි මෙසේ ඔහුට වාදරූපණය කරත්තෙමු. ඉදින් මෙසේත් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ විසදත්තේ ය. අපි මෙසේත් ඔහුට වාදරූපණය කරත්තෙමු' කියායි.

8. තෙ සුඤ්ඤානි: සමඤ්ඤා ඛලු හො ගොතමො අමුකං නාම
ගාමං වා නිගමං වා ඔසවොති තෙ යෙන සමඤ්ඤා ගොතමො
තෙහුපසඛකමනති. තෙ සමඤ්ඤා ගොතමො ධම්මියා කථාය සන්දඤ්ඤාති
සමාදපෙති සමුත්තෙතපෙති සමපහංසෙති. තෙ සමඤ්ඤාන ගොතමෙන
ධම්මියා කථාය සන්දඤ්ඤාති සමාදපිතා සමුත්තෙතපිතා සමපහංසිතා න වෙව
සමණං ගොතමං පඤ්ඤාං පුච්ඡන්ති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති.
අඤ්ඤාදඤ්ඤා සමඤ්ඤාදඤ්ඤා ගොතමං ඔකාසං යාවන්ති අභාරසමා අනගාරියං
පබ්බජ්ජාය. තෙ සමඤ්ඤා ගොතමො පබ්බාජෙති උපසමපාදෙති. තෙ
තත්ථ පබ්බජ්ජා සමානා එකෙ චූළකථිතා අපමන්තා. තචිරස්සෙව
ස්සන්තාය කුලපුත්තො සමමදෙව අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති.
තදනුතතරං බුහම්චිරියපරියොසානං දිට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා
උපසමපජ්ජ විහරන්ති. තෙ එවමාහංසු: මනං වත හො අනස්සාම, මනං වත
හො පනස්සාම, මයං හි පුබ්බෙ අස්සමඤ්ඤාව සමානා සමඤ්ඤාති පටිජානිමහ,
අබ්බාහම්ඤ්ඤාව සමානා බුහම්ඤ්ඤාති පටිජානිමහ, අතරහන්තොව සමානා
අරහන්තමාති පටිජානිමහ. ඉද්දති බොමහ සමඤ්ඤා. ඉද්දති බොමහ
බුහම්ඤ්ඤා. ඉද්දති බොමහ අරහන්තොති. යදහං හො සමඤ්ඤා ගොතමෙ
ඉමං චතුත්ථං පදං අද්දසං, අථාහං නිට්ඨම්ගමං: සමමාසම්බුද්ධො හගවා,
ස්වාකඛානො හගවතො ධම්මො, සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසම්බෙසාති.
[චතුත්ථං ඤ්ඤාපදං]

9. යතො බො අහං හො සමඤ්ඤා ගොතමෙ ඉමාති වන්තාරි පද්දති
අද්දසං, අථාහං නිට්ඨම්ගමං: සමමාසම්බුද්ධො හගවා, ස්වාකඛානො හගවතො
ධම්මො, සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසම්බෙසාති.

10. එවං චූළභන්ති ජාණ්ණස්සොඤ්ඤි බුහම්ඤ්ඤා සබ්බස්සො වලභීරථා
ඔරොතිඤ්ඤා එකංසං උත්තරස්සං කිරිඤ්ඤා යෙන හගවා තෙනස්සඤ්ඤිං
පණාමෙඤ්ඤා තිකඛනඤ්ඤා උද්දනං උද්දනෙසී. “නමො තස්ස හගවතො
අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස හගවතො අරහතො
සමමාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස”
අප්පෙවනාම මහං කද්දපි කරහපි තෙන හොතො ගොතමෙන සද්ධිං
සමාගමෙඤ්ඤාම, අප්පෙවනාම සීයා කොච්ඤ්ඤෙව කථාසල්ලාපොති.

8. ඔහු 'ඉමණ ගෞතමයෝ අසුචල් ගමට හෝ නියම් ගමට පැමිණියහ'යි අසත්. ඔහු ඉමණ ගෞතමයන් කරාපැමිණෙත්. ඉමණ ගෞතමයෝ ඔවුන්ට දූභූමි කථාවෙන් කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවති. තෙදගන්වති. සතුටු කරවති. ඉමණ ගෞතමයන් විසින් දූභූමි කථාවෙන් කරුණු දක්වන ලද සමාදන් කරවන ලද තෙද ගන්වන ලද සතුටු කරවන ලද ඔහු ඉමණ ගෞතමයන් ප්‍රශ්න නො විචාරත් ම ය. කොසින් ඔබට වාදරොපණය කෙරෙත් ද, ඒකාන්තයෙන් ගිහි ගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණීම පිණිස ඉමණ ගෞතමයන්ගෙන් අවසර යදිත්. ඉමණ ගෞතමයෝ ඔවුන් මඟණ කරවති. උපසපත් කරවති. එහි පැවිදි වූ ඔහු එකලා වූවාහු (ගණයා කෙරෙත්) වෙන් වූවාහු සිහියෙන් යුක්ත වූවාහු කෙලෙස් තවන මැර ඇත්තාහු නිවන් පිණිස මෙහෙයන ලද සිත් ඇති ව වාසය කරන්නාහු නොබෝකලකින් ම - යම් අවසර පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද් ද - නිරුතතර වූ මගබ්බසර කෙලවර කොට ඇති ඒ අභිත්තිය ඉහාවයේදී ම තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වාසය කෙරෙත්. ඔහු මෙසේ කීහ: 'පින්වත, අපි ඒකාන්තයෙන් මදකින් (නොපැමිණීම මතුයෙන්) නැසුණමහ. පින්වත, ලේසයකින් වැනසුණමහ. අපි පෙර නොමඟණ ව 'මඟණමහ' යි පිළින කෙලෙමු. නොබමුණු ව බමුණමහ'යි පිළින කෙලෙමු. නො රහත්ව 'රහතමහ'යි පිළින කෙලෙමු. දැන් මඟණමෝ වමහ. දැන් බමුණමෝ වමහ. දැන් රහත්මෝ වමහ'යි කියායි. පින්වත, යම් කලෙක පටන් ඉමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මේ සිටුවැනි ඥානපදය දිට්ඨි ද, ඉක්බිති මම 'භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සමාසක්සම්බුද්ධ යහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බමීය සාධාරණය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ කෙමේ සුප්‍රතිපත්තය'යි කියවියට පැමිණියෙමි. [සිටුවැනි ඥානපදය]

9. පින්වත, යම් තැනෙක පටන් මම ඉමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මේ ඥානපද සතර දිට්ඨි ද, එකල්හි මම 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක් සම්බුද්ධියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බමීය සාධාරණය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ කෙමේ සුප්‍රතිපත්තය'යි නිශ්චයට පැමිණියෙමි

10. මෙසේ කී කල්හි ජාණ්ඤාණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ සම්පුදු වෙලෙඹ විශේන් බැස උතුරුසඵව එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙස ඇදිලි බැඳ "ඒ භාග්‍යවත් අභිත් සමාසක්සම්බුද්ධියන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා. "ඒ භාග්‍යවත් අභිත් සමාසක්සම්බුද්ධියන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා. ඒ භාග්‍යවත් අභිත් සමාසක් සම්බුද්ධියන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා"යි තුන් යලක් උදන් ඇති ය. 'අපි කිසියම් කලෙකහි ඒ හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ සමඟ එක් වන්නමෝ නම්, මැනව. කිසියම් කථාසලාපයෙක් වන්නේ නම්, මැනවැ'යි ද කීය.

අඵ ඛො ජාණ්ණසොණො ඛුඤ්ඤො ඤෙඤ භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවතා සද්ධං සමමොදී. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙනා ඵකමන්තං තිසීදී. ඵකමන්තං තිසීනො ඛො ජාණ්ණසොණො ඛුඤ්ඤො යාවතකො අහොසි පිලොනිකාය පරිබොජකෙන සද්ධං කථාසලලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසී

14 ඵචං චුතෙන භගවා ජාණ්ණසොණො ඛුඤ්ඤො ඵතදවොච: ‘ත ඛො ඛුඤ්ඤො, ඵතතාවතා භජීපදොපමො විජාරෙන පරිපුරෙ භොති. අපි ච ඛුඤ්ඤො, යථා භජීපදොපමො විජාරෙන පරිපුරෙ භොති, තං ඥාණං, සාධුකා මතසී කරොති, භාසිසාමී’ති. ඵචං භොති ඛො ජාණ්ණසොණො ඛුඤ්ඤො භගවතො පච්චසොසාසී. භගවා ඵතදවොච:

15. සෙය්‍යථාපි ඛුඤ්ඤො, තාගචනිකො නාගචනං පටිසෙය්‍ය, සො පසෙය්‍ය නාගචනෙ මහන්තං භජීපදං දීඝතො ච ආයතං තිරිඤ්ඤො විසාදං; යො භොති කුසලො නාගචනිකො තෙච තාව නිට්ඨං ගච්ඡති: ‘මහා චත භො නාගො’ති තං කිසස භෙදු: සන්ති හි ඛුඤ්ඤො, තාගචනෙ වාමනිකා නාම භජීනියො මහාපද, තාසමෙපතං පදං අසාසාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡනො පසාසති නාගචනෙ මහන්තං භජීපදං දීඝතො ච ආයතං තිරිඤ්ඤො විසාදං උච්චා ච නිසෙවිතං; යො භොති කුසලො නාගචනිකො තෙච තාව නිට්ඨං ගච්ඡති ‘මහා චත භො නාගො’ති. තං කිසස භෙදු: සන්ති හි ඛුඤ්ඤො, තාගචනෙ උච්චා කාලොරුකා නාම භජීනියො මහාපද, තාසමෙපතං පදං අසාසාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡනො පසාසති නාගචනෙ මහන්තං භජීපදං දීඝතො ච ආයතං, තිරිඤ්ඤො විසාදං, උච්චා ච නිසෙවිතං, උච්චා ච දනෙතති ආරඤ්ඤාති; යො භොති කුසලො නාගචනිකො තෙච තාව නිට්ඨං ගච්ඡති ‘මහා චත භො නාගො’ති. තං කිසස භෙදු: සන්ති හි ඛුඤ්ඤො, තාගචනෙ උච්චා කාලොරුකා නාම භජීනියො මහාපද, තාසමෙපතං පදං අසාසාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡනො පසාසති නාගචනෙ මහන්තං භජීපදං දීඝතො ච ආයතං, තිරිඤ්ඤො විසාදං, උච්චා ච නිසෙවිතං, උච්චා ච දනෙතති ආරඤ්ඤාති, උච්චා ච සාබ්භසිතං. තඤ්ඤා තාගං පසාසති රුකඛමුලගතං චා අබෙචාකාසගතං චා ගච්ඡන්තං චා සීතං චා නිසීන්තං චා නිපන්තං චා, සො නිට්ඨං ගච්ඡති: අගමෙව¹ සො මහානාගොති.

1. අශංච - PTS.

ඉක්බිති ජාණ්‍යෙසාණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටුවී ය. සතුටු විය යුතු සිත් ඇලවිය යුතු කථාව කොට එකත් පසෙක හුන්තේ ය. එකත් පසෙක හුන් ජාණ්‍යෙසාණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ පිලොතිකා පරිව්‍රාජකයා සමඟ යම් පමණ කථාසලාපයක් වී ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙලේ ය.

14. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජාණ්‍යෙසාණි බ්‍රාහ්මණ-කට මෙය වදල සේක: “ඛමුණ, මෙපමණෙකින් හසතිපදෙපමය විඤ්ඤ වශයෙන් සමුපුණී වූයේ නො වේ. ඛමුණ, යම්සේ හසතිපදෙපමය විඤ්ඤ වශයෙන් සමුපුණී වේ ද, එය ශ්‍රවණය කරව, මනා කොට මෙතෙහි කරව. කියන්නෙමි.”. “පින්වතුන් වහන්ස, එසේ ය”යි කියා ජාණ්‍යෙසාණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

15. ඛමුණ, යම්සේ ඇත්වනයෙහි වාසය කරන්නෙක් ඇත්වනයට පිවිසෙන්නේ ද, හෙතෙම ඇත්වනයෙහි දිහිනු දු දික් වූ, සරසිනදු පුළුල් වූ මහත් ඇත්පියක් දක්නේ නම් දක්‍ෂ වූ යම් නාගච්ඡිකයෙක් වේ ද, හෙතෙම ‘පින්වත, මහත් වූ ඇතෙකැ’යි එපමණකින් නිශ්චයව නො පැමිණෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: ඛමුණ, නාගච්ඡිකයෙහි මහපිය ඇති වාමනිකා නම් (මිටි වූ) ඇතිත්තෝ ඇතියහ. ‘මේ ඔවුන්ගේ පියක් වන්නේ ය’යි (සිතීමෙනි.) හෙතෙම එය අනුව යයි. එය අනුව යන්නේ ඇත්වනයෙහි දිහින් දික් වූ සරසින් පුළුල් වූ මහත් ඇත්පියක් ද (ගස්වල සතටරියන් පෙදෙසෙහි) පිට ඉලු තැන් ද දකියි. යමෙක් දක්‍ෂ වූ නාගච්ඡිකයෙක් වේ ද, හෙතෙම ‘පින්වත, ඒකාන්තයෙන් මහත් වූ ඇතෙකැ’යි නිශ්චයව නො ම පැමිණෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඛමුණ, නාගච්ඡිකයෙහි මහත් පිය ඇති (උස් පහත් දල ඇති) උච්චා කාලාපිකා නම් ඇතිත්තෝ ද ඇත්තාහු ම ය. ‘මේ ඔවුන්ගේ පියක් වන්නේ ය’යි (සිතීමෙනි.) හෙතෙම එය අනුව යයි. එය අනුව යන්නේ ඇත්වනයෙහි දිහින් ද දික් වූ සරසින් ද පුළුල් වූ ඇත්පියක් ද (ගස්වල සතටරියන් පෙදෙසෙහි) පිට ඉලු තැන් හා දලින් සිඳි තැන් හා දකියි. යමෙක් දක්‍ෂ වූ නාගච්ඡිකයෙක් වේ නම්, හෙතෙම ‘පින්වත, මහත් වූ ඇතෙකැ’යි එ පමණකින් නිශ්චයව නො සේ ම ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඛමුණ, ඇත්වනයෙහි (යටි වැනි උස් වූ පාද ඇති) උච්චා කාලාපිකා නම් මහ පිය ඇති ඇතිත්තෝ ඇතියහ. ‘මේ ඔවුන්ගේ පියක් වන්නේ ය’යි (සිතීමෙනි.) හෙතෙම එය අනුව යයි. එය අනුව යන්නේ ඇත්වනයෙහි දිහින් දික් වූ සරසින් පුළුල් වූ මහත් ඇත්පියක් ද (ගස්වල උස් පෙදෙසෙහි) පිට ඉලු තැන් හා දලින් සිඳි තැන් හා උස් තැන්හි බුත් අතු හා දකියි. ගසක් මුලට ගියා වූ හෝ අභ්‍යාවකාශයට ගියා වූ හෝ ඇවිදිනා වූ හෝ සිටියා වූ හෝ හුන්නා වූ හෝ වැද හොත්තා වූ හෝ ඒ ඇතු ද දකියි. ‘මේ ඒ මහා ඇතා ම ය’යි හේ නිශ්චයව යෙයි.

16. එව්වෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඉධ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ඣති: අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවම්බුද්ධානං බුද්ධො භගවා. ඡො ඉම් ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීං ජං සදෙවම්බුද්ධස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා ජචෙදෙති. ඡො ධම්මං දෙසෙති: ආදීකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤං කෙවල- ජරපුණණං පරිසුඤ්ඤං, බ්‍රහ්මචරියං ජකාසෙති.

17. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරසම්මං වා කුලෙ ජච්චාජාතො. ඡො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සඤ්ඤං පටිලභති. ඡො තෙන සඤ්ඤාපටිලාභෙන සම්මනාගතො ඉති පටිසඤ්චිකත්ති: සම්මාගධා ඝරවාසො රජාපථො, අභේභාකාසො ජබ්බජ්ජා, නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකත්තජරපුණණං එකත්තජරිසුඤ්ඤං සබ්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිද්ධං, යත්ඤ්ඤානං කෙසමස්සු ඔභාරෙත්වා කාසායාති වජ්ජාති අච්චාදෙත්වා අගාරසම්මා අත්තාරියං ජබ්බජෙත්ඤ්ඤාති. ඡො අපරෙන සම්මෙත අපං වා භොගකත්ඛිං ජහාය මහත්තං වා භොගකත්ඛිං ජහාය අපං වා ඤ්ඤාතිපටිච්චං ජහාය මහත්තං වා ඤ්ඤාතිපටිච්චං ජහාය කෙසමස්සු ඔභාරෙත්වා කාසායාති වජ්ජාති අච්චාදෙත්වා අගාරසම්මා අත්තාරියං ජබ්බජති.

18. ඡො එවං ජබ්බජ්ජො සම්මානො භික්ඛුතං සික්ඛාසාජ්චසම්මා- පන්නො ජාණාතිපාතං ජහාය ජාණාතිපාතා ජට්ඨිතො භොති. තිගිතදුඤ්ඤො තිගිතසච්චො ලජ්ජ දයාපන්නො සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පි විහරති අදීන්නාදුතං ජහාය අදීන්නාදුතා ජට්ඨිතො භොති. දින්නාදුසී දින්නපාටිකඛි අචෙතෙන සුච්චුතෙන අත්තතා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං ජහාය බ්‍රහ්මචරී භොති ආරාමාරී විරතො මෙච්චනා ගාමධම්මො. මුසාවාදං ජහාය මුසාවාද ජට්ඨිතො භොති සච්චවාදී සච්චසඤ්ඤො ජෙතො ජච්චසිකො අච්චසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුතං වාචං ජහාය පිසුතා වාචා¹ ජට්ඨිතො භොති: ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති භින්නානං වා සකිතා සභිතානං වා අනුසද්ධතා සම්භාරාමො සම්භාරතො සම්භාරනඤ්ඤි සම්භාරකරණීං වාචං භාසිතා භොති. ඵරුසං වාචං ජහාය ඵරුසා වාචා² ජට්ඨිතො භොති: යා සා වාචා තෙලා කණණසුඛා ජෙමතීයා හදයඛිගමා පොරී බහුජතකත්තා බහුජනමනාපා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා භොති. සමඵසලාපං ජහාය සමඵසලාපා ජට්ඨිතො භොති: කාලවාදී භුතවාදී අසවාදී ධම්මවාදී වින්ධවාදී තිධාතචති. වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං ජරියන්තචති. අත්ථසංභිතං.

1. පිසුණාය වාචාය - මජ්ඣං, ඡා, PTS. 2. ඵරුසාය වාචාය - මජ්ඣං ඡා, PTS.

16. බමුණ, මේ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි අතීන් වූ, සමාක්-සම්බුද්ධ වූ, විදුහල්වරුන්ගෙන් යුක්ත වූ, සුගත වූ, ලෝකය දන්නා වූ, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථි වූ, දෙවි මිනිසුන්ට ශාසනා වූ, බුද්ධ වූ, භාග්‍යවන් වූ, තථාගත තෙමේ පහල වෙයි. හෙ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණ බමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙයි. හෙ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට ඊශ්වරසානකල්‍යාණ කොට අතීසහිත කොට බ්‍රහ්මඤ්ඤ සහිත කොට කේවල සම්පූර්ණ කොට පිරිසුදු කොට ධර්මය වදාරයි, ශාසනබ්‍රහ්මවර්ගීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

17. ඒ ධර්මය ගැඹැවියෙක් හෝ ගැඹැවිපිනෙක් හෝ එක්තර කුලයෙක උපන්තෙක් හෝ අයයි. හෙතෙම ඒ ධර්මය අසා තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව උපදවයි. හෙතෙම ඒ ශ්‍රද්ධාව ලැබීමෙන් යුක්ත වූයේ මෙසේ සිතයි: “ගෘහවාසය සම්බන්ධය, රාශාදී රජසුන්ට මාගීයෙකි. පෘථිද්ද ඵලිමහතක් වෑන්ත, එකානනයෙන් පරිපූර්ණ වූ ඒකානනයෙන් පිරිසුදු වූ මේ ශබ්දලිඛිත බ්‍රහ්මවර්ගීය සුරත්තට ගිහිගෙයි වසන්තසු විසින් පහසු නො වෙයි. මම කෙස්ථවුළු බහා කහවන් ඇද ගිහිගෙන් නික්ම අනගාඨසම්බන්ධ පෘථිද්දට පැමිණෙන්නෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. හෙතෙම පසුකාලයෙක සචල වූ හෝ හෝගරාශිය හැර මහන් වූ හෝ හෝගරාශිය හැර සචල වූ හෝ නැපිරිවර හැර මහන් වූ හෝ නැපිරිවර හැර කෙස්ථවුළු බහා කහවන් හැද පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම අනගාඨසම්බන්ධ පෘථිද්දට පැමිණෙයි

18. හෙතෙමේ මෙසේ පෘථිද්ද වූයේ හිසුන්ගේ ශික්ෂාපද සම්බන්ධයට පැමිණියේ සතුන් මැරීම හැර සතුන් මැරීමෙන් වැලකුණේ වෙයි. බහා නැබු දඹු ඇත්තේ වෙයි. බහා නැබු ශක්‍ර ඇත්තේ වෙයි. ලජ්ජායෙන් යුක්ත වූයේ දයාවට පැමිණියේ සියලු සත්වයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති ව වාසය කෙරෙයි. නුදුන් දෙය ගැන්ම හැර නුදුන් දෙය ගැන්මෙන් වැලකුණේ වෙයි. දුන් දෙය ගන්නාසුලු වූයේ දුන් දෙය කැමැති වනසුලු වූයේ සොර නො වූ පිරිසුදු වූ සිතක් යුතු ව වාසය කෙරෙයි. අශ්‍රේණිවර්ගී හැර ශ්‍රේණිවර්ගී ඇත්තේ අගහපත් හැසිරීමෙන් දුරු වූයේ වෙයි. ශ්‍රාමධර්ම යයි කියන ලද මෙච්ඡනයෙන් වැලකුණේ වෙයි. මුසාවාදය හැර මුසාවාදයෙන් වැලකුණේ වෙයි, සත්‍යය කියනසුලු වූයේ සත්‍යයෙන් සත්‍යය ගලපනුයේ සචරකථා ඇත්තේ ඇදගිය යුතු බස් ඇත්තේ ලෝකයා බොරුවෙන් නො රචවන්නේ වෙයි. පිසනුබස් හැර පිසනුබසින් නොර වූයේ වෙයි. මෙතැනින් අසා මොවුන්ගේ හේදය පිණිස එතැන කියන්නේ නො වෙයි. එතැනින් අසා ඔවුන්ගේ හේදය පිණිස මෙතැන කියන්නේ නො වෙයි. මෙසේ බිඳුණවුන් සමඟි කරන්නේ සමඟි වුවන්ට අනුබල දෙන්නේ සමඟියට කැමැත්තේ සමඟියෙහි ඇලුණේ සමඟි වුවන් දක සතුටු වනසුලු වූයේ සමඟි කරණ වචන කියන්නේ වෙයි රචබස් හැර රචබස් කීමෙන් වැලකුණේ වෙයි. යම් ඒ වචනයක් තිදෙස් ද, කතව සුව ද, ප්‍රේමණිය ද, ල ගන්නාසුලු ද, නෛරික ද, බොහෝ දෙනා කැමැති ද, බොහෝ දෙනාගේ මත වචන්නේ ද, එබඳු වචන කියන්නේ වෙයි. හිස් බස් තෙපලීම හැර හිස්බස් තෙපලීමෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. කල් බලා කියනසුලු වූයේ වුවක් කියනසුලු වූයේ අතීතක් ම කියනසුලු වූයේ ධර්මයක් ම කියනසුලු වූයේ විනයක් ම කියනසුලු වූයේ වෙයි. ලෙහි තැන්පත් කර ගත යුතු කරුණු සහිත වූ පිරිසිදුම් ඇති අතීතයන් යුත් වචන තිසි කල්හි කියන්නේ වෙයි.

19. සො තිජගාමිහුතගාමසමාරථො පටිවිරතො භොති. එකහතතිකො භොති රතතුපරතො විරතො විකාලභොජනා. නචචිතිතවාදිතවසුක-දසසනා පටිවිරතො භොති. මාලාගකිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනපිහුසනධාරිතා පටිවිරතො භොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො භොති. ජාතරූපරජතපටිගහණා පටිවිරතො භොති. ආමකධිඤ්ඤපටිගහණා පටිවිරතො භොති. ආමකමංසපටිගහණා පටිවිරතො භොති. ඉච්චිකුමාරිකපටිගහණා පටිවිරතො භොති. දුසිදුසපටිගහණා පටිවිරතො භොති. අජෙලකපටිගහණා පටිවිරතො භොති. කුකකුටසුකරපටිගහණා පටිවිරතො භොති. හත්ථිගවාසාවලවාපටිගහණා පටිවිරතො භොති. බෙහතච්ඡුපටිගහණා පටිවිරතො භොති දුතෙය්‍යපතිණගමිනානුයොගා පටිවිරතො භොති. කෘච්ඡිකකෘ පටිවිරතො භොති තුලාකුටකංසකුට මානකුටා පටිවිරතො භොති. උතෙකාටතචඤ්චිතතිකතිසාවියොගා පටිවිරතො භොති. ඡේදනචධබකිනවිපරුමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො භොති.

20 සො සනතුටෙඨා භොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව¹ පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි නාම පක්ඛිසකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපතනභාරොච ඛෙති, එවමෙව ඛො භික්ඛු² සනතුටෙඨා භොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන භිලකඛනෙත සමනනාගතො අජ්ඣතනං අනචජ්ජසුඛං පටිසංචෙදෙති.

21 සො චක්ඛුතාරූපං දිසවා න නිමිතතභ්‍යාභි භොති නානුඛ්‍යඤ්ජනභ්‍යාභි. යත්ඛාගිකරණමෙතං චක්ඛුඤ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අඤ්ඤාසවෙය්‍යං. තස්ස සංවරුය පටිපජ්ජති, රකඛති චක්ඛුඤ්ජියං, චක්ඛුඤ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සදදං සුඤ්චා -පෙ- ඝාතෙන ගකිං සාසිඤ්චා -පෙ- ජීවහාය රසං සාසිඤ්චා -පෙ- කායෙත ථොට්ඨබ්බං චුඤ්චා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය ත නිමිතතභ්‍යාභි භොති නානුඛ්‍යඤ්ජනභ්‍යාභි. යත්ඛාගිකරණමෙතං මතිඤ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අඤ්ඤාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරුය පටිපජ්ජති, රකඛති මතිඤ්ජියං, මතිඤ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති සො ඉමිනා අරියෙන ඉඤ්ජියසංවරෙන සමනනාගතො අජ්ඣතනං අඛ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති

1. යෙන - භ්‍යා, PTS. 2 එවමෙව භික්ඛු - මජ්ඣ, භ්‍යා, PTS.

19. හේ ඛිජ්ඣමුඛ (පැලවන ද) ද, භූතසමුඛ (පැලවුනු ද)ද, සමාරම්භයෙන් (නැසීමෙන්) වෙන් වූයේ වෙයි. එක වේලේ වලදත්තේ රාත්‍රිභෞජනයෙන් වැලක්කේ විකල් බොජුනෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. නවනු ගනු වයනු විසුලු දස්තෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මල්ගද විලෙවුන් ඇඟ දුරීම, අඩුතැන් පිරවීම, සැරසීම යන මෙයින් වෙන් වූයේ වෙයි. උස්සකනින් මහසකනින් දුරු වූයේ වෙයි. රත්රිදී මහු කහවණු පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අමු ධාන්‍යවර්ග පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. සත්‍රිත් කුමරියන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. දැසිදහුන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. එළු බැවෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. කුකුලන් උගරන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. ඇත් ගව අස් වෙලමුත් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. හිතීන්ගේ පණිවුඩ හා ගෙන් ගෙට හසුන් ගෙනයාමෙන් දුරු වූයේ වෙයි. වෙලද ගනුදෙනුවෙන් දුරු වූයේ වෙයි. භෞර තරුදියෙන් කිරුම්, තොරන් බඩු රන් බඩු සේ දක්වා දීම, භෞර මිත්‍රම් යන මෙයින් දුරු වූයේ වෙයි. අල්ලස් ගැනීම, රුවටම, සමාන දේ දක්වා කරණ මායාව යන කුටිල (වඩක) ප්‍රයෝගයන්ගෙන් වැලකුනේ වෙයි. අත් පා කැපීම, මැරීම, විලංගු ආදිය ලා බැඳීම, මංපැහැරීම, ගම් පැහැරීම, සැහැසිකම් යන මෙයින් වැලකුනේ වෙයි.

20. හෙතෙම කය පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණ වූ සිවුරෙන් ද, කුස පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණ වූ පිණිසානයෙන් ද, සතුටු වූයේ වෙයි. හෙතෙම යම් යම් තැන ගේ ද, පාසිවුරු රැගෙන ම ගෙයි. යම් සේ පියාපත් ඇති ලිහිණියෙක් යම් යම් දිගෙක පියාබිඳි ද, පියාපත් බර සහිත ව ම පියාබිඳි. මෙපරිද්දෙන් ම හිසු කෙමේ කය පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් සිවුරෙන් ද කුස පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් පිණිසානයෙන් ද සතුටු වූයේ වෙයි. හෙතෙම යම් යම් තැන ගේ නම්, පාසිවුරු රැගෙන ම ගෙයි. හෙතෙම මේ ආර්යාල-සකකියෙන් යුක්ත වූයේ සාධනානායෙහි නිරවද්‍ය වූ සැපය විදිසි.

21. හෙතෙම ඇසින් රූප දැක සත්‍රි පුරුෂාදි වශයෙන් නිමිති ගත්තේ නො වේ. හසාපාදාදි අවයවයන්ගේ ආකාරය නො ගත්තාහුලු වේ. යම් කාරණයකින් වක්‍රජිත්‍රිය සංවරණය නො කොට වාසය කරන ඒ පුද්ගලයා ලාමක අකුශලධර්ම වූ අභිධ්‍යාදොමනසායෝ අනු බදනාහු ද, ඒ වක්‍රජිත්‍රියයාගේ සංවරණය පිණිස පිළිපදිසි. වක්‍රජිත්‍රියයෙහි සංවරණයට පැමිණේ කණින් ශබ්ද අසා නාසයෙන් ගද අසා දිවින් රස විඳ ... කයින් ස්ප්‍රභව්‍යය පෙයී කොට ... සිතින් ඛණ්ඩවිකල්පය දැන නිමිති නො ගත්තාහුලු වේ. අනුවාසාදන නො ගත්තාහුලු වේ. යම් කරුණකින් මනිත්‍රිය සංවරණය නො කොට වාසය කරන ඒ පුද්ගලයා ලාමක අකුශලධර්ම වූ අභිධ්‍යාදොමනසායෝ අනුබදනාහු ද, ඒ මනිත්‍රියයාගේ සංවරණය පිණිස පිළිපදිසි. මනිත්‍රිය රකිසි. මනිත්‍රියෙහි සංවරණයට පැමිණේ. හෙතෙම මේ ආර්ය වූ ඉත්‍රියසංවරණයන් යුක්ත වූයේ සිය සිත්සතත්හි කෙලෙසුන් නො වැගුරුණු නො කිලිටි සැපය විදිසි.

22. සො අභිකකනොන පටිකකනොන සමපජානකාරී හොති, ආලොකිනෙ විලොකිනෙ සමපජානකාරී හොති, සමමිඤ්ජනෙ පසාරිනෙ සමපජානකාරී හොති, සඛ්ඛාට්ඨපත්තච්චරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති, අභිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති, උච්චාරපසාරිකමෙම සමපජානකාරී හොති, ගතෙ සීතෙ නිසීහොන සුතොන ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

23 සො ඉමිනා ච අරියෙත භීලකඛකේන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙත ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙත සතිසමපජ-
ඤ්ඤක සමන්තාගතො විවිතතං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං චනපසං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං.

24. සො පච්ජාගතතං පිණ්ඩිපාත පටිකකනොනා නිසීදති පලලඛිකං අංගුර්කා උජ්ජං කායං පණ්ණධාය පරිමුඛං සතිං උපධම්පෙඤා. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ජෙඤ්ඤා වෙනසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්නවිතොනා විහරති සබ්බපාණගුතභිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. පීනමිද්ධං පහාය විගතපීනමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො. පීනමිද්ධා විතතං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්ඛච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣතතං චූපසන්නවිතොනා. උද්ධච්චකුක්ඛච්චා විතතං පරිසොධෙති. විවිකිච්ජං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ජෙඤ්ඤා විහරති අකථඛකපී කුසලෙසු ඛමෙමසු. විවිකිච්ජාය විතතං පරිසොධෙති.

25. සො ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ, විවිච්චෙච කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ඛමෙමහි සවිතකකං සච්චාරං විවෙකජං පිතිසුඛං සඵමං කුංචං¹ උපසමපජ්ජ විහරති. ඉද්දමපි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතභාරඤ්ජිතං² ඉතිපි. න තෙච්ච තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ජති: 'සමමාසමුද්දො භගවා, සාකඛානො භගවතා ඛමෙමා, සුපට්ඨනොනා භගවතො සාවකසච්චෙසා'ති.

1. පඨමජ්ඣානං - සීඉ. 2. තථාගතභාරඤ්ජිතං - සීඉ. 1-2.

22. හෙ තෙම ඉදිරියට යාමෙහි පෙරලා ඊමෙහි සමපජානකාරී (මෑත-වින් දැන කරනසුලු) වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි ආපසු බැලීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. අත් පා හැකිලීමෙහි දිග හැරීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. අනුභවයෙහි පානගෙහි කඩා කැමෙහි රහ විදීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. මල මු පහකිරීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. යාමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි නිදි වැරීමෙහි බිණීමෙහි නිහඬ වීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි.

23. හෙ තෙම මේ ආර්යී වූ ශීලසකකියෙන් ද යුක්ත වූයේ මේ ආර්යී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද යුක්ත වූයේ මේ ආර්යී වූ සමානිගමප්‍ර-ඥනයෙන් ද යුක්ත වූයේ ජනයාගෙන් තොර අරණ්‍යය, වෘක්කමුලය, පඵතය, කඳුරැලිය, පඵතගුහාව, සොහොන, වනලාභාව, අඹවස, පිදුරැකුටි යන සෙනසුතක් හජනය කරයි.

24. හෙ තෙම පසුබන්ති පිණිසානගෙන් වැලැක්කේ පලක් බැඳ කය සෘජු ලකාට තබා සිහිය කමිසථානාහිමුව කොට හිඳිසි. හෙ තෙම සකකිලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට පහ වූ අභිධ්‍යා ඇති සිතින් යුක්ත ව වාසය කෙරෙයි. අභිධ්‍යාවෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. ව්‍යාපාදයට නො පැමිණ ව්‍යාපාද සංඛ්‍යාත වූ ප්‍රකමී දෝමය හැර විරුද්ධයට නො පැමිණි සිතැත්තේ වාසය කරයි. සියලු ප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි හිතවත්ව අනුකම්පා කරණසුලු වූයේ ව්‍යාපාදසංඛ්‍යාත ප්‍රකමීදෝමය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කරයි. පිනමිඳිය හැර පහ වූ පිනමිඳි ඇති ව වාසය කරයි. රාත්‍රියෙහි ද ආලෝක සංඥාව ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ යහපත් නුවණ ඇත්තේ පිනමිඳිය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කරයි. උදාවමකුකුචවම දුරු කොට උදාව නො වූයේ තමා තුල සන්තූන් සිත් ඇත්තේ වාසය කෙරෙයි. උදාවමකුකුචවම කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. විචිකිත්තාව දුරු කොට පහ වූ විචිකිත්තා ඇත්තේ කුශලධර්මයන්හි කෙසේ කෙසේද'සි පැමැති සාක තැන්තේ වාසය කෙරෙයි. විචිකිත්තාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරේ.

25. හෙතෙම මේ විතනය පිළිබඳ උපකෙලය වූ ප්‍රඥාව දුපීල කරණ පඤ්චනීවරණයන් දුරු කොට කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මුඛමණය, මෙය ද තථාගතයන් වහන්සේගේ ඤාණපද යහි කියා ද තථාගතයන් වහන්සේගේ නුවණ තැමැති ඉලඳැට ඉඳු තැන යයි ද, තථාගතයන් වහන්සේගේ නුවණ තමැති දලයෙන් සිදි තැන යයි ද කියනු ලැබේ. ආරී ශ්‍රාවක තෙමේ එපමණෙකින් 'හාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමයක්සමුද්ධියත, හාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිසින් ධර්මය සවාකධ්‍යාත ය, හාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපත්ත යහි නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

26. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු විතකකච්චාරතං චූළභමා අජ්ඣතං සමපසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පීඨිසුඛං දුතියං ඤානං¹ උපසමපජ් විහරති. ඉදමපි චූළචති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න කෙච්ච තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: ‘සමමාසමුද්දො භගවා, ස්වාකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසඤ්ඤා’ති.

27 පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙකඛකො ව විහරති සතො ව සමපජාතො, සුඛඤ්ච කායෙත පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා ආවිකඛනති: ‘උපෙකඛකො සත්මා සුඛවිභාරී’ති තතියං ඤානං උපසමපජ් විහරති. ඉදමපි චූළචති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න කෙච්ච තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: ‘සමමාසමුද්දො භගවා, ස්වාකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසඤ්ඤා’ති.

28. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සුඛස්ස ව පභාතා දුකඛස්ස ව පභාතා පුඤ්ඤෙව සොමනස්සදෙමනස්සාතං අඤ්චගමා² අදුකඛං අසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ඤානං උපසමපජ් විහරති. ඉදමපි චූළචති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න කෙච්ච තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: ‘සමමාසමුද්දො භගවා, ස්වාකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසඤ්ඤා’ති.

29. සො ඵචං සමාහිතෙවිෂතන පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අතඛගණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ ඩිතෙ ආතෙඤ්ජ්ජනෙතො³ පුඤ්ඤානි- මාසානුස්සන්ඤ්ඤාසං විතං අභිනින්නාමෙති. තො අතෙකච්චිතං පුඤ්ඤතිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යච්ඡං-ඵකමපි ජාතියං දොපි ජාතියො තියොපි ජාතියො චතියොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො නිසමපි ජාතියො චතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි, අතෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අතෙකෙපි විචට්ටකප්පෙ අතෙකෙපි සංවට්ටවිචට්ටකප්පෙ; ‘අමුත්‍රාහිං ඵචංතාමො ඵචංගොතො ඵචංවණණො ඵචමාභාරො ඵචංසුඛ- දුකඛපටිසංවෙදී ඵචමායුපරියතො, -

1. දුතිජ්ඣාතං - සීමු. 2. අඤ්චගමා - සීමු. 3. ආතෙජ්ජනෙතො - සීමු.

26. බ්‍රාහ්මණය, නැවත අනෙකෙක් ද වෙයි. මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන් සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විතකයාගේ එකොදිභාවය ඇති විතකී නැති විචාර නැති සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඔවුණ, මෙය ද තථාගතපද යයි ද, තථාගතනිශේචිත යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද, කියනු ලැබේ. ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්-සම්බුද්ධියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාක්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි එපමණකින් නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

27. බ්‍රාහ්මණය, නැවත අනෙකෙක් ද වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ද ඉක්මවීමෙන් උපෙක්ඛා ඇත්තේ සමාතිමත් වූයේ සමාස් ප්‍රඥ ඇත්තේ වාසය කෙරෙයි. කයින් සුව ද විදියි. ආර්යයෝ ඒ යමක් 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුඛවිහරණ ඇත්තේ ය'යි (ගුණවණිතාවශයෙන්) කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඔවුණ, මෙය ද තථාගතපදය යි කියා ද, තථාගතනිශේචිත යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද, කියනු ලැබේ. ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ 'තථාගතයන් වහන්සේ සමාස්සම්බුද්ධියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාක්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්නය'යි එ පමණකින් නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

28. බ්‍රාහ්මණය, නැවත අනෙකෙක් ද වෙයි. මහණ තෙමේ සුඛ-ප්‍රභාණයෙන් ද, දුඃඛප්‍රභාණයෙන් ද, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමිනස් නැති කිරීමෙන් දුක් නැති සුව නැති උපෙක්ඛාසමාති දෙදෙනාගේ පිරිසිදුබව ඇති චතුස්ථධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඔවුණ, මෙය ද තථාගතපද යයි කියා ද, තථාගතනිශේචිත යයි ද, තථාගතාර-රඤ්ඤිත යයි ද, කියනු ලැබේ. ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සම්බුද්ධියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මනා ව දෙසන ලද. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි එපමණකින් නිශ්චයට නො පැමිණේ යි.

29. හෙ තෙම මෙසේ පිරිසිදු වූ ප්‍රභාස්වර වූ අඛණ රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස් ඇති මොලොක් වූ කමීයට යෝග්‍ය වූ සතිත්ප්‍රාප්ත වූ නො සැලෙන-බවට පත් වූ සමාහිත සිත ඇති කල්හි පෙර වූසු කදපිට්‍රිවෙල දත්තා නුවණ පිණිස සිත නැඹුරු කෙරෙයි. හෙතෙම තත් වැදුරුම් පෙර විසු කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරෙයි. එනම්: එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනහක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති ලක්ෂයක් ද, නොයෙක් තස්තා කලායන් ද, නොයෙක් හටගත්තා කලායන් ද, නොයෙක් තස්තා හටගත්තා කලායන් ද සිහි කරයි: 'අසුවල් තැන මෙ නම් ඇත්තෙම් වීම. මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇත්තෙම් වීම. මෙවැනි පැහැ ඇත්තෙම් වීම. මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙම් වීම. මෙබඳු සුවදුක් විදිනසුලු වූයෙම් වීම. මෙබඳු ආශ්‍ර කෙලවර කොට ඇත්තෙම් වීම, -

සො තතො චූතො අමුත්‍ර උපපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංවණේණා එවමාහාණො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරිශතෙනා, සො තතො චූතො ඉධුපපනොනා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනකච්ඡිතං පුඛෙකිචාසං අනුසාරති; ඉදමපි චූචචති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න තෙව තාච අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සමමාසමුද්ධො භගවා, සමාකම්‍යාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපනො භගවතො සාවකසඛෙසා'ති.

30. සො එවං සමාභිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ඤප්පතෙත සත්තානං චූඤ්ඤාසංඝාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො දිඛෙක චකඛුතා විසුද්ධො අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පසසති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛෙණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාති: 'ඉමෙ චත භොතොනා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චච්ච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා ච්ජාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායසංහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ චා පත භොතොනා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චච්ච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායසංහෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඛෙක චකඛුතා විසුද්ධො අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පසසති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛෙණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාති. ඉදමපි චූචචති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න තෙව තාච අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සමමාසමුද්ධො භගවා, සමාකම්‍යාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපනො භගවතො සාවකසඛෙසා'ති

31. සො එවං සමාභිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ඤප්පතෙත ආසමානං ඛසංඝාය විතතං අභිනිත්තාමෙති.

ඒ මම ඉන් චූත ව අසුවල් තැන උපන්තෙමි, එහිදී ද, මෙනම් ඇත්තෙමි විමි, මේ නම් ගොනු ඇත්තෙමි විමි, මෙවැනි පැහැ ඇත්තෙමි විමි, මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙමි විමි, මෙබඳු සුවදුක් විදිනසුලු වූයෙමි විමි, මෙපමණ ආසු කෙලවර කොට ඇත්තෙමි විමි. ඒ මම ඉන් චූත ව මෙහි උපන්තෙමි.”යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසිම සහිත වූ තත් වැදුරුම් පෙර විසූ කදපිලිවෙල සිහි කෙරෙයි. බ්‍රාහ්මණ ය, මේ ද තථාගතපද යහි ද, තථාගතනිසේපිත යහි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යහි ද කියනු ලැබේ. ආදීශ්‍රාවක තෙමේ එ පමණෙකින් ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සමුද්ධා- යහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකඛ්‍යාත ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය’යි නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

30. හෙ තෙම මෙසේ පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසවර වූ අභිගණ රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස් ඇති මොලොක් වූ කමීයට යෝග්‍ය වූ සිහිප්‍රාප්ත වූ සමාහිත සිත ඇති කල්හි සත්‍යයන්ගේ ව්‍යුති උත්පත්ති දත්තා නුවණ පිණිස සිත නැඹුරු කෙරෙයි. හෙතෙම පිරිසිදු වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම සිටියා වූ දිවැසින් චූත වන්නා වූ උපදින්නා වූ හිත ප්‍රණීත සුවණී දුච්ඡිණ වූ සුගතිගත වූ දුගීතිගත වූ සත්‍යයන් දකියි. කම් වූ පරිදි මිස පරලොච යන සත්‍යයන් බලයි. ‘මේ හවත් සත්‍යයෝ එකානන්‍යයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. වාග්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. ආයතීයත්ව උපවාද කලාහු ය. භිසද්ධිවෝ ය. භිසද්ධිකම් ගැනුම් ඇත්තෝ ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය තම් වූ දුගති තම් වූ විනිපාත තම් වූ තරකයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මේ හවත් සත්‍යයෝ වතාහි කායසුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාක්සුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනාසුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයෙසීපවාද නො කලාහු සම්පදි වූ වාහු සම්පදිකම් ගැනුම් ඇත්තාහු ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සවහී ලෝකයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණියාහු’ යයි කම් වූ පරිදි මිස පරලොච හිය සත්‍යයන් දකියි. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිස් ඇස ඉක්මවා පැවැති දිවැසින් චූත වන උපදින හිත ප්‍රණීත සුවර්ණ දුච්ඡිණ සුගතිගත දුගීතිගත සත්‍යයන් දකියි. කම් වූ පරිදි මිස පරලොච යන සත්‍යයන් දනගතියි. බමුණ, මේ ද තථාගතපද යහි ද තථාගතනිසේපිත යහි ද, තථාගතාර- රඤ්ඤිත යහි ද කියනු ලැබේ. ආදීශ්‍රාවක තෙමේ එ පමණෙකින් ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සමුද්ධායහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකඛ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය’යි නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

31. හෙ තෙමේ මෙසේ පිරිසුදු වූ ප්‍රභාසවර වූ අභිගණ රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස් ඇති මොලොක් වූ භාවනාකමීයට යෝග්‍ය වූ සිහිප්‍රාප්ත වූ නො සැලෙන බවට පත් වූ සමාහිත සිත ඇති කල්හි ආසුච්ඡයකර- ඥනය පිණිස සිත නැඹුරු කරයි.

සො ඉදං දුක්ඛනීති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධාමොති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති; ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධාමොති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉදම්පි චූළචති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න ඤෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගතො භොති. අපි ච ඛො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපනොතො භගවතො සාවකසඤ්ඤාති.

32. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති, භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අච්ඡජාසවාපි විතතං විමුච්චති, විමුත්තයම් විමුත්තමිති ඤාණං භොති. භිණා ජාති, චූභිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉද්ධතතායාති පජානාති. ඉදම්පි චූළචති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. එතතාවතා ඛො බ්‍රාහ්මණ, අරියසාවකො නිට්ඨං ගතො භොති: 'සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපනොතො භගවතො සාවකසඤ්ඤාති'. එතතාවතා බ්‍රාහ්මණ, හත්ථිපදෙපමො විද්ධාරෙන පරිපුරො භොතිති.

33. එවං චූභෙත ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණො භගවතතං එතදචොච: 'අභික්ඛන්තං භො ගොතමි, අභික්ඛන්තං භො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි භො ගොතමි, නික්ඛාජ්ඣිතං වා උක්ඛාජ්ඣය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මූළභස්ස වා මඟ්‍යං ආවිකෙඛිය්‍ය, අකිකාඤ්ඤා වා භෙදපඤ්ඤාතං ධාරෙය්‍ය: 'චක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛන්ති'ති. එවිමෙවං භොතා ගොතමෙති අතෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං¹ ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤාඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති².

චූළභජීපදෙපමසුත්තං සත්තමං.³

1. භගවතතං - සෘෂ. 2. සරණගතන්ති - PTS. 3. නිට්ඨං සත්තමං - සෘෂ.

තෙ තෙම මේය දුකය සි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ දුකඛසමුදය යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ දුඃඛනිරෝධ ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගනියි. මේ දුකඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ ආසුව යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ ආසුවසමුදය යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ ආසුවනිරෝධ ය යි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ ආසුවනිරෝධ ගාමිනීප්‍රතිපදාව යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙ ද තථාගතපද යයි ද තථාගතනිසෙවිත යයි ද තථාගතාරඤ්ඤත යයි ද කියනු ලැබේ. බමුණ, ආර්යීශ්‍රාවක තෙමේ මෙපමණෙකින් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක් සමබ්බුද්ධියක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය සවාකඛ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිශ්චයට නො පැමිණියේ ම වෙයි. එතෙක් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක්සමබ්බුද්ධියක, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය සවාකඛ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිශ්චයට පැමිණෙයි.

32. මෙසේ දන්තා වූ මෙසේ දක්තා වූ ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදෙයි. භවාසුවයෙන් ද සිත මිදෙයි. අවද්‍යාසුවයෙන් ද සිත මිදෙයි. මිදුණු කල්හි මිදිණැයි ඥානය වෙයි. ජාතිය ගෙවී ගියා ය. බඹසර වැස නිමවන ලද. කල සුඛ දේ කරන ලද මත්පසු මේ අභීත්තිය පිණිස කටයුතු අතිකක් නැතැයි දැන ගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙ ද තථාගතපදය යි ද තථාගතනිසෙවිත යයි ද තථාගතාරඤ්ඤත යයි ද කියනු ලැබේ. බමුණ, ආර්යීශ්‍රාවක තෙමේ මෙ පමණෙකින් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක්සමබ්බුද්ධියක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය සවාකඛ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිශ්චයට පැමිණියේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙ පමණෙකින් වතාහි ඇත්පියඋපමාව පරිපුණී වූයේ වේ.

33. මෙසේ වදාල කල්හි ජාණ්‍යසංඝාණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙලේ ය: 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා යහපති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා යහපති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස යම් සේ යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, පිළිසන් වූවක් පිවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මුලා වූවහුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්තාහු යයි අකිකාරයෙහි කෙල්පභවකක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එ පරිද්දෙන් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ක්‍රමයෙන් ධර්මය දේශනා කරන ලදී. ඒ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සංඝයා ද සරණ ගෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පවත් දිවි ගිම් කොට සරණ ගිය උපායකයකු කොට දරණ සේක්වායි.

මූලභවිපදෙපම සූත්‍රය සන්වාහි යි.

1. 3. 8.

මහාහත්ථිපදොපමසුත්තං

1. ඵ්චං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ඤාමන්තීයං විහරති ජෙනවනෙන අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ. නත්ත ඛො ආයසමා ඤාපිපුඤ්ඤා භික්ඛු ආමනෙතසි: ‘ආවුසො භික්ඛවො’ති. ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො ඤාපිපුඤ්ඤා පච්චසොසාසුං. ආයසමා ඤාරිපුඤ්ඤා එතදචොච.

2. සෙය්‍යථාපි ආවුසො යාති කාතිථි ජඛහලානං¹ පාණානං පදජානාති සබ්බාති තාති හත්ථිපදො සමොධානං ගච්ඡන්ති, හත්ථිපදො තෙසං අඤ්ඤාමකතායති යදිදං මහත්තනෙත², එවමෙව ඛො ආවුසො යෙ කෙචි කුසලං ධම්මා සබ්බෙ තෙ චතුසු අරියසච්චෙසු සඛහං ගච්ඡන්ති. කතමෙසු චතුසු: දුක්ඛෙ අරියසච්චෙ, දුක්ඛසමුදයෙ අරියසච්චෙ, දුක්ඛනිරෝධෙ අරියසච්චෙ, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අරියසච්චෙ.

3. කතමඤ්ඤාචුසො දුක්ඛං අරියච්චං: ජාතිපි දුක්ඛා, ජරුපි දුක්ඛා, මරණමපි දුක්ඛං, භොකපරිදොවුදුක්ඛාදොමනසුපායාසාපි දුක්ඛා, යම්පිච්ඡං න ලභති තම්පි දුක්ඛං, සඛබ්බෙතන පඤ්චුපාදානකකිකා දුක්ඛා

4. කතමෙ චාචුසො පඤ්චුපාදානකකිකා: සෙය්‍යපිදං³ රුපුපාදානකකිකො චෙදහුපාදානකකිකො සඤ්ඤාපාදානකකිකො සඛබ්බාරුපාදානකකිකො විඤ්ඤාණුපාදානකකිකො.

5. කතමො චාචුසො රුපුපාදානකකිකො: චන්තාරි ව මහාභුතාති චතුහනඤ්ච මහාභුතානං උපාදාය⁴ රුපං. කතමෙ චාචුසො චන්තාරො මහාභුතා: පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජොඛාතු වායොඛාතු.

6. කතමා චාචුසො පඨවිඛාතු: පඨවිඛාතු සීයා අජ්ඣන්තසා සීයා ඛාභිරු. කතමා චාචුසො අජ්ඣන්තසා පඨවිඛාතු: යං අජ්ඣන්තං පච්චන්තං කකඛලං බරිගහං උපාදින්නං: සෙය්‍යපිදං කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තමො මංසං නභාරු⁵ අට්ඨි අට්ඨිමඤ්ඤං⁶ චක්ඛං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පපථාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්මං, යං චා පනඤ්ඤාමපි කිඤ්චි අජ්ඣන්තං පච්චන්තං කකඛලං බරිගහං උපාදින්නං, අයං චුච්චතාචුසො අජ්ඣන්තසා පඨවිඛාතු.

1. ජඛහමානං - අ 1. PTS. 2. මහත්තනෙතන - සීචු 1-2. මජ්ඣ. 3. සෙය්‍යපිදං - මජ්ඣ. 4. උපාදා - ස්‍යා. 5. නභාරු - මජ්ඣ. 6. අට්ඨමඤ්ඤං - සීචු.

1. 3. 8.

මහානිපදොමසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවීරයන් වහන්සේ ‘ඇවැත්ති, මහණෙනි’ යි හිසුන් ඇමතු සේක. ඒ හිසුහු ‘ඇවැත්ති’ යි ශාරීපුත්‍ර සථවීරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ශාරීපුත්‍ර සථවීරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්ති, යම්සේ ඉපාලොව මතුපිට හැසිරෙන්නා වූ පා සහිත වූ සතුන්ගේ යම්කිසි පාදයෝ වෙන් ද, ඒ සියලු පාදයෝ ඇත්පියෙහි ඇතුළත් වීමට පැමිණෙත්. ආත්පිය මහත්බාවින් ඒ සියලු පාදයන් අතුරෙහි අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ කුසලධර්ම කෙනෙක් වෙන් ද, ඒ සියල්ල වතුරධීඝත්‍යධර්මයෙහි සංග්‍රහයට යෙත්. කවර සතරෙකි ද යත්: දුෂ්ඨඝත්‍යධර්මයෙහි, දුෂ්ඨඝත්‍යධර්මයෙහි දුෂ්ඨඝත්‍යධර්මයෙහි දුෂ්ඨඝත්‍යධර්මයෙහි දුෂ්ඨඝත්‍යධර්මයෙහි ය.

3. ඇවැත්ති, දුෂ්ඨඝත්‍යධර්මය කවරේ ද? ජාතිය ද දුක්ඛය, ජරාව ද දුක්ඛය, මරණය ද දුක්ඛය, ශෝකය වැලඳීම කාසිකදුහ මානසික දෙමිතස දැඩි ආයාස යන මොහු ද දුක්ඛය. කැමැති වූ යමක් නො ලබා හම්, එ ද දුක්ඛය. සංකෘතයෙන් උපාදානසකකාම පස ම දුක්ඛය.

4 ඇවැත්ති, උපාදානසකකාම පස කවරහු ද? එනම්: රූපුපාදානසකකාමය, වේදනුපාදානසකකාමය, සංකල්පපාදානසකකාමය, සංකල්පපාදානසකකාමය, විඤ්ඤුපාදානසකකාමය යන මොහු ය.

5. ඇවැත්ති, රූපුපාදානසකකාමය කවරේ ද? සතර මහාභූතයෝ ද සතර මහාභූතයන්ගේ උපාදායරූප ද යන මේ යි. ඇවැත්ති සතර මහාභූතයෝ කවරහු ද? පඨවිධාතුව, ආපෝධාතුව, තේජෝධාතුව වායෝධාතුව යන මොහු ය.

6. ඇවැත්ති, පෘථිවිධාතුව කවරේ ද? පෘථිවිධාතුව ආධ්‍යාත්මික ද වන්නේ ය. බාහිර ද වන්නේ ය. ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මිකපෘථිවිධාතුව කවරේ ද? තමා පිළිබඳ තමා නිසා පවත්නා තද වූ පරුෂ වූ සතර, මහාභූතයන්ගෙන් හටගත් යම් ද්‍රව්‍යයෙක් වේද, එනම් - කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස්, නහර, ඇට, ඇටඹිදුලු, වකුගඩුව, හදවත, අක්මාව, දලවුව, බඩදිව, පපුමස, අතුනු, අතුනුබහන්, නො පායුණු ආකාර, මල යන මේ ද, තමා තුළ වූ කකීය වූ තද වූ මහාභූතයන් නිසා හටගත් අත්‍ය වූ යම් කිසිවකුන් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ ආධ්‍යාත්මික-පෘථිවිධාතුව යයි කියනු ලැබේ.

යාවෙව ඛො පන අජ්ඣන්තිකා පඨව්ඛානු යා ව ඛාතිරු පඨව්ඛානු පඨව්-
ඛානුරෙවෙසා. 'තං තෙනං මම, තෙහොහමසමි, න මෙහො අත්තා'ති
එවමෙතං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙතං යථාභුතං
සමමප්පඤ්ඤාය දිස්වා පඨව්ඛානුයා තිබ්බිජ්ඣති. පඨව්ඛානුයා විතතං
විරුජෙති.

7 හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං ඛාතිරා ආපොඛානු
පකුප්පති. අන්තරහිතා තසමිං සමයෙ ඛාතිරු පඨව්ඛානු හොති.
තස්සා හි නාම ආවුසො ඛාතිරුය පඨව්ඛානුයා තාව මහලුච්ඡිකාය අතිවචනා
පඤ්ඤාසිස්සති, බයධමමතා පඤ්ඤාසිස්සති, වයධමමතා පඤ්ඤාසිස්සති,
විපරිතාමධමමතා පඤ්ඤාසිස්සති. කිම්පනිමස්ස මන්තට්ඨකස්ස කායස්ස
තණ්හුපාදිත්තස්ස 'අහන්ති වා, මමන්ති වා, අසමිතිවා'. අථ බවස්ස¹ තො
වෙවෙසා² හොති.

8 තඤ්ඤො ආවුසො හිකුට්ඨං පරෙ අකෙකාසන්ති පරිභාසන්ති
රුරුසෙන්නති විහෙසෙන්නති, සො එවං පජානාති: උප්පන්නා ඛො මෙ අයං
සොතසමථස්සජා දුක්ඛා වෙදනා. සා ව ඛො පටිච්ච නො අප්පට්ච්ච. කිං
පටිච්ච? එස්සං පටිච්ච. සො එස්සො³ අතිවෙවාති පස්සති. වෙදනා
අතිවොති පස්සති. සඤ්ඤා අතිවොති පස්සති. සඛ්ඛාරු අතිවොති පස්සති.
විඤ්ඤාණං අතිවන්ති පස්සති. තස්ස ඛාතාරමමණමෙව විතතං පකබ්ඤ්ඤාති
පසීදති සන්තිට්ඨති අභිමුච්චති.⁴

9. තඤ්ඤො ආවුසො හිකුට්ඨං පරෙ අතිට්ඨෙති අකනෙතති අමනාපෙති
සමුද්චරන්ති: පාණීසමථස්සෙතපි, ලොච්ඡුසමථස්සෙතපි, දණ්ඛසමථස්සෙතපි,
සත්ථසමථස්සෙතපි, සො එවං පජානාති: "තථාභුතො ඛො අයං කායො
යථාභුතසමිං කායෙ පාණීසමථස්සාපි කමන්ති, ලොච්ඡුසමථස්සාපි කමන්ති,
දණ්ඛසමථස්සාපි කමන්ති, සත්ථසමථස්සාපි කමන්ති. චුත්තං ඛො පනෙතං
හභවතා කකචුපමොවාදෙ:⁵ 'උභතො දණ්ඛකෙන වෙපි භිකබ්බෙ
කකවෙන වොරු ඔච්චතා අභිහමභිහාති ඕකනෙත්තයගුං,⁶ තත්තාපි යො
මනො පදොසෙය්‍ය ත මෙ සො තෙන සාසනකරො'ති. ආරඳ්ධං ඛො පන
මෙ විරියං හවිස්සති අසලුචිතං. උපට්ඨිතා සති අපමචුට්ඨා.⁷ පස්සඥො
කායො අසාරඥො. සමාහිතං විතතං එකගං. කාමංදුති ඉමසමිං කායෙ
පාණීසමථස්සාපි කමන්තු, ලොච්ඡුසමථස්සාපි කමන්තු, දණ්ඛසමථස්සාපි
කමන්තු, සත්ථසමථස්සාපි කමන්තු, කරියති හිදං බුද්ධිතං සාසන"න්ති

1. අථබ්බාස්ස - මජ්ඣං, 2. හො තෙවෙත්ථ - මජ්ඣං, සා. තොජෙත්ථ - PTS.
3. සොපි ඛො එස්සො - සා. 4. විමුච්චිති - සා. 5. කකචුපමෙ ඔවාදෙ - සා.
6. ඔකකනෙත්තයගුං - සා. 7. අසමුච්ච්ඨා - සිමු. මජ්ඣං.

යම් මේ ආධ්‍යාත්මික පෘථිවිධාතුවකුත් වේ ද, යම් බාහිර පෘථිවිධාතුවකුත් වේ ද, ඒ සියල්ල පෘථිවිධාතූ ම ය. 'මේ පෘථිවිධාතුව මගේ නො වෙයි. මම තෙල පෘථිවිධාතූයෙමි නො වෙමි. පෘථිවි ධාතුව මාගේ ආත්මය නො වේ'යි මෙසේ මෙය සමාසක්‍රමයෙන් තත් වූ පරිදි දැක්ක යුතු ය. මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමාසක්‍රමයෙන් දැක පෘථිවිධාතූවෙහි උකැටි වෙයි. පෘථිවිධාතූවෙන් හිත බැහැර කෙරෙයි.

7. යම් හෙයෙකින් බාහිර ආපොධාතුව කිසේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. එකල්හි බාහිර පඨවිධාතුව අතුරු දහන් වූයේ වෙයි. ඇවෑමකි, බහලනියෙන් ඒසා (කෙල සියදහසක් පමණ) මහත් වූ ඒ බාහිර පඨවිධාතූවේ ද අනිත්‍යභාවය පෙනෙයි. ඝයසවභාවය පෙනෙයි. ව්‍යයසවභාවය පෙනෙයි. වෙනස්වන සවභාවය ඇති බව පෙනෙයි. කිම, ඔහුට මේ මද කලක් පවත්නා වූ නාමණාවෙන් දැනි ව ගන්නා ලද්ද වූ ආධ්‍යාත්මික ශරීරය පිළිබඳ ව 'මම ය' කියා හෝ 'මාගේ ය' කියා හෝ 'මම වෙමි'යි කියා හෝ ගැනීමෙන් වේ ද? තිලකුණු නයා බලන ඒ මහණහට මෙහි නාමණාදූපටිමානවශයෙන් ගැනීමෙන් නො වේ ම ය.

8. ඇවෑමකි, ඒ මහණහට අත්‍යයෝ ආක්‍රොශ කෙරෙත් ද, පරිභව කෙරෙත් ද, ගටත් ද, වෙහෙසත් ද, හෙතෙම මෙසේ දකියි: 'මට මේ ශ්‍රෝත්‍රසංස්පෘතියෙන් හටගත් දුඃඛවේදනාව උපන්නී ය. මි ව්‍යාහි භේදවක් නිසා උපන්නී ය. භේදාභිත ව නො උපන්නී ය. කුමක් භේදාකාම ද යත්: ස්පෘතිය භේදා කොට ය. හෙතෙම ස්පෘතිය අනිත්‍ය යයි දකි යි. වේදනාව අනිත්‍යය යි දකියි. සංඥාව අනිත්‍යය යි දකියි. සංසකාරයෝ අනිත්‍යය යි දකියි. විඤ්ඤාණය අනිත්‍යය යි දකියි. ඔහුගේ සිත ධාතූසම්බන්ධාතූ ආලම්බනයට ම බසී. ඒ අරමුණෙහි ම පහදීයි. ඒ අරමුණෙහි ම සිටියි. ඒ අරමුණෙහි ධාතූවශයෙන් ම නියවියට පැමිණෙයි.

9. ඇවෑමකි, ඉදින් ඒ මහණහට අත්‍යයෝ අනිටු වූ නො කැමැති වූ මන නො වඩන්නා වූ අතුල්පහරින් ද, කැටකැබිලිතිපහරින් ද, දඹු පහරින් ද, සැත්පහරින් ද ගසත් නම් හෙතෙම මෙසේ දකියි: "යම්බඳු කයක අත් පහර වදී ද, කැට පහර වදී ද, දඹු පහර වදී ද, සැත් පහර වදී ද, මේ කය එසේ වූයේ ය. භාග්‍යවකුත් වහන්සේ විසින් කකචුපම ඔවාදයෙහි දී මෙය වදාරණ ලදී: 'මහණෙනි, ලබුකම් ඇති තොරු දෙපස මිටි ඇති කියතකින් අඟ පසඟ කපත් ද, ඒ සොරුන් කෙරෙහි ද යමෙක් සිත ප්‍රදුෂ්‍ය කරන්නේ නම් හෙතෙම එයින් මාගේ අනුශාසනය කරන්නෙක් නො වේ ය' කියා යි. මා විසින් විශ්වීය පටත්ගන්නා ලද්දේ නො හැකුළුණේ වන්නේ ය. සිහිය එලඹ සිටියේ නො මුලා ය. කය සන්තිදුණේ පහ වූ දරථ ඇත්තේ ය. හිත සමාහිත වූයේ එකඟ ය. දැන් කැමැති සේ මම ශරීරයෙහි අතුල්පහස්සු ද වදිත්වා. කැට පහස්සු ද වදිත්වා. දඹුපහස්සු ද වදිත්වා. සැත්පහස්සු ද වදිත්වා. එහෙත් බුදුන්ගේ මේ ශාසනය කරනු ලැබේ ම ය.

10. තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො ඵලං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵලං ධම්මං අනුස්සරතො ඵලං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති. සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවෙගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා, දුලලඳ්ධං වත මෙ, න වත මෙ සුලලඳ්ධං, යස්ස මෙ ඵලං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵලං ධම්මං අනුස්සරතො ඵලං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

11. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුඤ්ඤා සසුරං¹ දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, ඵලමෙව ඛො ආවුසො තස්ස චෙ භික්ඛුනො ඵලං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵලං ධම්මං අනුස්සරතො ඵලං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා² කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවෙගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා, දුලලඳ්ධං වත මෙ, න වත මෙ සුලලඳ්ධං, යස්ස මෙ ඵලං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵලං ධම්මං අනුස්සරතො ඵලං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා² කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

12. තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො ඵලං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵලං ධම්මං අනුස්සරතො ඵලං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො භොති. ඵත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො ඛුත්තං භොති.

13. කතමා වාචුසො ආපොධාතු? ආපොධාතු සියා අජ්ඣන්තිකා සියා බාහිරු. කතමා වාචුසො අජ්ඣන්තිකා ආපොධාතු? යං අජ්ඣන්තං පච්චන්තං ආපො ආපොනනං උපාදින්නං: සෙය්‍යථීදං-පිත්තං සෙමහං පුබ්බො ලොභිතං සෙදො මෙදො අසුඤ්ඤා වසා බෙලො පිංසාණිකා ලභිකා මුත්තං, යං වා පතඤ්ඤාමපි කිඤ්ච අජ්ඣන්තං පච්චන්තං ආපො ආපොගතං උපාදින්නං - අයං වුවචතාවුසො අජ්ඣන්තිකා ආපොධාතු. යා චෙව ඛො පත අජ්ඣන්තිකා ආපොධාතු යා ව බාහිරු ආපොධාතු ආපොධාතුරෙ-වෙසා. තං ‘තෙනං මම, තෙසොභමසම් න මෙසො අත්තා’ති ඵලමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දධංඛං. ඵලමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා ආපොධාතුයා තිබ්බිඤ්ඤා, ආපොධාතුයා විත්තං විරුපෙති.

14. භොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරු ආපොධාතු පකුප්පති. යා ගාමමපි වහති, නිගමමපි වහති, නගරමපි වහති, ජනපදමපි වහති, ජනපදපදෙසමපි වහති. භොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුදෙද යොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, දවියොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, තියොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, වතුයොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, පඤ්චයොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, ඡයොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, සත්තයොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති. -

1 සසුරං - ගා, 2 උපෙක්ඛා - PTS.

10. ඇවැත්තී, ඉදින් මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන මහණහට කුශලනිඃශ්‍රිත වූ විදුශිතෝරේක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සංවිග්න (කම්පිත) වෙයි. සංවෙගයට පැමිණෙයි: 'මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන යම් බඳු වූ මට කුශලනිඃශ්‍රිත වූ උපේක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, එය ඒකාන්තයෙන් මට අලාභ ය. ඒකාන්තයෙන් මට ලාභ නො වෙයි. මාගේ ලැබීම නොමනා ය. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වේ'යි කියයි.

11. ඇවැත්තී, යම් සේ ලේශ්‍රිය මධිරණුවන් දැක සංවිග්න වෙයි ද, සංවෙගයට පැමිණෙයි ද, ඇවැත්තී, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන ඒ මහණහට කුශලනිඃශ්‍රිත උපෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සංවිග්න වෙයි. සංවෙගයට පැමිණෙයි: මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන යම් බඳු වූ මට කුශලනිඃශ්‍රිත උපෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, ඒ මට ඒකාන්තයෙන් අලාභ ය. මට එකාන්තයෙන් ලාභ නො වෙයි. මාගේ ලැබීම නොමනා ය. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වේ.

12 ඇවැත්තී, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන ඒ මහණහට ඉදින් කුශලනිඃශ්‍රිත උපෙක්‍ෂාව පිහිටා තම්, හෙතෙම එයින් සතුටු වෙයි. ඇවැත්තී, මෙ පමණකින් ඒ මහණහු විසින් බුද්ධායතනය බොහෝ කොට කරන ලද වෙයි.

13 ඇවැත්තී, ආපොධාතුව කවර? ආපොධාතුව ආධ්‍යාත්මික ද වන්නේ ය. බාහිර ද වන්නේ ය. ඇවැත්තී, ආධ්‍යාත්මික ආපො ධාතුව කවර යත්: අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ භූතයන් නිසා හටගත් යම් (ආබ්‍රාහ්මණ ලක්‍ෂණ) ආපයෙක් ආපොගතයෙක් වේ ද - ඒ මෙසේ ය: පිත, සෙම, සාරව, ලේ, ඛනදිය, මේදනෙල්, කඳුළු, වූරුණුනෙල්, කෙළ, සොටු, සදම්පුල, මුත්‍ර, යන මොහු ය. තමා තුළ පිහිටි ආබ්‍රාහ්මණ ලක්‍ෂණ වූ ආපො බවට ගිය මහාභූතයන් නිසා හටගත් යම් අත් කිසිවකුත් වේ ද, ඇවැත්තී, මෙය අර්කිතනික ආපොධාතුවය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්තී, යම් මේ ආධ්‍යාත්මික ආපොධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර ආපොධාතුවකුත් වේ ද, මේ සියල්ල ආපොධාතුව ම ය 'මේ මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වෙයි'යි මෙය මෙසේ තත් වූ පරිදි සමන්ප්‍රඥාවෙන් දැක්ක යුතු ය. මෙසේ එය තත් වූ පරිදි සමන්ප්‍රඥාවෙන් දැක ආපොධාතුවෙහි කලකිරෙයි. ආපොධාතුවෙහි සිත නො රඳවයි.

14 ඇවැත්තී, යම් හෙයකින් බාහිර ආපොධාතුව කිසේ ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. එය ගම් ද ගලා යයි. නියමිගම් ද ගලා යයි නගර ද ගලා යයි. දතවූ ද ගලා යයි. දතවූ පෙදෙස් ද ගලා යයි. ඇවැත්තී, මහමුහුද යොදුන් සියක් පමණ තැන් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් දෙසියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් තුන්සියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් හාරසියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් පන්සියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් හයසියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් සත්සියකුත් ජලය සිඳි යේ ද එබඳු කාලයෙක් වෙයි.

හොති ඛො ඥාපුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ සත්තතාලමපි උදකං සණ්ඨාති, ඡතාලමපි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චතාලමපි උදකං සණ්ඨාති, චතුතාලමපි උදකං සණ්ඨාති, තිතාලමපි උදකං සණ්ඨාති, ද්විතාලමපි උදකං සණ්ඨාති, තාලමපි¹ උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො ඥාපුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ සත්තපොරිසමපි උදකං සණ්ඨාති, ඡපොරිසමපි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චපොරිසමපි උදකං සණ්ඨාති, චතුපොරිසමපි උදකං සණ්ඨාති, තිපොරිසමපි උදකං සණ්ඨාති, ද්විපොරිසමපි උදකං සණ්ඨාති, පොරිසමපි² උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො ඥාපුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ අභිපොරිසමපි උදකං සණ්ඨාති, කච්චිතතමපි උදකං සණ්ඨාති, ජණ්ණුමත්තමපි³ උදකං සණ්ඨාති, භොජ්ජකමත්තමපි උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො ඥාපුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ අඛතුලී-පබ්බතෙමත්තමපි උදකං න හොති. තස්සා හි නාම ආපුසො බාහිරුය ආපොධාතුයා තාව මහලලිකාය අතිවචනා පඤ්ඤාධිස්සති -පෙ-*

15. තස්ස වෙ ආපුසො භික්ඛුනො [ඵවං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවං ධම්මං අනුස්සරතො] ඵවං සඛිං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලතිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. ඵත්තාවතාපි ඛො ආපුසො භික්ඛුනො ඛුක්ඛං හොති.

16. කතමා වාපුසො තෙජෝධාතු? තෙජෝධාතු සියා අජ්ඣතතිකා සියා බාහිරු. කතමා වාපුසො අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු? යං අජ්ඣතතං පච්චත්තං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදිත්තං-සෙය්‍යපීදං: යෙන ච සත්තප්පති, යෙන ච ජරීයති⁴, යෙන ච පරිබ්බන්ති, යෙන ච අභිතපිතබාසිතසාසිතං සමමා පරිණාමං ගච්ඡති, යං වා පනඤ්ඤමපි කිඤ්ච අජ්ඣතතං පච්චත්තං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදිත්තං - අගං වුච්චතාපුසො අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු. යා වෙච ඛො පන අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු යා ච බාහිරු තෙජෝධාතු තෙජෝධාතුරවෙසා. තං 'තෙනං මම, තෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා'ති ඵවමෙතං යථාභුතං සමමපඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. ඵවමෙතං යථාභුතං සමමපඤ්ඤාය දීඝවා තෙජෝධාතුයා තිබ්බිඤ්ඤති. තෙජෝ ධාතුයා විතතං විරුජෙති.

17 හොති ඛො ඥාපුසො සමයො යං බාහිරු තෙජෝධාතු පකුප්පති. සා ගාමමපි ඛහති,⁵ නිගමමපි ඛහති, තගරමපි ඛහති, ජනපදමපි ඛහති, ජනපදපදෙසමපි ඛහති. සා හරිත්තතං වා පඤ්ඤතං වා සෙලත්තං වා උදකත්තං වා රමණීයං වා භූමිභාගං ආගමම අනාභාරු නිබ්බායති. හොති ඛො ඥාපුසො සමයො යං කුක්ඛුච්චතෙනනපි තහාරුදදුලෙනපි⁶ අභිං ගවෙසන්ති. තස්සා හි නාම ආපුසො බාහිරුය තෙජෝධාතුයා තාව මහලලිකාය අතිවචනා පඤ්ඤාධිස්සති -පෙ-

1. තාලමත්තමපි - මජ්ඣ., ඥා., PTS. 2. පොරිසමත්තමපි - මජ්ඣ., ඥා., PTS.
 3. ජාණුකමත්ත - මජ්ඣ., ජනපුමත්තමපි - ඥා.
 4. ජරීයති - මජ්ඣ., ජරීය - ඥා., ජරීයති - PTS. 5. දහති - මජ්ඣ.
 6. තහාරුදදුලෙනපි - මජ්ඣ., තහාරුදදුලෙනපි - ඥා.
 * පෙත්තාලෙන ගඛිඛිත්තං පට්ඨිවාතුචාරෙ වුත්තනගෙතෙච චෙදිතබ්බං.

ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි ජලය සත්තලක් පමණ හිරි ද, සතලක් පමණ හිරි ද, පස්තලක් පමණ හිරි ද සිවුතලක් පමණ හිරි ද තුන්තලක් පමණ හිරි ද, දෙනලක් පමණ හිරි ද, එක්තලක් පමණ හිරි ද එවැනි කාලයෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි පුරුෂ ප්‍රමාණ සතක් ජලය හිරි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ සයක්... පුරුෂ ප්‍රමාණ පසක් ජලය හිරි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ සතරක් ජලය හිරි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ තුනක් ජලය හිරි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ දෙකක් ජලය හිරි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණයක් ජලය හිරි ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි අභිපුරුෂ ප්‍රමාණයක් ජලය හිරි ද, කටිය පමණ ජලය හිරි ද, දණ පමණ ජලය හිරි ද, ගොප් ඇටය පමණ ජලය හිරි ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි ඇඟිලි පුරුක තෙමෙන පමණ ජලය නො වේ ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, එපමණ මහත් වූ ඒ බාහිර ආපොධාතුවගේ අතිත්‍යතා පෙනෙන්නේ ය...*

15 ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරණ, ධර්ම සිහි කරණ, සංකප්පා සිහි කරණ ඒ මහණහට ඉදිත් කුශල නිශ්ක්‍රිත වූ උපෙක්ෂාව පිහිටා ද, හෙතෙම එසිත් සතුටු වෙයි. 'ඇවැත්ති, මෙපමණෙකින් මහණහු විසින් බුද්ධියාසනය බොහෝ කොට කරණ ලද්දේ වෙයි.

16 ඇවැත්ති, තේජෝධාතුව කවර? තේජෝධාතුව අර්කිතනික ද වන්නේ ය. බාහිර ද වන්නේ ය. ඇවැත්ති, අර්කිතනික තේජෝධාතුව කවර? තමා පිළිබඳ තේජස වූ තේජස් බවට ගියා වූ (මම ය මාගේ යහි) තරව ගන්නා ලද්දී යමක් වේ ද- එනම්: යමෙකින් තැවේ ද, යමෙකින් දිරා ද යමෙකින් දූවේ ද, අනුභව කරණ ලද පාතය කරණ ලද කඩා කත ලද රස විඳින ලද දේ යමෙකින් මැනවින් පැසවීමට ගේ ද, එසිත් අත්‍ය වූ ද, තමා නිසා පවත්නා වූ තෙජස වූ තෙජස් බවට ගියා වූ තරව ගන්නා ලද්ද වූ යම් කිසිවකුත් වේ ද - ඇවැත්ති, මෙය ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතුව යහි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, යම් මේ ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර තේජෝධාතුවක් වේ ද, එය තේජෝධාතුව ම ය. 'එය මාගේ නො වෙයි. මම තෙල නො වෙමි. එය මාගේ ආත්මය නො වේ'යි- මේ මෙසේ තත් වූ පරිදි සමාස්ප්‍රඥවෙන් දැක්ක සුතු ය මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමාස් ප්‍රඥවෙන් දැක තේජෝධාතුවෙහි කලකිරෙයි. තේජෝ ධාතුවෙහි හිත නො අලවයි

17 ඇවැත්ති, යම් කලෙක බාහිර තේජෝධාතුව කීපේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. එය ගම් ද දව හි. නියමිගම් ද දවයි. නගර ද දවයි. ජනපද ද දවයි. දනවුපෙදෙස් ද දවයි. ඒ තේජෝධාතුව නිල් තෙත් තණ වෙතට හෝ මහමගට හෝ පව්වකට හෝ දියකට හෝ එළිමහන් හිමිපෙදෙසකට හෝ පැෂණ ආහාර රහිත වූයේ නිවෙයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක කුකුළු පියාපතෙකින් ද සම්මැරලියෙක් ද ගිනි සොයත් තම එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, එපමණ මහත් වූ බාහිර තේජෝධාතුවෙහි අතිත්‍ය ගාවයක් පෙනෙන්නේ ය ...

* මෙහි පෙය්කලයෙන් මැහුනු කොටස පශ්චිමාතුවාරයෙහි හි නගිත් දහසුතු. ඉ මෙහි සෙ හු වාරයන්හි ද 'උපාදිකතා' - පදයට මේ අර්ථය ගතයුතු.

18. තස්ස වෙ ආවුසො හික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඛිං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලතිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. එත්තාචතාපි ඛො ආවුසො හික්ඛුනො ඛත්තකතං හොති.

19. කතමා වාචුසො වාශොධාතු? වාශොධාතු සියා අජ්ඣන්තිකා සියා බාහිරු. කතමා වාචුසො අජ්ඣන්තිකා වාශොධාතු? යං අජ්ඣන්තං, පච්චන්තං වාශො වාශොගතං උපාදින්නං - සෙය්‍යපීදං: උද්ධමිතමා වාතා, අධොගමා වාතා, කුච්ඡිසයා වාතා, කොට්ඨිසයා¹ වාතා, අඛිතමඛිතානුසාරිතො වාතා, අස්සාසො පස්සාසො ඉති වා, යං වා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චි අජ්ඣන්තං පච්චන්තං වාශො වාශොගතං උපාදින්නං - අයං වුච්චතාචුසො අජ්ඣන්තිකා වාශොධාතු. යා වෙච ඛො පන අජ්ඣන්තිකා වාශොධාතු යා ච බාහිරු වාශොධාතු වාශොධාතුථෙවෙසා. තං 'නෙතං මම, තෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති එචමෙතං යථාභූතං සමමපඤ්ඤය දට්ඨබ්බං. එචමෙතං යථාභූතං සමමපඤ්ඤය දීඝවා වාශොධාතුයා තිබ්බිඤ්ඤති, වාශොධාතුයා විතතං විරුජෙති.

20 හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරු වාශොධාතු පකුප්පති, සා ගාමමපි වහති, තිගමමපි වහති, තහරමපි වහති, ජනපදමපි වහති, ජනපදපදෙසමපි වහති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං භිමහානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තාලවණෙටතපි විබුපතෙනපි වාතං පරියෙසනති, ඔස්සාවතෙපි² තිණාති න ඉඤ්ජන්ති.³ තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරුය වාශොධාතුයා තාව මහලුලිකාය අතිච්චතා පඤ්ඤාසිස්සති, ඛයධම්මතා පඤ්ඤාසිස්සති, වයධම්මතා පඤ්ඤාසිස්සති, විපරිණාමධම්මතා පඤ්ඤාසිස්සති. කිම්පතිමස්ස මත්තට්ඨකස්ස කායස්ස තණ්හුපාදින්නස්ස 'අභන්ති වා මමන්ති වා අසමීති වා,' අථ ඛවස්ස⁴ නො වෙච්චන්⁵ හොති.

21. තඤ්ච ආවුසො හික්ඛුං පරෙ අකෙකාසනති පරිගාසනති රෙසෙන්නති විහෙසෙන්නති, සො එවං පජානාති: උප්පන්නා ඛො මෙ අයං සොතසම්පස්සජා දුක්ඛා වෙදනා, ආ ච ඛො පටිච්ච නො අප්පට්ච්ච. කිං පටිච්ච? එස්සං පටිච්ච. සො එස්සො⁶ අනිච්චාති පස්සති, වෙදනා අනිච්චාති පස්සති, සඤ්ඤා අනිච්චාති පස්සති, සඛිඛාරු අනිච්චා පස්සති, විඤ්ඤාණං අනිච්චනති පස්සති. තස්ස ඛාතාරමණමෙව විතතං පකඛඤ්ඤති පසීදති සනතිට්ඨති අධිච්ච්චති.⁷

1. කොට්ඨායයා - මජ්ඣ. 2. ඔස්සාවතෙපි - මජ්ඣ. සං. PTS.
3. ඉච්ඡන්ති - මජ්ඣ. PTS. 4. ඛවාස්ස - මජ්ඣ.
5. නො තෙච්චන් - මජ්ඣ. සං. නො තෙච්චන් - PTS.
6. හොපි ඛො එස්සො - සං. ඤාපි එස්සො මජ්ඣ. 7. විච්ච්චති - සං.

18. ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහිකරණ, මෙසේ ධර්මය සිහිකරණ, මෙසේ සඛකයා සිහිකරණ ඒ මහණහට ඉදින් කුශල නිශ්ශ්‍රිත වූ උපේක්ෂාව පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සතුටු වෙයි. ඇවැත්ති, මෙපමණකිනුත් භික්ෂුහු විසින් බුද්ධියාසනය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වෙයි.

19. ඇවැත්ති, වායෝධාතු කවර? ආධ්‍යාත්මික වායෝ ධාතුවත් බාහිර වායෝ ධාතුවත් ඇත. ඇවැත්ති' අර්ඛිතතිකවායෝධාතුව කවර? තමා තුළ පවත්නා වූ වාතය වූ වාත සවභාවයට හියා වූ මහා භූතයන් නිසා හටගත්තා වූ යමක් වේ ද - එනම්: තැලිතැගිම් හිකකා ආදිය පවත්වන, උඩට තහින වාතයෝ ද, මල මූ ආදිය පවත්වන යට බස්තා වාතයෝ ද, අතුනු පිටත පවත්නා වාතයෝ ද, අතුනු තුළ පවත්නා වාතයෝ ද, අභ පසභ හැසිරෙන වාතයෝ ද, ආශාසය, ප්‍රශාසය යන වාතයෝ ද, මෙයින් අත්‍ය වූ තමා තුළ පවත්නා වූ වාතය වූ වාත සවභාවයට හියා වූ භූතයන් නිසා හටගත්තා වූ යම් කිසිවකුත් වේ ද - ඇවැත්ති, මෙය අර්ඛිතතිකවායෝධාතු ය යි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර වායෝධාතුවකුත් වේ ද, මේ වායෝධාතු ම ය. 'මේ මාගේ නො වෙයි. මම තෙල නො වෙමි. මේ මගේ ආත්මය නො වෙයි'. මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමාස්ප්‍රඥාවෙන් දැක්ක සූත්‍ර වෙයි. මෙය මෙසේ තත් වූ පරිදි සමාස්ප්‍රඥාවෙන් දැක වායෝ ධාතුවෙහි කලකිරිමි වායෝ ධාතුවෙහි සිත නො අලවයි.

20. ඇවැත්ති, යම් කලෙක බාහිර වායෝ ධාතුව කිපේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. එය ගම් ද නභාලයි. නියම් ගම් ද නභාලයි. නගරද නභාලයි. ජනපද ද නභාලයි. ජනපද ප්‍රදේශයන් ද නභාලයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක්හි හිමනාතයේ අතතිම මාසයේ දී තල්වැටිනුත් විජිතිපතිනුත් වාතය සොයන් ද, යෙවෙතිඅගත් තණ නො සැලේ ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, එපමණ මගන් වූ වායෝධාතුවෙහි අතිත්‍යභාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. ඝෂය සවභාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. විනාශසවභාව ය ප්‍රකට වන්නේ ය. විපරිණාම සවභාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. සවප්‍රකාලයක් පවත්නා වූ තණහාවෙන් අල්ලා ගත්තා ලද්ද වූ මේ ශරීරය පිලිබදව 'මේ මම ය කියා හෝ, මාගේ ය කියා හෝ, මම වෙමි' යි කියා හෝ ගැනීමෙක් කීම, ඕනට වන්නේද? ඒ මහණහට මෙහි තණහා මාතදිට්ඨි වසයෙන් ගැනීමෙක් නො වෙ ම ය.

21. ඇවැත්ති, ඉදින් අත්‍යයෝ ඒ මහණහට ආක්‍රොශ කෙරෙත් ද, පරිභව කෙරෙත් ද, ගවත් ද, වෙහෙසත් ද, හෙතෙම මෙසේ දකී හි: "මට මේ ශ්‍රොත්‍රසංස්පතියෙන් හටගත් දුක් වේදනාවක් උපන්නී ය. මේ වතාහි හේතුවක් නිසා උපන්නී ය. හේතු රහිතව නො උපන්නී ය. කුමක් හේතු කොට ගෙන ද යත්: ස්පතිය හේතු කොට ගෙන ය." හෙතෙමේ ස්පතිය අතිත්‍ය ය යි දකී යි. වේදනාව අතිත්‍ය ය යි දකී යි. සංඥාව අතිත්‍ය ය යි දකී යි. සංසකාර අතිත්‍ය ය යි දකී යි. විඤ්ඤාණය අතිත්‍ය ය යි දකී යි. ඔහුගේ සිත ධාතු සබ්බාතා ඒ අරමුණෙහි ම බසී. ඒ අරමුණෙහි ම පහදී යි. ඒ අරමුණෙහි ම සිටී යි. ඒ අරමුණෙහි ම 'ධාතු වසයෙන් මෙසේය' යි තිශ්චයට පැමිණෙයි.

22. තඤ්ඤා ආට්ටියො භික්ඛුනො පරෙ අතිට්ඨති අකනෙනති අමනාපෙති සමුද්ධරන්ති: පාණීසම්ප්පෙතපි ලෙඛවුසම්ප්පෙතපි දණ්ඨසම්ප්පෙතපි සන්ධිසම්ප්පෙතපි. සො එවං පරාතාති: නථාභුතො ඛො අයං කායො යථාභුතස්මිං. කායෙ පාණීසම්ප්පාපි කමන්ති, ලෙඛවුසම්ප්පාපි කමන්ති, දණ්ඨසම්ප්පාපි කමන්ති, සන්ධිසම්ප්පාපි කමන්ති. චුත්තං ඛො පතෙනං භගවතා කකචුපමොචාදෙ: “උභතොදණ්ඨකෙන වෙපි භික්ඛවෙ කකවෙන වොරං ඔවරකා අඛිමඛිතාති ඕකනෙතය්ඝං,¹ තනුාපි යො මනො පදොසෙය්ඝ න මෙ සො තෙන සාසනකරො”ති. ආරඬ්ඨං ඛො පන මෙ විරියං භවිස්සති අසලලිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චා,² පස්සඤ්ඤා කායො අසාරඤ්ඤා, සමාහිතං චිත්තං එකභං. කාමං දුති ඉමස්මිං කායෙ පාණී සම්ප්පාපි කමන්තු, ලෙඛවුසම්ප්පාපි කමන්තු, දණ්ඨසම්ප්පාපි කමන්තු, සන්ධිසම්ප්පාපි කමන්තු, කරිස්සති භිදං බුඬ්ඨානං සාසනන්ති.

23. තස්ස වෙ ආට්ටියො භික්ඛුනො එවං බුඬ්ඨං අනුස්සරතො එවං ඛමමං අනුස්සරතො එවං සඛිං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුලලඬ්ඨං වත මෙ න වත මෙ සුලලඬ්ඨං, යස්ස මෙ එවං බුඬ්ඨං අනුස්සරතො එවං ඛමමං අනුස්සරතො එවං සඛිං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

24. සෙය්ඝථාපි ආට්ටියො සුණ්ඨිසං සසුරං³ දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, එවමෙව ඛො ආට්ටියො තස්ස වෙ භික්ඛුනො එවං බුඬ්ඨං අනුස්සරතො එවං ඛමමං අනුස්සරතො එවං සඛිං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුලලඬ්ඨං වත මෙ න වත මෙ සුලලඬ්ඨං, යස්ස මෙ එවං බුඬ්ඨං අනුස්සරතො එවං ඛමමං අනුස්සරතො එවං සඛිං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

25. තස්ස වෙ ආට්ටියො භික්ඛුනො එවං බුඬ්ඨං අනුස්සරතො එවං ඛමමං අනුස්සරතො එවං සඛිං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලනිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අභතමනො භොති එතතාවතාපි ඛො ආට්ටියො භික්ඛුනො ඛග්ගඤ්ඤා භොති.

26. සෙය්ඝථාපි ආට්ටියො කට්ඨඤ්ඤා පටිච්ච වලලිඤ්ඤා පටිච්ච නීණ්ඤ්ඤා පටිච්ච මතතිකඤ්ඤා පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො අභාරනෙතව⁴ සඛිං⁵ ගච්ජති, එවමෙව ඛො ආට්ටියො අට්ඨිඤ්ඤා පටිච්ච නභාරඤ්ඤා පටිච්ච මංසඤ්ඤා පටිච්ච චම්බඤ්ඤා පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො රූපනෙතව⁶ සඛිං ගච්ජති. -

1. ඕකනෙතය්ඝං - භ්‍යා. 2. අසමච්චා - සීචු, මජ්ඣ. 3. සසුරං - භ්‍යා. 4. අභාරනෙතව - මජ්ඣ., භ්‍යා. 5. සඛිං - භ්‍යා. 6. රූපනෙතව - මජ්ඣ., භ්‍යා.

22. ඇවැත්ති, අත්‍යයෝ ඒ මහණහට අතිබු වූ නො කැමැති වූ මන නො වඩන්තා වූ අත්පහරින් ද කැටකැබලිතිපහරින් ද දඬුපහරින් ද සැත් පහරින් ද ගසන් නම්, හෙතෙම මෙසේ දැනියි: යම්බඳු ශරීරයෙක අත්පහර වදී ද, කැටපහර වදී ද, දඬුපහර වදී ද, සැත් පහර වදී ද, මේ ශරීරය එසේ වූයේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කකචුපමොවාදයෙහි දී මෙය වදාරණ ලදී— “මහණෙනි, ලමුකම් ඇති සොරු දෙපස මිටි ඇති කියතකින් අඟ පසක කපන් ද, ඒ සොරුන් කෙරෙහි ද යමෙක් සිත ප්‍රදුෂිත කරන්නේ නම්, හෙතෙම එයින් මාගේ අනුශාසනය කරන්නේ නො වෙ”යි කියා ය. මාගේ විසිය පටන් ගන්නා ලද්දේ නො ගැකුළුණේ වන්නේ ය. සිතිය එලඹ සිටියේ නො මූලා ය. කය සන්හිඳුණේ පහ වූ දරඵ ඇත්තේ ය. සිත සමාහිත වූයේ එකක ය. දුන් කැමැති සේ මේ ශරීරයෙහි අත්පහස්සු ද වදිත්වා. කැටපහස්සු ද වදිත්වා. දඬුපහස්සු ද වදිත්වා. සැත් පහස්සු ද වදිත්වා. එහෙත් බුදුන්ගේ මේ අනුශාසනය කරනු ලැබේ ම ය.

23. ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ දහම් සිහි කරන මෙසේ සබ්බසා සිහි කරන ඒ මහණහට කුශලනිඃශ්‍රිත වූ විදර්ශනා-පෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් කලකිරෙහි, සංවේගයට පැමිණෙ සි: ‘මෙසේ බුදුන් සිහි කරන දහම් සිහි කරන සබ්බසා සිහි කරන යම් බඳු වූ මට කුශලනිඃශ්‍රිත වූ උපෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, එය එකාන්තයෙන් මට අලාභ ය. මට එකාන්තයෙන් ලාභය නො වෙයි මාගේ ලැබීම නො මැනවි. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වෙයි’ කියා ය.

24. ඇවැත්ති, යම් සේ ලේශිය මසිලණුවන් දක බියපත් වේද, සංවේගයට පැමිණේ ද, ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ දහම් සිහි කරන මෙසේ සබ්බසා සිහි කරන ඒ මහණහට කුශලනිඃශ්‍රිත වූ උපෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් කල කිරෙහි, සංවේගයට පැමිණෙ සි: ‘මෙසේ බුදුන් සිහි කරන, මෙසේ දහම් සිහි කරන මෙසේ සබ්බසා සිහි කරන යම් බඳු වූ මට කුශලනිඃශ්‍රිත වූ උපෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, එය ඒකාන්තයෙන් මට අලාභය. මට ලාභය නො වෙයි. මාගේ ලැබීම නො මැනවි. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වෙ’යි කියායි.

25. ඇවැත්ති, ඉදින් මෙසේ බුදුන් සිහි කරන, මෙසේ දහම් සිහි කරන, මෙසේ සබ්බසා සිහි කරන, ඔහුට කුශලනිඃශ්‍රිත විශ්චි බල භාවනා සිද්ධි ආබිඛ්‍ය උපෙක්‍ෂාව පිහිටා නම්, හෙතෙම එයින් සතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, මෙ පමණෙකින් ද ඒ මහණහු විසින් බුද්ධිශාසනය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වෙයි.

26. ඇවැත්ති, යම් සේ දූව නිසා ද වැල් නිසා ද තණ නිසා ද මැටි නිසා ද ඇවිටි සිටි අඟස ‘ගෙග’යි ව්‍යවහාරයට ගේ ද, ඇවැත්ති, මෙ පරිද්දෙන් ම ඇට නිසා නහර නිසා මස් නිසා සම් නිසා ඇවිටි සිටි අඟස ‘රූපය’ යි ව්‍යවහාරයට ගේ. -

අජ්ඣත්තිකඤ්ච¹ ආට්ඨසො චක්ඛුං අපරිභින්නං හොති, බාහිරු ච රූපා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජේජා සමන්තාභාරෙ හොති, තෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. අජ්ඣත්තිකඤ්ච¹ ආට්ඨසො චක්ඛුං අපරිභින්නං හොති, බාහිරු ච රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජේජා සමන්තාභාරෙ හොති, තෙවතාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. යතො ච මො ආට්ඨසො අජ්ඣත්තිකඤ්ච² චක්ඛුං අපරිභින්නං හොති. බාහිරු ච රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, තජේජා ච සමන්තාභාරෙ හොති, එවං තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො භොති. යං තථාභුතස්ස රූපං තං රූපපාදනකකිකෙඤ්ච සඛිහතං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස වේදනා, සා වේදනුපාදනකකිකෙඤ්ච සඛිහතං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස සඤ්ඤා, සා සඤ්ඤපාදනකකිකෙඤ්ච සඛිහතං ගච්ඡති. යෙ තථාභුතස්ස සංඛාරා, තෙ සංඛාරූපාදනකකිකෙඤ්ච සඛිහතං ගච්ඡන්ති. යං තථාභුතස්ස විඤ්ඤාණං, තං විඤ්ඤාණුපාදනකකිකෙඤ්ච සඛිහතං ගච්ඡති. සො එවං පජාතාති: "එවං කිරමෙසං³ පඤ්චනනං උපාදනකකිකිනං සඛිහතො සන්තිපාතො සම්මායො භොති. චුත්තං මො පතෙතං ගගචිතා: 'යො පටිච්චසමුප්පාදං පසස්සී. සො ධම්මං පසස්සී. යො ධම්මං පසස්සී. යො පටිච්චසමුප්පාදං පසස්සී'ති. පටිච්චසමුප්පනා මො පතිමෙ යදිදං පඤ්චපාදනකකිකි. යො ඉමෙසු පඤ්චපාදනකකිකෙසු ඡන්දො ආලයො අනුතයො අජේඤ්ඤානං, සො දුක්ඛසමුදයො. යො ඉමෙසු පඤ්චපාදනකකිකෙසු ඡන්දරගචිතයො ඡන්දරගප්පභානං, සො දුක්ඛනිරොධො"ති. එතතාවතාපි මො ආට්ඨසො භික්ඛුතො ඛහුකතං හොති

27 අජ්ඣත්තිකඤ්ච ආට්ඨසො සොතං අපරිභින්නං හොති [බාහිරු ච සඤ්ඤා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] -පෙ- [අජ්ඣත්තිකඤ්ච ආට්ඨසො] සාතං අපරිභින්නං හොති. [බාහිරු ච ගතො න ආපාථං ආගච්ඡන්ති [-පෙ- [අජ්ඣත්තිකා වෙ ආට්ඨසො] ජීව්හා අපරිභින්නා හොති [බාහිරු ච රසා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති -පෙ- [අජ්ඣත්තිකො වෙ ආට්ඨසො] කායො අපරිභින්නො හොති. [බාහිරු ච පොඨ්ඨිබ්බා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති [පෙ- [අජ්ඣත්තිකො වෙ ආට්ඨසො] මනො අපරිභින්නො හොති. බාහිරු ච ධම්මා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජේජා සමන්තාභාරෙ හොති, තෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. අජ්ඣත්තිකො වෙ ආට්ඨසො මනො අපරිභින්නො හොති, බාහිරු ච ධම්මා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජේජා සමන්තාභාරෙ හොති, තෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. -

1. අජ්ඣත්තිකඤ්ච - මජ්ඣ. 2. අජ්ඣත්තිකඤ්ච - සීචු.
3. එවං කිරමෙසං - මජ්ඣ. එවං කිරමෙසං - භා.

ඇවැත්ති, ඉදින් ආධ්‍යාත්මික වූ ඇස නොබිඳුණේ වේ නම්, බාහිර රූපයෝත් ඇස්හමුවට නො පැමිණෙත් නම්, එයින් උපදනා (ඇසත් රූපයත් නිසා මනසිකාරය (මෙනෙහි කිරීම) නො වේ නම්, ඒ තාක් ඊට අනුරූප වූ විඥන භාගයාගේ පහලවීම නො වෙයි. ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මිකවූ වක්‍රප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ ද, බාහිර රූපයෝත් ඇස්හමුවට පැමිණෙත් ද, (එහෙත්) ඊට අනුරූප වූ මෙනෙහි කිරීම නොවේ නම්, ඒ තාක් තදනුරූප වූ වක්‍රවිඥනයාගේ පහලවීම නො වේ ම ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් ආධ්‍යාත්මික වූ වක්‍රප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ ද, බාහිර රූපයෝත් ඇස්හමුවට පැමිණෙත් ද, ඊට අනුරූප වූ මෙනෙහි කිරීමත් වේ ද, මෙසේ ඊට සුදුසු විඥනභාගයාගේ පහලවීම වෙයි. ඒ වක්‍රවිඥනය සමග වුවහුගේ (ඒ විඥනවිෂය වූ) යම් රූපයෙක් වේ ද, එය රූපොපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. ඒ විඥන සමංගී වුවහුගේ (ඒ විඥන සම්ප්‍රසුක්ත) යම් වේදනාවක් වේ ද, එය වේදනෝපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. එබඳු වුවහුගේ (ඒ විඥන සම්ප්‍රසුක්ත) යම් සංඥාවක් වේ ද, එය සංඥොපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. එබඳු වුවහුගේ (ඒ විඥනසම්ප්‍රසුක්ත) යම් වෙනතා සංසකාරයෝ වෙද් ද, ඔහු සංසකාරොපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙත්. එබඳු වුවහුගේ යම් විඥනයෙක් වේ ද (ඒ වක්‍රවිඥනය) විඥනෝපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. හෙතෙම මෙසේ දනියි: “මෙසේ මේ පස්වැදූරුම් වූ උපාදනස්කන්ධයන්ගේ සංග්‍රහය සනතිපාතය එක් රැස්වීම වෙයි. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ද වදාරණ ලදී: ‘යමෙක් පටිච්චසමුප්පාදය දකී ද, හෙතෙම (පටිච්චසමුප්පාදන වූ) ධර්මය දකී යමෙක් ධර්මය දකී ද, හෙතෙම පටිච්චසමුප්පාදය දකී’යි කියා ය. මේ උපාදනස්කන්ධයෝ පස්දෙන පටිච්ච සමුප්පාදනගේ වෙති. මේ උපාදනස්කන්ධ පසෙහි යම් ඡන්දයෙක් ආලයෙක් සෙනහයෙක් ගැලීසිටීමෙක් වේ ද, එය දුක්ඛසමුදයයි. මේ උපාදනස්කන්ධ පසෙහි යම් ඡන්දරූපිතයෙක් වේ ද, ඡන්දරූපිතයෙක් වේ ද, එය දුක්ඛනිරුධය”යි කියායි ඇවැත්ති, මෙ පමණෙකින් මහණහු විසින් බ්‍රහ්මභාසනය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වෙයි.

27. ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මික වූ ශ්‍රෝත්‍ර ප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ශබ්දයෝත් ආපාඨයට පැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මික ස්‍රාණප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ශබ්දයෝත් ආපාඨයට නොපැමිණෙත් නම් .. ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මික ජීහවාප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර රසයෝත් ආපාඨයට නො පැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මික කායප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ස්ප්‍රභව්‍යයෝත් ආපාඨයට නො පැමිණෙත් නම්... ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මික වූ මනස නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ධර්මයෝත් ආපාඨයට නො පැමිණෙත් නම්, ඊට අනුරූප වූ මෙනෙහි කිරීමත් නො වේ නම්, ඒ තාක් ඊට අනුරූප වූ විඥනභාගයාගේ පහල වීම නො වේ. ඇවැත්ති, ඉදින් ආධ්‍යාත්මික වූ සිත නො බිඳුණේ වේ ද, බාහිර ධර්මයෝත් ආපාඨයට පැමිණෙත් ද, එහෙත් ඊට අනුරූප වූ මෙනෙහි කිරීම නො වේ නම්, ඒ තාක් ඊට අනුරූප වූ විඥනභාගයාගේ පහලවීම නො වේ. -

යතො ච ඛො ආට්ඨසො අජ්ඣතතීකො චෙ¹ මනො අපරිඤ්ඤො තොති, බාහිරු ච ධම්මා ආපාරං ආගච්ඡන්ති, තජ්ජො ච සමන්තාභාරො තොති, එවං තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාදුභාවො භොති. යං තථාභූතස්ස රූපං, තං රූපුපාදනකකිකෙ සම්භවං ගච්ඡති. යා තථාභූතස්ස වෙදනා, සා වෙදනුපාදනකකිකෙ සම්භවං ගච්ඡති. යා තථාභූතස්ස සඤ්ඤා, සා සඤ්ඤාපාදනකකිකෙ සම්භවං ගච්ඡති. යෙ තථාභූතස්ස සම්ඛාරු, තෙ සම්ඛාරුපාදනකකිකෙ සම්භවං ගච්ඡන්ති. යං තථාභූතස්ස විඤ්ඤාණං, තං විඤ්ඤාණුපාදනකකිකෙ සම්භවං ගච්ඡති. සො එවං පජානාති: “එවං කීරමෙසං පඤ්චන්තං උපාදනකකිකානං සම්භවො සන්තිපාතො සමවායො තොති. චූත්තං ඛො පනෙතං හගචතා: ‘යො පට්ඨවසමුප්පාදං පස්සති සො ධම්මං පස්සති. යො ධම්මං පස්සති සො පට්ඨවසමුප්පාදං පස්සති’ති. පට්ඨවසමුප්පන්නා ඛො පතීමෙ යද්දං පඤ්චුපාදනකකිකා. යො ඉමෙසු පඤ්චුපාදනකකිකෙසු ඡන්දො ආලයො අනුතයො අජේකාසානං සො දුක්ඛසමුදයො, යො ඉමෙසු පඤ්චු පාදනකකිකෙසු ඡන්දරුග විනයො ඡන්දරුගප්පභානං සො දුක්ඛතිරෙධො”ති. එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො භික්ඛුන්තො ඛුත්තං භොතිති.

ඉදමචොවාසමා සාරිපුත්තො. අත්තමතා තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස හාසිතං අභිතඤ්ඤති.

මහාහත්ථිපදෙපමසුත්තං අධ්ඨමං.

1. 3. 9.

මහාසාරොපමසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ගීජකකුචෙ පඬවතෙ අවිරපකකනෙතෙ දෙවදත්තෙ. තඤ්ඤ ඛො හගවා දෙවදත්තං ආරබ්භ භික්ඛු ආමනෙතසි.

2. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචො කුලපුත්තො සඤ්ඤා අභාරසමා අනගාරියං පඬවජ්ජො භොති: ‘ඕතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරුමිරණෙන² සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනසෙහි උපායාසෙහි,³ දුකෙකාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙච තාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුක්ඛකකිකස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා’ති.

1. වෙච - මජ්ඣං. සං. PTS
 2. ජරාය මරණෙන - මජ්ඣං. සං.
 3. සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසුපායාසෙහි - සං.

ඇවැත්ති, ඉදින් යම් හෙයකින් ආධ්‍යාත්මික වූ සිත නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ධර්මයන් ආපාදයට එක් නම්, එයින් උපදනා වූ කෝථිම අනුරූප වූ මෙනෙහි කිරීමක් වේ නම්, මෙසේ ඊට අනුරූප වූ විඥනභාගයාගේ පහල වීම වේ. එබඳු වූවහුගේ යම් රූපයෙක් වේ ද, එය රූපොපාදන-සාකකියෙහි සමග්‍රහයට යේ. එබඳු වූවහුගේ යම් වෙදනාමක් වේ ද, එය වෙදනොපාදනස්කකියෙහි සමග්‍රහයට යේ. එබඳු වූවහුගේ යම් සංඥාවක් වේ ද, එය සංඥොපාදනසාකකියෙහි සංග්‍රහයට යේ. එබඳු වූවහුගේ යම් සංස්කාරයෝ වෙත් ද, ඔහු සංස්කාරොපදනස්කකියෙහි සංග්‍රහයට යෙත්. එබඳු වූවහුගේ යම් විඥනයක් වේ ද, එය විඥනොපාදනසාකකියෙහි සංග්‍රහයට යේ. හෙතෙම මෙසේ දකිති “මෙසේ වනාහි මේ පස් වැදූරුම් වූ උපාදනස්කකියන්ගේ සංග්‍රහය සන්තිපාතය එක්රැස් වීම වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරණ ලදී: ‘යමෙක් පටිච්චසමුප්පාදය දකිති ද, හෙතෙම ධර්මය දකිති. යමෙක් ධර්මය දකිති ද, හෙතෙම පටිච්චසමුප්පාදය දකි’යි කියා ය. මේ උපාදනසාකකි පස්දෙන ප්‍රත්‍යයෙන් උපන්තාහු ය. මේ පඤ්චොපාදනසාකකියන්හි යම් කැමැත්තෙක්, ආලයෙක්, සෙනහයෙක් හැලිසිටීමක් වේ ද, එය දුක්ඛසමුදය යයි. මේ උපාදනසාකකි’ පසෙහි යම් ඡන්දරුගය නැති වීමක් ඡන්දරුගය දුරු කිරීමක් වේ ද, එය දුක්ඛනිරෝධ ය”යි කියා යි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් මෙ පමණකින් ද බුද්ධියාසනය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වේ යයි.

ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුටු වූ ඒ හිසුහු ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

මහාසාරීපඤ්චම සූත්‍රය අවැවැනියි.

1. 3. 9.

මහාසාරොපම සූත්‍රය

1. මු ි විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දන්තෙරුන් සස්තෙත් හිග නො බෝකලෙකින් රජශහනුවර සම්පයෙහි වූ හිජුකුඵපව්වෙහි වසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දන්තෙරුන් අරභයා හිසුන් ආමතු සේක:

2. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් ‘ඉපදීමෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් කාසිකදු:බයෙන් දොම්නසින් උපායාසයෙන් මඛනා ලද්දෙම් වෙමි. දුකට බැස ගත්තෙම් වෙමි. දුකින් පිහිත වූයෙම් වෙමි. මේ සියලු දුක් රැස කෙලවර කිරීමක් පෙණෙන්නේ නම් යෙහෙකැ’ යි ශ්‍රද්ධාවෙන් හිහිගෙසින් නික්ම සස්තට පැමිණියේ වෙයි.

3 ඡසා එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභි-
 නිබ්බන්ධෙත්ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති
 පරිපුණ්ණසංවිකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කං-
 සෙති පරං වචෙහති: ‘අභමසම් ලාභී සිලොකවා.¹ ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛු
 අපඤ්ඤාතා අප්පෙසක්ඛා’ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ජති,
 පමජ්ජති, පමාදං ආපජ්ජති. පමන්තො සමානො දුක්ඛං විහරති

4. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරජීමො සාරගචෙසී
 සාරපරිඤෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො
 අභික්කමෙව සාරං අභික්කමම ඵෙගුං අභික්කමම තවං අභික්කමම පපටිකං
 සාඛාපලාසං ඡේත්ථා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො,
 තමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දීඝවා එවං වදෙය්‍ය: ‘න වතායං ගවං පුරිසො
 අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙගුං, න අඤ්ඤාසී තවං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං,
 න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං. තථා ගයං ගවං පුරිසො සාරජීමො සාරගචෙසී
 සාරපරිඤෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො
 අභික්කමෙව සාරං අභික්කමම ඵෙගුං අභික්කමම තවං අභික්කමම
 පපටිකං සාඛාපලාසං ඡේත්ථා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො.
 යඤ්චස්ස සාරෙත සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති

5. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤකචෙචා කුලපුත්තො සද්ධා අගාරසමා
 අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ‘ඔභිණ්ණොමහි ජාතියා ජරුමරණෙන
 සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාභිණ්ණො
 දුක්ඛපථරතො. අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අත්තකිරියා
 පඤ්ඤායෙථා’ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං
 අභිනිබ්බන්ධෙත්ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති
 පරිපුණ්ණසංවිකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කං-
 සෙති. පරං වචෙහති: ‘අභමසම් ලාභී සිලොකවා.¹ ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛු
 අපඤ්ඤාතා අප්පෙසක්ඛා’ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ජති
 පමජ්ජති, පමාදං ආපජ්ජති. පමන්තො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං
 චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සාඛාපලාසං අඤ්ඤෙසී ඛුභමවරියස්ස, තෙන ව
 වොසානං ආපාදී.

6 ඉධ පන භික්ඛවෙ එකචෙචා කුලපුත්තො සද්ධා අගාරසමා
 අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ‘ඔභිණ්ණොමහි ජාතියා ජරුමරණෙන
 සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාභිණ්ණො
 දුක්ඛපථරතො. අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අත්තකිරියා
 පඤ්ඤායෙථා’ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං
 අභිනිබ්බන්ධෙත්ති.

1. ලාභසක්කාරසිලොකවා - මජ්ඣ ලාභී සක්කාරසිලොකවා - යා.

3. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපුණ්ණි සංකලාපා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසා කරණ කොට 'මම ලාභී වෙමි කීර්ති ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අතින් භික්ෂුහු අප්‍රකටයෝ ය. අලොශාබ්‍යයෝ ය' යි තමන් හුවා දක්වයි. අනුන් හෙලා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත්වෙයි. පමාවෙයි. ප්‍රමාදයට පැමිණෙයි. පමා වූයේ දුක සේ වාසය කරයි.

4. මහණෙනි, යම් සේ අරවුට ප්‍රයෝජන කොට ඇති අරවු සොයන්නා වූ අරවු සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් තෙමේ නොවැටී සිටුවනා හර ඇති මහන් වූ රුකෙක හර ඉක්මවා (=හැරදමා) ම බොරුදු ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම පොත්ත ඉක්මවා ම 'හරය'යි සිතා අතු හා කොළ සිදු ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දුක මෙසේ කියන්නේ ය: 'මේ හවන් පුරුෂ තෙමේ සාරය නො දන්නේ ය. බොරුදු නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු හා කොළ නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර ජයායන්නා වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ මේ හවන් පුරුෂ තෙමේ නොවැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහන් රුකෙහි හරය ඉක්මවා ම බොරුදු ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම පොත්ත ඉක්මවා ම 'හර ය'යි සිතන්නේ අතු කොළ කඩා ගෙන ගියේ වෙයි. මොහු විසින් රුක්හරින් කල යුතු යම් හර පිළිබඳ කටයුත්තක් වේ ද, ඒ ප්‍රයෝජනය නො ලබන්නේය'යි.

5. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුල-පුත්‍රයෙක් "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන්, පරිදේවයෙන් දුකින් දොම්නසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ සියලු හුදු දුක් රැස කෙලවර කිරීම පැණෙන්නේ නම් මැනවැ"යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපුණ්ණි සංකලාපා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් 'මම ලාභී වෙමි. කීර්ති ඇත්තෙමි වෙමි මේ අතින් භික්ෂුහු අප්‍රකටයෝ ය. අලොශාබ්‍යයෝ'යි තමන් හුවා දක්වයි. අනුන් හෙලා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් වෙයි, ප්‍රමාදයට පමාවෙයි, සමාති විප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමාදය වූයේ දුක සේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ ඔබ්බරෙහි අතු හා කොළ ගන්නේය යි ද, එයින් අවසානයට පැමිණියේ ය යි ද කියනු ලැබේ.

6. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුල පුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොම්නසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුණෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස කෙලවර කිරීම පෙනෙන්නේ නම් යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. -

සො තෙන ලාභසක්කාරසීලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසීලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති, න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසීලොකෙන න මජ්ජති නපමජ්ජති නපමාදං ආපජ්ජති. අපමනෙතා සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති: අහමසම් සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු දුස්සීලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති. පමනෙතා සමානො දුක්ඛං විහරති.

7. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙගුං අතික්කමම තචං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දීස්වා එවං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං හචං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙගුං, න අඤ්ඤාසී තචං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාබාපලාසං. තථා හග්ගං හචං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙගුං අතික්කමම තචං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො. යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං තානුභවස්සති’ති.

8. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉච්චෙත්වා කුලපුත්තො සඤ්ඤා අගාරසවා අතගාරියං පඛච්ඡිතො හොති: ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛානිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවතාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකිත්ථස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පඛච්ඡිතො සමානො ලාභසක්කාරසීලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසීලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසීලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසීලොකෙන න මජ්ජති නපමජ්ජති නපමාදං ආපජ්ජති. අපමනෙතා සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො; සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති: අහමසම් සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු දුස්සීලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති. පමනෙතා සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුවච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පපටිකං අභ්‍යගෙහි බුභමචරියස්ස, තෙන ච වොසානං ආපාදී.

හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ වෙයි. පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාව කරණ කොට තමන් හුවා නො දක්වයි. අනුත් හෙලා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙයි. අප්‍රමාදය වූයේ ශීල සම්පන්නිය සිද්ධ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීල සම්පන්නියෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නිය කරණ කොට 'මම සිල්වත් වූයෙමි. කලණදහම් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය වූ භික්ෂුහු දුශ්ශීලයෝ ය. පවිට්ඨදහම් ඇත්තෝ යයි තමන් හුවා දක්වයි. අනුත් හෙලා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාති විප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමාදය වූයේ දුක සේ වාසය කෙරෙයි.

7. මහණෙනි, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයන හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම 'හරයයි' සිතා පොත්ත සිද ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දුක මෙසේ කියන්නේ ය: 'මේ හවත් පුරුෂයෙකු ඵකාන්තයෙන් හර නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු කොළ නො දන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයන්නා වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහ රුකෙහි හර ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම 'හරය'යි සිතා පොත්ත සිද ගෙන යන්නේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කල යුතු යම් කටයුත්තක් වේ ද එය ද නො ලබන්නේ ය' යනුයි.

8. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ඉපදීමෙන්, ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දහි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැසෙහි කෙලවර කිරීමක් පෙනෙන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. අනුත් හෙලා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙයි. අප්‍රමාදය වූයේ ශීලසම්පන්නිය සපයයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. 'මම සිල් ඇත්තෙමි වෙමි. කලණදහම් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය භික්ෂුහු දුශ්ශීලයෝ ය පාපඝ්ණාව ඇත්තෝ ය'යි ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් තමන් හුවා දක්වයි පරු හෙලා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. පමා වූයේ දුකින් වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ බුහුමාවයවීමෙහි පොත්ත ගන්නේ යයි ද එයින් ම තිඝ්ණාවට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

9. ඉධ ජන භික්ඛවෙ එකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඕතීණේණාමහි ජාතියා ජරුමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙකහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙකාතිණේණා දුකඛපරෙතො, අපෙචනාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුකඛකඛනිස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නසමජ්ජති නසමාදං ආපජ්ජති. අපමනෙතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති තො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජති නසමජ්ජති නසමාදං ආපජ්ජති. අපමනෙතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්බෙති: අභමසමි සමාහිතො එකභවිත්තො, ඉමෙ ජනමඤ්ඤ භික්ඛු අසමාහිතා විබ්භන්තවිත්තාති. සො තාය සමාධිසම්පදාය මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති. පමනෙතො සමානො දුකඛං විහරති.

10. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරඤ්චිකො සාරගච්චෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහනො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරචතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගුං තචං ඡේඤ්ඤා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දීසවා එවං වදෙය්‍ය: 'න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගුං, න අඤ්ඤාසී තචං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාධාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරඤ්චිකො සාරගච්චෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහනො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරචතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගුං තචං ඡේඤ්ඤා ආදාය පක්කනො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති'ති.

11. එවමෙම ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඕතීණේණාමහි ජාතියා ජරුමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙකහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙකා තිණේණා දුකඛපරෙතො, අපෙචනාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුකඛකඛනිස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති.-

9. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුල පුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන්, ජරාමරණයෙන්, ශෝකයෙන්, වැලපීමෙන්, දුකින්, දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැසේ කෙළවර කිරීම පැහැනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙමේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. පරු හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් ළනා වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙයි. අප්‍රමාදන වූයේ සීලසම්පත්තිය සමපාදනය කෙරෙයි. හෙතෙමේ ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙමේ ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. පරු හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙමේ ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නො වෙයි. අප්‍රමාදන වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙමේ ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. 'මම සමාධියෙන් යුක්ත වූයෙමි එකඟ වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අතින් භික්ෂුහු වනාහි අසමාහිතයෝ ය. නානාරම්මණයන්හි විසිරී ගිය සිත් ඇත්තෝ ය'යි තමන් හුවා දක්වයි. පරු හෙළා දක්වයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් වෙයි. විශේෂයෙන් මත් වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමාදන වූයේ දුක සේ වාසය කරයි.

10 මහණෙනි, හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයන සුලු කර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා ම 'හරය'යි හඟනේ සිවිය සිදු ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක මෙසේ කියන්නේ ය: 'මේ හවත් පුරුෂ තෙම හර නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයන සුලු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ හරය ඇති මහත් රුකෙහි හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා ම හරය සි හඟනේ සිවිය සිදු ගෙන ගියේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කල සුතු යම් කවසුත්තෙක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය නො ලබන්නේ ය කියා යි.

11. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ඉපදීමෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම වෙමි. දුකට බටුයෙමි දුකින් පීඩිත වූයෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැසේ කෙළවර කිරීම පෙනෙන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් සතුටු නො වූයේ වෙයි.-

න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතොතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතොතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තානුක්කංසෙති, පරං වම්බෙති: අගමසම් සමාභිතො එකඟ්ඛනෙතො, ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු අසමාභිතා විබහන්තං විතතාති. සො තාය සමාධිසම්පදය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති පමතොතො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛුවෙ භික්ඛු තම් අග්ගභෙසි බුභම්චරියස්ස, තෙන ව වොසානං ආපාදි.

12. ඉධ පන භික්ඛුවෙ එකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා ආභාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඕඨිණ්ණොමති ජාතියා ජරුමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනසෙසති උපායාසෙහි, දුක්ඛානිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙචනාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුක්ඛකඛකිස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤයෙථාති. ඡසා එචං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතොතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතොතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. ඡසා තාය සමාධිසම්පදය න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතොතො සමානො ඤ්ඤාදස්සනං ආරුධෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්බෙති: අගමසම් ජානං පස්සං විහරාමි. ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්තීති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමතොතො සමානො දුක්ඛං විහරති.

පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් උසස් කොට නොදක්වයි. පර් හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සීමාවෙන් තොරව විසීමට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමාදන වූයේ සිලසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පර් හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමාදන වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මම සමාධියෙන් ගුණන වූයෙමි එකක වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි මේ අන්‍ය භික්ෂුහු වනාහි අසමාහිතයෝ ය. විපුරුණු සිත් ඇත්තෝ ය'යි තමා හුවා දක්වයි. පර් හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමාදන වූයේ දුක සේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ බුද්ධත්වයට ගියේ සි ධර්මයෙන් යයි ද, එයින් ම අවසානයට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

12. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි මේ හුදු දුක් රැසෙහි කෙලවර කිරීම පෙනෙන්නේ නම් ඉතා ගෙගෙකැ' යි සැදැහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උපදවයි හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නොවූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පර් හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නොවෙයි. අප්‍රමාදන වූයේ සිලසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පර් හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමාදන වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පර් හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමාදන වූයේ දිව්‍යවක්ෂුර්භූත සංකල්පනා භූතදැසිතය ලබයි. හෙතෙම ඒ භූතදැසිතයෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ භූතදැසිතයෙන් 'මම දන්තෙමි දක්තෙමි වාසය කරමි. මේ අතින් භික්ෂුහු වනාහි නොදනිමින් නොදකිමින් ම වාසය කරනි'යි තමා හුවා දක්වයි. පර් හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ භූතදැසිතයෙන් මත් වෙයි. විශේෂයෙන් මත් වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. ප්‍රමාදන වූයේ දුක සේ වාසය කරයි.

13. සෙත්තපාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමම සාරං ඵෙග්ගුං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, නමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දීඨවා එවං වෙදෙය්‍ය: ‘න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගුං, න අඤ්ඤාසී නවං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාබ්‍යපලාසං. නථා භයං භවං පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමම සාරං ඵෙග්ගුං ඡේත්වා ආදාය පක්කනො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති.

14. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකචේවා කුලපුත්තො සද්ධා අභාරසමා අතභාරියං පබ්බජිතො භොති: ඔතිණේණංමහි ජාතියා ජරුමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනසෙසහි උපායාසෙහි, දුක්ඛානිණේණං දුක්ඛපරෙතො, අපෙචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛනිස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමතො භොති න පරිපුණ්ණසංඛකපෙසා. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නපමජ්ජති නපමාදං ආපජ්ජති. අපමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමතො භොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපෙසා. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජති නපමජ්ජති නපමාදං ආපජ්ජති. අපමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමතො භොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපෙසා. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ජති නපමජ්ජති නපමාදං ආපජ්ජති, අපමතො සමානො ඤ්ඤාදස්සනං ආරුධෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තමතො භොති පරිපුණ්ණසංඛකපෙසා. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති: අභමසම් ජාතං පස්සං විහරාමි, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්තීති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති. පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵෙග්ගුං අඤ්ඤෙහි බුභමචිරියස්ස, තෙන ච මොසානං ආපාදී.

13. මහණෙනි, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයනුහු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම 'හර ය'යි හඟනේ එලෙස කපාගෙන යන්නේද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක 'ඒකාන්තයෙන් මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය නො දන්නේ ය. එලෙස නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු කොළ නො දන්නේ ය. එසේ හෙයින්ම මේ හවත් පුරුෂ තෙම හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හර සොයනුහු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම 'හරය'යි හඟනේ එලෙස කපා ගෙන ගියේ ය. ඔහු විසින් හරයෙක් කට යුතු යමක් වී නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේ ය'යි මෙසේ කියන්නේ ය.

14. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආශාසයෙන් මැඩුනෙම් වෙමි. දුකට බඩුයෙම් වෙමි. දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක් රූස කෙලවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමතන වූයේ සිලසම්පත්තිය සමපාදනය කරයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමතන වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපය යි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමතන වූයේ දිව්‍යවික්ෂුර්ඥනසංඛ්‍යාතඥාදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥාදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුත් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥාදර්ශනයෙන් 'මම දන්නෙම් දක්නෙම් වාසය කරමි. මේ අතින් භික්ෂුහු නො දනිමින් නො දකිමින් වාසය කරති'යි තමා හුවා දක්ව යි. පරා හෙළා දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ඥාදර්ශනයෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණේ යි. ප්‍රමතන වූයේ දුක සේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ, බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යයෙන් එලෙස ගන්නේ යයි ද එයින් ම අවසානයට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

15. ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකචෙව්වං කුලපුතො: සඤ්ඤා අභාරසමා අනුගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති: ඕතීණේණාමහි ජාතියං ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකො- නිණේණා දුකපරෙතො, අප්පෙවතාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකකකතියා අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො ඵචං පබ්බජ්ඣො සමානො ලාභසකකාර- සිලොකං අභිතිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසකකාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභ- සකකාරසිලොකෙන න අත්තානුකකංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තෙන ලාභසකකාරසිලොකෙන න මජ්ජති නසමජ්ජති නසමාදං ආපජ්ජති. අප්පමනො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති. නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුකකංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ජති නසමජ්ජති නසමාදං ආපජ්ජති. අප්පමනො සමානො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය න අත්තානුකකංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය න මජ්ජති නසමජ්ජති නසමාදං ආපජ්ජති. අප්පමනො සමානො සුණ්දසුත්තං ආරාධෙති. සො තෙන සුණ්දසුත්තෙන අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන සුණ්දසුත්තෙන න අත්තානුකකංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තෙන සුණ්දසුත්තෙන න මජ්ජති නසමජ්ජති නසමාදං ආපජ්ජති. අප්පමනො සමානො අසමයවිමොකං ආරාධෙති. අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අතවකාසො යං සො භික්ඛු තාය අසමයවිමුත්තියා පරිභාසෙථ

16 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගචෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුකඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පකකමෙය්‍ය සාරතති ජාතමානො; තමෙන චක්ඛුමා පුරිසො දීසවා ඵචං වදෙය්‍ය: අඤ්ඤාසී වතායං හචං පුරිසො සාරං අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගුං අඤ්ඤාසී තචං අඤ්ඤාසී පපටිකං අඤ්ඤාසී සාධාපලාසං. තථාහගං හචං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගචෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුකඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පකකනො සාරතති ජාතමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සති.

15. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බඩුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස කෙලෙවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි සැදහැයෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් නොසතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නොදක්ව යි. පරා හෙලා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සීලසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ-සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමා හුවා නොදක්ව යි. පරා හෙලා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නොවෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සමායිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමායිය සම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සමායිය සම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්ව යි. පරා හෙලා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ සමායිය සම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ දිව්‍යවක්‍ෂුර්‍යභවසංකල්පනා ඥානදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් තමා හුවා නොදක්ව යි. පරා හෙලා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සියලු කෙලෙසයන්ගෙන් එකානන්තයෙන් ඕදීම වූ නවලොකොත්තර සඤ්චය ලබයි. මහණෙනි, ඒ මහණ තෙමේ යම් හෙයෙකින් ඒ නවලෝකොත්තරධර්මයෙන් පිරිහෙන්නේය යන මෙය හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය.

16. මහණෙනි, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නොවැටි පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක 'හරය'යි දන්නේ හරය ම කපා ගෙන යන්නේ ය. ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක 'මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ එකානන්තයෙන් භාරය දන්නේ ය. එළය දන්නේ ය. සිවිය දන්නේ ය. පොත්ත දන්නේ ය. කොළ අතු දන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හර සොයනසුලු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නොවැටි පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක හර යයි දන්නේ හරය ම කපා ගෙන ගියේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කටපුතු වූ යමක් වේ නම්, හරයාගේ ඒ අභිය ද විදිය'යි මෙසේ කියන්නේ ය.

17. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙචා කුලපුත්තො සද්ධා අගරසමා අනගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති: ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරුමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සති උපායාසෙහි, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙත්තො, අපොචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛනිස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජ්ඣො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො භොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්ඛංසෙති න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති. අප්පමත්තො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො භොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්ඛංසෙති න පරං වමෙහති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති. අප්පමත්තො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො භොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය න අත්තානුක්ඛංසෙති න පරං වමෙහති. සො තාය සමාධිසම්පදය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති. අප්පමත්තො සමානො සුණ්දස්සනං ආරුධෙති. සො තෙන සුණ්දස්සනෙන අත්තමනො භොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන සුණ්දස්සනෙන න අත්තානුක්ඛංසෙති න පරං වමෙහති. සො තෙන සුණ්දස්සනෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති. අප්පමත්තො සමානො අසම්මච්චිමොකං ආරුධෙති. අට්ඨාතමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො යං සො භික්ඛු තාය අසම්මච්චුත්තියා පරිභායෙථ.

18. ඉති ඛො භික්ඛවෙ නසිදං බ්‍රහ්මචරියං ලාභසක්කාරසිලොකානිසංසං, න සීලසම්පදා නිසංසං, න සමාධිසම්පදානිසංසං, න සුණ්දස්සනානිසංසං. යා ව ඛො අයං භික්ඛවෙ අකුප්පා වෙතොවිමුත්ති, එතදඤ්චිදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියං. එතං සාරං. එතං පරියොසාතනති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසීතං අභිනඤ්ඤති

මහාසාරොපමසුත්තං නවමං.

17. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි, දුකට බටුයෙමි, දුකින් පෙළුණෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස කෙලවර කිරීම පෙනේ නම් යෙහෙකැ'යි සැදුහැයෙන් ගිහියෙක් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. පරු හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නො වෙයි. අප්‍රමතන වූයේ ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙ යි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරු හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙ යි. අප්‍රමතන වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. පරු හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි පමා නො වෙයි සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ. අප්‍රමතන වූයේ (පඤ්චාභිඤ්චන්ට අගන් දිව්‍යචක්‍ෂුර්ඤ්ඤාසංඛ්‍යාත)ඤ්ඤාදර්ශන සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ඤ්ඤාදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ඤ්ඤාදර්ශනයෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරු හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ඤ්ඤාදර්ශනයෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙ යි. අප්‍රමතන වූයේ අසමය විමෝක්‍ෂය (කලින් කල නොව වරක් මිදුනේ මිදුනාම වූ සියලු කෙලෙසුන්ගෙන් මිදීම වූ නවලොකොත්තර ධර්මය) ලබයි. අප්‍රමතන වූ ඒ මහණ තෙමේ යම් කෙසෙකින් නවලොකොත්තරධර්මයෙන් පිරිහෙන්නේ ය යන මෙය හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිතය.

18. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මේ බ්‍රහ්මචර්යාව ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසා අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. ශීලසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. සමාධිසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. ඤ්ඤාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. මහණෙනි, යම් මේ ආකොප්‍ය - තියවල විත්තවිච්ඡිකතියක් වේ ද, මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්මචර්යාව ඒ රහත්බව පිණිස වේ. මේ සාර යයි. මේ තිණ්ණ ව යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාලසේක. සතුටට පැමිණි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිලිගත්හ.

1. 3. 10.

චූළසාරොපමසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චීයං විහරති ජෙනවනන අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො පිඛගලකොචේජා, බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්චා භගවතා සද්ධිං සමමාදී. සමමාදනීයං කථං සාරුණීයං විනිසාරෙඤ්චා එකමන්තං තිසිදී. එකමන්තං නිහිනන්තා ඛො පිඛගලකොචේජා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

2. යෙමෙ හො ගොතම සමණ්ඛ්‍රාහමණො සඛ්ඛිනො ගණිතො ගණාවාරියා සුතා යසසසිතො තිත්ඤ්චරා² සාධුසමමතා බහුජනස්ස, සෙය්‍යථිදං: පුරණො කස්සපො, මකඛලී ගොසාලො, අජිතො කෙසකම්බලො,³ පකුට්ඨො⁴ කවචායනො, සඤ්ජයො ඛෙලට්ඨිපුත්තො, නිගණේඨා නාතපුත්තො, සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය අබහඤ්ඤංසු: සබ්බෙව නාබහඤ්ඤංසු, උදහු එකච්ච අබහඤ්ඤංසු, එකච්ච නාබහඤ්ඤංසුති.

3. අලං බ්‍රාහ්මණ, තිට්ඨතෙතං: සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය අබහඤ්ඤංසු, සබ්බෙව නාබහඤ්ඤංසු, උදහු එකච්ච අබහඤ්ඤංසු, එකච්ච නාබහඤ්ඤංසුති.⁷ ධම්මං තෙ බ්‍රාහ්මණ දෙසිස්සාමි, තං සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමිති. එවං භොති ඛො පිඛගලකොචේජා බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොහි භගවා එතදවොච:

4. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරජ්ඣකො සාරගචේහි සාරපරිසෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරචනො අතික්කමෙමච සාරං අතික්කමම ජේග්ගං අතික්කමම තචං අතික්කමම පපටිකං සාබ්‍යපලාසං ඡේඤ්චා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤාමානො, තමෙනං චකුමා පුරිසො දිස්වා එවං චදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ජේග්ගං, න අඤ්ඤාසි තචං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාබ්‍යපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරජ්ඣකො සාරගචේහි සාරපරිසෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරචනො අතික්කමෙමච සාරං අතික්කමම ජේග්ගං අතික්කමම තචං අතික්කමම පපටිකං සාබ්‍යපලාසං ඡේඤ්චා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤාමානො, යඤ්චස්ස සාතෙත සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං තානුභවිස්සතිති.

1. පිඛගලී - කජ්චි. 2. තිත්ඤ්චරා - ස්‍යා. 3. කෙසකම්බලී - කජ්චි.
 4. කකුට්ඨො - අට්ඨකථා, සීචු. 5. ඛෙලට්ඨා - කජ්චි. 6. තාඨපුත්තො - සීචු.
 7. තඤ්ඤාමානො - PTS.

1. 3. 10.

චූළසාරොපම සූත්‍රය

1 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති පිඬුගලකොව්ෂ් නම් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැමිණියේ ය. පැමිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකට යුතු කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන්තා වූ පිඬුගලකොව්ෂ් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේය සැල කෙළේ ය:

2. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පැවිදිසමුඛයා ඇති පැවිදිගණයා ඇති ගණාවාසී වූ ප්‍රසිද්ධ වූ යශස් ඇති තීර්ථඛකර වූ (=ලබ්ධි උපදවත්තා වූ) බොහෝ දෙනා විසින් සාධුයයි සම්මත කරණ ලද යම් මේ මහණඛමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, එනම්: පුරුණකසසප, මකඛලි ගොසාල, අජිතකෙසකම්බල, පකුඛකම්බායන, සඤ්ජයමෙලට්ඨිපුත්ත, නිගණ්ඨනානපුත්ත, යන මොහු ය. ඒ සියල්ලෝ සාකීය ප්‍රතිඥාව පරිදි (සාකීය නෛයනාණික යයි) දැන ගත්තාහු ද? සියල්ලෝ ම දැන නො ගත්තාහු ද? නැතහොත් සමහරු දැන ගත්තාහු ද? සමහරු දැන නො ගත්තාහු දැයි (ඇසීය.)

3. ඛමුණ, කම් නැත. 'ඒ සියල්ලෝ සාකීය ප්‍රතිඥාව පරිදි දැන ගත්තාහු ද? සියල්ලෝ ම දැන නො ගත්තාහු ද? නැතහොත් සමහරු දැන ගත්තාහු ද? සමහරු දැන නො ගත්තාහු ද? යන මෙය තිබියේවා. ඛමුණ, මම තට වර්ගය දේශනා කරන්නෙමි. එය අසව. මනා කොට මෙනෙහි කරව. දේශනා කරන්නෙමි. පිඬුගලකොව්ෂ් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ 'එසේ ය පින්වතුන් වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

4 ඛමුණ, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ, හර සොයනුසුදු වූ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ, පුරුෂයෙක් පිහිටා පවත්නා, අරවූව ඇති, මහරුකෙක හර ඉක්මවා එළය ඉක්මවා සිපිය ඉක්මවා පොත්ත ඉක්මවා හරය සි හඟනේ අතු කොළ කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙමේ ඒ මොහු දැක "ඒකාන්තයෙන් මේ භවත් පුරුෂ තෙමේ හරය නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය සිපිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ භවත් පුරුෂ තෙමේ ද හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනුසුදු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හරය ඇති, මහරුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා ම සිපිය ඉක්මවා ම, පොත්ත ඉක්මවා ම හර යයි හඟමින් අතු කොළ කපා ගෙණ ගියේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජන ද (හෙතෙමේ) නො ලබන්නේ ය"යි මෙසේ කියන්නේ ය.

5. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරභිකො සාරගචෙහි සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං අතික්කමම තවං පපටිකං ඡේඤ්ඤා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵවං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගං, න අඤ්ඤාසි තවං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරභිකො සාරගචෙහි සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං අතික්කමම තවං පපටිකං ඡේඤ්ඤා ආදාය පක්කනොනා සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති.

6. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරභිකො සාරගචෙහි සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං තවං ඡේඤ්ඤා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵවං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගං, න අඤ්ඤාසි තවං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරභිකො සාරගචෙහි සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං තවං ඡේඤ්ඤා ආදාය පක්කනොනා සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති.

7. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරභිකො සාරගචෙහි සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං ඵෙග්ගං ඡේඤ්ඤා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵවං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගං, න අඤ්ඤාසි තවං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරභිකො සාරගචෙහි සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං ඵෙග්ගං ඡේඤ්ඤා ආදාය පක්කනොනා සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති.

5. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් පිහිටා පවත්නා, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ඵලය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හරය සි හඟිමින් පොත්ත කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ හවත් පුරුෂ තෙම අරවුව නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හරය සි හඟිමින් පොතු කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කව හුතු යමක් වී නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

6. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, හර ඇති මහත් රුකෙක අරවුව ඉක්මවා, ඵලය ඉක්මවා, හරය සි හඟිමින් සිවිය සිදු ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ අරවුව නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු කොළ නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ, හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ පිහිටා පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා හරය සි හඟිමින් සිවිය කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කව හුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ අතීය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

7. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයන හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, අරවුව ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය සි හඟිමින් ඵලය කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ හවත් පුරුෂ තෙම එකානනයෙන් අරවුව නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය සි හඟිමින් ඵලය කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කව හුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

8. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගචෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති ජානමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දීඝවා එවං වදෙය්‍යා: ‘අඤ්ඤාසී වතායං භවං පුරිසො සාරං, අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගං, අඤ්ඤාසී තචං, අඤ්ඤාසී පපටිකං, අඤ්ඤාසී සාබාපලාසං. තථා භගං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගචෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති ජානමානො. යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සතී’ති.

9. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකචෙචා පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරීයං පබ්බජිතො භොති: ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙහි නිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙචනාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙත්ති සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අන්තමනො භොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අන්තානුක්කංසෙති පරං වමොහති: ‘අභමසමි ලාභී සිලොකවා¹. ඉමෙ පතඤ්ඤෙ භික්ඛු අප්පඤ්ඤානා අපෙචකං’ති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරීතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සචජිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනචුත්තිකො ච භොති සාචලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගචෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං අතික්කමම තචං අතික්කමම පපටිකං සාබාපලාසං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතී² තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

10. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකචෙචා පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරීයං පබ්බජිතො භොති: ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙහි නිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙචනාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙත්ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අන්තමනො භොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අන්තානුක්කංසෙති න පරං වමොහති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරීතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සචජිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති.

1. ලාභසක්කාරසිලොකවා, මජ්ඣං. ලාභී සක්කාරසිලොකවා, ස්‍යා.
 2. නානුභවිස්සතීති, ස්‍යා.

8. බමුණ, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, හර ඇති මහ රුකෙක හරය සි දැනීමින් හරය ම කපා ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තුලුහු දැක 'එකානනයෙන් මේ හවන් පුරුෂ තෙමේ හරය දන්නේ ය. එළය දන්නේ ය. සිවිය දන්නේ ය. පොත්ත දන්නේ ය. කොළ අතු දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවන් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ හරය ඇති මහත් රුකෙක හරය සි දන්නේ හරය ම කපා ගෙන ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම් හරය පිලිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද ලබන්නේය'යි මෙසේ කියන්නේ ය.

9 බමුණ, එපරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් උපායාසයෙන් මැඩුනෙම වෙමි. දුකෙහි බටුයෙම වෙමි. දුකින් පෙළුනෙම වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙලවර කිරීම පෙණේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහි ගෙයින් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. මෙසේ හෙතෙම පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් 'මම ලාභී වෙමි. කීර්ති ඇත්තෙම වෙමි. මේ අතික් භික්ෂුහු අප්‍රකටයෝ ය. අල්පශාකායෝ ය'යි තමන් හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙලා දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයේ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස කතනුකම්පනා ඡන්දය ඇති නො කරයි. වෑයම් නො කරයි. භිනාධ්‍යායය ඇත්තේ වෙයි. ශාසනය ලිහිල් කොට ගන්නේ වෙයි. බමුණ යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා පොත්ත ඉක්මවා හර යසි හගනේ කොළ අතු කපා ගෙන ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කල යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිලිබඳ ඒ අතීය ද සේ නො ලබන්නේ ය. බමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එවැනි උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

10. බමුණ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම වෙමි. දුකෙහි බැස ගත්තෙම වෙමි. දුකින් පෙළුනෙම වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙලවර කිරීම පෙණේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහි ගෙයින් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙලා නො දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උත්තරීතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයේ වෙත් නම්, ඒ අන්‍ය ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි.-

අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාචලීකො. සො සීලසමපදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසමපදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසමපදය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: ‘අහමස්මි සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ දුස්සීලා පාපධම්මාති. සීලසමපදය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මො උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනවුත්තිකො ච හොති සාචලීකො. භෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං අතික්කමම තචං පපටිකං ඡේත්වා ආදය පක්කනොතො සාරතති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං තානුභට්ඨස්සති. තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

11. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො¹ පුග්ගලො සද්ධා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොම්නසෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛො තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවතාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤයෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සීලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසීලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සීලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. ලාභසක්කාර-සීලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මො උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාචලීකො. සො සීලසමපදං ආරාධෙති, සො තාය සීලසමපදය අත්තමනො හොති තො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසමපදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සීලසමපදය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මො උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාචලීකො. සො සමාධිසමපදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසමපදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසමපදය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි සමාහිතො එකඟචිත්තො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අසමාහිතා විබහන්තචිත්තාති. සමාධිසමපදය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මො උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනවුත්තිකො ච හොති සාචලීකො. -

1 එකච්චො:-පෙ-අත්තකිරියා, සෘ.

නො පසුබට පැවැතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේත් වෙයි. හෙතෙම ශිලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ ශිලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ශිලසම්පත්තියෙන් 'මම සිල්වත් වෙමි. කලණදහම් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය වූ භික්ෂුහු දුශ්ශිලයෝ ය. පවිටු සභාව ඇත්තෝ'යි තමා හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. ශිලසම්පත්තියෙන් අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ අන්‍යධර්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය නුපදවයි වෑයම් නො කරයි. පසුබට පැවැතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට ගත්තේ වෙයි. ඛමුණ, යම් සේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇති හරය සොයනසුලු හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ නො වැටී සිටින්නා වූ හරය ඇති මග රුකෙක හරය ඉක්මවා ඵලය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හර යයි හඟනේ පොත්ත කපා ගෙන ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට සුභු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේ ය. ඛමුණ, මම ඒ පුද්ගලයා ඵලද උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

11 ඛමුණ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි දුකෙහි වෑය ගත්තෙමි දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙලවර, කිරීම පෙනේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි. නො පසු බස්නා පැවැතුම් ඇත්තේ ශාසනය ලිහිල් කොට නො ගත්තේ වෙයි. හෙතෙම ශිලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ ශිලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශිලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ශිලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවැතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් 'මම සමාධියෙන් සුක්ඛ වූයෙමි එකඟ වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය වූ භික්ෂුහු අසමාහිතයෝ ය. විසුරුණු සිත් ඇත්තෝ'යි තමා හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කතනුකම්පනා ඡන්දය නුපදවයි. වෑයම් නො කෙරෙයි. පසුබට පැවැතුම් ඇත්තේ ශාසනය ලිහිල් කොට ගත්තේ ද වෙයි. -

සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඡීකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුකබ්බස්ස නිට්ඨිතො සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගුං තචං ඡේත්වා ආදාය පක්කනොතො සාරනති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අඤ්චං නානුභවිස්සති. තදුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

12. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණෙණාමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහිති දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙඛා- නිණෙණො දුකඛපරෙතො, අපොච්ඡාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකඛකතිස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර- සිලොකං අභිතිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනතමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඝඛකපො. සො තෙන ලාභසක්කාර- සිලොකෙන න අනතානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. ලාභසක්කාර- සිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනචුතතිකො ච හොති අසාඨලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාමෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අනතමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඝඛකපො. සො තාය සීලසම්පදාය න අනතානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සීලසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනචුතතිකො ච හොති අසාඨලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාමෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අනතමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඝඛකපො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අනතානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සමාධිසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනචුතතිකො ච හොති අසාඨලිකො. සො ඤ්ඤාදස්සනං ආරාමෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අනතමනො හොති පරිපුණ්ණසංඝඛකපො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අනතානුක්කංසෙති පරං වමෙහති: අභමසම් ජානං පස්සං විහරාමි. ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්තීති. ඤ්ඤාදස්සනෙන ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනචුතතිකො ච හොති සාඨලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඡීකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුකබ්බස්ස නිට්ඨිතො සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං ඵෙග්ගුං ඡේත්වා ආදාය පක්කනොතො සාරනති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අඤ්චං නානුභවිස්සති. තදුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

1. ජරායමරණෙන, මජ්ඣ. -පෙ- අනතකිරියා, සා.

බමුණ, යම් සේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇති හරය සොයනසුදු හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇත්තා වූ මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා හරය යි හඟනේ සිවිය කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට සුදු යමක් වේ ද, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබයි. බමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

12. බමුණ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ගෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බටුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛස කෙලවර කිරීම පෙණේ තම්, ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ පරිපූර්ණ සඛකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිශ්‍රද්ධාවෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා ගෙලා නො දක්ව යි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ ද උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද, යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණ-සඛකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා ගෙලා නො දක්ව යි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසඛකල්පනා ඇත්තේ ද නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා ගෙලා නො දක්ව යි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සස්ත ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ඥානදර්ශනය (දිව්‍යචක්ෂුර් ඥානය) ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසඛකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් 'මම දත්තෙම දක්තෙම වාසය කරමි. මේ අන්‍ය භික්ෂුහු නො දන්නාහු නො දක්නාහු වෙසෙත්' යි තමන් හුවා දක්ව යි. මෙරමා ගෙලා දක්ව යි. ඥානදර්ශනයෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය නුපදව යි. වෑයම් නො කෙරෙයි පසු බස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට ගත්තේ ද වෙයි. බමුණ, හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයනසුදු හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇත්තා වූ මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය යි හඟිමින් ඵලය කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කටසුදු යමක් වී නම් හරය පිළිබඳ ඒ අභීය නො ලබන්නේ ය. බමුණ මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

13. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති: ඔතීණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙචෙහි දුකෙඛහි දොමනාසස්සහි උපායාසෙහි, දුකෙඛානිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අපොච්චනාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එචං පබ්බජ්ඣො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභීතිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අතතමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අතතානුක්කංසෙති න පරං චම්මෙති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාචලිකො. යො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අතතමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සීලසම්පදාය න අතතානුක්කංසෙති න පරං චම්මෙති. සීලසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාචලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අතතමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අතතානුක්කංසෙති න පරං චම්මෙති. සමාධිසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාචලිකො. සො ඤ්ඤාදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අතතමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන න අතතානුක්කංසෙති න පරං චම්මෙති. ඤ්ඤාදස්සනෙන ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාචලිකො.

14. කතමෙ ච බ්‍රාහ්මණ ධම්මා ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

13. බමුණ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බඩුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙලවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙ යි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කෙරෙ යි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ඥානදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ඥානදර්ශනයෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කෙරෙ යි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි.

14. බමුණ, ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෝ කවරහු ද?

බමුණ, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශලයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වාසය කෙරෙ යි. බමුණ, මේ ද ඥානදර්ශනයට වඩා (නිරෝධපාදක බැවින්) උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

15. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතකකච්චාරාතං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අච්චාරං සමාසිජං පිතිසුඛං දුක්ඛං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

16. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පීතියා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො ව හමපජානො. සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංචෙදෙති. යන්තං අරියං ආවිකඛන්ති: ‘උපෙක්ඛකො සත්මා සුඛවිහාරී’ති තතියං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

17. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ව පභාතා දුක්ඛස්ස ව පභාතා පුඤ්ඤව සොමනස්සදෙමතස්සාතං අත්ථගමා¹ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

18. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤාතං සමතිකකමා පටිඝසඤ්ඤාතං අසාගමා නානත්තසඤ්ඤාතං අමනසිකාරා ‘අතනොතා ආකාසො’ති ආකාසාතඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව

19. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසාතඤ්ඤායතනං සමතිකකමම ‘අතනතං විඤ්ඤාණන්ති’ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව

20. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම ‘තඤ්ඤා කිඤ්ඤී’ති ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

21. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං සමතිකකමම නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

1. අත්ථගමා, මජ්ඣ. සං. 1.

15. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතකීවිචාර-
යන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි උපන් පැහැදීමෙන් යුත් සිතේ
එකොදිසබ්බාසාන සමාධිය වඩන විතකී රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන්
හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරේ යි.
බමුණ, මෙද ඥානදැයීතයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බව්‍යෙකි.

16. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීතියගේ ද
විරාගයෙන් උපෙක්‍ෂාවෙහි සිති ඇත්තේ සමාසක් ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙසෙයි.
සැපය ද කසිත් විදියි. යම් ඒ ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ඒ
පුද්ගලයා 'උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ ය සිති ඇත්තේ ය. සැපවිතරණ
ඇත්තේ' යයි ආයතීයෝ කියද්ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය
කෙරේ යි. බමුණ, මෙ ද ඥානදැයීතයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද
බව්‍යෙකි

17. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සුබ්‍යයගේ ද
ප්‍රත්‍යාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රත්‍යාණයෙන් පෙරම් සොමිතක් දෙමිතත්තුගේ
නැසීමෙන් තිදුක් වූ නො සැප වූ උපෙක්‍ෂාවෙන් කල සමාහි පාරිශුඛිය
ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරේ යි. බමුණ, මෙ ද ඥානදැයීතයට
වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බව්‍යෙකි.

18. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන්
රූපසංඥාවන් නැසීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ ප්‍රත්‍යාණයෙන් නානාභි-
සංඥාවන් මෙතෙහි නො කිරීමෙන් 'ආකාසය අතන්ත ය'යි ආකාසානඤ්චා-
යතනයට පැමිණ වාසය කෙරේ යි. බමුණ මෙ ද ඥානදැයීතයට වඩා
උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බව්‍යෙකි.

19. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන්
ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤාණය අතන්ත ය'යි විඤ්ඤාණඤ්චා-
යතනයට පැමිණ වාසය කරයි. බමුණ, මෙ ද ඥානදැයීතයට වඩා
උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බව්‍යෙකි.

20. බමුණ නැවත ද, අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන්
විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතනයට
පැමිණ වාසය කරයි. බමුණ, මෙ ද ඥානදැයීතයට වඩා උත්තරිතර වූ ද
ප්‍රණීතතර වූ ද බව්‍යෙකි.

21. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන්
ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය ඉක්මවා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ
වාසය කරයි. බමුණ මෙ ද ඥානදැයීතයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර
වූ ද බව්‍යෙකි.

22. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු යබ්බසො තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතිනං සමතික්කමම සඤ්ඤාවෙදධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විභරති. පඤ්ඤාය වසා දිසා ආසවා පරික්ඛිණා භොතති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදසානෙන උතතරිතරො ව පණීතතරො ව.

ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදසානෙන උතතරිතරා ව පණීතතරා ව.

සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගමෙසී සාරපරිගෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤාව ඡන්තො ආදාය පක්කපනො සාරත්ති ජාතමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණියං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සති. තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

23. ඉති ඛො බ්‍රාහ්මණ තසිදං බ්‍රහ්මචරියං ලාභසක්කාරසිලොකානිසංසං, න සීලසම්පදානිසංසං, න සමාධිසම්පදානිසංසං, න ඤ්ඤාණදසානානිසංසං. යා ව ඛො අයං බ්‍රාහ්මණ අකුප්පා වෙතොටිච්චති, එතදත්ථිදං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මචරියං, එතං සාරං, එතං පරිගොසාතනති.

24. එවං චුතො පිඨගලකොචේජා බ්‍රාහ්මණො භගවතං. එතදවොච: අභික්කන්තං භො ගොතම, අභික්කන්තං භො ගොතම¹ සෙය්‍යථාපි භො ගොතම තික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුහස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛිය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය: වක්ඛුමනො රුපානි දක්ඛිනතීති. එවමෙවං භොවා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවතං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛිස්ඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙඤ්ච අජ්ජතගෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

චූළසාරොපමසුත්තං දසමං.

ඔපම්මවග්ගො තතිසො.

නසා මහගස්ස උද්දනං:

මොලියඵගුනරිට්ඨි ව නාමො අකිචනෙ කපී පුණණ්ඨිවාපා රාසී කණෙරු මහාගජ්ජාමා සාරුපමො² පුත පිඨගලකොචේජා, එස වරො ඨපිතො අසමොසං වාරුතරො තතිසො වරවග්ගොති*.

1. ගොතම - ටට - උපාසකා, මජ්ඣ. සා. 2. සාරවරො, සීචු සා. * පාදෙයං මජ්ඣ. ටටාඤ්චෙ තදිස්සති

22. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵප්‍රකාරයෙන් තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං ඉක්මවා සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධයට පැමිණ වාසය කරයි. ප්‍රඥාවෙන් දැකීම් හෙතුවෙන් ඔහුගේ ආසුචයෝ ක්‍ෂය වූ වාහු වෙත්. ඛමුණ මේ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ඛමීයකි.

ඛමුණ, මේ ඛමීයෝ ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර ද ප්‍රණීතතර ද වෙත්.

ඛමුණ, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහ රුකෙක හර යයි දකිමින් හරයම කපා ගෙන ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු වූ යමක් වී නම් හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජන ය ද ලබන්නේ ය. ඛමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

23. ඛමුණ, මෙසේ වනාහි මේ බබ්භර ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. සීලසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. සමාධිසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. ඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. ඛමුණ, යම් මේ අකොපා වූ විතතිවිමුක්තියෙක් වේ ද, ඛමුණ මේ බබ්භර එය ප්‍රයෝජනය කොට සිටියේ ය. ඒ සාරය යි. ඒ කෙලවර යි.

24. මෙසේ වදාල කල්හි පිඩිතලකොච්ඡ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් සේ යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ ද, වැසු දෙයක් විවෘත කරන්නේ ද, මං මූලා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහුය සි අකිකාරයෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ම හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ලෙසින් ඛමීය ජෙයනා කරන ලද්දේ ය. ඒ මම හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ඛමීය ද හිඤ්ඤ සංකයා ද සරණ කොට යෙමි. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම කොට සරණ ගිය උපාසකයෙකු කොට දරණ සේක් වා.

චූලසාරොපම සූත්‍රය දසවැනි යි.

තුන්වැනි ඔපමම වගීය යි.

ඒ වගීයෙහි උඤ්ඤය.

මොලියඵගුණං අරිට්ඨය යි හිඤ්ඤ නාමයෙන් කී කකචුපම - අලගඤ්ඤපම දෙසූත්‍රය, 'අකිවතෙ'හි ස්ථාන නිර්දේශට වමම්ක සූත්‍රය, දසකපා ඇති පුණ්‍ය සටු නමින් කී රඵවිනීත සූත්‍රය, නිවාප සූත්‍රය, 'රාසි' හි නාමෙකදෙශග්‍රහණයෙන් කී පාසරාහි හෙවත් අරියපරියෙසන සූත්‍රය, කණෙරු - මහාහජ නාමයෙන් කී චූලකත්ඵපදෙපම - මහාහත්ඵපදෙපම දෙ සූත්‍රය, මහාසාරොපම සූත්‍රය, යළි පිඩිතලකොච්ඡ නම් දුන් චූලසාරොපම සූත්‍රය යි - මෙතෙකින් නැවු මේ උතුම් තෙවන වග අසම ය. අතිශයින් මනෝඥ ය.

1. 4. 1.

4. මහායමකවග්ගො

චූළගොසිඛහසුතතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා නාදිකෙ¹ විහරති භික්ඛුකා-
වසථෙ. තෙන ඛො පන සමයෙත ආයසමා ච අනුරුද්ධො ආයසමා ච
නාදිසො ආයසමා ච කිම්බිලො² ගොසිඛසාලවනදුගෙ විහරන්ති. අථ
ඛො භගවා සායන්හසමයං පඨිසල්ලානා³ චූච්ඡිතො යෙන ගොසිඛසාල-
වනදුගො තෙනුපසඛකම්.

2. අද්දසා ඛො දායපාලො භගවන්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං දිසාවාන
භගවන්තං එතදවොච: “මා සමණ, එතං දායං පාපිසි. සනෙතථ
තයො කුලපුත්තා අත්තකාමරූපා විහරන්ති මා තෙසං අථාසුමිකාසි”ති.

3. අසොසාසි ඛො ආයසමා අනුරුද්ධො දායපාලස්ස භගවතා සද්ධිං
මන්තයමානස්ස. සුඤ්ඤාන දායපාලං එතදවොච: ‘මා ආට්ඨසො දායපාල,
භගවන්තං වාරෙසි. සඤ්ඤා නො භගවා අනුසුතෙතා’ති.

4. අථ ඛො ආයසමා අනුරුද්ධො යෙනායසමා ච නාදිසො ආයසමා
ච කිම්බිලො තෙනුපසඛකම් උපසඛකම්ඤ්ඤා ආයසමන්තඤ්ඤා නාදිසං
ආයසමන්තඤ්ඤා කිම්බිලං එතදවොච: ‘අභික්ඛමථායසමනෙතා, අභික්ඛම-
ථායසමනෙතා, සඤ්ඤා නො භගවා අනුසුතෙතා’ති.

5. අථ ඛො ආයසමා ච අනුරුද්ධො ආයසමා ච නාදිසො ආයසමා
ච කිම්බිලො භගවන්තං පච්චුග්ගන්තවා එකො භගවතො පත්තච්චරං
පට්ඨග්ගෙසි. එකො ආසනං පඤ්ඤාපෙසි. එකො පාදෙදකං උපට්ඨපෙසි.
තිසීදි භගවා පඤ්ඤාපත්ත ආසනෙ. තිසජ්ජ⁴ ඛො භගවා පාදෙ පක්ඛාලෙසි.
තෙපි ඛො ආයසමනෙතා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං තිසීදිංසු.

6. එකමන්තං නිසින්තං ඛො ආයසමන්තං අනුරුද්ධං භගවා
එතදවොච: කච්චි වො අනුරුද්ධා ඛමතීයං? කච්චි යාපතීයං? කච්චි
පිණ්ඩකෙත න කිලමථාති?⁵

7. “ඛමතීයං භගවා, යාපතීයං භගවා. න ච මයං භනෙත
පිණ්ඩකෙත න කිලමාමා”ති.

1 නාදිකෙ, මජ්ඣ. 2 කිම්බිලො, මජ්ඣ. සා. 3 පට්ඨල්ලාණා, මජ්ඣ. සා.
4 තිසජ්ජ පාදෙ, සා. 5 කිලමිඤ්ඤා, සා. 6 කිලමිඤ්ඤා, සා.

1. 4. 1.

4. මහායමකවගීය

මූලගෝසිඛන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාදික ගමනි ගෙව්ගෙහි වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි වනාහි ආයුෂමත් අනුරුඳ්‍ධ තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් කිම්බිල තෙරණුවෝ ද භග්‍යසාලවනලාභාබෙහි වාස කරත්. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කාලයෙහි උලසමවතින් නැගී ගෝසිඛනභාලවනලාභාබ කරා වැඩිසේක.

2. අරණ්‍ය පාලකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනවුන් දුර දී ම දිව. දක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “මහණ තෙල වනයට නො පිවීසෙනු මැනව. මෙහි කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනෙක් ඇත. තමන්ට හිත කැමැති සැහැටි ඇතිව වසත්. ඔවුන්ට නො පහසු නො කරන්නේ මැනව” කියායි.

3. ආයුෂමත් අනුරුඳ්‍ධතෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භා මනත්‍රණ කරණ අරණ්‍යපාලකයාගේ කථාව ඇසූහ.. අසා අරණ්‍යපාලකයාට තෙල කී හ: “කියග වනපාලය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො වලඟව. අප ශාසනා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැමිණි සේකැ”යි.

4. එක්බිති ආයුෂමත් අනුරුඳ්‍ධ තෙරණුවෝ ආයුෂමත් නන්දිය තෙරුන් හා ආයුෂමත් කිම්බිල තෙරුන් වෙත ගියහ. ගොස් ආයුෂමත් නන්දිය තෙරුන්ට හා ආයුෂමත් කිම්බිල තෙරුන්ට ද තෙල කී ය: “ආයුෂමත්නි, වරෙව. ආයුෂමත්නි, වරෙව. අප ශාසනා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි සේක” කියා යි.

5. ඉක්බිති, ආයුෂමත් අනුරුඳ්‍ධ තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් කිම්බිල තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරමගට ගියහ. පෙරමගත් කොට එක් නමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා සිවුරු ගන්තේ ය. එක් නමෙක් අසුනක් පැණවී ය. එක් නමෙක් පා දෙතා දිය එළවී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැත වූ අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පා දෙවූහ. ඒ ආයුෂමත්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්හ.

6. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් අනුරුඳ්‍ධ තෙරුන් ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක: “අනුරුඳ්‍ධගෙනි, කිම, සිහිය හැකි ද? යැපිය හැකි ද? කිම, පිණිසාතයෙන් කලාතත නො වවු ද?”

7. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සිහිය හැකි ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යැපිය හැකි ය. නො කලකුළු වමික.”

8. කච්චි පන වො අනුරුඤා සමයා සමමොදමානා අවිච්චදමානා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචකඛුහි සමපස්සන්තා විහරාමාති?

9. “තස්ස මයං භනෙත සමයා සමමොදමානා අවිච්චදමානා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචකඛුහි සමපස්සන්තා විහරාමා”ති

10. යථාකථං පන තුමෙහ අනුරුඤා සමයා සමමොදමානා අවිච්චදමානා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචකඛුහි සමපස්සන්තා විහරාමාති?

11. “ඉධ මයං භනෙත එවං භොති: ‘ලාභා වත මෙ සුලඤාං වත මෙ, යොහං එව රුපෙහි සමුහම්චාරීහි සද්ධං විහරම්’ති. තස්ස මයං භනෙත ඉමෙසු ආයසමනෙතසු මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වෙච ඊහො ව. මෙතනං වච්චකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වෙච ඊහො ව. මෙතනං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වෙච ඊහො ව. තස්ස මයං භනෙත එවං භොති: ‘යනනුභාහං සකං චිත්තං නිකම්පිත්වා ඉමෙසංයෙච ආයසමනානං චිත්තස්ස වසෙන වතෙතය්’නති. සො ඛො අහං භනෙත සකං චිත්තං නිකම්පිත්වා ඉමෙසංයෙච ආයසමනානං චිත්තස්ස වසෙන වතතාමි. තානා හි ඛො නො භනෙත කායා. එකඤ්ච පන මඤ්ඤෙ චිත්ත’නති.

12. ආයසමාපි ඛො නන්දියො -පෙ- ආයසමාපි ඛො කිම්බිලො භගවන්තං එතදවොච: මයාපි ඛො භනෙත එවං භොති: ‘ලාභා වත මෙ, සුලඤාං වත මෙ, යොහං එවරුපෙහි සමුහම්චාරීහි සද්ධං විහරම්’ති තස්ස මයං භනෙත ඉමෙසු ආයසමනෙතසු මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වෙච ඊහො ව. මෙතනං වච්චකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වෙච ඊහො ව. තස්ස මයං භනෙත එවං භොති: ‘යනනුභාහං සකං චිත්තං නිකම්පිත්වා ඉමෙසංයෙච ආයසමනානං චිත්තස්ස වසෙන වතෙතය්’නති. සො ඛො අහං භනෙත සකං චිත්තං නිකම්පිත්වා ඉමෙසංයෙච ආයසමනානං චිත්තස්ස වසෙන වතතාමි. තානා හි ඛො නො භනෙත කායා. එකඤ්ච පන මඤ්ඤෙ චිත්ත’නති. එවං ඛො මයං භනෙත සමයා සමමොදමානා අවිච්චදමානා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචකඛුහි සමපස්සන්තා විහරාමා”ති.

13. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. කච්චි පන වො අනුරුඤා, අසමතතා ආතාපිනො පභිතතතා විහරාමාති?

14. “තස්ස මයං භනෙත අසමතතා ආතාපිනො පභිතතතා විහරාමා”ති.

15. යථාකථමපන තුමෙහ අනුරුඤා අසමතතා ආතාපිනො පභිතතතා විහරාමාති?

1. ආච්., ගසා. ආවි, ඉ.

8. අනුරුඬියෙහි, කිම් තෙපි සමග ව සතුටු ව විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය වැනි ව ඔවුනොවුන් පියආසින් බලමින් වාස කරවු ද?

9. “වහන්ස, අපි එකානනයෙන් සමග ව සතුටු ව විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය මෙන් එක්ව ඔවුනොවුන් පියආසින් බලමින් වාස කරමහ.”

10. අනුරුඬියෙහි, තෙපි, කෙසේ තම්, සමග ව සතුටු වෙමින් විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය වැනි ව ඔවුනොවුන් පියආසින් බලමින් වාස කරන්නහු ද?

11. “වහන්ස, මෙහි දී මට මෙ වැනි අදහසෙක් වෙයි: යම් බදු මම මෙ වැනි සමුම්සරුන් සමග වාස කරමි ද, ඒ මට එකානනයෙන් ලාභය. එකානනයෙන් මට යහපත් ලැබීමෙකි. වහන්ස, ඒ මට මේ ආයුෂමතුන් කෙරෙහි හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමුත්‍රී සහගත කායකමීය ඵලඛි සිටියේ ය. හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමුත්‍රී සහගත වාක්කමීය ඵලඛි සිටියේ ය. හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමුත්‍රී සහගත මනාකමීය ඵලඛි සිටියේ ය. වහන්ස, ඒ මට ‘මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂමතුන්ගේ සිත්විසින් වාස කරන්නෙමි තම් මෑතව’යි සිත් ඇති වෙයි. වහන්ස, මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂමතුන්ගේ ම සිත්විසින් වැටෙමි. වහන්ස, අප සිරුර වෙන් වෙයි. සිත එකකු වනැ”යි.

12. ආයුෂමත් නිද්දිය තෙරණුවෝ ද ... ආයුෂමත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කලහ:-

“වහන්ස, මට ද මෙ වැනි අදහසෙක් වෙයි: යම් බදු මම මෙවැනි සමුම්සරුන් සමග වෙසෙමි ද, ඒ මට එකානනයෙන් ලාභය. මට යහපත් ලැබීමෙකි. වහන්ස, ඒ මට මේ ආයුෂමතුන් විෂයෙහි හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමුත්‍රී සහගත කායකමීය ඵලඛි සිටියේ ය. හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමුත්‍රී සහගත වාක්කමීය ඵලඛි සිටියේ ය. හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමුත්‍රී සහගත මනාකමීය ඵලඛි සිටියේ ය. වහන්ස මට ‘මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂමතුන්ගේ සිත්විසින් වාස කරන්නෙමි තම් මෑතවැ’යි මෙසේ අදහස ඇති වේ. වහන්ස, මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂමතුන්ගේ සිත්විසින් වැටෙමි. ශරීර වෙන් වෙයි. සිත එකකුම වනැ”යි.

මෙසේ අපි සමග ව සතුටු වෙමින් විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය වැනියමෝ ඔවුනොවුන් පියආසින් බලමින් වාස කරමහ.

13. අනුරුඬියෙහි, සාඬු, සාඬු, අනුරුඬියෙහි, කිම් තෙපි අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරන්නහු ද?

14. “වහන්ස, අපි එකානනයෙන් අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරමහ.”

15. අනුරුඬියෙහි, තෙපි කෙසේ වතාහි අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නහු ද?

16. “ඉධ පන භනෙත අමාකං යො පඨමං ගාමනො පිණ්ඩාය පටික්කමති, සො ආසනානි පඤ්ඤාපෙති. පානියං පරිභොජනියං උපට්ඨපෙති¹. අවක්කාරපාතිං උපට්ඨපෙති යො පච්ඡා ගාමනො පිණ්ඩාය පටික්කමති, සචෙ ගොති භුත්තාවසෙසො, සචෙ ආකඛ්ඛති, භුඤ්ඤති. නො චෙ ආකඛ්ඛති, අප්පහරිතෙ වා ඡඛ්ඛති. අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙති. සො ආසනානි පටිසාමෙති. පානියං පරිභොජනියං පටිසාමෙති. අවක්කාරපාතිං පටිසාමෙති. භත්තග්ගං සමමජ්ජති. යො පස්සති පානියසටං වා පරිභොජනියසටං වා චච්චසටං වා රිත්තං තුච්ඡං, සො උපට්ඨපෙති. සචස්ස² කොති අවිසස්සං, හත්ථවිකාරොත්ත දුතියං ආමනෙත්තචා හත්ථවිලඛිකකෙත්ත උපට්ඨපෙම. නචෙව මයං භනෙත තප්පච්චයා වාචං භිද්දම. පඤ්චාසිකං බො පන මයං භනෙත සඛරතතිකං³ ධම්මියා කථාය සනතිසිද්ධම. එවං බො මයං භනෙත අප්පමත්තා ආදාපිනො පතිත්තතා විහරමා”ති.

17. සාධු, සාධු, අනුරුඬා. අහී පන වො අනුරුඬා, එවං අප්පමත්තානං ආදාපිනං පතිත්තතානං විහරතං⁴ උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරොති?

18. “කිං හි නො සියා භනෙත. ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, විච්චෙවච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සටිත්තකං සච්චාරං විචෙකජං පිත්ථුඛං පඨමං ක්කානං⁵ උපසම්පජ්ජ විහරම. අයං බො නො භනෙත අමාකං අප්පමත්තානං ආදාපිනං පතිත්තතානං විහරතං උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරො”ති

19. සාධු, සාධු, අනුරුඬා. එතස්ස පන වො අනුරුඬා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරොති?

20. “කිං හි නො සියා භනෙත, ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, විතක්කච්චාරානං චූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදතං චෙතසො එකොදිභාවං අවිත්තකං අවිචාරං සමාධිජං පිත්ථුඛං දුතියං ක්කානං⁶ උපසම්පජ්ජ විහරම. එතස්ස භනෙත විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපස්සද්ධියා අයමඤ්ඤාදස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරො”ති.

1. උපට්ඨාපෙති, PTS. 2. සමාස්ස, මජ්ඣ. සා. 3. සඛරතතියා, PTS.
 4. විහරතතානා, මජ්ඣ. 5. පඨමජ්ඣානා, සී. 6. දුතියජ්ඣානා, සී.

16. වහන්ස, මෙහි අප අතුරෙන් යමෙක් පලමු කොට ගමෙන් පිණිසානසෙන් පෙරලා ඒ ද, හේ අසුන් පණවයි. පිය යුතු පැන් හා පරිභෝග කව යුතු දිය ද එළවා තබයි. ඉතිරි පිඬු බහන සුමුඟු එළවා තබයි. යමෙක් පසු ව ගමෙහි පිඬු පිණිස සැර වටාලා ඒ ද, ඉදින් කැ ඉතිරි වූවක් ඇත් නම්, ඉදින් කැමැති වේ නම්, වලඳයි. නො කැමැති වේ නම්, නොනිලන තැනෙක හෝ දමයි. (එයින් මියන) සතුන් නැති දියෙහි හෝ උල්පවා හරියි. හෙ අසුන් සඟවා තබයි. පැන් හා පිරිබෝදිය සඟවා තබයි. අවකරබඳුන සඟවා තබයි. භක්තග්‍රහ කමදියි. යමෙක් සිස් වූ දිය රහිත වූ පැන් කලය හෝ, පරිභෝග දියකලය හෝ, වැසිකිලිකලය හෝ දැකී ද හෙ එළවා තබයි. ඉදින් ඔහුට නො එසැවිය හැකි නම් හස්තසංඥයෙන් දෙවැන්නකු කැඳවා හිටු (බැඳි) අතින් එළවමහ. වහන්ස, අපි ඒ හෙතු කොට වෘත්තෙද නො කරමහ. වහන්ස, අපි පස්දිනකට වරක් මුළු රූය දූහැමිකපායෙන් එක්ව හිඳුමහ. වහන්ස, මෙසේ වනාහි අපි අප්‍රමාද ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරමහ”

17. අනුරුඬියෙහි, මැනව, මැනව. අනුරුඬියෙහි, මෙසේ අප්‍රමාද ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරණ තොප විසින් මිනිස්දහමින් ඉතිරි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමථී ආයච්ඤනවිශේෂයක් වන එාසුචිහරණයෙන් අධිගත (ලබනලද) වේ ද?

18. “වහන්ස, කිම අධිගත නොවන්නේ ද? (අධිගත වන්නේ ම ය.) වහන්ස, අපි යම් තාක් ම කැමැති වමෝ නම් ඒ තාක් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව අකුලයන්ගෙන් වෙන් ව විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ද ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වාසය කරමහ. වහන්ස, අප්‍රමාද ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන අප විසින් මිනිස්දහමින් වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥනදැයනයක් වූ මේ එාසුචිහරණය ලබන ලද්දේ ය.”

19. අනුරුඬියෙහි, මැනව, මැනව. අනුරුඬියෙහි, මේ විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස, මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස, මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥනදැයනයක් වූ අත්‍ය එාසුචිහරණයෙන් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

20. “වහන්ස, කිම තො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි යම් තාක් කැමැති වමෝ ද, ඒ තාක් විතකීවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සිය සහන්ති පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟබව වචන විතකීරහිත විචාරරහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වාස කරමහ. වහන්ස, මේ විහරණය ඉක්මයාම පිණිස මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස මිනිස්දහමින් වැඩි වූ ආසීභාවය සිදුකිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥනයක් වූ මේ අත්‍ය වූ එාසුචිහරණය ලබන ලද්දේ ය.”

21. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි- මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරොති?

22. “කිං හි නො සියා භනෙන, ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඞ්ඛාම පීතියා ච විරුගා උපෙක්ඛකා ච විහරම සතා ච සමපජානා. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙම. යනනං අරියා ආවික්ඛනති: ‘උපෙක්ඛකො සතීමා සුඛවිහාරී’ති තතියං ක්ඛානං උපසමපජ්ඡ විහරම. එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරොති.”

23. සාධු, සාධු, අනුරුඤා, එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි- මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරොති?

24. “කිං හි නො සියා භනෙන, ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඞ්ඛාම සුඛස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා සුඛෙඛව සොමනස්ස- දොමනස්සානං අපගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුසං ක්ඛානං උපසමපජ්ඡ විහරම. එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරොති.”

25. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි- මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරොති?

26. “කිං හි නො සියා භනෙන. ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඞ්ඛාම සබ්බසො රුපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නාතනසඤ්ඤානං අමනසිකාර අනනො ආකාසොති ආකාසානඤ්චාය- තනං උපසමපජ්ඡ විහරම. එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරොති.”

27. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි- මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරොති?

21. අනුරුඬියෙහි, මෑතුව, මෑතුව. අනුරුඬියෙහි, තෙල විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥතදර්ශිතයක් වූ සැරවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

22. “කිම වහන්ස, තො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි යම් තාක් ම කැමැත්තමෝ ද ඒ තාක් ප්‍රීතිය තැනි වීමෙන් උපේක්‍ෂා ඇති ව සිහි ඇති ව සමයක්ප්‍රඥ ඇති ව වාස කරමිහ. කසින් සැර ද විදුම්භ යම් ධ්‍යානයක් උදෙසා ඒ ධ්‍යානලාභී පුද්ගලයා ‘උපේක්‍ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සැර විහරණ ඇත්තේ ය’යි ආයතියෝ කියද්ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වාස කරමිහ. වහන්ස, මේ විහරණය ඉක්මයාම පිණිස මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥතදර්ශිතයක් වූ මේ අත්‍යථාත්‍යවිහරණය ලබන ලද්දේය.”

23. අනුරුඬියෙහි, මෑතුව, මෑතුව. අනුරුඬියෙහි, තෙල විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස, තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍ය-ධර්මයෙන් වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥතදර්ශිතයක් වූ අත්‍යථාත්‍යවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

24. “වහන්ස, කිම තො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි යම් තාක් කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් සුඛප්‍රභාණයෙන් ද, දුඃඛප්‍රභාණයෙන් ද පලමු ම සොම්නස්දෙමනස් තැසීමෙන් තිදුක් වූ තොසැප වූ උපේක්‍ෂා විසින් ජනිත සමාතිපාරිශුද්ධිය ඇති වතුථීධ්‍යානය උපදවා වාසය කරමිහ. වහන්ස, මේ විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස මිනිස්දහමින් වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥත-දර්ශිතයක් වූ මේ අත්‍යථාත්‍යවිහරණය ලබන ලද්දේය.”

25. අනුරුඬියෙහි, මෑතුව, මෑතුව. අනුරුඬියෙහි, තෙල විහරණය ඉක්මයාම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ට ඥතදර්ශිතයක් වූ අත්‍යථාත්‍යවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

26. “වහන්ස, කිම තො වන්නේ ද, වහන්ස, අපි යම් තාක් ම කැමැති වමෝ ද, ඒ තාක් සච්ඡිකාරයෙන් රූපසංඥවත් ඉක්මීමෙන් ප්‍රතිසංඥවත් පහවීමෙන් තාතාතිසංඥවත් තො මෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අත්‍යත යයි ආකාසානඤ්චායතනසට පැමිණ වාස කරමිහ. වහන්ස, තෙල විහරණය ඉක්ම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥත-දර්ශිතයක් වූ මේ අත්‍යථාත්‍යවිහරණය ලබන ලද්දේය.”

27. අනුරුඬියෙහි, මෑතුව, මෑතුව. අනුරුඬියෙහි, තෙල විහරණය ඉක්ම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥතදර්ශිතයක් වූ අත්‍යථාත්‍යවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

28. “කිං හි නො සියා භනෙන, ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරාම -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරාම -පෙ- සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කමම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරාම. එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිහාරො”ති.

29. සාධු සාධු, අනුරුද්ධා, එතස්ස පන වො අනුරුද්ධා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිහාරොති?

30. “කිං හි නො සියා භනෙන, ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, සබ්බසො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤා-වෙදධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජි විහරාම. පඤ්ඤාය ව නො දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණො.¹ එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-විසෙසො අධිගතො ඵාසුචිහාරො.² ඉමසමා ව³ මයං භනෙන ඵාසුචිහාරං අඤ්ඤො ඵාසුචිහාරං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න සමනුපස්සාමා”ති.

31. සාධු, සාධු, අනුරුද්ධා, එතස්සො අනුරුද්ධා ඵාසුචිහාරං අඤ්ඤො ඵාසුචිහාරො උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නත්ති.

32. අඵ ඛො භගවා ආයසමන්තඤ්ච අනුරුද්ධං ආයසමන්තඤ්ච නන්දියං ආයසමන්තඤ්ච කිම්බිලං ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙත්වා සමාදපෙත්වා සමුත්තෙත්ත්වා සම්පභාසෙත්වා උට්ඨායාසනා පක්ඛාමි.⁴

33. අඵ ඛො ආයසමා ව අනුරුද්ධො ආයසමා ව නන්දියො ආයසමා ව කිම්බිලො භගවන්තං අනුසංසාවෙත්වා⁵ තතො පටිනිවත්තිත්වා ආයසමා ව නන්දියො ආයසමා ව කිම්බිලො ආයසමන්තං අනුරුද්ධං එතදවොචුං:

“කිනන්ති⁶ මයං ආයසමනො අනුරුද්ධස්ස එවමාරොච්චමා:⁷ ‘ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපන්තීනං මයං ලාභිතො’ති යං නො ආයසමා අනුරුද්ධො භගවතො සම්මුඛා යාව ආසවානං ඛයා පකාසෙසී”ති?

1. පරික්ඛිණො භංගන්ති, භංගා. 2. ඵාසුචිහාරොති, භංගා. 3. ඉමසමා, මජ්ඣං.
4. පක්ඛාමි, මජ්ඣං. 5. අනුසංසාවෙත්වා, භංගා. මජ්ඣං.
6. කිනන්ති ඛො මයං, මජ්ඣං භංගා. PTS. සිමු. 7. එවමාරොච්චමා, භංගා.

28. “වහන්ස, කිම නො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි මෙහි යම් තාක් ම කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් සජීවකාරයෙන් ආකාසිකඤ්චායතනතය ඉක්මවා ‘විඤ්ඤාණය අතන්ත ය’යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනතය උපදවා වාස කරමහ ... සජීවකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනතය ඉක්මවා ‘කිසිවක් නැතැ’යි ආකිඤ්චායතනතය උපදවා වාස කරමහ. ... සජීවකාරයෙන් ආකිඤ්චායතනතය ඉක්මවා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතය උපදවා වාස කරමහ. වහන්ස, තෙල විහරණය ඉක්මම් පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමඤ්චි විශිෂ්ටඤ්ඤාදර්ශනතයක් වූ මේ අත්‍යථාසුචිහරණය ලබන ලද්දේ ය.”

29. අනුරුඤ්ඤායෙහි, මැනව, මැනව, අනුරුඤ්ඤායෙහි, තෙල විහරණය ඉක්මම් පිණිස තෙලවිහරණය සන්තිදුම් පිණිස මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමඤ්චි විශිෂ්ටඤ්ඤාදර්ශනතයක් වූ අත්‍ය ථාසුචිහරණයෙක් නොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

30 “වහන්ස, කිම නො වන්නේ ද? වහන්ස, යම් තාක් ම අපි, කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් සජීවකාරයෙන් තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතය ඉක්මවා සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධයට පැමිණ වාසය කරමහ. අප විසින් ප්‍රඥයෙන් දැක ආසුචයෝ ඝණ කරණ ලදහ. වහන්ස, තෙල විහරණය ඉක්මම් පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමඤ්චි විශිෂ්ටඤ්ඤාදර්ශනතයක් වූ මේ අත්‍ය ථාසු-විහරණය ලබන ලද්දේ ය. වහන්ස, අපි මේ සැපවිහරණයෙන් වඩා සිටි උත්තරීතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අත්‍ය සැපවිහරණයක් නො දකුමහ.”

31 අනුරුඤ්ඤායෙහි, මැනව, මැනව. අනුරුඤ්ඤායෙහි, මේ සැප විහරණයෙන් වඩා සිටි උත්තරීතර වූ හෝ පණීතතර වූ හෝ අත්‍ය සැප විහරණයෙක් නැත.

32. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනුරුඤ්ඤා තෙරුන් හා ආයුෂමත් තඤ්ඤා තෙරුන් හා ආයුෂමත් කිම්බල තෙරුන් දහමි කථායෙන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා තිසුණු කරවා පහදවා සුතස්තෙන් නැගී වැඩි සේක.

33. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුඤ්ඤා තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් තඤ්ඤා තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පසු ගමන් කොට එයින් වටලා අවුත් ආයුෂමත් තඤ්ඤා තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් අනුරුඤ්ඤා තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:

“යම් හෙයෙකින් ආයුෂමත් අනුරුඤ්ඤා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි අපගේ ආයුච්ඡාය කිරීම තෙක් ගුණ පෑවසි ද, (එසේ පෑවසීමට) කීම්, ‘අපි මේ මේ (ලොකික ලොකොත්තර) විහාරසමාපතති ලැබුවමෝ වෙමු’යි අපි අනුරුඤ්ඤා ආයුෂමතුන්ට මෙසේ සැල කලමෝ දැයි?” [අභිගම් අපටිච්ඡතායෙන් මෙසේ කීහ.]

34. න ඛො මෙ ආයසමනෙතා එවමාරොවෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතීනං මයං ලාභිනොති; අපි ව¹ මෙ ආයසමනතානං චේතසා චේතො පරිච්ච පිදිතො: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතීනං ඉමෙ ආයසමනෙතා ලාභිනොති. දෙවතාපි මෙ එකමන්ථං ආරොවෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතීනං ආයසමනෙතා ලාභිනොති. තං² මෙ භගවතා පඤ්ඤාහි පුට්ඨෙන බ්‍යාකතනති.

35. අඵ ඛො දීඝො පරජනො යකෙබ්‍යා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමී. උපසඛකමිතී: භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං අට්ඨාහි. එකමන්තං සීතො ඛො දීඝො පරජනො යකෙබ්‍යා භගවන්තං එතදවොච: “ලාභා භනෙත³ චජ්ජිනං, සුලඤ්චලාභා වජ්ජපජාය,⁴ යත්ථ තථාගතො විහරති අරහං සමමාසඤ්චුඤ්ඤො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයසමා ච අනුරුඤ්ඤො ආයසමා ච නන්දියො ආයසමා ච කිම්බිලො”ති.

36. දීඝස්ස පරජනස්ස යකඛස්ස සද්දං සුඤ්ඤා භුමමා දෙවා සද්දම-
නුස්සාවෙසුං: “ලාභා වත භො වජ්ජිනං, සුලඤ්චලාභා වජ්ජපජාය, යත්ථ තථාගතො විහරති අරහං සමමාසඤ්චුඤ්ඤො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා ආයසමා ච අනුරුඤ්ඤො ආයසමා ච නන්දියො ආයසමා ච කිම්බිලො”ති. භුමමානං දෙවානං සද්දං සුඤ්ඤා වාතුමමභාරාජිකා දෙවා -පෙ- නාචතීංසා දෙවා -පෙ- යාමා දෙවා -පෙ- කුසිතා දෙවා -පෙ- නිමමානරති දෙවා -පෙ- පරතිමමිතවසවනතිනො දෙවා⁵ -පෙ- බ්‍රහමකාසිකා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං: ලාභා වත භො වජ්ජිනං, සුලඤ්චලාභා වජ්ජපජාය, යත්ථ තථාගතො විහරති අරහං සමමාසඤ්චුඤ්ඤො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයසමා ච අනුරුඤ්ඤො ආයසමා ච නන්දියො ආයසමා ච කිම්බිලොති ඉතිහ තෙ ආයසමනෙතා තෙන බණෙන තෙන මුහුතොතන යාව බ්‍රහමලොකා විදිතා අනෙසුං.

37. එවමෙතං දීඝ, එවමෙතං දීඝ යසමාපි දීඝ, කුලා එතෙ තයො කුලපුත්තා අභාරසමා අනභාරියං පබ්බජිතා, තඤ්ඤෙපි කුලං එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිතො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස⁶ කුලස්ස දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

38. දීඝ, යසමාපි කුලිපරිච්චවා එතෙ තයො කුලපුත්තා අභාරසමා අනභාරියං පබ්බජිතා, සො චෙපි කුලපරිච්චවො: එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිතො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස කුලපරිච්චවය්‍ය දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

1. අපි ඛො, සා. 2 තමොන, මජ්ඣ. PTS. සී
3 ලාභාවත භනෙත, මජ්ඣ. 4. සුලඤ්ච ලාභා වත භො වජ්ජිනං පජාය, සා.
5. පරතිමමිතවසවනති දෙවා, මජ්ඣ. සා. 6. තස්සපස්ස, මජ්ඣ.

34. ආයුෂමන්ත්‍ර ‘අපි මේ මේ විහාරසමාපනතින් ලැබුවෙමු’යි මට මෙසේ නො කීහ. එහෙත් මේ ආයුෂමන්ත්‍ර ‘මේ මේ විහාරසමාපනතින් ලැබුවාහු ය’යි මාගේ සිතින් ආයුෂමතුන්ගේ සිත් පිරිසිදු දක්නා ලදී. ආයුෂමන්ත්‍ර ‘මේ මේ විහාරසමාපනතින් ලැබුවාහු ය’ යි දෙවියෝ ද මට මේ කරුණ සැල කලහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් විවාරණ ලද මා විසින් මේ කාරණය ප්‍රකාශ කරණ ලදී.

35. ඉක්ඛිති දීඝ පරජන නම් (යක් සෙතෙව්) දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹියේ ය. එලඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දීඝ පරජන දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, යම් වජ්ජිතපදයෙක තපාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ වැඩ වසන සේක් ද, ආයුෂමන් අනුරුඬි ආයුෂමන් නන්දිය ආයුෂමන් කිම්බල යන මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනත් වෙසෙත් ද, එය ඒ වජ්ජිත්ව ලාභ ය. වජ්ජිප්‍රජාව විසින් යහපත් සේ ලද ලාභ ය.

36. දීඝ පරජන දෙව් රජුගේ ශබ්දය අසා බ්‍රිමාමු දෙවියෝ “පින්වත්නි, යම් වජ්ජිතපදයෙක තපාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු රජානන් වහන්සේ වැඩ වසන සේක් ද, ආයුෂමන් අනුරුඬි ආයුෂමන් නන්දිය ආයුෂමන් කිම්බල යන කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනත් වෙසෙද් ද, පින්වත්නි, එකානනයෙන් ඒ වජ්ජිත්ව ලාභ ය. වජ්ජිප්‍රජාව විසින් යහපත් සේ ලද ලාභ ය” යි ශබ්ද ඇස්වූහ. බ්‍රිමාමු දෙවියන්ගේ ශබ්දය අසා වාතුජ්මභාරාජීඝ දෙවියෝ ... තම්බිනිසා දෙවියෝ ... යාම දෙවියෝ ... කුසිත දෙවියෝ ... නිමීණරනි දෙවියෝ ... පරනිඊමන-වශවජ්නි දෙවියෝ ... මුභමකාබිඝ දෙවියෝ “පින්වත්නි, යම් වැදුරවෙක තපාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ වැඩ වසන සේක් ද, ආයුෂමන් අනුරුඬි ආයුෂමන් නන්දිය ආයුෂමන් කිම්බල, යන මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනත් වෙසෙත් ද, එය ඒකානනයෙන් වජ්ජිත්ව ලාභ ය. වජ්ජිප්‍රජාව විසින් යහපත් සේ ලද ලාභ ය” යි ශබ්ද ඇස්වූහ. මෙසේ ඒ ආයුෂමන්ත්‍ර එකෙණෙහි ඒ මොහොතෙහි බඹලොව තෙක් ප්‍රසිඬි වූහ.

37. දීඝය, ඒ එසේ ය. දීඝය, ඒ එසේ ය. දීඝය, යම් කුලයෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඉදින් ඒ කුලයන් මේ කුලපුත්‍රයන් පහත්සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම්, ඒ කුලයට ද දීඝකාලයෙහි හිතසැප පිණිස වන්නේ ය.

38. දීඝය, යම් කුලපරපුරෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඒ කුලපරපුරන් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ කුලපරපුරට ද බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

39. යසමාපි දීඝ, ගාමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො වෙපි ගාමො එතෙ තයො කුලපුත්තො පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස¹ ගාමස්ස දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

40. යසමාපි දීඝ, තිගමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතා සො වෙපි තිගමො එතෙ තයො කුලපුත්තො පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස තිගමස්ස දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

41. යසමාපි දීඝ, නගරා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතා, නඤ්චෙපි නගරං එතෙ තයො කුලපුත්තො පසන්නවිත්තං අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස නගරස්ස දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

42. යසමාපි දීඝ, ජනපදා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො වෙපි ජනපදො එතෙ තයො කුලපුත්තො පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස ජනපදස්ස දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

43. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, බ්‍රාහ්මිණා එතෙ තයො කුලපුත්තො පසන්න-විත්තො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බෙසානමපස්ස² බ්‍රාහ්මිණානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

44. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, බ්‍රාහ්මණා³ එතෙ තයො කුලපුත්තො පසන්න-විත්තො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බෙසානමපස්ස බ්‍රාහ්මණානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

45. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, වෙස්සා³ එතෙ තයො කුලපුත්තො පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බෙසානමපස්ස වෙස්සානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

46. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, සුද්දා එතෙ තයො කුලපුත්තො පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බෙසානමපස්ස සුද්දානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

47. සදෙවකො වෙපි දීඝ, ලොකො සමාරකො සබ්බහමකො, සස්සමණබ්‍රාහ්මණී ජජා සදෙවමනුස්සා එතෙ තයො කුලපුත්තො පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, සදෙවකස්ස ජස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බහමකස්ස, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා ජජාය සදෙවමනුස්සාය දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

48. පස්ස දීඝ, ශාවඤ්චෙතෙ තයො කුලපුත්තො බ්‍රහ්මචරිතාය පටිපන්නා බ්‍රහ්මචරිතසුඛාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අතඤ්චෙනො දීඝො පරජනො යනෙති භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

චූළගොසිඛගසුත්තං පඨමං.

1. පාස්ස, මජ්ඣං. 2. සබ්බෙසානං පාස්ස, මජ්ඣං. සබ්බෙසං පස්ස, ධර්මා.
3. සබ්බෙ වෙපි දීඝ බ්‍රාහ්මණා - පෙ - , සබ්බෙ වෙපි දීඝ වෙස්සා - පෙ - මජ්ඣං. ධර්මා

39. දීඝය, යම් ගමෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්මී පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඒ ගමත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ ගමට ද බොහෝ කලක් හිතසැප පිණිස වන්නේ ය.

40. දීඝය, යම් තියම්ගමෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්මී පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඉදින් ඒ තියම්ගමත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ තියම් ගමට ද බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

41. දීඝය, යම් නගරයෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්මී පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඉදින් ඒ නගරයත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ නගරයට ද බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

42. දීඝය, යම් ජනපදයෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්මී පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඉදින් ඒ ජනපදයත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ ජනපදයට ද බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

43. දීඝය, ඉදින් සියලු ක්‍ෂත්‍රියයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නාහු නම් සියලු ක්‍ෂත්‍රියයන්ට ද දිගුකලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

44. දීඝය, ඉදින් සියලු බ්‍රාහ්මණයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහි කරන්නාහු නම් සියලු බ්‍රාහ්මණයන්ට ද දිගු කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

45. දීඝය, ඉදින් සියලු චේතියයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහි කරන්නාහු නම් සියලු චේතියයන්ට ද දිගු කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

46. දීඝය, ඉදින් සියලු ගුරුයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහි කරන්නාහු නම් සියලු ගුරුයන්ට ද දිගුකලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

47. දීඝය, ඉදින් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකය ද, දෙවි මිනිසුන් සහිත මහණ බමුණන් සහිත ප්‍රජාව ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහිකරන්නාහු ද... බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

48. දීඝය, මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන යම් තාක් බොහෝ දෙනාව හිත පිණිස බොහෝ දෙනාව සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සැප පිණිස පිළිපත්තාහු යයි දකුට.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති දීඝ පරජන දෙවිජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළි ගත්තේ ය.

1. 4. 2.

මහාගොසිඛගසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ගොසිඛගසාලවනදායෙ විහරති සමබ්බුලෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං: ආයසමනා ව සාරිපුත්තෙන ආයසමනා ව මහාමොග්ගලානෙන ආයසමනා ව අනුරුඤ්ඤාන ආයසමනා ව රෙවතෙන ආයසමනා ව ආනන්දෙන - අඤ්ඤාති ව අභිඤ්ඤාතෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං.

2. අථ ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො සායන්තසමයං පටිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙනායසමා මහාකස්සපො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ආයසමනනා මහාකස්සපං එතදවොච: ආයාමාච්චිසො කස්සප යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමිස්සාම ඛමමසවණායාති. එවමාච්චිසොති ඛො ආයසමා මහාකස්සපො ආයසමතො මහාමොග්ගලානස්ස පච්චස්සොසි.

3. අථ ඛො ආයසමා ව මහාමොග්ගලානො ආයසමා ව මහාකස්සපො ආයසමා ව අනුරුඤ්ඤා යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමිංසු ඛමමසවණාය. අද්දසා ඛො ආයසමා ආනන්දො ආයසමනනඤ්ච මහාමොග්ගලානං ආයසමනනඤ්ච මහාකස්සපං ආයසමනනඤ්ච අනුරුඤ්ඤා යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමනො ඛමමසවණාය. දිස්වාන යෙනායසමා රෙවතො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ආයසමනනං රෙවතං එතදවොච: උපසඛකමිත්තො ඛො අමු ආච්චිසො රෙවත සපුරිසා යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙන ඛමමසවණාය. ආයාමාච්චිසො රෙවත යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමිස්සාම ඛමමසවණායාති. එවමාච්චිසොති ඛො ආයසමා රෙවතො ආයසමතො ආනන්දස්ස පච්චස්සොසි. අථ ඛො ආයසමා ව රෙවතො ආයසමා ව ආනන්දො යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමිංසු ඛමමසවණාය.

4. අද්දසා ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමනනඤ්ච රෙවතං ආයසමනනඤ්ච ආනන්දං දුරතොච ආභවිත්තො. දිස්වාන ආයසමනනං ආනන්දං එතදවොච: "එතු ඛො ආයසමා ආනන්දො, සාගතං ආයසමතො ආනන්දස්ස භගවතො උපට්ඨාකස්ස භගවතො සන්තිකාවචරස්ස. රමණීයං ආච්චිසො ආනන්ද ගොසිඛගසාලවනං, දෙසිතා රතති, සබ්බපාලිච්චල්ලා¹ සාලා, දිඛ්ඛා මඤ්ඤෙඤ්ඤ ගඤ්ඤා සමචචන්ති. කථංරූපෙන ආච්චිසො ආනන්ද භික්ඛුතා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා"ති?

1. සබ්බපාලිච්චල්ලා PTS.

1. 4. 2.

මහාගොසිඞ්ග සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගොසිඞ්ගසාලවන ළැවිහි ආයුෂමන් ශාරීපුත්‍ර, ආයුෂමන් මහාමොද්දලායන, ආයුෂමන් මහාකාශ්‍යප, ආයුෂමන් අනුරුඞ්ඛ, ආයුෂමන් රේවත, ආයුෂමන් ආනන්ද යන ඉපහල ස්ථිර ශ්‍රාවකයන් හා - අනාගත වූ ඉපහල ස්ථිර ශ්‍රාවකයන් හා ද සමග වැඩ වසන සේක.

2. ඉක්බිති ආයුෂමන් මහාමොද්දලායන තෙරණුවෝ සවස්වරුයෙහි එළඹවමින් නැගී සිටියාහු ආයුෂමන් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවන් කරු එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමන් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවන්ට තෙල සැල කළහ. “ආයුෂමන් කාශ්‍යපයෙනි ආයුෂමන් සාරියුත්තෙරණුවන් වෙත ධම්මවණය සදහා යමහ” කියා හි. “ඇවැත්නි, එසේ යැ” යි මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ මහමුගලන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දුන්හ.

3. ඉක්බිති ආයුෂමන් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමන් මහසුප් තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමන් අනුරුත්ත තෙරණුවෝ ද ධම්මවණය පිණිස සාරියුත්ත තෙරණුවන් වෙත එළඹියාහු ය. ආයුෂමන් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂමන් සාරියුත්ත තෙරණුවන් වෙත ධම්මවණය පිණිස එළඹෙන ආයුෂමන් මහමුගලන් තෙරුන් ද, ආයුෂමන් මහසුප් තෙරුන් ද, ආයුෂමන් අනුරුත්ත තෙරුන් ද දුටහ. දැක ආයුෂමන් රේවත තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමන් රේවත තෙරණුවන්ට තෙල සැල කෙළේ ය: “ආයුෂමන් රේවතයෙනි, මේ සත්පුරුෂයෝ ආයුෂමන් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් කරු ධම්මවණය කරණු පිණිස එළඹෙත්. ඇවැත් රේවතයෙනි, ආයුෂමන් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්සේ කරු ධම්මවණය පිණිස යමහ” යි කියා හි. ‘එසේ ය’ යි ආයුෂමන් රේවත තෙරණුවෝ ආයුෂමන් ආනන්ද තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති ආයුෂමන් රේවත තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමන් ආනන්ද තෙරණුවෝ ද ආයුෂමන් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් වෙත ධම්මවණය පිණිස එළඹියාහු ය.

4. ආයුෂමන් සාරියුත්ත තෙරණුවෝ ආයුෂමන් ආනන්ද තෙරණුවන් ද, ආයුෂමන් රේවත තෙරණුවන් ද එනුවන් දුරු ම දුටහ. දැක ආයුෂමන් ආනන්ද තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: “ආයුෂමන් ආනන්දයෙනි ඒවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපසංඛයක වූ ඔබගේ සන්තිකාවචර වූ ආනන්දයට සමාගත වේවා. ඇවැත් ආනන්දයෙනි, ගොසිඞ්ගසාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය (අනුමභිකාදී) දෙස්රහිත ය. (පහන් ය). වාක්‍ෂයෝ සමාරෙන් (මූලපවත් අග තෙක්) පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් ආනන්දයෙනි, කෙබඳු භික්ෂුනමකගෙන් ගොසිඞ්ගසාලවනය ගොබනේ වේ ද?”

[ආයසමා ආනිඤ්ඤා:]

5. “ඉධාච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛු ඛත්තසුත්තො හොති සුභධරො සුභසන්තිවසො. යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්‍යාණො මජ්ඣෙකල්‍යාණො පරියොසානකල්‍යාණො සාන්ථා සඛ්‍යඤ්ජනා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා ඛුඤ්ඤාචරිතං අභිච්ඡන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මො ඛත්තසුත්තා හොන්ති, ධනා, වච්ඡා පරිච්ඡා, මත්තසානුපෙක්ඛිතා, දිව්ඛියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. සො චතස්සන්තං¹ පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණ්ඩලෙහි පදඛ්‍යඤ්ජනෙහි අප්පබ්බෙඤ්ඤි² අනුසයසමුග්ගසාතාය. එවරූපෙන ඛො ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

6. එවං චුත්තො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං රෙච්චතං එතදච්චොච: ඛ්‍යාකතං ඛො ආච්ඡෙසො රෙච්චත ආයසමන්තා ආනඤ්ඤා යථා සකං පටිභානං. තත්ථදති මයං ආයසමන්තං රෙච්චතං පුච්ඡාමි. රමණීයං ආච්ඡෙසො රෙච්චත ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිතා රන්ති, සබ්බපාලීපුල්ලා සාලා, දිඛො මඤ්ඤෙඤ්ඤා ගඤ්ඤා සමපචන්ති. කථං රූපෙන ආච්ඡෙසො රෙච්චත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා රෙච්චතො:]

7. “ඉධාච්ඡෙසො සාරිපුත්ත, භික්ඛු පටිසල්ලානාරාමො හොති පටිසල්ලාණරතො, අජ්ඣන්තං චේතොසම්ඵම්භුසුත්තො, අතිරාකතජ්ඣානො, විපස්සනාය සමන්තාගතො, බ්‍රුහෙතා සුඤ්ඤාගාරන්තං. එවරූපෙන ඛො ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

8. එවං චුත්තො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤා එතදච්චොච: ඛ්‍යාකතං ඛො ආච්ඡෙසො අනුරුඤ්ඤා ආයසමන්තා රෙච්චතො යථා සකං පටිභානං. තත්ථදති මයං ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤා පුච්ඡාමි: රමණීයං ආච්ඡෙසො අනුරුඤ්ඤා ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිතා රන්ති, සබ්බපාලීපුල්ලා සාලා, දිඛො මඤ්ඤෙඤ්ඤා ගඤ්ඤා සමපචන්ති. කථං රූපෙන ආච්ඡෙසො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා අනුරුඤ්ඤා:]

9. “ඉධාච්ඡෙසො සාරිපුත්ත, භික්ඛු දිඤ්ඤාන චක්ඛුනා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති³. සෙය්‍යථා පි ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත චක්ඛුමි: පුරිසො උපරිපාසාදචරගතො සහස්සං නෙත්‍රමණ්ඩලානං ඔලොකෙය්‍ය, එවමෙච ඛො ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිඤ්ඤාන චක්ඛුනා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. එවරූපෙන ඛො ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

1. චතුර්තා, මජ්ඣ. ඉ. 2. අනුප්පබ්බෙඤ්ඤා, මජ්ඣ. සා. 3. වොලොකෙති, මජ්ඣ. සා.

[ආයුෂමත් ආනන්ද:]

5. “ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මෙහි (යම්) මහණෙක් බහුශූභ වේ ද, ආයු දූය දරන්නේ වේ ද, ආයු දූය රැස් වූ නැතෙක් වේ ද, යම් ඒ ධර්මයෝ ආදීකල්‍යාණ වෙන් ද, මධ්‍යකල්‍යාණ වෙන් ද, පරියොසාන කල්‍යාණ වෙන් ද, සාථී වෙන් ද, සව්‍යඤ්ඤ වෙන් ද, කේවල පරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බඹසර පවසන් ද, ඔහු විසින් එබඳු ධර්මයෝ බොහෝ කොට අසන ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දහු, සිහිත් නැවත නැවත පරික්ෂා කරන ලද්දහු, ප්‍රඥවෙන් මහා ව අවබෝධ කරන ලද්දහු වෙද් ද, හේ සජන අනුශයයන් නැසීම පිණිස සිවුපිරිසට පිරිමඩුලු වූ ප්‍රබඞ්‍ධ නො වූ (අතර නැති ව පවත්නා) පද ව්‍යඤ්ඤයෙන් යුක්ත ව දහම් දෙසා ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මෙවැනි මහණහුගෙන් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ ය.”

6. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සචිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් රේවත තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: ඇවැත් රේවතයෙනි, ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරුන් විසින් සිය වටහනු පරිදි ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් රේවත තෙරණුවන් විචාරමිහ: ඇවැත් රේවතයෙනි, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය පහත් ය. වෘක්ෂයෝ හැමතැන මලින් සැදියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් රේවතයෙනි, කෙබඳු සවරූප ඇති භික්ෂුන්ගේ නිසා ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ වේ ද?

[ආයුෂමත් රේවත:]

7. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මෙහි යම් මහණෙක් පල සමවත් අරම් කොට ඇත්තේ පලසමවතෙහි ඇලුණේ වේ ද, තමා තුල විතතසමාධියෙන් යුක්ත වූයේ ද, බැහැර නො කල ධ්‍යාන ඇත්තේ වේ ද, විදුහිනාවෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද, ශුන්‍යාගාර (විදුහිනා) වඩන්නේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙබඳු භික්ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ වෙයි”.

8. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් සාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ ආයුෂමත් අනුරුත්‍ර තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: ඇවැත් අනුරුත්‍රයෙනි, ආයුෂමත් රේවත තෙරණුවන් විසින් සිය වටහනු පරිදි ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් අනුරුත්‍රයන් විචාරමිහ: ඇවැත් අනුරුත්‍රයෙනි, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය පහත් ය. වෘක්ෂයෝ සමීකාරයෙන් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් අනුරුත්‍රයෙනි, කෙබඳු සවරූප ඇති භික්ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ වේ ද?”

[ආයුෂමත් අනුරුත්‍ර:]

9. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සචිරයන් වහන්ස, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් ඉතා පිරිසිදු (කෙලෙස්මල සුන්) මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් සහසුලෝකධාතුව බලා ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රසචිරයන් වහන්ස, යම් සේ ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් වරපහාතලමතට ගියේ (පහාපිරිවෙන්හි නැබ පිහිටි) නිම්මඩුලු දහස් යම් සේ බලන්නේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සචිරයන් වහන්ස, ඒ මහණ එපරිද්දෙන් ම මිනිසැස ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් සහසුලෝකධාතුව බලයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රසචිරයන් වහන්ස, මෙබඳු සවරූප ඇති භික්ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ ය.”

10. එවං වුතෙන ආයසමා සාරිපුතතා ආයසමනනං මහාකසසපං එතදවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො කසසප ආයසමනා අනුරුඥෙන යථා සකං පටිභානං. තඨදුති මයං ආයසමනනං මහාකසසපං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො කසසප ගොභිඤ්ඤාසාලවනං, දොසිනා රතති, සබ්බපාලි-පුලලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤා ගඤ්ඤා සමපවනති. කථංරූපෙන ආවුසො කසසප භික්ඛුනා ගොභිඤ්ඤාසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා මහාකසසපො:]

11. “ඉධාවුසො සාරිපුතත භික්ඛු අතතනා ව ආරඤ්ඤානො හොති ආරඤ්ඤාකතනසස ව වණණවාදී. අතතනා ව පිණ්ඩපාතිකො හොති පිණ්ඩපාතිකතනසස ව වණණවාදී. අතතනා ව චංසුකුලිකො හොති චංසුකුලිකතනසස ව වණණවාදී. අතතනා ව තෙවීචරිකො හොති තෙවීචරිකතනසස ව වණණවාදී. අතතනා ව අපට්ඨවො හොති අපට්ඨවොතය ව වණණවාදී. අතතනා ව සනතුච්ඡා හොති සනතුච්ඡාය ව වණණවාදී. අතතනා ව පට්ඨිතො හොති පට්ඨිතසස ව වණණවාදී. අතතනා ව අසංසවො හොති අසංසවසස ව වණණවාදී. අතතනා ව ආරාධිතො¹ හොති විරියාරභසස ව වණණවාදී. අතතනා ව සීලසමපනො හොති සීලසමපදය ව වණණවාදී. අතතනා ව සමාධිසමපනො හොති සමාධිසමපදය ව වණණවාදී. අතතනා ව පඤ්ඤාසමපනො හොති පඤ්ඤාසමපදය ව වණණවාදී. අතතනා ව විමුතතිසමපනො හොති විමුතතිසමපදය ව වණණවාදී. අතතනා ව විමුතතිඤ්ඤාණදසසනසමපනො හොති විමුතතිඤ්ඤාණදසසනසමපදය ව වණණවාදී. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුතත භික්ඛුනා ගොභිඤ්ඤාසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

12. එවං වුතෙන ආයසමා සාරිපුතතා ආයසමනනං මහමොග්ගලානං එතදවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො මොග්ගලාන ආයසමනා මහාකසස-පෙන යථා සකං පටිභානං. තඨදුති මයං ආයසමනනං මහමොග්ගලානං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො මොග්ගලාන ගොභිඤ්ඤාසාලවනං, දොසිනා රතති, සබ්බපාලිපුලලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤා ගඤ්ඤා සමපවනති. කථංරූපෙන ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛුනා ගොභිඤ්ඤාසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා මහමොග්ගලානො:]

13. “ඉධාවුසො සාරිපුතත ඥෙ භික්ඛු අභිබ්බකථං කථෙතති, තෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පඤ්ඤං පුච්ඡනති.² අඤ්ඤාමඤ්ඤාසස පඤ්ඤං පුච්ඡා විසාජෙන්නති නො ව සංසාදෙතති.³ ධම්මී ව නෙසං කථා පවතතති හොති. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුතත භික්ඛුනා ගොභිඤ්ඤාසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

1. විරියො - විරියාරභෙ, මජ්ඣං.

2 අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පුච්ඡනති, භ්‍යා.

3. සංසාරෙනති, මජ්ඣං.

10. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේට තෙල සෑල කලහ: ඇවැත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, ආයුෂමත් අනුරුඤ්ඤාත් විසින් තමාගේ වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි ලා අපි දැන් ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේ විචාරමිහ: ඇවැත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කලු ය. රාත්‍රිය පහත් ය. වෘක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් කාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, කෙබඳු ස්වරූප ඇති භික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වේ ද?

[ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප:]

11. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් තෙමෙන් ආරණ්‍යක වූයේ ආරණ්‍යකධුතාඛනධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද. තෙමෙන් පිණ්ඩපාඪක වූයේ පිණ්ඩපාඪකධුතාඛනධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් පාංශුකුලීක වූයේ පාංශුකුලීකධුතාඛනධාරී භාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් තෙව්වරික වූයේ තෙව්වරික ධුතාඛනධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් සන්තප්ත වූයේ දශවිධ සන්තප්තයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් ප්‍රකෘතීවිවේක ඇත්තේ ප්‍රකෘතීවිවේකයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් කුලය කෙරෙහි ගණයා කෙරෙහි නො ඇලුණේ අසංසභීයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් රුකුළුවැර ඇත්තේ වැර ඇරඹුමෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමෙන් විමුක්තිඥානදශීනසම්පන්න වූයේ විමුක්තිඥාන-දශීනසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ වැනි භික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ ය.”

12. මෙසේ ප්‍රකාශ කළ කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් මහාමොග්ගලානයන සථවිරයන් වහන්සේට තෙල සෑල කලහ: ඇවැත් මොග්ගලානයනයෙනි, ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේ විසින් සවකීය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. දැන් අපි මහාමොග්ගලානයන සථවිරයන් වහන්සේ විචාරමිහ. “ඇවැත් මොග්ගලානයනයෙනි, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කලු ය. රාත්‍රිය දෙමාපහත ය. ශාලවෘක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් මොග්ගලානයනයෙනි, කෙබඳු ස්වරූප ඇති භික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වේ ද?

[ආයුෂමත් මහමුගලන්:]

13. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි භික්‍ෂුහු දෙදෙනෙක් අභිධම්මකථා කෙරෙද් ද, ඔහු ඔවුනොවුන් ප්‍රශ්න අසන් ද, ඔවුනොවුන් ඇසු ප්‍රශ්න විසඳන් ද, කරුණු යටපත් නො කරන් ද, ඔවුන්ගේ ධම්මකථා නො කඩවා පවත්නාසුලු වේ ද, ඇවැත්හි, මෙබඳු ස්වරූප ඇති භික්‍ෂුනමගෙන් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වෙයි.”

14. අථ ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො ආයසවන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආචුසො සාරිපුත්ත අමොහභි සබ්බෙහෙව යථා සකං පටිභානං. තස්ථදුනි මයං ආයසමන්තං සාරිපුත්තං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආචුසො සාරිපුත්ත ගොසිඛගසාලවනං. දෙසිනා රතති. සබ්බපාලීචුල්ලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගඤ්ඤා සමපවන්ති. කථංරූපෙන ආචුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

[ආයසමා සාරිපුත්තො:]

15. “ඉධාචුසො මොග්ගලාන භික්ඛු වින්තං වසං වන්තෙති, තො ව භික්ඛු වින්තස්ස වසෙන වන්තති. සො යංග විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්‍යසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්‍යසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං¹ සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යංග විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සායන්‍යසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්‍යසමයං විහරති. සෙය්‍යථාපි ආචුසො මොග්ගලාන රඤ්ඤෙ වා රාජමහාමත්තස්ස වා නානාරත්තානං දුස්සානං දුස්සකරණිකො පුරො අස්ස, සො යඤ්ඤෙදෙව දුස්සයුගං ආකඛ්ඛියා පුබ්බන්‍යසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්‍යසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤෙදෙව දුස්සයුගං ආකඛ්ඛියා මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤෙදෙව දුස්සයුගං ආකඛ්ඛියා සායන්‍යසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං සායන්‍යසමයං පාරුපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආචුසො මොග්ගලාන භික්ඛු වින්තං වසං වන්තෙති, තො ව භික්ඛු වින්තස්ස වසෙන වන්තති. සො යංග විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්‍යසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්‍යසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යංග විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සායන්‍යසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්‍යසමයං විහරති. එවරූපෙන ඛො ආචුසො මොග්ගලාන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

16 අථ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො තෙ ආයසමන්තො එතදවොච: ඛ්‍යාකතං ඛො ආචුසො අමොහභි සබ්බෙහෙව යථා සකං පටිභානං. ආයාමාචුසො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්ඤ්ඤා එතමස්සං භගවන්තො ආරොචෙස්සාමි, යථා තො භගවා ඛ්‍යාකරිස්සති තථා තං ඛාරෙස්සාමා’ති. එවමාචුසොති ඛො තෙ ආයසමන්තො ආයසමන්තො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සාසුං.

1. මජ්ඣන්තිකසමයං - මජ්ඣං.

14. ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාමොද්දගලායන සථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට තෙල සෑල කලහ: “ආචාර්ය ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්ස, අප සියල්ලන් විසින් ම සිය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ විචාරමහ. ආචාර්ය ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්ස, ගොසිඛසාල-වනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය දොෂරහිත වෙයි. වාසයෝ හැමලෙසින් පිපි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ආචාර්ය ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, කෙබඳු සචරුප ආර්ය භික්ෂු විසින් ගොසිඛසාලවනය ගොභන වන්නේ වේ ද?”

[ආයුෂමත් සැරිසුත්:]

15. “ආචාර්ය මොද්දගලායනයෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් සියසිත තමා වසයෙහි පවත්වා ද, යම් මහණෙක් විතතයාගේ වශයෙන් නො පවත්වනේ වේ ද, භගවතමේ යම් විහාරසමාපතනියෙකින් පෙරවරුකාලයෙහි වසන්නට කැමැති වේ නම් ඒ විහාරසමාපතනියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනියෙකින් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනියෙන් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනියෙකින් සවස් කාලය ගත කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනියෙන් සවස් කාලය ගත කරයි. ආචාර්ය මොද්දගලායනයෙනි, යම් සේ රජකුගේ හෝ රජමහාමාත්‍යයකුගේ හෝ සඵපෙට්ටිය නොයෙක් පැහැයෙන් රඳනා ලද වසත්‍රයන්ගෙන් පිරුණේ වේ ද, හේ යම් යම් සඵසහලක් පෙරවරුකාලයෙහි පෙරවීමට සතුටු වේ නම් පෙරවරුකාලයෙහි ඒ සඵසහල ම පොරවන්නේ වෙයි. යම් යම් සඵසහලක් මධ්‍යාහ්නවේලාවෙහි පෙරවීමට සතුටු වේ නම් ඒ සඵසහල ම මධ්‍යාහ්න-වේලාවෙහි පොරවන්නේ වෙයි. යම් යම් සඵසහලක් සවස්කාලයෙහි පෙරවීමට සතුටු වේ නම් ඒ සඵසහල ම සවස්කාලයෙහි පොරොවයි. ආචාර්ය මොග්ගලලානනයෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් මහණෙක් සිත සියවසයෙහි පවත්වා ද, යම් මහණෙක් විතතයාගේ වශයෙන් නො වෙසෙයි ද, හෙ යම් විහාරසමාපතනියෙකින් පෙරවරුකාලයෙහි වසන්නට කැමැති වේ නම් ඒ විහාරසමාපතනියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනියෙකින් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වසන්නට කැමැති වේ නම් ඒ විහාර සමාපතනියෙන් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනියෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම් ඒ විහාරසමාපතනියෙන් සවස්කාලයෙහි වසයි. ආචාර්ය මොද්දගලායනයෙනි, මෙබඳු සචරුප ආර්ය භික්ෂු විසින් ගොසිඛසාලවනය ගොභන වන්නේ ය.”

16. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ඒ ආයුෂමත්තට තෙල කීහ: “ආචාර්ය, අප හැම විසින් ම තමාගේ වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. ආචාර්ය, යම්හ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තැනෙක වෙසෙත් නම් එතැනට පැමිණ තෙල කරුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සෑල කරමහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් ලෙසෙකින් වදාරණ සේක් නම් එසේ එය දරමහ යි. ඒ ආයුෂමත්හු ‘එසේ ය, ආචාර්යනි යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ.

17 අඵ ඛො තෙ ආයසමනෙතා; ඥෙත භගවා; තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිනි; භගවනතං අභිවාදෙචා; එකමනතං නිඝිදිංසු. එකමනතං නිඝිනෙතා ඛො ආයසමා; සාරිපුතෙතා; භගවනතං එතදචොච: “ඉධ භනෙත ආයසමා ච රෙචතො ආයසමා ච ආනඤ්ඤ ඥෙතාහං තෙනුපසඛකමිංසු ඛමමසවණොය. අදදසං ඛො අහං භනෙත ආයසමනතඤච රෙචතං ආයසමනතඤච ආනඤ්ඤං දුරතොච ආගච්ඡතෙත. දීසවාන ආයසමනතං ආනඤ්ඤං එතදචොච: එතු ඛො ආයසමා ආනඤ්ඤං සාගතං ආයසමතො ආනඤ්ඤං භගවතො උපට්ඨාකසං භගවතො; සනතිකාවචරසං. රමණීයං ආවුසො ආනඤ්ඤං ගොසිඛසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලී-පුලලා සාලා. දීඛො මඤ්ඤං ගඤ්ඤා සමපචන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො ආනඤ්ඤං භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

18. එවං වුතෙත භනෙත ආයසමා ආනඤ්ඤං මං එතදචොච: “ඉධාවුසො සාරිපුත භික්ඛු ඛුසුසුතො ගොති සුතධරො* සුතසනතිවගො. ඥෙ* තෙ ඛමමා ආදීකලාණා මජ්ඣකලාණා පරිගොසානකලාණා සාන්ථා සබ්බඤ්ඤා කෙචලපරිපුණණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිචදන්ති, තථාරූපාසං ඛමමා ඛුසුසුතා ගොන්ති ඛතා¹ වචසා පරිචිතා, මතසානු-පෙකඛිතා, දිට්ඨියා සුපපිච්ඤා. සො වතසංනතං පරිසානං ඛමමං දෙසෙති පරිමණිලෙහි පදබ්‍යඤ්ඤානෙහි අපබ්‍යඤ්ඤානෙහි අනුසයසමුග්ගා-තායා”ති.

19 “සාධු සාධු සාරිපුත, යථා තං ආනඤ්ඤං ච සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. ආනඤ්ඤං භි සාරිපුත ඛුසුසුතො සුතධරො සුතසනතිවගො. ඥෙ තෙ ඛමමා ආදීකලාණා මජ්ඣකලාණා පරිගොසානකලාණා සාන්ථා සබ්බඤ්ඤා කෙචලපරිපුණණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිචදන්ති, තථාරූපාසං ඛමමා ඛුසුසුතා ගොන්ති, ඛතා,² වචසා පරිචිතා, මතසානු-පෙකඛිතා, දිට්ඨියා සුපපිච්ඤා. සො වතසංනතං පරිසානං ඛමමං දෙසෙති පරිමණිලෙහි පදබ්‍යඤ්ඤානෙහි අපබ්‍යඤ්ඤානෙහි අනුසයසමුග්ගා-තායා”ති.

20. එවං වුතෙත අහං භනෙත ආයසමනතං රෙචතං එතදචොච: “බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො රෙචත ආයසමතා ආනඤ්ඤං යථා සකං පටිභානං. තථදුති මයං ආයසමනතං රෙචතං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො රෙචත ගොසිඛසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලීපුලලා සාලා. දීඛො මඤ්ඤං ගඤ්ඤා සමපචන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො රෙචත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති

*. සුතධරො -පෙ- අනුසයසමුග්ගාතාය, මජ්ඣං.
*. ඥෙ -පෙ- අනුසයසමුග්ගාතා, සා; 1. ඛතා - මජ්ඣං.

17. ඉක්බිති ඒ ආයුෂමත්ත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත්ත ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කලහ: “වහන්ස, මෙහි ආයුෂමත්ත රේචත තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත්ත ආනන්ද තෙරණුවෝ ද මා කරා බණ අසනු සඳහා පැමිණියාහු ය. වහන්ස, මම ආයුෂමත්ත රේචතතෙරුන් හා ආයුෂමත්ත ආනන්ද තෙරුන් ද දුර ම එන්නවුන් දැක ආයුෂමත්ත ආනන්ද තෙරණුවන්ට තෙල කිමි: ‘ආයුෂමත්ත ආනන්දයෝ එන්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපසංචායක වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සන්තිකාවචර වූ ආයුෂමත්ත ආනන්දයන්ගේ යහපත් පැමිණීමෙහි. ආයුෂමත්ත ආනන්දයෙනි, ගොසිඛනසාල-වනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය පහන් වෙයි. වෘක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් ආනන්දයෙනි, කෙබඳු සරූප ඇති මහණකු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ වේ ද?’”

18. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත්ත ආනන්දතෙරණුවෝ මට මෙසේ කීහ: ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්ස, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් බහුශ්‍රාවණ වූයේ ඇසු දූග දරන්නේ ඇසු දෙය රැස් කල තැනෙක් වේ ද, යම් ඒ ධර්ම කෙනෙක් ආදිකල්‍යාණ වෙද්ද ද, මධ්‍යකල්‍යාණ වෙද්ද ද, පයච්චිකාන කල්‍යාණ වෙද්ද ද, අභී සහිත වෙද්ද ද, ව්‍යඤ්ඤානසහිත වෙද්ද ද, කෙවල පරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, එ ධර්මයෝ ඔහු විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දහු, දරණ ලද්දහු, වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු, සිතින් නැවැත නැවැත පරික්‍ෂා කරණ ලද්දහු, නුවණින් මනා කොට අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත් ද, හෙතෙමේ පිරිමඬුලු වූ අප්‍රබ්ඛි වූ (මනාසේ ගැළපීම ඇති) පදව්‍යඤ්ඤානයෙන් අනුසය නස්නා පිණිස සිටුවිලියට දහම් දෙසා ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්ස, මෙබඳු සරූප ඇති මහණහු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ”යි.

19. “ශාරීපුත්‍රය, මැනව, මැනව. ආනන්ද තෙමේ ම තම අදහස මැනවින් පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, ආනන්ද විසින් එය එසේ ම පවසන ලදී. (බහුශ්‍රාවණාවය වූ තම අදහස පරිදි ම කියන ලදී.) ආනන්ද තෙමේ බහුශ්‍රාවණ ය. ශ්‍රාවණධර ය. ඇසු දෙය රැස් වූ තැනෙකි. යම් ඒ ධර්මයෝ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පයච්චිකානකල්‍යාණ වෙද්ද, සාභී වෙද්ද, සව්‍යඤ්ඤාන වෙද්ද, කෙවලපරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, එවැනි ධර්මයෝ ඔහු විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දහු ය. දරණ ලද්දහු ය. වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු ය. සිතින් නැවැත නැවැත පරික්‍ෂා කරණ ලද්දහු ය. ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහු ය. හෙ අප්‍රබ්ඛි (විශද) වූ පිරිමඬුලු වූ පදව්‍යඤ්ඤානයෙන් අනුසය (කෙලෙස්) නැති කිරීම පිණිස සිටුවිලියට ධර්මදෙයනා කෙරේ.”

20. වහන්ස, (ආයුෂමත්ත ආනන්ද) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත්ත රේචතතෙරණුවන්ට තෙල කිමි: “ඇවැත් රේචතයෙනි, ආනන්ද තෙරුන් විසින් තම වැටහීම අනුව ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත්ත රේචත තෙරුන් විවාරමිහ: ඇවැත් රේචතයෙනි, ගොසිඛන-සාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය දෙමවර්ගිත ය. වෘක්‍ෂයෝ සඵලකාරයෙන් පිපි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් රේචතයෙනි, කෙබඳු සරූප ඇති භික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ වේ ද?”

21. එවං වුතෙන භනෙන ආයස්මා රෙවතො මං එතදවොච: “ඉධාච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛු පටිසල්ලාණාරුමො හොති, පටිසල්ලාණරතො, අජ්ඣත්තං චෙතොසමථමිනුසුත්තො අතිරුකතජ්ඣානො, විපස්සනාය සමිත්තාගතො චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. එවරුපෙන ඛො ආච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛහසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

22. “සාඤ්ඤා සාඤ්ඤා සාරිපුත්ත, යථා තං රෙවතොච සමමා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය. රෙවතො හි සාරිපුත්ත පටිසල්ලාණාරුමො පටිසල්ලාණරතො, අජ්ඣත්තං චෙතොසමථමිනුසුත්තො අතිරුකතජ්ඣානො, විපස්සනාය සමිත්තාගතො චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං”ති.

23. එවං වුතෙන අහං භනෙන ආයස්මන්තං අනුරුඤ්ඤාමං එතදවොච: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආච්චසො අනුරුඤ්ඤා ආයස්මනා රෙවතෙන* යථා සකං පටිභානං. තජ්ඣදනි මයං ආයස්මන්තං අනුරුඤ්ඤාමං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආච්චසො අනුරුඤ්ඤා ගොසිඛහසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙ අනුරුඤ්ඤා සමචචනති. කථංරුපෙන ආච්චසො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුනා ගොසිඛහසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

24. එවං වුතෙන භනෙන ආයස්මා අනුරුඤ්ඤාමං එතදවොච: “ඉධාච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසංකෙත සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති.¹ භෙය්‍යථාපි ආච්චසො සාරිපුත්ත චක්ඛුමො පුරිසො* උපරිපාසාදවරගතො සහස්සං තෙමිමණ්ඩලානං ඔලොකෙය්‍ය², එවමෙච ඛො ආච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛු විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසංකෙත සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. එවරුපෙන ඛො ආච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛහසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

25. “සාඤ්ඤා සාඤ්ඤා සාරිපුත්ත, යථා තං අනුරුඤ්ඤාමං සමමා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය. අනුරුඤ්ඤා හි සාරිපුත්ත දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසංකෙත සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති”ති.

26. එවං වුතෙන අහං භනෙන ආයස්මන්තං මහාකස්සපං එතදවොච: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආච්චසො කස්සප ආයස්මනා අනුරුඤ්ඤාමං යථා සකං පටිභානං. තජ්ඣදනි මයං ආයස්මන්තං මහාකස්සපං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආච්චසො කස්සප ගොසිඛහසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙ අනුරුඤ්ඤා සමචචනති. කථංරුපෙන ආච්චසො කස්සප භික්ඛුනා ගොසිඛහසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති?

*. රෙවතෙන - පෙ- කථංරුපෙන, මජ්ඣං. සෘ. 1. වොලොකෙති, සීචු.
*. චක්ඛුමො පුරිසො - පෙ- එවරුපෙන, මජ්ඣං. 2. වොලොකෙය්‍ය, සීචු.

21 වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් රෙවත තෙරණුවෝ මට තෙල කීක: “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් පලසමවත් අරම් කොට ඇත්තේ පලසමවත්හි ඇලුණේ වේ ද, තමන් තුළ විකතසමාධියෙන් යුක්ත වූයේ බැහැර නොකළ ධ්‍යාන ඇත්තේ වේ ද, විදුශීතාවෙන් යුක්ත වූයේ ශුන්‍යාශාර වඩන්නේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙබඳු භික්ෂු විසින් ගොසිඛකසාලවනය භොගන වන්නේ ය”යි.

22. “ශාරීපුත්‍රය, මැනව, මැනව. රෙවත තෙමේ මී තම අදහස මනාකොට පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙසින් රෙවත විසින් එය (ධ්‍යානාභිරතිය) පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, රෙවත තෙමේ පලසමවන අරම් කොට ඇත්තේ ය. පලසමවත්හි ඇලුණේ ය. තමා තුළ සිත සමාධිගත කිරීමෙහි යෙදුණේ තොර නොකළ ධ්‍යාන ඇත්තේ ය. විදුශීතාවෙහි යෙදුණේ ශුන්‍යාශාර වඩන්නේ ය.”

23. වහන්ස, (ආයුෂමත් රෙවත) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත් අනුරුඬු තෙරණුවන්ට තෙල කීමි: “ඇවැත් අනුරුඬුයෙනි, ආයුෂමත් රෙවත තෙරුන් විසින් තමාගේ වැටහීම අනුව ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් අනුරුඬු තෙරුන් විවාරමත: ඇවැත් අනුරුඬුයෙනි, ගොසිඛකසාලවනය සිත්කළු ය. රාත්‍රිය දෙමවර්ගිත වෙයි. වෘක්ෂයෝ හැමඅතින් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් අනුරුඬුයෙනි, කෙබඳු භික්ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛකසාලවනය භොගනේ වේ ද?”

24. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් අනුරුඬුතෙරණුවෝ මට තෙල කීක: ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් පිරිසිදු, මිනිසාය ඉක්ම සිටි දිවැසින් සහප්පිලොකධාතුව බලයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ප්‍රාසාදයෙක්හි මතුතලයට ගියේ (පහ පිරිවෙත්හි) දහසක් කිම්මඬුලු යම් සේ බලන්නේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මිනිසාය ඉක්ම සිටි පිරිසුදු දිවැසින් සහප්පිලොකධාතුව බලයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මේ වැනි භික්ෂු විසින් ගොසිඛකසාලවනය භොගනේ ය යි.”

25 “ශාරීපුත්‍රය, මැනව, මැනව. අනුරුඬු තෙමේ මී තම අදහස පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, අනුරුඬු විසින් එය (දිබ්බවකුඤ්ඤාණය) එසේ ම පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, අනුරුඬු තෙමේ පිරිසිදු, මිනිසාය ඉක්ම සිටි දිවැසින් සහප්පිලොකධාතුව බලන්නේ ය.”

26. වහන්ස, (ආයුෂමත් අනුරුඬු) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සඨවිරයන් වහන්සේට තෙල කීමි: “ඇවැත් කාශ්‍යප සඨවිරයන් වහන්ස, ආයුෂමත් අනුරුඬුයන් විසින් සවකීය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සඨවිරයන් වහන්සේ විවාරමත: ඇවැත් කාශ්‍යපසඨවිරයන් වහන්ස, ගොසිඛකසාලවනය සිත්කළු ය. රාත්‍රිය දෙමාවගත ය. වෘක්ෂයෝ සඵප්‍රකාරයෙන් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් කාශ්‍යපසඨවිරයන් වහන්ස, කෙබඳු සරු, අති භික්ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛකසාලවනය භොගනේ වේ ද?”

එවං වුද්ධො භවෙත ආයසමා මහාකසසපො මං එතදවොච: “ඉධාටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො හොති ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පිණ්ඩපාතිකො හොති පිණ්ඩපාතිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පංසුකුලිකො හොති පංසුකුලිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච තෙව්වරිකො හොති තෙව්වරිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අප්පිචෙජ්ඣ හොති අප්පිච්ඡතාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සන්තුට්ඨො හොති සන්තුට්ඨො ච වණණවාදී. අත්තනා ච පච්චිනෙතො හොති පච්චෙකස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අසංසට්ඨො හොති අසංසග්ගස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච ආරභවිරියො හොති විරියා රම්භස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච සීලසම්පනො හොති සීලසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සමාධිසම්පනො හොති සමාධිසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පනො හොති පඤ්ඤාසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිසම්පනො හොති විමුත්තිසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනසම්පනො හොති විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනසම්පදාය ච වණණවාදී. එවරුපෙන ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොඨිඛගසාලවතං ගොගෙග්ගා”ති.

27. “සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං කසසපොච සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙග්ග. කසසපො භි සාරිපුත්ත අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පිණ්ඩපාතිකො පිණ්ඩපාතිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පංසුකුලිකො පංසුකුලිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච තෙව්වරිකො තෙව්වරිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අප්පිචෙජ්ඣ අප්පිච්ඡතාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සන්තුට්ඨො සන්තුට්ඨො ච වණණවාදී. අත්තනා ච පච්චිනෙතො පච්චෙකස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අසංසට්ඨො අසංසග්ගස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච ආරභවිරියො විරියාරම්භස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච සීලසම්පනො සීලසම්පදාය ච වණණවාදී, අත්තනා ච සමාධිසම්පනො සමාධිසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පනො පඤ්ඤාසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිසම්පනො විමුත්තිසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනසම්පනො විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනසම්පදාය ච වණණවාදී”ති.

වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සඵචිරයත් වහන්සේ මට තෙල කීහ: ‘ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් තෙමේත් ආරණ්‍යක වූයේ ආරණ්‍යකධුතාඛනධාරී-භාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් පිණ්ඩපාතික වූයේ පිණ්ඩපාතික ධුතාඛනධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් පාංශුකුලික වූයේ පාංශුකුලිකධුතාඛනධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් තෙච්චරික වූයේ තෙච්චරිකධුතාඛනධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් සනතුෂට වූයේ සනොකාෂයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රකෂීච්චෙක ආත්තේ ප්‍රකෂීච්චෙකයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් සංසාෂට නො වූයේ (කුලයෙහි දු ගෙණෙහිදු නො හැඩුණේ) අසංසාෂට-භාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් පටන්ගත් විසි ආත්තේ වැර ඇරඹුමෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පද්‍යවෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිඥන-දර්ශනසම්පන්න වූයේ විමුක්තිඥනදර්ශනසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද - ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙබඳු මහණකු විසින් ගෝසිඛනසාලවනය හොඛතේ ය.’

27. “ශාරීපුත්‍රයෙනි, මැනව, මැනව. කාශ්‍යප තෙමේ ම මොනවට තම අදහස පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙයින් ම කාශ්‍යපයන් විසින් එය (ධුතවාදය) පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, කාශ්‍යප තෙමේ තෙමේත් ආරණ්‍යක වූයේ ආරණ්‍යකධුතාඛනධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් පිණ්ඩපාතික වූයේ පිණ්ඩපාතිකධුතාඛනධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් පාංශුකුලික වූයේ පාංශුකුලිකධුතාඛනධාරීභාව-යෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් තෙච්චරික වූයේ තෙච්චරික-ධුතාඛනධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි තෙමේත් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් සනතුෂට වූයේ සනතුෂටතාවෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ප්‍රකෂීච්චෙකයෙන් යුක්ත වූයේ ප්‍රකෂීච්චෙකයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් අසංසට්ඨ වූයේ අසංසට්ඨතාවෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ඇරැඹු වැර ආත්තේ වැර ඇරැඹුමෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ප්‍රඥවෙන් යුක්ත වූයේ ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් විමුක්තිඥනදර්ශනසම්පන්න වූයේ විමුක්තිඥන-දර්ශනසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි.”

28. එවං වුත්තෙ අහං භනෙත ආයස්මන්තං මහාමොඤ්ඤානං එතදවොචො: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආචුසො මොඤ්ඤාන ආයස්මතා මහාකස්සපෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුතී මයං ආයස්මන්තං මහාමොඤ්ඤානං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආචුසො මොඤ්ඤාන ගොසිඛසාලවනං. දොසිතා රතති. සබ්බපාලීචුල්ලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤාද ගතියා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආචුසො මොඤ්ඤාන භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.?

29. එවං වුත්තෙ භනෙත ආයස්මා මහාමොඤ්ඤානො මං එතදවොචො: “ඉධාචුසො සාරිපුත්ත ජෙඨ භික්ඛු අභිබ්බමකථං කථෙන්නී, තෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති, අඤ්ඤාමඤ්ඤාසා පඤ්ඤං පුට්ඨා විස්සජෙජන්ති නො ච සංසාදෙනති,¹ බ්බමී ච තෙසං කථා පවත්තති භොති. එවරූපෙන ඛො ආචුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

30. “සාඤ්ඤා සාඤ්ඤා සාරිපුත්ත, යථා තං මොඤ්ඤානොච සම්මා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය. මොඤ්ඤානො භි සාරිපුත්ත බ්බමකථීකො”ති.

31. එවං වුත්තෙ ආයස්මා මහාමොඤ්ඤානො භගවන්තං එතදවොචො: අථ බ්බාහං භනෙත ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොචො: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආචුසො සාරිපුත්ත අමොහි සබ්බභෙව යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුතී මයං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආචුසො සාරිපුත්ත ගොසිඛසාලවනං. දොසිතා රතති. සබ්බපාලීචුල්ලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤාද ගතියා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආචුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති?

32. එවං වුත්තෙ භනෙත ආයස්මා සාරිපුත්තො මං එතදවොචො: “ඉධාචුසො මොඤ්ඤාන භික්ඛු විතං වසං වතෙතති, තො ච භික්ඛු විතනස්ස වසෙන වත්තති. සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්තහසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්තහසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සායන්තහසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්තහසමයං විහරති. -

1. සංසාරෙනති, මජ්ඣ.

28. වහන්ස, (ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත් මහාමොද්ගලායන සථවිරයන් හට තෙල කිමි: ඇවැත් මොහොලානගෙහි, ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් විසින් සිය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් මහාමොහොලානගත් විචාරමිත: ඇවැත් මොහොලානගෙහි, ගොසිඛන-සාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය පහත් ය. වාක්‍ෂගෝ හැමලෙසින් පිපි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් මොහොලානගෙහි, කෙබඳු සරූප ඇති හික්‍ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වේ ද?"

29. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් මහාමොහොලාන තෙරණුවෝ මව තෙල කීහ. "ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, මේ ශාසනයෙහි හික්‍ෂුහු දෙදෙනෙක් අභිධම්ම කථා කෙරෙත්. ඔහු ඔවුනොවුන් ප්‍රශ්න අසත්. ඔවුනොවුන් විසින් ප්‍රශ්න අසන ලද්දහු විසඳත්. කරුණු යටපත් නො කරත්. ඔවුන්ගේ දෘඪ ම කථාව ද පවත්නාහුලු වේ. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, මෙබඳු සරූප ඇති හික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ ය"යි.

30. ශාරීපුත්‍රගෙහි, මැනව, මැනව මොහොලාන තෙමේ ම තම අදහස (අභිධම්මකථිකනිච්ඡය) මොනොවට පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙයින් ම මොහොලාන විසින් එය පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, මොහොලාන තෙමේ ධම්මකථිකයෙකි."

31. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් මොහොලාන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ: වහන්ස, මම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර-සථවිරයන් තෙල කිමි: ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, අප සියලු දෙනා විසින් ම සිය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රගත් විචාරමිත. "ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය දෙෂාපගත ය. වාක්‍ෂගෝ සඵාකාරගෙන් පිපි ගියහ. දිවසුවද වැනිසුවද හමයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, කෙබඳු සරූප ඇති හික්‍ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වේ ද?"

32. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ මව තෙල කීහ: "ඇවැත් මොහොලානගෙහි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් සිත තමා වශයෙහි පවත්වයි. මහණ තෙමේ විතතවශයෙහි නො පවත්නේ වෙයි. හෙ යම් විහාරසමාපතියෙකින් පෙරවරුකාලය වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතියෙකින් මධ්‍යාහනකාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් මධ්‍යාහනකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතියෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් සවස්කාලයෙහි වාස කරයි. -

සෙය්‍යථාපි ආවුසො මොග්ගලාන, රඤ්ඤා වා රාජමහාමනතස්ස වා නානාරතතානං දුස්සානං දුස්සකරණිකො පුරො අස්ස, සො යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙය්‍ය පුබ්බන්තසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙය්‍ය මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙය්‍ය සංයන්තසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං සංයන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය; එවමෙව ඛො ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛු විතතං වසං වතෙතති, නො ච භික්ඛු විතතස්ස වසෙන වතතති. සො යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපතතියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපතතියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති සංයන්තසමයං විහරිතුං, තාය විහාරසමාපතතියා සංයන්තසමයං විහරති. එවරුපෙන ඛො ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

32. “සංඛු සංඛු මොග්ගලාන, යථා තං සාරිපුතොව සමමා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය. සාරිපුතො භි මොග්ගලාන විතතං වසං වතෙතති. නො ච සාරිපුතො විතතස්ස වසෙන වතතති. සො යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපතතියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපතතියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති සංයන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපතතියා සංයන්තසමයං විහරති”ති.

33. එවං වුතෙන ආයසමා සාරිපුතො හගවතතං එතදචොච: කස්ස ඤ ඛො භනෙත සුභාසිතනති?

34. සඛෙඝං චො සාරිපුතන සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච මම්පි¹ සුණාථ යථාරුපෙන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍ය.² ඉධ සාරිපුතන භික්ඛු උච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටිකකනොනා තිසිදති උලුඛකං ආභුජ්ඣා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උච්චාපෙඤා ‘න තාවාහං ඉමං උලුඛකං භිඤ්ඤාමි යාව මෙ තානුපාදාය ආසවෙහි විතතං විමුච්චස්සති’ති. එවරුපෙන ඛො සාරිපුතන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යාති.

ඉදමචොච හභවා. අතතමනා නෙ ආයසමනො හගවතො හාසිතං අභිනඤ්ඤති.

මහාගොසිඛගසුත්තං දුතියං.

1. මම වචනං, ඝා. 2. සොභෙය්‍යාති, ඝා.

ඇවැත් මේඉද්ගලායන සඵටිරයන් වහන්ස, යම් සේ රජකුගේ හෝ රාජමහාමාත්‍රයකුගේ හෝ සඵපෙච්චිය නොගෙක් පැහැයෙන් රඳනා ලද වසත්‍රයෙන් පිරුණේ ද, හෙ යම් යම් සඵසගලක් පෙරවරුවේ පෙරවීමට සකුටු වේ නම්, පෙරවරුවේ ඒ සඵසගල ම පොරවන්නේ ද, යම් යම් සඵසගලක් මධ්‍යාහ්න වේලාවේ පෙරවීමට සකුටු වේ නම්, ඒ සඵසගල ම මධ්‍යාහ්න වේලාවේ පොරවන්නේ ද, යම් යම් සඵසගලක් සවස්කාලයෙහි පෙරවීමට සකුටු වේ නම්, ඒ සඵසගල ම සවස්කාලයෙහි පොරවන්නේ ද, ඇවැත් මොහොලානගෙහි මෙපරිද්දෙන් ම මහණෙක් සිත සියවසයෙහි පවත්වයි. මහණෙක් විතතයාගේ වශයෙන් නො පවතියි. සේ යම් විහාරසමාපතනියෙකින් පෙරවරුකාලය වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතනියෙකින් මධ්‍යාහ්නකාලය වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනියෙන් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතනියෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමවනින් සවස් කාලයෙහි වාස කරයි. ඇවැත් මොහොලානගෙහි, මේ බදු සවරුට ඇති හික්‍ෂු විසින් ගොසිඛහසාලවනය ගොහන වන්නේ ය.”

32. “මොහොලායනය, මැනැව, මැනැව. ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ම තම අදහස මොනොවට පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙසින් ම ශාරීපුත්‍ර විසින් එය (අවිතතවසිකභාවය) පවසන ලදී. මොහොලායනය, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ සිත වසන කොට වසයි. ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ඒකාන්තයෙන් විතතයාගේ වශයෙන් නො පවතියි. හෙතෙම යම් විහාරසමාපතනියෙකින් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරයි යම් විහාරසමාපතනියෙකින් මැදිකාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනියෙන් මැදිකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමවනෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමවනින් සවස්කාලයෙහි වාස කරයි.”

33. මෙසේ වදාල කල්හි ආයුමත් ශාරීපුත්‍ර සඵටිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කලහ: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සුභාසිතය කවරකුගේ වේ ද?

34. ශාරීපුත්‍රය, තොප හැමගේ භාසිතයෝ ඒ ඒ ක්‍රමයෙන් සුභාසිත වෙති. එසේ ද වුවත් යම්බදු හික්‍ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛහසාලවනය හොබනේ වේ නම්, එ පිටුබැඳි මඛස ද අසව. ශාරීපුත්‍රය, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් බවින් පසු පිණිඛපාතයෙන් වැලැක්කේ පලක් බැඳ කය සෘජු කොටතබා සිහිය කමිසඵාතයට අභිමුඛ කොට ‘යම් තාක් මගේ සිත උපාදාන විසින් නො ගෙණ ආසුමයන් කෙරෙත් මිදේ ද, ඒ තාක් මේ පලය නො බිඳින්නෙම්’යි සිතා හිදගණී ද, ශාරීපුත්‍රය, මේ වැනි හික්‍ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛහසාලවනය හොබනේ ය සි. (මෙයින් බුදුහු ජතතානුකම්පාවෙන් පිළිවෙත්සරු කලණ පුහුදන්ට රහත්බැව් පිණිස තමන් වහන්සේ බෝමැබදී ඉටු පරිදි වතුරඛහවිරියාහිටියානය දක්වූ සේ සි.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාල සේක. සකුටු වූ ඒ ආයුමත්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනඤ්ඤ කලහ.

1. 4. 3.

මහාගොපාලකසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝෘච්ඡපීඨං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපින්ධිකස්ස ආරාමේ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: භික්ඛවොති. භද්දනෙත'ති තෙ භික්ඛු භගවතො උච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. එකාදසති භික්ඛවෙ අඛෙහති සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං උරිහරිතුං එතීකන්තුං.¹ කතමෙහි එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති. න ආසාපිකං සාවෙතා හොති. න චණං උච්ච්ඡාදෙතා හොති. න චූමං කතතා හොති. න තිස්ථං ජානාති. න පිතං ජානාති න චීරීං ජානාති. න ගොචරකුසලො හොති. අනචසෙසදෙහි ච හොති. යෙ තෙ උසභා ගොපිතරො ගොඋරිණායකා තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති අඛෙහති සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං උරිහරිතුං එතීකන්තුං.

3. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ඛමමෙති² සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමසමීං ඛමමපිතයෙ වුද්ධිං විරූළතිං වෙපුලලං ආඋජ්ඣං. කතමෙහි එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති. න ආසාපිකං සාවෙතා හොති. න චණං උච්ච්ඡාදෙතා හොති. න චූමං කතතා හොති. න තිස්ථං ජානාති. න පිතං ජානාති. න චීරීං ජානාති. න ගොචරකුසලො හොති. අනචසෙසදෙහි ච හොති. යෙ තෙ භික්ඛුථෙරා රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සඛ්ඝපිතරො සඛ්ඝඋරිණායකා තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

(1.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යං කිඤ්චි රූපං සබ්බං රූපං චතතාරි මහාභුතානි චතුන්තඤ්ච මහාභුතානං උපාදය රූපන්ති” යථාභුතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති.

(2.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “කම්මලක්ඛණො ඛාලො, කම්මලක්ඛණො උණ්ඨිතො”ති යථාභුතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති.

1. එතී කාතුං, මජ්ඣං. එතීකාතුං - සා. 2. අඛෙහති, සා.

1. 4. 3.

මහාගෝපාලක සූත්‍රය

1 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාවැන්භුවර සම්පයෙහි පෙතවන නම් අනේපිඬු හිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ආමනත්‍රණය කළ සේක. ඒ භික්ෂූහු 'වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

2 මහණෙනි, අඛත (අසුණු කොටස්) එකොළොසෙකින් සම්බාගත ගෝපලු ගෙරිමුල රක්තට වෘද්ධි කරන්නට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින යත්:

මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ගෝපලු (ගෙරිඳුල ගණනින් හෝ සුදු රකු පැහැයෙන්) ගෝරූප නො දන්නේ වේ ද, (ගෙරි සිරුරෙහි දුනු-සිරි-තිසුල් ආදී) ලකුණෙහි දක්ෂ නො වේ ද, (වෙනෙහි කණුකටුයෙන් සම්බුත් තැන තිලමැස්සන් ළ) මැසිබිජු නො හරනේ වේ ද, (ගෙරි ඇඟ හටගත්) වණ (බෙහෙත් ලා) නො වසන්නේ වේ ද, (මැසිමදුරු වලහනු සඳහා ගොවදෙහි) දුම් නො කරන්නේ වේ ද, (ගෙරින් බැසිය යුතු) තොටුපල නො දනී ද, (ගෙරින්) පාතය කළ නො කළ බව නො දනී ද, ගමන්මඟ නො දනී ද, ගෙරින් හැසිරවිය යුතු තැන්හි (තණබිම්හි) අදක්ෂ වේ ද, (වසු පිණිස) ඉතිරි නො කොට කිරි දෙවනසුලු වේ ද, ගොපිතා වූ ගෝපරිණායක වූ යම් වැහැප්පු ඇද්ද, උනට විශේෂ සැලකිලි නො දක්වන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ එකොළොස් අඛතයෙන් යුක්ත ගෝපලු ගෙරිමුල පාලනය කරන්නට වැඩි කරන්නට නොහිසි වෙයි.

3. මහණෙනි, මේ පරිද්දෙන් ම එකොළොස් අඛතයෙකින් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි වෘද්ධියට විරුද්ධියට විපුලතියට පැමිණීමට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින යත්:

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ රූපඥ නො වේ ද, ලක්ෂණකුශල නො වේ ද, ආසාපිකාපභරණ නො කරන්නේ වේ ද, වණ නො වසන්නේ වේ ද, දුම් නො කරන්නේ වේ ද, තොටුපල නො දනී ද, පිතය නො දනී ද, විවිය නො දනී ද, ගෝවරයෙහි අදක්ෂ වේ ද, අනවශේෂදෙහන කරන්නේ වේ ද, රාත්‍රඥ වූ බොහෝ කල් ඉක්මවූ සබ්බපිතා වූ සබ්බ-පරිණායක වූ යම් සඵරිභික්ෂූහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් නො පුදන්නේ වේ ද යන කරුණු එකොළොසිනි.

(1) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් රූපඥ නො වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් "යම් කිසි රූපයක් වේ නම්, එ හැම රූප (මෙතෙක්) සතරමහාභූතයෝ ය. (මෙතෙක්) සතරමහාභූතයන්ගේ උපාදාය රූපය" යි තත් වූ පරිදි නො දනී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ නො වේ.

(2.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ලක්ෂණකුශල නො වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් "අඥනයා ක්‍රියාව ලක්ෂණ කොට ඇත, පණ්ඩනයා ක්‍රියාව ලක්ෂණ කොට ඇතැ" යි තත් වූ පරිදි නො දනී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණයෙහි අදක්ෂ වෙයි.

(3) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාපිකං සාටෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං අභිවාසෙති නප්පජ්ඣති න විනොදෙති න බ්‍යන්තිකරොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං බ්‍යාපාද-
පිතකකං -පෙ- උප්පන්නං පිභිංසාචිතකකං -පෙ- උප්පන්නුප්පන්නො පාපකො අකුසලෙ ධම්මෙ අභිවාසෙති නප්පජ්ඣති න විනොදෙති න බ්‍යන්තිකරොති න අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාපිකං සාටෙතා හොති.

(4.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දීඛා නිමිත්තඤ්ඤා භොති අනුබ්‍යාඤ්ඤා-
නඤ්ඤා, යන්ධිකරණමේතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-
දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාමෙය්‍යං තස්ස සංවරුය න පටිපජ්ජති, න රකඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති. ඤාතෙත සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- ඤාතෙත ගඤ්ඤං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජ්ඣාය රහං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කාමෙත ඵොට්ඨබ්බං චුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤා නිමිත්තඤ්ඤා භොති අනුබ්‍යාඤ්ඤානඤ්ඤා, යන්ධිකරණමේතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාමෙය්‍යං තස්ස සංවරුය න පටිපජ්ජති, න රකඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති.

(5.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කත්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරිශත්තං ධම්මං න විජාරෙත පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කත්තා හොති.

(6) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිසං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බ්‍රහ්මස්සතා ආගතාගමා ධම්මධර පිනස්ධර මානිකාධර, තෙ කාලෙත කාලං උපසඬකමිඤ්ඤා න පරිපුච්ඡති න පරිපඤ්ඤාති: ඉදං භනෙත කථං, ඉමස්ස කො අප්‍යොති? තස්ස තෙ ආයස්මනොතා අට්ඨවට්ඨෙව න විචරන්ති, අනුගතානීකඤ්ඤා න උගතානීකරොති,¹ අනෙකවිභිනෙසු ච කඤ්ඤාදානීයෙසු ධම්මෙසු කඤ්ඤා න පටිවිනොදෙත්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිසං ජානාති.

(7.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතප්පච්ඡිද්ධෙ ධම්මපිතයෙ දෙසියමානෙ න ලභති අත්ථෙදං, න ලභති ධම්මච්ඡෙදං, න ලභති ධම්මුපකංභිතං පාමොජ්ජං.² එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති.

1. උගතානී කරොති, මජ්ඣ. උගතානී PTS. 2. පාමුජ්ජං - සීඝ්‍ර.

(3.) මහණෙනි, මෙසේ කෙසේ නම් ආසාදිතාපහරණ නො කරන්නේ (විතකී නමැති ඉහඬ නොහරණ) වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ උපන් කාමවිතකී සිත්හි වාස කරවයි. දුරු නො කෙරේ. කෙලවර නො කරයි. අභාවයට (විනාශයට) නො පමුණුවයි. උපන් ව්‍යාපාදවිතකී... උපන් විහිංසාවිතකී... උපනුපන් ලාමක වූ අකුශලධර්ම සිත්හි වාස කරවයි. දුරු නො කෙරේ. කෙලවර නො කෙරේ. අභාවයට නො පමුණුවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ආසාදිතාපහරණ (මැයිතිප්ඛිදු කාමාදි විතකී තෙරිම) නො කරන්නේ වේ.

(4.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ වණ නො වසන්නේ (ඉන්ද්‍රිය සංවර නො කරන්නේ) වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ ඇසින් රූපයක් දැක තිමිති (සත්‍රිපුරුෂආකාරදිස) සිතට ගන්නේ වේ. (හස්තපාදදි) අනුව්‍යක්ෂණයන් සිතට ගන්නේ වේ. යම් කාරණයෙකින් චක්ෂුරින්ද්‍රියය සංවර නො කොට වාස කරන්නා වූ මේ පුඤ්ජා අභිධ්‍යා-දොෂීතසා වූ පාපකරකුශලධර්මයෝ අනුබදනාහු ද, ඒ චක්ෂුරින්ද්‍රිය පිලිබද සංවරය පිණිස නො පිලිපදියි. චක්ෂුරින්ද්‍රිය නො රකියයි. චක්ෂුරින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට නො පැමිණෙයි. කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසායෙන් ගදක් ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රසයක් විඳ ... කයින් පැහැයිය සුත්තක් පහසා ... සිතින් ධර්මයක් දැන තිමිති ගන්නේ වේ. අනුව්‍යක්ෂණ ගන්නේ වේ. යම් කාරණයෙකින් මනිත්‍රිය සංවරය නො කොට වාස කරන්නා වූ ඒ පුඤ්ජා අභිධ්‍යාදොෂීතසා වූ පාපකරකුශලධර්මයෝ පුහු බදනාහු ද, ඒ මනිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස නො පිලිපදියි. මනිත්‍රිය නො රකියයි. මනිත්‍රියයෙහි සංවරයට නො පැමිණෙයි මහණෙනි, මහණ මෙසේ වණ නො වසන්නේ වෙයි.

(5.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දම් නො කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි ධර්ම විසාරවශයෙන් අනුත්ථ නො දෙසන්නේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දුම් නො කරන්නේ වෙයි.

(6.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ නොටුපල (ගුරුපාසනය) නො දනී ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ බහුශ්‍රැත වූ දත් ආගම ඇති ධර්මධර වූ විනයධර වූ මාතෘකාධර වූ යම් ඒ භික්ෂුහු වෙත් ද, ඒ භික්ෂුන් වෙත කලින් කල ඵලඛි 'වහන්ස, මෙය කෙසේ ද, මේ භාෂිතයාගේ අතීය කවරේ ද'හි නො අසයි. ප්‍රශ්න නො කෙරේ ඔහුට ඒ ආශ්‍රමවත්තු විවාත නො වූවක් විවාත නො කෙරෙත්. පැහැදිලි නො වූවක් පැහැදිලි නො කෙරෙත්. ප්‍රකට නො වූවක් ප්‍රකට නො කෙරෙත්. නන්වැදුරුම් නොයෙක් සැක සහිත ධර්මයන්හි සැක දුරු නො කෙරෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ නොටුපල නො දන්නේ වේ.

(7.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ පාතය (ධර්මප්‍රිතිය) නො දන්නේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ බුදුන් වදාල ධර්මය දෙසනු ලබන කල්හි අතීය දැන ප්‍රිතිය නො ලබයි. ධර්මය දැන ප්‍රිතිය නො ලබයි. ධර්මය ඇසුරු කළ ප්‍රමෝදය නො ලබයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පාතය නො දන්නේ වේ.

(8) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න වීථිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අධ්මිකිකං මිඤ්ඤං යථාභුතං නසජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න වීථිං ජානාති.

(9) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොචරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛාගේ සතිපට්ඨානෙ යථාභුතං නසජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොචරකුසලො හොති.

(10.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහි¹ හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුං සඤ්ඤා ගහපඨිකා අභිභවතිං පචාරෙනාති විචරපිණ්ඩපාත-සෙතාසනතිලානපච්චිදහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. නත්ථ භික්ඛු න මනසං ජානාති² පටිගහහණාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහි හොති.

(11.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරු රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජ්ඣා සංඝපිතරේ සංඝපරිණායකා, තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරු රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජ්ඣා සංඝපිතරේ සංඝපරිණායකා, තෙසු න මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී³ වෙච රහො ව, න මෙතනං චරිතමමං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ව, න මෙතනං මිනොකමමං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ව එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරු රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජ්ඣා සංඝපිතරේ සංඝපරිණායකා, තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමසමිං ධම්මපිතයෙ වුද්ධිං විරුලිං වෙජුලං ආපජ්ජතුං.

4. එකාදසති භික්ඛවෙ අභෙහති සමන්තාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකතතුං. කතමෙහි එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො රුපඤ්ඤා හොති, ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාපිකං සාටෙතා⁴ හොති, චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, ධුමිං කතතා හොති, තිජ්ඣං ජානාති, පිතං ජානාති, වීථිං ජානාති, ගොචරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහි වී හොති, යෙ තෙ උසහා ගොපිතරේ ගොපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති අභෙහති සමන්තාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකතතුං.

1. අනවසෙසදෙහි වී, ආසා. 2. මනසං න ජානාති, PTS.
3. ආචී, සීචු 4. භාරෙතා, මජ්ඣං.

(8.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විවිධ - මාඛීය නො දන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ආසිඳුභාවාඛිකමාඛීය තත් වූ පරිදි නො දනී මහණෙනි, මෙසේ මහණ විවිධ නො දන්නේ වෙයි.

(9.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශෝචරයෙහි අදක්‍ෂ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ සතර සිව්ටත් තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශෝචරයෙහි අදක්‍ෂ වෙයි.

(10.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඉතිරි නො කොට දෙවන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණකු ශ්‍රද්ධාවත් ගැහැටියෝ විවර පිණිච්චාන ශයනාසන ගලානප්‍රත්‍යය භෙහෙජ්ජපරිඝකාර යන මෙහිත් ලඟට ගෙන ගොස් පවරත්. මහණ තෙමේ එහිදී පිළිගැනීමේ ප්‍රමාණය නො දනී (සියල්ලම ගනී). මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉතිරි නො කොට දෙවන්නේ වේ.

(11.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් රාත්‍රුද වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතා වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ සඵර භික්‍ෂුහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් නො පුදන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ විරරුත්‍රුද වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතා වූ සංඝපරිණායක වූ යම් සඵර භික්‍ෂු කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් කෙරෙහි හමුවෙහි ද නො හමුවෙහි ද මෙත්‍රිසහගත කායකම් ය නො එළවයි. මෙත්‍රි වාක්කමීය හමුවෙහි ද නො හමුවෙහි ද නො එළවයි. මෙත්‍රිමනාකමීය හමුවෙහි ද නො හමුවෙහි ද නො එළවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විරරාත්‍රුද වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතා වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ සඵර භික්‍ෂුකෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් නො පුදන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ එකොළොස් අඩ්ඛයෙන් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි දියුණුවට වැඩිමට විපුලකියට පැමිණීමට සුදුස්සෙක් නො වේ.

4. මහණෙනි, එකොළොස් කරුණෙකින් යුක්ත ගොපලු තෙමේ ගෝහමුඛය පරිහරණය කරන්නට දියුණු කරන්නට සුදුස්සෙක් වෙයි. කවර එකොළොස්කින් ද?

මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ගොපලු තෙමේ රූපඥ වේ. ලක්‍ෂණයෙහි දක්‍ෂ වේ. මැසිබිඳු ඉවත ලන්නේ වේ. වණ වසන්නේ වේ දුම් කරන්නේ වේ. නොටුපල දනී. පිතය දනී. මාඛීය දනී තණබිමහි දක්‍ෂ වේ. ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේ. ගොපිතා වූ ගොපරිණායක වූ යම් ඒ වෘෂභයෝ වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් පුදන්නේ වේ. මහණෙනි, මේ එකොළොස් අඩ්ඛයෙන් යුක්ත ගොපලු තෙමේ ගෝහමුඛය පරිහරණය කරන්නට දියුණු කරන්නට සුදුස්සෙක් වෙයි.

5. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු භබ්බො ඉමසථී. ධම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුල්ඛිං වෙජුලලං ආපජ්ජතුං. කතමෙහි එකාදසභි?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති, ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාපිකං සාවෙතා හොති, චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, ධූමං කතතා හොති, තිස්සං ජානාති, පිතං ජානාති, පිපිං ජානාති, ගොවරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහි ච හොති, යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරු රතතඤ්ඤා විරපබ්ච්ඡතා සඛ්ඛපිතථෙරු සඛ්ඛපරිණායකා තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

(1.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්චී රූපං, සබ්බං රූපං චතතාරි මහාභුතාති චතුන්නඤා මහාභුතානං උපාදාය රූපනති යථාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති.

(2.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු 'කම්මලක්ඛණො ඛාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතො'ති යථාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති.

(3.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාපිකං සාවෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං තාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යන්තීකරෙති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං බ්‍යාපාදචිතකකං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසාචිතකකං -පෙ- උප්පන්නප්පන්නො පාපකො අකුසලො ධම්මෙ තාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යන්තීකරෙති අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාපිකං සාවෙතා හොති.

(4) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තඤ්ඤාහි හොති නානුබ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාහි. යන්ධාකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසවෙදස්සං, තස්ස සංචාරාය පටිපජ්ජති, රකඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංචරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුච්චා -පෙ- සානෙන ගඛං සාධිත්වා -පෙ- ජීවහාය රසං සාධිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුභිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තඤ්ඤාහි හොති නානුබ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාහි. යන්ධාකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසවෙදස්සං, තස්ස සංචාරාය පටිපජ්ජති. රකඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංචරං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති.

(5.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කතතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරියත්තං ධම්මං විසාරෙන පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කතතා හොති.

5. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම එකොලොස් අඩනයෙකින් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි දියුණුවට වැඩිමට විපුලතියට සුදුස්සෙක් වෙයි. කවර එකොලොස්කින් ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ රූපඥ වේ. ලක්‍ෂණයෙහි දක්‍ෂ වේ. මැයිබිජු ඉවත් කරන්නේ වේ. වණ වසන්නේ වේ. දුම් කරන්නේ වේ. කොටුපල දැනී. පිතය දැනී. ගමන් මග දැනී. ගොවරයෙහි දක්‍ෂ වේ. ඉතිරි කොට දොවන්තේ වේ. රුත්‍රඥ වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සබ්බපිතා වූ සබ්බපරිණායක වූ යම් ඒ සඵචිර භික්‍ෂු කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙකපුජාවෙන් පුදන්නේ වේ. (මේ අඩන එකොලොස්කි.)

(1.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ රූපඥ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ යම් කිසි රූපයක් වේ නම්, 'ඒ සියලු රූපය සතර මහා භූතයෝ ය, සතර මහා භූතයන්ගේ උපාදාය රූප ය'යි තත් වූ පරිදි දැනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ වේ.

(2.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ලක්‍ෂණයෙහි දක්‍ෂ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ 'බාලයා ක්‍රියාව ලක්‍ෂණ කොට ඇත්තේ ය. පණ්ඩිතයා ක්‍රියාව ලක්‍ෂණ කොට ඇත්තේ ය'යි තත් වූ පරිදි දැනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්‍ෂණයෙහි දක්‍ෂ වේ.

(3.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් මැයිබිජු ඉවත් කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ උපත් කාමිවිතකී සිත්හි නො වස්වයි, දුරු කෙරේ, පෙලයි, කෙලවර කෙරේ, පිළිවෙලින් අභාවයට පමුණුවයි. උපත් ව්‍යාපාදවිතකීය ... උපත් විහිංසා විතකීය ... උපනුපත් ලාමක අකුශලධර්මයන් සිත්හි නො වස්වයි. දුරු කෙරේ, පෙලයි, කෙලවර කෙරේ, පිළිවෙලින් අභාවයට පමුණුවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉහළ ඉවත් කරන්නේ වේ.

(4) මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් වණ වසන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ ඇසින් රූප දැක තිමිති නො ගත්තේ වේ. අනුව්‍යඤ්ඤා නො ගත්තේ වේ. යම් කාරණයෙකින් වක්‍ෂුරිඤ්ඤා සංවර නො කොට වසන්නා වූ මේ පුඤ්ජා අභිධ්‍යාදොමිතසා වූ පටිච්ච අකුශලධර්මයෝ ලුහුබඳනාහු නම්, ඒ වක්‍ෂුරිඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදි යි. වක්‍ෂුරිඤ්ඤාය රකියි. වක්‍ෂුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණේ යි. ... කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසාගෙන් ගඳ අසා ... දිවෙන් රස විඳ ... කසින් පැහැසිය යුක්ත පහසා ... සිතින් ධර්මය දැන තිමිති නො ගත්තේ වෙයි. අනුවියදුන් නො ගත්තේ වෙයි. යම් කාරණයෙකින් මනිඤ්ඤා සංවර නො කොට වසන්නා වූ ඒ පුඤ්ජා අභිධ්‍යාදොමිතසා වූ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ලුහුබඳනාහු ද, ඒ මනිඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදි යි. මනිඤ්ඤා රකියි. මනිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණේ යි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණය වසන්නේ වේ.

5. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් දුම් කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ ඇසු පරිදි ප්‍රගුණ කල පරිදි ධර්මය විසාර වශයෙන් අනුතට දෙශනා කරන්නේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දුම් කරන්නේ වේ.

(6.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ඛත්තසුත්තා ආගතාගමා ධම්මධර් චිතයධරා මානිකාධරා, තෙ කාලොත කාලං උපසඛකමිත්ථා පරිපුච්ඡති පරිපඤ්ඤාති: ඉදං භනෙත කථං, ඉමස්ස කො අත්ථෝති. තස්ස තෙ ආයසමනෙතා අවිච්චංඤ්ඤාව විචරන්ති, අනුත්තානීකතඤ්ඤා උත්තානීකරුන්ති, අනෙකවිභිතෙසු ච කඛ්ඛාට්ඨානියෙසු ධම්මෙසු කඛ්ඛං පටිවිනොදෙන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති.

(7.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තපාගතපථවෙදීතෙ ධම්මවිතයෙ දෙසීයමානෙ ලහති අත්ථවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති.

(8.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වීචිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිනිකං මඤ්ඤං යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වීචිං ජානාති.

(9.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තාරුඤ්ඤා සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො හොති.

(10.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසද්දෙහි හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා සඤ්ඤා සඤ්ඤා අභිභවං පච්චාරෙන්නි විචරපිණ්ඩපාත-සෙනාසනභිලානපච්චධගෙසජ්ජපරිකඛාරෙහි. තනු භික්ඛු මත්තං ජානාති පටිඤ්ඤාණං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසද්දෙහි හොති.

(11.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජ්ජතා සඛ්ඛපිතරො සඛ්ඛපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජේතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජ්ජතා සඛ්ඛපිතරො සඛ්ඛපරිණායකා තෙසු මෙත්තං කායකම්මං චච්චුපට්ඨාපෙති ආචී චෙච රහො ච, මෙත්තං චචිකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී චෙච රහො ච, මෙත්තං මහොකම්මං චච්චුපට්ඨාපෙති ආචී චෙච රහො ච. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජ්ජතා සඛ්ඛපිතරො සඛ්ඛපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජේතා හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු භබ්බො ඉමිසම්මං ධම්මවිතයෙ වුද්ධං විරුලනිං වෙසුලුං ආපජ්ජතුන්ති.

ඉදමච්චෙච භගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො ගාහිතං අභිනඤ්ඤාති.

(6.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් තොටුපල දන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බහුලාභ වූ දන් ආගමි ඇති ධම්මර වූ පිනයධර වූ මාතාකාධර වූ යම් ඒ සථවිර භික්ෂුහු වෙත් ද, කල්පිත් කල ඔවුන් වෙත එලඹි 'වහන්ස, මෙය කෙසේ ද, මෙහි අතීය කවරේදැ'යි විචාරයි. ප්‍රශ්න කරයි. ඒ ආයුෂමන්ත්‍ර ඔහුට විවෘත නොවූවක් විවෘත කෙරෙත්. ප්‍රකට නොවූවක් ප්‍රකට කෙරෙත්. නොයෙක් සැක සහිත වූ ධර්මයන්හි සැකය දුරු කෙරෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තොටුපල දනියි.

(7.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් පානය කිරීම දනි ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බුදුන් වදාළ ධර්මිත්‍රය දෙසනු ලබන කල්හි අතීය දුත සතුට ලබයි. ධර්මය දුත සතුට ලබයි. ධර්මාශ්‍රිතප්‍රමොදය ලබයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පානය කිරීම දන්නේ වේ

(8.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ මාතීය දන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ආර්යආචාර්යකමාතීය තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ මාතීය දන්නේ වේ.

(9.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගොවරයෙහි දක්‍ෂ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ සිටුවිටටත් තතු සේ දන්නේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවරයෙහි දක්‍ෂ වේ.

(10.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණකු සැදැහැවත් ගැහැවියෝ සිටුරු පිටුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරින් එය එලවා පවරත්. එහිදී මහණ පිළිගැනීමේ ප්‍රමාණය දන්නේ වේ. මහණෙනි, මහණ මෙසේ ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේ.

(11) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විරුහුඳු වූ පැවිදි වි බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතා වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ සථවිරභික්ෂුහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් පුදන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ විරුහුඳු වූ පැවිදි වි බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතා වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ සථවිරභික්ෂුහු වෙත් නම්, ඒ භික්ෂුන් කෙරෙහි මෙමත්‍රිකායකමය හමුවෙහිත් නො හමුවෙහිත් එලවයි මෙමත්‍රිකායකමය හමුවෙහිත් නො හමුවෙහිත් එලවයි. මෙමත්‍රි මනාකමය හමුවෙහිත් නො හමුවෙහිත් එලවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විරුහුඳු වූ පැවිදි වි බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතා වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ සථවිරභික්ෂුහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේක පුජාවෙන් පුදන්නේ වේ.

මහණෙනි, මේ එකොලොස් අඩකයෙන් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි දිට්‍රිඤ්චට වැඩිමට විපුලකයට පැමිණීමට හුදුසු වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය මැනවැසි පිළිගත්හ.

1. 4. 4.

චූළගොපාලකසුත්තං

1. ඵ්ඵං මෙ සුත්තං ඵ්ඵං සමයං ගඟවා චජ්ඣිසු පිහරති උක්කාචෙලායං¹ ගඛගාය නදියා තීරෙ. නත්ත ඛො ගඟවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවො'ති. 'හදනෙත'ති තෙ භික්ඛු ගඟවනො පච්චසෙසාසුං. ගඟවා ඵ්ඵතදවොච:

2. භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො දුප්පඤ්ඤජාතිකො වසානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ අසමචෙක්ඛිත්වා ගඛගාය නදියා ඔරිමං තීරං අසමචෙක්ඛිත්වා පාරිමං තීරං අතිනේනෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං දුට්ඨෙතානං.² අඵ ඛො භික්ඛවෙ ගාවො මජ්ඣෙ ගඛගාය නදියා සොතෙ ආමණ්ඩලිකං³ කරිත්වා තනේව අනගඛාසනං ආපජ්ජිංසු. තං කිසස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ මානධනො ගොපාලකො දුප්පඤ්ඤජාතිකො වසානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ අසමචෙක්ඛිත්වා ගඛගාය නදියා ඔරිමං තීරං අසමචෙක්ඛිත්වා පාරිමං තීරං අතිනේනෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුපිඤ්ඤානං.

3 ඵ්ඵමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි⁴ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අකුසලා ඉමස්ස ලොකස්ස, අකුසලා පරස්ස ලොකස්ස, අකුසලා මාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා මච්චුධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමච්චුධෙය්‍යස්ස, තෙසං යෙ සොතබ්බං සද්දතාතබ්බං මඤ්ඤදීස්සනති, තෙසං තං හපිස්සති දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛාය.

4. භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො සප්පඤ්ඤජාතිකො වසානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ සමචෙක්ඛිත්වා ගඛගාය නදියා ඔරිමං තීරං සමචෙක්ඛිත්වා පාරිමං තීරං තිනේනෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුපිඤ්ඤානං. සො පඨමං පතාරෙසි යෙ තෙ උසභා ගොපිතරො ගොපරිණායකා. තෙ තිරියං ගඛගාය සොතං ඡේත්වා සොත්ථිතා පාරං අගමංසු. අථාපරෙ පතාරෙසි බලවගාවො, දම්මගාවො.⁵ තෙපි තිරියං ගඛගාය සොතං ඡේත්වා සොත්ථිතා පාරං අගමංසු. අථාපරෙ පතාරෙසි වච්ඡතරෙ⁶ වච්ඡතරිසො. තෙපි තිරියං ගඛගාය සොතං ඡේත්වා සොත්ථිතා පාරං අගමංසු. අථාපරෙ පතාරෙසි වච්ඡකෙ කිසබලකෙ.⁷ තෙපි තිරියං ගඛගාය සොතං ඡේත්වා සොත්ථිතා පාරං අගමංසු. -

1. උක්කාචෙලායං, මජ්ඣං. PTS. 2. විදෙතානං, ස්‍යා. 3. ආමණ්ඩලිකං, ස්‍යා
4 යෙ හි කෙවි, මජ්ඣං. PTS. 5. බලවගාවෙ දම්මගාවෙ, ස්‍යා. PTS
6. වච්ඡතරෙ ව, සී 7. කිසබලකෙ, මජ්ඣං.

1. 4. 4.

චූළගොපාලක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූරට ගඛගා හෝතෙර උක්කවෙලා නම් නුවර වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤ පින්වතුන් වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන්වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, පෙර චූළවකි: මගධිරට වැසි දුෂ්ප්‍රාඥ ස්වභාව ඇති ගොපල්ලෙක් වූයේ සාතු වෙහි පැසුළු මස ශරත්කාලයෙහි ගඛගානදියෙහි මෙතෙර නො සලකා එ තෙර නො සලකා නුසුදුසු තොටින් විදේහයන් සතු උතුරු තෙරට ගවයන් තැරැවී. මහණෙනි, එකල්හි ගවයෝ ගඛගානදිය මැද සලාවැටුමක මැහිලි කොට එහි ම අවැඩවනසට පත්වූහ. (මුහුදට වන්හ.) ඒ කවර කෙසින යත්: මහණෙනි, නුනුවණ පියවී ඇති ගොපල්ලා වසන් පැසුළු මස ශරත්කාලයෙහි ගඛගානදියෙහි මෙ තෙර නො සලකා එ තෙර නො සලකා විදේහයන් සතු උතුරු ඉවුරට නුසුදුසු තොටින් ගවයන් තැරැවී. (එකෙසිනි.)

3. මහණෙනි, එ පරිදි ම යම් ම ශ්‍රමණයෝ වෙන් වසි බ්‍රාහ්මණයෝ වෙන් වසි මේ ලෝකයෙහි (සකංකි - ධාතු - ආයතනකන්ති) අදක්‍ෂ වෙද්ද, පරලෝකයෙහි (සකංකි - ධාතු - ආයතනකන්ති) අදක්‍ෂ වෙද්ද, මාරධෙය්‍ය - සඛ්ඛ්‍යාන (මරුතීවස වූ) ශ්‍රේණුමික ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, අමාරධෙය්‍ය සඛ්ඛ්‍යාන නවලොකොත්තරධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, මච්චුධෙය්‍ය සඛ්ඛ්‍යාන ශ්‍රේණුමික ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, අමච්චුධෙය්‍ය සඛ්ඛ්‍යාන නවලොකොත්තර ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, යම් කෙනෙක් ඔවුන්ගේ වචනක ඇසිය යුතු කොට හැදෑරිය යුතු කොට ගභින්තාහු ද එය ඔවුන්ට අභොරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේය.

4 මහණෙනි, චූළීරු දූගෙකි: මගධිරටවැසි සප්‍රාඥ ස්වභාව ඇති ගොපල්ලෙක් වූයේ සාතු වෙහි පැසුළු මස ශරත්කාලයෙහි ගඛගානදියෙහි මෙ තෙර සලකා එ තෙර සලකා විදේහයන් සතු උතුරු ඉවුරට සුදුසු තොටින් ම ගවයන් තරණය කරවීය. හේ ගොපිතා ගොපරිනායක යම් වෘෂභ කෙතෙක් වූහු නම්, පලමු උන් එතෙර කරවී. ඔහු ගභ සරස ප්‍රොතස් සිදු ගෙණ සුවසේ පර තෙරට ගියාහු ය. ඉක්බිති අදානක ගවයනුද දමා ගවයනුද එතෙර කරවීය. ඔහු ද ගභ සරස සැබ සලා සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ය. ඉක්බිති තභඹු වස්සන් හා වැස්සන් එතෙර කරවීය. ඔවුහු ද ගභ සරස සැබසලා සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ය. ඉක්බිති කාශබල ඇති සෙසු (දුබල) වස්සන් එතෙර කරවීය. ඔහුද ගභ සරස ප්‍රොතස් සිදු සුවසේ පරතෙර වන්හ. -

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ චච්ඡකො නරුණකො තාවදෙව ජාතලකා මාතුගොරචකෙන චූඤ්ඤාමානො, සොපි තිරියං ගඛිතාය සොතං ඡේඤ්ඤා සොඤ්ඤා පාරං අගමාසි. තං කිසස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ මාගධිකො ගොපාලකො සපසඤ්ඤාජාතීකො චස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ සමචෙකඤ්ඤා ගඛිතාය නදියා ඕරිමං තීරං සමචෙකඤ්ඤා පාරිමං තීරං තිඤ්ඤෙව ගාචො පතාරෙසි උතතරං තීරං සුච්ඤෙහානං.

5. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙච්චි සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලා ඉමිස්ස ලොකස්ස, කුසලා පරස්ස ලොකස්ස, කුසලා මාරධෙය්‍යස්ස, කුසලා අමාරධෙය්‍යස්ස, කුසලා මච්චුධෙය්‍යස්ස, කුසලා අමච්චුධෙය්‍යස්ස, තෙසං යෙ සොතබ්බං සදදහාතබ්බං මඤ්ඤාදීස්සනති, තෙසං තං හවිස්සති දීඝරතතං හිතාය සුඛාය.

6. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යෙ තෙ උසහා ගොපිතරෙ ගොපරිණායකා තිරියං ගඛිතාය සොතං ඡේඤ්ඤා සොඤ්ඤා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු අරහතො ඛිණාසවා චූඤ්ඤාතවතො කතකරණියා ඕභිතභාරා අනුප්පතතසදඤ්ඤා පරිකඤ්ඤාභවසඤ්ඤාජනා සමමදඤ්ඤාමුච්චතා, තෙ¹ තිරියං මාරස්ස සොතං ඡේඤ්ඤා සොඤ්ඤා පාරං ගතා.²

7. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ බලවගාචො දම්මගාචො තිරියං ගඛිතාය සොතං ඡේඤ්ඤා සොඤ්ඤා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු පඤ්ඤානාං ඕරමහාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරිකඤ්ඤා ඕපපාභිකා තඤ්ඤා පරිනිබ්බාසිනො අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා, තෙපි තිරියං මාරස්ස සොතං ඡේඤ්ඤා සොඤ්ඤා පාරං ගමිස්සනති.

8. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චච්ඡතරා චච්ඡතරියො තිරියං ගඛිතාය සොතං ඡේඤ්ඤා සොඤ්ඤා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු තීණණං සඤ්ඤාජනානං පරිකඤ්ඤා රාගදොසමොහානං තනුතතා සකදගාමිනො සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තො දුක්ඛස්සනතං කරිස්සනති, තෙපි තිරියං මාරස්ස සොතං ඡේඤ්ඤා සොඤ්ඤා පාරං ගමිස්සනති.

9. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චච්ඡකා කිසබලකා තිරියං ගඛිතාය සොතං ඡේඤ්ඤා සොඤ්ඤා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු තිණණං සඤ්ඤාජනානං පරිකඤ්ඤා සොතාපනා අවිනිපාත-ධම්මො සමොධිපරාසනා, තෙපි තිරියං මාරස්ස සොතං ඡේඤ්ඤා සොඤ්ඤා පාරං ගමිස්සනති.

1. තෙපි, පෘෂ්ටි PTS 2. ගමිස්සනති, සීඞු.

මහණෙනි, පෙර වූවෙකී: එ දවස උපන් මවගේ 'හුං හුං' ගොරුවන් ගෙණයනු ලබන ලදරුවස්සෙක් වී ද, ඒ වසුද ගඟ සරස සැබ වතුරැ සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙරට ගියේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එපරිද්දෙන් මගධරවැසි සප්‍රාඥ සවභාව ඇති ඒ ගොපපු වම්මාසය පිළිබඳ පැසුළුමස්සි ගරත්කාලයෙහි ගඟකා නදියෙහි මෙ තෙර සලකා එ තෙර සලකා විදේහ රට සතු උතුරැඉවුරට සුදුසු තොටින් ම ගවයන් තැරුවීය.

5. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම් ම සුමිණයෝ වෙත් වසි බ්‍රාහ්මණයෝ වෙත් වසි මේ ලෝකය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, පරලොව පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, මාරධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, අමාරධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, මච්චුධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, අමච්චුධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, යමෙක් ඔවුන්ගේ වචනය ඇසිය යුතු කොට ඇදහිය යුතු කොට ගනිද්ද, එය ඔවුන්ට බොහෝකල් හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය.

6. මහණෙනි, යම් සේ යම් ඒ ගොපිතා වූ ගොපරිණායක වූ වෘෂභයෝ ගඟකානදිය සරස සැබ වතුරැ සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ක්ෂිණාසුව වූ වෘෂ නිම වූ බඹසරවස් ඇති, සතර මහින් කල (සිටුසස් පිළිබඳ) සොලොස් කරණී ඇති, බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති, පැමිණී රහත් එල ඇති, ගුණු භවසංයෝජන ඇති, ඥානයෙන් මැනවින් දැන පඤ්චවිමුක්තීන් මුතු යම් ඒ රහත් හික්කුහු වෙත් ද, ඔහු මාරයාගේ තණතා නැමැති සැබවතුරැ සරස සිදු සුවසේ සංසාරපාරයට (නිවනට) ගියාහුය.

7. මහණෙනි, යම් සේ ඒ බලවන් දැනගවයෝ දැමියයුතු ගවයෝ ගඟකානදිය සරස සැබවතුරැ සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙර ගියාහු ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම් ඒ හික්කු කෙනෙක් ඔරම්බාගිය සඤ්ඤාජන පස නැති කිරීමෙන් බඹලොව උපපාදක වශයෙන් උපන්නාහු එහි පිරිනිවන්නාහු ඒ බ්‍රහ්මලෝකයෙන් පෙරලා තො එන සවභාව ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔහු ද මාරයාගේ සැබවතුරැ සරස සිදු සුවසේ සසර පරතෙරට හෙවත් නිවනට යන්නාහුය.

8. මහණෙනි, යම් සේ ඒ තහඹු වස්සෝ ද වෘස්සෝ ද ගඟකා නදියෙහි සරස සැබවතුරැ සිදු ගෙන සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම් ඒ හික්කු කෙනෙක් ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂයෙන් රාගඛේෂමොහයන් තුනු බැවින් සකාදගාමි වූවාහු වරක් ම මේ ලොකයට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහු ද, ඔහු ද මාරයාගේ ස්‍රොතස් සරස සිදු සුවසේ සසරපරතෙරට යන්නාහ.

9. මහණෙනි, යම් සේ දුබල වස්සෝ ගඟකානදියෙහි සැබවතුරැ සරස සිදු ගෙන සුවසේ පරතෙර ගියාහු ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ හික්කු කෙනෙක් තුන් සංයෝජන ක්‍ෂය කිරීමෙන් සෝචන් වූවාහු අවිනිපාතසවභාව ඇත්තාහු, ගතීනියන වූවාහු, සමෙබ්බපරායණ වූවාහු වෙත් ද, ඔහු ද මාරයාගේ ස්‍රොතස් සරස සිදු සුවසේ සසරපරතෙරට යන්නාහ.

10. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ චච්ඡකො තරුණකො තාවදෙව ජාතකො මාතුගොරවකෙන චුක්ඛමානො තිරියං ගඛතාය සොතං ඡේක්ඛා සොඤ්ඤා පාරං අගමාසී, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු ධම්මානුසාරිනො සද්ධානුසාරිනො, තෙපි තිරියං මාරස්ස සොතං ඡේක්ඛා සොඤ්ඤා පාරං ගමිස්සන්ති.

11. අහං ඛො පන භික්ඛවෙ කුසලො ඉමස්ස ලොකස්ස, කුසලො පරස්ස ලොකස්ස, කුසලො මාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො මච්චුධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමච්චුධෙය්‍යස්ස. තස්ස මස්සං භික්ඛවෙ යෙ සොතධ්ධං සද්දභාතඛඛං මඤ්ඤාදිස්සන්ති, තෙසං තං ගවිස්සන්ති දීඝරතතං භිතාය සුඛායාති.

12. ඉදමචොච හගවා ඉදං ච්චා සුගතො අථාපරං එතදචොච සන්තා:

“අයං ලොකො පරො ලොකො¹ ජාතතා සුප්පකාසිතො,
යඤ්ච මාරෙන සමපතතං අප්පතතං යඤ්ච මච්චුතා,
සධ්ධං ලොකං අභිඤ්ඤාය සමුච්චෙත පජාතතා,
විචචං අමතඤ්චාරං ඛෙමං තිබ්බානපත්තියා.
ඡන්තං පාපිමනො සොතං විභිස්සං විනජ්ජිකතං,²
පාමුජ්ජඛනුලා හොථ ඛෙමං පඤ්චථ³ භික්ඛවො”ති.

චූළගොපාලකසුත්තං චතුස්ථං.

1. 4. 5.

චූළසච්චකසුත්තං

1. ඵ්චං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන සච්චකො තිගණ්ඨපුතො වෙසාලියං පටිචසති හස්සපච්චාදිකො¹ පඤ්ඤිතවාදෙ සාධුසම්මතො ඛනුජතස්ස. සො වෙසාලියං පරිසතිං⁵ ඵ්චං වාචං භාසති: “නාහං තං පසාමි සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සඛ්ඛිං ගණ්ඨං ගණාචරියං, අපි⁶ අරහන්තං සමමාසමුච්චං පටිජානමානං, යො මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්චා න සඛ්ඛකමෙපයා න සමපකමෙපයා න සමපචෙධෙය්‍ය, යස්ස න කචෙජ්ඣි සෙද චුචෙචය්‍යං.-

1. පරලොකො සීඞු. PTS
2. විතච්චිකතං, මජ්ඣං.
3. පනතන්තා නිපි පායො - අථාසකථා, පනතන්තා, මජ්ඣං. PTS
4. හස්සපච්චාදිකො, මජ්ඣං. 5 පරිසති, මජ්ඣං. 6 අපි ව, මජ්ඣං. භ්‍යා.

10. මහණෙනි, යම් සේ එ දවස උපන් මවගේ ගොරුවන් ගෙණයනු ලබන ලදරු වසුපෑටියෙක් ගබ්භානදියෙහි සැබවතුරු සරස සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙර ගියේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම බමමානුසාරි (ප්‍රඥාධික) වූ ද සඤ්ඤාසාරි (ඉඤ්ඤාධික) වූ ද යම් ඒ (ප්‍රථම මාණි සම්බන්ධ) භික්ෂු කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහු ද මාරයාගේ ස්‍රොතස් සරස සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙර යන්නාහ

11. මහණෙනි, මම වනාහි මේ ලොකය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. පරලොව පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. මාරධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. අමාර-ධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. මච්චුධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. අමච්චු-ධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. මහණෙනි, ඒ මාගේ වචනය යම් කෙනෙක් ඇසිය යුතු කොට ඇදහිය යුතු කොට හඟිත් ද, ඔවුනට එය බොහෝ කල් හිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ය.

12. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක. තෙල වදා රු සුගත වූ ශාක්‍යෘන් වහන්සේ ඉක්බිතිව අන්‍ය වූ මේ ගාථා වදාළ සේක:

“හැම දහම් දන්නා බුදුරජුන් විසින් මෙලොව හා පරලොව මනාව වදාරණ ලදී. මාරයා විසින් යමෙක් පෑමණෙන ලද ද, මාරයා විසින් යමෙක් නො පෑමණෙන ලද ද, සියල්ල දන්නා බුදුරජුන් විසින් ඒ සියලු ලෝකය විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිවනව පෑමණිම විණිස නිර්භය වූ ආයතීමාණීය විවෘත කරණ ලදී. පාපි මාරයාගේ තෘෂ්ණා නැමැති සැබ වතුරු සිඳින ලදී. විනාශ කරණ ලදී. මාන නල දුරු කරණ ලදී. මහණෙනි, ප්‍රමොද බහුල කොට ඇත්තෝ වවු. නිවන පතවු.”

සිවුවන චූළශොපාලකසූත්‍රය සි.

1. 4. 5.

චූළසච්චක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර නිසා මහවනයෙහි කුරාශාරශාලා නම් ගදකිලියෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි කථාමාණී කියන පණ්ඩිතවෘද ඇති, ‘සාධු’ ය හි බොහෝ දෙනා විසින් සමමත සම්මත නම් නුවටපුත් විශාලා මහනුවර වෙසේ. හෙ විශාලා මහනුවර පිරිස්හි මෙසේ බෙණේ: මා විසින් කථාමාණීයෙන් දෙස් ඇරැවූ යම් කිසිවෙක් කම්පිත නො වන්නේ ද, ප්‍රකම්පිත නො වන්නේ ද, වෙවුලා නො යන්නේ ද, යමකුගේ කක්‍ෂයෙන් සෙද නො සිලියේ ද, එබඳු වූ, ශිෂ්‍යසඛ්‍ය ඇති, ශිෂ්‍යගණ ඇති, ගණාචාරී, ඉමණයකු හෝ බ්‍රාහ්මණයකු හෝ - ‘රහත්’හි ‘බුදුම්’හි පිළිණ කරනුවකු ටවා නො දනිමි. -

චූණ්ණෙඤ්ච පභං¹ අවේනනං වාදෙන වාදං සමාරහෙය්‍යං, සාපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤිං² සඛකමෙපය්‍ය සමපකමෙපය්‍ය සමපවේධෙය්‍ය. කො පන වාදෙ මනුස්සභුතස්සා”ති.

2. අඵ ඛො ආයසමා අස්සජී පුබ්බන්‍යහසමයං නිවාසෙත්ථා පත්ත-
වීචරං ආදය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාචිසි. අද්දසා ඛො සච්චකො නිගණ්ඨ-
පුත්තො වෙසාලිං ජබ්බාචාරං අනුච්චකමමිනො අනුච්චරමානො
ආයසමන්තං අස්සජී දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යෙනායසමා අස්සජී
තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්ථා ආයසමනා අස්සජීනා සද්ධිං සමමාදී.
සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං³ විනිසාරෙත්ථා එකමන්තං අට්ඨාසි.
එකමන්තං ඕනො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො ආයසමන්තං අස්සජී
එතදවොච:

“කථං පන හො අස්සජී සමණො ගොතමො සාවකෙ විනෙති, කඵඨායා
ච පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකෙසු අනුසාසනී ඛහුලා පචත්තති”ති.

එවං ඛො අග්භිවෙස්සන භගවා සාවකෙ විනෙති, එවඨායා ච පන
භගවතො සාවකෙසු අනුසාසනී ඛහුලා පචත්තති:

“රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං, වෙදනා අනිච්චා, සඤ්ඤා අනිච්චා, සඛ්ඛාරා
අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං. රූපං භික්ඛවෙ අනත්තා, වෙදනා අනත්තා,
සඤ්ඤා අනත්තා, සඛ්ඛාරා අනත්තා, විඤ්ඤාණං අනත්තා. සබ්බෙ සඛ්ඛාරා
අනිච්චා, සබ්බෙ ඛමමා අනත්තා”ති.

එවං ඛො අග්භිවෙස්සන භගවා සාවකෙ විනෙති. එවඨායා ච පන
භගවතො සාවකෙසු අනුසාසනී ඛහුලා පචත්තතිති.

“දුස්සුතං වන හො අස්සජී අස්සුමහ, යෙ මයං එවංවාදිං සමණං
ගොතමං අස්සුමහ. අපෙපචනාම මයං කදපි කරහපි තෙන ගොතා
ගොතමෙන සද්ධිං සමාගච්ඡෙත්ථය්‍යාමි, අපෙපචනාම සියා කොච්චෙදව
කථාසලාපො, අපෙපචනාම තස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචේය්‍යාමා”ති.

3. තෙන ඛො පන සමයෙන පඤ්චමන්තාති ලිච්ඡවිසතාති
සඤ්චායාරෙ සන්තිපතිතාති හොන්ති කෙතච්චෙදව කරණීයෙන. අඵ ඛො
සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන තෙ ලිච්ඡවී තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්ථා
තෙ ලිච්ඡවී එතදවොච:

“අභික්ඛමන්තා හොන්තො ලිච්ඡවී! අභික්ඛමන්තා හොන්තො ලිච්ඡවී!
අජ්ජ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසලාපො භවිස්සති. සච්ච
මෙ සමණො ගොතමො තථා පතිට්ඨිස්සති, යථාස්ස⁴ මෙ ඤ්ඤානඤ්ඤානරෙන
සාවකෙන අස්සජීනා නාම භික්ඛුතා පතිට්ඨිතං, සෙය්‍යථාපි නාම ඛලවා
පුරිසො දීඝලොමිකං එලුකං ලොමෙසු ගහෙත්ථා ආකඤ්ඤිතස්ස පරිකඤ්ඤිතස්ස
සමපරිකඤ්ඤිතස්ස, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඤ්ඤිතාමි
පරිකඤ්ඤිතාමි සමපරිකඤ්ඤිතාමි. -

1. පුභං පාභං, මජ්ඣං. 2. සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරදෙඛා, මජ්ඣං.
3. සාරණීයං, මජ්ඣං. 4. යථාච මේ, මජ්ඣං. - ඝා.

ඉදින් මම අවේනනික වූ චඛට වාදයෙන් වාදාරොපණය කරන්නෙමි නමි, මා විසින් වාදාරොපණ කරණ ලද ඒ චඛ ද කමපිත වන්නේ ය. ප්‍රකම්භයන් කමපිත වන්නේ ය. වෙට්ඨලා යන්නේ ය. මිනිසකුට වාදාරොපණ කෙලෙමි නමි කවර කථා ය'.

2. ඉක්කිති ආයුෂමත් අසාජී තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ විශාලානුවර පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සච්චක තීර්ග්‍රන්ථ ප්‍රත්‍රද විකාලා නුවර ජබ්බාච්චාර පිණිස සක්මන් කරනුයේ (රජගෙන් රජගෙට පයින් වැද) ඇවිදුනේ අසාජී තෙරණුවන් දුරදී ම එනුවන් දුටුවේ ය. දැක ආයුෂමත් අසාජී තෙරණුවන් කර පෑමිණියේ ය. පෑමිණ ආයුෂමත් අසාජී තෙරණුවන් හා සතුටු වී තුස්තට. නිසි සිති කරනුවට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්ප්‍රසක සිටියේ ය. එකත්ප්‍රසක සිටි සච්චක නුවර පුත් ආයුෂමත් අසාජී තෙරුන්හට තෙල කී ය:

“කියග අසාජීය, මහණ ගොයුම් සච්චන් කෙසේ හික්මවයි ද, මහණ ගොයුම්නුගේ සච්චන් කෙරෙහි කෙබඳු අනුශාසනා බහුලව පවත්නී ද?”

ගිතිවෙස්ත, මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සච්චන් හික්මවන සේක. ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මෙබඳු අනුශාසනා බහුලව පවත්නී ය:

“මහණෙනි, රූප අනිත්‍ය ය, වේදනා අනිත්‍ය ය, සංඥා අනිත්‍ය ය, සංසකාරයෝ අනිත්‍යයහ, විඤ්ඤාන අනිත්‍ය ය. මහණෙනි, රූප අතානම් ය, වේදනා අතානම් ය, සංඥා අතානම් ය, සංසකාරයෝ අතානම්යහ, විඤ්ඤාන ය, අතානම්ය. සියලු සංසකාරයෝ අනිත්‍යයහ. සියලු ධර්මයෝ අතානම්යහ” කියා සි.

ගිතිවෙස්ත, මේ අයුරින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රාවකයන් හික්මවන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මෙබඳු අනුශාසනා සච්චන් කෙරෙහි බහුලව පවත්නීය.

“හවන් අසාජීය, අපි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් මෙවැනි වාද ඇතියවුන් ඇසුමෝ ද, නො ඇසුව යුතු දැයක් ම ඇසුමිහ. අපි යම් කිසි දවසෙක ඒ හවන් ගෞතමයන් හා හමුවට යන්නමෝ නමි මනා මැ නු. කිසියම් කථා බිණීමෙන් උපන් නමි මනා මැ නු. ඒ පටිටු මිථ්‍යාදෘෂටියෙන් ගලවා පියන්නමෝ නමි මනා මැ නු” යි සච්චක කී.

3. ඒ කල පත්සියක් පමණ ලිච්ච්චිනු කිසි කාර්යයක් සඳහා සන්ධානාරයෙහි රැස්වුනු එකල්හි සච්චක නිකණ්ඨපුත් ඒ ලිච්ච්චින් වෙත එලඹියේ ය. එලඹ ඒ ලිච්ච්චින්ට තෙල කී:

හවන් ලිච්ච්චිනි, එත්වා! හවන් ලිච්ච්චිනි එත්වා! අද මහණ ගොයුම් හා මාගේ කථාසල්ලාප වෙයි. යම් සේ ඔහුගේ විබ්‍යාන - ප්‍රසිද්ධි (පස්වග ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි) එක්තරා ශ්‍රාවකයකු වූ අසාජී නමි මහණහු විසින් මට යම්සේ (වචනගෙන්) පිහිටන ලද ද, ඉදින් මහණ ගොයුම් මට එසේ පිහිටා සිටින්නේ නමි, යම් සේ බල ඇති පුරුෂයෙක් දික් ලොම් ඇති එඵවකු ලොමැ ගෙණ (ඔබට මොබට ලා) ආකම්ණ පරිකම්ණ සමපරිකම්ණ කෙරේ ද, එසෙසින් ම මම මහණ ගොයුම්හු වාදගෙන් වාද කොට ආකම්ණ පරිකම්ණ සමපරිකම්ණ කරමි. -

සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඩිකාකම්මකථරා මහන්තං සොණ්ඩිකාකිලඤ්ජං ගමහීරෙ උදකරතදෙ ජක්ඛිපිචා, කණේණ ගහෙචා, ආකඤ්ඤියා ජරිකඤ්ඤියා සමපරිකඤ්ඤියා, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඩ්ඪිසසාමි ජරිකඩ්ඪිසසාමි සමපරිකඩ්ඪිසසාමි. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඩිකාඤ්ඤිතො වාලං කණේණ ගහෙචා ඔට්ඨතෙය්‍ය නිඤ්ඤිතෙය්‍ය නිවේජාදෙය්‍ය,¹ එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ඔට්ඨනිසසාමි නිඤ්ඤිනිසසාමි නිවේජාදෙසසාමි. සෙය්‍යථාපි නාම කුඤ්ජරො සට්ඨිභායතො ගමහීරං පොකබරණ්ණං ඔගහෙචා,² සණ්ධොපිකං³ නාම කිලිතජාතං කිලිති, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං සණ්ධොපිකං මඤ්ඤෙකු කිලිතජාතං කිලිසසාමි. අභිකකමන්තු භොනො; ලිච්චි! අභිකකමන්තු භොනො; ලිච්චි! අජ්ජ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසලාපො ගව්ඤ්ඤි”ති.

4. තඤ්ඤකචෙව ලිච්චි එවමාහංසු: “කිං සමණො ගොතමො සච්චකසු නිගණ්ඨපුත්තසු වාදං ආරොපෙසසති, අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සමණසු ගොතමසු වාදං ආරොපෙසසති”ති. එකචෙව ලිච්චි එවමාහංසු: “කිං සො හවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො⁴ හගවනො වාදං ආරොපෙසසති, අථ ඛො හගවා සච්චකසු නිගණ්ඨපුත්තසු වාදං ආරොපෙසසති”ති.

5. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො ජඤ්චමතොති ලිච්චිපිසතොති පරිවුත්තො යෙන මහාවතං කුට්ඨාගාරසාලා තෙනුපසඛකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සමබහුලා භික්ඛු අබ්බොකාසෙ වඩ්ඪකමන්ති. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිචා තෙ භික්ඛු එතදවොච: කහං නු ඛො භො එතරහි සො හවං ගොතමො විහරති? දසසතකාමා හි මයං තං හවන්තං ගොතමන්ති. “එසග්ගිවෙසසත හගවා මහාවතං අජේඤ්ඤිගහෙචා; අඤ්ඤාතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවාපිඨාරං නිසිනො”ති.

6. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො මහතියා ලිච්චිපිපරිසංය සද්ධිං මහාවතං අජේඤ්ඤිගහෙචා යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිචා හගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරාණීයං විතිසාරොචා එකමන්තං නිසීදි. තෙපි ඛො ලිච්චි අපෙසකචෙව හගවන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකචෙව හගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදනියං කථං සාරාණීයං විතිසාරොචා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකචෙව යෙන හගවා තෙනඤ්ජලිං ජනාමෙචා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකචෙව හගවතො සන්තිකෙ නාමගොතනං සාවෙචා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකචෙව ඩුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිනො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: පුච්චෙය්‍යාහං හවන්තං ගොතමං කඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ මෙ හවං ගොතමො ඔකාසං කරොති පඤ්ඤාසු වෙය්‍යාකරණායාති. “පුච්චග්ගි-වෙසසති යදකඛබ්බි”ති.

1 නිපෙඨාපෙය්‍ය මජ්ඣං - නිපෙඨාපෙය්‍ය, සො. - නිවේජාදෙය්‍ය, PTS.
 2. ඔගාහෙචා, මජ්ඣං. ඔගහිචා, PTS. 3. සණ්ධොපිකා, සී.
 4. කිං සො හවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සො, මජ්ඣං. - සො.
 කිං සො හවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සො. සී.

යම් සේ බලවත් සුරකම්කරුවෙක් මහත් වූ පිටි පැදුරු ගැඹුරු විලෙක බහා දෙකත ගෙන ආකමීණ පරිකමීණ සමපරිකමීණ කෙරේ ද, එ පරිද්දෙන් ම මම ඉමණ ගෞතමයන් වාදයෙන් වාද කොට ආකමීණ, පරිකමීණ, සමපරිකමීණ කරමි. යම් සේ ශක්තිමත් සුරා බුඪියෙක් රහ-පරහත (මටුලුකස්ස) දෙකත ගෙන යටිකුරු කොට සලා පියා ද, උඩුකුරු කොට සලා පියා ද, නැවැත නැවැත ගසාපියාද, එසේම මම ඉමණ ගෞතමයන් වාදයෙන් වාද කොට අවබුද්ධත නිර්බුද්ධත කරමි. නිෂෙචාවතය (පොලාලීම) ද කරමි. යම් සේ සැටවයස් පිරුණු ඇතෙක් ගැඹුරු පොකුණකට බැස ගණදෙවුන්කෙළි කෙළි ද මෙ පරිද්දෙන් ම මම ඉමණගෞතමයන් සමග සණදෙවුන්කෙළි වැඩි වාදකෙළියක් කෙළිමි. භවත් ලිච්ඡවීනි, එත්වා. භවත් ලිච්ඡවීනි, එත්වා. අද ඉමණ ගෞතමයන් සමග මාගේ කථාසලාපයෙක් වන්නේ ය"යි.

4. එහි ඇතැම් ලිච්ඡවී කෙනෙක් මෙසේ කීහ: "ඉමණගෞතම සම්මක නිගණ්ඨපුත්තයාට කුමන වාදරොපණයක් කරන්නේ ද, සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත ඉමණගෞතමයන්ට වාදරොපණය කරනු මිස" කියා යි ඇතැම් ලිච්ඡවීහු මෙසේ කීහ: "සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත හෙ (යක්, දෙපි, බිඹ) ඇ කවරක්ව සිටිමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාදරොපණය කරන්නේ ද, වැලි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මකනිගණ්ඨපුත්තට වාදරොපණය කරනු මිස"යි.

5. එකල්හි සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත පත්තියක් පමණ ලිච්ඡවීන් පිරිවර ගෙන මහවනවෙහෙර කුටාගාරශාලාව වෙත පැමිණියේ ය. එසමයෙහි බොහෝ මහණහු අභ්‍යවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙත්. ඉක්බිති සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත ඒ හිසුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ හිසුන්ට තෙල කී: භවත්නි, ඒ භවත් ගෞතම දැන් කොහි වෙසෙයි ද? අපි ඒ භවත් ගෞතමයන් දක්නා කැමැත්තමිහ. "ගිතීවෙස්ත, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහාවනයට වැද එක්තරු රැක්මුලෙක දිවාපිහාර පිණිස හුන් සේක"යි කීහ.

6. එසද සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත මහත් ලිච්ඡවී පිරිස් සමග මහවන වැද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු විය. තුස්තට නිසි සිහි කරනුවට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හින. ඒ ලිච්ඡවීහු ද - ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සමමොදනීය සාරණීය කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙසට ඇදීලී බැද එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට නමී ගොත් අස්වා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු තුණ්ණිමතුන වූවාහු එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් සම්මක නුවටදරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී: "මම භවත් ගොසුම්හු කිසි දෙසක් පිළිවිසියැටියෙමි. භවත් ගොසුමාණන් පුශ්ත විසදනු සදහා මට අවකාශයක් කළ හොඟිනැ" කියායි. "ගිතීවෙස්ත, ඊසියෙත දැයක් පුළුච්ඡ"යි පවරා වදාලහ.

7. “කථං පන භවං ගොතමෝ සාවකෙ විනෙති, කථමහාගා ච පන භොතො ගොතමස්ස සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තතී”ති.

එවං ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවමහාගා ච පන මේ සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තතී: රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං, වෙදනා අනිච්චා, සඤ්ඤා අනිච්චා, සංඛාරා අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං. රූපං භික්ඛවෙ අනත්තා, වෙදනා අනත්තා, සඤ්ඤා අනත්තා, සංඛාරා අනත්තා, විඤ්ඤාණං අනත්තා. සංඛෙධ සංඛාරා අනිච්චා, සංඛෙධ ධම්මා අනත්තාති. එවං ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවමහාගා ච පන මේ සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තතීති.

8. “උපමා මං භො ගොතම පටිභාතී”ති. “පටිභාතු තං අග්ගිවෙස්සනා”ති භගවා අවොච.

“සෙය්‍යථාපි භො ගොතම යෙ කෙවිමෙ ඛිජ්ඣාමභුතගාමා චූද්ධිං විරූළ්ඛිං වෙපුලුලං අපජ්ජන්ති, සංඛෙධ තෙ පඨවිං නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙනෙ ඛිජ්ඣාමභුතගාමා චූද්ධිං විරූළ්ඛිං වෙපුලුලං අපජ්ජන්ති. සෙය්‍යථාපි චා පන භො ගොතම යෙ කෙවිමෙ ඛලකරණීයා කම්මන්තා කරියන්ති, සංඛෙධ තෙ පඨවිං නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙනෙ ඛලකරණීයා කම්මන්තා කරියන්ති. එවමෙච ඛො භො ගොතම රූපත්තායං පුරිසපුග්ගලො රූපෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං චා අපුඤ්ඤං චා පසවති. වෙදනත්තායං පුරිසපුග්ගලො වෙදනායං පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං චා අපුඤ්ඤං චා පසවති. සඤ්ඤාත්තායං පුරිසපුග්ගලො සඤ්ඤායං පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං චා අපුඤ්ඤං චා පසවති. සංඛාරත්තායං පුරිසපුග්ගලො සංඛාරෙසු පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං චා අපුඤ්ඤං චා පසවති. විඤ්ඤාණත්තායං පුරිසපුග්ගලො විඤ්ඤාණෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං චා අපුඤ්ඤං චා පසවති”ති.

9. නහු ත්ඛං අග්ගිවෙස්සන එවං වදෙසී: “රූපං මෙ අත්තා, වෙදනා මෙ අත්තා, සඤ්ඤා මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තා”ති.

“අහං භි භො ගොතම එවං වදුමි: රූපං මෙ අත්තා, වෙදනා මෙ අත්තා, සඤ්ඤා මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති. අයඤ්ච මහතී ජනතා”ති.

ත්ඛං භි තෙ අග්ගිවෙස්සන මහතී ජනතා කරිස්සති ඉඛස ත්ඛං අග්ගිවෙස්සන සකංගෙච වාදං නිබ්බෙදෙති”ති.

“අහං භි භො ගොතම එවං වදුමි: රූපං මෙ අත්තා, වෙදනා මෙ අත්තා, සඤ්ඤා මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තා”ති.

7. “භවත් ගෞතමයෝ කෙසේ ශ්‍රාවකයන් හික්මවන් ද? ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ කෙබඳු අනුශාසනා ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි බහුලව පවත්නී ද?”

හිතවෙස්න, මම මෙසේ ශ්‍රාවකයන් හික්මවමි. මාගේ මෙබඳු අනුශාසනා ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි බහුල වශයෙන් ඇත: මහණෙනි, රූප අතිත්‍යය, වේදනා අතිත්‍යය, සංඥා අතිත්‍යය, සංසකාරයෝ අතිත්‍යය, විඤ්ඤාන අතිත්‍යය. මහණෙනි, රූප අනාත්මය, වේදනා අනාත්මය, සංඥා අනාත්මය, සංසකාරයෝ අනාත්මය, විඤ්ඤාන අනාත්මය. සියලු සංසකාරයෝ අතිත්‍යය. සියලු ධර්මයෝ අනාත්මය. හිතවෙස්න, මෙසේ වනාහි මම ශ්‍රාවකයන් හික්මවමි. ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි බහුල වශයෙන් මාගේ මෙබඳු අනුශාසනා ඇතැයි.

8. “භවත් ගෞතමයෙනි, මට උපමායෙක් වටහයි”. “එ කියා, හිතවෙස්න”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලන.

“භවත් ගෝසුම්භොදුව, යම් මේ බිජ්ජාමභුතයාම කෙතෙක් වෘද්ධියට විරුද්ධියට විපුලකීයට පැමිණෙත් ද, ඒ සියලු බිජ්ජාමභුතයාමයෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා වෘද්ධියට විරුද්ධියට විපුලකීයට පැමිණෙත්. භවත් ගෞතමයෙනි, යම් සේ බාහුබලයෙන් කල යුතු කමානන කෙතෙක් වෙත් ද, ඒ හැමයෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා කරනු ලැබෙත්. භවත් ගෞතමයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම රූප ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල රූපයෙහි පිහිටා පින් හෝ පව් හෝ ප්‍රසව (රුස්) කෙරෙයි. වේදනා ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල වේදනායෙහි පිහිටා පින් හෝ පව් හෝ ප්‍රසව කෙරෙයි. සංඥා ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල සංඥයෙහි පිහිටා පින් හෝ පව් හෝ ප්‍රසව කෙරෙයි. සංසකාර ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල සංසකාරයෙහි පිහිටා පින් හෝ පව් හෝ ප්‍රසව කෙරෙයි. විඤ්ඤාණ ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂ පුද්ගල විඤ්ඤාණයෙහි පිහිටා පින් හෝ පව් හෝ ප්‍රසව කෙරෙයි.”

9 කියන හිතවෙස්න, හෝ ‘රූප මාගේ ආත්ම’ ය, ‘වේදනා මාගේ ආත්ම’ ය, ‘සංඥා මාගේ ආත්ම’ ය, ‘සංසකාර මාගේ ආත්ම’ ය, ‘විඤ්ඤාණ මාගේ ආත්ම’ ය යෙහි නු?

“භවත් ගෞතමයෙනි, මම ‘රූප මාගේ ආත්මය, වේදනා මාගේ ආත්මය, සංඥා මාගේ ආත්මය, සංසකාර මාගේ ආත්මය, විඤ්ඤාණ මාගේ ආත්මය’ යි යෙමි. මේ මහාජනයෝ ද එ පරිදි කියති ”

හිතවෙස්න, මහාජනයෝ තව කුම කෙරෙද් ද? එබැවින් හිතවෙස්න, තොමු තාගේ වාද අවුල් බිඳ කියා’යි වදාලන.

“භවත් ගෞතමයෙනි, මම වනාහි ‘රූප මාගේ ආත්මය, වේදනා මාගේ ආත්මය, සංඥා මාගේ ආත්මය, සංසකාර මාගේ ආත්මය, විඤ්ඤාණ මාගේ ආත්මය’ යි කියමි.”

10. තෙන හි අග්ගිවෙස්සන තං ගෙවෙස්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා තෙ ඛමෙග්ග, තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, වතෙතග්ග රඤ්ඤා ඛතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස¹ සකස්මිං පිජ්ඣෙ වසො: ඝාතෙතායං වා ඝාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං - සෙය්‍යථාපි රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස, සෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්සාහි?

“වතෙතග්ග හො ගොතම රඤ්ඤා ඛතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස සකස්මිං පිජ්ඣෙ වසො: ඝාතෙතායං වා ඝාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං - සෙය්‍යථාපි රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස, සෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස. ඉමෙසමපි හි හො ගොතම සඛ්ඝානං ගණාතං - සෙය්‍යථිදං: වජ්ජිතං, මලලාතං වතතති සකස්මිං පිජ්ඣෙ වසො: ඝාතෙතායං වා ඝාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං. කිං පන රඤ්ඤා ඛතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස සෙය්‍යථාපි රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස, සෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහි පුත්තස්ස? වතෙතග්ග හො ගොතම, වතතිතුඤ්ච මරහති”ති.

11. තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, යං නිං ඵලං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාති, වතතති තෙ තස්මිං රූපෙ වසො: ඵලං මෙ රූපං භොතු, ඵලං මෙ රූපං මා අභොසීති? ඵලං චුතොත සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්හි අගොසි.

දුතියමපි බො භගවා සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං ඵතදවොච: තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, යං නිං ඵලං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාති, වතතති තෙ තස්මිං රූපෙ වසො: ඵලං මෙ රූපං භොතු, ඵලං මෙ රූපං මා අභොසීති? දුතියමපි බො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්හි අගොසි.

අථ බො භගවා සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං ඵතදවොච: බ්‍යාකරොහි’දුති අග්ගිවෙස්සන, තදුති තෙ තුණ්හිභාවස්ස කාලො. භො කොචි අග්ගිවෙස්සන තථාගතෙත යාවතතියං සභබ්මමිකං පඤ්ඤං පුට්ඨො න බ්‍යාකරොහි, ඵසොවස්ස සත්තධා මුද්ධා ඵලතීති.

12. තෙන බො පන සමයෙන චජිරප්පංඤ්ඤි යකොවා ආයසං චජිරං ආදාය ආදිත්තං සමපජ්ජලිතං සජොතිභුතං සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස උපරිවෙතාසං සිතො භොති: “භවායං සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතා යාවතතියං සභබ්මමිකං පඤ්ඤං පුට්ඨො ත බ්‍යාකරිස්සති, ඵසොවස්ස සත්තධා මුද්ධං ඵාලෙස්සාමි”ති.

1. මුද්ධාවසිත්තස්ස, මජ්ඣ.

10. ගිනිවෙස්න, (පස්කඳු ආත්ම ය සි පිළින කෙරෙහි ද) එකරුණින් මෙහිලා තා ම පිළිවිසිමි. යම් සේ තට රුක්තේ නමි, එසේ එය ප්‍රකාශ කරව. කියග ගිනිවෙස්න, ඒ කිමැසි හඟනුව? කැත්කුලෙහි උපත් මුදුනෙහි අභිමිකන රජක්හට - පසේනදි කොසොල් රජහට සෙසින්, නොහොත් මගධාසිපති වෙදෙහි පුත්‍ර අජාසත් රජහට සෙසින්, මරවන්නට නිසියත් මරවන්නට, ධනභානියට නිසියත් දිළිඳු කරන්නට, රටින් තෙරතට නිසියත් රටින් තෙරවන්නට සියරට ඉසුරු (බල) පවත්නේ ද?

“හවන් ගොසුම් ගොතු වෙති, කැත්කුල උපත් මුදුනෙහි බිසෙස් කල - රජක්හට පසේනදි කොසොල් රජහට නොහොත් මගධාසිපති වෙදෙහිපුත්‍ර අජාසත් රජහට සෙසින්, මරවන්නට නිස්සත් මරවන්නට ධනභානියට නිස්සත් දිළිඳු කරවන්නට රටින් තහනව නිස්සත් රටින් තංවන්නට සියරට ඉසුරු පවත්නේ ය. හවන් ගොතමයෙනි, මේ සමුඛයා ඇති ගණයා ඇති - එනමි, වැදූරට රජුත්හට ද මලරට රජුත්හට ද මරවන්නට නිස්සත් මරවන්නට ධනභානියට නිස්සත් දිළිඳු කරවන්නට රටින් තංවන්නට නිස්සත් රටින් තංවන්නට සියරට ඉසුරු පවත්නේ ය. පසේනදි කොසොල් රජුත් වැනි මගධාසිපති වෙදෙහිපුත්‍ර අජාසත් රජුත්වැනි කැත්කුල උපත් මුදුනෙහි රජහට කියනු කිම? හවන් ගොතමයෙනි, උතට ඉසුරු ඇත් ම ය, පවත්නට ද නිසි ම යැයි” කී.

11. ගිනිවෙස්න, ඒ කිමැසි හඟනුව? ‘රූප මාගේ ආත්මය’ යි මෙසේ යමක් තෝ කීහි ද, ‘මාගේ රූප මෙසේ වේවා. මාගේ රූප මෙසේ නො වේවා’ යි තාගේ ඉසුරු එ රූපයෙහි පවත්නේ ද? මෙසේ වදාල කල්හි සච්චක නුවටදරු නො බිණී.

දෙවැනි වට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සච්චක නිගණ්ඨපුත්‍රයා තෙල පුළුවුත්හ. ගිනිවෙස්න, ඒ කිමැසි හඟනුව? ‘රූප මාගේ ආත්මය’ යන යමක් තෝ කීහි ද? ‘මාගේ රූප මෙසේ වේවා. මාගේ රූප මෙසේ නො වේවා’ යි ඒ රූපයෙහි තාගේ වසය පවත්නේ ද? සච්චක නිගණ්ඨපුත්‍ර දෙවැනි වට ද නො බිණී.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සච්චක නිගණ්ඨපුත්‍රයාට තෙල වදාලහ: කියග ගිනිවෙස්න, දැන් කලී බණව, දැන් තා නො බණන්නට කාලය නො වේ. ගිනිවෙස්න, යම් කිසිවෙක් තථාගත විසින් සකාරණ කොට තුන්යලක් පැණ අගත ලද්දේ පිළිතුරු නො දේ නමි, මෙහි ම ඔහුගේ හිස සත්කඛව පැළෙන්නේ ය

12. එකල්හි චජ්ජාණී යක්‍ෂ (සක් දෙව තෙම) ගිනිකඳු බදු, ගිනි ගෙන දිලියෙන, භාත්පභ වහනිජමාල වූ යමුවා චජ්ජාසුඛ ගෙන සච්චක නුවටදරුවා හිස් මතුයෙහි අභස “ඉදින් මේ සච්චක නුවටපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තුන්යලක් සකාරණ කොට පැන පුළුවුත්තා ලදුදු ප්‍රකාශ නො කරන්නේ වී නමි මෙහි ම ඔහුගේ මුදුන සත් කඛ කොට පලම” යි සිටියේ යි.

තං ඛො පන චජීරපාණීං යකඛං භගවා චෙව ජස්සති, සච්චකො ච නීගණ්ඤපුත්තො. අථ ඛො සච්චකො නීගණ්ඤපුත්තො භිතො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො භගවන්තංගෙව තාණං ගචෙසී, භගවන්තංගෙව ලොණං ගචෙසී, භගවන්තංගෙව සරණං ගචෙසී, භගවන්තං එතදවොච: පුච්ඡතු මං භවං ගොතමො, ඛ්‍යාකරිස්සාමිති.

13. තං කීං මඤ්ඤසී අග්ගිචෙස්සන, යං තිං එවං චදෙසී: රූපං මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තසම්. රූපෙ චසො “එවං මෙ රූපං භොදු. එවං මෙ රූපං මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මතසී කරොති අග්ගිචෙස්සන, මතසී කරිත්වා ඛො අග්ගිචෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සකීයති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කීං මඤ්ඤසී අග්ගිචෙස්සන, යං තිං එවං චදෙසී: චෙදනා මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තායං චෙදනායං චසො “එවං මෙ චෙදනා භොදු. එවං මෙ චෙදනා මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මතසී කරොති අග්ගිචෙස්සන, මතසී කරිත්වා ඛො අග්ගිචෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සකීයති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කීං මඤ්ඤසී අග්ගිචෙස්සන, යං තිං එවං චදෙසී: සඤ්ඤා මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තායං සඤ්ඤායං චසො “එවං මෙ සඤ්ඤා භොදු. එවං මෙ සඤ්ඤා මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මතසී කරොති අග්ගිචෙස්සන, මතසී කරිත්වා ඛො අග්ගිචෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සකීයති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කීං මඤ්ඤසී අග්ගිචෙස්සන, යං තිං එවං චදෙසී: සඛ්බාරා මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තෙසු සඛ්බාරෙසු චසො “එවං මෙ සඛ්බාරා භොතතු. එවං මෙ සඛ්බාරා මා අභෙසු”න්ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මතසී කරොති අග්ගිචෙස්සන, මතසී කරිත්වා ඛො අග්ගිචෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සකීයති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කීං මඤ්ඤසී අග්ගිචෙස්සන, යං තිං එවං චදෙසී: ටිඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තසම්. ටිඤ්ඤාණං චසො “එවං මෙ ටිඤ්ඤාණං භොදු. එවං මෙ ටිඤ්ඤාණං මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම. මතසී කරොති අග්ගිචෙස්සන, මතසී කරිත්වා ඛො අග්ගිචෙස්සන, ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සකීයති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ඒ වජ්‍රපාණියක්‍ෂයා දක්නාහ. සච්චක නුවරදරු ද දකි සි. ඉක්බිති සච්චක නුවර උත්තරාසන විය, උදොග ආභි විය, රොමහඪී ආභි විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මරුකවරණ කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ගැලෙන තැන් කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පිහිට කොට සොයනුයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය: “භවත් ගොසුම්, මා පිළිවිසිවා. කියමි”යි.

13. ගිනිවෙස්ත, ඒ කිමැසි හඟනුව? “රූප මාගේ ආත්මය”යි මෙසේ යමක් තෝ කිහි ද? “මාගේ රූප මෙසේ වේවා. මාගේ රූප මෙසේ නොවේවා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ රූපයෙහි පවත්නේ වේ ද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොදුව”යි කීය. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලව. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලවා කියා. තා පලමු කී දෑ හා පසුව කියන දෑ හා නො ගැලපෙයි. පසුව කියන දෑ හා පලමු කී දෑ හා නො ගැලපෙයි.

ගිනිවෙස්ත, ඒ කිමැසි හඟනුව? “වේදනා මාගේ ආත්මය”යි මෙසේ යමක් තෝ කිහි ද? “මාගේ වේදනා මෙසේ වේවා. මාගේ වේදනා මෙසේ නො වේවා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ වේදනායෙහි පවත්නේ වේ ද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොදුව”යි කීය. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලව. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලවා කියව. තාගේ පලමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පලමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

ගිනිවෙස්ත, ඒ කිමැසි හඟනුව? “සංඥා මාගේ ආත්මය”යි මෙසේ තෝ යමක් කිහි ද? “මාගේ සංඥා මෙසේ වේවා. මාගේ සංඥා මෙසේ නොවේවා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ සංඥා කෙරෙහි පවත්නේ වේ ද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොදුව”යි කීය. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලව. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලවා කියව. තාගේ පලමු බස හා පසු බස හා නො ගැලපෙයි. පසු බස හා පලමු බස හා නො ගැලපෙයි.

ගිනිවෙස්ත, ඒ කිමැසි හඟනුව? “සංඝකාර මාගේ ආත්මය” යි මෙසේ තෝ යමක් කිහි ද? “මාගේ සංඝකාරයෝ මෙසේ වෙත්වා. මාගේ සංඝකාරයෝ මෙසේ නො වෙත්වා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ සංඝකාරයන් කෙරෙහි පවත්නේ වේ ද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොදුව”යි කීය. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලව. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලවා කියව. තාගේ පලමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පලමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

ගිනිවෙස්ත, ඒ කිමැසි හඟනුව? “විඤ්ඤා මාගේ ආත්මය”යි මෙසේ තෝ යමක් කිහි ද? “මාගේ විඤ්ඤා මෙසේ වේවා. මාගේ විඤ්ඤා මෙසේ නො වේවා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ විඤ්ඤා කෙරෙහි පවත්නේ වේ ද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොදුව”යි කී. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලව. ගිනිවෙස්ත, සිහි ඵලවා කියව. තාගේ පලමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පලමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

14. තං කිං මඤ්ඤාසී අග්භිවෙසසන, රූපං නිව්චං වා අනිව්චං වාහි 'අනිව්චං භො ගොතමි.' යං පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාහි. 'දුක්ඛං භො ගොතමි.' යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං: එතං මම, එසොහමසමි, එසො මෙ අත්තාහි. 'තො හිදං භො ගොතමි.' තං කිං මඤ්ඤාසී අග්භිවෙසසන, වෙදනා - ටෙ - සඤ්ඤා - ටෙ - සබ්බාරා - ටෙ - විඤ්ඤාණං නිව්චං වා අනිව්චං වාහි. 'අනිව්චං භො ගොතමි.' යමපනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාහි. 'දුක්ඛං භො ගොතමි.' යමපනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං: එතං මම, එසොහමසමි, එසො මෙ අත්තාහි. 'තො හිදං භො ගොතමි.'

15. තං කිං මඤ්ඤාසී අග්භිවෙසසන, යො භු ඛො දුක්ඛං අලලීතො දුක්ඛං උපහතො දුක්ඛං අරේඛාසිතො, දුක්ඛං "එතං මම, එසො හමසමි, එසො මෙ අත්තා"හි සමනුපසසති, අපි භු ඛො සො සාමිං වා දුක්ඛං පරිජානෙය්‍ය, දුක්ඛං වා පරිකොපෙතී: විහරෙය්‍යාහි. "කිං හි සියා භො ගොතම, තො හිදං භො ගොතමා"හි. තං කිං මඤ්ඤාසී අග්භිවෙසසන, න භු ඛං එවං සමනන දුක්ඛං අලලීතො දුක්ඛං උපහතො දුක්ඛං අරේඛාසිතො, දුක්ඛං "එතං මම, එසොහමසමි, එසො මෙ අත්තා"හි සමනුපසසති? "කිං හි තො සියා භො ගොතම, එවමිදං භො ගොතමා"හි.¹

16. සෙය්‍යථාපි අග්භිවෙසසන, පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙය්‍යනං වරමානො තිබ්බණං² කුඨාරිං ආදාය වනං පවිසෙය්‍ය, යො තථ පසෙය්‍ය මහන්තං කදලිකකිං උජ්ඣං තචං අකුකකුචජාතං,³ තමෙනං මුලෙ ජ්ඣෙය්‍ය, මුලෙ ජේතී අග්ගෙ ජ්ඣෙය්‍ය, අග්ගෙ ජේතී පතතචට්ඨිං විනිබ්බුජේය්‍ය, යො තථ පතතචට්ඨිං විනිබ්බුජනො, ඵෙගුමපි තාධිගවෙජ්ඣය්‍ය, කුතො සාරං. එවමෙව ඛො තිං අග්භිවෙසසන මයා සකසමිං වාදෙ සමනුසුඤ්ඤාමානො සමනුගාභියමානො⁴ සමනු - හාසියමානො රිතො: තුච්ඡා අපරඤ්ඤා.

17. භාසිතා ඛො පත තෙ එසො අග්භිවෙසසන වෙසාලියං පරිසතීං⁵ වාචං "තාහන්තං පසාමි සමණං වා බ්‍රාහමණං වා සබ්බිං ගඤ්ඤිං ගණාවරියං අපි⁶ අරහන්තං සමමාසමබ්බුද්ධිං පටිජානමානං, යො මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤා න සභිකමෙපය්‍ය න සමපකමෙපය්‍ය න සමපවෙධෙය්‍ය, යස්ස න කචෙජ්ඣි සෙදා මුච්චෙය්‍යං. උතං වෙපහං? අවෙතනං වාදෙන වාදං සමාරභෙය්‍යං; සාපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤා සභිකමෙපය්‍ය සමපකමෙපය්‍ය සමපවෙධෙය්‍ය, තො පත වාදෙ මනුස්සාහුතස්සා"හි

1. කිං හි සියා භො ගොතමි තොහිදං භො ගොතමාහි, සි.
 2. තිබ්බණං, මජ්ඣං - ස්‍යා. - PTS. 3. අකුකකුචජාතං - ස්‍යා.
 4. සමනුගාභියමානො, - ස්‍යා 5. පරිසතී, මජ්ඣං - ස්‍යා
 6. අපිච්ච, මජ්ඣං - ස්‍යා. 7. උඤ්ඤා පාහං, මජ්ඣං - උඤ්ඤාචාරාං - ස්‍යා.

14. කිහිටෙස්සන, ඒ කිමැසි හඟනුච්ච? රූප නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ චේ ද? “හචන් ගෞතමයෙනි, අනිත්‍යය.” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් ඵදුක් ද, සුච ද? “හචන් ගෞතමයෙනි, දුක් ය.” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් දුක් වේ නම්, පෙරෙළෙන සැඟවී ඇත්තේ නම්, “මේ මා ගැත්තේ ය, මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්මය”යි (තාමණ්‍ය මාන දූපටි විසින්) දක්වන සුභුචේ ද? “සුභු නො වෙයි හචන් ගෞතමයෙනි”. කිහිටෙස්සන, ඒ කිමැසි හඟනුච්ච? වෙදනා ... සංඥ ... සංඝකාර... විඤන නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ චේ ද? “හචන් ගෞතමයෙනි, අනිත්‍යය.” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් ඵය දුක් ද, සුච ද? “හචන් ගෞතමයෙනි, දුක් ය” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම්, දුක් වේ නම්, වෙනස් වන සුභු වේ නම්, ඵය “මේ මා ගැත්තේ ය. මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්මය”යි දක්වන සුභු චේ ද? “සුභු නො වෙ, ගොයුම් ගොනුච්ච”.

15. කිහිටෙස්සන, ඒ කිමැසි හඟනුච්ච? දුකෙහි ඇලුණ, දුකට පැමිණි, දුකට බැසගත් යමෙක් ඒ දුක “මේ මා ගැත්තේ ය, මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්ම” යැයි දක්වන වේ නම්, හේ ඡතමො ජඤ්ඤකනිදුඃඛය (අනිත්‍යාදීන්) තීරණ පරිඤ්ඤෙන් දන්නේ හෝ චේ ද? දුක හෝ (කුසලව්‍යය අනුකපාද විසින්) ගෙවා විහරණ කරන්නේ චේ ද? “හචන් ගෞතමයෙනි, කිසේ චන්තේ ද, හචන් ගෞතමයෙනි, නො චන්තේ ම ය.” කිහිටෙස්සන ඒ කිමැසි හඟනුච්ච? මෙසේ ඇති කල්හි තෝ දුකෙහි ඇලුණෙහි, දුකට පැමිණියෙහි, දුකට බැස ගත්තෙහි, ඒ දුක “මේ මා ගැත්තේ ය, මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්මය”යි දක්වන නොවෙයි? “හචන් ගෞතමයෙනි, කිසෙසින් නො චන්තේ ද, හචන් ගෞතමයෙනි, තෙල ඵසේ ම වෙයි.”

16. යම් සේ කිහිටෙස්සන, හර කැමැති, හර සොයන හර පිරිසෙස්සන් ඇවිදුනා පුරුෂයෙක් තිසුණු පොරවක් ගෙන වනයට පිටිසෙන්නේ චේ ද, හෙ එහි ඉදි, ලද, නො හැටගැරදුණු ඇති - නොසුදුනු මහත් කෙහෙල් කඳක් දක්වනේ චේ ද, හෙ ඒ කෙහෙල්කඳ මුල කපා ද, මුල කපා අග කපා ද, අග කපා පත්වැටි නගාලන්නේ චේ ද, පත්වැටි නගාලන්නේ හෙ බොරුදුන් නො ලබන්නේ ය. හරක් කොයින් ලබා ද? කිහිටෙස්සන, ඵ පරිද්දෙන් ම තෝ මා විසින් තාගේ වාදයෙහි ලා ලබිති විචාරනු ලබන්නෙහි ලබිති ගත්වනු ලබන්නෙහි කරුණු අසනු ලබන්නෙහි ඊකත (හර රහිත) පිහි, සිස් පිහි, පරුච්ච පිහි’යි වදාලො.

17. කිහිටෙස්සන, “මා විසින් කපාමාගියෙන් දෙග් ඇරැවු යමෙක් කමපිත නො වේ ද, ප්‍රකමපිත නො වේ ද, වෙටුලා නො ගේ ද, යමකුගේ කකුගෙන් සෙවද නො සිලියේ ද, එවන් සඟ ඇති, ගණ ඇති, ගණැදුරු මහණෙක් චේ ව සි, බමුණෙක් චේවසි, නොහොත් ‘රුත්ම’යි ‘බුදුම’යි පිලින කරනුයෙක් චේ ව සි, නො දක්මි. ඉදින් මම අවෙහන වඹව ද වාදයෙන් වාද අරඹන්නෙමි චේ ද, මා විසින් වාදමාගියෙන් දෙග් ගණ වාද ඇරැවු ඒ වඹ ද කමපිත වෙයි. ප්‍රකමපිත වෙයි, වෙටුලායයි. කවර කපා ය මිනිසක්හට” යැයි තා විසින් විසාලානුමර පිරිස්හි තෙල කියන ලද වෙයි.

තුඤ්ඤාං ඛො පනග්ගිවෙසසන අපෙපකච්චානි සෙදච්ඡිතිනානි තලොවා මුත්තාති¹ උත්තරාසඛිතං විනිතිජ්ඣිතා² භූමියං පතිට්ඨිතාති. “මඤ්ඤාං ඛො පනග්ගිවෙසසන, තඤ්ඤි ඵතරති කායසමීං සෙදො”ති. - ඉති භගවා තස්මිං පරිසතිං සුවණ්ණවණ්ණං කායං විවරි.

ඵවං චුත්තො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්ඨිභුතො මඛකුභුතො පත්තකඛිනො අධොමුඛො පඤ්ඤායනො අසපිභාතො තිසිදි.

18 අථ ඛො දුමමුඛො ලිච්ඡවිපුත්තො සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං තුණ්ඨිභුතං මඛකුභුතං පත්තකඛිනං අධොමුඛං පඤ්ඤායනං අසපිභාතං විදිතා භගවන්තං ඵතදවොච: උපමා මං භගවා පටිභාතීති. ‘පටිභාතු තං දුමමුඛා’ති භගවා අවොච:

‘සෙය්‍යථාපි භනෙත භාමස්ස වා තිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකඛරණී, තත්‍රස්ස කකකචකො, අථ ඛො භනෙත සමඛිහුලා කුමාරකා වා කුමාරිකා වා තඹා භාමී වා නිගමී වා තිකඛමිඤ්ඤා යෙන සා පොකඛරණී තෙනුපසඛිකමෙය්‍යං, උපසඛිකමිඤ්ඤා තං පොකඛරණීං ඔගභෙතා තං කකකචකං උදකා උඤ්චිතා ඵලෙ පතිට්ඨාපෙය්‍යං, යඤ්ඤොදෙව හි සො භනෙත කකකචකො අලං අභිතින්තාමෙය්‍ය, තන්තදෙව තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකා වා කථෙඨිත වා කඨිලෙන වා සඤ්ඤොදෙව සමභඤ්ඤොදෙව සමපලිභඤ්ඤොදෙව, ඵවං හි සො භනෙත කකකචකො භනෙතෙති අලෙහි සංඤ්ඤානෙති සමභග්ගෙහි සමපලිභග්ගෙහි අභබ්බො තං පොකඛරණීං පුත ඔතරිතුං සෙය්‍යථාපි පුබ්බො. ඵවමෙව ඛො භනෙත යාති සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස විසුකාසිතාති විසෙවිතාති විපථජ්ඣිතාති කානිවි කාතිවි, තාති භගවතා සංඤ්ඤානාති සමභග්ගාති සමපලිභග්ගාති. අභබ්බොවදති භනෙත සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො පුත භගවන්තං උපසඛිකමිඤ්ඤා යදිදං වාදාධිප්පායො’ති.

19. ඵවං චුත්තො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො දුමමුඛො ලිච්ඡවිපුත්තං ඵතදවොච: “අභගමෙහි තං දුමමුඛං මුඛරොහි තං දුමමුඛං.³ ත මයං තභා සද්ධිං මනෙතමි. ඉධ මයං භොතා ගොතමෙන සද්ධිං මනෙතමි.”

“තිට්ඨතෙසා භො ගොතමි, අමතාකඤ්ඤොව අඤ්ඤොසඤ්ඤො පුච්ඡමණ්- වුභමණ්ඤානං වාචා. විලාපං පිලපිතං මඤ්ඤො. නිත්තාවතා ඤු ඛො භොතො ගොතමස්ස සාවකො සාසකකරො භොති ඔවාදපතිකරො තිණ්ණවිවිකිචේඡා පිගතකථඛිකථො වෙසාරඤ්ඤාපනො අපරපච්චො සඤ්ඤාසග්ගෙ විතරති”ති?

1. තලොවමුත්තාති, භා.
2. විනිතිජ්ඣිතා, භා.
3. ආගමෙහි තං දුමමුඛං, ආගමෙහි තං දුමමුඛං - ඔච්චි.

“ගිනිවෙස්ත, තා තලලයින් ගුළු ඇතැම් සෙවද පොදුහු උතුරුසඵ විනිවිද ගෙණ බිම සිටියහ. ගිනිවෙස්ත, දුන් මාගේ ශරීරයෙහි මූ කලී සෙව ද ඇත්තේ නො වෙයි” වදාරා - මුදුහු ඵ පිරිස්හි (ගලවළයෙන් සිවුර උතා සතරගුල් පමණ බහා පිළිසන්) රත්වන් සිරිඊ විවර කොට දැක්වුහ.

මෙසේ වදාල කල සමකනුවවදරු නිකම වූයේ, නිකෙප වූයේ කර බැහුයේ, යට කෙළ මුමුතියේ, නන් අරමුණු සිහනුයේ, උතකර නො වටහනුයේ, (පටාභිල්ලෙන් බිම කණිමින්) හුත්තේ ය.

18. එකල දුර්මුඛ නම් ලිච්චිදරුයෙක් සමකනුවවදරුවා තුණ්ණිමභූත වෑ නිසොන්සක වෑ පතිතඝකක වෑ අබොමුඛ වෑ සිතිවිලි සිහනු වෑ ප්‍රතිභාතවිරහිත වෑ හුත්තනු දුක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙලේ ය: “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට උපමායෙක් වටහයි” කී ය. “දුර්මුඛය, තට එය වටහාව”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලහ.

“වහන්ස, යම් පරිදි ගමකට හෝ නියමගමකට නුදුරුතන්හි පොකුණෙක් වී ද, එහි කකුළයෙක් වී ද, වහන්ස, එකල එහි වෑසි බොහෝ දරුවෝ හෝ දුරියෝ හෝ ඒ ගමින් හෝ නියමගමින් හෝ නික්ම ඒ පොකුණට එළඹෙද් ද, එළඹ පොකුණට බැස, ඒ කකුළුවා දිගෙන් නඟා ගොඩ බහද් ද, වහන්ස, ඒ කකුළු යම් යම් අළක්(අඹුවක්) තඟා ද, උහුයේ ඒ තැඟු නැඟු අල ඒ දරුවෝ හෝ දුරියෝ දඹුකමෙකින් හෝ කබල්කමෙකින් හෝ සිඳපියද් ද, බිඳපියද් ද, නො තබා බිඳපියද් ද, වහන්ස, මෙසේ ඒ කකුළු හුත්, මුත්, පිළිමුත්, ඵ හැම අලින් ඒ පොකුණට පෙර මෙන් යළි බස්තට (ගමන් පසුන් බැවින්) නො හැකි ය. වහන්ස, ඵ පරිදි ම සමකනුවවදරුවාගේ යම් කවර හෝ පිසුකාකාර දූෂට්‍රු ඇද් ද, දූෂට්‍රුකාරිත කෙනෙක් ඇද් ද, උන්මාභියෙහි වෑමුණු මිසද්මුහු ඇද් ද, වහන්ස, ඵ හැම දූෂට්‍රු හඟවත්හු විසින් සිඳපියත ලදහ. බිඳපියත ලදහ. නො තබා බිඳපියත ලදහ. වහන්ස, සමකනුවවදරු දුන් වෑදහිප්‍රාය ඇති වෑ වටා ලා භගවත්හු කරා එළඹෙන්නට අභව්‍ය යැ” යි කී.

19. මෙහෙයින් උපමා කිකල සමකනුවවදරු දුර්මුඛලිච්චි දරුට කියනුයේ: “දුර්මුඛය, තෝ සිටුව. දුර්මුඛය, තෝ මුබරයෙහි. අපි තා හා සැසඳිලි නො කරමහ. මෙහි අපි භවත් ගොසුම්හු හා සැසඳිලි කරමහ”යි කී ය.

“භවත් ගොසුම්ගොසුව, අපගේ ද, සෙස්සන්ගේ දැයි බොහෝ මඟණ බමුණන්ගේ කථා තිබියේවා. (උන්ගේ තෙල) වචන විලාපමාත්‍රයක් වෑත්ත භවත් ගොතමයන්ගේ ශ්‍රාවකයෙක් කොපමණෙකින් සසුන් කරණුයේ ඔවා පිළිපදනේ වේද, තිණුවිච්චිකතා ඇති වෑ පෑහුසෑක ඇති වෑ නැණ පත් වෑ ශායනාශාසනගෙහි පරප්‍රත්‍යය (පරප්‍රඥා) රහිත වෑ වහනු හම් වේ දැයි පිළිවිසි.

20. ඉධ අභිච්චෙස්සන මම සාවකො යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා ඛග්ගිං වා ඔලාරිකං වා සුචුමං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරේ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං “නෙතං මම, නෙසො හමස්මී, න මෙසො අත්තා”ති ඵවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සති. යා කාවි වෙදනා -පෙ- යා කාවි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙච්චි සඛ්ඛාරා -පෙ- යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා ඛග්ගිං වා ඔලාරිකං වා සුචුමං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරේ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං “නෙතං මම, නෙසො හමස්මී, න මෙසො අත්තා”ති ඵවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සති; ඵත්තාවතා ඛො අභිච්චෙස්සන මම සාවකො සාසතකරො හොති ඔවාදපතිකරො. තිණ්ණවිචිකිච්චෝ විගතකථකපො වෙසාරජ්ජපතො අපරපච්චයො සජ්චසාසනෙ විහරතිති.

21. “කිත්තාවතා පන හො ගොතම භික්ඛු අරහං හොති තිණ්ණවො චූඝිතවා කතකරණීයො ඔතිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙසො පරිකක්ඛිණභව-සඤ්ඤාජනො සමමදඤ්ඤා විමුත්තො”ති?

ඉධ අභිච්චෙස්සන භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා ඛග්ගිං වා ඔලාරිකං වා සුචුමං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරේ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං ‘නෙතං මම, නෙසො හමස්මී, න මෙසො අත්තා’ති, ඵවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දිසා අනුපාදා විමුත්තො හොති. යා කාවි වෙදනා -පෙ- යා කාවි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙච්චි සඛ්ඛාරා -පෙ- යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා ඛග්ගිං වා ඔලාරිකං වා සුචුමං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරේ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං ‘නෙතං මම, නෙසො හමස්මී, න මෙසො අත්තා’ති, ඵවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දිසා අනුපාදා විමුත්තො හොති. ඵත්තාවතා ඛො අභිච්චෙස්සන භික්ඛු අරහං හොති තිණ්ණවො චූඝිතවා කතකරණීයො ඔතිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙසො පරිකක්ඛිණභව-සඤ්ඤාජනො සමමදඤ්ඤා විමුත්තො.

22. ඵචං විමුත්ත විත්තො¹ ඛො අභිච්චෙස්සන භික්ඛු තිහි අනුත්තරියෙහි සමිත්තාගතො හොති: දස්සනානුත්තරියෙන පටිපදනුත්තරියෙන විමුත්තා-නුත්තරියෙන. -

1. විමුත්තො, සිඞ්ඞි.

20. ගිතීවෙස්න, මෙ සස්තෙහි මාගේ ශ්‍රාවකයෙක් “අතීත, අතාගත, පච්චුසන්ත, අජ්ඣතත, බහිඤා, ඔලාරික, සුඛුම, හිත, පණිත, දුර සන්තික විසින් හෙදහින්න යම් රූපයෙක් ඇද්ද, එ හැම (එකොළොස් වැදුරුම්) රූප ගෙන “තෙල රූප මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල රූපයෙම නො වෙමි. මාගේ ඉසුරු රූපයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසෙසින් තෙල යථාභාවය මනා කොට නුවණින් දක්නේ වේ ද, යම් කිසි වෙදනායෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි සංඥයෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි සංසකාරයෝ ඇද්ද ... යම්කිසි අතීත, අතාගත, පච්චුසන්ත, අජ්ඣතත, බහිඤා, ඔලාරික, සුඛුම, හිත, පණිත, දුර, සන්තික විසින් හෙදහින්න විඥනයෙක් ඇද්ද, එ හැම (එකොළොස් වැදුරුම්) විඥන ගෙන “තෙල මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල විඥනයෙම නො වෙමි, මාගේ ඉසුරු විඥනයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසෙසින් තෙල යථාභාවය මනා කොට නුවණින් දක්නේ වේ ද. ගිතීවෙස්න, මෙපමණෙකින් මාගේ ශ්‍රාවක සසුන් කරන්නේ ඔවා පිළිපදුනේ වෙයි. තිණ්චිවිකිත්තා ඇතිවූ පාහුසැක ඇති වූ ඥානප්‍ර පා වූයේ ශාස්තෘශාසනයෙහි පරපුත්‍රය රහිත වූ (සචතනනුවෑ)වා සකෙරේ ය යි (ගෙසන්හුම්) වදාළහ.

21. “භවත් ගොසුම් ගොතුට, කොපමණෙකින් මහණ කිණු අස්වත් ඇති, වුසු බඹසර ඇති, කලු සොළෙ ස් කරණි ඇති, බැහු කෙලෙස්බර ඇති, ලැබු ස්වාච්චි ඇති, භවසංයෝජනක්‍ෂය කොට සිටි, මනා නුවණින් දූත මදී සිටි රහත් නම් වේ දැ”යි පිළිවිසි.

ගිතීවෙස්න, මෙ සස්තෙහි මහණ “අතීත, අතාගත, පච්චුසන්ත, අජ්ඣතත, බහිඤා, ඔලාරික, සුඛුම, හිත, පණිත, දුර, සන්තික විසින් හෙදහින්න යම් රූකදෙක් ඇද්ද, එ හැම (එකොළොස් වැදුරුම්) රූප ගෙන ‘තෙල රූප මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල රූපයෙම නො වෙමි, මාගේ ඉසුරු තෙල රූපයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසේ තෙල යථාභාවය මනා කොට නුවණින් දැක අනුපාදවීමොක්‍ෂයෙන් විමුක්ත වේ ද, යම්කිසි වෙදනාසකකියෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි සංඥසකකියෙක් ඇද්ද, ... යම්කිසි සංසකාරසකකියෙක් ඇද්ද, ... අතීත, අතාගත, පච්චුසන්ත, අජ්ඣතත, බහිඤා, ඔලාරික, සුඛුම, හිත, පණිත, දුර, සන්තික විසින් හෙදහින්න යම්කිසි විඥනයකියෙක් ඇද්ද, එ හැම (එකොළොස් වැදුරුම්) විඥන ගෙන “තෙල විඥන මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල විඥනයෙම නො වෙමි, මාගේ ඉසුරු තෙල විඥනයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසේ තෙල යථාභාවය මනා කොට නුවණින් දැක සතර උපාදාන විසින් කිසිවක් නො ගෙන විමුක්ත වේ ද, ගිතීවෙස්න, මෙපමණෙකින් මහණ ක්‍ෂිණාසුච වූ බ්‍රහ්මචර්යාවාස නිම කල සිටුමගින් කල ඡෝඛගවිධඥානාසාරා ඇති, අපහානතෙලභාර ඇති අතීත්ඵල සබ්බසාත ස්වාච්චියට පත්, පරික්‍ෂිණවූ භවබකිත ඇති, මනා කොට නුවණින් දූත නිසරණවිමුක්තීන් විමුක්ත වූ රහත් නම් වේ යයි වදාළෝ.

22. ගිතීවෙස්න, මෙසේ විමුක්ත වූ සිත්ඇති මහණ දසසනානුත්තරියෙ-නුද (ලොච්චි ලොචුතුරා නුවණිනුද, නොහොත් රහත්මග සම්දීටුයෙනුද), පටිපදානුත්තරියෙනුද (ලොච්චි ලොචුතුරා පිළිවෙතිනුද, නොහොත් රහත්මග සම්දීටුගබා තෙසු මාථීඛගභයෙනුද) විමුක්තානුත්තරියෙනුද - (ලොච්චි ලොචු-තුරා විමුක්තීනුද නොහොත් මාථීඵල විමුක්තියෙනුද) තුන් අනුත්තරිය ගුණයෙන් සමකාගත වෙයි.

එවං විමුත්තවිතොනා ඛො අඤ්චවෙස්සන් භික්ඛු තථාගතඤ්ඤදව සකකරොති, ගරුකරොති, මානෙති, පුජෙති “බුද්ධො සො භගවා ඛොධාය ධම්මං දෙසෙති. දුතොනා සො භගවා දුමථාය ධම්මං දෙසෙති. සතොනා සො භගවා සමථාය ධම්මං දෙසෙති. තිණ්ණො සො භගවා තරණාය ධම්මං දෙසෙති. පරිනිබ්බුතො සො භගවා පරිනිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙති”ති.

23. එවං පුත්තො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං ඵතදවොචී: “මයමෙව භො ගොතමී ධංසී, මයං පගඛො, යෙ මයං භවන්තං ගොතමීං වාදෙන වාදං ආසාදෙනඛබ්බං අමඤ්ඤදීමහ. සියා හි භො ගොතම භන්තිපප-භින්නං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්භිභාවො, න තෙව භවන්තං ගොතමං ආසජ්ජ සියා පුරිසස්ස සොත්භිභාවො. සියා හි භො ගොතමී පජ්ජිතං අඤ්චකඛබ්බං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්භිභාවො, න තෙව භවන්තං ගොතමීං ආසජ්ජ සියා පුරිසස්ස සොත්භිභාවො. සියා හි භො ගොතමී ආසිපිසං කොර-පිසං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්භිභාවො, න තෙව භවන්තං ගොතමං ආසජ්ජ සියා පුරිසස්ස සොත්භිභාවො. මයමෙව භො ගොතමී ධංසී, මයං පගඛො, යෙ මයං භවන්තං ගොතමීං වාදෙන වාදං ආසාදෙනඛබ්බං අමඤ්ඤදීමහ. අභිවාසෙභු මෙ භවං ගොතමො ස්වාතනාය භත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤන්තා”ති. අභිවාසෙසි භගවා භුණ්ඤ්ඤාවෙත.

24. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො අභිවාසන්තං විදිචා තෙ ලිච්ඡචී ආමනෙතසී: “සුණන්භු මෙ භොනොනා ලිච්ඡචී, සමණො මෙ ගොතමො නිමන්තිතො ස්වාතනාය භත්තන්ත සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤන්ත. තෙන මෙ අභිභරෙය්‍යථ යමස්ස පඤ්ඤාපට්ඨං මඤ්ඤදෙය්‍යථා”ති. අථ ඛො තෙ ලිච්ඡචී තස්සා රත්තියා අච්චයෙන සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස පඤ්ඤාමත්තාති ථාලිපාකසතාති භත්තාභිභාරං අභිගරිංසු. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සතෙ ආරුමෙ පණීතං බාදනීයං භොජනීයං පරිශාදපෙචා භගවතො කාලො ආරොවාපෙසී: කාලො භො ගොතමී, නිට්ඨිතං භත්තන්ති.

25. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙචා පත්තවිවරං ආදාය යෙන සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස ආරාමො තෙනුපසඛකමි උපසඛක-මුචා පඤ්ඤදෙන ආසනෙ තිසීදී සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤන්ත. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො බුද්ධපමුඛං භික්ඛුසඤ්ඤං පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සකන්ථා සන්තප්පසි සම්පවාජෙසි. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං භුත්තාපිං ඕනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤදවරං නීචං ආසන්තං ගහෙචා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතොනා ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං එතදවොචී: යමිදං භො ගොතම දුතෙ පුඤ්ඤං පුඤ්ඤමභී ව, තං දායකානං සුඛාය භොභුති. “යං ඛො අඤ්චවෙස්සන් තාදීසං දක්ඛිණෙය්‍යං ආගමම අවීතරාගං අවීතදෙසං අවීතමොහං, තං දායකානං භවිස්සති. යං ඛො අඤ්චවෙස්සන් මාදීසං දක්ඛිණෙය්‍යං ආගමම වීතරාගං වීතදෙසං වීතමොහං, තං භුස්සං භවිස්සති”ති.

ගිනිවෙස්න, මෙසේ විමුක්ත සිත් ඇති මහණ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු සිසුසඤ්ඤා දන්තානු අනුන් දන්වනු සදහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු ඉන්ද්‍රියදමනයෙන් දුමුණු අනුන් දමනු සදහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු කෙලෙසුන්ගේ කේශාභ සන්තිද්‍රවා ප්‍රවානු අනුන්ගේ කෙලෙසකේශාභ සන්තිද්‍රවනු සදහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු තැරැහසරසසුරු ඇත්තානු අනුන් සසරසසුරින් තරනු සදහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු කෙලෙස් පිරිනිවෙතින් පිරිනිව්‍යානු අනුන්ගේ කෙලෙස් ගිනි නිවනු සදහා දහම් දෙසති” යි භගවත්හට ම සත්කාර ගරුකාර මානන පූජන කෙරෙයි වදලහ.

24 මෙසේ වදල කල්හි සම්මත නුවටදරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙලේය: “භවත් ගොසුම් ගොකුව, භවත් ගෞතමයන් වාදයෙන් වාදනගා සටන්තට නිසියවුන් කොට සිතුවමෝ වේද, ඒ අපි ම (ගුණවිසින්) නටුවමහ. අපි ම වාක්ප්‍රගලහ ඇතියමහ. භවත් ගෞතම-යාණෙනි, ත්‍රිමදගලිත ඇතකු පැහැර වැදගත් පුරුෂයකුට සෙත් වන් නේය. භවත් ගෞතමයන් සවාගෙන පුරුෂයකුට සෙත් නොවන්නේ මැය. භවත් ගෞතමයෙනි, දිලියෙන ගිනිකද සිපගත් පුරුෂයකුට සෙත් වන්නේය. භවත් ගෞතමයන් සවාගෙන පුරුෂයකුට සෙත් නො වන්නේ මැය. භවත් ගෞතමයෙනි, කොරවිෂ ඇති ආශිවිෂයකු පැහැර සිපගත් පුරුෂයකුට සෙත් වන්නේය. භවත් ගෞතමයන් ගැහැට සිපි පුරුෂ යකුට සෙත් නොවන්නේ මැය. භවත් ගොසුම් ගොකුවෙනි, භවත් ගෞතමයන් වාදයෙන් වාදනගා සටන්තට නිසියවුන් කොට සිතුවමෝ වේද, ඒ අපි ම නටුවමහ. අපි ම ප්‍රගලහයමහ. භවත් ගෞතමයෝ සෙට මා බත පිළිගත්තාසේක්වා, බික්සඟුන් හා යයි” කිය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො බැණ (ගිනිත්) ඉවසු දෑය.

23. එක්බිති සම්මත නුවට දරු බුදුන් ඉවසුසෙ දන ඒ ලිව්ව් රජපුරුවන් ඇමතිය: “භවත් ලිව්ව්නි, මබස අසත්වා. මා විසින් මහණ ගොසුම් සෙට බික්ති නිමනුණය කරන ලදී, බික් සඟුන් හාය. එහෙයින් යම් දෑයක් උසුට නිසි කොට සිතවු ද, ඒ දෑය මා වෙත එලවා ලව”යි. එසඳ ඒ ලිව්ව් රජදරුවෝ එ රූය ඇවෑමෙන් සම්මතනුවටහට පත්සියක් මුළුබත් හකතාභිභාර කොට දී යවුහ. එක්බිති සම්මත නුවටදරු සිය අරමෙහි පිණිකත - බොන දු පිළියෙල කරවා භගවත්හට කල් දැන්විය: භවත් ගෞතමයෙනි කල්වෙයි බත නිමියේ යයි.

24. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැද පාසිවුරු ගෙන සම්මත නුවටපුත්තරුන්ගේ අරම් කර වැසියහ වැඩ පැත්වූ අස්තෙහි බික් සඟුන් පිරිවරගෙන වැඩනුත්හ. එසඳ සම්මත නුවටපුත් බුදුපාමොක් බික්සඟුන් ප්‍රණීත බාදුයෙන් හෝජනයෙන් සියතින් මනා කොට සැතැ පිය. මනා කොට පැවැරිය. එක්බිති සම්මත නුවටදරු වලද නිමකල, පාත්‍රයෙන් බැහැරකල අත් ඇති (අත ද පාත්‍රය ද දෙවා හුන්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන අත්තර මිටි අස්තක් ගෙන එකත්පස් වැ ගින. එකත්පස්ව හුන් සම්මත නුවට පුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙලේය: “භවත් ගොසුම් ගොකුව, මේදනයෙහි යම් පුණ්‍යවිපාකක්කකියෙක් ඇද්ද, එයට පරිවාරයක් ඇද්ද, එය දූයකයනව සුවයට වැවේව” යි කිය. “ගිනිවෙස්න, අවිතරුහ වූ අවිතදෙස වූ අවිතමොහ වූ තාබදු යම් දක්ෂිණාභීයකු ලැබගෙන යම් දතෙක් දින් ද, එය (තවදුන්) දූයකයනව වෙයි. ගිනිවෙස්න, විතරුහ වූ විතදෙස වූ විතමොහ වූ මා වැනි දක්ෂිණාභීයකු ලැබ යම් දතෙක් දින් ද, එ පුණ්‍යඵලය මට දුන් තට වේය” යි වදලහ.

වූලසම්මතසුත්‍රය පස්වැනියි.

1. 4. 6.

මහාසව්වක සුත්තං

එවමෙම සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුට්ඨකාරසාලයං. තෙන ඛො ජන සමයෙන භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා ජනනව්වරං ආදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පවිසිතුකාමො හොති. අථ ඛො සව්වමනො නිගණ්ඨපුතො: ජග්ගාච්ඤාතො අනුච්චරමිනො යෙන මහාවනං කුට්ඨකාරසාලා තෙනුපසබ්බමි. අදදසා ඛො ආයසවා ආනාසෙදා සව්වකං නිගණ්ඨපුත්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන භගවන්තං එතදවොච: “අයං භනෙත සව්වමනො නිගණ්ඨපුතො: ආගච්ඡති භස්සපාවාදිකො ජග්ගාච්ඤාතො සාධු-සව්වමනො බහුජනස්ස. එසො ඛො භනෙත අවණණකාමො බුද්ධස්ස, අවණණකාමො ධම්මස්ස, අවණණකාමො සබ්බස්ස. සාධු භනෙත භගවා මුහුත්තං නිසීදතු අනුකම්පං උපාදාය:”ති. නිසීදී භගවා ජඤ්ඤාතො ආසතො. අථ ඛො සව්වමනො නිගණ්ඨපුතො: යෙන භගවා තෙනුපසබ්බමි. උපසබ්බමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමොදදී. සමොදදතීයං කථං සාරුණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො සව්වකො නිගණ්ඨපුතො: භගවන්තං එතදවොච:

2. සන්ති හො ගොතම එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා කායභවතානුයොග-මනුසුත්තා විහරන්ති. හො විත්තභාවතං. ජුසන්ති හි තෙ හො ගොතම සාරීරිකං දුක්ඛං වෙදනං. භුතපුබ්බං හො ගොතම සාරීරිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය ජුච්ඡස්ස සතො උඡාරුකඛමොපි නාම භවිස්සති, හදයමපි නාම එංලියන්ති, උණහමපි ලොහිතං මුඛතො උග්ගමිස්සති, උමමාදමපි පාපුණ්-ස්සති විත්තකෙඛපං. තස්ස ඛො එසො හො ගොතම කායකිං විත්තං හොති, කායස්ස වසෙන වත්තති. තං කිස්ස හෙතු? අභාවිත්තතා විත්තස්ස. සන්ති ජන හො ගොතම එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා විත්තභාවතානු-යොගමනුසුත්තා විහරන්ති, හො කායභාවතං. ජුසන්ති හි තෙ හො ගොතම වේතසිකං දුක්ඛං වෙදනං. භුතපුබ්බං හො ගොතම වේතසිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය ජුච්ඡස්ස සතො උඡාරුකඛමොපි නාම භවිස්සති, හදයමපි නාම එංලියන්ති, උණහමපි ලොහිතං මුඛතො උග්ගමිස්සති, උමමාදමපි පාපු-ණ්ස්සති විත්තකෙඛපං. තස්ස ඛො එසො හො ගොතම විත්තකිං කායො හොති, විත්තස්ස වසෙන වත්තති. තං කිස්ස හෙතු? අභාවිත්තතා කායස්ස. තස්ස මස්සං හො ගොතම එවං හොති: අද්ධා හොතො ගොතමස්ස සාවකා විත්තභාවතානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, හො කාය භාවතන්ති.

1. 4. 6.

මහාසම්මත සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සම්මයක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර මහාවනයෙහි (කැණිමඩුලු දී නැගු) කුලාරපතා ගදකිලියෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැදපෙරෙව පා සිවුරු ගෙන විසල්පුරට පිඹු පිණිස වදනු කැමැත්තාහු වෙති. එකල්හි සම්මක නුවරදරු ජබ්බාපිඤ්ඤා නමා එතැනින් එතැනට පසින් වැද ඇවිදුනේ මහවනකුටාගාරසාලා ගදකිලියට ගියේ ආයුමෙත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ සම්මක නුවරට පුතු දුරින් ම එත්තනු දුටුව. දැක ගතවත්තට තෙල සැලකලහ: “වහන්ස, මේ සම්මක නුවරට පුත් එහි. භාග්‍යවසින් කථාමාභී බණන්තෙක, ‘පණ්ඩිතයෙම’යි කියන්නෙක, බොහෝදෙනා විසින් සාධුසම්මතය. වහන්ස, හෙතෙම බුදුන්ගේ අයුණු කැමැති වෙයි දහමිහි අයුණු කැමැති වෙයි. සඟුන්ගේ අයුණු කැමැති වෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනොතක් වැඩ හිදුනේ මැනව, අනුකම්පා පිණිස යැ”යි. භාග්‍යවත්හුදු පැත්වූ අස්තෙහි වැඩිහුන්හු. එසඳ සම්මක නුවරදරු බුදුන් කරා ගියේ. ගොස් බුදුන් හා සම්ම සතුටු වී. ධුස්තට කිසි සිහිකරනුවට නිසි තෙපුල් බැණ නිමවා එකත්පස්ව හිත එකත්පස්ව හුත් සම්මක නුවරදරු භාග්‍යවතුන්වහන්සේට තෙල කී:

2. හවත් ගොසුම්ගොසුව, කායභාවනානුසුකතව වාස කරන, විතත-භාවනානුසුකත ව වාස නොකරන, කිසි මහණබමුණු කෙතෙක් ඇත. ගොසුම්ගොසුව, ඕනෑ ශාරීරික දුඃඛ වෙදනා වලද කෙරෙත් මැය. ගොසුම් ගොසුව, චූචිරිදුගක් කියමි: ආඤ්ඤායෙකි - ශරීරයෙහි සන්තිහිත දුඃඛ වෙදනායෙන් පහරන ලදුවහුගේ උරුරුඤ්ඤා (දෙකලවේ දැකියෙය) ද වෙයි. ලය ද පැලෙයි. උණු ලෙය ද මුචින් නැගෙයි. විතතකොප නම් උත්මාදයට ද පැමිණෙයි. ගොසුම්ගොසුව, උනුගේ තෙල සිත කායානු ගත වෙයි, කායවශවතී වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: විතතය අභාවන බාවන. ගොසුම්ගොසුව, විතතභාවනානුසුකත ව වාස කරන, කාය භාවනානුසුකත ව වාස නොකරන කිසි මහණබමුණු කෙතෙක් ඇත. ගොසුම්ගොසුව, ඕනෑ චෛතසික දුඃඛවෙදනා වලද කෙරෙත් මය. ගොසුම් ගොසුව, චූචිරිදුගක් කියමි: ආඤ්ඤායෙකි - විතතයෙහි සන්තිහිත දුඃඛවෙදනායෙන් පහරන ලදුවහුගේ උරුරුඤ්ඤා ද වෙයි. ලය ද පැලෙයි. උණු ලෙය ද මුචින් නැගෙයි. සිත්විකෙටු නම් උත්මාදයට ද පැමිණෙයි. ගොසුම්ගොසුව, උනුගේ තෙල කය විතතානුගත වෙයි, විතතවශවතී වෙයි. ඒ කවරහෙයින් යත්: කය අභාවන බාවන. ගොසුම් ගොසුව මම මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “හවත් ගොතමයන්ගේ සවිච්චි විතතභාවනානුසුකත ව වාස කෙරෙති. කායභාවනානුසුකතව වාස නොකෙරෙත් ම ය” කියායි.

3. කිනති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන කායභාවනා සුතාති?

“සෙසංචීදං නිසෙදු වචෙජා, කිසො සංකිච්චො, මංකඤ්චි භොසාලො-
ඵතෙ හි භො ගොතමි අවෙලකා මුත්තාවාරු භජාපලෙඛතා,¹ න ඵගි
භදනතිකා, න තිවඨි භදනතිකා, න අභිකටං න උද්දස්සකටං න නිමිත්තණං
සාද්දියති. තෙ ත කුමභිමුඛා පතිගණ්හනති, න කලොපිමුඛා පතිගණ්හනති,
න ඵලකම්පනාරං, න දණ්ඨම්පනාරං, න මුසලම්පනාරං, න ද්විත්තං
භුඤ්ජමානානං, න ගබ්භිතියා, න පායමානාය, න පුරිසනාරභතාය, න
සඛකිත්තිසු, න යස සංඋපට්ඨිතොගොති, න යස මකඛිකාසණ්ඨසණ්ඨවාරිතී,
න මිච්ඡං, න මංසං. න සුරං න මේරයං න ඵුසොදකං පිචනති. තෙ
ඵකාගාරිකා වා භොනති ඵකාලොපිකා, ද්වාගාරිකා වා භොනති ද්වාලොපිකා,²
සත්තාගාරිකා වා භොනති සත්තාලොපිකා. ඵකිස්සාපි දත්තියා යපෙනති,
ද්විභිපි දත්තීභි යාපෙනති,³ සත්තභිපි දත්තීභි යාපෙනති. ඵකාගිකම්පි
ආභාරං ආභාරෙතති, ද්විගිකම්පි ආභාරං ආභාරෙතති,⁴ සත්තාගිකම්පි ආභාරං
ආභාරෙතති. ඉති ඵවරුපං අද්ධමාසිකම්පි පරියායභත්තතොජනානු
යොගමනුසුත්තා විතරනති”ති.

4. කිං පන තෙ අග්ගිවෙස්සන නාචතකෙතෙව යාපෙනතිති?

“තො හිදං භො ගොතමි. අපොකද භො ගොතමි උලාරුති උලාරුති
බාදනියාති බාදනති. උලාරුති උලාරුති භොජනියාති භුඤ්ජනති. උලාරුති
උලාරුති සායනියාති සායනති. උලාරුති උලාරුති පානාති පිචනති.
තෙ ඉමං⁵ කායං ගාභෙනති නාම, බ්‍රැහ්මෙනති නාම, මෙදෙනති නාමා”ති.

යං ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන පුරිමං පහාය පච්ඡා උපවිත්තති, ඵවං
ඉමස්ස කායස්ස අච්චියාපව්වො භොති.

5. කිනති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන විත්ත භාවනා සුතාති?
විත්තභාවනාය ඛො සව්වකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතා පුට්ඨො සමානො
න සම්පාදාසී.

1. භජාවලෙඛතා, භජා. 2. ද්වාලොපිකා -පෙ-, මජ්ඣං. භජා
3. යාපෙනති පෙ-, මජ්ඣං. භජා
4. ආභාරෙතති -පෙ-, මජ්ඣං. භජා. 5. ඉමෙහි, PTS.

3. ගිතිවෙස්ත, තා විසින් කෙසේ කායභාවනා අසන ලද ද?

“ඒ මෙතෙසින් ඇසීම්: වාන්ඝ්‍රායන නිශ්ඝ, සාංඝ්‍රායන නිශ්ඝ, මහබ්‍රිහොසාලය - ගොසුම්ගොසුම, ආලුහු ආන්දෙනා සෙලුහ. (බැහැර කල පිළි ඇතියහ.) හල ආමාර ඇතියහ. පිඬු නිමි කල අත ලෝනාහු වෙති. ‘එව වහන්සැ’යි කිකල නො එනු සිල්කොට ඇතියහ. ‘සිඬුව, වහන්සැ’යි කිකල නොසිටිනු සිල්කොට ඇතියහ. පලඬු එලඬු අහර නොපිළිගත්තාහ. උදෙසා කල අහර නොපිළිගත්තාහ. නිමිත්තූණ නො පිළිගති මිත්‍ර කලමුචින් උදුරා අල අහර නොපිළිගති. මිත්‍ර සැලමුචින් අල අහර නොපිළිගති. එළිපත අහර කොට දෙන අහර නොපිළිගති දඬු අහර කොට දෙන අහර නොපිළිගති. මොහොල අහර කොට දෙන අහර නොපිළිගති. අහර වලද කරන දෙදෙනකුත් අතුරින් එකකු තැඹි දෙන අහර නොපිළිගති. ගැබිණිලිය දෙන අහර නොපිළිගති. කිරිපොවනුලිය දෙන අහර නොපිළිගති. පුරුෂාන්තරගත සත්‍රය දෙන අහර නොපිළිගති. සමාදන් කොට පිසු කල දෙන අහර නොපිළිගති. යම් ම තැනෙක බඳු එලඬු සිටියේ වේ නම් එහි දී දෙන අහර නොපිළිගති. යම් ම තැනෙක වැසිමුළු ගලගල ව ගැසිරෙත් නම් එහිදී දෙන අහර නොපිළිගති. මන්ත්‍ර නොපිළිගති. මාංශ නොපිළිගති. රහ නො බොති. මේර නො බොති. කලකැද නො බොති මිත්‍ර එක්ගෙයෙකින් පිඬු ලැබ නවත්නාහු හෝ වෙති. එක් ආලෝපයකින් යැපෙත්තාහු හෝ වෙති. දෙගෙයෙකින් පිඬු ලැබ නවත්නාහු හෝ වෙති. ආලෝප දෙකකින් යැපෙත්තාහු හෝ වෙති. සත්ගෙයකින් පිඬු ලැබ නවත්නාහු හෝ වෙති. ආලෝප සතෙකින් යැපෙත්තාහු හෝ වෙති. එක් දත්තෙකින්ද යැපෙති. දෙදත්තෙකින්ද යැපෙති. සත් දත්තෙකින්ද යැපෙති. එක් දවසක් අතර කොට ගත්තා අහරද වලද කෙරෙති. දෙදවසක් අතර කොට ගත්තා අහරද වලද කෙරෙති. සත්දවසක් අතර කොට ගත්තා අහරද වලද කෙරෙති. මෙතෙසින් මෙබඳු අඛම්සක් අතර කොට ගත්තා අහර දැයි වාරභක්ත ගොඡනයෙහි ආශක්ත වූවාහු වාස කෙරෙති”යි කී.

4. කීම ගිතිවෙස්ත, උහු එතෙකින් ම යැපෙත් ද? යි (වදාලහ.)

“හවත් ගොසුම්ගොසුම, එතෙක් ම නොද වෙයි. හවත් ගොසුම්ගොසුම, කිසි දවසෙක උතුම් උතුම් (පිට්ඨබජ්ජකාදී) බාදු කති. උතුම් උතුම් (නතතපායාසාදී) ගොඡ්‍යය වලද කෙරෙති. උතුම් උතුම් ආසාදුය ආසාදු කෙරෙති. උතුම් උතුම් (අඹපැත් ඇ) පැනුදු බොති. (මෙතෙසින්) උහු මේ කය බල ගත්වත්තාහු තම් වෙති, වඩන්තාහු තම් වෙති, මෙදෙබ්‍රහුල කෙරෙති” යි.

ගිතිවෙස්ත සම්ගෙයෙකින් මිත්‍ර මුලා කී දුකාරක්‍රියා හැරූ පියා පැසුළු ඉපිණි බාදුදීත් සතපත් ද, මෙතෙසින් මේ කය පිළිබඳ (කලින් කල වත) වාදාධිපරිභාණ්මාත්‍රයෙක් ම ඇත. (කායභාවනායෙක් තම් නැත.)

5. ගිතිවෙස්ත, කෙසේ නම් තා විසින් විහතභාවනා අසනලද ද? යි (ගහවත්තූ අනුසොග කලසේක) ගහවත්තූ විසින් සම්මන නුච්චදරා විහතභාවනායෙන් පුළුවුස්තා ලදුයේ පිළිතුරු සපයා බණන්තට අසක්ත වී.

6. අඵ ඛො භගවා සච්චිකං නිගණ්ඨපුදානං ඵතදවොච: යාපි ඛො හෙ ඵසා අග්භිවෙස්සන පුරිමා කායභාවනා භාහිතා, සාපි අරියස්ස විනයෙ තො ඛමමිකා කායභාවනා. කායභාවනං හි¹ ඛො තිං අග්භිවෙස්සන හ අඤ්ඤාසී, කුහො ටත තිං විතතභාවනං ජාතිස්සසී? අපි ච අග්භිවෙස්සන යථා අභාවිතකායො ච හොති අභාවිතවිතො ච, භාවිතකායො ච භාවිතවිතො ච, තං සුණාහි, සංචුකං මනසිකරොහි, භාසිස්සාමිති. ඵචං හො'ති ඛො සච්චිකො නිගණ්ඨපුදොනං භගවතො ටච්චස්සොසී. භගවා ඵතදවොච:

7. කථංඤ්ච අග්භිවෙස්සන අභාවිතකායො ච හොති අභාවිතවිතො ච?

ඉධ අග්භිවෙස්සන අස්සුතවතො පුපුර්ජනස්ස උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. සො සුඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො සුඛසාරාහී ච හොති, සුඛසාරාහිතඤ්ච අපජ්ජති. තස්ස සා සුඛා වෙදනා නිරුජ්ඣති. සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. සො දුක්ඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතනාලිං කඤ්ඤති, සමෙමාහං අපජ්ජති. තස්ස ඛො ඵසා අග්භිවෙස්සන උපනතාපි සුඛා වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨති අභාවිතතා කායස්ස. උපනතාපි දුක්ඛා වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨති අභාවිතතා විතතස්ස. යස්ස කස්සචි අග්භිවෙස්සන ඵචං උභතොපකඛං උපනතාපි සුඛා වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨති අභාවිතතා කායස්ස, උපනතාපි දුක්ඛා වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨති අභාවිතතා විතතස්ස, ඵචං ඛො අග්භිවෙස්සන අභාවිතකායො ච හොති අභාවිතවිතො ච.

8. කථංඤ්ච අග්භිවෙස්සන භාවිතකායො ච හොති භාවිතවිතො ච?

ඉධ අග්භිවෙස්සන සුතවතො අරියසාවකස්ස උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. සො සුඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො හ සුඛසාරාහී ච² හොති, න සුඛසාරාහිතඤ්ච³ අපජ්ජති. තස්ස සා සුඛා වෙදනා නිරුජ්ඣති. සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. සො දුක්ඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො හ සොචති හ කිලමති හ පරිදෙවති හ උරතනාලිං කඤ්ඤති, හ සමෙමාහං අපජ්ජති. තස්ස ඛො ඵසා⁴ අග්භිවෙස්සන උපනතාපි සුඛා වෙදනා විතතං හ පරියාදය තිට්ඨති භාවිතතා කායස්ස. උපනතාපි දුක්ඛා වෙදනා විතතං හ පරියාදය තිට්ඨති භාවිතතා විතතස්ස. යස්ස කස්සචි අග්භිවෙස්සන ඵචං උභතොපකඛං උපනතාපි සුඛා වෙදනා විතතං හ පරියාදය තිට්ඨති භාවිතතා කායස්ස, උපනතාපි දුක්ඛා වෙදනා විතතං හ පරියාදය තිට්ඨති භාවිතතා විතතස්ස, ඵචං ඛො අග්භිවෙස්සන භාවිතකායො ච හොති භාවිතවිතො චාති.

1. කායභාවනමපි, මජ්ඣ. 2. සුඛසාරාහී හොති, සං. PTS.
3. සුඛසාරාහිතං, සං. 4. ඵචං හා, සං.

6. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මක නුවරදැරැහට තෙල වදලහ: ගිනිවෙස්න, නා විසින් යම් තෙල පලමු කාශභාවනායෙක් කියන ලද ද, එද අර්ථිනෙයෙහි දැහැමි කාශභාවනායෙක් නො වේ. ගිනිවෙස්න, තො කාශභාවනා මතු දු නො දැනිහි, තෝ කොසින් විතන භාවනා දැනිහි? තවද ගිනිවෙස්න, යම්පරිදි අභාවිතකාශ හා අභාවිතවිතන හා භාවිතකාශ හා භාවිතවිතන හා වේ ද, ඒ අභව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියමිසි වදලහ. 'එසේ යැ ගවතැ' යි සම්මක නුවරදැරැ හඟවන්හට පිළිවදන් දින. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

7. ගිනිවෙස්න, කෙසේ නම් අභාවිතකාශ හා අභාවිතවිතන හා වේද යත්:

ගිනිවෙස්න, මේ ලොව අශ්‍රැතවන් පෘථව්ජනකාහට සුඛවේදනා උපදී. හේ සුඛවේදනා විසින් සපයී කරන ලදුයේ සුඛකරාග ඇති වෙයි. සුඛකරාගසමනාගත හෙයට ද පැමිණේ. උහුගේ ඒ සුඛවේදනා තීරුඬු වෙයි. සුඛවේදනානිරෝධයෙන් කසෙහි දු:ඛ වේදනා උපදී. හේ දු:ඛ වේදනා විසින් ස්පයීකරන ලදුයේ ම කොස්තේ වෙයි, කලකුඵවෙයි, වලස්තේ වෙයි, ලමුභියෙහි අතින් පැහැර හඬතේ වෙයි, සිහිමුලාවට වදනේ වෙයි. ගිනිවෙස්න, උහුට තෙල උපන් සුඛවේදනා ද සිත ගෙවා ගෙන සිටුනීය, කය අභාවිත (නොවැඩු) වන බැවින. උපන් දු:ඛවේදනා ද සිත ගෙන සිටුනීය, සිත අභාවිත වන බැවින. ගිනිවෙස්න, යම්කිසිමක්හට කය අභාවිත වන බැවින් මෙසේ (සුඛය එක්පසෙකැ, දු:ඛය එක්පසෙකැයි) උභයත:පක්‍ෂව උපන් සුඛ වේදනා ද සිත ගෙවා ගෙන සිටුනී ද, විතන අභාවිත වන බැවින් උපන් දු:ඛවේදනා ද සිත ගෙවා ගෙන සිටුනී ද, ගිනිවෙස්න, මෙසේ අභාවිතකාශ ද අභාවිතවිතන ද වෙයි.

8. ගිනිවෙස්න, කෙසේ නම් භාවිතකාශ හා භාවිතවිතන හා වේද යත්:

ගිනිවෙස්න, මේලොව ශ්‍රැතවන් ආග්‍යභාවකාහට සුඛවේදනා උපදී. හේ සුඛවේදනා විසින් සපයී කරන ලදුයේ ම සුඛකරාගයෙන් සමනාගත ද නො වෙයි. සුඛකරාගයෙන් සමනාගත හෙයට ද නො පැමිණෙයි. උහුගේ ඒ සුඛවේදනා තීරුඬු වෙයි. සුඛවේදනානිරෝධයෙන් මතුයෙහි දු:ඛවේදනා උපදී. හේ දු:ඛවේදනා විසින් පහස්තා ලදුයේ ම නොකොස්තේය, කලකුඵ නොවන්තේ ය, නොවලස්තේ ය, ලෙහි අත් පැහැර නොහඬන්තේ ය, සිහි මුලාවට නොවදනේය. ගිනිවෙස්න, උහුගේ තෙල උපන් සුඛවේදනාත් සිත ගෙවා ගෙන නොසිටුනේ ය, කය භාවිත වන බැවින. උපන් දු:ඛවේදනාත් සිත ගෙවා ගෙන නොසිටුනේ ය, සිත භාවිත වන බැවින. ගිනිවෙස්න, යම් කිසිමක්හට මෙසෙසින් උභයත:පක්‍ෂව උපන් සුඛවේදනාත් කය භාවිත වන බැවින් සිත ගෙවා ගෙන නොසිටුනේ වේද, උපන් දු:ඛවේදනාත් සිත භාවිත වන බැවින් සිතගෙවා ගෙන නොසිටුනේ වේද, ගිනිවෙස්න, මෙසෙසින් භාවිතකාශ වෙයි. භාවිතවිතන ද වෙයි.

9. “එවං පසන්නො අහං භොගො ගොතමස්ස භවං හි ගොතමො භාවිතකායො ව භාවිතවිතො වා”ති. අභි ඛො තෙ අහං අග්නිවෙස්සන ආසර් උපතීය වාචා භාසිතා. අපි ච තෙ අහං ඛ්‍යාසාරිඤ්ඤාමි: යතො ඛො අහං අග්නිවෙස්සන කෙසමස්සු ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අසාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො, තං වත මේ උප්පන්නා වා සුඛා වෙදනා විතං පරියාදාය ධස්සති, උප්පන්නා වා දුක්ඛා වෙදනා විතං පරියාදාය ධස්සති තෙන ඛො ධානං¹ විජ්ජති. “තහනුන² භොගො ගොතමස්ස උප්පජ්ජති තථාරූපා සුඛා වෙදනා යථාරූපා උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතං පරියාදාය තිට්ඨෙය්‍ය, තහනුන³ භොගො ගොතමස්ස උප්පජ්ජති තථාරූපා දුක්ඛා වෙදනා, යථාරූපා උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතං පරියාදාය තිට්ඨෙය්‍යාති.” කිං හි තො සියා අග්නිවෙස්සන?

10. ඉධ මේ අග්නිවෙස්සන පුබ්බව සමෙඛාධා අනභිසම්බුද්ධස්ස ඛොධිසත්තස්සෙව සතො එතදභොසි: සමඛාධො ඝරාමාසො රජාපථො, අභෙඛාකාසො පබ්බජා. තසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්ත-පරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුද්ධං සංඛ්ලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනනුතාහං කෙසමස්සු. ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අසාරසමා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යාති. සො ඛො අහං අග්නිවෙස්සන අපරෙත සමයෙන දහරොච සමානො සුසුකාලකෙසො හද්දෙන ගොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අකාමකාතං මාතාපිකුන්තං අස්සුමුඛාතං රුදන්තාතං කෙසමස්සු. ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අසාරසමා අනගාරියං පබ්බජං.

11. සො එවං පබ්බජිතො³ සමානො කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො යෙන ආලාපො කාලාමො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිඤ්ඤා ආලාරං කාලාමං එතදවොචො:⁴ ඉච්ඡාමහං ආවුසො කාලාම ඉමස්මිං ධම්මපිතයෙ බ්‍රහ්මචරියං චරිතුනති. එවං වුතෙන අග්නිවෙස්සන ආලාපො කාලාමො මං එතදවොචො: ‘විහරතායස්මා, තාදිසො අහං ධම්මො යථ විඤ්ඤු පුරිසො තචිරසෙසව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍යා’ති. සො ඛො අහං අග්නිවෙස්සන තචිරසෙසව බ්‍රහ්මචරියං ධම්මං පරියාපුණ්ණං. සො ඛො අහං අග්නිවෙස්සන තාචත-කෙතෙව ඕච්ඡිපහතමතෙනන ලපිතලාපතමතෙනන ඤ්ඤාච්ඡාදෙඤ්ඤා වදුමි, ථෙරවාදෙඤ්ඤා. ‘ජාතාමි පස්සාමි’ති ච පටිජානාමි, අහඤ්ඤෙව අඤ්ඤෙව.

12. තස්ස මස්සං අග්නිවෙස්සන එතදභොසි: න ඛො ආලාපො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සභ්බාමන්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසමපජ්ජ විහරාමිති පවදෙහි. අභි ආලාපො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජාතං පස්සං විහරති. අථ ඛො අග්නිවෙස්සන යෙන ආලාපො කාලාමො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිඤ්ඤා ආලාරං කාලාමං එතදවොචො: කිත්තාචතා තො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසමපජ්ජ පවෙදෙහිති? එවං වුතෙන අග්නිවෙස්සන ආලාපො කාලාමො ආභිඤ්ඤායතනං පවෙදෙහි.

1. තෙන ධානං, මජ්ඣං සො. 2. තහනුන. මජ්ඣං. 3. සො පබ්බජිතො, සො. 4. එතදවොචො, සො.

9. “භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ භාවිතකාය වෙති. භාවිතවිතක ද වෙති” යි මම භවත් ගෞසුම්ගොදුවනව මෙසේ පහන්මි” යි කී. ගිනිවෙස්න, තා විසින් ගුණ ශථාගෙන ද ඵලවාගෙන ද මෙබස් කියනලද මැයි. ඵලකුදු වුව තව මම කියමි: ගිනිවෙස්න, යම් දවසෙක මම කෙතෙරවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙව ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වැදුනෙමි වේ ද, උපත් සුබවේදනා වේවයි ඒ මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුවනේ යෑ හෝ, උපත් දුඃඛ වේදනා වේවයි ඒ මා සිත ගෙවාගෙන සිටුවනේ යෑ හෝ යි තෙල කරුණ නොවේ මැ යැයි (වදලක). “යම් උපත් සුබවේදනායෙක් භවත්හුගේ සිත ගෙවා ගෙන සිටුවනේ වේ ද, ඵවත් සුබවේදනායෙක් භවත් ගෞසුම් ගොදුවනව නොඋපද්දී හෝ, යම් උපත් දුඃඛවේදනායෙක් භවත්හුගේ සිත ගෙවා ගෙන සිටුවනේ වේද, ඵවත් දුඃඛවේදනායෙක් භවත් ගෞසුම්-ගොදුවනව නොඋපද්දී හෝ යි” (නුවව කී). ‘කුමැයි නොවේ ද? (උපත) ගිනිවෙස්නැ’යි වදලක.

10. ගිනිවෙස්න, සමාස්තමේඛාධියෙන් පලමු ම අතහිසවුදුභි බෝසතක් ව සිටියදී ම මට තෙල සිත් විය: “ගාතමාස සමඛාධි ය. කෙලයබුලී මාභියෙක. ප්‍රවුජ්ජා නම් අභ්‍යවකාශස්ථානයෙක. ගිහිගෙහි වසනුවහු විසින් ඵකානත පරිපුණී, ඵකානත පරිශුද්ධි, ලිඛිත (ධේරන) ශබ්ධසදාය මේ බ්‍රහ්මචර්යා සරත්තට නොහැකි ය. මම කෙතෙරවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙමි නම් මනා මැනු”යි. ගිනිවෙස්න, මම පසු කලෙක හදු වු යොවිනින් යුත්, ප්‍රථම වයසින් සමන්තයත, කළු කෙසෙ අැති තරුණයෙක්ව සිටියෙමි ම, වගුල කදුලින් තෙත් මුව අැති නොකැමැති දෙමාපියන් හඬනවුනට අතදර කොට කෙතෙරවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වැදිණිමි.

11. මම මෙසේ පැවිදි වූයෙමි කුසල කිමැයි සොයනුයෙමි, උතුම් ශාන්තිසංඛ්‍යාතනි වන පිරියෙස්නෙමි, ආලාර කාලාම නවුසන් කරා ඵලභියෙමි. ඵලඛ ආලාරකාලාමයනට තෙල කිමි: “අැවත කාලාම, මම මේ ධර්මවිතගෙහි බඹසර සරත්තට කැමිතියෙමි”යි. ගිනිවෙස්න, මෙසේ කියත්ම කලමගොදු ආලාරනවුස් මට තෙල බස් කී: “ආයුමෙන් විහරණ කරන්නේ මැනැව. යම් ධර්මයෙක පණතිත පුරුෂයෙක් මදකලෙකින් සිය අඳුරුසමයතමා විසින් දුනැ පසක් කොට සපයා වෙසේ ද, මේ දහම ඵඛදු ය”යි. ගිනි වෙස්න, මම (උන්ගේ) ඒ ධර්ම මද කලෙකින් ම වහා ප්‍රගුණ කෙලෙමි. ගිනි වෙස්න, මම තොල ගැටිම් මතුගෙන්, උත් කිවා කිම් මතුගෙන් ‘මම දන්මි, දක්මි’ යන ඥානවාදය ද, ‘මෙහි මම සර්ව යෙමි’ යන සර්වවාදය ද කියමි. මම මතු නොවෙමි. සෙස්සෝ ද කියති.

12. ගිනි වෙස්න, මට මේ සිත් වී: “ආලාර කාලාම මේ දහම හුදු සැදුහැ මතුගෙන් තමා විසින් දුනැ පසක් කොට සපයා වෙසෙමි යි පහල නොකෙරෙයි. ඒකානතයෙන් ආලාර කාලාම මේ දහම දන්නේ, දක්නේ, විහරණ කෙරෙති”යි කියායි. ගිනිවෙස්න, ඵක්ඛිති මම ආලාර කාලාමයන් කරා ඵලභියෙමි ඵලඛ ආලාරකාලාමයන්තට තෙල බස් කිමි.” කියග කාලාම, කිපමණෙකින් මේ දහම තමා විසින් දුනැ පසක් කොට සපයා පහල කෙරෙහිදැ?යි. ගිනිවෙස්න, මෙසේ කී කල ආලාර කාලාම ආකීඤ්ඤායනනය (තෙක් සන්තමවත්) මා දන්වාලීය.

17. සො ඛො අහං අග්භිවෙස්සන කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවර පදං පරියෙසමානො යෙන උදුකො¹ රාමපුතො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිතො උදුකං² රාමපුත්තං එතදවොචො: ඉච්ඡාමිහං ආවුසො ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ බුගමචරිතං වරිකුත්ති. එවං වුත්තො අග්භිවෙස්සන උදුකො³ රාමපුතො මිං එතදවොචො: “විහරතායසමා. තාදිසො අයං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො⁴ න විරසොච සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤ⁵ සච්ඡිකත්වා උපසමපඡ්ඡ විහරෙත්තා”ති. සො ඛො අහං අග්භිවෙස්සන න විරසොච ඛිප්පමෙච තං ධම්මං පරියාපුඤ්ඤිං. සො ඛො අහං අග්භිවෙස්සන තාවතකෙතෙච ඔට්ඨාපහතමත්තොන උපිතලාපනමත්තොන ඤ්ඤාචාදඤ්ච වදුමි ජෙථවාදඤ්ච. ‘ජානාමි පසාමි’ති ච පටිජානාමි, අහඤ්චචි අඤ්ඤාච ව

18. තස්ස මය්හං අග්භිවෙස්සන එතදභොසී: න ඛො රාමො ඉමිං ධම්මං කෙවලං සඤ්ඤාමත්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමපඡ්ඡ විහරාමිති⁶ පච්චෙදෙසී. අඤ්ඤා රාමො ඉමිං ධම්මං ජානං පසාමි විකාසීති. අච ඛවාහං අග්භිවෙස්සන යෙන උදුකො⁷ රාමපුතො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිතො උදුකං රාමපුත්තං එතදවොචො: කිත්තාචතා තො ආවුසො රාමො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමපඡ්ඡ විහරාමිති පච්චෙදෙසීති. එවං වුත්තො අග්භිවෙස්සන උදුකො රාමපුතො තෙචසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං පච්චෙදෙසී.

19. තස්ස මය්හං අග්භිවෙස්සන එතදභොසී: න ඛො රාමසොච අභොසී සඤ්ඤා, මය්හමපත්ථි සඤ්ඤා; න ඛො රාමසොච අභොසී විරිතං, මය්හමපත්ථි විරිතං; න ඛො රාමසොච අභොසී සති, මය්හමපත්ථි සති; න ඛො රාමසොච අභොසී සමාහි, මය්හමපත්ථි සමාහි; න ඛො රාමසොච අභොසී පඤ්ඤා, මය්හමපත්ථි පඤ්ඤා. සනනුත්තාහං යං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමපඡ්ඡ විහරාමිති පච්චෙදෙසී,⁸ තස්ස ධම්මසා සච්ඡිකිරියාය පදනෙත්තානති. සො ඛො අහං අග්භිවෙස්සන න විරසොච ඛිප්පමෙච තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමපඡ්ඡ විකාසීං.

20. අච ඛවාහං අග්භිවෙස්සන යෙන උදුකො රාමපුතො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිතො උදුකං රාමපුත්තං එතදවොචො: එත්තාචතා⁹ තො ආවුසො රාමො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමපඡ්ඡ පච්චෙදෙසීති. “එත්තාචතා ඛො ආවුසො රාමො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමපඡ්ඡ පච්චෙදෙසී”ති.¹⁰ අහමපි ඛො ආවුසො එත්තාචතා ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමපඡ්ඡ විහරාමිති.

1. උදුකො, මජ්ඣං. 2. උදුකං, මජ්ඣං. 3. උදුකො, මජ්ඣං.
 4. විඤ්ඤපුරිසො සසා. 5. අභිඤ්ඤාය, ඤ්ඤාච. 6. විහරතිති, සසා.
 7. උදුකො, මජ්ඣං. 8. පච්චෙදෙසී, සසා.
 9. කිත්තාචතා, සසා. 10. පච්චෙදෙසීති, සසා. සිච්චි.

17 ගිනිවෙස්න, මම කුසල කිමැයි සොයනුයෙම්, උතුම් ශාන්ති පදය පිරිසෙස්නෙම්, උදුක රාමපුත්‍රයන් කරා එළඹියෙම්. එළඹ රාම-පුත්‍ර උදුක තවුස්නට තෙල බස් කිමි: “ඇවැත්නි, මම මේ ධර්මපිනයෙහි බබසර සරත්තට කැමැතියෙමි’යි. ගිනිවෙස්න, මෙසේ කී කල රාමපුත්‍ර උදුක තවුස් මට තෙල බස් කි: “ආයුෂමත් විහරණ කරන්නේ මැතැව. යම් ධර්මයක නුවණැති පුරුෂයෙක් මද කලෙකින් සිය ඇදුරු සමය තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වෙසේ ද, මේ දහම එබඳු ය”යි. ගිනිවෙස්න, මම (උත්තේ) ඒ ධර්මය මදකලෙකින් ම වහාම පුත්‍රණු කෙලෙමි. ගිනිවෙස්න, මම නොලගැටුම් මතුයෙකින්, උත්තිවා වචාලා කිම් මතුයෙකින් ‘දතිම්, දතිම්’ යන ඥානවාදය ද, ‘මෙහි මම සපිරියෙමි’ යන සපිරවාදය ද පිළින කරමි. මම මතු නොවෙමි. සෙස්සෝ ද පිළින කෙරෙති.

18. ගිනිවෙස්න, මට මෙසින් වී; “(උදුකපිතා) රම්තවුස් මේ සමවත් දහම හුදු සැදුහැමතුයෙන් තමා විසින් දැනූ පසක් කොට වෙසෙමි යි පහල නො කෙලේය. ඒකාන්තයෙන් රම්තවුස් මේ දහම දන්නේ, දක්නේ වාස කෙලේය” කියායි. ගිනිවෙස්න, එක්බිති මම උදරම් පුතු කරා එළඹියෙමි. එළඹ උදරම්පුත්තට තෙල බස් කිමි: “කියග උදුකය, සිපමණෙකින් රාම තෙමේ මේ දහම තමා විසින් දැනූ පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි පහල කෙලේ ද?”යි ගිනිවෙස්න මෙසේ කිකල උදරම්පුත් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනය (තෙක් අටසමවත්) දන්වැලිය.

19 ගිනිවෙස්න, මට මෙසින් වී: “සැදුහැ රාමයාහට මතු (පමණක්) නොවී, මට ද සැදුහැ ඇත. රාමයාහට මතු වැර නොවී, මට ද වැර ඇත. රාමයාහට මතු සිහිය නොවී, මට ද සිහිය ඇත. රාමයාහට මතු සමාධි නොවී, මට ද සමාධි ඇත. රාමයාහට මතු ප්‍රඥා නොවූ, මට ද ප්‍රඥා ඇත. රාම තෙමේ යම් දහමක් තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි පහල කෙලේ නම්, මම ද ඒ දහම පසක් කරනු පිණිස ප්‍රචන්චාර කෙරෙමි නම් මනා මැනු”යි කියායි. ගිනිවෙස්න, මම මද කලෙකින් ම වහාම ඒ දහම තමා විසින් දැනූ පසක් කොට සපයා වාස කෙලෙමි.

20. ගිනිවෙස්න, එක්බිති මම උදරම්පුතු කරා එළඹියෙමි. එළඹ උදරම්පුත්තට තෙල බස් කිමි: “කියග උදුකය, මෙපමණෙකින් රාම තෙමේ මේ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා පහල කෙලේද? යි. “ඇවැත්නි, රාම මෙපමණෙකින් මේ දහම තමා විසින් දැනූ පසක් කොට සපයා පහල කෙලේය”යි කිය. ඇවැත්නි, මම ද මෙපමණෙකින් මේ දහම තමා විසින් දැනූ පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි කිමි.

21 “ලාභා නො ආවුණො, සුලඛං නො ආවුණො, ගෙ මගං ආයසමන්තං නාදිගං සබ්බසම්මාරිං පස්සාමි: ඉති යං ධම්මං රාමො සගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි, තං නිං ධම්මං සගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරෙයි. යං නිං ධම්මං සගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි, ඉති යං ධම්මං රාමො අඤ්ඤාසී, තං නිං ධම්මං ජානාසී. යං නිං ධම්මං ජානාසී, තං ධම්මං රාමො අඤ්ඤාසී. ඉති යාදිසො රාමො අගොසී, නාදිසො නිං. යාදිසො නිං, නාදිසො රාමො අගොසී එතිදුති ආවුණො, නිං ඉමං ගණං පරිහරා¹”ති. ඉති ඛො අග්ගිවෙස්සන උද්දකො රාමුපුතො: සබ්බසම්මාරි මේ සමානො ආචරිතධරොනෙ ව මා සපෙසී, උලාරාය ව මං පුජාය පුජෙසී. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතදගොසී: නාගං ධම්මො නිබ්බද්දෙ න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමමාධාය න නිබ්බානාය සංචතන්ති, යාවච්ඡෙව නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපපත්තියාති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තං ධම්මං දනලබ්භාරිතො තසමා ධම්මො නිබ්බජ්ජ අපකකමිං.

22. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන නිංකුසලගවෙසී අනුතතරං සන්තිවරපදං පරිභයසමානො: මහධෙත්ත අනුපුඤ්ඤාන වාරිකං වරම්භනො ගෙන උරුමෙලා සෙනා-නිගමො: තදවසරිං. තත්ථදුකා රමණීයං² භූමිභාගං පාසාදිකඤ්ච වතසණ්ඨං, නදිඤ්ච සන්දනතිං සෙතකං සුපතිත්ථං රමණීයං, සමන්තා ව ගොචරගාමිං.³ තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතදගොසී: රමණීයො⁴ වත භූමිභාගො, පාසාදිකො ව වතසණ්ඨො. නදි ව සන්දති සෙතකා: සුපතිත්ථා රමණීයා,⁵ සමන්තා ව ගොචරභාගො. අලං⁶ වතිදං කුලපුත්තස්ස පධානපීකස්ස⁷ පධානායාති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තපොව නිසීදිං අලමිදං පධානායාති.

23. අපිස්සු මං අග්ගිවෙස්සන තිස්සො උපමා⁸ පටිගංසු අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුඤ්ඤා:

සෙය්‍යපාපි අග්ගිවෙස්සන අලලං කට්ඨිං සසෙතගං උදකෙ නිකඛිතං, අඵ පුරිසො ආගච්ඡෙත්තං උතතරාරණිං ආදාය ‘අග්ගි අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජො පාතුකරිස්සාමි’ති. තං කිං මඤ්ඤාසී අග්ගිවෙස්සන, අපි නු සො පුරිසො අමුං අලලං කට්ඨිං සසෙතගං උදකෙ නිකඛිතං උතතරාරණිං ආදාය අභිමනෙත්තො⁹ අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්ස, තෙජො පාතු කරෙත්තො:ති? “නො හිදං හො ගොතමි.” තං කිස්ස භොකු? “අදුං හි හො ගොතමි අලලං කට්ඨිං සසෙතගං. තඤ්ච පන උදකෙ නිකඛිතං. යාවච්ඡෙව ව පන සො පුරිසො කිලමිඵස්ස විභාගස්ස ගාහි අස්සා”ති.

1. උගො වසන්තා ඉමා ගණං පරිහරමාහි, සසා. 2. රමණීයං, කන්චි.
 3. සමන්තා ගොචරගාමිං, සසා. 4. රමණීයො, කන්චි.
 5. රමණීයො, කන්චි 6. අලමිදා, සසා. 7. පධානිකස්ස, සසා.
 8. උපමායො, සසා. 9. අභිමනෙත්තො, සසා.

21. “ඇමැත්ති, අපට ලාභයෙක ඇමැත්ති, අපට මනා ලැබුණෙක. ඒ අපි එබඳු සබ්බසංඝයා අසුම්භවුන් දක්නමෝ ද - මෙසේ රාමතෙමේ යම් දහමක් තමා විසින් දැනූ පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙද්දී, තොයි ද ඒ දහම තමා විසින් දැනූ පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙහි. තෝ යම් දහමක් තමා විසින් දැනූ පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙහි ද, රාම තෙමේ ද ඒ දහම තමා විසින් දැනූ පසක් කොට සපයා පවසා ලිය. මෙසේ රාම තෙමේ යම් දහමක් දනූ තම, තොයිද ඒ දහම දත්හි. තෝ යම් දහමක් දත්හි තම, රාම තෙමේ ඒ දහම දත්තේය. මෙසේ රාම යම්බඳු වී ද, තෝ එබඳුයෙහි ය. තෝ යම්බන්දෙහි තම, රාම එබඳු වී. ඇමැත්ති, එව, දැන් තෝ මේ ගණන පරිභරණය කරව” යි කීය. ගිතිවෙස්න, මෙසෙසින් උදරමුපුන් මට සබ්බසංඝයා වූයේ මා ඇදුරැතන්හිදු තැබිය. උතුම් පුජායෙහිදු මා පිදී. ගිතිවෙස්න මට තෙල සින් පහලවී: මේ අට සමවත් දහම කලකිරීම පිණිස නො වැටෙයි. නො ඇලීම් පිණිස, රාගාදීන්ගේ නිරෝධය පිණිස, උපයම පිණිස, අභිඤ්ඤා ධර්මයන් අභිජානනය පිණිස, චතුර්මාහිසමෙබ්බාධය පිණිස, නිවන් පසක් කරනු පිණිස නො වැටෙයි. තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි උපපතති මතු වක් පිණිස වැටෙයි. ගිතිවෙස්න, මම ඒ අටසමවත් දහම ‘මෙසින් කම් තැනැ’ යි පුත පුතා පිළිකෙව් කොට ඒ දහමින් තිබිද නික්මිණිමි.

22. ගිතිවෙස්න, මම කුසල කිමැයි සොයනුයෙමි, උත්තමශාන්ති සබ්බායන නිවන පිරිසෙස්නෙමි ඕගබ රටෙහි පිළිවෙලින් සැරි සරනුයෙමි, උරුමෙල් දනවියෙහි යේනානිගම නම නියමිගමට පැමිණියෙමි. එහි රමණී බිම් කොටස හා පුසාදකර වන ලැහැබ හා, කස වූ මඩ ඇති (පිරිසිදු) මනාව පිහිටි පුනිච්ච (පිළිවෙලින් ගැඹුරු තොට) ඇති, රමණී, ගලන හොය හා කාන්පස සිසාල ගොදුරැගම හා දිට්ඨි. ගිතිවෙස්න, මට තෙල සින් වී: භූමිභාගය ඒකාන්තයෙන් රමණීය වෙයි. වන ලැහැබ පුසාදකර වෙයි. සුදු සුතොට ඇති රමණී හොය ද ගලා බසී. කාන්පස ගොදුරැගම ද වෙයි. ප්‍රධන් කවැටි කුල දරුවක්හට ප්‍රධන්හි යෝග කරනු පිණිස මේ තැන එකාන්තයෙන් හඹනු වෙයි (සමත් වෙයි) කීයායි. ගිතිවෙස්න මම “ප්‍රධන්හි යොග කරන්නට මෙතැන යොග්‍ය වෙති” යි එහිම (ප්‍රධන් කරනු සඳහා) හිද ගතීම්.

23. තවද ගිතිවෙස්න, පෙර නො ඇසුම්චරු ආයවයසී එළවන උපමාවෝ තුන් දෙනෙක් මට වැටහුණ හ. ඒ කෙසේ ය යන්:

ගිතිවෙස්න, දියෙහි බැහු සෙනහ සහිත තෙත් කැටෙක් (උදුමබර-කාසයෙක්) ඇති ද, එසඳ ‘ගිති දල්වා තිපදවමි, තෙපස් පහල කරමි’ යි පුරුෂයෙක් උතුරැඅරිණී (මතුයෙහි සිටුනා ගිනිතානා දමෙක්) ගෙන එන්නේ වේ ද, ගිතිවෙස්න, එ කීයේ හගිහි? ඒ පුරිස දියෙහි බැහු සහසනා තෙල තෙත් කට උතුරැඅරිණී ගෙන මඹනේ ගිනි තිපදවන්නේ වෙද? තෙද පහල කරන්නේ වේදැයි. “හවත් ගොයුම් ගොයුම, නොවන්නේ මෑ ය” ඒ කවර හෙසින? “හවත් ගොයුම් ගොයුම, තෙල තෙත් කට සහසනාවෙයි. එ ද දියෙහි බැහුනේ වෙයි ඒ පුරුෂ කලකුළුවට (කලානනයට) පැළෙකට (පිඩි දුබ්බයට) හිමි වනු ම වෙයි.”

එවමෙව ඛො අභිච්චෙස්සන යෙ හි කෙවි සමණා වා බුභමිණා වා කායෙත¹ වෙව කාමෙහි අවුපකට්ඨා විහරන්ති, යො ව නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො² කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාම පරිලාභො, සො ච අජකිත්තං න සුප්පහිනො හොති න සුප්පට්ඨස්සදො. ඔපකකමිකා වෙපි තෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා තිප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදනා වෙදීයන්ති. අභබ්බා⁵ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. නො වෙපි තෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදීයන්ති, අභබ්බා⁶ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. අයං ඛො මං අභිච්චෙස්සන පට්ඨමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා.

24. අපරාපි ඛො මං අභිච්චෙස්සන දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථාපි අභිච්චෙස්සන අලලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිත්තං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය ‘අභිං අභිනිබ්බනොතස්සාමි, තෙජො පාඤ්ඤා කරිස්සාමි’ති. තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන, අපි නු සො පුරිසො අමුං අලලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිත්තං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමන්තොනො අභිං අභිනිබ්බනොතස්සාමි, තෙජො පාඤ්ඤා කරෙය්‍යාති? ‘තො හිදං භො ගොතම’ තං කිස්ස හෙතු? ‘අදං හි භො ගොතම අලලං කට්ඨං සසෙතභං කිඤ්චාපි ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිත්තං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විභාතස්ස භාහි අස්සා’ති. එවමෙව ඛො අභිච්චෙස්සන යෙ හි කෙවි සමණා වා බුභමිණා වා කායෙත⁵ ඛො කාමෙහි වුපකට්ඨා⁶ විහරන්ති, යො ව නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො⁷ කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො සො ච අජකිත්තං න සුප්පහිනො හොති න සුප්පට්ඨස්සදො. ඔපකකමිකා වෙපි තෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදීයන්ති. අභබ්බා⁸ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. නො වෙපි තෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදීයන්ති, අභබ්බා⁹ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. අයං ඛො මං අභිච්චෙස්සන දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා.

25. අපරාපි ඛො මං අභිච්චෙස්සන තතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථාපි අභිච්චෙස්සන සුත්තං කට්ඨං කොලාපං⁸ ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිත්තං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය ‘අභිං අභිනිබ්බනොතස්සාමි, තෙජො පාඤ්ඤා කරිස්සාමි’ති. තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන, අපි නු⁹ සො පුරිසො අමුං සුත්තං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිත්තං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමන්තොනො¹⁰ අභිං අභිනිබ්බනොතස්සාමි, තෙජො පාඤ්ඤා කරෙය්‍යාති? ‘එවං භො ගොතම’ තං කිස්ස හෙතු? ‘අදං හි භො ගොතම සුත්තං කට්ඨං කොලාපං, තඤ්ච පන ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිත්තන්ති.’ -

1. කායෙත වෙව විතොත ව, මජ්ඣං. 2. කාමසිනොභො, කඤ්චි.
 3. හිබ්බා, මජ්ඣං. 4. බරා තට්ඨකා, මජ්ඣං.
 5. කායෙත වෙව විතොත ව, කාමෙහි, මජ්ඣං. 6. කායෙත වෙව කාමෙහි, භා. PTS.
 6. අවුපට්ඨා, PTS 7. කාමසිනොභො, සිමු. කඤ්චි.
 8. කොලාපං, සිමු. 9. අපි නු ඛො, භා. 10. අභිමන්තොනො, භා.

ගිතීවෙස්න, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, කසිනුදු කාමයෙන් දුරු නො: වුවාහු වාස කෙරෙත්ද, කම්පපුයෙහි උත්තේ යම් කාමව්ජ්ජදයෙක් කාමයෙනහයෙක් කාම මුර්ජායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදාහයෙක් ඇත් ද, එ ද සියසතත්ති නො: පාහුණේ වේ ද, නො: සත්තිදුණේ වේ ද, ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමිකවු ද (උපක්‍රමයෙන් හවගත්) තීව්‍ර කටුක දු:බ වෙදනා විදිති. ඔහු ලොකොත්තර මාගීඤනය පිණිස අභව්‍ය ම වෙති. ඒ හවත් මහණ බමුණෝ උචකමිත් තිපත් තීව්‍ර කටුක දුක් වෙදනා නො: විදුනාහු නමුදු, ඔහු ලොකොත්තර මාගීඤනය පිණිස අභව්‍ය ම වෙති. ගිතීවෙස්න, පෙර නො: ඇසු විරු මතු මතු විසමය උපදවන මේ පලමුවන උචමාව මට වැටහිණි.

24. ගිතීවෙස්න, පෙර නො: ඇසු විරු විසමයජනක දෙවන උපමා-
යෙක් ද මට වැටහිණි. කෙසේය යත්: ගිතීවෙස්න, දියෙන් දුරුව ගිය ගොඩ-
බිමෙහි නහාලු, සන්තීර, සස්තෙන, (උදුමබර) කාණ්ඩයෙක් ඇත්ද, එක්කිති පුරුෂයෙක් 'ගිති මොලොවා ලම්. තෙද නහා ගත්මි'හි උතුරුඅරණී ගෙන එත්තේ වේ ද, ඒ පුරුෂ දියෙන් දුරු ව ගිය, ගොඩබිම නහාලු, කිරිසඟිත හෙයින් තෙත් වූ, එහෙයින් ම සස්තෙන වූ, තෙල දිඹුල්දඹු උතුරුඅරණී ගෙන මඛණේ ගිති මොලොවත්තේ වේ ද, තෙද නහා ගත්තේ වේදයි. "හවත් ගොසුම් ගොතුච, නො: වත්තේ මෑ ය." ඒ කවර හෙයින්: "හවත් ගොසුම්ගොතුච, දියෙන් දුරු ව සිටිය ද, ගොඩ නහාලුව ද, තෙල කාණ්ඩය තෙත් වෙයි. සෙනහ සහිත වෙයි ඒ පුරුෂ කලමුඵුවට විකාතයට හිමි වනු ම වෙයි" කිය. ගිතීවෙස්න, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, කසිත් කම්පපුවෙන් මෙසෙයින් දුරුවුවාහු වාස කෙරෙත් ද, උත්තේ කම්පපුයෙහි යම් කාමව්ජ්ජදයෙක් කාමස්තෙනහයෙක් කාමමුර්ජායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදාහයෙක් ඇත් ද, එද සියසතත නො: පාහුණේ වේද, මොනොවට නො: සත්තිදුණේ වේ ද, ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමිකවූත් තීව්‍ර කටුක දු:බ වෙදනා විදිති. ඔහු ලොකොත්තර මාගීඤනය පිණිස අභව්‍ය වෙත් මෑ ය. ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමික තීව්‍ර කටුක දු:බවෙදනා නො: විදුනු දු ඔහු ලොකොත්තර මාගීඤනය පිණිස අභව්‍ය වෙත් මය. ගිතීවෙස්න, ඇගිලි පොලත්තට නිසි පෙර නො: ඇසු විරු මේ දෙවන උපමාව මට වැටහිණි.

25. ගිතීවෙස්න, පෙර නො: ඇසු විරු මතු මතු ආයවයම් උපදවන අත් තුත්වන උපමා ද මට වැටහිණි. ඒ කෙසේය යත්: ගිතීවෙස්න, දියෙන් බැහැර වූ ගිය ගොඩබිම නහාලු ස්තෙනරහිත විරුලී පවතිත් හඬනා (කොලපු) උදුම්බර කාණ්ඩයෙක් ඇත්ද, එක්කිති පුරුෂයෙක් 'ගිති මොලොවම්, තෙපො: බාතු පහල කොට ගත්මි' උතුරුඅරණී ගෙන එත්තේ වේද, ගිතීවෙස්න, ඒ කිමැයි හගිති? ඒ පුරුෂ දියෙන් වෙන් ව ගිය, ගොඩබිම නහාලු, නො: තෙත්, පවතිත් හඬන, තෙල කාණ්ඩය උතුරුඅරණී ගෙන මඛණේ ගිති මොලොවත්තේ වේ ද? තේපෝ බාතු පහල කරත්තේ වේදැයි "හවත් ගොසුම් ගොතුච, එය වත්තේ මෑ ය." ඒ කවර හෙයින්? "හවත් ගොසුම් ගොතුච, තෙල කාණ්ඩය, ශුෂ්කය, කොලාපය, එ ද දියෙන් වෙන් වන, ගොඩබිම නහාලන ලද" යි.

එවමෙව ඛො අග්ගිවෙස්සන යෙති කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කාශ්‍යෙන¹ වෙච කාමෙහි වුපකට්ඨා විහරන්ති, යො ච තෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙනාභො² කාමිමුච්ඡ, කාමපිපාසා කාමපරිලාභො සො ච අජ්ඣන්තං සුප්පතීනො තොති සුප්පපිප්පස්සඤ්ඤා. ඔපකකමිකා වෙ පි තෙ භොජනතා සමණබ්‍රාහ්මණො දුක්ඛා තිප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදතා වෙදියන්ති, හබ්බාව තෙ සද්දණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. තො වෙපි තෙ භොජනතා සමණබ්‍රාහ්මණො ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදතා වෙදියන්ති, හබ්බාව තෙ සද්දණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. අයං බොමිං අග්ගිවෙස්සන තතිසා උපමා පටිහාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

ඉමො ඛො මං අග්ගිවෙස්සන තිස්සො උපමා⁵ පටිහාසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

26 තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතදභොසී: යනුත්තාහං දනෙන්'හි-දනනමාධාය⁶ ජීව්හාය තාලුං අභච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණෙහය්‍යං අභිනිප්පිලෙය්‍යං අභිසන්තාපෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන දනෙන්'හිදනනමාධාය ජීව්හාය තාලුං අභච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණොමි අභිනිප්පිලෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන දනෙන්'හිදනන-මාධාය ජීව්හාය තාලුං අභච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණෙහය්‍යො⁷ අභිනිප්පිලෙතො අභිසන්තාපෙතො කචෙඡ්ඡි සෙදු මුච්චන්ති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන බලවා පුරිසො දුබ්බලහරං පුරිසං සීසෙ වා ගභෙච්චා බකෙච්චා ගභෙච්චා අභිනිග්ගණෙහය්‍ය අභිනිප්පිලෙය්‍ය අභිසන්තාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන දනෙන්'හිදනනමාධාය ජීව්හාය තාලුං අභච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණෙහය්‍යො අභිනිප්පිලෙතො අභිසන්තාපෙතො කචෙඡ්ඡි සෙදු මුච්චන්ති. ආරඤ්ඤා ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං භොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා සත්ථි අසමමුච්චා.⁸ සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කාශො භොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤා තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාහිතුන්තස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදතා විතතං න පරියාදාය තිට්ඨති.

27. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතදභොසී: යනුත්තාහං අප්පාණකං⁹ ක්ඛාතං ක්ඛාගෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤා¹⁰ කණණ-සොතෙහි වාතානං නිකම්මන්තානං අධිමත්තො සඤ්ඤා භොති. සෙය්‍යථාපි නාම කම්මාරගග්ගරියා ධම්මානාය අධිමත්තො සඤ්ඤා භොති, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාස පස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤා කණණසොතෙහි වාතානං නිකම්මන්තානං අධිමත්තො සඤ්ඤා භොති. ආරඤ්ඤා ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං භොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා සත්ථි අසමමුච්චා.¹¹ සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කාශො භොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤා තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාහි-තුන්තස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදතා විතතං න පරියාදාය තිට්ඨති.

1. කාශ්‍යෙන වෙච විතොනා ව, මජ්ඣ. 2. ක.මසීනෙභො, කළුව. 3. තිබ්බා, මජ්ඣ. 4. බරු කට්ඨකා, මජ්ඣ. ස්‍යා. 5. උපමාසො, ස්‍යා. 6. දනෙන්හි දනනමාධාය, සීචු ආළච්චි 7 අභිනිග්ගණෙහය්‍යො, මජ්ඣ. PTS. සීචු. කළුව. 8. අප්පට්ඨස්සඤ්ඤා, ස්‍යා 9 අප්පාණකං යෙව මජ්ඣ. ස්‍යා. අප්පානතං PTS සී කළුව 10 උපරුඤ්ඤා, මජ්ඣ. 11 අප්පමුච්චා, ස්‍යා.

ගිතිවෙස්න, එහෙයින් ම යම්කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වෙයි, කසිනුදු කම්පපුයෙන් වෙසෙයින් දුරු වූ වාහු වාස කෙරෙත්ද, කම්පපුයෙහි උත්තේ යම් කාමච්ඡන්දයෙක් කාමස්තෙහයෙක් කාමමුර්ජායෙක් කාමපිරාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇත් ද, එ ද සියසතන මොනොවට ප්‍රතීණ වෙයි. මොනොවට සන්තිදුණේ වෙයි ඒ භවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමකවූත් නිවු, කටුක, දුඛ වෙදනා විදුකුදු ඥානදර්ශන-අනුත්තර සමොධ-සංඛ්‍යාත ලොකොත්තර මාභිඥාය පිණිස භව්‍ය වෙත් මැ ය. ඉදින් ඒ භවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමක, නිවු, කටුක, දුඛවෙදනා නොවිදුකු දු ලොකොත්තරමාභි ඥාය පිණිස භව්‍ය වෙත් මැ ය. ගිතිවෙස්න, පුත පුතා ආශ්‍රය්‍යීයට කරුණු වූ පෙර නොඇසූ පිරු මේ කුත්වත උපමා මට වැටහිණ.

ගිතිවෙස්න, පෙර නොඇසූ පිරු අනාශ්‍රය්‍යී වූ මේ ත්‍රිපිට උපමාවෝ මට වැටහුණාහ.

26. ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිතෙක් වී, “මම යටිමණිය දහෙහි උභිමණිය දහ තබා (යටි දහෙහි උඩු දහ තබා), දිවින් තලු මැඩගෙන, කුසල් සිතින් අකුසල් සිත තිගන්තෙමි තමි, පෙලන්තෙමි නමි, (කෙලෙස් තවන වැරින්) තවන්තෙමි තමි මනා මැනු”යි. ගිතිවෙස්න, මම යටදහෙහි උඩුදහ තබා දිවින් තලු මැඩගෙන, කුසල් සිතින් අකුසල් සිත තිගන්මි, පෙලමි, තවමි. ගිතිවෙස්න, යටි දහෙහි උඩු දහ තබා දිවින් තලු මැඩගෙන කුසල්සිතින් අකුසල් සිත තිගන්තා, පෙලන, තවන මාගේ කැසින් (කිසිල්ලෙන්) සෙවදයෝ සිලියෙහි. ගිතිවෙස්න යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් දුපීලතර පුරුෂයකු හිසැ හෝ ගෙන හුප්ඤ්ඤා හෝ ගෙන තිගන්තේ, පෙලන්තේ තවන්තේ වේ ද, ගිතිවෙස්න, එහෙයින් ම යටදහෙහි උඩුදහ තබා දිවින් තලු මැඩගෙන, කුසල් සිතින් අකුසල් සිත තිගන්තා, පෙලන, තවන මාගේ කැසින් සෙවදයෝ සිලියෙහි. ගිතිවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකලේ වෙයි. (එහෙයින් ම) අසංලිත (නොසැහවුනේ) වෙයි. සිහි එලඹුණේ අසමුඛිත වෙයි ඒ දුක් සහගිය ප්‍රධන් වැර කිරීමෙන් ප්‍රධන් විශ්චයෙන් වින් කැ මගේ කය දර එ සහිත වෙයි. තො සන්හුන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඛවෙදනාත් සිත් නො හෙවා ගෙන සිටී.

27. ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: මම අප්‍රාණක (නිරුච්චාස) ධ්‍යාන කරන්තෙමි තම මනා මැනුයි. ගිතිවෙස්න, මම මුච්චුදු තැහැයිනුදු ආශාස ප්‍රශාස වැරිමි. ගිතිවෙස්න, මුච්චුදු තැහැයිනුදු අසස් පසස් වැලහු කල, දෙකන් සිලින් තික්මෙන වාතයන්ගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් මට ඇත. පුඛුතා කඹුරු හසත්‍රායෙක යම්බදු අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් ඇත් ද, ගිතිවෙස්න, එ පරිදි ම මුච්චුදු තැහැයිනුදු අසස් පසස් වැලහු කල, දෙකන් සිලින් තික්මෙන වාතයන්ගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකලේ වෙයි. (එහෙයින්) අසංලිත වෙයි. සිහි එලඹුණේ වෙයි. සමුඛිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රධන් විශ්චයෙන් වින්කැ මාගේ කය දර එ සහිත වෙයි. තො සන්හුන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඛවෙදනාත් සිත් නො ගෙවා ගෙන සිටී

28. තස්ස මය්හං අභිච්චෙස්සන එතදහොසි: යනුන්තාහං අප්පාණ්-කඤ්ඤෙඤ්ච ක්කාතං ක්කායෙය්ගන්ති. සො ඛො අහං අභිච්චෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුජ්ඣිං. තස්ස මය්හං අභිච්චෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤෙසු අභිමන්තා වාතා මුද්ධාති උභහන්ති.¹ සෙය්ගපාපි අභිච්චෙස්සන බලවා පුරිස්සො තිණ්හන සිඛරෙන මුද්ධාති² අභිමන්තො,³ එවමෙව ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤෙසු අභිමන්තා වාතා මුද්ධාති උභහන්ති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ අභිච්චෙස්සන විරියං හොති අසලලීනං. උපට්ඨිතා සති අසමමුට්ඨා. සාරද්ධො ච පන මෙ කායො හොති අප්පට්ඨස්සද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

29. තස්ස මය්හං අභිච්චෙස්සන එතදහොසි: යනුන්තාහං අප්පාණ්-කඤ්ඤෙඤ්ච ක්කාතං ක්කායෙය්ගන්ති. සො ඛො අහං අභිච්චෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුජ්ඣිං. තස්ස මය්හං අභිච්චෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤෙසු අභිමන්තා සීසෙ සීසවෙදනා හොන්ති. සෙය්ගපාපි අභිච්චෙස්සන බලවා පුරිස්සො දුල්ලෙහන වරන්තක්ඛකිත්තෙන⁴ සීසෙ සීසවෙදං දදෙය්ග, එවමෙව ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤෙසු අභිමන්තා සීසෙ සීසවෙදනා හොන්ති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ අභිච්චෙස්සන විරියං හොති අසලලීනං. උපට්ඨිතා සති අසමමුට්ඨා. සාරද්ධො ච පන මෙ කායො හොති අප්පට්ඨස්සද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

30. තස්ස මය්හං අභිච්චෙස්සන එතදහොසි: යනුන්තාහං අප්පාණ්-කඤ්ඤෙඤ්ච ක්කාතං ක්කායෙය්ගන්ති. සො ඛො අහං අභිච්චෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුජ්ඣිං. තස්ස මය්හං අභිච්චෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤෙසු අභිමන්තා වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති. සෙය්ගපාපි අභිච්චෙස්සන දුකෙඛා ගොසාතකො වා ගොසාතකන්තවාසී වා තිණ්හන ගොවිකන්ත-තෙන කුච්ඡිං පරිකන්තෙය්ග, එවමෙව ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤෙසු අභිමන්තා වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ අභිච්චෙස්සන විරියං හොති අසලලීනං. උපට්ඨිතා සති අසමමුට්ඨා. සාරද්ධො ච පන මෙ කායො හොති අප්පට්ඨස්සද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

1. මුද්ධාතං උභහන්ති - සිමු. මුද්ධති උභහන්ති, මජ්ඣං.
2. මුද්ධාතං - සිමු. සස. PTS. 3. මුද්ධති අභිමන්තො - මජ්ඣං.
4. වරන්තක්ඛකිත්තෙන - මජ්ඣං.

28. ගිතීවෙස්න, මට මෙ සිත්ඵී: “මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි නමි මනා මැනු”යි. ගිතීවෙස්න, මම මූච්චුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැරීම්. ගිතීවෙස්න, මූච්චුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලුනු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මා සිස මැඩගෙන පෙලන්. ගිතීවෙස්න, බලවත් පුරුෂයෙක් තියුණු භූබෙකින් යමසේ සිස මඩනේ වේ ද, ගිතීවෙස්න, එපරිදිම මූච්චුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලුනු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මා සිස පෙලා ගතින්. ගිතීවෙස්න මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර ඇරැඹුනේ අසංලීන (නො සැගවුනේ) වෙයි. (මට) සිසි එලැඹියේ සමමුඛිත (නටුයේ) නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රධන්වැරකරණින් ප්‍රධනින් වින් කෑ මාගේ කය දරඑ සහිත වෙයි. නො සන්හුන් වෙයි. ගිතීවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවෙදනා ද සින් නො ගෙන සිටී.

29. ගිතීවෙස්න, මට මෙ සිත්ඵී: “මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි නමි මනා මැනු”යි ගිතීවෙස්න, මම මූච්චුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැරීම්. ගිතීවෙස්න, මූච්චුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලුනු කල මාගේ තිසෙහි අධිමාත්‍ර ශිරො වෙදනාවෝ වෙති. ගිතීවෙස්න, යමි ගේ බල ඇති පුරුෂයෙක් දලවරබහතින් සිසා සිස් වෙඑම් දෙන්නේ වෙද, ගිතීවෙස්න, එසෙසින් ම මූච්චුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලුනු කල මා සිසා අධිමාත්‍ර ශිරොශුලවෙදනාවෝ වෙති. ගිතීවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකුලේ අසංලීන වෙයි. සිසි එලැඹියේ සමමුඛිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රධන්වැරකරණින් ප්‍රධනින් වින් කෑ මාගේ කය දරඑ සහිත වෙයි. නො සන්හුන් වෙයි. ගිතීවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවෙදනා ද සින් නො ගෙන සිටී.

30. ගිතීවෙස්න, මට මෙ සිත්ඵී: මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි නමි මනා මැනු”යි ගිතීවෙස්න, මම මූච්චුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැරීම්. ගිතීවෙස්න, මූච්චුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලුනු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මාගේ කුස සිදිත්. ගිතීවෙස්න, දක්ෂ ගෝඝාතකයෙක් ගෝ ගෝඝාතකයකුගේ අතැවැස්සෙක් ගෝ තියුණු ගෙරිකපන කැත්තෙන් යමි පරිදි කුස කපන්නේ වේ ද, ගිතීවෙස්න, එ පරිදි ම මූච්චුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලුනු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මා කුස කපති. ගිතීවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකුලේ අසංලීන වෙයි. සිසි එලැඹියේ සමමුඛිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රධන්වැරකරණින් විදුනු මාගේ කය දරඑ සහිත වෙයි. නො සන්හුන් වෙයි. ගිතීවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවෙදනා ද සින් නොගෙන සිටී.

31. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදභොගි: යනුතාහං අප්පාණ-
කඤ්ඤෙව ක්කානං ක්කායෙග්ගනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤිං. තස්ස මය්හං
අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤෙසු අධිමතො කායසමිං ඛාහො හොති. සෙග්ගථාපි අග්ගිවෙස්සන,
ඤ්ඤෙ ඛලවතො පුරිසා දුබ්බලකරං පුරිසං තානාඛාභාසු ගහෙත්ථා අභිගාර-
කාසුයා සන්තාපෙග්ගං සමපරිතාපෙග්ගං, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන
මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤෙසු
අධිමතො කායසමිං ඛාහො හොති. අරඬං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන
විරියං හොති අසලුච්ඡිතං. උපට්ඨිතා සති අසමමුට්ඨා. සාරඤ්ඤා ව පන මෙ
කායො හොති අප්පට්ඨසස්සඤ්ඤා තෙනෙ ව දුක්ඛප්පධානෙන පඩානාභි-
තුන්තස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා
විතතං න පරිදාදාය තිට්ඨති. අපිසු මං අග්ගිවෙස්සන දෙවතා දිස්වා
එවමාහංසු: කාලකතො සමණො ගොතමොති. එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු:
ත කාලකතො සමණො ගොතමො, අපි ව කාලං කරොති'ති. එකච්චා
දෙවතා එවමාහංසු: 'ත කාලකතො සමණො ගොතමො, නපි කාලං
කරොති. අරහං සමණො ගොතමො. විහාරොඤ්චෙවෙසො¹ අරහතො
එවරුපො හොති'ති.

32. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදභොගි: යනුතාහං සබ්බසො
ආහාරුපච්චේදාය පටිපජ්ජෙග්ගනති. අථ ඛො මං අග්ගිවෙස්සන දෙවතා
උපසඛකම්භා: එතදභොවුං: මා ඛො නිං මාරිස සබ්බසො ආහාරුපච්චේදාය
පටිපජ්ජි. සචෙ ඛො නිං මාරිස සබ්බසො ආහාරුපච්චේදාය පටිපජ්ජිය්සයි,
තස්ස තෙ මයං දිබ්බං ඔජං² ලොමකුපෙභි අජෙකාභාරෙස්සාම තා ව නිං
යාපෙස්සසීති. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදභොගි: අහඤ්ඤෙව ඛො පන
සබ්බසො අජඤ්ඤා³ පටිජාතෙග්ගං, ඉමා ව මෙ දෙවතා දිබ්බං ඔජං
ලොමකුපෙභි අජෙකාභාරෙග්ගං, තාය වාහං යාපෙග්ගං, තං මම අස්ස මුසාති.
සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තා දෙවතා පච්චාචිකඛාමි, හලානති වදාමි.

33. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදභොගි: යනුතාහං ථොකං ථොකං
ආහාරං ආහාරෙග්ගං පසතං පසතං- යදි වා මුග්ගයුසං යදි වා කුලුඤ්ඤසං
යදි වා කලායයුසං යදි වා හරෙණ්ණකයුසං. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන
ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙග්ගං පසතං පසතං- යදි වා මුග්ගයුසං
යදි වා කුලුඤ්ඤසං යදි වා කලායයුසං යදි වා හරෙණ්ණකයුසං. තස්ස මය්හං
අග්ගිවෙස්සන ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙග්ගං පසතං පසතං- යදි වා
මුග්ගයුසං යදි වා කුලුඤ්ඤසං යදි වා කලායයුසං යදි වා හරෙණ්ණකයුසං,
අධිමතකසිමානං පතො කායො හොති. සෙග්ගථාපිතාම ආසීතික
පඛානි වා කාලපඛානි වා, එවමෙවස්ස මෙ අභිහපච්චඛානි හවන්ති
තායෙවප්පාහාරතාය. සෙග්ගථාපි තාම ඔට්ඨපදං, එවමෙවස්ස මෙ ආතිසදං
ගොති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙග්ගථාපි තාම වට්ටනාවලී, එවමෙවස්ස මෙ
පිට්ඨිකණ්ටකො උත්තච්චතො හොති, තායෙවප්පාහාරතාය. සෙග්ගථාපි
තාම ජරසාලාය ගොපාතසීයො ඔලුග්ගවිලුග්ගා හවන්ති, එවමෙවස්ස මෙ
ථාසුලීයො ඔලුග්ගවිලුග්ගා හවන්ති තායෙවප්පාහාරතාය. -

1. විහාරොඤ්චෙව සො - මජ්ඣං. 2 දිබ්බෙජං - මජ්ඣං. 3. අජඤ්ඤා - මජ්ඣං.

31. ගිතීවෙස්න, මට මෙ සිත්වී: “මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි නම මනා මැනු”යි. ගිතීවෙස්න, මම මුච්ඡුදු නැහැයිනුදු කනිනුදු අසස් පසස් වැරිමි. ගිතීවෙස්න, මුච්ඡුදු නැහැයිනුදු කනිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල මා කයෙහි අභිමානු දහ වෙයි. ගිතීවෙස්න, බල ඇති දෙපුරිස් කෙතෙක් දුච්චතර පුරුෂයකු වෙත වෙත අත්හි ලාගෙන අගුරු වලෙක ලා යම්පරිදි තවත්තාහු වෙන් ද, වෙසෙසින් තවත්තාහු වෙන් ද, ගිතීවෙස්න, එ පරිදි ම මුච්ඡුදු නැහැයිනුදු කනිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල මාගේ කයෙහි අභිමානු දහ වෙයි. ගිතීවෙස්න, මා විසින් වැර අරඹන ලද්දේ අසංලිත වෙයි. සිහි එලඹියේ සම්මුඡ්ඡිත නොවෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රධන්වැරකරණින් ප්‍රධනින් වින් කැ මාගේ කය දරඑ සහිත වෙයි. නො සන්සුන් වෙයි. ගිතීවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දු:බ වෙදනාත් සිත් නොගෙන සිටී. තවද ගිතීවෙස්න, දෙවිකෙනෙක් මා දක මෙසේ කීහ: “මහණ ගොයුම් කලුරිය කලහ”යි. කිසි දෙවිකෙනෙක් මෙසේ කීහ: “මහණ ගොයුම් කලුරිය නො කෙලේ. එතෙකුදු වුව, (මදෙකින්) කලුරිය කල හෙත්”යි. කිසි දෙවි කෙනෙක් මෙසේ කීහ: “මහණ ගොයුම් කලුරිය නො කෙලේ ය. (මදෙකින්) නොද කලුරිය කෙරෙයි. මහණ ගොයුම් රහතෙක. රහත්හුගේ තෙල විහාරය මෙබදු ම (මළා මෙන්) වෙති යි.

32. ගිතීවෙස්න, මට මෙ සිත්වී: මම හැම ලෙසින් අහර නො වලදනු පිණිස පිලිපදනෙමි නම මනා මැනු”යි. ඉක්බිති ගිතීවෙස්න, දෙවියෝ මා කරා අවුත් තෙල බස් කීහු: “නිදුකාණෙනි, තොප හැමසෙ අභාරෝපවෙජ්ඣය පිණිස නොපිලිපදනේ මැනව. නිදුකාණෙනි, ඉදින් තෙපි හැමසෙ අහර වලකන්නට පිලිපදනහු නම අපි තොපට දිව්‍යඔජස් ලොමකුපයෙන් කවම්හ, එසින් තෙපි යැපෙව” යි. ගිතීවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී “මම වනාහි හැම ලෙසින් අභොජනය ප්‍රතිඥ කෙරෙමි නම, මේ දෙවියෝ ද මට ලොමකුපයෙන් දිව්‍ය ඔජා බහත් නම, එසිනුදු මම යපෙමි නම, ඒ මාගේ මුසාවා වෙයි.” ගිතීවෙස්න, මම ඒ දෙවියන් වලභමි. මෙසින් කමි නැති යයි කියමි.

33. ගිතීවෙස්න, මට මෙසින් වී; “මම මුං යුස හෝ ය, කොල්ලු යුස හෝ ය, මහ මැහැ (කබල) යුස හෝය, කුඩා මැහැ යුස හෝ ය සි පත පත බැගින් මද මද අහර වලද කෙරෙමි නම මනා මැනු”යි. ගිතීවෙස්න, මම, මුංයුස හෝ ය, කොල්ලුයුස හෝ ය, මහමැයුස හෝ ය කුඩාමැයුස හෝ ය සි පත පත කොට මද මද අහර වලද කෙලෙමි. ගිතීවෙස්න, මුංයුස හෝ ය, කොල්ලුයුස හෝ ය, මහමැයුස හෝ ය සුඵමැයුස හෝ ය සි පත පත කොට මද මද අහර වලද කරන මාගේ කය වැහියක්ම වැහැලී බවට ගියේ වෙයි. ‘අසිනික’ වැල්පුරුක් හෝ කඵවැල් පුරුක් හෝ යම්බදු වේ ද, එම අලාභාරතායෙන් මාගේ (හසාදි) අහ හා (අභිභූලසාදි) පසහ හා එබදු වෙයි. ඔට්ටිය යම්බදු වේ ද, එම අලාභාරතායෙන් මාගේ සිද්ධි එබදු වෙයි. වටන්වැල යම්බදු වේ ද, එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ වසටවැල උනන්තාවතත (හිඵඵභියෙව්) වෙයි. දිරුහලෙක ගවනැස්හු යම්පරිදි ඔබ මොබ බිදහැළුණු වෙන් ද, එ පරිදි එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ ඇල ඇට ඔලුකවලුක (තැන තැන තකු මිතු) වෙයි. -

සෙය්‍යථාපි නාම ගමහිරෙ උදපානෙ උදකතාරකා ගමහිරගතා මකබාසිකා දිස්සන්ති, එවමෙවස්සු මෙ අකඛ්ඤපෙත්‍ර අකඛ්තාරකා ගමහිරගතා මකබාසිකා දිස්සන්ති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම තිත්තකාලාපු¹ ආමකච්ඡිනෙන්, වාතාතපෙන සමුච්චිතො² හොති සමමිලානො, එවමෙවස්සු මෙ සීඝ්‍රච්චි සමුච්චිතා හොති සමමිලානා තායෙවප්පාභාරතාය.

34. සො ඛො අහං අග්‍හිවෙස්සන උදරච්ඡිං පරාමසිස්සාමිති පිට්ඨි-කණ්ටකංයෙව පරිගණහාමි. පිට්ඨිකණ්ටකං පරාමසිස්සාමිති උදරච්ඡිස්සෙඤ්ඤව පරිගණහාමි. යාවස්සු මෙ අග්‍හිවෙස්සන උදරච්ඡි පිට්ඨිකණ්ටකං අලලීතා හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං අග්‍හිවෙස්සන චච්චං වා මුත්තං වා කර්සසාමිති තණ්ඨව අවකුඤ්ඤා පපතාමි තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං අග්‍හිවෙස්සන ඉමමෙව කායං අස්සාසෙසනො පාණීනා ගතතාති අනුමඤ්ඤාමි. තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන පාණීනා ගතතාති අනුමඤ්ඤො පුඨිමුලාති ලොමාති කායස්මා පපතන්ති තායෙවප්පාභාරතාය. අපිස්සු මං අග්‍හිවෙස්සන මනුස්සා දිස්වා එවමාහංසු: කාලො සමණො ගොතමොති. එකච්චෙ මනුස්සා එවමාහංසු: න කාලො සමණො ගොතමො, සාමො සමණො ගොතමොති. එකච්චෙ මනුස්සා එවමාහංසු: න කාලො සමණො ගොතමො නපි සාමො, මඛිතුරච්ඡි සමණො ගොතමොති. යාවස්සු මෙ අග්‍හිවෙස්සන තාව පරිසුද්ධො ඡ්චිවණ්ණො පරිසොදුතො උපගතො හොති තායෙවප්පාභාරතාය.

35 තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන එතදහොසි: “යෙ ඛො කෙච්චි අතීත-මඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදනා වෙදිසිංසු, එතාවපරමං, නසිතො භියෙසා. යෙපිහි කෙච්චි අනාගත-මඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසිස්සන්ති, එතාවපරමං, නසිතො භියෙසා. යෙපි හි කෙච්චි එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසන්ති, එතාවපරමං, නසිතො භියෙසා. න ඛො පනාහං ඉමාය කට්ඨකාය දුක්ඛකාරකාරිකාය අභිගච්ඡාමි උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරිඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. සියා හු ඛො අඤ්ඤා මග්ගො බොධායා”ති.

36. තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන එතදහොසි: අභිජානාමි ඛො පනාහං පිකුසකකස්ස කමමනෙත සීතාය ජලබුච්ඡායාය නිසිනෙන්, විච්චෙවච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සපිටකකං සච්චාරං විචෙකජං පිඨි-හුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසමපඤ්ඤා පිගරිතා. සියා හු ඛො එසො මග්ගො බොධායාති. තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන සතානුසාරිඤ්ඤාණං අභොසි: එසොව මග්ගො බොධායාති. -

1. තිත්තකාලාපු - මජ්ඣං. 2. සමුච්චිතො - මජ්ඣං.
3. තිඛ්ඛා - මජ්ඣං. 4. ඛර, කට්ඨකා - මජ්ඣං.

යම්පරිදි ගැඹුරු ළිඳෙහි දිගනරු ගැඹුරට ගියාහු, යට ගැඹුණුහු පැතෙත් ද, එපරිදි ම එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ අක්ෂිකූපයෙහි ඇස්තරු (කනිනිකාවෝ) ගැඹුරට ගියාහු, යට ගැඹුණුහු පැතෙත්. යම් පරිදි අමුව නිලමින් සිටිය දී සුන් නිකුලවු අවුසුලයින් හැකුළුණේ මිලියේ වේ ද, එපරිදි එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ හිස සිවිය හැකුළුණේ, මැලැටුණේ වෙයි.

34. ගිනිවෙස්ත, මම බබසිවිය පිරිමදිමි යි බබසිවිසහගිය වසට ම අත්ලා ගනිමි. වසට පිරිමදිමි යි වසටසහගිය බබසිවිය ම අත්ලා ගනිමි. ගිනිවෙස්ත, මාගේ දුකකරකියාව කොතරම් වීද යත්: එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ උදරච්ඡවිය පිරිකවුට පැහැර ඇලී සිටියා වෙයි. ගිනිවෙස්ත, මම එම අල්පාභාරතායෙන් මල මු හෝ කරමි ද එතැන ම යටිහුරු ව ඇද වැටෙමි ගිනිවෙස්ත, මම මේ (පස්විමහවික) කය ම අස්වසනුයෙමි අතින් ගාත්‍රයන් පිරිමදිමි. ගිනිවෙස්ත, එම අල්පාභාරතායෙන් අතින් ගාත්‍ර පිරිමදනා මාගේ කසින් (මස් ලේ තැනියෙන්) දුගද මුලසුන් ලෝමයෝ ගිලිහී වැටෙති. තවද ගිනිවෙස්ත, භික්ෂු මා දෑක මෙසේ කීහ: “මහණ ගොසුම් කළුවන් වෙත්”යි ඇතැම් භික්ෂු මෙසේ කීහ: “මහණ ගොසුම් කළුවන් නොවෙයි. මහණ ගොසුම් රන්වන් වෙත්”යි. ඇතැම් භික්ෂු මෙසේ කීහ: “මහණ ගොසුම් කළුවන් නොවෙයි. නොදරන්වන් වෙයි. මහණ ගොසුම් මගුරුමසුපැහැ බදු පැහැ ඇතියෙකැ”යි. ගිනිවෙස්ත, එතරම් පරිගුණ වූ පයච්ඡාදන වූ මාගේ ඡවිවණිය එම අල්පාභාරතායෙන් මෙපමණට නටුයේ වෙයි.

35. ගිනිවෙස්ත, මට මෙසේ සිත් වී: “යටගිය දවස මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, යම්කිසි කෙනෙක් ඔපක්‍රමික වූ තීව්‍ර, කටුක, දුබ වෙදනා වින්දනු ද, (ඒ වෙදනාවතට ද මා වින්ද)තෙල දුක් ම පරම වෙයි. මෙසින් වැඩි වූයේ නොවෙයි. මතු අනායෙහි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, යම්කිසි කෙනෙක් ඔපක්‍රමික වූ තීව්‍ර, කටුක, දුබවෙදනා විදිත් ද, (ඒ වෙදනාවතට) තෙල දුක් ම පරම වෙයි. මෙසින් වැඩි වන්නේ නොවෙයි. මේ දවස මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, යම් ම කෙනෙක් ඔපක්‍රමික වූ තීව්‍ර, කටුක, දුබවෙදනා විදිත් ද, (ඒ වෙදනාවතට ද) තෙල දුක් ම පරම වෙයි. මෙසින් වැඩියෙක් නොවෙයි. මම මේ කුළු දුකකරකියායෙන් මිනිස් දහමින් උතුම් අර්බව කරන්නට සමත් ලොවුතුරා මහ නැණවෙසෙසක් නොපිලිවිදුමි. සමොධය පිණිස අත් මගෙක් විය හේ නු”යි.

36. ගිනිවෙස්ත, මට මෙසේ සිත් වී: “පියසැහැ මහරජාණන් කමතෙහි සිහිල් දඹුරුක් සෙවනෙහි (පලහ බැඳ) හුත්තේ, කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුසල් දහමින් වෙන් ව ම සවිතකී වූ සවිචාර වූ විවෙකජප්‍රිති සුබ ඇති, ප්‍රථමධ්‍යානය සපයාගෙන වාස කෙලෙමි මම දනිමිම ය. සමොධය පිණිස මේ මාගී විය හෙව් දේ”යි. ගිනිවෙස්ත, සමොධය පිණිස තෙල (ආනාජන්හි ධ්‍යානය) ම මාගීය වේ”ය කියා මට සතානුසාරිවිඤ්ඤාණය (‘මේ ම මාගීය වේ ග’යි වරක් දෙවරක් උපන් සමානියට අතතුරුව උපදනා) විඤ්ඤාණය ඇති වී-

තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදභොගි: කීනත්ත ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භාගාමි යනතං සුඛං අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධමෙමහිති.

37. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදභොගි: න ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භාගාමි යනතං සුඛං අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධමෙමහිති. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදභොගි: න තං සුකරං සුඛං අභිගනත්තං ඵචං අභිමතතකසිමානං පතතකායෙන, යනත්ත නාහං ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙය්‍යං ඔදනකුමාසනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙහිං ඔදනකුමාසං. තෙන ඛො පත මං අග්ගිවෙස්සන සමයෙන පඤ්ඤ භික්ඛු පච්චුපට්ඨිතා භොනති: “යං ඛො සමණො ගොතමො ධම්මං අභිගමිස්සති තං තො ආරොචෙස්සති” ති. යතො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙහිං ඔදනකුමාසං, අථ ඛො තෙ¹ පඤ්ඤ භික්ඛු නිබ්බිජ්ජ පකකමිංසු: ‘බාහුලීකො සමණො ගොතමො පධානවිබහනො ආචතො ඛාහුලොයා’ති.

38. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරිකො² බලං ගහෙකො විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධමෙමහි සචිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵචරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

39. විතකකච්චාරානං චූපසමා අජ්ඣතනං සම්පසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අචිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵචරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

40. පිතියා ච විරුගා උපෙකකකො ච විහාසිං සතො ච සම්පජ්ජනො. සුඛඤ්ඤ කායෙන පටිසංඛෙදෙසිං. යං තං අරියා ආචිකකනති: උපෙකකකො සතිමා සුඛචිකාරීති තතියං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵචරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

41. සුඛස්ස ච පහානා දුකඛස්ස ච පහානා පුඤ්ඤච භොමිතස්ස-දෙමනස්සාහං අත්භමා අදුකඛං අසුඛං උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵච රූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

42. සො ඵචං සමාහිතෙ විතත පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනභිගණේ විගදාපකතිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජපතෙන³ පුඤ්ඤ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤතිවායං අනුස්සරාඤ්ඤ සෙය්‍යපීදං:-

1. අථ මෙතෙ - මජ්ඣං. 2. ආභාරෙතො - මජ්ඣං. 3. ආනෙජ්ජපතෙහ - සීමු.

ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: “කාමයන් හැරැපියා සිටි, අකුසල් දහම් හැරැපියා සිටි, යම් ඒ (ආනාපානසමාතිශෙන් ලත් ප්‍රථමධ්‍යාන) සුඛයෙක් මේද, කිම, මම ඒ සුඛයට බියපත් වෙමි දෙ තෝ”යි.

37. ගිතිවෙස්න මට මෙසේ සිත් වී: “කාමයන් හැරැපියා සිටි, අකුසල ධර්ම හැරැපියා සිටි, යම් ඒ සුඛයෙක් ඇත් ද, මම ඒ සුඛයට බියපත් නොවෙමි”යි. ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිත්වී: “මෙසේ අතිශයෙන් වැහැලී පත් කසින් ඒ සුඛය ලැබගන්නට සුකර නොවේ. මම දළ බත්කොමු අහර වලද කෙරෙමි නම් මනා මැනු”යි කියායි. ගිතිවෙස්න, මම දළ බත්කොමු අහර වලද කෙලෙමි. ගිතිවෙස්න, එ දවස “මහණ ගොසුම් යම් දහමක් අධිගම කෙරේ ද, එ දහම අපට කියති” යි භික්ෂුහු පස්දෙනෙක් මා උවචනෙහි යෙදුනාහු වෙති. ගිතිවෙස්න, මම දළ බත්කොමු අහර වලද කෙලෙමි ද, එ හෙයින් ඒ පස් මහණහු “මහණ ගොසුම්හු ප්‍රත්‍යයබාහුලිකයහ. ප්‍රධනින් ගිලිහුණ හ. බාහුලයාට (ප්‍රණීත හෝපතාදීයට) නැවත වැටුණාහ”යි උකැටි ව මා පියා ගිය හ.

38. ගිතිවෙස්න, මම ඕදැරික ආහාර වැලඳුයෙමි කායබල ලැබ-කාමයෙන් වෙන් ව අකුසල් දහමින් වෙන් ව විතකී සහිත, විමාර සහිත විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛ ඇති, ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙලෙමි. ගිතිවෙස්න මෙබඳු වූත් උපන් සුඛවේදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටි.

39. විතකීවිමාරයන් සන්තිදීමෙන් සිය සතන්හි සමප්‍රසාදන ඇති, සිත්හුගේ එකොදී (උතුම් ව උපදනා) සමාධිය වඩනා, විතකීරහිත, විමාර-රහිත, (ප්‍රථම ධ්‍යාන) සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛ ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට එළඹ වාස කෙලෙමි. ගිතිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුඛවේදනා මා සිත් ගෙන නො සිටි.

40. ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් උපෙක්ෂක ද වූයෙමි, සමාතිමත් ද වූයෙමි, සමාග්ඥන ඇත්තෙමි වාස කෙලෙමි. සුඛය ද කාමකසින් වලද කෙලෙමි. යම් ධ්‍යානයක් සදහා “හේ උපෙක්ෂකය, සමාතිමත් ය, සුඛවිහරණ ඇතියෙකැ”යි ආයතීගේ කියත් ද, ඒ තෘතීය ධ්‍යානය උපයා වාස කෙලෙමි. ගිතිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුඛවේදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටි

41. සුඛප්‍රභාණයෙනුදු, දුඃඛප්‍රභාණයෙනු දු, පලමු ම භෞමිකස් දෙමනස්සුගේ ප්‍රභාණයෙන් දුක් නැති, සුඛ නැති, උපෙක්ෂායෙන් උපන් පිරිසිදු සිහි ඇති, වතුථීධ්‍යානය ලැබ ගෙන වාස කෙලෙමි. ගිතිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුඛවේදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටි.

42. මම මෙසෙසින් මොනොවට එකහ වූ සිත පිරිසිදු ව පය්ච්චදත ව අතඛණ ව පිගතොපකෙලය ව මාදුභුත ව කමීණ්‍ය ව ස්විත ව තීඤ්ඤ-ප්‍රාප්ත ව සිටි කල ඒ සිත පුළුච්චිවාසානුසමාතිඥතය පිණිස නතු කෙලෙමි. මම නන්වැදුරුම් වූ පුළුච්චිවාසය සිහිකරමි. එ කෙසෙය යත්: -

“එකමටි ජාතියං චොපි ජාතියො තිසෙසාපි ජාතියො වතඤ්ඤාපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො චීසනිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතකාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතසසමපි ජාතිසතසහසසමපි, අනෙකෙපි සංවට්ඨකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ඨකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ඨවිවට්ඨකප්පෙ, “අමුත්‍රාසිං එවංතාමො එවංවණේණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංතාමො එවංගොනොතො එවංවණේණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො ඉට්ඨපපනො”ති - ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤාචාරාසං අනුසාරාමී. අයං ඛො පන මෙ¹ අග්ගිවෙසසන රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමී විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙසසන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතං ත පරියාදාය තිට්ඨති.

43. සො එවං සමාගිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතභිගණේ විකතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුකුතෙ කමමතිසෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො² සත්තානං චුතුවපාතඤ්ඤාණාය විතං අභිනිත්තාමෙසිං. සො දීඤ්ඤන වකඛුතා විසුද්ධොති අතිකකන්තමානුසකෙන සතොත පසාමී: වචමානෙ, උප්පජ්ජමානෙ³ හීතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතොත පජානාමී: ‘ඉමෙ වත භොනොතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වා පන භොනොතා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුඛතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති. ඉති දීඤ්ඤන වකඛුතා විසුද්ධොති අතිකකන්තමානුසකෙන සතොත පසාමී වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ. හීතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතොත පජානාමී: -පෙ- අයං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙසසන රතතියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙසසන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතං ත පරියාදාය තිට්ඨති.

1. අයං ඛො මෙ - මජ්ඣ. 2. ආනෙඤ්ජප්පතො - සීචු.
 3. උපපජ්ජමානෙ - මජ්ඣ, සා: PTS.

එක්දායකුදු, දෙදායකුදු, තුන්දායකුදු, සිවුදායකුදු, පස්දායකුදු, දසදායකුදු, විසිදායකුදු, තිස්දායකුදු, සාත්තිස්දායකුදු, පනස්දායකුදු, සියක්දායකුදු, දහස්දායකුදු, සුචක්ඛස්දායකුදු- අනෙකකසංවච්චිකප්පයනුදු, අනෙකමච්චිකප්පයනුදු, අනෙකකසංවච්චි විචචිකප්පයනුදු, සිහි කෙරෙමි: “අසෝ තත්ති උපන්මි. “මෙබඳු නම් ඇතියෙමි, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇති යෙමි, මෙබඳු වර්ණ ඇතියෙමි, මෙබඳු ආභාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුචක්ඛස් විදියෙමි, මෙබඳු ආහුසාල අවසන් කෙළෙමි වීමි. මම එසින් ව්‍යුත ව අසෝ තැන (තුමිතභවනෙය්හි) පහලවීමි. එහි (තුමිතභවනෙය්හි)ද මෙ බඳු (සෙතකෙතු නමි) නමි ඇති වීමි. මෙබඳු ගොත්‍ර (දෙවියන් හා එකගොත්‍ර) ඇති වීමි. මෙබඳු (සුචක්ඛස්) වර්ණ ඇතිවීමි. මෙබඳු (සුඛාගොඡන) ආභාර ඇති වීමි. මෙබඳු දිවසෑප හා සකරදුක් විදියෙමි වීමි. මෙබඳු (සත්පතස්කෙලසැටසුචක්ඛස්වා) ආහුසාල කෙලවර කෙළෙමි වීමි. මම එසින් සෑව මෙහි (මහාමායාවන් කුස) උපන්මි”යි මෙසෙසින් (වර්ණදිවසින්) ආකාර සතිත (නාමගොත්‍රාදිවිසින්) උදෙසාසහිත බහුප්‍රකාර පුළුච්චිවෘත්තය සිහිකරමි. ගිනිවෙස්න, මා විසින් රූය පලමු යමිහි මේ (පුළුච්චිවෘත්තය දත් හෙයින්) ප්‍රථම වූ විදුච අභිගත වූය. මට (එම පුළුච්චිවෘත්තය අවිදිත කරමින් සිටි) අවිදුච විනථ වූ ය. විදුච උපන. (යම් හෙයෙකින් විදුච උපන් ද, එ හෙයින්) මොහතමස විගත වී. විදුචලොකය උපන. (සමාන්තවිප්‍රවාසයෙන්) අප්‍රමතතව (විග්‍රහානාපයෙන්) ආනාප ඇතිව (කායජීවිත දෙකෙහි අනපෙක්ඛතායෙන්) ප්‍රතිතාතම ව වාස කරන්තස්භව (විදුච උපදනා) සෙසිත. ගිනිවෙස්න, මෙ බඳු වූත් උපන් සුඛවෙදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටි.

43. මම මෙසේ සමාහිත වූ සිත පරිලුඬු ව පයභාවදන ව අනභිගණ ව විගතොපකෙලය ව මාදුභුත ව කමිණ්‍ය ව සචිත ව නිශචලභාවප්‍රාප්ත ව සිටි කල ඒ සිත සතචයන්ගේ වුතුවපාතකුණය (රූපාරම්මණ අලු කරන දිවසක් නැණ) පිණිස නතු කෙළෙමි. ඒ මම මිනිස් ඇස ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් මෑරෙන උපදනා සතුන් දකිමි. හිත ප්‍රණීත සුචක්ඛ්‍ය දුච්චි සුගත දුගීත වූ කමි වූ පරිදි ගිය සතුන් දන්මි: “මේ සවන් සතචයෝ එකානතයෙන් කායදුච්චිතයෙන් සමනාගතයත, වාග්දුච්චිතයෙන් සමනාගතයත, මනොදුච්චිතයෙන් සමනාගතයත, ආයභිතට උපවාද කරන්තභ, මිථ්‍යාදුච්චිකයත, මිථ්‍යාදුච්චිකමි සමාදාන ඇතියත. ඔහු කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සුචෙත් පහ ව සිටි, නපුරුගති ඇති, විවස ව හෙන නිරයට පැමිණියත. මේ සවන් සතචයෝ ද කායසුච්චිතයෙන් සමනාගතයත, වාග්සුච්චිතයෙන් සමනාගතයත, මනාසුච්චිතයෙන් සමනාගතයත, ආයභිතට උපවාද නො කරන්තභ, සමාග්දුච්චිකයත, සමාග්දුච්චිකමි සමාදාන ඇතියත. ඔහු කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශොභන ගති ඇති සච්චිලෝකයට පැමිණියත” යි. මෙසේ මිනිසැස ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් මෑරෙන උපදනා සතුන් දක්මි. හිත ප්‍රණීත සුචක්ඛ්‍ය දුච්චි සුගත දුගීත සථාකමොපග සතචයන් දන්මි: ... ගිනිවෙස්න, රූය මෑදිම යමිහි මා විසින් මේ දෙවන විදුච (දිවසක්නැණ) අභිගත වූය. අවිදුච විනථ වූය. විදුච උපන. තමස විනථ විය. ආලොකය උපන. නොපමා ව වැර ඇතිව අරමුණ කරා ගිය සිත් ඇති ව විහාර කරනුවක්ඛට (විදුච උපදනාක්) සෙසිත. ගිනිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුඛවෙදනා මා සිත් ගෙන නො සිටි.

44. හො එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛිතණේ විගතූපකතිලොසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත ආසවානං බහඤ්ජණාය විතතං අභීතිහ්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං අබහඤ්ජසීං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අබහඤ්ජසීං, අයං දුක්ඛනිවර්තමානී යථාභූතං අබහඤ්ජසීං, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං අබහඤ්ජසීං. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අබහඤ්ජසීං, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබහඤ්ජසීං, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං අබහඤ්ජසීං, අයං ආසවනිවර්තමානී පටිපදාති යථාභූතං අබහඤ්ජසීං. තස්ස මෙ එවං ජාතතො එවං පසාතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. භවාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුච්චිත්ථ. විමුච්චිත්ථ සුඤ්ඤං අගොසි: ‘ඛිණා ජාති, වුභිතං බුභමචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථතායා’ති අබහඤ්ජසීං. අයං ඛො පත මෙ අගතිවෙසසන රතතියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අධිගතා. අවිජ්ජා විකතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අපමනතස්ස ආතාපිතො පතිතතස්ස විහරතො. එවරූපාපි ඛො මෙ අගතිවෙසසන උප්පන්නා සුඛං වෙදනා විනතං ත පරියොදුත තිට්ඨති.

45. අභීජාතාමි ඛො පතානං අගතිවෙසසන අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙතො. අපිඤ්ඤ මං එකමෙකො එවං මිඤ්ඤති: මමෙව ආරබ්භ සම්මණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙතිති. න ඛො පනෙතං අගතිවෙසසන එවං දුට්ඨං. යාවදෙව විඤ්ඤපනත්ථාය තථාගතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. සො ඛො අතං අගතිවෙසසන තස්සාගෙව කථාය පරියොසානෙ තස්මිංගෙව පුරිමසම්. සමාහිතිමනෙත අජ්ඣතතමෙව විතතං සණ්ඨපෙමි සන්තිසීදුපෙමි: එකොදිං කරොමි සමාදාමි, ගෙත සුදං නිව්වකපං විහරාමිති.

46. “ඛකප්පතිසමෙතං ගොතො ගොතමස්ස යථානං අරහතො සම්මා සමුච්චධස්ස. අභීජාතාති පත² භවං ගොතමො දිවා සුපිතා”ති. අභීජාතාමිතං අගතිවෙසසන ගිමනානං පච්ඡිමෙ මිසෙ පච්ජාගතතං පිණ්ඩපාතපටිකකනොතො වතුගුණං සඛිකාපිං පඤ්ඤපෙඤා: දුක්ඛිණෙත පසොත සතො සමපජාතො තිදදං මිකකමිතාති. “එතං ඛො හො ගොතමි එතෙ සමිණ්චුගමිණා සමෙමිහවිහාරසම්. වදන්ති”ති. න ඛො අගතිවෙසසන එතතාවතා සමුච්චෙහො වා ගොති අසමුච්චෙහො වා. අපි ව අගතිවෙසසන යථා ව සමුච්චෙහො ගොති අසමුච්චෙහො ව, තං සුණාති, සාධුකං මිනසි කරොති, ගාහිසාමිති. එවං ගො ගොතමාති ඛො: සච්චකො තිඤ්ඤපුතො ගහවතො පච්චසෙසාසි. භගවා එතදවොච: -

1. සත්ඨිසාදෙමි - මජ්ඣ. 2. ඛො පත - මජ්ඣ. 3. පඤ්ඤපෙඤා - මජ්ඣ. 4. එවං ගොති ඛො - මජ්ඣ.

44. මම මෙසේ සමාහිත වූ සිත (වතුම්බාන පාදක විදහිනා සිත) පරිශුද්ධ ව පයවිවදන ව අතඛණ ව විගතොපකෙලය ව මෘදුභූත ව කමණ්ණ ව ඝටිත ව නියවලභාවප්‍රාප්ත ව සිරිකල ඒ විවසුන්සිත රහත් මහතෑණ පිණිස නතු කෙලෙමි. මම 'දුක මේයෑ'සි ඇතිසෑටි පිළිවිදිමි. 'දුඃඛසමුදය මේ යෑ'සි ඇතිසෑටි පිළිවිදිමි. 'දුඃඛනිරෝධය මේයෑ'සි (දුඃඛ දුඃඛ සමුදය දෙදෙනාගේ අප්‍රවානති සංඛ්‍යාත නිපාණය) ඇති සෑටි පිළිවිදිමි. 'දුඃඛනිරෝධයාමිනිප්‍රතිපද් මෝයෑ'සි (නිවන් කරා යන අර්මභ) ඇති සෑටි පිළිවිදිමි. 'ආසුචයෝ මු යෑ'සි යථාභූතය දන්මි. 'ආසුච සමුදය මේ යෑ'සි යථාභූතය දන්මි. ආසුචනිරෝධය මේ ය සි යථාභූතය දන්මි. "ආසුචනිරෝධයාමිනි ප්‍රතිපද් මෝ යෑ'සි යථාභූතය දන්මි. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා මාගේ සිත කාමාසුචයෙහුදු මිදිණ හවාසුචයෙහුදු සිත මිදිණ. අවිදුසුචයෙහුදු සිත මිදිණ. විමුක්ත වන් ම විමුක්ත යෑසි (පස්විකුන්) තෑණ පහල වී: 'ජාතිය ඤාණ විය. මගබ්‍රමිසරවස් වසන ලදී. (සතර මිනිත් කටයුතු මොඛගවිධ) කරණි කරන ලදී. ඉත්භාවය (මෙසේ මොඛගාකාරයෙන් සත්‍යාවබෝධ) පිණිස අත්‍ය (මාගීතාවනා) කාත්‍යයක් තෑති සි දන්මි. ගිනිවෙස්න, රෑය පැසිමියමිහි මේ තුන්වන (අභිතවමාගීඤන සංඛ්‍යාත) විදුච මා පිහිත් අධිගත වූ ය. අවිදු විහත ය. විදු උපත. මොහය විගත විය. ආලොකය උපත අප්‍රමතත ව ආතාපි ව ප්‍රතිතාතම ව විහාර කරනුවක්හට (විදුච උපදනක්) සෙසිත. ගිනිවෙස්න, මේබදු වූත් උපත් සුඛවෙදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටී.

45 ගිනිවෙස්න, මම නොයෙක් සිය ගණන් පිරිස්හි දහම් දෙසුමෙමි දැනිමි ම ය. එහිදු එකෙක් එකෙක් මා මෙසේ හඟනේ ය: "මහණගොසුම මා ම ඇරැඹ දහම් දෙසති" සි. ගිනිවෙස්න, තෙල මෙසේ නො දත යුතුය. තථාගත පරාහට (දතභෙන භෑමටම) විඤ්ජනස පිණිස දහම් දෙසයි. ගිනිවෙස්න, මම ඒ කථාවසානගෙහි (කථා සංකීයක් පාසා) ම යමි එලසමාධිගෙකින් නිතිකල් වෙසෙමි නමි, එම පුරිමසමාධිනිමිතතගෙහි (එකාග්‍රතායෙන් යෙදී) සියසතන්හි ම සිත තබමි, හිදුවමි, එකඟ කරමි, තාචාලමි.

46. "අභිත් සමාක් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ විනෛතකාග්‍රතා සෙසින් හවන් ගොසුම ගොදුවන්ගේ තෙල එකාග්‍රතා ඇදහිය යුතු වෙයි. හවන් ගෙනමයන් වහන්සේ දවහල නිදිගත්සේක් ද?" ගිනිවෙස්න, ගිමන් පැසිමිමස පසුබත පිඬුවායෙන් වැලකුණෙමි සිවුර සිවුරුණ කොට පත්වා දකුණු ඇලයෙන් සිහි ඇතියෙමි, නුවණින් දන්තෙමි, නිද්‍රාවට (කෙලෙස් රහිත කායවිග්‍නදර්ථයට) බැස ගත්තෙමි දන්මි. 'හවන් ගොසුම ගොදුව, ඇතෑමි මහණබමුණු කෙනෙක් තෙල නින්ද සමොහච්ඡාරය (සිහිමුද්‍රාව විසීම)'හි කියන් මෑනු'සි ගිනිවෙස්න, මෙනෙකින් සමුඬුසි වෙති යි හෝ අභමුඬුසිවෙති යි හෝ නො කියමි. වැලිදු ගිනිවෙස්න, යමි පරිදි සිහි තටුසේත් වේ ද, සිහි නොතටුසේත් වේ ද ඒ අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, වදාරමි යි. එසේය, හවන් ගොසුම ගොදුව යි සව්වක නුවට දරෑ හඟවත්හට පිළිවදන් දිත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලහ:-

47. යස්ස කස්සචි අග්භිවෙස්සන යෙ ආසවා සංඛිතිලෙහිකා පොනො-හවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා අපපතීනා, තමහං සම්මුලොතාචි වදාමි. ආසවානං හි අග්භිවෙස්සන අපපභානා සම්මුලොතා හොති. යස්ස කස්සචි අග්භිවෙස්සන යෙ ආසවා සංඛිතිලෙහිකා පොනො-හවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා පතීනා, තමහං අසම්මුලොතාචි වදාමි. ආසවානං හි අග්භිවෙස්සන පභානා අසම්මුලොතා හොති. තථාගතස්ස ඛො අග්භිවෙස්සන යෙ ආසවා සංඛිතිලෙහිකා පොනොහවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා පතීනා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවච්ඡුකතා අනභාවකතා¹ ආයතීං අනුපපාදධම්මා. සෙය්‍යථාපි අග්භිවෙස්සන තාලො මිඤ්ඤවජ්ඣෙතො අභධ්ධො පුත විරුලුතියා, එවමෙච ඛො අග්භිවෙස්සන තථාගතස්ස යෙ ආසවා සංඛිතිලෙහිකා පොනොහවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාති-ජරාමරණීයා පතීනා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවච්ඡුකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුපපාදධම්මාති.

48. එවං වුතො සව්වකො තිගණ්ඨපුතො හගවන්තං එතදවොච: “අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්භුතං හො ගොතම, ආවඤ්ඤිදං හොතො ගොතමස්ස එවං ආසජ්ඣ ආසජ්ඣ වුච්චමානස්ස උපතීතෙහි උපතීතෙහි² වචනපථෙහි සමුද්වරියමානස්ස ඡ්චිවණ්ණො වෙච පරියොදායති, මුඛවණ්ණො ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස.”

49. “අභිජානාමහං හො ගොතම පුරුණං කස්සපං වාදෙන වාදං සමාරභිතා. සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤො අඤ්ඤෙන අඤ්ඤං පටිච්චි, ඛතියා කථං අපනාමෙහි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඨාකාසී. හොතො ඛො පත³ ගොතමස්ස එවං ආසජ්ඣ ආසජ්ඣ වුච්චමානස්ස උපතීතෙහි උපතීතෙහි වචනපථෙහි සමුද්වරියමානස්ස ඡ්චිවණ්ණො වෙච පරියොදායති, මුඛවණ්ණො ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

50 අභිජානාමහං හො ගොතම මනඛලිං ගොසාලං -පෙ- අජීතං තෙසකම්බලං -පෙ- සකුඛං කච්චායතං -පෙ- සඤ්ජයං බෙලට්ඨිපුත්තං⁴ -පෙ- නිගණ්ඨං නාගපුත්තං⁵ වාදෙන වාදං සමාරභිතා. සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤො අඤ්ඤෙන අඤ්ඤං පටිච්චි, ඛතියා කථං අපනාමෙහි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඨාකාසී. හොතො ඛො පත ගොතමස්ස එවං ආසජ්ඣ ආසජ්ඣ වුච්චමානස්ස උපතීතෙහි උපතීතෙහි වචනපථෙහි සමුද්වරියමානස්ස ඡ්චිවණ්ණො වෙච පරියොදායති, මුඛවණ්ණො ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

1. අනභාවා කතා මජ්ඣං. 2. උපතීතෙහි වචනපථෙහි - සීචු. මජ්ඣං.
3. කොතො ජන - මජ්ඣං. 4. බෙලට්ඨිපුත්තං මජ්ඣං. 5. නාගපුත්තං - මජ්ඣං.

47. ගිනිවෙස්න, යම්කිසිවක්කට සිත කිලීටු කරන, පුනභීවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදරථ සහිත, දුඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණයට හිත, යම් ආසුව කෙනෙක් අප්‍රහිණි ව ඇත් ද, මම ඔහු සමමුස ය සි කියමි. ගිනිවෙස්න, ආසුවයන්ගේ අප්‍රහාණියෙන් සමමුස වෙයි. ගිනිවෙස්න, යම් කිසිවක් කට සිත කිලීටු කරන, පුනභීවය පිණිස වැටෙන, කාය චිත්ත දරථ සහිත, දුඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණයට හිත, යම් ආසුව කෙනෙක් ප්‍රහිණිව ඇත් ද, මම ඔහු අසමමුස යයි කියමි. ගිනිවෙස්න, ආසුව ඛමීයන්ගේ ප්‍රහාණියෙන් අසමමුස වෙයි ගිනිවෙස්න, තථාගතයන්හට සිත කිලීටු කරන පුනභීවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදරථ සහිත, දුඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණයට හිත, යම් ආසුව කෙනෙක් වෙන් නම් ඔහු පුහුන් හ. උසුන් මුල්හ. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවාසාකාතයහ. යළි නො හට ගන්නා සෙසින් කල අභාව ඇතිය හ. මතු නුපදනා සාහැවි ඇතිය හ. ගිනිවෙස්න, යම්සේ මුදුන් සුන් තලෙක් යළි වඩනට අහව්‍ය වේ ද, ගිනිවෙස්න, එසෙසින් ම යම් ආසුව කෙනෙක් සිත කිලීටු කෙරෙත් ද, පුනභීවය පිණිස වැටෙත් ද, දරථ සහිත වෙත් ද, දුඛ විපාක ඇත් ද, මතු ජාති ජරා මරණයට හිතකර වෙත් ද, තථාගතයන් හට ඔහු ප්‍රහිණිය හ. උසුන් මුල්හ. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවාසාකාතයහ. නැවත නො හටගන්නා සේ විතඤ්චයහ. මතුයෙහි නුපදනා සාහැවි ඇතියහ සි.

48. මෙසේ වදාල කල්හි සච්චක නුවට දරු හඟවන් හට තෙල කි: හවත් ගොසුම් ගොකුච, අභිරිය. හවත් ගොසුම් ගොකුච, අද්දාන ය. මෙසේ සට සටා කියනු ලබන ඵලව ඵලවා කී වචනයෙන් බණනු ලබන හවත් ගෞතමයන්ගේ ඡරිවණීය බබලන්නේ ම ය. මුඛ වණීය වෙසෙසින් පහදනේ ම ය. එය අභීන් සමාස් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ සෙසිත.

49. හවත් ගොසුම් ගොකුච, මම පුරණ කාශ්‍යපයන්ට වාදයෙන් වාදරොපණ කෙලෙමි දනිමි. හෙද මා විසින් වාදයෙන් වාදරොපණ කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් කියේ ය. (එකෙක නො පිහිටියේ ය.) කථාව බැහැර කෙලේ ය. කොපය ද ඥාමය ද නොසතුට ද පහල කෙලේ ය. මෙසේ සට සටා කියනු ලබන ඵලව ඵලවා කී වචනයෙන් බණනු ලබන හවත් ගෞතමයන්ගේ ඡරිවණීය ඔප් ඇති වෙයි. මුඛ වණීය ද පහන් වෙයි. එය අභීන් සමාස් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ සෙසිත.

50. හවත් ගොසුම් ගොකුච, මම මකබලි ගොසාලයන්ට... අජිත කෙසකම්බලයන්ට ... පකුඛ කච්චායනයන්ට... සඤ්ජය බෙලට්ඨිපුත්තහට... නිගණ්ඨ නාගපුත්ත හට වාදයෙන් වාද සමාරම්භ කෙලෙමි දන්මි. හෙද මා විසින් වාදයෙන් වාදරොපණ කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් කියේ ය. කථාව බැහැර කෙලේ ය. කොපය ද ඥාමය ද නොසතුට ද පහල කෙලේ ය. මෙසේ සට සටා කියනු ලබන, ඵලව ඵලවා කී වචනයෙන් බණනු ලබන හවත් ගෞතමයන්ගේ ඡරිවණීය ඔප් ඇති වෙයි. මුඛ වණීය ද පහන් වෙයි. එය සමාස් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ සෙසිත.

51. තඤ්ච දුති මයං හො ගොතම ගච්ඡාම, බහුක්ඛිච්චා මයං බහුකරණීයාහි.

“යසාදුති තිං අගභිවෙසසත කාලං මඤ්ඤහි”ති

අඵඛො සච්චකො තිගණ්ඨපුනෙතා ගගචනො භාහිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිතා උට්ඨායාසතා පකකාමීහි.

මහාසච්චකසුත්තං ජව්ඨං.

1. 4. 7.

චූළභණ්ඩාසඛබ්බසුත්තං

ඵච්චෙම සුතං: එකං සමයං ගගවා සාවඤ්ඤං විහරති පුබ්බාරුමෙ මිහාරමාතුපාසාඤ්ඤ. අඵඛො සපකකා දෙවානමිඤ්ඤ යෙන ගගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා ගගචනතං අභිවාදෙතා එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං සිතො ඛො සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ ගගචනතං එතදචොච:

2 “කිත්තාවතා හු ඛො ගතොත භික්ඛු සඛඛිතොතන භණ්ඩාසඛබ්බසුත්තො හොති අච්චනතනිට්ඨො අච්චනතයොගකෙඛම් අච්චනතබ්බසුමචාරී අච්චනතපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුසාතනාහි.”

3. ඉධ දෙවානමිඤ්ඤ භික්ඛුතො සුතං හොති: සඛෙඛ ධම්මා තාලං අභිනිවෙසායාහි. එච්ඤ්ච තං දෙවානමිඤ්ඤ භික්ඛුතො සුතං හොති: සඛෙඛ ධම්මා තාලං අභිනිවෙසායාහි, සො සඛබ්බං ධම්මං අභිජානාහි. සඛබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සඛබ්බං ධම්මං පරිජානාහි. සඛබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්ඤි වෙදනං චෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපසසී විහරති, විරුගානුපසසී විහරති, නිරොධානුපසසී විහරති, පටිනිසංග්ගානුපසසී විහරති. සො තාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපසසී විහරනො, විරුගානුපසසී විහරනො, නිරොධානුපසසී විහරනො, පටිනිසංග්ගානුපසසී විහරනො න ච කිඤ්ඤි¹ ලොභෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිතසසති. අපරිතසං පච්චතඤ්ඤෙච පරිනිබ්බායති. ‘භිණො ජාහි, වුභිතං බුහමචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉඤ්ඤායාහි’ති පජානාහි. එතතාවතා ඛො දෙවානමිඤ්ඤ භික්ඛු සඛඛිතොතන භණ්ඩාසඛබ්බසුත්තො හොති අච්චනතනිට්ඨො අච්චනතයොගකෙඛම් අච්චනතබ්බසුමචාරී අච්චනතපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුසාතනාහි.

1. ක කිඤ්ඤි, මජ්. සං. PTS.

37. 'භවත් භොසුම් භොතුච, අපි බොහෝ කාත්‍ය ඇතියම් භ. බොහෝ කටයුතු ඇතියම් භ. එබැවින් දුන් අපි යම්භ'යි.

“තෝ එයට දුන් කල් දනු, ගිනිවෙස්නැ” යි වදාලන.

එක්බිති සම්මක නුවටදරු භගවත්හුගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන (සිතින් නොව වචනයෙන්) අනුමොදන් ව හුනස්තෙන් නැගී නික්ම ගියේ ය.

මහාසම්මක සුත්‍රය සවැනසි.

1. 4. 7.

චූළතණ්හාසබ්බය සුත්‍රය

මු ි විසින් මෙමග් අසන ලදී: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පුටුරම්මගවෙහෙර මුටුරමාපනගෙහි වැඩ වෙසෙති. එක්බිති සක්දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ සිටියේ. එකත්පස් ව සිටි සක්දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ:

2. “වහන්ස, කීපමණෙකින් මහණ තෙමේ සැකෙවින් තණ්හාසබ්බය විමුත්ත (තෘෂණ, තිරෝධ නම් වූ නිවන් අරමුණ කොට රහත්) වූයේ, එකාන්තනිඝ්ඤා ඇතියේ, නිත්‍යයොගඤ්ඤම ඇතියේ, නිත්‍ය බ්‍රහ්මසර ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතියේ, දෙවිමිතිස්තට උතුම් වූයේ වේ දු”යි (රහත්හුගේ පුළුභාගප්‍රතිපද් සැකෙවින් වදාල මැනැවැයි සැලකෙළේය).

3. දේවෙඤ්ඤා, මෙසස්තෙහි මහණහු විසින් (සකකායනාධාතු-සබ්බාන) හැම දහම්හු අභිනිවෙගය (තෘෂණාදීන් බැසගැණීම) පිණිස නොයෙදෙතියි අසන ලද වෙයි. දේවෙඤ්ඤා, මහණහු විසින් ‘සච්චමියෝ අභිනිවෙගය පිණිස යුතු නො වෙති’ යි එකරුණ මෙසෙසින් අසන ලද වේද, හේ සකකාදිසච්චමි (ඥානපරිඤ්ඤෙන් අතිත්‍යාදී විසින්) වෙසෙසින් දන්නේ ය. සච්චමි වෙසෙසින් දන සච්චමි (තිරණපරිඤ්ඤෙන්) පිරිසිදු දන්නේ ය. සච්චමි පිරිසිදු දන සුඛ වේවයි, දුඃඛ වේවයි, අදුඃඛ අසුඛ වේවයි යම් ම වේදනාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වේදනාවන්හි අතිත්‍යා විසින් දක්නා නුවණින් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි. විරාග විසින් දක්නා නුවණින් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි. තිරෝධ විසින් දක්නා නුවණින් යුක්ත ව වෙසෙයි. පටිතිස්සග්ග විසින් කෙලෙස් හැරලන නිවන් වදනා මගනැණින් යුක්ත ව වෙසෙයි. හේ ඒ වේදනාවන්හි අනිව්‍යානුපසයි ව විරාගානුපසයි ව තිරොධානුපසයි ව පටිතිස්සග්ගානුපසයි ව වසනුයේ, පඤ්චසකකිලොකගෙහි කිසිදු සංසකාරයක් (තෘෂණා විසින්) නො ගත්තේය. නො ගත්මින් තෘෂිත (තෘෂණානිව) නො වෙයි. (තණ්හා පරිතස්සන විසින්) පිපාසිත නො වන්නේ සිය සතන්හි ම (කෙලෙස් පිරිනිවතින් පිරිනිවෙයි. ‘ජාතිය ඤාණ විය. බ්‍රහ්මසරවස් වසන ලදී. (සොළොස්) කරණි කරන ලදී. නැවත මෙබවට නො එම්’ දනී. දේවෙඤ්ඤා, මෙතෙකින් මහණ සංඤ්ඤා විසින් නිවන් අරමුණ කොට රහත් වූයේ, එකාන්තනිඝ්ඤා ඇතියේ, නිත්‍යයොගඤ්ඤම ඇතියේ, නිත්‍යබ්‍රහ්මසර ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතියේ, දෙවිමිතිස්තට උතුම් වූයේ වේ යි. (මේ රහත්හුගේ පුළුභාග ප්‍රතිපද් සැකෙවින් වදාල නිසා යි.)

අඵ බො සකෙකා¹ දෙව්නමිනෙදු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිති, භගවන්තං අභිවාදෙති, පදකඛිණං කති, තඤ්චන්තරධාසී.

4. තෙන බො පන සමයෙන ආයසමා මහාමොග්ගලානො භගවතො අවිදුරෙ නිසිනො හොති. අඵ බො ආයසමතො මහාමොග්ගලානස්ස ඵතදහොසි: ‘කිනඤ්ඤා බො සො යකෙබ්බා භගවතො භාසිතං අභිසමෙව්ව අනුමොදී,² උදුහු නො. යනඤ්ඤාහං තං යකබ්බං ජානෙය්‍යං: යදිවා සො යකෙබ්බා භගවතො භාසිතං අභිසමෙව්ව අනුමොදී, යදිවා නො’ති. අඵ බො ආයසමා මහාමොග්ගලානො සෙය්‍යථාපී තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤිතං, ඵවමෙවං³ පුබ්බාරාමෙ මහාරාමානුපාසාදෙ අන්තරහිතො දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරහොසී.

5. තෙන බො පන සමයෙන සකෙකා දෙව්නමිනෙදු ඵකපුණ්ඩරීකො උය්‍යානෙ දිබ්බෙති පඤ්චති තුරියසමතෙති සමපීතො සමබ්බිභුතො පරිවාරෙති. අදදසා බො සකෙකා දෙව්නමිනෙදු ආයසමන්තං මහාමොග්ගලානං දුරතො ව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන තාති දිබ්බාති පඤ්ච තුරියසතාති පටිපඤ්ඤාමෙති, යෙනායසමා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසංඛිකමි. උපසංඛිකමිති, ආයසමන්තං මහාමොග්ගලානං ඵතදවොච: ඵති බො මාරිස මොග්ගලාන, සාගතං⁴ මාරිස මොග්ගලාන. විරසං බො මාරිස මොග්ගලාන, ඉමං පරියායමිකාසී යදිදං ඉධාගමනාය. නිසීද මාරිස මොග්ගලාන, ඉදමාසතං පඤ්ඤානන්ති. නිසීදි බො ආයසමා මහාමොග්ගලානො පඤ්ඤානෙති ආසනෙ. සකෙකාපි බො දෙව්නමිනෙදු අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙති, ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නං බො සකකං දෙව්නමිනෙදු ආයසමා මහාමොග්ගලානො ඵතදවොච: යථාකථං පන තෙ කොසිය භගවා සංඛිතෙතන්ත තණ්ඤාසංඛියවිමුක්තං අහාසී? සාධු මසමපි ඵතිස්සා කථාය භාගිනො අස්සාම සචණ්ඤාසී.

6. “මයං බො මාරිස මොග්ගලාන බහුසීචවා, මයං බහුකරණීයා,⁵ අපෙපව⁶ සකෙත කරණීයෙන, අපිච දෙව්නංගෙව තාවතීංසානං කරණීයෙන. අපිච මාරිස මොග්ගලාන, සුසුත්තංගෙව හොති සුග්ගතීතං සුමිතසීකතං සුපධාරිතං යං නො⁷ බිප්පමෙව අන්තරධායති. භුතපුබ්බං මාරිස මොග්ගලාන, දෙව්නපුරසංඛිතාමො සමුපබ්බුලොකා⁸ අහොසී. තසමිං බො පන මාරිස මොග්ගලාන සංඛිතාමෙ දෙවා විජිතංසු.⁹ අසුරා පරාජිතංසු. සො බො අහං මාරිස මොග්ගලාන තං සංඛිතාමං¹⁰ අභිවිජිතීඤ්ඤා විජිතසංඛිතාමො තතො පටිතිවනතීඤ්ඤා චෙජ්ඤන්තං තාම පාසාදං මාපෙසීං. චෙජ්ඤන්තස්ස බො පන මාරිස මොග්ගලාන පාසාදස්ස නියසුගසතං. ඵකමෙකසමිං නියසුගෙ සත්ත සත්ත කුටාගාරසතාති.¹¹ ඵකමෙකසමිං කුටාගාරෙ සත්ත සත්ත අච්ඡාරායො. ඵකමෙකීස්සා අච්ඡාරාය සත්ත සත්ත පරිවාරිකායො. ඉචෙජ්ඤන්තාසී නො ඤිං මාරිස මොග්ගලාන චෙජ්ඤන්තස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකං දවසුන්ති. අධිවාසෙසී බො ආයසමා මහාමොග්ගලානො තුණ්ඤී භාවෙන.

1 අඵ බො පන සකෙකා, ය්‍යා. අඵ සකෙකා, කඤ්ඤී.
2 අනුමොදති, ය්‍යා. 3 ඵවමෙව, කඤ්ඤී.
4 සවාගතං, මජ්ඣං ස්‍යා 5 බහුකරණීයා බහුකරණීයා, මජ්ඣං ස්‍යා.
6 අපෙපවනාම, ය්‍යා. අපෙපන, PTS. මු. සී 7 යනෙතා බො, ය්‍යා.
8 සමුපබ්බුලොකා, මජ්ඣං. සමුපබ්බුලොකා, ය්‍යා 9 දෙවා ජිතංසු, මජ්ඣං. ය්‍යා PTS.
10 දෙව්නපුරසංඛිතාමං, ය්‍යා 11 කුටාගාරසතාති, සීමු.

එක්කිති සක්දෙවිරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනය කොට අනුමෝ ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් කෙළේ.

4. එකල ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ නුදුරු හුන්හ. එසඳ මහමුගලන් මහතෙරහට තෙල සින් වී: “කිම ඒ යක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය දැන අනුමෝදන් වීද, තොහොත් නොදැන අනුමෝදන් වීදයි. ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය දැන අනුමෝදන් වීද නොහොත් තොදැන අනුමෝදන් වීද’යි මම ඒ යක් පිළිපිස දකිමි තම මැනවැයි”යි. එක්කිති ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කල අතක් හෝ දික් කරන්නේත්, දික් කල අතක් හෝ වක් කරන්නේත් යම් සේ ද, එසේ පුවරම් මහවෙහෙරැ මුවරමාපායෙහි අතුරුධන් වූවෝ තවුත්තා වැසි දෙවියන් කෙරෙහි ටෙහුණාහු

5. එසඳ සක්දෙවිරජ එකපුණ්ඩරික නම උයන්හි (තමා පිරිවරා වයන) පත්සියක් දෙවිපසගතුරු රැවින් සමර්පිත ව සමන්තිතව ඉදුරන් පිණවා වාස කෙරෙයි. සක්දෙවිරජ ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු වඩනවුන් දුරින් ම දිට. දැක (වයමින් සිටි) පත්සියක් දිවපසගතුරු බැහැර කරවා මහමුගලන් මහතෙරුන් කරා එලඹියේ ය. එලඹ මුගලන් මහතෙරහට තෙල සැල කෙළේ: “නිදුක, මුගලන් තෙරණුවනි, වඩනේ මැනවැ. නිදුක මුගලන් තෙරණුවනි, තොපට ස්වාගත කරමි. නිදුක, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙහි අපකරා වඩනට බොහෝ කලෙකින් මේ වාරය කලද යයි (බොහෝ කලෙකින් වැඩිදු ය සි ප්‍රියකථා බැණ) නිදුක, මුගලන් තෙරණුවනි, මේ අසුන් පැනවිණ, වැඩිහිඳුනේ යැ” යි කී. මුගලන් මහතෙරහු පැන්වූ අස්තෙහි හුන්හ. සක්දෙවිරජ ද මිටි අස්තක් ගෙන එකත්පස් ව හිත. එකත්පස් ව හුන් සක්දෙවිරජහට ආයුෂමත් මුගලන් මහතෙරහු තෙල බස් කීහ: “දෙවිරජ්හි, අප බුදුහු තොපට සැකෙවින් තණ්හා සබ්බය විමුත්තා (නිවන අරමුණ කොට ඕදීම) කියෙහින් නම් වදාල සේක් ද? අයදුම්හ, අපිදු තෙල සුත්‍රදේශනා කථා අසනුටට භාගී වමිහයි.

6. “නිදුක, මුගලන, අපි බොහෝ කටයුතු ඇතියමහ. අපගේ ම කායභී මද වෙයි. වැලිදු තවිතිසාවැසි දෙවියන්ගේ කායභී බෙහෙව. තව ද, නිදුක, මුගලන, අප මනා කොට ඇසු, මනා කොට උගත්, මොනොවට මෙතෙහි කල, මොනොවට බැරැ යම් දූශේකුදු විතමි, එය වහාම අතුරුධන් වෙයි. නිදුක, මුගලන, මුච්චිදුගක් කියමි: දෙවාපුරසඬුමයෙක් රාගිභුත වී. මුගලන් තෙරණුවනි, ඒ සඬුමයෙහි දී දේවයෝ දුනුහු. අසුරයෝ පැරැදුනුහු. නිදුක, මුගලන් තෙරණුවනි, මම ඒ සඬුමය දිනා දුනු සඬුම ඇති ව එසින් තැවති ජෛවජයනන නම් පහස මැවිමි. නිදුක, මුගලන් තෙරණුවනි, විජයන් පහස සිසක් තිර්සුහ (මුදුන්තල) ඇත. එකෙකි තිර්සුහයෙහි සත්සිය සත්සිය කුලාභාරය. එකෙකි කුලාභාරයෙහි සත් සත් අප්පරාවෝ ය. එකෙකි අප්පරාවට සත් සත් (උවචන් කරන) පරිවාරිකා දෙවිදුහ. මාරිෂ, මොදගලාසායනසෙකි, තෙපි කැමැතියා ව විජයන්පහස රමණී සේ දක්නට යැ යි (දෙවිරජ කී.) මුගලන් මහතෙරහු තොබැණ ඉවසුහ.

7. අඵබ්බො සකෙකා ව දෙවනමිඤ්ඤෙ වෙසසවණො ව මහාරාජා ආයසමන්තං මහාමොග්ගලානං පුරකකච්චා ගෙන වෙජයනො පාසාදෙ තෙනුපසබ්බකමිංසු අද්දසංසු¹ බ්බො සකකසස දෙවනමිඤ්ඤෙ පරිවාරිකායො ආයසමන්තං මහාමොග්ගලානං පුරතොව ආගච්ඡන්තං. දීසවාන² ඔත්තපපමානා භිරියමානා³ සකසකං⁴ ඔවරකං පච්ඡිංසු. සෙය්‍යථාපි නාම සුඤ්ඤා සසුරං⁵ දීසවා ඔත්තපච්චි භිරියති,⁶ එවමෙවං⁷ සකකසස දෙවනමිඤ්ඤෙ පරිවාරිකායො ආයසමන්තං මහා මොග්ගලානං දීසවා ඔත්තපපමානා භිරියමානා සකසකං ඔවරකං පච්ඡිංසු අඵ බ්බො සකෙකා ව දෙවනමිඤ්ඤෙ වෙසසවණො ව මහාරාජා ආයසමන්තං මහාමොග්ගලානං වෙජයනො පාසාදෙ අනුච්චිකමාපෙනති අනුච්චරාපෙනති: ඉදමපි මාරිස මොග්ගලාන පසස වෙජයන්තසස පාසාදසස රාමණෙය්‍යකං, ඉදමපි මාරිස මොග්ගලාන පසස වෙජයන්තසස පාසාදසස රාමණෙය්‍යකන්ති. “සොහතිච්චිදං⁸ ආයසමන්තො කොසියසස යථානං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤසස. මනුසසාපි කිඤ්චිදෙව රාමණෙය්‍යකං දට්ඨා⁹ එවමාහංසු: සොහති චත භො දෙවනං නාවතිංසානන්ති. තසිදං ආයසමන්තො කොසියසස සොහති යථානං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤසසා”ති.

8. අඵ බ්බො ආයසමන්තො මහාමොග්ගලානසස එතදභොසි: අභිබ්බාලො බ්බො අයං යකෙබ්බා පමන්තො විහරති. යනනුතාහං ඉමං යකබං සංචෙජෙය්‍යන්ති. අඵ බ්බො ආයසමා මහාමොග්ගලානො තථාරූපං ඉඤ්ඤාභිසංඛාරං අභිසංඛාසි¹⁰ යථා වෙජයන්තං පාසාදං පාදබ්බුට්ඨකෙන සබ්බකමෙපසි සමපකමෙපසි සමපචෙවෙසි. අඵ බ්බො සකෙකා ව¹¹ දෙවනමිඤ්ඤෙ වෙසසවණො ව මහාරාජා දෙවො ව නාවතිංසා අච්ඡරියබ්බුතවිත්තා,¹² අහෙසු: අච්ඡරියං චත භො, අබ්බුතං චත භො, සමණසස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා, යනු ති නාම දීබ්බං හවනං¹³ පාදබ්බුට්ඨකෙන සබ්බකමෙපසසති සමපකමෙපසසති සමපචෙවෙසසතිති.

9. අඵ බ්බො ආයසමා මහාමොග්ගලානො සකකං දෙවනමිඤ්ඤෙ සංචිග්ගං ලොමහට්ඨජාතං විදිච්චා සකකං දෙවනමිඤ්ඤෙ එතදචෙ ව: “යථාකථං පන තෙ කොසිය¹⁴ හගවා සබ්බිතෙනන තණ්හාසංඛය විමුච්චන්තිං අහාසි? සාධු. මයමපි එතිසසා කථාය භාගිතො අසසාම සවණායා”ති

10. “ඉධාහං මාරිස මොග්ගලාන, යෙන හගවා තෙනුපසබ්බකමිං. උපසබ්බකමිච්චා හගවන්තං අභිවාදෙච්චා එකමන්තං අට්ඨාසිං. එකමන්තං සීතො බ්බො අහං මාරිස මොග්ගලාන හගවන්තං එතදචොචං: කිත්තාවතා නු බ්බො හනොන භික්ඛු සබ්බිතෙනන තණ්හාසබ්බයවිමුච්චෙනො හොති අච්චන්තතිට්ඨො අච්චන්තයොගකෙබ්බමී අච්චන්තබ්බුහමචාරී අච්චන්තපරියො-සාතො ඡහට්ඨො දෙවමනුසසානන්ති. එවං චුතොන මාරිස මොග්ගලාන හගවා මං එතදචොච:-

1. අද්දසංසු, කප්ඵි. 2. දීසවා, මජ්ඣ. 3. භිරියමානා, කප්ඵි
 4. සකං සකං, මජ්ඣ. සසා. PTS. මු. සි. 5. සඤ්ඤරං, සසා. 6. භිරියති, කප්ඵි.
 7. එවමෙව, කප්ඵි. 8. සොහති ඉදං, මජ්ඣ. සොහතිදං සසා PTS.
 9. දීඨ්ඨා, සිමු, දීසවා, මජ්ඣ. සසා. 10. අභිබ්බාචරති, සසා. 11. සකෙකා. සිමු.
 12. අච්ඡරියබ්බුත විත්තජාතා, මජ්ඣ. සසා. 13. දීබ්බහවනං, මජ්ඣ. සසා PTS.
 14. පන බ්බො කොසිය, මජ්ඣ. පන කොසිය, සසා.

7. එකල්හි සක්දෙවිරජ ද වෙසවුණු රජ ද ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පෙරට කොට ගෙන විජයත්පහයට ගියහ. එසඳ සක්දෙවිරජහුගේ පරිවාරිකාවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වඩනුවන් දුරින් ම දුටහ. දැක බිය ඇති ව විළි ඇති ව තමන් තමන්ගේ ඔවරකයට පිවිසියහ. යම් පරිදි ණියක් (ලේලි) සුහුරකු දැක විලිබිය ගත්තී වේ ද, එපරිදි ම දෙවිරජහුගේ පරිවාරිකාවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් දැක විලිබිය ඇති ව තමන් තමන් ඔවරකයට ගියෝ. එක්බිහි, සක්දෙවිරජ හා වෙසවුණුමහරජ හා දෙදෙන ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් විජයත් පහය ඔබ මොබ ඇපිදුවන්: “ආයතීය, මුගලන් තෙරණුවනි, විජයත් පහය මේද රමණී සේ බලව. වහන්ස, මුගලන් තෙරණුවනි, මේද වෛජයන්තා ප්‍රායාදයාගේ රමණී සේ බලව”යි කීහ. “පෙර පින් කළ පරිදි ආයුෂමත් ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයනට මේ පහා හොබනේ ම ය. මිනිස්සු කිසියම් රමණී දැයක් දැක මෙසේ කියති: “භවත්ති, තෙල දූග තච්ඡිකා වැසි දෙවියනට හොබනේ මය” කියායි. පෙරපින් කළ කෙනෙකුන්ට හොබනාක් ගෙසින් ආයුෂමත් දෙවේන්ද්‍රයනට මේ පහා හොබනේ ම ය.

8. එසඳ ආයුෂමත් මහ මුගලන් මහතෙරණුවන්ට මේ සිත්වී: “මේ යක් (තමා පහගෙහි තඵවන් හා සමපත් යගසින්) ඉතා මත් ව දවස් යවයි. මම මේ යක් සංවිග්‍රා (බියපත්) කෙරෙමි තමි මනා මැනු” යි. ඉක්බිති ආයුෂමත් මුගලන් මහතෙරහු යම්සේ විජයත් පහය පාදබහුසංයෝගත් පහලේ බමා ද, සැලේ ද, නොසිටි ද, එසේ (අජ්කිසිණු සමවත් සම වැද) සාද්ධියක් කළහ. එසඳ සක්දෙවු රජ ද වෙසවුණු මහරජ ද තච්ඡිකා වැසි දෙවියෝ ද විසමයප්‍රායා සිතැති වූහ: ‘යම්ගෙගෙසින් දිව්‍යභවනය පාදබහුසංයෝගත් බැමි ද, සැලි ද, නොසිටුවී ද, එගෙසින් මහණහුගේ මහ ඉදුහ ඇති බව මහානුභාව ඇති සේ බලව. භවත්ති, එකාන්තගෙත් අසිරිය, අද්භූතය’ යි (ගිහිරි කොළෝ.)

9. එකල්හි ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු සක්දෙව් රජ සංවිග්‍රා වුවහු පිපිලොමින් ගැවැසි සිරුරු ඇතියහු දැක සක්දෙව් රජහට තෙල බස් කීහ: “දේවේන්ද්‍රය, අප බුදුහු තොපට තණ්ඨාසංඛය විමුහති කෙසේ වදල සේක් ද? යදිමු, අපිදු තෙල දෙයනාකථා එසේ අසනු පිණිස සහභාගි වමිහ” යි.

10. “වහන්ස, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙහි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹියෙමි. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැදැ එකත්පස්ව සිටියෙමි. භවත් මුගලන, එකත්පස් ව සිටි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැලකෙලෙමි. “වහන්ස, කිපමණෙකින් (කවර ප්‍රතිපදාවකින්) මහණ නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකාන්තනිසා ඇතියේ, නිත්‍යයොගකෛම ඇතියේ, නිත්‍යබ්‍රමිසර ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතියේ, දෙව් මිනිස්නට උතුම් වූයේ වේදු” යි සැකෙවින් (ඒ පුච්ඡාන ප්‍රතිපදාව) වදල මැතැවැසි සැල කෙලෙමි. වහන්ස, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙසේ සැල කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට තෙල බණ වදලහ:

‘ඉධ දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛුනො සුතං භොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. එවඤ්ඤෙවං දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛුනො සුතං භොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති. සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛම්සුඛං වා, සො නාසු වෙදනාසු අනිව්චානුපසයි විහරති, විරාගානුපසයි විහරති, නිරොධානුපසයි විහරති, පටිනිසංගොනුපසයි විහරති. සො නාසු වෙදනාසු අනිව්චානුපසයි විහරතො, විරාගානුපසයි විහරතො, නිරොධානුපසයි විහරතො, පටිනිසංගොනුපසයි විහරතො න ච¹ කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිවසසති. අපරිවසං පච්චතතඤ්ඤෙව පරිනිබ්බායති. ‘ඛිණො ජාති, වුසිභං බුඤ්ඤාමාරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තතායා’ති පජානාති. එතතාවතා ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛු සබ්බිතොතන භණ්ඩාසබ්බයපිමුතො භොති අච්චන්තනිවෙසා අච්චන්තයොගකෙබ්බි අච්චන්තබුඤ්ඤාමාරී අච්චන්ත- පරියොසානො සෙවෙසා දෙවමනුසානනති.’ එවං² ඛො මෙ මාරීස මොග්ගලාන භගවා සබ්බිතොතන භණ්ඩාසබ්බයපිමුතො අභාසී”ති.

11. අඵ ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා සෙසපාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ඤ්ඤං වා බාහං පසාරෙය්ස පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ඤ්ඤං, එවමෙව³ දෙවෙසු තාවතිංසෙසු අනාරභිතො පුබ්බාරාමෙ මුග්ගලාමාතුපාසාදෙ පාතුරහොසි.

12. අඵ ඛො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පරිවාරිකායො අචිරපකකතො ආයසමතො මහාමොග්ගලානො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං එතදවොචු: එසො නු ඛො තෙ මාරීස සො භගවා සජාති. න ඛො මෙ මාරීසා⁴ සො භගවා සජා, සබුඤ්ඤාමාරී මෙ එසො ආයසමා මහාමොග්ගලානොති. ලාගා තෙ මාරීස, යස්ස⁵ තෙ සබුඤ්ඤාමාරී එවංමභිද්ධිතො මහානුභාවො,⁶ අභො නුත⁷ තෙ සො භගවා සජාති.

13. අඵ ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො යෙන භගවා තෙනුපසබ්බිකම්. උපසබ්බිකම්ඤ්ඤ භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතො ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො භගවන්තං එතදවොච:

1. න කිඤ්චි, මජ්ඣ. සා. PTS. 2. එවමෙව ඛො, සී - කඤ්චි.
3. එවමෙව, සීචු 4. මාරීස, කඤ්චි. මාරීස, මජ්ඣ. සා. PTS.
5. ලාගා තෙ මාරීස, සුලද්ධං තෙ මාරීස, සා.
6. එවංමහානුභාවො, මජ්ඣ. සා. PTS. 7. අනු නුත, සී. කඤ්චි.

‘දෙවෙනුය, මෙ සස්තෙහි මහණහු විසින් ‘තෑම දහම්හු අභිනිවෙශය පිණිස නො යෙදෙති’ යි අසන ලද වේසි. දෙවෙනුය, මහණහු විසින් “සථිධම්මෝ අභිනිවෙශය පිණිස යුතු නොවෙති” යි තෙල කරුණ මෙසෙසින් අසන ලද වේද, හේ සකකාදි සථිධම් (ඥාපරිඥායෙන්) වෙසෙසින් දන්තේය. සථිධම් වෙසෙසින් දූත සථිධම් (තිරණපරිඥායෙන්) පිරිසිදු දන්තේය. සථිධම් පිරිසිදු දූත සුඛ වේවයි, දුඛ වේවයි, අදුඛ අසුඛ වේවයි යම් ම වෙදනාවක් විදුනේ වේද, හේ ඒ වෙදනාගෙහි අතිත්තා විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව දවස් යවයි. විරාග විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව දවස් යවයි. තිරෝධ විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව දවස් යවයි. පටිනිසසග්ග විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව වයයි. හේ ඒ වෙදනාගෙහි අතිව්වානුපසයි ව විරාගානුපසයි ව තිරෝධානුපසයි ව පටිනිසසග්ගානුපසයි ව වසනුයේ ලෝකගෙහි කිසිදු සංසකාරගතකක් (නාමණා විසින්) නොගත්තේය. නොගත්මින් තාමණානුච නොවෙයි. (තණ්භාපරිතසනා විසින්) පිරිතෑසි නොකරනුයේ සවසන්තාතගෙහි ම (කෙලෙස් පිරිනිවිසෙන්) පිරිනිවෙයි. ‘ජාතිය ස්ථිණ විය, බ්‍රුමිසරවස් වසන ලදී, කරණි කරන ලදී. නැවත මෙ බවට එනු පිණිස කිසිත් නැතැ’ යි දනී. දෙවෙනුය, මෙතෙකින් සෑකෙවින් මහණ තිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකානන්තියා ඇතියේ, නිත්තායෝගසෙම ඇතියේ, නිත්තාබ්‍රුමිසර ඇතියේ, අත්තානුපයව්වසාන ඇතියේ, දෙවිමිතිස්තට උතුම් වූයේ වේ යැ’ යි මෙසේ මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑකෙවින් තිවන් අරමුණු කොට රහත් වූවහු පිළිබඳ පුච්ඡාග ප්‍රතිපද් වදාලග යි සැලකෙලේ ය.

11. එසද ආයුමත් මහමුගලන් මහතෙරහු සක්දෙව් රජහුගේ නෙපුල් අභිතඤ්ඤාගෙන් පිළිගෙන අනුමෝදන් ව යමසේ බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කල අත් හෝ දික් කරන්නේත්, දික් කල අත් හෝ වක් කරන්නේත් වේද, එ සේ හවිතිසෑ දෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදන් ව පුච්ඡාරාම මහවෙහෙර මුච්චමා පහගෙහි පහලවූහ.

12. ඉක්බිති සක්දෙව් රජහුගේ පිරිවර සුරවමිගෝ ආයුමත් මුගලන් මහතෙරුන් වඩනා භා ම සක්දෙව් රජහට තෙල බස් කිහු. “වහන්ස, මුහු නොපසේ ඒ හඟවන් ශාස්තෘහු වෙත්ද?” යි. “ප්‍රියාවෙනි, මුහු මාගේ ශාස්තෘහු නොවෙති. මාගේ සබඳ සබ්‍රුමිසර කෙනෙක. මුහු ආයුමත් මහමුගලන්හ” යි. වහන්ස, නොපසේ සබඳ සහ කෙනෙක් මෙබදු මහඉදුහ ඇතියහ, මෙබදු මහානුභාව ඇතියහ. වහන්ස, තොටට ලාභගෙක. අහො, නොපසේ ඒ හඟවන් ශාස්තෘහු කිසේ වෙති හො යි. (සුරවමිගෝ කිහු.)

13 එක්බිති ආයුමත් මහාමේඤ්ඤායාගන මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත් පස් ව හුන් ආයුමත් මහමුගලන් මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කලහ: -

“අභිජානාති භො භනෙන භගවා අහු ඤාතඤ්ඤාතරස්ස¹ මහෙසකඛස්ස යකඛස්ස සංඛිතෙතන තණ්ඤාසංඛිධයවිමුත්තිං භාසිතා”.

14. “අභිජානාමිහං මොග්ගලාන: ඉධ සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ ටෙතාහං තෙනුපසංඛමි. උපසංඛමිත්වා මං අභිව්‍යාදෙත්වා එකමනනං අට්ඨාසි. එකමනනං සීතො ඛො මොග්ගලාන සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ මං එතදවොච: කිතතාවතා හු ඛො භනෙන භික්ඛු සංඛිතෙතන තණ්ඤාසංඛිධයවිමුත්තො භොති අව්චන්තතිට්ඨො අව්චන්තයොගකෙඛමි අව්චන්තමුගමවාඊ අව්චන්ත- පරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානනති. එවං චූතෙන අහං මොග්ගලාන සකකං ඤෙව්‍යානමිඤ්ඤ එතදවොච: ඉධ දෙවානමිඤ්ඤ භික්ඛුනො සුතං භොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. එවඤ්ඤෙ- තං දෙවානමිඤ්ඤ භික්ඛුතො සුතං භොති සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙ- සායාති, සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්ඤි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුකඛං වා අදුකඛමසුඛං වා. සො තාහු වෙදනාහු අතිව්‍යානුපසසී විහරති, විරුගානුපසසී විහරති, නිරුධානුපසසී විහරති, පටිතිස්සග්ගානු- පසසී විහරති. සො තාහු වෙදනාහු අතිව්‍යානුපසසී විහරතො, විරුගානු- පසසී විහරතො, නිරුධානුපසසී විහරතො, පටිතිස්සග්ගානුපසසී විහරතො න ච කිඤ්ඤි² ලොකෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිතස්සති. අපරිතස්සං පච්චන්තඤ්ඤෙඤ්ඤ³ පරිනිබ්බායති. ‘භිණ්‍ය ජාති, චූසිතං මුගම- චරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉසාතතායා’ති පජානාති. එතතාවතා ඛො දෙවානමිඤ්ඤ භික්ඛු සංඛිතෙතන තණ්ඤාසංඛිධයවිමුත්තො භොති අව්චන්තතිට්ඨො අව්චන්තයොගකෙඛමි අව්චන්තමුගමවාඊ අව්චන්තපරියො- සානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානනති. එවං ඛො අහං මොග්ගලාන අභිජානාමි සකකස්ස දෙවානමිඤ්ඤස්ස සංඛිතෙතන තණ්ඤාසංඛිධයවිමුත්තිං භාසිතා”ති.⁴

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො භගවෙනා භාසිතං අභිතඤ්ඤිති.

චූළතණ්ඤාසංඛිධයසුත්තං සභ්‍යමං.

1. අහුඤ්ඤාතරස්ස ‘මජ්ඣං. ආහුතඤ්ඤෙඤ්ඤ අඤ්ඤාතරස්ස, සී-කප්ඵි.
අහු තඤ්ඤෙඤ්ඤ අඤ්ඤාතරස්ස, සීමු. PTS. අඤ්ඤාතරස්ස, සීමු. අට්ඨකථා.
2. න කිඤ්ඤි මජ්ඣං. සො. PTS. 3. පච්චන්තං යෙව, සී. - කප්ඵි.
4. අභාසිතාහි, සී-කප්ඵි.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රසිද්ධ එක්තරා මහෙශාඛ්‍ය දෙවියකුට තෘෂ්ණාතිරෝධ සංඛ්‍යාත නිවන් අරමුණු කොට කෙලෙසුන්ගෙන් මිදීම සැකෙවින් වදාල දූ දන්තා සේක්ඤ්ඤ” යි.

14 “මූලත, මම දැනිමි: සක්දෙවිරජ මා කරු ඵලඹයේ ය. ඵලඹ මා සකසා වැද ඵකත්පස් ව සිටගත. මූලත, ඵකත්පස් ව සිටි සක්දෙවිරජ මට තෙල සැලකෙලේ: වහන්ස, කීපමණෙකින් මහණ නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකාන්තනිඝ්ඨා ඇතියේ, නිත්‍යයොගසෞම ඇතියේ, නිත්‍යබ්‍රහ්මචර්යා ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතියේ දෙවිමිනිස්තට උතුම් වූයේ වේද සි සැකෙවින් (බහුයේ පුච්ඡාග ප්‍රතිපද) වදාල මැනවැයි. මූලත මෙසේ සැලකල කල මම සක් දෙවිරජුට තෙල කිමි: දෙවෙජ්‍යය, මෙසස්තෙහි මහණහු විසින් ‘හැමදහමහු අභිනිවේශය පිණිස නොයෙදෙති’ යි අසන ලද වෙයි. දෙවෙජ්‍යය, මහණහු විසින් ‘සමීධමීයෝ අභිනිවේශය පිණිස යුතු නොවෙති’ යි තෙල කරුණ මෙසෙසින් අසන ලද වේ ද, හේ සකකාදි සමීධමී ඥාතපරිඤ්ඤෙන් (අනිත්‍යාදි විසින්) වෙසෙසින් දන්නේ ය. සමීධමී වෙසෙසින් දූන සමීධමී (තීරණ පරිඤ්ඤෙන්) පිරිසිදු දන්නේ ය. සමීධමී පිරිසිදු දූන සුඛ වේවසි, දුඃඛ වේවසි, අදුඃඛ අසුඛ වේවසි යම් ම වෙදනාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වෙදනායෙහි අනිත්‍ය විසින් දක්තා නුවණ ඇති ව වාස කෙරෙයි. විරාග විසින් දක්තා නුවණ ඇති ව වාස කෙරෙයි. නිරෝධ විසින් දක්තා නුවණ ඇති ව වෙසෙසි. පටිනිසංගත විසින් දක්තා නුවණින් නුවණැති ව වාස කෙරෙයි. හේ ඒ වෙදනායෙහි අනිව්‍යානුපසයි ව විරාගානුපසයි ව නිරෝධානුපසයි ව පටිනිසංගතානුපසයි ව වසනුයේ පඤ්චස්කන්ධ ලෝකයෙහි කිසිදු සංසකාරගතයක් (තෘෂ්ණා විසින්) නො ගන්නේ ය. නො ගන්නේ (භණ්ණාපරිවසසතා විසින්) තෘෂ්ණානිව තො වන්නේ තමා විසින් ම පිරිනිවෙයි. ‘ථාතිය ඝණිණි භිය. බ්‍රමිසරවස් වසන ලද. කරණී කරන ලද. මෙ ඛව පිණිස අත් කීසිවක් නැතැ’ යි දැනී. දෙවෙජ්‍යය, මෙතෙකින් මහණ සැකෙවින් නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකාන්තනිඝ්ඨා ඇතියේ, නිත්‍යයොගසෞම ඇතියේ, නිත්‍ය-බ්‍රහ්මචර්යා ඇතියේ අත්‍යන්ත පයථිවසාන ඇතියේ, දෙවිමිනිස්තට උතුම් වූයේ වේ යයි. වදාලෙමි. මූලත, මම සක්දෙවිරජුට තණනාසංඛ්‍යා විමුක්තිය (නිවන් අරමුණු කොට කෙලෙසුන්ගෙන් මිදීම පිළිබඳ ප්‍රතිපද) මෙසේ සැකෙවින් වදාලෙමි දැනිමි” යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක. ප්‍රීතිසෞමන්‍යය විසින් ගත් සිතැති ආයුෂමත් මහමූගලත් මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනා කලහ

මූලික ණනාසංඛ්‍යා සූත්‍රය සන්වැනි යි.

1. 4. 8.

මහාතණ්හාසඛබයසුත්තං

ඵවමෙම සුත්තං: ඵකං සමයං භගවා සාවන්තියං විහරති ජේතවනෙ අතාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන ඤාතියා නාම භික්ඛුතො කෙවට්ඨපුත්තස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අතඤ්ඤානති.

2. අසොසාසු ඛො සමබහුලා භික්ඛු: සාතියස්ස කීර නාම¹ භික්ඛුතො කෙවට්ඨපුත්තස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: “තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අතඤ්ඤානති.” අථ ඛො තෙ භික්ඛු ගෙන ඤාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඛකම්මසු. උපසඛකම්මතා සාතියං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොචු: “සච්චං කීර තෙ ආවුසො සාති ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අතඤ්ඤානති.” “ඵචං ඛ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අතඤ්ඤානති.”

3. අථ ඛො තෙ භික්ඛු සාතියං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතසමා පාපකා දිට්ඨිගතා විචේවෙදාකාමා සමනුසුඤ්ඤානති සමනුගාහනති සමනු-භාසනති: මා ඵචං ආවුසො² සාති අච්ච, මා භගවන්නං අඛ්‍යාවිකම්³. නති සාඛු භගවතො අඛ්‍යාකඛාතං නති භගවා ඵචං චද්දෙය්‍ය. අතෙක-පරියායෙන භාවුසො⁴ සාති පට්ච්චසම්ප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා අඤ්ඤානු පච්චයා නත්ති විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. ඵච්චපි ඛො සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙහි භික්ඛුහි සමනුසුඤ්ඤායමානො සමනුගාහිත⁵-මානො සමනුභාසියමානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං ථාමසා පරාමස්ස⁶ අභිනිවිස්ස වොහරති: ඵචං ඛ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අතඤ්ඤානති. යතො ඛො තෙ භික්ඛු තාසකම්මසු සාතියං භික්ඛුං කෙවට්ඨ-පුත්තං ඵතසමා පාපකා දිට්ඨිගතා විචේවෙදා, අථ⁷ යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්මසු. උපසඛකම්මතා භගවන්නං අභිවාදෙතා ඵකමන්නං නිසීදිංසු. ඵකමන්නං නිසීනා ඛො ටෙන භික්ඛු භගවන්නං ඵතදවොචු:

1. ඤාතියා නාම, ඤා. මජ්ඣ. 2. ඵචමාවුසො, ඤා. 3. අඛ්‍යාවිකම්, ඤා.
4. අතෙකපරියායෙනාවුසො මජ්ඣ. අතෙකපරියායෙන ආවුසො, ඤා.
5. සමනුගාහිතමානො, ඤා. 6. පරාමසා, මජ්ඣ.
7. අථ ඛො තෙහිකම්, මජ්ඣ. ඤා.

1. 4. 8.

මහාතණ්හාසවබ්බසුත්තය

මු. විසින් මෙසේ අසනලදී: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර අතේපිටු මහසිටුහු කළ ජෙනවන මහවෙහෙරෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි කෙටටපුත්ත සාති නම් මහණහට මේඛදු ලාමක දැනියෙක් උපත: “එ විඥනය ම (භවයෙන් භවයට) දිවෙයි, සැරිසරයි, අන් විඥනයෙක් නොවේ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, එපරිදි දෙසු දහම මම දැන සිටිමි”යි.

2. “කෙටුළුපුත්ත සාති නම් මහණහට මේඛදු පවිටු දිටු උපත: ‘එ විඥනය ම (භවයෙන් භවයට) දිවෙයි, සෙරෙයි, අන් විඥනයෙක් නැති’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, එපරිදි දෙසු දහම මම දැන සිටිමි”යි යනු බොහෝ (දනවුවැසි) මහණහු ඇසූහ. එසඳ ඒ මහණහු කෙටුළුපුත්ත සාති මහණ කරා ගියහ. ගොස් කෙටුළුපුත්ත සාති මහණහට තෙල කිහු: ඇවැත, සාතියෙනි, “එ විඥනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අන් විඥනයෙක් නොවේ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, එපරිදි දෙසු දහම මම දැන සිටිමි”යි තොපට මේඛදු දිටු උපත යනු සැබෑ වේද? කියායි. ඇවැත්නි, “එම විඥනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අන් විඥනයෙක් නොවේ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, එපරිදි දෙසු දහම එසේ විය හෙති”යි මම දැන සිටිමි.

3. ඉක්බිති ඒ මහණහු කෙටුළුපුත්ත සාතිමහණ තෙල පවිටු දිටුයෙන් මුදුවනු කැමැත්තාහු ලබ්ධි පුළුවියත්, ලබ්ධියෙහි පිහිටුවත්, කරුණු විවාරත්: “ඇවත, සාතියෙනි, තහමක් මෙසේ කියා. භාග්‍යවතුන්හට අභ්‍යාධ්‍යාන (අභිභවා කීම) නොකරව. භාග්‍යවතුන්හට අභ්‍යාධ්‍යාන නො මැනැව්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරති. ඇවත සාතියෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තත් කියරින් විඥන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න යයි වදාරන ලදී. ප්‍රත්‍යය විනා විඥනසමභවයෙක් නැතියි කීහු. මේසෙසිනුදු කෙටුළුපුත්ත සාතිමහණ ඒ මහණන් විසින් පැන පුළුවියකා ලබනුයේ, ලබ්ධි ගන්වනු ලබනුයේ, කරුණු විවාරනු ලබනුයේ එම පවිටු දිටු වැරයෙන් පරාමසී කොට එහි පිහිටා බෙණෙයි: “එ ම විඥන දිවෙයි, සෙරෙයි, අන් විඥනයෙක් නැති යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම්පරිදි දෙසුසේක් ද, එපරිදි දෙසු දහම එසේ විය හෙති යි මම දැන සිටිමි” කියායි. යම්හෙයෙකින් ඒ මහණහු කෙටුළුපුත්ත සාතිමහණ තෙල පවිටු දිටුයෙන් වෙන් කරන්නට නොහැකි වූහු ද, එහෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එලඹියහ. එලඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්තාහ. එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කලහ:

4. සාතිස්ස නාම භනෙන භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුතතස්ස ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: 'තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤනතී.' අසුඤ්ඤාණං* ඛො මයං භනො: සාතිස්ස කීර නාම භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුතතස්ස ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤනතී. අඵ ඛො මයං භනෙන යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුතො තෙනුපසඛකමිඤ්ඤා. උපසඛකමිඤ්ඤා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුතං ඵතදවොචුඤ්ඤා: සච්චං කීර තෙ ආචුසො සාති ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤනතී. ඵච ඛො මයං භනෙන සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුතො අඤ්ඤා ඵතදවොච: ඵචං ඛො ආහං ආචුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤනතී. අඵ ඛො මයං භනෙන සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුතං ඵතඤ්ඤා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙචෙකුකාමා සමනුසුඤ්ඤා සමනුගාහිඤ්ඤා¹ සමනුගාහිඤ්ඤා: මා ඵචං ආචුසො සාති අච්ච. මා භගවතො අඛොචිකම්. ² ත භි සාධු භගවතො අඛොකතානං. ත භි භගවා ඵචං වදෙය්ස. අනෙකපරිශායෙන භාචුසො³ සාති පට්ඨවසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං චුතතං භගවතා, අඤ්ඤානු පච්චයා තඤ්ඤා විඤ්ඤාණස්ස සමඤ්ඤොති. ඵචමපි ඛො භනෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුතො අඤ්ඤා සමනුසුඤ්ඤා-මානො සමනුගාහිඤ්ඤානො⁴ සමනුගාහිඤ්ඤානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං ටාමසා පරාමස්ස⁵ අභිනිවිසස් වොභරතී: "ඵචං ඛො ආහං ආචුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤනතී." යතො ඛො මයං භනෙන තාසකම්ඤ්ඤා⁶ සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුතං ඵතඤ්ඤා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙචෙකුං, අඵ මයං ඵතමස්ස භගවතො ආරොචෙමාහි.

5. අඵ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනොහසි: ඵහි තං භික්ඛු මම වචනෙන සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුතං ආමනොහසි: 'සඤ්ඤානං ආචුසො සාති ආමනොහසී'ති. ඵචං භනෙනති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පට්ඨස්සුඤ්ඤා¹ යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුතො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුතං ඵතදවොච: 'සඤ්ඤානං ආචුසො සාති ආමනොහසී'ති ඵචමාචුසොති ඤ්ඤා සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුතො තස්ස භික්ඛුනො පට්ඨස්සුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා භගවතො අභිචාදෙඤ්ඤා ඵක-මනං නිසීදී. ඵකමනං නිසීනං ඛො සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුතං භගවා ඵතදවොච: සච්චං කීර තෙ සාති ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤනතී. "ඵචං ඛො ආහං භනෙන භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤනතී."

* අසුඤ්ඤාණං ඛො මයං . . . අතඤ්ඤනතී අයං සඤ්ඤා පාපකා සා. මජ්ඣ. පොඤ්ඤාසුතං දිස්සති

1. සමනුගාහිඤ්ඤා, මජ්ඣ. සා.
2. අඛොචිකම්, සා.
3. අනෙකපරිශායෙන භාචුසො, මජ්ඣ. අනෙකපරිශායෙන ආචුසො, සා.
4. සමනුගාහිඤ්ඤානො, මජ්ඣ. සා.
5. පරාමාසා, මජ්ඣ.
6. තාසකම්ඤ්ඤා, සා.
7. පට්ඨස්සුඤ්ඤා, මජ්ඣ.

4 වහන්ස, කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහට මෙ අයුරු පවිටු දිටු උපත: “ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අත් විඤනයෙක් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසු සේක් ද ඵපරිදි දෙසු දහම මම දෑන සිටිමි”යි කියායි. වහන්ස, අපි “ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අත් විඤනයෙක් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම්පරිදි දෙසුසේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම මම දෑන සිටිමි”යි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහට මෙ අයුරු පවිටු දිටු උපත යනු ඇසුම්හ. වහන්ස, එසඳ අපි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහු කරා ගියමිහ. ගොස් කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහට තෙල කියුම්හ: “ඇවැත් සාතියෙනි, තොපට මෙ අයුරු පවිටු දිටු උපත් ල: ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අත් විඤනයෙක් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම මම දෑන සිටිමි” යනු සැබෑද” යි. වහන්ස, අප මෙසේ කියන්නා භා ම, කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ අපට තෙල බස් කී: “ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අත් විඤනයෙක් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසු සේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම එසේ විය හෙති සි මම දෑන සිටිමි” කියායි. වහන්ස, එසඳ අපි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ තෙල පවිටු දිටුයෙන් වෙන් කරවනු කැමැත්තමෝ ලබ්බි පුළුටුසුම්හ, ලබ්බි ගැන්වුම්හ, කරණු විවැලුම්හ: “ඇවත, සාතියෙනි, නහමක් මෙසේ කියා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාව්‍යාන නො කරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාව්‍යාන නො මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරනසේක. ඇවැත, සාතියෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘විඤනය ප්‍රත්‍යයොත්පන්න’යයි නත් අයුරින් වදාරන ලදී. ප්‍රත්‍යය විතා විඤනයාගේ සමභවයෙක් නැති සි වදාරන ලදී.” වහන්ස කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ අප විසින් මෙසෙසිනුදු ප්‍රශ්න නගනු ලබනුයේ, ලබ්බි ගත්වනු ලබනුයේ, කරුණු විවාරනු ලබනුයේ ඵ පවිටු දිටු බලයෙන් පරාමඪී කොට ගෙන පිටිසගෙන බෙණෙයි: “ඵම විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අනෙකක් නො වෙසි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම්පරිදි දෙසු සේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම එසේ විය හෙති සි මම දෑන සිටිමි”යි කියයි. වහන්ස යම්හෙයකින් අපි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ තෙල පවිටු දිටුයෙන් වෙන් කරවන්නට නොහැකි වුමෝ ද, එහෙයින් අපි තෙල කරුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කරමිහ යි.

5. එසඳ බුදුහු එක්තරා මහණකු ඇමතුසේක: මහණ තෝ එව, මා බසින් කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ අමත: ‘ඇවත, සාතියෙනි, බුදුහු තා කැඳවනසේකැ’යි. ඵ මහණ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහු කරා එලඹියේය. එලඹ කෙටුළුපුත්තු සාති මහණහට තෙල බස් කී: ‘ඇවත සාතියෙනි, ශාසනාත්වහන්සේ තොප කැඳවනසේකැ’යි. ‘ඇවත, එසේයැ’යි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ ඵ මහණහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එලඹියේය. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස්ව හින. එකත්පස්ව හුත් කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලසේක: “සැබැව, සාතියෙනි, තොපට මෙ අයුරු පවිටු දිටු උපත් ල: ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අත් විඤනයෙක් නොවෙයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම මම දෑන සිටිමි”යි. “වහන්ස, ‘ඵ විඤනයම දිවෙසි, සෙරෙසි, අත් විඤනයෙක් නොවෙ’යි යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඵපරිදි දෙසු දහම එසේ විය හෙති සි මම දෑන සිටිමි”යි.

6. කතමං තං සාති විඤ්ඤාණනති?

“යඛායං භනෙන වදෙද, වෙදෙයෙසා තත්ත තත්ත කලුසාණපාපකාතං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙති”ති.

කසස නු ඛො තාම තිං මොඝපුරිස මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාසි? නත්ත මයා මොඝපුරිස අනෙකපරියායෙන පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං අඤ්ඤත්ත පච්චයා තප්පි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. අඵ ව පත තිං මොඝපුරිස අත්තතා දුග්ගහිතෙන අලොභ වෙච අඛාචිකඛසි, අත්තතානඤ්ච ඛණ්ඨි¹, ඛත්තඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවසි. තං හි තෙ මොඝපුරිස භවිස්සති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති.

7. අඵ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: තං තිං මඤ්ඤඵ භික්ඛවෙ, අපි තයං² සාති භික්ඛු කෙච්චටුත්තො උයමිකතොපි ඉමසමිං ධම්මට්ඨනයෙති. “කිං හි සියා භනෙත, නො හෙතං භනෙත”ති. එවං වුත්තෙ සාති භික්ඛු කෙච්චටුත්තො තුණ්හිභුතො මඛකුභුතො පත්තකඛකො අධොමුඛො පඤ්ඤායනො අපපටිභානො³ තිසිදි. අඵ ඛො භගවා සාතිං භික්ඛුං කෙච්චටුත්තං තුණ්හිභුතං මඛකුභුතං පත්තකඛකිං අධොමුඛං පඤ්ඤායනං අපපටිභානං⁴ විදිතී සාතිං භික්ඛුං කෙච්චටුත්තං එතදුචොච: “පඤ්ඤාසිස්සසි ඛො තිං⁵ මොඝපුරිස එතෙන සකෙත පාපකෙත දිට්ඨිගතෙන. ඉධාහං භික්ඛු පටිපුච්ඡිස්සාමි”ති.

8. අඵ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: තුලොපි මෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාඵ යඵායං සාති භික්ඛු කෙච්චටුත්තො අත්තතා දුග්ගහිතෙන අලොභ වෙච අඛාචිකඛති, අත්තතානඤ්ච ඛණ්ඨි,⁶ ඛත්තඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. “නො හෙතං භනෙත, අනෙකපරියායෙන හි නො භනෙත පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා, අඤ්ඤත්ත පච්චයා තප්පි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. සාධු⁷ භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුලොභ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාඵ. අනෙකපරියායෙන හි වො භික්ඛවෙ පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං මයා, අඤ්ඤත්ත පච්චයා තප්පි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. අඵ ව පතායං සාති භික්ඛු කෙච්චටුත්තො අත්තතා දුග්ගහිතෙන අලොභ වෙච අඛාචිකඛති, අත්තතානඤ්ච ඛණ්ඨි,⁸ ඛත්තඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. තං හි තස්ස මොඝපුරිසස්ස භවිස්සති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛාය.

[සාතිකණ්ඩං.]

1 බතසි, ස්‍යා 2 නායං, සිමු මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS
3 අපපටිභාණො, ස්‍යා සි කජච්චි. 4 අපපටිභාණො, ස්‍යා. සි. කජච්චි.
5 තිං, සි. කජච්චි 6 බතභි, ස්‍යා. 7 සාධු සාධු, මජ්ඣං. 8 බතභි, ස්‍යා.

6. සාධියෙනි, ඒ විඥන කීම?

“වහන්ස, ඒ යමෙක් වචන කියන්නේ (කථා කරන්නේ), වෙදනා විඳින්නේ, ඒ ඒ (තව යොනි ගති ආදී) තත්ති කුශලාකුශල කමියන්සේ විපාක විඳින්නේ වේ ද, මෙ විඥනය”යි සැලකෙලේ ය.

මොසපුරුෂය, තෝ කවරක්භව තම් මා මෙසේ දහම් දෙසුවා දන්නී? මොසපුරුෂය, මා විසින් නන්අයුරින් විඥනය ප්‍රත්‍යයසමුත්‍යනන ය යි, ප්‍රත්‍යය විනා විඥනසමභවයෙක් තැනි යි වදාරන ලද්දේ නොවේ ද? ඒ මතු ද, මොසපුරුෂය, තෝ තමා වරදවා ගත් දැනින් අපට ද අභ්‍යාධ්‍යාන කෙරෙහි. තමා ද (ගුණ සාරාලීමෙන්) කණිහි. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙහි. මොසපුරුෂය, ඒ පවිටු දිටු තට දීඝී රාත්‍රයෙහි අතිතයට දුෂ්ඨයට වැටෙයි වදාලහ.

7. එක්බිති බුදුහු භික්ෂුන් ඇමතුසේක: මහණෙනි, ඒ කීම හඬවූ ද, කෙටුළුපුතු මේ සාති මහණ මෙ සස්තෙහි උසුම් කෙලේ (මගපල පිණිස උණුසුම්කුදු ඇත්තේ) වේ ද? “වහන්ස, කෙසේ තම් වන්නේය. වහන්ස, තෙල තොවන්නේ ම ය.” මෙසේ කී කල්හි කෙටුළුපුතු සාති මහණ නිකඛව, නිතෙදව, බැහු කඳට ඇති ව, අධොමුඛ ව, සිතිවිලි සිතනු ව, වටහනු තැනි ව හිත. එසඳ බුදුහු කෙටුළුපුතු සාතිමහණහු තුෂණිමහුන වූවහු, නිසෙතර්සක වූවහු, නාමු කඳට ඇතියහු, අධොමුඛ වූවහු, සිතිවිලි සිතනුවහු, තොවැටහෙනහු දැන කෙටුළුපුතු සාතිමහණහට තෙල බස් වදාලහ: “මොසපුරුෂය, තො ම තෙල ලාමක දෂටියෙන් පැණෙහි. මම මෙහි (මුළුදුන්) මහණගණ පුළුස්මි”යි.

8. එක්බිති බුදුහු මහණුන් ඇමතුසේක: “මහණෙනි, යමෙක් මේ කෙටුළුපුතු සාති මහණ තමා වරදවා ගත් දිටුවෙන් අපට ද අභිභවා බෙණේ ද, තමනුදු (ගුණබණ්ඩයෙන්) කැණගන්නේ වේද, බොහෝ අකුසලුදු රැස්කොට ගන්නේ වේ ද, තෙපිදු එසේ මා දහම් දෙසුවා දන්නුදු”යි වදාලහ. “වහන්ස, තෙල තෙ වේ ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් අපට නන්අයුරින් විඥනය ප්‍රත්‍යයසමුත්‍යනන යැයි, ප්‍රත්‍යයයෙන් තොරව විඥනසමභවයෙක් තැනි”යි වදාරන ලදී. මෑතාව, මහණෙනි. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් මෙසේ දහම් දෙසුවා පිලිගනුව, මනාමය. මහණෙනි, මා විසින් තොපට විඥනය ප්‍රත්‍යයසමුත්‍යනන යැ යි, ප්‍රත්‍යය විනා විඥන-සමභවයෙක් තැනි යි තත්තියරින් වදාරන ලදී. එතෙකුදු වුව, කෙටුළු පුතු මේ සාති මහණ තමන් වරදවා ගත් දිටුවෙන් අපට ද අභ්‍යාධ්‍යාන කෙරෙයි. තමා ද කණිහි. බොහෝ පවි ද රැස් කෙරෙයි. එයම ඒ මොසපුරුෂහට දීඝීරාත්‍රයෙහි අතිතයට දුෂ්ඨයට වැටේ යැ යි වදාලෝ.

9. යඤ්ඤදෙව¹ භික්ඛවෙ පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව සංඛිං² ගච්ඡති: චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, චක්ඛුච්ඤ්ඤාණනොව³ සංඛිං ගච්ඡති. සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, සොතවිඤ්ඤාණනොව⁴ සංඛිං ගච්ඡති. ඝාතඤ්ඤා පටිච්ච ගණ්ඨෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ඝාතවිඤ්ඤාණනොව⁵ සංඛිං ගච්ඡති. ජීවහඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ජීවහා-විඤ්ඤාණනොව⁶ සංඛිං ගච්ඡති. කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණනොව⁷ සංඛිං ගච්ඡති. මනඤ්ඤා පටිච්ච ධම්මෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, මනොවිඤ්ඤාණනොව⁸ සංඛිං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච අග්ගි ජලති, තෙන තෙනෙව සංඛිං ගච්ඡති: කට්ඨඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, කට්ඨග්ගිතෙව⁹ සංඛිං ගච්ඡති. සකලිකඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, සකලිකග්ගිතෙව සංඛිං ගච්ඡති. තිණඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, තිණග්ගිතෙව සංඛිං ගච්ඡති. ගොමයඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, ගොමයග්ගිතෙව සංඛිං ගච්ඡති. ථූසඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, ථූසග්ගිතෙව සංඛිං ගච්ඡති. සංඝාරඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, සංඝාරග්ගිතෙව සංඛිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව සංඛිං ගච්ඡති: චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, චක්ඛුච්ඤ්ඤාණනොව සංඛිං ගච්ඡති. සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, සොතවිඤ්ඤාණනොව සංඛිං ගච්ඡති. ඝාතඤ්ඤා පටිච්ච ගණ්ඨෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ඝාතවිඤ්ඤාණනොව සංඛිං ගච්ඡති. ජීවහඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ජීවහා-විඤ්ඤාණනොව සංඛිං ගච්ඡති. කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණනොව සංඛිං ගච්ඡති. මනඤ්ඤා පටිච්ච ධම්මෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, මනොවිඤ්ඤාණනොව සංඛිං ගච්ඡති.

10. භූතමිදන්ති¹⁰ භික්ඛවෙ පසස්ථාති? එවමහනො. තදුභාරසමභවන්ති භික්ඛවෙ පසස්ථාති? එවමහනො. තදුභාරතිරෙධා යං භූතං තං තිරෙධධම්මන්ති භික්ඛවෙ පසස්ථාති? එවමහනො.

11. භූතමිදං නොස්සුති භික්ඛවෙ කඛ්ඛානො¹¹ උප්පජ්ජති විචිකිල්පාති? එවමහනො. තදුභාරසමභවං නොස්සුති භික්ඛවෙ කඛ්ඛානො උප්පජ්ජති විචිකිල්පාති? එවමහනො. තදුභාරතිරෙධා යං භූතං තං තිරෙධධම්මං නොස්සුති භික්ඛවෙ කඛ්ඛානො උප්පජ්ජති විචිකිල්පාති? එවමහනො.

1. යංගදෙව, මජ්ඣං. 2. සංඛිංසා, ජ්ජයං සා.
 3. චක්ඛුච්ඤ්ඤාණංනෙව, මජ්ඣං. සා. 4. සොතවිඤ්ඤාණංනෙව, මජ්ඣං. සා.
 5. ඝාතවිඤ්ඤාණංනෙව, මජ්ඣං. සා. 6. ජීවහා-විඤ්ඤාණංනෙව, මජ්ඣං. සා.
 7. කායවිඤ්ඤාණංනෙව, ජ්ජයං සා. 8. මනොවිඤ්ඤාණංනෙව, මජ්ඣං සා.
 9. කට්ඨග්ගිතෙව, මජ්ඣං සා. 10. භූතමිදං භික්ඛවෙ, සා.
 11. කඛ්ඛනො, මජ්ඣං. සීචු.

9. මහණෙනි, යම් යම් ම ප්‍රත්‍යයක් නිසා විඥනය පහල වේ ද, එයින්ම ම (ඒ විඥන) ගණනට (ඇදීනීමට) යෙයි. ඇස ද රූපයන් ද නිසා විඥනයෙක් පහල වේ. (එය) වකුච්චිඤ්ඤාණ යයි ම ගණනට යෙයි. කණ ද ශබ්දයන් ද නිසා විඥනයෙක් පහල වේ. (එය) සොඛවිඤ්ඤාණ යයි ම ගණනට යෙයි. නැඟය ද ගන්ධයන් ද නිසා විඥනයෙක් පහල වේ. (එය) ඝාතවිඤ්ඤාණ යයි ම ගණනට යෙයි. දිව ද රසයන් ද නිසා විඥනයෙක් පහල වේ (එය) ජ්වහාවිඤ්ඤාණ යයි ම ගණනට යෙයි. කය ද ස්ප්‍රභව්‍යයන් ද නිසා විඥනයෙක් පහල වේ. (එය) කායවිඤ්ඤාණ යයි ම ගණනට යෙයි. මනස ද ධර්මයන් ද නිසා විඥනයෙක් පහල වේ. (එය) මනෝවිඤ්ඤාණ යයි ම ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, යම් යම් ම ප්‍රත්‍යයක් නිසා ගිහි දිලේ ද, (ඒ ගිහි) ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයනාමයෙන් ම යම්සේ ගණනට යේ ද- කාණ්ඩය ද නිසා අශ්නි දිලෙයි, කාණ්ඩාශ්නි ම යයි ගණනට යෙයි. සකලිකා (කටපොතු - ලී කැබලි) ද නිසා අශ්නි දිලෙයි, සකලිකාග්නිම යයි ගණනට යෙයි. තෘණ ද නිසා ගිහි දිලෙයි, තෘණාග්නි ම යයි ගණනට යෙයි. ගොම ද නිසා ගිහි දිලෙයි, ගොමයාග්නි ම යයි ගණනට යෙයි. තුෂ (දහසිවි නිසා) ද ගිහි දිලෙයි, තුෂාග්නිම යයි ගණනට යෙයි. සඞ්කාර (කසල) ද නිසා ගිහි දිලෙයි, සඞ්කාරාග්නිම යයි ගණනට යෙයි. මහණෙනි, එපරිදිම යම් යම් ම ප්‍රත්‍යයක් නිසා විඥන උපදනේ වේද, ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයනාමයෙන් ම ගණනට යෙයි. ඇස ද රූපයන් ද නිසා විඥන පහල වේ. වකුච්චිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි. කණ ද ශබ්දයන් ද නිසා විඥන පහල වේ. සොඛවිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි. නැඟය ද ගන්ධයන් ද නිසා විඥන පහල වේ. ඝාතවිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි. දිව ද රසයන් ද නිසා විඥන පහල වෙයි. ජ්වහාවිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි. කය ද ස්ප්‍රභව්‍යයන් ද නිසා විඥන පහල වේ. කායවිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි. මනස ද ධර්මයන් ද නිසා විඥන පහල වේ. මනෝවිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි.

10. මහණෙනි, මේ පඤ්චස්කන්ධය භූත යයි (වූ දෑයෙකිසි) දක්නාහු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පඤ්චස්කන්ධය ආහාරසම්භව (ප්‍රත්‍යය ඇතිකල උපදනේ) යයි දක්නාහු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පඤ්චස්කන්ධයෙක් ඇද්ද, එය ඒ ප්‍රත්‍යයනිරෝධහෙතුයෙන් නිරෝධ සැඟවී ඇතැයි දක්නාහු ද? වහන්ස එසේය.

11. මහණෙනි, මේ පස්කඳ භූත වේ දෙ තොවේ දෙ යි සැකෙන් විවිකිත්‍යා උපදනේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. ඒ පස්කඳ ප්‍රත්‍යයසම්භව වේ දෙ තොවේ දෙ යි සැකෙන් විවිකිත්‍යා උපදනේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යයනිරෝධ-හෙතුයෙන් නිරෝධ සැඟවී ඇද්දෙ නැද්දෙ යි සැකෙන් විවිකිත්‍යා උපදනේ වේ ද? වහන්ස එසේය.

12. භූතමිදනති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපසඤ්ඤාය පසසතො යා විචිකිච්ඡා සා පභීයතීති? එවමහනෙන. තදුභාරසමභවනති භික්ඛවෙ යථා භූතං සමමපසඤ්ඤාය පසසතො යා විචිකිච්ඡා සා පභීයතීති? එවමහනෙන. තදුභාරතිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මනති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපසඤ්ඤාය පසසතො යා විචිකිච්ඡා සා පභීයතීති? එවමහනෙන.

13. භූතමිදනති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එඤ්ඤා නිබ්බිච්චිච්ඡාති¹? එවමහනෙන. තදුභාරසමභවනති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එඤ්ඤා නිබ්බිච්චිච්ඡාති? එවමහනෙන. තදුභාරතිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මනති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එඤ්ඤා නිබ්බිච්චිච්ඡාති? එවමහනෙන.

14. භූතමිදනති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපසඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨනති? එවමහනෙන. තදුභාරසමභවනති භික්ඛවෙ යථා භූතං සමමපසඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨනති? එවමහනෙන. තදුභාරතිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මනති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපසඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨනති? එවමහනෙන.

15. ඉමඤ්ඤෙව තුලෙන භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුඤ්ඤං එවං පරියොදානං අලොප්පෙඨ කෙලායෙඨ ධනායෙඨ² මමායෙඨ, අපි නු තුලෙන භික්ඛවෙ කුලලපමං ධම්මං දෙසිතං ආජානෙය්‍යාඨ නිඤ්ඤානිඤ්ඤාය නො ගහණසායාති? නො ගෙනමහනෙන. ඉමඤ්ඤෙව තුලෙන භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුඤ්ඤං එවං පරියොදානං න අලොප්පෙඨ න කෙලායෙඨ න ධනායෙඨ³ න මමායෙඨ, අපි නු තුලෙන⁴ භික්ඛවෙ කුලලපමං ධම්මං දෙසිතං ආජානෙය්‍යාඨ නිඤ්ඤානිඤ්ඤාය නො ගහණසායාති? එවමහනෙන.

16. චන්ත්‍යාරොමෙ භික්ඛවෙ ආභාරං භූතානං වා සන්ත්‍යානං සිතියා සමභවෙසීතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ චන්ත්‍යාරො? කඛලිඛිකාරො⁵ ආභාරො ඔලාරිකො වා සුඛුමො වා, එසෙසා දුතියො, මනොසඤ්ඤෙවතනා තතියා, විඤ්ඤාණං චතුඤ්ඤං.

17. ඉමෙ ව භික්ඛවෙ චන්ත්‍යාරො ආභාරං කිනන්දිතා කිංසමුදයා කිඤ්ඤාතිකා කිම්පභවා? ඉමෙ චන්ත්‍යාරො අභාරං තණ්හානිදුතා තණ්හා සමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපභවා.

18. තණ්හා වායං භික්ඛවෙ කිනන්දිතා කිංසමුදයා කිඤ්ඤාතිකා කිම්පභවා? තණ්හා වෙදනාතිදුතා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා වෙදනාපභවා.

1. නිච්චිච්ඡා, සි. -කන්චි. 2. ධනෙය්‍යාඨ, ස්‍යා.
3. න ධනෙය්‍යාඨ, ස්‍යා. 4. මෙ තුලෙන, ස්‍යා.
5. කඛලිකාරො, මජ්ඣ. කඛලිඛිකාරො, ස්‍යා. PTS.

12. මහණෙනි, මේ පස්කඳු භූත යැයි තත්වු පරිදි සමාසක් ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට යම් විවිකිස් ඇද්ද, ඒ ප්‍රතිණ වේද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පස්කඳු ප්‍රත්‍යයසභාව යැයි තත්වු පරිදි සමාසක් ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට යම් විවිකිත්‍යායෙක් ඇද්ද, ඒ ප්‍රතිණ වේද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳෙක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යය නිරෝධ-හෙතුයෙන් නිරෝධ සැඟව ඇති සි සමාසක් ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට යම් විවිකිත්‍යායෙක් ඇද්ද, ඒ ප්‍රතිණ වේද? වහන්ස, එසේය.

13. මහණෙනි, මේ පස්කඳු භූත වේ යැයි මෙසෙසිනුදු තෙපි මෙහි විවිකිත්‍යා තැනියහු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පස්කඳු ප්‍රත්‍යය-සභාව වේ යැයි මෙසෙසිනුදු තෙපි මෙහි විවිකිත්‍යා තැනියහු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳෙක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යය නිරෝධයෙන් නිරෝධ සැඟව ඇති සි මෙසෙසිනුදු තෙපි මෙහි විවිකිත්‍යා තැනියහු ද? වහන්ස, එසේය.

14. මහණෙනි, මේ පස්කඳු භූත වේ යැයි යථාභූතය සමාසක් ප්‍රඥයෙන් මනාව දුටුයේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පස්කඳු ප්‍රත්‍යයසභාව වේ යැයි යථාභූතය විචසුන් නුවණින් මනාව දුටුයේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳෙක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යයනිරෝධයෙන් නිරෝධසභාව ඇති සි යථාභූතය විචසුන් නුවණින් දුටුයේ වේ ද? වහන්ස, එසේය.

15 මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මෙසෙසින් (සභාවදැරිනියෙන්) පරිගුඛ, මෙසෙසින් (ප්‍රත්‍යයදැරිනියෙන්) පයච්චදන, මේ සමාග්දූපිටය (තෘණොදූපිත්) ඇලිගෙන වසවු නම්, කෙළිකොට ගනිවු නම්, ධනය මෙන් කොට ගනිවු නම්, මමකය කරවු නම්, මහණෙනි, “නිසාරණය (සාරින් එතෙර වීම) පිණිස වන් මුත් ග්‍රහණය පිණිස නොවෙති”යි පසුරක් බඳු කොට මවිසින් දහම් දෙසුවා තෙපි පිලිගනිවු ද? වහන්ස, තෙල නොවේ ම ය. මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මෙසෙසින් පරිගුඛ, මෙසෙසින් පයච්චදන, මේ සම්දිටු ඇලිගෙන නොවසවු නම්, කෙළිකොට නොගනිවු නම්, ධන වැනි කොට නොගනිවු නම්, මහණෙනි, තෙපි “නිසාරණය පිණිස වන් මුත් (නිකාන්ති විසින්) ගන්තා සදහා නොවෙති”යි පසුරක් බඳු කොට දහම් දෙසුවා පිලිගන්වනු ද? වහන්ස, එසේය.

16 මහණෙනි, භටගත් සත්‍යයනට සපිඨි පිණිස භටගන්තා සත්‍යයනට අනුග්‍රහ පිණිස මේ ආභාරයෝ සතරදෙනෙකි. කවර සතර-දෙනෙක යන්: කච්චිකාර (පිටුකොට කෑ යුතු ඕදාරික වූ හෝ සුක්ඡේම වූ හෝ ආභාර ය, දෙවන එසාභාර ය, තෙවන මනොසඤ්චනභාර ය, සතරවන විඤ්ඤාණභාර යි.

17. මහණෙනි, මේ ආභාරයෝ සතරදෙන කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? මේ ආභාරයෝ සතරදෙන තෘණොතිදන කොට තෘණොසමුදය කොට තෘණො-ජාතික කොට තෘණොප්‍රභව කොට ඇතිගත.

18. මහණෙනි, මේ තෘණො කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? තෘණො වේදනාතිදන කොට වේදනාසමුදය කොට වේදනා ජාතික කොට වේදනා ප්‍රභව කොට ඇතිග

19. වෙදනා වායං භික්ඛවෙ කිනතිදනා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා? වෙදනා එසසතිදනා එසසසමුදයා එසසජාතිකා එසසපභවා. 1

20. එසෙසා වායං භික්ඛවෙ කිනතිදනො කිංසමුදයො කිඤ්ජාතිකො කිම්පභවො? එසෙසා සලායතනතිදනො සලායතනසමුදයො සලායතන-ජාතිකො සලායතනපභවො. 2

21. සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිනතිදනං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පභවං? සලායතනං නාමරූපතිදනං නාමරූපසමුදයං නාමරූපජාතිකං නාමරූපපභවං. 3

22. නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිං තිදනං කිං සමුදයං කිං ජාතිකං කිං පභවං? නාමරූපං විඤ්ඤාණතිදනං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණජාතිකං විඤ්ඤාණපභවං. 4

23. විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිනතිදනං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පභවං? විඤ්ඤාණං සඛ්ඛාරතිදනං සඛ්ඛාරසමුදයං සඛ්ඛාරජාතිකං සඛ්ඛාරපභවං. 5

24. සඛ්ඛාර විමෙ භික්ඛවෙ කිනතිදනා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා? සඛ්ඛාර අවිජ්ජාතිදනා අවිජ්ජාසමුදයා අවිජ්ජාජාතිකා අවිජ්ජාපභවා. 6

25. ඉති ඛො භික්ඛවෙ අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාර, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං සලායතනපච්චයා එසෙසා, එසසපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණහා, තණහාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා සමභවන්ති. එවමෙතස්ස තෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස සමුදයො භොති.

26. ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති ඉති ඛො පතෙනං වුඤානං. ජාති-පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ ජරාමරණං තො වා, ඤාඨං වො එඤ්ඤා භොතිති? ජාතිපච්චයා භතෙන ජරාමරණං. එවා නො එඤ්ඤා භොති: ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති.

27. භවපච්චයා ජාතිති ඉති ඛො පතෙනං වුඤානං. භවපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ ජාති නො වා, ඤාඨං වො එඤ්ඤා භොතිති? භවපච්චයා භතෙන ජාති. එවං නො එඤ්ඤා භොති: භවපච්චයා ජාතිති.

1. එසසපභවා, මුජ්ජං. 2. සලායතනපභවා, සභා.
3. නාමරූපපභවා, සභා. 4. විඤ්ඤාණපභවා, සභා. 5. සඛ්ඛාරපභවා, සභා.
6. අවිජ්ජාපභවා, මුජ්ජං.

19. මහණෙනි, මේ වෙදනා කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතීක කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? වෙදනා සප්ඨීනිදන කොට සප්ඨීසමුදය කොට සප්ඨීජාතීක කොට සප්ඨීප්‍රභව කොට ඇති ය,

20. මහණෙනි, මේ සප්ඨී කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතීක කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? සප්ඨී ශ්‍රීමායතනනිදන කොට ශ්‍රීමායතනසමුදය කොට ශ්‍රීමායතනජාතීක කොට ශ්‍රීමායතනප්‍රභව කොට ඇති ය.

21. මහණෙනි, මේ ශ්‍රීමායතන කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතීක කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? ශ්‍රීමායතන නාමරූපනිදන කොට නාමරූපසමුදය කොට නාමරූපජාතීක කොට නාමරූපප්‍රභව කොට ඇති ය.

22. මහණෙනි, මේ නාමරූප කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතීක කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? නාමරූප විඤ්ඤනිදන කොට විඤ්ඤසමුදය කොට විඤ්ඤජාතීක කොට විඤ්ඤ ප්‍රභව කොට ඇති ය.

23. මහණෙනි, මේ විඤ්ඤ කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතීක කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? විඤ්ඤ සංඝකාර නිදන කොට සංඝකාරසමුදය කොට සංඝකාරජාතීක කොට සංඝකාර-ප්‍රභව කොට ඇති ය.

24. මහණෙනි, මේ සංඝකාරයෝ කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතීක කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? සංඝකාරයෝ අවිඤ්ඤනිදන කොට අවිඤ්ඤසමුදය කොට අවිඤ්ඤජාතීක කොට අවිඤ්ඤප්‍රභව කොට ඇති ය.

25. මහණෙනි, මෙසෙයින් අවිඤ්ඤප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝය, සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤය, විඤ්ඤප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය, නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ශ්‍රීමායතනය, ශ්‍රීමායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සප්ඨීය, සප්ඨීප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාය, වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාය, තෘණප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනය, උපාදන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතීය, ජාතීප්‍රත්‍යයයෙන් ජර මරණ ශෝක පරිදෙව දුඃඛ දොෂ්ඨිනස උපායාසයෝ (යන මොහු) පහල වෙති. මෙසෙයින් (යනව පුද්ගල විරහිත) ගුණ දුඃඛපුද්ගලයාගේ උත්පාදය වෙයි.

26. 'ජාතීප්‍රත්‍යයයෙන් ජරමරණ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, ජාතීප්‍රත්‍යයයෙන් ජර මරණ වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? චහන්ස, ජාතී ප්‍රත්‍යයයෙන් ජර මරණ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'ජාතීප්‍රත්‍යයයෙන් ජර මරණ වේ'ය කියා යි.

27. 'භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතීය වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතීය වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? චහන්ස, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතීය වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතීය වේ'ය කියා යි.

28. උපාදනපච්චයා භවොති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. උපාදන-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ භවො නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
උපාදනපච්චයා භනෙත භවො එවං නො එත්ථ භොති: උපාදනපච්චයා
භවොති.

29. තණ්හාපච්චයා උපාදනන්ති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. තණ්හා-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ උපාදනං නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
තණ්හාපච්චයා භනෙත උපාදනං. එවං නො එත්ථ භොති: තණ්හාපච්චයා
උපාදනන්ති.

30. වෙදනාපච්චයා තණ්හාති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. වෙදනා-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ තණ්හා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
වෙදනාපච්චයා භනෙත තණ්හා. එවං නො එත්ථ භොති: වෙදනාපච්චයා
තණ්හාති.

31. එසසපච්චයා වෙදනාති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. එසස-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ වෙදනා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
එසසපච්චයා භනෙත වෙදනා. එවං නො එත්ථ භොති: එසසපච්චයා
වෙදනාති.

32. සලායතනපච්චයා එසෙසාති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. සලා-
යතනපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ එසෙසා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
සලායතනපච්චයා භනෙත එසෙසා. එවං නො එත්ථ භොති: සලායතන-
පච්චයා එසෙසාති.

33. තාමරුපපච්චයා සලායතනන්ති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං.
තාමරුපපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ සලායතනං නො වා, කථං වො එත්ථ
භොතිති? තාමරුපපච්චයා භනෙත සලායතනං. එවං නො එත්ථ භොති:
තාමරුපපච්චයා සලායතනන්ති.

34. විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුපන්ති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං.
විඤ්ඤාණපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ තාමරුපං නො වා, කථං වො එත්ථ
භොතිති? විඤ්ඤාණපච්චයා භනෙත තාමරුපං. එවං නො එත්ථ භොති:
විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුපන්ති.

35. සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණන්ති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. සඛ්ඛාර-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
සඛ්ඛාරපච්චයා භනෙත විඤ්ඤාණං. එවං නො එත්ථ භොති: සඛ්ඛාර-
පච්චයා විඤ්ඤාණන්ති.

28. 'උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ' ය කියා යි.

29. 'තෘෂණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, තෘෂණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, තෘෂණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'තෘෂණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ' ය කියා යි.

30. 'වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණා වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණාව වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණා වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: 'වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණා වේ' ය කියා යි.

31. 'සප්ඨි ප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනා වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, සප්ඨි ප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනා වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, සප්ඨි ප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනා වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'සප්ඨි ප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනා වේ' ය කියා යි.

32. 'අඛායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සප්ඨිය වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, අඛායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සප්ඨිය වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, අඛායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සප්ඨිය වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'අඛායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සප්ඨි වේ' ය කියා යි.

33. 'තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් අඛායතන වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් අඛායතන වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් අඛායතන වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් අඛායතන වේ' ය කියා යි.

34. 'විඤ්ඤානප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, විඤ්ඤානප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද, වහන්ස, විඤ්ඤාන ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'විඤ්ඤාන ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ' ය කියා යි.

35. 'සංසකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, සංසකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, සංසකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'සංසකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ' ය කියා යි.

36. අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති ඉති ඛො පනෙනං චූත්තං. අවිජ්ජා පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතීති? අවිජ්ජාපච්චයා භනෙත සඛ්ඛාරා. එවං ඉතා එත්ථ භොතී: අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති.

37. සාධු භික්ඛවෙ. ඉති ඛො භික්ඛවෙ තුලොපි එවං වදෙථ. අභමපි එවං වදුම: ඉමසමිං¹ සති ඉදං භොතී, ඉමස්සුප්පාදු ඉදං උප්පජ්ජති - යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරා, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසසා, එසසපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුප්පායාසා සමභවන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස සමුදයො භොතී.

38. අවිජ්ජාය ඛෙව අසෙසවීරුගතීරොධො සඛ්ඛාරනීරොධො, සඛ්ඛාරනීරොධො විඤ්ඤාණනීරොධො, විඤ්ඤාණනීරොධො නාමරූප නීරොධො, නාමරූපනීරොධො සලායතනනීරොධො, සලායතනනීරොධො එසසනීරොධො, එසසනීරොධො වෙදනානීරොධො, වෙදනානීරොධො තණ්හානීරොධො, තණ්හානීරොධො උපාදානනීරොධො, උපාදානනීරොධො භවනීරොධො, භවනීරොධො ජාතීනීරොධො, ජාතීනීරොධො ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුප්පායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස නීරොධො භොතී.

39. ජාතීනීරොධො ජරාමරණනීරොධොති ඉති ඛො පනෙනං චූත්තං. ජාතීනීරොධො නු ඛො භික්ඛවෙ ජරාමරණනීරොධො ඉතා වා, කථං වො එත්ථ භොතීති? ජාතීනීරොධො භනෙත ජරාමරණනීරොධො. එවං නො එත්ථ භොතී: ජාතීනීරොධො ජරාමරණනීරොධොති.

40. භවනීරොධො ජාතීනීරොධොති ඉති ඛො පනෙනං චූත්තං. භවනීරොධො නු ඛො භික්ඛවෙ ජාතීනීරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ භොතීති? භවනීරොධො භනෙත ජාතීනීරොධො එවං නො එත්ථ භොතී: භවනීරොධො ජාතීනීරොධොති.

1. ඉති ඉමසමිං, සීමු.

36. 'අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසකාර වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසකාර වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසකාර වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසකාර වේ' ය කියා යි.

37. මැනව මහණෙනි, මෙසේ මහණෙනි, තෙපිදු මෙසෙසින් කියන්නාව. මම ද මෙසෙසින් වදාරමි: "මෙ දහම් ඇති වත් ම මෙ දහම් වෙයි, මෙ දහම් පහල වන්නා නා ම මෙ දහම් පහල වෙයි - කෙසේය යත්: අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසකාරයෝ ය, සංසකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන ය, විඤ්ඤාන ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප ය, තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් අමායතන ය, අමායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සප්ඨි ය, සප්ඨි ප්‍රත්‍යයයෙන් චෙදනා ය, චෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණා ය, තෘෂණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන ය, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භව ය, භව ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතී ය, ජාතීප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ශොක පරිදෙව දු:ඛ දොමුනසස උපායාසගෝ (යන මොහු) පහල වෙයි. මෙසේ හුදු දු:ඛ රුශිහුගේ සමභවය වේ" ය කියා යි.

38. අවිද්‍යාවගේ ම විරූහ සංඛ්‍යාත මාගීභයන් වන අගෙම නිරුධ බෙතුගෙන් සංසකාරයන්ගේ අනුත්‍යාද නිරොධ වෙයි. සංසකාරයන්ගේ අනුත්‍යාදයෙන් විඤ්ඤානයගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. විඤ්ඤානයගේ අනුත්‍යාදයෙන් තාමරූපයන්ගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. තාමරූපයන්ගේ අනුත්‍යාදයෙන් අමායතනයන්ගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. අමායතනයන්ගේ අනුත්‍යාදයෙන් සප්ඨියාගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. සප්ඨියාගේ අනුත්‍යාදයෙන් චෙදනාවගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. චෙදනාවගේ අනුත්‍යාදයෙන් තෘෂණාවගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. තෘෂණාවගේ අනුත්‍යාදයෙන් උපාදානයාගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. උපාදානයාගේ අනුත්‍යාදයෙන් භවයාගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. භවයාගේ අනුත්‍යාදයෙන් ජාතීයගේ අනුත්‍යාදය වෙයි ජාතීයගේ අනුත්‍යාදයෙන් ජරා මරණ ශොක පරිදෙව දු:ඛ දොමුනසස උපායාසගෝ (අනුත්‍යාද නිරුධයෙන්) නිරුධ වෙයි. මෙසේ තෙල දු:ඛ පුඤ්ජයාගේ අනුත්‍යාද වෙයි.

39. 'ජාතීනිරුධයෙන් ජරාමරණ නිරුධ වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, ජාතී නිරුධයෙන් ජරාමරණ නිරුධය වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, ජාතී නිරුධයෙන් ජරාමරණ නිරුධය වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'ජාතීනිරුධයෙන් ජරාමරණ නිරුධ වේ' ය කියා යි.

40. 'භවනිරුධයෙන් ජාතීනිරුධ වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, භව නිරුධයෙන් ජාතී නිරුධ වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, භව නිරුධයෙන් ජාතීනිරුධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'භවනිරුධයෙන් ජාතීනිරුධ වේ' ය කියා යි.

41. උපාදානතිරොධා භවතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුතතං. උපාදානතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ භවතිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? උපාදානතිරොධා භනෙත භවතිරොධො. එවං නො එඤ්ඤාතිරොධොති: උපාදානතිරොධා භවතිරොධොති.

42. තණ්හාතිරොධා උපාදානතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුතතං. තණ්හාතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ උපාදානතිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? තණ්හාතිරොධා භනෙත උපාදානතිරොධො. එවං නො එඤ්ඤාතිරොධොති: තණ්හාතිරොධා උපාදානතිරොධොති.

43. වෙදනාතිරොධා තණ්හාතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුතතං. වෙදනාතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ තණ්හාතිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? වෙදනාතිරොධා භනෙත තණ්හාතිරොධො. එවං නො එඤ්ඤාතිරොධොති: වෙදනාතිරොධා තණ්හාතිරොධොති.

44. එසසතිරොධා වෙදනා නිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුතතං. එසසතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ වෙදනාතිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? එසසතිරොධා භනෙත වෙදනාතිරොධො. එවං නො එඤ්ඤාතිරොධොති: එසසතිරොධා වෙදනාතිරොධොති.

45. සලායතනතිරොධා එසසතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුතතං. සලායතනතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ එසසතිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? සලායතනතිරොධා භනෙත එසසතිරොධො. එවං නො එඤ්ඤාතිරොධොති: සලායතනතිරොධා එසසතිරොධොති.

46. නාමරූපතිරොධා සලායතනතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුතතං. නාමරූපතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ සලායතනතිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? නාමරූපතිරොධා භනෙත සලායතනතිරොධො. එවං නො එඤ්ඤාතිරොධොති: නාමරූපතිරොධා සලායතනතිරොධොති.

47. විඤ්ඤාණතිරොධා නාමරූපතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුතතං. විඤ්ඤාණතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ නාමරූපතිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? විඤ්ඤාණතිරොධා භනෙත නාමරූපතිරොධො. එවං නො එඤ්ඤාතිරොධොති: විඤ්ඤාණතිරොධා නාමරූපතිරොධොති.

41. 'උපාදාන නිරෝධයෙන් හවතිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, උපාදාන නිරෝධයෙන් හවතිරෝධ වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, උපාදාන නිරෝධයෙන් හවතිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'උපාදාන නිරෝධයෙන් හවතිරෝධ වේ' ය කියා යි.

42. 'තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: "තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධ වේ" ය කියා යි.

43. 'වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂණානිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂණානිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂණානිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: 'වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂණානිරෝධ වේ' ය කියා ය.

44. 'සප්පීනිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, සප්පීනිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, සප්පීනිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'සප්පීනිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධ වේ' ය කියා යි.

45. 'අඛායතනනිරෝධයෙන් සප්පීනිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, අඛායතනනිරෝධයෙන් සප්පීනිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, අඛායතනනිරෝධයෙන් සප්පීනිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: 'අඛායතනනිරෝධයෙන් සප්පීනිරෝධ වේ' ය කියා යි.

46. 'තාමරූපනිරෝධයෙන් අඛායතනනිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, තාමරූප නිරෝධයෙන් අඛායතනනිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, තාමරූපනිරෝධයෙන් අඛායතනනිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: "තාමරූපනිරෝධයෙන් අඛායතනනිරෝධ වේ" ය කියා යි.

47. 'විඤ්ඤානිරෝධයෙන් තාමරූපනිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, විඤ්ඤානිරෝධයෙන් තාමරූපනිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, විඤ්ඤානිරෝධයෙන් තාමරූපනිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: "විඤ්ඤානිරෝධයෙන් තාමරූපනිරෝධ වේ" ය කියා යි.

48. සඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධොති ඉති ඛො පනෙනං චූතනං. සඛාරනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙව විඤ්ඤාණනිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤාණනිරොධො භනෙත විඤ්ඤාණ නිරොධො. එවං නො එඤ්ඤාණනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධොති.

49. අවිජ්ජානිරොධා සඛාරනිරොධොති ඉති ඛො පනෙනං චූතනං. අවිජ්ජානිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙව සඛාරනිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤාණනිරොධො භනෙත සඛාරනිරොධො. එවං නො එඤ්ඤාණනිරොධො අවිජ්ජානිරොධො සඛාරනිරොධොති.

50. සාමු භික්ඛවෙව. ඉති ඛො භික්ඛවෙව කුලොපි එවං වදෙථ. අහමපි එවං වදමි: ඉමස්මිං අසති ඉදං ත භොති, ඉමස්ස නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති - යදීදං අවිජ්ජානිරොධා සඛාරනිරොධො, සඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො, නාමරූප නිරොධා සලායතතනිරොධො, සලායතතනිරොධො එස්සනිරොධො, එස්ස නිරොධා වෙදනානිරොධො, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො, තණ්හා නිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධො ජාතීනිරොධො, ජාතීනිරොධො ජරා මරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛද්‍යෙමනස්සු-පායාසා නිරුජ්ඣති. එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොති.

51 අපි නු කුලො භික්ඛවෙව එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා පුබ්බන්තං වා පට්ඨාවෙය්‍යාථ: අහොසිලහ¹ නු ඛො මයං අතීතමඤ්ඤාණං, ත නු ඛො අහොසිලහ අතීතමඤ්ඤාණං, කීනඤ්ඤාණං ඛො අහොසිලහ අතීතමඤ්ඤාණං, කථනඤ්ඤාණං ඛො අහොසිලහ අතීතමඤ්ඤාණං, කීං හුන්වා කීං අහොසිලහ නු ඛො මයං අතීතමඤ්ඤාණන්ති. නො හෙතං භනෙත.

52. අපි නු කුලො භික්ඛවෙව එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා අප-රන්තං වා අධාවෙය්‍යාථ:² භවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමඤ්ඤාණං, න නු ඛො භවිස්සාම අනාගතමඤ්ඤාණං, කීනඤ්ඤාණං ඛො භවිස්සාම අනාගත-මඤ්ඤාණං, කථනඤ්ඤාණං ඛො භවිස්සාම අනාගතමඤ්ඤාණං, කීං හුන්වා කීං භවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමඤ්ඤාණන්ති. නො හෙතං භනෙත.

53. අපි නු කුලො භික්ඛවෙව එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා එතර්භි වා පට්ඨුප්පන්තං අඤ්ඤාණං³ අජ්ඣන්තං කථෙතො අස්සථ:⁴ අහනඤ්ඤාණොස්මි, නො නු ඛොස්මි, කීනඤ්ඤාණොස්මි, කථනඤ්ඤාණොස්මි, අයනඤ්ඤාණොස්මි, කුභො අභවො, සො කුභිධ්මාමි භවිස්සතිති. නො හෙතං භනෙත.

1 අහොසිලහ, ස්‍යා. අහොසිලහ - අඤ්ඤාණං 2. පට්ඨාවෙය්‍යාථ, මජ්ඣ. ස්‍යා.
3. පට්ඨුප්පන්තං අඤ්ඤාණං අර්භිත, ස්‍යා. පට්ඨුප්පන්තං මඤ්ඤාණං අජ්ඣන්තං, මජ්ඣ.
4 කථං කථෙත, ස්‍යා.

48. 'සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධ වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරනලදී. මහණෙනි, සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධ වේද නොහොත් නො වේද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේද? වහන්ස, සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධ වේ' ය කියායි.

49. 'අවිද්ධානිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධ වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරනලදී මහණෙනි, අවිද්ධානිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධ වේද නොහොත් නො වේද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේද? වහන්ස, අවිද්ධානිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'අවිද්ධානිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධ වේ' ය කියායි.

50. මෑතාව මහණෙනි, මේසෙසින් මහණෙනි, තෙපිදු මෙසේ කියන්නාව. මම ද මෙසේ වදාරමි: මේ දහම් තැනිවත් ම මේ දහම් නො වෙයි. මේ හෙතු ධර්මයාගේ අනුත්තරයෙන් මේ ඵලධර්ම අනුත්තරතාවෙයි - කෙසේය යත්: අවිද්ධාවගේ අනුත්තරයෙන් සංඝකාරනිරෝධය වෙයි. සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධය වෙයි. විඤ්ඤානිරෝධයෙන් නාමරූපනිරෝධය වෙයි නාමරූපනිරෝධයෙන් ඡායාතනනිරෝධය වෙයි. ඡායාතනනිරෝධයෙන් සප්තීනිරෝධය වෙයි. සප්තීනිරෝධයෙන් වෙදනානිරෝධය වෙයි, වෙදනානිරෝධයෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය වෙයි. තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වෙයි. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වෙයි භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධය වෙයි. ජාතිනිරෝධයෙන් ජරා මරණ ශොකපරිදෙවදු:බද්දෙගමිනස උපායාසයෝ (අනුත්තරයෙන්) නිරුද්ධ වෙති. මෙසේ තෙල කෙවල දු:බ පුඤ්ජයාගේ නිරෝධ වේය යයි.

51 මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ (ප්‍රත්‍යය නිසාමය) දන්නාහු මෙසේ දක්නාහු (අතීතසාකෘතිය) පුච්චන්තයට හෝ (තෘෂ්ණාදුෂටි විසින්) වටාලා දුවන්නාව? 'අපි අතීතයෙහි වුමෝද, අතීතයෙහි නො වුමෝද, අතීතයෙහි (ජාතයාදීන්) කෙබඳු වුමෝද, අතීතයෙහි (සටහන් විසින්) කෙබඳු අයුරු ඇති වුමෝද, අපි අතීතයෙහි කෙබඳු ව සිට කෙබඳු අයුරු ඇති වුමෝද, කියායි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

52. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්නාහු මෙසේ දක්නාහු, අපරාන්තයට හෝ ඉදිරි බලා යන්නාව? 'අපි අනාගතයෙහි වන්නමෝද, අනාගතයෙහි නො වන්නමෝද, අනාගතයෙහි කෙබඳු වන්නමෝද, අනාගතයෙහි කෙබඳු අයුරු ඇති වන්නමෝද, අපි අනාගතයෙහි කෙබඳු ව කෙබඳු අයුරු ඇති වන්නමෝද' කියායි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

53 මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්නාහු මෙසේ දක්නාහු දන් ප්‍රත්‍යන්තකාලයෙහි හෝ තමා කෙරෙහි සැක ඇතියාව? 'මම වෙමි දෙ, නො වෙමි දෙ, කෙබඳු වෙමි දෙ, කෙබඳු අයුරු වෙමි දෙ, මම සත්‍ය කොසින් ආයේ වේ දෙ හෝ, හේ කොසි යන්නේ වේ දෙ' කියායි වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

54. අපි නු තුමෙහ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පසසන්තා එවං වදෙය්‍යාථ: සන්ථා නො ගරු, සන්චුභාරවෙත ව¹ මයං එවං වදෙමාහි.² නො හෙතං භනෙත.

55. අපි නු තුමෙහ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පසසන්තා එවං වදෙය්‍යාථ: සමණො නො එවමාහ,³ සමණවචනෙත ව මයං⁴ එවං වදෙමාහි. නො හෙතං භනෙත.

56. අපි නු තුමෙහ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පසසන්තා අඤ්ඤං සන්ථාරං උද්දිසෙය්‍යාථාහි. නො හෙතං භනෙත.

57. අපි නු තුමෙහ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පසසන්තා යානි තානි පුථුසමණච්ඡායමණානං වතකොතුසලමභිකලානි, තානි සාරතො පච්චාගවෙජ්ඣයාථාහි. නො හෙතං භනෙත.

58. නනු භික්ඛවෙ⁵ යදෙව තුමහාකං සාමං ඤාතං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං තදෙව තුමෙහ වදෙථාහි.⁶ එවමහනෙත.

59. සංචු භික්ඛවෙ. උපතීතා ඛො මෙ තුමෙහ භික්ඛවෙ ඉමිතා සන්දිට්ඨිකෙන ධම්මෙත අකංචිකෙන එහිපසිකෙන ඔපනයිකෙන පච්චතං වෙදිතබ්බෙන විඤ්ඤාහි. සන්දිට්ඨිකො “අයං භික්ඛවෙ ධම්මො අකංචිකො එහිපසිකො ඔපනයිකො පච්චතං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාහි”ති. ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

60. තිණ්ණං ඛො පන භික්ඛවෙ සන්තිපාතා ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති: ඉධ මාතාපිතරො සන්තිපතිතා හොන්ති, මාතා ච න උතුති හොති, ගක්ඛබ්බො ච න පච්චුපට්ඨිතො භොති, නෙව තාච ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති. ඉධ මාතාපිතරො ච සන්තිපතිතා හොන්ති, මාතා ච උතුති හොති, ගක්ඛබ්බො ච න පච්චුපට්ඨිතො භොති, නෙව තාච ගබ්භස්සාවක්කන්ති භොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ මාතාපිතරො සන්තිපතිතා හොන්ති, මාතා ච උතුති හොති, ගක්ඛබ්බො ච පච්චුපට්ඨිතො හොති, එවං තිණ්ණං සන්තිපාතා ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති.

61. තමෙතං භික්ඛවෙ මාතා තච වා දස වා මාසෙ ගබ්භං තුච්ඡිතා පරිහරති මහතා සංසයෙන ගරුභාරං⁷. තමෙතං භික්ඛවෙ මාතා තචන්තං වා දසන්තං වා මාසානං අච්චයෙන විජායති මහතා සංසයෙන ගරුභාරං. තමෙතං ජාතං සමානං සකෙත ලොහිතෙන පොසෙති. ලොහිතං හෙතං භික්ඛවෙ⁸ අරියස්ස විනයෙ යද්දං මාතුථඤ්ඤං.

1. සන්චුභාරවෙතෙව, ස්‍යා. 2. වදෙය්‍යාමාහි, ස්‍යා. මයං වදෙමාහි, PTS. සි-කප්ඵි.
3. සමණො එවමාහ, ස්‍යා. මජ්ඣං. 4. සමණං ව නාම මයං, මජ්ඣං. සමණං ව න ව මයං, ස්‍යා. PTS. සමණං ව වත මයං, සි කප්ඵි.
5. නනු ඛො භික්ඛවෙ, සිච්චු. 6. වදෙය්‍යාථාහි, ස්‍යා. 7. ගරුභාරං, ස්‍යා.
8. ලොහිතං භික්ඛවෙ, සි කප්ඵි.

54. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්නාහු මෙසේ දන්නාහු මෙසේ කියන්නාව? “අපව ගුරුවන (නොකැමැති වුව ද අනුවර්තීය වියයුතු වන) ශාසනාචාර්යෝ ය, එසින් ශාසනාගෞරවයෙන් අපි මෙසේ කියමහ” කියායි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

55. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්නාහු මෙසේ දන්නාහු මෙසේ කියන්නාව? “අපගේ බුද්ධිමණයන් වහන්සේ මෙසේ වදාරති. අපි ඒ ශ්‍රමණවචනපදයකු මෙසේ කියමහ” කියායි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

56. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්නාහු මෙසේ දන්නාහු අත් බාහ්‍යශාසනාකෙනෙකු උදෙසාදන්නාව? වහන්ස, තෙල නොවන්නේ ය.

57. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්නාහු මෙසේ දන්නාහු බොහෝ තීර්ථකශ්‍රමණයන් හා බ්‍රාහ්මණයන්ගේ යම් ව්‍රතසමාදාන, දිවුකුලුල්, දූමාරදීමහල ඇත්ද, ඒ සාර විසින් පිළිගන්නාව? වහන්ස, තෙල නොවන්නේය

58. මහණෙනි, යම් ම දැයෙක් තොප විසින් තමන් නුවණින් දන්නා ලද ද, තමන් පැතැසින් දන්නා ලද ද, තමන් පාල කොට ගන්නා ලද ද, එය ම තෙපි කියන්නාහු නොවේ ද? වහන්ස, එසේය.

59. මැනව මහණෙනි. මා විසින් - එල දෙනුවට කලතුරක් නැත්තා වූ, එව, බලව යන විධියට නිසිවූ, තමා සිතින් එලඹීමට සුදුසු වූ, විශ්‍යන් විසින් තමන් කෙරෙහි ලා දනවුණු වූ, තමා විසින් ම දැක්ක යුතු මේ සාන්ද්‍රපික බවේයන් තෙපි නිවන් කරා පමුණුවන ලද්දහුය. මහණෙනි, “මේ බවේය සාන්ද්‍රපිකය, අකාලිකය, එව, බලව යන විධියට නිසිය, උපනයනාභීය, විශ්‍යන් විසින් තමන් කෙරෙහි ලා” මෙසේ යම් බසෙක් වදාරන ලද ද, තෙල බස (නොපගේ) මේ ස්වයංඥාදි භාවය පිණිස කියන ලදී.

60. මහණෙනි, තුන්දෙනෙකුන්ගේ සමවධානයෙන් ගර්භාවක්‍රාන්ති (ගබ්බානීම්) වෙයි. මේ සත්‍යච්ඡායකයෙහි දෙමාපියෝ සන්තිපතිව වෙන් ද, (එතෙකුදු වුව) මව ඔසප් නොවූ ද, ගදඹෙක් (එහි උපදානා සතෙක්) නො එලඹියේ වේ ද, එතෙක් ගභාවක්‍රාන්ති නො වන්නේ ය. මෙලොව දෙමාපියෝ සන්තිපතිව වෙන් ද, මව ද ඔසප් වූ ද, (එතෙකුදු වුව) ගදඹෙක් නො එලඹියේ වේද, එතෙකිනුදු ගභාවක්‍රාන්ති නො ම වෙයි. මහණෙනි, යම් අවසානවක දෙමාපියෝ සන්තිපතිව වෙන් ද, මව ද ඔසප් වූ ද, ගදඹෙක් එලඹියේත් වේ ද, මෙසේ තුන් දෙනෙකුන්ගේ සන්තිපාතයෙන් ගර්භා-වක්‍රාන්ති වෙයි.

61. මහණෙනි, මව ගුරුභාරයක් වන තෙල ගබ් නවමසක් හෝ දසමසක් හෝ මහත් (දිවි) සැකෙන් කුසින් උසුලයි. මහණෙනි, මව ගරුබරක් වන තෙල දරු නවමසක්හුගේ හෝ දසමසක්හුගේ ඇවෑමෙන් මහත්සැකෙන් වදයි. උපන් තෙල දරු හිය මවු ලෙහෙයෙන් පුස්තේ වේ. මහණෙනි, ආයතීවනයෙහි දී තෙල ලෙහෙය මවගේ තනකිරි නම් වෙයි.

62. ස ඛො සො භික්ඛවෙ කුමාරො වුද්ධිමනාය¹ ඉන්ද්‍රියානං පරිපාක-
මනාය යාති තානි² කුමාරකානං කිලාපනකානි තෙහි කීලති:
සෙය්‍යපිදං- වඩකකං³ ඝටිකං මොක්ඛවිකං⁴ විබ්භුලකං⁵ පත්තාලුහකං
රථකං ධනුකං.

63. ස ඛො සො භික්ඛවෙ කුමාරො වුද්ධිමනාය⁶ ඉන්ද්‍රියානං පරිපාක-
මනාය පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපටිනො සමච්චිභුතො⁷ පරිවාරෙති: වක්ඛු
විඤ්ඤෙය්‍යෙහි රූපෙහි ඉට්ඨෙහි කතෙතති මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුප-
සංභිතෙති රජනීයෙහි,⁸ භොතවිඤ්ඤෙය්‍යෙහි සද්දෙහි -පෙ- ඝාතවිඤ්ඤෙ-
ය්‍යෙහි ගණෙහි. -පෙ- ජීවහාවිඤ්ඤෙය්‍යෙහි රසෙහි -පෙ- කායවිඤ්ඤෙය්‍යෙහි
ථොට්ඨබ්බෙහි ඉට්ඨෙහි කතෙතති මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංභිතෙති
රජනීයෙහි.

64. සො වක්ඛුතා රූපං දිඤ්චා පියරූපෙ⁹ රූපෙ ඝාරජ්ජති, අපටිය-
රූපෙ රූපෙ බ්‍යාපජ්ජති.¹⁰ අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්තවෙනසො.
තඤ්ච වෙනොච්චුතති. පඤ්ඤවිමුත්තිං යථාභුතං තප්පජානාති යත්ථස්‍ය
තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා තිරුජ්ඣනති. සො එවං අනුරොධ-
වීරොධං සමාපනොතා යං කිඤ්චී වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා
අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං අභිනන්දති අභිවදති අජේඤ්ඤාසාය
තිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අභිනන්දතො අභිවදතො අජේඤ්ඤාසාය තිට්ඨතො
උප්පජ්ජති තන්ඤී. යා වෙදනාසු තන්ඤී තදුපදනං. තස්සුපාදන
පච්චයා,¹¹ හවො, හවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරා මරණං සොක
පරිදෙව දුක්ඛද්‍යෙමසුපායාසා සමභවනති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස
දුක්ඛකඛකිස්ස සමුදයො හොති. සොතෙන සද්දං සුඛා -පෙ- සාතෙන
ගඤ්ඤං ඝාගිනා -පෙ- ජීවහාය රසං සාගිනා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං
චුභිනා. -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ ඝාරජ්ජති, අපටිය-
රූපෙ ධම්මෙ බ්‍යාපජ්ජති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්තවෙනසො.
තඤ්ච වෙනොච්චුතති. පඤ්ඤවිමුත්තිං යථාභුතං තප්පජානාති යත්ථස්‍ය
තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා තිරුජ්ඣනති. සො එවං අනුරොධවීරොධං
සමාපනොතා යං කිඤ්චී වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං
වා, සො තං වෙදනං අභිනන්දති අභිවදති අජේඤ්ඤාසාය තිට්ඨති. තස්ස තං
වෙදනං අභිනන්දතො අභිවදතො අජේඤ්ඤාසාය තිට්ඨතො උප්පජ්ජති තන්ඤී. යා
වෙදනාසු තන්ඤී තදුපාදනං තස්සුපාදනපච්චයා හවො, හවපච්චයා
ජාති, ජාතිපච්චයා ජරා මරණං සොකපරිදෙව දුක්ඛද්‍යෙමසුපායාසා
සමභවනති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛකිස්ස සමුදයො හොති.

1. වුඛභිමනාය, ස්‍යා. 2. යාති, සී. 3. වඩකං ස්‍යා. සී කත්ථී.
4. මොක්ඛලිකා, සී. 5. විබ්භුලිකා, ස්‍යා. 6. වුඛභිමනාය, ස්‍යා.
7. සමච්චිභුතො, ස්‍යා. 8. රජනීයෙහි පෙමනීයෙහි, ස්‍යා.
9. පියරූපෙ ඝාරජ්ජති, සීඉ. 10. අපටියරූපෙ බ්‍යාපජ්ජති, සීඉ.
11. තස්ස උපාදනපච්චයා, ස්‍යා

62. මහණෙනි, ඒ කුමර ඉදුරන් පිනවන්නට නිසි වැඩිවියට පැමිණ ඉන්ද්‍රිය පරිපාකය ලදින් කුමරුන් කෙලෙතා යම් යම් කෙළිබඩු ඇත් ද, එසින් කෙළියි. ඒ කෙළි කෙසෙය යන්: කුඩානගුල, දඹුකඩ, (කල්ලි ගාසුම්), පිරිවැටුම්, බුඹුසක, පත්ඉවානැලි, කුඩාරිය, කුඩාදුනු යන මෙයි.

63. මහණෙනි, ඒ කුමර (ඉදුරන් පිනවන්නට නිසි) වියපැමිණ මුහුකුරාහිය ඉදුරන් ඇති බවට පැමිණ පස්කම්ගුණෙන් සමීරපිත ව සිය ඉදුරන් පිනවයි. (කෙසේය?) ඉෂට, කාන්ත, මනාප, ප්‍රියරූප, කාමොප-සංහිත, රජනිය, වක්‍රුර්විඥෙය රූපයෙන් පිනවයි. ශ්‍රොත්‍රවිඥෙයශබ්ද-යෙන් ... ශ්‍රාණවිඥෙය ගතියෙන් ... ජහව්විඥෙයරසයෙන්...ඉටු වූ කලණවූ මතවඛන, පියසැඟවි ඇති, කම්සුව ඇසිරිකල, සිත්අලවන්නට නිසි කායවිඥෙය පහසින් පිනවයි.

64. හේ ඇසින් රූ'දක පියරූප වූ රූපයෙහි සංරාග කෙරෙයි. අප්‍රිය රූප වූ රූපයෙහි ව්‍යාපාද උපදවයි. අකුසල් සිතැති ව නො එලඹ සිටි කාහිතාසී ඇති ව ද වාස කෙරෙයි. යම් පල සම්මතෙකැ ඒ ලාමක වූ අකුසල්දහමිහු නිරවශෙෂ ව නිරුඳි වෙත් ද, ඒ වෙතොවිමුකත්‍ය ද ප්‍රඥවිමුකත්‍ය ද තත්වූ පරිදි නොදනී. හේ මෙසෙසින් රාගදොෂ දෙකට පැමිණියේ සුබ වේවයි, දුබ වේවයි, දුඃඛාසුබ වේවයි, යම් කිසි වෙදනාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වෙදනා (තෘෂණාවෙන්) අභිනන්දනා මකරෙයි. (අහො සුවයෙකිසි) බෙණේ. ගැලැගෙන සිටී. ඔහුට ඒ වෙදනායෙන් තුස්තාහට, බණ්ඩුවාහට, ගැලැගෙන සිටුවාහට තෘෂණා උපදී. වෙදනායෙහි යම් තන්ද්‍රියයක් ඇත් ද, ඒ උපාදන වෙයි. ඔහට උපාදන ප්‍රත්‍යයෙන් හවය වෙයි. හවප්‍රත්‍යයෙන් ජාතී වෙයි. ජාතීප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණශොකපරිදෙවදුඃඛ දොර්මනස උපායාසයෝ පහල වෙති. මෙසෙසින් තෙල කෙවල දුඃඛ-පුඤ්ජයාගේ උදව්ම වෙයි. කණින් ශබ්ද අසා ... තැඟැගෙන් ගඳ අභ්‍රාණ කොට ... දිවින් රස ආඛාද කොට ... කසින් පහස වද ... මෙතෙක් දහම් දහ ප්‍රිය වූ දහම් අරමුණෙහි ඇල්. අප්‍රිය බිච්චෙතයෙහි විරොධ කෙරේ. අකුසල් සිතැතිව නො එලඹී කාහිතාසී ඇතිව වාස කෙරේ. යම් පල සම්මතෙකැ ඒ ලඹූ අකුසල් දහමිහු නිඃශෙෂව නිරුඳි වෙත් ද, ඒ වෙතොවිමුකත්‍ය හා ප්‍රඥවිමුකත්‍ය හා තත්වූ පරිදි නො දනී. හේ මෙසෙසින් අනුරොධ විරොධ දෙකට පැමිණියේ සුබ වේවයි, දුබ වේවයි, උපෙක්‍ෂා වේවයි, යම්කිසි වෙදනාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වෙදනා අභිනන්දන කෙරේ, බෙණේ, ගැලැගෙන සිටී. ඒ වෙදනා අභිනන්දනා කරත බණන, ගැලැගෙන සිටුවා ඔහුට තෘෂණා උපදී. වෙදනායෙහි යම් තෘෂණා-යෙක් ඇත් ද, වේදිතව්‍යයයි. ඒ උපාදන වෙයි. ඔහුට උපාදනප්‍රත්‍යයෙන් හවය වෙයි. හවප්‍රත්‍යයෙන් ජාතී වෙයි. ජාතීප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ ශොකපරිදෙව දුඃඛ දොර්මනස උපායාසයෝ පහල වෙත්. මෙසේ තෙල කෙවල දුඃඛ පුඤ්ජයාගේ උදව්ම වන්නේ ය.

65 ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ඣති අරහං සමමා සමබ්බුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිස- දමමසාරථි සන්ථා දෙවමනුස්සාතං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං, සස්සමණ්ඩාසමණ්ණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ඣකචා පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මෞර්ක්ඛකල්‍යාණං පරිඥාසානකල්‍යාණං සාන්ථං සබ්බඤ්ජනං, කෙවල- පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරසමි. වා කුලෙ පච්චාජාතො.¹ සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සඤ්ඤං පටිලභති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉතිපටිසඤ්චිකඛති: සම්බාධො සරාචාසො රජාපච්චා, අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා; තඤ්ඤං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්ත- පරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඤ්ඤං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං; යනනුතාභං කෙසමස්සුං ඔභාරෙචා කාසායාති වන්ථාති අච්චාදෙචා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජෙති. සො අපරෙතෙ සමයෙන අප්පං වා භොගකඛිකං පහාය, මහන්තං වා භොගකඛිකං පහාය, අප්පං වා ඤ්ඤතිපරිච්චං පහාය, මහන්තං වා ඤ්ඤතිපරිච්චං පහාය, කෙසමස්සුං ඔභාරෙචා කාසායාති වන්ථාති අච්චාදෙචා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජෙති.

66. සො එවං පබ්බජ්ජො සමානො භික්ඛුතං සිකඛාසාජ්චසමා- පනො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතං පටිච්චිතො භොති. නිභිත- දණ්ණො නිභිතසන්තො ලජ්ජි දයාපනො සබ්බපාණභුතභිතානුකමපී විහරති අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතං පටිච්චිතො භොති. දින්නාදුසි දින්නපාටිකඛි අච්චෙනෙත සුච්චුතෙන අත්තනා විහරති. අබ්බුච්චරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී චරිතො මෙජ්ජිතා ගාමධම්මා. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චිතො භොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො චෙතො² පච්චිඤ්ඤො අච්චසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුණං³ වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය⁴ පටිච්චිතො භොති: ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්‍ර සුත්වා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති භික්ඛාතං වා සකඛාතා සභිතාතං වා අනුපපදතා සමගාරාමො සමගාරොතො සමගහනඤ්ඤි සමගහකරණ්ණිං වාචං භාසිතා භොති. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය⁵ පටිච්චිතො භොති: යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඛිකමා පොථි බ්‍රහ්මජනකන්තා බ්‍රහ්මජනමතාපා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා භොති. සමච්චප්පලාපං පහාය සමච්චප්පලාපා පටිච්චිතො භොති: කාලවාදී භුතවාදී අන්චවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී තිඛානච්චිං වාචං භාසිතා⁶ කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තච්චිං අන්චසංභිතං.

1. පච්චාජාතො, සා 2. චෙතො, සා 3. පිසුණා, සී. කච්චි
4. පිසුණාචාචා, සී. කච්චි 5. ඵරුසාචාචා, සී. කච්චි. 6. භාසිතාභොති, සා.

65. මහණෙනි, මෙලොව අතීන් වූ, සමාක්සලබ්බා වූ, විදුලරණ-සමපන්න වූ, සුගත වූ, ලොකවිද් වූ, අනුතතරපුරුෂදමාසාරථී වූ, දෙව-මනුෂ්‍යයන්ට ශාසනා වූ, චතුස්සත්‍යාවබෝධ කලා වූ, භාග්‍යවන් වූ තථාගත-යන් වහන්සේ පහල වනසේක. උන්වහන්සේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මෙලොව, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් පසක් කොට දන්වනසේක. උන්වහන්සේ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්කල්‍යාණ කොට සාථී කොට සමාසුඤ්ඤා කොට දහම් දෙසන සේක. කෙටලපරිපුණ්ණී කොට පරිශුඛ කොට බමිසර පවසන සේක. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ එක්තරා නිවකුලයෙක උපනුවෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ එදහම් අසා තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි සාදුහා ලබයි. ඒ ශ්‍රද්ධා-ප්‍රතිලාභයෙන් සමනාගත වූයේ මෙසේ මෙතෙහි කෙරේ: “ගාහව්‍යස සමබාධය, (රාගාදි විසින්) රජෝමාභීය, ප්‍රවුජ්‍යා අභ්‍යවකාශය. ගිහිගෙහි වසනුවනු විසින් එකාන්තපරිපුණ්ණී, එකාන්තපරිශුඛ, ධොතශබ්බසදුශ මේ බමිසර සරත්තට සුකර නොවේ. මම කෙතෙරවුළු බහා කහවන් හැද ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙමි තම් මනා මැනු යි” කියයි. හේ පසු කලෙක අලොවු හෝ භොගසකකිය පියා, මහන් වූ හෝ භොගසකකිය පියා, අලො වූ හෝ ඥාතිපරිවතීය පියා, මහන් වූ හෝ ඥාතිපරිවතීය පියා, කෙතෙමස් අපහරණ කොට කහවන් හැද ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනේය.

66. හේ මෙසේ පැවිදිවූයේ, (අධිශීලසංඛ්‍යාත) ශික්ෂාවට ද (ප්‍රඥාන-ශික්ෂාපදසංඛ්‍යාත) සාථීවයට ද පැමිණියේ, පණ්ණිවා පියා පණ්ණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. බහාතැබු දඹු ඇතියේ බහාලු සැන් ඇතියේ, ලජ්ජවූයේ, දයාවට පැමිණියේ, සමිසත්තභික්ෂානුකම්පී ව වාස කෙරේ. අධිතාදන් පියා අධිතාදන් වැලැකියේ වෙයි. දුන්දු ගන්තේ, දුන්දු කැමැතිවනුයේ, නොසොර පිවිතුරු ආත්මයෙන් වෙසේ. අබ්‍රහ්මචර්යා පියා බමිසර ඇතියේ වෙයි. (මෙවුන් දමන්) දුරුකැසිරිම් ඇතියේ, ගැමිදහම් වන මෙවුනගෙන් විරත වෙයි. මුසවා පියා මුසවායෙන් වැලකියේ වෙයි. සත්‍යවාදී වූයේ, සත්‍යසකිත ඇතියේ, සචිරිච්චන ඇතියේ, ඇදුහිය සුඛු ඛස් ඇතියේ, ලොකයා විසංවාද නොකරනුයේ වෙයි. පිසුණු ඛස් පියා පිසුණු බසින් වැලැකියේ වෙයි. මුන් බිදිනු සඳහා මෙහිදී අසා එහි නොකියනු වෙයි එතැන අසා උන්බිදිනු සඳහා මුතට නො කියනු වෙයි. මෙසෙසින් බුන් අය ගලපනු හෝ සමගි වූවනට සකිත දෙනු හෝ වෙයි. සමගරම් ව සමගරන ව සමගියෙහි අභිතන්දනා ඇති ව සමගකරණබස් බණනු වෙයි. පරුස් බස් පියා පරුස් බසින් වැලකියේ වෙයි: කිදෙහස් (බ්‍යඤ්ඤා විසින්) කණට සුවදෙන, පෙමට නිසි, ලගන්නා, (ගුණපරිපුණ්ණියායෙන්) පුරවැසි, බොහො දෙනට ප්‍රිය, බොහො දෙනගේ මනවඩන යම් බස් ඇත් ද, එබඳු බස් බණනු වෙයි. සමඵපපලාප පියා පලපින් වැලකියේ වෙයි: බුණුවමනා කල්බලා බණන, දහම් බණන (මෙලෝපරලෝ) අරුත් ඇසිරි කොට බණන, තවලොවතුරු දහම් ඇසිරි කොට බණන, (සංවර - ප්‍රභාණ) විනය ඇසිරි කොට බණන, අසුඛකල්පි සකාරණ, පරිවේෂ්ද ඇති, අථිසංගිත, ලෙහි ලා ගතසුඛු බස් බණනු වෙයි.

67. සො ඛිජ්ජාමභුතභාමිසමාරමො පටිච්චරතො භොති. එකභතතිකො භොති රතකුපරතො¹ චිරතො ටිකාලභොජනා. නචචගිතචාදිතට්ඨක-දසසනා පටිච්චරතො භොති. මාලාගකිට්ඨලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනට්ඨානා පටිච්චරතො භොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො භොති. ජාතරූප-රජනපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. ඉන්ද්‍රියකුමාරිකපටිග්ගහණා² පටිච්චරතො භොති. දුඛිදුසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. අජෙලක-පටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. කුකකුට්ඨකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. භජ්ඣගමාසසච්චලවෘත්තපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. බෙතතචජු-පටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. දුතෙතයපතිණගමනානුයොගා පටිච්චරතො භොති. කයවිකකයා පටිච්චරතො භොති. කුලාකුට - කංසකුට - මානකුටා පටිච්චරතො භොති. උතෙකාවන - වඤ්චන - තිකති - සාවිසොගා³ පටිච්චරතො භොති. ඡේදන - වධ - ඛකින - විපරාමොස⁴ - ආලොප - සහසාකාරා පටිච්චරතො භොති.

68. සො සනතුට්ඨො භොති කායපරිහාරියෙන⁵ චිචරෙන කුච්ඡපරි-හාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. යෙන යෙනෙව පකකමති, සමාදයෙව පකකමති. සෙය්‍යථාපි නාම පකකිසකුණො⁶ යෙන යෙනෙව බෙති, සපතතභාරොව බෙති, එවමෙව භික්ඛු සනතුට්ඨො භොති කායපරිහාරියෙන චිචරෙන කුච්ඡපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. යෙන යෙනෙව⁷ පකකමති, සමාදයෙව පකකමති.

සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඛකෙන සමන්තාගතො අජ්ඣතතං අතචජ්-සුඛං පටිසංචෙදෙති.

69. සො මකඛුනා රූපං දිසවා න තිමිත්තභාසාහි භොති නානුඛ්‍යඤ්ජ-නභාසාහි. යත්ඛාධිකරණමෙන මකඛුඤ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දෙමනසො පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංචෙය්‍යං, තසං සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති මකඛුඤ්ජියං, මකඛුඤ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඤ්චා - පෙ - සාතෙන ගකිං සාහිඤ්චා - පෙ - ජ්චහාය රසං සාහිඤ්චා - පෙ - කායෙන ජොට්ඨබ්බං ජුහිඤ්චා - පෙ - මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න තිමිත්තභාසාහි භොති නානුඛ්‍යඤ්ජනභාසාහි. යත්ඛාධිකරණමෙන මනිඤ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනසො පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංචෙය්‍යං, තසං සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති මනිඤ්ජියං, මනිඤ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉඤ්ජියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣතතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති.

1. රතකුපරතො, මජ්ඣ. සං. PTS. 2. ඉන්ද්‍රියකුමාරි පටිග්ගහණා, සි-කප්ඵ. 3. සාවිසොගා, සං. 4. විපරාමාසා, සි-කප්ඵ. 5. කායපරිහාරියෙන, මජ්ඣ. සං. PTS. සි-කප්ඵ. 6. පකකිසකුණො, මජ්ඣ. සං. 7. සො යෙන යෙනෙව, මජ්ඣ.

67. හේ (මූලබිජාදී) බීජග්‍රාම හා (නිලතාණාදී) භූතග්‍රාම (ඡේදන-පවනාදී) විකොපනායෙන් වැලකීමේ වෙයි. රුත්‍රි භොජනයෙන් වැලැකීමේ වෙයි. විකල්බොජනෙන් වැලැකීමේ ඵෙකභක්තික වෙයි. නවනුගනු වයනු විත්‍රඵ දස්තෙන් වැලැකීමේ වෙයි. මුල්ගදවිලෙවුන් ධාරිමය මණ්ඩනය විභූෂණය යන මින් වැලැකීමේ වෙයි. උසසුන් මහආස්තෙන් වැලකීමේ වෙයි. රන්රිදී පිළිගැන්මෙන් වැලකීමේ වෙයි. අමුධාත්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලකීමේ වෙයි. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැලැකීමේ වෙයි. (පුරුෂාන්තර භත) සත්‍රින් හා (තදත්‍ය) සත්‍රින් පිළිගැන්මෙන් වැලැකීමේ වෙයි. (කැපකරු ඇරැමි වයයෙන් වන් මුන්) දුසිදස් පිළිගැන්මෙන් වැලැකීමේ වෙයි. එළතිරෙළ පිළිගැන්මෙන් වැලැකීමේ වෙයි. කුකුළුහුරු පිළිගැන්මෙන් වැලකීමේ වෙයි. ඇත් ගෙරි අස් වෙලඹ පිළිගැන්මෙන් වැලැකීමේ වෙයි. කෙත්වන් පිළිගැන්මෙන් වැලකීමේ වෙයි. දුතකම් පිණිස තැන තැන යෑමෙන්, හෙපුල්ගෙන ගෙන් ගෙට යන කුදුගමනින් වැලැකීමේ වෙයි. ක්‍රය වික්‍රය දෙකින් වැලකීමේ වෙයි. තුලාකුට - කංසකුට - මානකුට පිසින් වක්‍රාව(නුළු) කිරීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. ලස්ගැන්ම - නුළුකිරීම - මායා - සාවිශෝගයෙන් (කුටිලප්‍රයෝගයෙන්) වැලැකීමේ වෙයි. (අත්සිදීම ඇ) ඡේදනය, වධය, (රජුබකිතාදී) බකිතය, විපරාමොභය (සැගවී සිට මංපැහැරීම), ගම්වොලොගැන්ම, සාහසිකක්‍රියා යන මේසින් වැලැකීමේ වෙයි.

68. හේ කායපරිහරණමාත්‍ර විවරයෙන් සන්තුභව වෙයි. කුක්‍ෂිපරි-හරණමාත්‍ර පිණ්ඩපාතයෙන් සන්තුභව වෙයි. යම් යම් ම දිගෙක බැස යේ ද, (අභටපරිභකාරමාත්‍රය) ගෙන ම යෙයි. යම්සේ පියා ඇති ශ්‍රීතිණියෙක් යම් යම් ම දිගෙකින් පියා පැහැර යේ ද, පත්‍රභාර සහිත ව ම අහස නැග-ගන්නේ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම මහණ කායපරිහරණමාත්‍ර විවරයෙහිද කුක්‍ෂිපරිහරණමාත්‍ර පිණ්ඩපාතයෙහිද සතුටු වෙයි. යම් යම් ම දිගෙක බැස යේ ද, (අටපිරිකර) ගෙන ම යෙයි.

හේ මේ අරිසිල් කදින් සමකාගත වූයේ තමා තුළ අනවදාසුඛය විදුනේය.

69. හේ ඇසින් රුආරමුණු දූක නිමිති ගන්තාසුලු නො වේ. අනු-විසදන් ගන්තාසුලු නො වේ. යම් ගෙගෙකින් වක්‍ෂුරිඤ්ඤ අසංචාත කොට ගෙන වාස කරන තුළින් ලමු අසල්දහම් වන අභිධ්‍යාදොච්ඡාසයෝ ලුහුබැඳ ගැලගනින් ද, ඒ ඉන්ද්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදුනේය. වක්‍ෂුරිඤ්ඤ රක්තේය. වක්‍ෂුරිඤ්ඤෙහි සංවරයට වදනේය. කණින් ගබ්ද අසා ... නැගැගෙත් ගද ආභ්‍රාණ කොට ... දිවින් රස ඇසාද කොට ... කසින් පහස පැහැය ... සිතින් දහම් දුන නිමිතත්‍රාහි නො වේ. අනුච්ඡාසන ග්‍රාහි නො වේ. යම්ගෙගෙකින් මනිඤ්ඤ අසංචාත කොට ගෙන වාස කරන තුළින් ලමු අසල්දහම් වන අභිධ්‍යාදොච්ඡාසයෝ ලුහුබැඳ ගැලගනින් ද, ඒ මනිඤ්ඤයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදුනේය. මනිඤ්ඤ රක්තේය. මනිඤ්ඤෙහි සංවරයට වදනේය. හේ මෙකී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමකාගත වූයේ සියසතන්ති අව්‍යාසෙක (කෙලෙස්මුහු නැති) සුඛය විදුනේය.

70. සො අභික්ඛනෙන පටික්ඛනෙන සමපජානකාරී හොති, ආලෝකිතෙ විලෝකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසසාවකමෙම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසිතෙන සුතෙන ජාගරිතෙ හාසිතෙ භුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

71. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඛනෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව සතිසමපජඤ්ඤත¹ සමන්තාගතො විවිතං සෙනාසනං හජති: අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඛබ්බං කඤ්ජරං ඕරිගුහං සුසංතං වතපථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනෙනා නිසිද්ධි පලලඛිකං ආභුජ්ඣා, උජ්ජං කායං පණ්ණාසං, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

72. සො අභිජ්ඣා ශ්‍රොතෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන වෙතසා විහරති, අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති බ්‍යාපාදපදෙදසං පහාය අබ්‍යාපනාවිතො විහරති සබ්බපාණභුතභිතානුකමපී. බ්‍යාපාදපදෙදසා විතතං පරිසොධෙති. පිතමිඤ්ඤං² පහාය විගතපිතමිඤ්ඤො විහරති ආලෝකසඤ්ඤා සතො සමපජානො. පිතමිඤ්ඤා විතතං පරිසොධෙති. උඤ්චවකුක්ඛකුච්චං පහාය අනුඤ්ඤා විහරති අජ්ඣතතං චූපසනාවිතො. උඤ්චවකුක්ඛකුච්චා විතතං පරිසොධෙති. විවිකිල්ථං පහාය තිණ්ණවිවිකිල්ථො විහරති අකඵඛකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිල්ථාය විතතං පරිසොධෙති.

73. සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහාය වෙතසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛලීකරණෙ විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සමිතකකං සට්ඨාරං විචෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ක්‍යාතං³ උපසමපජ්ජ විහරති. සුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකච්චාරාතං චූපසමා අජ්ඣතතං සමපසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ක්‍යාතං උපසමපජ්ජ විහරති. පීතියා ව පිරාගා උපෙතකකො -පෙ-තතියං ක්‍යාතං උපසමපජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ව පහාතා දුකඛස්ස ව පහාතා -පෙ- වතුසං ක්‍යාතං උපසමපජ්ජ විහරති.

74. සො වක්ඛනා රූපං දීඝවා පියරූපෙ රූපෙ න සාරජ්ජති.⁴ අපපිඨරූපෙ රූපෙ න බ්‍යාපජ්ජති. උපට්ඨිතකායසති ව විහරති අපපමාණ-වෙතසො. තඤ්ච වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං යථා භුතං පජාතාති යත්ථස්ස තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො ඵචං අනුරොධවිරොධවිපපභිනො යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුකඛං වා අදුකඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං තාභිතඤ්ඤා නාභිවද්ධි තාජ්ඣෙකායා නිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අතභිතඤ්ඤා අතභිවද්ධො අතජ්ඣෙකායා නිට්ඨතො යා වෙදනාසු තඤ්ඤි සා නිරුජ්ඣති තස්ස තඤ්ඤිතරොධා උපාදාන තිරොධො, උපාදානතිරොධා භවතිරොධො, භව-නිරොධා ජාතිතිරොධො, ජාතිතිරොධා ජරාමරණං ණොකපරිදෙවදුකඛ-දෙමතසුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵමමෙනස්ස කෙවලස්ස දුකඛකඛනිස්ස තිරොධො හොති.

1. අරියෙන සතිසමපජඤ්ඤත, මජ්ඣ. 2. පිතමිඤ්ඤං, මජ්ඣ.
3. පඨමජ්ඣිකා, සීචු. 4. පියරූපෙ න සාරජ්ජති. සී.

70. හේ ඉදිරිගමනෙහි දු වටාලා ඊමෙහි දු සමාක්පුඤ්චෙන් දුන එය කරන්නේ වේ. ඉදිරි බැලීමෙහි ඔබමොබ බැලීමෙහි සමපජානකාරී වේ. (අත්පා) හැකිලීම් දිගුකිරීමෙහි සමපජානකාරී වේ. සහල හා පාසිවුරු බැරීමෙහි සමපජානකාරී වේ හොජායෙහි පෙයයෙහි බාදුකෙහි ලෙයයෙහි සමපජානකාරී වේ. මලමුක්සෙහි සමපජානකාරී වේ. යෑමෙහි සිටීමෙහි හිදීමෙහි නිදීමෙහි නිදී වැරීමෙහි බිණීමෙහි තිහබ බැව්හි සමපජානකාරී වේ.

71. හේ මෙකී ආයතීලසකකියෙනුදු සමකාගත වූයේ, මෙකී ආයතී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙනුදු සමකාගත වූයේ, මෙකී සමාභිසම්ප්‍රජන්‍යයෙනුදු සමකාගත වූයේ ජනශුභා සෙනසුන් සෙවුනේය: (දුනුපන්සියෙන්-දුරෙහි වූ) අරත, (ගතසා) රුක්මුල, සෙල, කදුර, දෙපවුරතුර, සොහොන, ගැඹුරුවන, නොයන්අබවස, පිදුරුකිලි සි හේ පසුබත පිඹුවායෙන් වැලැකියේ උඩුකය ඉදිකොට තබා, කමටහන් අභිමුඛ කොට සිහි එලවා, පලක් බැඳ හිදුනේය.

27. හේ පඤ්චාපාදනසකකියෙහි රාගය (විෂකමනන විසින්) පියා, පැහු අභිධ්‍යා ඇතිසිතින් වාස කෙරේ. අභිධ්‍යායෙන් සිත මුදවයි. ව්‍යාපාද සබ්බාත ප්‍රඥෝමය (ක්‍රොධය) පියා සඵසතච්ඡිනානුකම්පි ව ව්‍යාපාදයට නො පත් සිතැති ව වාස කෙරේ. ක්‍රොධයෙන් සිත්සතන මුදවයි. සත්‍යානමිඤ්ඤ පියා පැහු සත්‍යානමිඤ්ඤ ඇතියේ, ආලොක සංඤ ඇතියේ, සිහි ඇතියේ, නුවණැතියේ වාස කෙරේ. සත්‍යාන මිඤ්ඤෙන් සිත මුදවයි. ඔඥාන සොකානසය පියා අනුඤ්ඤා ව සියසතන සන්සුන් සිතැති ව වාස කෙරේ. ඔඥානසොකානසයෙන් සිත මුදවයි. විචිකිත්සා පියා තුණුවිසිකිස් ඇති ව අතවද්‍යාවමයෙහි කථංකථකාර නැති ව වාස කෙරේ විචිකිත්සායෙන් සිත මුදවයි.

73 හේ විතොපකෙලය වන, පුඤ්ච දුච්චකරණ මේ පඤ්චවරණයන් පියා කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුසල්දහමින් වෙන් ව ම සවිතකී, සවිචාර, විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ. තව ද මහණෙකි, මහණ මතුයෙහි විතකීවිචාර සන්තිදීමෙන් සියසතන්හි පැහැදීම් කරන, උතුම් විතොකාග්‍රහාම ඇති, අවිතකී අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති දච්චියධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ. ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් උපෙක්ඛා ඇත්තේ ... තාතීයධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ... සුඛදුඛප්‍රභාණයෙන් ... චතුථීධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ.

74. හේ ඇසින් රු දක ප්‍රයරූප රූපයෙහි රාග නො කෙරේ. අප්‍රයරූප රූපයෙහි ව්‍යාපාදයට නො පැමිණේ. එලඹ සිටි කාශියාසි ඇතියේ, මාභිවිතකමත්විත වූයේ, යම් එලසමාපතනියෙක ඒ ලමු අකුසල් දහමිහු නිශෙෂ ව තිරුඤ්ඤ වෙන් ද, ඒ වෙතොවිමුක්ති පුඤ්චිමුක්ති තත්වු පරිදි දකී. හේ මෙසෙසින් රාගදොෂ විප්‍රතිණ ව සුඛ වේවයි, දුඛ වේවයි, අදුඛාසුඛ වේවයි යම් ම වෙදනාවෙන් විදුනේ වේද, හේ ඒ වෙදනාව (නාසණා) විසින් අභිතදුතා නො කෙරෙයි. (අහෝ සුඛයෙකි සි) නො බෙණේ ගැලැගෙන නොසිටී. ඒ වෙදනා අභිතදුතා නො කරන, තුභි විසින් නොබණන, ගැලැගෙන නො සිටුනා ඔහට වෙදනායෙහි යම් තද්දියෙන් ඇත් ද, ඒ තිරුඤ්ඤ වේයි. ඔහුට තද්දිතිරෝධයෙන් උපාදනතිරෝධ වේයි. උපාදනතිරෝධයෙන් භවතිරෝධ වේයි. භව-තිරෝධයෙන් ජභිතිරෝධ වේයි. ජභිතිරෝධයෙන් ජරාමරණ ශොක-පරිදෙව දුඛදොෂමිතසායෝ තිරුඤ්ඤ වෙති. මෙසෙසින් තෙල කෙවලදුඛ සුඤ්ජයායේ තිරෝධය වේයි.

75. සොනෙන සද්දං සුඤ්චා පියරුපෙ සද්දෙ -පෙ- සානෙන ගඤ්චං සාසිඤ්චා පියරුපෙ ගඤ්චා -පෙ- ජ්වහාය රසං සාසිඤ්චා පියරුපෙ රසෙ -පෙ- කායෙන ජොට්ඨබ්බං පුභිඤ්චා පියරුපෙ ජොට්ඨබ්බෙ -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරුපෙ ධම්මෙන සාරජ්ජති. අපපියරුපෙ ධම්මෙන ච බ්‍යාපජ්ජති. උපට්ඨිතකායසති ච විහරති අපමාණවෙනසො. තඤ්ච වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං යථාභුතං පජානාති යත්ථස්ස නෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධවිරොධවිසාහිනො යං කිඤ්චි¹ වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං නාහිනන්ති නාහිවදන්ති නාජේඤ්ඤාසාය තිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අනහිනන්ති අනහිවදන්ති අනජේඤ්ඤාසාය තිට්ඨන්තො යා වෙදනාසු නන්දී සා නිරුජ්ඣති. තස්ස නන්දීතිරොධා උපාදානතිරොධො, උපාදානතිරොධා භවතිරොධො, භවතිරොධා ජාතිතිරොධො, ජාතිතිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඤ්ඤාසා නිරොධො හොති.

76. ඉමං ඛො මේ තුමෙහ භික්ඛවෙ සඛිතිනෙතන තණ්හාසඛ්ඛියවිමුතතිං ධාරෙඨ. සාහිං පන භික්ඛුං² කෙවච්චපුතතං මහාතණ්හාජාලං³ - තණ්හා-සඛිසාවං⁴ පටිමුක්ඛන්ති.

ඉදමචොච භගවා. අනතමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අහිනන්ති.

මහාතණ්හාසඛ්ඛියසුතතං අට්ඨමං.

1. 4. 9.

මහාඅසසපුරසුතතං

1. එවං මෙ සුතං: එතං සමසං භගවා අමෙහසු විහරති අසසපුරං නාම අඛ්ඤානං තිගමො. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු අමනෙතසි: භික්ඛවො'ති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදචොච:

2. සමණාති වො භික්ඛවෙ ජනො සඤ්ජාතාති. තුමෙහ ච පන කෙ තුමෙහති පුට්ඨා සමානා සමණමනාති පටි ජානාඨ. තෙසං වො භික්ඛවෙ එවං සමඤ්ඤානං සතං එවමපටිඤ්ඤානං සතං “යෙ ධම්මා සමණකරණා ච බ්‍රාහ්මණකරණා ච තෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සාම. එවං තො අමහාකං සමඤ්ඤා ව අයං සච්චා භවිස්සති පටිඤ්ඤා ව භුතා. යෙසඤ්ච මයං විචරපිණ්ඨපාතසෙතාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරො”⁴ පරිභුඤ්ජාම, තෙසං තෙ කාරා අමෙහසු මහපඨලා භවිස්සන්ති මහාතිසංසා. අමහාකඤ්චොමායං පබ්බජ්ජා අවඤ්ඤා භවිස්සති සඨලා සඋද්දාති”⁵ එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

1. කිඤ්ච, PTS. 2. සාහිං භික්ඛු, සි. 3. සඛිසාව, සි.
 4. පරිකාරො, සං. සි.-කථවි. 5. සඋද්දාති, සිමු.

75. කණින් ශබ්ද අසා ප්‍රියරූපශබ්දයෙහි ... ස්‍රාණයෙන් ගනි
 ආසුරාණ කොට ප්‍රිය රූපගතියෙහි ... දිවින් රස ආසාද කොට ප්‍රියරූප
 රසයෙහි ... කසින් සපඪි පැහැස ප්‍රියරූපසපඪියෙහි ... මනසින් දහම්
 දහ ප්‍රියරූප ධර්මාලම්බනයෙහි රාග නො කෙරේ. අප්‍රියරූපධර්මාලම්බනයෙහි
 ව්‍යාපාද නො කෙරේ. එලඹිසිටි කාශියාසි ඇතිව මාභීවිත්තසමන්විත ව
 වාස කෙරේ. යම් පලසම්චතෙක දී ඒ ලමු අකුසල් දහම්හු නිශෙෂ ව
 තීරුඬු වෙත් ද, ඒ වෙනොවිමුක්ති ද ප්‍රඥවිමුක්ති ද තත් වූ පරිදි
 දකී. හේ මෙසෙසින් අනුරෝධවිරෝධවිප්‍රභීණ වූයේ සුඛ වේවසි, දුඛ
 වේවසි, අදුඛාසුඛ වේවසි යම් වෙදනාවක් විදුනේ වේද, හේ ඒ වෙදනා
 අභිනන්දනා නො කෙරේ, නො බෙණේ, ගැලගෙන නොසිටි. ඒ වෙසින
 අභිනන්දනා නොකරන, නොබණන, ගැලගෙන නොසිටුනා ඔහට
 වෙදනායෙහි යම් නන්දයෙක් ඇත් ද, ඒ තීරුඬු වෙයි. ඔහට
 නන්දිතිරෝධයෙන් උපාදානතිරෝධ වෙයි. උපාදානතිරෝධයෙන් හව-
 තිරෝධ වෙයි. හවතිරෝධයෙන් ජාතීතිරෝධ වෙයි. ජාතීතිරෝධයෙන්
 ජරාමරණ ශොකපරිදේව දුඛදොෂීනසස උපායාසයෝ තීරුඬු වෙති.
 මෙසෙසින් තෙල කෙවලදුඛපුඤ්ජයාගේ තිරෝධය වෙයි.

76. මහණෙනි, තෙපි සැකෙවින් දෙසු මාගේ මේ තණතාසබ්බය-
 විමුක්තිය (විමුක්තිපටිලාභගෙනු වූ දෙසනාව) ධරව. කෙවුළුපුත් සාතිමහණ
 මහා තාමණ දුලෙහි - මහා තාමණා සබ්බාසයෙහි (බන්ධනයෙහි) පිළිමුතුචුකු
 (පිවිසියකු) කොට ධරවසි වදාලක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මහාතණතාසබ්බය සුත්‍රය වදාලසේක.
 සියමන (තුටුසිත්) ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය
 අභිනන්දනා කලහ.

මහාතණතාසබ්බය සුත්‍රය අටවැනියි.

1. 4. 9.

මහාඅසසුර සුත්‍රය

1. මු ි විසින් මෙසේ අසනලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 අබ්බ ජතපදයෙහි අගුරටවැසියන්ගේ අසසුර නම් නියමගමහි වැඩවසන
 සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'හි මහණන් ඇමතු-
 සේක. ඒ මහණහු 'වහන්සේ'හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් දුන්හ.
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලසේක:

2. මහණෙනි, මහදෙනේ තොප 'ශ්‍රමණයහ, ශ්‍රමණයහ'හි හඳුනන්-
 නේය. තෙපිදු 'තෙපි කවරහු'හි පුළුච්ඡතා ලදුව 'ශ්‍රමණයමහ'හි පිලින කරව.
 මහණෙනි, මෙබඳු තම් ඇති, මෙබඳු පිලින දෙන ඒ තොප විසිනුදු "ශ්‍රමණ
 කරණ (පවි සමණ කරණ) බ්‍රාහ්මණකරණ (පවි බහන) යම් ධම් ඇත් ද, ඒ
 ධම්සමාදාන විසින් ගෙන වැටෙමහ. මෙසේ වන්ම, අපගේ මේ ශ්‍රමණ
 සංඥව සත්‍ය වෙයි. ප්‍රතිඥ ද යථාචි වෙයි. අපි යම් ම කෙනෙකුන්ගේ
 සිවුරු පිඹුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර වලද කරමෝ ද,
 උත් අප කෙරෙහි කරන ඒ උපකාරයෝ මහත්ඵල මහාතාමස වෙති.
 අපගේ ද මේ පාවිද්ද අවනිස වෙයි, සඵල වෙයි, සවාදානික වෙයි"
 කියා මෙසෙසින් මහණෙනි, තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

3. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා සමණකරණා ව ඩ්‍රාගමණකරණා ව?

4. භිරොත්තපෙපන සමන්තාගතා භවිස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.¹

5. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුමහාකං එව මසා: භිරොත්තපෙපනමහා² සමන්තාගතා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුපපතො: නො සාමඤ්ඤඤො: නඤ්ඤි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨීං ආපඤ්ජය්‍යාථ.

6. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛමව: මා වො සාමඤ්ඤඤානං සතං සාමඤ්ඤඤො: පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාවාරො භවිස්සති උත්තානො විච්චො න ච ජිද්දවා සංවුත්තො ව. තාය ව පන පරිසුඤ්ඤාමනෝසමාවාරතාය නෙවත්තානුක්ඛංසිස්සාම, න පරං වමභිස්සාමා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

7. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුමහාකං එවමසා: භිරොත්තපෙපනමහා සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාවාරො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුපපතො: නො සාමඤ්ඤඤො: නඤ්ඤි නො කිඤ්චි³ උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨීං ආපඤ්ජය්‍යාථ.

8. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤඤානං සතං සාමඤ්ඤඤො: පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුඤ්ඤා නො වච්චිසමාවාරො භවිස්සති උත්තානො විච්චො න ච ජිද්දවා සංවුත්තො ව. තාය ව පන පරිසුඤ්ඤාවච්චිසමාවාරතාය නෙවත්තානුක්ඛංසිස්සාම න පරං වමභිස්සාමා'ති⁴ එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

9. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුමහාකං එවමසා: භිරොත්තපෙපනමහා සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාවාරො, පරිසුඤ්ඤා වච්චිසමාවාරො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුපපතො: නො සාමඤ්ඤඤො: නඤ්ඤි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨීං ආපඤ්ජය්‍යාථ.

10. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤඤානං සතං සාමඤ්ඤඤො: පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුඤ්ඤා නො මනෝසමාවාරො භවිස්සති උත්තානො විච්චො න ච ජිද්දවා සංවුත්තො ව තාය ව පන පරිසුඤ්ඤාමනෝසමාවාරතාය නෙවත්තානුක්ඛංසිස්සාම, න පරං වමභිස්සාමා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

11. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුමහාකං එවමසා: භිරොත්තපෙපනමහා සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාවාරො, පරිසුඤ්ඤා වච්චිසමාවාරො, පරිසුඤ්ඤා මනෝසමාවාරො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුපපතො: නො සාමඤ්ඤඤො: නඤ්ඤි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨීං ආපඤ්ජය්‍යාථ.

1. සික්ඛිතබ්බන්ති, ස්‍යා. 2. භිරොත්තපෙපනමහ, මජ්ඣං ස්‍යා. PTS.
3. නඤ්ඤි කිඤ්චි, ස්‍යා. 4. නෙවත්තානුක්ඛංසෙය්‍යාම, මජ්ඣං
5. වමභිස්සාම, මජ්ඣං.

3. මහණෙනි, ශ්‍රමණකරණ - බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්මයෝ කවරහ යත්:

4. “හිරි ඔතප් දෙකින් සමකාගත වමිහ”යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

5. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරි ඔතප් දෙකින් සමකාගතයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි. එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාච්ඡය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණී කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

6. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණී තිබිය දී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථව සිටුතා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාච්ඡ (මාගී හා ඵල) තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණී තම කීමෙක යත්: “අපගේ කායසමාවාර පිරිසිදු වෙයි, තොමුවහ වෙයි, විවෘත වෙයි, සිදුරැති නො වෙයි, සංවෘත ද වෙයි. ඒ පරිශුඤ්ඤා(පරමසලලොඛ) කායසමා-වාරතායෙහුදු තමන් නො ම හුවමිහ, මෙරමා නොගරමිහ”යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

7. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමකාගතයමිහ. අපගේ කායසමාවාරපිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ, එතෙකින් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාච්ඡ ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණී කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

8. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණී තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථව සිටුතා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාච්ඡ තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණී තම කීමෙක යත්: “අපගේ වාක්සමාවාර පිරිසිදු වෙයි, තොමුවහ වෙයි, විවෘත වෙයි, සිදුරැති නොවෙයි, සංවෘත ද වෙයි. ඒ පරිශුඤ්ඤා(පරමසලලොඛ) වාක්සමාවාරතායෙහුදු තමන් නො ම හුවමිහ. මෙරමා නොගරහමිහ” යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

9. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමකාගතයමිහ. අපගේ කායසමාවාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාවාර පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ, එමතුයෙන් මහණුවම්කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාච්ඡ ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණී කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

10. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණී තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථව සිටුතා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාච්ඡ තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණී තම කීමෙක යත්: “අපගේ මන:සමාවාර පිරිසිදු වෙයි, තොමුවහ වෙයි, විවෘත වෙයි, සිදුරැති නො වෙයි, සංවෘත ද වෙයි. ඒ පරිශුඤ්ඤා (පරමසලලොඛ) මන:සමාවාරතායෙහුදු තමන් නො ම හුවමිහ. මෙරමා නොගරහමිහ” යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

11. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමකාගතයමිහ. අපගේ කායසමාවාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාවාර පිරිසිදු වෙයි, මන: සමාවාර පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරනලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය ලැබිණ. මතුයෙහි අපට කරණී කිසිදු නැති” යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

12. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤඤප්පිකානං සතං සාමඤ්ඤඤෙථො පරිභාසි සති උතතරිං කරණීයෙ කිඤච භික්ඛවෙ උතතරිං කරණීයං? ‘පරිසුඤ්ඤො නො ආජ්ඣො භවිස්සති උතතානො විචචො න ච ජ්ඤවා සංවුතො ච. තාය ච පන පරිසුඤ්ඤා- ජ්චතාය තෙවතතානුකකංසිස්සාම, න පරං චමහිස්සාමා’ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

13. සීයා ඛො පන භික්ඛවෙ කුමහාකං එවමස්සා: හිරොතතපෙභනමහා සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤො නො කායසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤො චජිසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤො මනොසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤො ආජ්ඣො. අලමෙතතාවතා, කතමෙතතාවතා. අනුපපතො නො සාමඤ්ඤඤො. නඤ්ඤි නො කිඤචි උතතරිං කරණීයන්ති තාවතකෙතෙව කුට්ඨීං ආපඤ්ඤායාථ.

14. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤඤප්පිකානං සතං සාමඤ්ඤඤෙථො පරිභාසි සති උතතරිං කරණීයෙ. කිඤච භික්ඛවෙ උතතරිං කරණීයං? ‘ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා භවිස්සාම: චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තගහාහි තානුඛ්‍යඤ්ඤානගහාහි. යඤ්ඤිකරණ- මෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අඤ්ඤාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපඤ්ඤාම, රක්ඛිස්සාම චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපඤ්ඤාම. සොතෙත සඤ්ඤං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙත ගඤ්ඤං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජ්චතාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙත ථොට්ඨබ්බං ජුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තගහාහි තානුඛ්‍යඤ්ඤානගහාහි. යඤ්ඤිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අඤ්ඤාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපඤ්ඤාම, රක්ඛිස්සාම මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපඤ්ඤාමා’ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

15. සීයා ඛො පන භික්ඛවෙ කුමහාකං එවමස්සා : හිරොතතපෙභනමහා සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤො නො කායසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤො චජිසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤො මනොසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤො ආජ්ඣො. ඉන්ද්‍රියෙසු මහා ගුත්තඤ්ඤා. අලමෙතතාවතා, කතමෙතතාවතා. අනුපපතො නො සාමඤ්ඤඤො. නඤ්ඤි නො කිඤචි උතතරිං කරණීයන්ති තාවතකෙතෙව කුට්ඨීං ආපඤ්ඤායාථ.

16. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤඤප්පිකානං සතං සාමඤ්ඤඤො පරිභාසි සති උතතරිං කරණීයෙ. කිඤච භික්ඛවෙ උතතරිං කරණීයං? ‘භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො භවිස්සාම. පටිසඛිතා ඤාතිසො ආහාරං ආහරිස්සාම: ‘නෙව දචාය න මදය න මණ්ඩනාය න විභුසනාය, යාවදෙච ඉමස්ස කායස්ස ධිතියා යාපනාය විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුගහාය. ‘ඉති පුරාණඤච චෙදනං පටිසඛිතාම¹ නචඤච චෙදනං න උපාදෙස්සාම.² යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අතච්ඡතා ච එංසුපිහාරොවා’ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

1. පටිසඛිතාම, මජ්ඣ. සා. 2. න උපාදෙස්සාම, මජ්ඣ. සා.

12. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණී තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථිව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය නහමක් පිරිහී ගියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණී නම් කීමෙක යන්: “අපගේ ආජීව පිරිසිදු වෙයි, නො මුළුක වෙයි, විවෘත වෙයි, සිදුරැති නො වෙයි, සංවෘත ද වෙයි. ඒ පරිශුද්ධාජීවතායෙහිදු නමත් නො ම සුවමිහ. මෙරමා නො ගරහමහ” යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනැව.

13. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිමතප් දෙකින් සමන්තාගතයමිහ අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වෘක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආජීව පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණී කිසිදු නැති” යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

14 මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණී තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථි ව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය නහමක් පිරිහීගියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණී නම් කීමෙක යන්: ‘ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාර ඇතියමෝ වමිහ: ඇසින් රුඳරමුණු දැක තිමිති නොගන්නා සුල්ලමෝ අනුව්‍යඤ්ජන නො ගන්නා සුල්ලමෝ වමිහ. යමක් හෙතුකොට ගෙන වක්‍රජිත්‍රිය අසංවෘත කොට වෘත කරන තුලුන් අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය සබ්බන්ත ලමු අකුසල් දහමිහු පුත්‍රබාද ගැලෑ ගනින් ද, ඒ වක්‍රජිත්‍රියයාගේ සංවරණ පිණිස පිත්‍රිපදුමිහ, වක්‍රජිත්‍රිය රකුමිහ, වක්‍රජිත්‍රියෙහි සංවරයට පැමිණෙමිහ. කණින් සද අරමුණු අසා ... ශ්‍රාණයෙන් ගතියලමබන ආශ්‍රාණ කොට ... දිවින් රසඅරමුණු ආසවාද කොට ... කසින් සපඨියලමබන සපඨී කොට ... මනසින් බමාලමබන දැන තිමිති ගන්නාසුල්ලමෝ, අනු ව්‍යඤ්ජන ගන්නාසුල්ලමෝ නොවමිහ. යමක් හෙතු කොට ගෙන මනිත්‍රිය අසංවෘත කොට වෘත කරන තුලුන් අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය සබ්බන්ත ලමු අකුසල් දහමිහු පුත්‍රබාද ගැලෑ ගනින් ද, ඒ මනිත්‍රියයාගේ සංවරණ පිණිස පිත්‍රිපදුමිහ, මනිත්‍රිය රකුමිහ, මනිත්‍රියෙහි සංවරයට පැමිණෙමිහ’ යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනැව.

15. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිමතප් දෙකින් සමන්තාගතයමිහ. අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි. වෘක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආජීව පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාරයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරනලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණී කිසිදු නැති” යි එතෙකින් මතු තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

16. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණී තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථිව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය නහමක් පිරිහීගියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණී නම් කීමෙක යන්: ‘භොජනයෙහි මාත්‍රඥ වමිහ. නුවණින් පස්විකා අහර වලදමිහ. (කෙසේය යන්:) දවස පිණිස නො ම වෙයි, මදය පිණිස නො ම වෙයි, මණ්ඩනය පිණිස නො ම වෙයි, විභූෂණය පිණිස නො ම වෙයි. මේ කායයාගේ ස්විති පිණිස යැපිම පිණිස විකිංසා සන්තිඳුවනු පිණිස බුහමවයථියට අනුග්‍රහ පිණිස වත් මුත් අන් අථියක් පිණිස නො වෙයි. ‘මෙසෙසින් (නොවැලදීමෙන් වූ) පැරැණි වෙදනා නසමි. නව්‍ය වෙදනාත් නො උපදවමි. මාගේ ජීවිතයාත්‍රා ද වෙයි. අනවද්‍යා හා පහසුවිහරණ වෙති’ යි කියායි. මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනැව.

17. සීයා බො පත භික්ඛවෙ, කුමනාකං එවමස්ස: භිරොතනපෙපනමනා¹ සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො චච්ඡිසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආච්චො, ඉන්ද්‍රියෙසුමනා ගුත්තආරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤානො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපචේජය්‍යාථ.

18. ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤානීකානං සතං සාමඤ්ඤානො පරිහාසි සති උත්තරිං කරණීයො. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? ජාගරියං අනුසුත්තා හවිස්සාම: දිවසං චඛකමෙන නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙස්සාමි, රත්තියා පඨමිං යාමි චඛකමෙන නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙස්සාමි, රත්තියා මජ්ඣමිං යාමි දකඛිණෙන පසෙසන සීභසෙය්‍යං කපෙසස්සාම පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතා සමපජානා² උට්ඨානසඤ්ඤං මතභිකරිච්චා, රත්තියා පච්ඡිමිං යාමි පච්චුට්ඨාය චඛකමෙන නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙස්සාමාති³ එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

19. සීයා බො පත භික්ඛවෙ, කුමනාකං එවමස්ස: භිරොතනපෙපනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො චච්ඡිසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආච්චො, ඉන්ද්‍රියෙසුමනා ගුත්තආරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො, ජාගරියා අනුසුත්තා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤානො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපචේජය්‍යාථ.

20. ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤානීකානං සතං සාමඤ්ඤානො පරිහාසි සති උත්තරිං කරණීයො කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? සතිසමපඤ්ඤාන සමන්තාගතා හවිස්සාම: අභිකකනොන පටිකකනොන සමපජානකාරී, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපිජානකාරී, සමමිඤ්ඤේතෙ පසාරිතෙ සමපිජානකාරී, සඛකාරිපත්තවිචරධාරණේ සමපජානකාරී, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී, උච්චාරපස්සාචකමෙම සමපජානකාරී, ගතෙ සිතෙ නිසිතො සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාවෙ සමපජානකාරීති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

21. සීයා බො පත භික්ඛවෙ, කුමනාකං එවමස්ස: භිරොතනපෙපනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො චච්ඡිසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආච්චො, ඉන්ද්‍රියෙසුමනා ගුත්තආරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො, ජාගරියං අනුසුත්තා, සතිසමපඤ්ඤාන සමන්තාගතා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤානො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපචේජය්‍යාථ.

1 භිරොතනපෙපනමන, මජ්ඣ. සං. PTS 2. සනො සමපජානො, මජ්ඣ. 3. පරිසොධෙස්සාමි, කථෙවි.

17. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙත්තේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමකායතයමිහ, අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආජීව පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණආරයමිහ, භෝජනයෙහි මාත්‍රඥයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරනලදී අප විසින් ශ්‍රාමණ්ණාපීය ලැබිණ අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති”යි එතෙකින් මතු තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

18. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්ණාර්ථිව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි තමි කිමෙක යත්: නිදිවැරීමෙහි යුක්තප්‍රසුක්තයමෝ වමිහ: දවස සක්මනින් හිඳුමින් නීවරණදහමින් සිත පරිශොධන කරමිහ, රූය පලමුයම සක්මනින් හිඳුමින් නීවරණදහමින් සිත පරිශොධන කරමිහ, රූය මැදුම්යම සමාතිසමපන්නයමෝ සම්ප්‍රඥන ආතීයමෝ උභානසංඤ (අසෝ වේලෙහි නැගී සිටුවමහසි) මෙතෙහි කොට දකුණුඅලුසෙන් දකුණු පාමන වම්පය මදක් හයා තබාගෙන සිංහයයා කරමිහ, රූය පැසුළුයම නැගීසිට සක්මනින් හිඳුමින් නීවරණ දහමින් සිත පරිශොධන කරමිහ සි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

19 මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙත්තේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමකායතයමිහ, අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආජීව පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණආරයමිහ, භෝජනයෙහි මාත්‍රඥයමිහ, නිදිවැරීමෙහි යුක්තප්‍රසුක්තයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ණාපීය ලැබිණ අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති”යි එතෙකින් තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

20. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි; මතුයෙහි කරණි තිබියදී ශ්‍රාමණ්ණාර්ථිව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි තමි කිමෙක යත්: සමාතිසම්ප්‍රජත්‍යයෙන් සමන්වාගත වමිහ: ඉදිරි බලා යෑමෙහි දු වටාලා ඊමෙහි දු සමපජානකාරී වමිහ. ආලෝකනවිලෝකන දෙකෙහි සමපජානකාරී වමිහ, සම්ඤ්ජනප්‍රසාරණ දෙකෙහි සමපජානකාරී වමිහ, සහල පාසිටුරු බැරීමෙහි සමපජානකාරී වමිහ, අසත - පාත - බාදන - ආසවාදනයෙහි (වතුර්ථිව අහර වලදන වේලෙහි) සමපජානකාරී වමිහ, මලමු කිසෙහි සමපජානකාරී වමිහ, ගමන - සථාන - තිඡද්ධ - සවජන - ජාගය්ඨා - භාණ්ණ තුණ්ණිමාව යන ක්‍රියායෙහි සමපජානකාරී වමිහ සි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

21. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙත්තේය: “හිරිඔතප්-දෙකින් සමන්වාගතයමිහ, අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආජීව පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණආරයමිහ, භෝජනයෙහි මාත්‍රඥයමිහ, නිදි වැරීමෙහි ප්‍රසුක්තයමිහ, සමාතිසම්ප්‍රජත්‍යයෙන් සමන්වාගතයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

22. ආරෝමයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි චො භික්ඛවෙ: මා චො සාමඤ්ඤඤ්ඤිකානං සතං සාමඤ්ඤඤ්ඤො පරිභාසි සති උතතරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උතතරිං කරණීයං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විචිතතං සෙනාසනං භජති: අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං හිරිගුහං හුසානං චනපඤ්ඤං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාත-පටිකකනොනා නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඤා, උජ්ජං කායං පණ්ඩාය, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා. සො අභිජ්ඣා ලොකෙ පහාය විගතාභිජේඛක වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙයං පහාය අබ්භ්‍යාපනාවිතොනා විහරති සබ්බපාණභුතභික්ඛානුකමපී. බ්‍යාපාදපදෙයා විතතං පරිසොධෙති. පිනමුඛං පහාය විගතපිනමුඛො විහරති ආලොක-සඤ්ඤාදී සතො සමපජනො. පිනමුඛා විතතං පරිසොධෙති. උඛවච-කුකුචචං පහාය අනුඛවො විහරති අජ්ඣිතතං චූපසනාවිතොනා. උඛවචකුකුචචා විතතං පරිසොධෙති. චීවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචි-කිචේඡා විහරති අකථඛකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

23. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනොන පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනා සම්පේඤ්ඤා, සො යානි ව පොරාණානි ඉණමුලානි තානි ව බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උතතරිං අවසිට්ඨං දුරාභාරණාය, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදාය කම්මනොන පයොජේසිං. තස්ස මෙ කම්මනා සම්පේඤ්ඤා. සො අහා යානි ව පොරාණානි ඉණමුලානි, තානි ව බ්‍යන්තිඅකාසිං. අනී ව මෙ උතතරිං අවසිට්ඨං දුරාභාරණායා”ති.¹ සො තතොනිදානං ලහෙථ පාමුජ්ජං,² අධිගචේඡ්‍ය්‍ය සොමතස්සං-

24. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආබාධිකො අසු පුකඤ්ඤො බාලන-ගිලානො, භතතඤ්චස්ස තච්ඡාදෙය්‍ය,³ ත වස්ස කාසෙ බලමතතා, සොඅපරෙත සම්පෙත තමහා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භතතඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා වස්ස කාසෙ බලමතතා, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බ ආබාධිකො අභොසිං පුකඤ්ඤො බාලනගිලානො. භතතඤ්ච මෙ තච්ඡාදෙසි. ත ව මෙ ආසි කාසෙ බලමතතා. සොමහි ඵතරහි තමහා ආබාධා මුච්ඤො භතතඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අනී ව මෙ කාසෙ බලමතතාති.” සො තතොනිදානං ලහෙථ පාමුජ්ජං, අධිගචේඡ්‍ය්‍ය⁴ සොමතස්සං-

25. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො බකිනාගාරෙ බද්ධො⁵ අසු, සො අපරෙත සම්පෙත තමහා බකිනා මුච්චෙය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්‍යයෙන,⁶ ත වස්ස කොචි භොගානං වයො, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බ බකිනාගාරෙ බද්ධො අභොසිං. සොමහි ඵතරහි තමහා බකිනා මුච්ඤො සොඤ්ඤා අබ්‍යයෙන. තනී ව මෙ කොචි⁷ භොගානං වයො”ති. සො තතොනිදානං ලහෙථ පාමුජ්ජං, අධිගචේඡ්‍ය්‍ය සොමතස්සං.

1. දුරභාරණායාති, මජ්ඣං. 2. පාමොජ්ජං, මජ්ඣං. 3. ත ඡාදෙය්‍ය, භ්‍යා.
 4. අධිගචේඡ, සී කාච්ච. PTS. 5. බද්ධො, මජ්ඣං. භ්‍යා.
 6. අබ්‍යයෙන, මජ්ඣං. අබ්‍යයෙන, භ්‍යා. 7. කිඤ්ච, මජ්ඣං. භ්‍යා. PTS.

22. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණී තිබියදී ශ්‍රාමණ්ණාර්ථව සිටුනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණී නම් කීමෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි, මහණ තිහබ සෙනසුත් සෙවුනේය. එනම් - අරත, රුක්මුල, පටි, කදුරු, ගිරිගුහා, සොහොන, චතපෙන, අභ්‍යවකාශ, පිදුරුකිලි යන මේය. හේ පසුබත පිඬුවායෙන් වැලැකියේ, උඩුකය සාජ් කොට තබා ගෙන, කමිසාතාහිමුබ කොට සිහි එල්වාගෙන, පලක් බැඳගෙන හිඳුනේය. හේ (පඤ්චාපාදතසකකි) ලොකයෙහි අභිධ්‍යාසබ්ධ්‍යාන කාමච්ඡදය (විෂකමාණ විසින්) පහා, විහතාහිධ්‍ය වූ සිහින් වාස කෙරෙයි. අභිධ්‍යාසෙන් සිත මුදු ගනී. ව්‍යාපාදසබ්ධ්‍යාන ප්‍රඥාමය (ක්‍රොධය) පහා අව්‍යාපනන-විතත ව සමීඝනකවිතානුකම්පී ව වාස කෙරේ. ක්‍රොධයෙන් සිත මුදුගනී. සත්‍යානම්ඤිය පහා අපගතසත්‍යානම්ඤි ඇති ව ආලොකසංඥ ඇති ව සමානමත් ව නුවණැති ව වාස කෙරේ. සත්‍යානම්ඤියෙන් සිත මුදුගනී. උඤ්චවය හා කුසකුච්චවය පහා සියසතන්හි සන්සුන්සිත් ඇති ව නිවිභියා ව වාස කෙරේ. තොතිවිබැවිනුදු කුකුසිනුදු සිත මුදුගනී. විසිකිස් පහා තුණුවිසිකිස් ඇතිව කුසල්දහමිහි කථබකථබකාරරහිත ව වාස කෙරේ. විවිකිත්සායෙන් සිත මුදුගනී.

23. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ ණයක් ගෙන කමානත නිමිති කොට යොදන්නේ වේනම්, උහුගේ ඒ කමත්සු සමාධි වෙන් නම්, යම් පැරැණි සාණමුල ඇත් ද, එද ඉවර කරන්නේ වේ නම්, ඔහුට මතුයෙහි අඬුවත් පුස්තට ඉතිරි දූයෙකුද වේ නම්, ඔහුට මෙසේ සිත් පහලවෙයි: “මම පෙර ණය ගෙන කමත්හි යෙදිමි. මාගේ කමිනතයෝ සමාධි වූහ. ඒ මම යම් පැරැණි සාණමුල වී ද, එහාම ඉවර කෙලෙමි. මට මතුයෙහි අඬුවත් පුස්තට අවශිෂ්ට දූයත් ඇතැ” යි කියායි. හේ ණය නැතිසේ තිදහ කොට ගෙන ප්‍රමොදය ලබන්නේය. සොමතස් විදුනේය. -

24. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ ආබාධ ඇතිසේ, දුක ඇතිසේ, අධිමාත්‍ර හිලන්ගති ඇතිසේක් වේ නම්, ඔහුට බත ද නුරුස්නේ නම්, ඔහුට කායබලත් නැත් නම්, පසුකලෙක ඒ ආබාධයෙන් මිදේ නම්, ඔහුට බතුදු රුස්නේ නම්, ඔහුට කායබලත් ඇත් නම්, ඔහුට මෙබඳු සිත් වෙයි: “මම පෙර හටගත් ආබාධ ඇතිසේම, දුක් ඇති දුහිභිලත් වූයෙකිම වීම. මට බතුදු නොරිසිවී. මට කාය බලත් නොවී. ඒ මම දුන් ඒ ආබාධයෙන් මිදී සිටිමි. මට බතුදු රිසි වෙයි. මාගේ කායබලත් ඇති” යි කියායි. හේ ඒ හෙතුමින් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොමතස් ලබන්නේය. -

25. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ දහගෙහි බැඳුණේ වේ නම්, හේ පසු-කලෙක භොගච්ඡයෙන් වෙන් ව සුවසේ ඒ දහගෙසින් මිදී යන්නේ නම්, ඔහුගේ කිසිදු භොගච්ඡයක් නො වේ නම්, ඔහුට මෙබඳු සිත් වෙයි: “මම පෙර බකිතාගාරයෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දුන් භොගච්ඡයෙන් වෙන්ව සුවසේ ඒ බකිතයෙන් මිදිණිම වීම. මට කිසිදු භොගච්ඡයක් නොවී” ය කියායි. හේ බකිමොක්‍ෂ හෙතුමින් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොමතස් ලබන්නේය. -

16. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො දුග්ගො අසුස අනන්තාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත යමයෙන නමහා දුසව්‍යා මුච්චෙවය්‍ය අනන්තාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣෙසො යෙන කාමඛගමො. තස්ස එවමස්ස අහං ඛො පුඤ්ඤ දුග්ගො අගොසිං අනන්තාධිතො පරාධිතො න යෙන-කාමඛගමො, සොලහි එතරහි නමහා දුසව්‍යා මුච්චෙතො අනන්තාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣෙසො යෙනකාමඛගමොති. සො තතොනිදුතං ලභෙථ පාමුල්ථං, අධිගච්ඡෙත්ථ්‍ය සොමනස්සං.

17. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරඤ්ඤාන-මග්ගං පට්ටජ්ජෙත්ථ්‍ය, සො අපරෙත සමගෙන නමහා කන්තාරා තිත්ථරෙය්‍ය සොත්ථිතා අබ්‍යයෙන,¹ න වස්ස කිඤ්චි භොගාතං වයො. තස්ස එවමස්ස අහං ඛො පුඤ්ඤ සධනො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං පට්ටජ්ජිං සොලහි එතරහි නමහා කන්තාරා තිත්ථිණ්ණො සොත්ථිතා අබ්‍යයෙන,¹ නත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගාතං වයොති. සො තතොනිදුතං ලභෙථ පාමුල්ථං, අධිගච්ඡෙත්ථ්‍ය සොමනස්සං.

18. එවමෙව ඛො² භික්ඛවෙ භික්ඛු යථා ඉණං, යථා රොගං, යථා ඛක්ඛ-නාගාරං, යථා දුසව්‍යං, යථා කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං, ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ අපභිතෙ අත්තති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යථා ආතණ්ණං³ යථා ආරොග්‍යං, යථා ඛක්ඛිතා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣස්සං, යථා ඛෙමනනභුම්, එවමෙව⁴ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පභිතෙ අත්තති සමනුපස්සති

19. සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පභාය වේතසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛලිකරණේ විච්චෙවච කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිමාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඤ්චං කුචං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපු-රෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛාවනො කායස්ස විචෙකජෙන පිති-සුඛෙන අපච්චිටං⁵ භොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුකෙඛා තනාපකො⁶ වා නසාපකනෙතවාසී වා කංසථාලෙ නහාතීයච්චිණ්ණාති⁷ ආකිරිමා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරිපෙථාසකං සනෙතය්‍ය⁸, සාස්ස⁹ නහාතීයපිණ්ඩි සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා සන්තරමාහිරා පුටා¹⁰ සෙනගෙන න ච පග්ගරණී. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛාවනො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චිටං භොති.

1. අබ්‍යයෙන, මජ්ඣං. අභයෙන, ස්‍යා 2. එවං ඛො, ස්‍යා
 3. යථා ආතණ්ණං, ස්‍යා 4. එමමෙව ඛො, ස්‍යා 5. අපච්චිටං, සීවු.
 6. තනාපකො, මජ්ඣං. ස්‍යා 7. නහාතීයච්චිණ්ණාති, මජ්ඣං.
 8. සංඤ්ඤා, මජ්ඣං 9. සායං, මජ්ඣං 10. පුට්ඨා, ස්‍යා

16. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ ආත්මාධීන නො වූ, (එයින්ම) පරාධීන වූ, කැමැති දිගු නොයාහෙත, දසයෙක් වේනම්, හේ පසු කලෙක ආත්මාධි-පති වූ, (එයින්ම) පරායතන නො වූ, කැමැතිසේ ඒ ඒ දින යාහෙන, නිර්දස-සෙක්ව, ඒ දසනාචයෙන් මිදියන්තේ වේ නම්, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම පෙර ආත්මාධීන නො වූ, පරාධීන වූ, කැමැතිසේ ඒ ඒ දින නොයාහෙන, දස් වීම. ඒ මම දැන් ආත්මාධිපති වූ, පරාධීන නො වූ, කැමැතිසේ ඒ ඒ දින යාහෙන, නිර්දසයෙක් ව ඒ දසභාවයෙන් මිදිණිමි වීම”යි කියායි. හේ ඒ නිර්දසභාවයෙහි ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොමනස් ලබන්නේය.

17. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ සධන ව සභොග ව කතරදිග්මගව වදනේ වේ නම්, හේ පසු කලෙක භොගව්‍යය නො කොට ම සුවසේ ඒ කතරින් නියතීන් වන්නේ නම්, ඔහුගේ කිසිදු භොගව්‍යයෙක් නො වේ නම්, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේය: “මම පෙර සධන ව සභොග ව කතරදිග්මගව වැදිණිමි. ඒ මම දැන් භොගව්‍යය නො කොට ම සුවසේ තිස්තීණියෙමි. මාගේ කිසිදු භොගභාවයෙක් නැති” යි කියාය. හේ ඒ ක්‍ෂෙමභූමියට පැමිණීම හෙතුවින් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොමනස් ලබන්නේය.

18. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ සියසතන්හි අප්‍රතිණ ව සිටුවා මේ පඤ්චනීවරණයන් ණයක් දක්නා සෙයින්, රොගයක් දක්නා සෙයින්, ඛනිකාභාරයක් දක්නා සෙයින්, දසභාවයක් දක්නා සෙයින්, කතර-මඟක් දක්නා සෙයින් මොනොවට දක්නේය. මහණෙනි, යම්සේ අනාණ-භාවය දක්නේ වේද, යම්සේ ආරොග්‍යය දක්නේ වේ ද, යම්සේ ඛනිකමොක්‍ෂය දක්නේ වේ ද, යම්සේ නිර්දසභාවය දක්නේ වේ ද, යම්පරිදි ක්‍ෂෙමානභූමිය දක්නේ වේ ද, එපරිදි ම මහණ සියසතන්හි ප්‍රතිණ ව ගිය මේ පඤ්චනීවරණයන් දක්නේය.

19. ඒ මහණ විනොපතෙලග වූ, ප්‍රඥදොර්ඛලයට කාරණ වූ, මේ පඤ්චනීවරණයන් භැරපියා කාමයෙන් වෙන් ව අකුසල්දහමින් වෙන් ව සවිතතී, සවිචාර, විවෙකජ, ප්‍රීතිසුඛ ඇති, ප්‍රථමධ්‍යාන උපයාගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ කරජ කස ම විවෙකයෙන් උදූපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි (භැමතැන පැවැති ප්‍රීතිසුඛ ඇතියා කෙරෙයි), භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සප්ඨි කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ හැම අතින් සුත් කරජකය පිලිබදව විවෙකජප්‍රීතිසුඛයා විසින් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි. මහණෙනි, යම්සේ ප්‍රතිබලසම්පන්න තහවනු වෙක් වේවයි, තහවනු - අතැවැසියෙක් වේවයි, කස්තලියෙක තහවනුණු බහා දියෙන් පුතපුතා ඉස, පිඬු කරන්නේ වේද, ඒ තහවුපිටු උදක-සෙනහයෙන් අනුගත ව දියසනායෙන් මඛනා ලදු ව සහතුරුබැහැර දියෙන් පහරතලදු ව නොවගුළු ව සිටුනේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිදිම මහණ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උදූපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සප්ඨි කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ හැම අතින් සුත් කරජකය පිලිබද ව විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛය විසින් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි.

20. පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරා සමාධිජං පීතීසුඛං දුතියං කුඛං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතීසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති¹ පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං සමාධිජෙන පිතීසුඛෙන අපච්චං² හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උදකරහදෙ³ උඛතිදෙදුභො, තස්ස තෙවස්ස පුරුච්චිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං,⁴ න පච්චිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්සායමුඛං. දෙවො ච කාලෙත කාලං සමමා ධාරං තානුප්‍යවෙවෙජ්ජය. අථ ඛො තමභාව⁵ උදකරහදු සීතා වාරිධාර උඛතිජ්ජා, තමෙව උදකරහදං සීතෙන වාරිතා අභිසන්දෙය්‍ය පරිසන්දෙය්‍ය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතීසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං සමාධිජෙන පිතීසුඛෙන අපච්චං හොති.

21. පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ච විරුගා උපෙකකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා-ආචිකඛන්ති: 'උපෙකකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තතියං කුඛං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපජීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිපජීතිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඤිරිකිතියං වා අපෙසකව්වාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඤිරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති⁶ උදකානුග්ගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසීති, තාති යාව වග්ගා⁷ යාව ච මුලා සීතෙන වාරිතා අභිසන්තාති පරිසන්තාති පරිපුරාති පරිපච්චාති. න තෙසං⁸ කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඤිරිකාතං වා සීතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපජීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිපජීතිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

22. පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහාතා දුක්ඛස්ස ච පහාතා පුඤ්ඤව සොමනස්සදෙමතස්සාතං අනුචිගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකකාසතී-පාරිසුද්ධිං චතුථං කුඛං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධින වෙනසා පරියොදුතෙන ඵරිඤා තිසිනො හොති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුද්ධින වෙනසා පරියොදුතෙන අපච්චං හොති.

1. අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති, ස්‍යා 2. අපච්චං, සීඞු.
 3. උදකරහදෙ ඉච්චිරො, ස්‍යා 4. උදකස්ස අභිසමුඛා, මජ්ඣ. ස්‍යා.
 5. තමභාව, ස්‍යා. 6. සංවච්චාති, ස්‍යා 7. යාව ව අග්ගා, ස්‍යා.
 8. නාසං, ස්‍යා.

20. තවද මහණෙනි, මහණ විතකීවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් සිය සත්ත්ව පැහැදීම කරන, සිත පිළිබඳ උතුම් ව උදාවන එකඟවම ඇති, විතකීරහිත විචාරරහිත, සමාධිජ ප්‍රතිසුඛ ඇති, දඹනියධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ කරජකය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛයෙන් තෙමසි, භාත්පසින් තෙමසි, භාත්පසින් පුරවසි, භාත්පසින් සපඨී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ සියලු කයෙහි සමාධිජප්‍රතිසුඛයෙන් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි. මහණෙනි, යම්පරිදි උෂ්ණයාගේ දිය විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිග්ගි දිය වැහෙන මං නැත් ද, පැසිම් දිග්ගි දිය වැහෙන මං නැත් ද, උතුරුදිග්ගි දිය වැහෙන මං නැත් ද, දකුණු දිග්ගි දිය වැහෙන මං නැත් ද, මෙස ද කලින්කල සමයන්ධාර වෂීණ නොපෙනේ ද, වැලිද එම දියවලින් සිහිල් දියදහර පැතතැගී එම දියවල් සිහිල් දියෙන් තෙමා ද, භාත්පස තෙමා ද, භාත්පස පුර ද, භාත්පසින් සපඨී කෙරේ ද, තෙල සියලු දියවලා සිහිල් දිය දහරින් නොපහල කිසිදු දෑයෙක් නොවේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ මෙ ම කරජකය සමාධිජප්‍රතිසුඛයෙන් මොනවට තෙමසි, භාත්පසින් තෙමසි, භාත්පසින් පුරවසි, භාත්පසින් සපඨී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ සියලු කයෙහි සමාධිජප්‍රතිසුඛයෙන් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නැත.

21. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රීතියගේ විරුගයෙන් උපෙක්‍ෂක ව ද වෙහේ. සිහිඇත්තෙ ද නුවණ ඇත්තෙ ද කසින් සුඛය ද විදුනේය. යම් ධ්‍යානයක් ගෙන 'තාතීය ධ්‍යාන ඇති පුඤ්ජා උපෙක්‍ෂකය, සමාතීමත්ය, සුඛවිහරණවත් යැ' යි ආයතීයෝ බෙණෙත් ද, ඒ තාතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ කය ම තිඡ්ප්‍රිතිකසුඛයෙන් මොනවට තෙමසි, භාත්පසින් තෙමසි, භාත්පසින් පුරවසි, භාත්පසින් සපඨී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ සියලු කය තිඡ්ප්‍රිතිකසුඛයෙන් නොපහල තැනෙක් නැත. මහණෙනි, යම්ගේ උපුල්විලෙක වේවසි, හෙලපියුම් විලෙක වේවසි, රත් පියුම් විලෙක වේවසි, ඇතැම් උපුල් හෝ, හෙල පියුම් හෝ, රත්පියුම් හෝ, දියෙහි සඤ්ජාත ව දියෙහි සංවර්ධිත ව, දියෙන් නොනැග සිට, දියකුල ගැලැසිට වැඩේ ද, ඒ උපුල් හා පියුම් අග දක්වාත් මුල දක්වාත් සිහිල් දියෙන් මොනවට තෙත් ව භාත්පස තෙත් ව පරිපූරිත ව භාත්පසින් දියපහස ලද ව ඇත් ද, එ හැම උපපලයන්ගේ වේවසි, හැම පද්මයන්ගේ වේවසි, හැම පුණ්ඩරිකයන්ගේ වේවසි, කිසිදු තැනෙක් සිහිල් පහස නොලද්දේ නො වේද, මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ මෙ ම කය තිඡ්ප්‍රිතිකසුඛයෙන් මොනවට තෙමසි, භාත්පසින් තෙමසි, භාත්පසින් පුරවසි, භාත්පසින් සපඨී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ හැම කය කිසිදු තැනෙක් තිඡ්ප්‍රිතිකසුඛයෙන් නො පහලේ නො වෙයි.

22. තවද මහණෙනි, මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් සොම්නස් දොමතස් කැලෑ ම අසාධ්‍යම වීමෙන් අදුඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්‍ෂායෙන් ජනිත සමාතීපරිශුද්ධිභාව ඇති වනුභීධ්‍යානය උපයා ගෙන වාස කෙරේ. හේ මෙ ම කය පයඨීවදුත පරිශුද්ධි සිතින් එරණය කොට හුන්නේ වෙයි. තෙල මහණහුගේ හැම කය කිසිදු තැනෙක් පයඨීවදුත පරිශුද්ධි සිතින් නො පහලේ නො වෙයි. -

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඔදුතෙන වජෙඨන සසීසං.¹ පාරුපිත්වා² නිසීනොතො අසුස, නාසස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසු ඔදුතෙන වජෙඨන අපජුටං. අසුස, එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤෙන වෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසීනොතො හොති. නාසස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසු පරිසුඤ්ඤෙන වෙතසා පරියොදාතෙන අපජුටං. හොති.

23. සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුතුවෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපපතො පුබ්බෙතිවාසානුසානිකදුණාය විතං අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තිසෙයාපි ජාතියො වතසෙයාපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහසසමපි ජාතිසතසහසසමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙස අනෙකෙපි විවට්ටකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපෙස 'අමුත්‍රාසිං. එවන්තාමො එවමොතොතො, එවං වණණං, එවමාහාරො, එවං - සුබදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනොතො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං. එවන්තාමො එවංගොතොතො, එවං වණණං, එවමාහාරො, එවං සුබදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනොතො. සො තතො චුතො ඉබ්බපපතො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සකම්මා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය,³ තමහාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය, සො තමහා⁴ ගාමා සකංගෙව ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස එවමසා: 'අහං බො සකම්මා ගාමා අමුං ගාමං අගඤ්ජිං.⁵ තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං, එවං නිසීදිං, එවං අහාසිං, එවං තුණ්හි අහොසිං. තමහාපි ගාමා අමුං ගාමං අගඤ්ජිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං, එවං නිසීදිං, එවං අහාසිං, එවං තුණ්හි අහොසිං. සොමහි තමහා ගාමා සකංගෙව ගාමං පච්චගතො'ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො - පෙ - ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

24. සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුතුවෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපපතො සතතානං චුතුපපානදුණාය විතං අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙන වක්ඛනා විසුඤ්ඤෙන අති තක්කන්තමානුසකෙන සතොත පසසති: ච්චමාතෙ උපපජ්ජමාතෙ සීතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ. යථාකම්මපථෙ සතොත පජානාති: -

1. සීසං, සසා. 2. පාරුපෙත්වා, මජ්ඣං. 3. ආගච්ඡෙය්‍ය, සීමු. 4. තමහාපි, සස. 5. අගඤ්ජිං සීමු. ආගච්ඡිං, මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදුවස්‍යයෙකින් හිසවසා පෙරෙව හුන්නේ වේද, ඔහුගේ හැමකස කිසිදු තැනෙක් හෙළවකින් නොපහළේ නොවේද, මහණෙනි, එපරිදිම මහණ මෙම කස පයව්‍යදන පරිශුද්ධ විත්තයෙන් එරණය කොට හුන්නේ වෙයි. තෙල මහණහුගේ හැමකස කිසිදු තැනෙක් පයව්‍යදන පරිශුද්ධ විත්තයා විසින් නො පහළේ නො වෙයි.

23. ඒ මහණ මෙසෙසින් සමාධිගත සිත පරිශුද්ධ ව, (ප්‍රභාස්වර විසින්) පයව්‍යදන ව, අත්ඛගණ ව, පිගතොපකෙලය ව, මාදුභුත ව, කමිණ්‍ය ව, සචිත ව, නිශ්චලප්‍රාභ ව පිහිටත් ම, පුළේනිවාසානුසංඛිතය පිණිස සිත තතු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ පුළේනිවාසය සිහි කෙරෙයි. ඒ කෙසෙය යන්: ජාති එකකුදු, ජාති දෙකකුදු, ජාති තුනකුදු, ජාති සතරකුදු, ජාති පසකුදු, ජාති දසකුදු, ජාති විස්සකුදු, ජාති තිසකුදු, ජාති සතළිසකුදු ජාති පනසකුදු, ජාති සියකුදු, ජාති දහසකුදු, ජාති සියක්දහසකුදු, නොඑක් සංවතීකලායනුදු, නො එක් විවතීකලායනුදු, නොඑක් සංවතීවිවතීකලායනුදු- “අසෝ තැනැ මෙබදුනම් ඇතියෙමි විම, මෙබදු ගොත් ඇතියෙමි විම, මෙබදු වණි ඇතියෙමි විම, මෙබදු අහර ඇතියෙමි විම, මෙසේ සුවදුක් විඳියෙමි විම, මෙසේ ආයු කෙලවර කෙලෙමි විම. මම එසින් සැව අසෝ තැන උපනිමි. එහිදු මෙබදු නම ඇතියෙමි විම, මෙබදු ගොත් ඇතියෙමි විම, මෙබදු වණි ඇතියෙමි විම, මෙබදු අහර ඇතියෙමි විම, මෙසේ සුවදුක් විඳියෙමි විම, මෙසේ ආයු කෙලවර කෙලෙමි විම. මම එසින් සැව මෙහි උපනිමි” කියායි. මෙසේ සාකාර, සොදෙදස, අනෙකප්‍රකාර, පුළේනිවාසය සිහි කෙරෙයි. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ සියගමින් අත්ගමකට යන්නේ වේද, එගමනුදු අත්ගමකට යන්නේ වේද, හේ එගමින් සියගමට ම වටාලා එන්නේ වේද, ඕහුට මෙබදු සිත් වන්නේය: “මම වතාහි සියගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි දී මෙලෙස සිටියෙමි, මෙලෙස හිදගහිමි, මෙලෙස බිහිමි, මෙලෙස නිහඬ විම. මම එගමනිදු අසෝගමට ගියෙමි. එහිදීත් මෙලෙස සිටියෙමි, මෙලෙස හිදගහිමි, මෙලෙස නිහඬවිමි. මම එගමින් සියගමට ම වටාලා ආගෙමි” යි. මහණෙනි, එපරිදි මහණ අනෙකප්‍රකාර පුළේනිවාසය සිහි කෙරෙයි: ඒ කෙසේය යන්: ජාති එකකුදු, ජාතිදෙකකුදු ... මෙසේ සාකාර, සොදෙදස, අනෙකප්‍රකාර පුළේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

24. ඒ මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත පරිශුද්ධ ව, පයව්‍යදන ව, අනඛගණ ව, පිගතොපකෙලය ව, මාදුභුත ව, කමිණ්‍ය ව, සචිත ව, නිශ්චලප්‍රාභ ව පිහිටත් ම, සතඛයන්ගේ ව්‍යුති - උපපාතඤ්ජන පිණිස සිත තතු කෙරෙයි හේ පිරිසිදු, භිනිසැස ඉක්ම සිටුනා දිවැසින් මියන උපදනාහිත, ප්‍රණිත, සුවණි, දුළිණි, සතුන් දක්නේය. සුගත, දුහිත, සතුන් දක්නේය. යථාකමෝපග සතඛයන් දක්නේය. -

“ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචි-
 දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං
 උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසා භෙද
 පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත
 භොනෙතා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචිසුච්චරිතෙන සමන්තා-
 ගතා මනෝසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා
 සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසා භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං
 ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන වක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අභිකක්ඛන්තමානු-
 සකෙන සතො පසසති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ
 සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමුච්ඡපභෙ සතො පජානාති.
 සෙය්‍යථාපසසු භික්ඛවෙ ඤේ අභාරා සඤ්ඤා, තත්ථ වක්ඛුමා පුරිසො
 මජ්ඣෙ ධිතො පසෙසය්‍ය මනුසෙස භෙගං පච්ඡන්තොපි නික්ඛමන්තොපි
 අනුචක්ඛමන්තොපි අනුච්චරන්තොපි, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දිබ්බෙන
 වක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අභිකක්ඛන්තමානුසකෙන සතො පසසති වචමානෙ
 උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ.
 යථාකමුච්ඡපභෙ සතො පජානාති -පෙ-.

25. සො එවං සමාහිතෙ චිතෙන පරිසුඤ්ඤා පරිභොදානෙ අතභිගණේ
 විගතූපකතිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො ආසවානං
 බසඤ්ඤාය චිතතං අභිනින්නාමෙති: සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභුතං
 පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝ-
 ඛොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යථාභුතං
 පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති
 යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති, අයං
 ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභුතං පජානාති. තස්ස එවං ජාතතො
 එවං පසසතො කාමාසාවාපි චිතතං විමුච්චති, භවාසවාපි චිතතං විමුච්චති,
 අච්ඡාසවාපි චිතතං විමුච්චති. විමුක්ඛසමිං විමුක්ඛමිති ඤ්ඤාණං භොති.
 ‘භිණා ජාති, චුඤ්ඤානං බුද්ධචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තනායා’ති
 පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පබ්බතසබ්බෙපෙ උදකරහදෙ අවේඡා
 විපසනො අතාවිලො, තත්ථ වක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ ධිතො පසෙසය්‍ය
 සිප්පිසමුච්ඡකමපි සකඛරකද්දමපි මච්ඡගුලබ්බපි වරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි,
 තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අවේඡා විපසනො අතාවිලො.
 තත්ත්වමෙ සිප්පිසමුච්ඡකමපි සකඛරකද්දමපි මච්ඡගුලබ්බපි වරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි’ති.¹
 එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභුතං පජානාති, අයං
 දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං
 පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යථාභුතං පජානාති.
 ඉමෙ ආසවාති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං
 පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසව-
 නිරෝධගාමිනීපටිපදාති යථාභුතං පජානාති.

1. තිට්ඨන්තමපි - සා.

“මේ හවන් සත්තියෝ එකැතින් කායදුඛවර්තයෙන් සමනාගතයහ, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමනාගතයහ, මනෝදුඛවර්තයෙන් සමනාගතයහ. (බුද්ධාදි) ආයතීයතට උපවාද කරනුවහ, මිථ්‍යාදූෂිකයහ, මිථ්‍යාදූෂික-කමීසමාදන ඇතියහ. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සැපෙන් පහ ව සිටි, දුගීතික වූ, විනිපාත වූ, නිරයට පැමිණියහ. මේ හවන් සත්තියෝ කායසුචරිතයෙන් සමනාගතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමනාගතයහ, මනාසුචරිතයෙන් සමනාගතයහ, ආයතීයතට උපවාද නොකරනුවහ, සමගන්දූෂිකයහ, සමගන්දූෂිකමීසමාදන ඇතියහ. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු නොහතගති ඇති සවගීලොකයට පැමිණියහ”යි කියායි. මෙසෙසින් පිගුඬු වූ, මිනිසැස ඉක්ම සිටි, දිවැසින් මියන, උපදනා, හින, ප්‍රණීත, සුවණී, දුච්ඡි, සුගත, දුගීත, සතුන් දක්නේය. යථාකමෝපග සත්තියන් දන්තේය. මහණෙනි, යම්සේ සහදෙර දෙගෙකෙක් ඇත් ද, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ගෙමැද සිටියේ, ගෙට වදනාවූත්, බැසයත්තාවූත්, ඔබමොබ සක්මන් කරත්තාවූත්, ගෙන් ගෙට වදනාවූත් මිනිසුන් දක්නේ වේ ද, මහණෙනි, එ සෙසින් ම මහණ පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි, දිවැසින් මියන, උපදනා, හින, ප්‍රණීත, සුවණී, දුච්ඡි, සුගත, දුගීත, සත්තියන් දන්තේය. යථාකමෝපග සත්තියන් දන්තේය ...

25. ඒ මහණ මෙසෙසින් සමාධිගත සිත පරිශුද්ධ ව, පයතීවදන ව, ආතඛණ ව, විගතොපකෙලය ව, මාදුභුත ව, කමීණ්‍ය ව, සතිත ව, නියවල ප්‍රාභව පවතුන් ම, ආසුච සන්ධෙතන පිණිස සිත නතු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකයි’ යථාභුතය දන්තේ ය. ‘මේ දුඛසමුදය’යි යථාභුතය දන්තේය. ‘මේ දුඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපති’යි යථාභුතය දන්තේය. ‘ඔහු ආසුචයන’යි යථාභුතය දන්තේය. ‘මේ ආසුචසමුදය’යි යථාභුතය දන්තේය. ‘මේ ආසුචනිරෝධය’යි යථාභුතය දන්තේය. ‘මේ ආසුචනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපද්’යි යථාභුතය දන්තේය. මෙසෙසින් දන්තා, මෙසෙසින් දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුචයෙනුදු මිදෙයි. හවාසුචයෙනුදු සිත මිදෙයි. අභිදුසුච-යෙනුදු සිත මිදෙයි. විමුක්ත කල්හි ‘විමුක්තයෙමි’ යි ඥාන වෙයි. ජාති ක්ෂීණය සසුන්බ්‍රමිසරවස් හා මහබ්‍රමිසරවස් වසන ලදී. (සතර-මහින් කල යුතු භොලසවිධ)කරණී කරන ලදී. නැවත මේ මිනිස්බවට නො එමිසි දන්තේය. මහණෙනි, යම්සේ පච්චන්ද්‍රනෙක විමල්, වෙසෙසින් පහන්, නොකැලැත් දියවිලෙක් වේ ද, එවිල්තෙර සිටි ඇස් ඇති පුරුෂ-යෙක් ඇවිදනා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනුදු මස්-ගලදු, සිටුනා කැව හා කැබිලිහි දු දක්නේ වේ ද, ඔහුට මෙබඳු හිතෙක් වෙයි: ‘මේ දියවිල නිමල වෙයි, විප්‍රසන්නාවෙයි, කදීම රහිත වෙයි. මේ සිප්පි බෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලෝ ද, මස්-ලුහු ද හැසිරෙත්තාහුදු සිටුනාහුදු වෙති. කැව හා කැබිලිත්තෝ ද සිටුනාහු වෙති’යි කියායි. ‘මහණෙනි, එසෙසින්ම මහණ ‘මේ දුකැ’ යි යථාභුතය දන්තේය ‘මේ දුඛසමුදය’යි යථාභුතය දන්තේය, ‘මේ දුඛනිරෝධය’ යි යථාභුතය දන්තේය, මේ දුඛනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපද්’යි යථාභුතය දන්තේය. ‘මොහු ආසුචයන’යි යථාභුතය දන්තේය, ‘මේ ආසුචසමුදය’යි යථාභුතය දන්තේය, ‘මේ ආසුචනිරෝධය’යි යථාභුතය දන්තේය, ‘මේ ආසුචනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපද්’යි යථාභුතය දන්තේය.

තස්ස එවං ජාතතො එවං පසසතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. හවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. 'ඛිණං ජාති, වුභිතං බුහමචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉඤ්ඤාතායා'ති පජානාති.

26. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණො ඉතිපි, බ්‍රාහ්මණො ඉතිපි, නහාතකො ඉතිපි, වෙදගු ඉතිපි, සොතතිශො ඉතිපි, අරියො ඉතිපි, අරහං¹ ඉතිපි.

27. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණො හොති? සමිතාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛකිලෙසිකා² පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරුමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණො හොති.

28. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රාහ්මණො හොති? බාහිතාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛකිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරුමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රාහ්මණො හොති.

29. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු නහාතකො හොති? නහාතාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛකිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරුමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු නහාතකො හොති.

30. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු හොති? විදිතාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛකිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරුමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු හොති.

31. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සොතතිශො හොති? තියුජුතාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛකිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරුමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සොතතිශො හොති.

32. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො හොති? අරකාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛකිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරුමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො හොති.

33. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං හොති? අරකාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛකිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරුමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං හොති.

ඉදුමචොච හගවා අත්තමනා හෙ භික්ඛු හගවතො හාසිතං අභිතඤ්ඤාති.

මහාඅසසපුරසුත්තං නවමං.

1. අරහා - සඤ්ඤා.
2. පොනොහවිකා - මජ්ඣං, භාෂා

මෙසෙයින් දන්තා, මෙසෙයින් දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙහිද මිදෙයි. හවාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි. විමුක්තවත් ම 'විමුක්තයෙම්' යි ඥාන වෙයි. 'ජාතිය නෂිණං. බ්‍රම්හරච්ච වැස තිමචන ලදී. කරණි කරන ලදී. නැවත මේ මිනිස්බවට නො එම්' දන්තේය.

26. මහණෙනි, මේ මහණ (සත්තුන් ඇති බැවින්) ශ්‍රමණයහසි ද) (බැහැර දු පාප ඇති බැවින්) බ්‍රාහ්මණයහසි ද, (බොහලෙස ඇති බැවින් නහාතකය හසිද, (වතුර්මාභීඥාවෙදෙයන් ලමුදම් දන් වන බැවින්) වෙදගු හසිද, (පැහැකෙලෙස් ඇති බැවින්) සොතනියහසි ද, (කෙලෙසුන් දුරුකල බැවින්) අරියහසි ද, රහත්හසි ද කියනු ලැබේ.

27. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'සමණ' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදරථසහිත, දුඛ-විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දහම්හු සමිත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'සමණ' නම් වෙයි.

28. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'බ්‍රාහ්මණ' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදරථසහිත, දුඛවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු බාහිත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'බ්‍රාහ්මණ' නම් වෙයි.

29. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'නහාතක' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදරථසහිත, දුඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දේනාලදහු වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'නහාතක' නම් වෙයි.

30. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වෙදගු නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදරථසහිත, දුඛවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල්හු විදිත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'වෙදගු' නම් වෙයි.

31. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'සොතනිය' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදරථසහිත, දුඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු තිඝ්‍යාන (හරණලද) වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'සොතනිය' නම් වෙයි.

32. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'අරිය' නම් වේ ද යත්: මොහු පිලිබද සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදරථසහිත, දුඛවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දුරිභූත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'අරිය' නම් වෙයි.

33. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'අරහත්ත' නම් වේ ද යත්: මොහු පිලිබද සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදරථසහිත, දුඛ-විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දුරිභූත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'අරහත්ත' නම් වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මහාඅස්සපුරසූත්‍රය දෙසුහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව අභිනන්දන කලෝ.

මහාඅස්සපුර සූත්‍රය නවවැනියි.

1. 4. 10.

චූළආසසපුරසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා, අභේධසු විහරති ආසසපුරං නාම ආසනානං නිගමො. තනු බො හගවා භික්ඛු ආමනොති භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසොසාසුං. හගවා එතදචොච:

2. සමණා සමණාති වො භික්ඛවෙ ජනො සඤ්ජාතාති. තුමෙහ ව පන කෙ තුමෙහති පුට්ඨා සමානා සමණඛාති පටිජානාථ. තෙසං වො භික්ඛවෙ එවං සමඤ්ජානං සතං එවං පටිඤ්ජානං සතං 'යා සමණසාමීච්චිපටිපදා, තං පටිපදං පටිපජ්ජියාම, එවං නො අයං අමානං සමඤ්ජා ව සච්චා හවිසසති, පටිඤ්ජා ව භූතා යෙසඤ්ච මයං විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-හිලානපච්චයහෙසජ්ජරිකාරො¹ පරිභුඤ්ජාම,' තෙසං තෙ කාරු ආමෙහසු මහපථලා හවිසසනති මහානිසංසා. අමානඤ්චොමායං පඛච්ජා අචඤ්ඤා හවිසසති සථලා සඋද්දායා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

3. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ත සමණසාමීච්චිපටිපදං පටිපනොතො හොති? යසා කසාචි භික්ඛවෙ භික්ඛුතො අභිජ්ඣාලුසා අභිජ්ඣා අපහිනා හොති, බ්‍යාපනනවිතකසා බ්‍යාපාදො අපහිනො හොති, කොධතසා කොධො අපහිනො හොති, උපතාහිසා උපතාහො අපහිනො හොති, මකඛිසා මකො අපහිනො හොති, පලාසිසා පලාසො අපහිනො හොති, ඉසුකිසා ඉසා අපහිනා හොති, මච්ජරිසා මච්ජරියං අපහිනං හොති, සඨසා සාඨයං අපහිනං හොති, මායාචිසා මායා අපහිනා හොති, පාපිච්ඡසා පාපිකා ඉච්ඡා අපහිනා හොති, මච්ඡාදිට්ඨිසා² මච්ඡාදිට්ඨි අපහිනා හොති, ඉමෙහං බො අහං භික්ඛවෙ සමණමලානං සමණදොසානං සමණකපවානං³ ආපාසිකානං ඨානානං දුග්ගතිවෙදනියානං අපහානා න සමණසාමීච්චිපටිපදං පටිපනොතාති වදමි. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ මච්ජං තාම⁴ ආච්චාරාතං උහනො ධාරං පිතතිහිතං, තදසා සඛසාපියා සමපාරාතං සමපලිවෙසීතං⁵, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමසා භික්ඛුතො පඛච්ජං වදමි.

1. පරිකාරො - සා. 2. මච්ඡාදිට්ඨකසා - මජ්ඣ. 3. සමණකසාවානං - සා. 4. මතජනාම - සා. 5. සමපලිවෙසීතං - සා.

1. 4. 10.

චූළආසාසුර සුත්‍රය

1. මුඛ පිසිත් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අඟුදනවිහි අඟුරට වැසියන්ගේ අසාසුර නම තියමගමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි මහණුන් ඇමැතුසේක. ඒ මහණහු 'වහන්සැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, මහදෙනේ 'ඉමණයක, ඉමණයක' යි තොප හඳුනාගනී. තෙපිදු 'තෙපි කවරව' යි පුඵච්ඡිකා ලදුව 'ඉමණයමක' යි පිළික කරන්නාව. මහණෙනි, මේබදු ඉමණසංඥ ලත්, මේබදු ඉමණ ප්‍රතිඥ කරන, ඒ තොප පිසිත් "යම් මහණුනට නිසි අනුලොම පිළිවෙත් ඇද්ද, එ පිළිවෙත් පිළිපදුමක. මෙසේ පිළිපදුත් ම, අපගේ මේ ඉමණසංඥත් සත්‍ය වෙයි, ප්‍රතිඥත් යථාච්ච වෙයි. අපි යම් ම කෙනෙකුන්ගේ සිවුරු පිඹුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර වළඳකරමෝ නම්, අප කෙරෙහි කරන උන්ගේ ඒ සන්කාරයෝ මහත්ඵල මහාතායංස වෙති. අපගේ ද මේ පැවිද්ද අවකාශ වෙයි, සඵල වෙයි, වෘද්ධි සහිත වේ" ය යි මහණෙනි, මේසෙසින් තොප කික්මෙත්තේය.

3. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහණුනට නිසි අනුලොම පිළිවෙත නො පිළිපත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, ලොභබහුල යම්කිසි මහණකුට ඒ දල-ලොභ නොපුහුන් වේ ද, ව්‍යාපනා සිතැති මහණකුට ඒ ව්‍යාපද නොපුහුන් වේ ද, කිපෙතපුලු මහණකුට ඒ ක්‍රොධ නොපුහුන් වේ ද, බ්‍රහ්මචර ඇති මහණකුට ඒ බ්‍රහ්මචර නොපුහුන් වේ ද, මකුගුණ ඇති මහණකුට ඒ මකුසැඟැවි නොපුහුන් වේ ද, (සුගග්‍රාහ ලක්ෂණ) පලාස ඇති මහණකුට ඒ පලාස ප්‍රතිණ නො වේ ද, ඊෂ්ඨා ඇති මහණකුට ඒ ඊෂ්ඨා ප්‍රතිණ නො වේ ද, මසුරු ඇති මහණකුට ඒ මසුරු බව ප්‍රතිණ නො වේ ද, ගඬ වූ මහණකුට ඒ ගඬ බව ප්‍රතිණ නො වේ ද, මායා ඇති මහණකුට ඒ මායා ප්‍රතිණ නො වේ ද, පාපඉව්ඡා ඇති මහණකුට ඒ පාපඉව්ඡා ප්‍රතිණ නො වේ ද, මිසදිටු ඇති මහණකුට ඒ මිසදිටු ප්‍රතිණ නො වේ ද, මහණෙනි, අපායෙහි ඉපැද්මට කරුණු වන, දුකතිගෙහි විවාදකට කරුණු වන, මේ මහණමල, මහණදෙස්, මහණකසල ප්‍රතිණ නො කිරීමෙන් සමණසාම්ඵප්පිපද නො පිළිපත්ත'යි මම කියමි. මහණෙනි, යම්සේ දෙපස මුවාත් ඇති, දියපි, තහස්තා පහණ (උරගල)ගා තීගුණකල මටප නම් ආසුධ ජාතයෙක් වේද, එද සහසුත් පොරොතා ලදුයේ, (කොපුවෙහි බහන ලදුයේ) මැනැවින් වෙලෙනා ලදුයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ මහණහුගේ පැවිද්ද එබදු කොට කියමි.

4. තාහං භික්ඛවෙ සඛිකාටිකස්ස සඛිකාටිධාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. තාහං භික්ඛවෙ අවෙලකස්ස අවෙලකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. තාහං භික්ඛවෙ රජෝජලලිකස්ස රජෝජලලිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. තාහං භික්ඛවෙ උදකොරොහකස්ස උදකොරොහකමනෙතන¹ සාමඤ්ඤං වදාමි. තාහං භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලිකස්ස රුක්ඛමුලිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. තාහං භික්ඛවෙ අබොධාකාසිකස්ස අබොධාකාසිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. තාහං භික්ඛවෙ උබ්බට්ඨකස්ස උබ්බට්ඨකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. තාහං භික්ඛවෙ පරියායභතතිකස්ස පරියායභතතිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. තාහං භික්ඛවෙ මනනඡ්ඤායකස්ස² මනනඡ්ඤායකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. තාහං භික්ඛවෙ ජට්ටකස්ස ජට්ටකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

5. සඛිකාටිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ සඛිකාටිධාරණමනෙතන අභිඡ්ඤාලුස්ස³ අභිඡ්ඤා පභිඤ්ඤං, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදො පභිඤ්ඤං, කොධනස්ස කොධො පභිඤ්ඤං, උපනාහිස්ස උපනාහො පභිඤ්ඤං, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිඤ්ඤං, පලාසිස්ස පලාසො පභිඤ්ඤං, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පභිඤ්ඤං, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිඤ්ඤං, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිඤ්ඤං, මායාචිස්ස මායා පභිඤ්ඤං, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා, පභිඤ්ඤං, මච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මච්ඡාදිට්ඨි පභිඤ්ඤං, තමෙතං මිත්තාමච්චා ඤ්ඤතිසාලොභිතා ජාතමෙව නං සඛිකාටිකං කරෙය්‍යං, සඛිකාටිකතතමෙව සමාදපෙය්‍යාදුං: “ඵහි නං භද්‍රමුඛ, සඛිකාටිකො භොති සඛිකාටිකස්ස තෙ සතො සඛිකාටිධාරණමනෙතන අභිඡ්ඤාලුස්ස අභිඡ්ඤා පභිඤ්ඤාති, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදො පභිඤ්ඤාති, කොධනස්ස කොධො පභිඤ්ඤාති, උපනාහිස්ස උපනාහො පභිඤ්ඤාති, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිඤ්ඤාති, පලාසිස්ස පලාසො පභිඤ්ඤාති, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පභිඤ්ඤාති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිඤ්ඤාති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිඤ්ඤාති, මායාචිස්ස මායා පභිඤ්ඤාති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිඤ්ඤාති, මච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මච්ඡාදිට්ඨි පභිඤ්ඤාති”ති. යස්මා ච ඛො අහං භික්ඛවෙ සඛිකාටිකමපී ඉථෙවකච්චං ජස්සාමි අභිඡ්ඤාලු බ්‍යාපනනවිතතං කොධනං උපනාහිං මකඛිං පලාසිං ඉස්සුකිං මච්ඡරිං සඨං මායාචිං පාපිච්ඡං මච්ඡාදිට්ඨිං, තස්මා න සඛිකාටිකස්ස සඛිකාටිධාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

1. උදකොරොහණමනෙතන - මජ්ඣං, සඃ. 2. මනනඡ්ඤායකස්ස - සඃ.
3. අභිඡ්ඤාලුස්ස ප්‍රගහලස්ස - සඃ.

4. මහණෙනි, මම සඛ්‍යාපිධාරණය සිල්කොට ඇතියහුගේ සඛ්‍යාපිධාරණමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම අභවලකයාගේ බහාලුපිළි ඇතිමතුයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම රජෝජලල ධාරණය සිල් කොට ඇතියහුගේ රජස්දුලි බැරීම මාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම දවස තුන්යලක් උදකාවගාහය (දියෙහි බැසීම) සිල් කොට ඇතියහුගේ උදකාවගාහමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම වාක්‍ෂමුලවාසය සිල් කොට ඇතියහුගේ වාක්‍ෂමුලවාසමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම අභ්‍යවකාශවාසය සිල්කොට ඇතියහුගේ අභ්‍යවකාශවාසිකමාත්‍රයෙන් මහඵල නොකියමි. මහණෙනි, මම උඩුකුරුව සිටිනු සිල් කොට ඇතියහුගේ උඩුකුරුව සිටීමමතුයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම (මාසයෙකින් වේවසි, අඛමසෙකින් වේවසි වාරවශයෙන් බුද්ධි) පයඝීයහසනභොජනය සිල් කොට ඇතියහුගේ පයඝීයහසන භොජනසිලමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම වෙදමනුකදරන්හුගේ මතුරුගදුරනු මතුයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම ජපිලකයාගේ ජවාධාරණමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්.

5. මහණෙනි, ඉදින් සඛ්‍යාපි ධරණ අභිධ්‍යාබහුලයාගේ අභිධ්‍යාව සඛ්‍යාපිධාරණමාත්‍රයෙන් පහ ව යේ නම්, ව්‍යාපනන විතන පුද්ගලයාගේ ව්‍යාපාදය පහ ව යේ නම්, කොඩසිලීහුගේ ක්‍රොධය පහ ව යේ නම්, උපනාහි පුද්ගලයාගේ උපනාහය පහ ව යේ නම්, මුක්ඛිපුද්ගලයාගේ මුක්ඛය පහ ව යේ නම්, පලාසිපුද්ගලයාගේ පලාසය පහ ව යේ නම්, ඉසුකුකු පුද්ගලයාගේ ඊෂ්ඨාව පහ ව යේ නම්, මසුරු ඇතියහුගේ මසුරුවම පහ ව යේ නම්, සඵපුආලාගේ සඵබව පහ ව යේ නම්, මායා ඇතියහුගේ මායාව පහ ව යේ නම්, පාපෙව්ඡායාගේ පාපෙව්ඡා පහ ව යේ නම්, මිථ්‍යාදෂටිකයාගේ මිථ්‍යාදෂටි පහ ව යේ නම්, මිත්‍රාමාන්‍යයෝ ද නාසගලේනායෝ ද ජාතමාත්‍ර වූ ම (උපත්ද උපත්වන ම සිටි) තුලින් සඛ්‍යාපික කරන්තාහ' සඛ්‍යාපිකකිම ම සමාදන්කරවන්තාහ. කෙසේය යත්: "හඳුමුබය, නො ඵ. සඛ්‍යාපික ව. සඛ්‍යාපික වූ අභිධ්‍යා බහුල නාගේ සඛ්‍යාපිධාරණ මාත්‍රයෙන් අභිධ්‍යා පහව යෙයි. ව්‍යාපනනවිතන වූ නාගේ ව්‍යාපාද පහව යෙයි. ක්‍රොධඇති නාගේ ක්‍රොධ පහ ව යෙයි. උපනාහි වූ නාගේ උපනාහ පහ ව යෙයි. මුක්ඛි වූ නාගේ මුක්ඛය පහ ව යෙයි. පලාසි වූ නාගේ පලාස පහ ව යෙයි. ඉසුකුකු වූ නාගේ ඊෂ්ඨාව පහ ව යෙයි. මව්ඡරී වූ නාගේ මාන්‍යඝී පහ ව යෙයි. සඵ වූ නාගේ සඵබව පහ ව යෙයි. මායාව වූ නාගේ මායාව පහ ව යෙයි. පාපෙව්ඡ වූ නාගේ පාපෙව්ඡා පහව යෙයි. මිථ්‍යාදිට්ඨික වූ නාගේ මිථ්‍යාදිට්ඨි පහ ව යෙයි' කියයි. මහණෙනි, මම යම්හෙයෙකින් මෙලොව සඛ්‍යාපික වූත් කිසිවකු අභිධ්‍යාබහුල ව සිටුවනු දක්නෙම් ද, ව්‍යාපනනවිතන වූවහු, කොඩන වූවහු, උපනාහි වූවහු, මුක්ඛි වූවහු, පලාසි වූවහු, ඉසුකුකු වූවහු, මව්ඡරී වූවහු, සඵ වූවහු, මායාව වූවහු, පාපෙව්ඡ වූවහු, මිථ්‍යාදිට්ඨික වූවහු, දක්නෙම් ද, එහෙයින් සඛ්‍යාපිකයාගේ සඛ්‍යාපිධාරණ මාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්.

6. අවෙලකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- රජෝජ්ජලිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- උදකොරොහකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- රුක්ඛමුලිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- අබොධාකාසිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- උබ්බට්ඨකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- පරිසායභතතිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- මනනඤ්ඤායකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- ජට්ටකස්ස වෙ භික්ඛවෙ ජට්ටාධාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිසෙථ, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිසෙථ, කොධතස්ස කොඨො පභිසෙථ, උපනාහිස්ස උපනාභො පභිසෙථ, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිසෙථ, පලාසිස්ස පලාසො පභිසෙථ, ඉසුක්ඛිස්ස ඉසා පභිසෙථ, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසෙථ, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිසෙථ, මායාපිස්ස මායා පභිසෙථ, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිසෙථ, මුච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මුච්ඡාදිට්ඨි පභිසෙථ, තමේතං මිතතාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා ජාතමෙව තං ජට්ටකං කරෙහස්සං, ජට්ටකතතමෙව සමාදපෙහස්සං: “ඵහි ත්වං භද්‍රමුඛ, ජට්ටකො හොහි, ජට්ටකස්ස තෙ සතො ජට්ටාධාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිසිස්සති, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිසිස්සති, කොධතස්ස කොඨො පභිසිස්සති, උපනාහිස්ස උපනාභො පභිසිස්සති, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිසිස්සති, පලාසිස්ස පලාසො පභිසිස්සති, ඉසුක්ඛිස්ස ඉසා පභිසිස්සති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසිස්සති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිසිස්සති, මායාපිස්ස මායා පභිසිස්සති. පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිසිස්සති, මුච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මුච්ඡාදිට්ඨි පභිසිස්සති”ති. යසමා ච ඛො අහං භික්ඛවෙ ජට්ටකමපි ඉධෙකචචං. පසාමි අභිජ්ඣාලුං බ්‍යාපනනවිතතං කොධතං උපනාහිං මකඛිං පලාසිං ඉසුක්ඛිං මච්ඡරිං සඨං මායාපිං පාපිච්ඡං මුච්ඡාදිට්ඨිං, තසමා න ජට්ටකස්ස ජට්ටාධාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

7. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණසාමිච්චපට්ටදං පට්ටනො හොති? යස්ස කස්සච භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිතා හොති, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිතො හොති, කොධතස්ස කොඨො පභිතො හොති, උපනාහිස්ස උපනාභො පභිතො හොති, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිතො හොති, පලාසිස්ස පලාසො පභිතො හොති, ඉසුක්ඛිස්ස ඉසා පභිතා හොති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිතං හොති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිතං හොති, මායාපිස්ස මායා පභිතා හොති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිතා හොති, මුච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මුච්ඡාදිට්ඨි පභිතා හොති, ඉමෙසං ඛො අහං භික්ඛවෙ සමණමලාතං සමණදෙසාතං සමණකසට්ඨාතං ආපාසිකාතං ඨාතාතං දුග්ගතිවෙදතියාතං පහානා සමණසාමිච්චපට්ටදං පට්ටනොති වදාමි.

6. මහණෙනි, ඉදින් අවෙලක අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍රයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් රජෝජලදික අභිධ්‍යා ඛන්‍ද්‍රයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් උදකාවගාහක අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍රයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් රුක්ඛමුලික අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍රයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් අබ්බොකාසික අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍රයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් උඛොධ්වක අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍රයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් පරියායහතනික අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍රයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් මනතජ්ඣායක අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍රයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් ජට්‍රක අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍රයාගේ ජට්‍රාධාරණමාත්‍රයෙන් අභිධ්‍යා පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රකවූ) ව්‍යාපන්න සින් ඇතියහුගේ ව්‍යාපාද පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රක වූ) ක්‍රොධ ඇතියහුගේ ක්‍රොධය පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රකවූ) ඛඛ්‍රවෙර ඇතියහුගේ ඛඛ්‍රවෙරය පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රක වූ) මුක්ඛ ඇතියහුගේ මුක්ඛය පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රක වූ) සුගත්‍රාහ ලක්ඛණපලාහ ඇතියහුගේ පලාහය පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රක වූ) ඊෂ්ඨි ඇතියහුගේ ඊෂ්ඨි පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රක වූ) මසුරු ඇතියහුගේ මසුරුඛව පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රක වූ) සඨකාගේ සඨඛව පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රක වූ) මායාවිභුගේ මායා පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රක වූ) පාපෙච්ඡාගේ පාපෙච්ඡා පහ ව යේ නම්, (ජට්‍රක වූ) මිච්ඡාදුෂට්‍රිකයාගේ මිච්ඡද්‍රවු පහ ව යේ නම්, මිත්‍රාමාන්‍යයන් හා නෑහඟලේ නෑගේ ජාතමාත්‍ර වූ ම කුලුන් ජට්‍රක කරන්නාහ. ජට්‍රක ඛව ම සමාදන් කරවන්නාහ. කෙසේ ය යත්: “හදු මුඛය, තෝ එව ජට්‍රක ව ජට්‍රක වූ අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍ර තාගේ ජට්‍රාධාරණමාත්‍රයෙන් අභිධ්‍යා පහ ව යෙයි. ව්‍යාපන්නවිතත වූ තාගේ ව්‍යාපාද පහ ව යෙයි. ක්‍රොධත වූ තාගේ ක්‍රොධ පහ ව යෙයි. උපතාහි වූ තාගේ උපතාහ පහ ව යෙයි. මුක්ඛ වූ තාගේ මුක්ඛ පහ ව යෙයි. පලාහි වූ තාගේ පලාහ පහ ව යෙයි. ඉසුසුකි වූ තාගේ ඊෂ්ඨි පහ ව යෙයි. මච්ඡරි වූ තාගේ මාත්සර්‍ය පහ ව යෙයි. සඨවූ තාගේ සඨඛව පහ ව යෙයි. මායාවි වූ තාගේ මායාව පහ ව යෙයි. පාපිච්ඡ වූ තාගේ පාපෙච්ඡා පහ ව යෙයි. මිච්ඡද්‍රවික වූ තාගේ මිච්ඡද්‍රවු පහ ව යෙයි” කියායි. මහණෙනි, මම යම්තෙතෙකින් මෙලොව ජට්‍රකවූන් කිසිවකු අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍ර ව සිටුවනු දක්නෙමි ද, ඛ්‍යාපන්නවිතත වූවහු, කොධත වූවහු, උපතාහි වූවහු, මකි වූවහු, පලාහි වූවහු, ඉසුසුකි වූවහු, මච්ඡරි වූවහු, සඨ වූවහු, මායාවි වූවහු, පාපිච්ඡ වූවහු, මිච්ඡද්‍රවික වූවහු, දක්නෙමි ද, එහෙයින් ජට්‍රකයාගේ ජට්‍රාධාරණමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරමි.

7. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහණුන්ට තිසි අනුලොම පිළිවෙත පිළිපන්නේ වේ ද යත්: මහණෙනි, ලොඛවිනිලි යමකිසි මහණකුට ඒ දලලොඛ, පුත්‍රන් වේ ද, ව්‍යාපන්න සිතැති මහණකුට ඒ ව්‍යාපාද පුත්‍රන් වේ ද, කිපෙනසුලු මහණකුට ඒ ක්‍රොධ පුත්‍රන් වේ ද, ඛඛ්‍රවෙර ඇති මහණකුට ඒ ඛදවෙර පුත්‍රන් වේ ද, මකු මහණකුට ඒ මකුසැතැවි පුත්‍රන් වේ ද, (සුගත්‍රාහලක්ඛණ) පලාහ ඇති මහණකුට ඒ පලාහ පුත්‍රන් වේ ද, ඊෂ්ඨි ඇති මහණකුට ඒ ඊෂ්ඨි පුත්‍රන් වේ ද, මසුරු ඇති මහණකුට ඒ මසුරුඛව පුත්‍රන් වේ ද, සඨ මහණකුට ඒ සඨසෙ පුත්‍රන් වේ ද, මායා ඇති මහණකුට ඒ මායා පුත්‍රන් වේ ද, ලච්ඡරි ඇති මහණකුට ඒ ලච්ඡරි පුත්‍රන් වේ ද, මිච්ඡද්‍ර ඇති මහණකුට ඒ මිච්ඡද්‍ර පුත්‍රන් වේ ද, මහණෙනි, අපායෙහි ඉපැදීමට කරුණු වන, දුහතියෙහි විවාදකට කරුණු වන, මේ මහණමල, මහණ දෙස්, මහණ කසල පුත්‍රන් කිරීමෙන් සමණසාමිපිට්‍රපද පිළිපන්නයි මම කියමි.

8. භො සබ්බෙති ඉමෙති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධර්මෙහි විසුඤ්ඤාමනාතං සමනුපසස්සති තස්ස සබ්බෙති ඉමෙති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධර්මෙහි විසුඤ්ඤාමනාතං සමනුපසස්සතො පාමුජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස ඝාතො පසස්සනති. පසස්ඤ්ඤාතො පුබ්බං චෙදෙති. පුබ්බතො චිත්තං සමාධියති.

9. භො මේතනාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතීයං, තථා තතීයං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මේතනාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛික¹ ඵරිත්ථා විහරති. කරුණාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතීයං, තථා තතීයං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛික ඵරිත්ථා විහරති. මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතීයං, තථා තතීයං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛික ඵරිත්ථා විහරති. උපෙක්ඛාසහගතෙන² චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතීයං, තථා තතීයං, තථා චතුත්ථිං.³ ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛික ඵරිත්ථා විහරති.

10. භෙසග්ගථාපි භික්ඛවෙ පොකඛරණී අචේතාදිකා භාතොදිකා සිතොදිකා⁴ භෙතකා සුපතීත්ථා රමණීයා, පුරත්ථිමාය චෙපි දිසාය පුරිසො⁵ ආගචේත්ථ්‍ය සම්මාභිතතො සම්මපරේතො කීලනො තසිතො පිපාසිතො. - භො තං පොකඛරණීං ආගමම විතෙග්ග උදකපිපාසං, විතෙග්ග සම්මපරිලාහං. පච්ඡිමාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගචේත්ථ්‍ය පෙ - උත්තරාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගචේත්ථ්‍ය - පෙ - දක්ඛිණාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගචේත්ථ්‍ය. පෙ - යතො කුතො චෙපි තං පුරිසො⁵ ආගචේත්ථ්‍ය සම්මාභිතතො සම්මපරේතො කීලනො තසිතො පිපාසිතො, භො තං පොකඛරණීං ආගමම විතෙග්ග උදකපිපාසං, විතෙග්ග සම්මපරිලාහං.

11. ඵචමේච ඛො භික්ඛවෙ ඛතතීයකුලා චෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතප්පචේදිතං ධම්මචිතයං ආගමම ඵචං මේතනං කරුණං මුද්දිතං උපෙක්ඛං⁶ භාවේත්ථා ලහති අජ්ඣිතනං චූපසමිං. අජ්ඣිතනං චූපසමිං සමිණසාමිච්චපට්ඨදං⁷ පට්ඨනොති වදුමි. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි - පෙ - වෙස්සකුලා චෙපි - පෙ - සුඤ්ඤකුලා චෙපි - පෙ - යස්මා කස්මා චෙපි කුලා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතප්පචේදිතං ධම්මචිතයං ආගමම ඵචං මේතනං කරුණං මුද්දිතං උපෙක්ඛං භාවේත්ථා ලහති අජ්ඣිතනං චූපසමිං. අජ්ඣිතනං චූපසමිං සමිණසාමිච්චපට්ඨදං පට්ඨනොති⁸ වදුමි.

1. අබ්‍යාපජේඛික, මජ්ඣ. 2. උපෙක්ඛාසහගතෙන, සීමු මජ්ඣ. සං. PTS.
 3. චතුත්ථිං, මජ්ඣ. සං. චතුත්ථිං. උඤ්ඤාමධො, PTS
 4. අචේතාදිකා, සාතොදිකා, සිතොදිකා, මජ්ඣ. සං. PTS 5. චෙපි පුරිසො, සං.
 6. උපෙක්ඛං, කුත්ථි. 7. තමහං සමිණසාමිච්චපට්ඨදං. මජ්ඣ. සං.
 8. පට්ඨනොති භොතිති වදුමි, සං.

8. හේ 'මේ භෑම ලඞ්ඞී අකුසල් දහමින් තමා විගුණිත'යි දක්වේය. 'මේ භෑම ලඞ්ඞී අකුසල් දහමින් තමා විගුණිත'යි දක්නා ඔහුට ප්‍රමොද උපදේවේය. ප්‍රමුදිතයානට ප්‍රීති උපදී. ප්‍රීතිසම්ප්‍රසක්ත පුද්ගලයාගේ තාමකාය සන්තිදුතේ වේ. සන්තූන්කය ඇතිගේ සුඛ විදුතේ ය. සුඛිතයාගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

9. හේ මේත් සහනිය සිතීන් එක් දිගක් පැතීරැ ගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග, එසෙයින් තෙවනදිග, එසෙයින් සියුවනදිග පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඛ යට සරස භෑමනෑන සමානවතායෙන් (සියලු සතුන් කෙරෙහි ආත්මසමතායෙන්) සඵසතනවත් ලොව විපුල වූ, මහදිගත වූ, අප්‍රමාණ වූ, අචෝර වූ, දෙමනස් රහිත වූ මේත් සහනිය සිතීන් පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි. කුඵණ්ණ සහනිය සිතීන් එක්දිගක් පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි එසෙයින් දෙවන දිග, එසෙයින් තෙවන දිග, එසෙයින් සියුවන දිග පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඛ යට සරස භෑමනෑන ... කුඵණ්ණ සහනිය සිතීන් පැතීරැ ගෙන වාස කෙරෙයි. මුදිතාසහගත සිතීන් එක් දිගක් පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග, එසෙයින් තෙවන දිග, එසෙයින් සියුවන දිග පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඛ යට සරස භෑමනෑන සමානවතායෙන් සඵ සතනි සහිත ලොව විපුල, මහදිගත, අප්‍රමාණ අචෝර, ව්‍යාඛාධරහිත මුදිතාසහගත සිතීන් පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි. උපෙක්ඛාසහගත සිතීන් එක් දිගක් පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග, එසෙයින් තෙවන දිග, එසෙයින් සියුවන දිග පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඛ යට සරස භෑමනෑන සමානවතායෙන් සඵ සතනි සහිත ලොව විපුල, මහදිගත, අප්‍රමාණ, අචෝර, ව්‍යාඛාධ රහිත උපෙක්ඛාසහගත සිතීන් පැතීරැගෙන වාස කෙරෙයි.

10. මහණෙනි, යම්සේ පහන්දිය ඇති, මිහිරිදිය ඇති, හිනිල් දිග ඇති, මඩනැති, මනාතොට ඇති, රම්ණී පොකුණක් වේද, පෙරදිගිනුදු සමයෙන් නැවුලිපත්, සමයෙන් පෙළුණ, කලකුළු, තෘපිත, දියපියැටි පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද, හෙ එපොකුණ වෙත එලඹී දියපවස දුරුකර ගත්තේ වේ ද, සමීපරිදහ දුරුකරගත්තේ වේ ද, පැසුළුදිගිනුදු පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද... උතුරුදිගිනුදු පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද... දකුණු දිගිනුදු පුරුෂයෙක් එන්නේ වේද... යම් ම දිගෙකිනුදු සමයෙන් නැවුලිපත්, සමයෙන් පෙළුණ, කලකුළු, තෘපිත, දියපියැටි පුරුෂයෙක් එ පොකුණ කරා එන්නේ වේ ද, හෙ එ පොකුණ කරා අවුදු දියපවස දුරුකරගත්තේ වේ ද, සමීපරිදහ දුරුකරගත්තේ වේ ද-

11. මහණෙනි, එපරිදි ම කැත්කුලිනුදු ගිහිගෙන් තික්ම ඉදින් සස්තට පැමිණීමේ වේ තම, හෙ ද තථාගත ප්‍රමිදිත ඛම්චිතයට අවුදු මෙසෙයින් මෙමුත්‍රි කරුණා මුදුතා උපෙක්ඛා වඩාගෙන සියසතන්හි ව්‍යුපයම ලබයි. සියසතන්හි ව්‍යුපයමයෙන් සමණසාමිච්චි - ප්‍රතිපදාමට පිලිපත්තේයයි කියමි. ඉදින් බ්‍රාහ්මණකුලයෙකුදු... ඉදින් චෛත්‍යකුලයෙකුදු... ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙකුදු ... ඉදින් යම් ම කුලයෙකිනුදු ගිහිගෙන් තික්ම සස්තට පැමිණීමේ වේ ද, හෙ ද බුදුන් වදහල දහම්චිතයට අවුදු මෙසේ මෙමුත්‍රි කරුණා මුදිතා උපෙක්ඛා හමාගෙන සියසතන්හි සන්තිදුම ලබයි. සියසතන්හි සන්තිදුමින් සමණසාමිච්චි - ප්‍රතිපදාමට පිලිපත්තේයයි කියමි.

12. බන්ධිතකුලා වෙපි අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, භො ව ආසවානං බයා අනාසමං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමජිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරති. ආසවානං බයා සමිණො භොති. බ්‍රාහ්මණකුලා වෙපි -පෙ- වේසාකුලා වෙපි -පෙ- සුද්දකුලා වෙපි -පෙ- යස්මා කසමා වෙපි කුලා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, භො ව ආසවානං බයා අනාසමං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨිවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමජිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරති. ආසවානං බයා සමිණො භොතිති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා හෙ හික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති

චූළඅස්සපුරසුත්තං දසමං.

මහායමකවග්ගො වතුපො.

තස්ස වග්ගස්ස උද්දනං.

ගිඤ්ඤකසාලවනං¹ පරිභාදාං පාපිමනො² සුභසම්මකතිසෙධො,³
චණ්ණපසිද්දනාදී ව⁴ ඉන්ද්‍රො කෙචච අස්සපුරං ජට්ටලොතාති.^{5*}

1. ගිඤ්ඤක ජකකසාලවනං, සී. ගිඤ්ඤකසාලවනං, භෟ.
2. පරිභාදාං පඤ්ඤාවග්ගො සී. පරිහරිතාං පඤ්ඤාවග්ගො, මජ්ඣං.
3. සුභ සම්මකතිසෙධො, සී. සුභසම්මකතිසෙධො, මජ්ඣං.
4. මුඛචණ්ණ පසිද්දනාදී, සී. මුඛචණ්ණපසිද්දනා, මජ්ඣං.
5. තසිතො කෙචචචස්සපුර ජට්ටලොතාති, සී. භෟ. වින්ද්‍රොකෙචචචඅස්සපුර ජට්ටලොත, මජ්ඣං.
* ගිඤ්ඤකජකක සාලවනං පරිහරිතාං පඤ්ඤාවග්ගො සම්මකතිසෙධො මුඛ චණ්ණපසිද්දනාදීතා හිට්ඨකෙචචච අස්සපුර ජට්ටලොතාති, සීඞු.

12. ඉදින් ක්ෂත්‍රියකුලයෙකුදු ගිහිගෙන් තික්ම සස්තට පැමිණියේ වේ නම්, හෙ ද ආසුච්ඡාය හෙතුයෙන් අනාසුච මූලය වූ වෙනොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදමියෙහි ම තමා විසින් වෙසෙසින් දූන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආසුච්ඡායහෙතුයෙන් ශ්‍රමණ වෙයි. ඉදින් බ්‍රාහ්මණ-කුලයෙකුදු... ඉදින් වෛශ්‍යකුලයෙකුදු... ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙකුදු... ඉදින් යම් ම කුලයෙකිනුදු ගිහිගෙන් තික්ම සස්තට පැමිණියේ වේ නම්, හෙද ආසුච්ඡාය හෙතුයෙන් අනාසුච මූලය වූ වෙනොවිමුක්ති ප්‍රඥ-විමුක්ති ඉතාත්මයෙහි ම තමා විසින් දූන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙයි. ආසුච්ඡායහෙතුයෙන් ශ්‍රමණ වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුටු සිතැති ඒ මහණනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස අභිනන්දන කළහ.

මූලඅක්ෂර සූත්‍රය දසවැනියි.

මහායමක වග සඟරවැනියි.

ඒ වර්ගයේ උද්දාය:

(‘එකං සමයං භගවා නාදිකෙ විහරති ගිඤ්ජකාවසථෙ’ යනාදීන් ආරබ්ධ) මූලගොඨිඛිත සූත්‍රය හා (‘එකං සමයං භගවා ගොඨිඛිතසාලචන දයෙ විහරති’ යනාදීන් ආරබ්ධ) මහා ගොඨිඛිත සූත්‍රය යන සූත්‍ර දෙක ය, (අහඤ්චා ගොභණං පරිහරිතුං, යනාදීන් වදාළ) මහාගොපාලක සූත්‍රය, (ඡිත්තං පාපිමිතො සෙනං’යි ‘පාපිමිතො’ යනු සඳහන් ලත්) මූලගොපාලක සූත්‍රය, තැවත මූලසම්මක සූත්‍රය හා (අනද තෙරණුවන් විසින් ‘සංඛු භනෙත භගවා මුහුතතං නිසීදතු’යි භගවත්වුගේ ගමනනිෂේධය කළ හෙ සඳහන් වන) මහාසම්මක සූත්‍රය, (පහයෙහි වැනුම් හා මුගලන් තෙරණුවන් කළ ඉදුහයෙන් එහි සැලුම් ආදිය ද, ‘සකකං දෙවානම්නදං සංවිහං ලොමිහට්ඨජාතං’යි ත්‍රයන ඉන්ද්‍රිය ද සඳහන් ලත්) මූලතණ්ඛාගබ්බය සූත්‍රය, (‘සාතියා නාම ගිකුන්තො කෙච්චට්ඨතතංසා’ යනාදීන් දැවිභතය සඳහන් ලත්) මහාතණ්ඛාගබ්බය සූත්‍රය, මහාඅක්ෂර සූත්‍රය, (‘තසමා න ජපිලකං ජවාධාරණ-මතෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි’යි ‘ජපිලක’යා පරිවර්තන කොට තමා මහණුවම් නභතනා වදාළ හෙ සඳහන් ලත්) මූලඅක්ෂර සූත්‍රයෙතැයි මෙසේ මහායමකවර්ගය නිමයේ යි.

5. චූළයමකවග්ගො

1. 5. 1.

සාලෙය්‍යකසුත්තං

1. ඵලං මේ සුත්තං: එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙකන සද්ධිං යෙන සාලා නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණභ්‍යාමො තදවසරී

2. අසොසාසුං ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: “සමණො ඛු ප්‍රණො ගොතමො සකාසුතො සකාසුලා පඛඛරිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙකන සද්ධිං සාලං අනුසුතොතො. තං ඛො පන භවන්තං¹ ගොතමං ඵලං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අඛුභ්‍යතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමබ්බුද්ධො විජ්ජාචරණං සමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදමමසාරපි සන්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සසාමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුසානං සයං අභිඤ්ඤා² සච්ඡිකන්ථා පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති අංදිකල්‍යාණං ඕජ්ජකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාන්ථං සඛ්‍යඤ්ඤං. කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දසොනං භොති”ති.

3. අඵ ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිණිං අපොකච්ච භගවන්තං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්ච භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු, සමෙමාදතිතං කථං සාරාණීයං³ විත්තාරෙත්ථා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්ච යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පනාමෙත්ථා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්ච භගවතො සන්තිකො නාමගොතනං සාවෙත්ථා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්ච තුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීත්තා ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං එතදවොචුං:

4. කො ඤු ඛො හො ගොතම භෙතු කො පච්චගො යෙනමිධෙකච්චෙව සත්තා කායසස භෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති?⁴ කො පන හො ගොතම භෙතු කො පච්චගො යෙනමිධෙකච්චෙව සත්තා කායසස භෙද පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති?

5. අධමමචරියා විසමමචරියා භෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙව සත්තා කායසස භෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. ධමමචරියා සමමචරියා භෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙව සත්තා කායසස භෙද පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

1. භගවන්තං, සී. 2. අභිඤ්ඤා, සී. කථෙවි. 3. සාරාණීයං, මජ්ඣං.
4. උපපජ්ජන්ති, සී. 5. ඛො පන භවං, සා.

5. මූලධර්මය වගය

1. 5. 1.

සාලෝයක සූත්‍රය

1 මා පිහිත් මෙසේ අසනලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහනික්කගන හා සමග කොසොල් දතවියෙහි (අතුරිතවාරිකා විසින්) සැරිසරනසේක් කොසොල් රැවිත්සේ සාලා නම් බමුණු ගමට වැඩිසේක.

2. සාලා බමුණුගාමී බමුණු ගැහැටියෝ “හවත්ති, සැහැපුත්, සැහැකුලෙන් පැවිදිපත්, මහණගොසුමිනු මහනික්කගන හා සමග කොසොල් දතවිහි සැරිසරනසේක් සාලාගමට වැඩිසේක්ල. ඒ හවත් ගොසුම ගොසුමවත්සේ මෙබදු කලණ සහති පැතැනැහිණ: ඒ හගවත්හු මෙ කරුණිනුදු අර්හත්ත, සමාන් සම්බුද්ධගත, විද්‍යාවරණසමපන්නගත, සුගතගත, ලොකවිත්ත, අනුභවර පුරුෂදම්මසාරවිගත, දෙවිමනිස්තට ශාක්‍යාගත, බුද්ධගත, හගවත්ත. ඒ හගවත්හු දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත මෙලොව හා, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමනිහුන් සහිත පුජාව නමා පිහිත් දුන පසක් කොට දන්වත් ඒ හගවත්හු ආදිකලාණ කොට මධ්‍යකලාණ කොට පශ්චිමාන කලාණ කොට සාඪි කොට සමාසඤ්ඤ කොට දහම් දෙසත්. කෙවලපරිපුරුණ පරිශුද්ධ බබ්බර පවසත්. එවත් රකතුන් දස්තෙක් වෙ නම් මහා මෑ නු”යි ඇහුනු මැහි.

3. එසඳ සාලාගම බමුණු ගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු ඵලභියහ. එලඹ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහු තුස්තට නිසි සිහිකරත්තට නිසි කපා කොට තිමිමා එකත්පස් ව හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ එකත් පස්ව හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමියෙහි නම්ගොත් අස්වා එකත්පස් ව හුන්හ. කෙනෙක් නිකඛි ව එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් සාලාගම බමුණුගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කලහ:

4. හවත් ගොසුම ගොසුම, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සතෙකි කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් පහ ව ගිය, නපුරුගහි ඇති, විනිපාත වූ, නිරු වැද ගනිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? හවත් ගොසුමගොසුම, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සතෙකි කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති සමභිලොකයට වැද ගනිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? ප්‍රඵවුත් හු.

5. ගැහැටියෙහි, අධිමිච්ඡා, පිෂමිච්ඡා හෙතුයෙන් මෙසේ මෙලොව කිසි සතෙකි කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් වෙන් ව සිටී, නපුරුගහි ඇති, විනිපාත වූ නිරු වැදගතිහි. ගැහැටියෙහි, ධම්මසා, සම්මිච්ඡා හෙතුයෙන් මෙසේ මෙලොව කිසි සතෙකි කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති සමභිලොකයට වැද ගනිතිහි වදලහ.

6. න ඛො මියං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සබ්බිනෙත්තන භාසිතස්ස වින්ථාරෙන අන්ථං අවිභතතස්ස වින්ථාරෙන අන්ථං ආජානාමි. සාධු නො භවං ගොතමො නථා ධම්මං දෙසෙතු යථා මියං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සබ්බිනෙත්තන භාසිතස්ස වින්ථාරෙන අන්ථං අවිභතතස්ස වින්ථාරෙන අන්ථං ආජාතෙය්‍යාමානී. තෙන හි ගහපතයො සුණංථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති. එවං භොති ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා ගගවතො පච්චස්සාසුං භගවා එතදවොච:

7 තිවිධං ඛො ගහපතයො කාශෙත අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති. චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති. තිවිධං මනසා අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති.

8. කථංඤච ගහපතයො තිවිධං කාශෙත අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාති හොති ලුද්දො¹ ලොභිතපාණී හතපහතෙ තිවිච්චො අදයාපනො² පාණභුතෙසු.³ අදිත්තාදුසි ඛො පන භොති, යං තං පරස්ස පරචිත්තපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා අදිත්තං⁴ ථෙය්‍යසඛිංතං ආදතා හොති. කාමෙසු මච්ඡාචාරී ඛො පන භොති, යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතාපිතුරකඛිතා⁵ ගාතුරකඛිතා භගිනීරකඛිතා ඤාතීරකඛිතා ගොතතරකඛිතා ධම්මරකඛිතා⁶ සසාමිකා සපරිදණ්ඩා, අනතමසො මාලාගුණපරිකඛිතතාපි, තථාරූපාසු මාරිතතං ආපජ්ජිතා හොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කාශෙත අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති.

9. කථංඤච ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදි හොති සභාගතො⁷ මාපරිසගතො⁸ මාඤ්ඤිමජ්ඣගතො මාසුගමජ්ඣගතො රජඤ්ඤ මජ්ඣගතො මා අභිනීතො සකඛිපුච්චො⁹ 'එහච්චො¹⁰ පුරිස යං ජානාසී තං වදෙහි'ති. සො අජානං මා ආහ ජානාමීති, ජානං මා ආහ න ජානාමීති, අපස්සං මා ආහ පස්සාමීති, පස්සං මා ආහ න පස්සාමීති. ඉති අත්තතෙතු මා පරතෙතු මා ආමිස කිඤ්චිකඛතෙතු මා සමපජානමුසා භාසිතා හොති. පිසුණොච්චො¹¹ ඛො පන භොති: ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං භෙදය, අමුත්ත මා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං භෙදය. ඉති සමග්ගාතං මා භෙදතා¹² හිත්තාතං මා අනුපදතා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගතඤ්ඤි වග්ගකරඤ්ඤි¹³ මාචං භාසිතා හොති. එරුසාවාචො¹⁴ ඛො පන භොති. යා සා මාචං අණඛකා¹⁵ කකකසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමන්තා අසමාධිසංචිතතතිකා, තථාරූපි මාචං භාසිතා හොති. සමථපලාපි ඛො පන භොති: අකාලවාදී අභුතවාදී අතස්සවාදී අධම්මවාදී අපිතයවාදී අතිධානච්චිං මාචං¹⁶ භාසිතා¹⁷ අසාලොන අනපදෙසං අපරියන්තච්චිං අතස්සසංභිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති.

1. ලුද්දො දුරුණො, මජ්ඣං. 2. අලජ්ජි අදයාපනො, සා.
 3. සබ්බපාණභුතෙසු, මජ්ඣං සා. 4. තං අදිත්තං, මජ්ඣං. සා. PTS.
 5. මාතාපිතුරකඛිතා, සීචු PTS. පොඤ්ඤෙසු නචී
 6. ධම්මරකඛිතා, සීචු. නචී. 7. සභගතො, සා.
 8. පරිසග්ගතො, සා. 9. සකඛිං පුච්චො, සා. 10. එමං භො, PTS; සී කච්චි.
 11. පිසුණොච්චො, සා. මජ්ඣං. පිසුණොච්චො පන, සී. කච්චි. 12. භෙදකො, මජ්ඣං.
 13. වග්ගකරඤ්ඤිවාචං, සී, නචී. 14. එරුසාවාචො, මජ්ඣං. සා.
 15. කණචකා, මජ්ඣං. 16. අතිධානච්චිවාචං, සී. කච්චි.
 17. භාසිතා හොති, සා.

6. “විඤ්ඤාන විසින් අභිච්ඡාය නොකළ, සැකෙවින් වදහළ, හවන් ගොසුම්ගොසුම්වත්තේ තෙල බස පිළිබඳ ව විඤ්ඤාන වශයෙන් අභිමානීය අපි නො දනුමිභ. හවන් ගොසුමින් විඤ්ඤාන විසින් අභිච්ඡාය නොකළ, සැකෙවින් වදහළ, තෙල බස ගෙන යම් සැටියෙකින් අපි විඤ්ඤාන විසින් අභි දුතැගනුමෝ නම්, හවන් ගොතමයන් වහන්සේ ඒ සැටියෙන් අපට දහම් දෙසනසේක් නම් මනා මැනු”යි සැලකලහ. “ගැහැටියෙහි, එසේ නම් අසව, මනාකොට මෙතෙක් කරව, කියමිභ”යි වදාලහ. හවන්හි, එසේ සැ යි සල්ගැමි බමුණුගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලහ:

7. ගැහැටියෙහි, කායආරයෙන් අධිමවයනී විෂමවයනී ත්‍රිපිටි වෙයි. වාක්ආරයෙන් අධිමවයනී විෂමවයනී වතුර්විටි වෙයි. මනෝආර-යෙන් අධිමවයනී විෂමවයනී ත්‍රිපිටි වෙයි.

8. ගැහැටියෙහි, කෙසේ කායආරයෙන් අධිමවයනී විෂමවයනී ත්‍රිපිටි වෙයි යත්: ගැහැටියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණ්ඩිතා කරනු වෙයි, කැකුළු වෙයි. ලොසින් වැකි අත් ඇති වෙයි. මෙරමා කෙටීමෙහි දු මැරීමෙහි දු නිවිච්ච වෙයි. ප්‍රාණීන් කෙරෙහි නිදුලි වෙයි. අභිනාදන් කරනුවෙයි. පරා අරන්, එසින්ම පරාසතු පරා තුටු කරන පිරිකරබඩු ගමිභි තැබුවා වෙමායි, අරන්හි තැබුවා වෙමයි ඇද්ද, ඒ නුදුන් දෑ සොයසඹ්ඛාතයෙන් (සොරහිතින්) ගත්තා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර ඇතිවෙයි: මාතුරකඛිතා ය, පිතුරකඛිතා ය, මාතාපිතුරකඛිතා ය, භාතුරකඛිතා ය, හනිතිරකඛිතා ය, ඤජිතිරකඛිතාය, ගොතතරකඛිතා ය, ධම්මරකඛිතා ය, සසාමිකා ය, සපරිදණ්ඛා යයි යම් ම සත්‍රි කෙනෙක් ඇද්ද, යටතින් මාලාදුමයෙන් විවාහපිණ්ඩ පිරිකෙව් ලද්දියක් හෝ ඇද්ද, එබඳු මාගමුන් කෙරෙහි මිච්චාචාරි භාවයට පැමිණෙන්නු වෙයි. ගැහැටියෙහි, මෙසේ කාදෙරින් අධිමවයනී විෂමවයනී ත්‍රිපිටි වෙයි.

9. ගැහැටියෙහි, කෙසේ වාක්ආරයෙන් අධිමවයනී විෂමවයනී වතුර්විටි වෙයි යත්: ගැහැටියෙහි, මෙලොව එකෙක් මුසවා බණනු වෙයි: සෙබෙහි සිටියේ වෙමයි, ගම්පිරිස්හි සිටියේ වෙමයි, නැමුළුයෙහි සිටියේ වෙමයි, සෙනකුලන් මැද සිටියේ වෙමයි, රජකුලන් මැද මහවිනිසෙහි සිටියේ වෙමයි, “එමිඛා පුරාමය, යමක් දන්හි ද, එ කියා” යි පුළුපුස්තාසදහා අභිමුඛයට කැදවනලදු ව, සාක්ෂි කොට පුළුපුස්තාලදු ව හේ නොදන්මින් හෝ දන්මි කියයි. දන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි, නොදන්මින් හෝ දන්මි කියයි, දන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි. මෙසේ ආනවගෙතුයෙන් වෙමයි, පරහෙතුයෙන් වෙමයි, අල්පමාත්‍ර අත්ලස්කෙතුයෙන් වෙමයි, දුත දුත මුසවා බණනු වෙයි. පිහුනුබස් ඇති වෙයි: මෙහි දී අසා මුන් බිඳුනා සදහා එතැන කියනු වෙයි, එතැන දී හෝ අසා උන් බිඳුනා සදහා මුතට කියනු වෙයි. මෙසේ සමිභි දෙයභළ බිඳුනේ හෝ වෙයි, බිඳුණු දෙයභළවන් විශෝචනු සදහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. වර්ග ව සිටිනු දක්නා කැමැතිසේ, වර්ගයෙහි ඇලුම් ඇතිසේ, වර්ග සිටිනා දුක තුස්තේ (සමග චූළනුදු බිදී යනසේ) වර්ග කරන බස් බණනු වෙයි. පරාස් බස් ඇති වෙයි: (ගරහනු අවමනු ඇ වදනින්) අඹු ඇති, කැකුළු, පරහට කුළු වූ, (විතත දුණු උදකරන) මෙරමා ඝටන, කොපයට අසල්ව සිටිනා, සමාධියට භානිකර යම් ම බස් ඇද්ද, එබඳු බස් බණනු වෙයි. පුලාප ඇති වෙයි: (සුතුකල් පියා) අසුතුකල කියනු වෙයි, නොවූ දෑ කියනු වෙයි, අභිච්ඡාන දෑ කියනු වෙයි, අසවභාව කියනු වෙයි, සංවරච්ඡා නොකියනු වෙයි, (ගාදයම්ඤ්ඤාමායෙහි) නිදහනට නොහිසි බස් බණනු වෙයි, අකාල-යෙහි සුත්‍රාපදෙශරහිත කොට පයනිතරහිත කොට අතභිභවහිත කොට බෙණේ. ගැහැටියෙහි, මෙසේ පිසිදෙරින් අධිමවයනී විෂමවයනී වතුර්විටි වෙයි.

10. කථංඤ්ච ගහපතයො තිවිධං මනසා අධිමමචරිතං විසමචරිතා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො, අභිජ්ඣාලු හොති: යං තං පරස්ස පරචිතතුපකරණං තං අභිජ්ඣිතා¹ හොති. 'අභො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති. ඛ්‍යාපනනවිතොතා ඛො පන හොති පදුට්ඨමනසඛිකපො: ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤනතු වා, වජ්ඣනතු වා, උච්ඡිජ්ජනතු වා, විනස්සනතු වා, ඉ වා අහෙසුං² ඉති වා'ති. ඕච්ඡාදිට්ඨි³ ඛො පන හොති විපරිතදස්සනො: නන්ථි දිනනං, නන්ථි සිට්ඨං, නන්ථි සුතං, නන්ථි සුකච්ඡුකකචාතං කම්මානං එලං විපාකො, නන්ථි අයං ලොකො, නන්ථි පරො⁴ ලොකො, නන්ථි මානං, නන්ථි පිතා, නන්ථි සත්තා මිපපාතිකා, නන්ථි ලොකෙ සමණ්ණාගමණා, සම්මානනා⁵ සම්මා පටිපන්නා යෙ ඉමංඤ්ච ලොකං පරංඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථි: පච්චෙදෙනති'ති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං මනසා අධිමමචරිතං විසමචරිතා හොති.

11. එවං අධිමමචරිතා විසමචරිතා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිඤ්චෙව ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජති.⁶

12. තිවිධං ඛො ගහපතයො කායෙන ධම්මචරිතං සමචරිතා හොති. චතුර්ධං වාචාය ධම්මචරිතං සමචරිතා හොති. තිවිධං මනසා ධම්මචරිතං සමචරිතා හොති.

13. කථංඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධම්මචරිතං සමචරිතා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො: පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති: නිභිතදණ්ඨො නිභිතසන්ඨො ලජ්ජි දයාපනො සධ්ධපාණකුතතිතානුකම්පි විහරති. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිච්චිතො හොති: යං තං පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා තං නාදින්නං⁷ ථෙය්‍යසඛිඛාතං අරභානා හොති. කාමෙසු මච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති: යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතෘපිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා භගිනීරකඛිතා ඤාතිරකඛිතා භොතතරකඛිතා ධම්මරකඛිතා සස්සාමිකා සපරිදණ්ඨා, අනතමෙසො මාලාගුණපරිකඛිතතාපි, තථාරූපාසු න වාරිතතං ආපජ්ජිතා හොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධම්මචරිතං සමචරිතා හොති.

1. අභිජ්ඣිතා, මජ්. PTS. 2. මං වා අහෙසුනති, සං. 3. මච්ඡාදිට්ඨිකො, මජ්. සං. සී. කථෙච්ච 4. පරලොකො, සී. කථෙච්ච. 5. සම්මානනා, මජ්. සී. කථෙච්ච 6. උපපජ්ජති, සී. 7. න තං අදින්නං, සං.

10. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මනෝඥානයෙන් අධිමවයනී විෂමවයනී ත්‍රිවිධ වේ ය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යාබහුල වෙයි. පරා අසත් යම් පිරිකර බඩු ඇද්ද, එබඩු (තමනට වුව මැනැව් යන) ලොබ සිතින් බලනු වෙයි. “අහෝ, පරාසතු යම් දූයෙක් වේ ද, ඒ මා යතු වේවයි” පතනුයේ වෙයි. විපත්සිත් ඇති වෙයි, දේවතයන් දුෂට විතතයබකලා ඇති වෙයි: “මෙසත්තූ සාතන ලබන්වයි හෝ, සිදුනා ලබන්වයි හෝ තසනුලබන්වයි හෝ, නොහොත් නතමක් වෙන්වයි හෝ” කියායි. විපයනීසදුර්ග ඇති මහදිවුයෙක් (අකුසලදුර්ග ඇතියෙක්) හෝ වෙයි: “දුත් දූය විපාක නැත. යාගවිපාක නැත. අමුතුමනට සුතු කල දන විපාක නැත. කුසලාකුසල කමයන්ගේ එලවිපාක නැත. (පරලොව සිටියානට) මෙලෝ නැත. (මෙලෝ සිටියානට) පරලෝ නැත. (මාපියන් කෙරෙහි සමයක් ප්‍රතිපත්ති - මිථ්‍යා ප්‍රතිපත්තියෙන් වන එල නැතියෙන්) මවු නැත. පියා නැත. (සැව උපදනා සතුන් නැතියෙන්) ඔපපාතික සත්වයෝ නැත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥතයෙන් පසක් කොට ගෙන පවසද්ද, එබදු සමයන් ගත, සමයක් ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ලොව නැත” කියායි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ මනදෙරින් අධිමවයනී විෂමවයනී ත්‍රිවිධ වෙයි.

11. ගැහැවියෙහි, මෙසේ අධිමවයනී විෂමවයනී හෙතුයෙන් කිසි සත්ව කෙනෙක් මෙසෙසින් කා බුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහ ව සිටී, නපුරු ගති ඇති, විවශ ව පතිත වන තිරයට වැද ගනිති.

12. ගැහැවියෙහි, කායඥානයෙන් ධම්මවයනී සම්මවයනී ත්‍රිවිධ වෙයි. මාත්ඥානයෙන් ධම්මවයනී සම්මවයනී චතුර්විධ වෙයි. මනෝඥානයෙන් ධම්මවයනී සම්මවයනී ත්‍රිවිධ වෙයි.

13. ගැහැවියෙහි, කෙසේ කාදෙරින් ධම්මවයනී සම්මවයනී ත්‍රිවිධ වේ ය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණ්ඩා හැර පියා පණ්ඩායෙන් දුරුවුයේ වෙයි: බහා ලු දඹු ඇති ව, බහා ලු සත් ඇති ව, (පාපජ්ඣප්පා ලක්ෂණ) ලජ්ජා ඇති ව, දයාපත්ත ව, සජ්ජිතන නිතානුකම්පි ව වාස කෙරෙයි. අසිනාදන් හැර පියා අසිනාදතින් වැලකියේ වෙයි: පරා අසත්, එසින් ම පරාසතු, තුටු උපදවන, පිරිකර බඩු ගමිසි තුටුවා වේවයි, අරන්සි තුටුවා වේවයි ඇද්ද, ඒ නුදුත් දූය යොගසබ්බානා සොරසිතින් නොගන්නා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිසකසර හැර පියා කාමයෙහි මිසකසරින් වැලකියේ වෙයි: මතුරකිතියාය, පිතුරකිතියාය, මාතාපිතුරකිතියාය භාතුරකිතියාය, හනිතිරකිතියාය, ඤාතිරකිතියාය, ගොතතරකිතියාය, ධම්මරකිතියාය, සසාමකාය, සපරිදණ්ඩා ය සි යම්ම සත්‍රි කෙනෙක්. ඇද්ද, යටතින් මල්දමින් පිරිකෙමි ලද්දියක් හෝ ඇද්ද, එබදු මාගමුත් කෙරෙහි මිථ්‍යාවාරිතියට නොපැමිණෙනු වෙයි. ගැහැවියෙහි මෙසේ කායඥානයෙන් ධම්මවයනී සම්මවයනී ත්‍රිවිධ වෙයි.

14. කථංඤ්ඤා ගහපතභ්‍යො චතුඛ්ඛිධං වාචාය ධම්මචරියා සම්මචරියා භොති? ඉධ ගහපතභ්‍යො එකච්චො චූඤ්ඤාචාදං පභාය මුඤ්ඤාචාදං පටිච්චරතො භොති: සහාගතො¹ වා පරිසභතො² වා ඤ්ඤාමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනීතො සක්ඛිපුට්ඨො:³ 'එහච්චො' පුරිස යං ජානාහි තං වදෙහි'ති. සො අජානං⁴ වා ආහ ත ජානාමිති, ජානං වා ආහ ජානාමිති, අපසං වා ආහ ත පසංමිති,⁵ පසං වා ආහ පසංමිති. ඉති අත්තභෙදා වා පරභෙදා වා ආමිසනිඤ්ඤිකභෙදා වා ත සමපජානමුඤ්ඤා භාසිතා භොති. පිසුණං වාචං⁶ පභාය පිසුණංය වාචං⁷ පටිච්චරතො භොති: ඉතො සුඤ්ඤා ත අමුත්ත අභිනාතා ඉමෙසං තෙදාය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ත ඉමෙසං අභිනාතා අමුත්ත භෙදාය ඉති භික්ඛානං වා සක්ඛාතා සභිතානං වා අනුපාදනා, සමඤ්ඤාරාමො සමඤ්ඤරතො සමඤ්ඤනඤ්ඤි සමඤ්ඤකරණිං වාචං⁸ භාසිතා භොති.

එරුසං වාචං¹⁰ පභාය එරුසංය වාචං¹¹ පටිච්චරතො භොති: යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමිතීයා හදායභිකමා පොරි ඛත්තජනකන්තා ඛත්තජනමනාපා තථාරුපිං වාචං භාසිතා භොති. සමඵපාලාපං පභාය සමඵපාලාපා පටිච්චරතො භොති: කාලවාදී භූතවාදී අත්චාදී ධම්මවාදී විනයවාදී, තිධාතච්චිං වාචං භාසිතා¹² කාලොත සාපදෙසං පරියන්තච්චිං අත්චාසංභිතං. එවං ඛො ගහපතභ්‍යො චතුඛ්ඛිධං වාචාය ධම්මචරියා සම්මචරියා භොති.

15. කථංඤ්ඤා ගහපතභ්‍යො තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සම්මචරියා භොති? ඉධ ගහපතභ්‍යො එකච්චො අනභිජ්ඣාලු භොති: යං තං පරසං පරිචිතතුපකරණං, තං නාභිජ්ඣිතා¹³ භොති: 'අහො වත යං පරසං තං මම අත්තා'ති. අභ්‍යාපනනවිතො ඛො පන භොති අපපද්ධම්මසධකපෙසා: 'ඉමෙ සත්තා අචෙරා අභ්‍යාපජ්ඣා¹⁴ අතීසා සුඛි අත්තානං පරිහරන්තු'ති. සමමාදිට්ඨි¹⁵ ඛො පන භොති අවිපරිතදසනො: 'අතී දින්නං, අතී සිට්ඨං, අතී හුතං, අතී සුකච්චකභවානං කම්මානං එලං විපාඤ්ඤා, අතී අයං ලොකො, අතී පරො ලොකො, අතී මානා, අතී පිතා, අතී සත්තා ඕපපාතිකා, අතී ලොකෙ සමණවුංසමණා සම්මඤ්ඤා¹⁶ සමමාපටිපන්නා, ගෙ ඉමඤ්ඤා ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකන්ධා පච්චෙදෙත්තී'ති. එවං ඛො ගහපතභ්‍යො තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සම්මචරියා භොති.

16. එවං ධම්මචරියා සම්මචරියා භෙදා ඛො ගහපතභ්‍යො එවමධෙකච්චෙව සත්තා කායසංඝ භෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ඣති.¹⁷

1. සහගතතො, ඝා. සිඞ්ඞ කථෙච්චි. 2. පරිසභතො, ඝා. සිඞ්ඞ කථෙච්චි.
 3. සක්ඛිං පුට්ඨො, ඝා. 4. එවං භො PTS. සිඞ්ඞ කථෙච්චි. 5. ත ජානං. සි.
 6. අපසංමිති, සි. 7. පිසුණංවාචං, සි. කථෙච්චි. 8. පිසුණංවාචං, සි. කථෙච්චි.
 9. සමඤ්ඤකරණිවාචං, සි. කථෙච්චි. 10. එරුසංවාචං, සි. කථෙච්චි.
 11. එරුසංවාචං, සි. කථෙච්චි. 12. භාසිතා භොති, ඝා.
 13. නාභිජ්ඣිතා, මජ්ඣං PTS. 14. අභ්‍යාපජ්ඣා, මජ්ඣං.
 15. සමමාදිට්ඨිකො ඛො, මජ්ඣං ඝා. සි. කථෙච්චි. 16. සමඤ්ඤා, මජ්ඣං ඝා.
 17. උපපජ්ඣති, සි.

14. ගැහැවියෙහි, කෙසේ වෘත්තීයයෙන් ධර්මවගීයා සම්මතයා වතුර්විධ වේය යත්: ගැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් මුසවා හැරැවියා මුසවායෙන් වැලකියේ වෙයි. සෙබෙහි සිටියේ වේවයි, ගම්පිරිස්හි සිටියේ වේවයි, නැමුළුයෙහි සිටියේ වේවයි, සේනාසමුහයන් මැද සිටියේ වේවයි, රජතුලන් මැද මහවිනිසෙහි සිටියේ වේවයි. “එමඛා පුරුෂය, යමක් දන්ති ද, එ කියා”හ පුළුල්කා සදහා අභිමුඛයට කැදවනලදු ව, සාක්ෂි කොට පුළුල්කාලදු ව, හේ නොදන්මින් හෝ නො දන්මී කියයි. දන්මින් හෝ දන්මී කියයි. නොදක්මින් හෝ නොදක්මී කියයි. දක්මින් හෝ දක්මී කියයි. මෙසේ ආනවහෙතුයෙන් වේවයි, පරහෙතුයෙන් වේවයි, අලාමානු අත්ලස්හෙතුයෙන් වේවයි, දුන දුන මුසවා නො බණනු වෙයි. පිසුනු බස් පියා පිසුනු බසින් වැලකියේ වෙයි. මෙහිදී අසා මුත් බිඳුනා සදහා එතැන නොකියනු වෙයි. එතැන දී හෝ අසා උත් බිඳුනා සදහා මුතව නොකියනු වෙයි. මෙසේ වීදුණු දෙයකඵලත් සකාන කරනු හෝ වෙයි. සමභි දෙයකඵලත් සකාන සදහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. සමග ව සිටිනු දක්නා කැමතියේ, සමභියෙහි ඇලුම් ඇතියේ, සමග ව සිටිනා දුක තුස්තේ, සමග කරන බස් බණනු වෙයි. පරාස් බස් පියා පරාස් බසින් වැලකියේ වෙයි. තිදෙස්, කනට හුවදා, පෙම් දනවන, ලගත්තා, පුරවැසියනට තිසි, බොහෝදෙනාට පිය වූ, බොහෝදෙනා මතවඩන යම් බස් ඇද්ද, එබදු බස් කියනු වෙයි. පුලාප පියා පලපින් වැලකියේ වෙයි. බුණුව මනා කල් බලා බණනු වෙයි. ඇතිසැටි බණනු වෙයි. අරුත් බණනු වෙයි. දහම් බණනු වෙයි. විනය දහම් බණනු වෙයි. යුතුකල කරුණු සහිත, පිරිසිදුම් ඇති, අරුත් ඇසිරි කල ලෙහි තිදහන් කලයුතු බස් බණනු වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ වෘත්තීයයෙන් ධර්මවගීයා සම්මතයා වතුර්විධ වෙයි.

15. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මනෝචාරයෙන් ධර්මවගීයා සම්මතයා ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධානබහුල නොවෙයි. පරාඅගන් එසින් ම පරාසතු තුටු දනවන, යම් පිරිකර බඩු ඇද්ද, ඒ ලොබසිතීන් නොබලනු වෙයි. “පරාසතු යම් දූයෙක් වේද, ඒ මී සතු වේවයි පනනුයේ නොවෙයි. විපත් සිත් ඇති නොවෙයි දොෂයෙන් දුෂට විතතසඛකලා ඇති නොවෙයි. “මේ සත්තු අවෙර ව, අව්‍යාධාධ ව, අතිස ව, සුඛිතව ආනම් පරිහරණ කෙරෙත්වා” කියාය. අවිපරිත දැන ඇති, සමගස් දූෂිත වෙයි. “දුන් දූය විපාක ඇත. යාග විපාක ඇත. අමුතුචනට සකස් කල දන විපාක ඇත. තුලලාතුලකමියන්ගේ ඵලවිපාක ඇත. මෙලෝ ඇත. පරලෝ ඇත. මවු ඇත. පියා ඇත. ඔපපාතික සත්තයෝ ඇත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂට ඥානයෙන් පසක් කොටගෙන පවසද්ද, එබදු සමගස්ගත, සමගස්ප්‍රතිපන්න මහණ බමුණෝ ලොව ඇත” කියාය. ගැහැවියෙහි, මෙසේ මනදෙරින් ධර්මවගීයා සම්මතයා ත්‍රිවිධ වෙයි.

16. ගැහැවියෙහි, මෙසේ ධර්මවගීයා සම්මතයා හෙතුයෙන් මෙලොව මෙසේ කිසි සත්ත කෙනෙක් කාමුත් මරණින් මතුයෙහි ශොභනගති ඇති ස්වභාවයට වැදගතීනි.

17. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැත්මහසල්කුලන්ගේ වේවයි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම් “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැත්මහසල් කුලන්ගේ වේවයි, සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බමුණු මහසල්කුලන්ගේ වේවයි, සහභාවයට පැමිණෙමි නම්, මනා මැනු” යි ... ගැහැවීමහසල්කුලන්ගේ වේවයි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු” යි කැමති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ගැහැවීමහසල් කුලන්ගේ වේවයි සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එ හෙයින්.

18. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිවුමහරජවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම් “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිවුමහරජ වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්. ගැහැවියෙහි. ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි තව්තිසාවැසි දෙවියන්ගේ... යාමී වැසි දෙවියන්ගේ...තුසි පුර වැසි දෙවියන්ගේ ... නිම්මාතරනී වැසි දෙවියන්ගේ ... පරතිමමිතවස වත්තිවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි. කැමති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි පරතිමමිත වසවත්ති දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි, එහෙයින්.

19. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම්, මනා මැනු”යි කැමති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බ්‍රහ්මකායිකදෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එ හෙයින්. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ආහ දෙවියන්ගේ ... පරිත්‍යාහ දෙවියන්ගේ ... අප්‍රමාණාහදෙවියන්ගේ ... ආහසාරදෙවියන්ගේ ... සුභ දෙවියන්ගේ ... පරිත්‍යාහදෙවියන්ගේ .. අප්‍රමාණසුභදෙවියන්ගේ ... සුභකිණික දෙවියන්ගේ ... වෙහප්පල දෙවියන්ගේ ... අවිහදෙවියන්ගේ... අනප්‍රදෙවියන්ගේ ... සුදසා දෙවියන්ගේ ... සුදසා දෙවියන්ගේ ... අකතිට්ඨකදෙවියන්ගේ ... ආකාසානඤ්චායනනුපග දෙවියන්ගේ ... විඤ්ඤාණඤ්චායනනුපග දෙවියන්ගේ .. ආකිඤ්චඤ්ඤායනනුපග දෙවියන්ගේ... නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය, ඒ කවරහෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එ හෙයින්.

20. ආකඛෙධග්ග වෙ ගභජනග්ගො ධම්මචාරී සමචාරී 'අනො චතාහං ආසවානං ඛගා අතාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨිව ධම්මෙ භගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති. ඨානං ඛො පතෙතං පිජ්ජන්තියං සො ආසවානං ඛගා අතාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨිව ධම්මෙ භගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තං කිසංගො භද්දා? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරීති¹.

21. එවං වූත්තෙ සාලොය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගභජනීකා භගවන්තං එතද වොචුං: "අභිකක්ඛන්තං හො ගොතමි, අභිකක්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නිකක්ඛජ්ජන්තං. වා උක්ඛක්ඛජ්ජන්තං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුභස්ස වා මග්ගං ආචිකෙඛග්ගං, අකිකාචෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය 'චක්ඛමිත්තො රූපානි දක්ඛන්ති'ති, එවමෙවං² හොතං ගොතමෙත අත්තක-පරියායෙත ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මගං භවන්තං³ ගොතමි. සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුභසිඤ්ච. උපාසකො තො භවං ගොතමො ධාරෙය්‍ය අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතෙ සරණං ගතෙ"ති⁴

සාලොය්‍යකසුත්තං පඨමං.

1. 5. 2.

වෙරඤ්ජක සුත්තං

1. එවං. මෙ සුත්තං: එකං සමගං භගවා, සාවච්ඡියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගභජනීකා සාවච්ඡියං පටිච්ඡන්ති කෙනෙවිදෙව කරණීයෙත.

2. අසොසාසුං ඛො වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගභජනීකා. "සමණො ඛලු හො ගොතමො සක්කපුත්තො සක්කක්ඛලා පඛඛරීතො සාවච්ඡියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තං ඛො පන භවන්තං⁵ ගොතමි. එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: ඉතීපි සො භගවා, අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පිජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ශ්‍රොකපිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමිත්තස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ශ්‍රොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බසම්මං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමිත්තස්සං සගං අභිඤ්ඤා⁶ සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදීකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සම්මඤ්ජන්තං. කෙවලපරි-පුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බුභම්චරියං පකාසෙති. සංචු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තං හොති"ති.

1. සමචාරී, මජ්ඣං. 2. එවමෙව, මජ්ඣං. සො. 3. භගවන්තං, සී. කත්ථි.
4. සරණංගතෙති, සී. කත්ථි. 5. භගවන්තං සී. කත්ථි.
6. අභිඤ්ඤාය කත්ථි

20. ගැහැවියෙකි, ඉදින් ධර්මාචාරී සමචාරී පුද්ගල “මම ආසුච්ඡයයෙන් අනාසුච මු වෙතොටිමුකති ප්‍රඥප්තිකති දුටුදුම්මයෙහි ම තමා විසින් දූත පසක් කොට උපතාගෙන වාස කෙරෙමි තම මනා මැනු”යි කැමැති වෙ තම, “හේ ආසුච්ඡයයෙන් අනාසුච මු වෙතොටිමුකති - ප්‍රඥප්තිකති දුටුදුම්මයෙහි ම තමා විසින් දූත පසක් කොට උපතා ගෙන වාස කෙරේ” යන තෙල කරුණ සිදුවන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධර්මාචාරී සමචාරී වෙයි. එහෙයිනි.

21. මෙසේ වදල කල්හි සල්ගම් වැසි බමුණු ගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කලහ: හවත් ගොසුම්ගොසුමෙකි, ඉතා මැනවි, හවත් ගොසුම්ගොසුමෙකි, ඉතා මැනවි. හවත් ගොසුම්ගොසුමෙකි, යම් පරිදි යවිහුරු කල දෑයක් හෝ උඩුහරු කරන්නේ වේ ද, පිලිසන් දෑයක් පිවර කරන්නේ වේ ද, මහ මුලාපත් යමකුට මහ හෝ ක්‍රියා පාහේ වේද. ‘ඇස් ඇතිසාහු රු දක්නාහ’ යි අදුරුයෙහි තෙල් පහත් ධරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිදි ම හවත් ගොසුම් ගොසුමින් විසින් තත්තියරින් දහම් පැවසිණි. තෙල අපි හවත් ගොනමයන් වහන්සේ සරණ කොට යමහ, ධර්මය හා බික්සහන ද සරණ කොට යමහ. හවත් ගොනමයන් වහන්සේ අද ආදිකොට අප දිවිහිමියෙන් සරණගත උපාසකයන් සේ රුජ්තාසේක්වයි සැල කලහ.

සාලයාක සූත්‍රය පලමු වැනිසි

1 5. 2.

වෙරඤ්ජක සූත්‍රය

1 මු විසින් මෙසේ අසනලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවත්නුවර ‘ජේතවන’ තම මු, අනන් වඩු මහසිට්ඨාණන්ගේ අරමිහි වැඩවසනසේක. එකල වෙරඤ්ජාවැසි බමුණු ගැහැටිහු කිසියම් කරුණක් සැවත්ති වාස කෙරෙති.

2. වෙරඤ්ජාවැසි බමුණුගැහැටිහු “හවත්ති, සැහැපුත්, සැහැකුලෙන් පැපිදිපත්, මහණගොසුම්හු සැවත් නුවර ‘ජේතවන’ තම මු, අනන්වඩු මහසිට්ඨාණන් අරමෙහි වැඩ වසනසේක්ල. ඒ හවත් ගොසුම් ගොසුමින්ගේ මෙවන් කලණ යසහි උස් ව තැගිණි: ඒ හගවත්හු මෙකරුණිහු දු අභිත්හ, සමාස්සබ්බුඤ්ඤායහ, පිදාවරණ සමපන්නායහ, සුගතයහ, ලොක-පිත්හ, අනුතරපුරුෂදම්මසාරපිත්හ, දෙවිභික්ඛනට ශාක්‍යායහ, බුඤ්ඤායහ, හගවත්හ ඒ හගවත්හු දෙවියන් සහිත බමුණු සහිත මරුන් සහිත මෙලොව හා, මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිහුන් සහිත ප්‍රජාව නමැටිසින් දූත, පසක් කොට දන්වති. ඒ හගවත්හු ආදිකලාණ කොට මධ්‍ය කලාණ කොට පයච්චිසාන කලාණ කොට සාථී කොට සමාසුච්ඡන කොට දහම් දෙසති. කෙවලපරිපුණී පරිපුඤ්ඤා බ්‍රහ්මචර්යා පවසති. එබඳු රහතුන්ගේ දර්ශනයක් වේ තම මනා මැනු” යි ඇසුහු මැයි.

3. අඵ ඛො වේරඤ්ඤකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා යෙන භගවා තෙනුප-
සඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිතී; අප්පෙකච්ච භගවන්තං අභිවාදෙතී; එකමන්තං
නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කථං
සාරාණීයං විතීසාරෙතී; එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච යෙන භගවා
තෙනඤ්ඤිං පණාමෙතී; එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච භගවතො
සන්ධිකෙ නාමගොතං සාවෙතී; එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච
තුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා ඛො වේරඤ්ඤකා
බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා භගවන්තං එතදවොචු:

4. කො ඤු ඛො හො ගොතමි හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්ච
සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතීං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජන්ති? කො පන හො ගොතමි හෙතු කො පච්චයො යෙනමි-
ධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජන්ති?

5. අධම්මචරියා විසම්මචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්ච
සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතීං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජන්ති; ධම්මචරියා සම්මචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්ච
සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

6. “න ඛො මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඞ්ඛිතෙතන භාසිතස්ස
විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිභවතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජාතාමි. සංඛු නො
භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු, යථා මගං ඉමස්ස භොතො
ගොතමස්ස සඞ්ඛිතෙතන භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිභවතස්ස විජ්ජාරෙන
අත්ථං ආජාතෙය්‍යාමා”ති.

7. තෙන හි ගහපතගො සුණාථ, සංඛුභං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමිති.
එචං ගොති ඛො වේරඤ්ඤකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා භගවතො පච්චසොයාසුං.
භගවා එතදවොච:

8. තිව්ඨං ඛො ගහපතයො කායෙන අධම්මචාරී විසම්මචාරී හොති.
චතුර්ධං වාචාය අධම්මචාරී විසම්මචාරී භොති. තිව්ඨං මනසා අධම්මචාරී
විසම්මචාරී හොති.

3. එක්කිති වෙරඤ්ජාවැසි බමුණුගැහැවිහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමඟ සමෙමාදනා කළහ. සමෙමාදනයට තිසි, හිඟිකරන්තට තිසි කපා කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමියෙහි නම්ගොත් අස්වා එකත්පස් ව හුන්හ. කෙනෙක් නිහඬ ව එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් වෙරඤ්ජාවැසි බමුණු ගැහැවිහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

4. හවත් ගොසුම්ගොඳුව, යම්කෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් පහව සිටි, නපුරු ගති ඇති, විනිපාත වූ තිරු වැද ගතිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? හවත් ගොසුම්ගොඳුව, යම්කෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති, සවගීලොකයට වැදගතිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? පුළුවන්හ.

5. ගැහැවියෙහි, අධම්මියා, විෂමමාදියාහෙතෙකුයෙන් මෙසේ මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් වෙන් ව සිටි නපුරුගති ඇති, විනිපාත වූ, තිරසට වැදගතිති ගැහැවියෙහි, ධම්මියා සමමාදියාහෙතෙකුයෙන් මෙසේ මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති, සවගීලොකයට වැදගතිති වදාළහ.

6. “හවත් ගොසුම්ගොඳුවන් විසින් විසාර විසින් අභි විභාග නොකළ, සැකෙවින් වදහළ, තෙල බස පිළිබඳ විසාරාපිමාණිය අපි නොදනුමහ. හවත් ගොසුමන් විසාර විසින් අභිවිභාග නොකළ, සැකෙවින් වදහළ තෙල බස ගෙන යම් සැටියෙකින් අපි විසාර විසින් අභි දූත ගනුමෝ නම්, හවත් ගොසුමයන් වහන්සේ ඒ සැටියෙන් අපට දහම දෙසන සේක් නම් මනා මැනු”යි ඔහු සැලකළහ.

7 ගැහැවියෙහි, එකරුණින් අසව, මනා කොට මෙතෙහි කරව, කියමහ”යි වදාළහ. ‘හවත්ති, එසේ යැ’යි වෙරඤ්ජායෙහි වාස කරන බමුණු ගැහැවිහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ.

8. ගැහැවියෙහි, කාදෙරින් අධම්මාරි විෂමමාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි. විසිදෙරින් අධම්මාරි විෂමමාරි පුද්ගල චතුර්විධ වෙයි. මතදෙරින් අධම්මාරි විෂමමාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

9. කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචාරී විසම්මාරී හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණ්ණිපාතී හොති උපද්ද ලොභිතපාණී හතපහතෙ නිවිට්ඨො අද්දසාපනො පාණ්ණෙනෙසු. අදීන්නාදුසී ඛො පන හොති: යන්තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා අදීන්නං ථෙය්‍යසධ්ධාතං ආදුතා හොති. කාමේසු මිච්ඡාචාරී ඛො පන හොති: යා නා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතෘපිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා භගිනීරකඛිතා ඤ්ඤනීරකඛිතා ගොතතරකඛිතා ධම්මරකඛිතා සසාමිකා සපරිද්දණ්ඩා, අත්තමසො මාලාගුණපරිකඛිතතාපි, තථාරූපාසු චාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචාරී විසම්මාරී හොති.

10. කථඤ්ච ගහපතයො චතුඛ්ඛිධං වාචාය අධම්මචාරී විසම්මාරී හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාචාදී හොති: සභාගතො වා පරිසභා නො වා ඤ්ඤතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො 'එහච්චො පුරිස යං ජාතාසි නං චදෙති'ති. සො අජාතං වා ආහ ජාතාමිති, ජාතං වා ආහ න ජාතාමිති, අපස්සං වා ආහ පස්සමිති, පස්සං වා ආහ න පස්සාමිති. ඉති අත්තහෙතු වා පරතෙතු වා ආමිසකිඤ්චිකඛගෙතු වා සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. පිසුතාචාචො ඛො පන හොති: ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදුය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදුය, ඉති සමිග්ගාතං වා හෙතතා භින්නාතං වා අනුප්පදුතා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනන්දී වග්ගකරණීං චාචං භාසිතා හොති. එරූසාචාචො ඛො පන හොති: යා සා වාචා අණ්ඩකා¹ කකකසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමිත්තා අසමාධි-සංචතතතිකා, තථාරූපිං චාචං භාසිතා හොති. සම්ඵපපලාපි ඛො පන හොති: අකාලචාදී අභුතචාදී අතත්චාදී අධම්මචාදී අවිනයචාදී අනිධංත-චතීං චාචං භාසිතා² අකාලෙන අතපදෙසං අපරිශන්නචතීං අතත්චාසංභිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුඛ්ඛිධං වාචාය අධම්මචාරී විසම්මාරී හොති.

11. කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචාරී විසම්මාරී හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො අභිජ්ඣාසු හොති: යං තං පරස්ස පරචිත්තු-පකරණං තං අභිජ්ඣිතා හොති: 'අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති.

1. කණ්ඩකා - මජ්ඣං, 2. භාසිතා හොති - ස්‍යා,

9 ගැහැවියෙහි, කෙසේ කාදේරින් අධිමවාරී විෂමවාරී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණිවා කරනු වෙයි: දරුණු වෙයි, ලෙසින් වැඩි අතැති වෙයි, මෙරමා නොපිමෙහිදු මැරීමෙහිදු නිවීමට වෙයි, ප්‍රාණීන් කෙරෙහි දයාරහිත වෙයි. අභිනාදන් ගනු වෙයි, පරා අයත්, පරාසතු තුටු දනවන පිරිකර බඩු ගමිහි තුටුවා වේවයි, අරත්හි තුටුවා වේවයි ඇද්ද, ඒ නුදුන් දූය සෙතසසබ්බාසාතයෙන් (සොර සිතීන්) ගන්නා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිසහසර ඇති වෙයි: මාතුරකඛිතාය, පිතුරකඛිතාය, මානාපිතුරකඛිතාය, මාතුරකඛිතාය, හගිතිරකඛිතාය, සැවිරකඛිතාය, ගොතතරකඛිතාය, ධම්මරකඛිතාය, සසායමිකාය, සපරි දණ්ඩාය හි යම් ම සත්‍රී කෙනෙක් ඇද්ද, යටතීන් මල්දමන් පිරිකෙවි ලද්දියක් හෝ ඇද්ද, එබඳු මානමුත් කෙරෙහි මිථ්‍යාවාදිතියට පැමිණෙනු වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ කසින් අධිමවාරී විෂමවාරී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

10. ගැහැවියෙහි, කෙසේ වචනයෙන් අධිමවාරී විෂමවාරී පුද්ගල වතුර්විධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි මෙලොව එකෙක් මුසවා බණනු වෙයි: සෙබෙහි සිටියේ වේවයි, ගම්පිරිස්හි සිටියේ වේවයි, නැමුළුයෙහි සිටියේ වේවයි, සෙතිකුලන් මැද සිටියේ වේවයි, රජකුලන් මැද මිහවිතියෙහි සිටියේ වේවයි. එමබා පුරුෂය, යම්ක් දන්ති ද, ඒ කියා”යි පුළුවස්නා සදහා ඉදිරියට කැඳවනුලදු ව, සාක්ෂි කොට පුළුවස්නාලදු ව, සේ නොදන්මින් හෝ දන්මි කියයි, දන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි, නො දක්මින් හෝ දක්මි කියයි, දක්මින් හෝ නොදක්මි කියයි. මෙසේ ආකමහෙතෙසෙන් වේවයි, පරහෙතෙසෙන් වේවයි, අලාමාත්‍ර අත්ලස් හෙතෙසෙන් වේවයි, දූත දූත මුසවා බණනු වෙයි. පිපුනු බස් ඇති වෙයි: මෙහිදී අසා මුත් බිඳුනා සදහා එතැන කියනු වෙයි. එතැන දී හෝ අසා උත් බිඳුනා සදහා මුතට කියනු වෙයි. මෙසේ සමහි දෙයහළු බිඳිනු හෝ වෙයි. බිඳුනු දෙයහළුවන් අසකාන සදහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. වර්ග සිටිනු දක්නා කාමැතියේ, වර්ගයෙහි ඇලුම් ඇතියේ, වර්ග සිටිනා දූත තුස්තේ, (හමග වුවනුදු බිඳියන සේ) වග කරන බස් බණනු වෙයි. පරුස් බස් ඇති වෙයි: (ගරහනු අවමනු ඇ වදනින්) අමු ඇති, කැකුළු, පරාසට කුළු වූ, (විතත දුෂණ උද කරන) මෙරමා සටන කොපයට අසල් ව සිටිනා, සමාධියට හානිකර යම් ම බස් ඇද්ද, එබඳු බස් බණනු වෙයි. පලස් ඇති වෙයි: (සුභකල් පියා) අසුතු කල කියනු වෙයි. නො වූ දූය කියනු වෙයි. අභිරහිත දූය කියනු වෙයි. අසව-හාව කියනු වෙයි. සංවර විනය නොකියනු වෙයි. (ලෙහි) තිදහනට නොනිසිබස් බණනු වෙයි. අකාලයෙහි සුත්‍රාපදෙශ රහිත කොට පයඝින්නා රහිත කොට අනභීසංගිත කොට බෙණේ. ගැහැවියෙහි, මෙසේ වචන-යෙන් අධිමවාරී විෂමවාරී පුද්ගල වතුර්විධ වෙයි.

11. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මතසින් අධිමවාරී විෂමවාරී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධාන බහුල වෙයි පරා අයත්, යම් ම තුටු කරන පිරිකර බඩු ඇද්ද, එබඩු (නමනට වුව මැනව යන) ලොබ සිතීන් බලනු වෙයි: “ගහන, පරාසතු යම් දූයෙක් වෙ ද ඒ මා සතු වෙවා” කියාය.

බ්‍යාපන්නවිනේයා බො පන කොති පද්ධතීමනසධකපෙපා: ‘ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානතු වා චජ්ඣනතු වා උච්ඡේජ්ජනතු වා විනස්සනතු වා, මා වා අකෙත්‍රං ඉති වා’ති. මිච්ඡාදිවසී¹ බො පන කොති විපරිතදස්සනො: නන්ධි දින්නං, නන්ධි සිට්ඨං, නන්ධි සුභං, නන්ධි සුකට්ඨකකට්ඨානං කමමානං ඵලං විපාකො, නන්ධි අයං ලොකො, නන්ධි පරො ලොකො, නන්ධි මාතා, නන්ධි පිතා, නන්ධි සත්තා ඕපපාතිකා, නන්ධි ලොකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨනතා යෙ ඉමඤ්ඤා ලොකා පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙනතීති. ඵලං බො ගහපතයො තිවිධං මනසා අධමමචාරී විහමචාරී හොති.

12. ඵලං අධමමචාරියා විහමචාරියා හෙතු බො ගහපතයො ඵචමුඛෙ- කච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙතු පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිජාතං නිරයං උපපජ්ජනති.

13. තිවිධං බො ගහපතයො කායෙන ධමමචාරී සමචාරී හොති. චතුඛ්ඛිධං වාචාය ධමමචාරී සමචාරී හොති. තිවිධං මනසා ධමමචාරී සම- චාරී හොති.

14. කථඤ්ඤා ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධමමචාරී සමචාරී හොති? ඉධ ගහපතයො ඵකච්චො පාණාතිපාතං පතාය පාණාතිපාතා පට්ඨිතො හොති, නිහිතදණ්ඩා නිහිතසභො ලජ්ජී දයාපනේනා සබ්බපාණ- භුතභිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදුතං පතාය අදින්නාදුතා පට්ඨිතො හොති: යන්නා පරස්ස පරචිත්තපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤාගතං වා, තං නාදින්නං ථෙය්‍යසඤ්චාතං න අදුතා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පතාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පට්ඨිතො හොති. යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතාපිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා ගගිතිරකඛිතා ඤ්ඤාතිරකඛිතා ගොතතරකඛිතා ධමමරකඛිතා සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අන්තමසො මාලාගුණපරිකඛිතතාපි, තථාරූපාසු න චාරිතතං අපජ්ජිතා හොති. ඵලං බො ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධමමචාරී සමචාරී හොති.

15. කථඤ්ඤා ගහපතයො චතුඛ්ඛිධං වාචාය ධමමචාරී සමචාරී හොති? ඉධ ගහපතයො ඵකච්චො මුසාවාදං පතාය මුසාවාද පට්ඨිතො හොති: යභාගතො වා පරිසග්ගතො වා ඤ්ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රුජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො: ‘ඵහමො ජුරිස, යං ජාතාසි තං වදෙති’ති සො අජාතං වා අාහ න ජාතාමිති, ජාතං වා අාහ ජාතාමිති, අපස්සං වා අාහ න පස්සාමිති, පස්සං වා අාහ පස්සාමි’ති.-

8. මිච්ඡාදිවසීකො - වජ්ඣං

විපත් සිත් ඇත්තේ දේශයෙන් දුෂට විනතකඩකලා ඇති වෙයි: “මේ සත්ත්‍ර ඝාතන ලබන්වයි හෝ, වධ ලබන්වයි හෝ, සිදුකා ලබන්වයි හෝ, නස්තා ලබන්වයි හෝ, නොහොත් නකමක් වෙන්වයි හෝ”යි කියයි. විපය්‍යාස දැන ඇති ඕසදුටුයෙක් හෝ වෙයි: “දුන් දූග විපාක නැත. යාග විපාක නැත. අමුතුවනට සුභකල දහ විපාක නැත. කුශලාකුශලකමයන් ගේ ඵලවිපාක නැත. (පරලොච සිටියානට) මෙලෝ නැත. (මෙලෝ සිටියානට) පරලෝ නැත. (මාපියන් කෙරෙහි සමාස් ප්‍රතිපත්ති - මිථ්‍යා ප්‍රතිපත්තියෙන් වන ඵල නැතිගෙන්) මවු නැත, පියා නැත. (සැව උපදනා සකුන් නැතිගෙන්) ඔපපාතික සත්වයෝ නැත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පර ලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් පසක් කොට ගෙන පවසද්ද, එබඳු සමාස්ගත, සමාස් ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ලොච නැත” කියයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ මතසින් අධමචාරී විෂමචාරී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

12. ගැහැවියෙහි, මෙසේ අධමචාරී විෂමචාරී කෙනෙකුගෙන් මෙලොච කිසි සත්ව කෙනෙක් මෙහෙයින් කාමුත් මරණින් මිතුගෙහි සැපයෙන් පහ ව සිටි, නපුරු ගති ඇති, විවශ ව පතිත වන තීරයට වැදගනිති.

13. ගැහැවියෙහි, කසින් ධම්මාරී සමචාරී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි. වචනයෙන් ධම්මාරී සමචාරී පුද්ගල වතුර්විධ වෙයි. මනසින් ධම්මාරී සමචාරී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

14. ගැහැවියෙහි, කෙසේ කසින් ධම්මාරී සමචාරී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොච ඵකෙක් පණ්ඩිතා භාරපියා පණ්ඩිතාගෙන් දුරුවුයේ වෙයි. බහාතැබු දඹු ඇති ව, බහා තැබු සත් ඇති ව, ලජ්ජා ඇති ව, දයාපන්න ව, සමීකතවතිතානු කම්පි ව වාස කෙරෙයි. අසිතාදන් භැරපියා අසිතාදන් වැලකියේ වෙයි: පරා අගන්, එසින් ම පරා සතු තුටුද පිරිකරබවු ගමිති තුටුමා වේවයි. අරන්ති තුටුමා වේවයි, ඇද්ද, ඒ නුදුන් දූග සෙතක සඬිතාතයෙන් නොගන්තා සුලු වෙයි. කාමියෙහි ඕසකසර ගැරපියා කාමියෙහි ඕසකසරින් වැලැකියේ වෙයි: මාතුරකම්තාග පිතුරකම්තාග, මාතෘපිතුරකම්තාග, භාතුරකම්තාග, ගතිතිරකම්තාග, සුභීරකම්තාග, ගොතතරකම්තාග, ධම්මරකම්තාග, සංඝාමිකාග, සපරි-දණ්ඩාගයි යම් ම යත්‍රි කෙනෙක් ඇද්ද, යවතින් මල්දමින් පිරිකෙච් ලද්දි-යක් හෝ ඇද්ද, එවන් මාගමුත් කෙරෙහි මිථ්‍යාචාරීතාව නොපැමිණෙනු වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ කසින් ධම්මාරී සමචාරී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි

15. ගැහැවියෙහි, කෙසේ වචනයෙන් ධම්මාරී සමචාරී පුද්ගල වතුර්විධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොච ඵකෙක් මුසවා භාරපියා මුසවාගෙන් වැලැකියේ වෙයි: සෙබෙහි සිටියේ වේවයි. ගම්පිරිස්හි සිටියේ වේවයි, නැමුඵයෙහි සිටියේ වේවයි, සෙනිකුලන් මැද සිටියේ වේවයි, රජකුලන් මැද මහවිනිගෙහි සිටියේ වේවයි “එමිඛා පුරුගය, යමක් දන්ති ද, ඒ කියා”යි පුඵවුත්තා සදහා නෙත්තියට කැඳවන ලද ව, සාක්ෂි කොට පුඵවුත්තාලද ව, ගේ නොදන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි. දන්වින් හෝ දන්මි කියයි. නොදක්මින් හෝ නොදක්මි කියයි, දක්මින් හෝ දක්මි කියයි. -

ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආවිසකිඤ්චිකඛ්භෙතු වා ත සමපජානමුසා භාසිතා හොති. පිගුත්තං වාචං පභාය පිගුත්තං වාචං පටිවිරතො හොති: ඉතො හුත්වා න අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා හුත්වා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුත්තං හෙදාය, ඉති භික්ඛානං වා සන්ධාතා සභිත්තානං වා අනුප්පදාතා, සමඤ්ඤාරාමො සමඤ්ඤාරතො සමඤ්ඤාදී සමඤ්ඤාරණීං වාචං භාසිතා හොති. ඵරුසං වාචං පභාය ඵරුසං වාචං පටිවිරතො හොති: යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා ඵපමනීයා කදායඛගමා පොරී ඛහුජනකත්තා ඛහුජනමිත්තාපා, නථාරුපී වාචං භාසිතා හොති. සමථපප්පාපං පභාය සමථපප්පාපා පටිවිරතො හොති¹ කාලවාදී භූතවාදී අපවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී, නිධානවතිං වාචං භාසිතා¹ කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංභිතං. ඵචං ඛො ගහපතයො චතුඛ්ඛිධං වාචං ධම්මවාදී සමමාරී හොති.

16. කථඤ්ච ගහපතයොතිවිධං මනසා ධම්මවාදී සමමාරී හොති? ඉධ ගහපතයො ඵකචේවා අනභිජ්ඣාලු හොති: යං තං පරස්ස පරවිතතුප-කරණං තං නාභිජ්ඣිතා හොති: අහො චත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති. අඛ්‍යාපන්තවිතො ඛො පත හොති අප්පද්ධම්මකඛකප්පො: ඉමෙ සත්තා අවෙරා අඛ්‍යාපජ්ඣා අනිසා හුඛි අත්තානං පරිහරතතුති. සමමාදිවදී² ඛො පත හොති අවිපරිවදස්සනො: අත්ථි දිත්තං, අත්ථි සිට්ඨං, අත්ථි හුත්තං, අත්ථි හුකචදුකකචානං සමමානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණ්ණාහමණො සමමහත්තා සමමාපටිපන්නා යෙ ඉමිඤ්ච ලොකං පරං ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා ඤජ්ඣකත්වා පච්චෙදන්තී'ති. ඵචං ඛො ගහපතයො තීවිධං මනසා ධම්මවාදී සමමාරී හොති.

17. ඵචං ධම්මවරියා සමමාරියා හෙතු ඛො ගහපතයො ඵචමධෙකචේව සත්තා කායස්ස හෙදා පරමමරණා හුගතීං සඤ්ඤා ලොකං උපපජ්ජන්ති.

18. ආකඛෙඛය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මවාදී සමමාරී 'අහො වතාභං කායස්ස හෙදා පරමමරණා ඛත්තිගමිභාසාලානං වා සහව්‍යන්තං³ උප-පජෙජ්ජන්ති, ඤානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරමමරණා ඛත්තිගමිභාසාලානං වා සහව්‍යන්තං උපපජෙජ්ජන්ති. තං කියස්ස හෙතු? තථාභි සො ධම්මවාදී සමමාරී. -

1. භාසිතා හොති - සෞ. 2. සමමාදිවදිතො - මජ්ඣ. 3. සහව්‍යන්තං - මජ්ඣ. සෞ.

මෙසේ ආනවහෙතුයෙන් වේවයි, පරහෙතුයෙන් වේවයි, ඇලුප් පමණ අත්ලස් හෙතුයෙන් වේවයි, දැන දැන මුසවා නො බණනු වෙයි. පිසුනු බස් පියා පිසුනු බසින් වැලැකියේ වෙයි: මෙහිදී අසා මුත් විදුනා සඳහා එතැන නොකියනු වෙයි. එතැන දී හෝ අසා උන් විදුනා සඳහා මුතට නොකියනු වෙයි. මෙසේ විදුණු දෙයහළුවන් සකින කරනු හෝ වෙයි. සමඟී දෙයහළුවන් ගලපනු සඳහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. සමග ව සිටිනු දක්නා කැමැතියේ, සමඟියෙහි ඇලුම් ඇතියේ, සමග ව සිටිනා දැක තුස්තේ, සමග කරන බස් බණනු වෙයි. පරුස බස් පියා පරුස බසින් වැලැකියේ වෙයි: නිදොස්, කතට පුවතු, පෙම් දැනවන, ලගන්තා, පුරට නිසි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනා මතවඩන, යම්බස් ඇද්ද, එබඳු බස් කියනු වෙයි. පලප් පියා පලපින් වැලැකියේ වෙයි: කල් බලා බණනු වෙයි. ඇඟී දැය බණනු වෙයි අරුත් බණනු වෙයි. දහම් බණනු වෙයි. චිතය බණනු වෙයි. යුතුකල කරුණු සහිත, පිරිසිදුම් ඇති, අරුත් ඇසිරි කල, ශ්‍රේණි නිදහන් කල යුතු, බස් බණනු වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ වචනයෙන් ධර්මාරී සම්මාරී පුද්ගල වතුර්විධ වෙයි.

16. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මනසින් ධර්මාරී සම්මාරී පුද්ගල ත්‍රිපිඨ වේය යන්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යාබහුල නොවෙයි. පරා අයත්, යම් පරාසතු තුටුද පිරිකරබඩු ඇද්ද, ඒ ලොබසිතින් නොබලනු වෙයි: “අහෝ පරා සතු යම් දෑයෙක් වේද, ඒ මාසතු වේවා” කියායි. පිපත් සිත් තැත්තේ ජොමයෙන් දුභව විතත සබ්බසා ඇත්තේ නොවෙයි: “මෙසත්ත අවෙර ව, අව්‍යාබාධ ව, අනිස ව, පුබ්බ ව, ආනම් පරිකරණ කෙරෙත්වා” කියායි. අවිපරිත දැන ඇති සමසක් දූරෙක වෙයි: “දුන් දෑ විපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත, අමුතුචතට සකස් කල දන විපාක ඇත, කුසලාකුලකමීයන්ගේ ඵලවිපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ ඇත, යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් පසක් කොට ගෙන පවසද්ද, එබඳු සමසගත, සමසක් ප්‍රතිපත්ත, මහණබමුණෝ ලොව ඇත” කියායි ගැහැවියෙහි, මෙසේ මනසින් ධර්මාරී සම්මාරී පුද්ගල ත්‍රිපිඨ වෙයි.

17. ගැහැවියෙහි, වෙසේ ධර්මවයසී සම්මවයසී හෙතුයෙන් මෙලොව මෙසෙසින් කිසි සත්ත කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි යොගනගති ඇති සාවභිලොකයට වැදගතිනි.

18. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධර්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැත්මහසල්කුලන්ගේ වේවයි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු” යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැත්මහසල් කුලන්ගේ වේව යි, සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය ඒ කවර හෙයින් යන්: හේ ධර්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්. -

ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මාරී 'අහො වතාහං' කායස්ස හෙද පරමමරණා බ්‍රාහ්මණමිතාසාලානං වා -පෙ- ගහපතිමිතාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා ගහපතිමිතාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මාරී.

19. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මාරී 'අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා වාතුමමකාරාජ්ජානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති' ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා වාතුමමකාරාජ්ජානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මාරී. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා නාවතීංසානං දෙව්‍යානං -පෙ- යාමානං දෙව්‍යානං -පෙ- තුසිතානං දෙව්‍යානං -පෙ- නිම්මානරතීනං දෙව්‍යානං -පෙ- පරනිම්මිතවසවනතීනං දෙව්‍යානං -පෙ- බ්‍රහ්මකායිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති' ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මකායිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මාරී.

20. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මාරී 'අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා ආභානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති' ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා ආභානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මාරී. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මාරී 'අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා පරිත්තානානං දෙව්‍යානං -පෙ- අප්පමාණාභානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- පරිත්තසුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- අප්පමාණසුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුභකිණ්ඨකානං¹ දෙව්‍යානං -පෙ- චෙහපථලානං දෙව්‍යානං -පෙ- අපිතානං දෙව්‍යානං අත්තපානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුදස්සානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුදස්සිතං දෙව්‍යානං -පෙ- අකතිවසිකානං දෙව්‍යානං -පෙ- ආකාසානඤ්චායතනුපගානං දෙව්‍යානං -පෙ- විඤ්ඤාණඤ්චායතනුපගානං දෙව්‍යානං -පෙ- ආකිඤ්චඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං -පෙ- නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති' ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මාරී.

1. සුභකිණ්ඨකානං - සිඹු සුභකිණ්ඨකානං - මජ්ඣ.

ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි බමුණු මහසල්කුලන්ගේ වේව සි, සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු සි ... ගැහැවීමහසල්කුලන්ගේ වේව සි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි ගැහැවීමහසල්කුලන්ගේ වේව සි සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්.

19. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි සිටුමහරජ වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි සිටුමහරජ වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි නවුනීසා වැසි දෙවියන්ගේ ... ගාම වැසි දෙවියන්ගේ ... තුසිපුර-වැසිදෙවියන්ගේ ... නිමමාතර්භී වැසි දෙවියන්ගේ ... පරනිමිතවසවතනි වැසි දෙවියන්ගේ ... බුහමකාසික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි බුහමකාසික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවරහෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්.

20. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි ආභද්දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි ආභද්දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි පරිතකාභ දෙවියන්ගේ ... අපමාණාභද්දෙවියන්ගේ ... ආභසාර දෙවියන්ගේ ... සුභ දෙවියන්ගේ .. පරිතකසුභද්දෙවියන්ගේ ... අපමාණසුභ දෙවියන්ගේ ... සුභසිඤ්ඤාක දෙවියන්ගේ ... වෙහපඵල දෙවියන්ගේ ... අපිත දෙවියන්ගේ... අතපපද්දෙවියන්ගේ ... සුදසා දෙවියන්ගේ ... සුදසා දෙවියන්ගේ ... අකනිට්ඨක දෙවියන්ගේ ... ආකාසානඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ ... විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ ... ආකිඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ ... තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණීන් මතුයෙහි තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවරහෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්.

21 ආකඤ්ඤායා චෙ භගවතො ධම්මචාරී සමචාරී අභො චතානං ආසවානං ඛයා අනාසම් චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨිච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ පිභරෙය්‍යනති' ණානා ඛො පනෙනං පිජ්ජති යං භො ආසවානං ඛයා අනාසමං චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨිච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ පිභරෙය්‍ය. තං කියස්ස භෙදා? තථා හි භො ධම්මචාරී සමචාරීහි.

22. එවං චූළෙන චෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවතං එතද-
චොවුං අභිකකන්තං භො භොතම, අභිකකන්තං භො භොතම. ඡෙය්‍ය-
ථාපි භො භොතම නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුඤ්ඤා වා මඤ්ඤා ආවිකෙඛය්‍ය, අකිකාචෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය: චකචුමනෙතා රුපාති දකඛිනතිති, එවමෙචං භොතා භොතමෙත අනෙකපරිනායෙත ධම්මො, පකාසිතො. එතෙ මයං භවන්තා භොතමිං සරණං භවන්තම ධම්මඤ්ච භිකචුසඛිඤ්ච. උපාසකො භො භවං භොතමො: ධාරෙදා අජ්ජතග්ගො පාණ්ණපෙතෙ භරණං ගතෙති.

චෙරඤ්ජකසුතතං දුතියං.

1. 5. 3.

මහාවෙදලල සුතතං

1. එවං ඡෙ සුතං: එතං සමයං භගවා සාවන්ධියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාභොවසීඡනා සායනභසමයං පතිසලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා සාවස්ඡනානා තෙචු පසඛකමි. උපසඛකමිඤා ආයස්මතා සාරිපුතෙනන සද්ධිං සමමාදී. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං¹ විනිසාරෙඤා එකමන්තං තිසිදී, එකමන්තං තිසිනො ඛො ආයස්මා මහාභොවසීඡනො ආයස්මන්තං සාරිපුතං එතදචොච:

2. "දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤාති ආවුඡො වුච්චති. කිත්තාවතා චු ඛො ආවුඡො දුප්පඤ්ඤාති වුච්චති"ති?

තප්පජානාති තප්පජානාතිති ඛො ආවුඡො, තස්මා දුප්පඤ්ඤාති වුච්චති. කිඤ්ච තප්පජානාති? ඉදං දුකඛනති තප්පජානාති, අයං දුකඛසමුද-
ගොති තප්පජානාති, අයං දුකඛතිරොථොති තප්පජානාති, අයං දුකඛ-
තිරොධගාමිති පටිපදාති තප්පජානාති. තප්පජානාති, තප්පජානාතිති ඛො ආවුඡො, තස්මා දුප්පඤ්ඤාති වුච්චති.

1. සාරණීයං, මජ්ඣං.

21. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධර්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම ආසුචක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ වේතොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදුමියෙහි ම තමා විසින් දැන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි නම්, මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ ආසුචක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ වේතොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදුමියෙහි ම තමා විසින් දැන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කමර හෙයින් යන්: හේ ධර්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්.

22. මෙහේ වදාල කල්හි වෙරඤ්ඤා වැසි බමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකලහ: හවන් ගොසුම්ගොසුවෙති, ඉතා මැනැවි. හවන් ගොසුම්ගොසුවෙති, ඉතා මැනැවි හවන් ගොසුම්ගොසුවෙති, ගම්පරිදි යටිහුරු කල දැයක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ වේ ද, පිලිසන් දැයක් විවර කරන්නේ වේද, මග මුද්‍රාපත් යමකුට මග කියා පාහේ හෝ වේ ද, එපරිදි ම හවන් ගොසුම්ගොසුවන් විසින් නත්තිගරීන් දහම් පැවැසිණි තෙල අපි හවන් ගොතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යමිම. ධර්මය හා බික්ඛනන ද සරණ කොට යමිම. හවන් ගොතමයන් වහන්සේ අද ආදි කොට දිවිසම්ගොන් සරණ හඬ උපායකයන් හේ අප රැස්තා සේක්වයි සැලකලහ.

වෙරඤ්ඤා සූත්‍රය දෙවැනියි.

1. 5. 3.

මහාවෙදලල සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙහේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ‘ජේතවන’ නම් වන, අනේවඩු මහසිට්ඨාණන්හේ අරමිහි වැඩවසනසේක එකල ආයුස්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ සවස්වරුගෙහි පලසමවසින් තැගි සිටියාහු ආයුමෙන් සැපියුන් තෙරුණුවන් කාරා එලෑඹියන එලඹි ආයුමෙන් සැපියුන් තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වූහ. තුන්තට කිසි සිහිකරනුවට කිසි බස් බැණ නිමවා එකත්පස්සි හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුමෙන් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුමෙන් සැපියුන් තෙරණුවන්ට තෙල සැලකලහ.

2. ‘ඇවැත්ති, දුෂ්ප්‍රාඥය, දුෂ්ප්‍රාඥයෙහි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කීපමණෙකින් දෘෂ්ට්‍රාඥයෙහි කියනු ලැබේ ද?’

‘තොදනිසි නොදනිසි යනු යම් හේතුයෙක් වේ ද, එහෙයින් ‘දුෂ්ප්‍රාඥය’ෙහි කියනු ලැබේ කුමක් නොදන්නේය යන්: ‘දුක මේ’යෙහි නොදන්නේය. ‘දු:බකමුද්‍රා මේ’යෙහි තොදන්නේය, ‘දු:බනිරොධ මේ’යෙහි නොදන්නේය. ‘දු:බනිරොධගාමිනි ප්‍රතිපත් මේ’යෙහි නොදන්නේය. ඇවැත්ති, මෙහේ ‘තොදනිසි තොදනිසි’ යන යම් හේතුවෙක් වේද, එහෙයින් ‘දුෂ්ප්‍රාඥය’ෙහි කියනු ලැබේ

3. සාධාවුසොති ඛො ආයසමා මිභාකොච්ඡිලතා ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්චා, අනුමොදිචා ආයසමනතං සාරිපුත්තං උත්තරි, පඤ්ඤා ආපුච්ඡි:

“පඤ්ඤාචා පඤ්ඤාචාති ආවුසො චූළච්ඡි කිත්තාවතා හු ඛො ආවුසො පඤ්ඤාචාති චූළච්ඡි”ති?

පජානාති පජානාතිති ඛො ආවුසො, තසමා පඤ්ඤාචාති චූළච්ඡි කිඤ්ච පජානාති? ඉදං දුක්ඛන්ති පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති, පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පපිපදති පජානාති. පජානාති පජානාතිති ඛො ආවුසො, තසමා පඤ්ඤාචාති චූළච්ඡි.

4. “විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණන්ති ආවුසො චූළච්ඡි කිත්තාවතා හු ඛො ආවුසො විඤ්ඤාණන්ති චූළච්ඡි”ති?

විජානාති විජානාතිති ඛො ආවුසො, තසමා විඤ්ඤාණන්ති චූළච්ඡි කිඤ්ච විජානාති: සුඛාන්තිපි විජානාති, දුක්ඛන්තිපි විජානාති, අදුක්ඛමසුඛන්තිපි විජානාති. විජානාති විජානාතිති ඛො ආවුසො, තසමා විඤ්ඤාණන්ති චූළච්ඡි.

5. “යා වාචුසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා උදහු විසංසට්ඨා, ලබ්භා ම පතිමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිචා විනිබ්භුජිචා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙභු”න්ති.

යා වාචුසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා, න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිචා විනිබ්භුජිචා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙභු. යඤ්චාවුසො පජානාති තං විජානාති. යං විජානාති තං පජානාති. තසමා ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා, න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිචා විනිබ්භුජිචා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙභුන්ති.

6. “යා වාචුසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංසට්ඨානං නො විසංසට්ඨානං කිං නානාකරණං”න්ති?

යා වාචුසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංසට්ඨානං නො විසංසට්ඨානං පඤ්ඤා භාවෙතඛබ්බා, විඤ්ඤාණං පරිඤ්ඤායානං. ඉදං තෙසං නානාකරණන්ති.

7. “චේදනා චේදනාති ආවුසො චූළච්ඡි කිත්තාවතා හු ඛො ආවුසො චේදනාති චූළච්ඡි”ති?

3. ඇවැත්ති, මැනැවැ”යි කියා ආශ්‍රමෙන් මහාකොටසිත තෙරණුවෝ ආශ්‍රමෙන් සැරිසුන් තෙරණුවන්ගේ බල අභිනන්දන කොට අනුමෝ ව ආශ්‍රමෙන් සැරිසුන් තෙරණුවන් මතුගෙහි පැන පුළුවන්හ:

“ඇවැත්ති, ‘පැනැතිය පැනැතිය’ යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කීපමණකින් පැනැතිය’යි කියනු ලැබේ ද?”

ඇවැත්ති, ‘දනී දනී’ යන යම්කෙතෙකක් වේද, එහෙයින් පැනැතිය’යි කියනු ලැබේ. කුමක් දන්නේය යත්: ‘දුක මේ’ යයි දන්නේය, ‘දුඃඛසමුදාය මේ’ යයි දන්නේය ‘දුඃඛනිරෝධ මේ’ යයි දන්නේය, ‘දුඃඛනිරෝධායාමිනී ප්‍රතිපත් මේ’ යයි දන්නේය. ඇවැත්ති, මෙසේ ‘දනී දනී’ යන යම් කෙතෙකක් වේද, එහෙයින් ‘පැනැතිය’යි කියනු ලැබේ.

4. “ඇවැත්ති ‘විඤනය විඤනය’යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කීපමණකින් ‘විඤනය’යි කියනු ලැබේ ද?”

ඇවැත්ති, ‘දන්නේය, දන්නේය’ යන යම් කෙතෙකක් වේද, එහෙයින් විඤනය’යි කියනු ලැබේ. කුමක් දන්නේය යත්: ‘සුඛවෙදනා ය’යි ද දන්නේය. ‘දුඃඛවෙදනා ය’ යිද දන්නේය. ‘අදුඃඛාසුඛවෙදනා ය’යි ද දන්නේය. ඇවැත්ති, මෙසේ ‘දන්නේය, දන්නේය’ යන යම් කෙතෙකක් වේද, එහෙයින් ‘විඤනය’ යි කියනු ලැබේ.

5. “ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤනයෙක් ඇද්ද, මේ දහම්හු (එකතොටපදදී ලකුණින්) සංසර්ග (මිශ්‍ර) වේද්ද? නොහොත් විසංසර්ග (අමිශ්‍ර) වේද්ද? මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පනවන්නට හැකි වේ ද?”

ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤනයෙක් ඇද්ද, මේ දහම්හු සංසර්ගයහ. මේ දහමුත් (අරමුණු ඇ විසින්) වෙන් වෙන් කොට වෙනස පනවන්නට නොද හැකිය. ඇවැත්ති, (මාගීප්‍රඥාව) යම් වතුසසතාරාධමියක් (ප්‍රඥනකාරා විසින්) දනී ද, (මගී විඤනය ද) ඒ දහම් (විඤන කාරා විසින්) දන්නේය. (මාගී විඤනය) යම් වතුසසතාරාධමියක් (විඤන කාරා විසින්) දනී ද, (මාගී ප්‍රඥාව ද) ඒ දහම් (ප්‍රඥනකාරා විසින්) දනී. එහෙයින් මේ දහම්හු සංසර්ගයහ. අසංසර්ග නොවෙත්. මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පනවන්නට නොද හැකිය.

6. “ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤනයෙක් ඇද්ද, සංසර්ග ව සිටි, අසංසර්ග නොවන, මේ දහමුත්ගේ වෙනස කිම?”

ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤනයෙක් ඇද්ද, සංසර්ග ව සිටි, අසංසර්ග නොවන, මේ දහමුත් අතුරින් (මාගී) ප්‍රඥාව භාවිත සුඛය. (විදගීනා) විඤනය පරිභෙද (පිරිසිදු දත සුඛ) වෙයි. මේ උත් දෙදෙනාගේ වෙනස යි.

7 “ඇවැත්ති, ‘වෙදනාය වෙදනාය’ යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කී පමණකින් වෙදනා’යි කියනු ලැබේ ද?”

වෙදෙති වෙදෙතිති ඛො ආවුසො, තසමා වෙදනාති වුච්චති කිඤ්ච වෙදෙති? සුඛමපි වෙදෙති, දුක්ඛමපි වෙදෙති, අදුක්ඛමසුඛමපි වෙදෙති. වෙදෙති වෙදෙතිති ඛො ආවුසො, තසමා වෙදනාති වුච්චතිති

8 “සඤ්ඤා සඤ්ඤාති ආවුසො වුච්චති කිතතාවතා නු ඛො ආවුසො සඤ්ඤාති වුච්චති”ති?

සඤ්ඤානාති සඤ්ඤානාතිති ඛො ආවුසො, තසමා සඤ්ඤාති වුච්චති. කිඤ්ච සඤ්ඤානාති? නීලකමපි සඤ්ඤානාති, පිතකමපි සඤ්ඤානාති, ලොහිතකමපි සඤ්ඤානාති, මදුනමපි සඤ්ඤානාති සඤ්ඤානාති, සඤ්ඤානාතිති ඛො ආවුසො, තසමා සඤ්ඤාති වුච්චති.

9. “යා වාචුසො වෙදනා යා ව සඤ්ඤා සඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා උදුහු විසංසට්ඨා, ලබ්භා ව පනිමෙහං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙඤ්ඤා”ති?

යා වාචුසො වෙදනා යා ව සඤ්ඤා සඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා. න ව ලබ්භා ඉමෙහං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙඤ්ඤා. සඤ්චාචුසො වෙදෙති තා සඤ්ඤානාති, සං සඤ්ඤානාති තං විජානාති, තසමා ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා. න ව ලබ්භා ඉමෙහං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙඤ්ඤාති

10. “නිසසවෙඨන හාචුසො පඤ්චගි ඉන්ද්‍රියෙහි පරිසුද්ධෙන මනෝ-විඤ්ඤාණෙන කිං තෙය්‍ය”ති?

නිසසවෙඨන හාචුසො පඤ්චගි ඉන්ද්‍රියෙහි පරිසුද්ධෙන මනෝවිඤ්ඤාණෙන අනන්තො ආකාශොති ආකාශානඤ්චායතනං තෙය්‍යං, අනන්තං විඤ්ඤාණනති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං තෙය්‍යං, තඤ්ච කිඤ්චිති ආකිඤ්චාඤ්ඤායතනං තෙය්‍යනති.

11. “තෙය්‍යං පනාචුසො ධම්මං කෙන පජානාති”ති,

තෙය්‍යං ඛො ආවුසො ධම්මං පඤ්ඤාචකවුතා පජානාතිති.

12. “පඤ්ඤා පනාචුසො කිම්ඤ්චිතං”ති?

පඤ්ඤා ඛො ආවුසො අභිඤ්ඤාභා පරිඤ්ඤාභා පභානභාති.

ඇමැත්ති, 'විදුතේය විදුතේ'ය යන යම් හෙතුයෙක් වෙද, එහෙයින් 'වෙදතා'යයි කියනු ලැබේ. කුමක් විදුතේය යත්: සුව අරමුණ ද විදුතේය. දුක් අරමුණද විදුතේ ය. නොදුක් නොසුව අරමුණද විදුතේය. ඇමැත්ති, මෙසේ, 'විදුතේය විදුතේ'යයි යම් හෙතුයෙක් වෙද, එහෙයින් 'වෙදතා' යයි කියනු ලැබේ.

8 "ඇමැත්ති, 'සංඥ, සංඤ'යයි කියනු ලැබේ ඇමැත්ති, කිපමණෙකින් 'සංඤ' යයි කියනු ලැබේ ද?"

ඇමැත්ති, 'හඳුනා ගනී, හඳුනා ගනී' යන යම් හෙතුයෙක් වෙද, එහෙයින් සංඥ යයි කියනු ලැබේ. කුමක් හඳුනා ගන්නේය යත්: තීර්ථවත ද, හඳුනාගනී, කසාවත ද හඳුනාගනී ලෙහෙවත ද හඳුනාගනී, සුදුවත ද හඳුනාගනී. ඇමැත්ති මෙසේ 'හඳුනා ගනී, හඳුනාගනී, යන යම් හෙතුයෙක් වෙද, එහෙයින් 'සංඤ'යි කියනු ලැබේ

9. "ඇමැත්ති, යම් වෙදතායෙක් ඇද්ද, යම් සංඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤනයෙක් ඇද්ද, මේ දහම්පු සංසඨය වෙද්ද? නොහොත් අසංසඨය වෙද්ද? මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පනවන්නට හැකි වේ ද?"

ඇමැත්ති, යම් වෙදතායෙක් ඇද්ද, යම් සංඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤනයෙක් ඇද්ද, මේ දහම්පු සංසඨයක. අසංසඨය නො වෙන්. මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පනවන්නට නො ද හැකිය. ඇමැත්ති, (වෙදතාව) යම් අරමුණක් විඳි ද, (සංඥව) ඒ අරමුණ හඳුනයි. (සංඥව) යම් අරමුණක් හඳුනා ද, (විඤනය ද) ඒ අරමුණ (විඤනයානස පිසින්) දනී එහෙයින් මේ දහම්පු සංසඨයක. නොසංසඨ නො වෙන්. මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පනවන්නට නො ද හැකිය.

10. "ඇමැත්ති, පඤ්චස්ඵයයන් පිසින් පරිත්‍යක්ත, පරිශුඬ, මනෝවිඤනයෙන් (රූපාවච්චකුර්ථධ්‍යානච්චතයෙන්) කුමක් දහසුතු ද?"

ඇමැත්ති, පසිඳුරන් පිසින් තිඃසාන, පරිශුඬ, මනෝවිඤනයෙන් 'අකාශය අනන්ත'යයි ආකාශානන්තරායතනය දත සුතුය. 'විඤනය අනන්ත' යයි විඤනයන්තරායතනය දත සුතුය 'කිසිදු තැනි'යි ආකිඤ්ච-ඤ්ඤායතනය දත සුතුය.

11 "ඇමැත්ති, ඥෙය ධර්මය මනාහි කිමෙකින් දන්නේ ද?"

ඇමැත්ති, ඥෙය මූ ධර්ම ප්‍රඥමඤ්ඤසින් දන්නේය.

12. "ඇමැත්ති, ප්‍රඥ වනාහි කිනම් අඵ ඇත් ද?"

ඇමැත්ති, ප්‍රඥව (අභිඤ්ඤෙය ධර්ම දනීනුයි) අභිඤ්ඤ අඵ කෙට ඇත. (පරිඤෙය ධර්ම දනීනුයි) පරිඤ්ඤ අඵ කොට ඇත (ප්‍රතානමස ධර්ම පහා නුයි) ප්‍රතාණ අඵ කොට ඇත.

13. කති පනාචුඡො පච්චයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදයාති?

ඥො ඛො ආචුඡො පච්චයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදයා පරතො ච ඝොසො, යොතිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආචුඡො ඥො පච්චයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදයාති.

14. කතීති පනාචුඡො අඛෙහති අනුග්ගහිතා සමමාදිට්ඨි වෙතො- විමුතතිඵලා ච හොති වෙතොවිමුතතිඵලානිසංසා ච. පඤ්ඤාවිමුතතිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුතතිඵලානිසංසා වාති?

පඤ්ඤාති ඛො ආචුඡො අඛෙහති අනුග්ගහිතා සමමාදිට්ඨි වෙතොවිමුතති- ඵලා ච හොති වෙතොවිමුතතිඵලානිසංසා ච. පඤ්ඤාවිමුතතිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුතතිඵලානිසංසා ච: ඉධාචුඡො සමමාදිට්ඨි සීලානුග්ගහිතා ච හොති, සුතානුග්ගහිතා ච හොති, සංකල්පානුග්ගහිතා ච හොති, සමථානුග්ගහිතා ච හොති, විපස්සනානුග්ගහිතා ච හොති. ඉමෙති ඛො ආචුඡො පඤ්ඤාති අඛෙහති අනුග්ගහිතා සමමාදිට්ඨි වෙතොවිමුතතිඵලා ච හොති වෙතොවිමුතතිඵලා- නිසංසා ච පඤ්ඤාවිමුතතිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුතතිඵලානිසංසා වාති.

15. කති පනාචුඡො ගචාති?

තයො මෙ ආචුඡො ගචා: කාම භවො රූපභවො අරූපභවොති.

16. කථං පනාචුඡො අයතිං පුතඛගචාභිතිබ්බතති හොතීති?

අවිජ්ජාතිවරණං ඛො ආචුඡො සත්තානං තණ්හාසඤ්ඤාජනානං තත්ත භත්තාභිතදුතා ඵලං අයතිං පුතඛගචාභිතිබ්බතති හෙ තීති.

17. කථං පනාචුඡො අයතිං පුතඛගචාභිතිබ්බතති න හොතීති?

අවිජ්ජාචරාගා ඛො ආචුඡො විජ්ජප්පාදා තණ්හාතිරොධා ඵලං අයතිං පුතඛගචාභිතිබ්බතති න හොතීති.

18. කතමං පනාචුඡො පඨමං ක්කිතන්ති?

ඉධාචුඡො භික්ඛු විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ඛමෙමහි සවිතකකං සවිචාරං විමෙකජං පිනිසුඛං පඨමං ක්කිතං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං චුච්චතාචුඡො පඨමං ක්කිතන්ති.

19. පඨමං පනාචුඡො ක්කිතං කතඛිතිකන්ති?

පඨමං ඛො ආචුඡො ක්කිතං පඤ්ඤාඛිතිකං: ඉධාචුඡො පඨමං ක්කිතං සමාපන්නස්ස භික්ඛුතො විතකෙකා ච වතතති විචාරො ච. පිති ච සුඛඤ්ඤා විතෙතකග්ගතා ච. පඨමං ඛො ආචුච්චො ක්කිතං ඵලං පඤ්ඤාඛිතිකන්ති.

1. කති අඛිතන්ති, ඡේසං.

13. ඇමැත්ති, සමාන්දූෂටී උත්පාදය පිණිස කෙතෙක් ප්‍රත්‍යයයෝ ඇද්ද?

ඇමැත්ති, සමාන්දූෂටී උත්පාදය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් ඇත: පරතොභොගය (සන්ප්‍රාය ධර්ම ශ්‍රවණය) හා යොනියොමනසිකාරය (තමන්ගේ උපාය මනසිකාරය) හා දෙකයි. ඇමැත්ති, සමාන්දූෂටී උත්පාදය පිණිස මොහු දෙදෙන ප්‍රත්‍යය වෙති.

14 ඇමැත්ති, කෙතෙක් අඛණයෙන් වහල ලැබූ සමාන්දූෂටීය වේතො-
පිමුක්තිය එල කොට ඇද්ද? වේතො විමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ඇද්ද?
ප්‍රඥවිමුක්තිය එලකොට ඇද්ද? ප්‍රඥවිමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ඇද්ද?

ඇමැත්ති, අඛණපහෙකින් අනුගාහිත සමාන්දූෂටීය වේතොපිමුක්තිය එල කොට ඇත. වේතොපිමුක්ති ඵලය අනුසස් කොට ද ඇත. ප්‍රඥ-
විමුක්තිය එල කොට ඇත. ප්‍රඥවිමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ද ඇත. ඇමැත්ති, මෙහි සමාන්දූෂටීය ශිලානුගාහිත ද වෙයි. ශ්‍රාතානුගාහිත ද වෙයි. සඛකථානුගාහිත ද වෙයි. සමථානුගාහිත ද වෙයි. විදර්ශනානුගාහිත ද වෙයි. ඇමැත්ති, මේ පහතින් වහල ලත් සම්දිට්ඨ වේතොපිමුක්තිය එල කොට ඇත්තේ ද වෙයි. වේතොපිමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ඇත්තේ ද වෙයි. ප්‍රඥවිමුක්තිය එල කොට ඇත්තේ ද වෙයි. ප්‍රඥවිමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ඇත්තේ ද වෙයි.

15. ඇමැත්ති, හවයෝ කෙතෙක් වෙද්ද?

ඇමැත්ති, මේ හවයෝ තුන් දෙනෙකි: කාමහවය, රූපහවය, අරූපහවයි.

16 ඇමැත්ති, මතු අකායෙහි පුතර්භවයෙහි ඉපැදීම කෙසේ වේ ද?

ඇමැත්ති, අවිද්‍යානිවරණ ඇති, තෘෂණා සංයෝජන ඇති සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ තත්ති රූපාදීඅභිතඤ්ඤයෙන් මෙසේ මතුයෙහි පුතර්භවයෙහි ඉපැදීම වෙයි.

17 ඇමැත්ති, අකායෙහි පුතර්භවයෙහි ඉපැදීම කෙසේ නොවේ ද?

ඇමැත්ති, අවිදුක්ඛය විරුගහෙතෙකුගෙන් වන අභිත් මාහී විදුක්ඛතාදයෙන් තෘෂණා ඝාය නිරෝධයෙන් මෙසේ මතුයෙහි පුතර්භවයෙහි ඉපැදීම නො වෙයි.

18. ඇමැත්ති, ප්‍රථමධ්‍යාන කවරේ ද?

ඇමැත්ති, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව අකුසල් දහමින් වෙන්ව ම සවිතකී, සවිචාර, විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා ගෙන වාස කෙරෙයි. ඇමැත්ති, මේ ප්‍රථමධ්‍යාන යයි කියනු ලැබේ.

19 ඇමැත්ති, ප්‍රථමධ්‍යානය කෙතෙක් අඛණ ඇද්ද?

ඇමැත්ති, ප්‍රථම ධ්‍යානය පඤ්චාඛිතික වෙයි. ඇමැත්ති, මෙසස්තෙහි පලමු දුභන් සම්චන් මහණහට විතකීය ද, විචාරය ද, ප්‍රීතිය ද, සුඛය ද, විචේතනකාග්‍රහා ද පවතින් ඇමැත්ති, මෙසේ පලමු දුභන් පඤ්චාඛිතික වෙයි.

20. පඨමං පනාචුසො කුතං කතඛගවිපසනිනං කතඛගසමන්තා-
ගතනති?

පඨමං ඛො ආචුසො කුතං පඤ්චඛගවිපසනිනං පඤ්චඛගසමන්තාගතනං:
ඉධාචුසො පඨමං කුතං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො කාමච්ඡන්දො පභිනො
තොති, ඛ්‍යාපාඤ්ඤ පභිනො තොති, පීනමිඤ්ඤං පභිනං හොති, උඤ්චච-
කුකකුච්චං පභිනං තොති, විචිකිච්ඡා පභිනං තොති. විතකෙකා ච චතතති
විචාරො ච පීති ච සුඛඤ්ච විනෙතකස්සචා ච. පඨමං ඛො ආචුසො
කුතං එවං පඤ්චඛගවිපසනිනං පඤ්චඛගසමන්තාගතනති.

21. පඤ්චමානි ආචුසො ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොචරානි,
න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චක්ඛුභොනති. සෙය්‍යපීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං
සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං ඛො ආචුසො
පඤ්චනනං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස
ගොචරවිසයං පච්චක්ඛුභොනතානං කිං පටිසරණං, කො ච තෙසං
ගොචරවිසයං පච්චක්ඛුභොතිති?

පඤ්චමානි ආචුසො ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොචරානි න
අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චක්ඛුභොනති සෙය්‍යපීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං
සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං ඛො ආචුසො
පඤ්චනනං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස
ගොචරවිසයං පච්චක්ඛුභොනතානං මනොපටිසරණං, මනො ච තෙසං
ගොචරවිසයං පච්චක්ඛුභොතිති.

22. පඤ්චමානි ආචුසො ඉන්ද්‍රියානි. සෙය්‍යපීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං
ඝාතින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමානි ඛො ආචුසො පඤ්චන්ද්‍රියානි කිං
පටිච්ච නිට්ඨන්තිති?

පඤ්චමානි ආචුසො ඉන්ද්‍රියානි. සෙය්‍යපීදං චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං
ඝාතින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං ඉමානි ඛො ආචුසො පඤ්චන්ද්‍රියානි
ආශ්‍රං පටිච්ච නිට්ඨන්තිති.

23. ආශ්‍ර පනාචුසො කිං පටිච්ච නිට්ඨන්ති.

ආශ්‍ර උසමං පටිච්ච නිට්ඨන්ති.

24. උසමා පනාචුසො කිං පටිච්ච නිට්ඨන්ති?

උසමා ආශ්‍රං පටිච්ච නිට්ඨන්ති.

25. ඉදුනෙව ඛො මයං ආචුසො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසි-
තං එවං ආජානාම: ආශ්‍ර උසමං පටිච්ච නිට්ඨන්ති. ඉදුනෙව ඛො මයං
ආචුසො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං එවං ආජානාම: උසමා ආශ්‍රං
පටිච්ච නිට්ඨන්ති. යථාකථං පනාචුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අනේඛං
දුට්ඨබ්බොති?

20. ඇවැත්ති, පලමු දෑහැන් අඛණ කෙතෙකින් විප්‍රතිණ වේ ද? අඛණ කෙතෙකින් සමනාගත වේ ද?

ඇවැත්ති, පලමු දෑහැන් පඤ්චාඛණ විප්‍රතිණ වෙයි. පඤ්චාඛණ සමනාගත වෙයි. ඇවැත්ති, මෙසස්තෙහි පලමු දෑහැන් සම්මන් මහණ හට කාමව්‍යන්ද ප්‍රතිණ වෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රතිණ වෙයි. චිතමධි ප්‍රතිණ වෙයි. උඤ්චවකුකකුච්ච ප්‍රතිණ වෙයි. විවිකිච්ඡා ප්‍රතිණ වෙයි. විතකීය ද විමාරය ද, ප්‍රීතිය ද, සුඛය ද, විතෙතකාග්‍රතා ද පවතින්. ඇවැත්ති, මෙසේ පලමු දෑහැන් පඤ්චාඛණ විප්‍රතිණ වෙයි. පඤ්චාඛණසමනාගත වෙයි.

21. ඇවැත්ති, මේ පඤ්චාඛණයෝ නානාවිෂය ඇත්තෝ වෙති. නානාවිෂයෝ ඇත්තෝ වෙති. උනුත්තේ ගොචරවිෂය වලද නො කෙරෙති. ඒ කවරහ යන්: වක්ඛරිඤ්ඤියය, ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤියය, ස්‍රාණෙඤ්ඤියය, ජ්ඣෙච්ඤ්ඤියය, කායෙඤ්ඤියයි. ඇවැත්ති, විෂය විසින් පාඨන්ගුත, ගොචර විසින් පාඨන්ගුත, උනුත්තේ ගොචර විෂය වලද නොකරන මේ පඤ්චාඛණයන්ගේ පිටිසරණ කිම? කවරෙක් උන්ගේ ගොචරවිෂය වලද කෙරේ ද?

ඇවැත්ති, නානාවිෂය වූ, නානාවිෂයෝ වූ, උනුත්තේ ගොචරවිෂය වලද නොකරන මේ ඉඤ්ඤියෝ පස්දෙනෙකි. ඔහු කවරහ යන්: වක්ඛරිඤ්ඤියය, ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤියය, ස්‍රාණෙඤ්ඤියය, ජ්ඣෙච්ඤ්ඤියය, කායෙඤ්ඤියයි. ඇවැත්ති, විෂය විසින් වෙන් ව සිටි, ගොචර විසින් වෙන් ව සිටි, උනුත්තේ ගොචර විෂය වලද නොකරන මේ පඤ්චාඛණයන්ගේ පිටිසරණ ජවන මතය වෙයි. (මනෙ.ආරික ගෝ පඤ්චාඛණ ගෝ) ජවනමතය උන්ගේ ගොචරවිෂය වලද කෙරෙයි.

22. ඇවැත්ති, මේ ඉඤ්ඤියෝ පස්දෙනෙකි ඔහු කවරහ යන්: වක්ඛරිඤ්ඤියය, ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤියය, ස්‍රාණෙඤ්ඤියය, ජ්ඣෙච්ඤ්ඤියය, කායෙඤ්ඤියයි. ඇවැත්ති, මේ පඤ්චාඛණයෝ කුමක් නිසා සිටිත් ද?

ඇවැත්ති, මේ ඉඤ්ඤියෝ පස්දෙනෙකි. ඔහු කවරහයන්: වක්ඛරිඤ්ඤියය, ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤියය, ස්‍රාණෙඤ්ඤියය, ජ්ඣෙච්ඤ්ඤියය, කායෙඤ්ඤියයි. ඇවැත්ති, මේ පසිදරෝ ආසු නිසා සිටිති.

23. ඇවැත්ති, ආසු කුමක් නිසා සිටිනේ වේද?

ආසු උසුම් නිසා සිටිනේ වෙයි

24. ඇවැත්ති, උසුම් කුමක් නිසා සිටිනේ වේද?

උසුම් ආසු නිසා සිටිනේ ය.

25. ඇවැත්ති, අපි දැන් ආසුමත් සැරිසුත් තෙරණුවන්ගේ බස් මෙසේ වචනා ගනුමහ: 'ආසු උසුම් නිසා සිටිනේය' යනුයි. ඇවැත්ති තවද අපි දැන් ආසුමත් සැරිසුත් තෙරණුවන්ගේ බස මෙසේ වචනා ගනුමහ: 'උසුම් ආසු නිසා සිටිනේය' යනුයි. ඇවැත්ති, කෙබඳු සෙයෙකින් මේ භාෂිතයාගේ අරුත් දත මනා වේ ද?

තෙන භාට්ඨසො උපමං තෙ කරිසාමි. උපමායපිඛෙකච්චෙ විඤ්ඤ පුරිසා භාසිතස්ස අන්ථං ආජාතන්ති. සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො තෙලසාදීපස්ස ක්‍යායනො අච්චිං පටිච්ච ආභා පඤ්ඤායති, ආභං පටිච්ච අච්චි පඤ්ඤායති, එවමෙව ඛො ආට්ඨසො ආයු උසමං පටිච්ච නිට්ඨති. උසමා ච ආයුං පටිච්ච නිට්ඨතිති.

26. තෙව නු ඛො ආට්ඨසො ආයුසඛිඛාරා තෙව චෙදනියා ඛමමා, උදහු අඤ්ඤා ආයුසඛිඛාරා අඤ්ඤා චෙදනියා ඛමමාති?

න ඛො ආට්ඨසො තෙව ආයුසඛිඛාරා තෙව චෙදනියා ඛමමා. තෙව ඛො ආට්ඨසො ආයුසඛිඛාරා අභිචිංසු තෙව චෙදනියා ඛමමා, නඤ්ඤං සඤ්ඤා-චෙදසිතතිරොධං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො චූට්ඨානං පඤ්ඤායෙඨ. යසමා ච ඛො ආට්ඨසො අඤ්ඤා ආයුසඛිඛාරා, අඤ්ඤා චෙදනියා ඛමමා, තස්මා සඤ්ඤාචෙදසිතතිරොධං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො චූට්ඨානං පඤ්ඤායතිති.

27. යද්‍ය නු ඛො ආට්ඨසො ඉමං කායං කති ඛමමා ජහන්ති, අථායං කායො උජ්ඣිතො අවකඛිතො සෙති යථා කට්ඨං අචෙතතන්ති?

යද්‍ය ඛො ආට්ඨසො ඉමං කායං තයො ඛමමා ජහන්ති: ආයු උසමා ච විඤ්ඤාණං, අථායං කායො උජ්ඣිතො අවකඛිතො සෙති යථා කට්ඨං අචෙතතන්ති.

28. යථායං ආට්ඨසො මනො කාලකතො, යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤා-චෙදසිතතිරොධං සමාපන්නො, ඉමෙසං කිං නානාකරණන්ති?

යථායං ආට්ඨසො මනො කාලකතො තස්ස කායසඛිඛාරා නිරුඤ්ඤා පටිපාසස්සඤ්ඤා. ච්චිසඛිඛාරා නිරුඤ්ඤා පටිපාසස්සඤ්ඤා. විතතසඛිඛාරා නිරුඤ්ඤා පටිපාසස්සඤ්ඤා. ආයු පරිකඛිණො. උසමා චූපසන්තා. ඉන්ද්‍රියාති විපරි-භින්නාති. යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤාචෙදසිතතිරොධං සමාපන්නො, තස්මා කායසඛිඛාරා නිරුඤ්ඤා පටිපාසස්සඤ්ඤා. ච්චිසඛිඛාරා නිරුඤ්ඤා පටිපාසස්සඤ්ඤා. විතතසඛිඛාරා නිරුඤ්ඤා පටිපාසස්සඤ්ඤා. ආයු අපරිකඛිණො. උසමා අචූපසන්තා. ඉන්ද්‍රියාති විපසන්තාති. යථායං ආට්ඨසො මනො කාලකතො යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤාචෙදසිතතිරොධං සමාපන්නො, ඉදං තෙසං නානාකරණන්ති.

29. කති පතාට්ඨසො පච්චයා අදුකඛමග්ගාය චෙතොච්චුතනියා සමාපත්තියාති?

ඇවැත්ති, එකරුණින් තොපට උපමාවක් කරමි. උපමායෙහුදු මෙලොව විඤ පුරුෂ කෙතෙක් භාෂිතයාගේ අභි වචනා ගතිති. ඇවැත්ති, යම් පරිදි දලන තෙල්පහන සිඵ නිසා අලු පැනේ ද, අලු නිසා සිඵ පැනේ ද, ඇවැත්ති, එපරිදිම ආයු උස්ම නිසා සිටුනේ ය. උස්ම ආයු නිසා සිටුනේ ය.

26. ඇවැත්ති, ඔහු ම ආයුසංඝකාර වෙද්ද? ඔහු ම වෙදනා ධර්මවෙද්ද? තොහොත් අන්හු ආයුසංඝකාර වෙද්ද? අන්හු වෙදනාධර්ම වෙද්ද?

ඇවැත්ති, ඔහු ම ආයුසංඝකාරයෝත්, ඔහු ම වෙදනාධර්මයෝත් තොවෙති. ඇවැත්ති, ඔහු ම ආයුසංඝකාරයෝත්, ඔහු ම වෙදනාධර්මයෝත් වූහු නම්, සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධ සම්චන් සම්චන් මහණහුගේ (සම්චන්) නැගීසිටුම් නො පැනෙන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම්හෙයෙකින් අන්හු ආයුසංඝකාරයෝ වෙද්ද, අන්හු වෙදනාධර්මයෝ වෙද්ද, එහෙයින්, සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසම්චන් සම්චන් මහණහුගේ (සම්චන්) නැගීම් පැනේය.

27. ඇවැත්ති, යම් දිනෙක කෙතෙක් දහම්හු මේ කය හැරැපියද්ද, එසඳ මේ කය හරනාලදු ව බැහැර තෙරනා ලදු ව අවෙතන වූ කාණ්ඨයක් සෙසින් හෝනේ වේ ද?

ඇවැත්ති, යම් කලෙක ආයුෂය, උස්මය, විඤනය යන දහම්හු තුන් දෙන මේ කය හැරැපියද්ද, එකල මේ කය හරනාලදු ව බැහැර තෙරනා ලදු ව හෝනේ වෙයි. අවෙතන කාණ්ඨයක් සෙසින.

28. ඇවැත්ති, යම් මේ පුද්ගලයෙක් මිලේ කල්පරිය කෙලේ වේ ද, යම් මේ මහණෙක් සඤ්ඤාවෙදසිත නිරෝධයට සම්චන්තේ වේ ද, මොවුන්ගේ වෙතන කවරේ ද?

ඇවැත්ති, යම් මේ පුද්ගලයෙක් මිලේ කල්පරිය කෙලේ වේ ද, උහුගේ ආචාර ප්‍රයෝස නිරුඳ්ධයක, නැවැතියක. විතනීච්චාරයෝ නටක, නැවැත්ක. සංඤ්ඤාවෙදනාවෝ බුත්ක, නැවැත්ක. ආයු සෂීණ විය. උසුම් සන්තින. ඉදුරහු නටක. යම් මේ මහණෙක් සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධයට සම්චන්තේ වේ ද, උහුගේත් කායසංඝකාරයෝ නිරුඳ්ධයක, ප්‍රතිප්‍රසුඛිධයක. වාක්සංඝකාරයෝත් නිරුඳ්ධයක, ප්‍රතිප්‍රසුඛිධයක. විතනසංඝකාරයෝත් නිරුඳ්ධයක, ප්‍රතිප්‍රසුඛිධයක. ආයු අපරිසෂීණ වෙයි. උස්ම අව්‍යුපයානන වෙයි. ඉද්දියයෝ විප්‍රසන්න වෙති. ඇවැත්ති, යම් මේ පුද්ගලයෙක් මිලේ කල්පරිය කෙලේ වේ ද, යම් මේ මහණෙක් සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධයට සම්චන්තේ වේ ද, මේ උන්ගේ වෙතන යි.

29. ඇවැත්ති, උපෙක්ඛාවෙතොවිබුකතියට සම්චදනට ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

චතතාරො ඛො ආවුසො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය වෙතොවිමුතතියා සමාපතතියා: ඉධාවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බව සොමනස්සදෙමනස්සානං අපඞගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසනීපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ක්කානං උපසමපජ්ජ විහරතී. ඉමෙ ඛො ආවුසො චතතාරො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය වෙතොවිමුතතියා සමාපතතියානී.

30. කථි පතාවුසො පච්චයා අනිමිතතාය වෙතොවිමුතතියා සමාපතතියානී?

දො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිතතාය වෙතොවිමුතතියා සමාපතතියා: සබ්බනිමිතතානඤ්ච අමනසිකාරො, අනිමිතතාය ච ධාතුයා මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො දො පච්චයා අනිමිතතාය වෙතොවිමුතතියා සමාපතතියානී.

31. කථි පතාවුසො පච්චයා අනිමිතතාය වෙතොවිමුතතියා සීතියානී?

තයො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිතතාය වෙතොවිමුතතියා සීතියා: සබ්බනිමිතතානඤ්ච අමනසිකාරො, අනිමිතතාය ච ධාතුයා මනසිකාරො, පුබ්බව අභිසංඛාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පච්චයා අනිමිතතාය වෙතොවිමුතතියා සීතියානී.

32. කථි පතාවුසො පච්චයා අනිමිතතාය වෙතොවිමුතතියා වුට්ඨානායානී?

දො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිතතාය වෙතොවිමුතතියා වුට්ඨානායා: සබ්බනිමිතතානඤ්ච මනසිකාරො, අනිමිතතාය ච ධාතුයා අමනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො දො පච්චයා අනිමිතතාය වෙතොවිමුතතියා වුට්ඨානායානී.

33. යා වායං ආවුසො අපමාණා වෙතොවිමුතති, යා ච අකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොවිමුතති, යා ච සුඤ්ඤතා වෙතොවිමුතති, යා ච අනිමිතතා වෙතොවිමුතති, ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙච නානාඛ්‍යඤ්ජනා ච, උදහු ඵකට්ඨා ඛ්‍යඤ්ජනමෙච තානනතී?

ඇමැත්තී, උපෙක්‍ෂාවෙතොවිමුක්තියට සමවදනට ප්‍රත්‍යයයෝ සතර දෙනෙක් ඇත: ඇමැත්තී, මේ සස්තෙහි මහණ සුඛය හා දුඃඛයාගේ ප්‍රත්‍යයයන් කැලෑ ම සොමිතස් දෙමිතසුත් හසන්තට යැමෙන් අදුඃඛ අසුඛ වූ උපෙක්‍ෂායෙන් ජනිත සමාතිපරිශුද්ධි ඇති, චතුර්ධාතය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ඇමැත්තී, උපෙක්‍ෂාවෙතොවිමුක්තියට සමවදනු පිණිස මේ (විභව) ප්‍රත්‍යයයෝ සතරදෙනෙක් ඇත.

30. ඇමැත්තී, අනිමිතතවෙතොවිමුක්තියට සමවදනට ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇමැත්තී, අනිමිතතවෙතොවිමුක්තියට සමවදනට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් ඇත: (රූපාදි) හැම තිමිති නොමෙතෙහි කිරිමය, අනිමිතත-ධාතු සබ්බාත කිලාණය මෙතෙහි කිරිමයි. ඇමැත්තී, අනිමිතතවෙතො-විමුක්තියට සමවදනට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් වෙති.

31. ඇමැත්තී, අනිමිතතවෙතොවිමුක්තියගේ ස්විතිය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇමැත්තී, අනිමිතතවෙතොවිමුක්තියගේ ස්විතිය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත: (රූපාදි) සජීතිමිතතයන් නොමෙතෙහි කිරිමය, තිලාණධාතු මෙතෙහි කිරිමය, කැලෑ ම අභිසංසකාරයි. (කාලපරිවේද කිරිමයි) ඇමැත්තී, අනිමිතතවෙතොවිමුක්තියස්විතිය පිණිස මේ ප්‍රත්‍යයයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති.

32. ඇමැත්තී, අනිමිතතවෙතොවිමුක්තියගේ (හවාඛක) ව්‍යුත්පාතය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇමැත්තී, අනිමිතතවෙතොවිමුක්තියගේ ව්‍යුත්පාතය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් ඇත: හැම තිමිති මෙතෙහි කිරිමය, අනිමිතතධාතු මෙතෙහි නො කිරිමයි. ඇමැත්තී, අනිමිතතවෙතොවිමුක්තියගේ ව්‍යුත්පාතය පිණිස මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් වෙති.

33. ඇමැත්තී, යම් මේ අප්‍රමාණා වෙතොවිමුක්තියගේ ඇද්ද, යම් ආකිඤ්චනා වෙතොවිමුක්තියගේ ඇද්ද, යම් ගුත්‍යතා වෙතොවිමුක්තියගේ ඇද්ද, යම් අනිමිතතා වෙතොවිමුක්තියගේ ඇද්ද, මේ දහම්පු නානාභීත් නානාව්‍යඤ්චන් වෙද්ද, නොගොත් එකාභී වෙද්ද? ව්‍යඤ්චනමාත්‍රය ම වෙනස් වේ ද?

යා චායං ආච්ඡසො අප්පමාණා වෙතොවිමුතති යා ච ආකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොවිමුතති යා ච සුඤ්ඤතා වෙතොවිමුතති, යා ච අනිමිත්තා වෙතොවිමුතති, අප්පි ඛො ආච්ඡසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා නානාධර්මා වෙච නානාඛ්‍යාඤ්ඤානා ච, අප්පි ච ඛො ආච්ඡසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා එකධර්මා ඛ්‍යාඤ්ඤානමෙච නානං.

84. කතමො චාච්ඡසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා නානාධර්මා වෙච නානාඛ්‍යාඤ්ඤානා ච?

ඉධාච්ඡසො භික්ඛු මෙතනාසභගතෙන වෙතසා එකං දීසං එරිඤ්ඤා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුසීං. ඉති උඤ්චිමධො තිරියං සඛබ්බි සඛබ්බතතාය සඛබ්බාචන්තං ලොකං මෙතනාසභගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේඛින එරිඤ්ඤා විහරති. කරුණාසභගතෙන වෙතසා -පෙ- මුද්දිතාසභගතෙන වෙතසා -පෙ- උපෙකඛාසභගතෙන වෙතසා එකං දීසං එරිඤ්ඤා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුසීං. ඉති උඤ්චිමධො තිරියං සඛබ්බි සඛබ්බතතාය සඛබ්බාචන්තං ලොකං උපෙකඛාසභගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේඛින එරිඤ්ඤා විහරති. අයං චූළචතාච්ඡසො අප්පමාණා වෙතො විමුතති.

කතමා චාච්ඡසො ආකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොවිමුතති?

ඉධාච්ඡසො භික්ඛු සඛබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමනිකකමම නප්පි කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං චූළචතාච්ඡසො ආකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොවිමුතති.

කතමා චාච්ඡසො සුඤ්ඤතාවෙතොවිමුතති?

ඉධාච්ඡසො භික්ඛු අරඤ්ඤගතො චා රුකඛමුලගතො චා සුඤ්ඤගාරගතො චා ඉති පටිසඤ්චිකඛති: සුඤ්ඤඤිදං අතොතන චා අතතනියොත චාති. අයං චූළචතාච්ඡසො සුඤ්ඤතා වෙතොවිමුතති.

කතමා චාච්ඡසො අනිමිත්තා වෙතොවිමුතති?

ඉධාච්ඡසො භික්ඛු සඛබ්නිඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනිමිත්තං වෙතො සමාහිං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං චූළචතාච්ඡසො අනිමිත්තා වෙතොවිමුතති.

අයං ඛො ආච්ඡසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා නානාධර්මා වෙච නානාඛ්‍යාඤ්ඤානා ච.

ඇවැත්ති, යම් මේ අප්‍රමාණා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් ආකිඤ්චනා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් ශුන්‍යතා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් අතිමිත්තා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, ඇවැත්ති, යම් නියරක් ගෙන “මේ දහම්හු නානාථීන් වෙති, නානා ව්‍යඤ්ඤන් වෙති” යි කියතෙද්ද, එබඳු කරුණෙක් ඇත. ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ලැබ “මේ දහම්හු එකාථී වෙති, ව්‍යඤ්ඤනමාත්‍ර ම වෙනසැ” යි කියගෙන් ද, එබඳු කරුණෙක් ද ඇත.

3෦. ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ගෙන “මේ දහම්හු නානාථී ද වෙති, නානා ව්‍යඤ්ඤන ද වෙති” යි කියගෙන් ද, ඒ කරුණ කවරේය යත්:

ඇවැත්ති, මෙසත්තෙහි මහණ මෙන්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැහැස (අරමුණු කොට) ගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙසින් ම දෙවන, තෙවන, සතරවන, දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස කැමතන්හි සමානවසමනායෙන් සමානතාවයන් ඇති ලොකය-විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අභවෙර, අව්‍යාබාධ, මෙමත්‍රියගත සිතින් ස්ඵරණ කොට වාස කෙරෙයි. කරුණාසහගත සිතින්... මුද්ධාසහගත සිතින්... උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොටගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙසින් ම දෙවන, තෙවන, සතරවන, දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස කැමතන්හි සමානවසමනායෙන් සමානතාවයන් ඇති ලොකය-විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අභවෙර, අව්‍යාබාධ, උපෙක්‍ෂා-සහගත සිතින් අරමුණු කොටගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, මෝ අප්‍රමාණා වෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, ආකිඤ්චනා වෙතොවිමුක්ති කවර යත්: ඇවැත්ති, මේ සත්තෙහි මහණ සමීප්‍රකාරයෙන් විශුද්ධානන්‍යායනතය ඉක්ම ‘කිසිත් නැති’ යි ගෙන ආකිඤ්චනායනතය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, මෝ ආකිඤ්චනායනතවෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, ශුන්‍යතා වෙතොවිමුක්ති කවර යත්: ඇවැත්ති, මේ සත්තෙහි මහණ අරණ්‍යගත වූයේ හෝ වාක්‍ෂමුලගත වූයේ හෝ ශුන්‍යාගාරගත වූයේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කෙරෙයි: “ආත්ම ආත්මීය විසින් මේ ශුන්‍ය වේය” යි කියයි. ඇවැත්ති, මෝ ශුන්‍යතා වෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, අතිමිත්තාවෙතොවිමුක්ති කවර යත්: ඇවැත්ති, මේ සත්තෙහි මහණ රාගාදී කැමතිමිති නොමෙනෙහි කිරීමෙන් අතිමිත්තාවෙතොසමාධිය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, මෝ අතිමිත්තාවෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ගෙන “මේ දහම්හු නානාථී ද වෙති, නානා ව්‍යඤ්ඤන ද වෙති” යි කියතෙද්ද, මේ ඒ කරුණ වෙයි.

35. කතමො වාට්ඨසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මො එකච්චා, බ්‍යඤ්ඤතමෙව නානං?

රුගො ඛො ආට්ඨසො පමාණකරණො, දොසො පමාණකරණො, මොහො පමාණකරණො. තෙ ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො පභිනා උච්ඡින්නා- මුලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. යාවතා ඛො ආට්ඨසො අපමාණා වෙතො විමුත්තියො, අකුප්පා තාසං වෙතොට්ඨුත්ති අඤ්ඤමකඛායතී. සා ඛො පනාකුප්පා වෙතොට්ඨුත්ති සුඤ්ඤ, රුගෙන සුඤ්ඤ, දොසෙන සුඤ්ඤ මොහෙන.

රුගො ඛො ආට්ඨසො කිඤ්චනො, දොසො කිඤ්චනො, මොහො කිඤ්චනො. තෙ ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො පභිනා උච්ඡින්නා මුලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. යාවතා ඛො ආට්ඨසො ආකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොට්ඨුත්තියො, අකුප්පා තාසං වෙතොට්ඨුත්ති අඤ්ඤමකඛායතී. සා ඛො පනාකුප්පා වෙතොට්ඨුත්ති සුඤ්ඤ, රුගෙන, සුඤ්ඤ, දොසෙන, සුඤ්ඤ මොහෙන.

රුගො ඛො ආට්ඨසො නිමිත්තකරණො, දොසො නිමිත්තකරණො, මොහො නිමිත්තකරණො. තෙ ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො පභිනා උච්ඡින්නා මුලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. යාවතා ඛො ආට්ඨසො අනිමිත්තා වෙතොට්ඨුත්තියො අකුප්පා තාසං වෙතොට්ඨුත්ති අඤ්ඤමකඛායතී. සා ඛො පනාකුප්පා වෙතොට්ඨුත්ති සුඤ්ඤ, රුගෙන, සුඤ්ඤ, දොසෙන සුඤ්ඤ මොහෙන.

අයං ඛො ආට්ඨසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මො එකච්චා, බ්‍යඤ්ඤතමෙව නානං.

ඉදමචොචායසමා සාපිපුත්තො. අත්තමනො ආයසමා මහා භ්‍යාට්ඨිත්තො ආයසමත්තො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනංජීතී.

මහාවෙදලල සුත්තං නතීසං.

35. ඇවෑත්ති, යම් කරුණක් ගෙන “මේ දහම්හු එකාච්චි වෙති, ව්‍යඤ්ජනමාත්‍ර ම වෙනසි”යි කියනෙද්ද, ඒ කරුණ කවරේ ද?

ඇවෑත්ති, රාගය ප්‍රමාණකරණ වෙයි. දෝෂය ප්‍රමාණකරණ වෙයි. මොහය ප්‍රමාණකරණ වෙයි. ඔහු ක්ෂීණාසුච මහණහට ප්‍රතිණ වෙයි. උසුන්මුල් වෙයි. මුදුන්සුන් තලක් සෙසින් කල අවසානකභාව ඇති වෙයි. කල අභාව ඇති වෙයි. මතුපයෙහි නුපදනා සැහැපි ඇති වෙයි. ඇවෑත්ති, යම් පමණ අපමාණා වෙතොවිමුක්තීහු ඇද්ද, උන් අතුරින් අකොප්‍ය (අභීත්ඵල) වෙතොවිමුක්තී අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. ඒ අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තීය රාග විසින් ගුත්‍ය වෙයි දෝෂ විසින් ගුත්‍ය වෙයි. මොහ විසින් ගුත්‍ය වෙයි.

ඇවෑත්ති, රාගය කිඤ්චනයෙකි. දෝෂය කිඤ්චනයෙකි. මොහය කිඤ්චනයෙකි. ඔහු ක්ෂීණාසුච මහණහට ප්‍රතිණයක. උසුන්මුල්ක. තාලාලාසානුකාතයහ අභාවකාතයහ මතු අනුතපාදධම්මයක. ඇවෑත්ති, යම් පමණ අකිඤ්චනයා වෙතොවිමුක්තීහු ඇද්ද, ඔවුන්තුරින් අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තීය අග්‍රයයි කියනු ලැබේ ඒ අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තීය රාග විසින් ගුත්‍ය වෙයි. දෝෂ විසින් ගුත්‍ය වෙයි. මොහ විසින් ගුත්‍ය වෙයි.

ඇවෑත්ති, රාගය නිමිත්තකරණයෙකි. දෝෂය නිමිත්තකරණයෙකි. මොහය නිමිත්තකරණයෙකි. ඔහු ක්ෂීණාසුච මහණහට ප්‍රතිණයක. උසුන් මුල්ක. තාලාලාසානුකාතයහ. අභාවකාතයහ. මතු අනුතපාදධම්මයහ ඇවෑත්ති, යම් පමණ අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තීහු ඇද්ද, ඔවුන්තුරින් අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තී අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. ඒ අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තීය රාග විසින් ගුත්‍ය වෙයි. දෝෂ විසින් ගුත්‍ය වෙයි. මොහ විසින් ගුත්‍ය වෙයි.

ඇවෑත්ති, යම් නියරක් ගෙන “මේ දහම්හු එකාච්චි වෙති, ව්‍යඤ්ජනමාත්‍ර ම වෙනසි” යි කියනෙද්ද, මේ ඒ නියර වෙයි.

ආයුෂමත් සැරිසුත් මහ තෙරණුවෝ මෙය දෙසුහු. (සොම්නසින්) ගත් සින් ඇති ආයුෂමත් මහාසකාලසිභ මහතෙරහු ආයුෂමත් සැරිසුත් මහ තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අභිනන්දන කලහ.

1. 5 4.

චූළවෙදලල සුත්තං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රජතභෙ පිඨරති වෙඵචනෙ කලඤ්ඤනිවාසෙ. අඵ ඛො විසාඛො උපාසකො යෙන ධම්මදින්නා භික්ඛුනී තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා ධම්මදින්නා භික්ඛුනිං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො විසාඛො උපාසකො ධම්මදින්නං භික්ඛුනිං එතදවොච:

1. සක්කායො සක්කායොති අයෙස වුච්චතී. කතමො ණු ඛො අයෙස සක්කායො වුතො: භගවතාති?

පඤ්ච ඛො ඉමෙ ආවුසො විසාඛ උපාදනකඛකිං සක්කායො වුතො: භගවතා. සෙයාපීදං: රුපුපාදනකඛකිං වෙදනුපාදනකඛකිං සඤ්ඤපාදනකඛකිං සඛ්ඛාරුපාදනකඛකිං පිඤ්ඤඤ්ඤපාදනකඛකිං. ඉමෙ ඛො ආවුසො විසාඛ පඤ්චුපාදනකඛකිං සක්කායො වුතො: භගවතාති.

2. සාචු අයොති ඛො විසාඛො උපාසකො ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ධම්මදින්නං භික්ඛුනිං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡී: සක්කායසමුදයො සක්කායසමුදයොති අයෙස වුච්චතී. කතමො ණු ඛො අයෙස සක්කායසමුදයො වුතො: භගවතාති?

යායං ආවුසො විසාඛ තණ්හා පොතොභවිකා නන්දිරුගසභගතා තත්ත තත්තාභිනන්දිතී, සෙයාපීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා. අයං ඛො ආවුසො විසාඛ සක්කායසමුදයො වුතො: භගවතාති.

3. සක්කායනිරොධො සක්කායනිරොධොති අයෙස වුච්චතී. කතමො ණු ඛො අයෙස සක්කායනිරොධො වුතො: භගවතාති?

යො ඛො ආවුසො විසාඛ තස්සායෙව තණ්හාය අසසපිරිගනිරොධො වාගො පටිනිස්සනො මුත්ති අනාලයො, අයං ඛො ආවුසො විසාඛ සක්කායනිරොධො වුතො: භගවතාති

4. සක්කායනිරොධගාමිනී පටිපදා සක්කායනිරොධගාමිනීපටිපදාති අයෙස වුච්චතී. කතමො ණු ඛො අයෙස සක්කායනිරොධගාමිනීපටිපදා වුතො: භගවතාති?

1. 5. 4.

වූලවෙදල සූත්‍රය

ම) විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජශාසන නුවර (ලෙහෙඤ්ඤා නම් දුනුයෙන්) කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳවනයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි විසාඛ උච්ඡු ධම්මදින්නා මේහෙණ කරා එළඹිණ. එළඹ ධම්මදින්නා මේහෙණ ඇදුරු කොට වැද එකත්පසෙක සිත. එකත්පස් ව හුන් විසාඛ උපාසක ධම්මදින්නා මේහෙණට (සකකායො-ආදී) තෙලබස් කී:

1. අග්‍යාවෙති, 'සත්කාය, සත්කාය' යි කියනු ලැබේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කවර දහමෙක් 'සත්කාය' යි වදාරන ලද්දේ ද?

ඇමැත විසාඛයෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ උපාදානසංඝට ප්‍රත්‍යය වූ සකකාය 'සත්කාය' යි වදාරන ලද්දේය. හෙ ඥාණය යන්: රූපොපාදානසකකාය, වෙදනොපාදානසකකාය, සංඥොපාදානසකකාය, සංඝකාරොපාදානසකකාය, විඤ්ඤොපාදානසකකාය. ඇමැත විසාඛයෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ පඤ්චාපාදානසකකාය 'සත්කාය' යි වදාරන ලදී.

2. විසාඛ උපාසක 'අග්‍යාවෙති, බුණුසේ මැනවැ' යි ධම්මදින්නා මේහෙණගේ බසට තුටු ව, අනුමෝදන් ව ධම්මදින්නා මේහෙණ මතුයෙහි (ආපුච්ඡා විසින්) පැන පිළිවිත්: අග්‍යාවෙති, 'සත්කාය සමුදය, සත්කාය සමුදය' යි කියනු ලැබේ. අග්‍යාවෙති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කිනම් දහමෙක් 'සත්කාය සමුදය' යි වදාරන ලද්දේ ද?

ඇමැත විසාඛයෙහි, පුනභීවය පිණිස වැටෙන, නන්දිරාගසහගත, ඒ ඒ හවයෙහි ඇලුම් කරන යම් මේ තෘෂණා ඇද්ද, ඕ කවර යන්: කාම තෘෂණාය, භවතෘෂණාය, විභවතෘෂණාය. ඇමැත විසාඛයෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ තෘෂණා 'සත්කාය සමුදය' විසින් වදාරන ලදී.

3. අග්‍යාවෙති, 'සත්කායනිරොධා සත්කායනිරොධා' යි කියනු ලැබේ. අග්‍යාවෙති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කිනම් දහමෙක් 'සත්කාර නිරොධා' යි වදාරන ලද්දේ ද?

ඇමැත, විසාඛයෙහි, එම තෘෂණාවගේ යම් අශෙෂවිරාගනිරොධයෙක් ත්‍යාගයෙක් ප්‍රතිනිසංඝටියෙක් විමුක්තියෙක් අනාලයෙක් ඇද්ද, ඇමැත විසාඛයෙහි, තෘෂණාවගේ මේ අශෙෂවිරාගනිරොධය 'සත්කාය නිරොධා' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලදී.

4. අග්‍යාවෙති, සත්කායනිරොධාගාමිනී ප්‍රතිපදාය, සත්කායනිරොධා-ගාමිනීප්‍රතිපදාය' යි කියනු ලැබේ. අග්‍යාවෙති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කිනම් ප්‍රතිපදා 'සත්කායනිරොධාගාමිනීප්‍රතිපදාය' යි වදාරන ලදී ද?

අයමෙව ඛො ආවුසො විසංඛ අරියො අට්ඨඛිතිකො මග්ගො සක්කාය-
නිරොධගාමිනීපට්ඨපදා. වුත්තා භගවතා සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමා-
සඛකපො සමමාචාරා සමමාකම්මනො සමමාආජ්චො සමමාචාරාමො
සමමාසති සමමාසමාසිති.

5. තඤ්ඤෙව හු ඛො අයෙස උපාදානං තෙව පඤ්චුපාදනකඛකා,
උදගු අඤ්ඤං හු ඛො පඤ්චුපාදනකඛකෙති උපාදානනි?

ත ඛො ආවුසො විසංඛ තඤ්ඤෙව උපාදානං, තෙව පඤ්චුපාදනකඛකා,
තපි අඤ්ඤෙහු පඤ්චුපාදනකඛකෙති උපාදානං. යො ඛො ආවුසො විසංඛ
පඤ්චුපාදනකඛකෙසු ඡන්දර්භො, තං තත්ථ උපාදානනි.

6. කථං පනෙය්‍ය සක්කායදිට්ඨි භොතීති?

ඉධංවුසො විසංඛ අසුභවා පුච්ඡන්තො අරියානං අදස්සාපී අරිය-
ධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො, සපුරිසානං අදස්සාපී සපුරිස-
ධම්මස්ස අකොවිදො සපුරිසධම්මෙ අවිනීතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති,
රූපචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා රූපං, රූපසම්මං වා අත්තානං.
වෙදනං අත්තාතො සමනුපස්සති, වෙදනාචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා
වෙදනං, වෙදනාය වා අත්තානං. සඤ්ඤං අත්තතො සමනුපස්සති, සඤ්ඤ
චන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා සඤ්ඤං, සඤ්ඤාය වා අත්තානං. සංඛාරෙ
අත්තාතො සමනුපස්සති, සංඛාරචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා සංඛාරෙ,
සංඛාරෙහු වා අත්තානං විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණ-
චන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණසම්මං වා අත්තානං.
ඵවං ඛො ආවුසො විසංඛ සක්කායදිට්ඨි භොතීති

7. කථං පනෙය්‍ය සක්කායදිට්ඨි න භොතීති?

ඉධංවුසො විසංඛ සුභවා අරියසාවමකො අරියානං දස්සාපී අරියධම්මස්ස
කොවිදො අරියධම්මෙ සුචිතො, සපුරිසානං දස්සාපී සපුරිසධම්මස්ස
කොවිදො සපුරිසධම්මෙ සුචිතො න රූපං අත්තතො සමනුපස්සති,
න රූපචන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා රූපං, න රූපසම්මං වා
අත්තානං. න වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, න වෙදනාචන්තං වා
අත්තානං, න අත්තති වා වෙදනං, න වෙදනාය වා අත්තානං. න සඤ්ඤං
අත්තතො සමනුපස්සති, න සඤ්ඤාචන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා
සඤ්ඤං, න සඤ්ඤාය වා අත්තානං. න සංඛාරෙ අත්තතො සමනුපස්සති,
න සංඛාරචන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා සංඛාරෙ, න සංඛාරෙහු
වා අත්තානං. න විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, න විඤ්ඤාණචන්තං
වා අත්තානං, න අත්තති වා විඤ්ඤාණං, න විඤ්ඤාණසම්මං වා අත්තානං.
ඵවං ඛො ආවුසො විසංඛ සක්කායදිට්ඨි න භොතීති.

ඇමැත, විශාඛයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ අර්ථවග්ගිමය ම 'සත්කායතිරොධගාමිනීප්‍රතිපදා'යයි වදාරනලදු. කෙ කෙසේය යත්: සමයන් දූෂ්ටය, සමයක්සමකලපය, සමයන්වාවාය, සමයක්කමානනය, සමයගාථ්වය, සමයන් ව්‍යායාමය, සමයක්සමානිය, සමයක්සමාධිසි.

5. ආයතීවෙනි, ඒ උපාදන හා ඒ පඤ්චාපාදනසකකු හා එක් ම වේ ද? නොහොත් පඤ්චාපාදනසකකු පියා උපාදන අතෙකෙක් වේ ද?

ඇමැත විශාඛයෙනි, ඒ උපාදන හා ඒ පඤ්චාපාදනසකකු හා එකෙක් ම නොවේ. පඤ්චාපාදනසකකු පියා උපාදන නො ද අතෙකෙක් වෙයි. ඇමැත විශාඛයෙනි, පඤ්චාපාදනසකකු කෙරෙහි යම් ඡ්‍යදරාගයෙක් ඇද්ද, ඒ එහි උපාදන නම් වෙයි.

6. ආයතීවෙනි, කෙසේ නම් සත්කායදූෂටි ඇති වේ ද?

ඇමැත විශාඛයෙනි, මේ ලොව ආයතීයන් නොදක්නා සුලු, ආයතීධම්ම පිළිබද අකොවිද, ආයතීධම්මයෙහි අවිනීත, (බුද්ධාදි) සත්පුරුෂයන් නොදක්නාසුලු, සත්පුරුෂධම්ම පිළිබද අකොවිද, සත්පුරුෂධම්මයෙහි අවිනීත අග්‍රාභවන් පාඨන්ජන ශුඛිරුපය ආත්මවශයෙන් (අදාය කොට) දක්නේ ය. අරුප ආත්මයා රුපවන් කොට හෝ, රුපය ආත්මයා කෙරෙහි එලවා හෝ, ආත්මයා රුපයා කෙරෙහි එලවා හෝ (දූෂටිදූෂිත-යෙන්) දක්නේය. වෙදනා ආත්ම වශයෙන් දක්නේය. ආත්මයා වෙදනාවන් කොට හෝ, වෙදනා ආත්මයා කෙරෙහි එලවා හෝ, ආත්මයා වෙදනා කෙරෙහි එලවා හෝ දක්නේය. සංඥ ආත්මවශයෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා සංඥවන් කොට හෝ, සංඥ ආත්මයා කෙරෙහි එලවා හෝ, ආත්මයා සංඥ කෙරෙහි එලවා හෝ දක්නේ ය. අංසකාරයන් ආත්මවශයෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා අංසකාරවන් කොට හෝ, අංසකාර ආත්මයා කෙරෙහි එලවා හෝ, ආත්මයා අංසකාර කෙරෙහි එලවා හෝ දක්නේ ය. විඤන ආත්ම වශයෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා විඤනවන් කොට හෝ, විඤන ආත්මයා කෙරෙහි එලවා හෝ, ආත්මයා විඤන කෙරෙහි එලවා හෝ දක්නේ ය. ඇමැත විශාඛයෙනි, මෙසෙසින් සත්කාය දූෂටි ඇති වෙතිසි කියු.

7. ආයතීවෙනි, කෙසේ නම් සත්කායදූෂටි නොවේ ද?

ඇමැත, විශාඛයෙනි, මෙලොව ආයතීයන් දක්නා සුලු, ආයතීධම්ම පිළිබදව කොවිද, ආයතීධම්මයෙහි සුචිත, සත්පුරුෂයන් දක්නාසුලු, සත්පුරුෂධම්ම පිළිබදව කොවිද, සත්පුරුෂධම්මයෙහි සුචිත ග්‍රාභවන් ආයතීශ්‍රාවක රුපය ආත්ම වශයෙන් නො දක්නේ ය. ආත්මයා රුපවන් කොට හෝ, රුපය ආත්මයෙහි පිහිටියේය යි හෝ, ආත්මය රුපයෙහි පිහිටියේය යි හෝ, නො දක්නේය. වෙදනා ආත්ම වශයෙන් නො දක්නේ ය. ආත්මයා වෙදනාවන් කොට හෝ, වෙදනා ආත්මයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ, ආත්මය වෙදනායෙහි පිහිටියේය යි හෝ නොදක්-නේ ය. සංඥ ආත්ම වශයෙන් නො දක්නේ ය. ආත්මයා සංඥවන් කොට හෝ සංඥ ආත්මයෙහි පිහිටියායි හෝ, ආත්මය සංඥයෙහි පිහිටියේය යි හෝ, නො දක්නේය. අංසකාර ආත්ම විසින් නො දක්නේය. ආත්මය අංසකාරවන් කොට හෝ, අංසකාර ආත්මයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ, ආත්මය අංසකාරයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ නො දක්නේ ය. විඤන ආත්මවශයෙන් නො දක්නේ ය. ආත්මය විඤනවන් කොට හෝ, විඤනය ආත්මයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ, ආත්මය විඤනයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ නො දක්නේ ය. ඇමැත විශාඛයෙනි, මෙසෙසින් සත්කායදූෂටි නොවෙතිසි කියු.

8. කතමො පතයෙ අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගොති?

අයමෙව ඛො ආවුසො විසාඛ අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො. සෙය්‍යපිදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපෙපා සමමාවාවා සමමාකමමනොතා සමමා ආච්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධිති.

9. අරියො පතයෙ අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සබ්බතො උදුහු අසබ්බතොති?

අරියො ඛො ආවුසො විසාඛ අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සබ්බතොති.

10. අරියෙන හු ඛො අයෙ අට්ඨබ්බිකෙන මග්ගෙන තයො ඛක්ඛා සඛගතිතා, උදුහු තීඨි ඛඤ්ඤි අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සඛගතිතොති?

න ඛො ආවුසො විසාඛ අරියෙන අට්ඨබ්බිකෙන මග්ගෙන තයො ඛක්ඛා සඛගතිතා. තීඨි ච ඛො ආවුසො විසාඛ ඛඤ්ඤි අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සඛගතිතො: යා වා චූළො විසාඛ සමමාවාවා යො ච සමමාකමමනොතා යො ච සමමාආච්චො, ඉමෙ ධම්මා සීලකඛනෙ සඛගතිතා. යො ච සමමා වායාමො යා ච සමමාසති යො ච සමමාසමාධි, ඉමෙ ධම්මා සමාධිකඛනෙ සඛගතිතා. යා ච සමමාදිට්ඨි යො ච සමමාසඛකපෙපා, ඉමෙ ධම්මා පඤ්ඤාකඛනෙ සඛගතිතාති.

11. කතමො පතයෙ සමාධි, කතමෙ සමාධිතිමිත්තා, කතමෙ සමාධිපරිකාරා, කතමා සමාධිභාවනාති?

යා ඛො ආවුසො විසාඛ විතතස්ස ඵකග්ගතා අයං සමාධි. චතතාරො සතිපට්ඨානා සමාධිතිමිත්තා. චතතාරො සමමප්පධානා සමාධිපරිකාරා. යා තෙසංගෙව ධම්මානං ආසෙවතා භාවතා ඛහුලීකමමං, අයං තස්ස සමාධිභාවනාති.

12. කති පතයෙ සඛාරාති?

තයොමෙ ආවුසො විසාඛ සඛාරා: කායසඛාරො චචිසඛාරො චිත්තසඛාරොති.

13. කතමො පතයෙ කායසඛාරෙ, කතමො චචිසඛාරෙ, කතමො චිත්තසඛාරෙති?

අස්සාසපසස්සා ඛො ආවුසො විසාඛ කායසඛාරෙ. චිත්තකඛච්චාරා චචිසඛාරෙ. සඤ්ඤා ච වෙදනා ච චිත්තසඛාරෙති.

8. ආයතීවෙති, අර්ථවග්ගිමක කවරේ ද?

ඇවැත විශාඛයෙනි, මේ ම අර්ථවග්ගිමක වෙයි. හෙ කෙතෙස යන්: සමගන්දුපටිය, සමගන්සඛකප්‍රාය, සමගන්වාවාය, සමගන්කමානනය, සමගනාච්චය, සමගන්ව්‍යායාමය, සමගන්සමාච්චය, සමගන්සමාධිසි.

9. ආයතීවෙති, අර්ථවග්ගිමක කිසිප්‍රත්‍යයෙකින් කරන ලද වෙ ද?

ඇවැත විශාඛයෙනි, අර්ථවග්ගිමක කිසි ප්‍රත්‍යයෙකින් කරන ලද වෙයි.

10 ආයතීවෙති, ආයතීඅපටාඛිකමාච්චය විසින් ත්‍රිවිධසකකකියෝ සංග්‍රහ කොට ගන්නා ලද්දහු ද? 'තොතොත් ත්‍රිවිධසකකකියන් විසින් ආයතී-අපටාඛිකමාච්චය සංග්‍රහ කොට ගන්නා ලද්දේ ද?

ඇවැත විශාඛයෙනි, ආයතීඅපටාඛිකමාච්චය විසින් ත්‍රිවිධසකකකියෝ සඛගාභිත නොවෙති. ඇවැත විශාඛයෙනි, ත්‍රිවිධසකකකි විසින් ආයතීඅපටා-ඛිකමාච්චය සඛගාභිත වෙයි. ඇවැත විශාඛයෙනි, යම් සමගන්වාවායයක් ඇද්ද, යම් සමගන් කමානනයෙක් ඇද්ද, යම් සමගනාච්චයෙක් ඇද්ද, මේ දහමිහු ශිලසකකකිය විසින් සඛගාභිත වෙති. යම් සමගන්ව්‍යායාමයෙක් ඇද්ද, යම් සමගන් සමාච්චයෙක් ඇද්ද, යම් සමගන්සමාධියෙක් ඇද්ද, මේ දහමිහු සමාධිසකකකිය විසින් සඛගාභිත වෙති. යම් සමගන්දුපටියෙක් ඇද්ද, යම් සමගන්සඛකප්‍රායෙක් ඇද්ද, මේ දහමිහු ප්‍රඥසකකකිය විසින් සඛගාභිත වෙතිසි කියු.

11. ආයතීවෙති, සමාධි කවරේ ය? සමාධිතිමිතනයෝ කවරහු ය? සමාධිපරිඡකාරයෝ කවරහු ය? සමාධිභාවනා කවර?

ඇවැත විශාඛයෙනි, යම් විෂෙතකකාග්‍රතායෙක් ඇද්ද, මේ ය සමාධි-තමි. සතරසිවවත්හු සමාධිතිමිති වෙති. සතර සමගන්ප්‍රධන්වියතීයෝ සමාධිපරිඡකාර වෙති. එම දහමුත් පිළිබද යම් ආසෙචනයෙක් භාවනා-යෙක් විනිලිකමෙක් ඇද්ද, මෙය එහි සමාධි භාවනා නමි.

12. ආයතීවෙති, සංසකාරයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇවැත විශාඛයෙනි, සංසකාරයෝ මොහු තුන් දෙනෙකි. කායසංසකා-රය, වාක්සංසකාරය, චිත්තසංසකාරයි.

13. ආයතීවෙති, කායසංසකාර කවරේ ය? වාක්සංසකාර කවරේ ය? චිත්තසංසකාර කවරේ ය?

ඇවැත විශාඛයෙනි, ආයතීසප්‍රචාර කායසංසකාර යි. විහකීච්චාර වාක්සංසකාර යි. සංඥ හා වෙදනා චිත්තසංසකාර යි.

14. කසමා පනග්ගෙ අසසාසපසසාසා කායසඛ්ඛාරො? කසමා විතකක විමාරු වච්ඡඛ්ඛාරො, කසමා සඤ්ඤා ව වෙදනා ව විතතසඛ්ඛාරොති?

අසසාසපසසාසා ඛො ආවුසො විසාඛ කාසිකා එතෙ ධම්මා කායපට්ඨඤා. තසමා අසසාසපසසාසා කායසඛ්ඛාරො. පුඛෙඛ ඛො ආවුසො විසාඛ විතකකත්තා විමාරොත්තා පච්ඡා වාචං භිජ්ඣති. තසමා විතකකවිමාරු වච්ඡඛ්ඛාරො. සඤ්ඤා ව වෙදනා ව වෙතසිකා එතෙ ධම්මා විතතපට්ඨඤා. තසමා සඤ්ඤා ව වෙදනා ව විතතසඛ්ඛාරොති.

15. කථං ව පනග්ගෙ සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධසමාපන්නි හොතිති?

ත ඛො ආවුසො විසාඛ සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස භික්ඛුනො ඵලං හොති: අහං සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධං සමාපජ්ජිස්සන්ති වා, අහං සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධං සමාපජ්ජාමිති වා, අහං සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධං සමාපන්නොති වා. අථ ඛවාස්ස පුඛෙඛ තථා විතතං භාවිතං හොති යන්තං තථන්තාය උපනෙතිති

16. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස පනග්ගෙ භික්ඛුනො කතමෙ ධම්මා පඨමං නිරුජ්ඣන්ති: යදි වා කායසඛ්ඛාරෙ යදි වා වච්ඡඛ්ඛාරො යදි වා විතතසඛ්ඛාරොති?

සඤ්ඤාවෙදසිත නිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුනො පඨමං නිරුජ්ඣති වච්ඡඛ්ඛාරො, තතො කායසඛ්ඛාරෙ, තතො විතතසඛ්ඛාරෙති.

17. කථං පනග්ගෙ සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධසමාපන්නියා වුට්ඨානං හොති?

ත ඛො ආවුසො විසාඛ, සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධසමාපන්නියා වුට්ඨානස්ස භික්ඛුනො ඵලං හොති: අහං සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධසමාපන්නියා වුට්ඨානිස්සන්ති වා, අහං සඤ්ඤාවෙදසිත නිරොධසමාපන්නියා වුට්ඨානාමිති වා, අහං සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධසමාපන්නියා වුට්ඨිනොති වා. අථ ඛවාස්ස පුඛෙඛ තථා විතතං භාවිතං හොති යන්තං තථන්තාය උපනෙතිති

14. ආයතීයවෙති, කවරගෙයකින් ආශෝසප්‍රඥාසංකාර කායසංස්කාර වේද? කවරගෙයකින් විතකීවිචාර වාක්සංස්කාර වේද? කවරගෙයකින් සංඥා කා වේදනා විතතසංස්කාර වේද?

ආචාර විසාධයෙහි, ආශෝසප්‍රඥාසංකාර කායසංස්කාර වෙති. මේ ධර්මයෝ කාය ප්‍රතිබන්ධයක. එයින් ආශෝස ප්‍රඥාසංකාර කායසංස්කාර වෙති. ආචාර විසාධයෙහි, කැලැම විතකී කොට විචාර කොට පසු ව බස බිඳුනේ ය. එයින් විතකීවිචාරයෝ වාක්සංස්කාර වෙති. සංඥා ද වේදනා ද වෛතසිකයක. මේ ධර්මයෝ විතතප්‍රතිබන්ධයක. එයින් සංඥා ද වේදනා ද විතත සංස්කාර වෙති.

15. ආයතීයවෙති, කෙසෙසින් සංඥාවේදසිතනිරෝධසමාවතට සමවදනා මහණහට මෙවන් සිත් නොවෙයි: “මම සංඥාවේදසිතනිරෝධයට (මතු) සමවදින්නෙමි කියා හෝ, (දැන්) සමවදිමි කියා හෝ, (අනන්තනිරෝධ විසින්) සමවදිණිමි කියා හෝයි. වැලිදු, යම් භාවිත විතතයෙක් ඒ මහණ (අනන්තනිරෝධ විසින් අවිතතකතාව සබ්බාසත) තථාත්‍වයට එලවා ද, ඒ මහණහුගේ කාලය පිරිසිදුනා සිත (නිරෝධසමාවතයෙන්) පලමු කොට ම එසෙසින් භාවිත වෙයි.

16. ආයතීයවෙති, සංඥාවේදසිතනිරෝධසමාවතට සමවදනා මහණහට කිනම් ධර්මකෙතෙක් පලමු ව තිරුඳුම් වේද ද, කායසංස්කාර හෝ තිරුඳුම් වේද? වාක්සංස්කාර හෝ තිරුඳුම් වේද? විතතසංස්කාර හෝ තිරුඳුම් වේද?

ආචාර විසාධයෙහි, සංඥාවේදසිතනිරෝධයට සමවදනා මහණහට පලමු ව වාක්සංස්කාර තිරුඳුම් වෙයි. ඉන් පසු කායසංස්කාර තිරුඳුම් වෙයි. ඉන්පසු විතතසංස්කාර තිරුඳුම් වෙයි.

17. ආයතීයවෙති, සංඥාවේදසිතනිරෝධසමාවතින් නැගෙන සිටිම කෙසේ වේද?

ආචාර විසාධයෙහි, සංඥාවේදසිතනිරෝධසමාවතින් නැගෙන මහණහට මෙබඳු සිත් නොවෙයි: “මම සංඥාවේදසිතනිරෝධසමාවතින් නැගෙන්නෙමි කියා හෝ, නැගෙමි කියා හෝ, නැඟුණෙමි කියා හෝ”යි. ‘වැලිදු, යම් භාවිත විතතයෙක් ඒ මහණ (අවිතතකතාව සබ්බාසත) තථාත්‍වයට ගෙන යේද, ඒ මහණහුගේ (අධ්‍යානපරිවේද) විතතය කැලැම (අධ්‍යාන පරිවේදකාලයෙහි ම) එසෙසින් භාවිත වෙයි.

18. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපතතියා චූට්ඨභන්තස්ස පනග්ගෙහි භික්ඛුනො කතමෙ ධම්මා පඨමං උපපජ්ඣති, යදි වා කායසංඛාරො, යදි වා චිත්තසංඛාරො, යදි වා විතතසංඛාරොති?

සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපතතියා චූට්ඨභන්තස්ස ඛො ආච්ඡෙසො විසාඛ භික්ඛුනො පඨමං උපපජ්ඣති විතතසංඛාරො, තතො කායසංඛාරො, තතො චිත්තසංඛාරොති.

19. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපතතියා චූට්ඨිතං පනග්ගෙහි භික්ඛුං කති ඵස්සා ජුසනතීති?

සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපතතියා චූට්ඨිතං ඛො ආච්ඡෙසො විසාඛ භික්ඛුං තග්ගෙ ඵස්සා ජුසනතී: සුඤ්ඤානො ඵස්සො, අනිමිත්තො ඵස්සො, අපපණ්ඨිතො ඵස්සොති.

20. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපතතියා චූට්ඨිතස්ස පනග්ගෙහි භික්ඛුනො කිනන්තනං විතතං ගොති කිමෙපාණං කිමපබ්භාරනති?

සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපතතියා චූට්ඨිතස්ස ඛො ආච්ඡෙසො විසාඛ භික්ඛුනො විවෙකනිත්තං විතතං ගොති විවෙකපොණං විවෙකපබ්භාරනති.

21. කති පනග්ගෙහි වෙදනාති?

තිස්සො ඛො ඉමා ආච්ඡෙසො විසාඛ වෙදනා: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනාති.

22. කතමා පනග්ගෙහි සුඛා වෙදනා, කතමා දුක්ඛා වෙදනා, කතමා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනාති?

යං ඛො ආච්ඡෙසො විසාඛ කාසිකං වා මෙතසිකං වා සුඛං සාතං වෙදසිතං, අයං සුඛා වෙදනා. යං ඛො ආච්ඡෙසො විසාඛ කාසිකං වා මෙතසිකං වා දුක්ඛං අසාතං වෙදසිතං, අයං දුක්ඛා වෙදනා. යං ඛො ආච්ඡෙසො විසාඛ කාසිකං වා මෙතසිකං වා නෙවසාතං තාසාතං වෙදසිතං, අයං අදුක්ඛමසුඛා වෙදනාති.

23. සුඛා පනග්ගෙහි වෙදනා කිංසුඛා, කිංදුක්ඛා? දුක්ඛා වෙදනා කිංදුක්ඛා කිංසුඛා? අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා කිංසුඛා කිංදුක්ඛාති?

18. ආයතනවල, සංඥාවලදී සිතන විට සමස්ත නැගෙන මහණ-
හට කිනම් වග කෙරෙත් පලමු ව උපදෙසක් ද, කායසංස්කාර හෝ
උපදෙස් වේද? වාක්සංස්කාර හෝ උපදෙස් වේ ද? චිත්තසංස්කාර හෝ
උපදෙස් වේ ද?

ඇමැත විසඳියෙහි, සංඥාවලදී සිතන විට සමස්ත නැගෙන මහණ
හට පලමු ව චිත්තසංස්කාර උපදෙස්ය. ඉන්පසු කායසංස්කාර උපදෙ-
ස්ය. ඉන්පසු වාක්සංස්කාර උපදෙස්ය.

19. ආයතනවල, කෙතෙක් සාධාරණ සංඥාවලදී සිතන විට සමස්ත
නැගී මහණ පාහැස ගනිද්ද?

ඇමැත විසඳියෙහි, සාධාරණ තුන් දෙනෙක් සංඥාවලදී සිතන විට සමස්ත-
නැගී මහණ පාහැස ගනිති: සුඤ්ඤත පහස, අතිමිත්ත පහස,
අප්පණ්ණිති පහසයි.

20. ආයතනවල, සංඥාවලදී සිතන විට සමස්ත නැගී මහණහුගේ
සිත කිමෙක අවනත ව ඇද්ද? කිමෙක ප්‍රවණත (නැමි) ඇද්ද? කිමෙක
ප්‍රාග්භාර ව (නැගී) ව ඇද්ද? ඇමැත විසඳියෙහි, සංඥාවලදී සිතන විට සමස්ත-
නැගී මහණහුගේ සිත උපධිවිවේකය (නිවන) කෙරෙහි අවනතව
ඇත. උපධි විවේකය කෙරෙහි ප්‍රවණත ව සිටියේ වෙයි. උපධිවිවේකය
කෙරෙහි (හෙත්තාක් සෙසින්) ප්‍රාග්භාරත සිටියේ වෙයි.

21. ආයතනවල, වෙදනාවෝ කෙතෙක් ඇද්ද? ඇමැත විසඳියෙහි,
මේ වෙදනාවෝ තුන්දෙනෙකි: සුඛවෙදනාය, දුඃඛවෙදනාය, අදුඃඛාසුඛ-
වෙදනායයි.

22. ආයතනවල, සුඛවෙදනා කවර? දුඃඛවෙදනා කවර? අදුඃඛාසුඛ
වෙදනා කවර?

ඇමැත විසඳියෙහි, (පඤ්චාදික විසින්) කාසික වූ (මනෝචාරික)
විසින් මිහිරි සැඟවී ඇති යම් සුඛවෙදනායෙක් ඇද්ද, මේ සුඛ සහතික
වෙදනා වෙයි. ඇමැත විසඳියෙහි, කාසික වේවයි, වෛතසික වේවයි,
තොමිහිරි සැඟවී ඇති යම් දුඃඛවෙදනායෙක් ඇද්ද, මේ දුක්වෙදනා
වෙයි. ඇමැත විසඳියෙහි, කාසික වේවයි, වෛතසික වේවයි, මධුරත්
අමධුරත් හෝ වූ යම් වෙදනායෙක් ඇද්ද, මේ අදුඃඛාසුඛ වෙදනායයි කියු.

23. ආයතනවල, සුඛවෙදනා කුමක් සුඛ කොට ඇති වේ ද, කුමක්
දුක් කොට ඇති වේ ද? දුඃඛවෙදනා කුමක් දුක් කොට ඇති වේ ද, කුමක්
සුඛ කොට ඇති වේ ද? උපෙක්ඛාවෙදනා කුමක් සුඛ කොට ඇති වේද,
කුමක් දුක් කොට ඇති වේ ද?

සුඛා ඛො ආච්චිසො විසාඛ චෙදනා සිත්භුඛා විපරිණාමදුක්ඛා, දුක්ඛා චෙදනා සිත්දුක්ඛා විපරිණාමසුඛා, අදුක්ඛමසුඛා චෙදනා ඤාණසුඛා අඤ්ඤාණදුක්ඛාති.

24. සුඛාය පනඥො චෙදනාය කිං අනුසයො අනුසෙති? දුක්ඛාය චෙදනාය කිං අනුසයො අනුසෙති? අදුක්ඛමසුඛාය චෙදනාය කිං අනුසයො අනුසෙතිති?

සුඛාය ඛො ආච්චිසො විසාඛ චෙදනාය රාගානුසයො අනුසෙති. දුක්ඛාය චෙදනාය ටට්ඨානුසයො අනුසෙති. අදුක්ඛමසුඛාය චෙදනාය අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතිති.

25. සබ්බාය නු ඛො අඥො සුඛාය චෙදනාය රාගානුසයො අනුසෙති? සබ්බාය දුක්ඛාය චෙදනාය ටට්ඨානුසයො අනුසෙති? සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය චෙදනාය අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතිති?

න ඛො ආච්චිසො විසාඛ සබ්බාය සුඛාය චෙදනාය රාගානුසයො අනුසෙති. න සබ්බාය දුක්ඛාය චෙදනාය ටට්ඨානුසයො අනුසෙති. න සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය චෙදනාය අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතිති.

26. සුඛාය පනඥො චෙදනාය කිං පභාතබ්බො? දුක්ඛාය චෙදනාය කිං පභාතබ්බො? අදුක්ඛමසුඛාය චෙදනාය කිං පභාතබ්බන්ති?

සුඛාය ඛො ආච්චිසො විසාඛ චෙදනාය රාගානුසයො පභාතබ්බො. දුක්ඛාය චෙදනාය ටට්ඨානුසයො පභාතබ්බො. අදුක්ඛමසුඛාය චෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පභාතබ්බොති.

27. සබ්බාය නු ඛො අඥො සුඛාය චෙදනාය රාගානුසයො පභාතබ්බො? සබ්බාය දුක්ඛාය චෙදනාය ටට්ඨානුසයො පභාතබ්බො? සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය චෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පභාතබ්බොති?

න ඛො ආච්චිසො විසාඛ සබ්බාය සුඛාය චෙදනාය රාගානුසයො පභාතබ්බො. න සබ්බාය දුක්ඛාය චෙදනාය ටට්ඨානුසයො පභාතබ්බො. න සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය චෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පභාතබ්බො.

ඇමැත විසාධයෙහි, සුඛවෙදනා සථිති (අසතිභාවයෙහි) සුඛ වෙයි. විපරිණාම (නාසතිභාවයෙහි) දුඛ වෙයි. දුඛවෙදනා සථිති දුඛ වෙයි. විපරිණාම සුඛ වෙයි. උපෙක්‍ෂාවෙදනා ඥාන සුඛ (දන්තාඛච සුච කොට ඇති) වෙයි. අඥන දුඛ (නොදන්තාඛච දුක්කොට ඇති) වෙයි.

24. ආයතීවෙති, සුඛවෙදනායෙහි කිනම් අනුශය දහමෙක් (නොපුහුන් බැවින් සතන්ති) හෝනේ වේ ද? දුඛ වෙදනායෙහි කිනම් අනුශය දහමෙක් (සතන්ති) ලගනේ වේ ද? උපෙක්‍ෂාවෙදනායෙහි කිනම් අනුශය දහමෙක් පුහුබැඳ ලාගනන්නේ වේ ද?

ඇමැත විසාධයෙහි, සුඛවෙදනායෙහි රුහානුශය අනුශාන කෙරෙයි. දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය හෝනේ වෙයි. උපෙක්‍ෂාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය හෝනේ වෙයි.

25. ආයතීවෙති, හැම සුඛවෙදනායෙහි රුහානුශය පුහුබැඳගෙන ලගනේ වේ ද? හැම දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය පුහුබැඳගෙන ලගනේ වේ ද? හැම උපෙක්‍ෂාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය පුහුබැඳගෙන ලගනේ වේ ද?

ඇමැත විසාධයෙහි, හැම සුඛවෙදනායෙහි රුහානුශය නො ලගනේය. හැම දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය නො ලගනේය. හැම උපෙක්‍ෂාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය නො ලගනේය.

26. ආයතීවෙති, සුඛවෙදනායෙහි කිමෙක් ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද? දුඛවෙදනායෙහි කිමෙක් ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද? උපෙක්‍ෂාවෙදනායෙහි කිමෙක් ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද?

ඇමැත විසාධයෙහි, සුඛවෙදනායෙහි රුහානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ. දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ. උපෙක්‍ෂාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ.

27. ආයතීවෙති, හැම සුඛවෙදනායෙහි රුහානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද? හැම දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද? හැම උපෙක්‍ෂාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද?

ඇමැත විසාධයෙහි, හැම සුඛවෙදනායෙහි රුහානුශය ප්‍රභාතව්‍ය නොවේ. හැම දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ප්‍රභාතව්‍ය නොවේ. හැම උපෙක්‍ෂාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ප්‍රභාතව්‍ය නොවේ.

ඉධාචූඝො විසාඛ භික්ඛු විවිච්චව ඤාමෙති විවිච්ච අකුසලොති ඛමෙමෙති සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං පිතිත්ථුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ඣ විහරති. රුගං තෙන පජ්ඣති. න තත්ථ රුගානුසයො අනුසෙති.

ඉධාචූඝො විසාඛ භික්ඛු ඉති පටිසංඝිකඛති: ‘කුදස්සු නාමාකං තදයතනං උපසම්පජ්ඣ විහරිස්සාමි, යද්දරියා එතරහි ආයතනං උපසම්පජ්ඣ විහරන්ති’ති. ඉති අනුත්තරෙත්ථු විමොක්ඛෙත්ථු පිභං උපට්ඨාපයතො උප්පජ්ඣති. පිභස්සච්චායා දොමනස්සං. පටිසං තෙන පජ්ඣති. න තත්ථ පටිසානුසයො අනුසෙති.

ඉධාචූඝො විසාඛ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා සුඛෙඛච සොමනස්සදොදොස්සානං අත්තමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිත්ථුඤ්ඤාං චතුත්ථං ඤාතං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අවිජ්ජං තෙන පජ්ඣති. න තත්ථ අවිජ්ජානුසයො අනුසෙති.

28. සුඛාය පනසොස වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

සුඛාය ඛො ආචූඝො විසාඛ වෙදනාය දුක්ඛා ඡවදනා පටිභාගොති.

29. දුක්ඛාය පනසොස වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

දුක්ඛාය ඛො ආචූඝො විසාඛ වෙදනාය සුඛා ඡවදනා පටිභාගොති.

30. අදුක්ඛමසුඛාය පනසොස වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

අදුක්ඛමසුඛාය ඛො ආචූඝො විසාඛ වෙදනාය අවිජ්ජා පටිභාගොති.

31. අවිජ්ජාය පනසොස කිං පටිභාගොති?

අවිජ්ජාය ඛො ආචූඝො විසාඛ විජ්ජා පටිභාගොති.

32. විජ්ජාය පනසොස කිං පටිභාගොති?

විජ්ජාය ඛො ආචූඝො විසාඛ විමුත්ථි පටිභාගොති.

33. විමුත්ථිඤ්ඤාය පනසොස කිං පටිභාගොති?

විමුත්ථිඤ්ඤාය ඛො ආචූඝො විසාඛ නිබ්බානං පටිභාගොති.

ඇවැත විසාබගෙහි, මෙසස්නෙහි මහණ කාමියෙන් වෙන් ව අනුසල් දහමින් වෙන් ව සවිතකී, සවිවාර, විවේකජ ප්‍රතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා ගෙන වාස කෙරේ. ඒ ප්‍රථමධ්‍යානයෙන් රුගය ප්‍රතිණ කෙරේ. ඒ ප්‍රථමධ්‍යාන(සුඛවෛද්‍යා)ගෙහි රුගානුශය පුහුඹාද ගෙන හෝනේ නො වෙයි.

ඇවැත විසාබගෙහි, මෙසස්නෙහි මහණ මෙසෙසින් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරේ: “ආයසියෝ දුන් යම් රහත්වචක් (ඇටිඇටිසද) සමවැද වෙසෙද්ද, මම කිනම් දිනෙක ඒ අර්භතකායතනයට සමවැද වෙසෙමි දෝ” කියයි. මෙසේ අනුතරවිමෝක්‍ෂයෙහි (අභීතකියෙහි) ප්‍රාචීනා ඵලවා තබනුටකට තත්ප්‍රාචීනා නො ලැබීම් හෙතුයෙන් දෙමහස් උපදනේ වෙයි. ඒ දොමනසාගෙන් ප්‍රතිස දුරුකෙරේ. තද්රූපදොමනස(දුඛවෛද්‍යා)ගෙහි ප්‍රතිසානුශය අනුශයන නොකෙරේ.

ඇවැත විසාබගෙහි, මෙසස්නෙහි මහණ සුඛයාගේ ද දුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් සොමනස් දෙමනසුන් කලින් ම පහව යාමෙන් අදුඛ වූ, අසුඛ වූ, උපෙක්‍ෂාවෙන් ජනිත සමාතිපරිශුඬි ඇති වතුචීධ්‍යාන සමවැද වෙසෙයි. ඒ වතුර්ථධ්‍යානයෙන් අවිද්‍යා පුහුන් කෙරේ. ඒ ධ්‍යාන (උපෙක්‍ෂා වෛද්‍යා) ගෙහි අවිද්‍යානුශය පුහුඹාද ලගනේ නො වෙයි.

28. ආයසීවෙති, සුඛවෛද්‍යාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ඇවැත විසාබගෙහි, සුඛවෛද්‍යාවට දුඛවෛද්‍යා විසභාග (විරුඬි) ප්‍රතිභාග වෙයි.

29. ආයසීවෙති, දුඛවෛද්‍යාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ඇවැත විසාබගෙහි, දුඛවෛද්‍යාවට සුඛවෛද්‍යා විසභාග (විරුඬි) ප්‍රතිභාග වෙයි.

30. ආයසීවෙති, උපෙක්‍ෂාවෛද්‍යාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ඇවැත විසාබගෙහි, උපෙක්‍ෂාවෛද්‍යාවට අවිද්‍යා සභාග (අවිරුඬි) ප්‍රතිභාග වෙයි.

31. ආයසීවෙති, අවිද්‍යාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ඇවැත විසාබගෙහි, අවිද්‍යාවට විද්‍යා විසභාගප්‍රතිභාග වෙයි.

32. ආයසීවෙති, විද්‍යාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ඇවැත විසාබගෙහි, විද්‍යාවට විමුක්ති සභාගප්‍රතිභාග වෙයි.

33. ආයසීවෙති, විමුක්තියට ප්‍රතිභාග කිම?

ඇවැත විසාබගෙහි, විමුක්තියට නිවන සභාගප්‍රතිභාග වෙයි.

34. නිබ්බානසා පනග්ගෙ නිං පටිභාගොති?

අවච්ඡාදනං¹ විසාඛ පඤ්ඤාං. නාසකම් පඤ්ඤානං පරිඤ්ඤාං ගහෙඤ්ඤාං. නිබ්බානසාගමං හි ආච්ඡාදනං විසාඛ බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බාන පරායනං නිබ්බාන පරිග්ගොසානං. ආකඛ්ඛමානො ච තිං² ආච්ඡාදනං විසාඛ ගහවන්තං උපසඛකමිත්වා එතමන්ථං. පුච්ඡෙත්ඤ්ඤාසි, යථා ච තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙත්ඤ්ඤාසිති.

අථ ඛො විසාඛො උපාසකො ධම්මදින්නාය භික්ඛුතියා භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උච්චායාසතා ධම්මදින්නං භික්ඛුතිං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා ගෙහ භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ගහවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමිත්තං තිසිදි. එකමිත්තං තිසිත්තො ඛො විසාඛො උපාසකො යාවතකො අභ්‍යාසි ධම්මදින්නාය භික්ඛුතියා සද්ධිං කථාසලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසි.

එවං චූළෙත භගවා විසාඛං උපාසකා එතදවොච: පණ්ඩිතා විසාඛ ධම්මදින්නා භික්ඛුති, මහාපඤ්ඤා විසාඛ ධම්ම දින්නා භික්ඛුති. මමඤ්ඤෙවපි ත්වා විසාඛ එතමන්ථං පුච්ඡෙත්ඤ්ඤාසි, අභමපි තං එවමෙවං³ බ්‍යාකරෙත්ඤ්ඤාසි යථා නං ධම්මදින්නාය භික්ඛුතියා බ්‍යාකතං. එසො චෙවෙතස්ස⁴ අත්ථො. එවමෙතං ධාරෙතිති.

ඉදම්මෙව භගවා. අත්තමකො විසාඛො උපාසකො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිති.

චූළවෙදලලසුත්තං වගුන්ථං.

1. අවච්ඡාදනං ආච්ඡාදනං, මජ්ඣං. 2. ආකඛ්ඛමානො තිං, සි. 3. එවමෙව, සා. 4. එසො චෙවෙතස්ස, සා.

34. ආයතීවෙති, තිවතට ප්‍රතිභාග කිම?

ආමෑත විසාඛයෙති, පැත පත්වා ගිණයහි නො. ප්‍රශ්නයන්ගේ පයතීන්තය ගන්නට නොහැකි විහි නො. ආමෑත විසාඛයෙති, බ්‍රුමීඤ්චක නිවන් බැඟගෙන ආත. තිවන් පරමිගති කොට ආත. තිවන් කෙලවර කොට ආත. ආමෑත විසාඛයෙති, තෙපි කැමැතියහු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එලඹ තෙල ආරුන් විමාච්ච භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්පරිදි නොපට විභාග කොට වදාරද්ද, එ ආරුන් එපරිදි ගෙන ධරව.

එක්කිති විසාඛ උපාසක ධම්මදින්නා මෙහෙණගේ තෙපුල් අභිතඤ්ඤ කොට අනුමොදන් ව හුතස්තෙන් නැගී ධම්මදින්නා මෙහෙණ සකසා වැඳ පැදකුණු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එලඹියේ ය. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මැනැවින් වැඳ එකත්පසෙක හිත. එකත්පස්ව හුන් විසාඛ උපාසක ධම්මදින්නා මෙහෙණ හා සමග යම්තාක් කපා සංලාප වී ද, එතැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකෙලේය.

මෙසේ සැලකලකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසාඛ උපාසකහට තෙල වදාලන: විසාඛයෙති, ධම්මදින්නා මෙහෙණ පණ්ඩිතභාව ආතියක. විසාඛයෙති, ධම්මදින්නා මෙහෙණ මහපැත ආතියක. විසාඛයෙති, තෙපි මසින් තෙල පැත පුඵචුස්තහු නම්, යම් පරිදි ධම්මදින්නා මෙහෙණ විසින් පවසන ලද නම්, මම ද එය එපරිදිම ප්‍රකාශ කරමි. තෙල භාණ්ඩයාගේ අර්ථ තෙල ම වෙයි. තෙල ආරුන් එපරිදිම ධරව.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ බස් වදාලසේක. (ප්‍රීතිසෞම්නසායෙන්) ගත් සිතැති විසාඛ උපාසක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාණ්ඩය අභිමුඛ ව ගෙන සතුටු වී.

චූළවෙදලලසුත්‍රය සතරවැනියි.

1. 5. 5.

චූළධම්මසමාදාන සූතං

1. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජේතවනෙ අනුච්ඡිද්ධාසාදානං ආරාමෙ. තනු ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි: භික්ඛ වොති. හදනෙතති භෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. වතතාරමාති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානාති. කතමාති වතතාපි?

අති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනාසුඛං ආයතීං දුක්ඛ විපාකං. අති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනාදුක්ඛඤ්ච ආයතීඤ්ච දුක්ඛ විපාකං. අති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනා දුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකං. අති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනාසුඛඤ්ච ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකං.

3. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනාසුඛං ආයතීං දුක්ඛ විපාකං?

සතති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා එවංචාදිතො එවංදිට්ඨිතො: තති කාමෙසු දෙතොති. භෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං¹ ආපඤ්ඤාති භෙ ඛො මොඝ්ඛිකාති² පරිබ්බාජිකාති පරිච්චාරෙතති. භෙ එවමාහංසු: 'කිං සු නාම භෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා කාමෙසු අනාගතිහයං සම්පසාදානා කාමානං පතානමාහංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙතති³? සුඛො ඉමිසං පරිබ්බාජිකාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය ඛාභාස සමථසො'ති. භෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපඤ්ඤාති. භෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපඤ්ඤාති කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තීරයං උපපඤ්ඤාති.⁴ භෙ තති දුක්ඛා තිප්පා⁵ කට්ඨකා වෙදතා වෙදියතති. භෙ එවමාහංසු: 'ඉදං ඛො භෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා කාමෙසු අනාගතිහයං සම්පසාදානා කාමානං පතානමාහංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙතති ඉමෙහි⁶ මයං කාමභෙදා කාමතිදානා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදතා වෙදියාමා'ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ හිමනානං පච්චිමේ මාසෙ මාලුචාභිපාටිකා එලෙය්‍ය, අඨ ඛො තං භික්ඛවෙ මාලුචාභිජං අඤ්ඤාතරසමිං සාලමුලෙ නිපතෙය්‍ය, අඨ ඛො භික්ඛවෙ යා තසමිං සාලෙ අධිවජ්ඣා දෙවතා සා හිතා සංවිහා සතතාසං ආපඤ්ඤාසා. අඨ ඛො භික්ඛවෙ තසමිං සාලෙ අධිවජ්ඣාය දෙවතාය මිත්තාමච්චා ඤ්ඤාසාලොහිතා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔහතිතින්වතසප්පිසු අධිවජ්ඣා දෙවතා සඛිගමම සමාගමම එවං සමසාසෙය්‍යං:

1. පාතව්‍යතා, මජ්ඣ. සා. PTS. 2. භෙ මොඝ්ඛිකාති, සා. 3. පඤ්ඤාපෙතති, මජ්ඣ. 4. උපපඤ්ඤාති, සී 5. තිබ්බා ඛරා, මජ්ඣ. 6. කාමෙහි, සී, කප්ඵ

1. 5. 5.

වූලධම්මසමාදාන සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සේනවන නම් වූ, ආන්වඩු මහසිටාණන්සේ අරමිති වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනිසි භික්ෂූන් ඇමැතුසේක. වහන්සැසි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, ධම්මසමාදානයෝ මොහු සතරදෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ වන්මනු සුව දෙන මතුයෙහි දුක්චිවාදෙන ධම්මසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මේ වන්මනු දුක්ද වූත්, මතුයෙහි ද දුක් විවාද වූත් ධම්මසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙවන්වනු දුක්ද, මතුයෙහි සුවවිවාද ධම්මසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මේ වන්මනු සුවද වූත්, මතුයෙහිදු සුවවිවාද වූ ධම්මසමාදානයෙක් ඇත.

3 මහණෙනි, ප්‍රකූන්පන්නාසුඛ ඇති, අතාගතච්චාකකාලයෙහි දුඃඛවිපාක ඇති ධම්මසමාදාන නම් කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, වස්තුකාම හා කෙලශකාමයෙහි දොසෙක් නැතිසි එවං-වාදී වූ (මෙසෙසින් බණන සැහැවි ඇති) එවංදූෂටික වූ (මෙසෙසින් ගත් දූෂටිගත ඇති) මහණබඩුණු කෙසෙක් ඇත. ඔහු වස්තුකාමයෙහි (කෙලශකාමආරයෙන්) පිය යුතු බවට (රිසිසේ වැලඳිය යුතු බවට) පැමිණෙති. ඔහු මොලී බැඳි තාපසපරිව්‍රාජිකාවන් හා ඉදුරන් පිනවන්. ඔහු මෙසේ බෙණෙති: 'ඒ හවත් මහණ බඩුණෝ කාමයෙහි කිනම් අතාගිගක් දක්මින් කාමප්‍රභාණය කියද්ද, කාමසමිතික්‍රමය පනවද්ද? තරුණ, මාදු, වූ ඇති මේ පරිව්‍රාජිකාවගේ බාහු පහසු සුවද වෙතියි, (මෙසේ බැණ) ඔහු කාමයෙහි පියයුතු බවට පැමිණෙති. ඔහු කාමයෙහි (ආභාද විසින්) පියයුතු බවට වැද කාචුන් මරණින් මතුයෙහි අපාය වූ, දුගීති වූ, විනිපාත වූ තිරයට එලඹෙති. ඔහු ඒ නිරුති තිවු, කටුක, දුක්වෙදනා විදුති. (එසඳ) ඔහු මෙසේ කියති: 'ඒ හවත් මහණ බඩුණෝ කාමයෙහි මේ අතාගිග දක්මින් කාමප්‍රභාණය කියති, කාමසමිතික්‍රමය පනවති. මේ අපි කාමහෙතුයෙන් දුඃඛ, තිවු, කටුක වෙදනා විදුම්හ'යි.

මහණෙනි, යම්පරිදි ශ්‍රිමමාසයන් කෙරෙහි පැසිම් මහ (සිටත් බඳු දිගු සවහන් ඇති) මාලුවා ලියපල පැලෙහු වේ ද, මහණෙනි, එක්සිති ඒ මාලුවා ලියවිජු එක්තර රුක්මුලෙක හෙන්නේ වේ ද, මහණෙනි, එකල එරුක්හි අතිපති ව වාස කරන යම් දෙවියෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවි බියපත් ව සංවික්ත ව සංත්‍රාසයට පැමිණෙන්නේ වේ ද, මහණෙනි, එසඳ එරුක්හි අතිවාස කරන දෙවිහුගේ ඕත්‍රාමාධ්‍යයන් හා නැසාලේනෑ වූ අරම්වැසි-දෙවියන් හා වනවැසි දෙවියෝ ද, රුක්වැසි දෙවියන් හා ඔහුගිතාණ වනස්පති වක්ෂයෙහි අතිපති ව වසන දෙවියෝද මුළුදී මෙසෙසින් අස්-වැසුම් කෙරෙහි:

‘මා හවං භාසි, මා හවං භාසි. අප්පෙව නාමෙතං මාලුචා ඛිජං මොරො වා ගිලෙය්‍ය, මගො වා¹ බාදෙය්‍ය, දවඩාහො² වා බිහෙය්‍ය, වනකම්මිකා වා උඤ්චෙය්‍යං, උපවිකා වා උදුභෙය්‍යං³, අඛිජං වා පනස්සා’ති. අථ බො තං භික්ඛවෙ මාලුචාඛිජං තෙව මොරො ගිලෙය්‍ය, න මගො බාදෙය්‍ය, න දවඩාහො බිහෙය්‍ය, න වනකම්මිකා උඤ්චෙය්‍යං, න උපවිකා උදුභෙය්‍යං, ඛිජංව⁴ පනස්ස. තං පාටුස්සකෙන මෙකෙන අභිප්පවට්ඨං සම්මදෙව පිරුලොය්‍ය. සාස්ස මාලුචාලතා තරුණා මුදුකා ලොමසා විලම්භිතී, සා තං සාලං උපතිසෙවෙය්‍ය.

අථ බො භික්ඛවෙ තස්මී සාලෙ අභිවජ්ඣාය දෙවතාය එවමස්ස: “කිංසු නාම තෙ භොනොනා මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොගිතා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඕසධිතිණ්ණවනස්සතීසු අභිවජ්ඣා දෙවතා මාලුචාඛිජජ අනාගතභගං සම්පස්සමානා සබ්බම්ම සමාගම්ම එවං සමස්සා සෙසු: මා හවං භාසි, මා හවං භාසි. අප්පෙව නාමෙතං මාලුචාඛිජං මොරො වා ගිලෙය්‍ය මගො වා බාදෙය්‍ය දවඩාහො වා බිහෙය්‍ය, වනකම්මිකා වා උඤ්චෙය්‍යං, උපවිකා වා උදුභෙය්‍යං, අඛිජං වා පනස්සාති. සුභං ඉමිස්සා මාලුචාලතාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය විලම්භිතීයා සම්මස්සො”ති. සා තං සාලං අනුපරිභරෙය්‍ය, සා තං සාලං අනුපරිභරිතො උපරි පිටභි කරෙය්‍ය, උපරි පිටභි කරිතො ඕසනං ජනෙය්‍ය, ඕසනං ජනෙතො භෙ තස්ස සාලස්ස මහනතා මහනතා ඛිතො තෙ පදුලෙය්‍ය. අථ බො භික්ඛවෙ තස්මි සාලෙ අභිවජ්ඣාය දෙවතාය එවමස්ස: “ඉදං බො තෙ භොනොනා මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොගිතා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඕසධිතිණ්ණවනස්සතීසු අභිවජ්ඣා දෙවතා මාලුචාඛිජජ අනාගතභගං සම්පස්සමානා සබ්බම්ම සමාගම්ම එවං සමස්සාසෙසු: මා හවං භාසි, මා හවං භාසි. අප්පෙව නාමෙතං මාලුචාඛිජං මොරො වා ගිලෙය්‍ය මගො වා බාදෙය්‍ය දවඩාහො වා බිහෙය්‍ය වනකම්මිකා වා උඤ්චෙය්‍යං උපවිකා වා උදුභෙය්‍යං, අඛිජංවා පනස්සාති, යඤ්චාහං මාලුචාඛිජභෙඤ්ඤ උත්තං තිප්පා කට්ඨකා වෙදතා වෙදීයාම”ති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ සන්ති එකෙ සමණ ඩුංඝමණා එවංවාදීතො එව දිවසීතො: තස්මි කාමෙසු දෙසොති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ මොලිබ්ඛාති පරිබ්බාජ්ඣාති පරිචාරෙන්නති. තෙ එවමාහංසු:

1. මගො, සො.. සි කස්ඵි
2. වනදහො, මජ්ඣං.
3. උදුභෙය්‍යං, සි. කස්ඵි.
4. ඛිජං, මජ්ඣං ඛිජඤ්ච, සො. ඛිජං වා, සි.

“භවත් නභමක් නියපත්වා, භවත් නභමක් නියපත්වා. මොණරෙක් හෝ තෙල මාලුවා බිජු ගලන්නේ නම්, මුළුතේ හෝ බුදින්නේ නම්, ලැවිහිනි හෝ දවන්නේ නම්, වතකම කරනුවෝ හෝ උදුරා ලත්තාහු නම්, වේයෝ හෝ කන්නාහු නම්, අබිජ හෝ වේ නම්, මනා මැනු” යි. එතෙකුදු වුව මහණෙනි, මොණරෙක් හෝ ඒ මාලුවා බිජු තොම් ගැලැගන්නේය මුළුතේ හෝ තො බුදින්නේ ය. ලැවිහිනි හෝ තො දවන්නේය. වතකමයෙහි තිගුකකයෝ හෝ තො උදුරාලන්නාහ. වේයෝ හෝ තොකන්නාහ. (එසින්) බිජයෙක් ම වෙයි. එ බිජු ප්‍රාචාරාමයෙහි (වැසිකල මහමේ) විසින් මොනොවට වස්තා ලදුව මනාකොට ම නැගෙන්නේය. ඒ මාලුවාලිය (වැඩුණි) තරුණ ව මාදු ව බු ආභි ව ඔබමොබ ලෙලෙන වෙයි. ඒ මාලුවා ලතා එ රුක් පිරිදැබ හෙවුනි වෙයි.

මහණෙනි, එසඳු එ රුක්හි අධිපති ව වසන දෙවුපුත්භව මෙසේ සිත් වෙයි: “ඒ භවත් මිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නැසඟලේ නැ වූ අරම්චැසි-දෙවියන් හා වතවැසිදෙවියෝ රුක්වැසිදෙවියන් හා ඔෂධිකාණ වතදෙවු රුක්හි නිවැසි දෙවියෝ මාලුවා ලියැ කිනම් අනාභියක් දක්මින් මුළුදී මෙතෙකින් අස්වැසුහු ද: “භවත් නොබානේ මැනැව, භවත් නො බානේ මැනැව. මොණරෙක් හෝ තෙල මාලුවාබිජය ගැලැගන්නේ නම්, මුළුතේ හෝ කන්නේ නම්, ලැවිහිනි හෝ දවන්නේ නම්, වත කැමියෝ හෝ උදුරා ලත්තාහු නම්, වේයෝ හෝ කන්නාහු නම්, අබිජ හෝ වේනම් මනා මැනු යි. තරුණ, මාදු, බු ආභි, ඔබමොබ ලෙලෙන, මේ මාලුවා-ලතායෙහි පහසු සුවද වෙයි.” (මෙවන් සිත් වෙයි.) එ මාලුවාලිය එ රුක් වැලඳ ගනී. එ ලිය එ රුක් වැලඳගෙන මතුසෙහි (ඡත්‍රාකාරයෙන්) වෙලව කොට ගනී. මතුසෙහි වෙලෙප් කොට ගෙන අවසන (යට බස්මින් අවට වසාගත් ලතාගුල්ම) උපදවයි. අවසන උපදවා එ රුක්හි යම් මහත් මහත් කඳ ආභි ද, ඒ කඳ පලාපිතයි. මහණෙනි, එසඳු එ රුක්හි අධිපති ව වසන දෙවිභව මෙසේ සිත් වෙයි: “ඒ භවත් මිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නැසඟලේ නැ වූ, අරම්චැසිදෙවියන් හා වතවැසිදෙවියෝ, රුක්වැසිදෙවියන් හා ඔෂධිකාණවතසපති වාසයෙහි නිවැසි දෙවියෝ මාලුවාබිජයෙහි මේ අනාභිය දක්මින් මුළුදී මෙසේ අස්වැසුහු - භවත්, නොබානේ මැනැව, භවත් නොබානේ මැනැව. මොණරෙක් හෝ තෙල මාලුවා බිජය ගැලැගන්නේ නම්, මුළුතේ හෝ කන්නේ නම්, ලැවිහිනි හෝ දවන්නේ නම්, වතකැමියෝ හෝ උදුරාලන්නාහු නම් වේයෝ හෝ කන්නාහු නම්, අබිජ හෝ වේ නම් මනා මැනු යි කියායි. මම (දන්) යම් කෙසෙකින් මාලුවාබිජහෙතුයෙන් දුක්, හිටු, කටුක වෙදනා විදිමි ද, (එසෙසින් එසේ අස්වැසුහුය.)

මහණෙනි, එපරිදි ම ‘වස්තුකාම හා කෙලියකාමයෙහි දෙසෙක් නැති’යි එවමාදි වූ, එව දූෂිත වූ මහණ බමණු කෙනෙක් ආත. ඔහු වස්තුකාමයෙහි පියසුතු බවට පැමිණෙති. ඔහු මොලී බැදි තාරසපරිබ්‍රා-ජ්කාවන් හා ඉදුරන් පිතවයි. ඔහු මෙසේ බෙණෙති:

කීං - සුභාම තෙ භොනෙතා සමණවුඤ්ඤා කාමෙසු අනාගතභයං සමපසමානා කාමානං පහානමාහංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති? 'සුඛො ඉමිස්සා පරිබ්බාජකාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාන බාහාය සමඵයො'ති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. තෙ තත් දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියන්ති. තෙ එවමාහ සු: ඉදං ඛො භොනෙතා සමණවුඤ්ඤා කාමෙසු අනාගතභයං සමපසමානා කාමානං පහානමාහංසු. කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. ඉමෙ හි මයං කාමහෙතු කාමනිදනා දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියාමා'ති. ඉදං චූළධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං.

4. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනදුක්ඛඤ්ච ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙචා අවෙලකො හොති මුත්තාචාරෙහ හත්ථාවලොඛනො. න එතිහදන්තිකො න තිට්ඨහදන්තිකො, න අතිකට්ඨං න උද්දිස්ස කට්ඨං න නිමින්නණං සාදියති. සො න කුමහිමුඛා පතිගණහාති, න ඛලොපිමුඛා පතිගණහාති, න එලකමින්නරං න දණ්ඩමින්නරං න මුහුලමින්නරං න ද්විත්තං භුඤ්ජමානානං, න ගබ්භිනියා න පායමානාය න පුරිසනතරගතාය, න සඛිනිනිසු, න යත්ථ සං උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඨසණ්ඨවාරිණී, න මච්ඡං න මංසං. න සුරං න මේරයං හ පුඤ්ජාදකං පිබ්බති. -

මසා එකාභාරිකො වා හොති එකාලොපිකො, ආභාරිකො වා හොති ආලොපිකො, -පෙ- සත්තාභාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො. එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති, ද්විතීපි දත්තීහි යාපෙති -පෙ- සත්තනිපි දත්තීහි යාපෙති. එකාතිකමපි ආභාරං ආභාරෙති, ආතිකමපි ආභාරං ආභාරෙති, -පෙ- සත්තනිකමපි ආභාරං ආභාරෙති. ඉති එවරූපං අභිමාසිකමපි පරියායභත්තභොජනානුසොගමිනුසුතො විහරති.

‘ඒ හවත් මහණ බමුණෝ කාමයෙහි කිනම් අනාඛියක් දක්මින් කාමී ප්‍රභාණ්‍ය කියද්ද, කාම සම්බන්ධය පතවද්ද? ‘හරුණ, මාදු, මු ඇති, මේ පරිත්‍රාජිකාවගේ බාහායෙහි පහසු සුවද වෙති’ යි (මේසේ බැණ) ඔහු කාමයෙහි පාතව්‍යතාවට පැමිණෙති. ඔහු කාමයෙහි (ආකාද පිසින්) පියයුතු බවට වැද කාමුත් මරණින් මතුපයෙහි අපාය වූ, දුකින් වූ, විනිපාත වූ තීරයට එළඹෙති. ඔහු ඒ නිරැහි කීවු, කවුක, දුඛවදනා විදුති. (එසඳ) ඔහු මේසේ කියති: ඒ හවත් මහණබමුණෝ කාමයෙහි මේ අනාඛිය දක්මින් කාමීප්‍රභාණ්‍ය කීයති. කාමසම්බන්ධය පතවති. මේ අපි කාම හෙතුයෙන් කාමීනිදානසෙන් දුඛ, කීවු, කවුක වෙදනා විදුම්හ යි. මහණෙනි, මේ මෙවන්මන්හි සුව දෙන, මතු දුක් විපාක දෙන ධම්මන්මාදන යයි කියනු ලැබේ.

4. මහණෙනි, මෙවන්මන්හිත් දුඛදයක වූ මතුපයෙහිත් දුඛවිපාක දයක වූ ධම්මන්මාදන නම් කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සෙලු වෙයි. හළ ආචාර ඇති වෙයි. (අහරකිස නිමි කල) අත ලෝභේ වෙයි. අහර පිණිස ‘එම, වහන්සැ’යි කීකල නො එනු සිල් කොට ඇති වෙයි. ‘සිටුව, වහන්සැ’යි කීකල නොසිටුවු සිල් කොට ඇති වෙයි. ලඟට එලවූ අහර නො පිළිනනු වෙයි. උදෙසා කල අහර නො පිළිගනු වෙයි. නිමන්ත්‍රණ නො පිළිගනු වෙයි. හෙ කලමුවින් ගෙන දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි. හෙ සැල- මුවින් ගෙන දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි. එළිපත අතර කොට දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි. දඬු අතර කොට දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි. මොහොල් අතර කොට දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි. වලදන දෙදෙනකුත් අතුරින් එකකු තැඟි දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි. ගැබිලිය දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි. කිරිපොවන්තිය දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි පුරුෂාන්තර ගත සත්‍රිය දෙන අහර නොපිළිගනු වෙයි. සමාදන් කොට පිසු කල දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි. යම් තැනෙක බලු එලබ සිටියේ නම් එහි දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි යම් තැනෙක මැයිමුළු ගලගල ව කැසිරෙත් නම් එහි දෙන අහර නො පිළිගනු වෙයි මහ්‍යා නො පිළිගනු වෙයි. මාංශ නො පිළිගනු වෙයි. රක නො බොනු වෙයි. මෙර නො බොනු වෙයි. සොචිර නො බොනු වෙයි.

හෙ එක් ගෙකෙකින් පිඬු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි. එක් ආලොප- ගෙකින් ගැපෙත්තේ හෝ වෙයි. දෙගෙකෙකින් පිඬු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි. ආලොප දෙකෙකින් ගැපෙත්තේ හෝ වෙයි. ... සත්ගෙකෙකින් පිඬු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි. ආලොපතෙකින් ගැපෙත්තේ හෝ වෙයි එක් දුන්තෙකින්ද (එක් බන්තැවියකින්ද) ගැපෙයි දෙ දුන්තෙකින්ද ගැපෙයි ... සත් දුන්තෙකින්ද ගැපෙයි. එක් දවසක් ද හැර ගත්තා අහර වලද කෙරෙයි. දෙදවසක් ද හැර ගත්තා අහර වලද කෙරෙයි ... සත්දවසක් ද හැර ගත්තා අහර වලද කෙරෙයි මොස් මේබදු අභිමසක් අතර කොට ගත්තා අහර දු සි වාරහකත හොඳතයෙහි ගෙදුණේ වෙතෙයි.

හො සාකභනකඛා වා හොති සාමාකභනෙඛා වා හොති නිවාරභනෙඛා වා හොති දද්දුලභනෙඛා¹ වා හොති හටභනෙඛා වා හොති කණ්භනෙඛා වා හොති ආවාමභනෙඛා වා හොති පිඤ්ඤාකභනෙඛා වා හොති තිණ්භනෙඛා වා හොති ගොමයභනෙඛා වා හොති. චන්ද්‍රිලඵලාහාරෙ වා යාපෙති පචන්තඵලහොජී.

හො සාණානිපි ඛාරෙති මසාණානිපි ඛාරෙති ඡවදුස්සානිපි ඛාරෙති පංසුකුලානිපි ඛාරෙති තීරීවානිපි ඛාරෙති අජ්නානිපි² ඛාරෙති අජ්නකම්පමපි³ ඛාරෙති කුසචීරමපි ඛාරෙති වාකචීරමපි ඛාරෙති ඵලකචීරමපි ඛාරෙති කෙසකම්බලමපි ඛාරෙති වාලකම්බලමපි ඛාරෙති උලුකපකමපි ඛාරෙති. කෙසමස්සලොචකොපි හොති කෙසමස්සලොචනානුයොගමනුසුතො. උබ්භට්ඨකොපි හොති ආසනපටිකම්බොතො,⁴ උකකුට්ඨකොපි හොති උකකුට්ඨකපට්ඨකානුයොගමනුසුතො,⁵ කණ්චකාපස්සහිකොපි හොති කණ්චකාපස්සයෙ සෙය්‍යං කපෙසති. සායතනියකමපි උදකොරෙභණානුයොගමනුසුතො විහරති.

ඉති ඵචරුපං අනෙකවිහිතං කායස්ස ආනාපනපරිනාපනානුයොගමනුසුතො විහරති. හො කායස්ස හෙද පරමරණා අපායං දුග්ගතිං පිනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.⁶ ඉදං චූළධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛෙ ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං.

6. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපකං?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙවො පකතියා තිබ්බරුහජාතිකො හොති. හො අභික්ඛණං රුහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං⁷ පටිසංචෙදෙති. පකතියා තිබ්බදෙසජාතිකො හොති, හො අභික්ඛණං දෙසජා දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. පකතියා තිබ්බමොහජාතිකො හොති, හො අභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං⁷ පටිසංචෙදෙති. හො සකාපි දුක්ඛෙන සකාපි දෙමනස්සං⁸ අස්සුච්චො⁹ රුදමානො¹⁰ පරිපුණ්ණං පරිසුඛං බ්‍රහ්මචරියං වරති. හො කායස්ස හෙද පරමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. ඉදං චූළධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං.

7. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛඤ්ච ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං?

1. ගඤ්ජ, සී. 2. අජ්නමපි, මජ්ඣ. අජ්ජනානිපි, සො. 3. අජ්නකම්පමපි, සී. අජ්ජනකම්පමපි, සො. 4. ආසනපටිකම්බොතො, සො. 5. උකකුට්ඨකපට්ඨකානුසුතො, සී. කණ්ච. 6. උපපජ්ජති, සී. 7. දුක්ඛදෙමනස්සං, සී. කණ්ච. 8. දෙමනස්සන සුචෙඨා සමානො, සො. 9. අස්සුච්චොපි, මජ්ඣ. සො. 10. රුදමානො, සො.

හේ පලා වලදන්තේ හෝ වෙයි. බිඛනමු වලදන්තේ හෝ වෙයි. හුරුතැල් වලදන්තේ හෝ වෙයි. සමකබ වැහැරි වලදන්තේ හෝ වෙයි ලභවු වලදන්තේ හෝ වෙයි. කුඩු වලදන්තේ හෝ වෙයි. දමුඛත් වලදන්තේ හෝ වෙයි. පුනකු වලදන්තේ හෝ වෙයි. තණ වලදන්තේ හෝ වෙයි. ගොම වලදන්තේ හෝ වෙයි. භුවටුයෙන් ගිලුණු එල වලද කරන සුලු වූයේ, වහ මුලඵල අහර කොට ඇතියේ ද යාපෙයි.

හෙ හණවැහැරි ද දරයි. මුසුහණවැහැරි ද දරයි. මිනියෙන් මුදුහල පිළි ද දරයි. පහුල්පිළිද දරයි. රැක්සුභුඵ ද දරයි. අසුන්මුවසම් ද දරයි. කරසහිත අසුන්මුවසම් ද දරයි. කුසවැහැරි ද දරයි. කෙදිවැහැරි ද දරයි. ලීපත් වැහැරි ද දරයි. කෙසකමබලය ද දරයි. අස්ලොමකමබලය ද දරයි. මහමුහුණු පියාපකුද දරයි. කියකේ රවුඵ උදුරනුයේ හිසකේ රවුඵ උදුරන වතෙහි යෙදුණේ වෙයි. අසුන් පිළිකෙච් කෙලේ, උඩුහුරු ව සිටුවේ වෙයි. උක්කුටුක ව (උලුඵයෙන්) හිද තවුස්වැර වැඩිමෙහි යෙදුණේ උලුඵයෙන් හිදුනේ ද වෙයි. කටු ඇතිරියෙහි වැතිරෙන්තේ ද වෙයි කටුඇතිරියෙහි යයන ද කෙරෙයි. සවස තුන්වනු කොට තෙවරක් දියට බැසීම් වතෙහි යෙදුණේ වෙසේ.

මෙසේ මෙබඳු අනෙකප්‍රකාර වූ කය (තැවීමෙහි භාන්ටය නැවීමෙහි) යෙදුණේ වාය මකෙරෙයි. හේ කාචුත් මරණින් මතුයෙහි අපාය වූ, දුහිති වූ, විහිපාත වූ, තිරයට පැමිණෙයි මහණෙනි, මෙ වතාහි මෙවන්මන්හි දුක් දෙන්නා වූ ද, මතුයෙහි දුක් විපාක දෙන්නා වූ ද කමීසමාදනය හි කියනු ලැබේ

6. මහණෙනි, මෙ වන්මනු දුඛදයක වූත්, මතු අතායෙහි සුඛ විපාකදයක වූත් ධර්මසමාදන නම් කවරේ ය යන්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ප්‍රකෘතීන් තියුණු රුග ගති ඇති වෙයි. හේ නිතොර (ඇදුරු වත්තෙරුන්ගේ දඩුවම් නිසා) රුගයෙන් හටගන්නා දුක්දෙමිතස් විදුනේ ය. ප්‍රකෘතීන් තියුණු දොම ගති ඇති වෙයි. හේ නරතුරු දොමයෙන් හටගන්නා දුක්දෙමිතස් විදුනේ ය. ප්‍රකෘතීන් තියුණු මොහගති ඇති වෙයි. හේ නරතුරු මොහයෙන් හටගන්නා දුක්දෙමිතස් විදුනේ ය. හේ සහගිය දුක් ඇතිව ද, සහගිය දෙමිතස් ඇතිව ද, කදුඵලුසු මුහුණු ඇතිව හබනුයේ පරිපුණී පරිගුඛ බ්‍රහමචරියාය පුරයි. හේ කාචුත් මරණින් මතුයෙහි සුගිහගලෝ ඵලමේත්තේ ය. මහණෙනි, මෙ වතාහි මෙවන්මන්හි දුක් දෙන මතු අතායෙහි සුඛවිපාක දෙන ධර්මසමාදන යහි කියනු ලැබේ.

7. මහණෙනි, මෙවන්මන්හිදු සුව දෙන්නා වූ, මතු අතායෙහිදු සුඛ විපාකදයක වූ ධර්මසමාදන නම් කවරේ ය යන්:

ඉඛ භික්ඛවෙ එකවෙචා පසානියා න තිබ්බරුගජානිකො හොති, සො න අභික්ඛණං රුගජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියා න තිබ්බදොසජානිකො හොති, සො න අභික්ඛණං දොසජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියා න තිබ්බමොහජානිකො හොති, සො න අභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

සො විච්චෙච ම කාමෙහි විච්චව අකුසලොති ධම්මෙහි සට්ඨකකං සවි-
චාරං විවෙකජං පිතීසුඛං පඤ්ඤාං කුඤ්ඤාං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකක-
විචාරනං චූපසමිඤ්ඤාං අරුඤ්ඤාං සම්පජ්ජාදානං වෙතසො ඵකොදිභාවං අට්ඨකකං
අවිචාරං සමාධිජං පිතීසුඛං දුතියං කුඤ්ඤාං¹ උපසම්පජ්ජ විහරති. පිතියා ම
විරුහා උපෙඛකො ම විහරති සතො ම සම්පජ්ජානො, සුඛඤ්ඤා කායෙත
පටිස වෙදෙති යං තං අරියා අච්ඤ්ඤානි 'උපෙකකො' සනිමා සුඛවිභාරී'ති
තතියං කුඤ්ඤාං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ම පහානා දුක්ඛස්ස ම පහානා
සුඛඛව සොමනස්ස දොමනස්සානං අජාඤ්ඤාමා² අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකා-
සනිපාරිසුද්ධිං චතුඤ්ඤාං කුඤ්ඤාං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො කායස්ස හෙද
පරම්මරණා සුගතීං සඤ්ඤාං ලොකං උපපජ්ජති. ඉදං චූචචති භික්ඛවෙ
ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුඛඤ්ඤාච අඤ්ඤා සුඛවිපාකං.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ චතතාරි ධම්මසමාදානානීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො ගාසිතං අභිනසුනති.

චූළඛමමසමාදානසුත්තං පඤ්ඤාමං.

1 දුතිසජ්ඣානං -පෙ- චතුර්ඤ්ඤානං, සඤ්ඤා.
2 උපෙකකො මජ්ඣ. සෘ. PTS. 3. අජාඤ්ඤා, මජ්ඣ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ප්‍රකෘතීන් තියුණු රාග සැඟවී ඇති නො වෙයි. හේ කරතුරු රාගජ දුඃඛදොෂේනසා නොවිදු-
නේ ය. ප්‍රකෘතීන් තියුණු දොෂ සැඟවී ඇති නො වෙයි. හේ කරතුරු
දොෂයෙන් හටගත්තා දුක්දොෂිනස් නොවිදුනේ ය. ප්‍රකෘතීන් තියුණු
මොහ සැඟවී ඇති නො වෙයි. හේ කරතුරු මොහයෙන් හටගත්තා
දුක්දොෂිනස් නොවිදුනේ ය.

හේ කාමයෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමින් වෙන් ව සවිතකී,
සවිචාර, විවෙකජ, ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා වාස කෙරෙයි.
විතකීවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් සියයතන්හි සම්ප්‍රසාද ඇති, විතෙතකාග්‍ර-
භාම ඇති, අවිතකී, අවිචාර, සමාධිජ, ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යාන උපයා
වාස කෙරෙයි. ප්‍රීති විරාගයෙහිදු උපෙක්‍ෂක ව ද සමාතිමේ ව සම්ප්‍රඥත
ඇති ව වාස කෙරෙයි. ආයතීයෝ යම් ධ්‍යානයක් ගෙන “ඒ උපෙක්‍ෂක,
සමාතිමේ පුද්ගල සුඛවිහාර ඇතියේ ය”යි බෙණේද්ද, ඒ තෘතීයධ්‍යාන
උපයා වාස කෙරෙයි. සුඛය හා දුඃඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් පලමු ම
සොමනස්දොෂිනසුන් පහව යාමෙන් අදුඃඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්‍ෂායෙන්
ජනිත සමාතිපරිලෝභී ඇති චතුර්ධ්‍යාන උපයා වාස කෙරෙයි. හේ
කාවුන් මරණින් මතුගෙහි සුහිතභ ඛබ්ලොව කර ඵලබ්බෙයි. මහණෙනි,
මෙ මෙවන්මන්හි සුඛදයක වූත්, මතු අනාගෙහි සුඛවිපාකදයක වූත්
ධර්මසමාදාන යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු ධර්මසමාදානයෝ සතර දෙනෙහි වදල හේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේසුත් වදාලසේක. හටගත් සොමනස් ඇති ඒ
මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භෘතිය සතුටින් පිළිගත්හ.

මූලධර්මසමාදානසූත්‍රය පස් වැනි යි.

1. 5. 6.

මහාධම්මසමාදානසූතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා: සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො භගවා: භික්ඛු ආමනෙතස්සි: භික්ඛවො'ති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

2. යෙභුයොසන භික්ඛවෙ සත්තා: එවංකාමා: එවංඡන්දු එවංඅධිප්පායා: අහො වත අනිට්ඨා: අකන්තා අමතාපා ධම්මා පරිහායෙයස්සං, ඉට්ඨා: කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඤ්ඤාසුතති. තෙසං භික්ඛවෙ සත්තාතං එවංකාමාතං එවංඡන්දුතං එවංඅධිප්පායාතං අනිට්ඨා අකන්තා අමතාපා ධම්මා අභිවඤ්ඤාති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිහායන්ති. තත්ත තුමෙහ භික්ඛවො¹ කං හෙතුං පච්චොථාති². “භගවංචුලකා නො භනෙත ධම්මා භගවංනෙතතිකා භගවංපටිසරණං. සාධු වත භනොති³ භගවන්තංයෙව⁴ පටිහාතු එතස්ස භාගිතස්ස අතො. භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති. තෙන භි භික්ඛවෙ සුඤ්ඤාඨ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාගිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො භෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

3. ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුච්ඡන්තො අරියානං අදස්සාපී අරිය-ධම්මස්ස අකොච්ඡෙදු අරියධම්මෙ අච්චිතො, සප්පුරිසානං අදස්සාපී සප්පුරිස-ධම්මස්ස අකොච්ඡෙදු සප්පුරිසධම්මෙ අච්චිතො සෙච්චනෙධධ ධම්මෙ න ජානාති, අසෙච්චනෙධධ ධම්මෙ න ජානාති, හජ්ඣනෙධධ ධම්මෙ න ජානාති, අහජ්ඣනෙධධ ධම්මෙ න ජානාති. සො සෙච්චනෙධධ ධම්මෙ අජානනො අසෙච්චනෙධධ ධම්මෙ අජානනො, හජ්ඣනෙධධ ධම්මෙ අජානනො අහජ්ඣනෙධධ ධම්මෙ අජානනො, අසෙච්චනෙධධ ධම්මෙ සෙවති සෙච්චනෙධධ ධම්මෙ න සෙවති, අහජ්ඣනෙධධ ධම්මෙ හජ්ඣති, හජ්ඣනෙධධ ධම්මෙ න හජ්ඣති. තස්ස අසෙච්චනෙධධ ධම්මෙ සෙවතො සෙච්චනෙධධ ධම්මෙ අසෙවතො, අහජ්ඣනෙධධ ධම්මෙ හජ්ඣතො හජ්ඣනෙධධ ධම්මෙ අහජ්ඣතො අනිට්ඨා අකන්තා අමතාපා ධම්මා අභිවඤ්ඤාති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිහායන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං භෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං අච්චුසුතො.

1. තත්ත භික්ඛවෙ, සී. 2. තං කිස්සහෙතු, සො 3. සාධු භනෙත, සී.
4. භගවන්තංයෙව, චූ සී මජ්ඣං. සො PTS.

1. 5. 6.

මහාධම්මසමාදාන සූත්‍රය.

1. මු) පිහිත් මෙසේ අසනලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේවඩු මහසිටාණන්සේ ආරාමයෙහි වැඩවාස කරන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි භික්ෂූන් ඇමැතුසේක. ඒ භික්ෂූහු 'වහන්සැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලසේක:

2. මහණෙනි, සත්‍යයෝ "අනිඡට, අකාන්ත, අමනාප, ධම්මෝ පිරිහී යෙන්වා - ඉඡට, කාන්ත, මනාප, ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩියෙන්වා"යි බෙහෙවින් මෙසේ කැමැතියහ. මෙසේ සද ඇතියහ. මෙසේ අධිප්‍රාය ඇතියහ. මහණෙනි, මෙසේ කැමැති, මෙසේ සද ඇති, මෙසේ අධිප්‍රාය ඇති ඒ සත්‍යයනට අනිඡට, අකාන්ත, අමනාප ධම්මෝ වැඩෙත්. ඉඡට, කාන්ත, මනාප ධම්මෝ පිරිහෙත් මහණෙනි, එකරුණෙහි තෙපි කිනම් තෙකුවක් ප්‍රත්‍යය කොට ගත්වා? "වහන්ස, අපගේ ධම්මෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙතා කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පිළිසරණ ඇතියහ. වහන්ස, අයද සිටුම්මක: තෙල භාෂිතයාගේ අභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස් අසා භික්ෂූහු ධරන්තාහ." එසේ තම මහණෙනි, අයව, මනාකොට මෙනෙහි කරව. කියමිහ. 'වහන්ස, එසේ ය' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලහ:

3. මහණෙනි, මෙලොව (බුද්ධාදී) ආයතීන් නො දක්නාසුලු, ආයතී ධම්මයෙහි අදක්‍ෂ, ආයතීධම්මයෙහි අවිනිත, (බුද්ධාදී) සත්පුරුෂන් නො දක්නාසුලු, සත්පුරුෂධම්මයෙහි අදක්‍ෂ, සත්පුරුෂධම්මයෙහි අවිනිත අශ්‍රැතවත් පාඨශ්ඡන සෙවියසුතු දහම් නො දන්නේ ය. නොසෙවියසුතු දහම් නො දන්නේ ය. හජන කලසුතු ධම් නො දන්නේ ය. හජන නො කලසුතු ධම් නො දන්නේ ය. හේ සෙවියසුතු ධම් නො දන්මින් නොසෙවියසුතු ධම් නො දන්මින් හජන කලසුතු ධම් නො දන්මින් හජන නොකලසුතු ධම් නො දන්මින්, නොසෙවිය සුතු ධම් සෙවුනේ ය. සෙවියසුතු ධම් නොසෙවුනේ ය. හජන නොකලසුතු ධම් හජන කරන්නේ ය. හජන කලසුතු ධම් හජන නො කරන්නේ ය. නොසෙවියසුතු දහම් සෙවුනා, සෙවියසුතු දහම් නොසෙවුනා, හජන කලසුතු දහම් හජන නො කරන, හජන නොකලසුතු දහම් හජන කරන ඒ අශ්‍රැතවත් පාඨශ්ඡනතාහට අනිඡට, අකාන්ත, අමනාප ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩියෙනි. ඉඡට, කාන්ත, මනාප ධම්මෝ පිරිහියෙනි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අකිබාල පාඨශ්ඡන-තාහට යම්බදු (හෙතුයෙක්) වේ ද, තෙල එබදු ම වෙයි

4. සුතවා ච ඛො භික්ඛවෙ අරික්ඛාචකො අරියානං දස්සාපි අරිය-
ධම්මස්ස කොච්ඤෙ අරියධම්මෙ සුවිනීතො, සප්පුරිසානං දස්සාපි සප්පුරිස-
ධම්මස්ස කොච්ඤෙ සප්පුරිසධම්මෙ සුවිනීතො, සෙවිතඛෙධ ධම්මෙ පජානාති¹
අසෙවිතඛෙධ ධම්මෙ පජානාති, හජිතඛෙධ ධම්මෙ පජානාති අහජිතඛෙධ
ධම්මෙ පජානාති. සො සෙවිතඛෙධ ධම්මෙ පජානනො² අසෙවිතඛෙධ
ධම්මෙ පජානනො, හජිතඛෙධ ධම්මෙ පජානනො, අහජිතඛෙධ
ධම්මෙ පජානනො, අසෙවිතඛෙධ ධම්මෙ න සෙවති, සෙවිතඛෙධ ධම්මෙ
සෙවති. අහජිතඛෙධ ධම්මෙ න හජති, හජිතඛෙධ ධම්මෙ හජති. තස්ස
අසෙවිතඛෙධ ධම්මෙ අසෙවතො සෙවිතඛෙධ ධම්මෙ සෙවතො, අහජි-
තඛෙධ ධම්මෙ අහජතො හජිතඛෙධ ධම්මෙ හජතො, අනිට්ඨා අකන්තා
අමනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති.
නං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා නං අවිදුසුතො.

5. වත්තාරිමාති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානාති. කතමාති වත්තාරි?

අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච
දුක්ඛ විපාකං. අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛං ආයතිං
දුක්ඛවිපාකං අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛං ආයතිං
සුඛවිපාකං. අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛඤ්චෙව
ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං.

6. තත්ථ භික්ඛවෙ යදිදං³ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛඤ්චෙව
ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං, නං අවිද්ධා⁴ අවිජ්ජාගතො යථාභුතං නප්පජානාති,
ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛ-
විපාකන්ති. නං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං අප්පජානො නං සෙවති,
නං න පරිච්ඡෙජති. තස්ස නං සෙවතො නං අපරිච්ඡෙජතො අනිට්ඨා
අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා
පරිභාසන්ති නං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා නං
අවිදුසුතො.

7. තත්ථ භික්ඛවෙ යදිදං³ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛං ආයතිං
දුක්ඛ විපාකං, නං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං නප්පජානාති: ඉදං ඛො
ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකන්ති. නං අවිද්ධා
අවිජ්ජාගතො යථාභුතං අප්පජානනො නං සෙවති, නං න පරිච්ඡෙජති.
තස්ස නං සෙවතො නං අපරිච්ඡෙජතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා
ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. නං කිස්ස
වහෙතු? එං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා නං අවිදුසුතො.⁵

1. ජානාති, මජ්ඣං. සං. 2. ජානනො, මජ්ඣං. සං.
3. යදිදං, මජ්ඣං. සං. PTS. 4. අවිද්ධා, සං. 5. අවිදුසුතොති, සං.

4. මහණෙනි, ආයතීයන් දක්නාසුලු, ආයතීධම්මයෙහි දක්ෂ, ආයතී-ධම්මයෙහි සුචිතීත, සත්පුරුෂයන් දක්නාසුලු, සත්පුරුෂධම්මයෙහි දක්ෂ, සත්පුරුෂ ධම්මයෙහි සුචිතීත, ශ්‍රැතවන් ආයතීශ්‍රාවක සෙවියසුතු දහම් දන්තේ ය. නොසෙවියසුතු දහම් දන්තේ ය. හජන කලසුතු දහම් දන්තේය. හජන නොකලසුතු දහම් දන්තේය. හේ සෙවියසුතු දහම් දනිමින් නොසෙවියසුතු දහම් දන්මින්, හජන කලසුතු දහම් දනිමින් හජන නොකලසුතු දහම් දනිමින්, නොසෙවියසුතු දහම් නොසෙවුනේ ය. සෙවියසුතු දහම් සෙවුනේ ය. හජන නොකලසුතු දහම් හජන නො කරන්නේ ය. හජන කලසුතු දහම් හජන කරන්නේ ය. නොසෙවියසුතු දහම් නොසෙවුනා සෙවියසුතු දහම් සෙවුනා, හජන නො කලසුතු දහම් හජන නොකරන, හජන කලසුතු දහම් හජන කරන ඒ ආයතීශ්‍රාවකයාහට අතීභට, අකානත, අමනාප ධම්මෝ පිරිහියෙති. ඉභට, කානත, මනාප ධම්මෝ වැඩියෙති. ඒ කවර හෙසිත යත්: මහණෙනි, ප්‍රශස්ත බුද්ධිඥාති පඤ්ඤාතයාහට යම්බඳු (හෙතුසෙක්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

5. මහණෙනි, මේ ධම්මසමාදානයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙවන්මන්හිදු දුක්දෙන මතු අනාගෙහි දු දුක්විවා දෙන ධම්මසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙවන්මනු සුව දෙන, මතු අනාගෙහි දු:බවිපාක දෙන ධම්මසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙවන්මනු දුක් දෙන, මතු අනාගෙහි සුවවිපාක දෙන ධම්මසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි මෙවන්මනුගෙහි සුව දෙන, මතු අනාගෙහි සුවවිපාක දෙන ධම්මසමාදාන-යෙක් ඇත.

6. මහණෙනි, එ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි මෙවන්මනු දු:බදායක මතු අනාගෙහි දු:බවිපාකදායක වූ යම් ධම්මසමාදානයෙක් (ප්‍රාණවධාදී ධම්මයන්ගේ ශ්‍රතණයෙක්) ඇද්ද, එය අවිද්‍යායෙන් සම්මානත විචන් නො වූ පුද්ගල “මේ ධම්මසමාදානය නම් මෙවන්මනු දුක් දෙන්නා වූ ද, මතු අනාගෙහි දු:බවිපාක දෙන්නා වූ ද එකකැයි ඇතිසැටි නො දන්නේ ය. අවිද්‍යාසම්මානත අවිචන් පුද්ගල ඒ ධම්මසමාදානය යාචාවයෙන් නො දන්නේ එය සෙවුනේ ය, එය නො හරනේ ය. ඒ ධම්මසමාදාන සෙවුනා, එය නො හරනා, ඔහට අතීභට, අකානත, අමනාප ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඉභට, කානත, මනාප, ධම්මෝ පිරිහියෙත්. ඒ කවර හෙසිත යත්: මහණෙනි අවිචන්හට යම් බඳු (හෙතුසෙක්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

7. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි මෙවන්මන්හි සුව වූ මතු අනාගතයෙහි දු:බවිපාක වූ යම් ධම්ම සමාදානයෙක් ඇද්ද, අවිද්‍යායෙන් සම්මානත අවිචන් පුද්ගල “මේ ධම්ම සමාදාන නම්, ප්‍රත්‍යක්ෂනසුඛ ය, අනාගත දු:බවිපාක ය” කියා එය යචාසච්ඡායෙන් නො දන්නේ ය. අවිද්‍යා-ගත විද්‍යාතී පුද්ගල එය ඇතිසැටි නො දන්නේ එය සෙවුනේ ය. එය නොහරනේ ය. එය සෙවුනා, එය නො හරනා ඔහට අතීභට, අකානත, අමනාප ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඉභට, කානත, මනාප, ධම්මෝ පිරිහියෙත්. ඒ කවර හෙසිත යත්: මහණෙනි, අවිචන්හට යම්බඳු (හෙතු සෙක්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි

8. තනු භික්ඛවෙ යද්දං¹ බමමසමාදානං පච්චුප්පනනදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකං, තං අවිච්චා² අවිජ්ජාගතො යථාභුතං නපජානාති: ඉදං ඛො බමමසමාදානං පච්චුප්පනනදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකනති. තං අවිච්චා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං අපජානනො තං න සෙවති, තං පරිවජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා බමමා අභිවසින්නති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා පරිහායන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං අවිදුසුතො.

9. තනු භික්ඛවෙ යද්දං බමමසමාදානං පච්චුප්පනන සුඛඤ්චව ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකං,³ තං අවිච්චා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං නපජානාති: ඉදං ඛො බමමසමාදානං පච්චුප්පනනසුඛඤ්චව ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකනති. තං අවිච්චා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං අපජානනො තං න සෙවති, තං පරිවජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා බමමා අභිවසින්නති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා පරිහායන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං අවිදුසුතො.

10. තනු භික්ඛවෙ යද්දං බමමසමාදානං පච්චුප්පනනදුක්ඛඤ්චව ආයතීඤ්ච දුක්ඛවිපාකං, තං විච්චා⁴ විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො බමමසමාදානං පච්චුප්පනනදුක්ඛඤ්චව ආයතීඤ්ච දුක්ඛ විපාකනති. තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානනො තං න සෙවති, තං පරිවජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා බමමා පරිහායන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා අභිවසින්නති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විදුසුතො.

11. තනු භික්ඛවෙ යද්දං බමමසමාදානං පච්චුප්පනනසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං, තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො බමමසමාදානං පච්චුප්පනනසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකනති. තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානනො තං න සෙවති, තං පරිවජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා බමමා පරිහායන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා අභිවසින්නති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විදුසුතො.⁵

1. යමදං, මජ්ඣ. සං. PTS. 2. අවිච්චා, සං. 3. සුඛවිපාකනති, මජ්ඣ. 4. විදා, සං. 5. විදුසුතොති, සං.

8 මහණෙනි, ඒ ධර්මසමාදානයන් කෙරෙහි වර්තමානයෙහි දුෂ්ඛදායක වූ, අනාගතයෙහි සුඛවිපාක වූ, යම් ධර්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, අවිදුහත අවිඤ්ඤා පුද්ගල “මේ ධර්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂානන්දායක ය, අනාගත සුඛවිපාක ය” කියා එය යථාභූත වශයෙන් නොදන්නේ ය. අවිදුහත අවිඤ්ඤා පුද්ගල එය ඇතිවනු නොදන්නේ එය නො සෙවුනේ ය. එය හරනේය එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහට අතිභව, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ වෙහෙසින් වැඩෙත්. ඉඡට, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ පිරිහියෙන් ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිඤ්ඤාව යම්බඳු (හෙතුයෙක්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

9. මහණෙනි, ඒ ධර්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂානන්දායක වූත්, අනාගතසුඛවිපාක වූත් යම් ධර්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, අවිදුහතමනාගත, අවිඤ්ඤා පුද්ගල ‘මේ ධර්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂානන්දායක වෙයි, අනාගත සුඛවිපාක ද වේ ය’ යි එය යථාභූත වශයෙන් නො දන්නේ ය. අවිදුහතමනාගත, අවිඤ්ඤා පුද්ගල එය යථාභූත වශයෙන් නොදන්නේ, එය නො සෙවුනේ ය. එය හරනේ ය. එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහට අතිභව, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ වෙහෙසින් වැඩෙත්. ඉඡට, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ පිරිහියෙන් ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිඤ්ඤාව යම් බඳු (හෙතුයෙක්) වේ ද තෙල එබඳු ම වෙයි.

10. මහණෙනි, ඒ ධර්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂානන්දායක වූත්, අනාගතදුෂ්ඛවිපාක වූත් යම් ධර්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, විද්‍යායෙන් සමනාගත, විඤ්ඤා පුද්ගල “මේ ධර්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂානන්දායක වෙයි. අනාගත දුෂ්ඛවිපාක ද වේ” යයි යථාභූත වශයෙන් දන්නේ ය. විද්‍යාගත, විඤ්ඤා පුද්ගල එය යථාභූත වශයෙන් දන්නේ, එය නොසෙවුනේ ය එය හරනේ ය. එය නො සෙවුනා, එය හරනා ඔහට අතිභව, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ පිරිහියෙන්. ඉඡට, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ වෙහෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විඤ්ඤාව යම් බඳු (හෙතුයෙක්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

11. මහණෙනි, ඒ ධර්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂානන්දායක වූත්, අනාගතදුෂ්ඛවිපාක වූත් යම් ධර්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, විද්‍යායෙන් සුක්ත, විඤ්ඤා පුද්ගල “මේ ධර්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂානන්දායක ද, අනාගතදුෂ්ඛවිපාක ද වේ ය” යි යථාභූත වශයෙන් දන්නේ ය. විද්‍යායෙන් සුක්ත, විඤ්ඤා පුද්ගල එය තත් වූ පරිදි දන්නේ එය නො සෙවුනේ ය. එය හරනේ ය. එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහට අතිභව, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ පිරිහියෙන්. ඉඡට, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ වෙහෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විඤ්ඤාව යම් බඳු (හෙතුයෙක්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

12. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං, තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකනති. තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානන්තො තං සෙවති, තං න පරිවජ්ජති. තස්ස තං සෙවතො තං අපරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායනති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විද්දසුතො.

13. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඛඤ්චව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං, තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඛඤ්චව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකනති. තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානන්තො තං සෙවති, තං න පරිවජ්ජති; තස්ස තං සෙවතො තං අපරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායනති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විද්දසුතො.

14 කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තදුක්ඛඤ්චව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත පාණාතිපාති හොති පාණාතිපාතපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත අදින්නාදාසි හොති අදින්නාදානපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත මුසාචාරී හොති. මුසාචාරපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත පිසුනාචාරී හොති. පිසුනාචාරපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත ඵරුසාචාරී හොති. ඵරුසාචාරපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත සල්ඵපපල පි හොති. සල්ඵපපලපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත අභිජ්ඣාලු හොති. අභිජ්ඣාලුපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත බ්‍යාපනනවිකේතා හොති. බ්‍යාපාදපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛන සභාපි දෙමනස්සෙත මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො කායස්ස හෙද පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජති¹. ඉදං චූළවති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තදුක්ඛඤ්චව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං.

1 විදා, සා. 2. පිසුණාචාරී, මජ්ඣ. සා.
3. පිසුණාචාරී, පච්චයා, සිඞ්ඞ පිසුණාචාරී, පච්චයා, මජ්ඣ. සා.
4. ඵරුසාචාරී, මජ්ඣ. සා.
5. ඵරුසාචාරී, පච්චයා, සිඞ්ඞ ඵරුසාචාරී, පච්චයා, මජ්ඣ. සා. 6. උපපජ්ජති, සි.

12. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්‍ෂානුභවය දැඩි වූ ද, අනාගතසුඛවිපාක වූ ද, යම් ධම්මසමාදානයක් ඇද්ද, විදුහුණමනාගත, විඤ්ඤාන පුද්ගලය. “මේ ධම්මසමාදාන නම්, ප්‍රත්‍යක්‍ෂානුභවය දැඩි ය, අනාගතසුඛවිපාකය” යි එය තතුසේ දන්නේ ය. විදුහුණයන් යුක්ත, විඤ්ඤාන පුද්ගලය එය ඇතිසේ දන්නේ, එය සෙවුනේ ය. එය නොහරනේ ය. එය සෙවුනා, එය නොහරනා, ඔහට අනිඡට, අකාන්ත, අමනාප, ධම්මයෝ පිරිහියෙන්. ඉඡට, කාන්ත, මනාප, ධම්මයෝ වෙසෙසින් වැඩෙත් ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විඤ්ඤාන පුද්ගලයට යම්බඳු (හෙතුසේක්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

13. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්‍ෂානුභවය සුඛ වූ ද, අනාගතසුඛවිපාක වූ ද, යම් ධම්මසමාදානයක් ඇද්ද, විදුහුණයන් සම්මනාගත විඤ්ඤාන පුද්ගලය “මේ ධම්මසමාදාන නම්, ප්‍රත්‍යක්‍ෂානුභවය දැඩි වෙයි, අනාගතසුඛවිපාකය ද වෙයි” යි එය තතුසේ දන්නේ ය. විදුහුණයන් යුතු. විඤ්ඤාන පුද්ගලය එය තතුසේ දන්නේ, එය සෙවුනේ ය. එය නොහරනේ ය. එය සෙවුනා, එය නොහරනා, ඔහට අනිඡට, අකාන්ත, අමනාප, ධම්මයෝ පිරිහියෙන්. ඉඡට, කාන්ත, මනාප, ධම්මයෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විඤ්ඤාන පුද්ගලයට යම්බඳු (හෙතුසේක්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

14. මහණෙනි, මෙවන්මනු දුක් වූ, මතු අනාගතයෙහි දුක් විපාක වූ ධම්මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු පණ්ණාසා කරනු වෙයි. ඒ පණ්ණාසාහෙතුසේක්නුදු දුක්දෙමනසි විඤ්ඤාන සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු අසිතාදන් ගනු වෙයි. ඒ අසිතාදන් හෙතුසේක්නුදු දුක් දෙමනසි විඤ්ඤාන සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු කාමයෙහි මිසභසර ඇති වෙයි. ඒ කාමයෙහි මිසභසර හෙතුසේක්නුදු දුක් දෙමනසි විඤ්ඤාන සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු මුසවා බණනු වෙයි. ඒ මුසවා හෙතුසේක්නුදු දුක් දෙමනසි විඤ්ඤාන සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු පිසුකුඛස් බණනු වෙයි. ඒ පිසුකුඛස් හෙතුසේක්නුදු දුක් දෙමනසි විඤ්ඤාන සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු පරොස්ඛස් බණනු වෙයි. ඒ පරොස්ඛස් හෙතුසේක්නුදු, දුක්දෙමනසි විඤ්ඤාන සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු පලස් බණනු වෙයි. ඒ පලස් හෙතුසේක්නුදු දුක් දෙමනසි විඤ්ඤාන සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු, පරා අයත්ති ලොබ නිතිලී වෙයි. ඒ අනිඤ්ඤාහෙතුසේක්නුදු දුක් දෙමනසි විඤ්ඤාන සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු ව්‍යාපනාසිත් ඇති වෙයි. ඒ ව්‍යාපනාසිත් හෙතුසේක්නුදු දුක්දෙමනසි විඤ්ඤාන සහනිය දුකිනුදු, සහනිය දෙමනසිනුදු මිසිදිටු ඇති වෙයි. ඒ මිසිදිටු හෙතුසේක්නුදු දුක් දෙමනසි විඤ්ඤාන සේ කාමුත් මරණින් මතුසේක් අපාය දුගීති විනිපාත සංඛ්‍යාත නිරයට එලඹෙයි. මහණෙනි, මේ ධම්මසමාදාන මෙවන්මනු දුක් ඇතැයි ද, මතු දුක් විපාක ඇතැයි ද කියනු ලැබේ.

15. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන පාණානිපාතී හොති. පාණානිපාතපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අදීන්නාදාසි හොති අදීන්නාදනපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන මුසාවාදී හොති. මුසාවාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන පිසුතාවාචො¹ හොති. පිසුතාවාචපච්චයා ච² සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන ඵරුසාවාවො³ හොති. ඵරුසාවාවපච්චයා⁴ ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන සම්ඵප්පලාපි හොති. සම්ඵප්පලාපපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අභිජ්ඣාලු හොති. අභිජ්ඣාලුපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන බ්‍යාපන්නවිතො හොති. බ්‍යාපාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන මිච්ඡාදිට්ඨී හොති. මිච්ඡාදිට්ඨීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. ඉදං චූචවති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං.

16. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන පාණානිපාතා පටිවිරතො හොති. පාණානිපාතා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන අදීන්නාදානා පටිවිරතො හොති. අදීන්නාදානා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාර පටිවිරතො හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන මුසාවාද පටිවිරතො හොති. මුසාවාද වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන පිසුතාය වාචාය⁵ පටිවිරතො හොති. පිසුතාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන ඵරුසාය වාචාය⁶ පටිවිරතො හොති. ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති. සම්ඵප්පලාපා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති -

1 පිසුණාවාවො, මජ්ඣං. සං. 2. පිසුණාවාවාපච්චයා, සීඛු. පිසුණාවාවා පච්චයා, මජ්ඣං. සං. 3 පරුසාවාවො, මජ්ඣං. සං. 4. පරුසාවාවාපච්චයා, සීඛු. පරුසාවාවාපච්චයා, මජ්ඣං. සං. 5 පිසුණාවාවා, සීඛු 6 පරුසාවාවා, සීඛු

15. මහණෙනි, මෙවන්මනු සුව ඇති, මතු දුක් විපාක ඇති ධර්මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමි-
 තස් ඇතිවත් පණිවා කරනු වෙයි. පණිවාහෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස්
 විදී. සහගියසුව ඇති වත්, සහගිය සොමිතස් ඇති වත් අධිතාදත් ගනු
 වෙයි. අධිතාදත් හෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස් විදී. සහගිය සුව ඇති වත්,
 සහගිය සොමිතස් ඇති වත් කාමයෙහි මිසහසර ඇති වෙයි. කාමයෙහි
 මිසහසර හෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස් විදී. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය
 සොමිතස් ඇති වත් මුසවා බණනු වෙයි. මුසවා හෙතුයෙහිදු සුවසොමි-
 තස් විදී. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිතස් ඇති වත් පෙනෙසුන්
 බණනු වෙයි. පෙනෙසුන්බස් හෙතුයෙහිදු සුව සොමිතස් විදී. සහගිය
 සුව ඇති වත්, සහගියසොමිතස් ඇති වත් පරොස්බස් බණනු වෙයි. පරොස්
 බස් හෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස් විදී. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමි-
 තස් ඇති වත් පලස් බණනු වෙයි. පලස් හෙතුයෙහිදු සුව සොමිතස්
 විදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමිතස් ඇතිවත් (පරා අයත්ති)
 අභිධ්‍යා (වසම්මොල) බිහිලී වෙයි. අභිධ්‍යාහෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස් විදී.
 සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිතස් ඇතිවත් ව්‍යාපත්තසින් ඇති
 වෙයි. ව්‍යාපාද හෙතුයෙහිදු සුව සොමිතස් විදී. සහගියසුව ඇති වත්,
 සහගිය සොමිතස් ඇති වත් මිසද්ධි ඇති වෙයි. මිසද්ධි හෙතුයෙහිදු,
 සුවසොමිතස් විදී. හේ කඛුන් මරණින් මතුයෙහි අපාය, දුර්ගති,
 විනිපාත සබ්බාසාත තිරගට ඵලබ්බයි. මහණෙනි, මේ ධර්මසමාදාන
 ප්‍රත්‍යක්ෂපත්තසුඛය සි අනාගත දුඃඛවිපාකය සි කියනු ලැබේ.

16. මහණෙනි, මෙවන්මනු දුක් ඇති, මතු සුඛවිපාක ඇති ධර්ම-
 සමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමි-
 තස් ඇති වත් පණිවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. පණිවායෙන් දුරුවීමහෙතු
 යෙහිදු දුක් දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස්
 ඇති වත් අධිතාදතින් දුරු වූයේ වෙයි. අධිතාදතින් දුරුවීමහෙතුයෙහිදු
 දුක්දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස් ඇති වත්
 කාමයෙහි මිසහසරින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසහසරින් දුරුවීම
 හෙතුයෙහිදු දුක් දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය
 දෙමිතස් ඇති වත් මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවීම
 හෙතුයෙහිදු දුක් දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස්
 ඇති වත් පිසුනුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුනුබසින් දුරු වීම හෙතුයෙහිදු
 දුක්දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස් ඇති වත්
 පරොස්බසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරොස්බසින් දුරුවීම හෙතුයෙහිදු, දුක්
 දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස් ඇති වත්
 පලපිත දුරු වූයේ වෙයි. පලපිත දුරුවීම හෙතුයෙහිදු දුක් දෙමිතස්
 විදී.

සභාපි දුකෙඛන සභාපි දොමනසෙසන අනභිජ්ඣාලු හොති. අනභිජ්ඣා-
පච්චයා ව දුකං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුකෙඛන සභාපි
දොමනසෙසන අබ්‍යාපනනවිතොතා හොති. අබ්‍යාපාදපච්චයා ව දුකං
දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුකෙඛන සභාපි දොමනසෙසන
සමමාදිට්ඨි හොති. සමමාදිට්ඨිපච්චයා ව දුකං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.
භො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.¹
ඉදං චූළවතී භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුත්තං ආයතීං
සුඛවිපාකං.

17. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුත්තෙච ආය-
තීඤ්ච සුඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන පාණා-
තීපාතා පටිච්චතො හොති. පාණාතීපාතා වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන අදින්නා
දනා පටිච්චතො හොති. අදින්නාදනා වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං සොම-
නස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන කාමෙසු
මිච්ඡාචාරා පටිච්චතො හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණීපච්චයා ව
සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන
මුසාවාදා පටිච්චතො හොති. මුසාවාදා වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං සොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන පිසුනාය වාචාය²
පටිච්චතො හොති. පිසුනාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං සොම-
නස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන ඵරුසාය
වාචාය³ පටිච්චතො හොති. ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන
සඵප්පලාපා පටිච්චතො හොති. සඵප්පලාපා වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන අන-
භිජ්ඣාලු හොති. අනභිජ්ඣාපච්චයා ව සුඛං සොමනස්සං පටිසං වෙදෙති.
සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන අබ්‍යාපනනවිතොතා හොති. අබ්‍යා-
පාදපච්චයා ව සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි
සොමනසෙසන සමමාදිට්ඨි හොති. සමමාදිට්ඨිපච්චයා ව සුඛං සොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති. භො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජති. ඉදං චූළවතී භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුත්තෙච
ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකං.

ඉමානි බ්‍රො භික්ඛවෙ චතතාරි ධම්මසමාදානානි.

18. සෙග්ගාචාරී භික්ඛවෙ තිත්තකාලාපු⁴ විසෙත සංසට්ඨො, අඵ
පුරිතො ආගච්චෙත්ඨය ජිවිතුකාමො අමරිතුකාමො, සුඛකාමො දුකං-
පටිකකුලො, තමෙතං ඵලං වදෙය්‍යුං: 'අමො පුරිස, අයං තිත්තකාලාපු
විසෙත සංසට්ඨො. තමෙ ආකංඛි පිච⁵. තස්ස නෙ පිචතො⁶ වෙච
නච්ඡාදෙය්‍යති චණ්ණෙතපි ගඤ්ඤති රසෙනපි. -

1. උපපජ්ජති, සී. 2. පිසුණාවාචා, සී. - කඤ්චි 3. ඵරුසාවාචා, සී. කඤ්චි.
4. තිත්තකාලාපු, මජ්ඣ. PTS සී. කඤ්චි; තිත්තකාලාපු, සස.
5. පිච, සීචු. 6. පි නො, සීචු.

සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමනස් ඇතිවත් අභිධ්‍යානසුලු නො වෙයි. අනභිධ්‍යානසුලුයෙහි දුක්දෙමනස් විදී. සහගිය දුක් ඇතිවත්, සහගිය දෙමනස් ඇතිවත් ව්‍යාපාද රහිත සිත් ඇති වෙයි. අව්‍යාපාදසෙතුවුණෙහි දුක් දෙමනස් විදී. සහගියදුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමනස් ඇති වත් සම්දිට්ඨ ඇති වෙයි. සම්දිට්ඨ හෙතෙමෙහි දුක් දෙමනස් විදී. හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති වූ ස්වභාවිකයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙවන්-මනු දුක් ඇති, මතු සුඛ විපාක ඇති ධර්මසමාදාන මෙයයි කියනු ලැබේ.

17. මහණෙනි, මෙවන්මනු සුඛ ඇති, මතුයෙහි සුඛවිපාක ඇති ධර්මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවක් සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පණිවායෙන් දුරුවීම් හෙතෙමෙහි සුවසොමනස් විදී. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගියසොමනස් ඇතිවත් අභිධ්‍යානින් දුරුවූයේ වෙයි. අභිධ්‍යානින් දුරුවීම් හෙතෙමෙහි සුවසොමනස් විදී. සහගියසුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් කාමයෙහි භික්ඛසරින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි භික්ඛසරින් දුරුවීම් හෙතෙමෙහි සුවසොමනස් විදී. සහගියසුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත්. මුඛවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මුඛවායෙන් දුරුවීම්හෙතෙමෙහි සුවසොමනස් විදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පිසුකුඛසින් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුකු ඛසින් දුරුවීම්-හෙතෙමෙහි සුවසොමනස් විදී. සහගියසුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පරෙස්ඛසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරෙස්ඛසින් දුරුවීම් හෙතෙමෙහි සුවසොමනස් විදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පලපින් දුරුවූයේ වෙයි. පලපින් දුරුවීම් හෙතෙමෙහි සුවසොමනස් විදී. සහගියසුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් අභිධ්‍යානසුලු නොවෙයි. අනභිධ්‍යානසුලුයෙහි සුවසොමනස් විදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් ව්‍යාපාද රහිත සිත් ඇති වෙයි. අව්‍යාපාද හෙතෙමෙහි සුවසොමනස් විදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් සම්දිට්ඨ ඇති වෙයි. සම්දිට්ඨ හෙතෙමෙහි සුවසොමනස් විදී. හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති ස්වභාවිකයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මසමාදාන ප්‍රත්‍යක්ෂසුඛයයි ද, ආයතිසුඛවිපාකයයි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි මොහු සතර ධර්මසමාදාන වෙති.

18. මහණෙනි, යම්සේ (හලාහල) විස මුහු තිත්ලබු එලයෙක් වේ ද, එවිට, ජීවත්වනු කැමැති, නොමැරෙනු කැමැති, සුවකැමැති, දුකෙහි පිලිකුල් ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද, ඕනට මෙසේ කියත් ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ තිත්ලබුපල විස සහිත වෙයි. කැමැතියෙහි නම් එය බොහු. බොත්තාඩු තට වර්ණියෙහි, ගනියෙහි, රසයෙහි නො රැස්නේය. -

පිච්ඡා¹ ච පන මරණං වා නිගව්ඡසි² මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. සො තං අපට්ඨසංඛාය³ පිච්චෙය්‍ය, න පට්ඨසංඛායෙ⁴ තස්ස නං පිච්චො චෙච නච්ඡාදෙය්‍ය වණ්ණණනපි ගණ්ණිනපි රසෙනපි. පිච්ඡා ච පන මරණං වා නිගව්ඡෙය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තඤ්ඤාමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යමිදං⁵ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛඤ්ඤව ආයතීඤ්ඤ දුක්ඛවිපාකං. (1)

19. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආපාතීයකංසො වණ්ණසමපන්නො ගඤ්ඤසමපන්නො රසසමපන්නො, සො ච ඛො විසෙත සංසට්ඨො. අථ පුරිසො ආගව්ඡෙය්‍ය ජිව්තුකාමො අමරිතුකාමො, සුඛකාමො දුක්ඛ පට්ඨකුලො. තමෙතං ඵලං වදෙය්‍යුං: 'අමොහා පුරිස, අයං ආපාතීයකංසො⁶ වණ්ණසමපන්නො ගඤ්ඤසමපන්නො රසසමපන්නො. සො ච ඛො විසෙත සංසට්ඨො. සචෙ ආකඛ්ඛි පිච. තස්ස තෙ පිච්චො භි ඛො ඡාදෙය්‍යති වණ්ණණනපි ගණ්ණිනපි රසෙනපි. පිච්ඡා ච පන මරණං වා නිගව්ඡසි මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. සො තං අපට්ඨසංඛාය පිච්චෙය්‍ය, න පට්ඨසංඛායෙ⁴ තස්ස නං පිච්චො භි ඛො ඡාදෙය්‍ය වණ්ණණනපි ගණ්ණිනපි රසෙනපි. පිච්ඡා ච පන මරණං වා නිගව්ඡෙය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තඤ්ඤාමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං. (2)

20. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සුඛිච්චතං නානාභෙසජ්ජෙති සංසට්ඨං, අථ පුරිසො ආගව්ඡෙය්‍ය පණ්ඩුලොති. තමෙතං ඵලං වදෙය්‍යුං: 'අමොහා පුරිස, ඉදං සුඛිච්චතං නානාභෙසජ්ජෙති සංසට්ඨං. සචෙ ආකඛ්ඛි පිච. තස්ස තෙ පිච්චො භි ඛො තච්ඡාදෙය්‍යති වණ්ණණනපි ගණ්ණිනපි රසෙනපි, පිච්ඡා ච පන සුඛි ගව්ඡසි'ති. සො තං පට්ඨසංඛාය පිච්චෙය්‍ය, න පට්ඨසංඛායෙ⁴ තස්ස නං පිච්චො භි ඛො තච්ඡාදෙය්‍ය වණ්ණණනපි ගණ්ණිනපි රසෙනපි. පිච්ඡා ච පන සුඛි අස්ස. තඤ්ඤාමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකං. (3)

21. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දඬි ව මුඬු ව සප්පි ව⁷ ථාණිතඤ්ඤ ඵකජ්ඣං සංසට්ඨං, අථ පුරිසො ආගව්ඡෙය්‍ය ලොහිතපකඛඤ්ඤො. තමෙතං ඵලං වදෙය්‍යුං: අමොහා පුරිස, ඉමං දඬි ව මුඬු ව සප්පි ව ථාණිතඤ්ඤ ඵකජ්ඣං සංසට්ඨං, සචෙ ආකඛ්ඛි පිච. තස්ස තෙ පිච්චො චෙච ඡාදෙය්‍යති වණ්ණණනපි ගණ්ණිනපි රසෙනපි පිච්ඡා ච පන සුඛි ගව්ඡසිති. සො තං පට්ඨසංඛාය පිච්චෙය්‍ය, න පට්ඨසංඛායෙ⁴ තස්ස නං පිච්චො චෙච ඡාදෙය්‍ය වණ්ණණනපි ගණ්ණිනපි රසෙනපි. පිච්ඡා ච පන සුඛි අස්ස. තඤ්ඤාමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛඤ්ඤව ආයතීඤ්ඤ සුඛවිපාකං. (4)

1. පිච්ඡා, පිච්ච. 2 නිගව්ඡසි, සො. 3. අපට්ඨසංඛාය, මජ්ඣ. සො.
4. තපට්ඨසංඛායෙ, සි මජ්ඣ. සො. PTS 5 යද්ද, සො.
6. ආපාතීයකංසො, සො. 7 දඬිඤ්ඤ මුඬුඤ්ඤ සප්පිඤ්ඤ, පිච්ච.

පානස කොට මරණයට හෝ මරණමාත්‍රදායට හෝ යන්තෙහි.” හේ එබස් තොසලකා බොත්තේ වේද, නො හරතේ වේද, එය බොන ඕහට වණියෙහුද ගකියෙහුද රසයෙහුද නො රුස්තේ වේද, පානස කොට ද මරණයට හෝ මරණමාත්‍රදායට හෝ යන්තේ වේ ද, මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යත්‍යනාදායඛ වූත්, ආයතිදායඛවිපාක වූත් යම් ධර්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, මේ ධර්ම සමාදානය එබඳු කොට කියමි (1)

19. මහණෙනි, යම්සේ වණියමපන්න, ගකියමපන්න, රසයමපන්න, ආපාතිය (පියයුතු මිහිරිපැනකින් පිරුණු) කස්තලියෙක් වේද, එද විස මුහු වේ ද, එසද, ජීවත්වනු කැමැති, නොමැරෙනු කැමැති, සුවකැමැති, දුකෙහි පිළිකුල් ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද, තෙල පුරුෂයාගට මෙසේ කියද්ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ අවන් කස්තලිය වණියමපන්න ය, ගකියමපන්න ය, රසයමපන්න ය. එද විසෙන් හැකිණ. කැමැතියෙහි නම් බෝ. බොන හට වණියෙහුද, ගකියෙහුද, රසයෙහුද රුස්තේ ය. එහෙත් පානස කොට මරණයට හෝ මරණමාත්‍රදායට හෝ යන්තෙහි”යි. හේ එබස් තොසලකා බොත්තේ වේ ද, නො හරතේ වේ ද, එය බොන ඕහට වණියෙහුද, ගකියෙහුද, රසයෙහුද රුස්තේ වේ ද, පානස කොට ද මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර දායට හෝ යන්තේ වේ ද, මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යත්‍යනා සුඛ වූත්, ආයතිදායඛවිපාක වූත් යම් ධර්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මසමාදානය එබඳු කොට කියමි. (2)

20. මහණෙනි, යම්සේ (අරඵ ඇඹුලු ඇ) තත්ඛෙහෙදින් මුහු ගොමුත්‍රයක් වේද, එසද පාණ්ඩුරෙග ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ වේද, තෙල පුරුෂයාගට මෙසේ කියද්ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ ගොමුත්‍ර නාතාගෙහෙ- අජ්ජයෙන් හතන ලද්දේය. කැමැතියෙහි නම් බෝ. බොන තොටට වණියෙහුද ගකියෙහුද රසයෙහුද නො රුස්තේය. එහෙත් පානස කොට සුඛිත වෙහි” යි. හේ එබස් සලකා බොත්තේ වේ ද, නො හරතේ වේ ද, එය බොන ඕහට වණියෙහුද, ගකියෙහුද, රසයෙහුද තොරුස්තේ වේ ද, එහෙත් පානස කොට සුවපත් වන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යත්‍යනා දායඛ වූ ද, ආයතිසුඛවිපාක වූ ද යම් ධර්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මසමා- දානය එබඳු කොට කියමි. (3)

21. මහණෙනි, යම්සේ දිහි මි ගිතෙල් හා පැණි එකතු කොට ඇලඵලෙණ වේ ද, එසද (පිත්තසංසට්ඨ) ලොහිතපකකිඤ්ඤාඛාධ ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද, ඔහුට මෙසේ කියද්ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ දිහි මි ගිතෙල් හා පැණි එකතු කොට ඇලුණි. කැමතියෙහි නම් බෝ. පානස කරන හට වණියෙහුද, ගකියෙහුද, රසයෙහුද රුස්තේය. පානස කොට ද සුඛිත වෙහි”යි. හේ එය සලකා පානස කරන්නේ වේ ද, නොහරන්නේ වේද, එය පානස කරන ඕහට වණියෙහුද, ගකියෙහුද, රසයෙහුද රුස්තේ වේද, පානස කොට සුවපත් වන්නේ වේද, මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යත්‍යනාසුඛ වූත්, ආයතිසුඛ- විපාක වූත් යම් ධර්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මසමාදානය එබඳු කොට කියමි (4)

742 මජ්ඣිමනිකායෙ චූළගමකවග්ගො 5 6 මහාධම්මසමාදානසූතං (46.)

22. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විද්දො විගතවලාභකෙ දෙවෙ ආදීවෙවා නහං අබ්භුසුසුකකමානො සබ්බං ආකාසගතං තමගතං අභිචිකව්ව භාසති ව තපති ව විරොචති ව, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යම්දං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනාත්‍යධ්දෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං, තදදෙඤ්ඤා¹ පුච්ඡසම්ඤ්චාගම්ඤ්ඤප්පවාදෙ අභිචිකව්ව භාසති ව තපති ව විරොචති මාති.

ඉදමචොච ගගවා අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤති.

මහාධම්මසමාදානසූතං ජට්ඨං.

1 තදදෙඤ්ඤ ව, සී. කප්ඵ

22. මහණෙනි, යම්හෙක් වනී සාතුචෙති පැසිම්මය සරා කල්හි අහස ඕදිගිය (එහෙසින්ම) දුරු ව සිටී වලා ඇතිවත් ම, හිරු අහස්කුස් තහිමින් අහස සිටුනා හැම අදුරු මැඩ බිඳ පියා බබලන්නේ වේ ද, නවන්නේ වේ ද, දිලෙන්නේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මම ප්‍රත්‍යුතපන්න සුඛ වූත්, ආයතිසුඛවිපාකවූත් යම් ධර්මසමාදානයෙන් ඇද්ද, එය අත්‍ය ඉමණ බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රවාදයන් ඔබාවිඳ බබලනු ද වෙසි. තවනු ද වෙසි. දිලෙනු ද වෙසි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මහාධම්මසමාදාන සූත්‍රය වදාලන. (ප්‍රීති-සෞමනස්‍ය විසින්) ගත් සිතැති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ ව ගෙන සතුටු වූහ.

මහාධම්මසමාදානසූත්‍රය සමෑහිසි.

1. 5. 7.

විමංසකසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා: සාවඤ්ඤං විහරති ඡේතවනො ඥානාච්ඡිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තඤ්ඤං ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති: භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. විමංසකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා පරස්ස වෙතොපරියායං ඥානනෙන තථාගතෙ සමනෙත්තනා කාතඛො ‘සමමාසමුද්ධො වා තො වා’ ඉති විඤ්ඤාණායාති.

“භගවංමුලුකා නො භනො ධම්මා: භගවංතෙතතිකා භගවංපටිසරණා. සාධු චත භනො භගවන්තං යෙව පටිභානු එතස්ස භාසිතස්ස ඥනො. භගවතො සුත්තා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තීති.”¹

තෙත භි භික්ඛවෙ සුණංථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං භනොති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

3. විමංසකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා පරස්ස වෙතොපරියායං ඥානනෙන දථීසු ධම්මෙසු තථාගතො සමනෙත්තනෙත්තො: වකුඤ්ඤොත-විඤ්ඤාදයෙසු ධම්මෙසු-

යෙ සඛකිලිට්ඨා: වකුඤ්ඤොතවිඤ්ඤාදයා: ධම්මා, සංවිජ්ජන්ති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා’ති. තමෙතං සමනෙත්තමානො එවං ජානාති: යෙ සඛකිලිට්ඨා: වකුඤ්ඤොතවිඤ්ඤාදයා: ධම්මා, ත තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්ති’ති. (1)

යතො තං සමනෙත්තමානො එවං ජානාති: යෙ සඛකිලිට්ඨා: වකුඤ්ඤොතවිඤ්ඤාදයා: ධම්මා, ත තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්ති. තතො තං උත්තරීං සමනෙත්තති: යෙ විතිමිස්සා:² වකුඤ්ඤොතවිඤ්ඤාදයා: ධම්මා, සංවිජ්ජන්ති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා’ති. තමෙතං සමනෙත්තමානො එවං ජානාති: යෙ විතිමිස්සා:² වකුඤ්ඤොතවිඤ්ඤාදයා: ධම්මා, ත තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්ති භි (2)

1 ධාරිස්සන්තීති, මජ්ඣං. 2 වෙතිමිස්සා, සී කජච්චි.

1. 5. 7.

විමසක සූත්‍රය

1. මු ා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේවච්ච මහසිංහනේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි සි භික්ෂුන් ඇමැතුසේක. වහන්සැ සි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

2. මහණෙනි, මෙරමාගේ සිත්හසර (සරුගාදි විසාග විසින් පවත්නා ආකාර පරිවේදය) නොදන්නා විමසක (විමසක) මහණ විසින් ‘සමයක් සම්බුද්ධ වේ ද හෝ නො වේ ද හෝ’ සි දනු සඳහා තථාගතයන් කෙරෙහි සමනෙමණ (පිරිසෙස්ලි) කලසුතු වෙයි.

“වහන්ස, අපගේ දහමිහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විනොතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බැස සිටුනාහ. වහන්ස, තෙල භාෂිතයාගේ අච්ච භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටගේ නම් මනා මැනු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අසා භික්ෂුහු ධරත්තාහ”යි.

මහණෙනි, එකරුණින් අසව. මනාකොට මෙනෙහි කරව. කියමිසි. ‘වහන්ස එසේ ය’ සි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

3. මහණෙනි, මෙරමාගේ සිත්හසර නොදන්නා විමසක මහණ විසින් දෙදහමෙක්හි ලා තථාගතයන් වහන්සේ පයෙහිමණ කලසුතු වෙයි: වක්ෂුච්චිඤෙය (කායසමාචාර), ශ්‍රොත්‍ර විඤෙය (වෘක්කමාචාර) ධම්ඤෙයහිය.

වක්ෂුච්චිඤෙය වූ ශ්‍රොත්‍ර විඤෙය වූ කෙලෙසමිප්‍රසක්ත යම් ධම් කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට වෙන් ද හෝ වෙන් ද හෝයි. තෙල තථාගතයන් වහන්සේ පයෙහිමණ කරන විමසක මහණ මෙසේ-සින් දන්නේය: “වක්ෂු:ශ්‍රොත්‍රවිඤෙය වූ කෙලෙසමිප්‍රසක්ත යම් ධම් කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට (තැනි හෙයින් ම) තැන” කියායි (1)

“වක්ෂු: ශ්‍රොත්‍රවිඤෙය වූ කෙලෙසමිප්‍රසක්ත යම් ධම්කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට තැනැ”යි යම් අවධියෙක ඔබ පයෙහිමණ කරනුයේ මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඔබ ඉන් මතුද සමනෙමණ කෙරෙයි. කෙසේ ය: (කලෙක කාමණසහ, කලෙක ශුක්ලසහ සි මෙසේ) ව්‍යතිමිශ්‍ර වූ වක්ෂු: ශ්‍රොත්‍රවිඤෙය වූ යම් ධම් කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට වෙද්ද හෝ නො වෙද්ද හෝ සි ඔබ සොයනුයේ මෙසේ දන්නේ ය: ව්‍යතිමිශ්‍රවූ වක්ෂු:ශ්‍රොත්‍රවිඤෙය වූ යම් ධම් කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට තැන කියායි. (2)

යතො නං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: යෙ විනිමිඤ්ඤා වකඤ්ඤා සොත විඤ්ඤායා ධම්මා, ත තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනතී. තතො නං උතතරිං සමනෙතසති: යෙ වොදනා වකඤ්ඤාසොත විඤ්ඤායා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස තො වාති. තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: යෙ වොදනා වකඤ්ඤාසොත විඤ්ඤායා ධම්මා, සංවිජ්ජනති තෙ තථාගතස්සාති. (3)

යතො නං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: යෙ වොදනා වකඤ්ඤාසොත විඤ්ඤායා ධම්මා, සංවිජ්ජනති තෙ තථාගතස්සාති. තතො නං උතතරිං සමනෙතසති: දීඝරතනං සමාපනො අයමායසමා¹ ඉමං කුසලං ධම්මං, උදුහු ඉතතරසමාපනොති. තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: දීඝරතනං සමාපනො අයමායසමා ඉමං කුසලං ධම්මං, නායමායසමා ඉතතරසමාපනොති. (4)

යතො නං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: දීඝරතනං සමාපනො අයමායසමා ඉමං කුසලං ධම්මං, නායමායසමා ඉතතරසමාපනොති. තතො නං උතතරිං සමනෙතසති: ඤාතතර්කිාපනො² අයමායසමා භික්ඛු යසම්පනො,³ සංවිජ්ජනස්ස ඉධෙකච්ච ආදීනවාති.

“ත තාව භික්ඛච්ච භික්ඛුතො ඉධෙකච්ච ආදීනවා සංවිජ්ජනති යාව න ඤාතතර්කිාපනො² භොති යසම්පනො³. යතො ව ඛො භික්ඛච්ච භික්ඛු ඤාතතර්කිාපනො භොති යසම්පනො, අඵස්ස ඉධෙකච්ච ආදීනවා සංවිජ්ජනති.”

තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති. ඤාතතර්කිාපනො² අයමායසමා භික්ඛු යසම්පනො,³ නාස්ස ඉධෙකච්ච ආදීනවා සංවිජ්ජනතී. (5)

යතො නං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: ඤාතතර්කිාපනො අයමායසමා භික්ඛු යසම්පනො, නාස්ස ඉධෙකච්ච ආදීනවා සංවිජ්ජනතී තතො නං උතතරිං සමනෙතසති: අභයුපරතො අයමායසමා නායමායසමා භයුපරතො, විතරාගතො කාමෙ ත සෙවති ඛයා රාගස්සාති. තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: අභයුපරතො අයමායසමා, නායමායසමා භයුපරතො, විතරාගතො කාමෙ ත සෙවති ඛයා රාගස්සාති. (6)

1. අයං අයසමා, සි. 2. ඤාතර්කිාපනො, යා. 3. යසම්පනො.

යම් අවස්ථාවක ඔබ සොයනුයේ “ව්‍යතිෂ්ට වූ ව්‍යුත්පන්න විභේදය වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට නැතැ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතු වූ ඔබ සොයන්නේ ය. කෙසේ ය: “පරිශුද්ධ වූ ව්‍යුත්පන්න විභේදය වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද’ ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට වෙද්ද හෝ නො වෙද්ද හෝ, කියා යි. ඔබ සොයා බලනුයේ පරිශුද්ධ වූ ව්‍යුත්පන්න විභේදය වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට ඇතැයි මෙසේ දන්නේ ය. (3)

යම් අවස්ථාවක ඔබ සොයනුයේ “පරිශුද්ධ වූ ව්‍යුත්පන්න විභේදය වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට ඇතැ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතු වූ ඔබ සොයන්නේ ය. කෙසේ ය: “මේ ආයුෂමත් (තථාගත තෙම) දීඝීරුත්‍රයෙහි (බොහෝ කලෙක) සිට වේ කුසලදහමට (ආර්ථිකමය ශිලයට) සම්බන්ධ වේ ද නොහොත් සමාජ කලෙක (ඊයේ පෙරද) සිට සම්බන්ධ වේ ද කියා යි. ඔබ සොයනුයේ “මේ ආයුෂමත් දීඝී රුත්‍රයෙහි සිට මේ කුසල් දහමට සම්බන්ධ වේ ය. මේ ආයුෂමත් මදකලෙක සිට සම්බන්ධ වේ නො වේය” යි මෙසේ දන්නේ ය (4)

යම් අවස්ථාවක ඔබ ගවේෂණ කරනුයේ “මේ ආයුෂමත් දීඝීරුත්‍රයෙහි සිට මේ කුසල්දහමට සම්බන්ධ වේ ය. මේ ආයුෂමත් මදකලෙක සිට සම්බන්ධ වේ නො වේය” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතු වූ ඔබ ගවේෂණ කෙරෙයි. කෙසේ ය: “මේ ආයුෂමත් භික්ෂු (තථාගත) තෙම ප්‍රකටභාවයට පැමිණියේ, පිරිවරසැපත් ලද්දේ වේ ද, (ඒ හෙතෙමින්) ඔහුට මෙහි (මාතෘකාදී) කිසි ආදීතව ඇද්ද,” කියා යි.

“මහණෙනි, යම් තැනක් ප්‍රකටභාවයට පැමිණියේ, පරිවාර සමපත් ලද්දේ නො වේ ද, ඒ තැනක් මහණහට මෙහි (මාතෘකාදී) ඇතැම් ආදීතවයෝ නොවෙති. මහණෙනි, යම් අවස්ථාවක සිට මහණ අභිඤ්ඤාභාවයට පැමිණියේ, පරිවාර සමපත් ලද්දේ වේ ද, එක්කිසි ඔහුට මෙහි ඇතැම් ආදීතවයෝ ඇති වෙති.”

ඔබ (මේ කරුණෙහි ලා) ගවේෂණ කරනුයේ “මේ ආයුෂමත් භික්ෂු ප්‍රතිත භාවයට පැමිණියේ, පිරිවරසැපත් ඇතිවේ වෙයි. ඔහුට මෙහි කිසිදු ආදීතව නැතැ” යි මෙසේ දන්නේ ය. (5)

යම් අවස්ථාවක ඔබ ගවේෂණ කරනුයේ, “මේ ආයුෂමත් භික්ෂු වතෘහි ප්‍රතිඤ්ඤාවට පැමිණියේ, පරිවාරසමපත් ඇතිවේය (ඒ හෙතෙමින්) ඔහුට මෙහි ඇතැම් ආදීතවයෝ නැතැ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතු වූ ඔබ ගවේෂණ කෙරෙයි. කෙසේ ය: “මේ ආයුෂමත් අභයප්‍රාප්ත ව කාමයෙන් වැලැක්කේ වී ද, මේ ආයුෂමත් අභයප්‍රාප්ත ව වැලැක්කේ නො වී ද, රුහුණ සහයෙන් විතරා බැවින් කාමයත් නො සෙවූතේ වේ ද, කියා යි. ඔබ (මෙසේ) සොයනුයේ “මේ ආයුෂමත් අභයොපරත වේ. මේ ආයුෂමත් අභයොපරත නො වේ. මේ ආයුෂමත් රුහුණ සහයෙන් විතරා බැවින් කාමයත් නො සෙවූතේය” යි මෙසේ දන්නේ ය. (6)

තඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛුං පථෙ එවං පුච්ඡෙය්‍යා: “කෙ පනායසමනො ආකාරා කෙ අනුඤා යෙනායසමා එවං වදෙති: 1 අභසුපරතො ආයමායසමා නායමායසමා භසුපරතො, විතරාගනතා කාමෙ ත සෙවති්ඛි ඛයා රාගස්සා”ති. සමමා ඛ්‍යාකරමානො: 2 භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: 3 තථා භි පන ආයමායසමා සංකෙ වා විතරනො: එකො වා විතරනො, යෙ ව තත්ථ සුගතා, යෙ ව තත්ථ දුගතතා, යෙ ව තත්ථ ගණමනුසාසනති, යෙ ව ඉධෙකවෙච ආමිසෙසු සන්දිස්සනති, යෙ ව ඉධෙකවෙච ආමිසෙසන අනුපලිනතා, නායමායසමා තං තෙන අවුච්ඡාති. සමමුඛා ඛො පන මෙ තං භගවතො සුතං සමමුඛා පටිඤ්ඤානං: “අභසුපරතොභමස්මි, නාභමස්මි භසුපරතො, විතරාගනතා කාමෙ ත සෙවාමි ඛයා රාගස්සා”ති

4. තත්‍ර භික්ඛවෙ තථාගතොච උතතරිං පටිපුච්ඡිතධෙඛා:

“යෙ සඛ්ඛිලිට්ඨා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. ඛ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: යෙ සඛ්ඛිලිට්ඨා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනති. (1)

“යෙ විතිඡිස්සා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. ඛ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: යෙ විතිඡිස්සා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනති. (2)

“යෙ වොදානා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. ඛ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: යෙ වොදානා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති තෙ තථාගතස්ස, එතපථොභමස්මී 4 එතභොවරො, නො ව තෙන තමමයොති. (3)

1. වදෙසි, සිමු, මජ්ඣං. 2. ව්‍යාකරමානො, සි. 3. ව්‍යාකරෙය්‍යා, සි.
4. එත, පථො, භමස්මි - ඉතිපි පාඨො, අට්ඨකපා.

මහණෙනි, “මේ ආයුෂමත් අභයොපරත වෙයි. මේ ආයුෂමත් භයො-පරත නො වෙයි. මේ ආයුෂමත් රුහක්ඛය හෙතුයෙන් කාමයන් නොහෙවුනේ ය” යි භවත් යම්කෙසකින් මෙසේ බෙණේ ද, ඒ ආයුෂමත්තුගේ නදකාරයෝ කවරහ, ඒ අනුබුද්ධිහ (ප්‍රමාණ) කවරහ?” යි සෙස්සෝ ඒ විචාරක මහණ අතින් මෙසේ පැන පිළිවිසිත් තම, මහණෙනි, මනාකොට පිළිතුරු දෙන මහණ මෙසේ පසතුරු දෙන්නේය: එසේ මෑය. මේ ආයුෂමත් යඟුන් මෑද වාස කරන්නේ වේවයි, එකලාව වාස කරන්නේ වේවයි, එහි සුපිළිපත් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, එහි දුපිළිපත් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, එහි යම් කෙනෙක් (ගණබකිත බඬා ව) ගණානුශාසනා කෙරෙද්ද, මෙසස්තෙහි යම් කිසි කෙනෙක් ආමිසයෙහි පැතියෙද්ද, මෙසස්තෙහි යම් කිසි කෙනෙක් ආමිසයෙන් අනුපලිප්ත වෙද්ද, මේ ආයුෂමත් ශාසනා තෙමේ එබඳු මහණ ඒ ඒ කරුණින් කෙලා නොදන්නේ ය “මම අභයොපරත යෙමි, මම භයොපරත නො වෙමි රුහක්ඛය හෙතුයෙන් විතරුග වන බැවින් කාමයන් නො හෙවුනෙමි” යි තෙල කරුණ මා විසින් බුදුන් හමියෙහි අසන ලදී, හමියෙහි පිළිගන්නා ලද” යි කියා යි.

4 මහණෙනි, ශ්‍රැතීවිමසකය (සාධන විමසන්නා), මූලවිමසකය (ශාසනාචරයාගෙන් ම අභා විමසන්නා) යන විමසකයන් අතුරෙහි මූලවිමසකයා විසින් තථාගතයන් වහන්සේ ම මතුයෙහි පිළිවිසියයුතු වෙති:

“කෙලයසම්ප්‍රසක්ත වූ වක්‍ෂු:ශ්‍රොත්‍රවිදෙය වූ යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇද්ද හෝ තෑද්ද හෝ” යි කියායි. මහණෙනි, එය ප්‍රකාශ කරන තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරති: “කෙලය සම්ප්‍රසක්ත වූ වක්‍ෂු:ශ්‍රොත්‍රවිදෙය වූ යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට තෑත” කියායි. (1)

“ව්‍යතිමිශ්‍ර වූ වක්‍ෂු:ශ්‍රොත්‍රවිදෙය යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇද්ද හෝ තෑද්ද හෝ” යි (මූලවිමසකයා විසින් තථාගතයන් වහන්සේ පිළිවිසියයුතු වෙති.) මහණෙනි, එය ප්‍රකාශ කරන තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙති: “ව්‍යතිමිශ්‍ර වූ වක්‍ෂු:ශ්‍රොත්‍රවිදෙය යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට තෑත” කියා යි. (2)

„පරිශුද්ධ වූ වක්‍ෂු:ශ්‍රොත්‍රවිදෙය යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇද්ද හෝ තෑද්ද හෝ” යි (පිළිවිසියයුතු වෙති.) මහණෙනි, එය ප්‍රකාශ කරන තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙති: “පරිශුද්ධ වූ වක්‍ෂු:ශ්‍රොත්‍රවිදෙය යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇත. මම තෙල (පරිශුද්ධ ආච්චාසමක ශීල ධම්ය) පථය කොට (විමසනුවන්ට ජානන මාගී කොට) ඇතියෙමි. තෙල ගොදුරු කොට (මා කෙරෙහි විෂය කොට) ඇතියෙමි. ඒ පරිශුද්ධ ශීලය නිසා තෘෂණා සහිතයෙමි ද නො වෙමි.” (3)

5. එවං වාදිං බො භික්ඛවෙ සන්ථාරං අරහති සාවඤ්ඤා උපසඛකම්භුං ධම්මසවණාය. තස්ස සන්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණීතපණීතං කණහසුක්කසප්පට්ඨානං. යථා යථා බො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සන්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණීතපණීතං කණහසුක්කසප්පට්ඨානං, තථා තථා ඤා තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං ධම්මං ධම්මෙසු නිට්ඨං ගවජති, සන්ථරී පසීදති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාකඛානො භගවතා ධම්මො, සුපට්ඨනො සඛෙසාති.

6 තඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛුං පරෙ එවං පුච්ඡෙය්‍යු: කෙ පනායසමනො ආකාරා කෙ අකායා යෙතායසමා එවං වදෙති: සම්මා සම්බුද්ධො භගවා, ස්වාකඛානො භගවතා ධම්මො, සුපට්ඨනො සඛෙසා'ති. සම්මා බ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං බ්‍යාකරෙය්‍ය: ඉධාභං ආවුසො ඡයන භගවා තෙනුපසඛකම්භුං ධම්මසවණාය. තස්ස මෙ භගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණීතපණීතං කණහසුක්කසප්පට්ඨානං. යථා යථා මෙ ආවුසො භගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණීතපණීතං කණහසුක්කසප්පට්ඨානං, තථා තථා ඤා තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං ධම්මං ධම්මෙසු නිට්ඨමගමං, සන්ථරී පසීදි: සම්මා සම්බුද්ධො භගවා, ස්වාකඛානො භගවතා ධම්මො, සුපට්ඨනො සඛෙසා'ති.

7. යස්ස කස්ස චි භික්ඛවෙ ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි බ්‍යඤ්ජනෙහි තථාගතෙ සඤ්ඤා නිවිට්ඨා හොති චූළජාතා පතිට්ඨිතා, අයං චූච්චති භික්ඛවෙ ආකාරවති සඤ්ඤා දස්සනම්චුලිකා දලනා, අසංභාරියා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මිනා වා කෙනචි වා ලොකස්මිං.

එවං බො භික්ඛවෙ තථාගතෙ ධම්මසමනොසනා හොති. එවඤ්ච පන තථාගතො ධම්මතාසුසමනාවෙසී: හොතිති.

ඉදමච්චොච භගවා. අන්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ජනති.

විමංසකසුත්තං සත්තමං.

5. මහණෙනි, ශ්‍රාවක තෙම ඵලංවාදී (මෙසේ බණන) ශාස්තෘන් වහන්සේ කර ධර්මසම්පන්න සදහා ඵලඤ්ඤානට නිසි වෙයි. ශාස්තෘන් වහන්සේ ඔහට මතුමතුයෙහි (අභිච්ඡෙදය වැඩිවැඩියෙන් පැහැදිලි වනසේ) ප්‍රණීත ප්‍රණීත කොට, පාපපුණ්‍යයන් ඔවුනොවුන් විපක්‍ෂ විපාක ඇති බැව් දක්වමින් දහම් දෙසන්. මහණෙනි, ශාස්තෘන් වහන්සේ මහණකට යම් යම් පරිද්දෙකින් මතුමතුයෙහි ප්‍රණීතතර කොට කෘෂණ ශුක්ල ධර්ම සප්තභාග කොට දක්වමින් දහම් දෙසන සේක් ද, ඒ මහණ ඒ ඒ පරිදි දෙසු ඒ දහමෙහි කිසි ධර්මයක් ප්‍රතිවේධ වශයෙන් දැන (අභිඤ්ඤා ච ඒ ප්‍රතිවේධ ධර්මයෙන්) දෙයනාධර්මයෙහි (සත්‍යය පිළිබඳ) නිෂ්ඨාවට යෙයි. "භාග්‍යවත්ත සමාසකම්මොදක"යි ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි පකදී. "භගවත්ත විසින් ධර්මය ස්වාඛ්‍යාතය, සඛ්‍යාතය සුපිලිපත්තිය පත්ත"යි පකදී.

6. මහණෙනි, "භගවත්ත සමාසකම්මොදක, භගවත්ත විසින් ධර්මය ස්වාඛ්‍යාතය, සඛ්‍යාතය සුපිලිපත්තිය යි යම් හෙයෙකින් ආයුෂමත් මෙසේ බෙණේ ද, ආයුෂමත්තයේ ඵයට සාධනයෝ කවරයක, ඵයට අනුබුද්ධිහු (ප්‍රමාණ) කවරන?"යි පරනු ඒ මහණ මෙසේ පුඵච්ඡිත්තම්, මහණෙනි, මොනොවට ප්‍රකාශ කරන මහණ මෙසේ පවසන්නේය: "ඇවැත්නි, මම ධර්මසම්පන්න පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර ඵලඤ්ඤාමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මතු මතුයෙහි ප්‍රණීතතර කොට ශුක්ල කෘෂණ ධර්ම සප්තභාග කොට දහම් දෙසති. ඇවැත්නි, යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මතු මතුයෙහි ප්‍රණීතතර කොට පවිටින් ප්‍රතිපක්‍ෂ විපාක ඇතියවුන් කොට දහම් දෙසන් ද ඵපරිදි මම ඒ දහමෙහි කිසි දහමක් ප්‍රතිවේධ විසින් දැන දෙයනා ධර්මයෙහි නිෂ්ඨාවට ගියෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසකම්මොදකයෙකි බව කෙරෙහි පැහැදිණිමි. භාග්‍යවතුන් විසින් ධර්මය ස්වාඛ්‍යාතය, (භාග්‍යවත්තයේ ශ්‍රාවක) සඛ්‍යාතය සුපිලිපත්තිය පැහැදිණිමි.

7. මහණෙනි, යම්කිසිවක්කට මෙ අසුරින් මේ පෙදෙන් මේ ව්‍යඤ්ඤානෙන් තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි සැදහැ පිහිටියේ වේ ද, (ශ්‍රොතාපතනි මාගීයෙන් හටගත්චූල් ඇති වේ ද,) මහණෙනි, මේ සකාරණ (ප්‍රතිවේධ සහිත) ඉඤ්ඤාව දැන (ශ්‍රොතාපතනිමාගී) මූලිකය, දුෂ්ඨය. මහණකු විසින් වේවසි, බමුණකු විසින් වේවසි, දෙපියකු විසින් වේවසි, මරනු විසින් වේවසි, බමුණු විසින් වේවසි, ලොව අන් කිසිවකු විසින් වේවසි, කැරැලිය නො හෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ තථාගතයන් කෙරෙහි ධර්මසම්පන්නතා (සභාව සම්පූර්ණ) වෙයි. මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ ධර්මායෙන් (ඇතිකැටියෙන්) සම්පන්නතා කරනලද වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ (බුද්ධිසිතනාද නම් වන) සුත්‍රාන්තය වදාලන. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය මැනවින් පිළිගත්ත.

1. 5. 8.

කොසමබ්බසුභනං

1 ඵ්ඵං මේ සුභං: ඵ්ඵං සමයං ගඟවා ඡකාසමබ්බං විහරති ඡකාසිතාරාඡමි. තෙන ඛො සමයෙන කොසමබ්බං භික්ඛු භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විතුදනතා විහරන්ති. තෙන ච චේව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති, න ච සඤ්ඤතති. උපෙනති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙනති, න ච නිජ්ඣතති. උපෙනති.

2. අඵ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන ගඟවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා ගඟවනං අභිවාදෙඤ්ඤා ඵකමනං නිසීදි. ඵකමනං නිසීනො ඛො සො භික්ඛු ගඟවනං ඵතදවොච: ඉධ ගතො කොසමබ්බං භික්ඛු භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විතුදනතා විහරන්ති. තෙන ච චේව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති, න ච සඤ්ඤතති. උපෙනති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙනති, න ච නිජ්ඣතති. උපෙනති.

3. අඵ ඛො ගඟවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං අමනොසි: ඵභි ඤං භික්ඛු මම වචනෙන තෙ භික්ඛු ආමනොති 'සඤ්ඤාසමනො ආමනොති'ති. ඵචචනොති ඛො සො භික්ඛු ගඟවතො පටිසුඤ්ඤා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා තෙ භික්ඛු ඵතදවොච: සඤ්ඤා ආයසමනො ආමනොතිති. ඵචමාචුඡොති ඛො තෙ භික්ඛු තස්ස භික්ඛුනො පටිසුඤ්ඤා යෙන ගඟවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා ගඟවනං අභිවාදෙඤ්ඤා ඵකමනං නිසීදි. ඵකමනං නිසීනො ඛො තෙ භික්ඛු ගඟවා ඵතදවොච: සඵචං කීර තුලෙහ භික්ඛවෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විතුදනතා විහරථ, තෙන ච චේව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙථ, න ච සඤ්ඤතති. උපෙථ, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙථ, න ච නිජ්ඣතති. උපෙථාති. 'ඵචචනො.'

4. තං කිං මඤ්ඤඵ භික්ඛවෙ: යසමිං තුලෙහ සමයෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විතුදනතා විහරථ, අපි නු තුමහංකං තසමිං සමයෙ මෙතං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුභමවාට්ඨි අපි චේව රහො ච, මෙතං වචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුභමවාට්ඨි අපි චේව රහො ච, මෙතං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුභමවාට්ඨි අපි චේව රහො චාති. 'තො ගෙතමනො.'

1. 5. 8.

කොසමබ්බිය සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක්සමයෙක්හි හඟවත්හු ජනාසැමු, නුවර ගොසසිටුහු කල ජනාසිතාරාමයෙහි වැඩවාස කෙරෙති. එසමයෙහි කොසැමුයෙහි හිඤ්ඤ හටගත් කලහසුඵභාග සටන් ඇතියෝ, හටගත් (හසාපරාමිඪී-පාත්‍රවිචරනීභරණාදී) කලහ ඇතියෝ, පැමිණි විරුඬවාද ඇතියෝ, උනුත් තෙපුල් සැතීන් විදුතාහු වාස කෙරෙති. ඔහු (අර්ඝ හා කාරණ හා දක්වා) උනුත් නො ම හඟවත්. (ඉදින් හඟවත්තට නිසි වුව ද) සංඥප්තියට (හඟනට) නො එළඹෙති. (දන්තට නො කැමැති වෙති.) උනුත් නො ම සිතවත්. සිතීමට නො එළඹෙති.

2. එක්සිති අත්තර (තොපාල) මහණෙක් හඟවත්හු කර එළඹිණ. එළඹ හඟවත්හු සකසා වැද එකත්පස් ව හිත. එකත් පස් ව හුන් ඒ මහණ හඟවත් හට තෙල සැලකෙළේ: “වහන්ස, කොසැමු නුවර තිවැසි හිඤ්ඤ උපන් බබර ඇත්තාහු, (හසාපරාමිඪීදී විසින්) උපන් මුදුන්පත් කලහ ඇත්තාහු, විරුඬවාදහට ගියාහු, උනුත් මුඛ සැතීන් විදුතාහු වාස කෙරෙති. ඔහු උනුත් නො ම හඟවත්. සංඥප්තියට නො වැටෙති. උනුත් නොම සිතවති. සිතීමට නො වැටෙති” කියායි.

3. එසද හඟවත්හු එක්තර මහණකු ඇමැතුසේක. “මහණ, නො එව ‘ශායානාන් වහන්සේ ආවතුන් අමතන සේකැ’යි මා බසින් ඒ හිඤ්ඤත් අමතු” යි වදාළේ. ‘වහන්ස, එසේයැ’ යි එ මහණ හඟවත්-හට පිළිවදන් දී එ මහණුත් කර එළඹිණේය. එළඹ එ මහණුත්හට තෙල කී: “ශායානාන් වහන්සේ ආගුමෙතුන් අමතන සේකැ” යි. ‘ඇවත එසේ යැ’ යි එ මහණහු එ මහණහට පිළිවදන් දී හඟවත්හු කර එළඹියහ. එළඹ හඟවත්හු සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හු. එකත්පස් ව හුන් එ මහණුත්ට හඟවත්හු තෙල බස් වදාළසේක: “සැබැව? මහණෙහි’ තෙපි උපන් බබර ඇති ව උපන් මුදුන්පත් කලහ ඇති ව විවාදපත්ත ව අතො-නායත් මුඛඅබ්ධටයෙන් විදුතාහු වාස කරව? තෙපි උනුත් නොම හඟවනු ව? හඟනට නොයත්තාව? උනුත් නොම සිතවත්තාව? සිතත්තට නො යත්තාව?” යි. ‘වහන්ස, එසේ ය’යි සැල කළේ.

4. මහණෙහි, එ කීසේ හඟනාව? තෙපි යම් දවසෙක උපන් කලහාරම්භ ඇති ව උපන් කලහ ඇතිව අවන් විරුඬවාද ඇති ව උනුත් මුඛතෙඛිත් විදුතාහු වාස කරනු තම්, එදවස් නොප තුල සමුමසරුන් කෙරෙහි හමුවෙහිත් නොහමුවෙහිත් මෙන්සහගිය කායකම් එළවිණි ද, සමුමසරුන් කෙරෙහි හමුවෙහිත් නොහමුවෙහිත් මේත් සහගිය වාක්කම් එළවිණි ද, සමුමසරුන් කෙරෙහි හමුවෙහිත් නොහමුවෙහිත් මේත්සහගිය මනාකම් එළවිණි දැයි පුළුවන්සේක. “වහන්ස, තෙල නො වේ මය” යි පිළිවදන් දුන්හු

ඉති කිර භික්ඛවෙ යසමිං ඤාමෙහ සමයෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනනා අඤ්ඤමඤ්ඤාං මුඛසන්ධිති විඤ්ඤානා විහරං, නෙව ඤාමොකං තසමිං සමයෙ මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං භොති සමුගමවාදීහු ආචී වෙච රහො ව. න මෙතනං වචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං භොති සමුගමවාදීහු ආචී වෙච රහො ව. න මෙතනං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං භොති සමුගමවාදීහු ආචී වෙච රහො ව. අථ කිං වරගි ඤාමෙහ මොඤ්ජුරිසා කිං ජාතනා කිං පසසනා භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනනා අඤ්ඤමඤ්ඤාං මුඛසන්ධිති විඤ්ඤානා විහරං, නෙ න වෙච අඤ්ඤමඤ්ඤාං සඤ්ඤපෙථ, න ච සඤ්ඤානතිං උපෙථ, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤාං තිජ්ඣාපෙථ, න ච තිජ්ඣානතිං උපෙථ. තං හි ඤාමොකං මොඤ්ජුරිසා භවිසාති දීඝරතං අභිතාය දුක්ඛායාති.

5. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි: ජසිලම භික්ඛවෙ ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. කතමෙ ඡ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං භොති සමුගමවාදීහු ආචී වෙච රහො ව. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. (1)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො මෙතනං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං භොති සමුගමවාදීහු ආචී වෙච රහො ව. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. (2)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො මෙතනං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං භොති සමුගමවාදීහු ආචී වෙච රහො ව. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. (3)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ ලාභා ධම්මිකා ධම්මලදා අනන්තමෙසා පනතපරියාපනනමතමපී, තථාරුපෙති ලාභෙහි අප්පට්ඨිතතනං භොති භොති සීලවනෙතති සමුගමවාදීහි සාධාරණ භොති. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. (4)

“මහණෙනි, මෙසෙසින් තෙපි යම් දිනෙක හඤ්ඤානථාන ව කලහ ජාන ව විවාදපක්‍ෂන ව ආනොන්‍යයන් මුච්ඡාතින් විදුමින් වාස කරවු තම, එදින තොප තුල සමුමසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිදු නොහමුයෙහිදු මෙමුත්‍රිය කායකමී නොම එලවිණ. සමුමසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිදු නොහමුයෙහිදු මෙමුත්‍රිය වාක්කමී නොම එලවිණ. සමුමසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිදු නොහමුයෙහිදු මෙමුත්‍රිය මනාකමී නොම එලවිණ. කිමෙක, මොස පුරුෂයෙහි, එබැවින් තෙපි කුමක් දන්මින් කුමක් දක්මින් හඤ්ඤාන ජාන ව කලහජාන ව විවාදපක්‍ෂන ව උනුත් මුච්ඡාතින් විදුමින් වාස කරන්නාවෝ තෙපි උනුත් නොම හභවන්නාවෝ හභතට නොම එන්නාවෝ උනුත් නොම සිතවන්නාවෝ සිතන්නට නොම එන්නාවෝ මොසපුරුෂයෙහි, එකරුණ කොටට දීඕරුත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වෙ යසි වදලෝ.

5. එක්ඛිති හභවත්ත මහණුන් ඇමැතුණේක. මහණෙනි, සිහිකට සුතු, (සමුමසරුන්ට) ප්‍රිය කරන, ගරු කරන මේ දහම සුතු සදෙනෙක් සඛිත්‍ර පිණිස අවිවාද පිණිස සමුමසරු පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙති. කමර සදෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණක්හට සමුමසරුන් කෙරෙහි හමු- යෙහිදු නොහමුයෙහිදු මෙත්සිතින් කලසුතු කායකමී එලඹිසිපියේ වේ ද, සිකල සුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම ද සඛිත්‍ර පිණිස අවිවාද පිණිස සමුමසරු පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (1)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණක්හට සමුමසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිදු නොහමුයෙහිදු මෙත්සිතින් කලසුතු වාක්කමී එලඹි සිපියේ වේ ද, සිකලසුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම ද සඛිත්‍ර පිණිස අවිවාද පිණිස සමුමසරු පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (2)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණක්හට සමුමසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිදු නොහමුයෙහිදු මෙත්සිතින් කලසුතු මනාකමී එලඹිසිපියේ වේ ද, සිකලසුතු ප්‍රිය කරන ගරුකරන මේ දහම ද සඛිත්‍ර පිණිස අවිවාද පිණිස සමුමසරු පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (3)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණක්හට යටතින් පාත්‍රපයඝාපක්‍ෂමාත්‍ර වේවසි, දුකැමි වූ දුකැමින් ලත් යම් ලාභ කෙතෙක් ඇද්ද, එවන් ලාභයන් (ආමිෂ පිසින් වේවසි, පුද්ගල පිසින් වේවසි) ප්‍රතිවිභක්‍ෂන නො කොට (මේ පමණක් දෙමි, මේ පමණක් නො දෙමි, අසුචල් තැනට දෙමි, අසුචල් තැනට නො දෙමි යි මෙසේ සිතින් නොබෙද) වලද කරනසුලු වේ ද, සිල්වතුන් හා සමුමසරුන් හා සාධාරණ කොට වලද කරනසුලු වේ ද, සිකලසුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම ද සඛිත්‍ර පිණිස අවිවාද පිණිස සමුමසරු පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (4)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යානි නානි සීලාති අබණ්ඩාති අවජ්ඣාති අසමලානි අකමමාසාති භුජ්ඣාති විඤ්ඤාපපසසාති අපරාමට්ඨාති සමාධිසංවත්තනිකානි, නථාරූපෙහු සීලෙහු සීලසංමඤ්ඤගතො විහරති සමුගමවාට්ඨි අච්ච වෙච රහො ව. අයමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහතාය අවච්චාදාය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තති. (5)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යායං දිට්ඨි අරියා නියසානිකා නියසානි තකකරස්ස සමමා දුක්ඛකඛයාය, නථාරූපාය දිට්ඨියා දිට්ඨි-සංමඤ්ඤගතො විහරති සමුගමවාට්ඨි අච්ච වෙච රහො ව. අයමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහතාය අවච්චාදාය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තති. (6)

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ඡ සාරාණීයා ධම්මා පියකරණා ගරුකරණා සඛහතාය අවච්චාදාය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තනති.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ඡන්තං සාරාණීයානං ධම්මානං එතං අග්ගං එතං සඛහාගිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨි අරියා නියසානිකා නියසානි තකකරස්ස සමමා දුක්ඛකඛයාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුචා-ගාරස්ස එතං අග්ගං එතං සඛහාගිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං කුට්ටං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙසං ඡන්තං සාරාණීයානං ධම්මානං එතං අග්ගං එතං සඛහාගිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨි අරියා නියසානිකා නියසානි තකකරස්ස සමමා දුක්ඛකඛයාය.

6. කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ යායං දිට්ඨි අරියා නියසානිකා නියසානි තකකරස්ස සමමා දුක්ඛකඛයාය?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤා-ගාරගතො වා ඉති පටි සඤ්චිකඛති: අත්ථි භු ඛො මෙ තං පරිසුට්ඨානං අඤ්ඤානං අපභිතං යෙනාහං පරිසුට්ඨාමනන පරිසුට්ඨිතවිනෙතො සථාභුතං න ජානෙය්‍යං න පසෙය්‍යන්ති.

තදද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණෙක් අබණ්ඩ අවර්ජිත, අශබල, අක-
ල්මාළ, ලුර්ණා, විඤ්ඤාත් විසින් ප්‍රශස්ත, තාපණා දෘටි විසින් අපරමාපට,
සමාධිසංවර්තීනික යම් සිල් ඇද්ද, එබඳු සීලයෙහි ලා සමුම්භරුන් හා
තමුයෙහිද නොහමුයෙහිද සීලයෙන් සමාන භාවයට ගියේ වාස කෙරේ
ද, සිකල යුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම් ද සමුහ පිණිස අවිවාද
පිණිස සමුහාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (5)

තදද මහණෙනි, ඉන් මතුද, නිදේශ වූ තෙතර්ගාණික වූ එය පිළි-
පදනහු මොනොවට දුෂ්කර පිණිස පමුණුවන යම් (මාගීසම්ප්‍රසක්ත)
සමාසක් දෘටිගෙක් ඇද්ද, එබඳු දෘටිගෙන් සමුම්භරුන් හා තමුයෙහිද
නොහමුයෙහිද සමානදෘටිභාවයට ගියේ මේ ද, සිකල යුතු ප්‍රිය කරන
ගරු කරන මේ දහම් ද සමුහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමුහාව පිණිස
එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (6)

මහණෙනි, ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ සාරුණිය ධර්මයේ සදෙන
සමුහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමුහාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙත්.

මහණෙනි, මේ සාරුණිය ධර්මයන් සඳහා අතුරෙහි නිදේශ වූ
තෙතර්ගාණික වූ එය කරනහු මනාකොට දුෂ්කර පිණිස ගෙන යන
යම් දෘටිගෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර වෙයි. තෙල සාධුගාහික වෙයි. තෙල හැම
ගලපනු වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි කුට්ඨාසාරයාගේ කුට්ඨයක් (කැණිමඩ-
ලක්) ඇද්ද, තෙල කුට්ඨය අග්‍ර වේ ද, තෙල සාධුගාහික වේ ද, තෙල හැම
ගොනාගේ ගලපනු වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ සවැදුරුම් සාරුණිය
ධර්මයන් අතුරෙහි නිදේශ, තෙතර්ගාණික, එය කරනහු මාතෘපින් දුෂ්කර
පිණිස පමුණුවන යම් දෘටිගෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර වෙයි. තෙල සාධුගා-
හික වෙයි. තෙල හැම මුළුපු කරනු වෙයි.

6. මහණෙනි, නිර්දේශ වූ, තෙතර්ගාණික වූ, පිළිපදනහු මොනො-
වට දුෂ්කරව එලවන යම් ශ්‍රාතාපනතිමාගී දෘටිගෙක් ඇද්ද, ඒ දෘටිය
කෙසේ ඔහු දුෂ්කර කර ගෙන ගේ ද?

මහණෙනි, මේසත්තෙහි මහණ අරණ්‍යගත වූයේ වේවයි, වාස-
මුලගත වූයේ වේවයි, ගුහාගාරගත වූයේ වේවයි මෙසෙසින් සලකන්නේ ය:
මම යම් පට්ඨානානෙකින් (කෙලෙසුන්ගේ නැගී සිටීමකින්) මාදුණු
සිතුවම් ව ගතානුගත නො දන්නෙමි නම්, නො දන්නෙමි නම්, මා
සතත්ති නො පුහුන් ඒ පට්ඨාන ඇද්ද ගෝ කියායි.

“සචෙ භික්ඛචෙ භික්ඛු කාමරාග පරිසුට්ඨිනො භොති, පරිසුට්ඨිත-
 විනොතො භොති. සචෙ භික්ඛචෙ භික්ඛු බ්‍යාපාදපරිසුට්ඨිනො භොති,
 පරිසුට්ඨිතවිනොතො භොති. සචෙ භික්ඛචෙ භික්ඛු විතම්ඛිපරිසුට්ඨිනො
 භොති, පරිසුට්ඨිතවිනොතො භොති. සචෙ භික්ඛචෙ භික්ඛු උභවචකුක්ඛච-
 පරිසුට්ඨිනො භොති, පරිසුට්ඨිතවිනොතො භොති. සචෙ භික්ඛචෙ භික්ඛු
 විචිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිනො භොති, පරිසුට්ඨිතවිනොතො භොති. සචෙ භික්ඛචෙ
 භික්ඛු ඉධලොකවිනොතො පසුනො භොති, පරිසුට්ඨිත විනොතො භොති.
 සචෙ භික්ඛචෙ භික්ඛු පරලොකවිනොතො පසුනො භොති, පරිසුට්ඨිත-
 විනොතො භොති. සචෙ භික්ඛචෙ භික්ඛු භණ්ඩිතජාතො කලහජාතො විවාද-
 පනොතො අඤ්ඤමඤ්ඤං¹ චූඛසතතිභි විකුදුනො විහරති, පරිසුට්ඨිතවිනොතො
 භොති.”

සො එවං පජාතාති: නච්චි ඛො මේ නං පරිසුට්ඨිතං අරඤ්ඤං
 අපභිතං යෙතංතං පරිසුට්ඨිතෙන පරිසුට්ඨිතවිනොතො යථාභුතං න ජා-
 නෙය්‍යා නපසෙසය්‍යං. සුපසඤ්චිතං මේ මානසං සච්චානං ඛොධායාති.
 ඉදමස්ස පඨමං ඤ්ඤං අධිගතං භොති අරියං ලොකුතතරං අසාධාරණං
 පුච්ඡජ්ඣෙහි. (1)

7. පුන ච පරං භික්ඛචෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: ඉමං නු
 ඛො අහං දිට්ඨිං අසෙවනො භාවෙනො ඛහුලීකරොනො ලහාමි
 පච්චතං සමථං, ලහාමි පච්චතං නිබ්බුතීනති. සො එවං පජාතාති: ඉමං
 ඛො අහං දිට්ඨිං අසෙවනො භාවෙනො ඛහුලීකරොනො ලහාමි
 පච්චතං සමථං, ලහාමි පච්චතං නිබ්බුතීනති. ඉදමස්ස දුතියං ඤ්ඤං
 අධිගතං භොති අරියං ලොකුතතරං අසාධාරණං පුච්ඡජ්ඣෙහි. (2)

8. පුන ච පරං භික්ඛචෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යථා රූපා-
 යාහං දිට්ඨියා සමන්තාගතො, අච්චි නු ඛො ඉතො ඛහිද්ධා අඤ්ඤා සමණො
 වා බ්‍රාහ්මණො වා නථාරූපාය දිට්ඨියා සමන්තාගතොති. සො එවං පජාතාති:
 යථාරූපායාහං දිට්ඨියා සමන්තාගතො, නච්චි ඉතො ඛහිද්ධා අඤ්ඤා
 සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා නථාරූපාය දිට්ඨියා සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස
 තතියං ඤ්ඤං අධිගතං භොති අරියං ලොකුතතරං අසාධාරණං
 පුච්ඡජ්ඣෙහි. (3)

1. ‘අඤ්ඤමඤ්ඤං’ ඉති සීඞු පොළොවෙ උතො.

“මහණෙනි, ඉදින් මහණ කාමරුගගා විසින් මඛතා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ ව්‍යාපාදයා විසින් මඛතා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ පිත-භිඤ්ඤා විසින් මඛතා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ උඤ්ඤා විසින් මඛතා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ විවිධවිචාර විසින් මඛතා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ ඉධිලොකවිකාරාදියෙහි සුදුසු වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරලොකවිකාරාදියෙහි සුදුසු වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ භවකාරක ව කලකාරක ව විවිධවිකාර ව උනුන් මුළු සැතියන් විදුමින් වාස කරනුයේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ.”

ඒ මහණ මෙතෙසින් දන්නේ න: “මම සියසතන්හි අප්‍රතිණ වූ යම් පයඤ්ඤාතයෙකින් මැඩුණු සිතැතී ව සත්‍යය නොදන්නෙමි වේ ද, නොදන්නෙමි වේ ද, ඒ පයඤ්ඤාතය මට නැත. සත්‍යාවබෝධය පිණිස මා විසින් සිත මැනවින් නැඹිණ” කියයි. ඒ මහණ විසින් ආයඤ්ඤාත් කෙරෙහි වූ, ලොකොත්තර වූ, පුහුදුන් හා අසාධාරණ වූ මේ ප්‍රථම (ප්‍රත්‍ය-වේක්ෂා) ඥානය අභිගත (ලබන ලද්දේ) වෙයි. (1)

7. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයඤ්ඤාවක මෙසේ සලකන්නේ ය: “මම මේ මාගී දූපටිය සෙවුනෙමි, වඩන්තෙමි බහුල කරන්නෙමි තමා තුළ එකාග්‍රතා ලබමි අද හෝ, තමා තුළ කෙලඹව්‍යපයම ලබමි දෝ හෝ” කියයි. ඒ මහණ මෙසේ දන්නේ ය: “මම මේ දූපටිය සෙවුනෙමි, වඩන්තෙමි, බහුල කරන්නෙමි තමා තුළ එකාග්‍රතා ලබමි. තමා තුළ නිර්වාණිය (නිවීම) ලබමි” කියයි ඒ මහණ විසින් ආයඤ්ඤා වූ, ලොකොත්තරවූ, පුහුදුන් හා අසාධාරණ වූ මේ ද්විතීය ඥානය අභිගත වෙයි. (2)

8. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයඤ්ඤාවක මෙසේ සලකන්නේ ය: “මම යම්බඳු ශ්‍රොතාපනනිමාගීදූපටියෙකින් සමකායතයෙමි ද, මෙසේතෙක් බැහැර එබඳු දූපටින් සමකායත අත් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ ඇද්ද?” කියයි. ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය: “මම යම් බඳු දූපටින් සමකා-ගතයෙමි ද, මෙසේතෙක් බැහැර එබඳු දූපටින් සමකායත අත් මහ-ණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත කියයි.” ඒ මහණ විසින් ආයඤ්ඤා වූ, ලොකොත්තර වූ, පාඨන්ජනයන් හා අසාධාරණ වූ මේ තෘතීය ඥානය අභිගත වෙයි (3)

9 පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවගො ඉති පටිසඤ්චිකකති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නා පුග්ගලො සමන්තාගතො, අභමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති.

“කථාරූපාය ව භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නා පුග්ගලො සමන්තාගතො? ධම්මතා එසං භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නාසං පුග්ගලොසං: කිඤ්චොපි තථාරූපිං ආපනතිං¹ ආපජ්ජති යථාරූපාය ආපනතියා උට්ඨානං² පඤ්ඤායති, අථ ඛො ඛෙප්පමෙව සජ්ජරි වා විඤ්ඤාසු වා සමුග්ගමචාරිසු දෙසෙති විචරති උත්තානී³කරොති. දෙසෙච්චා විචරිච්චා උත්තානී කරිච්චා⁴ ආයතිං සංචරං ආපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දහරො කුමාරො මජ්ඣ උත්තානසෙය්‍යතො ගඤ්ඤ වා පාදෙන වා අභිකාරං අකකම්චා, ඛෙප්පමෙව පටිසංහරති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා එසං දිට්ඨිසම්පන්නාසං පුග්ගලොසං: කිඤ්චොපි තථාරූපිං ආපනතිං¹ ආපජ්ජති යථාරූපාය ආපනතියා උට්ඨානං² පඤ්ඤායති, අථ ඛො තං ඛෙප්පමෙව සජ්ජරි වා විඤ්ඤාසු වා සමුග්ගමචාරිසු දෙසෙති විචරති උත්තානී³කරොති. දෙසෙච්චා විචරිච්චා උත්තානී කරිච්චා⁴ ආයතිං සංචරං ආපජ්ජති.”

සො එවං පජ්ජානාති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නා පුග්ගලො සමන්තාගතො, අභමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස චතුස්සං ඤ්ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුපුර්ජනෙති. (4)

10. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවගො ඉති පටිසඤ්චිකකති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නා පුග්ගලො සමන්තාගතො, අභමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති.

“කථාරූපාය ව භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නා පුග්ගලො සමන්තාගතො? ධම්මතා එසං භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නාසං පුග්ගලොසං: කිඤ්චොපි යාති තාති සමුග්ගමචාරිතං උච්චාචචාති කිඛකරණීයාති, තජ්ඣ උසසුකකං ආපනො⁵ හොති. අථ ඛවාස්ස⁶ තිබ්බාපෙකකා⁷ හොති අධිසීල සිකකාය අධිචිත්තසිකකාය අධිපඤ්ඤාසිකකාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගාචි තරුණවච්ඡා එඛඤ්ච⁸ ආඋපපති⁹ වච්ඡකඤ්ච අපචිණ්චි,¹⁰ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා එසං දිට්ඨිසම්පන්නාසං පුග්ගලොසං: කිඤ්චොපි යාති තාති සමුග්ගමචාරිතං උච්චාචචාති කිඛකරණීයාති තජ්ඣ උසසුකකං ආපනො හොති. අථ ඛවාස්ස තිබ්බාපෙකකා හොති අධිසීලසිකකාය අධිචිත්තසිකකාය අධිපඤ්ඤාසිකකාය.”

සො එවං පජ්ජානාති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නා පුග්ගලො සමන්තාගතො, අභමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස පඤ්චමිං ඤ්ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුපුර්ජනෙති. (5)

1. තථාරූපිආපනතිං, සි කජ්චි 2. වුට්ඨානං සි 3. උත්තානී, මජ්ඣ. 4. උත්තානී. කච්චා, මජ්ඣ, උත්තානී කච්චා, සං, PTS. උත්තානී කච්චා, සි 5. උසසුකකමාපනො, මජ්ඣ. 6. අථඛවාස්ස, සං. 7. තිබ්බාපෙකා, සි කජ්චි. 8. අඛඤ්ච, මජ්ඣ. 9. ආඋපපති, සං. 10. අපචිණ්චි, මජ්ඣ. සං, අපචිණ්චි, සි කජ්චි

9. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයතීශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේය: දෘෂ්ටිසම්පන්නපුද්ගල යම්බඳු ස්වභාවයෙකින් සමන්විත වේ ද, මම ද එබඳු ස්වභාවයෙකින් සමන්විතයෙමි වේ දෝ හෝ කියායි.

“මහණෙනි, කෙබඳු ධර්මාදියකින් දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල සමන්විත වේ ද යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මා වෙයි: යම් බඳු ආපනතියෙකින් (සබ්බකම් විසින් වේවයි, දෙශනා විසින් වේවයි) ව්‍යුත්පන්නය (ආවැඩින් නැගී සිටීම) පැනේ ද, එබඳු ආවැඩක් අවන් නමුදු, වහාම ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි වේවයි, විඤ්ඤමසරුන් කෙරෙහි වේවයි දෙසන්නේය. විවර කරන්නේය, හෙළි කරන්නේය. දෙසා, විවර කොට, හෙළි කොට ආයතීසංවරයට පැමිණෙන්නේය යනු දෘෂ්ටිසම්පන්න-පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මා වෙයි. මහණෙනි, යම්සේ මනු වූ, උඩුහුරුව හෝනා, ලදරු කුමරෙක් අතින් වේවයි, පසින් වේවයි, ගිනි අඟුරක් ඇක්මෙන්නා හාම අත කකුලාගන්නේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මාදියක් ඇත: යම්බඳු ආපනතියෙකින් ව්‍යුත්පන්නය පැනේ ද, එබඳු ආවන් අවන් නමුදු, වහාම ඒ ආවැඩ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි වේවයි, විඤ්ඤමසරුන් කෙරෙහි වේවයි, දෙසන්නේය, විවර කරන්නේය, හෙළි කරන්නේය. දෙසා විවර කොට, හෙළි කොට, ආයතීසංවරයට පැමිණෙන්නේය.”

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය: “දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු ධර්මාදියකින් සමන්විත වේද, මම ද එබඳු ධර්මාදියක් සමන්විත යෙමි” කියායි. ඒ මහණ විසින් ආයතී වූ, ලොකොත්තර වූ, පෘථග්ජනාන් හා අසාධාරණ වූ මේ වතුම්ඥනය අධිගත වෙයි. (4)

10. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයතීශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේය: දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු ධර්මාදියකින් සමන්විත වේද, මම ද එබඳු ධර්මාදියක් සමන්විත යෙමි ද හෝ කියායි.

“මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල කෙබඳු ධර්මාදියකින් සමන්විත වේද යත්: සබ්බකම්සරුන්ගේ යම් ඒ උච්චතව (උස්පහත්) කිංකර්මයෝ (කුමැයි විමසා කටයුතු) ඇද්ද, එහි උත්සුක වේ. වැලිත් ඔහු තුළ අධි-ශීලශීලාදියෙහි අධිවිතනශීලාදියෙහි අධිප්‍රඥශීලාදියෙහි නිවුප්‍රාචීනා ඇති වේ” යනු දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මා වෙයි. මහණෙනි, යම්සේ තුරුණුවහු ඇති එළඳෙන තණ ද බිඳ කන්නී වසුන් බලා ද, මහණෙනි, එපරිදිම දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මා ඇත: සබ්බකම්සරුන්ගේ යම්යම් උච්චතව කිංකර්මයෝ ඇද්ද, එහි සොත්සුක වේ. වැලිත් අධිශීලශීලාදියෙහි අධිවිතනශීලාදියෙහි අධිප්‍රඥශීලාදියෙහි නිවුප්‍රාචීනා ඇති වේ” යනුයි.

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය: දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු ධර්මාදියකින් සමන්විත වේ ද, මම ද එබඳු ධර්මාදියක් සමන්විතයෙමි කියායි. ඒ මහණ විසින් ආයතී වූ ලොකොත්තර වූ, පුහුදත් හා අසාධාරණ වූ මේ පඤ්චමඥනය අධිගත වෙයි. (5)

11. පුත ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසංඤ්චිකඛිති: යථා-
රූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථා-
රූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.

“කථංරූපාය ච භික්ඛවෙ බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො
සමන්තාගතො? බලතා එසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: යං
තථාගතපථවේදිතෙ ධම්මවිතයෙ දෙසියමානෙ අට්ඨිකඤ්ඤා¹ මතභි කඤ්ඤා
සබ්බවේදගතො සමන්තාගරිඤ්ඤා ඔභිතසොතො ධම්මං සුණාති.”

හො එවං පජානාති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො
පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.
ඉදමස්ස ඡට්ඨං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජ්ජනෙහි.(6)

12. පුත ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසංඤ්චිකඛිති: යථා-
රූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථා-
රූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.

“කථංරූපාය ච භික්ඛවෙ බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො
සමන්තාගතො? බලතා එසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: යං
තථාගතපථවේදිතෙ ධම්මවිතයෙ දෙසියමානෙ ලහති අත්ථවේදං, ලහති
ධම්මවේදං, ලහති ධම්මුපසංභිතං පාමුජ්ජං.”

හො එවං පජානාති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො
සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය බලතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස
සත්තමං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජ්ජනෙහි (7)

එවං සත්තඛගසමන්තාගතස්ස ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස ධම්මතා
සුසමන්තිට්ඨා හොති සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය. එවං සත්තඛගසමන්තා-
ගතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො සොතාපත්තිඵලසමන්තාගතො හොතිති.

ඉදමච්චො භගවා, අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනංඤ්ඤති.

කොසමබ්බසුත්තං අට්ඨමං.

1 අට්ඨිකඤ්ඤා, මජ්ඣං

11. තචද මහණෙනි, ඉන් මතුදු, ආර්යීශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේය: “දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්වාගත වේද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්වාගතෙමි ද හෝ” කියයි.

“මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල කෙබඳු බලයෙකින් සමන්වාගත වේ ද යත්: මහණෙනි, තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මිනිය දෙසන කල අර්ථි කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිතින් සමනා ගෙන පිහිටුකන් ඇතිව දහම් අසා යන යමෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල බලතා වෙයි.”

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය: “දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්වාගත වේ ද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්වාගතෙමි” කියයි. ඒ මහණ විසින් ආර්යීචූ, ලොකොත්තර චූ, පුහුදුන් හා අසාධාරණ චූ මේ අභ්‍ය-ඥනය අධිගත වෙයි. (6)

12. තචද, මහණෙනි, ඉන් මතුදු, ආර්යී ශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේ ය: “දුෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්වාගත වේ ද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්වාගත යෙමි ද හෝ” කියයි.

“මහණෙනි, දෘෂ්ටි සම්පන්න පුද්ගල කෙබඳු බලයෙකින් සමන්වාගත වේ ද යත්: මහණෙනි, තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මිනිය දෙසන කල අනිවේදය හා ධර්මි වේදය හා ධර්මය හා මිශ්‍රව ගිය ප්‍රමොදය ලබා යන යමෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල බලතා වෙයි.”

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේ ය. ‘දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බල-යෙකින් සමන්වාගත වේ ද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්වාගතෙමි’ කියයි. ඒ මහණ විසින් ආර්යී චූ, ලොකොත්තර චූ, පුහුදුන් හා අසාධාරණ චූ මේ සර්වම ඥනය අධිගත වෙයි. (7)

මහණෙනි, මෙසේ සප්තාධිකසමන්වාගත ආර්යී ශ්‍රාවකයා විසින් ශ්‍රොතාපත්තිඵලය සාක්ෂාත් කල ඥනයෙන් සම්භාවධර්මය මෑනවින් සමන්වෙහිත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ සප්තාධික (සප්තවිධ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා ඥනයෙන්) සමන්වාගත ආර්යීශ්‍රාවක ශ්‍රොතාපත්තිඵල සමන්වාගත වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාලන. සතුටු සිත් ඇති ඒ හිසුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස අභිනන්දන කොට පිළිගත්හ.

කොසමඛිය සූත්‍රය අවමාණයි.

1. 5. 9.

බ්‍රහමනිමනනනිකසුත්තං

1 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡපීයං විහරති ඡජන-
වග්ගෙ අනාචපිඤ්ඤිකස්ස ආරුමේ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොසී:
භික්ඛවොති. භද්දනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙස්සාසුං. භගවා එතද-
වොච:

2. එකමිදුහා භික්ඛවෙ සමයං උතතධර්මායං විහරමි සුභගවග්ගෙ
සාලරුජමුලෙ. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ සමයෙන බකස්ස බ්‍රහමුනො
එචරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං නොතී: ඉදං නිච්චං ඉදං ධ්‍රැවං
ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අච්චනධම්මං. ඉදං හි න ජායති න ජීයති
න ච්චති න උප්පජ්ජති. ඉතො ච පතඤ්ඤං උතතරිං නිස්සරණං තජ්ඣති.
අච ඛවාහං භික්ඛවෙ බකස්ස බ්‍රහමුනො වෙතසා වෙතොපරිචිතකක-
මඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි තාමි බලවා පුරිසො සචම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය,
පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, එචමෙච.¹ උතතධර්මායං සුභගවග්ගෙ
සාලරුජමුලෙ අනතරහිතො තසම් බ්‍රහමලොකෙ පාතුරහොසීං.

3 අද්දසා ඛො මං භික්ඛවෙ බකො බ්‍රහමා දුරතොච ආගච්ජන්තං.
දිස්වාන මං එතදවොච: එහි ඛො මාරිස, සාගතං² මාරිස, විරස්සං ඛො
මාරිස ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. ඉදං හි මාරිස නිච්චං
ඉදං ධ්‍රැවං ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අච්චනධම්මං. ඉදං හි න
ජායති න ජීයති න ච්චති න උප්පජ්ජති.³ ඉතො ච පතඤ්ඤං උතතරිං
නිස්සරණං තජ්ඣති.

4. එවං චුතො අහං භික්ඛවෙ බකං බ්‍රහමානං⁴ එතදවොච: අවිජ්ජා-
ගතො චන හො බකො බ්‍රහමා, අවිජ්ජාගතො චන හො බකො බ්‍රහමා:
යත්‍ර හි තාම අතිච්චංයෙච සමානං කිච්චනති චකඛති, අඤ්චිචංයෙච සමානං
ධ්‍රැවනති චකඛති, අසස්සතංයෙච සමානං සස්සතනති චකඛති, අකෙවලං-
යෙච සමානං කෙවලනති චකඛති, චචනධම්මං යෙච සමානං අච්චනධම්මනති
චකඛති. යථා ච පන ජායති ච ජීයති ච මීයති ච ච්චති ච උප්පජ්ජති ච,
තං තථා චකඛති: ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න ච්චති න
උප්පජ්ජති. සත්තඤ්ච පතඤ්ඤං උතතරිං නිස්සරණං තජ්ඣඤ්ඤං උතතරිං
නිස්සරණනති චකඛතීසී.

1. එචමෙච, මජ්ඣ. සස, සී, කජචී. 2. සවාගතං, මජ්ඣ., සසා.
3. උප්පජ්ජති, සී, PTS. 4. බකබ්‍රහමානං, සී. 5. අච්චිචංයෙච, සසා.

1. 5. 9.

බ්‍රහ්මනිමනනනික සූත්‍රය

1. මුට්ඨා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භගවත්හු සැවැත් නුවර අන්තේවඩු මහසිව්‍යාණන් විසින් කරවන ලද දෙවර්ම වෙහෙර වැඩ වාසය කෙරෙහි. එ සමයෙහි භගවත්හු 'මහණෙනි'යි හිසුන් ඇමතු සේක. ඒ හිසුන් 'වහන්සැ'යි භගවත්හට පිළිවදන් දුන්හ. භගවත්හු තෙල වදාලහ:

2. මහණෙනි, මම එක් සමයෙක උක්කට්ඨා නම් නුවර සුභග වනයෙහි සාරාප මූලයෙහි වාස කෙරෙමි. මහණෙනි, එ සමයෙහි බක නම් බඩහට මෙබඳු පවිටු ශාශ්වත දෂටියෙක් උපත: මේ බ්‍රහ්මසථානය (බඩලොව) තිත්‍යය, මේ ධ්‍රැවය (සිරිත), මේ ශාශ්වත ය (සද්විද්‍යාමානය), මේ කෙවලය (අබණ්ඩය), මේ අවචන (ව්‍යය නොවන) සවභාවය. මේ බඩලොව (කිසිවෙක්) උපදනුයේ වේවසි, දිරණුයේ වේ වසි, ඔයනුයේ වේව සි, ව්‍යුත වනුයේ වේවසි, පහල වනුයේ වේවසි නැත. මේ බඩලොව හැර අනෙක් නිසාරණයෙක් (දුකින් නික්මීමෙක්) ඇත්තේ ද නොවේ'යි කියා යි. මහණෙනි, එසඳ මම සිය සිතින් බක බඩහු අදහස් දැන බලවත් පුරුෂයකු වක්කල අත් දික් කරනු සෙසින්, දික්කල අත් වක් කරනු සෙසින් උක්කට්ඨා නුවර සුභගවනයෙහි සාරාප මූලයෙහි අතුරුදහන් මූලයම එ බඩලොව පහල වීමි.

3. මහණෙනි, බකබ්‍රාහ්ම මා එනුවා දුරදීම දිව. දැක මව තෙලවස් කී: "නිදුකාණෙනි, මොබ එව්. නිදුකාණෙනි, ස්වාගත ය. (මෙහි ඊම යෙහෙකි.) නිදුකාණෙනි, මෙහි එනු පිණිස දිගු කලෙකින් මේ අසුරු කෙලෙහි. නිදුකාණෙනි, මේ බ්‍රහ්මසථානය තිත්‍යය, මේ ධ්‍රැවය, මේ ශාශ්වතය, මේ කෙවලය, මේ අවචන සවභාවය. මේ බඩලොව උපදනුයේ වේවසි, දිරණුයේ වේවසි, ඔයනුයේ වේවසි, වුත වනුයේ වේව සි, පහල වනුයේ වේවසි නැත. මෙසින් මතු අනෙක් නිසාරණයෙක් ඇත්තේ ද නොවේ'යි කී

4. මහණෙනි, මෙසේ කී කල මම බක බ්‍රහ්ම හට තෙල බස කීමි: මේ බඩ අතිත්‍ය වුවක් ම තිත්‍ය ය යි කියා ද, අභ්‍රැව වුවක් ම ධ්‍රැවයයි කියා ද, අශාශ්වත වුවක් ම ශාශ්වතයයි කියා ද, අකෙවල වුවක් ම කෙවලයයි කියා ද, වචන සවභාව ඇතියක් ම අවචන සවභාවයයි කියා ද, යම් බඩලොවෙක දෙනුයේත් දිරණුයේත් ඔයනුයේත් ව්‍යුතවනුයේත් පහල වනුයේත් වේ ද, මෙහි නොදෙනුයේත් නොදිරණුයේත් නො ඔයනුයේත් නොපහල වනුයේත් වේ ය යි ඒ බඩලොව ගෙන එසේ කියා ද, මින් මතු (මෙය හැර) අන් නිසාරණ ඇති ද මින්මතු අන් නිසාරණ නැතියි කියා ද, භවත්ති, එහෙයින් මේ බක බඩ අවිද්‍යාගතයෙක් ම ය. භවත්ති, මේ බක බඩ අදහසෙක් ම ය කියා යි.

5 අථ ඛො භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා අඤ්ඤතරං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං අකාච්ඡිකා මං එතදවොච: භික්ඛු, භික්ඛු, මෙතමායදො, මෙතමායදො. එසො හි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා¹ අභිභූ අනභිභූනො අඤ්ඤදජුදසො වසවන්ති ඉසසරෙ කතතා නිමමාතා සෙට්ඨා සජ්ජතා² වසී පිතා භූතභව්‍යානං.³

අහෙත්‍රං ඛො භික්ඛු තයා පුඤ්ඤ සමණ්‍යවුහමණො ලොකස්මිං පඨවිගරභකා පඨවිජ්ඣවල්කා, ආපගරභකා ආපජ්ඣවල්කා, තෙජගරභකා තෙජජ්ඣවල්කා, වායගරභකා වායජ්ඣවල්කා, භූතගරභකා භූතජ්ඣවල්කා, දෙවගරභකා දෙවජ්ඣවල්කා, පජාපභිගරභකා පජාපතිජ්ඣවල්කා, බ්‍රහ්මරභකා බ්‍රහ්මජ්ඣවල්කා. තෙ කායස්ස හෙද පාණ්ණපච්චේදද භීතෙ කාමෙ පතිට්ඨිතා. අහෙත්‍රං පන භික්ඛු තයා පුඤ්ඤ සමණ්‍යවුහමණො ලොකස්මිං පඨවිසසංසකා⁴ පඨවාහිනඤ්ඤො, ආපසසංසකා⁵ ආපාහිනඤ්ඤො, තෙජසසංසකා තෙජාහිනඤ්ඤො, වායසසංසකා වායාහිනඤ්ඤො, භූතසසංසකා භූතාහිනඤ්ඤො, දෙවසසංසකා දෙවාහිනඤ්ඤො, පජාපතිසසංසකා පජාපතාහිනඤ්ඤො, බ්‍රහ්මසසංසකා බ්‍රහ්මාහිනඤ්ඤො. තෙ කායස්ස හෙද පාණ්ණපච්චේදද පණ්ණිනෙ කාමෙ පතිට්ඨිතා.

තත්තාගං⁶ භික්ඛු එවං වදමි: ඉඛික නිං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආභ, තදෙව නිං කරෙහි. මා නිං බ්‍රහ්මුනො වචනං උපාතිවතතිඤ්ඤො. යචෙ ඛො නිං භික්ඛු බ්‍රහ්මුනො වචනං උපාතිවතතිස්සභි, සෙත්ඨාපි තාමි පුරිසො සිරිං ආගච්ඡන්ති. දණ්ණඛත පටිසාණාමෙත්ඨ, සෙත්ඨාපි වා පන භික්ඛු පුරිසො නරකපාපාතෙ⁷ පපතනො හන්ඨෙහි ව පාදෙහි ව පඨවිං විරඛෙත්ඨ,⁸ එවං සම්පදඤ්ඤං භික්ඛු භුත්තං භවිස්සති. ඉඛික නිං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආභ, තදෙව නිං කරෙහි. මා නිං බ්‍රහ්මුනො වචනං උපාතිවතතිඤ්ඤො. නනු නිං භික්ඛු පස්සභි බ්‍රහ්මං පරිසං සන්තිසිත්තන්ති. ඉති ඛො මං භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා බ්‍රහ්මං පරිසං⁹ උපනෙසි.

6. එවං චූඤෙන අභං භික්ඛවෙ මාරං පාපිමිත්තං එතදවොච: ජානාමි ඛො තාගං¹⁰ පාපිමි. මා නිං මඤ්ඤෙඤ්ඤො න මං ජනාතිති. මාරො නිමසී පාපිමි. යො චෙච පාපිමි බ්‍රහ්මා යා ව බ්‍රහ්මපරිසං යෙ ව බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජා සඤ්ඤව තච හන්ඨගතා, සඤ්ඤව තච වසංගතා.¹¹ භුත්තං හි පාපිමි එවං ඤාති: එසොපි මෙ අස්ස කප්පගතො, එසොපි මෙ අස්ස වසංගතොති.¹¹ අභං ඛො පන පාපිමි නෙච තච හන්ඨනො, නෙච තච වසංගතොති.

1 බ්‍රහ්මබ්‍රහ්මා, සී. 2. සඤ්ඤා, සී, PTS. 3. භූතභව්‍යානං, මජ්ඣ. 4 පඨවි-පසංසකා, සී. 5. ආපසසංසකා, සී. 6. තත්තාගං, සී. 7. නරකපාපානං, සී. 8. විරඛෙත්ඨ, සීඉ. 9 බ්‍රහ්මපරිසං, මජ්ඣ., සෟ. 10 තාගං, සී, කන්ඨි. 14 වසගතා, සී, PTS. වසගතොති, සී, PTS.

5. මහණෙනි, එකල පවිටු මර එක්තරා බ්‍රහ්මපාරිභද්‍ර බඹකු සිරුරෙහි ආවිභව ව මට තෙල බස කී: “මහණ, මහණ, තෙල බඹහට නිඤ්ඤානොකර, තෙල බඹහට නිඤ්ඤානොකර. මහණ, තෙල බඹ මහබ්‍රහ්මය. හැම බඹුන් අභිභවයි (මැඩලයි). තෙමේ අනභිකුතය. එකානනයෙන් සියල්ල දක්නේ ය. (හැම දෙනා) තම වසඟයෙහි පවත්වයි. ඊශවරය, (ලොකයෙහි) කතීය, නිමිතය, (ලොකයට) උත්තමය. (තෝ ක්‍ෂත්‍රිය වෙම, තෝ බ්‍රාහ්මණ වෙම යතාදීන්) ප්‍රජාව සකස් කරන්නේ ය. වසිය, උපත් සත්ත්වයන්ගේ ද උපදනා සත්ත්වයන්ගේ ද පිතාය.”

මහණ, තව පුළුස්සෙහි ද ලෝකයෙහි පාවිච්චිය (අභිතාය ආදීන්) ගරහන පාවිච්චිය පිළිකුල් කරන, ආපය ගරහන ආපය පිළිකුල් කරන, තෙජස් ගරහන, තෙජස් පිළිකුල් කරන, වායු ගරහන වායු පිළිකුල් කරන, සත්ත්වයන් ගරහන, සත්ත්වයන් පිළිකුල් කරන, දෙවියන් ගරහන දෙවියන් පිළිකුල් කරන, මරණු ගරහන මරණු පිළිකුල් කරන, බඹුන් ගරහන බඹුන් පිළිකුල් කරන මහණ බමුණෝ වූහ. ඔහු සය සිද්ධිමත් ප්‍රාණෝපවේදයෙන් භික්‍ෂුකාය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපත්ත. මහණ තව පෙරත් ලෝකයෙහි පාවිච්චිය පසස්තා පාවිච්චිය (තෘෂ්ණා දුෂ්ටි විසින්) අභිනන්දන කරන, ආපය පසස්තා ආපය අභිනන්දන කරන, තෙජස් පසස්තා තෙජස් අභිනන්දන කරන, වායු පසස්තා වායු අභිනන්දන කරන, සතුන් පසස්තා සතුන් අභිනන්දන කරන, දෙවියන් පසස්තා දෙවියන් අභිනන්දන කරන, මරණු පසස්තා මරණු අභිනන්දන කරන, බඹුන් පසස්තා බඹුන් අභිනන්දන කරන මහණ බමුණෝ වූහ. ඔහු කායහෙදයෙන් ප්‍රාණෝපවේදයෙන් ප්‍රණීතකාය සංඛ්‍යාත බ්‍රහ්මලෝකයෙහි උපත්ත.

මහණ, එබැවින් මම තව මෙසේ කියමි: නිදුකාණෙනි, මහාබ්‍රහ්ම තව යමක් කියා නම්, තා එ කීවා කරන්නේය. තා බඹහු කීවා නො ඉක්මවන්නේය. මහණ, ඉදින් තෝ බඹබස් ඉක්මෙහි නම් පුරුෂයකු සිරිකත ගෙව වදන් දණ්ඩන් (සිටුරියන් මුගුරින්) පලවා පියන්නාක් වැන්න. තවද මහණ, නිරුහෙබෙක හෙත පුරුෂයකු අභිනුදු පසිනුදු ගත මතා පිහිටනු මනා ආධාරස්ථාන වලහාලන්නාක් වැන්න. මහණ තව ද මේ කරුණ මේ බදුම වන්නේය. නිදුකාණෙනි, එබැවින් තා බඹ තව යම් ම දුගක් කියා නම්, ඒ කීවාම කරන්නේය, තා බඹ කීවා නො ඉක්මවන්නේය මහණ, තො මෙහි රැස්ව හුන් (සිරියෙන් බඹලත) බඹපිරිස් නො දක්නෙහිදැයි. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මර මා බඹපිරිසට එලවාලිය. (තො ද බ්‍රහ්මගරුක නම් බඹඉසුරු ලබනේ යයි කියු සේය.)

6. මහණෙනි, මෙසේ කීකල මම අයස උදකරන පාපි වූ මරුගට තෙල බස කීමි: “මාරය, මම තා දන්මි. මා තා නොහඳුනයි සි තෝ නහමක් සිත. පවිට, තෝ මාරයෙහි. පවිට, මෙහි යම් බඹකක් ඇද්ද, යම් බඹපිරිසක් ඇද්ද, යම්ම බඹපිරිසැවූවෝ ඇද්ද, ඔහු හැම තා හසනාගතය. ඔහු හැම තා වසංගතය. ‘මෙ තෙමේ ද මා හසනාගතය, මෙ තෙමේ ද මා වසගය’ යනුද තව මෙසේ සිතෙයි. පවිට, මම තා හසනාගතයෙහි නො ම වෙමි. තා වසගයෙහි නො ම වෙමි” කියායි.

7. එවං වුතෙන භික්ඛවෙ ඛතො බුද්ධො මං ඵතදවොච: “අහං හි මාරිස නිව්වංගෙව සමානං නිව්වනති වදුමි, බුච්චංගෙව සමානං බුච්චනති වදුමි, සංඝභංගෙව සමානං සංඝභනනති වදුමි, කෙවලංගෙව සමානං කෙවලනති වදුමි, අවචනධම්මංගෙව සමානං අවචනධම්මනති වදුමි. යථා ච පත න ජායති න ජීයති න මීයති න වචති න උපපජ්ජති¹ නදෙවොනං වදුමි: ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න වචති න උපපජ්ජති. අසත්තඤ්ඤා පනඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං, තපඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති වදුමි. අහෙසුං ඛො භික්ඛු තයා පුඤ්ඤා සමනවුඤ්ඤා ලොකසමිං, යාවතකං භුග්ගං කසිණං ආහු² තාවතකං තෙසං³ තපො-කම්මමේව අනොසි. තෙ ඛො එවං ජාතෙයසුං: සත්තං වා අඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං අනඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති, අසත්තං වා අඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං නඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති. තං තාහං භික්ඛු එවං වදුමි: න වෙච අඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං දනඤ්ඤාසි, යාවදෙව ච පත කීලමපසස විසාතසස භාදී භවිසසසි. සචෙ ඛො තුං භික්ඛු පඨවිං අජේඤ්ඤාසිසසසි, ඔපසාසිකො මෙ භවිසසසි වජ්ඣනාසිකො යථාකාමකරණීයො ඛාතිතෙයො: සචෙ⁴ -පෙ- ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- වායං -පෙ- භුගෙන -පෙ- දෙවෙ -පෙ- පජ්ජතිං -පෙ- බුද්ධං අජේඤ්ඤාසිසසසි, ඔපසාසිකො මෙ භවිසසසි වජ්ඣනාසිකො යථාකාමකරණීයො ඛාතිතෙයො”ති.

8. “අභමපි ඛො එතං බුද්ධෙහ ජානාමි: සචෙ පඨවිං අජේඤ්ඤාසිසසාමි, ඔපසාසිකො තෙ භවිසසාමි වජ්ඣනාසිකො යථාකාමකරණීයො ඛාතිතෙයො: සචෙ ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- වායං -පෙ- භුගෙන -පෙ- දෙවෙ -පෙ- පජ්ජතිං -පෙ- බුද්ධං අජේඤ්ඤාසිසසාමි, ඔපසාසිකො තෙ භවිසසාමි වජ්ඣනාසිකො යථාකාමකරණීයො ඛාතිතෙයො: අපි ච තෙ අහං බුද්ධෙම ගතිඤ්ඤා පජාතාමි ජුතිඤ්ඤා⁵ පජාතාමි: එවං මහිද්ධිකො ඛතො බුද්ධො, එවං මෙහෙසකෙඛා ඛතො බුද්ධො”ති.

9. යථාකථං පත මෙ තුං මාරිස ගතිඤ්ඤා පජාතාමි ජුතිඤ්ඤා පජාතාමි: එවං මහිද්ධිකො ඛතො බුද්ධො, එවං මහානුභාවො ඛතො බුද්ධො, එවං මහෙසකෙඛා ඛතො බුද්ධොති?

10. යාවතා වජ්ඣමග්ගරියා පරිනරනති දීසා භනති විරෙචනා, තාව සහසසධා ලොකො ඵථ තෙ වතනති⁶ වසො. පරෙචරඤ්ඤා⁷ ජාතාමි අපො රුගවිරුගිනං, ඉඤ්ඤාචඤ්ඤාචාභාවං සත්තානං ආගතිං ගතිනති.

එවං ඛො තෙ අහං බුද්ධෙම ගතිඤ්ඤා⁸ පජාතාමි ජුතිඤ්ඤා⁹ පජාතාමි: එවං මහිද්ධිකො ඛතො බුද්ධො, එවං මහානුභාවො ඛතො බුද්ධො, එවං මහෙසකෙඛා ඛතො බුද්ධොති.

1. උපපජ්ජති, සිඞ්. PTS. 2. ආහු, සං. 3. තෙ, සං. 4. සචෙ පත, සං. 5. වුතිඤ්ඤා, සි, කච්චි. 6. වතනත, මජ්ඣ. 7. පරෙචරඤ්ඤා, මජ්ඣ. සි කච්චි 8. ආගතිඤ්ඤා සි කච්චි. 9. ගතිඤ්ඤා, සි කච්චි.

7. මහණෙනි, මෙසේ කිකල බකබ්‍රහ්ම මට තෙල බස් කී: “කිදුක, මම නිත්‍යය ම නිත්‍යයයි කියමි. ධ්‍රැවය ම ධ්‍රැවයයි කියමි. ශාඛිතය ම ශාඛිතයයි කියමි. කෙවලය ම කෙවලයයි කියමි. අවචනධර්මය ම අවචනධර්මයයි කියමි. යම් බබ්‍රොවෙක නො උපදනේ වේ ද, නො දීරත්තේ වේ ද, නොමියත්තේ වේ ද, නො ව්‍යුතචත්තේ වේ ද, නො පහල වත්තේ වේ ද, මම එය ම කියමි: මේ බබ්‍රොව උපදනේ වේවයි, දීරත්තේ වේවයි, මියනුයේ වේවයි, ව්‍යුතචත්තේ වේවයි, පහල වනුයේ වේවයි නැත. මේයින් මතු අතෙක් නිසාරණයෙක් නැත්තේ ම මේයින් මතු අතෙක් නිසාරණයෙක් නැතියි කියමි. මහණ, තට පෙරාතුව ම ලොකයෙහි මහණබබ්‍රුණෝ වූහ. තාගේ මුළුආයුකාලය යම්තාක් වේද, ඒ තාක් කල් උත්තේ තපසකමී වී උග්‍රතපස් ඇතියෝ වූහ ඔහු මතුයෙහි (මේ බ්‍රහ්මසානයට වැඩිතරම වූ) අත් නිසරුණෙක් ඇත්තම මතු අත් නිසරුණෙක් ඇතැ”යි මෙසේ දන්තාහුය. අත් මතු නිසරුණෙක් නැත්තේ ම අත් මතු නිසරුණෙක් නැතැ”යි මෙසේ දන්ත. මහණ, එහෙයින් මම තට මෙසේ කියමි: ‘තොසිදු මේයින් මතු අත්නිසරුණෙක් නොදක්නෙහි. එයින්ම (එය තෙවීමෙන්) තෝ හුදෙක් කිලම්ඵයට වෙනෙසට හිමි වේමය. මහණ ඉදින් තෝ පාපිවිය (තාමණා මාත දාපෙත්) ගාලාගන්ති තම් මා වෙත ඔපසායික (හෝතේ) වෙහි. මගේ වස්තුයෙහි (විෂයෙහි මා අරක්-ගෙන) හෝතේ වෙහි. මා කැමැතියේ කලසුත්තෙක්, (ලිහිලිකොලගසටත් වඩා) තීව් කලසුත්තෙක් වෙහි. ඉදින් අප් ... තෙපස් ... වාහු ... භුතයත් ... දෙවියත් ... මාර ... බ්‍රහ්ම තහවුරුකොට ගත්ති නම්, මා උපනිඃශ්‍රය කොට ලබිනෙහි. මා සිටුතාගන්ති සිටුනෙහි. මා කැමැතියේ කල සුත්තෙක්, හෙළා ලිය සුත්තෙක් වෙහි”යි බබ්‍ර අවමත් විසින් කී.

8. බ්‍රහ්මය, මම ද තෙල දන්මි: ඉදින් පොළොව තහවුරු කොට ගනිමි නම්, තාගේ ඔපසායික වෙමි වාස්තුශාසික වෙමි. යථාකාම-කරණීය වෙමි. පාතකාරීත වෙමි. ඉදින් අප් ... තෙපස් ... වාහු ... භුත ... දෙව ... මාර ... බ්‍රහ්ම තහවුරු කොට ගන්නෙමි නම්, තා වෙත හෝතේ වෙමි. තා සිටුතා තැන අරක්ගෙන සිටුමි. තා කැමැත්තක් කරනු ලබමි. තෙලා ලියගෙනු ලබමි. එතෙකුදු වුව බ්‍රහ්මය, මම තාගේ ගතී (නිෂපතතිය) ද ජිතී (අනුභාවය) ද දන්මි: බකබ්‍රහ්ම මෙසේ මහඉදුහ ඇත. බකබ්‍රහ්ම මෙසේ මහ අනුභාව ඇත. බකබ්‍රහ්ම මෙසේ මහත් යශස් ඇත, යනු දන්මිසි බබ්‍රමත් නිගන්මින් බුදුහු වදලහ.

9. කිදුකාණනි, කෙසේ නම් තොපි ‘බකබ්‍රහ්ම මෙසේ මහ ඉදුහු ඇත බකබ්‍රහ්ම මෙසේ මහානුභාව ඇත. බකබ්‍රහ්ම මෙසේ මහත් යශස් ඇතැ’ යි මාගේ ගතීදු ජිතීදු දන්ව?

10 හිරසද දෙදෙනා දසදිසා බබ්‍රඵවමින් යම්තාක් තැන් ඇවිදිත් ද, ඒ තාක් තැන් මේ සක්වලත් සම්මග සහසුලොකධාතුයෙක. මේ දහසක් සක්වලා (පමණක්) තාගේ වසය වැටෙයි.

(සක්වල දහසෙහි) හිතප්‍රණීතසතතියන් දන්ති. තවද, රුගචිරග-ජනසා ද දන්ති. මෙසක්වල ද (එකුත් දහස්) පරසක්වල ද දන්ති. සතුත්තේ (පිළිසද විසින්. ආගතීදු (මිදුහි විසින්) ගතීදු දන්ති.

බ්‍රහ්මය, මෙහෙයින් මම “බකබ්‍රහ්ම මෙසේ මහඉදුහ ඇත, බක බ්‍රහ්ම මෙසේ මහත් යශස් ඇතැ”යි තාගේ ගතීදු ජිතීදු (පමණ විසින්) දන්මි

11. අප්පි ඛො බ්‍රහ්මෙ අඤ්ඤා තපො ඛායා.¹ තං තිං න ජානාසි තපසසි. ත්‍යාගං ජානාමි පසාමි. අප්පි ඛො බ්‍රහ්මෙ ආභසසාධා නාම ඤායො යතො තිං චුතො ඉධුපපනො. තස්ස තෙ අතිච්චිතව්‍යාපෙන සා සති චූට්ඨා.² තෙන තං තිං³ න ජානාසි න පසසි. තමභං ජානාමි පසාමි. එවමපි ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤාය, කුණො නිවේයාං. අථ ඛො අභමෙව තයා භිගො. අප්පි ඛො බ්‍රහ්මෙ සුභකිණ්ණො⁴ නාම කායො -පෙ- [අප්පි ඛො බ්‍රහ්මෙ] වේකපථලා නාම කායො, තං තිං න ජානාසි න පසසි. තමභං ජානාමි පසාමි. එවමපි ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤාය, කුණො නිවේයාං අථ ඛො අභමෙව තයා භිගො.

පඨවිං ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ පඨවිතො අභිඤ්ඤාය යාවතො පඨවියා පඨවිතො⁵ අනනුභූතං තදභිඤ්ඤාය පඨවිං නාභොසිං,⁶ පඨවියා⁷ නාභොසිං, පඨවිතො නාභොසිං, පඨවිං මේඛි⁸ නාභොසිං, පඨවිං නාභිච්චිං. එවමපි ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤාය, කුණො නිවේයාං, අථ ඛො අභමෙව තයා භිගො. ආටං ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- තෙජං ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- වායං ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- භූතෙ ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- දෙවෙ ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- පජාපතිං ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- බ්‍රහ්මිං ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- ආභසාසරෙ ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- සුභකිණ්ණො⁹ ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- වේකපථලෙ ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- අභිඤ්ඤා ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ -පෙ- සබ්බං ඛො අභං බ්‍රහ්මෙ සබ්බතො අභිඤ්ඤාය යාවතො සබ්බස්ස සබ්බතො අනනුභූතං තදභිඤ්ඤාය සබ්බං නාභොසිං, සබ්බසමිං නාභොසිං, සබ්බතො නාභොසිං, සබ්බං මේඛි නාභොසිං, සබ්බං නාභිච්චිං. එවමපි ඛො¹⁰ අභං බ්‍රහ්මෙ තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤාය, කුණො නිවේයාං, අථ ඛො අභමෙව තයා භිගො.

12. “භවෙ ඛො මාරිඝ¹¹ සබ්බස්ස සබ්බතො අනනුභූතං¹², මාභෙව තෙ ඊතතකමේව අභොසි, ධූව්ඡකමේව අභොසි.”¹³

විඤ්ඤාණං අතිදස්සනං අනනං සබ්බතො පභං. තං පඨවියා¹⁴ පඨවිතො අනනුභූතං, ආපස්ස ආපතො අනනුභූතං, තෙජස්ස තෙජතො අනනුභූතං, වායස්ස වායතො අනනුභූතං, භූතානං භූතතො අනනුභූතං, දෙව්‍යානං දෙවතො අනනුභූතං, පජාපතිස්ස පජාපතිතො අනනුභූතං, බ්‍රහ්මස්ස¹⁵ බ්‍රහ්මතො අනනුභූතං, ආභසාසරානං ආභසාසරතො අනනුභූතං, සුභකිණ්ණානං¹⁶ සුභකිණ්ණතො අනනුභූතං, වේකපථලනං වේකපථලතො අනනුභූතං, අභිභූස්ස අභිභූතො අනනුභූතං, සබ්බස්ස සබ්බතො අනනුභූතං.”

1. අඤ්ඤා කායො, මජ්ඣ. 2. පච්චිඨා, සසා 3. තෙන තිං, සි. කළුච්චි.
 4. සුභකිණ්ණො නාම කායො, වේකපථලො නාම කායො, අභිභූ නාම කායො, මජ්ඣ. සුභකිණ්ණො නාම කායො වේකපථලො නාම කායො, සසා.
 5. පඨවිතො, මජ්ඣ.
 6. න පභොසිං මජ්ඣ. නාභොසි PTS. 7. පඨවි, සසා. PTS.
 8. පඨවි මේඛි සසා, PTS. 9. සුභකි ඤ්ඤා, මජ්ඣ. සසා. සි. කළුච්චි.
 10. එවං ඛො, සසා. එවං අභං සි, කළුච්චි. 11. තෙ මාරිඝ, සසා. PTS. සි. කළුච්චි.
 12. අනනුභූතං තදභිඤ්ඤාය, මජ්ඣ. සසා. 13. අභොසිති, මජ්ඣ. සසා.
 14. පඨවියා, සසා. 15. බ්‍රහ්මානං, සිඬු මජ්ඣ.
 16. සුභකිණ්ණානං, මජ්ඣ. සසා. 17. සුභකිණ්ණතො, මජ්ඣ. සසා.

11. බ්‍රහ්මය, අන්‍ය වූ ද භූමිහු තුන්දෙනෙක් ඇත. තෝ එ නො දන්නි, නොදක්නි. මම ඒ ධ්‍යානභූමි දන්නි, දක්නි. බ්‍රහ්මය, තෝ යම් බ්‍රහ්මලොවෙකින් යැව මෙහි උපන්ති ද, ඒ ආභසර නම් බ්‍රහ්මලොවෙක් ඇත. ඉතා බොහෝ කල්පහු වූ හෙතුවන් තව ඒ සිහි මූලා වෙයි. එයින් තෝ එය නොදන්නි, නො දක්නි මම එය දන්නි, දක්නි බ්‍රහ්මය, මෙහෙයිනුදු මම තව දැනීමෙන් (නුවණින්) සමසමයෙම් නොවෙමි. පහත්වෙක් කිසෙයින් වේ ද, වැලිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙම් වෙමි. බ්‍රහ්මය, සුභකිණ්ණ නම් ධ්‍යාන භූමියෙක් ඇත ... වෙහපථල නම් ධ්‍යානභූමියෙක් ඇත. තෝ එය නොදන්නි නොදක්නි. මම එය දන්නි, දක්නි. බ්‍රහ්මය, මෙහෙයිනුදු මම තව නුවණින් සමසමයෙම් නොවෙමි. පහත්ගේ කොයින් වේද, වැලිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙමි.

බ්‍රහ්මය, මම පෘථිවිය පෘථිවි භාවයෙන් දැන පෘථිවි පිළිබඳ පෘථිවි ස්වභාවයෙන් අනනුභූත (පෘථිවිභාවයට නොපත් යම්) නිව්‍යණයෙක් ඇද්ද, ඒ නිවන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පෘථිවිය (තෘණෝදීන්) නොගත්ම. පෘථිවියෙහි ලා නො ගත්ම. පෘථිවිභාවයෙන් නොගත්ම. “පෘථිවිය මා අගත් යැයි නොගත්ම. (මෙහෙ) පෘථිවිය ආස්වාද විසින් නොගත්ම. බ්‍රහ්මය, මෙහෙයිනුදු දැනීමෙන් මම තව සමසමයෙම් නො වෙමි. පහත්ගේ කොයින් වේද, වැලිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙමි. බ්‍රහ්මය, මම අප් ... තෙජස් ... වායු ... භූත ... දෙවි ... මර ... බ්‍රහ් ... ආභසර ... සුභකිණ්ණ ... වෙහපථල ... අභිභූ ... නොගත්ම. බ්‍රහ්මය, මම සඵය (සත්කාය ධර්ම) සඵවශයෙන් දැන සඵයාගේ සඵසව-භාවයෙන් අනනුභූත යම් නිවනෙක් ඇද්ද, ඒ නිවන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට සඵය නොගත්ම. සඵයෙහි ලා නොගත්ම. සඵභාවයෙන් නොගත්ම. ‘සර්වය මව අගත් යැයි නොගත්ම. සර්වය ආස්වාද විසින් නොගත්ම. බ්‍රහ්මය, මෙහෙ දැනීමෙන් මම තව සමසමයෙම් නොවෙමි. පහත් ගේ කොයින් වේ ද, වැලිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙමි.

12. “නිදුකාණෙනි, ඉදින් සඵයාගේ සඵභාවයෙන් අනනුභූතයෙක් වේ ද, එයින් නොපගේ බස් නො සිස් වේවා. මාමා නොවේවා”. (බ්‍රහ්ම ‘සබ්බං’ යනු සඵ - සඵ යහි ගෙණ සඵය සර්වතායෙන් අනුභූත - ප්‍රත්‍යක්ෂ නොවේ නම් එහි බව විසින් අනනුභූතයක් ඇතැයි මෙහෙ බුදුන් මුසාවාදයෙන් තිගනිති.)

13 එකල බුදුහු “විඤ්ඤා (විඤ්ඤාව්‍ය නිර්වාණය වසුඤ්ඤානව අරමුණු නොවන බැවින්) අනිදුභිත වෙයි. (උත්පාද ව්‍යයබ්බාත අනන්තරහිත ගෙයින්) අනන්ත වෙයි. සියල්ලට වඩා ප්‍රභාසම්පන්න වෙයි. එ විඤ්ඤා (නිර්වාණය) පෘථිවිස්වභාවයෙන් අනුභූත (විෂය) නො වෙයි. අප්‍රසුගේ අප්‍රසවභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. තෙජස්සුගේ තෙජස් ස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. වායුහුගේ වායුස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. භූතයන්ගේ භූතස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. දෙවයන්ගේ දෙවස්වභාව-යෙන් අනුභූත නො වෙයි. මාරයාගේ මාරස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. බ්‍රහ්මයාගේ බ්‍රහ්මස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. ආභාසවරයන්ගේ ආභාසවරස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. ගුහකාත්ස්වභාවයෙන් ගුහකා-ත්ස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. වාහත්ථලයන්ගේ වාහත්ථල-ස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි අභිභූදෙව්‍යන්ගේ අභිභූස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. සඵයාගේ සඵස්වභාවයෙන් අනුභූත නො වේ” යයි වදාලන

14. “හඤ්ච හි¹ තෙ මාරිස අනතරධායාමි”ති. හඤ්ච හි මෙ නිං බ්‍රහ්ම අනතරධායසු සචෙ විතහසීති. අථ ඛො භික්ඛවෙ ඛකො බ්‍රහ්මා “අනතරධායසාමි සමණස්ස ගොතමස්ස, අනතරධායසාමි සමණස්ස ගොතමස්සා”ති තෙවසු මෙ සකෙකාති අනතරධායිතුං.

15. එවං චූෂනන අභා භික්ඛවෙ ඛකං බ්‍රහ්මානං එතද්‍රව්‍යවං: හඤ්ච හි මෙ බ්‍රහ්ම අනතරධායාමිති. “හඤ්ච හි මෙ නිං මාරිස අනතරධායසු සචෙ විතහසී”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ තථාරූපං ඉධාභිසඛධාරං අභිසඛාසිං² එතනාවතා බ්‍රමහා ච බ්‍රහ්මපරිසා ච බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා ච සද්දඤ්ච මෙ සොස්සතති³, ත ච මං දකඛිනති⁴ අනතරගිතො ඉමං නාථං අභාසිං:

“හචෙව්‍යවං⁵ හතං දිස්වා හචඤ්ච විහචෙසිනං,
හචං තාභිච්චිං කිඤ්චි⁶ නඤ්ඤච ත උපාදිසිනති.”

16. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා ච බ්‍රහ්මපරිසා ච බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා ච අච්ඡරියඛද්දනවිතතා ජාතා අනෙත්‍රං: අච්ඡරියං චත ගො, අඛද්දනං චත ගො, සමණස්ස ගොතමස්ස මිහිඤ්ඤිකතා මහානුභාවතා. ත චත තො ඉතො පුඛෙඛ දිට්ඨො වා සුතො වා අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං මිහිඤ්ඤිකො එවං මහානුභාවො යථායං⁷ සමණො ගොතමො සකාසුඤ්ඤා සකාසුඤ්ඤා⁸ පඛච්ඡිතො. හවරාමාය චත ගො පජාය හවරතාය හච-සමුද්දිතාය⁹ සමුලං හචං උදඛතිති.

17. අථ ඛො භික්ඛවෙ මාරෙ පාපිමි: අඤ්ඤතරං බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා අකාපිසිනාමං එතද්‍රව්‍යවං: “සචෙ ඛො නිං මාරිස එවං ජාතාසි, සචෙ නිං එමිනුබුඤ්ඤො, මා සාවකෙ උපතෙසි මා පඛච්ඡිතෙ. මා සාවකානං ඛචං දෙඤ්ඤි මා පඛච්ඡිතානං. මා සාවකෙත්‍ර ගෙඨිචකාසි මා පඛච්ඡිතෙත්‍ර. අගෙත්‍රං ඛො භික්ඛු තයා පුඛෙඛ සමණබ්‍රාහ්මණො ලොකස්මිං අරතනො: සමමාසමුඤ්ඤා පරිජාතමානා. තෙ සාවකෙ උපතෙත්‍රං පඛච්ඡිතෙ. සාවකානං ඛචං දෙඤ්ඤං පඛච්ඡිතානං. -

1. හඤ්ච වරහි, මජ්ඣ. සි. කථෙව්. 2. අභිසඛඛරෙසි, සඤ. 3. සුත්තනති, සඤ. 4. දකඛනති, මජ්ඣ. සඤ. 5. හචෙ ව්‍යවං, සි. කථෙව්. 6. කඤ්ච, PTS. සි. කථෙව්. 7. යථාමායා, සඤ. 8. ගොතමො සකාසුඤ්ඤා, සඤ. 9. හචසමුද්දිතාය සිමු.

14. “නිදුකාණෙනි, දෑන් තොප කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි”යි (බඹ වාදයෙන් පිහිටක් නො ලබා සැඟවෙනු කැමැතිව) කී බුද්ධානුමානසානුකූල සූත්‍රය, ඉදින් තෝ පොහොසත් විහි නම් දෑන් මා කෙරෙන් අතුරුධන් වා (බුද්ධ වදාලක.) එසේ මහණෙනි, බකබුද්ධානුමානසානුකූල සූත්‍රය කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි, මහණගෝසුම් කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි”යි යෙමින් මා හමුයෙහි අතුරුධන් වන්නට නො හැකි වී.

15. මහණෙනි, මෙසේ කීකල්හි මම බකබුද්ධානුමානසානුකූල සූත්‍රය කීමි: “බුද්ධානුමානසානුකූල සූත්‍රය, දෑන් තා කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි”යි. “නිදුකාණෙනි, ඉදින් පොහොසත් වුව දෑන් මා හමුයෙහි තෙපි අතුරුධන් ව”යි (බඹ කී.) එසේ මහණෙනි, මම “මෙතෙකින් බඹ ද බඹපිරිස් ද බඹපිරිස් වැසියෝ ද මා බස් අසත්වා. මා නො දකිත්වා”යි එබඳු ඉදහසක් පිළියෙල කෙලෙමි. අතුරුදන් වැ සිට මේ ගාථා වදාලෙමි:

මම හමුයෙහි (-සංඝාරයෙහි ජාතිජර්ච්චි හෙද) හස දක ම, විභව සබ්බසාත නිජාණය සොයන්නාවූ (කාමිහවාදි ත්‍රිපිටි සත්‍ය) හමුය - (සත්‍ය සමුහය) ද හමුයෙහි ම දක, හෙවත් නිවන් සොයන්නාවූන්ගේ හමුයෙහි ම උත්පත්තිය දක, කිසි උත්පත්තිය හමුයක් (තාණො දාසපිටිසයෙන්) හුණුය නො කෙලෙමි. තඤ්ඤි සබ්බසාත හමු තාණොව (කම්හමය) ද නොගනිමි.

16. මහණෙනි, එසේ බඹ ද බඹපිරිස් ද බඹපිරිස්වැසියෝ ද උපන් අසිරිඅනුසුඛිතානුකූල සූත්‍රය: “හවන්ති, මහණගෝසුම්හුගේ මහත් සාද්ධි ඇති සේ මහත් අනුභාව ඇති සේ ආඥාවෙහි ම ය, අද්දහුත ම ය. සැහැකුලෙන් පැවිදිපත් සැහැසුත් මේ මහණ ගෝසුම් බඳු, මෙසේ මහත් සාද්ධි ඇති, මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මින් පෙර නොදුටුවීරා ම ය. නො ඇහුවීරා ම ය. හමුයෙහි ඇලුණු, හවරති ඇති හමුයෙහි ප්‍රමුද්ධ වූ ප්‍රජාගෙහි සිට සමුලහමය උපුටා හලෙ යා කියායි.

17. මහණෙනි, එසේ පවිටු මර එක්තරා බඹපිරිස් වැසියකුට ආවිභව ව සිට මව තෙල බස් කී: “නිදුකාණෙනි, ඉදින් තෙපි මෙසේ (සිටුසස්) දනුනු නම්, මෙසේ අනුබුද්ධි නම් නොප ඒ දහම සම්මන් කර නො එලවම. පැවිද්දන් කර නො එලවම. සම්මන්තව දහම නො දෙසම. පැවිද්දන් දහම නො දෙසම. සම්මන් කෙරෙහි ගෙඩ නො කරම. පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩ නො කරම මහණ, තට පූර්වයෙහින් ලොකයෙහි අතීන් සමාස්සමුද්ධානුමානසානුකූල සූත්‍රය පිළින කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් වූහු ම ය. ඔහු (ඔවුන්ගේ) දහම සම්මන් කර පැවිද්දන් කර එලවුක. සම්මන්තට පැවිද්දන්තට දහම දෙසුක. -

සාවකෙසු ගෙඛිමකංසු පබ්බජිතෙසු. තෙ සාවකො¹ උපනෙත්වා පබ්බජිතෙ, සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා පබ්බජිතානං, සාවකෙසු ගෙඛිකතචිත්තා² පබ්බජිතෙසු, කායසස්ස හෙද ප ඡුපචෝජද භිනෙ කායෙ පතිට්ඨිතා. අහෙසුං පත³ භික්ඛු තයා සුඛෙඛ සමණච්ඡායමිණා ලොකසමිං අරහනෙතා සමා සමුඤ්ඤා පටිජානමානා. තෙ න සාවකෙ උපනෙසුං න පබ්බජිතෙ, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙසුං න පබ්බජිතානා, න සාවකෙසු ගෙඛිමකංසු න පබ්බජිතෙසු තෙ න සාවකෙ උපනෙත්වා න පබ්බජිතෙ, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා න පබ්බජිතානං, න සාවකෙසු ගෙඛිකතචිත්තා න පබ්බජිතෙසු, කායසස්ස හෙද ප ඡුපචෝජද පණිතෙ කායෙ පතිට්ඨිතා. තනතාහං භික්ඛු එවං වදාමි: ඉඛිස ත්වං මාරිස අපොසාසුනෙකා දිට්ඨධම්ම-සුචරිතාරමුත්තුනෙතා ටිහරසු. අනකඛාතං⁴ කුසලං හි මාරිස, මා පරං මචදාසි⁵ති.

18. එවං චුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ මාර, පාපිමනතා එතදචෝචං: ජාතාමි ඛො තානං පාපිම, මා ත්වං මඤ්ඤාදිජො ‘න මං ජාතාති’ ති. මාරෙ ත්වමිහි පාපිම. න මං ත්වං පාපිම භිතානුකමපි එවං වදෙසි. අභි-තානුකමපි මං ත්වං පාපිම එවං වදෙසි. කුසලං හි පාපිම එවං හොති: යෙසං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසිසාති⁶ තෙ මෙ විසයං උපාති-වතතිසස්සනතිති. අසමමාසමුඤ්ඤා ච පන තෙ පාපිම සමණච්ඡායමිණා සමානා ‘සමමාසමුඤ්ඤා’ති පටිජානංසු. අහං ඛො පන පාපිම සමමා-සමුඤ්ඤොව සමාතො ‘සමමාසමුඤ්ඤො’ති පටිජානාමි. දෙසෙතොනාපි හි පාපිම තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොව. අදෙසෙතොනාපි හි පාපිම තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොව. උපනෙතොනාපි හි පාපිම තථා-ගතො සාවකෙ තාදිසොව. අනුපනෙතොනාපි හි පාපිම තථාගතො සාවකෙ තාදිසොව. තං කියස්ස හෙතු? තථාගතස්ස පාපිම යෙ අාසවා සඛිකිලෙසිකා පොනොහපිකා⁶ සදරු දුක්ඛපිපාකා අායතිං ජාතිජරුමරණීයා, තෙ පභිතා උච්ඡින්නමුලා තාලාවච්ඡිකතා අනභාවකතා⁷ අායතිං අනුපාදධම්මා. යෙය්‍යථාපි පාපිම තාලො මඤ්ඤාච්ඡිකතො අහඛො පුත විරුලුසිතා, එවමෙම ඛො පාපිම තථාගතස්ස යෙ අාසවා සඛිකිලෙසිකා පොනොහපිකා සදරු දුක්ඛපිපාකා අායතිං ජාතිජරුමරණීයා, තෙ පභිතා උච්ඡින්නමුලා තාලාවච්ඡිකතා අනභාවකතා අායතිං අනුපාදධම්මාති.

19. ඉති භිදං මාරස්ස ච අනාලපනතාය, බ්‍රහ්මුත්තො ච අභි-තිමනනතතාය තසමා ඉමස්ස චෝතාකරණස්ස බ්‍රහ්මභිමනනතිකනොච අභිචචතනති.

බ්‍රහ්මභිමනනතිකසුත්තං නවමං.

1. සාවකෙ, සතා. 2. ගෙඛිකතචිත්තා, මජ්ඣං.
 3. යෙ පන මජ්ඣං, ඛො පන සතා. 4. අනකඛාතං, අට්ඨකථා.
 5. දෙසෙසුති, මජ්ඣං. සතා. 6. පොනොහපිකා, මජ්ඣං, සතා.
 7. අනභ වා, කතා මජ්ඣං, සතා.

සච්චන් කෙරෙහි පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩි කලහ. ඔහු සච්චන් කරු පැවිද්දන් කරු දහම් ඵලවා සච්චනට පැවිද්දනට දහම් දෙසා, සච්චන් කෙරෙහි පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩිසිත් ඇති කොට, කාබුන් මරණින් සිටුවුවාහි උපන්හ. මහණ, තව පෙරත් අභිත්සමාක්සමබ්බුධි- යම්හසි පිළින කරන මහණබමුණු කෙතෙක් ලොකයෙහි වුහු ම ය. ඔහු සච්චන් කරු දහම් නො ඵලවුහ, පැවිද්දන් කරු නො ඵලවුහ. සච්චනට දහම් නො දෙසුහ, පැවිද්දනට නො දෙසුහ. සච්චන් කෙරෙහි ගෙඩි නො කලහ, පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩි නො කලහ. ඔහු සච්චන් කරු දහම් නො ඵලවා, පැවිද්දන් කරු නො ඵලවා, සච්චනට දහම් නො දෙසා, පැවිද්දනට නො දෙසා, සච්චන් කෙරෙහි කල ගෙඩිසිත් නැති ව, පැවිද්දන් කෙරෙහි කල ගෙඩිසිත් නැති ව, කාබුන් මරණයෙන් බබලොව උපන්හ. මහණ, ඒ හෙතු වින් මම තව මෙසේ කියමි: “භවත, තෙපි අලොපන්සුකව දුෂ්ඨමිත්‍රබවිකාරයෙහි අනුසුක්ත ව වාස කරව: මෙරමාහට නො දෙසීම කුසල් ය. මෙරමාහට ඔවා නො දෙව” කියායි.

18. මහණෙනි, මෙසේ කීකල මම පවිටු මරහට තෙල කිමි: “පවිට, මම තා හඳුනමි. තෝ ‘මා නොදුනනි’යි නො සිත. පවිට, තෝ මාරයෙහි. පවිට, තෝ හිතානුකම්පි ව මෙසේ මා නො ම බෙණෙහි. පවිට, තෝ අතිතානුකම්පි ව මෙසේ මා බෙණෙහි. පවිට, තව මෙසේ සිත් වෙයි: ‘මහණ ගොසුම් තම් කෙතෙකුන්ට දහම් දෙසා තම්, ඔහු මා විෂය ඉක්ම යෙති’යි. පවිට, ඒ මහණබමුණෝ සමාක්සමබ්බුධි- නො වුවාහු ම ‘සමාක්සමබ්බුධියම්හ’ පිළින කලහ පවිට, මම සමාක්සමබ්බුධි වූයෙම් ම සමාක්සමබ්බුධියෙම් යි පිළින කෙරෙමි. පවිට, තථාගත සච්චනට දහම් දෙසනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. පවිට, තථාගත සච්චනට දහම් නො දෙසනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. පවිට, තථාගත සච්චන් කරු දහම් ඵලවනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. පවිට, තථාගත සච්චන් කරු දහම් නො ඵලවනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: පවිට, කෙලෙසන- සැහැවි ඇති, පුනභීවග උදකරන, දරඵ සහිත, දුඛවිපාක දෙන, මතු ජාතිජරාමරණයට හිත, යම් ආසුචයෝ ඇද්ද, තථාගතනට ඔහු ප්‍රතිණ- යහ. උසුන්මුල්හ. තාලාවාස්තුකාතයහ. පිළිවෙළින් කල අනාව ඇතියහ මතුයෙහි අනුත්පාද සවහාවයහ. පවිට, යම්පරිදි මුදුන්සුන් තල තැවත විරුද්ධ පිණිස අහව්‍ය වෙ ද, පවිට, ඵපරිදි ම කෙලෙසන සැහැවි ඇති, පුනභීවග පිණිස පවත්නා, කායවිතතදරඵසහිත, දුක් විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණ කරන, යම් ආසුචයෝ ඇද්ද, ඔහු තථාගතනට ප්‍රතිණ- ය මුදුන්සුන් මුදුන් බුන් තලක් සෙසින් අවාස්තුභාව ඇතියහ. පිළිවෙළින් කල අනාව ඇතියහ. මතු නුපදනා සැහැවියහ.

මෙසේ මාරයාගේ අනුලපනභාව (තථාගතයන් බබපිරිස්හි ඵලවා බිණීමේ) හෙතුයෙහුද, බ්‍රහ්මයාගේ අභිනිමන්ත්‍රණ (“ඉදං හි මාරික, තිච්චං” ආදීන් තථාගතයන් බ්‍රහ්මසථානය කෙරෙහි නිමන්ත්‍රණය කිරීමේ - පොලඹ වීමේ) හෙතුවිනුද මේ වෙසාසාකරණයට බ්‍රහ්මනිමනනනික කියා ම අභිවචන විය.

1. 5. 10.

මාරනජ්ජනීය සුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො¹ හග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරගීරො² තෙසකල්යාණෙන මීගදායෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො අබ්බොකාසෙ චිකිකමති.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන මාරො පාපිමා ආයස්මනො මහා-මොග්ගල්ලානස්ස කුච්ඡිගතො හොති කොට්ඨමනුපවිට්ඨො. අඵ ඛො ආය-ස්මනො මහාමොග්ගල්ලානස්ස එතදහොසි: නිකම ඛො මෙ කුච්ඡි ගරුගරො³ පිය මායාචිතං මඤ්ඤෙති. අඵ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො චිකිකමා ඔරොගිනො පිහාරං පවිසිනො පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසීදී. නිසජ්ඣ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො පච්චන්තං⁴ යොතිස්ස මතසාකාසි⁵.

3. අදදකා ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො මාරං පාපිමන්තං කුච්ඡිගතං කොට්ඨමනුපවිට්ඨං. දිස්වාන මාරං පාපිමන්තං එතදඉචොච: නිකම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි⁶ මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති.

4. අඵ ඛො මාරස්ස පාපිමනො එතදහොසි: “අජානමෙව ඛො මං අයං සමණො⁷ අපස්සං එවමාන: ‘නිකම පාපිම, නිකම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. යොපිස්ස සො සත්ථා, සොපි මං තෙව ඛෙපං ජාතෙය්‍ය, කුලතා පන⁸ මං අයං සාවකො ජාතිස්සති”ති.

5. අඵ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො මාරං පාපිමන්තං එතදඉචොච: “එතස්මා⁹ ඛො චාතං¹⁰ පාපිම ජාතාමි මා නො මඤ්ඤෙදීඝො: න මං ජාතාතිති. මාරො නිමසි පාපිම. කුඤ්ඤං¹¹ හි පාපිම එවං හොති: ‘අජාන-මෙව ඛො මං¹² අයං සමණො අපස්සං එවමාන: නිකම පාපිම, නිකම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි, මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. යොපිස්ස සො සත්ථා සොපි මං තෙව ඛෙපං ජාතෙය්‍ය, කුලතා පන මං අයං සාවකො ජාතිස්සති”ති.

1. හග්ගා, සසා. 2. සුසුමාරගීරො, මිජසා, සුංසුමාරගීරො, සසා.
3. ගරුගරො පිය, මජ්ඣං. ගරුගරුගරො පිය, සසා.
4. මාරං පාපිමන්තං පච්චන්තං, සසා. 5. මතසාකාසි, සි.
6. විහෙසෙසි, සි. කච්චි. 7. අයං, සසා.
8. කුලතා ච පන, සසා. 9. එවමෙව ඛො, මජ්ඣං. PTS, සසා. 10. චාතං, සි.
11. කස්ස, සි. 12. අජානමෙව මං, සසා.

1. 5. 10.

මාරතජ්ජනිය සුත්‍රය

1. මුඛ විසින් මෙසේ අසනලද; එක්කලෙක මහමුගලන් මහතෙරහු හගුරට සුංසුමාරගීඪි නුවර මුඛලාච්චත මිහිගසස් ඇති උයන්හි වාස කෙරෙති.

2. එකල මහමුගලන් මහතෙරණුවෝ අභ්‍යවකාශයෙහි සක්මන් ලෙසෙති. එවිට පවිටු මාරයා මහමුගලන් මහතෙරණුවන්ගේ කුසමිගත ව පක්‍යාශයට පිවිසියේය. එතද මහමුගලන් මහතෙරණුවතට තෙල සිත්වී: “කිම මා කුස් අතිභාරයක් වැනිත. මෘඛත් වලද කලහුගේ කුස වැනිත. තො හොත් මෘ ඇට පිරූ පහියක් (පසුමඩියක්) වනැ”යි. ඉක්බිති මහමුගලන් මහතෙරණුවෝ සක්මතින් බැස වෙහෙරට පිවිස පැන්වූ අස්තෙහි හුන්ත. තිද මහමුගලන් මහතෙරණුවෝ තමා කෙරෙහි නුවණින් මෙතෙහි කලත.

3. මහමුගලන් මහතෙරහු පවිටුමරහු කුසට වැද පක්‍යාශයට පිවිසියහු දුටත. දුක පවිටුමරතට තෙල බස් කිත: “පවිට, තික්ම යා, පවිට, තික්ම යා. තථාගතයත් තොපෙලා, තථාගතශ්‍රාවක තොපෙලා. තට දීර්ඝරුත්‍රයෙහි අභිතයට දුඛයට කරුණෙක් තො වේවා” කියායි.

4. එතද පවිටු මරතට තෙල සිත්වී: “මේ මහණ මා තොහදුනමින් ම තොදක්මින් ම මෙසේ කියයි: ‘පවිට, තික්ම යා, පවිට, තික්ම යා, තථාගතයත් තොපෙලා, තථාගත ශ්‍රාවක තොපෙලා තට දීර්ඝරුත්‍රයෙහි අභිතයට දුඛයට කරුණෙක් තො වේවා”යි. තෙල මහණහුගේ ඒ ශාය්‍යාහු ද මා වතා තො ම හදුනති. මේ ශ්‍රාවකයා කෙසේ තම මා හදුනා ගත්තේ වේ ද” කියායි.

5. ඉක්බිති මහමුගලන් මහතෙරහු පවිටු මරතට තෙල බස් කිත: “පවිට, මම මෙතන්හි ලා තා හදුනමි. තෝ ‘මා තොහදුනති’ තොසිත. තෝ මරෙහි. පවිට, තට මෙසේ සිත් වෙයි: “මේ මහණ මා තොහදුන- පින් ම තොදක්මින් ම මෙසේ කියයි: ‘පවිට, තික්මයා, පවිට, තික්ම යා. තථාගතයත් තොපෙලා, තථාගතශ්‍රාවක තො පෙලා. තට දීඝ- රුත්‍රයෙහි අභිතතව දුඛයට කරුණෙක් තොවේවා’යි. තෙල මහණහුගේ ශාය්‍යාහුද මා වතා තො හදුනති. මේ ශ්‍රාවකයා කෙසේ තම මා හදුනා- ගත්තේ වේ ද” කියායි.

6. අථ ඛො මාරස්ස පාපිමනො එතදහොසි: ජානමෙව ඛො මං අයං සමණො පසංචාදිතො: නිකම්ම පාපිම, නිකම්ම පාපිම, මා නථාගතං විභෙසෙසි, මා නථාගතභාවිතං. මා තෙ අහොසි දිඝරතතං අභිතාය ඡුක්ඛායාති. අථ ඛො මාරො පාපිමා ආයසමනො මහාමොග්ගලාභස්ස මුඛතො උග්ගන්ථො පච්චක්ඛලෙ අට්ඨාසි.

7. අදදසා ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලාභො මාරං පාපිමන්තං පච්චක්ඛලෙ ධීතං. දිස්වාන මාරං පාපිමන්තං එතදචොච: එතපිඨා ඛො තාභං පාපිම පසංචි. මා නිං මඤ්ඤිතො: න මං පසංචිති. එසො නිං පාපිම පච්චක්ඛලෙ ධීතො.

8 භුතපුබ්බාභං පාපිම ඡුඤ්ඤි නාම මාරො අහොසිං. නස්ස මෙ කාලි නාම භගිති තස්සා¹ නිං පුතොතො. හො මෙ නිං භාගිතොයො හොසි². තෙන ඛො පන පාපිම සමයෙත³ කඤ්ඤෙතො⁴ භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො ලොකෙ උපපන්නො හොති. කඤ්ඤෙතො⁵ ඛො පන පාපිම භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස විධුර-සඤ්චිත නාම සාවකසුභං⁷ අහොසි අඤ්ඤං භද්දසුභං. යාවතා ඛො පන පාපිම කඤ්ඤෙතො භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස සාවකා, තාසුභං කොච්චි⁸ ආයසමතා විධුරෙන සමසමො හොති යදිදං ධම්මදෙසනාය. ඉමිනා ඛො එතං පාපිම පරියායෙත ආයසමතො විධුරස්ස විධුරෙහි විධුරොතෙව¹⁰ සමඤ්ඤා උදපාදි.

ආයසමා පන පාපිම සඤ්චිතො අරඤ්ඤෙතොපි රුක්ඛමුලෙතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි අපභසිරෙතෙව සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධං සමාපජ්ජති. භුතපුබ්බං පාපිම ආයසමා සඤ්චිතො අරඤ්ඤෙතො රුක්ඛමුලෙ සඤ්ඤා වෙදසිතතිරොධං සමාපන්නො නිසින්නො හොති අද්දසංසු¹¹ ඛො පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා¹² පථාවිනො ආයසමන්තං සඤ්චිතං අරඤ්ඤෙතො රුක්ඛමුලෙ සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධං සමාපජ්ජති¹³ නිසින්නං. දිස්වාන තෙසං එතදහොසි: අච්ඡරිතං වත හො, අඛුභං වත හො, අයං සමණො නිසින්නකොච්චි¹⁴ කාලකතො¹⁵, භද්ද නං¹⁶ දභාමාති. අථ ඛො තෙ පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාවිනො නිණ්ඤච කට්ඨඤච ගොමඤච සඛකඛිනිනා ආයසමනා සඤ්චිතස්ස කායෙ උපවිතිනා අඤ්ඤං දනා පනකම්සු. අථ ඛො පාපිම ආයසමා සඤ්චිතො තස්සා රතතිසා අච්චයෙත තාය සමාපතතිනා චුට්ඨසිනා විචරන්¹⁷ පපෙථාචොති: පුබ්බන්තකමයං නිවාසෙති: පත්තච්චරං¹⁸ අද්දසං ගාමං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසංසු ඛො තෙ පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාවිතො ආයසමන්තං සඤ්චිතං පිණ්ඩාය වරන්තං. දිස්වාන තෙසං එතද හොසි: අච්ඡරිතං වත හො, අඛුභං වත හො, අයං සමණො නිසින්නකොච්චි කාලකතො සවායං පත්තසඤ්චිතොති.¹⁹ ඉමිනා ඛො එතං²⁰ පාපිම පරියායෙත ආයසමතො සඤ්චිතස්ස සඤ්චිතො²¹ සඤ්චිතොතෙව සමඤ්ඤා උදපාදි.

1. එථාපි, මජ්ඣං, සභා. 2. නස්සා භගිනියා, සභා.
3. අහොසි, මජ්ඣං, සභා, භොසිති සි.
4. තෙන සමයෙත පාපිම, සි, තෙන ඛො පන සමයෙන, සභා. 5. කඤ්ඤෙතො, සභා.
6. කඤ්ඤෙතො, සභා. 7. මහාසාවකසුභං, සභා. 8. තෙසු න ච කොච්චි, මජ්ඣං.
9. එවං, මජ්ඣං. 10. විධුරොතෙව සමඤ්ඤා, මජ්ඣං, විධුරො විධුරොතෙව, PTS.
11. අද්දසංසු, සි. 12. කස්සකා, සභා. 13. සමාපන්නා, මජ්ඣං, සභා, PTS.
14. නිසින්නකො, සභා. 15. කාලකතො, මජ්ඣං. 16. භද්ද නං, සි.
17. තාභි විචරාති, සි. 18. පත්තච්චරමාදසං, මජ්ඣං, සභා. 19. පච්චක්ඛෙතොති, සභා.
20. එවං, සි. 21. සඤ්චිතොතෙව සමඤ්ඤා, මජ්ඣං, සඤ්චිතොතෙව, PTS.

6. එසඳු පවිටු මරුහට තෙල සිත්වී: “මේ මහණ මා දක්මින් ම දක්මින් ම මෙසේ කියයි: පවිට, තික්මයා, පවිට, තික්මයා. තථාගතයන් නො පෙලූ. තථාගතශ්‍රාවක නොපෙලූ. තව දීර්ඝරුත්‍රයෙහි අභිතයට දුඛයට කරුණෙක් නො වේවා” යි. එසඳු පවිටු මර මහමුගලන් මහ-තෙරුන්ගේ මුඛින් නැගී (පත්සලෙන් බැහැර) කවුළුගෙර ලග සිටගත.

7. මහමුගලන් මහතෙරුහු පවිටු මර කවුළුගෙරෙහි සිටියහු දුටහ. දුක පවිටු මරහට තෙල කීන: “පවිට, මෙහිදු මම තා දක්මි. තෝ ‘මා නොහඳුනති’ යි නො සිත. පවිට, තෙල තෝ කවුළුගෙර සිටියෙහි නො.”

8. පවිට, පෙර වූවිරි දූයක් කියමි: මම දුසි නම මර වීමි. මාගේ සිත් කාලී නමි. තෝ ඇඟගේ පුත් වූයෙහි. තෝ (එකල) මාගේ බැහෙහි. පවිට, එකල අර්හත් සමාස්සමුඛි කකුසකු තථාගතයන් වහන්සේ ලොව පහල වූහ. පවිට, අර්හත් සමාස්සමුඛි කකුසකු තථාගතයන් වහන්සේට අහු හදුසුහ වූ විචුර-සඤ්ජීව නමි ශ්‍රාවකයන්මයෙක් වී. පවිට, අර්හත් සමාස්සමුඛි තථාගතයන් වහන්සේට යම් පමණ ශ්‍රාවකයෝ වූහ ද, ධර්මදෙශනායෙහි ලා ආයුමෙන් විචුර මහතෙරණුවන් හා සමසම් ව සිටුනා කිසිදු සච්චෙක් නොවී. පවිට, මේ හෙතුපින් ආයුමෙන් විචුර-තෙරණුවන්ට විචුර ය, විචුර යැහි (-විගතචුර ය, අත්‍යයන් හා අසම ය යන) අනුච්ඡාද උපත.

පවිට, ආයුමෙන් සඤ්ජීව තෙරණුවෝ අරණ්‍යගත වුව ද, වෘක්ඛලභත වුව ද, ශුන්‍යාභාරගත වුව ද, නිදුකින් ම සඤ්ජාවේදසිතතිරොධයට සමවදති. පවිට, පෙර වූවක් කියමි: ආයුමෙන් සඤ්ජීව තෙරණුවෝ එක්තරු ගසක් මුල සඤ්ජාවේදසිතතිරොධයට සමවන් ව හුන්හ. පවිට, ගෙරි රක්තෝ ද, එළුවෙළු රක්තාහු ද, සීසානාහු ද මගබැසයන්තාහු සඤ්ජීවතෙරණුවන් එක්තරු ගසක්මුල සඤ්ජාවේදසිතතිරොධයට සමවද හුන්වුවන් දුටහ. දුක ඔවුහට මෙසේ සිත් වී: “හවත්ති, ආයවයනීය, හවත්ති, අද්දුතය, මේ මහණ හුන්වන ම කපුරිය කෙලේය එසින් උන් දවමිහ” කියායි පවිට, ඉක්බිති ගොපාලයෝ ද පශුපාලයෝ ද කෂීකයෝ ද යන ඒ මහිගෝ තණ දර හා ගොම එක්රැස් කොට සඤ්ජීව තෙරණුවන්ගේ කය වටා යෑයක් බැඳ ගිනි ලා ගියහ. පවිට, එසඳු සඤ්ජීව තෙරණුවෝ එරැය ඇවෑමෙන් ඒ සමවතින් නැගී සිටුරු පොලොපියා පෙරවැරැ හැඳපෙරෙව පා සිටුරු ගෙන ගමට පිඹු පිණිස පිවිසියහ. පවිට, ගොපල්ලෝ ද පශුපල්ලෝ ද සීසානුවෝ ද යන ඒ මහිහු සඤ්ජීව තෙරණුවන් පිඹු පිණිස වදනවූන් දුටහ. දුකීමෙන් ඔවුන්ට මෙසේ සිත් වී: “හවත්ති, එකාන්තයෙන් අසිරි ය, හවත්ති, එකාන්තයෙන් අද්දුත ය මේ මහණ හුන්වන ම මලේ ය. හේ නැවත මැනවින් දිවි ලද” කියායි පවිට, මේ හෙතුපින් සඤ්ජීව තෙරණුවන්ට සඤ්ජීව ය, සඤ්ජීව යැහි අනුච්ඡාද උපත විය.

9. අඵ ඛො පාපිමි දුසිසා මාරසා¹ එතදහොසි: ඉමෙහං ඛො අහං භික්ඛුතං සීලවන්තාතං කල්‍යාණධම්මාතං හෙව ජානාමි ආගඛිං වා ගඛිං වා. යනනුතාහං බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ අකාචිසෙය්‍යා: එඵ තුමෙහ භික්ඛු සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ අකෙකාසඵ පරිභාසඵ රේසෙඵ විහෙසෙඵ. අපෙචතාම තුමෙහති අකෙකාසියමානානං පරිභාසියමානානං රේසියමානානං විහෙසියමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤඵතතං, යඵා තං² දුසි මාරෙ ලහෙඵ ඔතාරතති. අඵ ඛො හෙ පාපිමි දුසි මාරෙ බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකෙ අකාචිසි: එඵ තුමෙහ, භික්ඛු සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ අකෙකාසඵ පරිභාසඵ රේසෙඵ විහෙසෙඵ. අපෙචතාම තුමෙහති අකෙකාසියමානානං පරිභාසියමානානං රේසියමානානං විහෙසියමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤඵතතං, යඵා තං දුසි මාරෙ ලහෙඵ ඔතාරතති.

10. අඵ ඛො හෙ පාපිමි බ්‍රාහ්මණගහපතිකා අකාචිඨා: ³ දුසිතා මාරෙත භික්ඛු සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ අකෙකාසනති පරිභාසනති රේසෙතති විහෙසෙතති: “ඉමෙ පත මුණ්ඩකා සමණකා ඉඛ්‍යා කිණ්භා⁴ බනුපාද-පච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරක-ජාතා කාසනති පර්කාසනති තිජ්කාසනති අපර්කාසනති. සෙය්‍යඵාපි තාම උදුකො රුකඛසාඛාය⁵ මුසිකං මගගමානො⁶ කාසති පර්කාසති තිජ්කාසති අපර්කාසති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉඛ්‍යා කිණ්භා බනුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරකජාතා කාසනති පර්කාසනති තිජ්කාසනති අපර්කාසනති. සෙය්‍යඵාපි තාම කොඤ්ඤි⁷ තද්දීතීරෙ මචෙජ් මගගමානො කාසති පර්කාසති තිජ්කාසති අපර්කාසති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉඛ්‍යා කිණ්භා බනුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරකජාතා කාසනති පර්කාසනති තිජ්කාසනති අපර්කාසනති. සෙය්‍යඵාපි තාම බිලාරෙ සන්ධිසමලසඛකච්චෙර මුසිකං මගගමානො කාසති පර්කාසති තිජ්කාසති අපර්කාසති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉඛ්‍යා කිණ්භා බනුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරකජාතා කාසනති පර්කාසනති තිජ්කාසනති අපර්කාසනති. සෙය්‍යඵාපි තාම ගදුභො වහච්චිනො සන්ධිසමලසඛකච්චෙර කාසති පර්කාසති තිජ්කාසති අපර්කාසති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉඛ්‍යා කිණ්භා බනුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරකජාතා කාසනති පර්කාසනති තිජ්කාසනති අපර්කාසනති”ති.

ගෙ ඛො පත පාපිමි ජෙන සමගෙත මනුසා කාලං කරොනති, ගෙභුගෙයත කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගඛිං විනිපාතං තීරං උපපජ්ජනති.

1. දුසිමාරසා, සි. 2. යඵා තං, සි, පා, PTS.
 3. අකාචිසිඨා, මජ්ඣ, පා. 4. කණ්භා, පා. කිණ්භා, සි, කඤ්චි.
 5. රුකඛසාඛායං, මජ්ඣ, පා, PTS.
 6. මගගමානො, මජ්ඣ, පා. 7. කොඤ්ඤි, පා.

9. පව්ව, ඉක්බිති දුසිමරතට තෙල සිත් වී: “මම සිල්ලපත් කලණ දහම් ඇති මේ මහණුන්ගේ ආගන්ද්‍ර ගන්ද්‍ර නොම දන්මි. ‘බමුණුගැහැව් යෙහි, එව. සිල්වත් කලණදහම් ඇති මහණුන් (දහ අකෙස්ලියෙන්) ආක්‍රොශ කරව, තෙපුලින් පරිභාෂණ කරව, සවව, වෙහෙස කරව. තොප විසින් ආක්‍රොශ කරනු ලබන, තෙපුලින් තිනු කරනු ලබන, සවනු ලබන, වෙහෙසනු ලබන ඒ මහණුන්ට දුසිමර සිදුරු ලැබියහොත් පරිදි විතනවිකේෂපයෙක් (කෙලසොත්පත්තියට ප්‍රත්‍යයෙක්) වේ නම් මනාම යහි, ඉදින් මම බමුණු ගැහැවියන්ට ආවිච්ච වෙමි නම් යෙහෙක” යන සිතයි. පව්ව, ඉක්බිති දුසිමර බමුණු ගැහැවියන්ට ආවිච්ච වී: “තෙපි එව, සිල්වත් කලණදහම් ඇති, මහණුන්ට ආක්‍රොශ කරව, පරිභාෂණ කරව, සවව, වෙහෙස කරව. තොප විසින් ආක්‍රොශ කරනු ලබන, පරිභාෂණ කරනු ලබන, සවනු ලබන, වෙහෙස කරනු ලබන ඒ මහණුන්ට දුසිමර සිදුරු ලැබියහොත් පරිදි විතනවිකේෂපයෙක් වේ නම් මනාමයා”යි කියයි.

10. පව්ව, ඉක්බිති ඒ බමුණු ගැහැවියෝ දුසිමරහු විසින් ආවිච්ච වුවාහු සිල්වත් කලණ දහම් ඇති මහණුන්ට ආක්‍රොශ කෙරෙහි. තිනු කෙරෙහි. සවති. වෙහෙස කෙරෙහි. (කෙසේ යත්:) “තින්දිත මුණ්ඩයන් වන, තින්දිත ශ්‍රමණයන් වන, ගෘහපතිකයන් වන, කෘෂණයන් වන, බඳුපාදපත්‍රයන් (බුභුසාගේ පිටිපතුලෙන් උපනුවත්) වන මොහු ‘අපි ධ්‍යායි වමික, අපි ධ්‍යායි වමික’යි බැහුකද ඇතිව යටිතරු මුඛ ඇතිව උපත් අලස බව ඇතිව ධ්‍යාන කෙරෙහි. සිතනි, ප්‍රකෘතියෙන් සිතනි, තිගන්තට සිතනි. පෑහැර ගන්නට සිතනි. යම් පරිදි මහමුහුඬු වෘක්‍ෂශාඛායෙහි හිඳු මුමිකයකු පිරිසෙස්මින් ... සිතමින් හිඳුනේ වේ ද, එපරිදි ම ගෘහපතික, කෘෂණ, බඳුපාද පාමිලිදරු වන මේ මුණ්ඩක ශ්‍රමණකයෝ, අපි ධ්‍යායි වමික, අපි ධ්‍යායි වමික’ යි බහාගත් කද ඇතිව අධ්‍යොමුඛ ව හටගත් අලස-ගැහැව් ඇති ව... සිතනි. යම් පරිදි සිවලු තදිතීරයෙහි හිඳු මහුන් පිරිසෙස්-මින් ... සිතනුයේ වේ ද, එපරිදි ම ගැහැවියනි ඇති, කළුවත් ගුණ ඇති, බමුණුගේ පිටිපසිනුවත් දරු වන මේ මුඩු මහණහු, අපි ධ්‍යායි වමික, අපි ධ්‍යායි වමික’යි හෙළ කද ඇති ව යටිතරු කළු මුඛ ඇතිව උපත් අලසගති ඇති ව .. සිතනි. යම් පරිදි බලලු ගෘහසන්ධි හා මලබස්නා ඇලිදොර හා කසල ගොඩෙහි මිහියකු පිරිසෙස්මින් ... සිතනුයේ වේද, එපරිදි ම ගෘහපතික, කෘෂණ, බඳුපාදපත්‍ර වන මේ මුඩු මහණහු ‘අපි ධ්‍යායි වමික, අපි ධ්‍යායි වමික’ යි හෙළ කද ඇති ව අධ්‍යොමුඛව ජාතාලසස ව... සිතනි. යම් පරිදි ගදුක වකවර්තන ව (-කතර තැරු බඩුබර ඉසිලීමෙන් තොරව) සකිසමලසඛ-පිරසැනකයන්හි ලැගගෙන... සිතනුයේ වේ ද, එපරිදි ම ගෘහපතික, කෘෂණ, බුහුච්චාදයෙන් උපත් දරු වන මේ මුඩු මහණහු ‘අපි ධ්‍යායි වමික, අපි ධ්‍යායි වමික’යි හෙළ කද ඇති ව යටිතරු මුඛ ඇති ව ජාතාලසස ව ... සිතනි සි ග්‍රහ කලහ.

පව්ව, එකල යම් මිනිස් කෙතෙක් කලුරිය කෙරෙද්ද, ඔහු (මාරාවෙශ රහිතව ද, මරු විසින් මවා පෑ මහණුන්ගේ විකාර දැක පියව් මහණුන්ට තිග්‍රහ කළෝ) බෙහෙවින් කාචුත් මරණින් මතු අපාය වූ දුහිති වූ විතිපාත වූ තීරයෙහි උපදිති.

11. අඵ ඛො ටාපිම කකුසන්ධො¹ හගචා අරහං සමමාසඬුඥො භික්ඛු ආමනෙහසි: අනාච්චිඤා ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා දුසිතා මාරෙත: ‘එඵ තුමෙහ, භික්ඛු සීලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ අකෙකාසඵ පරිභාසඵ රේසෙඵ විහෙසෙඵ. අප්පෙචනාම තුමෙහති අකෙකාසියමානානං පරිභාසියමානානං රේසියමානානං විහෙසියමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤඵතතං යඵා තං² දුසි මාරෙ ලහෙඵ ඔතාරනති එඵ තුමෙහ භික්ඛවෙ මෙතතාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං ඵරිඤා විහරඵ, තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුඤ්ඤං³ ඉති උඤ්ඤමධො තිරියං සබ්බසි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙතතාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤ ඵරිඤා විහරඵ. කරුණාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං ඵරිඤා විහරඵ -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං ඵරිඤා විහරඵ, -පෙ-⁴ උපෙකඛා සහගතෙන වේතසා එකං දීසං ඵරිඤා විහරඵ, තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුඤ්ඤං ඉති උඤ්ඤමධො තිරියං සබ්බසි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙකඛාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤ ඵරිඤා විහරඵාති.

12. අඵ ඛො තෙ ටාපිම භික්ඛු කකුසන්ධිතං⁵ හගචතා අරහතා සමමා සඬුඥෙන එචං ඔච්ඡිඤ්ඤමානා එචං අනුසාසියමානා අරඤ්ඤගතාපි රුක්ඛ- මූලගතාපි සුඤ්ඤගාරහතාපි මෙතතාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං ඵරිඤා විහරිංසු. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුඤ්ඤං ඉති උඤ්ඤමධො තිරියං සබ්බසි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙතතාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤ ඵරිඤා විහරිංසු. කරුණාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං ඵරිඤා විහරිංසු -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං ඵරිඤා විහරිංසු -පෙ- උපෙකඛාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං ඵරිඤා විහරිංසු. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුඤ්ඤං ඉති උඤ්ඤමධො තිරියං සබ්බසි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙකඛාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤ ඵරිඤා විහරිංසු.

13. අඵ ඛො ටාපිම දුසිස්ස මාරස්ස එතදභොසි: “එචමපි ඛො අභං කරෙතෙතා ඉමෙසං භික්ඛුනං සීලවන්තානං කල්‍යාණධම්මානං නෙච ජානාමි ආගතීං චා ගතීං චා. යනනුනාහං බ්‍රාහ්මණගහපඨිකෙ අනාච්ඤෙසානං: එඵ තුමෙහ, භික්ඛු සීලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ සකකරෙඵ ගරුකරෙඵ මානෙඵ පුජෙඵ. අප්පෙචනාම තුමෙහති සකකරියමානානං ගරුකරියමානානං මාතියමානානං පුජියමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤඵතතං යඵා තං දුසි මාරෙ ලහෙඵ ඔතාරනති.

1. කකුසන්ධෙ, සා.
2. යඵා නං, සී, සා, PTS. 3. චතුඤ්ඤං, මජ්ඣ, සා.
4. කරුණා සහගතෙන වේතසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන, වේතසා -පෙ- මජ්ඣ,
5. කකුසන්ධෙත, සා.

11. පවිට, එසඳු අර්හත් සමාක්සමුද්ධි වූ කකුසදු තථාගතයන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමැතුයේක: මහණෙනි, දුසි මරහු විසින් බමුණන් හා ගැහැවියෝ ආවිච්චයක: “තෙපි එව, සිල්සපත් කලණදහමි ඇති මහණුන් ආක්‍රොශ කරව, නිත්‍ය කරව, සටව, වෙහෙසව තොප විසින් ආක්‍රොශ කරනු ලබන, නිත්‍ය කරනු ලබන, සටනු ලබන, වෙහෙස කරනු ලබන මහණුන්ට දුසි මර සිදුරු ලැබියහෙන සේ විතත වික්‍ෂෙපයෙක් වේ නම්, මැනැව” කියායි. මහණෙනි, තෙපි එව මෙත් සහගිය සිතින් එක්දිගක් එරණ කොට වාස කරව. එසෙසින් දෙවන දිග ද, එසෙසින් තෙවන දිග ද, එසෙසින් සිටු වන දිග දුසි මෙසේ උඛසට සරස හැම තන්හි සමානවතායෙන් හැම සතුන් ඇති ලොව විපුල වූ, මහද්ගත වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙර වූ, අව්‍යාබාධ වූ මේත් සහගිය සිතින් අරමුණු කොට වාස කරව. කරුණ සහගත සිතින් එක්දිගක් අරමුණු කොට වාස කරව... මුදිතාසහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කරව ... උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කරව. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිටුවන දිග දුසි මෙසේ උඛ සට සරස හැම තන්හි සමානවතායෙන් හැමසත් ලොව විපුල වූ, මහද්ගත වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙර වූ, අව්‍යාබාධ වූ, උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් අරමුණු කොටගෙන වාස කරවයි වදාලන.

12 පවිට, එක්බිති ඒ භික්ෂුහු අර්හත් සමාක් සමුද්ධි වූ කකුසදු තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මෙසෙසින් අවවාද කරනු ලබන්නාහු, මෙසෙසින් අනුශාසනා කරනු ලබන්නාහු අරණ්‍යගත ව ද, වෘක්‍ෂමුලගත ව ද, ශුන්‍යාශාරගත ව ද මෙත් සහගිය සිතින් එක් දිගක් සපයී කොට ගෙන වාස කලහ. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිටුවන දිග දුසි මෙසේ උඛ සට සරස හැම තන්හි සමානවතායෙන් හැමසත් ලොව විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අවෙර අව්‍යාබාධ, මෙමුත්‍රිසහගත විතතයෙන් සපයී කොටගෙන වාස කලහ... කරුණාසහගතවිතතයෙන් එක්දිගක් එරණ කොට ගෙන වාස කලහ ... මුදිතාසහගත විතතයෙන් එක් දිගක් එරණ කොට ගෙන වාස කලහ ... උපෙක්‍ෂාසහගත විතතයෙන් එක් දිගක් සපයී කොට ගෙන වාස කලහ. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිටුවන දිග දුසි මෙසේ උඛ සට සරස හැම තැන සමානවතායෙන් හැමසත්ලොව විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අවෙර, අව්‍යාබාධ, උපෙක්‍ෂාසහගත විතතයෙන් සපයී කොට ගෙන වාස කලහ

13. පවිට, ඉක්බිති දුසි මරහට තෙල සින් වි: “මම මෙසේ ද කරනුමෙම වුව ද, සිල්සපත් කලණදහමි ඇති මේ මහණුන්ගේ ආගතීදු ගතීදු නොදන්නම්. මම බමුණු ගැහැවියන්ට ආවිච්ච වන්නෙමි නම් යෙහෙක: තෙපි එව, සිල්වත් කලණ දහමි ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කරව. ගරුකාර කරව. මානනා පුජනා කරව තොප විසින් සත්කාර කරනු ලබන, ගරුකාර කරනු ලබන, මානනා පුජනා කරනු ලබන භික්ෂුන්ට දුසිමර සිදුරු ලැබියහෙන පරිදි විතතවික්‍ෂෙපයෙක් වේ නම් මනා ම ය” කියායි.

14. අඵ බො තෙ පාපිම, දුසිමාරො චුඤ්ඤාභගහපභිකො අඤ්ඤාපිභි: ඵඵ භුඤ්ඤා, භිකඤ්ඤා සීලවනො කල්යාණධම්මො සක්කරොඵ ගරුකරොඵ මානෙඵ පුජෙඵ. අපොචනාමි භුඤ්ඤාභි සක්කරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පුජියමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤාඵතතං යථා තං¹ දුසි මාරො ලභෙඵ ඔතාරන්ති. අඵ බො තෙ පාපිම චුඤ්ඤාභගහපභිකො අඤ්ඤාපිඵඤ්ඤා² දුසිතා මාරෙන භිකඤ්ඤා සීලවනො කල්යාණධම්මො සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජෙන්ති.

යෙ බො ජන පාපිම තෙන සමයෙන මනුස්සා කාලං කරොන්ති, යෙභුගොස කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං සංඝං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

15. අඵ බො පාපිම, කකුසඤ්ඤා³ භගවා අරහං සමමාසමුඤ්ඤා භිකඤ්ඤා අමනොභි: අඤ්ඤාපිඵඤ්ඤා බො භිකඤ්ඤා චුඤ්ඤාභගහපභිකො දුසිතා මාරෙන “ඵඵ භුඤ්ඤා, භිකඤ්ඤා සීලවනො කල්යාණධම්මො සක්කරොඵ ගරුකරොඵ මානෙඵ පුජෙඵ. අපොචනාමි භුඤ්ඤාභි සක්කරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පුජියමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤාඵතතං යථා තං දුසි මාරො ලභෙඵ ඔතාරන්ති”. ඵඵ භුඤ්ඤා භිකඤ්ඤා, අසුභානුපසයි⁴ කායෙ විහරෙඵ. අභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤානො සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤානො,⁵ සබ්බසංඛාරෙසු අනිච්චානුපසයිතොති

16. අඵ බො තෙ පාපිම, භිකඤ්ඤා කකුසඤ්ඤා⁶ භගවතා අරහතා සමමා සමුඤ්ඤාන ඵඵ. ඔච්ඡියමානා ඵඵ. අනුසාසියමානා අරඤ්ඤාභතාපි රුක්ඛ මුලගතාපි සුඤ්ඤාගාරගතාපි අසුභානුපසයි⁴ කායෙ විහරිංසු, අභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤානො, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤානො⁵ සබ්බසංඛාරෙසු අනිච්චානුපසයිතො:

17. අඵ බො පාපිම, කකුසඤ්ඤා භගවා අරහං සමමාසමුඤ්ඤා පුබ්බන්තභමියං නිච්චාසෙඤ්ඤා පතනවිචරං අදාය අයසමතා විධුරෙන පච්ඡා සමණෙන ගාමං පිණ්ඩාය පාවිසි. අඵ බො පාපිම දුසි මාරො අඤ්ඤාතරං කුමාරං⁷ අඤ්ඤාපිභිකා සක්කරං ගභෙඤ්ඤා අයසමතො විධුරස්ස සීසෙ පහාරං අදසි.⁸ සිසංඉ මොභිඤ්ඤා. අඵ බො පාපිම අයසමා විධුරො භිනොනන සීසෙන ලොභිනෙන ගලනොනන කකුසඤ්ඤායෙව¹⁰ භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුඤ්ඤා පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුඛන්ති. අඵ බො පාපිම කකුසඤ්ඤා¹¹ භගවා අරහං සමමාසමුඤ්ඤා නාගාපලොකිතං අපලොකෙභි: න වායං¹² දුසි මාරො චතනමඤ්ඤාසිති. සභාපලොකතායං¹³ ච පන පාපිම දුසි මාරො තමහා ව¹⁴ ඨානා වචි. මහානිරයඤ්ඤා උපපජ්ජි.

1. යථා තං, සී, ඝා, PTS. 2. අඤ්ඤාපිඵඤ්ඤා, මජ්ඣං, ඝා. 3. කකුසඤ්ඤා, ඝා.
 4. අසුභානුපසයිතො, මජ්ඣං. 5. අනභිරතසඤ්ඤානො, මජ්ඣං. 6. කකුසඤ්ඤා, ඝා.
 7. කුමාරං, මජ්ඣං, ඝා. 8. පහාරමදසි, මජ්ඣං, ඝා.
 9. සිසං තෙ භිඤ්ඤාමිති, කඤ්ඤා. 10. කකුසඤ්ඤායෙව, ඝා.
 11. කකුසඤ්ඤා, ඝා. 12. නවායං, PTS, ඝා, අ.
 13. නාගාපලොකතායං, සී. - සභාපලොකතා, අ. 14. තමහා, සී.

14. පවිට, ඉක්බිති දුසිමර ඒ බමුණන් හා ගැහැටියනව ආවිච්ච වී: “තෙපි එව. සිල්වත් කලණදහම් ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කරව. ගරුකාර කරව. බුහුමන් කරව පුදව. තොප විසින් සත්කාර කරනු ලබන ගරුකාර කරනු ලබන, බුහුමන් කරනු ලබන, පුදනු ලබන භික්ෂුන්ට දුසිමර සිදුරු ලැබියහෙත සේ විතතවිකෙපයෙක් වේ නම් මතා ම ය” කියායි. පවිට, ඉක්බිති දුසිමර විසින් ඒ බමුණන් හා ගැහැටියෝ ආවිච්ච වූවාහු සිල්වත් කලණදහම් ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කෙරෙති. ගරුකාර කෙරෙති. බුහුමන් කෙරෙති. පුදති.

පවිට, එසමයෙහි යම් මිනිස් කෙනෙක් කලුරිය කෙරෙද්ද, ඔහු කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බෙහෙවින් සුභති වූ සවගීලොකයෙහි උපදීත්.

15. පවිට, ඉක්බිති අර්හත් සමාසක්ඛලුඛු චූ කකුසද තපාගතයන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමැතුණේක: “මහණෙනි, දුසි මරනු විසින් බමුණන් හා ගැහැටියෝ ආවිච්චයහ. ‘තෙපි එව. සිල්වත් කලණදහම් ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කරව. ගරුකාර කරව බුහුමන් කරව. පුදව. තොප විසින් සත්කාර කරනු ලබන, ගරුකාර කරනු ලබන, බුහුමන් කරනු ලබන, පුදනු ලබන භික්ෂුන්ට දුසිමර සිදුරු ලැබියහෙතසේ විතතවිකෙපයෙක් වේ නම් මතා ම ය’ කියායි. මහණෙනි, තෙපි එව. කයෙහි අශුභය නුවණින් දක්නාසුලු ව, ආහාරයෙහි ප්‍රතිකුලසංඥ ඇති ව, සඵ ලොකයෙහි අනභිරතසංඥ ඇති ව, සඵසංසකාරයෙහි අනිත්‍යය නුවණින් දක්නාසුලු ව වාස කරව.”

16. පවිට, ඉක්බිති ඒ මහණහු අර්හත් සමාසක්ඛලුඛු චූ කකුසද තපාගතයන් වහන්සේ විසින් මෙසේ අවවාද කරනු ලබන්නාහු මෙසේ අනුශාසනා කරනු ලබන්නාහු අරණ්‍යගත ව ද, වාසාමුලගත ව ද, ශුන්‍යාගාරගත ව ද, කයෙහි අශුභය නුවණින් දක්නාසුලු ව, ආහාරයෙහි ප්‍රතිකුලසංඥ ඇති ව, සඵලොකයෙහි අනභිරතසංඥ ඇති ව, සඵ සංසකාර-යෙහි අනිත්‍යය නුවණින් දක්නාසුලු ව වාස කලහ.

17. පවිට, ඉක්බිති අර්හත් සමාසක්ඛලුඛු චූ කකුසද තපාගතයන් වහන්සේ පෙරවරු හැදපෙරෙව පා සිවුරු ගෙන ආසුමෙන් විචුර තෙරණුවන් කැටුව යනුවන් හා ගම්ම පිඬු පිණිස පිවිසියහ. පවිට, එසද දුසිමර එක්තර කුමරක්ඛට ආවිච්ච ව කැටක් ගෙන ආසුමෙන් විචුර තෙරණුවන් ගිසෙහි පතර දින. හිස බිඳුනේ ය. පවිට, එසද ආසුමෙන් විචුර තෙරණුවෝ බුන් ගිසින් ගලන ලෙහෙයෙන් අර්හත් සමාසක්ඛලුඛු කකුසඬු හාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ පසුපස ලුහුබැඳ ගියහ. පවිට, එසද අර්හත් සමාසක්ඛලුඛු කකුසද තපාගතයන් වහන්සේ නාගාපලොකතය කොට (ඇතකු සෙසින් මුළුකය පෙරලා බැලුම්ලා) බැලුණේක: “මේ දුසිමර පමණ තො දත්භසි (-ප්‍රමාණය පත්වා ගියහයි)” කියායි. පවිට, එසේ බලන්නා හා ම දුසිමර ඒ දෙමබැවින් ව්‍යුහ විය මහතිරයෙහි ද උපත.

18. තස්ස ඛො පභ පාපිම මහානිරයස්ස තඤ්ඤා නාමඛෙධග්ගා භොතති: ජඵසායතනිකො ඉතිපි, සඛකුසමාහතො ඉතිපි, පච්චිනනවෙදනියො ඉතිපි. අඵ ඛො මං¹ පාපිම නිරයපාලා උපසඛකම්ඛා ඵතදවොචුං: යද ඛො තෙ මාරිස සඛකුතා සඛකු ගදඤ්ඤා සමාගචේඨ්ඨා, අඵ නං ආජාතෙය්ඨා² 'වස්සභස්සං මෙ නිරයෙ පච්චමානස්සා'ති. භො ඛො අහං පාපිම ඛහුති වස්සානි³ ඛහුති වස්සභස්සානි ඛහුති වස්සභස්සානි තස්මිං මහානිරයෙ අපච්චිං. දසවස්සභස්සානි⁴ තස්ම මහානිරයස්ස උස්සදෙ අපච්චිං චුට්ඨා-නිමිං නාම වෙදනං⁵ වෙදිගමානො. තස්ස මස්සං පාපිම ඵචරුපො කායො භොති ජෙය්ගපාපි මනුස්සස්ස. ඵචරුපං සීසං භොති සෙය්ගපාපි මච්ජස්ස. -

1. කීදිසො නිරයො ආසි යඪ උසි අපච්චඵ,
විබුරං සාවකමාසජ්ජ කකුසකිඤ්ච⁶ බ්‍රාහ්මණං:
2. සතං ආසි අඤ්ඤාසඛකු සඤ්ඤා පච්චිනනවෙදනා,
ඊදිසො නිරයො ආසි යඪ උසි අපච්චඵ,
විබුරං සාවකමාසජ්ජ කකුසකිඤ්ච බ්‍රාහ්මණං.
3. යො ඵතමභිජානාති⁷ භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ උකඛං නිගච්ජති.
4. මජ්ඣෙ සරස්ස තිට්ඨනති විමානා කපපඨාසිනො,⁸
වෙඵරිගචණ්ණො රුචිරා අච්චිමනො පභස්සරා,
අච්ජරා තජා තච්චනති පුචු තානතචණ්ණියො.
5. යො ඵතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ උකඛං නිගච්ජති.
6. යො වෙ බුද්ධෙන චුදිතො භික්ඛුසඛස්ස ජෙකඛනො,
මියාරමාතුපාසාදා පාදඛගුචේඨිත කම්පති.
7. යො ඵතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ උකඛං නිගච්ජති.
8. යො චෙජ්ජනං පාසාදං⁹ පාදඛගුචේඨිත කම්පති,
ඉද්ධිබලෙත්ථපජ්ඣො¹⁰ සංවෙජ්ජෙති ච දෙවතා.
9. යො ඵතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ උකඛං නිගච්ජති.
10. යො චෙජ්ජනං¹¹ පාසාදෙ සකකං සො පටිපුච්ජති,
අපි ආචුඤ්ඤා¹² ජානාසි තණ්හකඛගච්චුතියො,
තස්ස සඤ්ඤා විශාකාසි¹³ පඤ්ඤං පුට්ඨො යඵාතඵං. 14
11. යො ඵතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ උකඛං නිගච්ජති.

1. අඵ නං තිං, ස්‍යා. 2. අඵ නං තිං ජාතෙය්ඨාසි, මජ්ඣං.
3. ඛහුති වස්සභස්සානි, සී. 4. දසභස්සානි, ස්‍යා.
5. චුට්ඨානවෙදනා, ස්‍යා. 6. කකුසකුඤ්ච, ස්‍යා. 7. භො ඵතමභිජානාමි, සී.
8. කපපඨාසිනො, ස්‍යා, සී. කඪ්චි. 9. චෙජ්ජනපාසාදා, ස්‍යා.
10. ඉද්ධිබලෙන පඪ්ඨො, ස්‍යා. 11. චෙජ්ජනපාසාදෙ, මජ්ඣං, ස්‍යා.
12. අපි වාසච, මජ්ඣං. 13. විශාකාසි, සී. 14. යඵාතඵං, ස්‍යා.

18. පව්ව, ඒ මහාතිරයට නාමයෝ තුන්දෙනෙකි: ජඵසායනනිකය (ගවැදුරුම් සපයාගතකයෙහි ලා වෙත වෙත ම උද දෙන වෙදනාවට හෙතු වන තිරය) කියා ද, සඛකුසමාහත (ගනුලින් හාදයෙහි කොටා ලන නරුපුත් ඇති තිරය) කියා ද, පව්වනවෙදනිය (තෙමේ ම වෙදනා උපදවන තිරය) කියා දැයි තමී තුනෙකි. පව්ව, එහි තිරයපාලයෝ මා කරු පැමිණ තෙල බස් කීහු: “සබ්ද, යම් දිනෙක තා ළමැහියෙහි හුලින් හුල එකට හැපී යයි ද, එකල ‘තිරයෙහි පැසෙන මට වෘෂිසහසුයෙන් ඉක්මණැ’යි එය දැනගනැ” යි කියා යි. පව්ව, මම බොහෝ වෘෂියන්, බොහෝ වෘෂි ගහගන්, බොහෝ වෘෂිසහසුයන් ඒ මහාතිරයෙහි පැසිණිමි. ‘වුට්ඨානිම’ (විපාකවෙදනායෙන් නැගී සිටුවා වෙදනා) තමී වෙදනා විදුමින් ඒ මහානරකයට අගන් ‘උසාද’ තිරයෙහි දැවවෘෂිසහසුයන් කල් පැසිණිමි. පව්ව, මට මිනිසකු කය බඳු කය විය. මසකු හිස බඳු හිස විය. -

1. විචුර මහසච්චන් හා කකුසද බුදුහුදු සැටීමෙන් දුසි මර යම් තිරයෙක පැසිණි ද, ඒ තිරය කෙබඳු වී ද යත්:
2. යහුල් සියෙක් වී. එ හැම තුමු ම වෙත වෙත වෙදනා දනවන සුසු ය. විචුර මහසච්චන් හා කකුසද බුදුහුදු සටා දුසි මර යම් තිරයක පැසිණි ද, ඒ තිරය මෙබඳු වී.
3. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල තිරුපවන් දත්තේ වේ ද, පව්ව, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.
4. මහමුහුද මැද කලාසායී විමානයෝ ඇත. චෛත්‍යවර්ණී ඇතියහ, රූවිරයහ, (දිලෙන ගිනිකඳුමෙන්) සිළුමන්හ, ප්‍රහාසවරයහ. නානාත්ම-වණී ඇති බොහෝ දෙවගතෝ ඒ විමන්ති තටහි.
5. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල විමානප්‍රවාහනී දත්තේ වේ ද, පව්ව, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.
6. බුදුන් විසින් මෙහෙසුම් ලද යම් මහණෙක් බික්සහන බලාසිටිය දී මුච්චමාපකය පාදබහුසුයෙන් සැලී ද,
7. බුද්ධිශ්‍රාවක යම් මහණෙක් තෙල පවන් දත්තේ වේ ද, පව්ව, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.
8. සාද්ධිබලයෙන් වහල ලද යම් මහණෙක් පාදබහුසුයෙන් චෛජ්-ය තතප්‍රාසාදය සැලී ද, දෙවියන් සංවිත්තන් කෙලේ ද,
9. බුද්ධිශ්‍රාවක යම් මහණෙක් තෙල පවන් දත්තේ වේ ද, පව්ව, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.
10. යම් ඒ මහණෙක් විජයන්පහයෙහි දී “ඇවන්ති, තාණෙණ්ණය-විමුකති දත්ති දැ” යි ශක්‍රයා අතින් පිලිවිසී ද, ප්‍රශ්න පුළුච්චිතාරද ශක්‍රයා ද තථ්‍යයේ ඒ මහණකට විසඳුන් කෙලේ යයි ද,
11. බුද්ධිශ්‍රාවක යම් මහණෙක් තෙල පවන් දත්තේ වේ ද, පව්ව, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.

12. යො බ්‍රහ්මානං¹ පරිපුච්ඡති² සුධම්මායං³ අභිනො සහං,
'අජ්ජාපි නො ආචුඤ්ඤා⁴ දිට්ඨි යා නෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,
පසාසි⁵ විතීවතතනං බ්‍රහ්මලොකෙ පහසාරං.'
13. තස්ස බ්‍රහ්මා විශාකාසි අනුපුබ්බං යථාතථං,
'න මෙ මාරික සා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු.
14. පසාසාමි විතීවතතනං බ්‍රහ්මලොකෙ පහසාරං,
සොභං අජ්ජ කථං වජ්ජං අහං නිවේවාමහි සසසකො.'
15. යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ දුක්ඛං නිගව්ඡසි.
16. යො මහාතෙරුතො කුචං විමොඛෙත⁶ අථස්සපි,
වතං පුබ්බවිද්දෙහානං යෙ ව භූමිසයා හරා.
17. යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ දුක්ඛං නිගව්ඡසි.
18. න මෙ අහං වෙඨස්සති⁷ අහං බාලං ඛයාමිති,⁸
බාලොව⁹ ජලිතං අහං ආසජ්ජන ස ඛයාති¹⁰
19. එවමෙව කුචං මාර ආසජ්ජන¹¹ තථාගතං,
සයං ඛිභිස්සපි අත්තානං බාලො අහංව සමුච්ඡයං.
20. අපුඤ්ඤං පසවි මාරෙ ආසජ්ජන¹² තථාගතං,
කිනත්ත මඤ්ඤපි පාපිම න මෙ පාරං විපච්චති.
21. කරොතො විසති¹³ පාපං විරරතතාය කඤ්ඤි,¹⁴
මාර නිබ්බිද්ද බුද්ධමහා ආසං මාකාසි භික්ඛුසු.
22. ඉති මාරං අතජෙසි¹⁵ භික්ඛු හෙසකලාවනෙ,
තතො සො දුමමනො යකෙඛා තජෙච්චතතරධායථාති

මාරතජ්ජනියසුත්තං දසමං.

චූළයමකවග්ගො පඤ්චමො.

1. බ්‍රහ්මා, මජ්ඣං. 2. පරිපුච්ඡ, සි. 3. සුධම්මාය, සි. සුධම්මාය, භික්ඛො, මජ්ඣං.
4. අජ්ජාපි නොචුඤ්ඤා, මජ්ඣං. 5. පසාසි, සි.
6. විමොඛෙත, මජ්ඣං. සා. PTS, සි.
7. වෙඨස්සති, මජ්ඣං, සා. PTS. 8. ඛයාමිති, PTS. සි.
9. බාලො ව, මජ්ඣං. සා. PTS. 10. අසජ්ජනං ස ඛයාති, සිඬු. මජ්ඣං.
11. ආසජ්ජනං, සිඬු. මජ්ඣං. 12. ආසජ්ජනං, සිඬු. මජ්ඣං.
13. ව යති, සි. 14. අත්තාය, සි. සිඬු. මජ්ඣං. 15. තජෙච්ච, සිඬු.

12-14. යම් මහණෙක් 'සුධම්ම' නම් බ්‍රහ්මචර්යාසම්පයෙහි දී "ආවැත්ති, පෙර තට යම් මිහදිටුයෙක් වී ද, තට ඒ දිටු අදත් ආදීද, මෙ බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා මචනා බුදුන් ආලෝකය දක්වී ද"යි බ්‍රහ්මචර්යා අතින් පිළිවිසී ද, ඒ මහණ-තට බ්‍රහ්මචර්යා ද "තබ්බද, මට යම් මිහදිටුයෙක් පෙර වී ද, ඒ මිහ දිටු දුන් නැත. මෙ බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා මාචර්යාන සිටුනා බුදුන් බ්‍රහ්මචර්යා දක්වී. 'මම නිත්‍යයෙහි, මම ශාස්වතයෙහි' යි මම දුන් කෙසේ කියමි ද"යි පිළිවෙල ගෙන තප්ප සේ ප්‍රකාශ කෙළේ ද,

15. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල පවත් දත්තේ වේ ද, පවිට, එවන් මහණ සවා නිරුද්ධකට යෙහි.

16. යම් මහණෙක් මහානෙරුපච්චාර්යයාගේ කුටිය බ්‍රහ්මචර්යා-අභිඤ්ඤානගෙන් ස්පඨි කෙළේ ද, දඹදිව හා සුර්වච්චිදෙහයන්ගේ දිවසිත ද, ගාහපරිග්‍රහයෙන් භූමිකාසී මනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් නම්, උන්ගේ දිවසිත් ද (උතතරකුරු - අපරගොයාන දෙ දිවසිත් ද) බ්‍රහ්මචර්යානිඤ්ඤාගෙන් ස්පඨි කෙළේ ද,

17. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල පවත් දත්තේ වේ ද, පවිට, එවන් මහණ සවා නිරුද්ධකට යෙහි

18. ගිත්ත වනාහි "මම බාලයා දව්‍යාලම්"යි එකානාගෙන් නො වෙලා ගත්තේ ය. ඒ බාලයා ම දිලියෙන ගිනි වැදගෙන දූවෙන්නේ ය.

19. මාරය, එපරිදි ම තෝ තප්පගතයන් වහන්සේ සවා තමා දව්‍යාගන්නෙහි. ගිත්ත ස්පඨි කරන බාලයකු තමා දව්‍යා ගන්නාක් සෙහිනී.

20. කකුසද තප්පගතයන් වහන්සේ සවා දුභි මාරයා පච්ච ලාභි ය. පවිට, කිම තෝ "මා පිළිබඳ පච්ච නො පැසේය"යි සිතති ද?

21. කරනුච්චකට පච්ච රැස්වෙයි. විරුහයෙහි (ගේ) වැලපෙයි. පවිට, බුදුන්භෛරෙත් පච්ච යා. හිඤ්ඤාත් කෙරෙහි (සටනු පිණිස) ආයා නො කර.

22. මෙසේ ගෙයකලා වනයෙහි දී මුගලන්මහතෙරණුවෝ මරහු තැනි ගැන්වූහ. එසිත් ඒ මරදෙව් දුක්චන් සිතැති ව එහි ම අතුරුදත් වීය.

මාරතජ් නිය සුත්‍රය දසවැනියි.

මූලයමකවගීය පස්වැනියි.

තස්ස වග්ගස්ස උද්දානං:

සාලෙය්‍යවේරඤ්ඤ දුට්ඨෙ ව වෙදු චූළංමහංධම්මසමාදානං ව,
විමංසකොස මහිසථො ව බ්‍රහ්මා දුසී ව මාරො පඤ්චමො ව වග්ගො.

මූලපණණාසකං නිට්ඨිතං.

“බ්‍රහ්මි දෙව වජ්ඣති පුත වේරඤ්ඤො බ්‍රහ්මදෙව කථා අපරො විසාඛො ව සාලපදවත
ධම්මඤ්චි තාමො විමංසත කාලගොමකඤ්ච දුසිතෙ පුථාරොදාපිතා ජිනාස්සත්තාදි”*

* සිහලනාලපණණමයපොථකෙසු අයමේච පාඨො දිස්සතෙ.

“සාලෙය්‍ය වේරඤ්ඤ වෙදස්ස චූළමහා ධම්මසමාදානං,
විමංසකා ව බ්‍රහ්මා දුසී ව මාරො පඤ්චමො වරවග්ගො”. සනා.

[බ්‍රහ්මි දෙව සාලෙය්‍යවජ්ඣ පුත 1 වේරඤ්ඤො,
බ්‍රහ්ම දෙවකථා අපරා විසාඛො සාලපාදපො.

ධම්මඤ්චි තාමො විමංසකලො නිමිත්තං දුසිකො,
පුත ථෙරො ව ධපිතො පණණාසඤ්චාත්තතං ගතහති.] සිඞ්ඵ.

1. වජ්ඣතථ, සිඞ්ඵි කත්ථි.

[සාලෙය්‍ය වේරඤ්ඤදුට්ඨෙ ව භුට්ඨි චූළ මහාධම්මසමාදානඤ්ච,
විමංසකා කොසමහි ව බ්‍රහ්මණො දුසී ව මාරො දසමො ව වග්ගො

මූලපරිසායො ඡෙච සිහනාදෙ ව උත්තමො,
කකචො, ඡෙච ගොසිඤ්චිතො සාලෙය්‍යො ව ඉමේ පඤ්ච]

මජ්ඣං

මෑදුම්පතියෙහි වූ ශ්‍රයමකවර්ගය. 5. 10. මාර්ගජ්ජිය සූත්‍රය. (50.) 791

ඒ වර්ගයේ උද්දානය:

සාලෝග්ගක සූත්‍රය හා චේරඤ්ඤක සූත්‍රය, මහාවේදලල වූලවේදලල සූත්‍ර දෙක, වූලධම්මසමාදාන සූත්‍රය, මහාධම්මසමාදාන සූත්‍රය, විමංසක සූත්‍රය හා කොසමබ්බ සූත්‍රය, යඡ්ඡි වුකමභිමනනතික සූත්‍රය, දුඡ්ඡිමාර සදහන් ඉත් මාර්ගජ්ජිය සූත්‍රය ද ඇත. මේ පස්වැනි වූ ශ්‍රයමකවර්ගයයි.

වූලපණ්ණාසකය නිමයේ ය.

ගාථාදීපාදානුකූලමණිකා

පිටකමකා

අපාරුතා තෙසං අමිතස්ස ආරු	412
අපුඤ්ඤං පසච්චි මාරෙ	788
අයං ලොකො පරෙ ලොකො	540
අහං හි අරහා ලොකෙ	414
ඉති මාරං අතජේජසි	788
ඉධෙව සීනාසි බ්‍රාහ්මණ	90
ඊධෙඤ්ඤි වීර විජිතසඛ්‍යාමි	410
එච්ච මෙච තුචං මාර	788
කරෙතො වියති පාපං	788
කිලේජන මේ අභිගතං	408
කිද්දිසො තීරයො ආසි	786
ජිහනං පාපිමිතො සොතං	540
තස්ස බ්‍රහ්මා වියාකාසි	788
ධම්මචක්කං පච්චෙතනතුං	414
ත මෙ ආචරියො අත්ථි	414
ත වෙ අභි වෙඨසති	788
තිච්චිමිපි ඛාලො පකඛිනො	90
පච්චිකොතකාසිං කිපුණං	408
පරෙච්චරඤ්ඤා ජාතාසි	768
පසාංඝි විතිච්චතනනං	788
පාතුරහොසි මගගෙසු පුබ්බෙ	410
බාහුකං අභිකක්කඤ්ඤා	90
භවෙච්චාහං භයං දිස්වා	772
මජ්ඣෙකං සරස්ස කිට්ඨිකති	786
මාදිසා වෙ ජිනා හොතති	414
යාචනා චන්දිමිසුරියා	768
යො එතමභිජානාති	786, 788
යො බ්‍රාහ්මණං පරිපුච්ඡති	788
යො මකාතෙරුතො කුටං	788
යො වෙජ්ජයනනං පාසාදං	786
යො වෙජ්ජයනො පාසාදෙ	786
යො වෙ බ්‍රහ්මෙක චුදිතො	786
සච්චි මුසා න භණ්ඨි	90
සතං ආසි අයොසඛිකු	786
සබ්බං ලොකං අභිඤ්ඤා	540
සබ්බාභිභු සබ්බවිදුහමසම්	414
සුඤ්ඤා වෙ සද ඵග්ගු	90
සෙලො යථා පබ්බතමුඤ්ඤාතිට්ඨිතො	410
සොනනො සොසිතො	192

**මජ්ඣිමනිකායෙ මූලපණ්ණාසකෙ
සද්දස්සනාමානුකකමණිකා**

පිටිඝඛකා			පිටිඝඛකා	
අක තිට්ඨක	670, 682	ඉසිතිලී		222
අග්ගිවෙස්සන	542, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 562, 564	ඉසිපතන		414, 416
අඛක	632, 652	උකකවෙලා		536
අජාතසතතු	548,	උකකට්ඨා		2, 764
අජිත-පකසකමෙලී	478, 590,	උච්චාකණේරුකා		334
අතපා	670, 682	උච්චාකාලාරිකා		334,
අධිකකක	90	උද්දක-රාමීපුත්ත	404, 412, 570	
අතනනජිත	414,	උඤ්චිමාසිකා		356, 360
අනාචචිකෙඛික	18, 30, 38, 54, 74 92, 352, 352, 426, 478, 526, 602, 718,	උපක		414
අනුරුඤ්ඤා	494, 496, 500, 508, 510, 518,	උපභිස්ස		372
අකුච්චක	354, 364	උපචිකා		720
අපාමාණසුභ	670, 682	උරුවෙලා	406, 414, 572	
අපාමාණාභ	670, 682	උලුක		780
අභිභූ	6, 766, 770	උසාද		786
අරහනන	12,	ඵකපුණ්ඩරික		594
අච්චි	324, 326	මකචර		296, 298
අච්චක	670, 682	මචරක		322
අසිසුතා	356, 360,	කකච		322
අසාජ්	542	කකුසකි		778, 782
අසාපුර	632, 652	කපිලවත්ථු		214, 272
අලකද්ද	334, 336	කමමාසාදමම		134
අකාසානිඤ්චායතන	6, 96, 392, 402, 424, 490, 502	කලන්දකනිචාප		362, 702,
අකිඤ්චාදායතන	8, 96, 392, 424, 490, 502	කසාප		520
අනන්ද	286, 394, 508, 516	කාසී		414
අච	4, 768, 770	කාලසිලා		222
අභ	670, 682	කාලී	314, 316, 778	
අභසාර	4. 670, 682, 770	කිම්බිල		494, 502
අලාර - කාලාම	400, 402, 412 566, 568	කීස-සඛනිච්ච		562

පිටුව	පිටුව		
කුඳල	318	ජානපති	38, 426, 432
කුමාරකව්‍ය	354	ජාතිගුණ	362
කුමම	356, 360	ජාතිගුණ	362
කුරු	134	ජෙතවන	18, 30, 38, 54, 74, 252, 352, 354, 426, 478, 526, 602, 672, 684, 718
කුල	338	කථාගත	16, 30, 416, 750, 774
කුලාභාරකාල	540, 544, 560	කාවභංග	504, 570, 582, 594, 696
කොට්ඨික	684, 700	කුසිත	504, 670, 682
කොච්චි	780	කෙජ	4, 766, 770
කොසමි	752	දකුණු-සංක	272, 274
කොසල	662	දවඩාග	720
කොසිය	694	දාපාල	494
ගභාභිප්‍රබ	324, 326	දිග-පරජන	504, 506
ගභ	780	දුමුඛ-ලිඛිත	554
ගයා	90, 414	දුසි-මාර	778, 780, 784
ගහපති	672, 680, 684	දෙව	4, 766, 770
ගිරිකුමාර-පවන	232, 462	දෙවතා	718, 720
ගිරිකුමාර	70	දෙවදතා	462
ගෝතම	416, 426, 542, 544, 562, 572, 580, 582, 584, 588, 590, 772	දෙවනමිත්‍ර	592, 594, 596, 598, 600
ගෝපිකාලය	508, 514, 516, 518, 520, 522, 524	දිව්‍යපථ	356, 360
ගෝපිකාලය	494, 508	ධම්මකත	414
ගෝපිකාරාම	762,	ධම්මදිනා	702, 716
වකුමාර	356, 360		
වාකුමාරාජක	504		
වුදු	94		
ඵලසාගතනික	786		

පිටිවඩකා		පිටිවඩකා	
කඤ්ඤ	562,	පුණණ-මනනාණිපුත්ත	362, 364,
කඤ්ඤ	494, 502,		372
		පුබ්බාරාම	394, 592, 594, 598
භාග	356, 360, 426		
තාගවත	426	පුරණ-කසාප	478 590
තාගවනික	426		
තාගසමාල	198	ඵග්ගු	90
තාදික	494	ඵලණ්ඩ	314
නිගණ්ඨ-තානපුත්ත	222, 590	බක-බුගම	768, 772
නිගුණාරාම	214, 272, 274		
නිබ්බාත	10,	බාරාණසී	414, 416
නිමොණරතී	504, 670, 682,	බාහුකා	90
තිවාර	374, 382	බාහුමනී	90
තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතන	8, 96,	ඛිඛිසාර	224
	392, 404, 406, 424, 492, 502, 570	ඛිලාර	320, 780
තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපග			
	670, 682	මුඛසිහතාද	761
තෙවාරිපික	374, 382		
		බෙලුච්චට්ඨිකා	272
පක්ඛ-කම්මායත	478, 590		
පච්චත්තවේදනීය	786	බොධි	414
පජාපඨි	4, 766, 770		
පඤ්චවග්ගිග	414, 416, 420	බුගම	4, 410, 768, 770, 772
පඨවි	2, 766, 770	බුගමිකාසිකා	504, 670, 682
පණ්ඩුපුත්ත-ආජීවක	70	බුගමිපාරිසජ්ජා	772
පයාග	90	බ්‍රාහ්මණ	356, 360, 422, 478
පරනිමිතවසමනනී	504, 670, 682		
පරිත්තසුභ	670, 682	ගග්ග	228, 776
පරිත්තාග	670, 682		
පසෙතදි-කොසල	360, 548	භූත	4, 768, 770
පිඨිගලකොවජ-බ්‍රාහ්මණ	478	ගෙසකලාවත	228, 776
පිලොනික-පරිබ්බාජක	426, 492		

පිටුවකිනා

මකඩලි-ගොසාල	478, 562, 590
මග	48, 718
මගධ	406, 410, 572
මලල	548
මහාකම්මාන	276, 280, 284
මහාකසාප	508, 512, 518, 522
මහාකොට්ඨින	684, 700
මහාචූඤ	92
මහානාම - සකක	214, 226
මහාතිරය	784
මහානෙරු	788
මහාමොක්ඛලාන	56, 70, 228, 508, 512, 514, 520, 522, 594, 598, 600, 776
මහාවත	540, 544, 560
මංගපෙසි	356, 360
මාගධක	536
මාර	772, 774, 776
මාලුවා	718, 720
මිගදාය	228, 414, 416, 776
මිහාරමොතුපාසාද	394, 592, 594, 598, 786
මුසික	780
මොක්ඛලාන	522, 776
මොර	48, 720
මොලිය-ඵගුන	308
සාම	504, 670, 682
රඵපිනික	368
රමමක-මුග්ගණ	394, 396
රාජගක	70, 222, 362, 462, 702
රාම	570, 572

පිටුවකිනා

රෙවත	508, 510, 516, 518
ලඛ්ඨි	356, 360
ලිඛ්ඨි	542, 558
ලොමනංගන-පරියාය	198
වච්ඡ	562
වච්ඡායන	426
වජ්ජරපාණි-ගකක	548
වජ්ජ	504, 536, 548
වතකමමික	720
වමමික	356, 358
වලභීරඵ	426
වාමනික	434
වාය	4, 768, 770
විශ්ඤාණඤ්චායනත	6, 96, 392, 424, 490, 502, 688
විඬුර	778, 784
විසාධ-උපාසක	702, 704, 706, 708, 710, 716
වෙජ්ඣනාන-පාසාද	594, 596, 786
වෙදෙභිකා	314, 316
වෙදෙභිපුතන	598
වෙරඤ්ඤක	672, 674, 684
වෙසාලි	164, 540, 542, 552, 560
වෙසාවණ මහාරාජ	596
වෙතපඵල	4, 670, 682, 770
වෙඵචන	362, 702
සකක	214, 272, 592, 594, 596, 598, 600, 786
සඬකුසමංගන	786
සඵමක	540, 544, 548

පිටුවක			පිටුවක	
සඤ්ජ-බෙලුවී පුතන	478, 590	සුදසා		670, 682
සඤ්ජම	778	සුදසී		670, 682
සඤ්ජවෙදසිතනිථොධ	424, 492,	සුධමා (සභා)		788
	502, 694, 708, 710, 778	සුතකඛතන		164
සරසනී	90	සුඤ්චික - භාරඤ්ච		90
සතමපනි බ්‍රහ්ම	408, 410, 412	සුඤ්චිකා		90
සංඝකන	368, 370	සුභ		670, 682
සංභි	602, 604, 606, 632	සුභකීණණ		770
සංභිති-සංභකාරපුතන	70	සුභකීණණක		6, 670, 682
සාරිපුතන	32, 54, 56, 70, 110,	සුභගමන		2, 764
	166, 364, 372, 448, 508, 514, 522,	සුමෙධ		356, 360
	616, 624, 684, 686, 692, 700	සුච්ඡෙදන		536, 538
සංච	2	සුංසුමාරභිර		228, 776
සංචමන	314	සෙබ		10
සංචා	662	සෙතානිගම		408, 572
සංචලසාක	662, 664, 672	හත්ථපද්‍යපම		446
සාමනච්චි	18, 30, 38, 54, 74, 92			
	110, 252, 368, 426, 526, 592, 602,			
	672, 684, 718, 744			

විෂයසපද්‍රවං අනුකකමණිකා

පිළිවෙත		පිළිවෙත	
අකථවකපි	274, 630, 632	අභේදනසාධක	158
අකභිරලාභී	76	අභේදනෙතා	136
අකාමකානං	400, 566	අභේදනදුඤ්චි	766
අකාලවාදී	664, 676	අභේදනං ආරාමෙධං	186
අකිල්ලාභී	76	අභේදනාසරා	410
අකුකකුකපාතං	552	අච්චිකිඤ්ඤා මමග්ගා	706
අකුප්පා	700	අච්චම	48
අකුසලමූලං	110	අච්චිකඛබ්බප්පමා	826
අකොවිදෙ	2, 20	අච්චිකඤ්චා	762
අකඛිතාරකා	192, 582	අඤ්ඤං වා ජුලං වා	322
අගරා කඤ්චා	280	අඤ්ඤාසංඝාතා	178
අගාරනෙත්ථව සංඛං ගච්ඡති	458	අභිකාමවචරා	408
අගොමරෙ	26	අභිකෙතවචරා	30
අග්ගප්‍රසවං	316	අභිකෙතං	308
අග්ගාසනං	62	අභිකිඤ්චා	278
අග්ගිපට්ඨිවර්ගාය	196	අභිකකනනමානුසංකො	518, 586
අඛිතණං	56, 60, 322		646, 648
අඛිතමඛිතානි	322, 450	අභිකකනනමානුසංකාය	78
අඛිතාරකාසුභා	580	අභිකකිඤ්චා	344
අඛිතාරකාසුභමා	326	අභිකවාදපටිසංග්‍රහතා	92
අචෙලප්‍රසා	188, 562	අභිකවාදුපාදතං	160, 344
අච්චනනානිචෙතා	592, 596, 598, 600	අභිකානි	22
අච්චනනපට්ඨිසංඝාතං	592, 596, 598, 600	අභවාදී	436, 626, 668, 680
අච්චනනබ්‍රහ්මචාරී	592, 596, 598, 600	අභවාදිඤ්චා	88, 528
අච්චනනසොගකෙකමි	592, 596, 598, 600	අභිදීක්‍ෂණං... ඵලං, පිපාසකො	668, 680
අච්චිකරාජ්‍රිප්පා	716	අභිදනතා	108
අච්චාසිකං	368	අභිද්‍රව්‍යප්පතා	220
අච්චිකච්චි	28, 368	අච්චමච්චරියා, විසමච්චරියා	664, 666
අච්චිකච්චිකා	186, 658	අච්චිකරණමපි	310
අච්චපදෙත	336	අච්චිකතමනුසුභතො	300
අච්ච්ඤ්චං	680	අච්චිකතකසිමාතං	192, 374
අච්චිකං	398	අච්චිකාසකපාතීකො	26, 580, 584
අච්චිකකප්පං	188, 724	අච්චිකාසනං පභාසඛා	26
අච්චිකං	188	අච්චිකසිතානි	262
අච්චිකතං	56, 74	අච්චිකාසාමං ගමනීයං	104
අච්චිකාසං	410	අච්චිකාසනං හි කුසලං	774
අච්චිකාසාය නිව්ච්චිකො	624	අච්චිකාරියං	566, 626, 658, 660
		අච්චිකාසණං	56

පිටුවකිනා

අනවර්තයා	192, 408, 572, 574, 576
අනගණං	149
අනතිමානී	100, 232
අනතතා	542, 546
අනතතජනෝ	414
අනපදෙසං	664, 676
අනභාවං භමෙති	28
අනභාවකතා	700
අනභිරඳුභි	350
අනගමියසනං	536
අනගමාපනතා	422
අනලංකාරිනී	402
අනවගෙසදෙහි	526, 530
අනසාලෝ	224
අනසාමී	432
අනාධිපතියා	102, 236
අනාවට්ඨි	214
අනාවතතිධම්මා	352, 538
අනාවුසාපුඛෝ	196
අනාසනේ	26
අනිඤ්ජමානෝ	326
අනියාභිකෝ	162
අනිවාතා	316
අනිසාපුඤ්ජලෝ	574
අනිසාරණපඤ්ඤා	420
අනුඛංසෙති	58
අනුතතරං විතතං	80
අනුතසෝ	460, 12, 14
අනුපාතතසදසෝ	16, 358
අනුපාදපට්ඨිකිඛිතභං	366
අනුපාදවිමුඤ්ඤා	556
අනුමාසා අනුමාසා	364
අනුමිතිතඛං	238
අනුසොයාය	252
අනුරුඳ්ධිපට්ඨිච්චිඤ්ඤා	168
අනුරෝධවිජ්ජොධං	624
අනුසයසමුග්ගසායාය	510, 516
අනුසංසාමෙති	502
අනෙකධාතුතානාධාතුලෝකං	170
අනොමඤ්ජා	194
අනොමුච්චිතනො	484
අනාරච්චිකං	129

පිටුවකිනා

අනාවිසිකා	772
අපජ්ඣායනති	780
අපරපාච්චයෝ	554, 556
අපරිඤ්ඤා	2
අපට්ඨිභතතභෝගී	754
අපට්ඨිකිඛා	226
අපතතමාතසෝ	10
අපාණකං ක්‍රියානං	576
අපොසකතා	664
අභිච්ඡෙදනසීලකා	346
අඛණ්ඩං	478
අඛණ්ඩං	288
අභිභූතධම්මං	334
අභිභූතසුක්කමානෝ	742
අඛණ්ඩපඤ්ඤා	782
අභයපානතා	174
අභසුපරපතා	746, 748
අභිකඛණං	724, 726
අභිකඛණනො	356
අභිචේතසිකාතං	76
අභිදනතං	304
අභිදෙසකාලකතෝ	412
අභිධම්මකථං	518
අභිභූං	6, 12, 14, 16
අභිලක්ඛිතා	48
අභිවිභව	742
අභිසම්භි	228
අභිසන්තානී	644
අමතදුඤ්ඤා	414
අසිට්ඨපුඛෝ	196
අරඤ්ඤායතනං	190
අරතිරතිසමා	76
අරියා පරියෙසනා	398
අරියෝ භුණ්ඨිභාමො	396
අලගඤ්ජපරියෙසනං	336
අලමිරියඤ්ඤාණදසානවිභවං	582
අලමිදං	406
අවකාශරපාතිං	498
අවරපුර	164
අවාපුරිනී	68
අවිකාතපකිකෝ	290
අවිදුසුනෝ	158, 732, 730

පිටුවකිනි		පිටුවකිනි	
අවිද්‍යා	730, 782	ආම්පදයාද	30
අවිනිපාතධම්ම	538	ආයතන වර්ජන	548
අවිච්චිකදසකප්පන	668, 680	ආයෝග	312
අවිසයකම්	202	ආරාමාර්ථ	436
අවුපකට්ඨා	574	ආලයසම්මුදිතා	408
අසනද්විසිපරාමාසී	102	ආලයො	460
අසමයවිමෝකධං	474	ආලුම්පති	760
අසමමාහධම්මො	48, 198	ආවනෙතා	416
අසංසරිතපුඤ්ඤා	198	ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි	438
අසංඝාරියා	752	ආසඤ්ඤා ස ඛයනති	788
අසිච්චමං	206	ආසඤ්ඤා නිපාතනං	788
අසිසුතා	35	ආසද්ද	766
අසු	32	ආසගං ධානං	168
අසෙවනකං	286	ආසගං කප්පයාම	376
අසම්මානෙතා	348	ආසවනධර්මසූත්තං	52
අසාද මුසාරපි	312	ආසාරිකං සාවේතා	526
අසුතපුඤ්ඤා	572, 574, 576	ආසීතිකපඤ්ඤාති	192, 580
අභිවනෙතනපි	206	ආභසුඤ්ඤා	414
අභොරතතානුසික්ඛිතා	242	ආභතවිනෙතා	254
අලෙභි	554	ආභාරයනො	580
ආකමභිධාන	74	ආභාරෙත පුද්ගලී	192, 194
ආකාරවතී සද්ධා	750	ඉච්චාචමරා	66, 68
ආභතී	376	ඉඛස	774
ආචරියකං	400	ඉඤ්ඤානති	456
ආචාරාපවයො	562	ඉතිවාදපමොකතාතිසංසා	334
ආචාරිකපකතා	188, 386, 724	ඉතිච්චිතකං	334
ආච්ඤ්ඤාදර්ශන	312	ඉතතරකමාරනෙතා	746
ආභ්‍යන්තරං	642	ඉදපවචයනා පටිච්ච සමුප්පාදො	408
ආභේදා ආභේදං	300	ඉද්ධානුභාවා	374
ආභාවනපටිපාටනානුසංයාමං	188	ඉද්ධාභිසම්භාරං	596, 772
ආදිසංඝා	30	ඉද්ධිමනනසු	376
ආතිසද්දං	192	ඉද්ධිපපරොපරියතනං	170
ආලනඤ්ඤාපනෙතා	584, 586, 588, 646, 648	ඉඛතා	780
ආපාතීයකංසො	740	ඉරියාය	416
ආපාතිකානං ධානානං	652, 658	ඉරියති	180
ආපොගරහකා	768	ඉසංසෙඤ්ඤා	202
ආභසුඤ්ඤා	6, 12, 14, 16	ඉසා	36
ආමභිලිප්පං	538	ඉසුකී	100, 230
ආම්පතිඤ්ඤාකප්පන	664, 668, 676, 680	උකකංසෙති	464
		උකකාමුඛං	88
		උකකුචිකප්පනං	188

	පිටපිටකා
උපකකාවත-වඤ්චන-නිකති- සාවිච්ඡයානා	438, 628
උකකිත්තපට්ඨිකො	346
උච්චාරපසාචකමෙම	136, 630, 638
උච්චාවචානි	760
උච්චිත්තමුද්‍රා	590
උච්චේදං	350
උච්චිතො	694
උතුනි	622
උතුපරිසාරවිනෝදනං	26
උත්තරසෙතු	336
උත්තරාරණිං	572, 574
උත්තරාසභිතං	410, 554
උත්තරිමනුසාධමමා	164, 582
උත්තරානිකරොනති	534
උත්තාපනා	352, 354
උත්තාසෙනති	208
උදකණණමං	336
උදකතාරකා	192, 582
උදකොරොහතානුයොගං	188, 724
උදපනෙන	250
උදපාතො	90
උදබ්බභි	772
උදරවදෙහකං	256
උඤ්චිමාසිකා	356
උද්‍රහෙය්‍යං	720
උඤ්චලා	72
උපකාරිභො	206
උපධාය	192
උපතාපනා	36, 652, 654, 656
උපතිගමාමා	566
උපපතනියා සුඤ්චි	196
උපරිහාවපරියාපො	108
උපරිහාවංගමනියා	104
උපසම්පදං	224
උපසංහරති	138
උපාතිවතනිසො	766
උපාතිවතනිසානති	774
උපාදානං	120, 614, 616
උපාදායරූපං	526, 532
උපාදායුපාදාය	198
උපාරමනා නිසංසා	384

	පිටපිටකා
උපෙකකාසනිපාරිසුඤ්චිං	50, 94, 584, 644, 694
උච්චිලාපිතතනං	350
උච්චවචිකො	188, 222, 724
උච්චිදෙදකො	644
උච්චතොධාරං	652
උච්චතො විසුලනං	206
උරතනාමිං කදදති	204, 564
උලලිතනාවලිතනං	184
උසමා	692, 694
උසමිකතො	332, 606
උසාදෙකො	338
උසොලති	262
උච්චකමමො	560
උච්චකදදදී	292
උච්චතෙ	290
ඵකජ්ඣං	740
ඵකතනං	10, 12, 14, 16
ඵකගතනිකො	438, 628
ඵකාගාරිකො	188, 562, 722
ඵකාගතෙන මග්ගෙන	182
ඵකාලොපිකො	188, 562
ඵකාහමනං	138
ඵකානිකමපි ආහාරං	562
ඵකිසාපි දතනියා	562
ඵකොදීං	588
ඵකොයසකමපි	206
ඵඵපථොහමසමි	748
ඵරකවතනිකමපි	206
ඵලකමනාරං	188, 562, 722
ඵරෙති	46, 48
ඵචමොවි	138
ඵසනාපසුතො	192
ඵනිපසසිකො	622
ඵනිගදනතිකො	188, 562, 722
ඵලකමනාරං	188
ඕකමාරිං	296
ඕකමාරිකං	296

පිටපත් කළේය		පිටපත් කළේය	
මහජනවිද්‍යාලය	588	කණගාටු	90
මහජනවිද්‍යාලය	26	කනකරණිය	12, 14, 16
මහජනවිද්‍යාලය පුස්තකාලය	34, 72	කනකරණිය	90
මහජනවිද්‍යාලය	192, 582	කනකරණිය	198
මහජනවිද්‍යාලය	720	කනකරණිය	416
මහජනවිද්‍යාලය	321	කනකරණිය	454
මහජනවිද්‍යාලය	314	කනකරණිය	630, 640
මහජනවිද්‍යාලය	192, 580	කනකරණිය	304
මහජනවිද්‍යාලය	400, 566, 570	කනකරණිය	182
මහජනවිද්‍යාලය	584	කනකරණිය	112, 610
මහජනවිද්‍යාලය	312	කනකරණිය	612
මහජනවිද්‍යාලය	558	කනකරණිය	222, 206
මහජනවිද්‍යාලය	222, 574, 576, 582	කනකරණිය	224
මහජනවිද්‍යාලය	622	කනකරණිය	50, 584, 586
මහජනවිද්‍යාලය	178	කනකරණිය	588, 646, 648
මහජනවිද්‍යාලය	768	කනකරණිය	168
මහජනවිද්‍යාලය	338	කනකරණිය	56, 58, 68
මහජනවිද්‍යාලය	192	කනකරණිය	576
මහජනවිද්‍යාලය	78	කනකරණිය	438, 628
මහජනවිද්‍යාලය	336	කනකරණිය	752, 754
මහජනවිද්‍යාලය	192, 580	කනකරණිය	580
මහජනවිද්‍යාලය	274	කනකරණිය	768
මහජනවිද්‍යාලය	554, 556	කනකරණිය	188, 722
මහජනවිද්‍යාලය	428	කනකරණිය	184
මහජනවිද්‍යාලය	718, 720	කනකරණිය	204, 220, 222
මහජනවිද්‍යාලය	428	කනකරණිය	568
මහජනවිද්‍යාලය	456	කනකරණිය	438, 628
මහජනවිද්‍යාලය	12, 14, 16, 556	කනකරණිය	562, 564
මහජනවිද්‍යාලය	584	කනකරණිය	694, 706, 710
මහජනවිද්‍යාලය	26	කනකරණිය	76
මහජනවිද්‍යාලය	56, 68	කනකරණිය	76, 632, 652
මහජනවිද්‍යාලය	322	කනකරණිය	436
මහජනවිද්‍යාලය	528, 534	කනකරණිය	192, 580
මහජනවිද්‍යාලය	608	කනකරණිය	434
මහජනවිද්‍යාලය	366	කනකරණිය	400, 566, 572
මහජනවිද්‍යාලය	540, 552, 576	කනකරණිය	700
මහජනවිද්‍යාලය	188, 386, 724	කනකරණිය	290
මහජනවිද්‍යාලය	434	කනකරණිය	780
මහජනවිද්‍යාලය	26	කනකරණිය	536, 538
මහජනවිද්‍යාලය	188, 724		

පිටුවකිනා		පිටුවකිනා	
කිලාපනකානි	624	බිලජානො	254
කීලිතජානං	544		
කුමුච්චිකාරියොත	438, 628	බිණාජානි	588, 592, 598, 600, 648, 650
කුදය්‍ය	714	බිණාසචො	12, 556
කුද්දලපිටකං	318	බිරේදකීගුතා	496
කුමතිච්චිඛා	188, 722		
කුමමං	356	චුපපිපාසාය	202
කුලපජ්චො	506		
කුලලෙභි	140	බෙතතචච්චුපපිකහණා	438, 628
කුලුපමං	336, 610	බෙමං	336
කුසචීරං	188	බෙමනං	90
කුසලො	426	බෙමනනගුමිං	642
කෙටුභිනො	72, 376	ගණතාය	202
කෙවලපජ්චණණං	514, 516, 518, 522	ගණාචරියං	540, 552
	764, 768	ගණානං	548
කෙවලං	764, 768	ගණීං	540
කෙවලසා දුකඛකඛකිසා	616, 620, 624, 630, 632.	ගතියො	178
		ගතතානි	194, 582
කෙසකමබ්ලං	188	ගකිබ්බො	622
කෙසමසුලොචකො	188	ගබ්බසාචකකතති	622
කෙසමසුලොචනානුසොග	188, 724	ගමතිරං පොකබරණීං	544
		ගමතිරගතා	582
		ගරුමහාරං	622
		ගහනං	190
කොඛනො	100, 228	ගහපතිච්චිරබරේ	70
කොච්චි	780	ගහපතිමිහාසාලානං	670
කොඛසාමනතා	228, 664, 676	ගලනෙනන	316
කොලචිකතිං	192		
කොලාපං	574		
		ගාමබමමා	436, 626
බණ්ඩදනනං	210	ගාමනනසමහනෙසු	292
බනතිගමිහාසාලානං	670, 680	ගාමනනචිකාරි	70
බමිතියං	494	ගාහං	380
බසබමමතා	450		
බලිතංසිරං	210	තිජේකිභි	140
බාණ්ණං	26	තිඤ්ඤාචසචෙච	494
බාසිනෙ	836	තිමිහානං පච්චිමේ මාසෙ	588
බාඤ්ජනච්චිකං	208		

	පිටුවනිකා
ශිරිගුහං	630, 640
ශිරිබ්බජේ	70
ගෙහිං	772, 774
ගෙය්‍යං	334
ගෙහසිතා ජන්ද	312
ගොවරකුසලො	526, 530, 532, 534
ගොට්ඨා	190
ගොතතරකඛිතා	664, 666, 676, 678
ගොනකප්පතො	184
ගොපරිණායකා	526, 530, 536, 538
ගොපානසීව්ඛිකං	210
ගොපාලකො	526, 530, 536, 538
ගොපිතරේ	526, 530, 536, 538
ගොපථකමතනං	454
ගොමණ්ඩලා	192
ගොමගග්ඛි	608
ගොමගග්ඛිකො	188, 386, 724
ගොරකෙතන	202
ගොවිකනතතෙත	578
සවතො	204
සපිකං	624
සමමපරිලාහං	658
සමමපරේතො	182, 658
සමමාහිතතො	182, 658
සර්වභො	566, 626
සසනනි මඤ්ඤ	72
සංඝච්ඤ්ඤායොග්ඛි	624
සංතොතායං වා සංතොතො	548
වකඛුකරණි	36
වකඛුමනො	672, 684
වඛිතවාරං	356
වතයොසාපි ජාතියො	586, 646
වතුකුණ්ඩකො	190
වතුරඛිතසමනොගතං බ්‍රහ්ම -	
වරිතං	186
වතනාරිමභාගුතාති	526, 532

	පිටුවනිකා
වතනාරේ ආහාර	610
වතනාරේ සතිපට්ඨානා	530, 534
වන්දනිකං	26
වාතුද්දසී	48
වාතුමමභාපථෙ	138, 312
වාතුමමභාගුභිකසා	358
වාරිතනං ආපඤ්ඤා	664, 666, 676, 678
විඛිතුලකං	624
විතතනිගො කාගො	560
විතතභාවනානුගොගො	560
විතතසඛාර	694, 706, 710
විතතසමාධිපධානසඛාරස -	
මනනාගතං	262
විතතසා උපකඛිලෙගො	84, 214
වීරකවාසිකං	206
වුතුපපාතඤ්ඤාණාය	52, 444, 586, 646
වෙතසො ඵකොද්දිභාවං	584, 630, 642
වේතසා වේතො පරිච්ච	78, 180
වේතසිකාය	560
වේතසො විනිබ්බා	252, 254
වේතොඛිලා	252
වේතොපරිශායං	744
වේතොවිච්චිතථිලා	690
වේතොවිච්චිතභිං	82, 184, 172, 624, 630, 632, 660, 672, 684, 696, 698, 700
වේතොසමථමනුසුනො	518
වේලණ්ඩුකො	372
ජන්දරගචිතයො	208, 460
ජන්දසමාධිපධානසඛාරසමනො -	
ගතං	262

පිටප්පිකා		පිටප්පිකා	
ජනපසංභිතා	300	කාතං 50, 94, 390, 422, 440, 488	
ජමිති	44		498, 502, 690
ජවට්ඨිකාති	192	කාතවිමොක්ඛසමාධිසමා-	
ජවද්දසාහි	724	පනතිතං සඛකිලෙසං	170
ජිත්තබ්බතර	320	කාතති	780
ජිත්තසාර	320	ඤාතනජ්ඣාපනොතා	746
ජේදන- වධ - ඛනිත - විපරමොස-		ඤාණකරණි	39
ආලොප - සහසාකාර	438, 628	ඤාණදසාහං	222
ජඛලාතං ටාණාතං	448	ඤාණදසාහනවිසුඤ්චිත්තං	366
ජඛකට්ඨිකං	140	ඤාණභූතො	278
ජඛකාවිකාරං	272, 546, 560	ඤාණමිත්තාය	148
ජඤාඤජඤාඤං	68	ඤාණවාදං	400, 566, 570
ජට්ටලකා	656	ඤාතඤාඤාතරසා	600
ජනනුමතතං	454	ඤාතිට්ටව්වං	626
ජමුච්චාසාය	582	ඤාතිරකඛිතා	664, 666, 676, 678
ජරසාලාය	580	ඤාතිසාලොභිතා	654, 656
ජලාමුජා යොනි	178	ඨාතං	566, 670, 672, 680
ජාගරිශං අනුසුතො	72	සිතිතා	610, 636
ජාතරූපරජනපටිග්ගභණා	628	ඛංසමකසමාතාතප	26
ජාතිභූමිතං	362	ඛහති	454
ජාතිං	290	ඛනෙය්‍ය	352
ජාපෙතායං මා ජාපොකුං	548	ඛෙති	438
ජකච්ඡාදුඛලාපරෙතා	30, 286	තකකපරියාහතං	164
ජමං	70	තමං අග්ගභෙසි (බුද්ධචරියසා)	470
ජමිතාය තාලං අහවච	576	තමපරියනතං	138
ජමිතාවිඤ්ඤායොගති	624	තමජති	70
ජමිකන්ථා	72	තජ්ජසා විඤ්ඤාණසා	460
ජේභුච්ඡිසම්	190	තණ්ඩුල විකතිං	194
ජොතිමාලිකමපි	206	තණ්ඩුලොදකං	194
		තණහා	120, 162, 610, 614, 616
		තණහාසඛධය විමුත්තතිං	594, 596
		තණහාසඛධය විමුත්තො	592, 596
			598, 600

පිටපටිකා		පිටපටිකා	
තණ්හුපාදිතනසා	450	තෙවිවිරිකො	512
තසාපරිතිබ්බාසී	78	තෙපොපාතුකරිසාමි	572, 574
තථාගතපදං	446	තෙරෙවසීකානි	142, 212
තදකාරතිරෙඛා	608, 610	තෙලපරොපං	672, 684
තදෙවිදං විකුසුණං	602, 604	ඵඥො	100, 230
තපසසිතාය	188	ඵමං	760
තපසසී	186	ඵමො	36, 84
තසිතො	182, 658	ඵල නිකඛිතං	554
තාණං	550	ඵමසා	326, 604
තාණෙව පාඨාරතාය	580, 582	විතමිඤ්චපරිපුට්ඨිතා	42, 98
තාලවණෙවන	456	විතමිඤ්චං	146, 630, 640
තාලාවඤ්චකතා	590, 700	ථුසග්ගි	608
තීකඛි ඤ්ඤෙය	410	ථුසොදකං	188, 562
තීඛිණං	552	ථුණඤ්ඤවපහං	542, 552
තිට්ඨහදනතිකො	188, 562, 722	ථෙතතො	22, 344
තිණග්ගී	608	ථෙත්තසබ්බාතං	664, 666, 676, 678
තිණහකඛා	386, 724	ථෙරවාදං	400, 566, 570
තිණ්ණකකං	320	ථෙරා	526, 530, 532, 534
තිණ්ණකකුපමා	326	දකඛිණෙග්ගං	558
තිණොදකසබ්බෙය	374	දකඛිනති	772
තිණණවිවිකිවජා	42, 98, 554, 556	දට්ඨා	596
	630, 640	දණ්ඨපරංගණං	210
තිණෙතන	578	දණ්ඨමනනරං	188, 562
තිතතකාලාථු	192, 582, 738	දණ්ඨමොලුඛන	272
තිත්ථං	526, 528, 530, 532, 534	දණ්ඨවාකරුහි	378
තිත්ථකරු	478	දණ්ඨාදනසථාදන කලහවිග්ගහ-	
තිත්ථකඛාණ්ණ	190	විවාද ධුවනතුචංපෙසුඤ්ඤමුසා-	
තිපා	26, 582	මාදනං	276
තිරවජානසොතිං	178	දතතියා	188
තිරිවානි	188, 724	දදුලහකෙඛා	188, 386, 724
තිලකාහතගතං	210	දඤ්ඤාභිදනනමාධාය	576
තිවිසාඛං	274	දබ්බජාතිකො	286
තිරෙ සීතො	648	දමිථාය	558
තිහමිතං	138	දමිමගාපො	536, 538
තිහි අනුතනරියෙහි	556	දමඛාතො	720
තුලාතුටකංසකුටමානකුටා	438,		
	628		
තුලිනී	320		

	පිටුවකිකා
දමාය	26, 636
දසසතානුතතරියෙන	556
දසසතා ටතාතබ්බා	20, 24
දලතධම්මා	198
දයපාලො	494
දයං	494
දරුහරණාය	640
දයව්‍යං	642
දසිද්දසපච්ඡයනණ්	628
දිට්ඨං	8, 12, 14, 16
දිට්ඨධම්මසුඛමිහාරං	60, 52, 54
දිට්ඨානුගතීං	38
දිට්ඨි	22, 112
දිට්ඨිකතතාරො	22
දිට්ඨිගතං	22, 328
දිට්ඨිගතණං	22
දිට්ඨිව්‍යාතාධිව්‍යාතපරිසුට්ඨාතා - හිනිවෙසානුසයාතං	342
දිට්ඨිව්‍යාතානි	338
දිට්ඨිමාතානුසයං	112
දිට්ඨිසා සුපච්චිද්ධා	576
දිට්ඨිවිපථ ඡදිතං	22
දිට්ඨිවිසුඛසං	366
දිට්ඨිවිසුඛං	22
දිට්ඨිපාදනං	160
දිට්ඨිමච ධම්මෙම	660, 672, 682
දිතතපාචිකඛිති	436, 626
දිඛං භාමිතං	596
දිඛා මඤ්ඤා ගතීං	514, 516, 518, 522
දිඛාය සොතධානුතා	78
දිඛෙත චකඛුතා	80, 172, 518, 586, 646, 648
දිවාතරං	314
දිවාපඡ්ඡලතං	358
දිවාසුපිතා	588
දීඝරතතං	536, 538, 540, 606
දීඝලොමිතං	542

	පිටුවකිකා
දුක්කරකාරිකාය	196, 582, 592
	598, 600, 624, 630, 632
දුක්ඛකඛයො	224
දුක්ඛපරෙතො	462
දුක්ඛසමුදයො	114
දුක්ඛාභිඤ්ඤාණං	462
දුග්ගභිවෙදනියාතං	652, 656
දුද්දසො	408
දුපඤ්ඤාඡාභිකො	536
දුපච්චිකඛග්ගි	102
දුපච්චෙදිතෙ	162
දුබ්බා	100
දුරකඛාතෙ	162
දුරනුබොධො	408
දුරභීරමිං	38
දුරභිසමඛමානි	38
දුරාගතාතං	26
දුරුතතාතං	26
දුච්ඤ්ඤාපයෙ	410
දුසංකරණිකො	514, 524
දුතෙය්‍ය පභිණගමිතානුයොගො	438, 628
දෙමගරතකා	766
දෙමනිකායං පණ්ඩියා	256
දෙවලොකභාමිමග්ගං	178
දෙසෙතා	588
දෙසිතාරතති	508, 514, 516, 518 522
දෙසුපසංභිතා	300
ද්වාකාරෙ	410
ද්වාභාරිකො	188, 562
ද්වාලොපිකො	188, 562
ද්විතතං භුඤ්ඤාමානාතං	562
ද්විතිකමපි ආභාරං	562
ද්විතිදහතිති	562
ද්විගමතං	138

	පිටුවකො
ධනා	510, 516
ධනුකං	624
ධනුකලාපං	206
ධනුග්ගකො	198
ධම්මං	516, 558, 566, 568, 570 572, 584, 588, 602, 604, 606 610, 624, 626, 632, 664, 672 674, 688.
ධම්මකපිකො	522
ධම්මමරියාසමචරියාකොකු	662 668, 674
ධම්මදයාදා	30
ධම්මධරා	528, 534
ධම්මකයො	168
ධම්මපදබ්‍යාඤ්ජනං	198
ධම්මපරියායං	72
ධම්මභූතො	278
ධම්මරක්ඛිතා	664, 666, 676, 678
ධම්මමාදී	436
ධම්මවිවයසමොච්ඡාදකො	28
ධම්මපිතං	658
ධම්මවෙදං	88, 528, 534
ධම්මසම්පෙතකතා	750
ධම්මසමාදානාති	718, 738
ධම්මානුපසී	134, 146
ධම්මානුසාරිනො	540
ධම්මුපසංහිතං	88, 528
ධංඝි	558
ධාතාරම්මණමෙව	456
ධාරං	644
ධුලො	22
ධුපායති	356
ධුම්මකතනා	528, 528, 530, 532
ධෙනුපකානං	190
තච්ඡාදෙසාති	738
තති	290
තති අයං ලොකො	666, 678
තති දිනනං	666, 678
තති පරො ලොකො	666, 678
තති පිතා	666, 678
තති මාතා	666, 678
තති සිට්ඨං	666, 678

	පිටුවකො
තති ලොකෙ සමණත්‍රාහමණා	666, 678
තති සත්තා ඔපපාතිකා	666, 678
තති සුඤ්චකකථානං ඵලං - විපාකො	666, 678
තති සුතං	666, 678
තඤ්ඤො	494
තඤ්ඤාරාගස්ස	298
තඤ්ඤී	16, 624, 630, 632
තලාටා	554
තලාටිකං	274
තභාතකො	650
තභාතීයවුණණාති	642
තභාතීයපිණ්ඩි	642
තභාපකො	642
තභාරුද්දඤ්ඤෙත	454
තාගච්ඡිකො	426
තාගාපලොකිතං	784
තාගිමුච්චති	252
තානතතසඤ්ඤානං	96
තානාගිමුච්චතිකතං	170
තානාබාහාසු	580
තානුබ්‍යාඤ්ජනකොති	532, 628, 636
තාපරං ඉසතතාය	588, 592, 598 600, 648, 650
තාභිජ්ඣිතා	668, 680
තාසකො	576, 578, 580
තිකාමියමාතා	44
තිකාමිලාභී	76
තිකඛිතකචුරා	34, 72
තිගච්ඡනති	204
තිවචකපං	588
තිව්චාරොතා	228
තිජ්ජරොතබ්බං	224
තිජ්ජණණං	224
තිජ්ඣතතිං	752, 755
තිජ්ඣානං	334, 336
තිජ්ඣාපෙනති	762
තිට්ඨා	156
තිසාරණසාය	336
තිසිණ්ණො	642
තිධානච්ඡිං	436, 626, 668 680

පිටපිටකා			පිටපිටකා	
නිනෙතනා	278		පව්වසිලකා	436, 626
නිපාපඤ්චාරාමස්ස	158		පව්වාර්ථානො	626
නිපට්ඨකෙතන	644		පව්වාරොපෙති	230
නිබ්බානං	10, 12, 14, 16		පව්වාරොපෙත	312
නිමිත්තකරණො	700		පව්වච්ච	728
නිමිඤ්ඤො	302		පජාපකිගරහා	766
නිග්ගහි	164		පජ්ඣායනෙතා	332
නිග්ගහසතං	594		පඤ්චදසී	48
නිග්ගහෙ	594		පඤ්චාතිකං	498
නිරාග්ගො	346		පඤ්චාදියොති	692
නිරාමිභං	142		පඤ්ඤාගතෙන	428
නිරොධො	616, 620, 630, 632		පඤ්ඤාචක්ඛිනා	688
නිලොපාපට්ඨ	206		පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ	630, 642
නිලොපාලොච්චා	274		පඤ්ඤාපිමුහතිං	82, 172, 184, 624
නිවපති	374			630, 632, 660, 672, 684
නිවානනිවානො	316		පඤ්ඤාපිමුහතිඵලා	690
නිවානං	184		පඤ්ඤාචේය්‍යනතිභං	426
නිවාපං	374		පටලිකජ්ඣනො	184
නිව්චේය්‍යා	664, 676		පටිකජ්ඣනො	184
නිවුත්තං	374		පටිවරති	230
නිසංචේය්‍යන	688		පටිපාණාමේය්‍ය	766
නිසාරණං	90		පටිපඵරති	230
නිසුත්තං	650		පටිභාගො	714
නිසුත්තොපං	344		පටිභාති	70
නිතිතදුකේඛා	436		පටිපිසංකාතං	316
නිතිතසපේඛා	436		පටිසංඛාගොතිභො	636
නිචේය්‍යං	770		පටිසල්ලාතාරුමො	510, 518
නිචාරගකෙඛා	188, 386, 724		පටිසෙවනා පභානබ්බා	20, 26
නෙකච්ඤාගණිකං	190		පටිභබ්බාමි	26
නෙකබ්බමච්චිකකං	296		පටිභිතභාචො	190
නෙමිං	70		පඨවිගරකකා	766
නෙමිමණ්ඩලානං	510		පඨවිජ්ඣවජ්ඣකා	766
නෙය්‍යං	688		පණ්ඩිතං	182
නෙලා	626, 668, 680		පණ්ණසංචං	48
නෙවාපිකො	374		පඤ්ඤාචේය්‍ය	290
පංසුකුලිකො	66, 68, 512		පඤ්ඤාචේය්‍ය	148
පඤ්ඤාචේය්‍යා	206		පඤ්ඤාචේය්‍ය	332, 554, 606
පඤ්ඤානො	90		පඤ්ඤාචේය්‍ය	778
පගභො	558		පඤ්ඤාචේය්‍ය	414
පග්ගරණී	642		පඤ්ඤාචේය්‍ය	576, 578, 580
පච්චිකාලො	778		පඤ්ඤාචේය්‍ය	66, 68
			පඤ්ඤාචේය්‍ය	346

	පිටුවකිනා
පනතභාෂේරු	346
පපඤ්චරතීතො	158
පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛිතා	276
පමාණකරණො	700
පරකවුකා	664, 676
පරපාමාදා	154
පරමිතනුපකරණං	664, 666, 668 676, 678, 680
පරුහිසජ්ජනී	664, 676
පරිකඛිණභවසඤ්ඤාජනා	538
පරිවාරිකායො	596, 598
පරිඤ්ඤා	160
පරිඤ්ඤාභා	688
පරිතතවේතසො	624
පරිපච්චාතී	644
පරිපෙඨාසකං	642
පරිමණිඛලෙහි	516
පරිමුඛං	134
පරියන්තවතී	626, 668, 680
පරියායභතනභොජනානුයොගං	188
පරියොසිතො	30
පරිසංඝතො	678
පරිසන්තාතී	644
පරිසෙදිතාතී	262
පරේවරං	768
පලභණ්ඩා	300
පලාලපිටකමපි	208
පලීපපලීපතො	106
පලොමං	40
පවතතඵලභොජ්	188
පමාරිතො	30
පමිපිතතසා	32
පවිවෙකෙ නිකඛිතනච්චරු	34, 72
පලිඝපරිවතනිකමපි	208
පභිතතතසා	586, 588
පාඤ්ඤපෙතෙ	672, 684
පානමිතනං	720
පාදෙ පාදං අවමාධාය	638
පාඝරුසිං	422
පිඤ්ඤාභවකෙඛො	188, 386, 724
පිතුරකඛිතා	664, 666, 676, 678
පිලොතීතො	426
පිතනිසිතං	652

	පිටුවකිනා
පුඤ්ජනිතාතී	142, 212
පුඤ්ඤමහි	558
පුච්චසමණවුභාසමණානං	554
පුනඛවමාභිතිබ්බතති	690
පුඛොපයමානො	394
පුඛොනිවාරං	584, 586 646
පුරකඛිතා	62
පුරිමා කායභාමිතා	564
පුරිසන්තරගතාය	186
පුභමජඛගතො	664, 668, 676, 680
පුභිච්චිලාතී ලොමාතී	582
ඵග්ගු	90
ඵලකච්චරං	188, 724
ඵලණ්ඩිති	314
ඵාතීකතනුං	526, 530
ඵාසුලීයො	192, 580
චුට්ඨා	642
චුට්ඨා සමානො	564
චුසසිතග්ගලං	184
චේග්ගුං	466, 472, 552
ඛනුපාදපච්චා	780
ඛලකරණීයා	546
ඛනුකාරු	38, 102, 338, 414
ඛලීයමංසිකමපි	206
ඛාහිතෙතො	768
ඛානුලීතො	34, 72, 416
ඛාලොගිලානො	640
ඛිලසො	138
ඛිලඛිතඵලිකමපි	206
ඛිලාරභසා	320
ඛිජගාමභුතගාමසමාරමා	438, 628
ඛතාපාදපදෙසං	630, 640
චුභමගරභකා	766
චුභමචරිතං	516, 566, 570, 626, 662, 672
චුභමණකරණා	682, 634
චුභමණමහාසාලානං	670
චුභෙතො සුඤ්ඤාභාරුතං	518
ගගමංතෙතනිකා	744
ගගිතීරකඛිතා	664, 666, 676, 678
ගණධිතජාතා	752, 754
ගතතග්ගො	62

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
හත්තංගිහාරං	558	මිච්ඡාසමාධි	98
හදුමුඛ	654	මුක්ඛයුසං	580
හමකාරෙණ	136	මුච්ඡිතො	396
හග්ගෙරමිං	40, 48	මුඛං	8, 12, 14, 16
හසුපරතො	746, 748	මුත්තාමාරෙණ	188, 722
හරහරං	320	මුද්දාය	202
හමද්දිට්ඨි	158	මුද්ධාච්චිතකස්ස	548
හාකුට්ඨිං	314	මුසලමනතරං	188, 722
හාතුරකඛිතා	664, 666, 676, 678	මුත්තොඡ්චි	138
හිත්තානං මා අනුසපදනා	664, 676	මෙරගං	188, 652
හිංසකකතසමිං	192	මොකඛිචිකං	624
හීරුකජාතිකා	44	යජකතා	594, 596
හුජ්ඣෙසා	642	යඤ්ඤාන සුද්ධි	196
හුතගරහකා	766	යතොනිදනං	276
මංසපෙසුපමා	326	යනුභිතාමි	764
මකඛි	100, 230	යත්ථාධිකරණමෙතං	438, 528, 532
මගගමානො	780		534, 610, 624, 628, 636
මහො	46, 48	යථාකමමුච්චෙත	586, 646, 648
මඛතුරච්ඡවි	582	යථාකාමකරණීයං	374, 422
මච්ඡරියං	84	යථාපරිගතතං	528, 532
මච්ඡගුමිං	648	යථාගතංපටිභානං	514, 516, 518
මට්ඨං	652		522
මධුපිණ්ඩිකපරියායො	286	යදිච්ඡකං	312
මධුරකජාතා	780	යාචිතකුපමා	326
මනසානුපෙකඛිතා	516	යාත්‍රා	636
මනනජ්ඣායකස්ස	654, 656	යාපනීයං	494
මසාණාති	188, 724	යාමවඤ්ඤා	644
මහාවිකට්ඨෙභොජනසමිං	190	යොගකෙඛමිං	10, 398
මහෙසකඛිසා	600	යොග්ගාවර්ගො	312
මාතාපිතුරකඛිතා	664, 666, 676	යොතිගො	178
	678	යොතිසොමනසිකාරෙති	24
මාතාපෙතනිකසමනවස්සා	358	රභිකජාතෙ	82
මාතිකාධරු	528, 534	රජාපථො	56, 566, 626
මාතුගොරවකෙත	538, 540	රජොජලං	190
මාතුරකඛිතා	664, 666, 676, 678	රත්තඤ්ඤා	526, 530, 532, 534
මාගාචි	100, 230	රත්තිං චුපායති	538
මාරවකඛුං	390, 422	රත්තතුරතො	438, 628
මාලුමාසිපාටික	718	රථකං	624
මාසානං	622	රථචිනිතාති	368
මුච්ඡිද්දිට්ඨි	98, 652, 654, 656	රුහානුසයං	112
මුච්ඡාච්චුත්ථි	98	රුජ්ජොරිගෙත	202
මුච්ඡාසංකප්පා	98	රුහුමුඛමපි	206
මුච්ඡාසති	98	රිඤ්ඤිසානති	382

පිටුවකිනා	පිටුවකිනා
රිතතකං 770	මාකවිරං 188, 724
රිතනා 552	මාමනිකා 434
රිසාමානො 202	මායං 4, 12, 14, 16
රුකවිමෙතියානි 48	මායගරකකා 766
රුකවිඵලපමා 326	මායඒගුල්කා 766
රුපඤ්ඤා 526, 530, 532	මාලං 544
රුපතනායං පුරිසපුඤ්ඤා 546	මාමනතසි 28
ලකවිණකුසලො 526, 530, 532	මාලකමබලං 168, 724
ලඛනි 360	මාලවෙධිරූපෙ 428
ලපිතලාපතමනෙතන 400, 566, 570	මගතකඵලකපො 554, 556
ලහුට්ඨානං 312	මකිණණමාමා 72
ලාවං 320	මකාතසා 572, 574
ලාහසකකාරසිලොකං 44, 464	මකාතපරිලාකා 24
ලුඛවිමරධරෙ 66, 68	මවිතකාලකං 72
ලෙඤ්චිති 204	මජ්ඣාමිකසම්මනො 626, 662, 672
ලොකමාදපටිසංසුතනා 92	මජ්ඣාමිකසම්මනො 206
ලොකාමියානි 382	මට්ඨං 720
ලොබාසමමතා 90	මතකකපරියායපථෙසු 306
ලොමසාය 718	මතකකසංඛාරසණ්ඨානං 302
ලොමිහංසනපරියායං 199	මද්දසුතො 168, 730, 732
ලොභිතපකඛිජ්ජිකා 740	මඤ්චා 742
ලොභිතපාණි 664, 676	මඤ්චා 730, 732
මඛකං 624	මඤ්චපනන 456
මමනපථානං 26, 318	මනඤ්ච 528, 534
මමිසඛාරෙ 634, 636, 638, 694	මනඤ්චාදී 626, 668, 680
මමමසට්ඨං 498	මනිපානං 586, 648, 662, 674, 678
මමජ්ජකා 538, 540	මනිපානිකා 178
මමතාමච්චි 192, 580	මනිලකං 138
මතං 82, 90	මපරිතදසානො 666, 678
මජ්ඣසාසිකො 768	මපුබ්බකථානං 138
මඤ්ච 22, 606	මපථාදීකානි 554
මතවෙතියානි 48	මහවද්දිට්ඨි 158
මතවෙතනානි 48	මමුතතවිතනා 536, 558
මතපසපරියායං 264	මමුතතානුතතරිගෙත 556
මතපථානි 38	මමුතනිඤ්ඤාණදසානසමපදකථං 362
මඛාමිතමෙතං 418	මමොකඛා 76
මමෙතනි 464	මරුජෙණි 450
මරතතකඛනිකෙතන 578	මරුමෙයා 766
මසසිකමාලං 72	මරියසමාධිපට්ඨානසඛාරසමනානං - ගතං 262
මහවජ්ජනො 780	මරියසමොච්චිකිකං 28
මලහිරපෙන 426	

පිටුවකිනා	පිටුවකිනා
විරයාරභකථං 362	සකලිකභි 608
විරුලුකං 526, 530, 532, 534, 546	සකකායො 702
විලුතං 210	සකකායද්විති 704
විමචො 634, 634	සඛකාරභි 608
විවාදපනනා 752, 754	සඛකිණ්ණපරිචො 346
විවේකමිත්‍රසිකකිනති 32	සඛකිනතිත්‍ර 188, 722
විසුකාසිනාති 554	සඛබ්බුණිකමපි 206
විසෙපිනාති 554	සඛබ්බලිඛිතං 566, 626
විකාතබ්බං 242	සඛානෙතන 202
විහාරසමාපනතිසා 502, 414, 622	සඛාරජාතිකා 612
	සඛාරතනායං පුරිසපුඤ්ඤාලො 546
	සච්චසකො 436, 626
විභිංසුපරතිසා 28, 636	සඤ්ඤාතනායං පුරිසපුඤ්ඤාලො 546
විතීම්භසා 744, 746	සඤ්ඤාතනී 752
විමංසානුචරිතං 164	සඤ්ඤාපෙතති 752
විමංසාසමාධිපධානසංඛාර සමනනා 262	සඤ්ඤාවේදගිතතිරෙඛං 392, 424, 502, 694, 708, 694
වුසිතචා 12, 14	සඨසු 376
වුපකට්ඨා 574, 576	සණ්ඨොවිකං 544
වෙච්චිකිච්චි 42, 98	සණ්ඨිසණ්ඨිචාරිති 562
වේදගු 650	සතා 638
වේදනතනායං පුරිසපුඤ්ඤාලො 546	සතානුසාරී විඤ්ඤාණං 582
වේදලං 334	සතිසමපජ්ඤාඤාන 630, 638
වේදෙයො 606	සතිසමොජ්ඣාඛිතං 28
වේනසිකො 350	සතනාලොපිකා 562
වේසාරජාති 174	සතනාභිකමපි අභාරං 562
වේසාරජපනෙතා 174	සතතිසුදුපමා 326
වේකපථලො 6, 12, 14, 16	සජ්චිකපොත 372
වොදනා 746, 748	සදරු 590, 650, 774
වොදනපකඛං 290	සද්දසානො 90
වොභිඤ්ඤා 428	සඤ්ඤානුසාරිනො 540
වොභිඤ්ඤා 316, 784	සනතරබාහිරං 642
වොසානමාපාදි 472	සනතාරභි 836
වොසානකපරිණාමිං 28	සනතා විහාරු 96
ව්‍යනතිභාලං 224	සනතිචරපදං 400
සංවේසිසමිතං 210	සනදච්ඡායො 182
සංසාදෙතති 512	සනද්විසිකො 202
සංසාරෙන සුඤ්ඤි 196	සනද්විසිපරාමාසි 102, 230
සංසෙදජයොති 178	සනිසමලසඛකවිරෙ 780
සඋතතරං 144	සනතිරුණෙසා 290
සඋතතරච්ඡේදො 184	සනතිසාදෙමි 290
සඋද්දොසං 586, 646	
සඋද්දොසා 652	

	පිටුවක
සපත්තභාණ්ඩ	438, 628
සපදනවාරි	66, 68
සපරිදැණිමා	664, 668, 676, 678
සප්පදාදායකා	536, 538
සප්පදෙස	378
සප්පසිරුපමා	328
සබ්බතනාය	658, 698, 782
සබ්බසාගාමිනිං පටිපදං	170
සබ්බපාලිපුලා	508, 514, 516, 518, 522
සබ්බාවනො	642, 644, 646
සබ්බාවනනං ඉලාසං	658, 698, 782
සමඤ්ඤා	526, 668, 680
සමඤ්ඤාසම්පිපට්ටිපදා	652
සමනුසාසනා	324
සමනුසාසනානාමානා	552, 602, 604
සමනුසාසනා	324
සමනුසුඤ්ඤානා	324
සමනනාභාණ්ඩ	460
සමපට්ඨනො	594, 624
සමාසි	706, 588, 570, 706
සමාසිනිමිතනා	706
සමාසිපට්ඨකාරා	706
සමාසිසමපදකථං	382
සමාරභිතා	590
සමිතා	650
සමුඤ්ඤාපදකා	362
සමුද්දගච්ඡන්ති	284
සමුද්දවරන්ති	94, 416, 458
සමුද්දනෙතබ්බං	264
සමුපබ්බුලො	594
සමපලිභග්ගානි	554
සමපවනති	508
සමපායති	230
සමපාසිසාසනා	202
සමපාරුතං	652
සමිප්පට්ඨනො	192, 582
සමනවෙසිතං	112, 610
සමමඤ්ඤා	162
සමමද්දාදායකා	14, 15, 588
	558

	පිටුවක
සමමානවිකාරසම්මං	588
සමපට්ඨනා	164
සමලලා	96
සසකිසමං	22, 338,
සහබමිකා	156, 548
සහවනං	670, 680
සහසලොකානං	518
සාකභණ්ඩා	188, 386, 724
සාකාරං	586, 646
සාගතං	516, 594
සාධකණ්ඩං	54, 58
සාභේසං	36, 84, 652, 656
සාණ්ඩා	724
සානොදිකා	658
සාපලිකා	34, 72, 74
සාපදෙසං	436, 626, 668, 680
සාමඤ්ඤං	654
සාමඤ්ඤිකපානං සතං	634, 686
	638, 640
සාමාකභණ්ඩා	188, 386, 724
සාමිසං	142
සාගතනිසකමපි	188, 724
සාරඤ්ඤා	576, 578, 580
සාරභො	36, 84
සාරාණිසං,	542, 544, 560, 662, 674, 684
සාමර පතිවිකා	70
සාලලවිසො	314
සාමසෙසදෙහි	580, 532, 534
සාසකකරො	554, 556
සිබරෙන	578
සිතානි	90
සිප්පට්ඨනෙත	218
සිප්පිසමිබුකං	648
සිතොදිකා	658
සිලසමපදකථං	362, 512
සිවිපිකාස	138
සිසකවංචං	140
සුඛසාරානිතං	564
සුඤ්ඤාගාරානං බුලභනා	78
සුතධරො	510, 516
සුභිභා	186

		පිලිවෙත:		පිලිවෙත:
සුනිකානුක		336	සොබා	26
සුපානෙහි		140	සොරත:	514
සුමිකුකුපගෙ		410	සොලනිකො	296
සුපුකාලකෙසො	196, 400,	566	සොසිනො	192
සුසුක:		594	සොකාල	410
සුහිනො		30	සංසනති	192
සුපනින:		406	සවසකෙබ:	188, 386, 724
සුපබානිත:		494	සතපහතෙ	664, 676
සෙතක:	186, 406,	572, 658	සනිපනොතිකමපි	206
සෙදුප්පිනානි		554	සනිපිලබ්බකෙත	498
සෙසසුබ:		256	සනාපලෙබනො	188, 722
සොනෙක: කිලකුර:	544,	552	සනිපහිනත:	558
සොනෙක: වුතො:		544	සරනතිමිකෙකු	38
සොතතිසො:		650	සරෙණුකසුස:	680

සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා - නැවත මුද්‍රණය

1	පාරාජිකා පාලි	
2	පාචිත්තිය පාලි	I
3	පාචිත්තිය පාලි	II
4	මහාවග්ග පාලි	I
5	මහාවග්ග පාලි	II
6	චුල්ලවග්ග පාලි	I
7	චුල්ලවග්ග පාලි	II
8	පරිවාර පාලි	I
9	පරිවාර පාලි	II
10	දීඝනිකාය 1	
11	දීඝනිකාය 2	
12	දීඝනිකාය 3	
13	මජ්ඣිම නිකාය	I
14	මජ්ඣිම නිකාය	II
15	මජ්ඣිම නිකාය	III
16	සංයුක්ත නිකාය	I
17	සංයුක්ත නිකාය	II
18	සංයුක්ත නිකාය	III
19	සංයුක්ත නිකාය	IV
20	සංයුක්ත නිකාය පඤ්චම භාගය (1)	
21	සංයුක්ත නිකාය පඤ්චම භාගය (2)	
22	අංගුත්තර නිකාය	I
23	අංගුත්තර නිකාය	II
24	අංගුත්තර නිකාය	III
25	අංගුත්තර නිකාය	IV
26	අංගුත්තර නිකාය	V
27	අංගුත්තර නිකාය	VI
28	මුද්දක නිකාය - මුඤ්ඤපාඨ - ධම්මපදපාළි - උදානපාළි - ඉතිවුත්තකපාළි	

- 29 මුද්දක නිකාය - සුත්ත නිපාත
- 30 මුද්දක නිකාය - විමානවත්ථු - ජේතවත්ථු
- 31 මුද්දක නිකාය - ථෙරගාථා පාලි - ථෙරීගාථා පාලි
- 32 මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි I
- 33 මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි II
- 34 මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි III
- 35 මුද්දක නිකාය - මහා නිද්දේස පාලි
- 36 මුද්දක නිකාය - චුල්ල නිද්දේස පාලි
- 37 මුද්දක නිකාය - පටිසම්භිදාමගගප්පකරණ I
- 38 මුද්දක නිකාය - පටිසම්භිදාමගගප්පකරණ II
- 39 මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 1
- 40 මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 2 - 1
- 41 මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 2 - 2
- 42 මුද්දක නිකාය - මුද්ධවංසපාලි - චරියා පිටක පාලි
- 43 නෙත්තිප්පකරණය
- 44 පෙටකොපදේස
- 45 ධම්මසංගනිප්පකරණ
- 46 විභංගප්පකරණ I
- 47 විභංගප්පකරණ II
- 48 කථාවඤ්චප්පකරණ I
- 49 කථාවඤ්චප්පකරණ II
- 50 කථාවඤ්චප්පකරණ III
- 51 ධාතුකථාප්පකරණ - පුගලපඤ්ඤකථිප්පකරණ
- 52 යමකප්පකරණ I
- 53 යමකප්පකරණ 2 - I
- 54 යමකප්පකරණ 2 - II
- 55 පට්ඨාප්පකරණය I
- 56 පට්ඨානප්පකරණය II
- 57 පට්ඨානප්පකරණය III

ශ්‍රී ලංකා ධර්ම චක්‍ර ළමා පදනමේ සන්නාරයන් හා ආගමික සේවාවන්

1. රජය පිළිගත් පුණ්‍යායතනයක් වශයෙන් කටයුතු කිරීම.
2. ඛණ්ඩාරගම විද්‍යාලය දැරුවත් සියයක් සඳහා ධර්මචක්‍ර ළමා නිවාසය පිහිටුවා දැනට රජුවෙන් 50 දෙනෙකුට සෙවණ ලබාදීම.
3. පූර්ණ පහසුකම් සහිත නේවාසික පහසුකම් හා විධිමත් අධ්‍යාපනික පහසුකම් ලබාදීම.
4. ධර්මචක්‍ර ළමා නිවාස සංකීර්ණය තුළ විහාර මන්දිරය, වෛතසය, බෝධිය, භාවනා කුටි හා භාවනා මන්දිරය තනා නිම කිරීම.
5. ලියෙන් සිං ප්‍රදරු පාසල ආරම්භ කොට පූර්ව ළමාවිය සංවර්ධන අධ්‍යාපනය ආරම්භ කිරීම.
6. තණමල්විල ප්‍රදේශයේ ලියෙන් සිං ප්‍රදරු අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථාන කීපයක් ආරම්භ කිරීම.
7. දේශීය විදේශීය ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීම.
8. පිරුවානා පොත් වහන්සේ මුද්‍රණය කොට සෑම නිවසකටම ලබාදීම සඳහා වසරින් වසර මුද්‍රණය කොට බෙදා දීම. දැනට පිටපත් ලක්ෂ දෙකක් බෙදා හැර ඇත.
9. වියතුන් විසින් රචිත සිංහල ධර්මග්‍රන්ථ ඉංග්‍රීසි භාෂාවට පරිවර්තනය කොට මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීම.
10. ජාතක පොත් වහන්සේ කාටුන් චිත්‍ර වශයෙන් කුඩා දරුවන් සඳහා සිංහල ඉංග්‍රීසි භාෂිත භාෂාවන්ගෙන් මුද්‍රණය කිරීම.
11. වෛද්‍ය ශිෂ්‍යයන්, පාසල් දරුවන්, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය ලබන විදේශික ශිෂ්‍ය නිකුත් වහන්සේලාට ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානය කිරීම.
12. දිළිඳු පවුල් සඳහා රෙදි පිළි හා අධ්‍යාපනික උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීම.
13. 2003 ජල ගැල්මට ලක්වූ හම්බන්තොට, මාතර, ගාල්ල, කළුතර, රත්නපුර හා අම්පාර දිස්ත්‍රික්කවල විහාරස්ථාන 63ක් සඳහා රුපියල් කෝටි 2 1/2ක මූල්‍යමය ආධාර සැපයීම.
14. 2004 සුනාමි විපතට භාජනය වූ පිරිස් සඳහා නිවාස දහසක් ඉදිකිරීම හා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍යමය ආධාර සැපයීම.
15. වාර්ෂිකව විදේශීය හා දේශීය වෛද්‍යවරුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් වෛද්‍ය සායන පැවැත්වීම.
16. කැළණිය බොල්ලෑගල මානෙල්වතු විහාරයේ ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ විශ්ව විද්‍යාලයක් ආරම්භ කිරීම.
17. බුද්ධ ජයන්ති ක්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ නැවත මුද්‍රණය කොට නොමිලයේ බෙදා හැරීම.

ශ්‍රී ලංකා ධර්ම චක්‍ර ළමා පදනමේ නිර්මාතෘවරයාණෝ :

තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක තායිපේ ශ්‍රී රතනජෝති ජේරවාදී බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයේ අධිපති, තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනමේ අනුශාසක ලෝක බෞද්ධ සංඝ සම්මේලනයේ සංස්කෘතික අංශයේ සභාපති, තායිවානයේ සමාධි අධ්‍යාපන සංගමයේ නිර්මාතෘ සහ අනුශාසක, මහා බෝධි වර්යා සංගමයේ නිර්මාතෘ සහ සභාපති,

රත්මලාන ශ්‍රී විජයාරාම වාසී

පූජ්‍ය ආචාර්ය බෝදාගම වන්දිම නාහිමිපාණන් වහන්සේයි.

*“Wherever the Buddha’s teachings have flourished,
either in cities or countrysides,
people would gain inconceivable benefits.
The land and people would be enveloped in peace.
The sun and moon will shine clear and bright.
Wind and rain would appear accordingly,
and there will be no disasters.
Nations would be prosperous
and there would be no use for soldiers or weapons.
People would abide by morality and accord with laws.
They would be courteous and humble,
and everyone would be content without injustices.
There would be no thefts or violence.
The strong would not dominate the weak
and everyone would get their fair share.”*

🏠 THE BUDDHA SPEAKS OF
THE INFINITE LIFE SUTRA OF
ADORNMENT, PURITY, EQUALITY
AND ENLIGHTENMENT OF
THE MAHAYANA SCHOOL 🌀

*With bad advisors forever left behind,
From paths of evil he departs for eternity,
Soon to see the Buddha of Limitless Light
And perfect Samantabhadra's Supreme Vows.*

*The supreme and endless blessings
of Samantabhadra's deeds,
I now universally transfer.
May every living being, drowning and adrift,
Soon return to the Pure Land of Limitless Light!*

~The Vows of Samantabhadra~

*I vow that when my life approaches its end,
All obstructions will be swept away;
I will see Amitabha Buddha,
And be born in His Western Pure Land of
Ultimate Bliss and Peace.*

*When reborn in the Western Pure Land,
I will perfect and completely fulfill
Without exception these Great Vows,
To delight and benefit all beings.*

*~The Vows of Samantabhadra
Avatamsaka Sutra~*

NAME OF SPONSOR

助印功德主名錄

**Book Title : BUDDHA JAYANTI TRIPITAKA SERIES,
Volume1~Volume 14**

書名：斯里蘭卡巴利文大藏經，第一冊～第十四冊

Book Serial No., 書號：SR201～SR214

N.T. Dollars :

401,100：美國淨宗學會, AMITABHA BUDDHIST SOCIETY OF USA

1,127,200：財團法人佛陀教育基金會

Amount : N.T. Dollars 1,528,300 ; Print 1,000 sets

以上合計，新台幣 1,528,300 元；恭印壹仟套。

回向：天下和順，日月清明，風雨以時，災厲不起，國豐民安，兵戈無用，
崇德興仁，務修禮讓，國無盜賊，無有冤枉，強不凌弱，各得其所。
祝願法界一切有情，所有六道四生，宿世冤親，現世業債，咸憑法力，
悉得解脫。

祝願現生者增福延壽，發菩提心，常隨佛學，勤修精進，利濟群生。

祝願已故者往生淨土，同出苦輪，共登覺岸，直證阿毘跋致，圓滿無上
菩提。

附記：本會接受善信委託，代印經書、佛像，其必要之費用，皆經本會審
慎評估；若有結餘，均續作本會之印(購)經書及運費使用，為施主
廣積陰德；此案所需金額龐大，且分四批出版，捐助款項若有不足，
則由本會負擔其餘之經費。

DEDICATION OF MERIT

May the merit and virtue
accrued from this work
adorn Amitabha Buddha's Pure Land,
repay the four great kindnesses above,
and relieve the suffering of
those on the three paths below.

May those who see or hear of these efforts
generate Bodhi-mind,
spend their lives devoted to the Buddha Dharma,
and finally be reborn together in
the Land of Ultimate Bliss.

Homage to Amita Buddha!

NAMO AMITABHA

南無阿彌陀佛

《斯里蘭卡巴利文大藏經 第十三冊》

財團法人佛陀教育基金會 印贈

台北市杭州南路一段五十五號十一樓

Printed and donated for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415

Email: overseas@budaedu.org

Website: <http://www.budaedu.org>

This book is strictly for free distribution, it is not for sale.

නොමිලයේ බෙදාදීම පිණිසයි.

Printed in Taiwan

1,000 copies; January 2013

SR213 - 10870

